

RÁDCE DUCHOVNÍ.

ČASOPIS KNĚŽSTVA ČESKOSLOVANSKÉHO.

Redaktor:

Msgr. FRANTIŠEK VANĚČEK,

čestný komoři Jeho Svatosti, sídelní kanovník vyšehradský.

ROČNÍK XXII.

Do ročníku XXII. přispěli:

Čech František, farář, Černý Vojtěch, kaplan, Dr. J. Čihák, Dostál Alois, farář,
† Ekert František, farář, Holý Jan Nep., O. Praem., Dr. Konečný J., Kousal
Josef, děkan, Malý Frant., kaplan, Müller Václav, kanovník, Nývlt Antonín, farář,
Ocetek Josef, farář, Dr. Ondroušek Antonín, professor, Dr. Řehák K. L., farář,
Dr. Schmied Josef, kaplan, prof. Sládeček Al., prof. Staněk Jea., Stašek Bohumil,
kaplan, Stránský R., farář, Strh V., farář, Tomiček Bohumír, farář,
Váchal V. M., farář, Vaněček Fr., kanovník,
Wolf Fr. farář.

V PRAZE.

TISK A MAJETEK CYRILLO-METHODĚJSKÉ KNIHTISKÁRNY. V. KOTRBA.

1915.

Obsah XXII. ročníku.

(Rok 1914 a 1915.)

Část homiletická.

Neděle a svátky církevního roku:

Strana

Adventní cyklus: Příprava na Vykupitele.	
Neděle první adventní. Patriarchové Starého Zák. vzory našimi v přípravě na příští Vykupitele. V. M. Váchal	1
Neděle druhá adventní. Soudcové Starého Zákona příklady přípravy na Vykupitele. V. M. Váchal	6
Neděle třetí adventní. Králové israelští příklady přípravy na Vykupitele. V. M. Váchal	9
Neděle čtvrtá adventní. Proroci Starého Zákona ukazují, jak se máme připravit na Vykupitele. V. M. Váchal	13
Cyklus řeči o dětech.	
Neděle první adventní. Láska dětí k rodičům. Dle Busla Jan Nep. Jos. Holý O. Praem., farář v Holišově	17
Neděle druhá adventní. Úcta k rodičům. Dle Busla Jan Nep. Jos. Holý	23
Neděle třetí adventní. Poslušnost vůči rodičům. Dle Busla Jan Nep. Jos. Holý	29
Neděle čtvrtá adventní. Láska k sourozencům. Dle Busla Jan Nep. Jos. Holý	35
Neposkvrněné početí bl. Panny Marie jest den radosti naší. Fr. Vaněček	40
Neposkvrněné početí blahoslavené Panny Marie. Neposkvrněné početí Panny Marie v liturgiích a úctě lidové. — en	44
Hod boží vánoční. Veliký div jest, že se Bůh stal člověkem, větší, že sa stal beránkem a největší, že se stává naším pokrmem. Fr. Vaněček	81
Hod boží vánoční. Útulek božské pravdy. Dle Zumsteega S. J. V. M. Váchal	84
Na Hod boží vánoční. Důstojnost a cena dítěte. K cyklu o dětech. Podává Jan Nep. Jos. Holý, O. Praem.	87
Sv. Štěpána, prvomučedníka. Stavba duchovní. V. Strh	92
Na svátek sv. Štěpána. O síle vůle. Fr. Vaněček	96
Neděle po Narození Páně. Mocná jest vzpomínka na Boha všudypřítomného. V. Strh	100
Neděle po Narození Páně. Slavnost svatého Jana, apoštola evangelisty. Dle Jiřího Freunda C. SS. R. podává dr. Ant. Ondroušek, katecheta	104
Sv. Jana Evangelisty. Život duše. V. Strh	107
Na sv. Silvestra. Fr. Vaněček	110
Řeč na konci občanského roku. Dr. J. Čihák	114

	Str.
Na Nový rok. Novoroční dary. Jos. Ocetek	117
Na slavnost Obřezání Páně a na Nový rok. Jaký život, taková smrt; jaká smrt, taková i věčnost. Napsal Th. dr. K. L. Řehák	121
Na neděli první po Novém roce. Homilie. Fr. Vaněček	145
Neděle po Obřezání Páně. Význam a moc Jména Ježíš. Dle Jos. Šmejkal: »Křesť. náz. svět.« V. Strh	148
Na slavnost Zjevení Páně. Napsal dr. Karel L. Řehák	152
Na den Zjevení Páně. Dary Spasitelovy při jeho zjevení a naše protidary. Vojtěch Černý, kaplan	155
Neděle první po Zjevení Páně. O poslušnosti. Dr. Ant. Ondroušek	158
Neděle první po Zjevení Páně. Křesťanský názor o cíli člověka. Dle Hetingra V. M. Váchal	161
Neděle druhá po Zjevení Páně. Církev nezakazuje čistých radostí; církev jest požehnáním národů. R. S.	166
Neděle druhá po Zjevení Páně. Ustanovení, úpadek a posvěcení manželství a rodiny křesťanské. Dle Wilh. Eman. v. Kettelera V. M. Váchal	170
Ranní řeč na neděli třetí po Zjevení Páně. František Malý	209
Neděle třetí po Zjevení Páně. Na svátek Sv. Rodiny	212
Neděle devítník. Povolání naše. Dle Kleutgena S. J. V. Strh	218
Kázání na neděli devítník. Proč a jak máme pracovati	223
Na Hromnice. Tajemství dnešního dne. Dle Plattnera Jan Nep. Jos. Holý Hromnic. Fr. Vaněček	227
Na neděli prvou po devítníku. Památování na utrpení Páně přináší ovoce stonásobné. Dr. Karel L. Řehák	236
Neděle první po devítníku. Nestejný výsledek slova božího. V. M. Váchal	238
Neděle druhá po devítníku. (Quinquagesima.) Dle Jiřího Patisse z Tovar. Ježíšova Dr. Antonín Ondroušek, katecheta v Ml. Boleslavi	242
Neděle druhá po devítníku. Moderní hříchy otravování sebe samých ne-mírným požíváním lihovin. R. S.	248
Sedmero postních řečí. Šílená hesla moderní nevěry.	
1. Není Boha. V. Strh	273
2. Nepotřebuji náboženství. V. Strh	279
3. Pryč s církví! V. Strh	284
4. Pryč s králem! Neděle čtvrtá v postě. V. Strh	290
5. Pryč s manželstvím! V. Strh	295
6. Pryč s majetkem! V. Strh	300
7. Pryč s křížem! V. Strh	305
Hora Olivetská školou boje křesťana.	
(Šest postních řečí dle Nahonthoni.)	
Neděle první v postě. I. O nutnosti boje. V. Milavečský	311
Neděle druhá v postě. II. Boj jest krátký	316
Neděle třetí v postě. III. Zbraně k boji	320
Neděle čtvrtá v postě. IV. O způsobu boje	324
Neděle pátá v postě. V. Ovoce boje: nejprve posila s nebe	328
Neděle šestá v postě. VI. Jiné ovoce boje: vítězství a sláva	333
Na slavnost Zvěstování Panny Marie. Kde archanděl Gabriel Pannu Marii pozdravil? Napsal Dr. K. L. Řehák	337
Zvěstování Panny Marie. Andělské poselství. Dle M. Plattnera Jan Nep. Jos. Holý	340
Na Veliký pátek. Co nás pobízí k milování Pána Ježíše? Napsal Dr. K. L. Řehák	347
Veliký pátek. Chování naše k Ježíši. Fr. Vaněček	349
Neděle velikonoční. Jako Kristus vstal v pravdě z mrtvých, tak máme i my opravdově povstati z hrobu hříchu. Alois Sládeček	352
Hod boží velikonoční. Fr. Vaněček	357
Na pondělí velikonoční. Kterak máme Pána Ježíše v nejsvět. Svátosti uctívati. Napsal dr. K. L. Řehák	359

Pondělí velikonoční. Ježíš, náš přítel nejlepší, budme i my jeho přáteli. V. M. Váchal	362
Neděle první po velikonoci. Kde lze nalézt pravého pokoje? V. Černý	366
Neděle druhá po velikonoci. Dobrým pastýřem musí být každý křesťan. Proč každý křesťan (I.) a jak plní každý tuto povinnost (II.). Fr. Vaněček	372
Cyklus kázání o nevěře za dnešních dnů.	
I. Bláznovství nevěry. Neděle první po velikonoci. Vojtěch Černý	376
II. Hřích nevěry. Neděle druhá po velikonoci.	883
III. Neštěstí nevěry. Neděle třetí po velikonoci.	389
Neděle třetí po velikonoci. Patrocinium sv. Josefa. Ant. Nývlt	398
Neděle čtvrtá po velikonoci. Jaký život, taková smrt. Al. Sládeček	417
Neviditelná ruka. Cyklus promluv o prozřetelnosti boží, jež kázal v chrámu Páně sv. Bartoloměje v Plzni Boh. Stašek, kaplan:	
I. Neděle čtvrtá po velikonoci. Nic se neděje bez vůle boží	420
II. Neděle pátá po velikonoci. Proč dopouští Bůh zlé na lidi	426
III. Pondělí svatodušní. Vláda prozřetelnosti boží v dějinách národů	519
IV. Neděle druhá po sv. Duchu. Pomáhá modlitba?	524
V. Neděle třetí po sv. Duchu. Proč se zlým často vede dobře?	530
VI. Neděle čtvrtá po sv. Duchu. Dva vzory odevzdanosti do vůle boží	545
Na neděli pátou po velikonocích. O modlitbě. Dr. Karel L. Řehák	431
Na slavnost Nanebevstoupení Páně. Podává dr. Ant Ondroušek	433
Nanebevstoupení Páně. Proč máme pro nebe vše podnikati, obětovati a trpěti. V. Strh	436
Neděle šestá po velikonoci. O utrpení a prozřetelnosti boží. Fr. Vaněček	440
Neděle šestá po velikonoci. Na svátek sv. Jana Nepomuckého. Nikdo nemůže nás učiniti nešťastnými leč my sami. V. Strh	442
Sv. Jana Nepomuckého, patrona českého, mučedníka. Péče o dobré jméno. (P. R. Grasser, O. S. B.: Festpred.) V. Strh	446
Kázání na slavnost svatodušní. O milosti víry, kterou nám Duch sv. uděluje skrze církev katolickou. Alois Sládeček	481
Neděle svatodušní. Neznámý Bůh. Jos. Ocetek	485
Na pondělí svatodušní. Zázraky dosvědčují původ božský církve kato- lické. Th. dr. Karel L. Řehák	488
Pondělí svatodušní. Bez milosti boží není spásy. V. M. Váchal	491
Neděle první po sv. Duchu. — Nejsvětější Trojice. Podoba Trojice boží v člověku. Fr. Vaněček	494
Neděle prvá po sv. Duchu. Nejsv. Trojice. Jak máme slaviti Boží Tělo. † František Ekert	498
Slavnost Božího Těla. Svátosti té neskonale číňme vroucí poklonu. Frant. Čech	501
Neděle druhá po sv. Duchu. Trojí výmluvy k čtveré hostině. Dle M. Fabra, S. J. — V. Strh.	505
Na neděli druhou po sv. Duchu. Povoláním k večeri vyznává se po- volání i ke stolu Páně i ku blaženosti věčné. Th. dr. Karel L. Řehák	508
Neděle třetí po sv. Duchu. Srdce Páně. U srdce Páně žiješ jistě, neseš lehce, odpočíváš klidně. Jan Nep. Jos. Holý	511
Neděle třetí po sv. Duchu. Nebezpečí, v jakém se nachází hříšník, který s pokáním odkládá. Alois Sládeček	515
Neděle čtvrtá po sv. Duchu. Fr. Vaněček	549
Neděle čtvrtá po sv. Duchu. Jak máme opustiti svět a následovati Krista. Bohumír Tomíček	554
Na sv. Jana Křtitele. Odkud jsme, proč jsme zde a kam jdeme. † Fran- tišek Ekert	556
Neděle pátá po sv. Duchu. Tichost srdce. Josef Ocetek	561
Neděle pátá po sv. Duchu. Modlitba — prostředek k zachování milosti. Alois Sládeček	563
Na slavnost sv. apoštolů Petra a Pavla Dr. Antonín Ondroušek	566
Sv. apoštolů Petra a Pavla. Skála církve. Josef Ocetek	569

	Str.
Neděle šestá po sv. Duchu. Náboženství jest pro lid i pro vznešené. Hlavně dle Brehmscheida Jan Nep. Jos. Holý	573
Neděle šestá po sv. Duchu. — Navštívení Panny Marie. Pravé štěstí v odevzdanosti do vůle boží. V. M. Váchal	577
Neděle sedmá po sv. Duchu. — Sv. Cyrilla a Methoděje, apoštolů slovanských. Utrpení, jež Bůh dopouští, není tolik hořkým. V. Váchal	582
Na neděli sedmou po sv. Duchu. Je-li strom dobrý, nese i ovoce dobré! Dr. K. L. Řehák	586
Neděle sedmá po sv. Duchu. 1. Proč před falešnými proroky Spasitel varuje? 2. Kdo jsou falešní proroci? Fr. Vaněček	589
Neděle osmá po sv. Duchu. O křesťanské opatrnosti. † Fr. Ekert	594
Neděle osmá po sv. Duchu. Milosrdenství božího máme používat i nikoli zneužívat. Dle Klause V. Strh	598
Neděle devátá po sv. Duchu. Modlitba v rodině. Jan Nep. Jos. Holý	609
Neděle devátá po sv. Duchu. O shovívavosti boží k hříšníkům. V. Strh	613
O pouti sv. Jakuba u Minoritů v Praze. Čím jest nám víra křesťanská. † František Ekert	617
Svatá Anna, vzor ctnostné panny a matky Napsal a přednesl dr. J. Konečný	623
Neděle desátá po sv. Duchu. Fr. Vaněček	628
Kázání na neděli desátou sv. po Duchu. V čem pokora záleží? Alois Sládeček	632
Neděle jedenáctá po sv. Duchu. Nebudme hluchými k předkům a němými k potomkům. V. Strh	637
Na neděli jedenáctou po sv. Duchu. Fr. Vaněček	641
Neděle dvanáctá po sv. Duchu. — Nanebevzetí Panny Marie. — Úcta k obrazům mariánským v době války. B. Stašek	644
Na slavnost Nanebevzetí Bohorodičky. Třeba aby byl člověk přioděný rouchem svatebním! Th. dr. K. L. Řehák	648
Neděle třináctá po sv. Duchu. Blízký, bližší, nejbližší. Jan N. Jos. Holý	689
Neděle třináctá po sv. Duchu. Kdo chce odpuštění hříchů nabýti, musí se kajícím vyznati. Dr. Karel L. Řehák	693
Neděle čtrnáctá po sv. Duchu. V čem záleží sloužití Bohu. V. Strh	695
Neděle čtrnáctá po sv. Duchu. Hledejme nejprve království božího. Dr. J. Čihák	699
Kázání na neděli patnáctou po sv. Duchu. Zanedbávání kázně u dítek mívá smutné následky pro dítky. Alois Sládeček	700
Neděle patnáctá po sv. Duchu. Čtyři nosiči, kteří mládež nesou ke hrobu. V. M. Váchal	705
Kázání na slavnost Narození Panny Marie. Maria, matka naše. Al. Sládeček	709
Na slavnost Narození Panny Marie. Třetí článek víry. Fr. Vaněček	712
Neděle šestnáctá po sv. Duchu. Jména Panny Marie. Maria, buď naším heslem válečným. V. M. Váchal	714
Neděle šestnáctá po sv. Duchu. Na slavnost Jména Panny Marie. Fr. Vaněček	718
Neděle sedmá po sv. Duchu. Překážky lásky k Bohu. Jan N. Jos. Holý	721
Neděle sedmá po sv. Duchu. Kde víra, tam láska k Bohu a k bližnímu. Frant. Čech	724
Na neděli osmnáctou po sv. Duchu. Dnou sklíčený. (Kázání dětské.) Josef Ocetek	726
Neděle osmnáctá po sv. Duchu. Fr. Vaněček	728
Na svátek sv. Václava. K stoletému jubileu kanovníka Ehrenbergera otiskujeme jubilejní řeč jeho na Proseku r. 1870 k devítistiletému jubileu posvěcení kostela	753
Na den sv. Václava. Proč dopouští Bůh bezbožným vrchu nad spravedlivým? Napsal Dr. Karel L. Řehák	758
Na neděli devatenáctou po sv. Duchu. Podává dr. Ant. Ondroušek	761
Neděle devatenáctá po sv. Duchu. Péče o život věčný. Frant. Čech	764
Neděle dvacátá po sv. Duchu. Chraňte dítky před prvním hříchem smrtelným. V. M. Váchal	768
Kázání na neděli dvacátou po sv. Duchu. O některých známkách nebezpečných chorob duševních. Al. Sládeček	773

	Str.
Neděle dvacátáprvá po sv. Duchu. Měj trpělivost. Jan Nep. Jos. Holý	778
Na neděli dvacátouprvní po sv. Duchu. Bůh jest nejen nejvyšší spravedlivý, ale i nejvyšší shovívavý. Napsal Dr. Karel L. Řehák	782
Na slavnost Posvěcení chrámu Páně. Jaký užitek má duše z udílení almužny. Alois Sládeček	785
Neděle dvacátádrhá po sv. Duchu. Uctívání obrazů. V. Strh	789
Na neděli dvacátoudrhá po sv. Duchu. Jaký jest užitek z krádeže? V. Strh	792
Na neděli dvacátoutřetí po sv. Duchu. Podává dr. Antonín Ondroušek	796
Neděle dvacátátřetí po sv. Duchu. Nepřátelé kříže Kristova. Fr. Čech	800
Všech svatých. Duchovní boj o palmu vítězství. Jan Nep. Jos. Holý	803
Dušíček. Fr. Vaněček	807
Neděle dvacátáčtvrtá po sv. Duchu. Proč spatřujeme tolik neštěstí v rodinách. Napsal Dr. Karel L. Řehák	811
Exhorta na neděli dvacátoučtvrtou po sv. Duchu. (Výklad epištoly) Fr. Vaněček	814
Neděle dvacátápátá po sv. Duchu. Podává dr. Ant. Ondroušek	816
Neděle dvacátápátá po sv. Duchu. Čemu nás učí podobenství o zrna hořčičném? Napsal dr. Karel L. Řehák	819
Neděle poslední po sv. Duchu. J. Kousal	822
Neděle poslední po sv. Duchu. František Čech	824

Řeči příležitostné.

Tři promluvy, které při svěcení kaplí středoškolských konal prelát dr. Josef Tumpach:

I. Promluva při svěcení kaple sv. kříže	47
II. Promluva při svěcení kaple nejsv. Vykupitele	49
III. Promluva při svěcení kaple sv. Jana Křtitele	51
Řeč při mši svaté za vojína v boji padlého V. M. Váchal	54
Promluva v Družině bl. Anežky, kterou dne 13. prosince 1914 proslovil Th. dr. Karel L. Řehák	175
Kázání při svěcení varhan. Fr. Vaněček	253
Installace dp. Brejly, faráše u sv. Vojtěcha v Praze. Vlastnosti rozsévače, pole a zrna. Fr. Vaněček	257
Dr. Antonín Brychta †	260
Kázání o slavnosti Porciunkule Fr. Wolf, farář v Kostelní Lhotě	665
Primiční kázání. Kdo jest katolický kněz. V. M. Váchal	670

Řeči v čas války.

V čas války. J. Kousal	124
O válce. J. Kousal	127
Znesvěcování dnů svátečních a válka. Podává Jan Nep. Jos. Holý	401
Válka a evangelium. Podává Jan Nep. Jos. Holý	450
Zásluhy církve sv. o zmírnění válek. Jan Nep. Jos. Holý.	455 a 535
Válka nynější ve světle náboženství. Kázání konaná v akademickém kostele sv. Anny v Krakově ve dnech 30. dubna až 4. května r. 1915 od kněží-profesorů university Jagiellonské. Přeložil Fr. Wolf, farář v Kostelní Lhotě:	
a) Válka a prozřetelnost. P. Jan Korzonkiewicz	651
b) Válka učitelkou lidí. P. Antonin Bystronowski	656
c) Válka a láska k otčině. P. Kazimír Zimmermann	731
d) Duše jednotlivcova i národní v poměru k válce. Konstantin Michalski C. M.	740
e) Válka nynější a milosrdenství boží. P. Zygmunt Janicki, provinciál OO. Reformátů	828

Část praktická a vědecká.

	Str.
Vhodná pomůcka k úřadování farnímu. Th.dr. K. L. Řehák 57, [141, 207 a 268	60
Církevní zprávy z Ruska. Dle Bonif.-Korresp. R. S.	62
Duchovní za války. Alois Dostál	65
K pastoraci ve válce. Jan Nep. Jos. Holý	71
Vagi v duchovní správě. Alois Dostál	74
Pobožnost křížové cesty za vojíny ve válce. Z něm. upravil V. M. Váchal	79
Nevěřte strašákům o bankrotu státním	131 a 203
Apoštolát jesuitů od r. 1814. Podle časopisu »Civiltà Cattolica« z 1. srpna 1914 sděluje dr. J. Čihák	137
Spalování mrtvol. Dle »Bonifatius-Korrespondenz« upravil R. S.	178
Příprava duchovního na rok 1915. Podává A. D.	183 a 261
O závěti kněží. Napsal Josef Schmied, kaplan v Karlíně.	191
O válce se stanoviska ethického. Podává Jan Nep. Jos. Holý	403
O prvním sv. přijímání dětí. Sděluje dr. Jos. Čihák.	409
Obilí a válka	412
Móda a válka. Podává Jan Nep. Jos. Holý	414
Církevní rozhledy	468, 539 a 602
Pius X. jako reformátor církevního zákonodárství	469
Pokračovací škola a služby boží. A. D.	471
K jubilejím kněžským	472
Eucharistická křížová cesta za doby válečné. V. M. Váchal	480
Literatura	543
Zpověď z nábožnosti ve službách častého sv. přijímání	606
Nový zákon o dání jména	608
Dílo jediné ženy	676
Jak uchovati památku našich hrdinů?	678
Státní podpory rodin mobilisovaných záložníků a domobranců	751
Šestnáctiletí	

LISTY HOMILETICKÉ.

Adventní cyklus.

Příprava na Vykupitele.

1. Patriarchové St. Z. vzory v přípravě na příští Vykupitele světa.
  2. Soudcové St. Z. příkladem, jak chrániti třeba ctnost.
  3. Králové St. Z. příkladem, jak očekávati Messiáše lidstva.
  4. Proroci St. Z. vzory, jak se připraviti k poslednímu příchodu Páně.
-

1.

Neděle první adventní.*)

Patriarchové St. Z. vzory našimi v přípravě na příští Vykupitele.

»Pozdvihněte hlav svých, neboť se přiblížilo vykoupení vaše.«

(Luk. 21, 28.)

Evangelium dnešní staví nám na oči důraznými slovy poslední příchod Páně. Ještě znějí v uších našich důtklivá slova z předešlé neděle o posledním soudu, a již opět dnes tytéž pravdy se nám na mysl uvádějí. A zajisté ne bez příčiny.

Bude to den hrůzy, k němuž se musíme náležitě připraviti, abychom dobře obstáli. Při každém pohřbu voláme jménem zesnulého a jménem svým vlastním: »Vysvobod' mne, Pane, od věčné smrti v onen den hrůzy, kdy se nebesa a země třásti budou, a kdy přijdeš svět soudit ohněm, v onen den hněvu, neštěstí a bídy, v onen veliký den trpkosti, kdy se všechno zoufale chvěti bude.« Kdo však nás vysvobodí? Nikdo jiný, než Spasitel, budoucí soudce náš, sám. Týž Spasitel bude nás souditi, který tu na světě již byl, ne aby soudil, ale spasil svět. Úkolem adventní

---

*) Dle různých pramenů.

doby jest, abychom, připomínajíc si první jeho příchod na svět jakožto Vykupitele, připravili se řádně i na druhý příchod jakožto soudce. Kdo každoročně připravuje o Vánocích své srdce za útlek božského dítěte, kdo nosí svého Spasitele ve svém srdci, tomu netřeba se báti posledního příchodu. Abychom však každoročně ku přijetí Spasitele se připravili, nabízí nám církev sv. různé pomůcky a prostředky.

Doba adventní trvá čtyři neděle, abychom si připomínali, jak lidé po 4 tisíce let Vykupitele očekávali. Pro každou neděli vybereme si vzory z čtyř hlavních oddílů vyvoleného národa israelského, a sice z doby patriarchů, z doby soudců, z doby králů a z doby proroků, abychom dle jejich příkladu život svůj zařídili. Dnes vezmeme si z doby patriarchů tři nej přednější muže, jejich život a jednání má býti vzorem ku přípravě na Vykupitele, a sice Abela, Melchisedecha a Abrahama.

P o j e d n á n í.

1. Následky prvotního hříchu ukázaly se hned na počátku lidstva. Již v rodině Adamově nalézáme různé povahy. Kain zapomněl brzy, že Vykupitel má napravit brozné následky hříchu, že třeba mítí Boha stále na mysli, a proto podlehl ďáblu, zkažené přirozenosti, a ve hříchu zahynul.

Za to Abel modlitbou a obětmi zápalnými udržoval stále spojení s Bohem a budoucím Vykupitelem; sloužil upřímně Bohu a přinášel za obět nejlepšího beránka, který předobrazoval Beránka božského, Vykupitele světa. Kain zlý nemohl svěsti Abela, pohoršoval se nad jeho zbožným životem, záviděl mu přízeň boží, až svého bratra úkladně zavraždil.

Tak se stal Abel obrazem našeho Vykupitele, který také pro bezúhonnost a horlivost byl nenáviděn od bratří svého národa israelského, až konečně usmrčen.

Abel má býti naším vzorem v přípravě na Vykupitele. Žil v neustálém spojení s Bohem, těšil se na příchod zaslíbeného Messiáše, který napravit vše, co praotec Adam hříchem pokazil, a otevře nám opět ráj spokojenosti a štěstí. Vystavěl si oltář a na něm přinášel Bohu obět zápalnou, nejlepšího beránka, odprošoval Boha za různé nedokonalosti, vedl život bezúhonný, ač měl před sebou zlý příklad nezdárného bratra Kaina, setrval pfece v dobrém až do konce života. Dle příkladu Abela máme se cvičiti ve ctnostech, udržovati stále spojení s Bohem, zdělati v srdci svém oltář a obětovati Bohu obět zápalnou, sebe sama, t. j. odříkati se pošestilostí světských, odumírati světu a jeho žádostem a sloužiti výhradně Kristu, a neohlížeti se na lidi bezbožné a zkažené, kteří zlým příkladem, svůdnými slovy, posměchem a zlobou chtějí nás od Boha odvrátiti. Zlý Kain chodí stále po blízku nás, svádí k lehkomyšlnosti, vlažnosti, k nevěře až k odpadu od Boha. »Všichni, kteří zbožně chtějí žíti,« praví sv. Pavel, »protivenství budou muset snášeti.« Takového Kaina zlobí, že se horlivě modlí, že chodí do chrámu Páně ku nejsvětější oběti,

že po sv. zpovědi přistupuješ ke stolu Páně, že vedeš život Bohu milý; život hodných křesťanů je mu hroznou výčitkou, chce mít kolem sebe lidi, jakým jest sám, aby uchlácholil svědomí, že není ještě tak zlý, že jiní lidé žijí jako on, že jest vlastně ještě lepší než jiní.

Obět Abelova byla strávena ohněm. Tak má v srdci našem stále hořeti spasitelný oheň, který nás stravuje ve službě boží; a ohněm tím jest zkroušená lítost nad nedokonalostmi a hříchy. Oplakávati máme hříchy předešlého života, pokofiti se před Bohem, jakmile jsme si vědomi nějakého hříchu, zbaviti se ho ve sv. zpovědi a ozbrojiti se pak proti novému hříchu nejsvětějším tělem Páně. Zármutek nad hříchy pak obrátí se v radost, a radost tu žádný neodejme od nás. (Jan 16, 20.)

Abel byl nenáviděn, podezříván, pronásledován, až konečně usmrčen od nešťastného bratra; radujme se, že svět nás nenávidí, podezřívá, pronásleduje a vraždí spokojenost naši — že věrně sloužíme Bohu a že jsme ve spojení se svým Spasitelem, budoucím soudcem. Abel se těší v nebesích z blaženosti nevýslovné; taková blaženost je připravena i pro nás, jestliže ve službě boží věrně setrváme.

2. Když Abraham zabnal nepřátele, kteří plenili celé okolí Sodomy, a vysvobodil zajaté a s nimi i Lota, vyšel mu naproti král salemský, velekněz Melchisedech, a na poděkování Bohu za vítězství obětoval Bohu chléb a víno, dary země nejvzácnější, a tím se stal obrazem budoucího Vykupitele, věčného kněze dle řádu Melchisedechova, jak jej žalmista Páně v duchu prorockém nazývá.

Vykupitel, Syn boží, Ježíš Kristus, zvolil také za obět chléb a víno, aby chléb proměnil ve své tělo a víno v krev svou, a ustanovil na věky nekrvavou obět mše sv. na památku oběti krvavé na kříži, kterou ku slávě boží a spáse naší podstoupil. Melchisedech jest také příkladem naším. Od něho máme se učiti duchu oběti, oddanosti k Bohu, obětavosti a odříkání pro Boha. Dítě, jež otce a matku miluje, obětuje se za ně, pracuje pro ně, žije v nich a pro ně. Vojín svědomitý bojuje a umírá pro vlast a svého vladaře. R. 1703 ubíral se kurfirst Maxmilian bavorský z Tyrol. Blízko Martinské stěny skryl se v křoví tyrolský myslivec, chtěje Maxmiliana usmrtiti. Průvodčí kurfirsta, hrabě Arco, zpozoroval nebezpečí, poprosil svého pána, aby směl jeti po pravici jeho, by byl takto za kurfirsta považován. Brzy zaboukla rána, a Arco padl mrtev s koně, Maxmilian zachráněn. Hrabě nasadil život za svého pána, který se mu více za to nemohl odměniti, zemřel zaň, poněvadž pána laskavého miloval. A my bychom měli šetřiti nějaké oběti, ba života, pro svého věčného krále, který nás miluje nade vše, který sám život za nás vydal, aby každou naši obět mnohonásobně a věčně odplatil? Žádá snad od nás Bůh, abychom život zaň položili?

Té milosti se dostává zvláštním miláčkům božím. Od nás chce jen srdce abychom mu věnovali. Jako muž opustí otce a

matku a přidržel se ženy, tak máme opustiti věci pozemské, zřít se nezřízené náchylnosti k nim, a přidržeti se ženicha duše své, Ježíše Krista.

A jako nevěsta zcela se oddává po sňatku svému muži, život svůj s životem jeho až do smrti spojuje, tak má býti mezi Bohem a námi ustavičné spojení, aby Bůh byl stále naším a my jeho předmětem lásky. Ovšem, stojí to boje a přemáhání a oběti. Přirozenost lidská lpí na časných věcech tohoto světa, proto pouta musí býti přefata, okovy zpřeráženy, aby byla volna a ochotna povznést se k věcem vyšším, nadpřirozeným. »Kteří jsou Kristovi, praví sv. Pavel, tělo své ukřižovali s hříchy a žádostmi.« (Gal. 5.) Tělo své máme považovati za člověka nemocného, jemuž se musí odpráti, co škodí, a dávat, co prospívá. Tělo musí se krotiti, v područí držeti, aby duch volněji mohl se vznášeti k věcem nebeským. To je úkol každého křesťana.

Přirozenost se sice brání, ale čím rázněji si počínáme, tím vítězství jest snazší. Přirozenost lidská vzpouzela se také u Pána Ježíše na hoře Olivetské, když se modlil: »Otče, odejmi kalich tento ode mne«, ale hned přidal, aby nás povzbudil: »Ne má, ale tvá vůle se staň.« Tuto oddanost k Bohu, toto zapření vlastní vůle žádá od nás také Spasitel náš, an praví: »Kdo miluje otce svého a matku svou více nežli mne, není mne hoden« — Abychom měli ducha sebezapření a obětavosti, učme se od jiného ještě vzoru, patriarchy Abrahama.

3. Jednou z nejvznešenějších postav S. Z. jest zajisté patriarcha Abraham, vynikající pevnou vírou v Boha a neochvějnou poslušností k němu, kteréž ctnosti objevují se v celém jeho životě.

Když mu přikázal Bůh, aby se vystěhoval z krajiny modloslužebníků do země zaslíbené, uvěřil v zaslíbení a poslechl; jak pevná byla víra, tak rychlá byla jeho poslušnost. Když mu později poručil Bůh, aby mu svého jediného milého syna Isáka obětoval, neváhal Abraham, aby vykonal tento rozkaz ze všech nejtvrďší. A tak se stal Abraham za odměnu nejen praotcem vyvoleného národa a zaslíbeného Vykupitele, ale, jak apoštol sv. Pavel praví, také praotcem všech věřících.

V přípravě na Vykupitele a poslední jeho příchod máme míti za vzor praotce Abrahama, pevní ve víře a poslušnosti.

Na nic se za našich dnů tolik neútočí jako na víru. Malí i velcí, nízcí i vznešení, prostí i vzdělaní stydí se vyznati, že mají ještě srdce věřící. Nevěra zvedá drze hlavu, posměchem a potupou stíhá i násilím ty, kteří se za víru nestydí a veřejně vyznávají.

A přece jest to jediný prostředek, abychom spasení býti mohli a obstáli při posledním soudu — víra sv., pevná a živá. »Bez víry nemožno se líbiti Bohu,« praví apoštol národů sv. Pavel, »neboť kdo k Bohu přistupuje, musí věřiti, že jest Bůh, a

že jest těm, kteří ho hledají, odplatitelem.« (Žid. 11, 6.) Víra však není něčím, co jen ústy pronášíme, ale co také skutky bez bázně a neohroženě vyznávati máme.

Víra bez skutků jest mrtva, jako tělo mrtvo jest bez duše. Třeba jest víry Abrahamovy, jež se ukazuje na venek — poslušností k Bohu. »Poslušnost lepší jest než oběti« (I. Král. 15.), praví písmo sv. »Muž poslušný bude mluviti vítězství.« (Přísl. 21.) Pro neposlušnost byli vyhnáni andělé pyšní v propasti pekelné, pro neposlušnost vyhnáni prarodiče z ráje. Kdo chce do ráje nebeského se zase dostat, může se to státi jen cestou poslušnosti. Třeba se zřici vlastní vůle a plniti jedině vůli boží. — A jak se to má s poslušností za dnů našich? Dítka nerado poslouchá rodičů, žák učitelů, čeledín hospodářů, sluha svých pánů, poddaný svých představených. Nejsou to více dítky toho, který na hoře Olivetské volal: »Otče, ne má, ale tvá vůle se staň.« Ale sluhové zlého ducha, synové vzpoury, kteří volají: »Ne tvá, ale má vůle ať se stane«, každý chce prosaditi jen svoji vůli a nikomu ani Bohu nechce se podrobiti. Svévole však není cestou k nebi, ale cestou zkázy ku záhubě věčné. Jak nerado poslouchá se slov božích ústy kazatele a zpovědníka, a přece bez poslušnosti vše jest ztraceno. Chceme-li, aby Vykupitel, příští náš soudce, laskavě nás přijal, musíme se utvrditi ve víře a poslušnosti Abrahamově, majíce za vzor samého Syna božského, který byl poslušen nebeského Otce jen pro naše blaho až k smrti kříže.

První týden adventní následujme tedy Abela, postavme si ve svém srdci oltář zápalný a obětujme na něm beránka světa, t. j. zřikejme se pošestilých radostí světských, oplakávejme v zkroušenosti poklesky celého života; následujme Melchisedecha v obětavosti a oddanosti k Bohu a sebezapírání, abychom se stali jako Abraham silnými ve víře a neúnavnými v poslušnosti k Bohu.

»Pozdvihněte hlav svých,« volá božský Spasitel, »neboť se přiblížilo vykoupení vaše.« — Pozdvihněme hlavu vzhůru k nebi, vzmužme se konečně, povstaňme ze spánku liknavosti a hříchu; odvrzmež skutky temnosti, jak vyzývá v dnešní epištole sv. Pavel, a oblecme se v odějí světla. Jako ve dne poctivě chodme; ne v hodování a v opilství, ne v smilstvích a nestydatostech, ne ve sváru a závisti; ale oblecme se v Pána Ježíše Krista; aby až Pán přijde v poslední den v oblacích nebeských s mocí velikou a velebností, nebyl naším přísným soudcem, ale milostivým odplatitelem, a uvedl nás do slávy věčné.

V. M. Váchal.

2.

Neděle druhá adventní.

Soudcové Starého Zákona příklady přípravy na Vykupitele.

»Slepi vidí, kulhaví chodí, malomocní se očišťují.«
(Mat. 11, 5.)

V dnešním evangeliu mluví Pán Ježíš o sv. Janu, předchůdci svém: »Tentof jest zajisté, o němž psáno jest: Aj, já posílám anděla svého před tváři tvou, kterýžto připraví cestu tvou před tebou.« Také my máme v adventě připravit cestu Páně, a proto jsme minulé neděle ukázali, v čem ta příprava záleží a hleděli při tom na tři hlavní patriarchy Starého Zákona jako své vzory. Ustanovili jsme denní pořádek pro celý týden, obětovati denně beránka světských žádostí, oplakávati hříchy předešlého života, oddati se zcela Bohu sebezapíráním a cvičiti se v pevné víře a nezlomné poslušnosti k Bohu.

Mnohý snad stal se nevěrným a v pokušeních a v bojích proti světu nestal se vždycky vítězem. Příčina toho jest, že ctnost nebyla ještě pevnou a k obraně její nebylo ustanoveno pravých strážců.

A těmi strážci není nikdo jiný, než které sám Bůh ustanoví svému lidu vyvolenému proti nepřítelům, a sice soudce, z nichž i my si dnes vybereme opět tři: Josua, Gedeona a Samsona, a dle nich ustanovíme pro duši tři zvláštní strážce, aby ji proti překážkám a v boji proti hříchu chránili.

P o j e d n á n í.

1. Tři důležité věci musí každý v boji života prodělati, a sice rozhodnutí boje a odměnu bráti za vítězství. Rozhodnutí jsme učinili minulé neděle, že chceme dobře činiti a zlého se varovati. K tomu je třeba úporného boje, bez něhož není ctnosti, není vítězství. »Království boží trpí násilí,« pravil Pán Ježíš, »a ti ho dosabují, kteří mu násilí činí.«

A tak dnes jsme u druhého důležitého bodu, jak bojovati, abychom cíle dosáhli. Děje se nám, jako se vedlo národu israel-skému, když po vyjití z Egypta octnul se po útrapách na hranicích země zaslíbené, kterou si musili statečností Josua, svého soudce a vůdce, a statečností vlastní krok za krokem teprve vybojovati. Stálost a vytrvalost Josuova buď naším vzorem v boji proti překážkám přípravy na Vykupitele. My také vyšli ze země otroctví hříchu a ďábla, a stojíme nyní na hranicích potřebných ctností, kterých nedosáhneme brzy a rychle, ale bojovati třeba s největší vytrvalostí, která nedá se odstrašiti ani největšími překážkami. Třeba každému volati s Jobem: »Dokavadž nezemru, neodstoupím od nevinnosti své.« (27, 5.) Ani vybrůžky, ani lichocení, ani domluvy nemohly jej pohnouti ke hříchu. Podobně si počínal staříčkový učitel Eleazar a sedm mladistvých bratří mak-

kabejských, kteří raději dali život, nežli by se zpronevěřili Bohu. Přivlastněme si tedy neohroženost a vytrvalost v dobrém, abychom mohli každé chvíle zvolati se žalmistou Páně: »Dobrořečítí budu Hospodinu každého času, vždy bude chvála jeho v ústech mých.« (33, 2.)

Posilněme se k této cestě pohledem na tisíce světců, kteří překonali nejtěžší překážky, aby setrvali v dobrém a líbili se stále Bohu. Nežádá přece od nás Bůh tak mnoho. Mnohem více vyžaduje svět ke své službě. S jakou horlivostí ženou se světáci za pošetilostmi světa, s jakou houževnatostí trvají při svých plánech, aby cíle hříšného dosáhli, a pro nebe, pro spásu své duše nemají ani špetku horlivosti.

S jakou horlivostí zase počínali si apoštolé ve svých povinnostech, a věrní křesťané, jež jim uložil nebeský Mistr, nedali se odstrašiti ani hrozbami, ani mukami, ani nejbolestnější smrtí. »Zdali to spravedlivé jest před obličejem božím,« volali, »abychom více poslouchali vás nežli Boha, suďte!« (Sk. ap. 4, 19.) »Více sluší poslouchati Boha nežli lidí.« (5, 29.) »Ani hlad, ani zima, ani nahota, ani meč, ani pronásledování neodloučí nás od lásky Kristovy.«

Jestliže jsi kdo dosud pro časné výhody, z bázně lidské, z lásky k světu, z ohledu na jiné přestupoval přikázání boží, pak to se slabostí tvojí smutně stojí, kráčíš cestou ku záhubě. Chceš-li naléztí milosti u nejvyššího spravedlivého soudce v den poslední, vrať se na cestu spásy, přičiň se dle svých sil sloužiti Bohu, abys mohl zvolati každé chvíle se sv. Pavlem: »Netoliko svázán býti, ale i umřítí jsem hotov pro jméno Pána Ježíše.« (Skutk. apoštol. 21, 13.)

2. V knize Soudců čteme, že když Bůh vyvolil si Gedeona, aby lid od Madiánských osvobodil, Gedeon si vyprosil od Boha znamení, modle se takto: »Položím toto rouno vlny na humně; bude-li rosa toliko na rouně a na vsí zemi sucho, věděti budu, že vysvobodíš skrze ruku mou Israele, jakož jsi mluvil.« I stalo se tak. V noci vstal, vyždímal rouno, nádobu rosou naplnil. I volal opět k Bohu: »Nehněvej se prchlivost tvá na mne, jestliže ještě jednou zkusím, hledaje znamení na rouně. Prosím, ať je samo rouno suché a všecka země rosou mokrá.« I učinil Bůh té noci, jakž byl žádal; i bylo samo rouno suché a rosa nade vsí zemí. (6, 36.) Událost jest povzbuzením pro nás všechny. Neboť bojujeme-li proti pokušení a nepřítelům spásy, a snažíme-li se při tom setrвати stále v dobrém, nestačí to ještě. Bůh sám chce naši stálost zkoušeti a o síle její se přesvědčiti. Proto posílá také často na srdce naše rosou své milosti, kterou pak jde vše snáze, a my máme zalíbení na dobrých skutcích a radujeme se, že můžeme konati dobro. Mnohdy však dostaví se sucho, vyprahlost v duši naší. Vše kolem zdá se, že jest milostí boží svlačeno, jenom my jako bychom byli opuštěni, jakoby byl Bůh na nás zapomněl. Modlitba zdá se býti nadarmo, pusté a prázdné jest srdce naše

při všem úpěnlivém volání, ba v nitru povstává skoro odpor proti všemu dobrému.

A to je ta nejtvrďší zkouška, kterou Bůh ukládá, zkouška ohněm, kterou máme přestáti. I největší světcí musili se podobným zkouškám podrobiti. Tak čteme o sv. Františku Saleském, že Bůh navštívil duši jeho prázdnotou a hroznou pochybovačností, až se vrhnul před obraz Rodičky boží a v modlitbě vroucí došel klidu a útěchy.

Tak musíš i ty, křesťane drahý, bude-li tě podobně Bůh zkoušeti, vzítí útočiště k němu a důvěru svou v té míře stupňovati, čím více se zdá, že tě Bůh více opouští. Praví Písmo sv.: »Vězte, že žádný nebyl zahanben, kdo doufal v Boha; neboť kdo setrval v příkázáních jeho a opuštěn byl?« (Sir. 2, 11.) A Spasitel náš pravil, že dům na skále vystavěný nemusí se báti bouře. A není zajisté pevnější skály, na níž naději svou stavěti musíme, nežli důvěra v Boha, kterou pevně doufáme, že Bůh nikdy svých věrných neopustí. Bůh to sám přislíbil řka: »Volati bude ke mně, a já vyslyším jej a budu s ním v soužení, vytrhnu jej a oslavím jej.« (Žalm. 90, 15) Tak byl Bůh u Daniela v jámě lví, s Noemem v arše, s Josefem ve studni, s třemi mládenci v peci ohnivé a vysvobodil všecky z nebezpečí.

Bůh bude i s námi, čím více budeme důvěřovati v něho. Třeba jen pohlédnouti na kříž. Hlava Spasitelova stále jest nakloněna, aby nás v úzkostech políbila, rámě rozevřeny, aby nás objaly, srdce otevřeno, aby nás milovalo a před neštěstím v sobě ukrylo. Důvěra v Boha má býti nezměrná, nesmí však býti opovážlivou a drzou, kterou mnozí spoléhají na milosrdenství boží, Boha urážejí, pokání odkládají až do stáří, kdy již hřešiti nemohou a hřích sám je opustil. Bojovati tedy jest nám třeba a v boji důvěřovati v pomoc boží.

3. Je-li nám však třeba důvěry v Boha v boji proti zevním nepřátelům spásy a ve zkoušce duševní prázdnoty, jest nám důvěry té více třeba v boji s námi samými, s tělem naším a jeho žádostmi.

Žádost těla jest nejsilnější z pokušení, porazilo již tisíce lidí nejsilnějších a nejslavnějších. Ve Starém Zákoně mezi soudci stal se Samson obětí této žádosti. Byl nazireem, zasvěceným Bohu, nosil na znamení toho dlouhý vlas a vyznamenával se neobyčejnou silou. Dal se však úlisnou Dalilou oklamati, ta ustříhla jeho vlasy, čímž ztratil nadobyčejnou sílu a vydán byl nepřátelům, Filištinským. -- Také my jsme nazireové, zasvěceni Bohu, neboť na křtu sv. stali jsme se dítkami božími, chrámy Ducha sv. Na znamení toho nosili jsme klenot posvěcující milosti ve své duši, těšili se ze zvláštní síly duchovní, která modlitbou a nevinností všeho v Boha dosáhla. Ale přišly slabé chvíle, chvíle Samsonovy, dostavila se Dalila, nezřízená žádost, svedla mnohého ke hříchu, oloupila o okrasu posvěcující milosti, o nadpřirozenou sílu a vydala nepřátelům spásy, náruživostem na pospas.

Co má činiti křesťan, aby neupadl do léčky Dalilou nastrojené? Kromě modlitby, důvěry v Boha a útěku před zlou přítelstvitostí jest hlavní prostředek: nedůvěřovati v sebe a tělo své na uzdě držeti. I sv. Pavel, velikán v dokonalosti, napsal: »Třesci tělo své a v službu podrobují, abych nebyl zavržen.« — »Kteří jsou Kristovi, tělo své ukřížovali s hříchy a žádostmi.« (Gal. 5.) Jako jiskru neb žhavý uhel rychle s ruky a šatu smeteme, bychom se nepopálili, tak rychle musí býti odstraněny nečisté myšlenky a žádosti, aby na duši pohroma nezůstala. Kdo se poddá žádostem nezřízeným, podobá se nešťastníku, který sedí na splašeném koni a neví, kde zkázu vezme. Kdo nekrotí svých žádostí, dočká se konce Samsonova, bude zahanben při soudu posledním a zavržen na věky. »Nic nečistého nemůže vejíti do království nebeského.« »Tak jest vůle boží,« volá sv. Pavel, »posvěcení vaše, abyste se zdržovali nečistých žádostí, aby uměl každý vládnouti nádobou svého těla v posvěcení a cti.« (I. Thes. 4.) »Chlísťnost jest síť ďábelská,« praví ctihodný Ludvík Granad., »z kteréž nelze jednou polapeným více vyváznoti.«

A tak dnes v přípravě na Vykupitele postoupili jsme zase o krok ku předu. Poznali jsme, že třeba s Josuem býti pevným v boji a stálým, a neodpočinouti dřívě, dokud poslední nepřítel není přemožen a celá zaslíbená země není naším majetkem.

Kdyby se kdy dostavila vyprahlost duše a nechut k boji, nesmíme zmalomyslněti, ale s Gedeonem důvěřovati v Boha, a v nebezpečí chopiti se přiměřených prostředků, aby konec náš nebyl koncem Samsonovým. V největších pokušeních třeba jen pohlédnouti ke Spasiteli a prositi, aby se nám dostalo milosti, jaké docházeli všichni, kteří se k němu důvěrně o pomoc utíkali. »Slepi vidí, kulhaví chodí, malomocní se očišťují,« řekl sám Spasitel o těchto.

Prosme Pána Ježíše, aby otevřel oči naše, bychom poznali hned nebezpečí, kdekoli nám brozí; aby vzpřímil nejisté kroky, kulhavou chůzi, bychom stáli na zdravých nohách a kráčeli bezpečně cestou za cílem věčným; prosme, aby duši zbavil malomocenství hříchu, bychom v rouše svatebním hodni byli nebeské hostiny po posledním soudu v království blaženosti věčné.

V. M. Váchal.

3.

Neděle třetí adventní.

Králové israelští příklady přípravy na Vykupitele.

»Spravte cestu Páně.« (Jan 1, 23.)

Opětně zaznívá hlas evangelia: »Připravujte cestu Páně«, a napomíná nás, bychom v posvátné době adventní opravdově pomýšleli na své posvěcení. A my chceme upřímně volání po-

slechnouti a srdce svá náležitě připravit. Po dvě neděle pohlíželi jsme na příklady patriarchů a soudců Starého Zákona, naučili se od nich, čeho je třeba k řádné přípravě na příští Vykupitele světa.

Dnes postoupíme zase o krok ku předu a vybereme si příklady z řad králů vyvoleného národa. Mnohé zkoušky přestáli Israelité za dob soudců. Když pak už skoro 100 let byli pod vládou Filištínských, poručil Bůh Samuelovi, poslednímu soudci a veleknězi, aby národ z moci nepřátel vysvobodil a později Saula za krále ustanovil. Nástupcem Saulovým stal se David, král slavný a prorok zároveň, který přemohl Filištínské a podrobil si národy sousední, tak že národ stál brzy na vrcholu slávy.

Také naše království v duši má dosáhnouti vrchole slávy. Když jsme přemohli nepřátele spásy a pokušení překonali, zlo vykořenili ze srdce, má přijít pak chvíle, kdy podobní králům skvíti se máme leskem ctností a panovati žádostem a náklonnostem, by každý odpor proti ctnosti a dobru v nás stal se nemožným. Jak se to může státi a jaké ctnosti mají nás zdobiti, poznáme na příkladu tří výtečných králů, Davida, Šalomouna a Josiáše.

P o j e d n á n í.

1. Když silný Filištín Goliáš rouhavě vybízel Israelity k souboji, vyšel mu vstříc malý David s kamenem a prakem v ruce volaje: »Ty přicházíš ke mně s mečem a kopím a pavézou; já pak přicházím k tobě ve jménu Hospodina, jemuž jsi se rouhal«, (1. Král. 17, 45) a ukázal, že nespolehá se na své síly a nějaké umění válečné, nýbrž důvějuje pouze v pomoc boží, který rouhače jistě potrestá. A když po vítězství tázal se král Saul Davida, z jakého jest rodu, odpověděl David: »Syn služebníka tvého Isai betlemského já jsem« (17, 58). Nezhrdnuv vítězstvím, nýbrž tím více zůstal pokorným, věda, že jen Bůh mu popřál vítězství. Nezpyšněl, ani když nosil sám na hlavě korunu královskou, tak že mohl volati k Bohu: »Srdcem zkroušeným a pokorným, Bože, nepohrdneš.« (Žalm 50, 19.) A proto král David buď naším vzorem v pokoře a poníženosti před Bohem.

Pokorný člověk netouží po počtě a slávě lidské, a je-li oslavován, přičítá slávu Bohu samému, považuje sebe sama za nejmenšího. Svätý Bonaventura praví: »Duše pokorná sklání se pod břemenem ctnosti, uznávajíc svou křehkost, své nedokonalosti.«

Co činiti, abychom pokory dosáhli? U proroka Micheáše čteme: »Snížení tvé jest uprostřed tebe.« (6, 14) A v pravdě. Pohlédneme-li sami do svého srdce, máme dosti příčiny k pokoře. Co nedokonalostí a slabostí jest ještě v našem srdci. Jak daleko jsme ještě za vznešeným svým vzorem, Pánem Ježíšem! Jak slabě ujalo se dosud jeho slovo v našem srdci. Jak daleko jsme vzdáleni od svého cíle, který naznačil božský Spasitel slovy: »Buďte dokonalí, jako Otec váš nebeský dokonalý jest.« A přehlížíme-li všecky své i nejmenší poklesky, co je tu příčiny k pokoře!

A uvažujeme-li svou sílu v konání dobra, jak jsme slabí a nedostateční bez pomoci boží! »Kdo bez pokory chce shromažďovati ctnosti,« praví sv. Augustin, »shromažďuje písek, jež vítr rozhází.« Jako květina bez kořene vadne, tak hyne ctnost bez pokory.

Proto jest pokora základem všech ctností. Nelze v duši postavití budovu ctností, není-li položen základ — pokory. Kdo se poníží, bude povýšen. »Čím větší jsi, tím více se ponížuj, a nalezněš milost u Hospodina.« (Kaz. 3.) »Kdo se poníží jako pachole toto, tenť jest větší v království nebeském.« (Mat. 18.) Následujme v pokoře Pána Ježíše, a tím připravujme cestu jeho do svého srdce.

Srdcem zkroušeným a pokorným nezhrdne Pán Ježíš, který pravil: »Učte se ode mne, neboť já jsem tichý a pokorný srdcem.« (Mat. 11.)

2. Jako se David proslavil statečností, zbožností a pokorou, tak syn jeho Šalomoun vynikal moudrostí a opatrností, že mu nebylo a nebude rovného. (3. Král. 3, 12.) Převyšovala Šalomounova moudrost, praví Písmo svaté, moudrost východních králů i Egyptských, a byl moudřejší než všichni lidé. (3. Král. 4, 30.) Moudrost Šalomounova pravá, kterou od Boha obdržel, zvrhla se však později v chytrou světskou a přivedla Šalomouna ke zkáze a k odpadu od Boha a v modloslužbu. — My chceme následovati moudrost jeho, s kterou v mládí vlády se ujal, která v jeho spisech se jeví, a která v Písmě sv. jest velebená. Pravá moudrost a opatrnost záleží ve snaze stále více Boha a sebe sama učiti se znáti, čili krátce — v poznání Boha a sebe sama.

Moudrý koná dobré a varuje se zlého z lásky k Bohu a z lásky k sobě a bližnímu. Tak sv. Bernard před každým skutkem tázal se sebe sama: »Prospěje to či uškodí pro věčnost?« Jak málo lidí jest opravdu moudrých, co lidí zapomíná na poslední cíl a na věčnost, pracuje jen pro sebe a pro svět, ve hříchu, bez zásluhy, ke zkáze. Počátek moudrosti jest bázeň boží. Kdo ji nalezne, nalezl život a spasení u Boha. (Přisl. 8.)

Lepší jest moudrost než všechny věci světa. »Není nic lepšího nad moudrost,« praví sv. Isidor, »nic sladšího nad opatrnost.« »Blahoslavená duše,« volá sv. Bernard, »která jest sídlem moudrosti.« »Není větší a hroznější chudoby než nedostatek moudrosti,« praví sv. Augustin.

Abychom ji dosáhli, třeba vyhledávati samotu. »Proto opouštěli staří mudrci města a společnost lidí,« praví sv. Jeroným, »a ubírali se do samoty na pouště, aby tu sami o sobě přemýšleli, o svém cíli a pravé moudrosti. Ba někteří žáci mudrce Pythagora zbavili se i zraku, aby neviděli věcí světa a nebyli v úvahách a snaze po moudrosti vyrušování. Bůh nežádá, abychom každý odcházeli do samoty, ani zbavovali se zraku a vyhýbali se lidem, ale abychom sestupovali častěji do samoty svého srdce a o sobě vážně přemýšleli. Především je třeba, aby jazyk byl držán na uzdě; mnoho mluvení je vlastností blázna a není bez hříchu. Už Pythagoras nazval mlčení matkou moudrosti.

›Samota jest zrcadlo,‹ praví sv. Bonaventura, ›v němž jak svět, tak své nitro spatřujeme v pravé podobě.‹ V samotě mluví k nám Bůh.

3. Po Šalomounovi přišly smutné doby na národ israelský. Už za Roboama, syna Šalomounova, odtrhlo se deset pokolení a zvolilo si vlastního krále Jeroboama. Oddali se modloslužbě a Bůh svými proroky vyhrožoval různými tresty. Jedním z lepších dob králem byl Josias, který odstraňoval modloslužbu, kácel modly, dal znovu v Jerusalemě chrám zříditi, při čemž nabyt zase Helkias, kněz židovský, knihu zákona Mojžíšova. (2. Paral. 34.)

Také v srdci lidském nastávají někdy smutné chvíle; modly světských žádostí a převrácené náklonnosti se v něm zařizují; na Boha a povinnosti se znenáhla zapomíná. Chrám srdce lidského zarůstá plevellem a bodláčím. Třeba tu jednati jako Josiáš: vyplniti vše, co chrám duše znesvěcuje, a ozdobiti okrasami ctností. Jak to učiniti?

Sv. Jakub praví: ›Náboženství čisté a neposkvrněné u Boha jest: neposkvrněného sebe ostříhati od tohoto světa.‹ (1, 27);

Jen ten zůstává neposkvrněným od světa, kdo se zřídá zcela početilostí světa, odříká se žádosti těla, kdo nežije život světa a těla, nýbrž život milosti a ducha, pamětliv slov Páně: ›Duch jest, kterýž obživuje; tělo nic neprospívá.‹ (Jan 6, 64.) Tělo tedy nic neprospívá, neboť, jak sv. Pavel praví: ›Kteří jsou v těle, nemohou se líbiti Bohu.‹ (Řim. 8, 8.) Kdo však chce milosti u Boha nalézt, musí odložití všechny tělesné žádosti, jež Bohu odporují, a v sebezapírání spásu hledati. Neboť jako zahrada ohrazuje se plotem, aby nebyla zvěří spustošena, tak musí srdce býti ohrazeno sebezapíráním, aby nebylo spustošeno pýchou a jinými naruživostmi.

Největší nepřítel jest pýcha. Proto varuje sv. apoštol Pavel před ní: ›Co máš, človče, čeho bys nebyl přijal? A jestliže jsi přijal, proč se chlubíš, jako bys nebyl přijal?‹ A opět: ›Ne že bychom byli dostateční mysliti něco sami ze sebe, jakožto sami ze sebe, ale dostatečnost naše z Boha jest.‹ (2. Kor. 3, 5) Mnoho dobrého můžeme vykonati ve spojení s Bohem a jeho milostí, jak sv. Pavel sám poznal na sobě: ›Všecko mohu v tom, kterýž mne sílí.‹ (Fil. 4, 13.) Můžeš tedy cvičiti se ve všech ctnostech, musí však Bůh tě síliti a svou milost k tomu dáti.

Pán Ježíš jest vinným kmenem a my ratolestmi. Zůstane-li ratolest při kmenu, nese ovoce mnohé; nezůstane-li, uschne i s ovocem, bude ufata a uvržena na oheň. Dobré skutky a záslužné můžeme tedy konati, jsme-li spojeni s Pánem Ježíšem. Chceme-li prospívati v dobrém a nashromažditi hojných zásluh pro nebe, pozveme si Ježíše do svého srdce, — pak se staneme takřka všemohoucími, jak ujišťuje sv. Pavel slovy: ›Všecko mohu v tom, kterýž mne sílí.‹

Sv. Tomáš, apoštol, byl velice horlivým učedníkem, miloval Pána Ježíše, chtěl s ním jíti na smrt. Když však viděl Mistra

opuštěného a potupeného na kříži, ztratil víru, naději i lásku; nechtěl věřit, že vstal Ježíš z mrtvých. Až když se přiblížil k Ježíšovi a dotkl se jeho boku, padl a zvolal: »Pán můj a Bůh můj!« Vrátila se víra, naděje v zaslíbení a láska, že život dal za Pána Ježíše. A my můžeme ještě více učiniti. Ne dotýkati se boku a ran Kristových, ale přijmouti Ježíše do svého srdce, a s ním všecko štěstí, všecku sílu proti hříchu.

A to jest účel doby adventní.

Cvičme se tedy v pokoře dle příkladu Davida, krále; hledejme pilně moudrost a opatrnost, za niž prosil král Šalomoun, a která ho učinila u Boha nade vše milým a u lidu nejvšoblíbeným a slavným; učme se od Josiáše téže moudrosti, ale nejen v začátcích, nýbrž až do konce; snažme se odstraniti vše, co překází spáse duše, podržeti, co prospívá. Otevřme srdce své Pánu Ježíši, připravme mu cestu do něho v pokoře. Ježíš přeje si a touží býti s námi; nebo rozkoší jeho jest býti se syny lidskými, aby nás učinil syny božími a spoludědici slávy věčné.

V. M. Váchal.

4.

Neděle čtvrtá adventní.

Proroci Starého Zákona ukazují, jak se máme připraviti na Vykupitele.

»Uzří všeliké tělo spasení boží.«
(Luk. 3, 6.)

»Uzří všeliké tělo spasení boží,« volal poslední z proroků předchůdce Páně, sv. Jan Křtitel, a ukazoval na blízkého již Spasitele. Podobně upozorňovali už v dávném věku proroci národ vyvolený na zaslíbeného Vykupitele, oznamovali čas a místo jeho narození, jeho původ, vylíčili takřka celý jeho budoucí život. Jako vycházející jitřenka rozhání tmy víc a více, až tyto úplně zajdou východem slunce, tak proroctví byla stále jasnější, čím více se blížilo slunce spravedlnosti, Kristus Ježíš, až poslední z proroků, sv. Jan, prstem již mohl ukázati na Vykupitele a zvolati: »Ej, hle, Beránek boží, který snímá hříchy světa.« »Nastala již plnost časů, v níž se zalíbilo nebeskému Otci poslati svého jednorozeného Syna na svět, aby žádný, kdo v něho uvěří, nezahynul, ale měl život věčný.« Čím více se blížil čas příští Páně, tím více vybízeli proroci ku očistění srdce lidského od nepravostí, až poslední z nich, sv. Jan, důrazně volal k posluchačům: »Pokání čňte, neboť se přiblížilo království boží.« Ano, království jest nám blízko; stojíme na prahu betlemského paláce nebeského krále. Třeba jest řádné a dokonalé přípravy naší, abychom ho mohli důstojně uvítati a našli u něho milosti. Proto vyběřme si z řady proroků

opět tři: Isasiáše, Zachariáše a Daniele, a naučíme se z toho, co předpověděli o Vykupiteli, a čeho nám ještě je třeba k úplné přípravě ohledně nás samých, ohledně spolubližních a ohledně Boha samého.

P o j e d n á n í.

1. Jedno z nejkrásnějších proroctví o vtělení božského Syna uvádí prorok Isaiáš králi Achazovi jako záruku ochrany, kterou Bůh slíbil domu Davidovu. Pravit: »Aj, Panna počne a porodí Syna, a nazváno bude jméno jeho Emanuel.« (7, 14.) A co tu předpověděl prorok, stalo se skutkem. Maria, Panna nejčistší z domu Davidova, došla milosti býti Matkou nebeského krále. Také v našem srdci chce se zroditi o Vánocích božský Spasitel; proto musíme mu srdce upravit za důstojný příbytek. Jako si vyvolil Bůh za Matku Pannu nejčistší, tak se uchýlí jen do srdce čistého. »Vstupuje do zahrady naší,« praví Písmo sv., »aby sbíral lilie.« (Pís. Šal. 6, 1.) Lilie čistoty srdce záleží v tom, že se křesťan snaží varovati se nejen skutků nečistých a hříšných, ale i zlé žádosti a příležitosti ke hříchu. Dosud byla to jen vůle, sloužiti Bohu a kráčet na cestě nevinnosti; ale ještě vzdálen jsi daleko od svého cíle. Nutno jest vytrhnouti ze srdce zlé žádosti, vyhýbat se příležitosti, kde nevinnost mohla by vzíti pohromy.

Čistota jest jako zrcadlo, které nejslabším dechnutím pozbývá svého lesku; proto musí býti bedlivě chráněna. Sv. Cyprián nazývá čistotu dosažením vítězství. »Blahoslavení čistého srdce,« pravil Pán Ježíš, »neboť oni Boha viděti budou.« Panici a panny, již uchránili si poklad sv. čistoty, budou státi na věčnosti nejbliže Bohu, poněvadž čistotou nejvíce se Bohu podobají; mezi miliony světců budou státi nejbliže trůnu Beránka božího a zpívati píseň, kterou žádný jiný nebešťan zpívati nemůže. Nejčistší Syn boží zvolil si za Matku pannu nejčistší, a jedině bezúhonnému Janovi, apoštolu, dovolil, že mohl hlavu svou položit na srdce jeho.

Už pohané znali cenu čistoty, obdivovali se jí, ale neměli všichni síly, aby ji zachovali. Čisté Vestálky u starých Římanů byly v takové vážnosti, že potkal-li je zločinec na popraviště vedený, hned na svobodu byl propuštěn. Jestliže se z nich některá proti čistotě prohřešila, byla za živa pohřbena a svůdce její mrskán metlami až k smrti.

Čím více má si vážiti ctnosti čistoty křesťan, který má tolik vzorů před sebou, tolik prostředků a pomůcek, aby ji zachránil! A jakou odměnu slibuje Bůh těm, kteří jsou čistého srdce! »Kdo zvítězí nad žádostí těla,« praví božský Spasitel, »dám jemu seděti s sebou na trůnu mém; jakož jsem i já zvítězil a sedím s Otcem svým na trůnu jeho.« (Zjev. 3, 21.) Uvažme jen, zdali větší odměny dostane se komu, nežli jaké slibuje Bůh všem čistého srdce! Zbavme srdce své všeho, co by uráželo a bránilo vejíti nejčistšímu hosti, který zvolil za příbytek srdce Panny nejčistší.

2. A nyní slyšme slova jiného proroka, Zachariáše. »Plesej, dcero Sionská, vesel se Jerusaleme, aj, král tvůj přijde k tobě spravedlivý a Spasitel; sám chudý a sedě na oslátku.« (9, 9.)

Prorok oblašuje o Vykupiteli, že bude knížetem pokoje. Králové východní jezdili v čas pokoje na oslátku, v době války však na bujném oři. A sotva přišel na svět očekávaný Vykupitel, označovali také již zástupcové nebeských andělů: »Pokoj lidem na zemi dobré vůle.« A než odešel Spasitel po vykonaném díle do slávy věčné, zanechal svým drabým učedníkům svůj pokoj, řka: »Pokoj svůj dávám vám, ne však jaký svět dává.« A po zmrtvýchvstání první slovo, jež promluvil k ustrašeným apoštolům, bylo: »Pokoj vám!« Pokoj jest darem nebeským, musíme zaň prositi, a když jsme ho obdrželi, všemožně se starati, abychom ho neztratili.

Pravý pokoj, jak praví sv. Bernard, jest čtverý: pokoj s Bohem, pokoj s bližním, pokoj s tělem, pokoj s duší. Aby byl pevný, třeba podložiti základ, a sice pokoji s tělem mírnost (čistotu a střídmost), pokoji s duší statečnost, pokoji s bližním spravedlnost, pokoji s Bohem opatrnost. »Blahoslavení pokojní,« pravil Pán Ježíš, »neboť oni synové boží slouiti budou.« (Mat. 5) »Pokoj, kterýž zanechal Kristus svým bratřím, nám křesťanům, synům božím přesažá všeliký smysl,« praví sv. Bernard, »a nemůže býti přirovnán všemu, co se pod sluncem líbí a po čem se ve světě baží.« »Srdce lidské nemá pokoje,« praví sv. Augustin, »dokud nespočine v Bohu.« Pravého pokoje dosáhneme jedině u Ježíše Krista, knížete pokoje, u stolu Páně po očištění duše. Pak nosíme v sobě poklad nejdrahocennější, záruku pokoje věčného.

3. Proroku Danieli, když pohlížen byl v modlitbách, zjevil se archanděl Gabriel a oznámil mu čas, kdy Vykupitel přijde na svět, těmito slovy: »Sedmdesát téhodnů (490 let) ukráceno jest nad lidem tvým a nad městem svatým tvým, aby hřích byl konec učiněn, sblazena byla nepravost a přivedena byla spravedlnost věčná, aby se naplnilo vidění i proroctví, a pomazán byl svatý svatých.« (Dan. 9, 24.) V tomto proroctví o příchodu Mesiáše dává nám zároveň prorok Daniel návod, jak bychom dospěli k vrcholu přípravy na Vykupitele. »Ukráceny jsou dny,« praví. Ano, několik málo dnů máme do slavnosti nejradostnější, jež ustanovena jest na památku narození Páně; proto musíme horlivost svou zdvojnásobiti, abychom v krátkém čase dokončili, co ještě zbývá, zlepšili, co jest dosud méně dokonalého. Pracujme s radostí, neboť odměna bude veliká. Přichází Nejsvětější a proto může býti důstojně přijat jen od svatých. Svatými se musíme státi, konec hříchů musí býti učiněn, jak prorok praví. Již dlouho zneužívalo se milosrdenství božího a pohrdalo milostí boží. Styk s nepřítalem spásy musí býti rychle a rázně přetržen a spojení s Bohem zase obnoveno.

Ode dneška musí býti naším heslem: Hříchů musí býti učiněn konec, nespravedlnost vyhlazena a spravedlnost věčná obnovena, aby Nejvyšší a Nejsvětější mohl býti v našem srdci pomazán.

Každé údolí lhostejnosti necht' jest vyplněno horlivostí, každá hora a pahrbek pýchy necht' jest ponížen pokorou a zasvěcením všech sil službě boží.

Než není tobo ještě dosti; schází totiž setrvání v dobrém až do konce. Setrvalost tato je stále cvičení se v dobrých skutcích, stálá snaha po dokonalosti až na kraj věčnosti. K tomu vybízí nás Spasitel slovy: »Věrný buď až do smrti, a dám tobě korunu života.« (Zjev. 2, 10.) »Kdo setrvá až do konce, spasen bude.« (Mat. 10, 22) A sv. Pavel praví: »Učinění jsme účastníky Krista, jestliže počátek základu jeho až do konce zachováme.« (Žid. 3.) Setrvání v dobrém jest naprosto nutné ke spáse. Čteme u proroka Ezechiele: Řekl-li bych spravedlivému, že životem živ bude, a on doufaje v spravedlnost svou, činil by nepravosti: všechny spravedlnosti jeho dány budou v zapomnutí, a pro tu nepravost, kterou učinil, pro tu umře.« (33, 13.) Proto musíme dnes učiniti pevné předsevzetí, jak to učinil slechetný Mathatiáš, řka: »Byť všichni národové krále Antiocha uposlechli, aby odstoupili jeden každý od služby zákona otců svých, a přivolili k přikázáním jeho: já, synové moji a bratři moji poslušni budeme zákona otců našich. Bůh buď nám milostiv.« (1. Mak. 2, 19.) Kdyby všichni odpadli od Boha a činili hřích, setrvám při mém Bohu a poslouchati budu jeho přikázání.

To ovšem není tak lehkým; sami ze sebe setrvati až do konce nemůžeme. Je tu třeba zvláštní milosti boží. Proto připomíná sv. Augustin ke slovům sv. Pavla: »Vám jest dáno pro Krista, abyste netoliko v něho věřili, ale také pro něj trpěli.« (Fil. 1, 29.) »To prvé (věřiti v Krista) týká se začátku, druhé (trpěti zaň) konce; obojí však jest darem božím.« Bez milosti boží nemožno v dobrém až do konce setrvati.

Prosme tedy o tuto zvláštní pomoc boží, a Bůh, který dal nám chtění, udělí i dokokání všeho dobra. Prosme zvláště v následujících dnech božské děťátko, aby slabost naši posilnilo a v nebezpečí světa zachránilo. Přinesme mu za dar své srdce a s ním dobrou a upřímnou vůli, a Vykupitel, který čeká na přání naše, přispěje nám svou milostí, abychom předsevzetí své věrně splniti mohli, bychom nejen každoročně dobře obstáli před božským dítětem v jesličkách, ale i v den poslední před přísným soudcem a odplatitelem.

V. M. Váchal.

Cyklus řečí o dětech.

Podává Jan Nep. Jos. Holý O. Praem., farář v Holišově.

1. Láska dětí k rodičům.
2. Úcta k rodičům.
3. Poslušnost vůči rodičům.
4. Láska k sourozencům.

1.

Neděle první adventní.

Láska dětí k rodičům.

»Synu, přijmi starost otce svého a nezarmucuj ho v životě jeho.«

Sir. 3, 14.

V době adventní, která nám dnešním dnem počíná, připravujeme se na příchod nejvzácnějšího dítěte, našeho Spasitele, Ježíše Krista. S jakou radostí těší se velicí i malí na Vánoce, na narození Vykupitele světa. Svátek ten jest nejkrásnějším svátkem rodinným v celém roce. I když jsme dospěli; s radostí vzpomínáme na dům otcovský, zvláště o Štědrém dni, kdy rodiče naši nám připravili rodinnou slavnost. Jest to slavnost krásná, zvláště pro děti, jelikož se nám o Vánocích narodilo nejvzácnější dítě, vzor všech dětí, božské Jezulátko. Abychom se na tuto rodinnou slavnost, zvláště děti, řádně připravili, chceme uvažovati v této posvátné době adventní povinnosti dětí, a to jak k rodičům tak i k svým sourozencům. Ve třech řečích adventních chceme promluvit o trojí povinnosti dětí k rodičům, totiž o lásce, úctě a poslušnosti, o čtvrté neděli adventní chceme uvažovati o povinnosti dětí k svým sourozencům. Tak, doufám, nejlépe se připravíme na narození nejvzácnějšího dítěte, božského Jezulátka, na nejkrásnější rodinnou slavnost, když poznáme tyto povinnosti a když je řádně konati budeme. Tím přijde pořádek do našich křesťanských rodin, a na řádných křesťanských rodinách má božské Jezulátko zvláštní zalíbení. Kéž i do rodiny naší zavítá Ježíšek se svými dary a se svým požehnáním!

Dnes chceme tedy mluvit o lásce dítek k rodičům.

P o j e d n á n í.

I.

Veliká jest láska rodičů k dětem. Básník ji opěvá slovy :

Ba veliký, veliký boháč jsem,
Mám stříbro své, mám zlato,
jen bojím se, by nebylo
mně odé jednou vzato.

Pod lipou v tiché chaloupce
jsou skryty moje statky,
stříbro — toť otce šediny
a zlato — srdce matky.

Jestliže láska rodičů k dětem jest veliká, vyžaduje také, aby děti rodičům lásku láskou oplácely. To jest nejkrásnější odměnou rodičů, když vidí, jakou láskou děti k nim lnou, když vidí, jak je děti milují.

Když projdeme celé Písmo sv., nenalezneme nikde výslovného přikázání božího, kterým se láska k rodičům dětem ukládá. Čteme, jak jim Bůh přikazuje, aby rodiče ctily a poslouchaly, ale marně hledáme místo, které by je k lásce povzbuzovalo. A přece Bůh jinak poroučí prokazovati lásku všem, jimž jsme jim povinni prokazovati. Výslovně poroučí lásku k Bohu, k bližnímu, k manželu, ano i k nepřátelům, ale nikde nepraví: »Děti, milujte rodiče své!« Nalézáme sice místa, z nichž tuto povinnost odvozovati můžeme, ale nížádného místa nenalézáme, které jí jasně a určitě přikazuje. Proč pak to? Proč nedal Bůh výslovné přikázání i pro tuto povinnost, když každou důležitou věc výslovně přikazuje?

Odpověď jest na snadě. Poněvadž podobného přikázání není třeba, neboť mnohem více než výslovné přikázání zavazují je k lásce dobrodiní rodičův a jejich vlastní přirozenost.

1. Vedle Boha děkuje dítě za to, čím jest a co má, poněvíc rodičům a jejich lásce. Dítě, vypočítej, můžeš-li, dobrodiní, která ti rodiče prokázali, a řekni potom: »Jsi-li povinen rodiče své milovati?« Ještě jsi nebylo ani na světě, a již rodiče o tebe pečovali. Připravili ti kolébku, plénky, teplou postýlku. Konečně jsi přišel na svět, ale jak jsi byl ubohý! Bez pomoci na všech stranách, nemohl jsi se o sebe starati, mohl jsi jen plakati. Kdo se nad tebou smíloval? Byli to tvoji rodiče. Kolik obtíží, starostí, bolestí jsi jim působil! Zeptej se matky, co pro tebe učinila, a řekne ti: »Ach dítě mé, nemohu ti všechno to vyprávěti. Nosila jsem tě na rukou dlouhé hodiny a dni, zahřívala jsem tě na svém srdci, živila jsem tě u svých prsou a bděla jsem u kolébky tvé. Často jsem byla tebou zemdená, a když jsem v noci po spánku a odpočinku toužila, brzy jsi mne opět probudil a po dlouhé hodiny jsem bděla u tebe, až se ti zachtělo opět usnouti. Kolikráte jsem práci odložila, abych tě na ruce vzala, kolikráte jsem se ohlížela, abys nepřišel k úrazu. Co jsem s tebou zkusila, než jsi se naučil běhati, mluvit, trochu mi pomáhati. A k tomu jakých úzkostí jsem zažila, když jsi onemocněl, a kolik starostí o tebe naplnilo srdce moje! Dítě mé, od tvého narození neuplynul den, v němž jsi mi starosti a práci nepřipravil.«

Ptej se otce svého, co pro tebe vynaložil, a odpoví ti: »Všechna námaha má, všechno strádání mé platilo tobě. Pot jsem prolil pro tebe, abych ti zasloužil denní chléb, hleděl jsem přijíti

ku předu, abych mohl lépe o tebe pečovati, spořil jsem, konal jsem daleké cesty, abych mohl zaopatřiti potřeby pro tebe. Nemohu spočítati kapky potu, které jsem pro tebe prolil, nemohu spočítati kroky, které jsem pro tebe učinil, nemohu spočítati starosti, které jsem pocítoval, abych sehnal peníze pro tvou výživu, pro tvé šaty, pro tvé vzdělání. Co jsem pro tebe vykonal a vytrpěl, ví jen Bůh.*

Tato odpověď, kterou ti rodiče dávají není vychloubáním, tím méně přeháněním, nýbrž čistou pravdou. Rodiče tvoji jsou tedy po Bohu tvoji největší dobrodinci. Není člověka, který by ti byl tolik dobrého prokázal. Za dobrodini děkuješ také svým vychovatelům, učitelům, příznivcům a přátelům, ale nejsou tak veliká jako dobrodini rodičů, kteří ti život, přístřeší, výživu, šatstvo vzdělání a zaopatření dali. Rodiče tvoji jsou tvými nejšlechetnějšími dobrodinci, neboť ti dobré prokazovali s napětím všech sil, z čisté lásky, bez ziskuchtivosti, zapomínajíce často na sebe samy. Rodiče milují děti více nežli sebe, proto obětují mu svůj klid, radosti, zdraví, ano i život. Kde jest někdo, kdo se pro tebe tolik namáhal než rodiče, jimž pro dítě žádná obět není příliš těžká? A tito největší a nejšlechetnější dobrodinci neměli by lásku požadovati od dětí, které tak bohatě obdařili a po tak dlouhá léta ošetřovali? Kde by zůstala vděčnost? Zdaž dítě, které rodiče nemiluje, zdaž není bez citu jako kámen? Není ani jako zvíře, které přece svým dobrodincům oddanost prokazuje, není ani jako květina, která přece květem, vůní svou oblažuje toho, kdo ji zasadil. Jest jen jako kámen bezcitný. Vskutku ještě žádné dítě nepopíralo, že rodičům jest povinno prokazovati lásku, kteří mu tolik dobrého prokázali, naproti tomu však mnohé dítě chtělo popírati povinnost rodiče milovati, když je zanedbali a místo by se o ně starali, vše promarnili. Než i takové dítě od rodičů zanedbané, opuštěné, jest povinno rodiče milovati. A kdo mu to poroučí? Jeho vlastní přirozenost

2. Dětská láska jest již přirozeností odůvodněná. Tajemná, posvátná páska víže rodiče a děti, a tato páska jest Bohem samým dána. Vložil do srdce dětského tajemný pud, který dítě k srdci rodičů vábí, jako magnet železo k sobě přitahuje. Tak se věc má i se srdcem dětí, které z přirozeného pudu a skoro neodolatelně k rodičům lnouti se cítí. Již nemluvně, které neumí ani mluvit ani běhati, pozná matku ze sta žen a touží přijíti ji na klín. Hledí vymaniti se z rukou třeba zlatem zářící královny, aby si odpočinulo na prsou matky, třeba chudobné. Tento pud srdce dětského k rodičům nalézá však také ještě dále své odůvodnění v příbuzenství, ve kterém rodiče a děti stojí. Vždyť jsou jedno tělo, jedna krev, proč by se neměli milovati? Děti vlastně milují sebe, když rodiče milují. Proto jest láska dětí k rodičům zákonem přirozeným přikázána, který hlasitěji poroučí než každý jiný zákon; jest odůvodněná v podstatě člověka a v srdce jeho vložena od prvního okamžiku života, jest to požadavek, potřeba srdce jeho, které nemůže odložiti, aniž by sebe sama nezapíral

a na sobě samém zrádcem nebyl. Dítě, které jest k rodičům lhostejným, jest nepřirozeným, sobě samému odpírajícím, a dítě, které rodiče nenávidí, jest obluda, jaké bys marně ve všech těch říších stvoření hledal.

3. Z toho, co jsme řekli, vyplývá také odpověď na otázku, jak dlouho má dítě rodiče milovati. Dokud dětmi zůstanou, dokud jsou tělo a krev rodičů. Tím zůstanou i když dorostou, až k smrti. Proto má láska dětí k rodičům trvati až do smrti. I když rodiče snad se k dítěti zatvrdili, i když mu křivdu učinili, ani smrtí rodičů nezaniká tato povinnost. Jenom smrtí dětí končí. Jako třeba míti rodiče v úctě po všechny dny života, tak je máme také milovati až do hrobu.

II.

A tato láska má býti srdečná, účinná a trpělivá.

1. Má býti srdečná, to jest jasné, neboť láska, která nejde od srdce, není pravá láska, jest jen zdáním a přetvářkou. Když děti rodiče srdečně nemilují, kde máme srdečnou lásku hledati? Nikomu nemůžeš důvěřovati, neboť nikde nejsi jist před falší a přetvářkou. Jestliže pak je láska dětí k rodičům srdečná, budou jim dobré přáti, s nimi se radovati, s nimi truchliti, rády v jejich blízkosti prodlévati a vroucně za ně se modliti. To jsou věci, které se vlastně rozumějí samy sebou, a které je snadno plniti. A přece jsou dítky, které se k tomu nemají. Nemají modlitby za rodiče, když žijí neb již v hrobě odpočívají; ovšem, vždyť se nemodlí ani za sebe samy. Všude jinde cítí se šťastnější než u domácího krbu, vyhledávají zábavu jinde, používají každé příležitosti, aby navštěvovaly cizí domy, zvláště zábavné místnosti, vracejí se v pozdních dobách nočních domů, nad čímž se rmoutí rodiče. Mimo otcovský dům nejsou tak střeženy, mohou se volněji pohybovati a vášním uzdu popouštěti; proto opouštějí nezřídká dobrovolně rodiče a hledají vlastní bydl ště. Nemají účastenství na radostech a žalostech rodičů, nýbrž ponechávají je zvláště v dobách zkoušky a bídy jim samým, aby ani na okamžik nebyly vyrušovány ve svém smyslném a požitkářském životě. Jsou plny lsti k rodičům, mají před nimi různá tajemství a to právě v nejdůležitějších záležitostech, klamou je o svých cestách a skutcích. Co celá obec ví a si vypravuje, zůstává často rodičům zatajeno, poněvadž děti a jich pomocníci lži je klamou. Tu se nedozvědí rodiče nic o jejich známostech a prostopášnostech, až dospívají vrcholu a již dále tajeny býti nemohou. Hanba takým dětem a jich pomocníkům, když tak otce a matku podvádějí. Jiné děti opět rodiče okrádají. Prodávají za zády věci rodičům náležející, a zpronevěřená suma jest často dosti veliká. A potom se diví rodiče, že hospodářství přese všechnu píli a spoušivost nejde ku předu. Brzy by se jim věc objasnila, kdyby podvodný syn neb dcera se prozradili. Tak zneužívají děti důvěry rodičův. Ponechávají jim přístup k penězům, přehedávají jim ob-

starání obchodů, poněvadž myslí, že syn a dcera hledí rodičům prospěti, že poctivě jednají, a hle, jsou při tom zloději. Slyš, co o takových dětech praví Písmo sv.: »Kdo ubírá něco otci svému nebo matce, a praví, že to není hřích, účastník jest vražedníka.« (Přís. 28 24.) Jestliže jste rodičům něco vzali, jste jako každý jiný zloděj povinni zpronevěřené až do haléře zapraviti, když nechcete rodiče prositi, aby vám náhradu odpustili. Co mám teprve říci o dětech, které rodičům zlé, ano i smrt přejí, aby se jejich vlivu zbavili nebo po nich dědili, které rodiče i nenávidí, v očividném nepřátelství s nimi žijí, a to snad pro několik korun, o které se zkráceny býti míní. »Kdo by zlořečil otci svému nebo mateři, ať smrtí umře — krev jeho ať jest na něho« (III. Mojž. 20, 9.), dí již Bůh ve St. Z. Jak daleko jsou takové děti vzdáleny od lásky, kterou rodičům prokazovati povinny jsou, a která má býti všejší než jiná láska. Láska k rodičům má býti srdečná.

2. Pak bude také účinná, t. j. budou rodičům z lásky dobré prokazovati, kdy a jak mohou a jak toho rodiče potřebují. Účinná má býti láska dětí k rodičům; neboť má-li se každá láska skutkem dokázati, tím více láska dětí k rodičům. Je-li láska dítek k rodičům podobná lásce rodičů k dětem, má se také jako tato láska skutkem jeviti.

Jak mohou děti skutkem lásku k rodičům prokazovati? Samozřejmě tím, že rodičům každým způsobem, zvláště pilností a mravným chováním radost dělají, v nouzi jim pomáhají a bezstarostné stáří jim připraviti hledí. Jak snadno jest dětem rodiče potěšiti! Přívětivé slovo, srdečný dopis, malý dárek postačí rodiče na několik dní v dobrou náladu uvésti. Ano, ani toho není třeba, jen když vidí, jak děti neustále očividně pokračují, když slyší, že jiní jsou s nimi spokojeni a je chváli — tu již jsou rodiče plni radosti. Jakou zlobu tedy ukazuje dítě, když ani tolik lásky nemá, aby k vůli rodičům pilné a mravné bylo, nýbrž přímou vše činí, aby je zarmoutilo a rozhněvalo!

Největší kříž pro rodiče je nezdárné dítě. To říkají sami rodiče. Všechno bychom rádi snášeli, tak naškají, byli bychom s chudobou, nemocí, bídou spokojeni, jen kdyby to dítě bylo jiné. To nám otravuje život, to nám odnímá klid a pokoj, to nám připravuje předčasný hrob; neboť kam patříme, vidíme nový nepořádek, co o něm slyšíme, je hanbou pro nás, a kam jdeme, přicházíme na jeho nepravosti. Vše je u něho marné, domluvy, hrozby, tresty, a každý den nám jeho vzdorovitost nebo lehkomyslnost srdce utrapuje. Kdo to vidí a slyší, je dojat, jde mu to všemi klouby, jen nezdárný syn, nezdárná dcera, poslouchají výsměšně tyto nářky a lhostejně se dívají na slzy v očích otcovských a mateřských. Ale to je jako výsměch zatracených a lhostejnost prokletých. Nelidské dítě! odvážilo by ses rakev před otce nebo matku postaviti a jim říci: Jest čas, abyste se do ní položili, nemohu se dočkati vaší smrti? Ale ještě více děláš neustálým zármutkem, který srdci jejich připravuješ. Znenáhla je tlačíš do rakve a pomalu jim připravuješ smrt, neboť »zármutek

usmrcuje, vysušuje kosti«, dí Písmo sv. Takové dítě samo je vrahem svých rodičů, a po celý život volá jemu hrob jejich: Zde odpočívají kosti těch, kteří ti život dali, a které jsi, nezdárné dítě, o život připravilo. Ano, ukracuješ jim život, ač bys měl jej prodlužovati, neboť láska od tebe vyžaduje, abys hleděl bezstarostné stáří jim připraviti. Neboť Bůh výslovně praví: »Synu, přijmi starost otce svého a nezarmucuj jej v životě jeho.« Ano, to vyžaduje láska, ale o lásce není u takových dětí ani stopy.

3. A přece má láska dětí k rodičům býti nejen účinná, nýbrž i trpělivá. Vždyť jest pravá láska dle slov sv. Pavla trpělivá, tím více má býti taká láska dětí k rodičům, kteří s dětmi po dlouhá léta největší trpělivost měli. Žádá se snad příliš mnoho, aby i děti měly trpělivost se slabostmi, rozmary a nemocmi starých rodičů? »Nezapomínej na úpění matky své,« praví moudrý Sirach (7, 20.) a Tobiáš praví synu svému (4, 4.): »Pomněti máš, jaká nebezpečí trpěla matka tvá pro tebe.« Oba tím praví, nikdy neztratí trpělivost s rodiči dítě, které myslí na to, jaké bolesti a nebezpečí rodiče s nimi přestáli. Všechna péče, kterou děti rodičům prokazují, jest jen slabou náhradou za dobrodiní od nich přijatá, i tehdy, když by rodiče sebe větší rozmary měli a po několik let z postele hnouti se nemohli. To vše jest údělem stáří. Nechceš také sestárnouti? Beze vši pochybnosti chceš i ty vysokého stáří se dožiti. Proto starej se nyní řádně o staré rodiče, aby ti nebylo jednou tou měrou odměněno, jakou nyní rodičům odměňuješ. Ano, jak se nyní k rodičům chováš, tak se budou jednou vlastní děti tvé k tobě chovati. To se zřejmě ukázalo jednou manželům. Poněvadž starý, poloslepý a polohluchý otec muže u stolu leccos vylil, odkázali ho do koutka a dávali mu jídlo v hliněné nádobě, a i když tu rozbil, v nádobě dřevěné. Ubožák jen vzdychal a plakal. Jednou přijde necitelný syn domů a vidí, jak jeho čtyřletý synáček snáší prkna. Co děláš? táže se otec, a synáček odpovídá: »Dělám dřevěnou nádobu, z níž budete jísti, až budu veliký.« Tato slova působila, a stařec mohl zase u stolu jísti. Slyšeli jste to? A nyní použijte toho k svému prospěchu. Naříkáte si nyní, že děti nemají s vámi trpělivost a že se zdá, že nemají lásky k vám. Víte-li proč? Vizte, měří vám měrou, kterou jste vy rodičům měřili. Ano, Bůh je spravedlivý a nenechává nelásku k rodičům bez trestu. To se již tisíckrátě dosvědčilo. Jak se mohou přes to nalézt děti, které se chladně k rodičům chovají, které každou službu, kterou jim prokazují, výčitkou ztrpčují, ano i po smrti rodičů touží, by se zbavily starosti o ně, nebo by jim výměnek již nemusily dávat. Tu míní, že jsou sproštěni nesnesitelného břemene. Ano, rodiče vaši, kteří se vám zdáli břemenem, jsou vám odňati, ale jiné břímě jest na vašich ramenou, kletba boží, kletba vašich rodičů, a co vás ještě očekává, jest nevděk vašich vlastních dětí. Než protiví se mi tento obraz dále líčiti. Již tento obraz jest dosti smutný. Kéž nemilé stíny z něho zmizí, kéž by to byl obraz plný krásy, který nám

ukazuje děti, které vděčny za obdržená dobrodiní a dle vlastní své přizoznosti rodiče své srdečně, účinně a trpělivě milují.
Amen.

Dle Busla.

2.

Neděle druhá adventní.

Úcta k rodičům.

»Kdo se Boha bojí, ctí rodiče své.«
(Sir. 3, 8.)

Po tři neděle adventní slyšíme v kostele evangelia o svatém Janu Křtiteli. Měl připravit lid na příchod Páně. I my se nyní připravujeme na příchod, na narození Páně, proto hodí se do adventní doby evangelia o sv. Janu. Již otci Zachariáši zvěstoval anděl Gabriel: »I budeš mít radost a veselí, a mnozí se budou z jeho narození radovati.« Veliký byl sv. Jan, jak sám Kristus Pán o něm svědčil a svědčí o jeho pfiisnosti a velikosti i v dnešním evangeliu. A když o něm anděl předpověděl, že bude dělati rodičům radost a veselí, vidíme z toho, že konal řádně povinnosti své k rodičům, že jim prokazoval lásku, úctu a poslušnost. Tuto trojí povinnost mají všechny děti k rodičům. Dnes týden jsme uvažovali o lásce, dnes chceme uvažovati o úctě k rodičům.

P o j e d n á n í.

I.

Proč mají děti rodičům prokazovati úctu? To vyžaduje jejich postavení vůči rodičům a postavení rodičů vůči Bohu.

1. Děti děkují rodičům za svůj život. Jest zcela přirozené, že tvor svému tvůrci jest úctou povinen, zvláště jestliže ve stvoření vyšší stupeň zaujímá. Jsme nejvznešenější tvorové na zemi. Jelikož za tuto hodnost rodičům děkujeme, následuje z toho, že máme rodiče více ctíti nežli obyčejné dílo mistra svého. Poněvadž rodičům za život děkujeme, jsme na nich závislí, a oni jsou nad nás postaveni. Všude pak ve světě jest řád a zákon, že se nižší před vyšším, poddaný před svým pánem sklání a jej ctí, tedy máme i my se před rodiči skláněti a je ctíti.

2. To vyžaduje i postavení rodičů vůči Bohu. Kdo jsou? Jsou především a) nástroji božími. Nikoli bezprostředně chtěl nám Bůh život dáti, nýbrž vyvolil si k tomu rodiče. Dali nám život, poněvadž je Bůh za prostředníky života vyvolil, neboť od něho pochází veškeré otcovství na nebi i na zemi, jak dí apoštol. »Jeden jest Otec váš, jenž jest na nebesích.« (Eph. 3.) Jsme tedy vlastně všichni dítkami božími, ale jsme jimi skrze rodiče své.

S nimi rozdělil Bůh otectví a nechal je účast mítí na své stvořitelské moci. Právě proto berou také rodiče účast na nadvládě, na moci a právu božím. Jsme-li povinni úctu vzdávati nadvládě boží, máme i rodiče ctíti, jimž Bůh účast na své nadvládě světil.

Rodiče jsou dále b) stálými zástupci božími. Co pro děti činí, činí ve jménu a z rozkazu božího. Když je živí, opatrují, vyučují, zaopatřují, jsou jen rukou, okem, ústy božími. Proto mají rodiče přísné povinnosti a těžkou zodpovědnost; nemohou s dětmi dle libosti nakládati, nýbrž mají je pokládati za poklad Bohem jim svěřený. Co z toho následuje? Že mají děti rodičům úctu prokazovati. Jako Bohu samému úctu vzdávati mají, právě tak jsou povinni i rodičům ji prokazovati, v nichž Bůh každodenně viditelně vůči jim se zjevuje.

3. Proto nemůže nám býti s podivem, že v Písmě sv. tak často se opakuje napomenutí rodiče své ctíti. »Cti otce svého i matku svou!« zní výslovné přikázání. Bůh nepraví: Miluj, nýbrž Cti! Lásku prokazovati jsme totiž všem lidem povinni, tím více pak rodičům. Jim přísluší ještě více, máme je jako nástroje a zástupce boží ctíti. A opět slyšíme: »Kdo se bojí Pána, ctí rodiče své. V skutku a v řeči a ve vši trpělivosti cti otce svého!« (Sir. 3, 8. 9.) A opět: »Cti otce svého a na úpění matky své nezapomínej!« (Sir. 7, 20.) A jinde: »Slyš otce svého, který tě zplodil, a nepohrdej matkou svou, když sestará.« (Přís. 23, 22.) »Měj matku svou v uctivosti po všechny dny života svého!« čteme v knize Tobiášově. Úcta k rodičům smí tedy smrtí skončiti, je stálou povinností, od níž neosvobozuje ani stáří ani stav ani jaká jiná výmluva. Tak to poručí výslovně Bůh.

4. Bůh však není ještě spokojen napomínáním, slíbil nad to nejvzácnější odměny dětem, které rodiče své ctí. Slibuje jim právě to, čeho si člověk nejvíce přeje, totiž blahobyť a dlouhý život. »Cti otce svého i matku svou, abys dlouho žil a dobře se ti vedlo na zemi.« Chceš-li tedy dlouhé a šťastné dny viděti zde na zemi, cti rodiče své, neboť ten, jenž tato zaslíbení dal, nemůže klamati. Slibuje jim požehnání a blahobyť. »Cti otce svého, aby došlo na tě požehnání od něho, a požehnání jeho aby ti do posledního času zůstalo. Požehnání otcovo utvrzuje domy synů, zlořečení pak matčino z kořene vyvrací základy.« (Sir. 3, 9.—11.) Jako Bůh takofka světil rodičům účast na své stvořitelské moci, chtěl také, aby i rodiče měli účast na jeho požehnání.

Požehnání rodičů je tedy působivé tak jako také jejich kletba a zlořečení. To zakusili na sobě synové Noemovi. »Zlořečený budiž Chám,« řekl Noe k nezdárnému synu, »služebník služebníků bude bratřím svým.« A hle, toto zlořečení splnilo se až na dnešní den; neboť potomci Chámovi v Africe jsou otroky celého světa. Naproti tomu řekl Semovi a Jafetovi: »Požehnaný Hospodin Bůh Semův, budiž Chám služebníkem jeho. Rozšíříž Bůh Jafeta, a ať bydlí v stanech Semových, a buď Chám služebníkem jeho.« Pozorujte, jak se i toto požehnání naplnilo! Z pokolení

Semova, jehož potomci Asii zalidnili, vyšel požehnaný Bůh, Spasitel náš Ježíš Kristus, pokolení Jafetovo pak, které se v Evropě rozšířilo, stalo se největším lidem světovým. Nejen zahrnuje v sobě největší díl křesťanský, nýbrž bydlí i ve stanech Semových, neboť veliké díly Asie stojí pod mocí evropských států, zvláště Anglie a Ruska. Požehnání rodičů je tedy mocné a přechází z dětí na další potomky. K tomuto požehnání slibuje Bůh uctivým dětem také ještě blahobyt a radost z vlastních dětí. »Jako kdo poklady shromažďuje, tak je ten, kterýž ctí matku svou. Kdo ctí otce svého, těšiti se bude ze synů, a v den modlitby své vyslyšen bude. Kdo ctí otce svého, bude dlouhověký, a kdo poslouchá otce, občerství matku.« (Sir. 3. 5.—7)

Bůh také slibuje uctivým dětem čest a vážnost. »Poslouchej, synu, na poučení otce svého a neopouštěj zákony matky své, aby přišla ozdoba na hlavu tvou a řetěz kolem krku tvého.« Mějte to vše před očima, přemýšlejte o všech uvedených důvodech, zaslíbeních a napomenutích božích a řekněte mi, jak je ještě možno, aby dítě rodičům svým úctu odpíralo. Ano skutečně, kdo Boha ctí, ctí také rodiče. Než v čem záleží tato úcta?

II.

Tato úcta záleží ve třech věcech, totiž v uctivém srdci, v uctivých slovech a v uctivém chování.

Jest sice úcta sama o sobě něčím zevnějším, neboť hlavně záleží v uctivých slovech a v uctivém chování; ale tyto nutně mají základ v srdci, jinak jsou jen přetvářkou.

1. Proto mají děti rodiče své nejprve v srdci ctíti, vnitřně a to upřímně si jich vážiti. Činí-li tak, nepřijde jim nikdy na mysl za rodiče se stydět, o nich zle smýšlet, jimi opovrhovati.

a) Bláhové dítě, stydíš se za rodiče? Proč pak? Poněvadž, jak diš, mají skrovné vědomosti a jsou z nízkého rodu. Co pak jsi ty a kolik víš ty? Když se na věc řádně dívám, nenalézám rozdíl mezi tebou a tvými rodiči. Pýcha tvá zakládá se jen na trochu šatstvu, které ani tvému stavu nepřísluší, na trochu jemnějším chováním a na trochu frásí, kterým jsi se přiučil. Poněvadž jsi byl snad několik týdnů v cizině, nějakému vznešenému pánu boty vycídl a potom pyšnější jsi se navrátil než jsi odcházel, myslíš, že se smíš za své rodiče stydět. Než dejme tomu, že jsi se skutečně něčemu přiučil, dopracoval jsi se lepšího postavení a pohybuješ se nyní ve vysokých společnostech. Smíš se proto za rodiče své stydět? Myslil bych, že bys je měl tím více ctíti. Komu máš děkovati za to, že jsi cti a vážnosti získal? Zdaž tě rodiče tvoji nedali vzdělati, zdaž k tomu neprolévali pot svůj, zdaž nedali poslední krejcar, aby z tebe něco udělali? Právě když jsou z nízkého stavu, bylo jim obtížnější tebe povýšiti, měli více starostí a námahy než bohatí rodiče. A ty se ještě za ně stydíš? Bláhové a nevděčné dítě! Nevděčným jsi, poněvadž neuznáváš takové oběti rodičů, a bláhový jsi, poněvadž nenahlížíš, že právě

nízký stav rodičů tvých je pro tebe podnětem ke slávě. Nechceš o chudých rodičích nic věděti, ačkoli bys měl si říci: Ačkoli jsou rodiče moji nízkého stavu, přece jsem jejich starostlivostí, vlastní péčí a s pomocí boží tak vysokého postavení se dodělal. Snad bych se byl spoléhal na jejich bohatství, na jejich vliv, a možná, že bych se byl zkalil na duši i na těle. Bláhové dítě! Stydíš se nyní za své rodiče, poněvadž myslíš, že se můžeš bez nich obejít. Co by se bylo z tebe stalo, kdyby se byli rodiče za tebe styděli, když jsi byl malý? Byl jsi ubohé, nevědomé a neohrabané dítě. Nosili tě, krmili tě, čistili tě. Jsou nyní rodiče tvoji také tak ubozí a nevědomí, jako jsi byl tehdy ty? Nikoli, takými nejsou. Proč se tedy za ně stydíš, když se oni za tebe nestyděli? Kdyby si byli tak počínali, byl bys bídně zahynul. Proto také v pravdě velicí mužové nikdy se svým nízkým původem netajili. Benedikt XI. byl papežem, ačkoli matka jeho byla chudou venkovankou. Když byl povýšen za papeže, šla ho navštívit. Oblékli ji v knížecí šaty. Tak předstoupila před papeže, ale nechce ji znáti. »Matka má,« dí, »není vznešenou paní, nýbrž pradelnou.« I vzdálí se matka, odkládá knížecí roucho a jde v chudobném svém šatě opět k papeži. Sotva vešla, sestupuje papež se svého trůnu, jde jí vstříc, obejmá ji a praví: »Ano, to je moje nejmilejší a nejdražší matka.« Děti, řiďte se příkladem tohoto velikého muže a nestyďte se za své rodiče!

b) Jako nemají se děti styděti za své rodiče, tak nemají také jimi opovrhovati. Mohou cítiti k tomu pokušení, zvláště když rodiče neslušně se chovají a zločiny a hříchy svou důstojnost zahazují. To nemohou a nesmějí děti chváliti, nesmějí se dle toho řídit, ale nemají také proto rodiče opovrhovati. Proč? Protože přes to stále rodiče zůstávají. Není však ctnost rodičů důvodem, by si děti jich vážily, nýbrž jejich vlastnost, kterou jako rodiče mají. Mají je ctíti jako původce života svého, jako zástupce boží. A těmi jsou a zůstanou, byť se byli i zločinci stali. Pěkný příklad stal se ve Vídni r. 1787. Když zločinci ve Vídni ulice čistili, spěchal pěkně ošacený mladík — byl to student a jmenoval se Knoppenberger — a políbil jednomu zločinci uctivě ruku. To viděl městský radní baron z Knesselu z okna, zavolal mladíka k sobě a řekl mu, že se nesluší zločinci líbat ruku. »Ale,« odpověděl zaražený mladík, »tento zločinec je můj otec.« O tomto případě dověděl se také císař, byl touto dětinou úctou tak dojat, že od té doby o mladíka se staral.

Děti! Máte-li špatné rodiče, lehkomyšlného otce, bezbožnou matku. lituji vás a i vy můžete litovati rodiče své, ale neopovrhujte jimi, ale řekněte spíše: Otec můj je opilec, porušil manželskou věrnost, matka má je bezectná žena, ale musím přece oba ctíti, vždyť jsou přece stále mými rodiči. Chci se za ně vřele modliti, aby chyby své poznali a na věky nezahynuli. Jaké vítězství pro mne, když jim k věčné blaženosti dopomohu, kdyžť oni měli mně k ní svým příkladem dopomoci.

2. Když tak smýšlíte, ctíte rodiče v srdci svém, ale pak je také slovy a chováním ctíti budete. K uctivému srdci přichází dále uctivé slovo. Nebudete o rodičích mluvití lhostejně, zle, neuctivě, nebudete zvláště chyby jejich vyhlásovati. To jest řezati se do vlastního těla. To ti praví samo Písmo sv.: »Nechlub se z pohanění otce svého, nebo není tobě k slávě pohanění jeho. Sláva zajisté člověka přichází z poctivosti otce jeho, a hanba syna otec beze cti.« (Sir. 3, 12. 13) Proto je lépe chyby rodičů pláštěm křesťanské lásky přikrývati než je ještě více rozhlašovati. Zdaž nevyžaduje láska od tebe, bys je zakrýval? Jestliže láska k bližnímu ti zakazuje chyby jiných bez potřeby vyjevovati, tím méně ti je dovoleno chyby rodičů jiným zvěstovati. Naopak povinností tvou je rodiče v ochranu bráti, omlouvati je a hájiti jich, když slyšíš od jiných hanu na ně.

Jak o rodičích, tak i s rodiči mají děti uctivě mluvití. Nemají jim tedy chyby předhazovati, neboť nejsou soudci rodičů. Ovšem mohou je skromně a uctivě na ně upozorniti, ale nemají práva přímo je kárati. Právě tak jim nepřisluší s rodiči se hádati, přikřke proti jejich názorům vystupovati nebo jim spílati. Za koho pokládá takové dítě rodiče své? Za rodiče jistě ne a také ne za čeledíny; neboť i s čeledínem laskavěji zachází. Když přes to děti vůči rodičům vše si dovolují, když na ně dorážejí, jakoby je chtěly pohltiti, na ně tak hrubě křičí, jakoby je chtěly o sluch připraviti, a tak krátce je odbývají, jakoby před nimi zločinci stáli, tu třeba říci, že ani se psem se tak hrubě nenakládá. Nikoli, tak se nemluví se zástupci božími. Kdo však si tak počíná, nebojí se Boha; neboť kdo se Boha bojí, ctí rodiče své.

3. Úctu máme rodičům i skutky prokazovati. Skutkem ctí děti rodiče, když vůči nim nejen zdvořilost prokazují jako obyčejným lidem, nýbrž zdvořilost, kterou jsme povinni prokazovati představeným a výše postaveným osobám. Vždyť jsou rodiče skutečně představení a to nejpřirozenější a nejbližší představení dětí a vysoce postavené osobnosti, jelikož jsou bezprostředními zástupci božími. Dítky! Máte se k rodičům tak zdvořile, skromně a laskavě chovati jako k zeměpánu. Ten vám není tak blízký. Jest sice Bohem vám daným vladařem, ale není původcem života vašeho. Jest sice pánem v celé zemi, ale i on jest povinen prokazovati rodičům svým úctu. Když ji odpírá, hřeší také, byť i seděl na trůnu. Rodiče vaši nejsou jen pány v domě, nýbrž i původci života vašeho. Je to tedy málo, když je kladete na stejný stupeň se zeměpánem. Ale jak se chováte k zeměpánu? Pozdravujete ho, dáváte mu všude přednost, přijímáte ho s pokorou, posloucháte oddaně slova jeho, chováte se klidně v jeho blízkosti, dbáte každého jeho pokynu, střežíte se v něčem se mu nelíbiti.

To vše máte prokazovati i rodičům svým. Jak můžete tedy odpírati jim pozdrav, tlačiti se před nimi ku předu, jak je můžete stavěti do kouta, když vám dvůr nebo řemeslo přenechali, celý čas se o ně nestarati, před nimi jako tyrani svých rodičů

zuřiti? Zdař byste si takové chování dovolili vůči zeměpánu? Zajisté nikoliv. A rodiče vaši zdař nejsou vašimi králi, zástupci krále všech králův? Co zasluhuje takové chování?

Můžete si to vyčísti z Písma sv. Tam čteš (Přisl. 30, 17.):
•Okno, které se posmívá otci a kteréž pohrdá poslušenstvím matky své, ať vyklinou je krkavci potoční a snědí je synové orlice.«
Co to znamená? Nic jiného, než že takový člověk zasluhuje zahynouti jako zdechlina, již dravci požírají. A kdo zasluhuje tento trest? Dítě, které se rodičům posmívá a jimi pohrdá. Co očekává teprve syna, dceru, kteří jdou ještě dále a na rodiče ruku vzta-
hují, bijí je nebo jinak s nimi hrubě zacházejí? Nemohu vám říci, jak Bůh takovou zločinnou ruku jednou potrestá, ale tolik vím, že se takové dítě dopouští velmi těžkého hřichu.

Jak prokazují však často děti rodičům úctu? Často shledá-
váme pravý opak, místo úcty dostávají rodiče potupy v plné míře. Můžete nalézt děti, které ani nejmenší úctu rodičům neprokazují; stydí se za ně, pohrdají jimi, posmívají se jim, klejí na ně, mluví o nich co nejpotupněji, nepromluví k nim přívětivého slova, krátce je odbývají, posupně se jim do očí smějí, házejí ve zlosti věcmi sem a tam, prudce dveře zavírají, po dlouhé dni a týdny přívě-
tivou tvář jim neukáží, zkrátka chovají se k rodičům tak, jakoby neměli k nim nejmenší úcty, jsou ke všem lidem zdvořilejší a přívětivější nežli k těm, jimž za vše děkují. Ano, ještě více. Kolik rodičů si nařká, že od vlastních dětí byli vícekráté biti. Zdař se takové děti bojí, že jim okamžitě ruka neupadne? Kolika tedy hřichů dopouštějí se děti jen proti úctě rodičům povinné a mezi těmi, jak jste viděli, jsou veliké a těžké hřichy.

A neméně četné a těžké hřichy jsou hřichy proti lásce a po-
slušnosti rodičům povinné. A tyto četné a těžké hřichy vůči ro-
dičům ani děti často nepoznávají, z nich se řádně nepovídnají, nebo krátce řeknou: Urazil jsem rodiče, ani je nenapravují; neboť zřídka lze slyšeti o dětech, že by rodiče odprosily nebo tím větší úctou jim prokazovaly. A tak trvá toto neuctivé chování, až rodiče nejsou. Tu jim teprve oči se otvírají. A snad ani tehdy ne.

Bohu díky, takové děti jsou zřídka. Ale když po smrti ro-
dičů křivdu na rodičích spáchanou nahlížejí, co mají dělati? Mají ji napravit modlitbou, účastí na mši sv., odpustky, které jim přivlastniti mohou, aby smířeni mohli na ně pohlížeti a k nim volati: Poněvadž jste křivdu nahlédli a dle sil svých ji napravití hleděli, má býti vše zapomenuto a odpuštěno, kletba s vás má býti sňata, a máte býti šťastni pro čas a věčnost. Amen.

(Dle Busla.)

3.

Neděle třetí adventní.

Poslušnost vůči rodičům.

»Synové, poslouvejte rodičů svých
v Pánu, neb to jest spravedlivé.«
(Ef. 6, 1.)

Již po druhé v tomto posvátném čase adventním vypravuje nám sv. evangelium o sv. Janu Křtiteli, který měl připravit cestu Páně. I my se připravujeme na krásnou rodinnou slavnost, na Vánoce, na narození božského Jezulátka. Kéž by také zavítal pokoj do rodin našich, pokoj lidem dobré vůle! Bude však panovati pokoj v rodinách našich, když všichni členové rodiny budou konati řádně povinnosti své. Zvláště děti mají činiti rodičům radost, neboť i rodiče o Vánocích všem dítkám připravují radost a dárky. Největší pak radost způsobí děti rodičům, když povinnosti své k rodičům řádně konati budou. I děti si mohou vzhledem k rodičům klásti otázku: Ty, kdo jsi? I odpověď v tom ohledu jest snadná: Jsem dítkem svých rodičů, a z toho následuje, že i k nim mám přísné povinnosti. O dvou povinnostech dětí k rodičům, o lásce a úctě jsme již uvažovali, zbývá nám tedy promluvit o třetí povinnosti, o poslušnosti dětí vůči rodičům.

P o j e d n á n í.

I.

Děti mají rodiče své poslouchati, poslušnost jest pro ně přísná povinnost a zakládá se na čtyřech důvodech. Vyžaduje ji: 1. idea rodiny, 2. autorita, vážnost rodičů, 3. povinnost rodičů, 4. slovo boží.

1. Především vyžaduje poslušnost idea rodiny. Co jest rodina? Je to společnost lidí, kteří nejvšejšími pouty krve spojeni jsou vespolek k dosažení vzájemného blahobytu, je to stát v malém. Jako v každé společnosti a ještě více v každém státě nutně jest osobnost, která vede nejvyšší dozor a správu, tak je tomu i v rodině. Nemohou zde býti všichni vládci a pány své vůle, neboť tím by veškerá jednota a svornost byla nemožná, a tím by také veškerý blahobyť rodiny a členů rodiny byl nemožný. »Království mezi sebou rozdělené pustne,« dí božský Spasitel. Je tu tedy třeba osobnosti, která rozkazuje a poroučí, je tu třeba vrchnosti, které se všichni ostatní členové rodiny podrobí a jí poslouchati mají. Kdo je tato vrchnost? Beze vši pochybnosti rodiče, neboť jsou majiteli domu, příbytku, a nad to věkem a zkušeností nad ostatní členy rodiny povzneseni. Otec a matka jsou králem a královnou v rodině, a těch mají proto poslouchati všichni ostatní členové domu, tedy také děti. Proto dí sv. apoštol Pavel zcela správně: »Pokud jest dědic maličký, neliší se ničím od služeb-

nika, ačkoli jest (budoucím) pánem všeho.« (Gal. 4, 1.) Byť i mu jednou připadnouti mělo celé dědictví po rodičích, dokud ještě nenastoupil dědictví, má jako služebník poslouchati rodiče, kteří mu rozkazují. Osvobozeno je tedy dítě od povinnosti poslouchati rodičů teprve tehdy, když se stalo samostatným, když si zařídilo vlastní domácnost, když nastoupilo dědictví po rodičích. Až do té doby má však poslouchati, neboť k tomu je zavazuje i autorita rodičů.

2. Rodiče jsou zástupci boží, tedy také účastníci jeho vladařské moci. Jako Bůh poroučí všem tvorům, tak rodiče poroučejí dítkám, kterým život dali, ano i těm, kterým se přiznili nebo přivdali. Bůh jim světil vládu nad dětmi, učinil je svými viditelnými zástupci. Jako máme Boha poslouchati, tak mají děti poslouchati rodiče, skrze které Bůh k nim mluví. Autorita, vážnost rodičů je tak veliká, že se jí i Syn boží podrobil. Byl jim poddán. Komu? Totiž Marii a Josefovi, tedy nejen Matce, která ho zplodila, nýbrž i sv. Josefu, který byl jenom jeho pěstounem. A jak dlouho? Dokud byl v domě v Nazaretě, tedy skoro do třicátého roku věku svého. A v čem byl jim poddán? Ve všem, co mu přikazovali. Touto věrnou a dokonalou poslušností, kterou Syn boží vůči lidem prokazoval, kterým prokazovati jim byl povinen, povznesl autoritu rodičů k výši, která jest pro každé jiné dítě směrodatná, tak že nemůže poslušnost odpráti, aniž by se nedopustilo hříchu. Dopouští se nešetřením autority rodičů a neposlušností trojího hříchu Uráží Boha, jehož zástupců neslyší, uráží Pána Ježíše, který největší část svého pozemského života věnoval poslušnosti vůči rodičům, zarmucuje Ducha sv., který skrze rodiče mluví, jehož napomínání nedbá. Děti mají tedy rodiče poslouchati k vůli nejsvětější Trojici. Z toho následuje dále, že jsou poslušností zavázány potud, pokud jsou rodiče zástupci boží. Těmi již ovšem nejsou, když poroučejí něco, co jest hříchem, neboť k tomu je Bůh neoprávnil, poněvadž hřích nekonečně nenávidí. V tom případě zapírají rodiče svou autoritu, nejsou již zástupci božími, nýbrž obyčejnými lidmi, a v tom případě platí slovo apoštolské: »Více třeba poslouchati Boha než lidí.« Tím se liší poslušnost od lásky a úcty, kterou děti rodičům prokazovati povinny jsou. Neboť mají-li rodiče milovati a ctíti, ať jsou jakékoli, dobří nebo zlí, jsou k poslušnosti jen potud zavázány, pokud rozkazy rodičů srovnávají se s rozkazy, přikázáními božími. Přikázání boží tvoří hranice moci rodičů. Pokud rozkazy rodičů shodují se s přikázáními božími, mají jich děti poslouchati. To vyžaduje mimo autoritu i povinnost rodičů.

3. Rodiče jsou povinni děti živiti, šatiti, o ně se starati. Jestliže služebník poslouchati má pána, od něhož výživu a plat dostává, má tak činiti dítě tím více vůči svým rodičům, poněvadž od nich větší péče dostává než služebník od svého pána. Proto má se dítě zvláště podrobiti rádo a ochotně všem domácím pracím, které mu rodiče k zvýšení domácího blahobytu nařizují.

Chce-li žítí ze statku a jmění rodičů, má také k rozmnožení jeho dle sil svých přispívati. Rodiče jsou povinni děti vyučovati, vzděláti, o všem je poučiti, co pro budoucnost jejich nutné a potřebné jest. Dítě má tedy toto vyučování, poučování, napomínání slyšeti a dle něho se řídití, neboť jinak by byla všechna práce a námaha rodičů marná. Rodiče jsou povinni dítě posvětití, před hříchem chrániti a v dobrém vždy dále více utvrzovati. Toto posvěcení jest jen možno poslušností dítek. Děti mají se tedy varovati toho, co jest jim zakázáno, a pilně konati, co se jim přikazuje. Jinak spějí v záhubu, i kdyby rodiče je stále k modlitbě, k přijímání sv. svátostí, k návštěvě služeb božích povzbuzovali a před zlými společnostmi a hříšnými příležitostmi sebe více varovali. Ve věcech spásy, v příučení určité činnosti v povolání, v konání domácích prací jsou tedy děti povinny rodiče poslouchati. To vyžaduje povinnost rodičů, dítky své živiti, kteří své dítky živiti, vzdělávati a posvětití mají. Tuto povinnost dětské poslušnosti, kterou jsme dosud odůvodnili z idey rodiny, z autority a povinnosti rodičů, potvrzuje ještě jasně a výslovně slovo boží.

4. Často se dětem zdůrazňuje v Písmě sv. povinnost rodiče poslouchati: »Slyš, synu, kázeň otce svého a neopouštěj přikázání matky své!« (Přís. 1, 8.) »Zachovej, synu můj, přikázání otce svého a neopouštěj naučení matky své.« (6, 20.) Synu, přijmej učení od mladosti své a až do šedin nalézati budeš moudrost.« (Sir. 6, 18.) »Slyš, synu, slova úst mých a v srdci mém je jako základ založil.« (Tob. 4, 2.) »Syn moudrý je ten, který přijímá učení otcovo, ale kdo jest posměvač ctnosti, neslyší, když se mu domlouvá.« (Přís. 13, 1.) »Blázen posmívá se kázni otce svého, ale kdož ostříhá domlouvání, chytřejším bude.« (Přís. 15, 22.) A jak sv. Pavel napomíná děti, slyšeli jsme již: »Synové, poslouchajte rodičů svých v Pánu, neb to jest spravedlivé.« (Ef. 6, 1.) »Synové, poslouchajte rodičů ve všech věcech, neb to jest libé Pánu.« (Kol. 3, 20.) Sv. apoštol naznačuje poslušnost jakožto věc Bohu milou. Z těchto dvou míst z listů sv. Pavla následuje, že mají děti rodiče poslouchati ve všech věcech, které jim rodiče v Pánu rozkazují. Když řekl: Poslouchajte v Pánu, dí též: Poslouchajte ve všech věcech. Co tedy není proti Pánu, to vyžaduje poslušnost na dětech.

»Kdo se bojí Boha, ctí rodiče, a jako pánům sloužiti bude těm, kteří ho zrodili.« (Sir 3, 8.) Kdo tedy rodičům neslouží, jich neposlouchá, ukazuje, že se Boha nebojí. Kde není tedy poslušnosti od dětí, tam také není bázně boží.

Proto mohou rodiče děti své sebe více vychvalovati, vše to není ještě nic, jestliže nemohou také potvrditi, že jest dítě poslušné. Můžete říci, že má dobré vlohy, velikou sílu, avšak bez poslušnosti nelze je chváliti. Vypravujte o jeho dovednosti a o pracích, které vykonalo; bez poslušnosti chvály přece nezaslужuje. Jistěte, že má měkké srdce a jest pobožné. Avšak není-li poslušné, není řádně zbožné. Proč? Protože nemá bázně boží. Kde

ta schází, není také pravé zbožnosti, neboť bázeň boží jest počátek moudrosti. Co na dítěti chválíte, jsou jen zevnější přednosti, které ceny nemají bez pravé zbožnosti. Dítě neposlušné ani ve škole nebude poslouchati a v životě dle své libosti řídit se bude. Jak má se tu však vyvarovati chyb, ke kterým lehkovážnost a nezkušenost mládí zavádí? Proto jest poslušnost pro každé dítě nezbytnou a posvátnou povinností, které se nemůže vyhnouti, aniž by sobě neškodilo a v bídu se nevrhalo.

II.

Když jsme tuto povinnost odůvodnili, uvažujme dále, jak jí děti mají dostáti. Poslušnost dětí má míti tři vlastnosti: má býti ochotná, úplná a pokorná.

1. Především mají dívky ochotně poslouchati, neboť jinak to není poslušnost, nýbrž přinucení. Proto mají dívky stále býti ochotny rozkazy rodičů vykonati, a to způsobem od rodičů určeným. Hřeší tedy, když nekonají rozkaz hned napoprvé, nýbrž když rodiče častěji rozkaz opakovati musí, když vůli rodičů jen s nevolí nebo donuceně konají, rodičům odmlouvají, s nimi se o rozkazy hádají nebo vůbec rozkaz vykonati nechtějí. Jaká je to přece drzost, jak ošklivé jest dítě, které jenom koná, co se jeho rozmarům líbí. Je to poslušnost? Je to spíše libovůle, svéhlavost, odpor, vzdorovitost, zloba, ale nikoli poslušnost. A přece kolik dětí dovoluje si rozmarné, mrzuté, vzdorovité chování, tak že rodiče leckdy litují, že jim něco poručili, protože z toho povstala dlouhá mrzutost v domě. Hanba dětem, které rozkazů rodičů nevykonávají nebo teprve je konají, když žluč rodičům vzkypěla, když rodiče nadmíru zarmoutily. Hřeší tím, a to těžce, když se jedná o důležitou věc a o vážný rozkaz rodičů, zvláště když proti výslovnému zákazu rodičů špatné nebo nebezpečné společnosti naoštěvují, hříšné známosti udržují, špatné knihy a časopisy čtou. Proto mají také při těchto hříších při sv. zpovědi podotknouti, že se jich dopouštěly proti výslovnému zákazu rodičů.

2. Dětská poslušnost má býti dále úplná. Děti nemají se jen výslovným rozkazům, nýbrž i napomenutím, radám, varování a i přáním rodičů podrobiti. Pravá poslušnost vyžaduje, abychom nejen dle přísného a přímého rozkazu, nýbrž i dle přání svých představených se řídili. Proto mají děti zvláště přijímati napomínání, která se vztahují na polepšení života a vůbec na spásu duše. Mají rodiče o radu se ptáti v záležitostech, které pro celý život jejich rozhodují. To platí také o volbě stavu.

Nejsou sice děti povinny, co se volby stavu týče, úplně se rodičům podrobiti, neboť volba stavu rozhoduje o době, ve které děti již nebudou pod vládou rodičů. Proto také nemohou rodiče žádati, aby svůj celý pozdější život, až budou samostatnými, podrobily vůli rodičů, což by se stalo, kdyby ve příčině volby stavu úplně na rodičích závisly byly. Nad to má volba stavu veliký vliv na spásu duše. I sluší se, aby tuto důležitou záležitost každý

sám si spořádal, poněvadž o jeho celé bytí rozhoduje. Také nejsou rodiče s to, aby poznali a posoudili činnost milosti boží, kterou při volbě stavu nemožno opominouti. Přes to přese všechno jsou však rodiče přece při volbě stavu přirozenými rádci dětí právě, poněvadž mají založiti jejich časné i věčné blaho. Proto má také dítě dáti na radu rodičů; často později naříká, že neposlechlo v tom ohledu rady rodičů.

Děti mají také jmenovitě vykonati poslední vůli rodičů — úplně. Co jim rodiče na smrtelné posteli uložili, k tomu jsou tak přísně zavázány, jako kdyby to byla písemná a soudem zpečetěná poslední vůle, to nemohou opominouti neb odkládati, ta povinnost trvá, dokud úplně přání umírajících rodičů nespĺnily. Když tak všechno vykonají, co rodiče přikázali, radili, si přáli, pak jest poslušnost úplná.

3. Má však také býti pokorná. Pokorná jest poslušnost, když se děti od rodičů rády poučiti dají. Je to nadutá pýcha, když rodičům praví: Já jsem dosti moudrý, nepotřebuji vašeho poučování a napominání. Jsi moudré, dítě mé? Věřím ti to, ačkoli bych nemusil, ale přece nejsi moudřejší než rodiče tvoji. Proč? Protože jsou déle na světě a proto více zkušenosti mají. Proto tě mohou rodiče přece přes tvou moudrost vždy ještě poučiti, a ty je máš pokorně poslouchati. To ti může uspořiti mnohou pošetilost a jen užitek ti přinést.

Pokorná jest poslušnost, když se dá dítě také pokárati. Nejsou-li rodiče s ním spokojeni, jestliže chybil nebo věc špatně provedlo, má se nechati též pokárati. Rodiče mají právo dětem důtky a pokárání dáti, a děti mají povinnost přijmouti je pokorně a tiše. Vykonej svou záležitost po druhé lépe, pak budeš pochválen. Chváím tě již nyní, když pokárání trpělivě snášíš, neboť ukazuješ krásnou ctnost pokoru: ale kárám tě dvakrát, když se při pokárání ukazuješ příliš citlivým, dlouho pláčeš, snad se bouříš, kleješ a nadáváš. Ohyzdné stvoření, když nechceš chybu svou uznati a přiznati, protože tě pýcha zaslepuje.

Pokorná jest poslušnost, když dítě se i trestům rodičů podrobuje. Rodiče nemají jen právo, nýbrž i povinnost děti trestati. »Neodnímej od pacholete kázně, neboť budeš-li je mrskati metlou, neumře. Ty je metlou mrskati budeš, a duši jeho z pekla vysvobodíš« (Přís. 23, 13, 14.) Trest je tedy v zájmu dítěte. Má je zvláště ochrániti před novými poklesky. Co může dítě lepšího dělati než trest pokorně přijmouti? Poslechněte dva poučné příklady. Žid, asi dvacetiletý, jedl jednou v hostinci vepřové maso, které jest židům zakázáno. To slyší matka, která bydlila na blízku. Ihned běží do hostince a udeří silně syna do obličeje. A co dělá syn? Mlčí a snáší trest. Přítomní hosté chtějí jej popíchnouti a praví: »Ale, pane, jste dosti silný a snášíte takto veřejnou urážku?« »Co mám dělati?« odvětl žid. »Je to matka má a ta má právo mne trestati.« Koho máme více obdivovati a chváliti: matku, která veřejně přestoupení zákona Mojžíšova také veřejně trestá,

či syna, který si tento trest v takovém stáří dává ještě líbiti? Totéž platí o druhém příkladu. Mladík, již studující na universitě, matku hanebně obelhal. Tato byla tím nanejvýš rozhořčená, poněvadž byla zvyklá jen pravdu z jeho úst slyšeti, dala mu vážnou mateřskou důtku a pravila: »Musím ti dáti znamení, abys nikdy nezapomněl, jak jsi matku obelhal. Otevři ústa a ukaž jazyk!« Vzala jehlu a třikrát jí bodla do jazyku synova. Jak případný byl to trest a jak hodný mladík, když se pokorně takovému trestu podrobil! I on byl žid.

To tedy učinili židé, kteří mají jen stín zákona; co budou činiti křesťané, kteří mají vyplnění zákona? Chcete-li to věděti, ať dá otec synu políček za to, že v pátek maso jedl, ať matka potrestá lživého syna neb dceru, a uvidíte, jak se budou vzpouzeti a spílati, i když jsou malí. Jestliže však jsou již dospělí, snad se budou brániti, pozdvihnou snad ruce a řeknou: »To nestrpím, nedám se bít.« Takové děti zahanbují židé. A to dělají děti vůči vlastním rodičům.

A co teprve slýcháme o nevlastních dětech! Poslouchají spíše na ďábelské poštívání cizích lidí než na dobře míněná napomenutí nevlastních rodičů, a plni osobivosti odpírají jim poslušnost. Tu se neuzná ani, co macecha vše činí, tu se jí drze odmlouvá a nadává. A přece jest dítě povinno i nevlastním rodičům prokazovati lásku, úctu a poslušnost. Jsou jednou jejich rodiči, i sluší se k nim jako k rodičům se chovati. Nevlastní otec a matka mají tatáž práva jako vlastní otec a matka, neboť jsou jejich zástupci. Proto také Pán Ježíš pěstouna svého, sv. Josefa, miloval, ctil a poslouchal. Proto výslovně poznamenávám, čím jsou děti vlastním rodičům povinny, to mají konati i vůči nevlastním, a když se proti tomu proběšují, hřeší právě tak často a právě tak těžce jako proti vlastním rodičům. Co jsem dosud o povinnostech dětí mluvil, platí i pro nevlastní děti.

Když jsem promluvil o třech povinnostech dětí k rodičům, volám s umírajícím Mojžíšem: »Za svědky volám nebe a zemi, že jsem vám předložil život a smrt, požehnání a kletbu.« Budete míti štěstí a požehnání, když budete rodičům prokazovati lásku, úctu a poslušnost, neboť budete pak šťastni zde i na věčnosti. Ale budete míti kletbu v plné míře, když nebudete řádně čtvrté přikázání plniti, a když se dopustíte hříchů, o kterých jsem po tři neděle mluvil. Ptejte se zkušenosti, ptejte se dějin, a ty vám praví, že hodné děti mají požehnání, nezdárné děti kletbu k očekávání. Proto zůstaňte zdárnými dětmi, když jste jimi dosud byli, a buďte zdárnými dětmi, když jste jimi dosud nebyli. Vyvolte si život, abyste žili na věky. Amen.

Die Busla.

4.

Čtvrtá neděle adventní.

Láska k sourozencům.

»Hle, jak dobré jest a jak utěšené,
když přebývají bratři v jednotě.«

(Žalm 132, 1.)

»Uzří všeliké tělo spasení boží.« Toto prorocké slovo má již brzy splniti se na těch, kteří po tři neděle připravovali cestu Páně, toužebně Spasitele očekávali. Brzy v posvátné noci nás božské Jezulátko spasením božím oblaží. Spasení boží! Kolik světla a života, radosti, pokoje a lásky jest obsaženo v tomto slově! Kéž uzří všeliké tělo spasení boží, kéž se rozšíří na všechny lidi! Ó božské Jezulátko, přijď již brzy, zaklepej se svým pozdravem a spasením na každé srdce a nejdí dále, dokud se ti neotevře, dokud se ti přijetí nedostane. Vejdí se svým spasením zvláště do každého domu a zříd zнова rodiny, které tebe a s tebou také veškeré spasení ztratily! Kéž Spasitel zavítá o těchto svátcích do každé rodiny, nechť jest v každé rodině Pánem a vládcem. Tu by bylo opět světlo a pokoj ve všech stavech a společnostech. Když jsme po tři neděle poznali povinnosti dětí k rodičům, chceme dnes uvažovati o povinnosti dětí těchže rodičů k sobě, čili o lásce k sourozencům.

P o j e d n á n í.

I.

Co sourozenci vzájemně si prokazovati mají, dá se vysloviti jedním slovem: jsou povinni prokazovati sobě l á s k u. Mají se milovati. To nepotřebuje důkazu; neboť máme-li milovati bližního, ano i své nepřátele, tím více máme milovati bratry a sestry své. Vůči nim platí nejen všeobecné přikázání lásky, nýbrž máme zvláštní příčiny, proč je máme více milovati nežli jiné lidi. Máme sourozence milovati: 1. k vůli rodičům, 2. k vůli sourozencům, 3. k vůli sobě.

1. a) Kdo jsou naši bratři a sestry? Jsou to obrazy rodičů. Máme-li rodiče milovati vřelou láskou, máme také jejich obraz milovati. Co byste řekli o dítěti, které by podobiznu svých rodičů lhostejně a pohrdavě odhodilo, snad i po ní nohama šlapalo? Hrozíte se takového hanebného chování a právem pokládáte podobné dítě za nezdárné. Neří-li dovoleno neživý obraz rodičů zneuctíti a jím pohrdati, jak budeš moci svému bratru a sestře spílati, jimi pohrdati, kteří přece jsou živými obrazy rodičů?

b) Sourozenci jsou dále přáteli rodičů. Rodiče milují je neméně než tebe. Víte a vidíte to každodenně, jak upřímná a vřelá, jak štědrá a obětavá jest láska rodičů k dětem. Smějí děti mezi sebou lhostejny býti? Nikdy ne, když nechtějí zarmoutiti rodiče tím, že právě těmi pohrdají, které rodiče tak vřele milují.

c) Sourozenci jsou též pomocníky rodičů. Pomáhají jim při domácích pracích, v obchodě. Jak mohou zdárně takové práce vykonávat, když jsou mezi sebou celý den a týden v rozporu a hádkách? Jedni odepírají poslušnost, druhí jiné škádlí a jim v práci překážejí, tu není soulad, pokoj a pokrok v domě možný. Mají tedy své sourozence milovati, když skutečně s rodiči dobře smýšlejí, když je milují láskou, ke které je přirozenost a vděčnost zavazují.

2. Jako v rodičích, tak nalézáme také v sourozencích důvod je milovati. Kdo jsou naši bratři a sestry?

a) Jsou naše tělo a naše krev. Stejným původem jsme s nimi v nejužším příbuzenství, jsme s nimi spojeni svazky, které jen smrt jednou zruší. Zůstaneme bratřimi a sestrami svých sourozenců, byť by nás od nich i moře odloučilo, byť bychom vešli v jiné, sebe vřelejší spojení, neboť stále bude v nás táž krev, kterou oni mají ve svých žilách. Jak mohou tedy sourozenci vzájemně se nenáviděti, aniž by tím takorůzka do svého těla řezali?

b) Sourozenci jsou údy jednoho těla. Kdy úd bil jiný úd, jemu nadával, s ním špatně nakládal? Zdaž všichni údové vzájemně si nepomáhají, zdaž společně nesnášejí radost a žalost, zdaž nepracuje jeden pro druhého, zdaž se vzájemně nechrání? Co činí údové těla, zajisté mají tím více činiti sourozenci, rozumem cbsaření členové a údové jedné a téže rodiny.

c) Sourozenci jsou přáteli, které přirozenost či spíše Bůh k tobě přivedl, za důvěrníky tobě dal a k tvé podpoře je zavázal. Proto mají sourozenci naši také právo požadovati od nás přátelské smýšlení, přátelské účastenství a přátelské chování. Vše to požadujeme také od nich a proto jim to také prokazovati máme dle zásady: Co chceš, aby ti jiní činili, čiň také jim.

3. Konečně nás k lásce k sourozencům zavazuje náš vlastní prospěch. Jak to? Poněvadž s námi žijí pod jednou střešou, rosteme po boku jejich, jíme s nimi za jedním stolem a dýcháme s nimi týž vzduch. Co z toho máme, když se s nimi nesrovnáváme, když žijeme s nimi v hádkách a nepřátelství? Sami si tím život každodenně jen ztrpčujeme. Nejenom že tím postrádáme nejkrásnějších a nejvznešenějších radostí, které jen domácí svornost a vřelé účastenství členů rodiny poskytovati může, připravujeme si mrzutoštní a škádlení z domu otcovského jakési peklo na zemi. Kdyby se řádně milovali, udělali by si z domu otcovského místo pokoje, kam vždy opět radostně se vracejí, kde opět si oddychnou, kde by mohli opět zapomenouti na vše, co jim nepřijemného způsobil život ve světě. Při domácím krabu, obklíčeni sdílnými a láskyplnými sourozenci, mohli by opět zapomenouti na bolest a starost, mohli by se spokojenými cítiti při přátelských rozmluvách, při nevinných žertech a hrách ve společnosti svých miláčků. Ale nikoli, touto útěchou a radostí pohrdají mnozí sourozenci a připravují si doma ještě mrzutější hodiny než jsou ty, které jim připravuje zevnější svět, protože

s nenáviděnými sourozenci v nejbližší blízkosti žítí a stále je viděti a slyšeti musí. Tím trpí však nejen domácí pokoj, nýbrž i časný prospěch.

Nesjednocení sourozenci brání pokroku domu a podrývají jeho blahobyť. Proto také budou jednou málo dědit. A toto malé dědictví ještě se zkrátí nevěrností, se kterou sourozenci tvoji, poněvadž jsi se s nimi zneřáčil, jen o sebe a o svůj prospěch starati se budou a osvojí si, co nepozorovaně vzítí mohou. Co jim záleží na tom, když ty budeš zkrácen, k němuž neznají náklonnosti a lásky! Tedy jen když máš před očima vlastní svůj časný prospěch, domácí pokoj, máš své sourozence vše milovati. Proto praví královský žalmista, který zajisté všechny tyto důvody uvážil: »Hle, jak jest dobré a utěšené, když přebývají bratři v jednotě.« Je to dobré, poněvadž si vzájemně dávají, čím si jsou povinni, totiž lásku, protože odpovídají přikázání božímu a přírodě, která je spolu krví vše spojila. Je to také utěšené, neboť tak se stává rodina rájem a místem pokoje. Kdo do takového domu vstupuje, cítí se spokojeným hned v prvním okamžiku a cítil by se šťastným, kdyby stále v takovém domě přebývat mohl. Ať je venku sebe bouřlivější, ať vášeň s vášní na všech místech bojuje, ať nejsme nikde jisti před lstí a přetvářkou, před falešností a podezíráním — ve společnosti našich miláčků jest pravda a pokoj, radost a požehnání boží. To není nic divného, neboť v takové společnosti nalézá se také sám Pán Ježíš. Jak by tam scházel, kde žijí lidé v lásce a pokoji, v pokoji, který na svět přinesl, a v lásce, kterou tak často hlásal? Zdaž nejraději neprodléval ve společnosti milujících se sourozenců, zdaž tam uprostřed nich necítil se jako doma? Lazar a jeho sestry Marta a Magdalena mohou se honositi zvláštním vyznamenáním Páně; neboť obcuje s nimi jako s největšími přáteli, s nimi se raduje, s nimi truchlí. Když se Lazar těžce roznemohl, posílají sestry k Pánu Ježíši posla, aby vyřídil: Viz, kterého miluješ, stůně — a toto jednoduché poselství, které mu sestry bratra milující posílají, stačí, aby ho pohnulo k cestě do Bethanie. Když však Lazara v hrobě shledává a zármutek jeho sester vidí, dotklo se to jeho srdce tak, že slzy prolévá a hlasitě Lazara z hrobu volá. Tak ctil náš Pán a Spasitel lásku souzenců. Jak přes to mohou býti bratři a sestry, kteří skoro stále spolu se nesnášejí a v otevřeném nepřátelství spolu bojují? Zdaž nemáme míti za to, že nechťejí nic věděti o Kristu a jeho učení? Jeho hlavní přikázání jest láska.

Milujte se vespolek, neboť podle toho všichni poznají, že jste moji učedníci. Toto slovo platí zvláště o souzencích. Jestliže se na sebe hněvají, jak mohou býti jeho učedníky, křesťany? Kdo sourozence nemiluje, tím méně lásky bude míti k jiným lidem; neboť láska k souzencům jest základem, předobrazem, mírou pro všeobecnou lásku k lidem. V lůně rodiny má se člověk naučiti otevřítí srdce své lásce, všechny lidi milovati jako bratry a sestry.

II.

Když jsme poznali, proč máme sourozence milovati, chceme dále uvážiti, jak je máme milovati. Láska k sourozencům má míti tři vlastnosti, má býti srdečná, trpělivá a účinná.

1. Co nejde od srdce, jest jen lež a přetvářka. To platí zvláště o lásce, která zejména v srdci sídlo má. Láska tedy, která jen v krásných slovech a v licoměrném chování pozůstává, není láskou, nýbrž jen přetvářkou. Má-li však každá láska býti srdečná, má jí býti tím více láska k sourozencům, která se má povzuášeti ještě nad všeobecnou lásku k bližnímu, poněvadž jsou sobě sourozenci bližší než ostatní lidé. Tato srdečná láska jest u sourozenců již požadavkem přirozenosti. Jak se mohou dopustiti k sobě falše, když již přibuzná krev srdcí jejich pro ně tluče, když srdce jejich mají k sobě cititi náklonnost pro svazek společné krve? Je-li však láska k sourozencům srdečná, budou se chrániti sourozencům záviděti, jimi pohrdati, je podezíráti nebo je nenáviděti. To vše odporuje lásce k sourozencům, je to hřích a vůči sourozencům větší hřích než vůči jiným lidem. Zdaž opovrhuje bratrem neopovrhneš sám sebou, vždyť jest bratr tvůj takofka tvé druhé já? Zdaž to není nízké a ošklivé záviděti tomu, jehož radost a štěstí, jehož povýšení a vyznamenání má i pro tebe býti pramenem radosti a slávy? Neukazuje-liž to špatné srdce bez dostatečné příčiny o svém bratru zlé za pravdu bráti a jemu špatné úmysly podkládati, jej nenáviděti?

A přece jsou taková srdce bratří a sester! Zdaž již první srdce bratrské na zemi, bezbožná duše Kainova, nebyla naplněna hněvem a nenávistí proti bratru Abelovi? Od té doby tisíce sourozenců vstoupilo v šlepiče Kainovy, a i když jako on nebyli vrahy svých bratří, přece na ně s opovržením pohlíželi, když mínili, že je vědomostmi nebo stavem předčí, záviděli jim sebe menší věc, o nich špatně smýšleli a mluvili, s nimi po dlouhá léta v nepřátelství žili. Sami ze svého života můžete mnohé příklady podobné uvésti. Takoví lidé jsou ještě horší nežli zvířata; neboť byť byla sebe divočejší, přece jeden druh nebojuje proti téměř druhu. Lev bojuje s jinými zvířaty, ale nebojuje opět se lvem. Nelidští sourozenci! Nejsou hodni, by je země nosila.

2. Ale odkud pochází často tak nepřátelské chování sourozenců? Nezřídka z netrpělivosti, schází jim trpělivá láska. Naši sourozenci nejsou anděly, právě tak, jako my jimi nejsme, a proto máme s nimi a s jejich chybami míti trpělivost, jako opět oni naše chyby snášeti mají. Pro sourozence zvláště platí napomenutí sv. apoštola: »Jeden snášej brěmě druhého!« Není třeba hned vše, ne vždy ostrými slovy kárati, ne hned rodičům žalovati, ne hned každé slovo na zlaté váhy bráti, nýbrž sluší se míti trpělivost. Trpělivostí, vlídnými slovy snáže bratra získati, proti jeho útokům se brániti, jeho nezpůsoby zahanbiti a tím ho na lepší cesty přivésti můžeš. Škádlení, jako mezi sourozenci shledáváme, důtky, které si dávají a i urážky, kterými se obmyslují, netřeba

bráti hned příliš vážně, protože obyčejně nejsou tak zle msněny jak vypadají. Proto mlč, když se ti něco takového od sourozenců dostane. Brzy snad chybu svou nahlédnou a budou hleděti napraviti ji přívětivostí a různými službami. Odpovíš-li však, děje se to potom bez potřebného klidu a rozmyšlení, budeš stejně stejným spláceti a tak jen olej do plamenů liti. Slovo dá slovo, a urážka má jinou v zápětí.

Z hádky povstane nelibost a z nelibosti nepřátelství. Jak často lze slyšeti: Tito sourozenci žijí ve stálém nepokoji, jeden druhého nemůže cítiti, ale již jako děti k největšímu zármutku rodičů stále se spolu hádali. Co jest příčinou jejich nenávisti? Je to nedostatek trpělivosti, již by se měli milovati a spolu ve svornosti žíti.

3. Kde však schází trpělivá láska, tam schází také účinná láska. A přece mají sourozenci lásku svou skutkem dokázati, mají si vzájemně pomáhati a tělesný a duševní blahobyt podporovati. »Styď se oko své od příbuzných odvraceti,« dí Duch sv. Máme-li příbuzné podporovati a jim pomáhati, máme to činiti tím více sourozencům, kteří jsou našimi nejbližšími příbuznými. Proto se mají vzájemně podporovati ve svých pracích, ochotně jeden druhého se zastati, vzájemně se hájiti, a když dospěli a vlastní domácnost si zařídili, mají si vypomoci, jak jen mohou. »Bratři pomáhají si v době strádání,« praví moudrý Sirach. A jak mnoho zmožou, jen když upřímně k sobě lnou! Jeden druhého může doporučiti a snad i dobré místo zaopatřiti. Možná, že znáte sami toho neb onoho bratra, který všem sourozencům pomohl, aby se učinili samostatnými, a vše to se stalo, aniž by tím jiným lidem byl ublížil. »Když bratr bratru ku pomoci přispěje, je to jako pevné město,« praví kniha Přísloví (18, 19.).

Krásný příklad v tom ohledu dal Josef Egyptský. Ačkoli byl od závistivých bratří jako otrok prodán, dal jim přece, když je bída do Egypta zavedla, obilí a opatřil jim i pobyt v Egyptě v nejkrásnější krajině a živil je. Právě tak šlechetné jest, co se vypravuje o sestře Mojžíšově. Zůstala v úkrytu státi, když matka ho do vody položila, aby viděla, co se bude dít. A když přišla tam královská dcera, předstoupila před ni a postarala se, aby malý Mojžíš přišel do rukou matčiných.

Podobné příklady účinné lásky sourozenců vypravují nám dějiny, jak sourozenci za bratry a sestry i svobodu i život obětovali. Ale vedle toho nám vyprávějí na př. o císaři Neronovi, jak svého bratra při hostině otrávil, jak nechali jiní sourozence hladem zemřít, ačkoli sami v nadbytku žili, jak sourozence zradili. A tento druh nešlechetných sourozenců bohužel dosud nevymřel. Jen se rozhlédněte světem a shledáte je na všech místech a ve všech stavech.

Ještě necitlivější než vůči tělesné bídě jsou mnozí vůči duševní bídě bratří a sester. I když snad jim tu a tam trochu almužny dají, nepomýšlejí na brozný stav duší jejich. A přece máme o duši nejvíce pečovati. Výslovně praví Spasitel: »Hřešil-li

bratr tvůj, jdi a pokárej ho! Jak můžeš býti lhostejným, když vidíš, jak se dostal na scestí, když vidíš, jak špatným zvykům se oddal, jak hříšné známosti udržuje, když pozoruješ jeho bezbožný život, kterým se každodenně peklu přibližuje? Jak můžeš pomáhati jeho chyby zakrývati a snad mu v jeho hříšném životě raditi a v tom ho podporovati? Jste-li nyní spojenci ve hříchu, jak se teprve budete v pekle trápati a sebe proklínati?

Kráčíš-li však po cestě k nebi, jak zraní srdce tvé myšlenka: Kráčíme nyní protivnými cestami, v soudný den budeme státi na opačných stranách, budeme slyšeti opačný soud, abychom se již nikdy jako bratři a sestry nepozdravili! Zdaž nemáš planouti k nim posvátnou horlivostí, hříšné sourozence k pokání a k dobrému napomínati, dobrý příklad jim dávati a za spasení jich vše se modliti? Pečuj o duši bratří svých, můžeš ji zachrániti, máš modlitbu, kterou za ně obětuješ, máš almužnu, kterou za ně dáš, máš půst, který si k vůli nim uložíš, máš mši sv. a sv. přijímání, které za ně obětovati můžeš, když slova a příklad tvůj nepomáhají. Pohleď na Jakuba, jak modlitbou pohnul Esaua, aby aspoň ho nezavraždil; pohleď na Ondřeje, jak volá bratra Šimona, jakmile Pána Ježíše našel a v něm Spasitele poznal; pohleď na bratry makkabejské, jak se vzájemně vybízejí k zmužilému plnění zákona; hleď na Lazara a Martu, jak příkladem svým i Magdalenu pro ctnost získávají! Tak by ještě nyní mohl bratr a sestra ke spasení duše svých sourozenců nemálo přispěti. Proto zřídka nalézáme rodinu, v níž by nebyl aspoň jeden zbožný člen, byť i jiní sebe horší byli. Není-li to otec nebo matka, je to zbožný syn neb dcera. Ti mají od Boha zvláštní milost přispívati ke spasení ostatních. Kéž by této milosti používali ke spasení svému a ke spasení svých sourozenců! A když to učinili, kéž božské Jezulátko zavítá o blížících se svátcích v takovou rodinu!

Než nejen k nim, nýbrž ke všem vám nechť zavítá se svými nebeskými dary! Kéž přinese pokoj a lásku vám, bratři a sestry, kteří jste dosud v nepřátelství žili, vám, manželé, kteří jste dosud nesvorně spolu žili, vám, děti, kteří jste s rodiči dosud ve hněvu žili, vám, rodiče, kterým nevděk dětí srdce zármutkem naplnil, pokoj v každém domě, pokoj každé duši. Amen.

(Die Busla.)

Neposkvrněné početí bl. Panny Marie jest den radosti naši.

»Všecka jsi krásná, přítelkyně má, a
poskvrny není na tobě« (Velepíseň.)

Celý svět jest plný nářku a stesku do různého zla, které řadí mezi lidmi: na nemoce, chudobu, úmrtí drahých a jiných svízeli, ale lidé nenařkají na jedno jediné zlé, které jest všeho zlého pramen a původ. Víte, které zlo to jest?

Ta jiná zla, která nás tíží, nezasluhují ani jména »zlo«, my je nazýváme zlým, že nám naše štěstí a spokojenost ruší. Ale onoho jediného zla — řeknu to obvyklým jménem — hříchu, sotva že si všimnou.

Co skutečně jest zlé? Co zasluhuje takové jméno? Ta věc neb skutek jest zlý, který mi může zabrániti, abych došel konečného svého cíle. To jest zlé, co mne může oloupiti o mé věčné dědictví, co mi může vzíti všechnu zásluhu a zavřítí bránu nebes navždy, a uvéstí mne do věčné smrti. To jest zlé, co v okamžiku může i z anděla učiniti ďábla a odloučiti navždy od Boha. Takové zlo jest jen jedno, a to jest hřích.

Svět ve své slepotě nazývá nemoc, chudobu, práci, neštěstí — zlem. Ale tyto věci po křesťansku snášené nemohou nic zlého způsobiti pro věčnost, naopak mohou mnoho zásluh a dobrého způsobiti. Milujícím Boha vše prospívá k spasení. Bůh miluje vše, co stvořil, jen jediné milovati nemůže, a to jest hřích. Čím větší světlo, tím větší stín, čím větší svatost duše, tím větší odpor ke hříchu. Kde hřích, tam nemůže býti láska boží. Proto o Matce Páně věříme, že na ní nebylo nikdy hříchu ani nejmenšího, ani počátečního, poněvadž by nebyla hodnou schránkou Syna božího. Dnes si připomínáme přednost duše Marie Panny, kteráž jest celá krásná a nemá ani té nejmenší vrásky hříchu.

Krásné jsou skutky boží, které nás obklopují, avšak jsou též krásní tvorové boží, jichž nevidíme: andělé, blažení duchové a nade všechny Královna nebes, kterou dnes uctíváme v tajemství neposkvrněného početí, o němž užíváme slov Písma sv.: »Všecka jsi krásná, přítelkyně má, a poskvrny není na tobě« a pozdravujeme ji »Zdravas«, nekonečným pozdravem světa katolického.

Dnešní svátek jest svátkem radosti. Připomínáme si krásu duše Panny Marie bez hříchu i prvotního počatí, z níž nám vzešlo slunce života věčného, Ježíš Kristus, a proto jest nám se radovati, ji chváliti, si vážiti a k ní útočiště bráti.

Pojednání:

1. Když jsme byli maličci, učili jsme se slovům z Písma sv., která se zpívají před »Rorate«: »Nebesa vypravují slávu boží a dílo rukou jeho zvěstuje obloha.« Jediný pohled na nebe soudného člověka přesvědčuje o moci, slávě a velebnosti boží. Většina lidí v tomto ohledu podobá se slepcům, kteří chodí kolem lesa a lesem a nevidí jej: chodíme kolem skutků božích a neznamáme jich, tak že můžeme říci: »Svět jest naplněn nebem a každý keř hoří Bohem, ale jen ten, kdo vidí — sejme obuv.« (Browning, »Aurora«.)

Tenkrát bychom poznali moc a slávu boží, kdybychom musili býti bez některého stvoření božího. Představme si, že by dnes večer slunce zapadlo a více nevyšlo a nastala lidem noc, která by neměla rána a lidé by byli přinuceni pracovati jako v noci. Tehdy by teprve věděli, zač stojí světlo denní — slunečno, jaké

stvoření boží jest slunce nebeské. Kdyby takový stav bez slunce trval den, týden a snad měsíc, a lidé by umírali následkem nedostatku světla, jaká by byla radost, když by se na východě ukázal červánek, jenž předchází východu slunce! Jak by radostí si lidé klesali do náručí, jak by se těšili na návrat slunce! Vzpomeňte si, že Ježíše plného lásky nazýváme v litanii sluncem spravedlnosti.

Hříchem prvotním zašlo nám to slunce spravedlnosti, zatemněn náš rozum, že hledal slávu v tom, v čem se měl hanbit. Zatemněn náš soud svědomí, že otupěl v hříchu. Toť je ta smutná noc duše naší.

Červánkem ranním jest Maria, Matka Páně, neboť její neposkvrněné početí jest začátkem božského Syna vtělení a všeho světla víry. Toť je to radostné tajemství naší sv. víry, kteréž každý musíme znát, věřit, dle něho žít. Sám Spasitel nám to tajemství oznamuje: »Tak Bůh miloval svět, že Syna svého dal, aby žádný, kdož v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný.« Toť jest radostné poselství lásky boží, z něhož všichni těšiti se musíme, jak ohledně Marie Panny, tak ohledně sebe. Ono poselství nám hlásá lásku boží k nám, z níž nám Bůh dává Syna svého na svět, a jen proto jej dává, aby nikdo v něj věřící nezahynul. Syn boží, jenž na svět přišel, abychom měli život věčný, má a musil míti nejvyšší Matku, z níž by tělo své vzal a se zrodil

Jméno její znáte. Je to ono sladké jméno — Maria. Ona jest ranní červánek, který předchází slunci spravedlnosti, z něhož nám věřícím vzchází život věčný, a proto ji pozdravujeme pozdravem: Zdrávas Maria!

Ona jest oděna rouchem spravedlnosti, že nikdo nebyl nad ni ze synů lidských. Radovati se musíme ohledně Panny Marie, že spravedlnost její nezná ani vrásky hříchu, a milost její že má plnost celou. Ona jest dennice krásná, jež pravdou boží začíná svítit nám všem. Ty jsi, ó Maria, slávou všech božích ctitelů.

Radovati se musíme i my, ježto nám vychází světlo spravedlnosti, které nám nedává tapat ve tmách, ale poučuje nás o všem nejdůležitějším pro věčnost: o duši, o milosti, o rozmnožování milosti boží a o znovunabytí milosti v pokání. Pravdy to, které každého musí naplniti radostí. Zhřešil jsem — to mě naplňuje úzkostí, mohu dělat pokání — to mě naplňuje radostí.

Maria Panna neposkvrněně počatá je ten krásný obraz milosti boží, který nemá poskvrny a celý jest krásný. Je to obraz, který nás zve k očistě duše radostné, abychom poznali této radosti, čistoty a krásu, která nemá poskvrny ani vrásky. Proto jest Hod mariánský neposkvrněného početí dnem předcházejícím radostného vánočního Hodu božského. A dnes ji pozdravujeme s anděly: Zdrávas!

Ten svatý pozdrav je věčný, on zaznívá všude u všech věřících katolíků po širém světě. Dnešní mariánský Hod jest začátkem Hodů božích. Jest přípravou vtělení Syna božského, a proto

jest i početí Panny Marie zcela výjimečné, jest tajemné, jest zá-
zračné. Jako světlo sluneční prochází skrze sklo a neporuší je a
neposkvrní je, tak početí Matky Páně bylo bez poskvrny, bez
porušení, jak už Písmo sv. praví: Byla celá krásná a poskvrny
nebylo na ní. Kdož věříme ve vtěleného Syna božského, jest nám
zcela zřejmý důsledek o Matce Páně, že musila býti učiněna dů-
stojnou schránkou Syna božského, dcerou Otce lásky a chotí Ducha
sv. Poněvadž početí její jest začátkem naší spásy, pozdravujeme
ji: Královno bez poskvrny hříchu prvotního počatá, oroduj za
za nás! Proto si ji musíme vážit.

Jak vážíš si, hospodáři, pole, na němž jsi sklídl krásnou
úrodu, z níž žiješ! Jak s potěšením pohlížíš na ně, když se
v červnu vlní bohatými klasy pšenice! Jak s chloubou ukazuješ
na štěp, jenž vydává každého podzimku hojného ovoce! Vzácné
pole jest Matka Páně, z ní vzešel nám chléb života věčného, z ní
vzešel nám vinný štěp, Ježíš Kristus, který nás živí tělem svým,
kteréž nám pod podobou chleba ve Svátosti lásky své nejsvětější
podává, aby nikdo, kdož v něho věří, nezahynul, ale měl život
věčný — bez poskvrny, bez hany a život radostný. Při každém
sv. přijímání těla a krve Páně přijímáme drahou, vzácnou mannu,
kteráž počata byla skrze Matku Páně, a při každém sv. přijímání
trháme se stromu života, jenž počat byl v neposkvrněném lůně
Marie Panny. Proto my katolíci, kteří víme, že Ježíš nám podává
tělo své za pokrm ve velebné Svátosti, víme, že tělo své půso-
bením Ducha sv. vzal z lůna Marie Panny, pozdravujeme i Matku
Páně tak častým »Zdravas«.

Katolíku jsou slavnostní dny Marie Panny vzácnými dny po-
božností; v ty dny kostel plnější, stůl Páně navštěvovanější.
Špatným znamením bývá, když minou dny slavnostní, aniž by
duše pocítila sladká tajemství sv. víry. Neposkvrněné početí Panny
Marie připomíná nám vtělení Syna božského a zve nás, aby i Ježíš
se v nás vtělil ve sv. přijímání. Duše drahé, neopomíňte svatý
advent oslaviti sv. přijímáním, aby též duše vaše byly bez po-
skvrny a vrásky.

Svátek Panny Marie jest nám ještě z jedné příčiny d n e m
s l a v n ý m. Ukazuje nám, jak Bůh nepatrné lidi před světem volí,
aby z nich veliké věci učinil. Pokorná Panna Maria poctěna pozdravem
andělským a poselstvím božím. Tak ani duše tvá není v zapomenutí
před Bohem, a Bůh vzhlíží na ni, jakoby byla jediná na světě
pro Boha stvořena. Každá duše jest vzácný poklad před Bohem,
jebož cenu zná jen ten, kdo věří. K vůli ní Bůh seslal Syna
svého, aby žádný nezahynul, ale měl život věčný. Z ní chce uči-
niti občana nebes. Snad jsi nepatrný občan zde, snad jsi posled-
ním v obci a posledním v rodině, a Ježíš z Marie Panny nepo-
skvrněně počaté miluje tě dle toho, jak ty miluješ jeho, a řadí
tě mezi své jediné dle lásky své. Jinde můžeš býti odstrčen a
zneuznán, ale Ježíš tvou lásku, tvou modlitbu uznává věrně a od-
měňuje spravedlivě. Jest prosinec, všude opadly listy, uvadly květy
a nelze uctít obraz a sochu Matky Páně, ale neuvadly duše zbož-

ných katolíků, neboť jejich květ nevadne, nehyne, neboť jsou nesmrtelné. Vy, duše zbožné, k nimž mluvím dnes, uvijte z duší svých věnec kolem stolu Páně, a Ježíš a Maria uvijí vám věnec slávy věčné. Amen.

Fr. Vaněček.

Neposkvrněné početí blahoslavené Panny Marie.

Neposkvrněné početí Panny Marie v liturgiích a úctě lidové.

»Všecka jsi krásná, přítelkyně má, a poskvrny není na tobě.«

Velepíseň Šal. 4. 7.

Drazí v Kristu! Svátek, jež dnes slavíme, jest v řadě svátků mariánských nejtajemnějším. Na jiné svátky mariánské oslavujeme dny života Bohorodičky plné radosti i bolů, jichž zažila v době svého mateřství, vzpomínáme chvíli, jež prožila po boku svého Syna Ježíše Krista, slavíme též ve svátek jejího Nanebevzetí den, kdy rozžehkala se s tímto světem, aby zaměnila údolí slz za vrcholy nebeského Jerusalema. Dnes však oslavujeme okamžik, kdy Marie Panny ještě na tomto světě nebylo, prvou chvíli jejího života pod srdcem matčiným.

Již v tom prvním okamžiku svého početí byla Maria Panna čistší nad ryzí zlato, jasnější než paprsek sluneční, tak že o ní Duch svatý blásá ústy Šalomounovými: »Všecka jsi krásná, přítelkyně má, a poskvrny není na tobě.«

Proto také lid křesťanský vždy ctíl Marii jako neposkvrněně počatou, jako privilegovanou přečistou královnu i Matku boží. K tomuto věčícímu lidu připojme se i my dnes, kdy s oltáře bělostná socha Neposkvrněného početí nám kyne, a uvažme, kterak:

- I. Maria Panna uchráněna byla hříchu dědičného, a
- II. jak křesťanský lid vždy ji ctíl jako neposkvrněně počatou.

P o j e d n á n í.

I.

Z vyučování sv. náboženství, jemuž jste, drazí přátelé, naslouchali v útlém věku dětském, již znáte, že hřích, jehož se dopustili Adam a Eva v ráji, uškodil netoliko jim, nýbrž i všem jejich potomkům. Následky tohoto hříchu přešly též na celé pokolení, jež hříchem prarodičů upadlo v nemilost u Boha. O všech potomcích Adamových tudíž platí zákon, že hřích dědičný přišel na svět skrze jednoho člověka (Ř.m. 5. 12.), a že tedy jsme všichni od přirozenosti synové hněvu božího (Efes. 2, 3), jak prohlašuje apoštol národů. A již ve Starém Zákoně volal královský pěvec (Žalm 50.): »Hle, v nepravosti počat jsem a v hří-

ších zrodila mě matka má.« A božský Spasitel oznamuje v rozmluvě s Nikodemem: »Amen, amen pravím tobě, nenarodí-li se kdo znovu z vody a z Ducha svatého, nemůže vejíti do království božského.« (Jan 3. 5.)

Jest však jediná výjimka, jediné dítě přece se nepočalo ve hříchu, aniž bylo kdy v nepravosti, bylo to dítě Jáchyma a Anny — Maria. Maria byla jediná zvláštní ochranou boží uchráněna od skvrny hříchu našich prarodičů, ona jediná nebyla ani na okamžik pod mocí hříchu a satana.

Byli světcové, kteří také se zrodili bez dědičného hříchu, na př. prorok Jeremiáš a sv. Jan Křtitel, protože Bůh je posvětil zvláštní svou milostí již v životě mateřském; avšak Maria byla nejen bez hříchu dědičného zrozena, nýbrž i bez hříchu počata, jak výslovně učí církev sv., tak že od prvního zákmitu svého života byla »všecka krásná«.

Této přednosti dostalo se jediné Marii Paně a to s hledem k její budoucí důstojnosti Matky boží, neboť byla od Boha vyvolena za Matku Vykupitelovu. Maria měla se státi Matkou toho, jenž jest Bůh i člověk v jedné osobě, jenž zničiti přišel vládu zlého ducha na zemi. Býti Matkou boží, jaká to důstojnost! Možno si mysliti, že by Maria, k tak velikému důstojenství určená, byla někdy poskvrněna hříchem? Matka boží hříšnicí? Ta, o níž předpověděl Stvořitel hadu pekelnému již v ráji »ona potře hlavu tvou«, ta měla by býti někdy otrokyní ďáblovou? Nikoliv. Od prvního počátku jejího bytí musilo o ní platiti: Všecka jsi krásná, přítelkyně má, a poskvrny není na tobě. Matka boží tudíž pro zásluby Vykupitelovy uchráněna byla hříchu dědičného.

Dnes nikdo z věřících katolíků nemůže pochybovati o této pravdě, jež od r. 1854 je výslovným článkem víry v církvi katolické. Toho roku dne 8. prosince prohlásil slavně sv. Otec Pius IX. na přání katolického lidu a za souhlasu veškerého duchovenstva článek víry: »Nejblahoslavenější Panna Maria v první okamžiku svého početí obzvláštní milostí boží a výsadou s hledem k zásluhám Ježíše Krista, Spasitele lidského pokolení, byla uchráněna před každou skvrnou hříchu prvotního.«

Tímto článkem víry nebyla však zavedena nová pravda, nýbrž pouze slavnostně a neomylně potvrzeno to, co katolíci věřili a slavili dávno před tím, jak nám mezi jiným dosvědčuje liturgie.

II.

V církvi slavil se již od pradávna svátek Početí Panny Marie. Dle svědectví církevních spisovatelů slavil se tento svátek u Řeků již od XV. století, u jiných východních národů křesťanských jistě od VIII. století. V církvi naší západní latinské slavil se tento svátek od století IX., jak ukazují liturgické kalendáře toho století. Koncem IX. století zavedl tento svátek ve své diecesi patriarcha akvilejský Friedrich. V X. století rozšířil se svátek tento do Anglie, odtud v XI. století do Německa, Francie a zemí slovanských. Ovšem tehdy nebyl tento svátek všeobecně pro celou

církev závazným a slaven byl jen jako svátek nezasvěcený. Teprve papež Kliment XI. dne 6. prosince 1708 nařídil, aby celá katolická církev slavila den 8. prosince jako svátek zasvěcený Početí Panny Marie.

Jak z tohoto kratičkého přehledu patrno, slavili katolíci nejen Nanebevzetí Panny Marie, nejen svátek Narození jejího, nýbrž též svátek jejího početí v lůně mateřském sv. Anny. Proč? Poněvadž byli přesvědčeni, že Maria Panna jediná z lidí byla počala bez poskvrny hříchu dědičného.

A víru tuto v neposkvrněné početí Panny Marie vyznával nejen prostý zbožný lid katolický, nýbrž i přední učenci, profesori vysokých škol a celé učené společnosti. Zvláště horlivou hajitekou této pravdy stala se proslavená universita v Paříži, která již r. 1387 vystoupila proti Monsoniovi, jenž učil, že jen Ježíš Kristus nemá hříchu dědičného. A v důsledku svého náboženského přesvědčení nařídila též universita, že každý, kdo chce dosáhnouti doktorské hodnosti, musí přísahou potvrditi, že vyznává neposkvrněné početí Panny Marie. Tak mocná byla víra a úcta k neposkvrněnému početí ve Francii; a jistě, že víra tato našla oblasu i v srdcích lidu českého a na nové Karlově universitě v Praze.

Drazí křesťané! Nemůžeme pochybovati o úctě a víře svých předků v neposkvrněné početí Panny Marie, vždyť víru jejich hlásá nám dosud v naší matičce Praze památná socha na Staroměstském náměstí, již většina z nás dobře zná, k níž katolíci Pražané dosud slavné poutě pořádají o svátcích mariánských. Socha ta hlásá nám jako ta naše bělostná soška na oltáři zde: Já jsem neposkvrněné početí.

Památnou sochu mariánskou na Staroměstském náměstí v Praze dal postaviti r. 1650 císař Ferdinand III. na poděkování Bohu a Panně neposkvrněné za šťastné ukončení války třicetileté.

Proč asi takovou sochu dal postaviti? Znal jistě úctu a lásku českého lidu katolického k Matce boží neposkvrněné počaté. Hle, důkaz, že naši předkové více než 200 let před prohlášením dogmatu ctíli neposkvrněné početí Panny Marie.

A naše česká universita v minulosti? Jako universita pařížská, tak i naše česká byla hajitelkou neposkvrněného početí Panny Marie. Všichni členové university od r. 1654 scházeli se třikrát do roka v památném universitním chrámu Páně Matky boží před Týnem v Praze k latinskému kázání o neposkvrněném početí Panny Marie; bývalo to ve svátek sv. Ivóna, patrona fakulty právnické, ve svátek sv. Kosmy a Damiána, patronů fakulty lékařské a ve svátek Početí Panny Marie. V neděli pak po svátku Početí Panny Marie konala se v chrámu týnském slavnost každoroční, při které profesori a členové university veřejně obnovovali svou přísahu, že budou učení o neposkvrněném početí Panny Marie hájiti.

Hle, úcta a víra přední intelligence české v minulosti v neposkvrněné početí Panny Marie!

Drazí v Kristu! Uvažte nyní, jak památný svátek dnes slavíme. Vzpomeňte svých zbožných otců a mějte jasný jejich příklad vždy na paměti. Dnes netřeba theoreticky hájiti neposkvrněného početí Panny Marie, ježto jsst pravda ta článkem víry a věřící katolík nemůže o ní pochybovati. Dnes však bělostná socha Mariina vybízí vás, abyste se srdcem čistým jak to roucho její, obnovili u oltáře jejího svou přísahu křestní, přísahu věrnosti a lásky k Bohu, lásky a úcty k neposkvrněné jeho Matce. Nuže, přátelé milí, skloňme se nyní před vznešenou Panou, zasvěťme jí dnes znovu své srdce a přednesme jí prosbu upřímnou: Maria, bez poskvrny hříchu prvotního počatá, pros za nás zde přítomné; pros i za nepřítomné syny a dcery své; vypros nám všem lásku, víru a úctu k tobě, jakou špláli otcové naši, abychom s nimi jednou před trůnem tvým nebeským skláněti se mohli Amen.

—cn.

Řeči příležitostné.

Tři promluvy,

které při svěcení kaplí středoškolských konal
prelát Dr. J o s e f T u m p a c h.

I

Promluva při svěcení kaple sv. kříže

v c. k. českém reálném gymnasiu v Praze-II.,
Křemencová ulice, dne 2. prosince 1911 (v sobotu
před I. nedělí adventní).

Zítra, jakožto v první den posvátné doby adventní a spolu v první den nového roku církevního, rozezvučí se po všech krajích, kde církev katolická má své kostely a kaple, slova introitu, počínajícího voláním: *Rorate coeli desuper et nubes pluant iustum*, — Rosu dejte nebesa a oblakové dštěte spravedlivého. A hle, i tato kaple vaše již tyto dni, ba ještě dnes ráno, jakoby ve vigílii dne toho, zdála se volati: »*Rorate coeli desuper et super me*« — »*Aspergas me, Domine hyssopo*« — zdála se prositi, by rosou nebeskou byla posvěcena, tak by zítra mohla i ona spolu s jinými sestrami svými vpadnouti ve všeobecný úpěnlivý sbor rorátní.

A přání to stalo se právě skutkem! Zkropena tou želanou rosou nebeskou a svěcenou vodou, očištěna jest a vyňata kaple tato z užívání všedního, a věnována užívání nejvznešenějšímu, totiž

službě boží. Jako čistá holubička stojí tu dnes kaplička ta, majíc ve svém středu oltář, na nějž při mši sv. sestupovati bude ten Spravedlivý, ježž měli dštíti a dštili oblakové, jen Kristus Ježíš, Pán náš obětovaný, na jehož počest kříži svatému tato kaple zasvěcena.

A pro koho zřízena kaple ta? Pro vás, katoličtí jinoši studující, pro vás a pro ty, kdož po vás přijdou. A to za tím účelem, byste sem přicházeli ke Kristu, do stínu jeho sv. kříže; byste tu ve stínu kříže chválili a velebili toho, jenž i pro vás na něm trpěl; byste tu ve svá očistěná srdce přijímali pod způsobou bělostné Hostie vtělenou lásku Kristovu; byste tu mladé myslí své v zanícení upřímné modlitby pozdvihovali k dárci všeho dobra za sebe i za své drahé rodiče a sourozence, za učitele, přátele a dobrodince, za národ svůj a svoji drahou vlast i jasného vládce jejího, a spolu i za šťastnou budoucnost svoji časnou a věčnou.

A všeho toho možno tu dosíci, poněvadž ten Ježíš, který tu na oltáři bude spočívati, toť týž Pán a Učitel, jenž pravil o sobě: Já jsem cesta, já jsem pravda, já jsem život; toť týž Bůh, o němž platí slova: Bůh láska jest a milosrdenství, které nezná mezí; toť týž Syn Boží, jenž když miloval nás, až do konce nás miloval; týž Kristus, jenž učil a učí nás lásce ke všem — i k nepřítelům; týž Kristus, který pravil, že zachováváním přikázání lásky plní se celý Zákon i proroci; týž Kristus, který z upřímné lásky trpícím všude pomáhal; týž Kristus, který tak miloval lid svůj a rodinou vlast svoji, že až plakal nad jejím hlavním městem, jehož neodvratnou zkázu zřel; týž Kristus, jenž z lásky k nám se zrodil, na zemi působil a zemřel, by nám tak zabezpečil šťastnou budoucnost časnou a věčnou; týž Kristus, který nás přímo vyzval, bychom s důvěrou k němu šli a v potřebách svých ho prosili, řka: Pojďte ke mně všichni! Proste — proste jen — a bude vám dáno.

A proto, přátelé milení, budiž kaple tato zřetelníci oka vašeho a touhou srdcí vašich. Zde dlíti s úctou a zbožností, jež srdce tak zdobí a šlechtí, že stává se čistým jako luční studánka, — zde dlíti s radostí a na radost i ku potěše sobě i všem, kdož milují vás a vám všeho dobra přejí, to budiž vždy snahou vaší opravdovou a trvalou, tak by teplá vzpomínka na tuto »domáci« kapli vaši hřála vás až do let nejpozdnějších, tvoříc — abych tak řekl — »svatyňku« ve vašich srdcích i myslích.

A nyní, velevážení a slovutní pánové, kteří spolu se slovutným ředitelem svým spravujete ústav tento, tvoříce učitelský sbor studující mládeže jeho, dovoltež, abych se strany církevní odevzdal kapli tuto jak péči duchovního správce této školní rodiny, tak i péči vás všech, a abych vás směl požádati, byste laskavě péči tu na se vzali. A podotýkám pouze ještě to, že slavný tento ústav váš uctil kaplí tou a jejím dnešním posvěcením významně výroční památku nastoupení nejjasnějšího zeměpána našeho na trůn otecký. »Vše pro dítě!« prohlásil totiž staříčkový vládce náš. A to, že postavena a posvěcena kaple tato, jest zajisté tak'ěž jen dar pro dítě, t. j. dar z lásky a starosti o ty děti české, jež péči vaší svěřily

naše české matičky zbožných, zlatých srdcí; ba to dar i pro to Dítě nebeské — dar z upřímné lásky k němu. A za tento dar v opatrování vám daný bude vám údělem i uznalost toho, jenž slova »Vše pro dítě« učinil devisou svojí, i vděčnost těch dětí — jinochů českých a jejich zbožných rodičů — i požehnání Dítěte božského, kteréžto požehnání snesíš se na vás všecky i na všecky vaše drahé v míře nejhojnější...

II.

Promluva při svěcení kaple nejsv. Vykupitele a nové budovy c. k. gymnasia v Žižkově dne 2. pro- since 1912.

Jsou v řeči lidu krátké věty, jsou rčení, zvolání, výkřiky, jež několika slovy vyjadřují obsah nebo náplň sladkých a vroucích tužeb, které v srdci dřímají, v něm klíčí, a svěží rosou naděje zalévány a sluncem účinné lásky živeny a zahřívány rostou, až konečně po vášném rozkvětu plod vydají, který kouzlem blaha, štěstí a uspokojení plní duši, zjasňuje zraky, a síly duše i těla opatřuje novým rozmachem, novými křídly...

A takovýmto výkřikem jest i zvolání, vyjádřené slovy: **K o-
n e č n ě p o d v l a s t n í s t ř e c h o u !**

Když mladý muž jaré síly a činnostné vůle s jemnou druží svojí, Bohem mu danou, se odloučili od krbu svých drahých rodičův a sourozenců, by svým štěstím založili štěstí nové, mladé rodiny, tu v srdci jejich i ta bývá zakotvena touha, aby nejen u krbu vlastního usednouti, nýbrž i pod vlastní střechem blaha své a štěstí uschovati mohli. A není ani třeba, aby slovy si přání to projevovali; onoť jim hledí z očí a projevuje se samo neúnavnou pílí, sebezapíráním, úsporností. A teprve když sebe menší domek, který zovou svým, nad hlavami jejich se sklene, vyderou se jim ze srdce štěstím přeplněného slova štěstí to hlásající, slova: **P o d v l a s t n í s t ř e c h o u !**

A rodinu, ovšem rodinu četnou a velikou, tvoří též každá škola, každý ústav, a tudíž i váš ústav, milení jinoši studující! Jako děti různého stáří přišli jste sem a dlíte v ústavě tomto, hledíte ke svým milým učitelům a k šlechetnému řediteli svému jako k otci, kdežto oni opět pečují o vás jako o děti sobě svě-
řené s oddaností, obětavostí a láskou, jsouce si plně vědomi zod-
povědného, ale záslužného a spolu též překrásného úkolu svého. Touhou pak i této celé rodiny vaší od počátku, kdy v život byla povolána, bylo: **B ý t i p o d v l a s t n í s t ř e c h o u !** A přání to, stále živené a neúnavným přičiněním podporované, došlo ko-
něčně svého uskutečnění a vyvrcholení dnes, kdy ústavní budova tato po svém dokončení účelu svému plně odevzdána, a kdy tudíž všichni z hloubi srdce svého můžete zvolati: **K o n e č n ě p o d v l a s t n í s t ř e c h o u !**

Ano, pod vlastní střechem! Leč dostačí to?

Dovolte, bych mohl se vrátiti ke svému přirovnání, kterým jsem promluvu svou započal . . . Přáním oné mladé, právě založené rodiny jest, aby nejen mohla pod vlastní střechem dlíti, nýbrž aby tam mohla dlíti tak, by i přítomnost byla pod ní šťastna, i budoucnost blahá aby všem členům jejím, nynějším i příštím, byla pod ní zabezpečena. A proto připojují členové rodiny té ku práci a plli své i vroucí šepot zbožných duší svých, hledajíce v těch vratkých a nejistých poměrech světa a života podporu u toho, jenž jest Otcem nás všech. Otcem všemocným, věrným a nezměnitelným — u Boha . . . Nuže, i vy všichni přejete sobě v soublase s vřelou touhou svých drahých rodičů, vychovatelův a vůdcův, aby šťastným byl pobyt váš zde, ba více, aby šťastna byla i budoucnost vaše. Vždyť zde kladete základy k budově svého budoucího štěstí, svého příštího postavení ve společnosti, svého povolání, v němž se máte uplatniti jako důstojní členové rodu lidského sobě ku blahu, rodičům svým k radosti a útěše, na čest a slávu svého národa a své vlasti, a na chloubu jak tohoto ústavu, z něhož vyjdete, tak i svých milých učitelů, kteří vás vedou. A proto jest zajisté a musí býti touhou vaší, abyste i vy mohli jednou v životě zvolati nejen: Už máme také svou vlastní střechem svého povolání, nýbrž abyste mohli říci též: A pod touto střechem svého životního povolání jsme šťastni. Ale pak nezbyvá, leč abyste i vy k pilné práci své zde i mimo ústav tento přidružili vroucí slova zbožné modlitby a upřímného volání k dárci všeho dobra a prameni všeho blaha — k Bohu.

A mějmež toho pevnou naději a důvěru, že touha vaše splnění dojde, jakž je to nelíčeným přáním vašim i našim. A proč tak doufáme?

Zbožné rodiny stěhujíce se pod střechem svoji, činivají to až posud často tak, že kropí příbytek svůj svěcenou vodou, nebo aspoň že do příbytku svého nejprve vnášejí a v něm na stěnu zavěšují kříž, na stůl pak kladou chléb v bílou plenu zahalený. To proto vnášejí svatý kříž Pána a Spasitele našeho napřed do příbytku svého, aby jim Spasitel byl vůdcem, a proto popřávají mu místo pod střechem svoji, aby mysl jejich v štěstí i v neštěstí k němu zalétala, by prosili ho za pomoc a přispění a dleli stále pod mocnou jeho ochranou; chléb pak kladou na stůl proto, aby nikdy nedostatek pod střechem jejich se nedostavil, nýbrž aby vždy měli chleba tolik, by i sebe nasytiti i pohostinství k jiným pěstovati mohli. A v tomto zbožném, krásném a významném úkonu spatřují záruku svého zdaru a štěstí.

A také ústav tento právě posvěcen a sv. kříž v něm zavěšen, a pod střechem jeho dáno přístřeší i této kapli, tomuto příbytku Božímu, na počest nejsv. Vykupitele zasvěcenému, kdež na oltáři na bílém podestřeném rouše spočívati bude uprostřed vás Chléb života, Kristus Ježíš v bělostné Hostii, tato nejsvětější a nejmocnější záruka šťastné budoucnosti vaší. Nuže, kdykoli tu při mši

sv. dlíti budete, necht' zpěvná česká duše vaše na perutičích zbožné písně letí k němu, necht' srdce vaše lne k němu ve štěstí i v trudné době, a vy proste ho slovy lásky, důvěry, úcty a vděčnosti za štěstí své a za budoucnost svou, za štěstí všech svých drahých, za štěstí všech milých učitelů svých, za štěstí lidu svého rodného i své milé vlasti a církve, jakož i za blaho toho, jenž jako vzor zbožnosti a práce stojí v čele této veleříše naší, Jeho Veličenstva císaře a krále našeho. On jest věru hoden toho měrou vrchovatou, mimo jiné již i z toho zvláštního, vás se týkajícího důvodu, že ústav váš k životu povolal a že z jeho přízně a lásky ústav tento může dnes volati: Jsme pod vlastní střechou! A vděčnost za to, zbožnou modlitbou mu projevená, bude mu nejlepším darem vašim v tento pro něho vzácný den, kdy slaví 64. výročí svého nastoupení na trůn slavných předků svých.

A nyní končím; nejprve slibem a potom přáním.

Nejprve slibem. Cnci věru při prvé mši sv., která tuto nyní bude sloužena, spoji ti se s vámi a prositi Boha, by splnil všechna dobrá a šlechtná přání vaše i všech těch, kdož po vás na ústavě tomto dlíti budou.

A přáním? Český spisovatel Alois Jirásek druhý díl svých »Vzpomínek«, které se týkají jeho pobytu v Litomyšli, ukončuje vyličněním těžkého rozloučení s tímto městem a jeho gymnasiem, a poslední slova »Vzpomínek« těch zní: »Sešla (Litomyšl) s očí, ne však z mysli. Zůstala v srdci.« Nuže, kéž i vy, jinoši drazí, i nástupcové vaši, vděčnost majíce v srdci svém, rozloučíte se jednou s tímto ústavem slovy: »Sešel s očí, ne však z mysli. Zůstal v srdci.« A to dejž Bůh!...

III.

Promluva při svěcení kaple sv. Jana Křtitele

a nové budovy II. císař. král. české reálky v Plzni
dne 22. února 1914.

Konec čekání, konec těšení. — Budova tohoto ústavu dokonána, nájemné umístění přestalo, ústav přišel pod vlastní krov, a dnes vykonáno i svěcení budovy i svěcení ústavní kaple. Nezbývá než říci z hloubi srdce: »Zaplat Pán Bůh za to, že jsme doma.«

A tu dovolte, milení jinoši, abych v tom novém domově vašem mohl promluvit k vám dnes upřímně, od srdce k srdci, několik málo slov s tohoto posvátného místa.

Kaple tato zasvěcena sv. Janu Křtiteli, světcí Svaté země, světcí palestinskému. Snad že mnohému prolétne hlavou myšlenka, proč zasvěcena tomuto světcí a nikoli některému světcí jinému, jenž by se snad dle jeho mínění pro mládež studující lépe hodil svým významem, ježto sv. Jan Křtitel nemá snad k mládeži studující nějakých přímých relací či vztahův.

Přátelé drazí, není tomu tak, jak by se na první pohled zdálo.

Proč slavný sbor profesorů, při tomto ústavě působící, na popud svého výtečného pana ředitele takové přání projevil, má nejprve důvod historický. Býval totiž nedaleký kostelík sv. Mikuláše v této čtvrti zasvěcen druhdy i sv. Janu Křtiteli. Ale během času zapomnělo se na tohoto světce, jeho úcta jaksi setřena, a zachována pouze památka slovanského světce sv. Mikuláše. Aby tudíž obnovena byla zase úcta a pamět tohoto světce palestinského, zasvěcena mu nyní výlučně kaple tato, v nedalekém sousedství kostelíka sv. mikulášského postavená. Je to tedy vskutku vděčnost světců tomu historii diktovaná a prokázaná.

Než vedle tohoto důvodu historického a místního jest to ještě moment výchovný, jenž v této volbě sv. Jana Křtitele patronem zdejší kaple ústavní se jeví.

Kým že byl sv. Jan Křtitel? Předchůdcem Páně, t. j. předchůdcem toho, jenž o sobě pravil: Já jsem cesta, pravda a život. A jako předchůdce Páně připravoval sv. Jan Křtitel nejprve sebe, a pak připravoval i přichozi zástupy na tu příští Cestu, Pravdu a Život, a to tak, že stále je poučoval a na srdce jim kladl povinnost jejich důtklivými slovy: Připravujte cesty Páně, přímé čiňte stezky jeho!

A čím jest i tento pobyt váš v tomto ústavě? I tento pobyt váš zde, jinoši drazí, není leč předchůdcem skutečného života, který na vás čeká, není leč přípravou na život ten. Zde zajisté urovnávají se stezičky vaše, abyste připraveni na pravdu, mohli bezpečně najíti pravou cestu životní a po ní abyste jednou jistě kráčeli za svým blahem a štěstím časným i věčným. A veškeré poučování, jehož se vám tu z úst milých a svědomitých učitelů vašich dostává, vyznívá také jen ve slova Křtitelova: Připravujte cesty Páně, cesty života a pravdy, a přímé čiňte stezky, které k cestě této vedou.

A nyní povšimněme si některých okolností ze života svatého patrona toho. Kde že připravoval se tento veliký předchůdce Páně na své poslání? Odpověď zní: Na poušti — tedy v samotě, v odloučenosti. Tam, ničím se nedávaje vyrušovati a jenom přípravou na své veliké poslání a povolání zaujat, tam trval a dlel, pohroužen v sebe a v myšlenky na veliký úkol svůj. A tím právě, touto soustředěnou přípravou docílil náležitě přípravy pro veliké životní povolání své, jež splnil pak co nejsvědomitěji a od něhož nedal se odvésti ničím, ani žalámem, ba položil za ně i život!

Hle, přátelé drazí, příklad pro vás! I pro vás má býti tento pobyt na ústavě jakousi samotou, jakýmsi ústraním. Nedávajíc se vyrušovati ničím mimoškolským, nedávajíc se sváděti k ničemu, co se přičí úkolu vašemu, máte se obráti s upiátou myslí jen přípravou na příští život svůj, a plniti proto co nejsvědomitěji všechny povinnosti své, sbírajíc síly, vědomosti a

poznatky v této odloučenosti, abyste po této přípravě v rušném běhu života bezpečně a jistě kráčeli a plnili povinnosti příštího povolání svého tak, jak se na muže čestné a charakterní sluší. Potřebuje i útlá květina ústraní, aby se mohla rozvinouti, ježto vichor by jí vzrůstí nedal; a tak i mladičkový jinoch studující potřebuje ústraní studijního, aby se mohl rozvinouti, neboť vichor a proud života by ho strhl a nedal by mu vyrůstí a se rozvinouti.

A jak pokorně vedl si Jan Křtitel! Zástupové hrnuli se za ním, a předáci a repraesentanti národa vysílali za ním deputace, aby viděli, co činí, a zvěděli, kdo jest. Komu by nelichotila taková pozornost, a kolik mužů dalo by se svěsti k hrdošti a pýše! Ale sv. Jan Křtitel nikoliv! Když se ho ptali: Jsi Eliáš, nebo Jeremiáš, nebo jiný prorok, anebo snad dokonce sám Kristus, tu nevzal na sebe pósy ješitníka nebo nadutce, aby se byl prohlásil za toho či onoho proroka, nebo dokonce za Krista, nýbrž prostě a nepokrytě vyznal: Já nejsem Eliáš ani Jeremiáš, tím méně Kristus! Jáť jsem jen předchůdcem toho, který jest větší než já . . . Krista!

I na mládež studující často doléhá selichocení od těch, kdož by ji rádi zavedli na cesty, jež pro studující nejsou, a vynáší se u nich nadání jejich a vlohy řečnické nebo společenské neb jiného druhu, aby tak byli přilákáni do sdružení, společností a působení mimoškolského druhu. A mnohému jinochu chvála ta lichotí a dá se snad na toto vnadidlo lapiti, avšak při tom ničí i celou svoji nadějnou budoucnost. Ale vy nečiňte tak, draží jinoši, nýbrž skromně odpovzte vždy, že nejste ani tím, ani oním, čím oni vás mlti chtěli, nýbrž že jste jen tím, čím býti máte — studujícími, kteří povinnosti své znají a je rádi plní.

A k Janově skromnosti družila se i trpělivost. Žije o samotě, v ústraní, a připravuje se na povolání své trpěl za jisté různými nesnáze, potížemi, a různého druhu křížky ho navštěvovaly. Ale on je nesl bez reptání, spoléhaje na pomoc toho, jehož předchůdcem byl, a věda, že žádná veliká věc bez utrpení, strádání a zkoušek se nevytvoří. — A tak i vám, přátelé draží, po čas studí různě bývá strádati: buď chudobou, nebo méně nadaným, ale jinak svědomitým duševní námahou a větším napínáním sil, nebo nemocí, nebo jiným ještě způsobem. Než nezoufejte, nýbrž neste vše trpělivě a doufejte v toho božského Pomocníka a Slitovníka a v jeho pomoc a posilu. Vždyť život váš, na nějž se tu připravujete, je něco velmi velikého, tak že budoucnost vaše zaslubuje toho plnou měrou, abyste pro ni nějaký ten křížek trpělivě nesli.

A ještě jiné okolnosti daly by se uvéstí ze života Křtítelova, jež by se daly aplikovati i na vás. Ale to, [co řečeno, stačíž na důkaz toho, že kaple ústavu vašeho i po stránce výchovné a náboženské plným právem zasvěcena onomu světcí palestinskému, sv. Janu Křtíteli.

Nuže, kdykoli přistě sem přijdete, necht' vždycky s důvěrou pohlédnou oči vaše k němu, necht' s důvěrou zaletí k němu prosby vaše za pomoc, přispění a přímluvu u Otce světel a toho, jenž člověkem se stav, z jeho ruky křest přijal. A jako tehdy nad vodami jordánskými snášela se bílá holubička . Duch sv., — tak ať se holubička ta snese i do vašich srdcí a duší, aby vám přinesla dary Ducha sv. a s nimi lásku k Bohu, rodičům, učitelům, ústavu, obci domácí i obci této a drahé vlasti a sv. církvi, a s nadějí i důvěru v sebe a v šťastnou budoucnost a plodný život na čest vaši, na útěchu vašich učitelův a rodičův, a na slávu milého národa našeho i drahé matky naší, církve svaté. A by tak se stalo, jest vroucím přáním mým i všech nás, a zajisté uvěříte, pravím-li, že na splnění přání tohoto chci rád obětovati tuto první mši sv. ve vaší krásné kapli. Bůh dej tomu všeho zdaru.

Řeč při mši svaté za vojína v boji padlého.

Velice smutná zpráva překvapila nás z bojiště o brdinské smrti našeho osadníka. Před nedávnem tiskli jsme mu ruku při odchodu na bojiště, provázeli upřímným pozdravem: »Na brzkou shledanou! Provázej Bůh a přiveď zase brzy šťastně domů!« A zatím Bůh v nevyzpytatelné radě jinak usoudil. Vrátil se z bojiště, ne však do rodného domu svého, ale do domu Otce nebeského. A my jsme se dnes sešli, abychom přinesli zaň nejvyšší obět mše sv., doporučili milosrdenství božímu a zaslali za ním jiný pozdrav: »Odpočinutí lehké dej mu, ó Pane! Odpočívaj v pokoji — po boji!« Odešel na věčnost za největší vřavy válečné, za dunění ran dělových a praskotu vražedných střel. Bez vyzvánění hran a bez průvodu s křížem na sv. pole, beze zpěvu smutečního, bez doprovodu a modliteb svých nejbližších a známých uložen byl do společné hrobky s jinými spolubojovníky v daleké cizině, kdež polní kněz vykonal modlitbu nade všemi a doporučil milostivému soudu božímu.

Vzpomínky tyto hluboko zadírají se do srdcí našich, nejhlouběji však do srdcí jeho rodičů a nejbližších příbuzných. Rána, jež srdce jejich tak hluboko pronikla, sotva zde na světě dá se zahojiti; bude se otvírati a krváceti, až vítězné vojsko bude se vraceti do svých domovů a všichni budou jim spěchati vstříc, aby je po dlouhé době zase zlájali; budou se otvírati rány, když spolubojovníci padlého hrdiny budou odkládati meč a v míru a pokoji bráti do rukou nástroje svého povolání, a ubírat se do práce, aby dohonili, co bylo promeškáno pro blaho svých nejdražších; budou se otvírati rány, kdykoli v pozdějších letech budou stateční bojovníci vypravovati svým dítkám o bojích hrozných a slavných vítězstvích; otevrou se rány každoročně v den

Dušíček, kdy nebudou moci domácí položit kytici květin a rozžehnouti svíci na hrobě svého nejdražšího, daleko v cizině odpočívajícího.

Proto mějme v úctě i nadále bolest zármutkem stíženě rodiny, již válka tak hlubokou ránu zasadila; mějme v úctě jejich slzy, jež každé chvíle bezděky vyderou se z očí jejich a budou prolévány při každé příležitosti, o níž jsem se zmínil. Jedné zarmoucené duši, jež tolik oplakávala smrt milované osoby, napsal svatý František Sales.: »Netroufám si říci: neplač; nikoli, jest slušno a spravedливо, abys si poplakala nad ztrátou zesnulého, jehož jsi upřímně milovala; ale neplač příliš, jak to činí lidé, kteří pro svět toliko jsou zaujati a zapomínají, že brzy se všichni shledáme na věčnosti, kde již nebude zármutku ani pláče; ale musíme na světě svatě žít, abychom toho shledání stali se hodnými.«

Ušetřme také zarmoucených útechami prázdných slov, jež nedovedou bolest utišiti. Pravou útěchu může dáti toliko naše sv. náboženství. Jako slunce kapku rosy na květině pronikne a vysuší, tak ozáří sv. náboženství slzy bolesti a osuší a zanechá sladkou útěchu. Srdce věřícího křesťana nemá vezdejší život za statek nejdražší, ale život po smrti, záchranu nesmrtelné duše.

Starostlivě tedy táže se při takové ztrátě: »Kde jest ubohá jeho duše?« A kdo dal uspokojivou odpověď, podal také pravou útěchu.

Vzpomínáme-li tedy našeho v boji padlého hrdiny, měli bychom snad pochybovati o spáse jeho duše? Věřte, přátelé drazí, že odešel na věčnost s Bohem usmířen. Uvážíme-li, že v okamžiku boje, kdy smrt je tak na blízku, že i nejlehkomyslnější člověk stává se vážným, naučí se modliti, uvažujme upřímně každé slovo polního kněze, učiní pořádek se svou duší, vyzná se ze hříchů, vzbudí lítost a ošklivost nad celým životem předešlým, bylo-li v čem pochybeno. Vždyť přinášely noviny zprávy, jak vojnové naši, kdykoli měli trochu příležitosti, plnili kostely, vykonávali zde pobožnosti, přijímali sv. svátosti a doporučovali se do ochrany boží.

A když bojovali, žehnal jim ještě polní kněz a modlil se nad nimi; a po skončeném boji obcházel zase raněné a umírající, povzbuzoval k lítosti a rozhřešoval, a naplňoval duši jejich sladkou útěchou sv. náboženství. Vzpomeneme-li dále na slova božského Spasitele, který pravil: »Není větší lásky, než kdo dal život za jednoho z bližních«; uvážíme-li, jak velikou cenu má poslušnost u Boha, když i apoštol národů, sv. Pavel, nevěděl, co by lepšího napsal o Spasiteli, an napsal o něm: »Poslušen až k smrti«; pak nemusíme se strachovati o spásu našeho hrdiny, který z poslušnosti kráčet do boje, aby bojoval za blaho a štěstí své vlasti, svých krajanů a celé říše.

Láska, která tolik obětuje, nezůstane bez odměny. Právě-li Písmo sv.: »Lepší jest poslušnost než oběti«, pak nalézáme u našeho zesnulého vojína — obojí: obětoval svůj život za vlast a učinil to z poslušnosti. Vždyť i lidé mají největší úctu k zemře-

lým za vlast, padlým vojínům v jejich povinnosti. Tak nedávno oznamovaly noviny, že v Bosně padl důstojník, křesťan, a pochován na hřbitově mohamedánském.

Když pak rodina důstojníkovy dala mrtvolu převézt do svého domova, těžce to nesli mohamedáné a postavili přece ještě kříž na hrob prázdný, ač jindy by nebyli strpěli křesťana mezi sebou, ani znamení kříže na svém hřbitově! — Jestliže tedy lidé mají všecku úctu k hrdinům ve válce zesnulým, jak teprve bude ceniti Bůh tu obět, a jak velice ji odmění!

Proto smířme se s osudem v Pánu zesnulého hrdiny našeho a zvolme: »Bůh dal, Bůh vzal, buď jméno Páně pochváleno! Staň se vůle Páně!« K oběti poslušnosti, kterou přinesl Bohu vojín náš, přinesme obět oddanosti do vůle boží! Bůh ví nejlépe, proč dopustil, aby vojín náš zemřel smrtí hrdinskou a slavnou.

A zbylo-li na zesnulém ještě nějaké skvrny, usmířme ji nejsvětější obětí mše sv. Pán Ježíš sám se obětuje nebeskému Otci a doplní obět poslušnosti obětí nevýslovného milosrdenství a lásky: přijme na milost zesnulého, odmění duši jeho a v den soudu posledního oslaví i tělo, a uvede v blaženost věčnou a nevýslovnou. Proto volám: Na shledanou se všemi!

V. M. Váchal.

LISTY VĚDECKÉ.

Vhodná pomůcka k úřadování farnímu.

Podává Th. Dr. Karel L. Řehák.

Před čtyřiceti lety byl jsem kaplanem ve Spálené ulici v Praze. Docházel k nám pan T. K., rada při finančním zemském ředitelství v Praze, ve svém úřadě na slovo braný, a chodíval s námi na procházku. Při takových příležitostech rozhovořili jsme se přirozenou měrou i o úřadování. Pan rada tvrdil, že za své úspěchy v úřadě má velmi co děkovati své »příruční knize«, do které často se měnící nařízení úřadů vyšších ihned po vyjití si zapisuje, pak při dané příležitosti velmi snadno se orientuje a vhodná rozhodnutí činí; kdežto jeho kollegové, pouze na svou paměť se spoléhajíce, po čase na některé starší nařízení zapomínají, a pak i nevhodná rozhodnutí činí. I napomínal mne, abych si založil podobnou příručku, by se nedělo i mně, co se mnohým duchovním rovněž stává, že na starší nařízení zapomínají, pak mnohé těžkosti s úřady sami si připravují. I uposlechl jsem moudré rady jeho, zašel do obchodu papírnického, a koupil si tu tlustší knihu osmerkovou s papírem čistým, dobře vázanou; a počal od té doby naskytující se nová nařízení, i mne se dotýkající ať církevní, ať občanská, do knihy té zapisovati, a sice v pořadí abecedním, ponechávaje za každou literou důstatek prázdných listů, na nichž bych vždy nová nařízení zapisovati, a tak tu svou příruční knížku doplňovati mohl.

Během 45 roků ovšem mnohá nařízení jsou zastaralá, již neplatná, ale jinak poskytovala mi má stále doplňovaná »příruční knížka« mnohdy neocenitelné služby, zejména příkladně v jednání s odbojnými pp. učiteli! Jak jsem si počínal, ukazuji tímto některými výpisky ze své příručky.

Al mužny v kostele sebrané nepatří místnímu ústavu chudinskému, ale příslušejí k rozdělení se strany duch. správce. Ministerium vnitra dd. 18. listopadu 1873 č. 13.525.

A k t a s n u b n í směř nadále vydána býti (s obmezením a proti potvrzení) stranám (nejen jako dosavad úřadům). Ord. list r. 1906 str. 12.

Archiv farní jak zaříditi? Ord. list 1904 str. 98 a 1896 str. 17; také zvláštní nařízení c. k. místodržitelství. Viz archiv farní.

v A m e r i c e kdo po pět roků bydlí, stává se tamním občanem, a jako takový považován býti má. Ord. list pg. 72 r. 1871.

Approbaci spisů, o věcech církevních jednajících, vyžaduje Ord. list r. 1897 str. 26.

A d m i n i s t r á t o r beneficia po prvé — porad se se zkušeným, abys nebyl poškozen. Pan rada se smíchem řekl jednou: Administrátora po prvé obyčejně ošidíme my (dle nevhodných stát. předpisů); po druhé dá se administrátor ošiditi již nesnadněji, ale po třetí vypálí zraky on nám! Nejlépe s některým odborníkem se poradit.

B e z k o n f e s s n í c h rodičů děti, byť i pokřtěny nebyly, nesmějí zůstatí bez vyučování náboženského; ale mají býti přidržovány k naukám toho vyznání, ku kterému náleželi rodiče před odpadnutím svým. Výnos ministeria kultu dd. 11. listop. r. 1882 čís. 18 372; Kalendář duchovenstva česko-slovanského r. 1894 str. XLIV.

B r a t r s k ý m pokladnám jsou výtahy matriční bez kolků, § 45. zákona dd. 28. července 1889; avšak korespondence s nimi není bezplatná. Correspondenz-Blatt 1893 str. 83.

D i s p e n s e v m a n ž e l s k ý c h p ř e k á Ź k á c h, rozsáhlé, viz Ord. list 1907 str. 16.

D a ň z p ř í j m ů. Ord. list 1897 str. 6 (škála).

D a n í p r o m l č e n í viz Časopis kat. duch. 1889 č. 9.

Z d a n ě n í dle přiznání nové, výhodné. Ord. list 1901 č. 13; Correspondenz-Blatt 1901, 1902.

D o b r o v o l n í c i jednorocní, když chtějí nastoupit službu, mají žádost i přílohy bez kolků. § 116. XVII. odd. zákona o jednorocních dobrovolnících (v poznámce branného zákona).

D ů s t o j n í k vojenský, byť i od faráře civilního byl odán, musí přece míti od faráře vojenského Verkünd- und Entlassschein, a musí se vykázat, že složil kauci (není-li to již v propouštěcí listině od vojenského faráře). Den i číslo o složení kauce musí se zapsati do matriky, jinak — pokuta!

E k v i v a l e n t nepřiměřený když uložen, žádat k místodržitelství, s příložením fassé in originali, a řádným odůvodněním. Ve Včelákově nechtěli faráři ekvivalent přijmouti jako součást vydání — farář u místodržitelství vyhrál 12. ledna 1891.

D o f a s s e nepatří štola pod 50 zl., a výtěžek z pozemků, jichž není nejméně 10 měr. Rada T. K.

Hospodářství při faře kterak výhodně rozdělit? Correspondenz-Blatt 1909 pg. 22.

Hrobníka ustanovovati má právo farář; i kdyby obec byla patronem hřbitova. Correspondenz-Blatt 1883 v listopadu str. 414 dle rozhodnutí nejvyššího dvoru.

Hrobů místo na confess. hřbitově patří ustanovovati faráři, (příkl. samovrahům). Farní obci patří toliko péče o udržování hřbitova; politické obci místní dohled zdravotní, policejní. Rozhodnutí c. k. místodržitelství v Praze 8. září 1891 čís. 97.328.

Na hrobech nápisy podléhají dozoru faráře na katolickém hřbitově, a ty nemají býti trpěny nekatolické. Rozhod. c. k. ministeria kultu 2. listop. 1896 č. 24.796.

Na hřbitově o povinnostech a právech faráře Ord. list 1903 č. 142; Correspondenz-Blatt 1903 (•Ruhe den Gräbern•), 1909 pg. 786 a násled.

Chlazení přístrojů. Correspondenz-Blatt 1905 pg. 568 a 948.

Intarkalare. Časopis kat. duch. 1872 pg. 286.

Italští snoubenci (jeden nebo oba) čeho potřebují? Ord. list 1907 str. 11.

v Kanceláři farní kdo se hrubě »beleidigend ungestüm« chová, jest trestuhodný dle § 11. der kaiserl. Verordnung z 20. dubna 1854; Reichsg.-Blatt Nro 96 a § 312 trest. zák.

Na kancelářské potřeby dle § 3. 26. zákona dd. 19. dubna 1885 čítá se faráři do 1000 duší na každých 100 osadníků 1 kor., pak vždy na 500 duší 3 kor.; ale nejvýše celkem 200 K.

Kolků i poplatků prosté jsou matriční zprávy o dělnících (hornících) pro bratrské pokladny (Bruderslade) dle § 45. zák. ze dne 28. července 1889 R.-G.-Blatt 127 — oddací listy pro záložníky k úřední potřebě. Ord. list 1873 str. 27.

Kolků prostá jsou podání o zařízení spolků nepolitických, výdělku nehledajících (příkladně sv. Vincence), vědeckých. Výnos minist. financí dd. 12. července 1868 č. 21 715;

— úřední potvrzení na žádostech, že podpisy pravé, správné. Tarifpost 21. císař. patentu dd. 29. února 1850 nezměněného zákonem dd. 23. prosince 1862. R.-G.-Bl. Nro 89. Correspondenz-Blatt 1899 str. 293;

— kvitance katechetů za cestné do škol. Výnos c. k. ministeria financí dd. 24. února 1894 č. 900;

— kvitance, úmrtní listy k výmazu u soudu až do 200 K pohledávek. Zákon dd. 31. března 1875 č. 52 z. zák. Třeba však připsati účet za tento list, jež netřeba vyhotovovati zdarma;

— listiny matriční i žádost za dispense ku sanování konkubinátů. Výnos c. k. ministeria financí dd. 16. dubna 1904 č. 11.233 a 19. ledna 1909 č. 2909/V. Ord. list 1909 str. 21.

Na kostelní dveře a na budovy kostelní vůbec nesmí nikdo bez svolení faráře čeho přibíjeti nebo přilepovati. Instrukce c. k. místodrž. dd. 11. dubna 1897 č. 2621. § 7.

K v i t a n c e z a s t i p e n d i a fundačních mší sv. jakož i za peníze na odsloužení mší sv. určené die legátu jsou kolků prosté. Výnos c. k. ministeria financí 9. února 1850 pol. tarif 48. — Jiní percipienti ale musí kvitance kolkovat, obnáší-li obnos více nežli 4 kor. — Účtárna c. k. místodrž. v Praze dd. 29. června r. 1894 č. 2808. Correspondenz-Blat 1899 str. 517.

K o o p e r á t o r a místo když není obsazeno, patří ať faráři, ať administrátorovi 30 K měsíčně remunerace. Minist. kultu dd. 8. ledna 1900 č. 36.135 anni 1899.

K n ě z o n e m o c n ě l ý, ať farář nebo kaplan, může dostati z náboženské matice placeného zástupce. Časopis kat. duch. 1907 str. 333; zákon dd. 7. května 1874 č. 50 v Ord. listě.

K o n g r u a novější Ord. list 1898 str 97.

K v i n k v e n á l k y Ord. list 1907; 1908 str. 92.

K ů r u ř e d i t e l a jeho právo. Ord. list 1871 pg. 18. Před příchodem kněze může zpívat i někdo jiný vhodný, a ředitel nesmí vytrhovati. (Pokračování.)

Církevní zprávy z Ruska.

Již v ročníku XIX. tohoto časopisu na str. 278. ukázali jsme na snahy rozkolnické církve ruské učiniti z řecko-katolických poddaných rakouských schismatiky a rusofily, a již tehdy jsme se zmínili o řecko-katolickém metropolitovi ve Lvově, hraběti Szeptickém, který Rusům byl nepohodlný. Proces v Uhrách, zajetí a deportování arcibiskupa Szeptického, vpád Rusů do Haliče, to vše potvrdilo tehdejší naše obavy. Peníze a ruští popové připravovali půdu pro velezrádné snahy a pod rouškou náboženství rozšiřována nejen apostasie od víry, ale i od panovnického rodu. Tato propaganda se nyní jeví i v Americe. Před několika lety byly v Kanadě pouze tři popové, ve Spojených Státech asi 70. Dnes jest v Kanadě 71 orthodoxních kostelů a 30 popů, 170 popů obstarává propagandu mezi katolickými Slovany v severní Americe. Z toho jest vidno, že Rusko užívá náboženství k cílům politickým, aby svoje světové panství rozšířilo a utvrdilo.

Kdežto Rusko samo hledí získati katolíky a převésti je k pravoslaví, stíhá kletbou ty, kdož by se od pravoslaví odvrátili a připojili »k latinskému kacířství«. Sv. Synod potvrdil následující formuli, již předložila eparchiální správa z Minsku:

»Rozmilí v Pánu, bratři a sestry, děti svaté orthodoxní církve! Náš Pán, Ježíš Kristus, jenž přišel hledat a spasit co bylo ztraceno, založil jednu, svatou a apoštolskou církev, abychom v ní mohli dojíti spasení. K ní náležitě, ji poslouchati, od ní poučení a sv. svátosti přijímati jest náš křestanskou povinností před Bo-

hem, neboť stojí psáno: »Kdo neuposlechne církve, budiž tobě jako pohan!«

Než jeden člen našeho církevního stáde . . . (jméno), který se slova božího nebál a našich pastýřských a bratrských napomenutí nedbal, odvážil se drzým způsobem zrušiti živé pouto s pravověřící církví, která jej duchovně znovuzrodila a vychovala, tím, že se dal polapiti v síť duše hubičného a škodlivého katolického papežství. Lkáme sice nad žalostnou zkázou jeho duše, než nepokoušíme se shnilou, odumfелou větévku v dalším obcování s církví udržeti. Úřad náš nás k tomu zavazuje, abychom v tomto našem shromáždění — v neviditelné přítomnosti samého Pána našeho — nad ním k soudu božsmu zasedli a jej dle apoštolského podání z církve vyvrhli.

Ten, jenž podání boží, jakož i pravoslavnou církev zavrhl, budiž z církve a ze spasení věčného, jehož v ní dojíti lze, otcovsky na tak dlouho vyobcován, dokud se neobrátí k pokání a k pravdě. Amen.«

»Proti Římu!« jest nadále heslem ruského episkopátu. Ve Vilně byl konán nedávno za předsednictví metropolitů Flaviána z Kyjeva kongres arcikněží, jehož hlavní úlohou jest vypracovati návrhy k potírání katolické propagandy v severozápadním Rusku. Kongresu se zúčastnili biskupové z Rígy, z Grodna, z Litvy, z Kovna a missionář Skworzow.

Manželé Chwinovi v Minsku, kteří své děti ze smíšeného manželství připustili k sv. přijímání po způsobu katolickém, byli odsouzeni k pevnostnímu vězení na dva týdny. Kněz Kowarski, jenž Tělo Páně dětem podával, byl osvobozen.

Ministr vnitra oznámil katolickému metropolitovi v Petrohradě, že kněží, kteří by se odvážili v katolických chrámech konati služby boží po způsobu církve východní (řecko-katolíci!), budou se svých míst odstraněni a k soudnímu zodpovídání předvoláni. Kostely pak, v nichž by se tak dalo, budou zavřeny. Stejně instrukce došly všech guvernérů.

Ze spolehlivé strany se sděluje, že na počátku srpna 1914 u příležitosti výročí korunovace papeže dostavil se ke gratulaci též ruský vyslanec. Papež povstal a řekl mu: »Pane vyslanče, nemůžeme přijmouti gratulace velmoci, která nesplnila ani jediného ze svých slibů, jež nám opětně a slavně učinila.« — »Vaše Svatosti, to není pravda,« vece vyslanec. S přísnou vážností pohleděl papež na vyslance a řekl: »Jak se odvažujete viniti papeže z nepravdy? Pane vyslanče, vzdalte se!« Morálně zničen opouštěl vyslanec audienční síň.

Kdežto katolíky utlačuje, podporuje ruská vláda Mariavity. Ministr vnitra navrhl podporu 200 000 rublů na stavbu kostelů a jiné náboženské potřeby Mariavitů. Tento návrh odůvodnil tím, že Mariavité lásku k Rusům jako k největšímu slovanskému národu hlásají, katolický fanatismus v Polsku potlačují a lid od opilství a revoluce odvraceti se snaží. Dle Bonif.-Korresp. R. S.

Duchovní za války.

Zvláštní nastala kněžím pastorec za doby válečné. Možno říci, že byli k tomu nepřipraveni, ale záhy poznali vážnost situace a nejnnutnější potřeby. Nemíníme zde mluvit o těch, kteří vázání jsou vojenskou povinností a jako kuráti doprovodili své pluky na bojiště. Ti věnovali se vojínům úplně. Mnozí musili opustiti svá místa, vzdáti se pohodlí, svých příbuzných a snášejí všechny svízele, jež válka přináší.

Ale i duchovenstvo, jež zůstalo doma v duchovní správě, do jisté míry má povinnosti k brozné době a mnohé úkony mu charita ukládá. Nesmí býti nečinným k tomu, co se kolem děje, byt seděl na zastrčené osadě, válka všude zasáhla rušivě, odvolavši tolik statných jinochů, otců rodin z měst i dědin. Nestačilo by, aby duchovní jenom s mapou v ruce sledoval novinářské zprávy a potom ve společnosti sousedům vykládal. Dnes čte noviny každý. Ovšem, nezůstane duchovní pozadu, vysvětlí, kde to ono místo leží, kudy ta ona řeka protéká. Ale při těch řečích užívá patřičné opatrnosti a zakřikne toho, jenž by příliš rozvazoval. Poukáže na následky, varuje a nestrpí, aby kdo před ním nerozvážně mluvil a válečné události nenáležitě kritice podroboval. Tak může mnohého zachrániti a ten mu bude později vděčen za upozornění. Duchovní ví, kam až mohou sahati meze.

Kdo jest u dráhy, vidí, co denně odjíždí vlaků na bojiště. Lid se shromažďuje na nádraží, i kněz se sem podívá, vojíny pozdraví, s nimi pohovoří. Kdosi vypravoval, že u mnohých vlaků byl a nikdy se mu nedostalo nešetřného slova. Ano, kdosi za požehnání ho prosil. Na jiné myšlenky přicházejí do války odjíždějící, vždyť jsme viděli, že měli na vozech obrazy svatých. Zemřelý arciděkan poděbradský, dr. Mrštík, nosil vojínům na nádraží ovoce.

Někde se podává vojínům, zvláště raněným, na nádraží občerstvení. Za tím účelem se musí pořádati sbírka na penězích a potravinách. Jako jinde při dobročinných a vlasteneckých účelích jde se nejdříve k duchovnímu (mnohdy se jeho dobročinnosti zneužívá), tak i nyní. Nesmí se kněz vymluviti, nesmí ubýbati stranou, buď peněžitý příspěvek dá nebo (což jest lépe) sám k vlakům pošle pečivo, víno a co za dobré uzná. Zle by se mu vedlo, pomluvy by došel, kdyby nedal, kdyby dobrým příkladem nepředcházel.

Konají se sbírky na Červený kříž, na vdovy a sirotky po vojínech, sběratelé přijdou k duchovnímu; dříve snad sbírky na všelijaké slavnosti odmítal, jenom tak pro jméno dal, věda, že ten peníz jest jako ztracen, jako vyhozen; ale nyní vida tak šlechetnou snahu, tolik potřeb, tolik vztahujících se rukou po milodarech, rád dá, pokud může. Nedbá, že se sběrací listina dostane do novin, k vůli chloubě lidské nedaruje, ale přece nemůže připustiti, aby se jméno jeho ocitnulo mezi těmi, kteří nejméně dali, aby pak slyšel úsudky: »Ten se vyznamenal — ten lakomec!«

Kdyby si musil něco odepřít, kdyby si peníz vypůjčil, dá, ocitne se mezi dárci předními, kde ho lid hledá, kde ho chce mít i ten, jenž se málo vyznamenal, ač vládne značným bohatstvím.

Kněz má ve své knihovně zásobu přečtených knih a spisů. Plní jeho zásuvky, dávno jsou odloženy. Pošle je tedy raněným do nemocnic a lazaretů. Nemá-li knih, za levný peníz se nabízejí celé vhodné kolekce. Dopisy raněných Čechů v novinách uveřejněné dokazují, jak jsou vzácné knihy v rukou nemocných, a to spisy dobré, hlavně zábavné, nepřliš dlouhé a napínavé. Zdravá, snadná četba se hodí pro nemocnice. Totéž platí o novinách, brožurách, kalendářích.

Mnohem více se nyní lidé utíkají k duchovnímu o radu, o pomoc. Viděti to bylo před mobilisací při četných sňatcích s dispensemi od prohlášek, při legitimaci dítek a jiných okolnostech. Osadníci se shánějí po seznamu padlých, raněných, zajatých, kněz jej schválně odeberá a půjčuje; ženy vojnů jdou na radu, jak to zaříditi, aby dostávaly přiměřenou podporu, kněz jim vydá seznam dítek a poradí; mnozí nevědí, jak by poslali za vojínem dopis, balíček, obrátí se na faráře; rodiče by rádi dostali raněného do domácího ošetřování, i tu duchovní se jich ujme a dle možnosti pro ně pracuje. Všechno se mu nezdaří, ale aspoň ukázal dobrou vůli a měl snahu.

Sám také za vojiny posílá dopisy, své bývalé žáky pozdravuje, povzbuzuje a těší, že se navrátí opět domů, že se v hospodářství nic nezanedbává, že mohou býti otcové rodin bez starosti, děti že se za otce modlí.

Ve škole vypyťává se žáků, jak se vede bratrům a otcům u vojska, zdaž psali, co popisují a podobně. Děti jdou s těmi dotazy k rodičům, opuštěným matkám, a ty se těší, že i jiní se o jejich drahé ve válečném poli zajímají. V podobném smyslu napomíná děti, aby vzdáleným otcům dělaly radost, až se vrátí a uvidí jejich pěkné školní zprávy. Ovšem, vybídne děti, aby se za otce modlily a hned ve škole s nimi některou modlitbu říká. Také je při té příležitosti vybídne, aby horlivěji navštěvovaly chrám, kde se za vojiny denně modlitby konají.

Navrátil-li se který vojn, hned se s ním dá do řeči, lituje ho, zvláště raněné, jež navštěvuje. Takovým se dostává návštěv mnohých, tedy se dlouho nezdrží, aby nemocného neunavil. Přinese mu knihy, nabídne mu svoje noviny, pošle dárek, zeptá se, čeho by potřeboval. Těžce nemocného přivede na tu myšlenku, aby se dal včas zaopatřiti. Chudému pošle polévku a vybídne bohatší sousedy, aby na vojína pokrmem, lahví vína, tabákem pamatovali. Rádi tak učiní, když je kněz vybídne. Nemocný se o tom doví a mnohdy zatvrzelé srdce tím způsobem otevírá.

Náš arcipastýř téměř denuě navštěvuje lazarety, otcovsky rozmlouvá s nemocnými, správy nemocnic to těší, vždyť hned v novinách uveřejňují tu vzácnou návštěvu a to něžné sklonění se vznešeného arcipastýře k nemocným vojnům, kteří rádi odpo-

vídají na dotazy a odnesou si krásnou upomínku do svých domovů na tu návštěvu.

Ale horlivý duchovní utěšuje hned tehdy vojíny, když jsou nuceni opustiti domov. Poradí jim, aby tentokráte se neloučili s domovem hluchou zábavou, tancem, křikem, opitím, a vůbec radí, aby se v době válečné žádná taneční zábava ve farnosti nekonala, aby se nehlučelo, nepovykovalo; nyní aby jinak odcházeli vojíni ze svých domovů. mnohdy přímo do bitevní čáry. Tu třeba také mysliti na duši na možný úraz, na předčasnou smrt. A mnohem lehčeji odchází ten, kdo se smířil s lidmi i s Bohem, kdo učinil časné pořízení, ale také pamatoval na duši svoji. Jak mnozí vojíni před odjezdem k vojsku přijímali svátosti, jak časem po letech zase na vybídnutí kněze přiklekali ke zpovědnici a ke stolu Páně.

Jak u mnohých vyskytla se při válce zbožnost. Není prý ojedinělým zjevem, že na shromaždištích vojíni za blého dne klekají před sochami mariánskými. Poláci, jak známo, nesou do boje na tyčích obrazy svatých. Jistý pluk dal si v jistém městě otevřítí kostel a před dalším pochodem zde zpíval zbožné písně. Narukující učitel jim při tom hrál na varhany. A jakou zbožností dýšící listy posílají vojíni z pole válečného svým drahým.

V tom všem musí býti duchovní správce nápomocen, podněcovatelem a vůdcem. Tedy nejenom že vykonává všechny předepsané modlitby, také zavádí zvláštní pobožnosti dle okolností a potřeb. Lid i tu chce mítí kněze ve svém středu. Padne-li z osady vojín v boji, hned připojí jeho jméno k nedělním přimluvám a co nejdříve slouží za něj mši sv., kterou dříve ohlásí, aby se mohli věřící zúčastniti. O Dušičkách jistě každý duchovní připojil mezi ty, jež mu věřící doporučili, také padlé vojíny na bojišti.

Jak často v kostele uvidí nebo potká zarmoucenou, placící osobu, hned se zeptá na příčinu a vlévá útěšná slova do rozbolestnělého srdce, že se vojín vrátí, že snad lehce byl raněn, nyní že se po střelách rány rychle a dobře hojí, že se asi dopis ztratil a proto žádná zpráva nepřichází. Netřeba hned mysliti na smrt, velmi mnozí že se dostávají do zajetí a v něm jsou už prosti hrůz válečných. Každé slovo útěchy je tu hojivým balsámem na rány duševní.

Ač má nyní duchovní mimořádné vydání, ač musí na prvním místě přispívati, nebude v době válečné přísným u vybírání štoly. Co kdo dá, co chce dáti. Od vojínů ovšem nepožaduje ničeho. Podobně nebude přísně naléhati, ale posečká s pachtem z polí, který se beztoho platí předem. Přijímá jej po menších částkách a všelijak hledí zvláště těm nadlehčiti, jejichž hlava rodiny se nachází na poli válečném.

Jestliže kdy jindy, především o válce musí býti duchovní na svém místě, osadníky své utěšovati, jim pomáhati, je podporovati v potřebách duševních i hmotných. Cenu jeho uznává nepřítel, proto na mnohých místech radí i duchovního mezi rukojmí.

Ale vyskytnou se i mnohé jiné případy, zde neuvedené, kdy v době válečné kněz může, ano musí se osvědčiti pravým pastýřem svých ovcí. Tím si spolu utvrzuje svoje postavení a rozptýluje ona četná podezření, ony pomluvy, jež v posledních dobách slovy a hlavně tiskem na stav duchovní byly metány. Tedy práce mnoho, ale spolu výsledek skvělý.

Alois Dostál

K pastoraci ve válce.

Nynější doba válečná klade nové požadavky na duchovního. Válka podobá se missii, kterou Bůh nyní s lidstvem koná. Půda je jaksi zkyprěná, srdce jsou vnímavá pro věčné pravdy. Lid naplňuje chrámy, dřívě i nyní lhostejní je navštěvují. Všeho toho použije kněz ku prospěchu osady.

I. K á z á n í. Lid potřebuje zvláště útěchy, povzbuzení k důvěře v Boha. Proto zvláště k tomu bude směřovati kázání.

Ve vřavě válečné teprve vidíme cenu míru. Možno poukázati na závět, poslední list Pia X., první list Benedikta XV. a jeho list k arcibiskupu kolínskému. I dřívější papežové usilovali o mír. Papeži Klementovi XIII. puklo srdce při zprávě o pádu Candie († 9 XII. 1669). Innocenz XII. vybízel Ludvíka XIV. ke smíru s Alliancí, rovněž Fenelon. Za francouzsko-německé války poslal Pius IX. Napoleonovi III. a pruskému králi obštrný dopis, jenž sám o sobě byl mistrovským dílem — bez úspěchu. Lev XIII. pokoušel se třikrát ve španělsko-americké válce o mír, vyslal i zvláštního vyslance do Washingtonu — marně. Lev XIII. u habešského Menelika za italské války — marně; Lev XIII. u anglické královny za války Anglie s jiho-africkými koloniemi — marně.

Jak papežové, tak i biskupové vydávají pastýřský list, jako pražský, litoměřický. Nedávno měl kardinál Mercier z Maltnu důležitou rozmluvu s guvernerem Goltzem v Bruselu. Kardinál vyjasnil nedorozumění ohledně vystoupení belgického duchovenstva. Mluvilo se též o otázce, jak má býti Belgie spravována bez krále. Projevy kardinálovy sděleny byly německému císaři.

Tak i my po příkladu papežů a biskupů můžeme mnoho na kazatelně působiti. Ovšem třeba při tom opatrnosti, by neprozřetelné slovo někoho nezatvrdilo nebo neurazilo. Proto lépe všeobecně o válce mluvíti, nežli podrobnostmi nynější války se zabývati.

Jak jsem si počínal já? Hned první neděli po mobilisaci (devátá ned. po sv. D.) počal jsem, jak Kristus pláče nad Jerusalemem, jak nepřátelé přijdou a zahubí město. Učí nás lásce k vlasti, zvláště v nynější válce a tu třeba: 1. modliti se, 2. v Boha důvěřovati, 3. navzájem si pomáhati ve žních, tam také,

kde nejen hospodář do pole odešel, nýbrž kde i hospodyni vzali koně do války.

9. srpna četl jsem pastýřský list (německy i česky).

15. srpna. Nanebevzetí Panny Marie: Pros za nás nyní — ve válce — i v hodinu smrti naší. Ad I.: Maria pomohla Janu Kapistránovi k vítězství — k dobytí Bělehradu 1556. Ad II. Kéž Maria prosí i za umírající na bojišti!

16. srpna (11. ned. po sv. D.). Bůh vše dobře činí — i nyní ve válce.

23. srpna (12 ned. po sv. Duchu). Milosrdný Samaritán: Budme milosrdnými Samaritány k raněným: Červený kříž.

30. srpna (13. ned. po sv. D.). Malomocní: Péče o zdraví ve válce, nemoci válečné.

6. září (14. ned. po sv. Duchu). »Co budeme jísti? . . .« Péče o časné statky ve válce a prosba k andělům strážným o ochranu našich miláčků.

8. září. Marie nás vybízí, abychom byli v pořádku s Bohem — zvláště ve válce.

13. září. Bitva: Jan Sobieski při oblehání Vídně 1683. Marco d'Aviano: Papež ustanovuje svátek Jména P. M. — Naše dárky P. M. k svátku.

20. září. Závist — příčinou válek — v domácnosti i v dějinách — její šerednost.

27. září. Jak dlouho bude válka trvat?

28. září. Sv. Václav miloval mír — Jindřich Ptáčník, kníže Kouřimské. Připomenuto již 27. září.

4. října. Vznik slavnosti růžence: Bitva u Lepanta. Prosebný den v Rakousku i Spojených Státech severo-amerických. Růženic mocnou modlitbou ve válce.

1. listopadu. Duchovní boj: 1. Oč se jedná? 2. Naši nepřátelé — trojdohoda: tělo, svět, ďábel. 3. Jak bojovati?

2. listopadu. Na poli mrtvých. Vzpomínáme dnes i na ty, kteří padli ve válce.

Dle toho může se často použití právě nedělního a svátečního evangelia prospěšně, dle minulosti možno v budoucnosti thema si zvoliti.

Když budu mít po chvíli, možná, že podám pěkné příklady, zvláště o účasti kněží z dějin válečných.

»Associatio Perseverantiae Sacerdotalis« podává body k rozjímání v době válečné:

»Diligentibus Deum o m n i a cooperantur in bono« (Rom. 8, 28.) — možno tedy i moderní války asketicky použiti. Pěkné, drahé, pestré uniformy se zářícími knoflíky, šňůrami a pod. zmizely: vše je šedé, nezdanlivé. Co se leskne, jest jen pro okamžik, pro tvrdou nouzi nelze toho potřebovati.

Kde jsou nabubřelé fráse, kde zářící vynálezy pokroku a vzdělání (vyjímaje ovšem moderní zbraně, podmořské miny, vzducholodi), kde vyšší cit povinnosti? Protože pohrdali Místrem, Je-

hož slova jsou »duch a život«, klesáme ukrutností pod zvíře. »Bestie« v člověku se ukazuje! Lesknoucí se věci nejsou ve skutečnosti k potřebě. Ama nesciri!

Kulturní národové evropští vedou válku po příkladu — Japonska. Mezi lidmi jest právě žák často nad učitele. Můžeme se učit od každého, i od nevzdělaných, od dětí, od nepřátel.

Nastalo celé stěhování národů. Na nedohledných bojištích válčí vojska, proti nimž největší armády dřívějších časů mizí. Nezbytná podmínka jest — vojenská kázeň, subordinace. Jak nutná a snadná jest kázeň, subordinace při militia Christi. Při tom má a může se také vlastní rozum rozvíjeti. Ve válce jest vojín skoro jako automat.

V několika dnech stála proti sobě ohromná vojska. Právě všechno bylo již připraveno. Si vis pasem, para bellum! I v duchovních věcech: Duch sv. jmenuje jako takovou přípravu: spravedlnost, bázeň boží a opatrnost (Eccl. 2, 1.).

Válku možno jen tehdy poněkud schvalovati, když věříme v odplatu na onom světě. Jinak jest (jako mnoho jiného v životě) ukrutností. Proto instinktivně obracejí se lidé v době války k věčným pravdám. »Universa propter semetipsum operatus est Dominus« (Prov. 16, 4.); ani moderní válka nečiní výjimku. Čím dále lidstvo od Boha se vzdáliti snaží a zdá, tím blíže je mu: »In ipso vivimus et movemur et sumus« (Sk. ap. 17, 28.).

Když tak duchovní v kázání v době válečné si počínati bude, budou jeho kázání skutečně časová, lid shledá, co v kázání má, že v těžkých dobách jen náboženství nás sílí a potěšuje, a proto tím více k Bohu lnouti bude.

II. K a t e c h e s e. I tu lze válečných událostí upotřebiti, na př.:

L á s k a k B o h u. Možno od přirozené lásky dítek k rodičům postupovati k nadpřirozené lásce k Bohu, nad rodiče, nade všechno máme Boha milovati. Milujeme ho:

K d y ž n a n ě h o r á d i v z p o m í n á m e — matka s dětmi doma stále vzpomíná na otce — jak vzpomínáš na Boha? na koho myslíš hned ráno, dřívě nežli ulehneš? Komu patří myšlenky tvé přes den? Podle toho poznáš, že Boha ještě málo miluješ, že častěji na něho vzpomínati máš.

K d y ž s n í m r á d i m l u v í m e — modlíme se — jak rádi by domácí se vzdáleným otcem mluvili! s Bohem můžeš stále mluvit, stále je s tebou; když nemohou domácí s otcem mluvit, aspoň mu posílají psaní . . . i ty poslejš psaní — stfelné modlitby; vojín si stěžuje, že mu domácí dlouho nepíše, že na něho zapomínají — nezapomínej na Boha, modli se denní modlitby řádně!

Když jsme m a r á d i na blízku — potkávám matku, jde od vlaku s hochem asi čtyřletým, vypravuje, jak hoch stále chtěl jeti s otcem, chce mu býti na blízku — když Boha milu-

ješ, budeš mu rád na blízku, budeš ho rád v chrámě Páně v neděli a ve svátek, a když můžeš, i ve všední dny navštěvovati.

Když o něm rádi posloucháme — přijde list poštou od otce, vše se sbíhá, matka čte, všichni pozorně poslouchají, ukazují, jak otce milují — poslouvej rád o Bohu — ve škole, při kázání, při křesťanském cvičení.

Když o něm rádi čteme — čtete dopisy od milého otce dvakrát, třikrát — čti i rád o Bohu v biblické dějepřevě, v katechismu, rád se tomu uč, dvakrát, třikrát . . . až to umíš z paměti — dítě zná leckterý dopis otcův z paměti.

Když se mu zalíbíti hledíme; — dítě čte z očí matky, co si přeje, vykonává práce lehčí, snaží se matce ulehčiti její postavení, chce jí vše udělati, aby otec měl radost, až se vrátí z války, když matka bude je chváliti; děláš rodičům radost zvláště dobrým chováním, pobožností, poslušností, pilností — tak se hled také Bohu zalíbíti hodným chováním po příkladu 12letého Ježíše; matku rozhněvalo, potom přijde a chce ji udobřiti — matka dí, to jsi špatně ukázal před chvílí, že mne máš rád, nejlépe ukážeš, že mne máš rád, když budeš poslouchati — tak my ukážeme, že Boha milujeme, když ho posloucháme, jeho vůli věrně plníme, zachováváme boží a církevní přikázání;

Když se varujeme ho rozhněvati — dítě rozhněvá rodiče, činí jim bolest — nehněvej Boha! neurážej ho! těžkým hříchem připravuješ se o jeho lásku a přátelství! proto varuj se těžkého hřichu! ale i v malém ho nechtěj hněvati — varuj se i všedního hřichu!

Když ho rozhněvaného smířiti hledíme — co dělá dítě, když rodiče rozhněvalo? má lítost, vyzná se, slibuje polepšení, chce je udobřiti — tak ty hled rozhněvaného Boha smířiti, udobřiti, lituj, vyznej se, zpovídej se, slib polepšení a skutečně se také polepši!

L á s k a k b l i ž n í m u : Otázka 338. Velik. katech. :

1. a) Vojín byl u Ravy Ruské dvakráte postřelen do pravé nohy, klesl, sám sobě pomoci nemohl — soudruh ho našel a nesl tři čtvrti hodiny na ramenou až k obvazišti — co bys sobě žádal, kdybys tak ty ležel a nemohl si pomoci? žádal bys si, aby ti jiný pomohl, nuže, pomáhej i jiným!

b) Naši vojíni v Haliči a Rusku padali až po pás do bařin a močálů — když tak tam byli, sami by neměli rádi, kdyby je byl někdo ještě hlouběji do nich vrážel neb po nich střílel — nečiň tedy také bližnímu, co bys rozumně sám nerad měl!

2. Juda Makabejský na bojišti pochovává těla padlých, pečuje o těla, ale ještě více o spásu duše živých vojinů — napomíná je, aby se varovali hřichu, když na vlastní oči vidí, proč cni židé padli — pečuje o spásu duše padlých vojinů — modlí se s vojáky za ně a posílá 12 tisíc drachem stříbra do Jerusalema, aby za ně obětována byla obět.

Láska k nepřátelům: Otázka 339.

I v této válce máme nepřátele — a i ty milovati máme, ovšem nemusíme je tak milovati jako přátele — při lásce jsou rozličné stupně — ve škole jsem řekl při tom o stupňování v mluvnici — ptal jsem se na stupně — jeden žák řekl: malý, maličký — to byl druhý stupeň! — k této lásce k nepřátelům vybízí i sv. Otec Benedikt XV. v nynější válce.

Otázka 387. B o h u s e r o u h a t i.

Svobodník O. od 35. pluku nechtěl jíti v Plzni k sv. svátostem a potupně o sv. zpovědi mluvil — první a jediný toho dne padl na bojišti.

Z p o v ě ě: Tébož příkladu použití lze při sv. zpovědi.

O b c o v á n í s v a t ý c h: Otázka 231. další.

Oslavení vítězství po boji. C í r k e v v í t ě z n á.

My bojujeme, jsme církev bojující: Boj je život člověka. Musíme také zvítěziti, jinak jsme na věky ztraceni. Bojujeme tu boj duchovní: Jde tu o bytí, nebytí, život — věčný — nebo smrt — věčnou, jedná se o tebe; kdo jsou tvoji nepřátelé? konfer. otázka 300. Je to dvojdomo velmocí. Jak máš bojovati? Chrániti se — varujme se příležitosti — braň se! hned s počátku mečem silné vůle: Nechci! - P o s i l u j s e! modlitbou, slovem božím, chlebem silných — Eucharistií!

C í r k e v ě t r p í c í: Ranění vojínů v nemocnicích a zajatců u nepřátel.

Otázka 236. J a k j i m p o m á b a t i? Modlitbou atd.

Onen vojín vyprávěl otci, jak ho soudruh na ramenu nesl, pochází z blízké vesnice, zajisté on i jeho otec při příležitosti mu to odplatí — tak duše v očištění za nás u Boha prosí: »Otče, ten mi pomáhal z očištění, nyní je na zemi v soužení nebo nyní je také v očištění — pomoz mu, jako on mně pomáhal.

O č i s t e c. Trápení: ještě býti odloučenou od Boha, jak trapné jest, když jest ve válce otec od matky odloučen, jak počítají oba dni, kdy se opět uvidí — tak touží duše v očištění viděti Boha.

Kdo jsme nebyli v boji, nedovedeme si představit, co to znamená býti v ohni. Ale vojínů přece nám jakousi představu o tom podávají, když nám o tom vypravují, zvláště o křtu ohně, o prvním ohni. Jak trpí duše, když jsou v ohni! Všichni vojínů nepřicházejí do ohně, ale všechny duše trápí se ohněm.

Ranění vojáci nemohou si často sami pomoci — duše v očištění nemohou si pomoci, čekají pomoc od nás.

Duše v očištění jsou v nepřátelském zajetí — a dobrý skutek jest vězně vysvobodovati, ze zajetí jim pomáhati.

Tak jsem na několika příkladech ukázal, jak lze válečných událostí zvláště v místě známých — i v katechesi použití. Tím dostává katechese zvláštního zbarvení, upoutává to pozornost žáků a po celý život lépe v paměti si pravdy ty podrží.

III. Ostatní duchovní správa.

1. Narukující v mnohých osadách velmi četně přijali svátosti. Možno k nim míti zvláštní promluvy, látky k nim podal ve svých spisech zvláště dr. Zháněl. Také přišli k duchovním zvláště otcové rodin a žádali je, aby nad rodinami jejich bděli.

2. Ranění. Jak jsem se dozvěděl, v jaké nemocnici zdejší rodák jest, ihned jsem mu psal, měl z toho velikou radost a čtyřikráte mně z nemocnice zprávu o postupu léčení podal. Když sem přišel, navštívil jsem ho, jako jiné raněné, potom přišel jako jeho soudruh a dlouho mně o válce vyprávěl. Vypravovali, jak se v největším lijáku kulek vroucně modlili.

3. Nemoci válečné. Při kázání lze lid upozorniti, jak se mají chovati zvláště jak mají dbáti čistoty, pořádku, střídmosti, nestrachovati se zbytečně.

4. Zajetí. Dlouho nedával jeden o sobě věděti, teprve v poslední době obdrželi rodiče od něho dopis, v němž jim sděluje, že je v Petropavlovsku na Kamčatce v zajetí. Zvláště když neumějí lidé dobře psáti, možno dopisování zprostředkovati.

5. Zemřelí ve válce. Pozůstalé těšiti, za zemřelé smuteční služby boží konati jako kdyby byli doma umřeli.

6. Pozůstalí doma. Při příležitosti se jich zeptati, kdy dostali poslední dopis, jak často a co píše, ukazovati zájem na všem.

Takovým počínáním získá duchovní mnoho pro Boha.

IV. Pamětní kniha. Po dvě léta přicházel sem učitel-spisovatel, aby sbíral jak z archivů tak z ústního vypravování podrobnosti z válek napoleonských ze zdejšího okolí. Sám jsem ho po osadě doprovázel a napomáhal mu. Jak důležité je tedy pro budoucnost psaní pamětní knihy! Ovšem netřeba psáti všeobecné věci — ty se nalézají v knihách dějepisných — ale třeba si všimati podrobností z farní osady samé. Všechny takové podrobnosti si pilně zapisují, lid to ví a sám buď přijde nebo vzkáže, co se s tím neb oním z osady stalo. Tak byl jeden setník ze zdejší osady pocházející vyznamenán, ve 24 bitvách a srážkách statečně si vedl, obdržel signum laudis s válečnou dekorací. Kdykoli sem zavítá, vždy mne navštíví a ukazuje stále vděčnost k mému předchůdci, který ho vyučoval a vždy nezištně mu pomáhal.

Právě v době válečné, 21. září, tento můj předchůdce vdp. Dominik Filipovský v Teplé v 81. roce zemřel. Co tedy psáti? Podrobnosti z mobilisace, z dopisů a vypravování vojáků z osady, jak si vedli, kdo byl raněn, zajat, umřel, kde působil. Dále všechny charitativní skutky, jako sbírky na Červený kříž, co v osadě vynesly jak obecním úřadem tak v kostele. Dále jestliže byli v osadě ranění umístěni, kde, kdo si o ně zásluh získal. Tak soused se postaral o postele, polštáře, cíchy atd.

Tak jsem krátce naznačil, jak si možno v pastoraci ve válce počínati. Tak ukáže duchovní, jak pro lid pracuje, a lid si to

zapamatuje a bude si toho vážit. Přesvědčí se, jak dobře duchovní s ním smýšlí a co v duchovním a v náboženství má.

Možná, že jindy jiné ukázky z pastorace uveřejním.

Jan Nep. Jos. Holý O. Praem., farář v Holišově.

Vagi v duchovní správě.

Jak často kněz, vstoupiv do některé třídy ve škole, spatří cizí tvář v lavici, obyčejně poslední, která dříve opuštěna byla, leda že tam na čas přesazen neposeda, jenž se nechtěl se spolužáky srovnati. Nový žák nejistě hledí, nemá žádných knih, žádných potřeb, leda pošpiněný sešit a tužku, kterou opominul v dřívější škole odevzdati.

Na stolku leží jeho ošumělá knížka, v níž se zapisuje, kde a jak dlouho ten kočující žák školu navštěvoval, ovšem s neomluvitelnými mezerami.

Katecheta si vzpomene, že v obci stánek rozbil koníčkář či houpačkář, že kdesi na cestě kolem otáčí brusič, ve stínu pracuje sítař nebo dokonce plakáty přítomnost svoji oznamuje umělec loutkář. Stěhuje se od místa k místu s celou rodinou a na jeden nebo několik dnů pošle děti do školy.

Jak se zachovati k takovým dětem? Nevšímá si jich, jak kdosi radil a také dělal? Takové dítě pochytlí zde to, jinde ono, při stejné všudy osnově přece by se něčemu přiučilo, ale celkem nebývá toho mnoho. Vynechává často, přichází do nového okolí, sotva si zvykne, už se stěhuje dále, mnohdy z českého do německého kraje. Otec neohlíží se po vzdělání dítěte, ale po výdělku. Žák slyší některou věc vícekrát, je to na něm znáti, předem se hlásí. Jindy nemá spojitosti učiva. První hodinu ještě poslouchá, potom je roztržitý, navazuje styky s kamarády, vyměňuje s nimi bračky často za kus chleba k nasycení hladového žaludku.

Dobře by bylo, kdyby se mu do knížky také zapisovalo, co s ním bylo probíráno. Jeden takový žák světoběžných rodičů uměl velmi dobře modlitby, byl jim všude na stanicích vyučován, ale v jiném váznul docela. Neméně bývá připraven k přijímání sv. svátostí.

Ocitne-li se tento vagus ve škole, i jemu kněz věnuje pozornost. Poptá se, jak dlouho se v obci zdrží, vyzkoumá, co už umí, byl-li u sv. zpovědi, a dle toho svoje učení zařídí. Ostatním žákům to prospěje, budou opakovati základní pravdy, které tomu onomu z paměti prchly. K čemu nevystačí žák nový, to doplní žáci stále školu navštěvující.

Katecheta nedopustí, aby se žáci smáli tomu, jenž zůstal pozadu bez vlastní viny, aby tím smíchem nebyl zaražen a jako zakřiknut.

Někdy přece rodiče jeho několik dnů zůstanou na místě, když se jim dobře vede; tu hned kněz připravuje žáka k sv. zpovědi a případně i k sv. přijímání. Během roku tu a onu hodinu vynechal, může si ji nahraditi. Zvědí li rodiče, k čemu se dítě jejich chystá, sami hledí zůstat na místě až do posvátných úkonů, vždyť nebývají vždy lidé ti spustlí a mnohdy pečují o náboženské vychování dítek lépe než usedlík, hovící podvratným žvlům a věfícím sociálně-demokratickým listům.

A jaká radost katechetova, když se mu dšlo podaří! Ovšem, musí býti připraven na nevděk, na náhlý odchod kočujících lidí, ale tu by mohl dokonati, co bylo začato, kněz na novém místě. Ti lidé neputují daleko, obyčejně oznamují, kam se stěhují, mají svoje stanice.

Stalo se, že nechali na tu dobu práce, že se jakž takž svátečně ustrojili a šli do kostela, když jejich děti přijímali svátosti. Už dávno o chrám nezavadili, teď poznávají, že jsou také lidé a mají jako křesťané povinnosti k Bohu a svému svědomí. To dítě, klečící před oltářem k takovým myšlenkám je přivádí. Poslední dobu na mnohých osadách, kde jsou větší usedlosti, panské dvory, průmyslové závody, a kde by domácí dělnictvo nestačilo, voláni jsou trestanci, více však obyvatelé chudších krajů. S počátku přijížděli na práci jenom Slováci, nyní dostávají se i Poláci a Rusíni, tito bývají řecko-katoličtí. Z jara přijedou, po pracích podzimních vracívají se do svých domovů.

Tito hospodářští dělníci — jmenujme je Slováci, ať jsou kterékoliv národnosti — bývají na osadě nejlepšími věfícími, pokud se nepokazí. Zlem mezi nimi jest alkohol, a také časem nebéfou šesté přikázání na váhu. Někteří žijí neoddaní, mnohdy by rádi vstoupili v manželství, ale než duchovní s těžkostí opatřím jim v Uhrách všechna povolení, odstěhují se na jinou osadu nebo domů se navrátí. Ač takový sňatek stojí mnoho práce, mnoho psaní, přece farář hledí, aby náležitým svátostným matrimoniem konkubináty byly odstraněny.

Málokterý Slovák umí psáti. Kněz jim obstará dopisy, vymůže listiny prostřednictvím politických úřadů, jinak uherští pisatelé matrik zdráhají se korrespondovati a řeči užívají výhradně uherské.

Při křtinách nebude kněz brániti některým zvyklostem, na př. že bráno mnoho kmotrů, každý chvíli dítě drží, když neznají psáti, aspoň na matriku ruku položí, za písčícího se postaví do řady, jeho ruky se dotýkají a podobně.

Slováci dlouho se brání, než svolí k nedělní práci. Majitelé a (židovští) nájemci dvorů musili je donucovati k porušení nedělního klidu, a když přece pracovali, prosil Slovák na faře, aby se to panu farárovi na Slovácko nepísalo, že v Čechách v neděli robí. —

Také kostel pilně navštěvovali a v malebném kroji se dostavovali. Někde ustali proto, že se jim našinci posmívali, že od

nich odstupovali. Tu třeba poučiti, že ten slovácký kroj, nám nezvyklý, ty podivné čepce, to vyšívaní nezasluhuje posměchu, že se podobně i naši předkové strojili.

Pravda, někoho mrzí státi vedle člověka, jehož oděv načichnul chlévem. Tu farář dobře učiní, když Slováky uvede na místo zvláštní, do postranní kaple, aby jiným tím zápachem nepřekáželi.

Tito dělníci naslouchají kázání. Na otázku, zdaž rozumějí, odpověděl jménem všech kazda: »Jenom když se zvolna mluví. A šak je to slovo boží.« Zpovídají se, a tu knězi prospívá znalost slovanských jazyků. Mladý člověk jak snadno se poněkud pňučí polsky, a potom je mu to s prospěchem. Posud panovalo domnění, že mimo mateřštinu stačí němčina, nyní by duchovní, mnohem více než německy, měl příležitost mluvit polsky, slovácky, rusínsky. Kéž by se mnozí těm jazykům částečně pňučili, a potom mohli jazykem srozumitelným kočujícím osadníkům posloužiti ve zpovědnici a při jiných příležitostech!

Velikou by bylo zásluhou, kdyby se knězi podařilo omeziti požívání alkoholu mezi lidem slováckým. Zcela vyvrátiti zlozvyk onen by se ani nedal. Kořalku mají Slováci vyjednanou u svého pána, snad by vlivem duchovního vyměňoval část její za pivo, za výživné mléko. Alkohol jinak hodný ten lid přímo ubíjí. Oč více peněz by si z Čech odvezli do chudého svého domova, jak zcela jinak by se mohli postaviti, oč více by se jim dostávalo vážnosti. Nyní lidem tím mnohý pohrdá, když využil jeho sil tělesných; nikoho nemá, ke komu by se utekl, leč k duchovnímu. Kéž by mu každý rozuměl, se ho ujímal a na pravou cestu jej vedl!

Pisatel těchto řádek dotazoval se na dítky jistého Rusína, a vypátral, že nejstarší, asi pětileté dítko jeho, nebylo křtěno. Donesli listiny, z nichž bylo patrno, že matka nacházela se v Paříži v nemocnici a tam se jí ono dítě narodilo. Pracovali tehdy ve Francii. Nikdo se o křest nestaral, dítě mělo jméno po matce. Teprve v Čechách bylo pokřtěno.

Takových nedostatků by se mezi tím kočovným lidem našlo mnoho. Co tu doplňování, napravování, záslužné pastorační! Jenom se sblížití, jenom získati důvěru a pilnou ruku přiložiti k dílu. Slováci jsou tomu zvyklí, farář v jejich domovině jest jim jako hlavou. Jménem domácích jim do Čech píše, peníze od nich přijímá a na jejich účet ukládá. Velmi často o něm hovoří, chválí ho a bojí se ho, že si ani nepřejí, aby zvěděl o jejich nedělní robotě. Z těchto osadníků vypěstuje si farář pilné navštěvovatele kostela, kteří těm domácím potom dávají příklad, že přece ještě někde víra se zachovává a chrám horlivě se navštěvuje. Ovšem, třeba při těch stycích býti opatrným, aby se pán jejich nedomníval, že se dělný lid proti němu štvě. V důvěrném rozhovoru kněz chleboďárci Slováků sdělí, oč mu vlastně běží, co na myslí má, když se toho lidu ujímá a jeho rádcem a přítelem býti chce.

Alois Dostál.

Pobožnost křížové cesty za vojiny ve válce.

Příprava.

Pane, Ježíši Kriste, pod ochranou Tvé přebolestné Matky, Marie Panny, konati chceme pobožnost křížové cesty ku Tvé cti a slávě, ku svému spasení, za všechny naše vojiny ve válce, ku získání odpustků pro sebe a pro duše v očistci. Žehnej nám a vyslyš nábožné prosby naše. Amen.

Zastavení první.

Pán Ježíš na smrt odsouzen.

Ť. Klaníme se Tobě, Pane Ježíši Kriste, a dobrořečíme Tobě.
Ř. Neboť svatým křížem svět Jsi vykoupil.

Modleme se. Pane Ježíši Kriste, pro nespravedlivý rozsudek, kterým Tebe zloba lidská na smrt odsoudila, smiluj se nad vojiny našimi, kteří pro nespravedlnost a úskočnost nepřátel na bojiště povoláni byli. Chraň je proti nebezpečnému zranění, zmrzačení a bolestné smrti. A kdyby měl který ranám podlehnouti, uděl mu milostivě, že za vlast život obětoval, za život časný života věčného. Amen.

Otčenáš. Zdrávas. Sláva Bohu . . .

Ť. Smiluj se nad námi, Ježíši!

Ř. Smiluj se nad námi!

(Po každém zastavení zpívá se: *Pro Svě svaté drahé rány, Ježíši ukřížovaný, smiluj se nad námi!*)

Zastavení druhé.

Pán Ježíš béře na sebe kříž.

Ť. Klaníme se Tobě, Pane Ježíši Kriste, a dobrořečíme Tobě.
Ř. Neboť svatým křížem svět Jsi vykoupil.

Modleme se. Pane Ježíši Kriste, pro nevystihlou lásku, kterou Jsi těžký kříž objal a na ramena Svá vložil, prosíme Tebe, uděl všem, kteří právě v boji neb doma tolik trpí, té milosti, by všechny kříže, jež válka na ně vkládá, s trpělivostí a odevzdaností do vůle boží ku blahu časnému a věčnému snášeli. Amen.

Otčenáš. Zdrávas. Sláva Bohu . . .

Ť. Smiluj se nad námi, Ježíši!

Ř. Smiluj se nad námi! *Pro Svě svaté drahé rány . . .*

Zastavení třetí.

Pán Ježíš po prvé klesá pod křížem.

Ť. Klaníme se Tobě, Pane Ježíši Kriste, a dobrořečíme Tobě.
Ř. Neboť svatým křížem svět Jsi vykoupil.

Modleme se. Pane Ježíši Kriste, pro Svůj bolestný pád pod křížem zachraň všechny na bojišti před všelikým nebezpečím, aby ani do rukou nepřátel, ani do hřtichu neupadli, a dej jim síly, by nad nepřitelem těla i duše zvítězili a v milosti Tvé zachránění byli. Amen.

Otčenáš. Zdrávas. Sláva Bobu . . .

Ť. Smiluj se nad námi, Ježíši!

Ř. Smiluj se nad námi! *Pro Svě svatě drahě rány . . .*

Zastavení čtvrté.

Pán Ježíš potkává svou Matku.

Ť. Klaníme se Tobě, Pane Ježíši Kriste, a dobrořečíme Tobě.

Ř. Neboť svatým křížem svět Jsi vykoupil.

Modleme se. Pane Ježíši Kriste, pro nevýslovnou bolest, kterou Jsi pocítil při setkání s bolestnou Matkou na cestě křížové, a pro její nevystihlou bolest, jaká při pohledu na Tebe srdce její zhroutila, prosíme, aby vojínové naši v boji proti nepříteli nedali se ovládati hněvem a nedopouštěli se násilí na bezbranných v zemi nepřátelské, ale pamětlivi lásky k bližnímu dbali své cti a svého národa. Amen.

Otčenáš. Zdrávas. Sláva Bohu . . .

Ť. Smiluj se nad námi, Ježíši!

Ř. Smiluj se nad námi! *Pro Svě svatě drahě rány . . .*

Zastavení páté.

Šimon z Cyrény pomáhá Pánu Ježíši kříž nésti.

Ť. Klaníme se Tobě, Pane Ježíši Kriste, a dobrořečíme Tobě.

Ř. Neboť svatým křížem svět Jsi vykoupil.

Modleme se. Pane Ježíši Kriste, jenž Jsi v neskonalé lásce svolil, aby Šimon pomohl těžký kříž Tvůj nésti, posilni i naši vůli, abychom se nezdráhali pomáhati těm, kteří za nás do boje odešli, horlivou modlitbou a opravdovou kajcností. Amen.

Otčenáš. Zdrávas. Sláva Bohu . . .

Ť. Smiluj se nad námi, Ježíši!

Ř. Smiluj se nad námi! *Pro Svě svatě drahě rány . . .*

Zastavení šesté.

Veronika podává Pánu Ježíši roucho.

Ť. Klaníme se Tobě, Pane Ježíši Kriste, a dobrořečíme Tobě.

Ř. Neboť svatým křížem svět Jsi vykoupil.

Modleme se. Pane Ježíši Kriste, který Jsi Veroniku za soucit k Tobě tolik odměnil, naplň nás všechny láskou křestanskou, abychom raněným vojínům a nemocným dle možnosti pomáhali a bolesti jejich všemožně mírnili. Amen.

Otčenáš. Zdrávas. Sláva Bohu . . .

Ť. Smiluj se nad námi, Ježíši!

Ř. Smiluj se nad námi! *Pro Svě svatě drahě rány . . .*

Zastavení sedmé.

Pán Ježíš po druhé klesá pod křížem.

℣. Klaníme se Tobě, Pane Ježíši Kriste, a dobrořečíme Tobě.
℟. Neboť svatým křížem svět Jsi vykoupil.

Modleme se. Pane Ježíši Kriste, pro svůj bolestný pád pod křížem dej milost našim vojínům, aby před odchodem do boje pokání činili, ve válce těžce nezhrěšili, aby, když smrtelně raněni byli, na věčnosti při soudu obstáli. Amen.

Otčenáš. Zdrávas. Sláva Bohu . . .

℣. Smiluj se nad námi, Ježíši!

℟. Smiluj se nad námi! *Pro Svě svatě drahé rány . . .*

Zastavení osmé.

Pán Ježíš potkává ženy plačící.

℣. Klaníme se Tobě, Pane Ježíši Kriste, a dobrořečíme Tobě.
℟. Neboť svatým křížem svět Jsi vykoupil.

Modleme se. Pane Ježíši Kriste, pro své neskonale milosrdenství, jakého Jsi na Svě bolestné cestě ženám jerusalemským prokázal, posiluj naše vojny v boji proti nepříteli, jakož i všechny, kteří po nich doma zůstali, aby osud svůj trpělivě snášeli a šťastného návratu svých vítězných vojnů se brzy dočkali. Amen.

Otčenáš. Zdrávas. Sláva Bohu . . .

℣. Smiluj se nad námi, Ježíši!

℟. Smiluj se nad námi! *Pro Svě svatě drahé rány . . .*

Zastavení deváté.

Pán Ježíš po třetí klesá pod křížem.

℣. Klaníme se Tobě, Pane Ježíši Kriste, a dobrořečíme Tobě.
℟. Neboť svatým křížem svět Jsi vykoupil.

Modleme se. Pane Ježíši Kriste, pro Tvůj třetí pád pod křížem opět a opět úpěnlivě voláme k Tobě, zachraň všechny na bojišti umírající a padlé vojny před zahynutím věčným, aby za těžkou obětí svého života neztratili života věčného; zachraň statečně bojující, aby do zajetí neupadli; zachraň naši vlast, aby nepřišla do rukou nepřátel. Amen.

Otčenáš. Zdrávas. Sláva Bohu . . .

℣. Smiluj se nad námi, Ježíši!

℟. Smiluj se nad námi! *Pro Svě svatě drahé rány . . .*

Zastavení desáté.

Pán Ježíš zbaven svého roucha.

℣. Klaníme se Tobě, Pane Ježíši Kriste, a dobrořečíme Tobě.
℟. Neboť svatým křížem svět Jsi vykoupil.

Modleme se. Pane Ježíši Kriste, pro Tvou nevystihlou trpělivost, kterou Jsi dopustil, že katové Tebe obnažili, prosíme Tebe,

nezbavuj nás Své milosti a přispěj, bychom ochotně přinášeli veliké oběti, jichž válka krutá vyžaduje; nezbavuj nás také trpělivosti, bychom bez reptání odloučení od svých milých snášeli; nezbavuj nás naděje, že se s nimi opět brzy shledáme. Amen.

Otčenáš. Zdrávas. Sláva Bohu . . .

Ů. Smiluj se nad námi, Ježíši!

Ř. Smiluj se nad námi! *Pro Své svaté drahé rány . . .*

Zastavení jedenácté.

Pán Ježíš přibit na kříž

Ů. Klaníme se Tobě, Pane Ježíši Kriste, a dobrořečíme Tobě.

Ř. Neboť svatým křížem svět Jsi vykoupil.

Modleme se. Pane Ježíši Kriste, pro Své nevýslovné bolesti, jež Jsi přibíjením na kříž na těle i na duši vytrpěl, smiluj se nade všemi raněnými vojiny, aby ve spojení s Tebou i ty největší bolesti, ba i ztrátu svých údů trpělivě snášeli a žádoucího zdraví brzy dosáhli. Amen.

Otčenáš. Zdrávas. Sláva Bohu . . .

Ů. Smiluj se nad námi, Ježíši!

Ř. Smiluj se nad námi! *Pro Své svaté drahé rány . . .*

Zastavení dvanácté.

Pán Ježíš umírá na kříži.

Ů. Klaníme se Tobě, Pane Ježíši Kriste, a dobrořečíme Tobě.

Ř. Neboť svatým křížem svět Jsi vykoupil.

Modleme se. Pane Ježíši Kriste, pro Svou přehořkou opuštěnost a přebolestnou smrt kříže smiluj se nad vojiny pro vlast raněnými a se smrtí zápasícími; odejmi od nich v opuštěnosti jejich všecku hrůzu smrti, potěš je v poslední hodince, jako jsi potěšil kajícího lotra na pravici, aby mohl každý zvolati: »Dobrý boj jsem bojoval«, a zaslechl Tvá milostivá slova: »Ještě dnes budeš se mnou v ráji«. Amen.

Otčenáš. Zdrávas. Sláva Bohu . . .

Ů. Smiluj se nad námi, Ježíši!

Ř. Smiluj se nad námi. *Pro Své svaté drahé rány . . .*

Zastavení třinácté.

Tělo Pána Ježíše snato a položeno na klín božské Matky.

Ů. Klaníme se Tobě, Pane Ježíši Kriste, a dobrořečíme Tobě.

Ř. Neboť svatým křížem svět Jsi vykoupil.

Modleme se. Pane Ježíši Kriste, pro přebolestné utrpení Své nejdražší Matky, Marie Panny, potěš všechny ubohé, jimž neúprosná smrt na bojišti vyrvala muže, otce, syny, bratry a příbuzné i do-

brodince, aby příliš neklesali na mysli, ale ztrátu z lásky k Tobě a přebolestné Matce Tvé trpělivě snášeli. Amen.

Otčenáš. Zdrávas. Sláva Bohu . . .

Ť. Smiluj se nad námi, Ježíši!

Ř. Smiluj se nad námi! *Pro Svě svatě drahé rány . . .*

Zastavení čtrnácté.

Tělo Pána Ježíše položeno do hrobu.

Ť. Klaníme se Tobě, Pane Ježíši Kriste, a dobrořečíme Tobě.

Ř. Neboť svatým křížem svět Jsi vykoupil.

Modleme se. Pane Ježíši Kriste, jenž Jsi po hrozném boji odpočinul v hrobě, uděl všem, kteří na bojišti zahynuli a v daleké cizině hrob svůj našli, pokoje věčného, kterého jim svět dáti nemohl, a jednou slavného těla vzkříšení; těm pak, kteří po hrozném boji šťastně se domů navrátí, radostného shledání se všemi svými drahými; trvalého pokoje ve vlasti a celé říši naší, aby všichni mohli se věnovati svému povolání a za to Tebe chváliti na věky. Amen.

Otčenáš. Zdrávas. Sláva Bohu . . .

Ť. Smiluj se nad námi, Ježíši!

Ř. Smiluj se nad námi! *Pro Svě svatě drahé rány . . .*

Ukončení pobožnosti.

Nejlaskavější Pane, Ježíši Kriste, přijmi od nás pobožnost tuto, kterou jsme ke cti Tvého přehořkého utrpení, na odpuštění hříchů a zasloužených trestů za bojující bratry a šťastný jejich návrat obětovali. Nedejž, aby nekonečná cena Tvé nejsvětější krve byla na nás zmařena.

Shlédni, nejmilostivější Bože, na lid Svůj, za který Tvůj milý Syn, náš Pán a Spasitel, Ježíš Kristus, neodporoval vydati se v ruce hříšníků a Svou nejdražší krev na dřevě svatého kříže za nás vylíti: jenž s Tebou živ jest a kraluje na věky věkův. Amen.

Nejsvětější Srdce Ježíšovo, smiluj se nad námi!

Nejsvětější Srdce blahoslavené Panny Marie, sv. Josefe, sv. patronové naší vlasti, orodujte za nás!

Duše všech věrných zemřelých odpočňtež v pokoji. Amen.

Píseň k nejsvětější Svátosti oltární.

Ť. Chléb s nebe . . .

Ř. Všecku líbeznost . . .

Modleme se: Ť. Bože, jenž Jsi nám v přepodivné Svátosti . . .

Ř. Amen.

(Z něm. dle překladu vdp. děk. Heřmana Haaserta v Hofelici upravil V. M. Váchal, Ord. Praem.)

Nevěřte strašákům o bankrotu státním.

V dusnu válečném vznikají obavy, které nemají ani stínu opodstatnění. Dobře činí, kdo podobné děsné chmury umí rozumně zaplašit. Vrchní ředitel zemské banky, pan Procházka, původce hnutí stádalského, uveřejnil několik slov o strašáku bankrotu, které zde vděčně opakujeme, aby duchovní mohl na věcném podkladě odborníka plašit podobné chmury. Pan ředitel píše:

»Poplach, způsobený válečnou krizí mezi vkladateli, byl prohlášením moratoria šťastně zmírněn, ale nebyl ještě zažehnán. Veřejné mínění se sice poněkud uklidnilo, nahlédnuvši, že peněžní ústavy své rozpůjčené prostředky nemohou najednou svým vkladatelům vrátiti, ale vynořovaly se nové pochybnosti, zejména zdali stát nesáhne na úspory lidu v ústavech, zda peníze podrží svou cenu a konečně zdali monarchie vydrží tu nákladnou válku a nebude na konec nucena prohlásiti úpadek. Takové těžké můry tlačí hruď a ubírají spánku lidem majetným. Vyvstávají vzpomínky na rok 1811 a na rok 1868.

Tu třeba především si uvědomiti, že stát to jsme my sami poplatníci, a pokud v nás je výrobní a výdělková síla, nelze stát nazvati slabým. Poměry se od zmíněných let podstatně změnily a nikde nebylo tolik litováno nepředložených kroků tehdejších dob, jako ve finančním ministerstvu, neboť plných 100 let byly naší monarchii předhazovány a stát těžkými miliardami musil si během let vykupovati usmíření svých pohněvaných větitelů. Dnes nenajde se v celé říši žádný státník, který by k takovým zoufalým krokům finanční výpomoci radil, a není k tomu také absolutně žádné nutkavé příčiny. Stát náš jest dnes nepopíratelně finančně silným, protože majetek obyvatelstva jeho nalézá se na slušné výši. Obě polovice říše vykazují v rozpočtech více jak 5000 millionů příjmů a vydání ročních. Dejme tomu, že by k úhradě válečných nákladů soustátí naše nuceno bylo vypsati půjčku 3000 millionů zúročitelnou 6%, znamenalo by to zatížení rozpočtů státních o 180 millionů korun ročně. V poměru asi 5000 : 180 stihla by ohromná zápůjčka ta efektem svým každého poplatníka tak, že by ten, kdo odvádí daní K 50.—, platil na příště K 51.80 ročně. Jen vzítí rozum do hrsti a tužku do ruky a nafouklý strašák splaskne na rozměry, které nikterak nevypadají děsivé. Ztráty mladých a bystrých hlav na bojišti jsou daleko větší pohromou pro stát a jeho národy, než se ciframi dá vyjádřiti.

Pokud stát má možnost opatřiti si potřebné prostředky výpůjčkou — a tu npopíratelně má — nebude sahati nijakým způsobem na úspory těžce nastřádané, ani snižovati hodnotu bankovek. Jeť v jeho vlastním zájmu, aby kupní síla peněžních prostředků neklesala, a proto chystá se po příkladu Německa k emisi miliardové půjčky, aby nadbytek vytištěných bankovek se rychle zase stáhnul. Alespoň tomu nasvědčuje usnesení gen. rady Rak.-

uherské banky, upravující lombardní sazbu pro tyto nové státní obligace na $5\frac{1}{3}\%$. Pravděpodobně bude výnos nové zápůjčky státní okolo 6% , aby měl velikou přitažlivost pro všechny stádalů. Ejhle, uznání i prémie stádalům se strany státní! Nahlédne se konečně, že vedle ducha statečnosti vojenské, potřebuje stát ku své obraně také ducha statečnosti občanské, a to jest spůsob, neboť jen stádal jest osvědčeným a pevným pilířem rozkvětu obce a každého státu.

A protož, milí stádalové, vyčkejte se svými úsporami na pozvání státní správy, pročítejte je pozorně a zúčastněte se co nejoborlivěji upisování zápůjčky. Pokud se dá předvídati, bude vybavena výhodami jako žádná jiná před tím. Co do bezpečí bude prima, tak jako že stát to jste vy sami se svojí poplatní silou. Upisujte tedy, seč vaše síly stačí!

Budou-li nabídnuty zápůjčky dvě, jedna s vyšším úrokem a druhá s vyhlídkami na výhru, sáhněte po té první a ponechte naděje jiným. Mínění naše o hře a štěstí jest ustáleno i vám známo.◀

Víme sice, že kurátní klerus ve své většině a ve svém nedostatku sotva se většími obnosy může zúčastniti, ale uveřejňujeme slova odborníka, aby i kněz měl jasný názor a mohl věc objasniti.

LISTY HOMILETICKÉ.

Hod boží vánoční.

Veliký div jest, že se Bůh stal člověkem, větší že se stal beránkem a největší, že se stává naším pokrmem.

»Slovo tělem učiněno jest a přebývalo mezi námi.« Sv. Jan 1, 14.

Svatá noc, všech nocí máti, nám připomíná tajemství vtělení Ježíše Krista, kteréž vyjádřil Miláček Páně větou, již při každém »Anděl Páně« říkáme: »Slovo tělem učiněno jest.« Slovo, to jest Bůh Syn stal se naším bratrem podle těla a zůstával mezi námi. Ó hlubokosti lásky boží! Bůh se nám zjevil v Ježíši Kristu. Počíná si tak, jako missionář jdoucí do dalekých krajin; ve všem se přizpůsobuje jejich životu, krom jejich bludu. Učí se jejich řeči, nosí jejich šat, žije jejich život. Tak Pán náš, když na svět jde, bere naši řeč, odívá se naším tělem a žije náš život nejchudší ze všech, přizpůsobuje se nám ve všem, mimo hříchu. Je toto vtělení Páně největším zjevením, které lidstvo vůbec mělo. Druhdy otcům našim mluvil Bůh rozličným způsobem skrze proroky, nejposléze však mluvil nám skrze svého Syna Ježíše Krista, Boha vtěleného. (Tak nám dí Pán v podobenství o vinařích.) A toto hluboké tajemství jsme si připomínali ve sv. noci dnešní. Ono však není jediné. Kdybychom si uvědomili, co nám svatá noc připomíná, byli bychom opravdovými křesťany. Kdo věří ve vtěleného Syna božího, u toho se stává pak víra životem. Aby tak u všech nás se stalo, rozjímajme o zázračném vtělení Syna božího. Jak sv. Tomáš dí, jest veliký zázrak, že Syn boží stal se člověkem, větším zázrakem jest, že stal se obětním beránkem na kříži, největším, že stává se naším pokrmem v nejsvětější Svátosti oltářní.

Pojednání.

I. Co se tím rozumí, že svatý Jan dí: »Slovo tělem učiněno jest«? Věčný a nekonečný Bůh stal se konečným člověkem na

čas a přebýval mezi námi 33 let. To jest pravá víra křesťanská (dle vyznání svatého Athanasia), abychom věřili a vyznávali, že náš Pán Ježíš Kristus jest Syn boží, Bůh a člověk. Kdo by takto v srdci svém nevěřil, není vůbec křesťanem. Touto větou, opakovanou v každém vyznání víry, se nepraví, že Bůh přestal býti Bohem a stal se člověkem, ani že člověk se stal Bohem, ale Bůh vzal na sebe tělo lidské, jméno zaslíbené Ježíš a přebýval mezi námi. Bůh vzal přirozenost lidskou na sebe, totiž tělo lidské a duši lidskou, a tak se přiblížil k nám, aby nás učil a spasil. O tento článek se točily všechny bludy a točí se až dodnes. Jasný a zcela určitý jest náš věročlánek o Ježíši Kristu: Jest Bůh a je také člověk celý a úplný, a jest v něm jedna osoba, a to božská: Bůh Syn. Slovo Bohem bylo od věčnosti, člověkem se stalo v čase. Dnes jej uvádí Otec věčný na okrsek zemský v podobě slabého dítěte, ležícího v jeslích, jehož příchod oznamují andělé: Sláva Bohu — pokoj lidem!

Bůh stal se člověkem v Ježíši Kristu, tak že božství ani člověčenství se nesmísilo, neboť tak jako duše a tělo jeden jest člověk, tak Bůh a člověk jeden jest Kristus. Bůh spojil v člověku dvě bytosti: duši a tělo, tak v Pánu Ježíši jest Bůh a člověk, a dvojitý život v něm, božský, neboť dí o sobě: Otec můj a já jedno jsme; lidský též, a proto dí: Otec větší mne jest. Tak žil i celý život lidský, od jeslíček až ke kříži. Nebe a země si podaly ruce a dotýkají se v Ježíši Kristu. Kdo tuto víru v srdci má, ten pak mění život svůj.

Slovo tělem učiněno jest a přebývalo mezi námi, k vůli nám stal se člověkem — buďme dítky jeho!

II. Účel tohoto vtělení Syna božího je naše spasení, což má každý člověk nejen věřit, ale i vědět, že se druhá božská osoba vtělila, aby nás na kříži vykoupila. Proto končí náš Pán život svůj jako beránek obětní, který se při západu slunce obětoval za hříchy naše. Tak Pán náš jako beránek dal se svázati a na dřevo sv. kříže přibíti, aby nikdo, kdož v něho věří, nezhylnul, ale měl život věčný.

Zivá víra v Pána Ježíše působí nový život v člověku, jak dí dnešní sv. epištola, abychom, odřeknouce se bezbožnosti a světských žádostí, střízlivě a spravedlivě žili na tomto světě, očekávajíc Ježíše Krista, kterýž dal sebe samého za nás, aby nás vykoupil od všeliké nepravosti. Proto, aby mohl za nás trpěti, stalo se Slovo-Bůh člověkem, aby jako obětní beránek za nás dal život svůj. Jaká nezměrná láska boží, jaké hluboké tajemství! Pán náš stává se člověkem, aby mohl trpěti za nás nevděčné a hříšné, a tak, abychom nezhylnuli. Jesličky jsou první stanice křížové cesty Páně, poslední stanice jest sv. kříž na Kalvarii. Při každé mši sv. stává se beránkem, který se za nás obětuje. Ale Pán náš, který miloval své, až do konce miloval je a učinil opatření, aby vždy s námi byl až do skonání světa a nesl svůj kříž mezi námi až do posledního dne. Tu jsem u toho největšího zázrahu Páně: nejsv. Svátosti oltářní.

III. Je li vtělení Páně hlubokým tajemstvím a zázrakem, jest jeho umučení ještě hlubší, ale nejhlubším jest, že mešká s námi stále v nejsv. Svátosti oltářní. Svatostánek jsou skutečné jesle, v nichž živý, celý Ježíš žije, vidí, slyší, mešká s námi. O nekonečná lásko! Přijímáš naši poklonu, kdož přicházíme jako chudí pastýři se ti poklonit. Jiní mudrují o všech věcech na nebi a na zemi a zanedbávají nepatrnou způsobu, pod níž mešká Král králů a Pán pánů.

Šťastná duše, které svítí hvězda víry a vede tě jako tři sv. krále neomylně k svatostánku, kdež jako v jeslích dlíš a přijímáš poklony a služby naše. Kdož chce přijíti ku patření na slavnou tvář Páně v nekonečném lesku boží všemohoucnosti, musí napřed celým srdcem jej viděti pod způsobou chleba, a tak si přisvojovati život věčný. Jest proto nejsv. Svátost oltářní pokračování v kněžském životě Páně. V církvi sv. Ježíš učí dál a stojí při ní, aby nezbloudila, ale neomylně hlásala jeho pravdu věčnou a nezměnitelnou. V nejsv. Svátosti však pokračuje ve svém kněžství a obětuje se stále na oltáři jako na kříži, a dává sebe za pokrm jako při poslední večeři.

Jestliže svatý Jan Miláček v evangeliu volá k nám: ›Slovo tělem učiněno jest a přebývalo mezi námi, a viděli jsme slávu jeho, slávu jakožto jednorozeného od Otce, plného milosti a pravdy, volá k nám sv. církev: Pán mešká s námi, Slovo tělem učiněno jest a přebývá stále mezi námi ve svatostánku jako v jeslích, aby byl chlebem života věčného, mannou na poušti, vedoucím sloupem světla přes moře nebezpečí a pokušení.

Ó vy všichni, kdož milujete Pána Ježíše vtěleného a v jeslích položeného, nezapomínejte, že mešká mezi námi dále! Chcete býti v tom množství, které jím pohrdlo a nemělo proň místa ani úcty? Či chcete býti těmi nepatrnými pastýři kteří přišli se klaněti a sloužiti? Ten zjev se opakuje stále. Slovo boží se pro nás obětuje v nejsv. Svátosti oltářní, a jsou mnozí jako pastýři, plní úcty a lásky, jsou též štědří jako sv. tři králové, ale též mnozí, pro něž nezní ani: ›Gloria in excelsis, ani ›pax hominibus. Nežijí pro slávu boží, ani pro pokoj svůj. Drahé duše, kolem oltáře Páně, jeho jeslí shromážděné, prožijte v životě svém: Slovo tělem učiněno jest — ale vězte také, že přebývá dosud mezi námi v nejsv. Svátosti oltářní. Amen.

Fr. Vaněček.

Hod boží vánoční.

Útulek božské pravdy.

»Neměli místa v hospodě.«
(Luk. 2, 7.)

Sv. Jan evangelista, chtěje dokázati bludařům, že Ježíš Kristus jest pravý Bůh, začíná své evangelium slavným svědectvím o božské přirozenosti Kristově a naznačuje věčný původ z Otce věčného slovy: »Na počátku, t. j. od věčnosti bylo Slovo, t. j. druhá božská osoba; Slovo bylo u Boha a Bůh byl Slovo«, t. j. Syn boží jest jedné přirozenosti a bytosti božské, jest pravý Bůh. Všecky věci učiněny skrze něho, bez něho nic učiněno není, což učiněno jest. V něm jest život a světlo lidí, tmy nemohou ho obsáhnouti. Onť jest světlo pravé, jež osvětluje každého přicházejícího na tento svět. Na světě byl, a svět skrze něho učiněn jest, a svět ho nepoznal. Do vlastního přišel, a svoji ho nepřijali.« Co se zdálo každému nemožným, stalo se při narození Páně. Narodil se ve chlévě, protože neměli místa v hospodě, a chudičká Matka zapuzena i od příbytků lidských. Mezi své přišel a svoji ho nepoznali a nepřijali. Kdyby byli věděli, kdo je o nocleh prosí, byli by všichni otevřeli své příbytky a radovali se z příchodu vzácného hosta.

Bůh tomu tak chtěl, aby Syn jeho narodil se v místě nejchudším, aby bylo zadost učiněno za pýchu a požívavost praotce lidstva pokorou a chudobou největší. Mnozí křesťané diví se tomu, že se božskému dítěti nedostalo důstojného uvítání a božské pocty, jaké zasluhovalo; sami však, ač o něm mají dokonalé známosti, nechávají ho každoročně o Vánocích ležeti v jeslích chudičkových. Přicházejí sice do chrámu Páně, klekají před božským nemluvnětem u jesliček, přednášejí mu svá přání, oslavují zpěvem, ale přistřeší vhodného nenabízejí. Malý Vykupitel leží stále jen v jeslích, příbytky srdcí lidských jsou proň zavřeny. Jiní opět nabízejí mu srdce své za příbytek, ale srdce není důstojně upraveno, a proto nemůže božské dítě uchýliti se do něho. Jiní volají toužebně: »Kéž jsem žil tehdy, byl bych důstojně pohostil ve svém domě božského poutníka a zabránil ponížení, aby nemusil odpočívati na slámě v chlévě.«

Každým příbytkem byl by pohrdnul malý Vykupitel, dokud byl jeho božství nedůstojným, a byl by se zase jen vrátil do jeslí betlemských. Abychom poznali, v jakém příbytku Syn boží má zalíbení, nabídneme mu několik útulků kdysi nejslavnějších.

P o j e d n á n í.

1. Dějepisec Curtius vypravuje o nádherném vojenském stanu krále macedonského, Alexandra Velikého. Pod stanem mohlo se skrýti tisíce nejlepších Peršanů a právě tolik šípy a luky ozbrojených Macedoňanů. Kolem stanu bylo 500 náčelníků se stříbr-

nými štíty v rukou, obklíčených velikým vojskem. Snad by se zalíbilo toto místo nebeskému dítěti, místo tak chráněné a bezpečné? vždyť to dítě jest, jak prorok předpověděl, »tvrdý bojovník, který vkročil ku vyplnění do prostřed země« (Moudr. 18, 15), jest to panovník, o němž mluvil prorok Micheáš, že vzejde z Betlema, aby spravoval lid svůj israelský (5, 15). Než nelíbí se toto místo božskému dítěti; na jeho pokojné a milostné tváři možno viděti, že nemá záliby ve válčení, ale chce býti knížetem pokoje, a pokoj přináší všem lidem dobré vůle. David předpověděl o něm, že »setře lučiště, zláme zbraň a spálí štíty ohněm« (Ž. 45, 16.).

Pryč tedy se stany vojenskými, pryč s domy a přibytky lidskými, kde jest ustavičný svár, nesjednocenost, neláska, závist, klení a rouhání.

Jak by tu mohlo odpočívati božské dítě, jehož duše má vše to v ošklivosti? »Šest věcí jest, kterých nenávidí Bůh, praví Písmo sv., a sedmou v ohavnosti má jeho duše: očí vysokých (pyšných), jazyka lživého, rukou prolévajících krev nevinnou, srdce, jež chová zlé myšlení, nohou rychle ke zlému běžících, falešného svědka lež vynášejícího, a toho, který rozsévá různice mezi bratřími (bližními).« (Přisl. 6, 16.) V domech, kde toto je hostem, nebude přebývati nikdy milostivý Ježíš.

2. Dejme však tomu, že ve stanu vojenském a nádherných přibytcích lidských jest nejlepší pokoj, kdo ručí za to, že nehrozí tu božskému dítěti nebezpečí? Pošle-li turecký panovník někomu hedvábnou šňůru, musí se tento na ní oběsiti, jinak bude sproveděn se světa.

A žalmista Páně praví o Vykupiteli: »Provazy hříšníků opletly ho.« (118, 61.) Hříchy lidské. pýcha, lakota, smilstvo, závist, nestřídmost, hněv, lenost, rouhání, klení a všecky jiné nepravosti jsou hedvábnými šňůrami, jež hrozí smrtí božskému dítěti. Soliman, císař turecký, poslal Prusovi, svému kleštěnci, hedvábnou šňůru, aby jí zardousil císařského prince Bajazeta. Když Prusa pohlédl na malého prince, byl tak dojat, že nemohl rozkaz vykonati, ale poručil svému sluhovi, aby sám vůli císařovu vyplnil. Když sluha již šňůru na krk malého prince položil a spatřil, jak tento se milostivě usmívá a otvírá ústečka, jakoby chtěl o smilování prositi, a rozevřít malé ručky, jakoby chtěl obejmouti, políbil dítě a šňůru zahodil.

A mnohý hříšník jest ukrutnější nežli mnohý Turek. Božské dítě usmívá se v jeslích tak něžně, otvírá ústečka, rozevřít ručky, aby objalo, a hříšník drží v rukou šňůru zlých návyků, nezřízených náklonností, aby božské dítě zardousil. Ruben, když bratři Josefa malého provazy svázali, domlouval jim, řka: »Nehřešte proti pacholeti, hle, je to bratr náš, krev naše.« (1. Mojž. 42, 22.) Božské dítě nezardousíš, ale ono vyhne se tvému přibytku, dokud setrváš v okovech svých hříšných návyků. »Neměli místa v hospodě.«

3. Kde tedy jinde hledati vhodného příbytku? Mezi městy bylo město Řím nejslavnějším překrásnými budovami a paláci. Jest tam i nádherný palác císaře Nerona. Snad palác Neronův, ozdobený drahokamy a zlatem a překrásnými malbami zalíbí se božskému dítěti. Ale to se zase brání, nechce bydleti v domě, kde nakupeno tolik ukrutnosti a nepravosti. Vždyť žalmista Páně volá: »Kdož bude bydleti v příbytcích hříšníků?« (Žalm 14.) Vzpouzejí-li se lidé býti ve společnosti lidí zlých, jak by tu mohlo zůstatí nebeské dítě?

4. Není-li příbytku ve městech nejpřednějších, snad se zalíbí malému Vykupiteli malebný letohrádek na venku. Překrásný měl letohrádek veliký vládce Chán v Xandě. Byl postaven ze samého rákosu, zlatem obloženého, a byl považován za div světa. Ale ani tento nelíbí se božskému dítěti. Co je z rákosu, ze třtiny, nemá stálosti. Kde není stálosti ve ctnostech a předsevzetích, kde jest zevně sice zlato krásné, ale uvnitř prázdná třtina, již slabý vítr pokušení poráží, tam není příbytku pro božské dítě.

5. Kde hledati tedy důstojný stánek pro novorozeného Spasitele? Michelangelo, slavný malíř v Římě, maloval dům Seneky, v němž byly největší poklady světa. Přední část domu byla vymalována, jakoby představovala chlév se seníkem. Když byl tázán po příčině, proč tak učinil, odpověděl: »Tak se stavějí domy moudrých, které nejsou, čím se býti zdají.« Čím byla na domě Seneky přední část, tím byl v Betlemě chlév božského dítěte; tak byl zřízen, čím venku se nezdál. Kdo by tu byl hledal božské dítě v jeslích, vedle podivuhodnou Matku, Marii Pannu a spravedlivého pěstouna Josefa? Ačkoli střecha slámou byla pokryta a stěny ze dřeva a hlíny byly slepeny, nalézají se tu přece všechny poklady a bohatství, pouěvadž jsou v něm Ježíš, Maria a Josef.

Chceme-li tedy vyhledati pro chudého, od světa zapuzeného Ježíše vhodný a důstojný příbytek, nesmíme hleděti na zevní umění stavitelské, na kameny vzácné a drahokamy, na velikost a šířku, ale na obyvatele domu. Byť se přední část podobala chlévu, jen když domácí pán, spravedlivý Josef, domácí paní, milostná Panna Maria, božské dítě, Ježíš, domácí i služební, pokorní pastýři, nalézají se v něm; pak jest tu příbytek příhodný a důstojný.

Může to býti dům jakýkoli, malý či veliký, vysoký či nízký, z kamene či dřeva: bude tu bydleti božské dítě, zůstávají-li v něm zbožný domácí, zbožná paní, poslušné dívky, pokorní služebníci. Nemá viny dům, ale obyvatelé, nezůstane-li Ježíš v domě. Je-li srdce jejich zavřeno, nebude ani dům otevřen za vítaný útulek pro božskou pravdu. Proto sv. Augustin praví: »Neměl malý Ježíš ničeho leč úzké mstečko na zemi, abys ty prostoru svého srdce, jež jest jeho majetkem, rozšířil.«

Císař Bědřich byl na honu od jakéhos šlechtice pozván k obědu. Když tam císař vešel, spatřil, že světnice jest velice

nečistá; i řekl svému myslivci: »Hleď, to je stáj pro psy.« A obrátiv se k šlechtici pravil: »Zval-li jsi císaře, mělš ho uvésti ne-li do nádherného, alespoň do čistého domu.« Odešel ihned, řka: »Raději chci jísti venku pod širým nebem nežli v místě nečistém.« Božské dítě nežádá od nás bohatě vyzdobeného příbytku, ale aspoň čistého.

Ludvík XIII., král francouzský, byl také jednou pozván k hostině od jakéhos šlechtice. Sotva vešel do prvního pokoje a rozhlédl se po něm, ihned odešel do druhého. Šlechtic prosil, aby se vrátil do prvního, kde bude připravena hostina. Ale král řekl: »Zaveď mne na místo, kde bych mohl bez studu oči otevřítí.« Pokoj byl pln nestoudných obrazů. Chceme-li, aby Spasitel zůstal v srdci, musíme odstraniti vše, co by nejsvětější jeho srdce uráželo, musíme ozdobiti důstojně příbytek svého srdce květy různých ctností, liliemi čistoty, violkami pokory, růžemi lásky k Bohu a bližnímu, hyacinty víry, narcisky důvěry v Boha a naděje v jeho zaslíbení. V takovém příbytku bude milý odpočinek pro božské dítě.

Ve městě Assisi, rodišti sv. Františka Serafinského, nalézá se pod kostelem zvláštní obraz. Žena v roztrhaném a záplataném šatě, který je provazem ovinut, stojí bosa na skalním útesu uprostřed trní, které nad hlavou její kvete. Pes doráží na ni, hoch hází po ní kamením a jiný zase bije ji holí. U přítomnosti Kristově a andělů navléká sv. František na ruku její snubní prsten. Žena zobrazuje chudobu, s kterou se světec zasnubuje z lásky ke Kristu, následuje samého Spasitele, který v největší chudobě a pokoře žil a zemřel. Chceme-li, aby Kristus zůstal v našem srdci, očistme je ode všech poskvrn hříchu, ozdobme je ctností chudoby, pokory a čistoty, v nichž měl Syn boží největší zalíbení.

Jsou to ctnosti Bohu nejvíce milé, poněvadž člověka činí podobným Bohu. Proto přišel Bůh na svět a stal se člověkem, aby nás učinil syny božími a se země pozvedl nás k nebesům.

Čím více se pokojíme před Bohem a u lidí, tím výše nás povznese Bůh na věčnosti. Dle Zumsteega S. J. V. M. Váchal.

Na Hod boží vánoční.

Důstojnost a cena dítěte.

K cyklu o dětech.

Podává Jan Nep. Jos. Holý, O. Praem., farář v Holíčově.

»Maličký (pacholík) narodil se nám a syn dán jest nám.« Isaiáš 9, 6.

Chudobný chlév, dřevěné jesličky a v nich dítě, v plénkách zavnuté, jest předmětem dnešního Hodu božího vánočního. Kdo se dívá jen na zevnější stránku, může se s obdivem ptáti: Zasl-

huje tato scéna, by se o ní mluvilo, a ještě více, by po tolik století na celém světě tak slavena byla? Ale kdo toto dítě a jeho přirozenost blíže zná, nediví se, že již před mnohými stoletími messiánský prorok, když se v duchu na toto dítě díval, pln nadšení zvolal: »Maličký (pacholík) narodil se nám a syn dán jest nám,« nediví se, když vidí anděla na blízku chléva promlouvati k pastýřům: »Nebojte se, nebo aj, zvěstuji vám radost velikou... narodil se vám dnes Spasitel... A toto vám bude znamením: Naleznete nemluvnátko« — nediví se, že bylo hned s andělem množství vojska nebeského chválicího Boha a řkoucího: Sláva na výsostech Bohu, a na zemi pokoj lidem dobré vůle; poklekne s Pannou Marií, sv. Josefem a pastýři, aby se klaněl tomuto podivuhodnému dítěti: neboť učiněno jest knížectví na rameni jeho a nazváno bude jméno jeho Podivný, Rádce, Bůh, Silný, Otec budoucího věku, Kníže pokoje (Is. 9, 6.), jest to Spasitel, Kristus Pán, jednorozený Syn Boha Otce. Kolem tohoto dítěte pohybují se všechny doby a jejich osudy. Jest proto hoden nejvyšší úcty, jest hoden, aby mu božskou poctu prokazovali všichni lidé dobré vůle, kteří po spasení touží. Jestliže se sluší, aby všichni lidé skláněli svá kolena před tímto dítětem, sluší se to zcela zvláště pro děti. Vánoční svátky jsou zvláště svátky dětí. Ježíšek jest jako výkvětem a zosobněním dětek vůbec. Z jeho oslony spadá zář na každé čelo, na každou dětskou hlavinku. Od jeslí betlemských rozlévá se svatozář na všechno dětství. V nynější době na oslavu svého 60. etého panování vydal náš císař a král heslo: »Vše pro dítě«, a toto heslo ozývá se od té doby po celém našem mocnářství. Když jsme v adventních promluvách uvažovali o dítěti, o jeho povinnostech k rodičům a sourozencům, chceme dnes uvažovati o důstojnosti a ceně dítěte. **H o d B o ž í v á - n o č n í h l á s á n á m I. d ů s t o j n o s t a I I. c e n u d ě t ě t e.**

Dříve nežli počneme, pokloňme se božskému dítěti a velebme jeho požehnanou matku!

Pojednání.

I.

1. Dávni spisovatelé zachovali zajímavou zprávu o tom, které obřady se dály v domě vznešeného Římana, když se narodilo děcko. Nejstarší služebnice panina vzala dítko, oblékla je do slavnostního roucha a nesla je do hlavní síně. Tam na povýšeném místě seděl otec. Otrokyňe hluboko se sklonila, poklekla u jeho nohou a položila děcko na zemi. Vzývala bohyni Levanu, prosila, aby obměkčila srdce otcovo, by shlédl se zalíbením na dítě a přijal je za své. Na to se odmícela. A když otec sklonil hlavu a na robátko pohlédl, položila je na jeho klín. Otec pohledem na dítě uznal je za své a velel, aby bylo vychováno. Jestliže však odvrátil svoji hlavu, bylo to znamením, že má býti odneseno na opuštěné místo a ponecháno za kořist dravcům.

Nikdo je nepolitoval, nikdo je nezachránil od smrti, sotva že spatřilo první den svého života.

Hrozné jest, co nám tu dějiny vyprávějí o osudu dítěte v dobách pohanských. Ztratilo tu veškerou svou důstojnost a tím také veškerá práva. Neplatilo již za bytost rozumem obdařenou, s nesmrtelnou duší, kleslo na předmět, s nímž rodiče mohou nakládati zcela libovolně, které dle libosti ošetřovati nebo zavrhnouti, milovati nebo usmrtiti směli. Když se rodičům nelíbilo, když počet dětí byl již veliký, mohli je prodati, ano i usmrtiti beztravně. A to bylo za právo pokládáno i u národů v té době nejvzdělanějších. Tak se nakládalo s dítětem v pohanství v dávno-věku a tak se nakládá s ním i podnes tam, kde pohanství ještě panuje.

2. Že se postavení dítěte u nás změnilo, když takové ukrutnosti u nás jsou neslýchané, komu dítě za to děkuje? Anglický básník Oskar Wilde právem napsal, že teprve Pán Ježíš nás naučil pravou láskou milovat děti. Pán Ježíš dětstvím svým opět dítěti zjednal patřičnou důstojnost a posvětil je; když dospěl a jako božský učitel vystoupil, věnoval péči a lásku svou dětem. I v dějinách lidstva má Pán Ježíš onen něžný název »Přítel dítek«. Ježíš Kristus přišel na svět stárnoucí, by vše, co kolem vadlo, jím znovu omlazeno kvetlo.« (Sv. Aug.) S veškerou přívětivostí přijímá dítky a žehná jim; s veškerou vážností doporučuje děti jiným a praví: »Kdožbykoli jedno z takových přijal ve jménu mém, mne přijímá« (Marek 9, 36.); se slavnostním důrazem klade děti dospělým za vzor, an dí: »Neobrátíte-li se a nebudete-li jako maličká pacholata, nevejdete do království nebeského« (Mat. 18, 3); bere je do své ochrany, řka: »Kdožbykoli pohoršil jednoho z těchto maličkových, věřících ve mne, lépe by mu bylo, aby byl zavěšen na hrdlo jeho žernov osličí a vržen byl do moře« (Marek 9, 41.).

Takovou přízni a láskou Pána Ježíše byl svět opět upozorněn na důstojnost dítěte. Bylo opět pokládáno a ctěno jako člověk, jako bytost, která má rozum a svobodnou vůli, nesmrtelnou duši, která je obrazem božím, která všechna práva na život a jeho udržení má, jako každá jiná rozumem obdařená bytost, která právě pro svou slabost a odvislost více než jiná bytost soustrasti a péče vyžaduje a hodná jest. Tím svět přišel opět ku poznání, že nejen zabítí, nýbrž každé důležitější poškození a zanedbání dítěte těžkým hříchem jest, že rodiče mají očekávat velkou zodpovědnost, když jejich vinou a nedbalostí dítě bylo zmrzačeno.

Ano ještě více! Když dítě na křtu sv. pokřtěno jest, jest i dítkem božím a dědicem království nebeského, jemuž nejen Nejvyšší svou největší přízeň ukazuje, jemuž Duch sv. milost posvěcující dal, nýbrž má také dědit království nebeské, neko-nečnou radost a velebnost v patření na Boha ve spojení s anděly a svatými. Zemře-li po křtu sv., jest vyšší než nejmocnější

kníže, bohatší než mnohonásobný milionář a šťastnější než první spravedlivý na zemi, jako andělíček spěje do nebe.

3. Milé děti! jak by bylo s vámi, co by se z vás bylo stalo, kdyby Jezulátko nebylo přišlo na svět a kdyby vám vaši důstojnost nebylo vrátilo? Možná že byste nebyly na živu, neměly byste starostlivé rodiče. A co by se stalo z vás, kdyby duch a zásady božského Ježíška, měly ustoupiti, kdyby křesťanství v dnešním boji se všemi zlými mocnostmi mělo podlehnouti? Neslyšely jste, jak ve větších městech severního Německa mnoho dětí zůstává nepokřtěných? Neslyšely jste, jak nesčetné děti bezbožnými prostředky se odstraňují, zlým nakládáním o život přicházejí. Jak ve výchově jsou zanedbávány, ke krádežím, k žebrotě a jiným nepravostem sváděny bývají? Bez Ježíška celý dětský svět opět upadá v pohanství se všemi hrůzami jeho. Proto nemůžete dosti Jezulátko uctívati a prositi je, aby u nás zůstalo. Jak to máte činiti? Především máte je od srdce milovati a lásku svou mu dokazovati tím, že se mu budete uctivě klaněti, jméno jeho vždy s nejvyšší úctou vyslovovati, často a hodně je v nejsvětější Svátosti přijímati a v chrámě jeho co nejuctivěji se chovati. Dále máte je pilně následovati, jako on prospívati věkem, moudrostí a milostí, zvláště ctnosti jeho, poslušnost, lásku k modlitbě, pilnost sobě osvojiti. Ukažte se hodnými dobrodiní, která vám prokázal, abyste nejen svou důstojnost si zasloužily, nýbrž i ceny své nabyly před Bohem i před lidmi!

II.

1. I když tak skromně svaté dítě ve svět vstoupilo, i když tak chudobně v jeslích leželo — mělo přece již nepřítel, který je zničití hleděl. Tímto nepřitelem je Herodes, který vojáky vysílá a v Betlemě pacholátka zabíjí, aby novorozeného krále židovského odstraní, ponoukán byv k tomu zlým duchem, který cenu dítěte dobře chápe.

Sotva se dítě narodí, přichází k němu nejen anděl strážný, který jest mu k ochraně pro celý život dán, nýbrž i duch zlý, by se dítěte a jeho celé budoucnosti zmocnil. Nebe i peklo vysílají tu prosby, poněvadž cenu dítěte znají.

Dítě totiž nezůstane stále tak, jak na svět přišlo. I Jezulátko nezůstalo stále dítětem. »Ježíš prospíval moudrostí, věkem a milostí u Boha i u lidí« (Luk. 2, 52.). Dospěl, učil, uzdravoval, trpěl a vykoupil celý svět; založil církev, která se rozšířila po celém světě a trvati bude až do skonání světa; vstoupil na nebesa, sedí na pravici Boha Otce, aby odtud přišel soudit živých i mrtvých. Tak se bude každé dítě dále vyvíjeti.

»V zrnku skryt je obraz příštích květů,
v dítěti skryt je obraz příštích světů.«

Zde v kolébce leží dítě takofka v zárodku, ale bude se vyvíjati a vyspěje ve strom bohatý na plody nebo trní, do-

spěje v člověka, který bude požehnáním nebo kletbou jiných. Před lety leželo dítě v kolébce. Kdo by byl tušil, že toto plačící děcko vystoupí jednou jako státník, který ruku svou proti církvi pozdvihne, nebo že jednou vystoupí jako učenec, který přednáškami a spisy tisíce lidí na scestí přivede, nebo že jako dobyvatel světem kráčetí bude a mnoho krve prolíje? Kdo by byl tušil, že tento nemravný člověk celé okolí nakazí, tento bezbožný otec celá pokolení pokazí, tato nemravná žena mnoho lidí ve svá tenata vláká, že tato matka celé obce zkazí — kdo by to byl tušil, když v kolébce leželi?

Naproti tomu kdo by byl se odvážil tušiti, že toto dítě jednou vše opustí, aby v klášteře tisíce vyučovalo v učení a kázni Páně, aby tisíce lidí ošetřovalo v nemoci a opuštěnosti? Komu by bylo přišlo na mysl, že z tohoto dítěte vyvine se tak zdatný otec rodiny, tak zbožná matka, tak veliký umělec, tak blahodárný vynálezce, tak horlivý kněz? Když měla matka sv. Františka Xaverského na klíně, zdaž tušila, že syn její jednou skoro půl Asie procestuje, celým národům světlo pravé víry přinese a milost křtu sv. udělí? Když nesli malého chlapce Josefa Sarto do kostela, zdaž tušili, že jednou jako papež Pius X. dosedne na trůn papežský? Vidíte, tak jest v dítěti, byť sebe nepatrnějším se zdálo, skryt obraz příštích věků, záhadná cena, krásná cena, když se pro nebe vyvine, hrozná cena, když k peklu spěje, která obě o něho zápasí.

2. Vše přijde na to, kdo na jeho vývoj spolupůsobí. Tato spolupůsobnost spočívá nejprve v rukou rodičů, kteří dobrému i zlému duchu nadvládu získati mohou. Rodiče! děti vaše budou obyčejně tím, co z nich uděláte! Jako sochař sochy své tvoří, tak i vy můžete utvářeti život svých dětí. Velmi snadno jest učiniti z nich nádoby kletby; neboť mimo váš špatný příklad, mimo působení zlého ducha a světa napomáhá k tomu sama pokazená přirozenost dítěte. Ale můžete z nich také vytvořiti nástroje Ducha sv., neboť v tom vám pomáhá jejich anděl strážný a církev sv. se svými prostředky milosti. Než třeba, abyste bděli, bojovali, modlili se, neboť úloha vaše jest těžší, jelikož satan a svět se spolčili k záhubě dětí vašich. Kdo oči má, musí viděti, jak se děje vše, by se mládež zkazila, ano již dítě by se pokazilo. Podporuje se jeho neposlušnost, záhy se připraví o nevinost, užívá se všech prostředků, by přišlo o svou víru. Dle plánu hledí se dítě odkřestaniti špatnými příklady, posměchem z náboženství, nemravnými knihami a obrazy. A vskutku tato ďábelská práce má dobrý výsledek. Mládež očividně víc a více pustne.

3. Rodiče! stůjte na stráži! V rukou vašich spočívají děti, můžete z nich udělati hrdiny ctnosti nebo neřesti. Nechcete-li mítí hroznou zodpovědnost, tolikeré peklo, kolik dětí máte, chraňte se všeho, co by jim mohlo býti záminkou hříchů. Běda vám, jestliže jim sami předcházíte v bezbožném životě, v přestupování božích a církevních příkázání, v potupování církve sv.,

jejich sluhů a zařízení! Soud váš bude jednou hrozný. Máte se tedy varovati všeho, co by je mohlo svěsti. Ale máte také všechno činiti, co je může vésti k dobrému. Máte jim tedy všude dobrý příklad dávat, na očích je stále míti a nad jejich okolím, společností bdíti, ihned zakročiti, když je naleznete ve společnostech víru a mrav jejich ohrožujících, máte je nabádati k modlitbě, zvláště ranní a večerní, k úctě Panny Marie, k návštěvě služeb božích, k přijímání sv. svátostí, máte sami mnoho se za ně modliti, strážné jejich anděly vzývati a zvláště útočiště bráti k příteli dítek, božskému Jezulátku. Před ním, zde ve svatostánku přebývajícím, mají děti i rodiče často se stýkati. Pak všechny lstivé plány pekla a lidské zloby nebudou moci mnoho dětem škoditi. Hleďme všichni v tomto svátku vánočním posíliti se v lásce k dítkám, posíliti se v něžnosti, příchylnosti k těm malým druhým Ježíškům. Neboť láska, něžnost, s jakou se člověk chová k dětem, jest nejlepším měřítkem jeho citu a jemnosti. Kéž božské dítě s námi zůstane, důstojnost dítěte udrží, jeho cenu zvýší pro čas i věčnost! Řiďme se dle krásného hesla našeho vznešeného mocnáře: »Vše pro dítě« a dodejme k tomu, »a skrze dítě k budoucímu rozkvětu a blahu vlasti.« Amen.

Sv. Štěpána, prvomučedníka.

Stavba duchovní.

»I kamenovali Štěpána.« (Sk. ap. 6.)

V Indii u jednoho pohanského chrámu, jak Nierenberg vypravuje, bylo kdysi mnoho kamenných soch mužů a žen, z nichž jedny seděly, druhé stály, jiné jakoby pily, jiné opět ve vodě plovaly, jiné držely dítky v náručí a jiné na zádech. O těch vypravovali Indové, že prý byli kdysi živými, ale pro veliké zločiny byli od bohů v kamení proměněni. Mezi jinými zločiny byl i ten, že jakéhosi cizince ukamenovali. Co se vypravuje v této báji, stalo se ve skutečnosti s krásným a nádherným Jerusalemem, který pro své zločiny byl v ssutiny kamení obrácen a srdce obyvatelů pro tvrdošijnost takřka zkameněla. Mezi zločiny, jichž se město dopustilo, bylo i kamenování sv. Štěpána, jak Pán Ježíš v dnešním evangeliu připomíná: »Jerusaleme, Jerusaleme, který zabíjíš proroky, a kamenuješ ty, kteří k tobě posláni jsou.« Jerusalemem nedopřál ani místečka novorozenému Vykupiteli, ba dopustil se bohovraždy, ukřižoval Spasitele světa.

Dnes připomínáme si památku mučednické smrti sv. Štěpána, který ač neměl sám vlastního příbytku, nabízel Vykupiteli kamení, jímž byl kamenován, chtěje mu připraviti důstojný příbytek.

My sebebeme dnes tyto kameny, upravíme duchovní útulek pro opuštěné a od světa vyhnané božské dítě.

P o j e d n á n í.

Není po celém světě člověka tak chudého, který by aspoň za noci zimní neměl příbytku, kde by se mrazu a zimě ubránil. Ale pro Syna božího, jemuž patří nebe i země, neměli místa ani v hospodě, kde přijímají každého cestujícího a cizince. »Lišky mají doupata,« volá proto Syn boží, »ptáci mají hnízda svá ale Syn člověka nemá, kam by hlavy položil« (Mat. 3.). Král Šalomoun napsal kdysi, že moudrost božská, Vykupitel, vystavěla sobě dům, vytesala sloupů sedm, a poslala posly své, aby volali na bradě z daleka lidi, by prohlédli nádheru stavby (Přisl. 9.). A zatím moudrost přišla na svět v přestrojení a zvolila si za příbytek čtyry stěny polozboženého chléva, kam vniká vítr a sníh všemi skulinami. Moudrost světská, která u Boha jest bláznovstvím, jak sv. Pavel ke Korintským napsal, staví si paláce nádherné a pohodlné; moudrost však věčná mrzne v otevřeném chlévě! Když město Theby bylo stavěno, hrál prý Orfeus na harfu tak dojemně, že kamení samo přiskakovalo do rukou zedníků. Při narození božského dítěte v Betlemě pěli andělé mnohem dojemněji, zpěv rozléhal se po všech horách a dolinách: »Sláva na výsostech Bohu a pokoj lidem dobré vůle«, a kamení zůstalo mrtvým, nespěchalo, aby mohlo býti zbudován nádherný příbytek Spasiteli světa. V Betlemě zůstalo kamení netečným a nehybným; za to spěchá dnes při ubíjení prvomučedníka Štěpána, aby světec sám první položil z něho základ ke stavbě.

Staví-li se nějaká vzácná budova, klade se nejprve základní kámen, vkládá se několik památných peněz, napíše se jména obyvatelů domu neb předních osob a kámen se kropí vodou. Vše to nalézáme i dnes u sv. Štěpána při jeho stavbě duchovní budovy.

Vzácným penízem jest Štěpán sám, plný milosti a Ducha svatého; které zlato a stříbro by se vyrovnalo milosti boží?

A kde jsou jména, jež mají býti vepsána do kamene základního? Pro budovu tak vzácnou nesmějí scházeti jména nejbližších, Ježíše, Marie a Josefa; vepsána musejí býti jména všeho pohanstva, jež tu má po vyloučení židovstva bydleti, tedy i jména naše, kteří po předcích byli jsme pohané. Poněvadž však ve jménech králů obsažena bývají i jména poddaných, ve jménu otce i jména dítek, ve jménu pána i jména služebných, budou v domě tom pohané i my naznačeni jediným jménem. Sv. Augustin praví: »Kdyby se Štěpán nebyl modlil, církev by neměla Pavla.« Pave stál na těch kamenech, jimiž byl Štěpán kamenován, blýdal šaty vrahů jeho. Tím zastupoval jaksi všechny židy, nepřátele sv. Štěpána, a každý kámen jakoby byl házen jeho vlastní rukou.

A když se Štěpán modlil za vrahy své, obrátil Pavla, a ten se stal takto otcem všech, kteří z pohanstva byli ke Kristu obrá-

ceni, tedy i otcem nás všech. Byla-li tedy všecka naše jména s Pavlem na kamenech sv. Štěpána, pak vepsána byla se jménem sv. Štěpána do základního kamene domu božního. — Konečně byl kámen pokropen, tentokráte však krví sv. mučedníka. — To je tedy první základní kámen nového příbytku pro božské dítě, o němž prorok Zachariáš praví: »Ejhle kámen, který jsem položil před Ježíšem; na jednom kameni sedm očí jest« (3, 9.). Sedm očí jasných, sedm darů Ducha sv. vidíme na sv. Štěpánu: moudrost, již nikdo neuměl odporovati; umění, jímž vykládal zákon boží; rozum, kterým osvěcuje všechny lidi; dobrou radu, kterou dával zaslepeným židům; sílu, kterou zvítězil a smrt přestál; pobožnost, kterou ukázal modlitbou za své nepřátele; bázeň boží, která jej pobádala k hrdinským skutkům. Není-li to skvostný základ pro nádherný dům božského dítěte? Zdali neuskuteční se, co předpověděl prorok Isaiáš, řka: »Tenť na výsostech přebývati bude, hradové skal vysokost jeho« (33, 16).

Je-li nyní položen základ z kamenů sv. Štěpána, kde nalezneme ostatní kamení pro dům nebeské moudrosti v lidském dětství? Jestliže přijal malý Vykupitel kamení sv. Štěpána i kameny Pavlovy, nezhrdne ani hrubými kameny hříšníků. Vidáme často, že malé děti mají radost z kamení, na hromadu je snášejí, jeden na druhý kladou, jakoby chtěly dům stavěti; proč by nemělo na nich zalíbení i božské dítě? Ač to nejsou kameny drahocenné, budou se přece líbiti, neboť dítě nedělá rozdílu mezi křemenem a drahokamem.

Sem tedy s kameny, sem se zatvrzelými srdci hříšníků; těmi musí se dokončiti stavba pro božské dítě! Jako v základě neleží jen Štěpán, plný milosti a Ducha sv. jako základní kámen, ale také Pavel hříšný, tak k ostatní stavbě musí býti upotřebeno nejen mramorových kamenů, lidí spravedlivých, ale i hrubých křemenů, lidí hříšných. Aby stavba byla dokončena, třeba tu postaviti světce vedle hříšníka; musí se naplniti při této stavbě, co Bůh skrze Ezechiela proroka předpověděl, řka: »A dám vám srdce nové a ducha nového položím uprostřed vás, a odejmu srdce kamenné z těla vašeho a dám vám srdce k dobrému náchylné« (36, 26.).

Proto žádá božské dítě srdce lidské, byť sebe tvrdší bylo, za svůj příbytek, aby je obměkčilo a učinilo šťastným. Božské dítě volá každého s pláčem, aby nebylo člověka, který by nebyl pohnut a dojat. »Čiň pokání, praví sv. Bernard, káže ti to chlév, volají jesle, hlásají slzy a sténání.«

Co by to bylo za krásnou stavbu, kdyby dnes všecka zatvrzelá srdce přiblížila se kajícně k milostnému dětátku betlemskému! Za veliký div bylo považováno, že nádherný chrám Šalomounův beze všeho hluku a úderů kladiv v největší tichosti byl zbudován. Mnohem větším divem bylo by, kdyby dnes všecka tvrdá srdce hříšníků, zvláště v hněvu a nepřátelství zatvrzelá, nabídl se ke stavbě příbytku božské moudrosti. Zdá se to sice nemožným, ale božské nemluvně má tolik moci, že se tak státi

může. Jediný pohled božského dítěta stačí, aby proměnil vlka v beránka. Vždyť prorok Isaiáš předpověděl, jakou změnu učiní Vykupitel v srdcích lidských: »Bydliti bude vlk s beránkem a rys s kozlátkem bude ležeti; tele a lev a ovce spolu přebývati budou a malé pachole bude je poháněti« (11, 6). Neří srdce tak zatvrzelého, jehož by nemohlo obměkčiti božské dítěto.

Kamení, jebož se ke stavbě potřebuje, bývá ohraněno, ostré hrany otlučeny. Aby se tak snáze stalo, polévá se vočíou. Ke stavbě příbytku pro božské dítě jest třeba také hrubé, drsné kamení zvlažiti a ohraniti. Kající slzy jsou to, jež změkčí i nejtvrdší kámen, aby mohl býti vhodně upraven. Pohled na plačící božské dítě v jeslích musí vynutiti na nejtvrdším srdci slzu kající, zvláště když milost boží pomáhá. Božské dítě vyprosí jedinou slzu pro srdce lakomce a lichváře, a hned měkne tvrdý kámen, kusy veliké odpadávají, cizí statek se vrací všem poškozeným. Jediná slza člověka smyslného, který otupěl již v hanebnostech, změni úplně, odvrátí od nepravosti, a balvan sebe věšší bude rozdrcen jako zrno písku. Jediná slza člověka hněvivého a mstivého promění v člověka milosrdného a obětavého. Proto volá sv. Bernard: »Ó mocná slzo, ty máš vládu, ty máš moc, ty přemáháš nepřemožitelného!«

Podivná jest pověst, již vypravuje Nierenberg o kamenu, na němž chtěl se dáti nésti Montezuma k oběti bohů pohanských. Kámen stál pevně a nebylo možno jím pohnouti. Sta lidí provazy chtělo jím pohnouti; provazy se přetrhly, kámen zůstal nepohnut a vydal ze sebe hlas. Když se znovu pokoušeli, aby jím pohnuli, zvolal hněvivě: »Zdali jsem již neřekl, že se to nelíbí stvořiteli? Abyste to uvěřili, dovolím, byste mne trochu pozvedli, ale pak se zastavím, a nikdo více mnou nepohne.« A tak se stalo.

Takové kameny ze srdcí lidských kůž učiní dnes božské dítěto v jeslích, aby konajíce opravdové pokání nedali se více pohnouti ke zlému, byť byli sebe více sváděni a pokoušeni, ale vždy mohli pevně zvolati: »Zdaliž jsem již neřekl, že se to nelíbí stvořiteli?«

To by byly pevné kameny ke stavbě příbytku pro božské dítě, pevné, jakým byl sv. Štěpán, který uprostřed dopadajících kamenů zůstal kamenem nepohnutelným až do své smrti. Nabídněme dnes srdce svá, neoblomná, v dobrou upevněná, božskému dítěto za příbytek, abychom jako kdysi domek nazaretský od andělů byl přenesen do Lorety, také my přeneseni byli po vzdější pouti do příbytku věčného, kde již nebude Ježíš, Spasitel náš, odpočívati v otevřeném chlévě, na slámě v jeslích, ale po pravici svého Otce státi se sv. Štěpánem a všemi vyvolenými na věky.

V. Strh.

Na svátek sv. Štěpána.

O síle vůle.

»V těch dnech Štěpán, pln^ý jsa milosti a síly, činil veliké divy a zázraky v lidu.«
Skut. ap. 6, 8.

Do slavností vánočních spadá slavnost prvního mučedníka sv. Štěpána, jehož svátek skví se růžovou barvou mučedníků. Barva červená, barva lásky a krve mučedníků. Na sv. Štěpánu můžeme viděti zvláštní důkaz lásky a síly vůle mučedníka. Samé Písmo sv. dří o něm, že byl pln milosti a síly, že činil veliké divy a zázraky. Dvě věci vyjadřuje sv. Lukáš o sv. Štěpánu a sice: plnost milosti a síly, patrně síly vůle, která s milostí boží působila. Vidíme zvláštní zjev na sv. Štěpánu. Předně velikou bystrost ducha, tak že vyznáváje víru v božství Ježíše Krista, že on jest slíbený Messias, nemohl ode všech odpůrců býti přemožen. Odpůrců bylo mnoho, vždyť v Jerusalemě bylo 480 sbornic, kam se o svátcích židé z různých krajín scházeli a o věcech víry se poučovali. Skutky apošt. jmenují jich řadu, s nimiž sv. Štěpán se utkal, když tvrdil, že Ježíš jest slíbený Vykupitel a že marně čekati na jiného, nýbrž jeho se přidržeti. Síla zvláštní byla v Štěpánovi, že mu nemohli odolati. Za druhé byla zvláštní síla v utrpení, které záhy po nanebevstoupení Páně podstoupil první z velikého zástupu krvosvědků, byla i k tomu zvláštní síla potřebná. Za třetí vidíme zvláštní sílu v odpouštění a v modlitbě za nepřátele, což zajisté nejvíce dojímá. Sv. Lukáš ovšem praví, že byl sv. Štěpán pln milosti, ale dokládá »a síly«. Jaká to byla síla? Odkud? Máme ji také i my? To budeme dnes rozjímati a sice o síle vůle naší podepřené milostí boží, jaké divy v životě může činiti.

Duch sv. račíž nás osvítiti, když předvedu láskám vašim v díle I. tu tajemnou sílu, která v nás působí a v díle II. jak při poznávání rozumem tak při přemáhání pokušení a křížů — tak v práci a volbě životní může býti nepřemožitelnou.

P o j e d n á n í.

I.

Předně musím vás upozorniti, že v nás jest tajemná síla velikého významu, o níž mnohý člověk ani není dosti přesvědčen a domnívá se, že jest jeho život jako míč, který jest házen okolnostmi sem a tam, bez vlastního spolupůsobení. Když však otevřete Písmo sv. aneb se zeptáte sami sebe, dozvíte se o této síle v nás. Co praví o této tajemné síle v nás náš Spasitel v rozmluvě se ženou Samaritánkou?: »Ale voda, kterouž já dám jemu, bude v něm studnicí vody skákající do života věčného.« (Jan 4, 14.) Celé moře nevyplní vesmír, ale ta voda Páně vyplní věčnost. Jaká síla veliká se zde slibuje! Sv. Pavel k Efesským o té podivné síle píše (3, 20.): abyste mohli poznati lásku Kristovu,

převyšující všelikou vědomost, abyste naplněni byli ve všelikou plnost boží. Tomu pak, kterýž mocen jest všecko učiniti mnohem hojněji než prosíme neb rozumíme, podle moci, kteráž působí v nás: »budiž sláva . . .« Zajisté vidíme každý z těch slov, že křesťanu jest dána síla, která v něm působí, jest to zvláštní tajemná síla, která činí nás svým nástrojem. Už ta okolnost, že máme duši, jest něco podivného a tajuplného. My nevidíme duši, ale poznáváme ji v sobě i na jiných, jako příčinu, která nás nad zvíře povyšuje, jest v nás něco, co formuje naše tělo a dělá z něho tělo člověčí. Zvíře nemluví, zvíře nemá o sobě výraznou tvář, zvířata netvoří společnost a nemohou činiti pokroku. Proč? Protože nemají toho tajemného daru, který máme my — rozum! Podobně sv. apoštol mluví o křesťanech, že mají jiný dar, protože v Kristu Pánu jsou znovuzrozeni, ten dar že »působí v nás!« Jako v Kristu Pánu byla ona síla, která přemohla smrt jeho ve vzkříšení, jako jest v mrtvém na oko semenu síla tajná, neviditelná, která působí vzrůst, tak jest v křesťanu síla, která jest mu dána a působí v něm tak, že všechny ostatní síly přírody přemáhá a divy takřka činí. Zapřáhá blesk do vozu — páru do železnice a parníku. Proto píše sv. apoštol, aby viděli: »která jest převznešená velikost moci jeho k nám věřícím podle působení mocnosti síly jeho.« (Ef. 1, 19.) Proto také jindy volá: »všechno mohu v Kristu, který mne posiluje«. Jest důležité věděti a věřiti v tuto sílu v nás, která s milostí boží působí v nás a přemáhá obtíže, osvěcuje tmu, dodává síly, radost v soužení těm, kteří jí užívají.

O sv. Štěpánu praví sv. Lukáš, že byl pln milosti a — síly. O sv. Pavlu po jeho obrácení na přímělu a modlitbu sv. Štěpána čteme, že »Šavel pak mnohem více se zmocňoval a zahaboval židy, kteříž byli v Damašku, dovozuje, že ten jest Kristus«. (Sk. 9, 22.) Na konci svého života když byl postaven před římský soud, praví o sobě: »ale Pán byl se mnou a posilnil mne«.

Tu jest vždy řeč o síle, která se člověku dostává, která se v něm rozmnožuje, tak že překonává všechny obtíže, které jsou nad síly naše.

Ta síla s milostí boží působila osvětlení ve sv. Štěpánu a učinila z něj prvomučedníka. Proč to, že my i v pouhých příkázáních božích tak liknaví a tak vlažní jsme? Nemáme síly je zachovávat? Katechismus náš nám praví, že každý člověk může zachovávat příkázání boží, protože Bůh dává každému potřebnou (sílu) milost boží. V čem tedy jest chyba? V té druhé síle v nás, která se nazývá vůle, ta jest darem božím. Může posilňovati se a slábnouti, dle toho jak jí užíváme. Ona se stává tvrdší než ocel a může býti slabší než pavučina. Sv. Štěpán celý proniknut milostí boží měl vůli nezlomnou. Nic jej nemohlo odloučiti od lásky Kristovy, ani posměch ani kámen ani smrt.

Jeho život jest obraz síly, která v něm působila. Z toho vidíme jak marné jsou výmluvy naše při přestupování božského příkázání. Není toho slabost naše vinna, také to není síla okolností,

nýbrž jedině nedostatek na straně naší vůle, které nepoužíváme, necvičíme a proto slábne a stává se pavučinou naší vinou. Ta hřivna drahá, která mohla dopomoci do nebe, pomáhá do pekla.

Ve všem možném a nemožném hledají lidé příčinu svých pádů a nezdarů: v planetě, v osudu a ve hvězdách, jen v sobě jí nehledají. Řeče však vůle jest ta tajná síla, která prospívá, roste, zdokonaluje se, že se stává nepřekonatelnou. Toť jest vyjádřeno slovy Páně, apoštolovými a všech duší Bohu věrně sloužících.

Když jsem poukázal vám ku tajemné síle naší vůle, poukáží teď ke skutečnému životu svatých i našemu. Musíme vždy chyby a nedostatky života hledati v sobě, v naší vůli, kterou zanedbáváme, nikdy v milosti, které se nám vždy v dostatečné míře dostává. Obratme proto zrak ku praktickým stránkám našeho učení o síle vůle.

II.

Veškerá vada a nedostatek ctnosti životní jest v naší vůli, která buď se zanedbává, buď se užívá na půl a zřídka kdy zcela. Proto skutky naše jsou buď částečné buď polovičaté, zřídka kdy celé.

Jak v semenu jest skryt celý strom, tak v nás anděl, ale jen pomocí užívání vůle, té síly tajemné se vyvíjí aneb zvrhne. Proto tak často to napomínání sv. Písma: růsti v milosti, poznání, dobrém! Semeno má se státi stromem. Užívání vůle za pomoci boží činí pravé divy a zázraky v životě našem: na rozumu, síle v pokušení, v obětech všeho druhu.

Pevná vůle za pomoci boží zjednává světlo rozumu, které jinak těžko shledáváme. Na sv. Štěpánu, sv. mučednících vidíme toho doklad. Sv. Štěpánu nemohli odolati nepřátelé jeho. Vůle a milost boží svorně působí zvláštní osvícení, které se nedá získati z knih. Proto máme svaté neučené, kteří ale o nejtěžších věcech mluvili tak, že se od nich učili jiní. (Sv. Felix a Cantalicio a sv. Karel Borom., sv. Paškál pasák, sv. Kateřina Senenská atd.)

V prvotní církvi sbírali se na podnět sv. Otce výpovědi sv. mučedníků před soudem, poněvadž pevně se věřilo, že Duch sv. mluví z nich v odpovědích jejich. Zvláštní jiskry moudrosti boží vidíme v nich. Když životem svým měli dáti svědectví Pánu, tu je také naplnil milostí svou a síla jejich vůle byla na vrcholu. Osvícení ducha přichází tomu, jehož vůle a milost jsou ve svornosti. Přirozeně pak u toho, kdo vůli svou a milost boží má v rozporu, rozum ve tmách chodí. Jaké vzdělání leží ve vůli poslušné vůle boží! Všechno vzdělání lidské jest stínem proti tomuto světlu!

Jaká síla jest v člověku, když jest vůle v milosti. K tomu uvedu příklad ze života mladičkého mučedníka sv. Pankráce. Byl rodák z Frygie, kterou kdys sv. Pavel apoštoval. Osířel záhy mládenec bohatý. Strýc jej přivedl do Říma na blízko dvoru

císařskému. Zde seznal sv. Marcella, papeže, který Pankrácia vyučil sv. víře. Strýc zemřel. Sv. Pankrác 14letý zůstal sám ve světě se svým bohatstvím a náboženstvím. Dioklecian tehdy pronásledoval křesťany a doslechl se, že bohatý Pankrác byl pokřtěn. Zavolal jej a hrozil mu smrtí. Čtrnáctiletý Pankrác odpověděl, že jest hotov zemřít, »neboť Kristus, náš mistr, vdechuje v duše služebníků svých, i tak mladých jako jsem já, statečnost k umírání pro jméno jeho«. Císař dal jej popraviti mečem na »cestě Aureliově«. Tam ležel do rána, kdy jej zbožná paní zabalila do plátna a pochovala v katakombách, které dle něho dostaly jméno. Vezměte výrok sv. mládence, co praví o té tajemné síle dítek Kristových! Bůh vdechuje v duše služebníků svých statečnost — sílu i k umírání. Vůle, která Bohu slouží, nabývá zvláštní síly a statečnosti. Když plnou měrou slouží, pak činí pravé divy pevné vůle v dobré. Sv. Pankrác není jediný příklad toho zjevu. Dalo by se jich uvésti celá řada. (Sv. Vit, sv. Emerentiana, sv. Anežka atd.)

Zvláštní sílu v pokušeních působí služba vůle v službě boží, tak že vůle jest nepřekonatelná. Příklad uvedu ze života sv. Lucie (13. prosince) Tato světice před soudem krásně se bránila. Když slovy ji nemohli přemoci a k oběti pohanské přiměti, pohrozil soudce: Přestanou tvá slova, až začnou padati rány. Jemuž ona: »Služebníkům božím nemohou scházeti slova, protože od Krista Pána jim praveno: Nepřemýšlejte jak a co byste pravili, bude vám dáno v onu hodinu, neboť nemluvíte vy, ale Duch sv. ve vás.« Soudce Paschasius děl: »Což jest v tobě Duch sv.?« — Odvětila: »Čistí a zbožně žijící jsou chrámem Ducha sv.« Proto napadla soudci zlá myšlenka: »Poručím tě odvésti do špatného domu, aby tě Duch sv. opustil.« — Jemuž panna: »Jestli mne tam proti mé vůli poručíš zkaziti, čistota má bude dvakrát korunována.« Proto poručil ji odvésti. Však hle. Takovou tíhou sv. Lucie stála na zemi, že ji nemohli odvésti, proto obložili ji smolou a mečem ji umučili. Odkud ta síla ve sv. Lucii? Patrně od Ježíše Krista, který svým služebníkům dodává zvláštní síly v okamžiku pokušení. Jaké povznášející poučení všem, kdož čistě a zbožně chtějí sloužiti Pánu. V pokušení může každá duše bohabojná spoléhati na pomoc a sílu Ducha sv.

Podobně v době utrpení životního vůle v milosti boží nabývá takové síly, že jejímu klidu se musíme diviti. Sv. Alžběta, zakladatelka nemocnice a sester ošetřujících, milovala svého manžela skutečnou něžnou láskou manželskou, tak že jí bylo velmi bolestno svoliti, aby milovaný manžel její konal křížácké tažení víceleté. Přinesla tu obět z lásky pro dobrou věc svaté církve. Manžel její zemřel na křížácké výpravě. Místo živého přinesli jí jen kosti jeho a položili před ní. Sv. Alžběta pravila: »Kdybych jediným vlasem mohla jej vzkřísiti — proti vůli boží neučinila bych to.« S klidnou myslí snesla tuto ránu jako innohou jinou. Odkud ta síla v utrpení? Že plna byla milosti a síly. Toť jest ona tajemná příčina mnohých podivných zjevů životních.

V této pravdě leží tolik poučného a praktického pro veškeren život každého člověka. Na příklad zdá se ti, že některá zjevená pravda jest proti rozumu: Jen spoj vůli svou s vůlí boží a bude rozum tvůj tak posílněn, že uvidíš ihned, že neodpírala pravda rozumu, jako vůle pravdě.

Snad se ti zdá, že některému hříchu nemůžeš odvyknouti, jen užij té tajemné síly v nás — svobodné vůle — plnou měrou a budeš viděti, že jest to stejně možno jako jiným věcem odvykati. Vše můžeme skrze toho, který nás posiluje. Aneb soužení se zdá býti nesnesitelné a ďábel chystá ihned východiště z tohoto světa. Řekni odevzdaně: chci vzíti kříž z vůle boží, a budeš ho cítiti jen polovici.

Mnozí lidé trpí, jako byli mnozí umučeni, ale mnozí nemají zásluhu utrpení životního, protože to není pro Boha. O svatých mučednících užívali Otcové slov »zabit a korunován«. Mnohý člověk byl zabit a nedošel koruny. My však tak nesme kříž života, abychom byli obrazem slov sv. Otců: zemřel v kříži i korunován slávou pro něj. Amen.

Fr. Vaněček.

Neděle po Narození Páně.

Mocná jest vzpomínka na Boha všudypřítomného.

»Kterážto nevycházela z chrámu.«
(Luk. 2, 37.)

O zbožné stařeně, vdově Anně, praví dnešní evangelium: »Nevycházela z chrámu, posty a modlitbou sloužíc Bohu dnem i nocí«. Evangelium to předčítá se v poslední neděli občanského roku, v oktávě Narození Páně, abychom příkladu jejímu nejen se obdivovali, ale i následovali a tak našli zalíbení u novorozeného Vykupitele. Ke konci roku máme se ohlédnouti zpět do dnů minulých a uvážit, jak jsme dle příkladu zbožné stařenky Bohu sloužili, a pro nový rok dle toho učiniti opravdové předsevzetí, že se přičlníme, abychom dle příkladu jejího horlivě povinnosti své konali. Modlitbu, půst, t. j. odříkání se světských žádostí nezřízených a pilnou návštěvu chrámu Páně káže nám svým životem zbožná stařena Anna. Modlitba jest spojení s Bohem, rozmluva s ním; návštěva chrámu jest hledání Boha za různým a důležitým úmyslem, účastenství při nejsvětější oběti chvály boží, díků, prosby a usmírování Boha; půst jest krocení nezřízených žádostí z lásky k Bohu, aby Bůh nebyl hrubými hříchy urážen. Boha míti stále na mysli, Boha hledati ve všem, Bohu sloužiti zapíráním sebe — toť jest účel náš na zemi.

Bůh jest všudy kolem nás, Bůh jest v nás; a tato ustavičná vzpomínka na Boha všudypřítomného jest velice mocná a spasitelná, neboť chrání nás před hříchem a nabádá k dobrému.

To buď předmětem dnešního rozjímání.

P o j e d n á n í.

1. Vidáme často lidi, kteří žijí bez Boha v nevěře a nepravostech, ale málokdo klesne tak hluboko, aby se nestyděl hřešiti před člověkem spravedlivým a neměl k němu úcty a ohledu. V tom viděl pohanský filosof Seneka prostředek, kterým možno se uchrániti hříchu. Proto doporučoval svým žákům, aby při každé řeči, při všech skutcích si mysleli, že stojí u nich muž poctivý a spravedlivý, který každé hnutí jejich pozoruje. A rada tato přinesla mnoho krásného ovoce. Působí li tedy již pouhá představa o přítomnosti pohana s vlastnostmi přirozenými tolik na srdce lidské, oč mnohem více musí působiti skutečná přítomnost zbožného křesťana s vlastnostmi nadpřirozenými. Sv. Stanislav Kostka už jako malé dítě vynikal zvláštní bezúhonností, tak že za jeho přítomnosti nikdo se neopovážil prouésti slova neslušného; ba každý pohledem naň byl váben ku čistotě a nevinnosti. O sv. Romualdu se vypravuje, že jeho přítomnost zahabovala největší hříšníky. Jeden vévoda pravil, že více se bojí pohledu toho světce nežli přísného oka některého panovníka. Sv. Řehoř Nazian. vypravuje, že jedna žena pohanská byla již blízko, že bude svedena ke hříchu. Najednou však pohlédla na stěnu a viděla obraz pohanského filosofa Polaemona, který byl pro svůj bezúhonný život v úctě u všech lidí. Pohled ten měl účinek, že zastyděla se a opustila blízskou příležitost ke hříchu.

Denně vidáme, jak děti bojí se hřešiti u přítomnosti rodičů, poddaní u přítomnosti představených, učedníci u přítomnosti mistrů atd. Ba který pán, jenž má ještě trochu studu, odváží se hřešiti u přítomnosti nejposlednějšího sluhy? — Jestliže tolik zmůže přítomnost lidí, čím teprve přítomnost Boha samého! Zajisté mnohem více než přítomnost smrtelného a hříšného člověka, prostého sluhy, obraz váženého pohana.

Vůle člověka jest sice zkažena a nakloněna ke hříchu, ale nikdy není člověk tak zlým, aby hřešil hrubě, věří-li ve všudy-přítomnost boží a má ji stále na mysli. Bůh jest při nás všudy, Bůh jest v nás, zná naše nejtajnější myšlenky. Ponoříme-li mysl do širokého oceánu, obklíčí voda houbu shora i zdola, ze všech stran a naplní póry všecky. Tak pronikne Bůh celou bytostí naši a nemožno se nikam před ním uschovati. Proto volá žalmista Páně: »Kam půjdu od ducha tvého, Bože můj, kam před tváří tvou uteku? Jestliže bych vstoupil na nebe, tam jsi ty, pakli bych sestoupil do hrobu, přítomen jsi; vzal-li bych křídla svá a bydlil v končinách moře, i tam ruka tvá provodí mne a držeti mne bude pravice tvá.« (138.) A pln důvěry a neohroženosti volá proto: »Kdybych chodil uprostřed stínu smrti, nebudu se báti zlého, neboť ty jsi se mnou.« (22.)

Bůh však není jen svědkem našich myšlenek, řečí a skutků, který má zálibení nad skutky dobrými a ošklivost nad zlými, Bůh jest zároveň naším soudcem, a to nejvyšším spravedlivým, který dobré odměňuje a zlé trestá. Který pak tedy zločinec bude ko-

nati něco zlého u přítomnosti soudce, který musí zlo trestati? »Koná-li zločinec něco zlého před soudcem,« praví sv. Petr Chrysolog, »pak není proň žádná omluva.« — »Ját jsem soudce, já jsem svědek,« volá Bůh ke každému z nás slovy proroka Jeremiáše (26.), »moje jest pomsta.« Toto věřiti, na to stále mysliti, a přece hřešiti, to je nemožno u člověka rozumného. »Proti Bohu hřešiti,« praví sv. Augustin, »jest pokaždé zločinem, ale Boha hrubě urážeti a tupiti jest u rozumného nemožností,« to by byl vrchol zločinu.

Mnozí věří v Boha všudypřítomného a přece hřeší, odkud toho příčina? Eva věřila, ale víra byla mrtva, když ruku vztáhla po ovoci.

David věřil, když Uriáše poslal do boje, aby padl; víra však jeho byla ohněm pokušení slabá. Člověk zapomíná v okamžiku na přítomnost boží, vzpomíná však hned po hříchu. »Tys byl při mně, ó Bože,« pravil Augustin, dokud hřešil a vězel v bludech, »ale já nebyl u tebe!« Třeba tedy stále mstí Boha na mysli a modliti se při tom, aby Bůh neopouštěl. Bůh vždy dá tolik milosti, aby člověk neklesl.

Bůh zkouší často člověka, neodstraní pokušení, jež člověku připravuje tělo jeho, svět a ďábel, ale pomáhá, aby člověk pokušení překonal. Proto volá žalmista Páně: »Zkusil jsi nás, Bože, ohněm nechal projíti, jako se přepaluje stříbro. Šli jsme skrze oheň, avšak uvedl jsi nás v občerstvení. Požehnan buď za to Hospodin, kterýž neodvrhl modlitby naše a milosrdenství svého neodňal od nás« (65, 10). Blah. Tomáš Kemp. praví: »Oheň zkouší železo, pokušení pak spravedlivého křesťana. Častokráte nevime, jak mnoho můžeme, až pokušení ukáže, co jsme.« — Sv. František Saleský praví: »Pokušení jest bojiště, kde se cvičíme užívati zbraně božské milosti proti nepřítelům své spásy.« Kdo se Boha bojí, ten vždy pevně stojí. Sv. Jan Zlatoústý, kterému brozila císařovna Eudoxie vypovězením ze země řekl vesele: »Jak, císařovno, ty mne chceš strachem naplniti? Což nevíš, že Bůh jest všudy a naplňuje nebe i zemi? Vyžeň mne, kamkoli chceš, všudy naleznu Boha svého.«

2. Vzpomínka na Boha všudypřítomného pobádá nás dále k dobrým skutkům. Chce-li rolník, aby hospodářství prospívalo, musí sám býti přítomen, ne tak pro práci, kterou koná, jako spíše pro služebné, aby svědomitě pracovali. Jak bychom my neměli horlivě pracovati, stojí-li při nás ustavičně Bůh, aby nás sílil a za práci odměnil? Vidí-li vojn ve válce, že jenerál naň hledí, napne všechny své síly, aby se v boji vyznamenal. Na nás hledí nejvyšší Pán, Bůh sám. A jaké odměny dostane se vojínu statečnému? nějaké ozdoby, pochvaly, peněžního daru a p.; co je to vše proti věčné odměně, kterou Bůh slíbil všem, kdo povinnosti svědomitě konají!

Jaké obtíže a nepříjemnosti ukládají si často lidé, aby v přítomnosti nějaké vysoké osoby nezdáli se býti nezpůsobnými. Sv.

Ambrož vypravuje, že jednou Alexandr Veliký přinesl obět jednomu z bohů svých. Blízko u krále stál hoch jeden s pochodní. Pochodeň již dohořela a obět ještě nebyla u konce. Aby krále z pobožnosti nevyrušil, neodhodil pochoděň dohořelou, ač měl ruku popálenou. Z úcty ke králi pozemskému snášel hoch broznou bolest. Což má činiti křesťan při myšlence: »Bůh mne vidí, Bůh dobrotivý, spravedlivý, všemocný slyší moje vzdechy, vidí moje námahy a utrpení, počítá své slzy; Bůh nenechá mne bez odměny! I kdyby před světem to dobro, jež jsem vykonal, zůstalo skrytým, Bůh o něm ví, Bůh na ně nezapomene!«

Tak viděl Bůh, jak starý Tobiáš mrtvé v noci tajně pochovával, jak světci, poustevníci, žili v odříkání a sebezapření, jak jiní sloužili nemocným, jiní vyučovali dítky pravdám náboženským, evangelium kázali pohanům v nebezpečí života v největším strádání atd. Ani jediný krok nezůstane bez odměny. Ba i vůli dobrou, jež nemohla býti provedena, chce Bůh odplatiti.

Podobně i při dobrých skutcích není Bůh pouhým svědkem, ale pomocníkem; posiluje nás a chrání a odměňuje už zde na světě, naplňuje srdce naše spokojeností a nebeskou radostí. »Jedenkaždý vezme odplatu podle své práce.« (1. Kor. 3.)

Když Napoleon I. stál před bitvou v Egyptě s Mameluky blízko pyramid r. 1798, 21. července, mluvil k vojnům, aby je k statečnosti povzbudil. Ke konci řeči pravil, ukazuje na pyramidy: »Čtyry tisíce let hledí tyto na vás.« To stačilo, aby Francouze učinilo nepřemožitelnými. Neohroženě vrhli se do války a dosáhli vítězství. Jestliže čtyry tisíce let staré hromady kamení nadchly vojny ke statečnému boji, aby si pochvaly svého pána zasloužili, jak mnohem více má nás nadchnouti vzpomínka na Boha všudypřítomného, vševědoucího, nejvyššího spravedlivého a dobrotivého, který na nás hledí a slibuje odměnu nekonečnou!

Budeme-li Boha míti stále na mysli, Boha nositi ve svém srdci, s Bohem a pro Boha vše konati, budeme se podobati zbožné stařeně dnešního evangelia, budeme se dotýkati sice nohama země, ale obcování naše bude v nebesích, odkudž očekáváme odměnu Pána našeho Ježíše Krista. (Fil. 3, 20.)

V. Strh.

Neděle po Narození Páně.

Slavnost svatého Jana, apoštola evangelisty.

Dr. Antonín Ondroušek, katecheta v Ml. Boleslavi.

»To jest ten učedník, kterýž svědectví vydává o těchto věcech a napsal ty věci; a víme, že pravé jest svědectví jeho.«
(Jan, 21, 24.)

Slavíme dnes, nejmilejší, neděli po Narození Páně, slavíme však též slavnost miláčka Páně sv. Jana, jenž nám evangelium zanechal, kterým svědectví vydává o Kristu Pánu. Toto evangelium, jakož i evangelia ostatních sv. evangelistů, i Písmo svaté se každou nedělí a svátek z rozkazu sv. církve věřícím předčítá v našich chrámech, jakož se to i dnes stalo, a přece, nejmilejší, často slyšíme předhůzku: »Církev katolická zapovídá čtení Písma svatého.« Ke cti sv. Jana evangelisty a novorozeného Spasitele uvažujme tudíž dnes, co o této námitce souditi dlužno.

P o j e d n á n í.

1. Církev katolická zapovídá čísti Písmo sv. Toť bude sotva pravda. Už na první ráz zdá se to velice pravděnepodobno, neboť církev katolická má největší úctu před bibli. Ona jest dle jejího soudu kniha knih. Nejpřednější, nejsvětější, jako žádná jiná kniha tohoto druhu neexistuje. Proto zachovala bibli co nejpečlivěji. V době, kdy ještě nebylo žádného umění knihtiskařského, byla bible, Písmo sv., opisováno v mnoha klášteřích, farách a biskupských palácích po tisících s úzkostlivou, obdivuhodnou pečlivostí a rozšířováno. Po vynalezení umění tiskařského rozšířováno bylo Písmo sv. touto cestou co nejrychleji a nejjistěji.

Podle nauky církve jest Písmo sv. inspirováno od Ducha sv., t. j. spisovatelé byli při skládání jeho pod vlivem Ducha sv., jenž, pojímáme-li věc v širším smyslu, jim myšlenky vnukal péro jejich řídil. Ono není pouze bez bludu, jako kterákoliv jiná obzvláštní kniha — nýbrž ono jest svaté, poněvadž od věčné pravdy, od Boha pochází. Žádná sekta nemůže výše ceniti bible, jako ji cení církev. Z ní čerpá církev (vedle ústního podání) důkazy svých nauk.

V skutku není žádné absolutní záповědi čtení Písma sv. V původní řeči, podobně v latině a řečtině může čísti bibli každý, kdo tyto řeči umí, muž, žena, kněz, laik, předpokládaje, že od katolíků vydána a biskupskou approbaci (schválení) obdržela. Toto poslednější jest jen potřebné k vůli jistotě, že v ní nic vynecháno, nic přidáno, nic změněno, nic zfalšováno nebylo: neboť kde může vykonávati každý jednotlivý člověk takovou kontrolu? Kontrolu, jež přece potřebná jest, kdyžtě nesprávnosti docela vždy nepocházejí ze zlomyslnosti, nýbrž jen následkem lidské slabosti, malého přehledu, spěchu a pod. býti mohou.

Je-li nějaká bible vydána od akatolíka nějakého, tož ji může čísti beze všeho ten, jeuz se theologickými anebo biblickými spisy

obráti musí; tedy katotický odborník. On má po ruce jistou, neporušenou bibli, kterou vždy míti může ku porovnání, ke kontrole.

Též v mateřské řeči může se bible čísti, když jen od apoštolské Stolice approbována (schválena) jest, anebo pod dozorem biskupů vydána a poznámkami opatřena jest, jež vyňaty jsou ze sv. Otců a katolických učenců. Může na př. každý člověk čísti bibli Svatojanskou (nákladem Dědictví Svatojanského), která z původního textu znovu přeložena, poznámkami vysvětlena byla a schválení metropolitou českého obdržela.

Šmahem zakázány jsou jen všechny od leckterého akatolíka v řeči lidu pořizené překlady bible, zvláště ony, které rozšiřovány jsou společnostmi biblickými, od římských papežů více než jednou odsouzenými. Tento zákaz jest dobrý a spravedlivý, záhodný a spasitelný, poněvadž přece absolutně žádné garancie (záruky) pro to nemáme, že překlady jsou správné. Kolik jest různých biblí! Každý protestant se domnívá, že může bibli z původního textu anebo z řečtiny anebo latiny vydati. Často přeceňuje své vlastní síly, často ukvapuje se se svojí prací, často mu mnoho nezáleží na věcném podání věci, často falšuje zúmyslně. Už přední protestanté falšovali — a tak to běželo dále. Poněvadž jednotlivý katolický čtenář není s to, aby překlady zkoumal, vydává se v nebezpečí, že bude do bludu uveden. O některém vydání možno věděti už napřed, že bylo falšováno, člověk uvádí tudíž svou víru vědomě do pokušení, což se neděje bez hříchu.

Což tedy znamená fráse, že katolická církev zakazuje čtení Písma sv.? Ona jest lež. Církev katolická ctí, váží si, miluje bibli, jak ji žádná heresie ctíti, vážiti si, milovati nemůže (jak se nakládá brozně s bibli od evangelických učenců!). Ona dovoluje čtení Písma sv. nejen kněžím, nýbrž i laikům. Církev jedná úplně dle povinnosti, opatrně a láskyplně, když vyžaduje určitá pravidla jistoty, aby čtení neškodilo, nýbrž prospívalo. Bezuzdné čtení za všech okolností dovolovati, znamená dáti jednotlivým čtenářům meč do ruky, kterým se může hájiti eventuálně znalý ve válce, nezkušený však se poraní.

2. Jak obtížné je tak mnohé místo Písma sv.! Filip spěchal k němu a slyšel ho čísti (pokladníka královny ethiopské) proroka Isaiáše, a řekl: »Myslíš, že též rozumíš, co čteš?« On pravil: »Jak bych to mohl, když mi nikdo nevysvětluje?« (Skut. 8, 30. 31) »To především vězte, že žádné proroctví Písma vlastním vyložením se nestává.« (2. Petr. 1, 20.) »I nejmilejší bratr náš Pavel, podle dané sobě moudrosti vám psal; jako i ve všech listech, mluvě v nich o těch věcech, v nichžto jsou některé věci nesnadné k srozumění, kteréžto neučení a nestálí lidé převraceli, jakož jiná Písma, ke svému vlastnímu zahynutí.« (2. Petr. 3, 15.—16.) Luther, který odmítl pro sebe veškeru autoritu a považoval sebe za neomylna, Písmo sv. dle svého smyslu upravoval, stěžoval si do jiných, kteří jinak vykládali než on, a se domnívali, že Písmo sv. jest z vosku, jenž se dá kroučiti dle libosti.

Žasneme, když shledáme, jak korektně a láskyplně církev sv. jedná. Čte-li lid bibli (Písmo sv.), tož musí býti jist (approbačí, t. j. schválením), že vše správně do řeči mateřské přeloženo bylo, a on musí vysvětlení dostati o temných místech připojenými objasňujícími poznámkami.

K jak hloupým výkladům a kritickým následkům nekontrolované čtení Písma sv. vésti může, toho několik nádherných příkladů z různých spisů páně Emanuela Veitha.

Jeden v Písmě sv. sčetlý blouznivec, jak Garassus vypravuje, ukradl jednomu svému příteli plášť. Když mu proto domlouvali, pravil, že se to stalo z vnitřního puzení ducha, jakož psáno jest: »Jeden druhého břemena noste.«

Jiný, jménem Gerard Eutens, zabil svou ženu, která zůstala neplodnou, sekýrou. Když byl vyzván, aby se zodpovídal, ospravedlňoval se a pravil: »Všeliký strom, kterýž nenese dobrého ovoce, budiž vyřazen.« (Mat. 7. 19.)

Jeden rouhač, jenž popíral nesmrtelnost duše, nalezl pro to důkaz dokonce v Písmě sv.: »Stejný jest zánik člověka a nemá člověk před zvířetem žádné přednosti.«

Jiný zase blázen dokazoval z téhož pramene, že i zvířata budou prý spasena: »Lidi a zvířata zachrániš, ó Hospodine.«

Nikdo není s to s jistotou udati, v kolik rozkolů se novotáři roztříštili. Jak se to stalo? Napřed upírali autoritu církve, pak povrhli tradicí, pak uznali jediné a pouze bibli jako normu (pravidlo) víry, vhodili nescíslný počet bibli mezi lid, doporučeli bezuzdné čtení Písma, a co bylo následkem? — Ze si každý každé místo dle svého dobrozdání upravoval — nekonečné rozkoly povstaly. To jest následek předstíraného osvobození ode jha zakazování čtení Písma se strany církve katolické.

Jak často můžeme slyšeti a čísti, že katolická církev bibli hájí pod stůl, zamyká do skříní, nechává zaprášenou práchnivěti. Mnoho katolíků prý docela už ani neví, že nějaká bible jest, jiní štítí se prý jí se dotknouti, jakoby, kdyby jí do rukou vzali, se potřísnili.

Pomluva! Církví jest bible knihou knih, kterou pečlivě střeží, chrání před porušením, věřícím podává pod oddůvodněnými, opatrnými, mateřsky pečlivými návody ke čtení, jejíž studium činí kněžím za nejpřísnější povinnost, z níž strážcové Sionu mají snésti zbraně proti nepřítelům, kazatelé látku, odůvodnění, vysvětlení k naukám víry a mravů.

Jen v rukou církve jest Písmo zajištěno před zneuctěním. Protož zaslibme dnes novorozenému Spasiteli světa, že rádi budeme slýchatí sv. evangelium, které on hlásal, jež sv. evangelisté nám napsali, a jež církev katolická neporušena zachovala a nám je předčítá a též nám ke čtení podává. Tak budeme sileni u víře, utvrzováni v naději a rozohňováni v lásce, abychom věčné blaženosti jednou došli milostí novorozeného Spasitele světa. Amen.

Dle Jiřího Freunda C. SS. R.

Sv. Jana Evangelisty.

Život duše.

»Učedník ten neumře.« (Jan 21.)

Jest to zvláštní v povaze člověka, že raději stará se o jiné, zvědavě pátrá po skutcích bližního, zvláště když se domnívá, že bližní výše stojí a u Boha má větší ceny. Tak zlobil se Kain, že obět Abelova byla Bohu přijemnější nežli obět jeho. Tak zlobili se bratři Josefovi, když jim své sny vypravoval, z nichž mohli souditi, že dojde veliké slávy a bude jim panovati. Podobně zarazili se sv. apoštolové, kdykoli Jan blízko byl Pánu Ježíši a Pán ho tak miloval, domnívajíce se, že bude z nich nejpřednějším; ba nemohli už déle potlačiti vnitřní starost a strach, tak že konečně Petr jménem všech ptal se Pána Ježíše: »Pane, co pak tento? co se stane s ním, jaký osud ho očekává? Nám předpovídáš pronásledování a utrpení i smrt, co se stane s Janem, kterého nejvíce miluješ, bude také trpěti, umře jako my?« A tu stalo se Petrovi, jak se stává těm, kteří se mnoho vyptávají, že totiž uslyší, čeho se nejvíce obávali. Petru záleželo na tom, zdali i Jan zemře; i slyšel opak: »Chci, aby on tak zůstal, dokudž nepřijdu«, odpověděl Pán Ježíš; »nebude trpěti jako ty, nebude ukřižován jako ty, nýbrž já chci, aby tak zůstal; co tobě po tom?« »Ale jak zůstane,« mohl se tázati Petr, »když neumře?« — »Učedník ten neumře, chci, aby tak zůstal.« — Nerozuměl Petr slovům Kristovým. Něco jiného jest: on zůstane, jak jest; a něco jiného: on neumře. Kristus neřekl, že vždy tak zůstane, ale že zůstane, dokavadž nepřijde. Neumřel Jan, neumřeme ani my, budeme-li Jana následovati. O této smrti, které můžeme uniknouti, chci dnes promluvit.

P o j e d n á n í.

Když praotec Adam přestoupil přikázání boží, následoval hned trest smrti, jemuž nížádný člověk ani Kristus sám v těle lidském neunikl, jak sv. Pavel praví: »Uloženo jest jednou umřítí lidem.« Není tedy nic jistějšího než smrt, a zákon ten nemá žádné výjimky. Byl-li Jan člověkem jako jiní a nebyl-li větším než Kristus, podroben byl nutně také smrti. Poněvadž však člověk se skládá z těla a duše, z těla smrtelného a duše nesmrtelné, rozeznáváme také dvojitou smrt, a sice smrt dle těla a smrt dle duše. Pro hřích přišla na člověka smrt obojí, tělesná a duševní. »Skrze jednoho člověka hřích přišel na tento svět a skrze hřích smrt,« praví sv. Pavel. (Řím. 5, 12.) V této smrti duševní byli všichni lidé počati a Bůh nikoho neosvobodil od té smrti leč neposkvrněnou, bez poskvrny prvotního hřichu počatou panenskou matku, Marii.

Proto i Jan umřel dvojitou smrtí, tělesnou ale i duševní, když v dědičném hřichu byl počat a se narodil. Jak tedy mohl říci

Kristus, že Jan nikdy neumřel? Avšak jako smrt jest dvojná, tak jest dvojná i život, a sice dle těla a dle duše. Jan začal žít, když v životě matky byl počat a pro svět se narodil, avšak dle těla, nikoli dle duše; neboť duše neměla ještě života duchovního, poněvadž byla ve hříchu dědičném a bez milosti boží. Kdo dá této šlechetné duši život? Ježíš sám proto na svět přišel, abychom život měli. Ježíš, slunce spravedlnosti, dotkl se svými paprsky milostnými duše Janovy, řekl jen: následuj mne, a Jan stává se Janem, t. j. milostí, a začíná žít a následuje Krista. Žil tedy Jan dle duše v milosti boží, a sice v tak drahocenné milosti, že jedině o něm bylo možno říci: »učedník, kterého miloval Ježíš«. Žil v ustavičné milosti, tak že možno říci o něm: »učedník ten neumřel nikdy«.

Co vlastně připravuje duši o život? Hřích jest to; a Jan nikdy nezhřešil a proto také nikdy neumřel. Že hřích usmrcuje duši, t. j. bere jí pravý život milosti, praví Bůh u Ezechiele, řka: »Duše, jež zhřeší, umírá.« (18, 20.) A sv. Pavel praví: »Odplata za hřích jest smrt, ale milost boží jest život věčný.« (Řím. 6, 23.) Že Jan pak nikdy nezhřešil, svědčí Theofylakt, který nazývá Jana nejnevinnějším a bezúbožným. A sv. Tomáš Aqu. praví, že proto byl od Krista nejvíce milován, poněvadž jediný z apoštolů byl vždy bez hříchu, což jest jasným svědectvím jeho stálosti a nesmrtelnosti. I ostatní apoštolé obdrželi milost od Pána Ježíše, ale ztratili ji a umřeli dle duše: Petr v trojím zapření svého Mistra, Tomáš v nevěře, všichni kromě Jana opustili svého Mistra, jediný Jan setrval pod křížem; všichni tedy umřeli, jediný Jan žije a neumírá. My všichni dle duše zemřeli, jak praví sv. Pavel: »Všichni byli jsme z přirozenosti synové hněvu. Bůh pak, kterýž jest bohatý v milosrdenství, pro převelikou lásku svou, kterou zamíloval si nás, když i jsme byli mrtvi v hříších, spolu obživil nás v Kristu, jehož milostí spasení jsme.« (Efes. 2, 3.)

Ten, kteréhož jak nemluvně vidíte ležeti v jesličkách, jest původcem našeho života. Jako Bůh svou všemohoucností v tělo duši vdechl, když nás stvořil, tak Ježíš svou láskou vlil v duši milost, když nás vykoupil.

Abychom však obromnou cenu tohoto duchovního života lépe poznali, přiblížme se blíže k božskému dítěti v jesličkách a pochopíme, jak draze byl nám tento duševní život zjednan.

Jeho očka jsou plna slz a začala dřívě plakati než na svět pohlížeti. A proč? Jako slunce, dřívě nežli vyjde, posílá napřed blahodárnou rosou ranní, aby květiny, jež za noci se uzavřely, rosou byly občerstveny, a tím snáze vycházejícímu slunci mohly se otevřít: tak posílá nám božské, nově vycházející slunce hojné slzy, plačící božské dítě skrání naši duši spasitelnou rosou slz, abychom my konečně otevřeli opět oči vůči milosti, které tak dlouho za noci hříchů byly uzavřeny a zatemněny. Spasitelná to rosa oček nebeského dítěte! Možno zvolati s Isaiášem: »Živi budou mrtví tvoji, nebo jako rosa světla rosa tvá.« (26, 19.) Proč tolik vzdechů vychází z úst zimou se třesoucích božského dítěte?

My sami je vynutili. Když Bůh dal život Adamovi, vdechl mu jej. Adam a my v něm všichni hříchem zemřeli, proto vzdychá Bůh v člověčenství, Ježíš v jesličkách, aby dechem svým duším našim zase vdechl ducha života, milost boží, a my mohli zvolati s Davidem: »Obrátiv se obživil jsi mne a z propasti země zase vyvedl jsi mne.« (Ž. 70, 20.) Proto vidíme jeho tvářičky a ručky mrazem a zimou ztuhlé, poněvadž všechno teplo našim duším dal ze sebe, aby byly zase živé.

Ano, krev sama proudí již v žilách a chce za několik dní býti prolita, aby nám život dala. Jak neslýchaný to způsob — oživovati jiné. Nebylo dosti na slzách, vzdychání a na teple, i krev musila býti prolita. Ejhle, jak drabým a vzácným jest život duše, co stála Ježíšovi milost naší duše, a jak my příliš málo si milosti té vážíme.

Kdo je z nás, o němž by se mohlo říci: uředník ten neumře, má život duše, který od Krista obdržel a ještě ho neztratil! Jak málo Janů bychom našli, ač přece život duše jest tak drahocenný, že jediným hříchem může býti ztracen! Jaký strach má člověk před smrtí tělesnou, a hřichu, který duši béře život, se neleká! Že ztrácíme život tělesný tak brzy a lehko, není divu, poněvadž tělo podrobena jest tolika nebezpečím smrti. Že však duše tak brzy hyne a život duševní tak často bývá ztracen, jest velikým divem, neboť jen jediná věc, a sice hřích, může nás o život ten připravit, o život, který daleko dražší jest než tisíc životů tělesných. Abychom získali přízně lidské, nešetíme často ani času ani námahy; milosti boží však, na níž závisí celá věčnost a život věčný, tak málo si vážíme, že jediným okamžikem ztrácíme, co má cenu největší. »Dobro jediné milosti,« praví sv. Tomáš Aquin., »má větší cenu než dobro přírody celého okrsku zemského.«

A přece toto dobro, v němž život náš záleží, bývá tak laciné a hazardně prodáváno, že se nabízí za jediný okamžitý požitek tělesný, za nepatrný zisk časný. Jak mnozí lidé vyměňují své prvorozenství, milost boží, kterou mají nárok na dědictví nebeské, za hanebnou rozkoš, nepatrnou radost chvilkovou, jež nemůže nikdy ukojiti srdce lidské, podobni Esauovi, který za čočovici zřekl se dědictví po otci. Jak mnozí lidé mohou naříkati s Jonathanem: »Okoušeje, okusil jsem maličko medu, a hle, já umírám« (1. Král. 14, 43), hřichu jsem se dopustil a ztratil milost boží, život své duše! Ó jak pošetilí obchodníci, kteří nevýslovné poklady zaměňují za největší zlo. O nevýslovné ceně milosti boží praví sv. Augustin: »Milost boží převyšuje nejen všechny hvězdy a celá nebesa, nýbrž i anděly všechny.« To dobře věděl sv. Jan, milostí nadaný, a proto od Krista obdrženou milost nikdy neztratil, stále zůstal takovým a neumřel. »Uředník ten neumře.«

Blanka, královna francouzská, říkávala, že by raději viděla svého královského syna Ludvíka bez hřichu ležeti na marách mrtvého, nežli seděti na trůnu královském bez milosti boží. Lépe

mnohem by bylo, milí rodičové, viděti dítky vaše mrtvé nežli bez milosti boží. Oplakáváte smrt časnou, kterou nemůžete odvrátiti, a nepláčete nad smrtí duše, které jste při trochu svědomité výchově mohli zabrániti.

Zachovati milost boží, život duše, není tak těžkým. Sv. Jan dává návod, jak to učiniti. V 1. knize Mojžíšově stojí psáno o stromu života, který byl uprostřed ráje. Kdo s něho požíval ovoce, neměl nikdy umříti. Toho prostředku použil sv. Jan. Ovoce toho stromu udrželo jej v stálém životě. Stromem jest Maria Panna, ovocem života plod života jejího, požehnané dítko Ježíš. Jak mohl Jan umříti, který obdržel strom i s ovocem? Čeho mohl Jan z tohoto ovoce čerpati leč život? Když Jan ležel v klně Ježíšově (při poslední večeři), okusil ovoce života a obdržel tolik síly, aby život věčně uchoval. Jak mohl Jan umříti, když Maria, strom života, stala se jeho dědictvím? »Ejhle, matka tvá« a od té hodiny přijal ji učedník k sobě. (Jan 19.)

Vidíme z toho, co Jana udrželo v tomto duchovním životě milosti, ovoce totiž a strom života, Ježíš a Maria. Chceme-li také stále žíti a setrvati v milosti boží, utecme se k Ježíšovi a Marii Panně. Naskytnou-li se předešlé příležitosti ke hříchu, budou-li sváděti pokušení, pocítíme-li slabost duše, hledejme pomoc u Ježíše a Marie Panny. Toto ovoce a tento strom života posilní nás proti všem úkladům a propůjčí duši sílu, aby nepříteli spásy zapudila.

Kdyby celý svět přinášel zkázu, kdyby ďábel užil veškeré lsti, kdyby tělo a smyslnost chtěly ovládnouti duši a ji o život připravit, pomocí Ježíše a Marie setrváme v milosti a dosáhneme slávy věčné.

V. Strh.

Na sv. Silvestra.

»Na počátku, Hospodine, ty jsi zemi založil: a dílo rukou tvých jsou nebesa. Onať zabynou, ty pak zůstaneš, a všecka jako roucho zvetšejí. A jako oděv změníš je a změněna budou; ty pak vždycky tentýž jsi a léta tvá nepřestanou.« (Ž. 101, 26.—29.)

Stará to píseň! Žalmista ji pravděpodobně pěl uprostřed krásného Babylonu v zajetí, když sv. město Jerusalema leželo v ssutinách. Tenť jest zákon boží, že vše podléhá změně, mimo Boha a sv. vůle jeho. Zákon změny vidíme kolem sebe každý den, ba každý okamžik, a cítíme jej napsaný ve vlastním těle, které se stále mění. Ale i druhá naše polovice, duše, jest schopna změny teď, a sice může dostati lepší podobu k obrazu božímu, či zhoršiti ji proti obrazu božímu. A zde si tkáme každý věčný oděv svůj, jak si jej tká nevěsta milenci svému — tak duše naše Ježíši Kristu.

Ta nebesa, která vyprávějí slávu boží, jsou dílem rukou božích, ale i jejich vlastností jest změna, pomíjejícnost — kdežto Hospodin jest beze změny a vždy týž. Nebesa zvetšejí jako šat, kterým se odíváme, který v jednom nebo ve dvou letech zvetší. Nebesa snad teprve v millionech let, ale zvetší také, a Bůh změní je tak lehce, jako my změním šat svůj. Jako oděv změníš je a změněna budou. »Všecka vojska nebeská (dí Is. 34, 4.) jako kniha svinuta budou a sprchnou jako prší list z vinice a fíku na podzim.« Tomuto zákonu by nikdo neodpíral, neboť jej vidí každý před sebou, ale důsledku jeho se leckterá duše vzpouzí. Když Bůh jest bez proměny své svatosti a spravedlnosti, tedy miluje vždy jen dobré, nenávidí a trestá hříšch, a duše lidská, obraz boží, že jest nesmrtelný obraz boží, jenž ponese věčně zodpovědnost života svého. Tomu se člověk chce vyhnouti? V den poslední v roce věnujeme rozjímání této pravdě: Vše se mění, Bůh sám bez proměny, a proto, co prospěje člověku, kdyby svět získal, když na své nesmrtelné duši zkázu trpí.

P o j e d n á n í.

Vmyslete se ve starý Vyšehrad. Nemyslím Vyšehrad Přemyslovců, který jest opteden tolika pověstmi, ale vmyslete se ve Vyšehrad před 50 roky, ano před 10 roky, a třeba před rokem. Kolik změn v rodinách. Celé knihy matrik o tom krátce vyprávějí, že se jich odebralo k veliké armádě 70, svou pout započalo 95, manželskou přísahou se zavázalo 25; kolik změn jiných! Věru, jest změn jako na šatě. To jest zákon změny, který nazýváme život: rodí se, roste a zmírá, aby znova začal. Tak jest i s člověkem; rodí se, roste a odděluje se duše od skořápky těla, aby nový život začala. Ti, které kolébáte na kolébkách, ti vám zatlačí oči a ustelou hrob. Na tomto zákonu nic změnit nemůžeme. Mnoho měnit můžeme na tom, čím život svůj vyplníme, jakými skutky okrášíme, kolik jich Bohu zasvětime.

Tak mnoho hluku bývá s mnohou osobou. Co z ní, když odešla, aby se více nevrátila? Ví se o ní, čím byla, když stála na vrcholu slávy, nevíme však, čím jest v zemi věčné — zesnulých! Bůh soudí jinak než svět a lidé. Soudy lidské nejsou soudy boží, a cesty jeho nejsou cesty naše. On váží skutek, úmysl a pohnutku. Co lidem zednalo snad jméno největší, jest jejich největší hanbou a neštěstím. Co zde byli několik let, to byli herci na čas na divadle, čím jsou nyní, jsou v skutku a na věčnosti před Bohem.

Na divadle jest vše smyšlenka, klam a hra, a tak v životě vše na čas hra zodpovědná, jen Bůh na věky, a pravda, láska, spravedlnost a milosrdenství jeho. Stálá změna, odchod a shledání. Léta a století minou a s nimi lidé se všemi důstojnostmi,

říšemi, přednostmi, hříchy a ctnostmi. Tak mění se vůkol nás vše jako šat, který nosíme. Staří ustupují mladým, mladí novorozeným v rychlém postupu jako rafije u minutníku na hodinách. Nic netrvá ve své podobě, vše se mění, stárne, zachází, jen Bůh zůstává týž a léta jeho nepřestanou, u něho není ani stínu změny jeho svatosti, spravedlnosti a moudrosti.

Před božím okem táhnou staletí jako vody Vltavy kolem vyšehradské skály. Bůh vidí, jak člověk, jemuž dal vůli svobodnou a jasný rozum, užívá krátký okamžik života, aby se Bohu roubal a zhynul. Uprostřed nekonečných změn trčí nezměnitelná pravda boží o Bohu věčném a duši, nesmrtelném to obrazu božím, který opravujeme nebo hyzdíme.

Uprostřed těchto změn postavil Bůh člověka s duší nesmrtelnou, aby ukázal lásku svou k Bohu. Duše nesmrtelná odívá se tělem a žije zde život viditelný, žije na čas, aby žala, co sila, a vzala, co milovala. Porušitelný člověk chystá se obláci neporušitelnost. My každým okamžikem umíráme, abychom se blížili k životu věčnému. Každá osada, město a země setřásá své obyvatele jako strom na podzim listí. Pokolení za pokolením v 33 letech se vyměňuje a odchází, aby udělalo místo jinému. Jako vlny na Vltavě: jedna jde za druhou, zvedá se, zachází a dělá místo jiné. Když jedna se zvedá, druhá zachází. Tak i naše pokolení: žijeme svůj den a rozumně musíme doznati, že den se nachýlil o velikou svou část k západu. Každé novorozeně volá na nás: »Učiň nám místo, připrav se na svůj odchod a dej do pořádku život svůj!«

Ten zákon změny nám hlásá i vnitro naše, každá bolest, každá mdloba, stísněnost hlásá změnu a sice k horšímu. Každá ospalost praví, že tělo — náš šat duše — potřebuje opravu, aby znovu mohlo sloužiti duši. Každý úder srdce, který nese novou krev do těla, aby napravil spotřebované částky šatu duše. Nahrazují se ve zdravém člověku, že ani si toho vědomení, proto nás církev sv. tolikrát na tento do očí bijící zákon upomíná. Proto nám velí na hlavu sypati popel z palmových ratolestí se slovy: »Prach jsi a v prach se navrátíš« podle těla svého, a duch navrátí se k Bohu, jenž jej dal. Na nic tak lehce člověk nezapomíná uprostřed změn denních jako na pravdu, že **d e n n ě u m í r á .**

Jak bys mohl se silou svou chlubití a na ni hřešiti, kdybys věděl a proniknut byl slovem Ducha sv.: »Všeliké tělo tráva jest.« (Is. 40, 6.) Jak bys mohl přlíš si zakládati a oblibovati v kráse, když by v srdci tvém vryta byla slova Ducha sv.: »Jako květ polní — tak odkvete.«

Proč neučiní nás tento zákon pokornými bratry, když slovo sv. Joba (21, 26.) o silném a slabém, o bohatém a chudém, o prostém a vznešeném stejně dí: »Spolu spáti budou v prachu, a červové je přikryjí.« To jest řečeno o šatu duše, o našem tělu.

O duši však víme, že zákon změny jest i jí dán, a proto má vůli svobodnou a může se změnit a sice v obém směru: v přítele a nepřitele božím. Je to radostné poselství všem, kdo k lepšímu názoru přichází a kdo touží zaměnit způsob svého života. Vždy mu naděje kvete, když dobrou vůli má. Kdož v lásce boží žije, nechť dobře pozor dá, by neklesl. Změna jest i v duši možná — buď se přiblížiti k Bohu, buď se od Boha vzdáliti. To jest požehnání času a nebezpečství. Požehnání, že každý hříšník může odložit svůj hřích ve sv. pokání, ale i dobrý může ztratit svůj svatební šat, a třeba na vždy, a to jest nebezpečné. Ztratit může každý, nalézt jen kající!

Zde se ocítáme u pravdy, které člověk odpírá: zodpovědnosti za skutky své, které na duši lpějí a s ní sloučeny jsou, a jen louhem kajících slz pro zásluhu Páně mohou býti smyty.

Konec roku připomíná nám konec života a zodpovědnosti jeho, již se snažil tolik vyhnouti a ji upřít, ale pravda Páně trvá na věky. Přistupte v duchu k loži, na němž končí život různé osoby. Představte si rožeň sv. Vavřince, na němž umírá sv. jáhen proto, že chránil statek církve, statek chudiny před násilným loupením. Sv. Vavřinec, mučedník a Valerian, nespravedlivý mučitel, měli by míti stejnou odměnu? Smrt jest jen branou života nového, kde po mnohých proměnách zde budeme žít, co jsme sili. Pravda Páně trvá na věky, jako Bůh, věčná moudrost.

Když bych měl dáti vám větu z kázání odkazem, jako kytičce na památku, uvil bych ji ve slova textu Písma sv., s nimiž jsem začal letošní poslední rozjímání. Jako oděv změníš i tělesa nebeská, ale léta tvá, Pane, nepřestanou, a protože jemu žijeme všichni, dobří i zlí, vznešení i prostí, proto jest nepřítel duše každý, kdož páše hřích.

Při službách božích Starého Zákona zpívali se žalmy, z nichž vzata jsou i slova žalmu 9, 17.: »Poznán bude Hospodin, jenž soudy činí: v díle rukou svých lapen jest hříšník.« A k těm slovům poroučel předpis žalmů učiniti pomlčku v hudbě žalmu a uvažovati o nich. Poznán bude Bůh, spravedlivý soudce — do vlastního skutku se vplétá hříšník. Teď změna všude kolem nás, ale chystáme si ve všech změnách stav své věčnosti. V Bohu jest pořádek, život, radost; mimo vůli boží nepořádek, zkáza, smrt. Všemohoucí dal všemu stvoření svůj věčný a moudrý zákon života, a všude, kde se poruší, tam nepořádek, zkáza, smrt, hřích náš — nás zachvátí. Proto jest hřích druh zaviněného šílenství, jest vědomá sebevražda. My, draží, vidíme tak často: hřích vyvýšen a ctnost pošlapánu, ale to jest určitě jen na čas, neboť určitě neoželený hřích zachvátí pachatele svého, ctnost ukáže se povýšena v kráse své — a léta její nepominou, jako nepomine Bůh. Končím poslední větu silvestrovského rozjímání: Při tolika změnách v životě hled', abys získal pro věčnost vše, co konáš, neboť jakou bys dal záměnu za duši svou? Duše má, nasyť se pravdou boží, která jest na věky a která trvá déle než nebesa, dílo rukou božích.

Děkujeme Pánu za všechny milosti, dostiučňme za všechny urážky, doporučujeme všechny potřeby své Pánu a chvalme Pána svého všichni národové země, neboť utvrzeno jest nad námi milosrdenství jeho a pravda Páně trvá na věky: že dobrý je Bůh duši, která ho hledá. Amen.

Fr. Vaněček.

Řeč na konci občanského roku.

V Kristu shromáždění! Když staří patriarcha Jakub dověděl se radostnou zprávou, že jeho milovaný syn Josef jest živ, vydal se s veškerou čeledí i syny svými na cestu do Egypta. A když stanul na hranicích země, vystavěl oltář a obětoval Hospodinu obět zápalnou. Opouštěl starou vlast, zemi otcům svým zaslíbenou, a vstupoval do země cizí. Proto měl za svou povinnost, aby poděkoval Hospodinu za všechna dobrodiní, za všechny milosti, kterými jej v dosavadní vlasti vyznamenával; a spolu prosil, aby touze ochranou a pomocí provázel jej v zemi, do níž tu po prvé vstupuje, v zemi, která má od té doby býti novou jeho vlastí. A když dokonal obět, za noci zjevil se mu Hospodin a potěšil ho slovy: »Já jsem Bůh otce tvého. Neboj se a sestup do Egypta, já budu s tebou.« A patriarcha Jakub tímto zaslíbením božím posílněn, s důvěrou sestupoval do země egyptské.

Drazí přátelé! Jako Jakub stanul na hranici zemí, tak stanuli jsme dnes my na hranici časů, loučíme se s rokem starým a vstupujeme do roku nového. I my dnes hledíme na uplynulou dobu s pocity tesknosti i díků, uvažujeme, jak čas vše mění, jak mění mnoho i u nás.

Čas vše mění. Thales, jeden z největších mudrců starého Řecka, byv kdysi tázán, kdo je nejmoudřejší, odpověděl: »Čas, neboť čeho nikdo neví, to ví a tomu naučí čas.« Ano, čas tak mnohému lidstvo naučil, čas nejmocnější a nejmoudřejší světa pán. Minulost nevěděla o mnohých silách a zákonech přírodních, poměrně nedaleká minulost neznala střelné zbraně, telegrafie, telefonie, nedávná minulost pokládala za nemožné samohybné povozy a aviatiku, a hle, čas lidi všemu naučil. A jak by užasli naši dědové, kdyby dnes vstali z hrobu a viděli ohromné parolodi, rozmanité stroje, elektrické dráhy, hravě se pohybující auto a lidi létající v závratných výšinách.

Užasli by a nepoznávali svých vnuků. Avšak ti dědové naši, věrní a poctiví, spolu by zalkali nad úpadkem mravním svých vnuků, čtouce v rozšířeném tisku o sociální nelásce našeho lidstva, čtouce o mravní zkáze mládeže, o bezpočetných raffinovaných loupežích, vraždách a sebevraždách; zbrozili by se, čtouce a slyšíce nejsprostší urážky sv. víry, té víry, jež jim dodávala lásky k bližnímu, jež je slíbila v bojích života a těšila při odchodu z boje světového.

Ó s hrůzou a pláčem položili by se znovu do hrobu, nechtíce se dívat na pokrok vědy a práce, s nímž spojuje se úpadek mravní a náboženský. — Ano, př. m., jsou ty naše doby jiné dnes než byly. Čas vše tak proměnil v oborech vědy a víry. Čas však mění celé kraje a nešetří nikoho. Vizte a uvažte o slávě minulosti, a co z ní dnes? Jedním ze sedmi divů světa byly hradby kolem Babylonu, vystavěné od královny Semiramidy: byly 200 stop vysoké a 50 stop široké, v nich bylo 100 kovových věží, jimiž se vcházelo do města. Na 300.000 lidí na nich pracovalo — a dnes, kde jsou tyto mohutné hradby s visutými, čarovnými zahradami? Čas je pohltil. A jinde zase čas z pouští a lesů učinil žírné nivy s bohatými městy. Čas vše mění v přírodě i v lidstvu.

A vrátíme-li se blíže a pohlédneme na nejbližší okolí, uvidíme, jak se mění a času podléhá člověk. Dnes jsme tu shromáždění my; a před 50 lety? Byli tu zbožní věřící, a dnes snad nikdo ani nevzpomene jich, zesnuli, odpočívají na Oišanech a jména jejich odevzdána historii.

A za nových 50 let? Jak se vše změní! Starší z nás zmizí z tohoto světa, a mladší jako starci a stařenky zaujmou místa naše. Bude-li tehdy státi ještě chrám tento, bude-li víra katolická ještě lidu českému zachována, jiné pokolení bude plniti tyto posvátné prostory, a jiný kněz státi bude na této kazatelně a hlásati věčné pravdy.

Tak čas vše mění. A mění nejen povrch zemský, nejen kulturu národů, nejen pokolení lidská, čas mění každého tvora rok od roku.

Všimněte si, jak lidé se mění. Hle, stařec, jehož postava jest nachýlená, tvář vyhublá a posetá vráskami, oči zakalené, krok nejistý. A přece tento úctyhodný stařeček kypěl před nedávnem zdravím, postava přímá jako jedle, tváře plné, oko jasné, hlas jako zvon. Kdo změnil tak onoho pána? Čas neúprosný. Ano, čas spěje za svým cílem bezohledně, v něm vše pozemské, prchavé zaniká, ztrácí se, umírá. Čas z dětí dělá silné muže a ženy, z mužů starce, čas z neučených vynáší učence, z chudých plodí boháče, neb i naopak z boháčů dělá žebráky. Čas dotýká se i každého z nás, nikoho nemine, každý musí též s ním počítati. Opět jedna časová jednotka za námi, a my dnes, majíce vstoupiti do roku 1915, loučíme se s rokem tímto jako kdysi Jakub s rodnou zemí, Bohu děkujeme a požehnání jeho si vyprošujeme.

Pohlédněme spěšně do roku uplynulého. Kolik zažili jsme tu každý chvíl trapných, bolu a bázně, a kolik milostí, darů a radostí se nám dostalo. Česká nesvornost viděla pokofenu svou národní pýchu; nevraživost sociální znemožňovala zlepšení tak mnohých otců rodin, tvrdá nesnášlivost spoluzaměstnanců i letos nejednomu ztenčila práci a denní chléb. Jako bleskem zasaženo, zachvělo se naše patriotické srdce při zprávě o nešťastném atentátu sarajevském a úzkostlivě se tázalo, co přinese nám tento bohaprázdný čin zfanatisovaného jinocha srbského. Pochodeň války světové byla odpovědí; potoky lidské krve svlažily půdu evrop-

skou, tisíce rodin zbaveno svých živitelů, pláč lidu křesťanského mísil se s modlitbou vroucí k Bohu za odvrácení této hrozné, zasloužené metly boží na národy evropské. To nejhorší minulo, dějiny zaznamenávají velikými, krvavými písmenami letošní rok ve své annály, a nám, kteří jsme rok ten přečkali, zůstane vzpomínka, vzpomínka trpká, nezapomenutelná, avšak též vzpomínka, která dodává nám naděje v lepší rok budoucí.

A v důsledku politických a válečných veřejných událostí tak mnoho změn přinesl rok minulý v životě soukromém a rodinném.

Jak mnoho se letos změnilo v rodinách vašich! Jeden uvítal s radostí a láskou nového člověka ve své rodině, a jiný loučil se s miláčkem svým pln bolu, a v mnohém případě na vždy, někde doprovázeli jste staříčkého otce nebo matku k odpočinku poslednímu a jinde snad starostlivý otec, živitel rodiny, povolán byl neočekávaně aneb nemilostí války k Tvůrci svému, jinde opět pečlivá matka opustiti musila své děti a na věčnost se odebrati. Ó jak bolným byl pro mnohé minulý rok! Život náš na zemi jest život bojů a utrpení. Kolik nemocí prodělati musila ta neb ona rodina, jak těžký bol snad dosud naplňuje život rodinný! Jak málo radostí zažila mnohá rodina v uplynulém roce, a jak vytrvalé byly slze bolesti! A, př. dr., kdo spočte všechny proměny, všechny zátky radosti a veselí, všechny dny tesknoty a lítosti, jež plnily život jednoho každého z nás? Vše za námi. My dnes, pohlížejíce na uplynulý rok, obracíme oči své vzhůru k Pánu světů a Pánu věků, abychom jako Jakub na hranici časové obět přinesli a pomoc boží si zjednali. Dnes jsme tu všichni, i kterým dobře se vedlo, i kteří těžce zkoušeni byli, dnes tu stojíme, abychom poděkovali Prozřetelnosti božské za vše dobré, kterým nás oblažila, i za vše zlé, kterým nás navštívila. Vše to, dobré i odporné, překonáno; radosti, jichž jsme zakusili, povadly, zmizely, a ze žalosti zbyla palčivá vzpomínka. Ale my, věříce v Boha, v jeho důmyslnou prozřetelnost, která nás vede slzavým údolím k výšinám radosti, i za ně vděčně děkujeme. Víme, že Hospodin seslal na nás kříže, abychom byli jemu blíže. Láska boží promění hořké slzy v občerstvující a posilující prameny života, každý kámen, o který jsme na cestě života klopýtali, ve stupeň, jenž vede k jeho výšinám; že kalich utrpení, z něhož dal nám píti, promění v kalich radosti a štěstí. Krásně pravil o bolesti sv. František Saleský: »Kdybychom dokonale znali vůli boží, často s pláčem prosili bychom za to, za čehož odvrácení s pláčem nyní prosíme.«

Drazí v Kristu! Jako Jakub na hranici země své stanul a Hospodinu obětoval obět díků a prosby, tak dnes na rozhraní druhého roku sbromáždili jsme se zde u oltáře Hospodinova my všichni, mladí i staří, mužové i ženy, chudí i zámožní, osoby private i úctyhodní zástupcové našeho král. hlavního města Prahy, všichni dobré vůle, kterým v roce minulém dobře se vedlo, i kteří těžce zkoušeni byli; dnes jsme tu, abychom jako jedna veliká křesťanská rodina pražská poděkovali Prozřetelnosti božské za vše

dobré, kterým nás v minulém roce oblažila, abychom vyprošovali si ochrany a pomoci boží pro rok následující.

Nuže přistupte dnes k oltáři Hospodinovu všichni vy, kteří v roce minulém štěstí jste se těšili a vzdejte chválu Bohu; pomněte však, že na zemi radost střídá se s bolem, v radosti nezapomínejte na boly, které vás snad již očekávají, a proto prostě o trpělivost, o štěstí v roce novém! Přistupte k oltáři Hospodinovu vy, kteří rokem minulým byli jste zkoušeni a třešeni, poděkujte i vy za to, že jste vytrvali v bolu, a těšte se, že nový rok vám přinese utrpení, novou radost. Přistupte k oltáři Hospodinovu otcové a matky křesťanské, poděkujte Bohu za dary, jež vaší rodině udělil, a prostě o pomoc jeho pro budoucnost; přistupte k oltáři Hospodinovu vy jinoši a panny, a prostě, aby nový rok neodňal vám vaši radost, vaši nevinnost a víru; přistupte k Hospodinovu oltáři vy starcové a stařenky, poděkujte Bohu za požehnaná léta věku svého, a prostě, aby odchod váš z tohoto světa byl jednou šťastným!

Dnes, ó Bože, přistupujeme k oltáři tvému s pocity díků i proseb; děkujeme tobě za všechna dobrodiní tvá i zkoušky, a prosíme, jako jsi byl s předky našimi, tak buď vždy s námi, zachovej nás ve zdraví a své milosti, je-li možné, necht' mine nás v roce nastávajícím kalich utrpení. A k tobě, veliká města tohoto ochránkyně, jak hlásá nám nápis předky věnovaný, obracíme se dnes s prosbou, ochraňuj i v roce 1915 své staroslavné město, ochraňuj jeho obyvatelstvo před nehodami, pohromami, nemocemi, drahotou a válkou; vypros nám sjednocenost, svornost a lásku, lásku k milované vlasti, lásku k bratřím, lásku k Bohu a svatě víře. Amen.

Dr. J. Čihák.

Na Nový rok.

Novoroční dary.

Také vy buďte připraveni, neboť Syn člověka přijde v hodinu, kterou ne-
tušíte. (Luk. 12, 40.)

Dnes se všech stran slyšeti přání: *Š t a s t n ý n o v ý r o k !* Znamý, jehož potkáváme na ulici vlídně nám je volá vstříc, podřízený s úctou je vyslovuje představenému. Mnohým ovšem jest ono jenom planým slovem, bez citu a hlubšího významu; mnohým však jest přáním upřímným, jež ze srdce přichází na rty.

Jako kněz a pastýř, který stádce od Boha svěšené upřímně miluje, přeji vám dnes, rozmilí, všem: rokem šťastným buďtež vám rok nastávající, požehnání boží v něm vás provázejž, ochrany boží dostaniž se vám, vašim rodinám, vašim domům.

Na Nový rok dávají se také dary. Těmi vás ovšem podělití nemohu, ale říci vám chci, co bych vám rád dal. Vybral jsem

je pro každé stáří, každé pohlaví: zvláštní dary pannám, jiné mládencům, zvláštní dary ženám i také mužům; konečně i dary starým. Vezměte je domů a přechovávejte až do roku příštího— a budete z nich míti veliký užitek.

Pojednání.

I. Pannám: myrtový proutek a obrázek Fanny Marie.

Vám tedy, křesťanské panny, daruji proutek myrtový a obrázek Fanny Marie. Přijměte tyto dary, zdobte se myrtou a pohlízejte často na Marii Pannu. Myrta jest odznakem srdce Bohu zasvěceného, zasvěceného nevinností a panenstvím.

Panno, jako kvítka vyrostla jsi v zahradě boží: jako dítě byla's živena sv. přijímáním, ozařována sluncem lásky Spasitele, o tebe starostlivého. Pečlivě tebe ohradila milující ruka zahradníků: rodičů, kněze, učitele, dovednou rukou vypěstovali z tebe, pláňte, spanilou květinu, bystrým okem bděli nad tebou, aby ti neškodila bouře nebo nepřítel zlý; kde jedovatý červ tajně se k tobě loudil, byl rozšlápnut; divoké výhonky, jež se ukazovaly, ostrým nožem uřezány. A třeba's to bolelo, poznala's přece, že jenom láska tu ruku s nožem vedla a že to vše bylo ke tvé spáse. Tak vyrůstala's v trojí bezpečné ohradě: domu otcovského, kostela a školy.

A loni, před dvěma třemi a pěti lety vychodila's školu. Vystoupení ze školy znamenalo pro tebe vstoupení do života veřejného, do světa. A třeba's dosud tak šťastna, že u rodičů, bratří a sester žiješ pod útulnou střešou domu otcovského, přece více než dříve stýkáš se se světem.

Ale s bolestí hledím na tebe. Proč s bolestí? Opustila's ráj mladosti, jsi přesazena na hrubé role světa. Bolest mne jímá, vzpomenu-li, jak leckterá duše mladá, leckterá útlá květina spálena bývá mrazem hříchu, zničena bouří smyslných vášní; bolest cítí duše má, vzpomenu-li, jak ruka bezbožná leckteré kvítka trhá ke hře rozpustilé a potom ve prach je zašlapává.

Panno, nezapomínej na svou důstojnost, zdob se myrtou, odznakem srdce Bohu nevinností zasvěceného a pozírej na obraz Marie Panny, aby Maria ti byla vzorem, k ní se utíkej denně v dětinné modlitbě, aby Maria jako mocná ochránkyně při tobě vždy stála.

II. Mládencům: modlitební knížky a střádanku.

Vám, hoši, dávám k Novému roku: knížku a střádanku.

a) Ta knížka je knížka modlitební. Nezapomínejte v novém roce na modlitbu: třeba zkrátka, ale denně a v bázni boží. Bázeň boží je počátek moudrosti. Bázeň boží vyhání hřích. Jako vítr rozhání mraky, tak bázeň boží žádosti tělesné.

b) Druhá jest střádanka. Šetři za mlada, budeš mít za stara. Nezapomínej, že mezi předměty, kterým se's učil ve škole, počty mají pro život velmi praktickou cenu. Počítej, než co vydáš, a taž

se: je toho potřeba, srovnává se to s tím, co mám? Nedovedeš-li počítat za mlada, za stara bude pozdě, počítej už nyní a ušetříš si mnohou starost a mrzutost. Nezvykej si potřebám nepotřebným a uspoříš sobě mnoho peněz a času a druhým starostí: zde míním zvláště předčasné a přílišné kouření a pití. Poslechni rozumné rady, abys nelitoval pozdě. Nebud' hrdý a svéhlavý, v důležitých a vážných krocích života poslouchej rady zkušených a takových, kteří mají na mysli jen tvou spásu a ušetříš si mnohé neopatrnosti, již později napravit nelze.

Tak, hoši, knížku modlitební a stěradanku do nového roku.

III. Ž e n á m : obraz bolestné Matky boží, ověncený ratolestí olivovou, fialkami a růžemi.

Vám, křesťanské ženy, nabízím za dárek novoroční: obraz bolestné Matky boží, ověncený ratolestí olivovou, fialkami a růžemi.

a) Ratolest olivová je odznakem pokoje. Tvou přední starostí, křesťanská ženo, má býti tichý domácí život, domácí pokoj, a ten jest statkem velikým, neboť bez pokoje není klidného, spokojeného života, a ty máš pro pokoj domácí přinášeti oběti svou — mírností. Když se dvě tvrdá tělesa srazí, povstane hřmotná rána; srazí-li se tvrdé s měkkým, ani skoro srázu neslyšeti. Střetne-li se hněvivý s mírným — jakoby žhavé železo do vody ponořil. Odpověď mírná láme hněv.

b) Fialka nejlépe se daří a nejkrásněji kvete a nejsnáze zachovává temněmodrou barvu, roste-li v osamělé, stinné roklí. I pravá hospodyně, manželka, matka plní své povolání nejkrásněji, miluje-li tichou domácnost, je-li jí po domě božím její vlastní krb a starost o něj nejmilejší. Nelze-li žena k domu, když i za vaření, za popravování dobytka z domu odchází k sousedce na klepy, je to znamením, že není doma spokojena, a domácí s ní ovšem také nebývají spokojeni a velikou láskou k ní nelnou.

Ale vizte matku, která celým srdcem na domě visí, která všem domácím hledí býti vším, jak tu všechno zrovna visí na té dobré, tiché, milé matce! Když otec celé dny je z domu, vědí všichni, že tam venku musí pro celou rodinu vydělávati vezdejšího cbleba, vědí, že v poledne a večer přijde domů a žádný se po něm neptá. Ale když matka jenom na chvíli z domu odejde, hned otec, děti, čeládka se táží: »Kde je maminka, kde je hospodyně? Fialkou, jež v tiché domácnosti tiše a libě kvete, má býti křesťanská hospodyně.

c) Růže je květinou radosti. Když Bůh chtěl stvořiti ženu, pravil: »Není dobře člověku býti samotnému. Učiňme mu pomocnici, podobnou jemu« (Gen. 2, 18.). Úkolem ženy tedy jest, muži pomáhati. Když tedy muž po denní práci přijde domů unaven a snad i rozmrzen, má ho uvítati přívětivě; má hleděti, aby se zotavil a rozveselil, má býti balsámem na rány jeho. Ženy prý pletou růže v kytici života. Leckterý muž však řekne: »Má žena ji plete z bodláčí a trní.« Smutné a trapné jest, když žena místo

pomocníci je mužovi křížem. Hleďte tedy, křesťanské ženy v novém roce a po všechna léta manželského života pěstovati růže, květiny radosti, v domě svém.

d) Obraz bolestné Matky boží hodí se zvláště pro vás samy. V těžkých dobách života nechoďte žebrať o útěchu tam a onam — bývají při tom prozrazována domácí tajemství, jež mají navždy zůstatí mezi čtyřmi zděmi — nýbrž hledejte útěchy před obrazem Matky bolestné, tam vylijte srdce své, jí žalujte svůj žal, a neslycháno, aby Maria toho opustila, kdo se k ní s důvěrou utíkal.

IV. M u ž ů m : kalendář.

Pro muže, hospodáře, vybral jsem za dárek kalendář. Je to kalendář opravdu křesťanský, užitečný pro celý rok. V tom kalendáři najdete poznamenány: vládce roku veliké svátky, kdy jich připadá, najdete tam počasí, kdy jaké bude i zatmění slunce, šťastné a nešťastné dni roku.

a) Vládce roku 1915 je měsíc; každého roku je jiný, je to hvězda, oběžnice nebo družice, která od slunce, stálice, světlo dostává a kol ní se točí. Vládce roku v našem kalendáři je rok co rok stejný, jest to hvězda stálice, svítí vlastním světlem, vše ostatní se musí okolo ní točiti, musí v její blízkosti zůstatí, aby obdrželo světlo: a tímto vládcem roku jest hvězda z domu Jakubova, vzešlá v Betlemě Judově, městě Davidově, Ježíš Kristus, světlo světa, slunce spravedlnosti. Ty jsi oběžnice; nemá-li býti oběžnice ve tmě, musí kroužiti kolem stálice. Tak i tobě, nechceš-li trvati ve tmě, zůstatí jest na blízku Spasitele, kol něho se pohybovati a nesmíš se od něho vzdáliti. Blízko Krista znamená pak býti věrným Kristu.

b) Tážeš se, když připadají veliké svátky? Velikonoce jsou, když opravdu s Kristem povstaneš z hrobu hříchu k novému, svatému životu v hodné zpovědi velikonoční. Letnice, svátek Ducha svatého, tehdy jsou u tebe, když přesvatá nauka a pravda Kristova přešla u tebe v tělo a krev a zaujala všechno srdce tvé, nauka a důležitá pravda: »Co prospěje člověku, kdyby celý svět získal, ale na duši své škodu trpěl?« Vánoce připadá, když mír boží vládne v duši tvé a nabyl tam trvalého domácího práva.

c) Také o počasí najdeš poučení. Míle vyjde slunce, když vstaneš s myšlenkou, že mluvíš za dne jen dobré činiti a žádným hříchem Boha neuraziti: míle slunce zapadne, když jsi po celý den věrně plnil povinnosti k Bohu a bližnímu a jen dobré skutky konal.

d) Tážeš se, bude-li snad zatmění slunce v tomto roce? Částečné zatmění slunce nastane u tebe, když náboženského života, modlitby budeš zanedbávati, hříchy všední hromaditi. Duše tvá podobá se sklu, potaženému špínou a prachem, slunce milosti může jen málo světla prozařovati do duše tvé. Úplné zatmění slunce nastane u tebe, když spácháš těžký hřích, potom tě opustí Bůh, jeho milost, jeho světlo.

e) A na které dny připadají bouře a nečas? Když na Boha zapomena, uzdu pustíš náruživostem a vášním.

f) Šťastné dny jsou ty, když ti večer svědomí dá dobré svědectví a Bůh je s tebou spokojen.

Kalendář ten v pravdě vám praví mnoho, a nejlepší při tom, že se všechno vyplní. Vezměte jej tedy a často se do něho dívejte, abyste nepropásli své spásy a věčného blaha. Když do něho nahlédnete, uvidíte, že neděle a svátky mají velký červený tisk: tyto dny Páně máte svítiti mší svatou a pracovním klidem; abyste pak neměli výmluvy na mnoho práce a málo času, vidíte před nimi zlaté křížky, ty vám praví: na božím požehnání záleží všechno.

V. Lidem starým: hodiny a poutnickou hůl.

Konečně přicházím k vám, jimž pro jejich stáří jsme všichni povinni úctou. Vám věnuji hodiny a poutnickou hůl.

a) Hodiny, abyste viděli, že už je svrchovaně na čase. Už je u vás hodně pozdě, už jedenáctá minula a ručička už se blíží k dvanácté, brzo bude bít dvanáctá a s posledním úderem rozpláče se na věži umíráček. Proto bděte a buďte připraveni. Potom nastane pout do věčnosti a na tu přijměte

b) poutnickou hůl a zbožné »provázej Pán Bůh!« A nebudete-li ode dneška za rok slaviti už nového roku na zemi, blaze vám, budete-li jej slaviti uprostřed blažených nahoře v nebi; stalo-li se už nebe vaší vlastí, snadno země oželíte.

* * *

Tot, drazí moji, mé novoroční přání a dary.

Na konec přeji však také něčeho sám sobě, ale ten dar musíte obstarati vy. Přeji sobě od vás stálé důvěry jako nezbytného základu zdárné duchovní činnosti, ochotného srdce, aby símě slova božího, jež Pán skrze nehodného rozsévati ráčí, nepadalo na skálu a mezi trní, nýbrž na půdu dobrou a požehnání přinášelo pro čas a věčnost. Amen.

Jos. Ocetek.

Na slavnost Obřezání Páně a na Nový rok.

Jaký život, taková smrt; jaká smrt, taková i věčnost!

Napsal Dr. Karel L. Řehák.

1. Dnes konáme slavnost, pamatující i na utrpení i na radost. Jest to památka na utrpení Páně, při němž Pán Ježíš proléval prvou krev svou za spasení naše, jak píše apoštol jeho: »Dal sebe samého za nás, aby nás vykoupil od všeliké nepravosti, a očistil sobě lid vzácný.«

O b ř í z k a byla obřadem starozákonným, pamatujícím na smlouvu, kterou byl Bůh učinil s Abrahamem pro nezměrnou poslušnost jeho, v které se mu zavázal, že potomstvo jeho rozmnoží v národ veliký, vyvolený; a jemu nakázal, aby obřezání byli pacholci z rodu jeho vždy osmého dne po narození svém. Potomek Abrahamův, Pán Ježíš jakožto člověk, podrobil se obřízce, na znamení, že v pravdě jest potomkem Abrahamovým, z něhož vyjítí má vykoupení všeho světa; ale také, aby nám dal příklad, jak bychom i my, vykoupenci jeho, měli Bohu úplnou poslušnost prokazovati ve všech věcech, i když oběti a zapírání sebe vyžadují.

Při obřízce obdržel Pán Ježíš i své j m é n o, jak byl předem archanděl Gabriel zvěstoval svatým pěstounům jeho, a jež v jazyku českém znamená tolik jako Spasitel či Vykupitel. Dnes tedy Pán Ježíš přijal jméno své, a zsvětil je i první obětí svou za spasení naše; a proto den dnešní jest i dnem radosti.

A ve jménu Pána Ježíše začínáme i nový rok občanský, abychom si v živou paměť vstúpili, co Pán Ježíš pro nás vykonal v době roku právě minulého, i v dobách předchozích; a co pro spásu naši slibuje vykonal v roce i v době nastávající.

Na milosti Pána Ježíše pamatovati máme vždycky; ale památka na ně má býti živou zejména na rozbraní dvou roků, ježto rok právě minulý jest obrazem všeho pomíjejícího na tomto světě, a i obrazem zakončení života našeho; rok právě nastalý nový připomíná nám ale život budoucí, do něhož hned při smrti vkročíme a jenž konečně bude jen dvojí: buď věčně blažený, anebo věčně nešťastný.

Jest obyčejem, že se přátelé zahrnují dnes mnohými přáními všeho dobra; avšak všechna i nejkrásnější slova zůstanou prázdným zvukem, jestli kdo nepřičiní se sám, aby blaženým se stal, ani tak ne pro krátký čas života tohoto, ale pro celý život budoucí na věčnosti. Kdo o tu nedbá, je jako slepec, jako pošeltec ten nejhorší.

2. Péče o blaženou věčnost musí býti předním dílem každého člověka. Nebo kdo umírá v milosti u Boha, dojde života přeblaženého, jemuž mu nikdy více nikdo nebude moci zkaliti. Kdo však zemře třebaš v jedinkém hříchu smrtelném, uvržen bude za trest do bídy věčné, do neštěstí k nepopsání.

Po smrti nebude moci nikdo více na svém osudu ničeho změnit, jak dí Písmo: »kam strom padne, tam bude« (Kaz. 11, 3.) ležeti, sám sobě pomoci nemoha. Pak ležeti bude na svém místě, pokud sám Bůh, pravda věčná, žíti bude. Kdo odsouzen byl k broznému utrpení, bude je nadále snášeti beze vší útěchy, bez ulehčení, bez radosti, beze vší naděje po celou věčnost.

Co jest to věčnost? Kdyby s veliké hory pískové větřík odvál za tisíc let jediné zrnko písku, jak dlouho by to trvalo,

nežli by horu celou roznesl? A pak by ještě nebyl konec věčnosti. Kdyby nešťastníci v pekle měli naději, že vždy za million let přiletí ptáče, a napije se z nesmírného moře, a až poslední kapku vody vypije, bude neštěstí jejich konec: byla by to doba nesmírně veliká, pro niž ani představy ani číslíc nemáme; ale ani tehdy nebyl by ještě konec věčnosti, a také ani ne konec utrpení nešťastníků. Jakým pošetilcem jest tedy člověk, jenž shání se jen a jen po penězích, požitcích, marnostech tohoto světa, a o Pána a Boha svého a jeho vůli nikterak se nestará, v hříšcích žije i umírá?

3. A hle! Osud náš pro celou neskonalou věčnost rozhodne se v jediném okamžiku. A kdy ten nastane? Při smrti.

Co jest smrt? Smrt jest odloučením duše nesmrtelné od těla smrtelného. Tělo rozpadne se v prach země, z něhož vzato bylo; a duše postavena bude na soud, na němž celá věčnost člověku přifknuta bude, bude věčně blažená hned anebo třebaš i po bolestném teprve dočištění v očištcí; anebo smrt věčná, umírání věčné v pekle.

A kdy přijde smrt na každého z nás? Nevíme. Spasitel dí: »Bdětež; nebo nevíte dne ani hodiny!« (Mat. 25, 13.) Snad přijde v noci, jako zloděj, kdy se jí kdo nejméně naděje; snad za bílého dne, kdy ji nikdo neočekával. Tu v tomto právě minulém roce jistý přítel můj odjel na Sv Horu, kde velmi zbožně si počínal; pak o třetí hodině poslal mi krásnou pohlednici odtud, a za málo minut potom, jda do nádraží, klesl k zemi mrtvicí raněn. Jiný přišed z procházky, řekl svým domácím: Děti, to se mi udělalo nějak nevolno. Chtěl si sednouti na pohovku, ale svalil se k zemi mrtev. Jiní zemřeli smrtí náhlou mezi stroji, jiný spadl do vody a se utopil; jiného přejel zbrklý automobil; a tak podobně. Kdo zdrav, nemyslívá na smrt; ba i nemocný, i když byl již pořádek učinil s Bohem i s lidmi, nepřestává starati se o věci pozemské, jako by tu chtěl věčně žíti. Jest to moudré, člověka hodné, jenž ví, že v okamžení smrti, jež ho každé chvíle zardousiti může, bude se jednati o celou jeho věčnost?

4. Kterak se tedy zachovat, abychom si zabezpečili smrt šťastnou a blaženost věčnou?

Přísloví dí: Jaký život, taková i smrt! A poněvadž život náš jest krátký a smrt nejistá, byť život i sto let trval, třeba tedy celý život považovati za přípravu na šťastnou smrt a na blaženou věčnost. Třeba život svůj zaříditi tak, jak si po rozumu při smrti své přáti budeme i musíme, abychom ho byli strávili: v lásce, v milosti u Boha!

Věříme, že Bůh jest nejvyšší spravedlivý. Kterak že bychom se mohli nadíti, že by nám po životě špatném měl dáti odměnu neskonalou i věčnou? Což ničel by míti člověk spravedlivý, jenž Bohu věrně sloužil v povolání svém, a pro svou věrnost k Bohu i mnoho utrpení snášel, za odměnu stejnou blaženost, jako rouhač, vrah, smilník, cizoložník, podvodník, lichvář? Ó nikoliv!

›Smrt hříšníků jest nejhorší‹ píše žalmista Páně (33, 22.); ale drabát jest před očima Hospodinovými smrt svatých jeho« (115, 15.). Proto třeba jen s bázní a s třesením (II. Kor. 7, 15.) o spasení se přičiňovati po celý život.

5. **A v š a k**, mnozí špatně žili, a přece dobře zemřeli,« namítají často lehkomyšlníci. Ovšem, stává se někdy. Nevyzpytatelné jsou cesty prozřetelnosti i dobrotivosti boží! Písmo svaté vypravuje o lotru, který podle Spasitele umíral, že si v posledních okamžicích milost vyprosil. Ale vypravuje toliko o jediné, aby nikdo nezoufal, i když mnoho zhřešil, a pokání činiti chce; ale také aby nikdo zlovolně na milosrdenství boží nehřešil!

Pravidlo jest: Jaký život, taková smrt; a jaká smrt, taková bude i věčnost! Kdo chceš života věčně blaženého dojíti, musíš se o něj přičiňovati, a spravedlivě, bohulibě žíti. Chybil sis, čiň pokání, pokud máš čas; nebo snad bys je chtěl někdy činiti, až bys více nemohl? Byl-lis pyšným, pokořuj se; lakotný, staň se štědrým; smilník, čistotným; podvodník, spravedlivým!

Císaři Konstantinovi ukázalo se znamení Pána Ježíše na nebi s nápisem: ›V tomto znamení zvítězíš!‹ I dal jméno Páně připevniti na prapory své, táhl proti nepříteli daleko mocnějšimu, a slavně zvítězil. I my máme přemocné nepřátele: svět zlý s jeho lžemi a pohoršeními; ďábla, jenž zlé myšlenky našeptává; a své tělo, jež stále a stále chtívá tomu, co se Bohu protiví. Ve jménu Pána Ježíše ale zvítězíme i my v bojích života; a po životě bohulibém následovati bude i šťastná smrt; a po té i přeblažená věčnost. **A k té i vám i sobě upřímně dnes blahopřeji. Amen.**

Řeči v čas války.

V čas války.

Naše česká země měla to neštěstí, že byla téměř vždy dějištěm krvavých válek. Již ve XIV. století zuřily zde boje husitské, jichž spoustu posud vidíme na zbořených hradech, v XVI. století odehrávala se tu ponejvíce t. zv. válka třicetiletá, již vyvolala protestantská šlechta tím, že na místo zákonitého krále katolického dosadila na český trůn luterána Friedricha, kurfirsta falckého, jehož porážku na Bílé Hoře chtěli pomstíti protestantští panovníci, zvláště král švédský, jenž zem českou za to po dlouhou dobu sužoval; 150 let později vedeny tu boje za války sedmileté, již vedl pruský král Friedrich proti Marii Terezií, chtěje ji připraviti o její dědictví, hlavně o Slezsko; za válek napoleon-

ských trpěly Čechy sice jen nepřímou, ježto jen na severu odehrála se tu bitva mezi císařem Francouzů a spojenci, ale přišel rok 1866, kdy zase Čechy byly dějištěm bojů a v nynější světové válce byli jsme — zaplať Bůh — až posud ušetřeni a jen oběti na životech a majetku jsou od našeho národa žádány. Poněvadž nynější válka počtem říší, které ji vedou, množstvím bojujících a ovšem i obětí, jakých vyžaduje, dokonalostí výzbroje a zuřivostí, s jakou se vede, přesahuje všecko, co až posud na tomto poli se dělo, není divu, že zajímá v neobyčejné míře i mysl celého lidstva na světě a že se tu vystřídá názorů a úsudků rozumných i nemoudrých, hlavně ovšem, na koho spadá vina a kdo za ni jednou u Boha zodpovídati bude.

Aťsi však kdo na válku dívá se jak chce, tolik jisto, že je ona zlem, jehož se lidstvo až posud zbaviti nedovedlo a jež se opakuje v určitých dobách s takovou určitostí, jakoby svět bez něho obstáti nemohl. Tak příkladně vykazují dějiny Francie každých 30—40 let ne-li válku, tak občanskou revoluci, jež je horší než válka sama. Skoro se člověku zdá, že jsou války metlou v ruce Prozřetelnosti, již ona ne sice sama splétá, nýbrž kterou si lidstvo na sebe plete samo a Prozřetelnost boží to připouští. Kdo čte bibli St. zákona, dočítá se, že na národ israelský přišli nepřátelé, zpusťovali jeho zem, národ porazili, i do zajetí uvedli, kdykoli národ ten stal se Bohu nevěrným a přidržoval se pohanských model. Tak Mojžíš v II. své knize předpovídá Židům, že je bítí bude mečem nepřátel, stanou-li se mu nevěrnými, a tato předpověď do slova se na nich vyplňovala. A tak tomu bylo u každého národa; dokud se držel víry a mravů svých předků, byl silným, zdravým, nepřemožitelným, ale jakmile tu víru od sebe odhazoval a chytal se novot, přišel trest a národ takový buď byl vyhlazen s povrchu země, nebo aspoň upadl v dlouholetou porobu, až se zas našli muži, kteří jej vzkřísili k životu náboženskému, národnímu a mravnímu.

Války byly, vzdor neskonalému zlu, jež s sebou přinášely, v jistém smyslu jakousi očistou, probuzením, vzkříšením k životu novému a pravidelně lepšímu. I my, draží v Kristu, rozpomeneme-li se, v jakých proudech lidstvo se octlo a kam nábožensko-mravní a společenské poměry před válkou dospěly, musíme uznati, že správně posuzovali situaci lidé prostí, když všeobecně mluvili: »Ono již něco na ten svět přijíti musilo, protože už nebylo s lidmi k vydržení.« A co bylo příčinou toho úkazu? — Ztráta víry ve věčnou, v osobního, spravedlivého a všemohoucího Boha, následkem toho mizení občanských ctností, kázně křesťanské, ideálů, obětavosti, nezištnosti, lásky, milosrdenství a vzrůstání se sobeckosti, požívačnosti, přepychu a nedostatku křesťanské lásky. Pokrok zde byl, o tom nedá se pochybovati; lidstvo učinilo netušený krok ku předu a v mnohém ohledu usnadnilo si život a zpřijemnilo, a proto mnoho našlo se lidí, kteří jen tomu pokroku a vědě věřili a jimi nabrazovali i to, co se ničím nahraditi nedá, víru, náboženství. Nemůže a nesmí ani

katolík býti proti vědě, ale katolík vědu vírou posvěcuje, doplňuje. Nebo co je věda bez víry? Byla to i věda, která vynalezla a neočekávaně zdokonalila vojenské zbraně a náčiní a umožnila, že se boj vede dnes nejen na suchu a na moři, ale i pod vodou a ve vzduchu, opačtila lidem do rukou zbraně přímo zdrcující a vypočetla přesně i pro neumělého vojína cíl a terč střelby, ale bude ji za to někdo velebiti? Proč nezabránila věda nynější válce, když ji tak lidé zbožňují, nad vírou vynášejí a tuto jí dokonce nahrazují?!

Kdyby vzdělávající a zušlechťující účinek vědy na lidskou duši byl tak veliký, musil by svět jinak vypadati, musilo by tu býti více křesťanské lásky, či jak se dnes říká, humanity, lidskosti a snášlivosti a nikoli tolik bezohledného sobectví. A kdyby věda opravdu lidi tak osvěcovala, musilo by tu býti opravdového pokroku a nebylo by vůbec možno, aby v tak zv. osvíceném dvacátém století uchylovali se lidé ve svých těžkostech a starostech k hadačkám a kartáčkám a to nejen lidé nižšího vzdělání, ale i tak zv. intelligentní kruhy. V jediné Praze, jak z novinářských reklam patrně, žije v každé téměř ulici věštkyň pařížská, aneb aspoň pražská, jasnovědkyně, vykladačka, důkaz to, že se toto nekalé řemeslo vzdor všemu pokroku vyplácí.

Lidé ztratili víru a poněvadž něco musí míti, chytají se pověry a platí za ni. Kdo neupadl v naprostou nevěru, v náboženský ateismus, čili nihilismus, kdo přemýšlí a hledá odpovědi na otázky a záhady, jež se mu každým dnem v životě vnucují, ten musí se vážně sama sebe tázati: »Kdo jsem, kam jdu, proč jsem na tomto světě, kdo mě naň postavil, jaké jsou moje k němu povinnosti« atd. Lidé dnešní však si již takové otázky nekladou, ježto na ně nemají pro samé světské starosti kdy, ani pro samé zábavy a honění se za požitky chuti a Pán Bůh, kterého chtěli s trůnu sesaditi a naň vědu umístiti, musil ukázati, že je a že nebývá posmíván. Je to tak divné; dokud se lidem dobře daří a Boha nepotřebují, bez studu a bázně se nadýmají, že žádného není, a ostatním, kdo do kostela chodí, se smějí; ale sotva že se karta obrátí a dostaví se jakákoli bída, tu jej najednou znají, ale místo co by u něho pomoci hledali, rouhají se, říkajíce: »Kdyby Bůh byl, musil by zakročiti, a nemohl by se na to vynadivati!« Oni činí tudíž Boha zodpovědným za metlu, kterou si sami na sebe pletou svou odvráceností a zpupností, a když ani ten jim nestačí, obracejí se proti jeho sluhům, ne že by byli přesvědčeni o tom, oni že jsou vinníky dnešní války, nebo jiných navštívení, ale že ve své zlomyslnosti jiného předmětu pro svůj hněv a vnitřní zlobu nenacházejí.

Bylo již mnoho nesmyslu vysloveno proti církvi, všelijaké směšné báchorky o jesuitech, papežce Johanně atd., ale tato, že kněží vyvolali válku, je ta nejpošetilejší a nejnaivnější. Zlomyslníci to vyslovili a neuvědomělí lidé mluví to po nich. Nás, jež takové řeči však nejsou s to odvrátiti od pravé cesty, od Boha a kostela, ovšem ani to nezkaží, ale je smutno, že v tak těžkých

dobách, kdy člověk cítí se malomocnějším, než kdy jindy, tisícové nenašli posud cesty ztracené zpět k tomu, jenž volá: »Vzývej mě v den soužení a já vysvobodím tebe!« Jděme aspoň my starou cestou, nebudeme jednou litovati, že jsme ji neopustili, poručme ty, kdož krvácejí za nás na bojištích a našemu srdci jsou blízcí, jakož i celou budoucnost svou, svých rodin, svého národa Prozřetelnosti, která o nás ví a na nás více, než uneseme, nevlož, volejme, jako volali naši vždy do vůle Boží odporučením předkové: »Tys, Bože, naše naděje, jiný nám nic neprospěje!« Amen.

J. Kousal.

O válce.

V této hrozné době, v níž jsme se neočekávaně octli, nemyslí a nemluví se přirozeně o ničem jiném než o válce. Je také válka ve svých následcích něčím tak hrozným, že všechny ostatní starosti a záležitosti ustupují do pozadí, a nikdo nemá smyslu pro něco jiného, než pro válku a pro to, co po ní bude následovati. Kdyby to však byly vždy myšlenky moudré a střízlivé, které se od lidí vyslovují! Ony jsou to však začasné výmysly a domněnky obsahu pošetilého, ne-li zlomyslného, neboť ani v tak těžkých časech nedají si nepřátelé společenského pořádku a křesťanské kázně pokoje a odvažují se loviti v kalných vodách pro nekalé své účely. Proto nevezmete mi to, draží v Kristu, za zlé, jestli i já s tohoto posvátného místa, v této večerní chvíli oddechu, jež zde před tváří Nejvyššího hledáte, jakož váš duchovní správce a tudíž i rádce, o válce dnes mluvíti budu. Nechci opakovati to, čeho se v novinách dovídáte a co hrůzou i bolem naplňuje duši, o porážkách a vítězstvích, o mrtvých a raněných, o zničených osadách, vypálených dvorcích, zbořených městech, o nezměrné bídě z vlasti vypuzených, nikoli, tím vším nechci rmoutiti mysl vaši, beztoho zraněnou, naopak, já bych vás rád potěšil, v bídě posílil, v neštěstí společném důvěrou v Boha, jenž války na lidstvo jako každou jinou ránu sesílá, naplnil, který o všem tom, co se kolem nás děje, ví, a který nesešle na nás více, než snéstí jsme s to. Je to pro mne těžký úkol, zvláště když vím, že se najde vždy někdo mezi posluchači, kdo slovům mým zúmyslně nebude chtítí rozuměti a jim jiného výkladu dáti se vynasnaží, když vím, že o předmětu tomto nedá se nic pověditi, co by jen poněkud potěšitelným se ukázalo. Neříká se však, draží v Kristu, že každá věc má dvojí stránku, jasnou a stinnou, a že není na světě věci tak zlé, aby na sobě také něco dobrého neměla? Tak je to i s válkou; v ohledu hmotném rozšívá lítice války ovšem jen samé zlo, samé neštěstí na lidi, ničení, záhubu, surovost, zdivočení, bezohlednost a spoustu, ale my musíme mříti, draží v Kristu, na mysl i další konce války, a to morální, jak se říká, a musíme se aspoň těšiti tím, že v tom ohledu se snad

ledacos zlepšit a napravit, co dnes nebylo v pořádku a co nápravy nevyhnutelně potřebovalo.

Mám tu na mysli především náboženství samo. Ono jest nesporně základem spořádané společnosti občanské; kde tím základem bylo vikláno, tam jsou i ostatní poměry uvolněny; kde není víry v Boha, věčnost, odměnu a trest, tam není žádné vážnosti ani před autoritou světskou, tam není ideálů, není šlechtných činů, jež plodí křesťanství, není obětavosti, milosrdenství, lásky, tam zavládlo sobectví, požívavost, přepych, prostopášnost, bezohlednost, bezcitnost, materialismus. A že tyto poměry náboženské, jakož i ony, jež z nich vyplývají, byly u nás, zvláště ale ve Francii, Portugalsku, Španělsku, velmi smutné, ba neudržitelné, to jest přec všeobecně známo; kostely prázdné, zábavní místnosti plné, neděle nebyly k rozeznání již od všedních dní. K tomu bylo třeba peněz, a ty musily býti sehnány vem kde vem, třeba za cenu cti, svědomí, duše. Víra v tak zvaných intelligentních třídách mizela, odtud šířila se nevěra do kruhů dělnických, ba na venkov pomocí tisku, a kdo veřejně víru vyznával, byl potupně sesměšňován, po případě v brzku pokrokářským bičem zpracován, že mlčel a ji raději zapíral. Že válka v tom ohledu zjedná snad nápravu, v to možno doufati; zpovědnice byly v čas mobilisace vyhledávány k vojsku povolanými muži, kteří k ní již od školních let cestu ztratili, mnohou ženu, která nápodobila muže svého v smýšlení pokrokovém, bylo viděti klečeti před oltářem a prositi Všemohoucího, aby jí muže a otce zdravého vrátil, vojenští kněží na bojišti vypravují pohnutlivé výjevy z bojiště, kde nebylo snad jednoho umírajícího, který by poslední útěchou náboženství pohrdnul, a ti, kdož na poli válečném byli raněni a vrátili se zpět do kruhu rodinného, vrátili se s mnohou trpkou zkušeností, z níž zmoudří pro celý život, neboť čím až posud byl, nebyl následkem nějakého přesvědčení a opravdové nevěry, nýbrž spíše z jakési bujnosti, pýchy rozumu a špatného vlivu jiných. I nevěra byla, jako leccos jiného, módou. S náboženstvím souvisí všechny občanské ctnosti, jimž se daří pouze tam, kde jest víra, s ním souvisí, abych jen na jednu věc poukázal, která dozná jistě válkou nápravy, a která nápravy tak tuze potřebovala — manželství.

Kdyby základy manželství a rodiny nebyly zle rozviklány, nepřátelé křesťanství by se ani neopovážili vystoupiti s rozlukou manželství a volnou láskou. Již okolnost ale, že se o tomto předmětu veřejně psalo a debatovalo, a věc sama, ne-li veřejných obhájců, tož aspoň tichých přisvědčovatelů v širokých vrstvách národa nalézala, již ta okolnost dosvědčuje, že jsme před válkou do uzákonění rozvodů daleko neměli a že i po válce vylezou odpůrci svátostného manželství s tímto požadavkem na veřejnost, zrovna jako se zabráním církevního jmění a rozlukou církve od státu. Snad ani tak na venkově, kde jsou lidé na sebe více odkázáni a sebe navzájem znají, nebyla ta věc tak zlá, poněvadž tu panuje přece jen aspoň jakýsi stud, ale v průmyslových městech, kam se nahrnou lidé všeho druhu, lidé, kteří jinde ne-

mívají co ztratiti, aniž čeho získati, šířily se t. zv. konkubináty hrozným způsobem, mladíci a dívky, sotva škole odrostli, zařizovali si společnou domácnost a byly případy, že v téže ulici bydlil muž s jinou a žena, která jej opustila, sdílela domácnost též s jiným. A to vše, zvláště nemanželské porody, dělo se beze studu, jakoby se to samo sebou rozumělo a jakoby to nebylo nic nečestného. A i kde k veřejné roztržce mezi manžely nedošlo, zavládla — jako všude a ve všech vrstvách — nespokojenost, omrzlost, jakási přesycenost, vyplývající z neutálého pospolitého žití bez pravé vzájemné vážnosti. Válkou byla většina manželství přerušena, rodiny ztratily hlavu, ženy naučí se znáti, jak těžko starati se o děti a o domácnost bez muže, vzpomenou na dobré vlastnosti svých choťů přes všecky slabé stránky jejich, a muži teprv v nebezpečí života, snad těžce zranění na bojišti, zastesknou si po svých rodinách, o něž se snad patřičně nestarali, jež snad i zbytečně týrali, lítost a s ní spojená láska dostaví se do srdce jejich a oni slíbí Bohu, jehož teprv na vojně snad naučili se znáti, že budou, bude-li jim toho popřáno — lepšími manžely, lepšími otci. Společná bída a neštěstí lidi sbližuje, štěstí je rozvádí; to platí všude, a to platí o manželech zvláště.

Před válkou mnozí od sebe nešli, ježto je spojovaly děti a majetek, ale nevěra nebyla zjevem řídkým, zanedbávání rodiny a nestarání se o ni přišlo do zvyku, což vše — dá Bůh — se válkou napraví, muži nebudou hledati spokojenost v hospodách, nýbrž v rodinách, a ženy se přičiní, aby jim ten pobyt doma nebyl různicemi otravován. Duchovní, působící na bojišti, mi vypravoval, že poslední vzpomínka a poslední pozdrav umírajících platil ženě a dětem a že ho téměř všichni prosili, aby si poznamenal adresy jejich rodin a vyřídil jim poslední pozdrav. Je viděti, že přes všechnu snad lehkomyšlnost, muži svým rodinám byli oddáni, a že ti, co se po hrozných útrapách a snad zmrzačení domů vrátí, zaslouží si, aby s otevřenou náručí byli přijati, a aby snad na troskách bývalého smutného manželství vypučel nový a lepší rodinný život.

Ještě však na jiné poměry bude mítí válka přes všecky těžké rány svůj obrozující vliv, a to společenské i národnostní, jež sice nepatří k náboženství a tudíž ani ne na toto posvátné místo, přece však ponejvíce z náboženství vyplývají a tudíž i zde zmínky zasluhují. Rozhárané poměry náboženské vždy zle působily i na společenské soužití, protože člověk nevěrec, neuznávající Pána Boha nad sebou, nedovedl zachovati patřičnou míru spravedlivého a poctivého jednání vůči svému spolubližnímu. Chybí mu ten vzor, dle něhož by se řídil, na němž by se vyučil a vzdělal. Jen náboženství vštěpuje lidem pravidla, spravedlnosti a mravnosti, bez něho může sice jednotlivý člověk, který nabyt jistého vzdělání, zachovati k bližním svým jisté ohledy, jichž však přestane dbáti, jakmile ho poměry osobní k jinému jednání donutí. Poměry před válkou byly až k prasknutí napiaty a jistý francouzský ministr, kdyby žil, mohl by i dnes říci: »Sire, tancujeme na sopce.«

Lidem se vedlo celkem lépe, než kdy jindy, ale nespokojenost, rozháranost, nevážnost k autoritě, sobectví, požívavost a bezohlednost činily život nesnesitelným. Musilo dojít k válce, soudili mnozí, buď nynější, nebo společenské, čili k revoluci, která je o to horší, že tu nebojují spořádané massy proti sobě dle pravidel t. zv. strategie a se zachováním aspoň nejhlavnějších pravidel mezinárodních, nýbrž rozvášněné třídy společenské bez milosrdenství, bez nejmenších ohledů. Boj pouliční, v němž vítězí ne intelligence, ale surovost a bezohlednost. »Hrozný je člověk ve své vášni.« Co vymýšlela t. zv. móda, to přesahovalo nejen hranice obyčejného přepychu, ale i studu a mravnosti a byla to pokroková žena »Carmen Sylva«, která se vyslovila, že na dnešní nemravnosti hlavní vinu nese móda.

Stav stál proti stavu, nebylo lásky občanské, nebylo ideálů, lásky k vlasti, obci, národu, nebylo sebeobětování, jen sobectví a osobní zisk a špinavé prospěcháfství s bezohlednou úplatností. To dozná — dá Bůh — nápravy, lidstvo se pozná a protože v mnohém bude musit začít od počátku, nebude mít ani času na přepych a rozmařilost a také ani chuti, nápodobiti módy cizí, jež byly horší domácích. Nastane nutná šetrnost a vlastní svépomoc, ovšem to vše v předpokladu, že se křesťanství národové vrátí k základu, jež položil Kristus, a že nepoletí i po válce po nakloněné ploše nevěry k úplné své zkáze.

V ohledu národnostním byly poměry rovněž nesnesitelné, zvláště kde v zemi žili kmenové dva. Lid by si rozuměl a rozvadil-li se, byl by se zase smířil, kdyby nebylo řemeslných štváčů, kteří ze štvání lidu žili a v kalných vodách národnostních svárů pro sebe lovili. I zde platí: společné neštěstí sblíží. Hned jak válka nastala, přestaly jako na povel národnostní štvance, poněvadž je noviny, jež je hlavně vyvolávaly, nesměly pěstovati, a oba kmeny na př. u nás v Čechách předstihovaly se v pozornosti k vojínům druhé národnosti. A zrovna s německé strany vychází právě výzva, aby s národním smírem v Čechách počalo se nyní, v době války, kdy je proň půda nejprůpravenější a poměry nejprůpříznivější.

Před válkou byl, jak znalci tvrdili, mír v Čechách nemožný, i kdyby se oň ty nejvlivnější osobnosti zasadily, ve válce a po ní, kdy zahraniční vlivy do toho zasáhly, je on možný a zájmu obou národností také nejvýše žádoucí. Obyvatelé této země budou mít jiných prací a starostí dost, než aby své síly mrhali neplodným hašteřením, kdo víc platí v zemi, v níž odedávna Češi i Němci svorně vedle sebe bydleli. Je možno, že nebudeme pro roky šťastnými a že se vše nevyvine tak, jak o tom dnes uvažujeme, ale Bůh dej, aby se aspoň něco z toho splnilo, a aby brozná válka, která tolik škod nezměrných, hmotných i kulturních způsobí, aspoň v některém ohledu také světlou stránku vykážala, především však aby v brzku dostavil se kýžený mír a aby aspoň z jara, až znova zasadí rolník svůj pluh v ornici a až usměje se znova na lidstvo boží zlaté slunko, i nad hlavou oráče zazpíval skřivánek svoji píseň míru. Amen.

J. Kousal.

LISTY VĚDECKÉ.

Apoštolát jesuitů od r. 1814.

Podle časopisu »Civiltà Cattolica« z 1. srpna 1914 sděluje dr. J. Čihák.

Obnovení řádu Tovaryšstva Ježíšova.

Papež Klement XIV. na nátlak vlády bourbonské vydal dne 21. července r. 1773 známé breve »Dominus ac Redemptor«, jímž zrušil zasloužilý řád Tovaryšstva Ježíšova. Tehdy měl řád přes 22.000 členů, mezi nimi 11.000 kněží; měl 669 kollejí, 176 seminářů a konviktů, 217 domů professních, 335 residencí. Jesuité přijali mlčky a pokorně tento ortel své morální a legální smrti. Než Ježíš neopustil svého věrného Tovaryšstva. Bedřich II., král pruský, a ruská carevna Kateřina II. prohlásili v Římě, že z tolerance nedovolí ve svých zemích promulgaci zrušení řádu. A tak zůstali jesuité v Pruském Slezsku až do r. 1780, a na Bílé Rusi až do obnovení řádu r. 1814. Jinde bývalí jesuité utvořili nové družiny s jiným jménem, na př. »Tovaryšstvo nejsv. Srdce Ježíšova« v Belgii a v Rakousku, které se r. 1799 spojilo s družinou »Otců víry« v Německu, Anglii a Itálii, a čekali trpělivě obnovení řádu Tovaryšstva Ježíšova.

A obnovení to záhy počalo se připravovati. Již r. 1779 Klement XIV. povolil tajným dopisem ruským jesuitům jejich právní trvání. Pius VI. r. 1794 dal svolení Ferdinandovi, vévodovi z Parmy, aby do své země povolal jesuity z Ruska. R. 1801 odvážil se již Pius VII. veřejně uznati jesuity ruské a r. 1803 dovolil, aby se k nim připojili exjesuité angličtí a američtí. Následujícího roku povolal jesuity Ferdinand IV. do Neapolska. Než ještě 10 let bylo nutno čekati na plnou obnovu řádu.

Konečně nadešla pro jesuity památná neděle 7. srpna roku 1814. Toho dne odebral se papež Pius VII. ve slavném průvodu do chrámu al Gesù v Římě a tam v kapli kongregace dei Nobili za přítomnosti kardinálů a asi 100 bývalých jesuitů odevzdal 87letému P. Luigi Panizzonimu konstituci »Sollicitudo omnium ecclesiarum«, již uvádí se Tovaryšstvo Ježíšovo v celém katolickém

světě do bývalého stavu.*) Zároveň přidělil papež jesuitům římským dva kostely v Římě, al Gesù pro professy a s. Andrea na Quirinale pro noviciát, a na výživu poukázal jim ročně 6000 scudů (asi 30.000 K). Představeným v Římě byl ustanoven P. Panizzoni, generálem řádu pak dosavadní představený jesuitů na Rusi P. Tadeáš Brzozowski.**)

Proti obnovení řádu jezuitského neprotestovala žádná vláda mimo brasilskou v Americe; ozval se sice tisk revolucionářský, avšak rozšíření řádu zabrániti nedovedl. Jesuitů rok od roku přibývalo nejen ve státě papežském, nýbrž i v jiných státech Itálie, zejména v Neapolsku, Modensku a Piemontu, kdež na př. již r. 1820 měli na 400 členů s 20 domy, 15 kollejiemi a 3 noviciáty. Též mimo Itálii vítali jesuity s radostí. Do Belgie-Hollandska zavítali hned r. 1815. do Anglie r. 1818, do Švýcarska r. 1816, do Rakouska r. 1820; do Mexika a Španěl povolal je hned roku 1815 Ferdinand VII. Do r. 1820 jsou opět jesuité rozšířeni po celé Evropě i mimo Evropu v missiích.

Avšak od téže doby počíná opět pronásledování jesuitů v různých státech, zejména v letech revolučních. Tak již r. 1815 byli jesuité vypuzeni z Petrohradu a r. 1820 vůbec z Ruska. Revoluční léta 1830, 1848 a jiná způsobila jesuitům nová pronásledování, konfiskace, zavírání škol, vypovídání ze země. V živé paměti jsou zajisté útrapy jesuitů, jež jim způsobila Francie (roku 1880 a 1900), Portugalsko (r. 1910), Německo. Jestliže Tovaryšstvo Ježíšovo v těchto poměrech nejen trvá, nýbrž i rozsáhlou apoštolskou činností vyvíjí, je to jistě patrný důkaz zdravého, energického života řádového a požehnání Spasitelova.

Všimněme si nyní přehledně statistiky tohoto řádu a jeho apoštolské činnosti.

V roce 1913 má Tovaryšstvo Ježíšovo celkem 16.715 členů, z nichž jest 8178 kněží, 4137 bratří pomocníků, a k nim se řadí v noviciátech a kollejiích 4400 studentů a jejich učitelů. Celý řád jest rozdělen v pět assistencí: italskou, francouzskou, španělskou, německou a anglickou; každá assistence se zase dělí v provincie. Italská assistence má 5 provincií, a to: římskou s 378 členy, neapolskou s 355 členy, sicilskou s 243 členy, turinskou s 264 členy a benátskou s 373 členy. Assistence francouzská jest rozdělena ve 4 provincie, španělská má 5 provincií, německá 6 a anglická 7. Dělí se tedy celý řád ve 27 provincií. Provincie německá vzala svůj původ ve Švýcarsku již r. 1818, a k ní pojilo se Německo i Belgie s Holandskem; teprve r. 1832 byly zřízeny vlastní provincie belgická a holandská vedle německé. K assistenci německé

*) To vyjadřuje již titul bully, jenž zní: »Sanctissimi in Christo Patris et Domini nostri, Domini Pii Divina Providentia Papae VII. Constitutio, qua Societas Jesu in statum pristinum in universo orbe catholico restituitur.«

***) Tadeáš Brzozowski nar. 1749 v Polsku, od r. 1765 byl jesuitou, slavným kazatelem na Bílé Rusi; r. 1797 se stal tajemníkem P. Karena, roku 1802 assistentem P. Grubera a r. 1805 jeho nástupcem v úřadě generálního představeného. Zemřel r. 1820.

patří též provincie v Rakousku; tyto mají počátek v roce 1820, kdy z Ruska vypuzení jesuité byli přijati v Haliči a v Rakousích, tvoříce tak novou rakouskou provincii. Roku 1846 rozdělila se v provincii haličskou a rakouskou, k nimž roku 1909 přistoupila samostatná provincie uherská.

Tímto rozdělením ovšem zmenšil se počet členů provincie rakouské; německá provincie r. 1913 měla 1222 členů, kdežto rakouské po zřízení uherské provincie zbylo pouze 614 členů; tato naše provincie má nyní 5 kollejí, 15 residencí a 9 jiných domů. K assistenci anglické patří zase provincie americké: kalifornijská, kanadská a novoorleánská.

Všechny tyto assistence, provincie i domy jednotlivé spojuje jeden duch tebolní, jedna poslušnost generálního představeného, společná láska k Ježíši Kristu a v pravdě apoštolská horlivost o spásu nesmrtelných duší. S uznáním a obdivem nutno patřiti na apoštolskou činnost, již v uplynulém století vyvinuli členové Tovaryšstva Ježíšova na poli missií mezi pohany, ve školství a tisku, ve všech oborech duchovní i světské vědy. Stručný přehled této apoštolské činnosti budiž zde nastíněn.

Apoštolát missijní mezi pohany.*)

Po svém obnovení přišli jesuité nejprve do missie čínské. Již r. 1800 pokusili se dva ruští jesuité, P. Grassi a Korsak, o missii v Číně přes Sibiř, avšak bez úspěchu. R. 1814 zemřel v Pekingu poslední bývalý jezuita P. Poirot, a křesťané čínští žádali nových missionářů; avšak teprve r. 1842 na žádost apošt. vikáře Msgra. De Besi přišli dva jesuité do Šantongu, kdež jim rok na to bylo svěřeno vedení semináře, z něhož vyšlo již přes 100 kněží domorodců missionářů. Tato missie čínská mnoho vytrpěla v neklidných dobách, zejména za boxerské revoluce v letech 1899 a 1900. Avšak v poslední době opět zkvétá missie tato, působí zde na 282 jesuitů z pařížské a champagneské provincie francouzské a z provincie turinské italské. Kulturním střediskem jest Zi-ka-wei, kde mají jesuité veliký a malý seminář, kollejí s 266 chovanci, universitu se 172 studenty a proslulou hvězdárnu.

Po Číně nejslibnější missií jesuitskou byla Indie. Zde portugalský klerus v minulosti poskvřnil skvělou památku Xaveriovu, avšak nyní missie jesuitské utěšeně prospívají. Působí zde více než půl tisíce jesuitských missionářů, italských, německých, belgických a francouzských, jejichž střediskem jsou Mangalor, Bombay, Kalkuta v Bengálsku, Galla na Ceylonu, Trichinopolis v Maduře. Italští (benátské provincie) jesuité působí od r. 1878 v Mangaloru, kdež mají kollejí se 1437 žáky, seminář pro domorodé kněžstvo se 62 kleriky, nemocnici pro malomocné a chorobinec.

*) O missionářské činnosti jesuitů mezi pohany informuje nás výborný spis P. Alexandra Brou, S. J.: *Les Jesuites missionnaires au XIX. siècle*, vydaný v Bruselu 1908. — Viz též: *Jesuiten-Kalender für das Jubeljahr 1914*, v Řezně 1914.

Němečtí jesuité zřídili si v Bombaji kollej, která má nyní 1470 chovanců, a universitu, čítající 275 posluchačů. Jesuité belgičtí v Kalkutě zřídili kollej sv. Františka Xaverského, čítající dnes na 800 žáků, a na Ceylonu mají vlastního biskupa v Galle, mimo to seminář, zřízený Lvem XIII., pro kněžstvo domorodé pro celou Indii; seminář tento má nyní 110 chovanců s 12 professory a studijní methodou na výši evropské. V Maduře působí jesuité francouzští a dosáhli tu značných úspěchů; mají zde 246.000 křesťanů a 14.229 chovanců v kollejích, z nichž kollej v Trichinopoly jich má 1872.

V poslední době slibuje hojnou žeň missie jesuitská v Japonsku; povolání byvše za papeže Pia X., jesuité zřídili v Japonsku vyšší učiliště své v Tokiu, a doufají, že mnohé zachrání před racionalismem a nevěrou, do níž se vrhají Japonci s rozkvětem své kultury.

Sledujme nyní námahy missionářské Tovařystva Ježíšova v říši turecké, v provinciích afrických a amerických státech. V Armenii pracuje nyní asi 50 jesuitů za pomoci domácího duchovenstva; jejich školy mají tu 4000 žáků, a je jisto, že armenští monofysité by přijali katolictví, kdyby se nemusili obávatí řeží mohamedánských.

V Syrii missie jesuitská mnoho vytrpěla, zejména r. 1860 od Drusů, kdy usmrceno bylo 5 jesuitů, známých jako »mučedníci libanonští«. Avšak missie se udržela, čítá 150 missionářů a má známé své středisko v Bejrutu. Bejrutská kollej jesuitská stala se r. 1875 universitou, k níž r. 1882 připojena fakulta lékařská, uznávaná vládou francouzskou i tureckou, pak fakulta východního přsemnictví, fakulta biblické exegese a věd pomocných; připojená katolická knihtiskárna vydává cenné doklady literární a výborné revue.

V Egyptě přední snahou missionářů jest obrácení Koptů. Koptický seminář v Kairu r. 1879, přidělený Lvem XIII. jesuitům, se neudržel, za to však vznikly dvě kolleje jesuitské: v Kairu (se 400 chovanci) a v Alexandrii (se 150 chovanci), a na 40 jiných škol, kdež zaměstnáno jest 78 jesuitů.

V Alžíru dočkali se jesuité za své námahy vypuzení od vlády francouzské; podobného vděku dostalo se jim od vlády portugalské. V jižní a střední Africe dlužno připomenouti jesuitské missie v Zambezi, v Kongu a na Madagaskaru. V Zambezi od roku 1892 působí jesuité angličtí v horní části, kdežto dolní část přidělena byla jesuitům portugalským, odkud však byli vypuzeni vládou republikánskou, a úkolu missionářského ujali se tu po nich němečtí missionáři, jimž jest dusud k ruce 26 jesuitů přechodně. V Kongu působí 46 jesuitů belgických, rozdělených do sedmi stanic missionářských.

Vedle Madagaskaru působí missionáři jesuitští na Jávě, Celebesu a Filipínách, a to jesuité hollandští a španělští.

Odtud přechází jesuitská činnost missionářská do Ameriky jižní, střední a severní. V Kolumbii působí nyní na 200 jesuitů

z provincie castilské; v Equadoru, Peru a Bolívii jest 167 mis-
sionářů jesuitů provincie toledské. V Argentině, Uruguayi, Pa-
raguai a Chile pracuje na 333 jesuitů, většinou jako vychovatelé
mládeže v kolejích a seminářích, na př. v Buenos Ayres, v Santa
Fé, v Montevideu.

Na Jamaice, v Hondurasu a Guianě jest zaměstnáno na 66
jesuitů anglických. Missie v Brasílii byla r. 1911 rozdělena tak,
že v severní části působí jesuité portugalští, v jižní jesuité pro-
vincie německé, ve východní pak italští. V Novém Mexiku, Kolo-
radu a Texasu pracují též jesuité italští, majíce své středisko
v Denveru. Ve Spojených státech severoamerických prospívají je-
suitské práce tak utěšeně, že mohly zde býti zřízeny samostatné
provincie americké, jejichž členové vykonávají horlivou apoštol-
skou činnost v sousedních i vzdálených krajinách severu.

Tot stručný přehled misijní činnosti Tovaryšstva Ježí-
šova v posledních letech; 3619 členů pracuje nyní na této vinici
Páně bez přestání a též s hojným požehnáním. Kéž by neblahý
rok válečný 1914 nezničil vykonané práce, kéž símě zaseté klíči
a přinese užitek stonásobný!

Apoštolát školství a tisku.

O školství střední i vysoké získali si jesuité zásluh nehy-
noucích. Zrušení jejich řádu přivodilo i zkázu jejich škol; po ob-
novení řádu obrátili jesuité hned svou pozornost ke školám, avšak
státní monopol školský znesnadňuje jejich práci; k většímu roz-
květu dospěly jezuitské školy po obnově řádu v Americe severní,
ve Francii a v Belgii. Zde uvedeme stručný přehled vykonané
práce jezuitské na poli školství. Všech kolejí má Tovaryšstvo
Ježíšovo přes 200, z nichž nejlépe prospívají kolleje ve Spojených
státech severoamerických. Kolej v St. Louis, převzatá od jesuitů
r. 1829, stala se r. 1832 školou vysokou, kde se udělují akade-
mické hodnosti, a to: na fakultě filosofické od r. 1834, na lé-
kařské od r. 1836, na právnické od r. 1843. K této vysoké škole
čestně se řadí kolej v Georgetownu, jež se stala kulturním stře-
diskem téže republiky, byla počtena návštěvou skoro všech pre-
sidentů Spojených států, Washingtonem počínaje, a která má
nyní 1000 posluchačů. K těmto dvěma universitám starším se
pojí mladší: fordhamská, která r. 1912 měla 880 žáků, creig-
tonská v Omaha se 600 posluchačů, milwaukeská ve státě Wis-
consinu, založená r. 1906, a universita v Chicagu. Mimo to mají
jesuité v severní Americe několik kolejí, jež požívají práv uni-
versit, na př. v S. Francisku, v S. Klara. Celkem ve Spojených
státech a v Kanadě se vychovává ve 40 kolejích více než 18 000
studentů. Mimo to má anglická assistence ve své domácí anglické
provincii 13 kolejí a v Irsku 9 kolejí.

Assistence německá má celkem 50 kolejí, v nichž vycho-
vává 15.000 chovanců. Přední místo v této assistenci zaujímá
provincie belgická, která v 19 kolejích vychovává 8500 studentů;

zvláště výborné pověsti se těší kolleje v Lovani, Bruselu, Namuru, Antverpách a v Gentu. Provincie hollandská vychovává ve 4 kollejích 1000 žáků a zřizuje právě slibnou kolleji na ostrově Jávě. Provincie německá, nemohouc míti v říši německé vlastních kollejí, má kolleje mimo Německo, celkem 11, z nichž vynikající místo zaujímá kolleji v Bombaji a ve Feldkirchu. Kolleji ve Feldkirchu byla založena 1856 má své střední školy, jejichž reciprocitu uznává vláda rakouská; zde vychováno bylo mnoho jinochů stavu občanského i šlechtického a dosud jest tu 450 chovanců. Z rakousko uherských provincií německé assistence dlužno zmíniti se o následujících ústavech: V Haliči vznikla kolleji již r. 1820 ve Lvově a v Tarnopoli, která se dosud udržela a vychovává jinochy stavu šlechtického; v roce 1886 zřízena byla místo několika kollejí zničených nepřítelů času nová kolleji v Chýrově, která má nyní 500 chovanců. Nová provincie uherská má svůj vzkvétající ústav v Kaloši. V provincii rakouské jest slavná kolleji, nyní též universita, v Innsbrucku. Když jesuitům r. 1838 bylo tu svěeno vedení ústavu »Teresianum« zvaného, bylo pouze 14 chovanců. Roku 1856 byla jesuitům odevzdána ve správu theologická fakulta v Innsbrucku, k níž byl hned r. 1858 připojen konvikt pro theolgy.

Po 50 letech dostavil se veliký úspěch; r. 1908 měla tato universita 352 posluchačů a více než 20 provincií, v uplynulých pak 50 letech bylo tu vychováno na 6000 jinochů. Vedle Innsbrucku vyniká jesuitské gymnasium s internátem v Kalksburgu, kde studuje ročně 200 jinochů z nejvyšších společenských kruhů rakouských. K těmto se čestně řadí ústav jesuitský v Čechách v Bohosudově (Mariaschein) s 300 žáků, a jiných 8 kollejí, takže rakouská provincie vychovává asi 10.000 jinochů.

Školství assistence italské jeví se nám takto: První místo náleží provincii římské. Zde zmohutněla bývalá kolleji římská, stala se universitou s fakultou filosofickou, theologickou a kanonického práva, dostala jméno »university Řehořovy« (Gregorianum), a honosí se největším počtem posluchačů (ročně 1100) ze všech národností. K této universitě se řadí nový »biblický institut«, svěřený opět vedení jesuitskému, který má kolem 90 chovanců a počíná mnohoslibnou literární činností biblického studia. Mimo to jesuité v Římě řídí starobyloou kolleji »Germanicum« a novější kolleji americkou.

Dříve byla jim svěřena též správa národních kollejí, anglické, irské, skotské, maronitské, řecké a rutenské. Pro laiky mají jesuité v Římě výtečnou kolleji zv. Maximovu se 600 chovanců. Kromě toho má ještě římská provincie 2 kolleje v Itálii a 3 v Brasílii. Provincie neapolská má 5 kollejí v Itálii mimo ústav v Denveru v Koloradu v Americe; turinská 4 kolleje v Itálii; benátská má 5 kollejí, mezi nimi kolleji ve Skadru v Albanii a kolleji v St. Louis v Americe; sicilská má pouze 3 kolleje, z nichž vyniká kolleji messinská a na Maltě.

Skolský apoštolát assistence francouzské podroben byl nejtěžším zkouškám. Po vydání školního zákona Fallouxova mezi lety 1850 až 1880 se velice rozšířily jesuitské kolleje ve Francii, avšak pronásledování let následujících, zejména r. 1899 a 1901, úplně zničila školy jesuitské. Zůstávají pouze kolleje v některých krajích misijních, jako zmíněné již ústavy v Bejrutu v Syrii, v Zi-ka-vej v Číně a v Trichinopoli v Indii.

Za to utěšeně se vyvíjejí školy jesuitské assistence španělské, jichž jest 61. Nejslavnější kolleje jesuitské jsou tu: v Madridu, v Barceloně, v Bilbao; v misiích pak kolleje na Filipínách (v Manile universita s 1123 studenty) a v Americe (v Buenos Ayres, v St. Giacomo, v Pueble a jinde).

Tot stručný přehled jesuitského apoštolátu školství, jenž budí obdiv a spolu přání, aby v následujícím století podařilo se řádu zbudovati školství v takovém rozsahu, jakému se těšilo v minulosti. Apoštolát školy přirozeně souvisí s činností literární; proto přehledněme nyní opět jesuitský apoštolát tisku.

(Dokončení příště.)

Spalování mrtvol.

Dle »Bonifatius-Korrespondenz« upravil R. S.

Jest jisto, že moderní nevěra obratně užila spalování mrtvo jako zbraně proti křesťanství. Neboť právě spalováním mrtvol lze mnohého křesťana, zvláště vlažnějšího, získati pro záměry zednářské. Jest přece na bílé dni, že přemnozí katolíci nespátňují ve spalování mrtvol ničeho, co by více odporovalo. Stávají se případy, že nemocný se dá zaopatřiti, a po jeho smrti vyjde na jevo, že byl členem spolku pro spalování mrtvol a že ustanovil, aby jeho tělo bylo »pohřbeno ohněm«. Pisateli tohoto přihodil se případ takový právě na jaře r. 1914. Vlažnější katolíci nevědí, že již přistoupení k spolku pro spalování mrtvol a ustanovení, aby jejich tělo bylo spáleno, podléhá těžkým církevním trestům. Konečně mívají také na svou omluvu, že byly doby, kdy církev spalování mrtvol trpěla.

Proto není divu, že moderní svobodomyslnost a volná myšlenka se o to zasazují, vylíčiti spalování mrtvol jako něco zcela nevinného. Avšak se vši rozhodností musí každý upřímný přítel církve hájiti zásady, že spalování mrtvol jest jen krokem k modernímu pohanství. Nevěra zcela klidně sahá po mrtvolách, — aby je odnímala církvi, knězi, modlitbě, mši sv.!

Proto je stále třeba této otázce věnovati pozornost a pečlivě o ní věřící poučovati.

Proto chceme zde shrnouti všechny důvody, kterými nepřátelé církve prospěšnost spalování mrtvol dokazují, a se stanoviska církevního je řádně osvětlíme.

1. Nevěra tvrdí, že spalování mrtvol jest výsledkem sociálních poměrů naší doby; půda jest drahá, kolumbaria pro urny prý budou lacinější než zakupování hrobů.

Jest jistě pochybno, zda místo v kolumbariu bude lacinější než místo na hřbitově. Avšak křesťanům není pohřbívání zesnulých v první řadě otázkou peněžní, nýbrž především záležitostí nejněžnější rodinné piety, a tu i chudší člověk nějakou obět rád přináší. Křesťan ctí zemřelého jako dědice nesmrtelnosti a hrob mu vždy více připomene, že jest místem věčného odpočinku než urna.

2. Nevěra tvrdí, že pohřbívání v zemi uráží estetický cit a že leckdy jest bezcitně a surově kostmi zemřelých při kopání nových hrobů pohazováno.

Je-li tomu skutečně tak, bylo by toho jen litovati. Avšak tomu lze předejti, jestliže za hrobníky jsou ustanovováni lidé zbožní, kteří jsou proniknuti vírou v zmrtvýchvstání. »Fossores« v katakombách byli namnoze světci! — Naopak musíme tvrditi, že právě spalování již svou podstatou jest něco strašně surového a bezcitného, jak níže dokážeme. A že by při této proceduře, zvláště kdyby měla býti obecně zavedena, s mrtvolami bylo méně surově a bezcitně nakládáno než při pohřbívání do země, sotva kdo uvěří. — Před hrobem má každý člověk přirozenou úctu, před pecí spalovací však nikoliv.

A což není rozklad mrtvoly v zemi také vlastně procesem spalovacím, totiž spojení látek mrtvolných s kyslíkem? Ovšem je to proces spalovací, přirozený, povlovný, nikoliv násilný, a proto nás neodpuzuje a piety neuráží. Je-li však pohřbívání do země skutečně procesem spalovacím, proč nevěra agituje proti němu a proč nenechá křesťany při tomto mnohem slušnějším a mírnějším způsobu spalovacím, který přirozenosti lidské nejvíce vyhovuje? Proč vnucuje nepřirozený a násilný způsob spalování mrtvol v pecích?

Uvážíme-li dále postup obou způsobů spalovacích, shledáme, že přirozené spálení mrtvoly v lůně země se stanoviska estetiky a piety k zemřelým zaslouhuje přednosti. Co nevěrci vypravují o mrtvolách, brozně zohavených, jest plané povídání. V prvních měsících po pohřbu vykopané mrtvoly vypadají téměř tak, jako v den pohřbu. Po letech však zůstávají pouze kosti. Protože není dovoleno mrtvolu dříve vykopati než za určitou řadu let, není také možno spatřiti mrtvoly zohavené. V té době rozpadá se maso povlovně v prach — nebo v popel — přirozeným »spalovacím procesem« — a úplně a nenápadně mizí. Řeči o strašném hnutí těla a ukrutném zápachu na hřbitově, o červech a podobné sluší odkázati do říše bájek. Vykopávky to dosvědčily s dostatek.

Zcela jinak však při násilném spálení. Divadlo, jež se účastníkům naskytá, je tak hrozné, že mnozí se zařekli po druhé se podívati do peci, v níž tělo lidské krutě se svíjí, vnitřnosti, najmě srdce se nadýmají, kdy celý člověk jakoby úpěnlivě prosil, aby s toho brozného lože byl sňat! A tento hrozný úkon trvá i v nej-

lepších pecích 1¹/₄ hod. až 2 hodiny. Tu ovšem chápeme, že již sv. Augustin nazval tuto proceduru »strašnou nelidskostí«; protože byl dříve pohanem, znal pohřbívání ohněm jistě z vlastního názoru. — Které pohřbívání tedy lépe vyhovuje lidskému krasocitu a pietě?

Avšak nepřátelé namítají: Vždyť nikdo není nucen do peci nahlížeti, když se mrtvola spaluje. A my odpovídáme: A je snad někdo nucen nahlížeti do hrobu, když mrtvola se rozkládá? Či snad může tak učiniti? Při spalování může člověk viděti tělo svého bližního v peci jenom s hrůzou, s odporem, ba přihodilo se nezřídka, že diváci, kteří neměli nervů železných, upadli do mdlob. Při křesťanských pohřbech do země té hrůzy není.

3. Volnomyslitelé a svobodomyšlné listy hlásají, že hřbitovy jsou nezdravé, ba nebezpečné, zejména pro ty, kdož v blízkosti jich bydlí. Při tom ovšem spekulují na nevědomost čtenářů. Vědecké kapacity prvního řádu dávno již dokázaly, že vzduch i voda na hřbitovech právě tak jsou zdravé a zárodku nemocí prosté, jako jiný vzduch a jiná voda, že epidemické nemoci nemohou povstati výpary ze země, jak nevěrci tvrdí. Odborník Prausnitz, který není katolíkům přízniv, přece je nucen přiznati: Nemohu dosti zdůrazniti, že jest jenom klamem, tvrdí li se, že spalování mrtvol jest hygienickým požadavkem a pohřbívání do země že jest méně hygienickým. — Zdali však kouř z komínu spalovací peci, produkt spálených mrtvol, jest zdraví prospěšným, jest jiná otázka.

4. Konečně namlouvá nevěra, že nelze pochopiti, proč by spalování mrtvol mělo býti nenáboženským, nekřesťanským, necírkevním! —

K tomu odpovídáme takto:

1. »V prach se obrátíš!« řekl Bůh Adamovi po hříchu, a toto slovo boží jest zákonem pro věčícího člověka. Tato kletba boží dochází svého splnění tím, že tělo ne násilně v peci, nýbrž v přírodě, přirozeným způsobem v prach se obrací.

2. Církev považuje smrt za spánek. Nazývá mrtvé »zesnulými v Pánu«, kteří odpočívají až do vzkříšení, kdy budou troubami probuzeni. Tento názor církve jest vyznačen lépe pohřbíváním než spalováním. První ze všech zesnulých byl Kristus Pán. Jeho tělo bylo do země uloženo, jeho hrob byl slavný. Křesťan má následovati Pána v životě i smrti a má si přát, by se mu ve všem připodobnil.

3. Křesťan chová úctu k tělu člověka i po smrti, považuje je za chrám Ducha sv., ví, že jest určeno k účastenství na věčné slávě; nevěra však se dívá na mrtvé tělo jako na pošlého opičáka. Proto se křesťan bojí brutálnějšího, násilnějšího zničení, přenechává rozklad přírodě a silám, do ní od Stvořitele vloženým.

4. Církev si přeje, bychom se u hrobů svých drahých často modlili, a tím svoji víru v »obcování svatých« a v budoucí zmrtvýchvstání osvědčovali. To ovšem jest zcela dobře možno na hřbitově,

nikoli však v kolumbariu, postaveném kdesi v parku jako nějaké museum, jak si to nevěra přeje. Zajisté že u urny se nikdo ani Otčenáš nepomodlí.

5. Původním způsobem pohřbívání bylo ukládání mrtvol do země, nikoliv spalování. Pohanští národové starověku od počátku pohřbívali své mrtvé do země až do těch dob, kdy u nich se zahnázdila nepřirozená hypercivilisace a s ní absolutní nevěra, popírání života po smrti a nemravnost, právě tak jako dnes. Teprve pak počali spalovati mrtvoly. Souvisí tedy spalování mrtvol s nevěrou a mravní pokleslostí. Není divu, že spalování mrtvol církvi od počátku bylo a do dneška jest nesympathickým. I u židů bylo jediné dovoleno pohřbívání mrtvol do země, spálení mrtvoly jen v případě velice výjimečném, jako na př. byla spálena mrtvola Saulova pouze proto, aby nebyla od nepřátel zhanobena. (I. Král. 31, 12.)

6. Agitace pro spalování mrtvol jest dítkem veliké, krvavé francouzské revoluce na konci XVIII. století, téže revoluce, která Boha »sesadila« a všechny mravní zásady v prach zdeptala. Pak se spalování mrtvol ujali zednáři, kteří je horlivě propagují; všichni, kdož Krista nenávidí, jsou i v tom přirozenými jejich spojenci. Tato okolnost sama by měla dostačiti všem, kteří se s křesťanstvím ještě nadobro nerozešli, aby poznali pravý ráz snah spalovacích. Vždyť i věřící protestanté a židé nechtějí o spalování mrtvol ničeho slyšeti. — A proč zednáři s takovou horlivostí usilují o spalování mrtvol? Proto, aby celého člověka odpoutali od církve, či jak praví, aby odkřesťanili lidskou společnost. Proto usilují o civilní sňatek, o výchovu školní mládeže bez náboženství, a proto též chtějí míti pohřeb bez kněze, bez modlitby. Pohřbívání mrtvol má býti zbaveno náboženského rázu, vliv církve má býti zmařen, kněz odstraněn — vše zrovna tak jako při manželství a při škole. Že při těch snahách žádný katolický kněz spolupůsobiti nemůže, není třeba podotýkati.

7. Spalování mrtvol nemusí nutně víra v nesmrtelnost a v zmrtvýchvstání pomíjeti. Avšak ve skutečnosti se tak děje. Všimněme si jen té smíšené společnosti, která spojila přátele spalování mrtvol. Vesměs lidé, kterým Bůh, věčnost, nesmrtelnost jsou nanejvýše lhostejnými věcmi, které nejvíce popírají. Přivrženci spalování mrtvol si tropí smích ze zmrtvýchvstání, smrt jim není spánkem, ani ve snách jim nenapadne považovati tělo křesťana za chrám Ducha sv., protože vůbec v Ducha sv. nevěří, za to však jsou oddáni spiritismu; za mrtvé se nemodlí, poněvadž se vůbec nemodlí; jsou tak dětinní, že se domnívají, až budou spáleni, že Pán Bůh bude míti nepřekonatelné obtíže, aby je vzkřísil a z popela opět totéž tělo znovu stvořil. Jako kdyby identita těla záležela na týchž atomech hmotných (pak ovšem bychom měli každých pět let jiné tělo) a ne na téže oživující duši a na téže individuální soustavě organismu, jež jest u každého člověka jiná a jež zvláštní vlastnosti povahy každého člověka podmiňuje.

To jest ovšem společnost, k níž nemůže vůbec náležeti člověk, jemuž náboženství není prázdným slovem, tím méně katolický křesťan. Proto přívrženci spalování mrtvol zamlčují aneb zastírají náboženství nepřátelskou tendencí »pohřbívání ohněm«, aby prostomyslné křesťany navnadili, a bohužel, daří se jim jejich dílo dosti.

8. Z uvedených sedmi důvodů zavrhovala církev katolická ode vždy pohřbívání ohněm. Již v prvních dobách své existence, za času římského císařství, zavrhovala tuto praxi, ačkoli tehdy byla v Římě obvyklou. Svým zásadám zůstala věrna po dva tisíce let až do dneška. Roku 1886 zakázala svým dětem přistupovati za členy spolků pro spalování mrtvol. Vyobcovala ipso facto z církve ty, kteří za svého života ustanovili, že mají býti po smrti spáleni. Církevní dějiny neudávají ani jediného případu, že by církev svolovala k spalování mrtvol, aneb že by tuto praxi schvalovala. A Spasitel praví: »Kdo neuposlechne církve, budiž tobě jako pohan a publikán.«

A to jest pro nás, katolíky, 8. důvod, pro který spalování mrtvol zavrhneme a odsuzujeme, důvod, který by nám stačil, i kdyby předešlých sedmi nebylo. Avšak právě těch sedm s počátku uvedených důvodů nám dokazuje, jak jemný takt má církev a jak bedlivě váží důvody, běží-li o nařízení pro veškeren katolický svět, a to i tehdy, když nejedná se přímo o víru. Není třeba veliké učenosti, aby katolík důvody ty pochopil, vždyť i jinověrci je za správné uznávají.

Se stanoviska právníckého nutno zavrhovati spalování mrtvol také proto, že zjištění zločinů proti životu lidskému, ohledání a pitva vnitřností mrtvol stávají se nemožnými, jakmile jest mrtvola v peci spálena. Spalování mrtvol by ovšem podporovalo zločince v jejich záludných úmyslech.

Vhodná pomůcka k úřadování farnímu.

Podává Th. dr. Karel L. Řehák.

(Pokračování.)

K ř t í t i musejí dáti dítě své katoličtí rodičové, a ne pouze ho dáti zapsati! Rozhodnutí správ. soudu dd. 11. září 1911. Vlast r. 1912 str. 382; a zápis křtu má se dít na základě o d d a c í h o listu. Dvorní dekret dd. 19. března 1846.

K a m n a d o k a n c e l á ř e, neustále v činnosti, »Musgrave-Daner-Brandöfen« doporučí velice Corresp.-Bl. 1906 str. 823.

L é k a ř obvodní není oprávněn vybírat poplatky za vydání ohledacího lístku. Rozhodnutí zemsk. výboru. Čech dd. 5. května 1891;

— má napomenouti ku včasnému zaopatření, a varovati se všeho pohoršlivého. Sic §§ trestní. Corresp.-Bl. 1903 dd. 10. prosince.

- K** Legitimaci před farářem místním. Ord. list 1907 str. 99. Farář manželů není povinen přijímati přiblíšky — může odkázati k soudu — nebo hejtmanství. Přijímá-li, dá si předložit řádné listiny, a zavede protokol, jež nekolokovaný pošle k hejtmanství k dalšímu řízení.
- M**atriky jsou majetkem církve. Consil. Trid. sess. XXIV., rituell romano; Josef II. uznal: »K. k. Verwaltungsgerichtshof: »Politische Behörden haben nur das Aufsichtsrecht über Einhaltung der polit. Vorschriften seitens der Matrikenführer.« Erläut. dd. 24. listopadu 1887.
- smějí býti pořízeny z kostelního jmění. Linz. Quartalschr. 1900 pg. 609.
- D**o matrik zápisů — opravy, doplňky, legitimace — mají se děti skrze místodržitelství, cestou konsistoře. Hirrentasche 1899 strana 98.
- M**rtvě narozené dítě do 7 měsíců od početí netřeba do matrik zapisovati (lékař ale musí přece ohledat). Dítě od 7 měsíců, tedy k životu již způsobilé, třeba zapsati, a sice do matriky křestní i úmrtní. Minist. vnitra dd. 31. ledna 1901. č. 30.550 anni 1900; Ord. list 1902 č. 7.
- M**anželství kterak má býti uspořádáno. Navedení, jež má býti ročně předčítáno. Ord. list 1900 str. 29.
- cum assistentia passiva. Ord. list 1902 str. 74.
- dle »T a m e t s i« r. 1906 (nadále všude platí Trident.); dále Ord. list 1907 str. 135 dekret »N e t e m e r e« jest dd. 2. srpna 1907. Ord. list 1908 str. 24.
- s Bavoráky. Ord. list 1907 str. 139.
- M**anželství v P r a z e i o k o l í může býti uzavřeno do 2 měsíců po odchodu snoubenců z osady. Konsistoř 12. prosince r. 1892 č. 9999 (přepis jest v archivu).
- M**še. Nedostatky při ní mají býti odstraněny. Ord. l. 1896 pg. 30.
- M**issie. O těch má býti dlouho napřed rozšiřováno poučení o nich; mají býti modlitby za zdar jich společně konány; účastníci k nim zváni s programem slavností. II. Kor. 6, 2; Corresp.-Blatt 1898 pg. 180.
- N**emocenským pokladnám vydati lze nekolokované výtahy z matrik na přivěšených blanketech, kde bývá již účel listiny tiskem označen. Zákon dd. 28. pros. 1887 (ř. z. 1/1888 § 56); a zákon dd. 30. března 1888 (ř. z. 33/1888 § 75.).
- O**tec při křtu nepřítomný, chce-li proti zápisu na své jméno protestovati, musí učiniti tak do 3 měsíců, je-li v tuzemsku, do 6 měsíců, je-li v cizozemsku, ode dne, kdy se o narození dítěte dověděl (§ 158. obč. zákona).
- O**běti nemají býti přiznány ke zdanění. Fin. min. dd. 30. prosince 1897 čís. 64.549. § 202. Absatz V. des Personaleinkommengesetzes,

- O d d a v k y vojáka s nevěstou** civilní může vykonati farář civilní s výminkami, naznačenými Ord. listem 1871 str. 59.
- O d d a v k y v kanceláři farní** si poroučet není dovoleno. Správní soud ze dne 15. prosince 1909 č. 11 321.
- P e n s e kněží.** Ord. list 1898 str. 97, a 1907 str. 55.
- P ř i z n á n í p ř í j m ů ke z d a n ě n í.** Kdo přijímá jakoukoli část svého důchodu z nábož. matice, přiznává štolu toliko dle fasse. Nadace čítají se dle skutečného výnosu. Výměr c. k. ministeria financí dd. 21. března 1900 č. 11.186. Ord. list 1900 str. 60. — Ord. list 1901 č. 13; 1900 str. 60; 1897 str. 7.
- O p o h ř b y** není farář povinen vyjednávat s jednateli (mnohdy podvodných) ústavů pohřebních, ale může vždy objednat k sobě stranu. Výměr c. k. místodrž. dd. 9. října 1913 č. 3/B/861.
- P r o p o h ř e b n í ú s t a v y** zákon! Ord. list 1908 č. 2. Corresp.-Blatt 1914 str. 495.
- P o h ř e b n í ř e č i** na katol. hřbitově nelze konati bez svolení faráře, správce hřbitova. Nálezy správn. dvoru r. 1882 č. 83. — Rozhodnutí ministeria kultu dd. 7. července 1879 č. 7196.
- P r e s e n t o v a t** na faru nemají právo nekatolíci, ani nekatolíčtí členové zastupitelstva (pražského!). Dr. Doubrava. Časopis kat. duch. 1900 str. 592.
- P o š t a** uvnitř místa (ein Lokalverkehr) není »volná«, leč »in Strafsachen«. Pripíše se tedy! Corresp.-Blatt 1904 str. 10; 1911 dd. 25. května.
- P ř e p i s** úřední listiny (přiložení prohlášení za zletilého), obstará úřad, ale za dvoukorunový kolek na přepis.
- P o r o d** má býti matrikáři ohlášen do 8 dnů. Sic pokuta 50 zl. Úřední list vinohradský 1889 str. 99.
- P r o h l á š k y** (ex offio) chudým. Ord. list 1889 č. 153, zvláště když třeba vykonati je ve více farnostech.
- P ř e d v o l á n í** faráře osobně, »weil öffentl. Organ«, smí se státi jen tehdy, když by písemná jeho podání nedostačovala. Výnos ministeria vnitřa dd. 31. května 1869 č. 5536.
- P ř í s l u š n o s t** kdo chce zjistiti, smí žádati »křestní listy« bez kolků, ale ne bez poplatků! Obce nemají práva žádati za vydání ex offio matričních výtahů, leč odvolají-li se na číslo exhibiti okresn. hejtmanství. Erlass des Finanzmin. dd. 17. dubna 1901 č. 11.239. Corresp.-Blatt 1902 str. 915.
- R ů ž e n c e z n e u c t ě n í** tresce se na základě § 303. b. Rozhodnutí nejvyššího soudního dvoru dd. 13. ledna 1905 č. 14.683. Příčinou, že církev množstvíkrát schválila (Lev XIII. Ord. list); modlitba ta koná se od nejstarších dob; patří ku jevení se katol. života, ať se modlí kněz nebo laik.
- R e k l a m a c e** od vojska. K té výpisy z matrik všech členů rodiny (dle Ord. listu z r. 1869 ke konci) jsou bez kolků, když jest příčina k reklamaci nějakým paragrafem oprávněna. Kdo

reklamuje cestou milosti (sím Gnadenwege), musí do rubriky každého aktu dát korunový kolek; čili kolik aktů, tolik i korunových kolků.

- Ruské snoubence kdo chce oddat: Ord. list 1898 str. 93.
- Rozvody manželské kterak šetřit: Ord. list 1904 str. 15.
- Rekursy proti vyměření daní ve výši do 50 zl. mají 15kr. kolek; přes 50 zl. — 30kr. kolek; přílohy jsou po 15 kr. kolkovány. — Jde-li zde o neodůvodněné vyměření, jsou rekursy kolků prosté. Tarifpost 44 q. zákona ze dne 13. prosince 1862 čl. 61 (§ 218.—220.). Correspondenz-Blatt 1898 str. 203. — Erlass des Finanzministerium dd. 1. Juni 1885 Z. 15.242; und 26. März 1886 Z. 7913. (Verordnungs-Blatt Nro. 44.)
- Řeč na hřbitově katolickém nesmí konati žádný pastor ani laik, leč by protestantovi dle zákona příslušel pohřeb na katol. hřbitovu. Rozhodnutí ministeria kultu dd. 7. července 1879 č. 7196. Pro přestupníky policie nebo trestní soud; nálezy správního dvoru r. 1882—83.
- Smlouva o náboženském vychování dítek ve smíšených manželstvích má platnost i před zákony světskými; a lze tedy porušení jí žalovati u politického úřadu. Linz. Quartalschr. 1897 str. 743.
- Sňatky s Uhry: Ord. list 1896 č. 9—11; 1909 č. 55. Correspondenz-Blatt 1904 str. 151, 1896.
- Sňatky s Němci z říše (vysvědčení, že není překážek). Ord. list 1899 č. 5; 1910 č. 3.
- Snubní akta mohou stranám vydána býti (proti potvrzení!) až na ta, jež uzavření sňatku výslovně se dotýkají. Correspondenz-Blatt 1899 str. 164.
- Sňatek do 2 měsíců po odstěhování z osady může vykonán býti mezi Prahou I.—VII., Karlínem, Žižkovem, Olšany, Vinohrady, Smíchovem, Košířemi. Konst. nařízení dd. 12. prosince 1892 č. 9999 (viz farní archiv).
- K soudu nemůže soudce předvolati faráře v kterýkoli den a hodinu. Correspondenz-Blatt 1907 č. 10, 1. strana obálky. — § 158. St. Pr. Ord.
- Souložníky i příslušné do obce, jak lze rozhánět (po zákonu!) Correspondenz-Blatt 1902 str. 489. (Pokračování.)

LISTY HOMILETICKÉ.

Na neděli první po Novém roce.

Homilie.

›Vstaň a vezmi dítě i matku jeho
a jdi do země israelské.‹

(Matouš 2, 19.)

I.

Dnešní sv. evangelium uvádí nám na pamět návrat Ježíšův. Uvádí nám pečlivého Josefa, jemuž svěřena péče o božské dítě. Mohl zajisté Bůh sám mocným ramenem svým chrániti Ježíše, aneb Ježíš sám sebe proti všem nepřítelům svým, jak to ukázal v zahradě Getsemanské, kde při vyfknutí slov ›Ját jsem‹ padali k zemi obrnění vojáci a všichni ukrutní nepřátelé Ježíšovi, ale Bůh všemohoucnost svou ukazuje tehda, když síla lidská nedostačuje. Naučení plyne nám, že nejprve všemi silami svými máme sami o vše se přičiňovati, abychom něčeho dosáhli, a svolávati pomoc boží k našemu počínání.

Jsmo na počátku nového roku, a každý máme dosti povinností a mnoho překážek a obtíží k překonání. Ale uvedeme-li si na pamět příběh dnešního sv. evangelia, zmužíme se tou myšlenkou, že máme týž los se svým největším Pánem. Ježíš prchá před pronásledovateli svými, a Josef o něho pečuje a poslouchá rozkazův andělských.

Co člověk nemůže silami svými, to Bůh milostivě poskytuje. On pošle i nám pomocného anděla svého, jako poslal anděla k Josefovi, aby mu oznámil: ›Vstaň a vezmi dítě i matku jeho a jdi do země israelské!‹

Ale i v jiném ohledu může nás poučiti návrat Ježíšův. Považte, že se Ježíš vrací do země israelské, když Herodes zemřel — ›neboť zemřeli jsou, kteří hledali bezživotí dítěte.‹ Tak vrátí se i Ježíš k nám, až zemře v nás Herodes, jenž se o svůj trůn bál. — Vráť se do srdce našeho Ježíš, když odstraníme vše, co jej ubíjí, jako hřích a náklonnosti k němu, pak také vstane Ježíš a přijde do srdce našeho. Když v nás bude potlačena všeliká nezřízená sebeláska, která jest příčinou mnohého zlého.

A kdy má se vrátiti Ježíš k nám? Anděl nařídil: »Vstaň a vezmi dítě!«, a tak i my musíme vše ihned připravit, aby mohl Ježíš vejíti. Nesmíme prodlévat s přípravou ku návratu Ježíšovu, neboť může nás zlý hřích překonati, to jest nad námi vládnouti, a tak krutě, že není pak lehkou vykořeniti kořeny jeho.

Hřích je ten Herodes krutý, jemuž každý prostředek jest dobrý, aby se udržel u vlády. Víme, že pole, na kterém celý rok se nesilo a nebylo vzděláváno, dá mnoho práce, než se vzdělá, a čím více let se nevzdělává, tím tužší jest jeho povrch a tím těžší jeho obdělávání. Tak je to i s hříchem, který, jestli není ihned potlačován, začíná si vésti jako krutý pán a bojí se o své panství velmi a nerad se dá vypuditi ze srdce lidského. Proto se musíme dáti ihned do práce, aby neztuhlo i naše srdce nadobro, a aby v něm nevládl hřích-Herodes na místě Ježíše. A do této těžké práce musí nás hnáti i ta myšlenka, že čas jest krátký a práce mnoho. Považme krátkost let minulých, a jako prchla léta minulá, tak uniknou i léta, která nám dopřána budou v budoucnosti, a v tomto kratinkém životě musíme velmi mnoho nebezpečností překonat, přemoci mnoho nepřátel, mnohým našim potřebám životním vyhovět, mnoho obtíží odstranit a velmi mnoho dobrých skutků vykonat. To vše jest úkolem krátkého našeho života. A kdo vše v krátkém tom životě nevykoná, má malou naději, že vrátí se k němu Ježíš a on k Ježíši. Proto když jest život tak krátký a povinností tak mnoho a velmi těžkých, nelze jinak, než chopiti se zmužile a vytrvale práce ihned, neboť na krátkém životě našem celá věčnost závisí. Kdo nezačal, ten nedokončí. Svatí mužové říkali, že cestu k spasení nepřejde, kdo každý den nepočíná znova. Nuže, vydejme se na cestu k Ježíši a připravujme mu zemi vyvolenou, svatou v nás samých!

II.

Pozorujme dále, co praví sv. evangelium: »A uslyšev, že Archelaus kraluje v Judstvu místo Herodesa, otce svého, obával se tam jíti.«

Pozorujme tu pečlivost sv. Josefa, s jakou hledá příjemné místo pro Ježíše: Nejde do země, kde na místě Herodesa panuje syn jeho, který ovšem tak by se choval k Ježíši jako otec jeho Herodes, a Ježíši by hrozilo nebezpečství nové.

A po příkladě sv. Josefa i my se zachovejme. Když se nám bylo podařilo s pomocí boží hřích přemoci, potlačit v srdci našem toho krutého Herodesa, dejme pozor, abychom přemáhali i syna hřichu, t. j. náklonnost k němu. Jako nádoba páchne tím, čím byla naplněna, a tím déle páchne, čím déle byla naplněna, tak duše dlouho ještě se kloní k hřichu, jemuž sloužila, a když jeden hřích překoná, i náklonnost, objeví se opět druhý a třetí, a ty všechny dlužno přemoci. Jako Josef vracel se až když Herodes zemřel a vyhnul se Archelaovi, aby Ježíši nevzniklo nebezpečství,

tak i my, když jsme hřích překonali, vyhněme se i příležitosti nové a přemáhejme i náklonnost k němu.

Tolik jest pro každého člověka naučení, ale rodiče mají v dnešním sv. evangeliu na pěstounu Páně zvláštní příklad, s jakou pečlivostí mají varovati děti veliké příležitosti, kde by mohly přijíti ke škodě buď tělesné neb duševní.

A jako Josef uvažoval a bál se, zdali by dítě božské nevzalo pohromy u Archelaa, k němuž se chtěl ubírat, tak nechť dobře uváží rodiče, kam jdou děti jejich, s kým se přátelí a co čtou. Nyní patřme na vůdce a průvodce sv. Josefa. Bůh anděly poslal, aby zjevovali jemu, co činiti má, a čeho on by se rozumem svým nijak domyslíti nemohl. A jako Josefovi dán anděl za rádce a průvodce, tak i nám mluví anděl strážný hlasem našeho svědomí a napomíná, radí, varuje, ale třeba poslechnouti ihned rady a hlasu jeho a půjdeme dobře; jako Josef svatý dobře vedl Bohem svěšený mu poklad, Ježíše Krista, tak i my poklad náš, duši svou, dobře povedeme po cestách života, poslouchajíce hlasu anděla strážného.

A ten hlas svědomí a anděla strážného bývá mnohdy podivný, nepochopitelný, a zdá se, že jest proti rozumu a přece jest jen dobrý a následujme ho. Jako svatému Josefovi nic nebylo podivno, proč má ukrývati krále nebeského před králem Herodem, a jako mu nebylo proti mysli, že o bídě a nouzi prchal dárce všeho dobra a tvůrce všehomíra, ale poslouchal napomenutí andělových a konal dobře rozkazy jeho, tak my podrobme rozum svůj nevyzpytatelným soudům božím.

Cesty, po nichž vodí Bůh děti své, jsou nevyzpytatelné. Ony vedou jistě k cíli, ale musí se jim úplně oddati. — »Cesty tvé, Pane, ukaž mi a zákonům tvým nauč mne«, volal sv. David. Proč nejdou mnozí i z křesťanů tak klidně cestou, kterou jim ukázal Bůh? Jsou příčiny čtyry, kteréž svádějí člověka od důvěry v Boha.

První jest, že mnozí neznají ani, že život jejich jest pout a cíl pouti, že jest mimo tento svět, že jdou do země vyvolené a zde že jsme jen hosty.

Druhá jest, že nemají svědomí dobrého a proto ostýchají světiti sebe vedení božím, neboť bojí se ho jakožto soudce a karatele a nevidí v něm milostivého laskavého otce. — Však trestá nás Bůh jen ku polepšení a napravení života. Co mně ukazuje vůli boží, v tom jest můj pokoj a štěstí.

Třetí jest, že příliš důvěřují sobě a všechnu zásluhu sobě přičítají. A čím více sobě osobují tím více opouští je důvěra v Boha. — Kdož sobě toliko důvěřuje, nedůvěřuje Bohu.

Čtvrtá jest špatná víra. — Poněvadž domnívají se, že všechno náhodou se děje, sami čekají na příhodný okamžik, kdyby mohli něco ve svůj prospěch učiniti. Ale neznamenaají, že Bůh řídí osudy nás všech, a nechtějí se oddati vedení jeho.

Vedeť Bůh jednoho slávou, jiného ponížením. Jednoho bohatstvím, druhého chudobou a tak pod., ale vždy cesty jeho

moudré vedou k cíli. I Písmo sv. předkládá nám moudré cesty a úradky boží, když vypráví nám o utrpení a povýšení Josefa Egypt. — o zachování Mojžíše — o povýšení Davida — příběhy Tobiáše atd.

To vše učí nás důvěrnému oddání se do vůle boží, která nás povede třeba cestou drsnou, příkrou a neschůdnou, ale povede nás k cíli.

A konečně dí sv. evangelium o Josefu sv.: A přišed bydlil v městě, jež slove Nazaret. Poslouchal vnuknutí božích a bydlel v Nazaretě.

Město Nazaret bylo městem potupy a pohany, tak že říkali o městě, tomto: Což dobrého z Nazareta? A tento osud potupy stíhá všechny duše věrně sloužící Pánu. Ten, jemuž drahá jsou vnuknutí boží, posměchem bývá světu.

Ale to nás překvapiti nesmí, neboť víme z úst samého Pána Ježíše, že není učedník nad mistra. A tak i my spokojeni budme s tím losem, který stihl Mistra našeho, nebo pak dá On nám podíl svůj, kterým vládne. Potupa pro Boha, blahoslavenství u Boha. Amen.

Fr. Vaněček.

Neděle po Obřezání Páně.

Význam a moc Jména Ježíš.

»Není v žádném jiném spasení než
v Kristu Ježíši.« (Sk. ap. 4, 12.)

Osmý den po narození Páně bylo dáno Vykupiteli při obřadu obřezání jméno Ježíš, jak jsme na Nový rok z evangelia slyšeli. Aby význam tohoto nejsvětějšího a nejmocnějšího jména byl ode všech náležitě pochopen a jméno to co nejvíce bylo oslaveno, slavil se každoročně zvláštní svátek nejsv. Jména Ježíš na druhou neděli po Zjevení Páně. Sv. Otec Pius X. však z příčin velice důležitých ustanovil, aby slavnost tato byla slavena hned v neděli po Novém roce. Proto letos po prvé v dnešní den konáme tu slavnost o 14 dní dříve.

Slavíme jmeniny největšího svého dobrodince, Boha Spasitele Ježíše Krista. Abychom význam a moc tohoto nejsvětějšího jména snáze a náležitě pochopili, ukáži to na příkladě.

Sv. Jan z Mathy, když jako novokněz sloužil první mši sv., měl zvláštní vidění právě při pozdvihování. Spatřil anděla v bílém rouše s červeným a modrým křížem na prsou; po straně stáli dva otroci, těžkými řetězy spoutaní. Sv. Jan viděl v tom své budoucí povolání. Založil řád na vykupování zajatých křesťanů z otroctví Mohamedánů. Byl to řád trinitářů, jehož členové nosili bílé roucho s červeným a modrým křížem na prsou. Sbírali

příspěvky po Evropě, aby za ně pomáhali ubohým zajatcům na svobodu. Sv. Jan sám vydal se do Afriky s členy svého řádu a vykupoval zajaté křesťany.

Jednou našli ho křesťané v městě Tunisu od Mobamedánů sbitého ležeti v krvi. Všichni členové zakoušeli mnohých pronásledování, ale snášeli vše z lásky ke Kristu a ubohým zajatcům; největší radostí jejich bylo, když co nejvíce ubožákům pomohli na svobodu a při tom trpěli pro Ježíše Krista. Nestačilo však zajaté z otroctví vykoupiti, bylo třeba tyto také zachrániti, aby opět do otroctví jiného pána neupadli. Proto vykoupené přiváděli do přístavu a po moři dopravovali do jejich domovů. Vykupovali a zároveň zachraňovali. — Odkud vzali tu lásku a sílu? Z příkladu samého Ježíše Krista.

Pouhé jméno Ježíš znamená česky vykupitel a spasitel — nestačilo jen vykoupiti lidstvo, ale i spasiti, aby v otroctví ďábla více neupadlo. — A to bude předmětem dnešní úvahy:

P o j e d n á n í.

1. Ježíš — znamená tolik jako vykupitel a spasitel. Třeba nám poznati, v čem záleželo vykoupení naše a v čem spasení naše, abychom význam nejsvětějšího jména náležitě pochopili.

Všichni lidé byli vykoupeni smrtí Páně na kříži, ale nebudou všichni spaseni. Dílo vykoupení jest již dokonáno, dílo spasení se teprve koná a bude dokonáno. Vykoupeni byli jsme všichni z pceuhé lásky boží, bez vlastního přičinění; spasení dosáhneme jen vlastním spolupůsobením. »Bůh, jenž nás stvořil a vykoupil bez nás,« praví sv. Augustin, »nespasí nás bez nás.«

Nejprve třeba nám poznati, v čem záleželo naše vykoupení. Následky prvotního hříchu přešly na všechny lidi. »V nepravostech počat jsem,« praví žalmista Páně, »a v hříších počala mne matka má.« (50, 7.) »Nenarodí-li se kdo znovu z vody a Duchu sv.,« praví Pán Ježíš, »nevejde do království nebeského.«

První lidé byli stvořeni ve stavu milosti a svatosti, a obdařeni mnohými dary, byli v lásce boží. Zastupovali celé pokolení lidské.

Když zhřešili a odvrátili se od Boha, nezhrěšili jenom pro sebe, ale v nich zhřešila celá přirozenost lidská. Ztratili milost a svatost pro sebe i pro celé pokolení lidské. Duše, spojící se počtím člověka s porušenou a od Boha odvrácenou přirozeností lidskou, vchází tím do stavu odluky od Boha, do stavu hříšného, dědí tento stav hříšný, jako kdyby vstoupila do těla raněného, hned pocítí jeho bolest.

Hříchem prvotním oloupen byl Adam a celé pokolení lidské o nadpřirozenou svatost, o lásku boží a nadpřirozenou odměnu. Mimo to nejen Adam, ale i potomci zhřešili i osobně těžce. Bez pomoci boží nikdo nemohl dosáhnouti nadpřirozeného života, všichni lidé byli by zavrženi. A proto bylo třeba vykoupení, složení výplatného, aby lidé byli vysvobozeni z bídného postavení.

Proto Bůh smiloval se a vykoupil lidstvo vtělením Syna božího a jeho zadostiučiněním.

Především bylo třeba vtělení božího. Od ženy začalo porušení, od ženy měla začít i náprava, vykoupení. Obě ženy, Eva a Maria, jsou svaté, neposkvrněné, ale jaký jest rozdíl mezi nimi! Eva hřeší pýchou, neposlušností, Maria vítězí pokorou a poslušností: nechce být jako Bůh, jak ďábel sliboval Evě, ale poslušnou, služebnou dívkou Páně: »Aj, já dívka Páně, staniž se mi podle slova tvého!« Tak Maria omilostněna napravuje hřích Evy. Svobodným rozhodnutím Evy přišel hřích na svět, svobodným svolením Marie začalo vykoupení hříchu. Eva neuvedla svým hřichem pokolení lidské v záhubu, bylť zde ještě člověk první, praotec lidstva, Adam, v němž ještě omilostněná přirozenost lidská byla zachována. Ale Eva svedla ho ke vzpouře proti Bohu, ke hříchu, a jeho hřích stal se hřichem dědičným celého pokolení lidského. Maria nemohla napravit hřích dědičného; urážka boží byla nekonečná, zadostiučinění nemohl dátí pouhý člověk; bylo třeba nového Adama, Boha, který by vzal na sebe přirozenost lidskou, bylo třeba, aby Slovo tělem bylo učiněno, aby Syn boží stał se člověkem a Synem Marie. Svobodným rozhodnutím k pýše a neposlušností dvou lidí, ženy a muže, Evy a Adama, upadlo lidstvo; svobodným rozhodnutím dvou lidí, ženy a muže, Marie a bohočlověka Krista, má být lidstvo vykoupeno. Syn boží stal se člověkem, zástupcem celého lidstva, Adamem vykupitelem. Člověčenství, jež v Adamu od Boha se odtrbilo, připojeno bylo k božství v Kristu Pánu. Ježíš Kristus jest pravý Bůh a pravý člověk, má přirozenost božskou i lidskou.

Ačkoli vtělení Syna božího mělo nesmírnou cenu a samo dostačilo, aby spravedlnosti božské bylo zadostiučiněno. přinesl Syn boží přece ještě zadostiučinění spravedlnosti boží. Byl poslušen Otce svého až k smrti, a to smrti kříže, trpěl, zemřel, vstal z mrtvých.

Božství vedlo jeho přirozenost lidskou všemi osudy vezdejšího života: dětstvím, jinoštvím, prací tělesnou i duchovní, hladem, žízní, pokušením, utrpením, smrtí ke vzkříšení a životu věčnému, aby napraveno bylo vše, co hřích zkazil, a člověk byl hoděn přijmouti milost boží a lidstvu připravena cesta ku posvěcení a slávě věčné. »Toho, který hřích neznal, učinil Bůh za nás hřichem, abychom my učinění byli spravedlností boží skrze něho.« (2. Kor. 5, 19.)

Syn boží vymohl nám milost či svatost, učinil nás zase dítkami božími a dědici nebe, ulehčil utrpení svým utrpením, vrátil ráj, pokoj srdce, nesmrtelnost těla, probudí nás z hrobu k životu věčnému. Zanechal nekonečný poklad milostí, z něhož čerpáme všichni.

2. Vykoupením připravil nám Otec nebeský svatbu, prostřel stůl k hostině, zve nás, ale nenutí: »Kdo chce vejíti do života věčného . . .« volá ke všem. Nabízí nám prostředky, abychom spásy došli. Nestačilo vykoupení, Bůh stal se i Spasitelem. Ne-

stačilo vykoupiti z otroctví hříchu a pekla, ale bylo třeba i prostředků, abychom do hříchu více neupadli a proti peklu se uchránili. Proto zanechal nám Syn boží pravdu, aby svítila na cestu k nebi; svůj příklad, abychom ho následovali; doporučil modlitbu a slíbil pomoc těm, kteří prositi budou; zanechal nám obět mše sv., zdroj milosti, kde se ovoce vykoupení rozdává; zanechal nám svátosti k našemu posvěcení. Spasení naše záleží ve dvojnásobné věci: ve spojení s Bohem zde na světě, čili v posvěcení našem; a ve spojení s Bohem na věčnosti, čili v oslavení našem. Na křtu sv. dostali jsme posvěcující milost boží, stali se dítkami božími, ratolestmi kmene Ježíše Krista, údy těla Kristova, dědici nebe. Když hříchem ztratil křesťan tyto milosti, mohl jich nabýti ve sv. zpovědi, rozhojniti ve sv. přijímání a následování Krista. Kdo žije na světě ve spojení s Bohem, budou tak žítí věčně po smrti; budou jako dítky v rodině Otce nebeského, láskou spojení s Pánem Ježíšem jako s bratrem, budou syny božími. Očima Kristovými, jehož jsou údy, budou patřiti na slávu boží a v jeho srdci budou se radovati.

Odtud si vysvětlíme, co napsal sv. Pavel: »Čeho oko nevidalo, ani ucho neslýchalo, ani na srdce lidské nevstoupilo, to připravil Bůh těm, kteří jej milují.« (1. Kor. 2, 9) Kdo s Kristem trpí na zemi, s Kristem bude oslaven na nebi. »Zdaliž nemusil Kristus těch věcí trpěti a tak vjíti do slávy své?« pravil Pán Ježíš učedníkům emauzským. (Luk. 24, 26.) I my musíme trpěti, protivností snášeti, sebe přemáhati, abychom s Kristem došli slávy věčné.

Za to, že Kristus, Syn boží, sebe sama zmařil, přijav způsobu služebníka, ponížil sebe samého a poslušen byl až k smrti kříže, povýšil ho Bůh a dal mu jméno, kteréž jest nad všeliké jméno, aby ve jménu Ježíše každé koleno klekalo, nebeských, pozemských i pekelných, a každý jazyk vyznával, že Pán Ježíš Kristus jest v slávě boží. (Fil. 2, 7.)

Pán Ježíš sám oznámil, jakou moc má jeho jméno, a řekl apoštolům, když na nebe vstupoval: »Kdo uvěří ve mne, budou ve jménu mém zlé duchy vymítati, novými jazyky mluvíti, bady bráti, a jestliže by co jedovatého pili, neuškodí jim; na nemocné budou ruce vzkládati, a ti dobře se míti budou.« (Mar. 16, 17.) Jménem Pána Ježíše uzdravovali apoštolé nemocné a křísili mrtvé, tak že lidé vynášeli na ulici mrtvé, aby aspoň stín apoštolů přešel přes ně, věříce, že mocí Ježíše budou uzdraveni. Jméno Ježíš dodávalo apoštolům a mučedníkům sílu, že největší bolesti trpělivě snášeli a z nich se radovali. Jméno Ježíš dodává stále tutéž moc věrným vyznavačům, aby tytéž zázraky konali, jako apoštolé, tytéž bolesti radostně snášeli, jako sv. mučedníci. Jméno Ježíš jest mocné po celý život náš ve všech okolnostech, zvláště pak mocné jest v poslední chvíli našeho života, kdy ďábel nejvíce usiluje, aby duši naši nebi urval a pro sebe a peklo ulovil. Proto doporučuje se nemocným, aby zvláště vzývali nejsv. jméno Ježíš,

a církev sv. uděluje za to plnomocné odpustky, t. j. odpuštění časných trestů ze zásluh Pána Ježíše Krista.

Proto uděluje tytéž odpustky všem, kteří na slavnost Jména Ježíš neb v oktávě slavnosti přistupují po vykonané zpovědi ke stolu Páně, aby tím více roznítla věřící křesťany ku vděčnosti a ustavičnému vzývání nejsvětějšího jména Ježíš.

»Ježíš Kristus včera i dnes i na věky.« (Žid. 13.) Ježíš chrání nás, pomáhá nám, očišťuje, posvěcuje; nikdo nepfijde k Otci nebeskému leč skrze Pána Ježíše.

Francouzský generál de Sonis měl ve svém pokoji sochu božského Srdce Páně; dnem i nocí hořela lampička před sochou. Všecku spokojenost, štěstí a požehnání přičítal nejsv. jménu Ježíš. President republiky Equador v jižní Americe, Garcia Moreno, dal postaviti sochu Srdce Páně do sněmovny, aby ve jménu Ježíše konaly se všechny práce pro blaho poddaných a celé říše. Uctívejme jméno Ježíš, doporučujme se do jeho ochrany, konejme vše ve jménu Ježíše Krista — zakusíme jeho moc zde na zemi a dosáhneme slávy věčné na nebi. »Není v žádném jiném spasení leč v Kristu Ježíši, Pánu našem.« Amen.

Dle Jos. Šmejkal: »Křesť. náz. svět.« *V. Strh.*

Na slavnost Zjevení Páně.

Napsal Dr. Karel L. Řehák.

1. Zásadou novověkou jest, dětem nechati všechnu vůli, a svobodu jejich prý neobmezovati. Zásada ta jest naprosto špatná, zákonu božím odporující. Následkem hříchu dědičného jsme všichni nakloněni ku zlému od mládí svého až do smrti. A toto zlé musí z dětí vyháněno býti, pokud jde, po dobrém; a když děti po dobrém vůli svou pod vůli rodičů a představených svých skláněti nechtějí, třeba přinucovati jich k tomu i násilím, čili trestem. Se slovem božím srovnává se věru zásada zbožných předků našich: »Metla vyhání děti z pekla.« A vyrozumívá se metlou netoliko kárný nástroj z březových větvíček zrobený, ale i jakékoli jiné citelné potrestání.

Bůh, zajisté Vychovatel nejlepší a Otec nejrozumnější a nejnežnější, praví: »Kdo syna svého miluje, ten ho i tresce!« A sám, jak prohlásil, i také činil i činí, že totiž nejen jednotlivce, ale i celé národy, když se od otcovské vůle jeho uchýlili, rozličným způsobem trestává. Tak učinil i vyvolenému lidu svému israelskému, a mnohdykrát. Tak učinil i ku konci sedmého století před narozením Páně. Když všechny domluvy proroků božích na prázdno vyznívaly, a lid tvrdošíjně trval při životu pohanském, přikázání Hospodinových si nevšmaje, poslal Bůh na ztrestání ho krále babylonského Nabuchodonosora, jenž do země židovské přitáhl s přečetnými voji válečnými, které celou zemi jako kobylinky

zaplavily, Jerusalem útokem vzaly, chrám Hospodinův o jeho zlaté i stříbrné věci oloupily, a pak i hanebně znectily, jako ďáblem posedlí si v něm počínajíce.

V Babylonu od staletí pozorovali běhy hvězd. Byli-li svatí tři mudrci a králové, jichž příchod dnes do Betlema slavíme, přivedeni tam hvězdou, byli dojista také pečlivými pozorovateli hvězd, a tedy z krajin, odkud přicházely metly na zpronevěřilý lid židovský. Avšak tito králové od východu nepřišli do země židovské, aby se Hospodinu rouhali, nýbrž aby se jemu klaněli; nepřišli chrám jeho vyloupit: ale přišli novorozeného Syna božího obdarovat. Představme si je v duchu, kterak před Dítěm božím předstupují, a kterak se u něho chovají.

2. První z přišedších králů předstupuje, klaní se novorozenátku na kolenou, a přináší jemu darem zlato. Darem svým jakoby vyjadřoval: Pane můj! Poznávám tebe v této nepatrné podobě Dítka, a kořím se tobě. Jsem potomkem těch, kteříž chrám tvůj v Jerusalemě vyloupili, a všechny poklady jeho od zlata i stříbra odvezli. Na usmíření loupeže té, a na uznání, že my králové v tobě krále svého, krále všech králů vyznáváme, přináším i obětuji ti dar, jenž králům darem dáván bývá — zlato. Račiz přijmouti ho milostivě.

Potom předstupuje druhý z králů, obětuje Dítěm kadidlo, a jest jako by řekl: Pane můj, v podobě tohoto Dítka skrytý! Vzpomínám na veliké provinění předků našich, kteříž lid tvůj dle zasloužení trestajíce, při tom hanebně znectili chrám tvůj, ježž proměnili v konírnu, neřádem i smradem naplnili, a modlářstvím zhanobili. Na usmíření této potupy přináším i obětuji ti toto kadidlo libovonné, aby bylo vyznáním víry naší v tebe, jakožto Boha nejsvětějšího, jemuž čest a chvála i dík náleží od věčnosti do věčnosti; jehož stánku patří úcta nejvyšší.

Na konec předstoupil třetí král, obětuje Dítěm myrrhu a jest, jakoby prohlašoval: Klaním se tobě, Pane, a vyznávám božskou velebnost tvou, skrytou v podobě Dítka. Dozvěděl jsem se o tom, jak veliká byla bezbožnost předků našich, kteří v chrámě tvém kněze tvé pobili, a krev jich tam prolili. Přijmy tento dar, jakým mazána bývají těla mrtvých, na usmíření za ty mrtvé; a i na vyznání víry naší v tebe, že jsi netoliko naším králem i Bohem, ale i sám smrtelným člověkem, jenž jen proto podobu tuto přijal na sebe, aby v podobě člověka za nás lidi hříšné trpěti i usmířiti mohl. Klaním se dobrotě i lásce tvé, a prosím, abys nehleděl tak na nepatrný dar, ježž ti přináším: ale spíše na svatý úmysl, s jakým ti ho obětuji!

3. A nyní, co jsme v duchu viděli a slyšeli, obrátíme na samy sebe!

Na usmíření zločinů, jichž se v chrámu jerusalemském dopustili pohanští předkové mudrců, přinášíme oni Bohu poklonu svou a dary své: zlato, kadidlo, myrrhu. A co že ty, milý kře-

stane! přinášíš Bohu na usmíření vlastních provinění svých, jichž jsi se dopustil v chrámu Páně?

»Já, že jsem zneuctil chrám Páně? otázáš se snad s podivným. A já odpovídám: Ano, chrám Páně jsi zneuctíval, a bohužel, že asi ne jednou, ale mnohdykrát!

»A který to chrám?«

Chrámem tím jest dle učení sv. apoštola Páně tělo naše, jež jest stánkem duše naší; a tím více tedy jest i duše naše chrámem Páně, jež on sám si posvětil na křtu svatém, kdy nás hříchu zděděného zbavil, očistil i posvětil, a svými ctnostmi božskými jako drahokamy vyzdobil.

Ó jak často oloupil jsi asi i ty, rozmilý křestane, chrám duše své o poklady jeho, když jsi ji skrze hřích smrtelný připravil o ozdobu nejvzácnější a nejdražší, o milost boží, o zalíbení u Boha, o zásluhy na věčnosti. — Ó jak často proměnil jsi duši svou jako divocí pohané chrám jerusalemský ve smrdutý a neřestí naplněný chlév, kdykoli jsi zlé, nečisté, cizoložné, mstivé myšlenky i žádosti v ní dobrovolně přechovával, zlé mluvil i činil! — Ó jak často rdousil jsi i ty kněze v chrámu duše své, když jsi totiž s násilím v ní potíral i umlčoval myšlenky dobré, hnutí svědomí, vnuknutí Ducha svatého a napomenutí anděla strážného!

Jestli chceš usmířiti tvých provinění, čiň, jako učinili svatí tři králové i mudrcové dnes. Obětuj na usmíření to nejlepší, co máš, totiž zlato; to jest: upřímnou, nezdolnou lásku Bohu, jež jeví se v dokonalé poslušnosti oproti zákonům božím i církevním.

Obětuj na usmíření vonné kadidlo; to jest: vroucí modlitby, rozjímání, hodné přijímání svatostí, nábožné obcování oběti mše svaté a jiné vhodné pobožnosti, jež by podobně jako dým z hřícího kadidla vystupovaly k nebesům ze srdce tvého, láskou plápolajícího.

Obětuj konečně na usmíření i odpornou, trpkou myrrhu; to jest: slib dnes Ježíškovi u jesliček jeho, že od té chvíle budeš za pokutu za své hříchy s ochotou a odevzdaností přijímati z rukou jeho všeliká protivenství, rozličné útrapy, rozmanitá pronásledování, byť i nezasloužená; že zejména rád zachovávatí budeš nařízené církevní posty a odříkání se radovánek nedovolených.

A jelikož za každý hřích připadá i zvláštní trest, a když za četné hříchy své usmíříme Boha již na světě: nebude on musiti nás trestati na věčnosti, ale stane se pomocníkem naším, abychom po bojích tohoto života po způsobu sv. tří králů Boha usmířivše, s nimi přesvatou rodinu v nebesích v nevýslovné slávě spolu oslavovati mohli. Amen.

Na den Zjevení Páně.

Dary Spasitelovy při jeho zjevení a naše protidary.

»Kde jest ten, který se narodil, král židovský? Nebo viděli jsme hvězdu jeho na východě a přijeli jsme klaněti se jemu.«
(Mat. 2. 2.)

Hustá tma pokrývá zemi a temnosti národy; povstane ale Pán a sláva jeho zjevna bude; i budou kráčetí svatí v světle tvém a králové v lesku červánků ranních. Tak prorokoval Isaiáš v oněch smutných časech, kde temnosti boží opuštěnosti zahalovaly tento svět; a proroctví to dnes se vyplnilo. Ono světlo od zbožných proroků předpověděné, pozdvihlo se ve svém lesku vzhůru na klenutí nebeské a vysílá nesčíslné paprsky jasnosti své po vší zemi. Raduj se, Israeli, avšak nejenom Israeli, radujte se všichni národové až do nejzazších končin země; neboť Kristus zjevil se, ono štěstí světa, radost srdce, světlo života. Trojí jest i význam dnešní slavnosti. Dnes zjevil se Pán jako Spasitel pohanům, dnes objevil se jako Spasitel židům na Jordáně; dnes ukázal se jako Spasitel učedníkům při svatbě v Káni galilejské. Zjevil se ale, jak sv. Pavel Titovi píše, jako živý důkaz milosti Otce nebeského, zjevil se jako spása světa.

Když blíží se jaro se svými půvaby a dary, pohne se každé srdce k radosti, ano každá květina obrací se proti slunci, vše zahřívajícímu. Vstoupí-li posel, nesoucí milost a odpuštění do temného žaláře, padne před ním nešťastník a naslouchá slovům jeho. Má zůstati pokolení lidské dnes, dnes, kdy jeho život, jeho světlo, jeho blaženost se zjevila, má zůstati nepohnuto, nemá prasknouti ledová kůra jeho srdce, nemá spadnouti šupina zaslepenosti s očí jeho?

Nuže připojme se k poutníkům z dalekých krajín východních, povstaňme, hledejme Spasitele; poznejme poklady jeho lásky a milosti, jež nám přináší; následujce ale též mudrců od východu, obětujme i my jemu dary!

I. Poznejme dary Spasitelovy při jeho zjevení!

II. Vyhledejme důstojné jemu protidary!

Tím naznačil jsem předmět našeho rozjímání.

Rozjímání.

I.

Vydá-li se lidumilný panovník na cestu, aby projel části říše své, tu oplývají ruce jeho požehnáním. Tisícero přání bývá vyplněno, tisícero proseb vyslyšeno, množství slzí setřeno, nešťastným pomozeno. A jakž by mohl Kristus, král všech králů, páu všehomíra, sestoupiti dnes s prázdnýma rukama na tento svět?

Dnes vlastně jest den, kdy zaseto bylo zrno hořčičné království božského. My sklánějce kolena svá s oněmi mudrci před novo-

rozeným Spasitelem, co spatřujeme? Dítě chudičké a nuzné, opatrované od chudičkových a nuzných rodičů; ale toto nemluvnátko jest přece ten, o němž Bůh od věčnosti řekl: »národy dám ti jako dědictví«. Ono dítě jest ten, o němž patriarcha Jakub předpověděl, že bude jako pastýř, který stáda svá na olivách pásiti bude. Toto dítě postaveno jest ku povstání, jak zbožný Simeon řekl. Kristus přináší dnes světu, co ještě pohřešoval — pravé štěstí. A v čem toto štěstí spočívá? Snad ve zlatě a drahokamech, snad v žezlu, na jehož pokynutí by všichni v prach padali; aneb snad v moři rozkoší a vyražení? Nikoli! Takové štěstí pozemské podobá se prázdné, okrášlené holi, kteráž se zlomí, jakmile zemdlená ruka na ni se podepře.

Pravé štěstí na tomto světě jest hluboko v srdci. Jest to pokoj! Hle, tito mužové byli znalci hvězd a jich věčných drah; jednoho tichého večera pozorovali třpytící se hvězdu na pokojném nebi. Hned pohnuto jest srdce jejich a jako nikdy nepokojno; jsou to mužové moudří, avšak jejich vědomosti nemohou zápal touhy, jaký se v nich vzňal, uhasiti; jsou to mužové bohatí, jsou to králové, ale bohatství jejich nemůže je potěšiti. Jako kuň poháněný ostruhou spěchají bez přestání, až před dítětem božím klečí na kolenou.

Človče, poznej význam pouti té! Země tato a její statky nepokojí srdce tvé. Spasitel sám přináší největší bohatství, největší radost, největší moc a blaženost.

Avšak nemyslete, že nepovstala v srdcích těch tří mudrců na tak dlouhé cestě pochybnost je znepokojující, starost, aby nebyli od vedoucí je hvězdy zklamáni! Zajisté A jenom ten, který zkusil, jak zvolna utíkají hodiny v pochybnostech a obavách, jenom ten může pochopiti radost, jakou pocítilo srdce mudrců, když zůstala hvězda státi nad domem a k nim svým jasným světlem volala: »vstupte, padněte na kolena, klaňte se!«

Nevěděli si tito mudrcové žádné rady, neznali žádných zbraní proti pochybnostem a úzkostem, dokud nenalezli novorozeného Spasitele? Nikoli! Což pak je nevedla z daleké otčiny hvězda; nebyla ona věrnou vůdkyní pustými krajinami? Zdaž pak jim nebyly paprsky této hvězdy útěchou, že se nalézají v moci Toho, který ji na blankytu nebes upevnil?

A tak jest i tato líbezná vůdkyně, tato hvězda pro nás smrtelníky útěchoplým ujištěním, že Kristus přinesl nám blahou nadějí. Ať jest sebe delší cesta putování našeho, ať se nám zdá sebeobtěžnější, nezoufejme a nebudme malomyslni; novorozený Spasitel jest náš nadějí, on praví nám, že bude lépe. Spasitel zahřívá srdce naše v trápení, on ochlazuje dechem lásky své vedro v boji našem; on sám vysílá do tmavého hrobu slunce věčného života, on sám volá k nám: »Nebudte malomyslni; já jsem cesta, pravda a život.« Ó jak musíme býti vděčni za tak veliké dary! Není-liž pak slušno, abychom po příkladu mudrců od východu přinesli dnes svému Spasiteli důstojné protidary? Jaké jsou to tedy protidary, jež svému Spasiteli přinést máme?

II.

Myslíce na tak veliké a vzácné dary, jakých nám Spasitel náš uděluje, musíme s Davidem tázati se: »Což já mám dáti Pánu za všechno to, co on mi udělil?« Na otázku tu nenalézám žádné jiné odpovědi než tuto: »Obětujme Pánu jako oni tři mudrcové: zlato, kadidlo a myrhu!«

Něco vzácnějšího nad zlato nezná svět; proto jest koruna králova ze zlata, zlaté jsou prsteny snoubenců, ze zlata jest kalich k nejsvětější oběti. A proto domnívali se tři králové, že nechybí, když novorozenému králi obětovati budou zlato. Avšak měj si hromady zlata, jsi přece chud a nuzný, jestliže tě dřívě Kristus zlatem jiným neobdařil, nemáš-li zlato nebeského, duševního života — pokoje totiž a radosti v Duchu svatém!

I bezbožný svět má své radosti; k čemu je ale lze přirovnati nežli k nečisté rudě, která nemá mnoho ceny? Bohumilá veselost nezná takových radostí; duše raduje se, že jest od Pána k věčné blaženosti určena, že jest dcerou Boha Otce, původ a cíl svůj v nebi mající. Tato radost rozjímá ráda vůkol sebe přírodu, jako hlasatelku lásky, moci a moudrosti boží. Tato radost považuje každého člověka za dítko boží, za svého bratra; tato radost jest zřídlo, jež z horkého lůna země vychází, takovou radost žádá od nás sv. apoštol Pavel, jenž Filipenské napomíná: »radujte se v Pánu!«

Takovou svatou radost obětujeme Pánu tehdy, když každou práci, každou hodinu, zkrátka všechno a vždy ochotni jsme obětovati Nejvyššímu a ku spáse duše své. Zlato jest drahocenný poklad a tímto drahým kovem lze vykoupiti nejdražší věci života; ale ze zlata čistého a radostného obětování se Bohu lze si ještě více koupiti — lze si koupiti nebe.

A co znamená kadidlo? Položíme-li kadidlo na žhavé uhlí, rozleje se a vystupuje s líbeznou vůní vzhůru k nebi. Může-li býti lepšího obrazu nad tento obraz pro naši důvěru k Bohu, pro naši naději v Pána? Kadidlo potřebuje uhlí; důvěra, má-li býti pravá, musí býti povznášena zbožným životem k nebesům. Arciť, volají denně tisíce a tisíce hlasů ku Pánu o milost a milosrdenství; hlasy ty však obtěžují Boha, neboť modlitba z úst nekajících hříšníků jest rouhání se Bohu. Doufej v Boha, praví Písmo svaté, a nebudeš zahánben! Chce-li si ale naděje tvá se spravedlností boží zahrávati, opovažuješ-li se Boha Otcem svým nazývati, bratru svému ale nepřitelem jsi; prosíš-li ale jen za to, co pro zachování života tělesného potřebuješ, na pokrm duše své ale zapomínáš, odříkáváš-li v chrámě vroucné modlitby, mimo dům boží ale bližní své pomlouváš a jim na cti utrháš; líbáš-li pokorně kříž Páně, při tom ale životem svým nespokojen jsi — pak jest všechna naděje tvá, všechna důvěra tvá i modlitba tvá lži — pak neobětuješ Bohu pravé kadidlo, které jest jemu příjemné.

»Žiji ne já, nýbrž Kristus ve mně žije,« tak mohl veliký apoštol pohanů sv. Pavel mluvíti, když pokušení přemohl, zbraň

nepřátelskou rozdrtil a prapor sv. kříže nad životem postavil. Tím neučinil nic jiného, nežli co my činiti máme — obětovati totiž Spasiteli svému myrrhu. Myrrha určena jest k tomu, aby mrtvolu od porušení zachránila; vyznamenává tedy smrt. Tím však nemyslí se smrt tělesná, kterou si slabý a bojácný člověk tak často přeje, nýbrž smrt duševní. Jako letní vedro zbavuje barvy zelenajícího se stébla, klas ale naplňuje a k zralosti přivádí, tak musí i v životě pravého křesťana pozemskost, smyslnost a pomíjejcnost zmizeti a k zapomenutí přijíti, má-li zrátí ovoce pro život věčný. A proto sesílá milý Bůh čas od času hořké dny utrpení, proto zničí Bůh čas od času jako blesk s nebe nejkrásnější ovocný strom přání tvých, proto přichází čas od času neštěstí a v niveč uvádí jako vše ničící potopa jedním okamžikem dlouholetou práci rukou tvých. Když však křesťan v takovém soužení a trápení ruku boží libá, když však křesťan těžké jeho utrpení drahokamy ctnosti a poslušnosti zdobí, když křesťan slzy své žehná, jelikož mu je Bůh vynutil, když křesťan nad zkázu štěstí svého »sláva na výsostech Bohu!« volá, obětuje tím Spasiteli svému drahocenný vzácný dar, myrrhu utrpení, kteráž má větší cenu než poklady celého světa.

Jsme tedy, drazí v Kristu, ochotni Spasiteli svému obětovati zlato, kadidlo a myrrhu? Běda nám, nechceme-li! Avšak nikoli! My chceme Pánu obětovati zlato radostného a čistého života, kadidlo důvěrného doufání a myrrhu pokorného utrpení. On sám uloží dary ty ku dni svého druhého zjevení a dá nám za ně zlaté koruny věčné blaženosti, myrrhu nesmrtelnosti a kadidlo oslavení v kruhu svatých a vyvolených svých. Amen.

Vojtěch Cerný, kaplan.

Neděle první po Zjevení Páně.

O poslušnosti.

Dr. Antonín Ondroušek, katecheta v Ml. Boleslavi.

»I sstoupil s nimi a přišel do Nazareta,
a byl jim poddán.« (Luk. 2, 51.)

Z celého života Ježíšova od jeho dvanáctého roku až do třicátého víme jen jedinou zprávu dnešního svatého evangelia, že Kristus Pán »sstoupiv s rodiči svými do Nazareta, byl jim poddán.« Mnohým zdála se tato zpráva z tak dlouhého období života Ježíšova jen krátkou. A přece jest ona tak obsahuplnou a tak důležitou, obzvláště pro naši dobu a pro naše časy, v nichž poslušnost a poddanost téměř vymizela, a v nichž nejbludnější, nejzvrácenější pojmy o autoritě a poslušnosti rozšířeny jsou. Po celých třicet let věku svého nechce nás Spasitel světa životem svým ničemu jinému učiti jako poslušnosti. U č i ň m e t e d y

poslušnost předmětem svého dnešního nedělního rozjímání.

Pojednání.

Pýcha jest zdrojem veškerého zla. Ona byla příčinou pádu našich prarodičů a ještě podnes vykonává svoje smutné panství nad jejich potomstvem. Více než kdy zmocnila se v naší době srdcí lidských, a její vliv ukazuje se všude v zálibě k neodvislosti a v opovrhování všelikou autoritou. A právě autorita je to, kterou křesťanství vždy a všude jako první princip k udržování pořádku proti pýše staví. Dle nauky církve jest každá autorita od Boha. Jakožto Pán a Mistr všech věcí má neodcizitelné svaté právo na své tvory, a k vykonávání tohoto práva na zemi vyvolil si svoje zástupce. Jelikož člověk nejen k rodině, nýbrž i ke státu a církvi náleží, tož poroučí on jich poslouchati: rodičů jako původců života, světských vrchností, jež mocí k udržování blaha a spravedlnosti nadány jsou, kněží a od něho samého ustanovené církevní nejvyšší hlavy, jež určenímá, říší boží zde na zemi šířiti.

Dle toho jest křesťan poslušností zavázán oproti svým rodičům. Cti otce svého, matku svou, neboť oni jsou nejvěrnějšími obrazy božími, jeho nejpřímějšími zástupci pro tebe. Jak velice Spasitel tuto poslušnost miluje, dokazuje, že zvláštní příkázání, jež k němu se vztahuje, vydal, totéž v Písmě sv. uložil, a na nesplňování jeho nejhroznější hrozby, avšak též na plnění jeho nejsladší odměny zaslubuje. Jaký nárok nemají mimo to rodiče na lásku svých dětí? Co dítě má, děkuje jim za to. Kdyby i svého otce nebylo znalo, anebo kdyby nebyla matka nikdy u kolébky jeho hlídala, mělo by přece vždy dostatečnou úctu a lásku chovati oproti těm, kteří mu život dali. Kolik námah a starostí nebylo mu věnováno; pro ně pracoval jeho otec, namáhal se, lopotil se, a pro koho jiného jako pro dítě děsí se, třese se a důvěřuje matka?

Žádné strádání, žádná obět, žádné se odevzdání není jim mnoho, když se o to jedná jeho štěstí zajistiti; jeho radosti jsou jejich radostí, než jejich bolesti náležejí jim samým. Ctětež tudíž svého otce a svou matku, moje děti, prokazujte jim úctu, poddanost, pomáhejte jim a milujte je jakž to zasluhují. Neřídte se podle oné, za naší doby přehojné mládeže, jež ve svých rodičích jen nepřijemné kritiky spatřuje a domu otcovskému se vyhýbá. Vyhledávejte naopak rádi jejich společnost, šťastni s nimi žítí a mluvití moci. Mluvte s vlídností s nimi, hleďte, abyste jim příjemnými byly, kdyžtě účast berte na jejich radostech a neopomíňte denně požehnání nebes na ně svolávati. Když to činíte, vyplní se na vás slova Spasitele: «Cti otce svého a matku svou, abys dlouho živ byl na zemi.» Není to v pravdě spravedливо, aby ten, jenž věrně památku obdrženého dobrodiní uchovává, ho též tak dlouho pokud možno užíval.

Než nejen dlouhý život slibuje nám Bůh, nýbrž i pokoj, klid, zdraví a vše požeňání, jimiž Prozřetelnost spravedlivé zahrnuje; »a aby se ti dobře dařilo na zemi.« Mimo svých rodičů ctěme též ještě ty, jimž rodiče naši výchovu světili. Mocí našich rodičů vyzbrojeni, vykonávají učitelé oproti dítkám posvátný úřad a obdrželi od Boha vysoké poslání, aby nám v jeho jménu zásady vědy a ctnosti vštěpovali. Vznešené povolání a poslání, avšak též těžké a často nevděčné! Usnadňujte tudíž, jichž se tento předmět, tato obětavost týká, svou pílí a hbitou poslušností oproti určitému řádu, jež jako od Boha požadovaný považovati musíte, jeho svých vychovatelů. Umějte poslouchati! Poslušnost chrání vůli před nestálostí a lehkomyšlností, a zvyká ji zavčas na to, aby vášně a zhoubné náklonnosti přirozenosti zkrocovala. Poslušni jich buďte, než nikoli s otrockou bázní anebo jen pro pomíjitelnou odměnu, nýbrž spatřujte, dík světlu milosti, ve svých duchovních vůdcích autoritu svrchovaného Hospodina sama.

Poslušností křesťan zavázán je též k církvi. K ní řekl Pán: »Kdo vás slyší, mne slyší, kdo vámi pohrdá, mnou pohrdá, kdo však mnou pohrdá, pohrdá tím, jenž mne poslal.« »Jdouce, učte všechny národy,« toto dokazuje, že ono právo, anebo spíše povinnost má o mravních úkonech člověka, buďsi otce, učitele, soudce, ano i krále svůj úsudek podati. Úlohou její jest nauku víry stanoviti, naše úsudky, smýšlení a směry řídit. Požadovati, aby se církev tohoto svého práva vzdala, znamenalo by chtíti, aby Krista, jehožto místo ona zastupuje, zradila.

Vedle církve a jí v duchovních věcech-podřízený stojí stát, jemužto přináleží o dočasné blaho a štěstí člověka se starati, zároveň však jemu k dosažení jeho věčného cíle nápomocnu býti. Kníže jest podle výroku sv. Pavla »posel boží k dosažení dobra«, a jako takovému musíme mu úctu a poslušnost prokázati, když zákony jeho oněm Krále králů neodporují. Nad to pak stojí psáno: »Kdo se mocnostem (autoritě) protiví, protiví se zákonům božím.«

Kdyby snad nám, nejmilejší, někdy toto podrobení se zdálo těžkým, tu pohlédněme na Ježíše, náš božský předobraz. On jest všemohoucí Pán a spravovatel všehomíra, Bůh, neomezený Pán, a přece obsahuje poslušnost v sobě dějiny jeho celého života; účelem jeho poslání bylo, »aby, sestoupiv, konal ne vůli svou, nýbrž vůli toho, jenž ho poslal«. Ano, v pravdě, tato slova jsou vysvětlením jeho smrti obětné; on byl poslušným až ke smrti, ano až ke smrti kříže.

Podle vznešeného předobrazu svého božského Syna byl též život Matky ustavičným vykonáváním této převznešené ctnosti. Když těch několik málo listů přemítáme, jež v evangeliu o nejsvětější Panně jednájí, nalzáme jen »nejdokonalejší podrobení její vůli«. Bůh ji za Matku vyvolil; nebeský pozdrav velebí ji »plnou milostí«, ona se podrobuje vysoké vůli a nazývá sebe dívkou Páně. Augustus nařizuje sčítání lidu; bez odporu opouští v zimě Nazaret, aby v Betlemě žádné hospody nenalezla leč chlév. Zákon

požaduje, aby matka čtyřicet dní po narození syna do chrámu šla. Maria cestuje do Jerusalema, zrovna jako kdyby čistotu očištění potřebovala. Jejímu svatému snoubenci zjevuje anděl ve snách nebezpečnoství pro božské dítě, Maria, vždy poddaná, vstává v noci, aby šla do Egypta a zůstává tam tak dlouho, až hlas boží ji zas zpět povolává. A když nebeský Otec svého jednorozeného Syna za naši spásu vydal, tu spatřujeme bolestnou Matku jako obětujícího kněze pod oltářem kříže státi. Celý její život, od jejího obětování jako dítě, až ke smrti obětné jejího Syna na Kalvarii jest jen souhlas její vlastní vůle s božskou vůlí. Svátý Irenej dí, že »poslušnost druhé Evy bídu shladiti musí, již neposlušnost první Evy zavinila«. — Kéž by tyto vznešené příklady nás učily pýchu přemáhati. Zatím co dokola vzpoura a klamná svoboda se nadouvá, pohlížejme my na svoje kněze, svá knížata, rodiče a učitele jako na zástupce svrchované autority boží. »Poslouchejte a buďte podrobeni těm, již vám od Boha ustanoveni jsou,« dí apoštol, »neboť oni bdí nad spásou duší vašich a jsou zodpovědni; umírnějte svou poslušností břímě jejich povinností, aby tytéž plnili s radostí a nikoli s nářkem, poslouchajte svých představených.«

V jižní Itálii, nedaleko půvabné Neapole, zkvétalo před věky město Pompeji. Výbuchem sopky Vesuvu bylo totéž úplně lávou zasypáno. V novější době bylo město to z veliké části vykopáno z rumu a popela. Mnoho proslulých památek bylo tam vykopáno, i hlavní strážnice a na ní 38 koster. Dle nalezených zbraní a jiných věcí byly to kostry vojáků a setníka, kteří při brozném chrlení sopky Vesuvu byli tam pochováni. Ač prchalo vše, ač viděli hrozící jim zkázu, vytrvali přece neohroženě na stanovišti sobě vykázaném. Volili raději smrt pod žhavým popelem, než aby poslušnosti nevěrnými se stali. Hle, tak jednali pohané. Konejme i my vždy vše dle zákona božího a přirozeného, dle rozkazu Hospodinova a řádných vrchností, abychom odměny věčné jednou dosáhli. Amen.

Neděle první po Zjevení Páně.

Křesťanský názor o cíli člověka.

»Zdali jste nevěděli, že já v tom, což jest Otce mého, musím býti?«

(Luk. 2, 49.)

Jediný děj z celého mládí Pána Ježíše vypravuje sv. evangelium, a z několika slov poznáváme celou povahu božského dítěte. Dvanáctiletý Ježíš spěchá s matkou a pěstounem na svátky do Jerusalema, aby vyplnil zákon, který předpisoval, že každý muž od 12. roku třikráte v roce o velikých svátcích má navštívit chrám a přinésti předepsanou obět. V sobotu, den sváteční, schá-

zeli se v modlitebnách, kde bylo vykládáno Písmo sv., proroctví o Vykupiteli, zaslíbení, a konány předepsané modlitky. O Velikonocích, Letnicích a slavnosti stánků ubírali se všichni do Jerusalema.

Z Nazareta byla cesta asi 30 mil do svatého města.

Spěchal po prvé Pán Ježíš také, aby za sebe a celé pokolení lidské Otce nebeského poctil, a při oběti beránka připravoval se k blízké oběti na kříži, kdy jako beránek boží vydá se v obět na usmíření spravedlnosti boží a spásu lidstva.

Celý týden zůstali všichni na svátcích, a když se vraceli poutníci k domovu, zůstal Pán Ježíš ještě v chrámu, kde třetího dne byl nalezen. Zdá se nám to podivné, že malý Ježíš, vzor poslušnosti, způsobil bolest své matce a pěstounu; ale my hledíme na vše očima lidskýma, Pán Ježíš však ničeho neučinil, co by nebylo v úradcích božských ustanoveno, a nesloužilo ku naší spáse.

Pán Ježíš měl poslání božské; slyšel, jak zákoníci nesprávně vykládají proroctví o Vykupiteli; při návalu poutníků z celé země a dalekého okolí nebylo příležitosti, aby Ježíš na to upozornil, až teprve po odchodu všech mohl ukázat, v jakém smyslu Messias má býti očekáván. Moudrostí svou překvapil učené zákoníky, že žasli nad jeho vědomostmi, ač se ve školách tomu neučil.

Jaká tu příležitost byla pro božské dítě, aby o samotě, beze svědků, při tichu ponořiti se mohl cele v modlitby a rozjímání o svém poslání, o svých povinnostech, což při ruchu svátečním, při chrámu přeplněném nebylo ani možno. Zdali při návalu poutníků bylo možno včas ještě oznámiti úmysl rodičům, to vše zůstává tajemstvím. Že způsobena byla bolest něžné matce a pěstounu, to vše stalo se pak ku větší zásluze matky sedmibolestné; a rodičům všem dáu příklad, jak mají ztracené dítě hledati. Pán Ježíš dal příklad dětkám, kde se mají nejvíce zdržovati i proti vůli rodičů, a kde rodiče zvláště dítě mají hledati.

A nyní vrátil se malý Ježíš do Nazareta, byl poddán svým pěstounům, poslušen, a prospíval nejen věkem ale i moudrostí a milostí u Boha a u lidí. Radoval se, že léta ubíhají a blíží se stále více obět za lidstvo; a božství stále více zářilo ze všech skutků jeho před lidmi. »Co jste nevěděli, že já v tom, což jest Otce mého, musím býti?« Jak krásný příklad pro nás všechny! I my máme býti zaujati věcmi, jež se týkají Boha, duše naší, spásy věčné. To je náš cíl na světě — vše pro Boha a svou spásu. Poněvadž svět má jiný názor, že totiž člověk jest jen pro tento svět, uvážíme dnes nicotu a hrozná následky této nauky, krásu a vznešenost názoru křesťanského.

P o j e d n á n í.

I.

Už staří pohané měli zásadu: »Cokoli činíš, čin moudře a pomýšlej na konec.« »Konec korunuje dílo.« Antisthenes, mudrc

pohanský, tázán, v čem záleží největší štěstí, pravil: »v šťastné a blažené smrti«, t. j. když na konci života jest si člověk vědom, že žil bezúhonně, a nemusí se proto lekati věčnosti.

Jak ubohý je křestan, který žije dle své libovůle, a ani jednou se vážně nezamyslí, zdali žije rozumně, zdali se vše shoduje s vůlí boží, aby dle toho byla celá věčnost šťastnou!

Nešťastný pak je křestan, který vše, co je křestanského, se sebe shodil a žije jen dle zásad světa a lidí bezbožných.

Bůh nám oznámil, v čem účel náš záleží, Pán Ježíš nám ukázal cestu, jak se účel ten snadno provádí, a jak lehko můžeme dosíci blaženosti věčné. Satan, který už na počátku lidstva vyfkl ono známé: »nevěřte, budete jako bohové, otevrou se oči vaše!«, svádí tímto heslem své stoupence a zaslepuje k úplné nevěře.

A tu slyšíme vedle názoru křestanského názor dábelický, nevěrecký, který vede nejen ke zkáze časné jednotlivce a celé společnosti, ale i ke zkáze věčné! — »Není Boha, není věčnosti, po smrti všemu konec; nebe si musí člověk udělat na zemi sám, užít všeho, co se dá« — to je názor světa zkaženého, hrozná past, do níž satan loví své oběti; to je moderní pokrok, jemuž holdují tak mnozí. Jest to názor bezbožný, šílený, proti rozumu lidskému a přináší hrozné následky.

Heslo: »proto jsem na světě, abych hodně radostí života užil«, — vede člověka především ku všeobecné nechuti ku práci. Od práce lidstva závisí celé bohatství národů, bez práce spěje vše ku zmatku a chudobě. Práce jest údělem lidstva. »V potu tváře budeš jísti chleba,« pravil Bůh; práce jest pokáním lidstva, ale i požehnáním.

Kdyby cílem člověka bylo užiti světa — hnal by se každý za požitky smyslnými, aby co nejvíce za krátkou dobu života radostí světských užil; hledal by prostředků jakýchkoli, aby jen účelu dosáhl.

Bohatý by hleděl, aby bohatství ještě více rozmnožil, a radost světskou na dlouhá léta si zajistil; stal by se sobeckým, bezcitným vůči bližnímu; láska, dobročinnost by naprosto vymizely.

Chudás chtěl by užívati světa jako boháč, pomáhal by si podvodem, krádeží, loupeží, vraždou ku prostředkům, aby cíle došel; vymizela by všecka vzájemná láska, obětavost, sebezapření; lidstvo by se změnilo v stádo dravých šelem, jež by se vzájemně pronásledovaly a rdousily.

Heslo bezbožecké jest nejvýš nerozumné; vychází z těla a jel o vášni; duše však volá po Bohu, svatosti časné i věčné. Odkud se vzala v duši lidské a u všech národů nejstarších i nejnevzdělanějších víra v nesmrtelnost a život věčný? Bůh ji vložil do duše lidské. Víry té se drželi největší a nejhlubší duchové všech věků, povahy nejšlechetnější a duše nejčistší. Všichni byli pevného přesvědčení, že jsme tu na zemi poutníky a po smrti čeká nás domov mnohem krásnější. Že by měl člověk navždy zemřít,

jako hyne strom neb zvíře, to se protivilo všem jako něco protipřirozeného, zhola nemožného, ba ukrutného!

Člověk by byl tvorem nejnešťastnějším, kdyby cíl náš byl jen pro tento svět. Boháč by stále byl ve strachu, že majetek jednou zmizí, a nebude moci více užívatí světa; chudší by se strachoval, že ubýváním zdraví, výstřednostmi a zvířeckostí brzy nadejde konec života. Kdyby život náš končil zde na světě, byla by od nevěrců oslavovaná matka příroda nejhorší macechou, poněvadž by všem stejně svých darů nerozdávala. Cíl člověka musí býti takový, aby ho každý dojtí mohl a aby každý mohl nalézt v něm úplnou spokojenost.

Chudých je vždy více než bohatých. Kdyby dnes všem rozdělilo se stejným dílem, za rok bylo by boháčů zase vedle chudiny. Co je platno bohatství nemocnému? Co je platno člověku zklamanému? vždyť si mnozí berou život a mají bohatství, mají všeho, ale v srdci nosí peklo a zoufalství. Peníze nepřinášejí štěstí; vždyť nejchudší bývají často šťastnějšími než nejbohatší. — Kdyby byly cílem člověka rozkoše světské, kdo by byl na světě šťastným. Nemocní, chudí, mrzáci by nemohli užívatí jako zdraví a bohatí, bylo by závisti, nenávisti, hněvu a vraždění vzájemného; a zkušenost dokazuje, že právě světáci bývají brzy zklamáni a nalézají v rozkoších více hořkosti než radosti, život se jim nejspíše znechutí, svět omrzí, a chápou se sebevraždných prostředků.

A zatím tisíce rozumných lidí pohrdají takovými rozkošemi, aby se nesnížili ku zvířeckosti, ale uchovali si zdraví duše. Čím více lidí svedených ďábelským názorem o svém cíli pozemském holduje zvířeckosti, tím více přibývá nemocnic, blázců a samovražd; a za nějaké století nebylo by tu zdravého člověka; lidstvo by vyhynulo do jednoho. Kdyby radosti světa měly býti cílem člověka, byl by nemocný a chudý, člověk nešťastím stíhaný nejnešťastnějším.

A zatím vidíme chudasy, kteří si ve své chudobě libují, a neměnili by s největším bohatcem; vidíme nemocné, kteří tiše utrpení snášejí, a jsou spokojenější v nemoci než mnohý boháč zdravý na lovu za rozkošemi; vidíme nešťastné, kteří za neštěstí děkují, a v srdci nosí nebe, jakoby oplývali všemi statky světa.

Je-li cílem naším jen tento svět, postav se u lůžka na smrt nemocné osoby tobě nejdražší a ďábelský názor vytratí se brzy z duše. Ač žijeme v době, kdy málo jest opravdové lásky, loučíš-li se s osobou nadevše milovanou, nebudeš věřiti nikdy, že smrtí její jest všemu konec. Vnitřní hlas duše bude ti šeptati, že bude jistě shledání na věčnosti; že by to bylo nejvyš ukrutným, aby láska byla zde na světě tak náhle ukončena a přetržena; že by dítě mělo býti navždy odtrženo od matky a otce, přítel od přítele a láska jejich zhasnouti, jak hasne slabé světélko lampy.

Duše naše žádá dále, aby spravedlnost vládla mezi lidmi, by jí každý došel dle svých skutků stejně, ať bohatý či chudý,

vznešený či prostý, zdravý či nemocný, šťastný či ubohý. Na světě úplné spravedlnosti dosáči nikdo nemůže. Světský soud soudí dle skutků, a tu bývá často ještě oklamán prohnaností různých činitelů. Přísloví praví: »malé zloděje věší, velké nechají volně pobíhati.« Mnohý zločinec ujde spravedlnosti, a jiný za malý poklesek, přenáhlení, pyká v žaláři. Kdo vykoná spravedlnost nad myšlenkami, jež vedou ke skutkům? Kdo odkryje na věčnosti všecku přetvářku, jež na světě slavila triumfy; kdo potrestá zločince, kteří na světě unikli spravedlnosti? Kdo odmění ubožáky, kteří na světě nespravedlivě byli stíháni? Není-li věčného soudce, kde každé marné a hříšné slovo, každá myšlenka, skutek, kde vše bude jak na vážkách spravedlivě zváženo a po zásluze odměněno či potrestáno, pak by byl celý život největší poštilostí.

Duše lidská nemůže býti na světě ničím pozemským upokojena a nasycena. Jako hlad těla utiší se pokrmem a žízeň nápojem, tak musí býti hlad a žízeň duše úplně upokojen. Na světě není však předmětu, jímž by duše byla úplně upokojena. Bůh vložil duši touhu po věcech věčných, a čím více duše na světě věčnosti se obírá, tím více se jí hnuší věci pozemské a poštilosti světa.

Sv. Augustin je svědkem nad jiné vážnějším. Vrhł se celou vášní a ohněm do víru světa, byl učený, oslavovaný, užíval rozkoší světských, ale stále cítil větší únavu a ošklivost nade vším, až zklamán našel pravého pokoje — toliko v Bohu, »Pro sebe jsi nás stvořil, ó Bože, a duše naše jest nepokojna, dokud nespočine v tobě.« — To byl výsledek životního boje — nyní teprve poznal, v čem záleží pravý cíl člověka.

II.

A to jest pravý názor o našem cíli na světě. Bůh stvořil nás abychom ho poznali, pokud rozum náš pochopiti může. Čím více Boha poznáváme z přírody, účelnosti všech tvorů, z hlasu svědomí, ze zjevení, čím více chápeme jeho nevýslovnou lásku, jeho velikost, a svou nehodnost a nicotu, tím více musíme se mu klaněti, jej milovati a jemu sloužiti. Poněvadž Bůh nepotřebuje náš služby ani obdivu, ale jedině naši spásu má na starosti, proto slíbil, že čím ochotněji budeme cíle na zemi se držeti, povinnosti zachovávat, tím větší štěstí pocítíme na zemi ve svém srdci, a tím hojnější bude věčná odměna.

Pravý křesťan nosí nebe ve svém srdci už na světě i při neštěstí, v nemoci a různých nehodách.

A tento křesťanský názor je schopen přetvořiti celý svět a oblažiti veškero lidstvo. Práce jakákoli, zaměstnání, povolání i nejnížší neodstrašuje křesťana; pracuje ke cti a slávě boží, ku blahu svému a bližního — a tak plní vůli boží, jde bezpečnou cestou ku svému štěstí. Chudý nezávidí bohatému, věda, že čím více kdo má, tím více má i povinností a zodpovědnosti; chudý ví, že práce sebe všednější, skutek sebe menší vykonaný z lásky

k Bohu je činem velikým a pro věčnost záslužným. Věřící křesťan hledá štěstí v plnění povinností a tretky světské ponechává bez závisti těm, kteří v nich štěstí hledají. Křesťanská zásada: »jeden pro všechny a všichni pro jednoho« pracovatí — toť je obnovení společnosti lidské, zajištění blahobytu, spokojenosti a štěstí.

A tento pilň štěstí lidského jest dnes silně otřesen názorem bezbožeckým. Lidstvo má klíč ke štěstí ve svých rukou. Nevěra, touha po časných věcech zavádí ke zkáze, víra, touha po věcech božských vede ku štěstí. Neohlížejme se na zlobu lidskou, držíme se hesla křesťanského: vše pro Boha, bližního a spásu duše, a posměvačům řekněme neohroženě: »Zdali nevíte, že my v tom, což jest Otce našeho, musíme býti?« Okusíme nebe na zemi, dosáhneme dokonalého štěstí na nebi.

Dle Hettingra *V. M. Váchal*.

Neděle druhá po Zjevení Páně.

Církev nezakazuje čistých radostí; církev jest požehnáním národů.

»Tím učinil Ježíš počátek divů v Káně galilejské.«
Jan 2, 11.

V evangeliu poslední neděle vypravoval nám sv. Lukáš o tom, kterak pěstoun Páně sv. Josef s Pannou Marií a božským dítětem putovali do Jerusalema, kde pachole zůstalo bez vědomí rodičů. Lstili, kterak je hledali, po třech dnech našli a zpět do Nazareta přivedli. »I sstoupil s nimi a přišel do Nazareta, a byl jim poddán. A prospíval moudrostí a věkem a milostí u Boha i u lidí.« (Luk. 2, 51.—52.) Tak stručně načrtl evangelista skrytý život Páně v tichém domku nazaretském.

Dnes přichází k slovu sv. Jan, a v úryvku z jeho evangelia líčí se již veřejné působení Spasitelovo. Sv. Jan vypravuje o prvním zázraku, který Pán Ježíš učinil při svatbě v Káně galilejské. To jest zajisté důležitá událost, která zasluhuje, bychom si jí blíže všimli. Proto sledujme sv. evangelium dnešní; seznáme z něho, jak jest Spasitel lidumilný a že požehnání přináší. Z té úvahy pak vyplynou pro nás tyto dvě pravdy:

1. Církev nezakazuje čistých radostí;
2. církev jest požehnáním národů.

P o j e d n á n í.

I.

»Za onoho času byla svatba v Káně galilejské a byla tam matka Ježíšova. Byl pak pozván na svatbu také Ježíš a učedníci jeho.«

Jak milý obraz otvírá se našemu oku v těchto několika slovech! Radostná slavnost jest to, k tomu konaná, aby založena byla nová rodina. K této slavnosti jest pozván Pán Ježíš, jeho matka a jeho učedníci. Prostí a nebohatí jsou lidé, kteří je k slavnosti pozvali, a Spasitel pozvání neodmítl, ale šel na svatbu, bral podíl na radosti svatebčanů. Jak vlídně a laskavě hovořil s hosty; jak blahosklonně a přátelsky se ke všem skláněl; nevlídnost a zasmušilost nehyzdí jeho tváře; kdyby škarohlídem byl, nebyl by pozvání přijal, nebyl by se svatebního veselí zúčastnil. A nespátřujeme Spasitele pouze jednou v domě radosti, u hostiny; několikrát nám Písmo sv. o podobných příležitostech vypravuje, tak že jeho nepřátelé činili mu proto výčitky, že je »žrout a pijan vína« (Mat. 11, 19.), a že »přijímá hříšníky a jí s nimi«. (Luk. 15, 2.) On však se raduje s radujícími, pláče s plačícími — a tak ukazuje svou opravdovou lidumilnost.

A po jeho příkladu činí i naše církev: čistých radostí nezakazuje. Přes to však dostává se jí od nepřátel dosti výtek, že prý každou radost potlačuje, že vychovává jen svatoušky, kteří do společnosti se nehodí a s jinými stýkati se neumějí; že do každé radosti přiměšuje pelyněk vzpomínky na smrt, na soud, na peklo; že vychovává lidi nevlídné, mrzuté, nespolečenské.

— Jen pomalu odpovídáme. Především sluší připomenouti, že církev nabízí tak čisté radosti, o nichž synové tohoto světa nemají ani potuchy, o nichž se jim ani nezdá. Vás samých se dovolávám; svědčte spravedlivě o těch radostech, které vám připravila zbožná modlitba, o té útěše, která vám v těžkých dobách z ní vyprýštila. Může snad, kdo se nemodlí, okusiti té radosti? Aneb kterak by mohl mluvit o radostech plynoucích z hodného přijímání svatých svátostí, kdo jich nepřijímá a k nim naprostou lhostejnost chová? A což ta řada světců, byli všichni pouze svatoušci, věšeli sinutně hlavy, nevykonali ničeho pro společnost? Sv. Pavel se chlubí: »Naplněn jsem potěšením, mám hojnou radost ve všelikém soužení našem.« (II. Kor. 7, 4.) Ničeho jste neslyšeli o sv. Vavřinci, jak i v smrti žertoval? O sv. Filipu Nerejském, který chtěl míti jen veselé děti kolem sebe, a když některé z nich zasmušilé bylo, lehkým políčkem je k veselosti vybízel? Neslyšeli jste ničeho o sv. Alžbětě, kněžně durynské, která byvši z vlastního paláce vyhnána, radostně snášela tu potupu?

Nevykonal ničeho pro společnost sv. Benedikt, jehož řád zúrodnil skoro půl Evropy, jehož členové nesli vždy vysoko pochodeň vzdělanosti a kultury? Nevykonal ničeho sv. Vincenc pro chudé, pro nemocné, pro opuštěné dítky, pro padlé ženštiny? Nevykonal ničeho sv. Jan z Boha, zakladatel řádu milosrdných bratří? Nevykonal ničeho abbé de l'Epée, který se ujal hluchoněmých a jest takřka jejich patronem, jehož náhrobek v Paříži blásá, že učil bluché slyšeti a němé mluvit? Svati kráčeli životem s radostí, rozsávali požehnání a skutky dokazovali svou lidu-

milnost. Napodobili pouze božského Spasitele, který na svatbě v Káně galilejské ukázal svou lidumilnost v nejlepším světle.

Ovšem, jest pravda, nejmilejší, že církev zakazuje některé radosti; jsou to hlavně radosti, po nichž touží synové tohoto světa. Zakazuje církev nemírné požívání pokrmů a nápojů; — ale což může nestřídmost přinášeti pravé radosti, když přece i světáci sami uznávají, že po prohýřené noci následuje pouze nevyspalost, bolení hlavy, zkažený žaludek, nechuf k práci? Jest pravda, že církev zakazuje ukojení každé zlé žádosti; — může však býti pravou radostí to, co světla se štítí a jen tmu a samotu hledá? Neřekl Spasitel: »Každý zajisté, kdo činí zlé, nenávidí světlo a nejde k světlu, aby nebyli usvědčeni skutkové jeho?« (Jan 3, 20.) Jest pravda, že církev zakazuje více nepřátelské časopisy a noviny, knihy a obrazy; že církev jest nepřítelkyní toho směru v umění, jenž nemravnost šíří, náš mladý lid duševně i tělesně hubí a nejlepší sily národa vystřebává. A snad proto církev pokroku nepřeje? — Vizte u nemocného na stolku stojí lahvička a na ní umrlčí hlava blásá: jed! Dítě sahá po lahvičce a chce z ní pít. Dovolí to pečlivý otec, starostlivá matka? Mám za to, že mu lahvičku z ruky vytrhnou a je i potrestají, aby ne-sahalo po druhé po tom, co jest mu zakázáno a škodlivé. Celý svět řekne: »Toto jednání jest úplně správné« a rodiče pochválí. Když však naše starostlivá matka, sv. církev, své děti napomíná a varuje před tím jedem, který duším hrozí, tu se v tisíci hlasích celým lesem nepřátelských časopisův ozývá projev odporu s refrémem v různých toninách: Církev katolická nepřeje a brání pokroku. A přece každý, kdo vůbec v Boha ještě věří, musí říci, že před Bohem není ani moderních románů, ani moderního umění, ani moderního divadla. Jed zůstává jedem i pro naše doby, a nestoudnost zůstává nestoudností, ať se děje dnes, aneb ve dnech masopustních, aneb na pokoutních maškarních plesích s maskou, se škraboškou na tváři. Proto, že to vše zakazuje, není církev pokroku nepřátelská; církev dovoluje a přeje svým dětem radosti tohoto světa, ale ovšem žádá, aby byly radosti ty takové, bychom k nim i Spasitele pozvati mohli, jako byla radost v Káně galilejské.

II.

Tam vidíme Spasitele v jeho veliké lidumilnosti, ale pozorujeme též to požehnání, které od něho vychází. Kam Spasitel zavítá, tam rozsévá štěstí a požehnání. Tak tomu bylo i v Káně galilejské. S obavou a starostí pozorovali hostitelé, že víno dochází. Tu upozornila Panna Maria něžně svého Syna, Pána Ježíše: »Nemají vína.« A když ještě přikázala služebníkům: »Cokoli vám řekne, učíte!« — byla připravena půda, aby Spasitel své štědré srdce otevřítí mohl. A on přikázal: »Naplňte štoudve vodou!« I naplnili je až do vrchu. A Ježíš řekl jim: »Nyní nalijte a neste správci svatby!« — Tak byl zázrak dokonán, náhle a přece ve

vší tichosti a beze vší okázalosti. Tak štědrým jest Pán Ježíš tam, kde může chudobu mírniti a srdce lidská obšťastniti!

Ten pramen požehnání dosud nevyschl, ale pro všechna století pryští, a také dnes Spasitel údům své církve prostřednictvím papeže, biskupův a kněží požehnání přináší.

Ale toho slova »p o ž e h n á n í« mnozí lidé dnes neradi slyší. Jako v odpověď ozývá se mohutným sborem: Pryč s církví, pryč s kněžími, kteří jen svědomí v porobu uvádějí, lidi vyssávají, nad nimi panovati chtějí. — A uprostřed toho řádění, v té vřavě stojí nevěsta Ježíše Krista, církev katolická. Je tupena — a modlí se za ty, kdož ji haní; snáší urážky, posměchy a pronásledování — a při tom rozsévá požehnání tiše, nepozorovaně, beze všeho hluku, beze vší okázalosti.

A kterak to? Jen na jednu věc chci ukázati, poněvadž dnešní sv. evangelium k tomu příležitost podává. Na čem záleží v poslední řadě blaho společnosti lidské? Odpovídám: Na úctě k manželství. Jest pravdou, co tvrdím, čili nic? Mám na důkaz svých slov ukazovati a odhadovati bezednou bídu, spustlost a neštěstí, které se uhostilo v rodinách, v nichž úcta k manželství vyhynula? — Mám vás upozorňovati na to, že — bohužel — mnozí mladí muži nemají prázdné úcty k důstojnosti ženy, a že mnohé dívky svou čest a samy sebe zaprodávají za hanebný groš? Nikoli, pryč s tak ponurými obrazy všedního života velkoměstského! Dnešní sv. evangelium jest příliš milé, než abychom při takových obrazech se zdržovali.

Hle, Spasitel béře účast na svatbě, aby ukázal, že svatebčané od něho požehnání a potřebné milosti očekávati mohou. Svati Otcové v tom se srovnávají, že Kristus Pán jen proto do Káně galilejské na svatbu šel, aby celému světu veřejně ukázal, že m a n ž e l s t v í j e s t c o s i s v a t é h o. Jest sice spojeno s těžkými povinnostmi, ale též s bohatým požehnáním, je-li v úctě chováno. A tyto zásady, které církev od svého Mistra obdržela, beze změny a neochvějně do dneška hlásá. »Synové lidští!« — volá do širého světa — »není n e j l e p š í p ř í p r a v o u na manželství život rozmařilý a rozkošnický, ale život v práci, modlitbě a odříkání. — Manželství jest s v á t o s t, proto je pokládejte za cosi svatého a své povinnosti plňte svatě! — Manželství jest n e r o z l u č n é, jenom smrt může manžely rozloučiti, proto žijte spolu v pokoji, v lásce a snášlivosti!« A tyto zásady hlásá a hájí dnes církev samojediná, uprostřed světa, který o důstojnosti, svatosti a nerozlučitelnosti manželství takřka ani slyšeti již nechce, který plnou parou usiluje o manželství občanské, rozvížitelné, abychom tak řekli: o manželství na výpověď. A církev trvá pevně při těch zásadách, odpůrců sebe mocnějších, ani králů a mocných tohoto světa se neleká, a právě tím rozšiřuje tiše a nepozorovaně požehnání mezi národy s touž nezištnou láskou, kterou Spasitel na svatbě v Káně galilejské osvědčil.

Svaté evangelium končí slovy: »Tím učinil Ježíš počátek divů v Káně galilejské a zjevil slávu svou: i uvěřili v něho učedníci jeho.« — Jeho učedníci na vlastní oči viděli jeho lidumilnost a upřímnou štědrost a byli zázrakem utvrzeni ve víře, kterou již dříve k němu chovali.

Utvrzení u víře ve Spasitele máme i my sobě z dnešního sv. evangelia a jeho výkladu domů odnésti. Hluboko vštípme sobě do srdce tu nezvratnou pravdu: Jen v pevné víře a oddanosti k Spasiteli spočívá požehnání pro nás, pro naše rodiny, ale i pro všechny obce a země. Nedejme se v tomto přesvědčení nikým zviklati, nedbejme planých řečí světa, který nezdědka vydává nepravost za ctnost, chválí to, co zaslouží hany, váží si toho, co pohrdání hodno. Kristus Pán budiž vůdčí hvězdou našeho života, jeho zásady buďtež našimi zásadami ve veškerém jednání. Věčně zůstávají pravdou slova, která pronesl před více než osmnácti věky kníže apoštolské sv. Petr »naplněn jsa Duchem sv.«, a která dnes ve sv. epištole (na svátek nejsv. Jména Ježíš) církev čte: »Není v žádném jiném spasení; neboť není jiného jména pod nebem daného lidem, v němž bychom měli spaseni býti.« (Skutk. 4, 12.) Není jména, které by vám pravou radost a požehnání přinésti mohlo, než Ježíš Kristus, jemuž chvála na věky. Amen.*) R. S.

Neděle druhá po Zjevení Páně.

Ustanovení, úpadek a posvěcení manželství a rodiny křesťanské.

»Muži, milujte manželky své, jako i Kristus miloval církev svou, a sebe sama vydal za ni.« (Efes. 5, 25.)

Po křtu v řece Jordáně, kdy Otec nebeský Pána Ježíše veřejně lidu za svého Syna nejmilejšího prohlásil, začal Ježíš učitelský úřad, a brzy na to s několika prvními učedníky, Petrem, Ondřejem, Janem, Filipem a Bartolomějem šel na svatbu příbuzných Panny Marie, do Kány Galilejské, aby stav manželský posvětil přítomností svou a prvním zázrakem učedníky své ve víře utvrdil.

Rodina jest základem společnosti lidské. Je-li rodina spořádána, jest spořádána i společnost. Kdo byl vychován v řádné křesťanské rodině, pochopí snadno, proč Pánu Ježíši záleželo nejvíce na posvěcení rodiny, a s odporem a ošklivostí odvrátil se od falešných proroků, ničitelů rodiny a spořádaného života. Křesťanská rodina dostává svůj vyšší charakter jedině od manželství, jak je Syn boží chtěl mít mezi křesťany, manželství řádného, posvěceného.

---

*) Cf. Dr. K. Rieder, Frohe Botschaft in der Dorfkirche.

Světlíme dnes slavnost nejsvětějšího Jména Ježíš. Nemůžeme jméno Páně lépe poctiti, nežli uvážíme-li, proč tolik záleží Pánu Ježíši na manželství vzorném, v pravdě křesťanském, a rodině křesťanské, jež si vzala za vzor přesvatou rodinu v Nazaretě, v níž byl Pán Ježíš vychován. Promluvíme dnes ve jménu Pána Ježíše, ku jeho cti a slávě, o ustanovení manželství, jeho úpadku a znovuposvěcení, jeho vznešenosti a jeho blahodárném vlivu na křesťanskou rodinu.

P o j e d n á n í.

I.

Čteme v Písmě sv., že Bůh na počátku lidstva přivedl ženu Adamovi. Praotec lidského pokolení pravil významná slova: »Opustí člověk otce svého i matku svou a přidrží se ženy, a budou dva v jednom těle.« (1. Mojž. 2, 24) Ve slovech těchto naznačena jest láska, pro niž muž opouští otce i matku, jednota, neboť s obě strany jest jen jediný, který v manželství vstupuje, a nerozlučitelnost, neboť budou dva v jednom těle. To jsou tři podstatné základy manželství: láska, jednota, nerozlučitelnost. Se stavem nevinnosti po spáchaném hříchu však zmizel také tento vznešený pojem v manželství. Dědičným hříchem byl rozum zatemněn, a proto nemohl více vystihnouti pravou ideu o manželství, vůle lidská byla zvrácena, a proto nemohla pochopiti vznešenost čistoty manželské.

Od Adama až ke Kristu vymizel ideál manželství na světě, které bylo znesvěceno a strženo do propasti ohavných neřestí. V pohanství nebylo ani tušení o kráse manželství křesťanského a řádné rodině. Spíše tělesa nebeská by byla mohla změnití svůj běh v opačný směr, nežli bylo možno uskutečniti pravý ideál Bohem zamýšleného manželství. S úpadkem manželství byl zároveň hrozný úpadek ženy, která byla v pohanství pouhým nástrojem chtíčů mužových, předmětem, který mohl býti pohozen, prodán neb zničen. Ba i u národa vyvoleného bylo původní manželství znesvěceno, jak Pán Ježíš řekl zákoníkům a fariseům: »Pro tvrdost vašeho srdce dopustil vám Mojžíš propouštěti manželky své, ale s počátku tak nebylo.« (Mat. 19, 8.) Následkem prvotního hříchu zeslabené mohutnosti duše nebyly s to pochopiti vznešený význam manželství. Manželství jest naskrze svatyní křesťanství, a to pravého, živého křesťanství, čili katolické církve. Jediné zde na svátost povýšeno Synem božím může uskutečniti pravý ideál a obnoveno býti, jak Bůh je míti chtěl. Mimo pánictví nemůže býti krásněji ctnost pěstována jako v manželství křesťanském, katolickém.

Dle toho, jak se světí manželství, jest i život jednotlivých národů; čím čistší jest manželství, tím zdravější a spořádanější jest národ. V zemi výlučně katolické nalézáme rodiny svaté, kde se ctnosti pěstují; v zemích křesťanských, jinověreckých, nekato-lických mizí čím dále tím více pravý ideál manželství; neboť na

větvi, od kmene useknuté, usychá nejdříve každý nejmenší výhonek, a takovým jest i manželství na stromu společnosti lidské. Vidíme tam jen manželství zdánlivá, zevnější, ale pravého štěstí a spokojenosti, pravé výchovy v něm — není. Čím více se svátost manželství uvolňuje, tím větší zkáza jest v rodinách a pak celé společnosti, až manželství stává se nepohodlným, protivným, zbytečným. Nastala vzpoura těla proti duši, proti Bohu samému.

Jaká jest vznešenost manželství katolického! Ve slovech praotce Adama postihli jsme lásku, jednotu a nerozlučitelnost manželství. Pán Ježíš přišel, aby původní tuto ideu hříchem znesvěcenou obnovil a za svátost povýšil, očistil, posvětil a ozáfil.

Svátost jest neviditelné znamení viditelné milosti od Krista Pána k našemu posvěcení ustanovené. Ony tři podstatné části manželství původního, láska, jednota a nerozlučnost, dostaly nyní svátostí vyššího posvěcení. Svátost manželství posvěcuje předně lásku křesťanských manželů, tak že apoštol sv. Pavel mohl zvolati k mužům: »Muži, milujte manželky své, jako i Kristus miloval církve a sebe sama vydal za ni«; a k ženám: »Ženy, buďte jako Pánu poddány mužům svým«, a oběma: »Buďte poddáni jedni druhým v bázi Kristově.« (Efes. 5.) Jak liší se láska křesťanského manželství od onoho bídného, nízkého poměru, spojení, jež spočívá na rozmaru, sobectví, smyslnosti neb lakotě, a jež neprávem také manželství nazývají! Kristem a svátostí posvěcená láska není dle rozmaru vrtkavou, ale jako láska Kristova pravou, pevnou, sebeobětavou až ku hrobu.

Svátost posvěcuje dále jednotu, tak že Kristus mohl říci o manželství, jež chtěl ustanoviti: »Slyšeli jste, že řečeno jest starým: Nezcizoložíš. Ale já pravím vám, že každý, kdož by pohleděl na ženu ku požádání jí již zcizoložil s ní v srdci svém.« (Mat. 5, 27.) Jak vznešený to výrok, jak posvěcený poměr, který dle toho jest zařízen! Kristus nechtěl míti manželství zevnější, ale takové, jež srdce uchvacuje a chrání před nejmenší nevěností a zpronevěrou.

Svátostí konečně ustanovil Kristus manželství nerozlučité, bez něhož nelze dosáhnouti ani lásky, ani věrnosti, ani pravého účelu.

Proto pravil Kristus, když uvedl slova praotce Adama, co nejdůtklivěji: »A tak už nejsou dva, ale jedno tělo. Proto, co Bůh spojil, člověk nerozlučuj.« (Mat. 19, 6.) — To je tedy manželství dle úmyslu božího, jak je Kristus ve své církvi obnovil a posvětil. Ono jest velikým tajemstvím, ale v Kristu a církvi jeho. (Efes. 5.) Onoť je spojení muže se ženou prodchnuté láskou, tak pravé, tak čisté, tak duchovní, tak sebeobětavé, jako láska Kristova k církvi, chráněno věrností, která proniká srdce zabraňující muži a ženě nejtajnější nečistou myšlenku, a trvá až do hrobu i na věčnost. To je pravé manželství, a nemůže býti sebe kleslejšího člověka a sebe zapřisáblejšího nepřítel svátostního manželství, který by neuznal jeho vznešenost a svátost, porovná-li je s manželstvím moderním, vlažným a hříšným.

Žádá-li však Kristus čistou, pevnou a obětavou lásku a věrnost v manželství, musil také duši lidskou ozdobiti krásou, vznešeností a přívětivostí, aby byla takové lásky hodna. Zvláště musila býti křesťanstvím povznesena žena ze stavu poroby a nevážnosti z dob pohanství.

Měl-li muž plniti příkaz apoštolův: »Muži, milujte ženy své, jako Kristus církev«, musilo býti pokolení ženské zcela proměněno. Láska nemůže býti lží ale pravdou a musí míti také pravdu za svůj předmět. To učinilo křesťanství svou naukou, že každý člověk jest obrazem božím, a pak že dalo ženě duchovní krásu, čistotu a vznešenost, jaké v pohanství byly neznámy.

Důstojnost ženy pochází z křesťanství; čím je žena křesťanštější, tím výše stoupá svou důstojností; čím méně křesťanskou, tím více klesá. Pohanství povzneslo některé muže k velikým ctnostem občanským, státnictví, učenosti, statečnosti, ale ženu k podobným ctnostem pozvednouti neumělo, tím méně pak ku ctnostem vyšším, nadpřirozeným. Žena stala se v pohanství zvrhlou, a taková nemohla míti vážnosti u muže. A na začátku křesťanství vidíme hned dívku, o níž Písmo sv. praví: »Všecka jsi krásná, a poskvrny není na tobě« (Pís. Šal. 4. 7.), k níž anděl řekl: »Zdravas, milosti plná, požehnaná mezi ženami.« (Luk. 1, 28.) Blahoslavená Panna Maria má v sobě všecku krásu, všecku důstojnost pokolení ženského, ozářena leskem, před nímž se každá nepravost chvěje a do duše stydí. Maria milostí boží ustanovena za vzor křesťanské ženy. Z Marie přečisté a neposkvrněné rozlévala se nejněžnější čistota do duší panen a žen křesťanských; z ní rozlévala se pokora v duše jejich, obětavá láska, sebezapření, radost, štěstí v domácnostech a rodinách křesťanských.

Kdykoli se žena kterákoli odcizila těmto vlastnostem, upadla na stupeň nízkosti a nevážnosti jak za dob pohanských. A ptáme-li se muže, koho by raději volil za sestru, za matku, za ženu — zdali s křesťanskými ctnostmi či bez nich, nízkou, kleslou, rozhodne se zajisté pro tu, která je cele obrozena a posvěcena křesťanstvím. Jen takové může milovati a si vážiti; dívka a žena bez těchto ozdob nezíská si nikdy úcty, lásky a vážnosti, ale spíše pohrdání a nenávisti.

II.

Křesťanské manželství jest tedy pravým požehnáním pro rodinu a celou společnost. Požehnání toho pochopí jen ten, kdo ho skutečně zakusil. Křesťanská rodina jest především vychovatelkou lidstva; a tu matka jest na místě prvé. Největší dobrodiní, nejvzácnější dar pokolení lidskému od Boha jest pravá křesťanská matka. Nesmírně nešťastné jest dítě, jež má matku nekřesťanskou, nevěřící a bezectnou i kdyby odpočívalo v peřinách hedvábných a vychováno v hojnosti; nekonečně šťastné jest dítě, má-li matku v pravdě křesťanskou, i kdyby bylo oděno hadry a v chudobě největší vychováno. Neboť základ vychování může býti položen dle zkušenosti jen v prvním šestiletí na klíně matky.

Dojmy, které v tomto nejuťlejším mládí byly dítku, jeho měkké a vnímavé duši, vštípeny, stávají se druhou přirozeností dítěte, a nedají se nikdy více vymazati. V duši dítku vtlačí se do měkké duše buď podoba anděla, aneb podoba ďábla. Proto Pán Ježíš běže v ochranu ubohé dítky, když praví: »Kdo by pohoršil jednoho z maličkých těchto, kteří ve mne věří, lépe by bylo, aby zavěšen mu byl kámen na hrdlo a potopen v hlubinách mořských.« (Mat. 18.)

Nemůže býti většího pohoršení, než činí matka vštěpováním špatných dojmů dítěti. Ničeho nezmůže škola u takových dítek zkažených. Běda světu, běda matkám nekřesťanským; to jest největší zkáza nynější doby. Matka klade sekeru ke kořeni dítku, otravuje duchem světa, nevěry, ctižádnosti, nečistoty květinu, kterou Bůh zasadil, Kristus svou krví skropil; květina musí uvadnouti a zhynouti. Za to blahodárně působí na dítko matka zbožná. Matka jest už dávno v hrobě a dítě zmítáno boufemi života ztratilo už třeba víru i mrav, ale vzpomínka na dobrou matku, na zlaté zásady sv. náboženství přivedou ztracené a zklamané dítě zase k Bohu, víře a čistotě mravů.

A jako jest křesťanská matka i dcera vychovatelkou dítěte, tak jest také vychovatelkou muže, otce. Muž stýká se více se světem, padne snadno za obět nevěry a nepravosti, ale zbožná žena aneb dcera přivede zase k víře a vzornému životu. A nevrátí-li se hned, snad utrpení a neštěstí přivedou k rozumu, vidí-li muž obětavost ženy a dcery, sebezapření a lásku.

Rodina jest první a nejdůležitější stupeň v celém společenském organismu lidstva. Zde se učí člověk svobody užívati a zneužívání této vystříhati, zde se učí býti členem veliké rodiny společenské pořádaným; a tak křesťanství jest tu ústavem, kde možno zavésti nejlepší společenský pořádek.

Zbývá ještě uvést, jak nevěra podkopává tu poslední a nejjistější podporu společenského pořádku. Není možno však s tohoto posvátného místa v domě božím popsati, jaké spousty činí nevěra v manželství a životě rodinném, jak tento krásný ideál křesťanství jest znešvařen, jak láska a věrnost manželská hyne a mizí, jak pokolení ženské, ta ozdoba křesťanství, odkládá čistotu a pokoru, jak život rodinný jest zvrácen a o pokoj pravý připravěn. Vždyť nevěra pošlapala manželství a prohlásila za tyranství obmezování svobody lidské; člověk moderní prý se má vyžít, žít v lásce volné, bezuzdné, zvířecí. Padne-li základní pilíř společnosti, manželství čisté, křesťanské, pak jest společnost lidská v zříceninách a nastane ohavnost spuštění, jež Bůh bez trestu nikdy nenechá. — Nebude-li Bůh stavěti domu, marně se namáhají, kdo jej stavějí. Kristus jest pravým základem, na němž možno zbudovati spokojenost a štěstí. Jedině Kristus může tu pomoci.

Nevěra jest jediným pramenem všeho zla, víra v Krista, jeho církve, jediný prostředek záchrany rodiny a společnosti lidské.

Budeme-li všichni častěji nejsvětější tělo Páně přijímati, a stále prosit: »Ježíši, tichý a pokorný srdcem, učiň srdce naše podle srdce svého«, bude-li Kristus zůstávati v nás a my v něm, obnoví se každý jednotlivce, obnoví se rodina, obnoví se společnost, vrátí se pokoj lidem dobré vůle, štěstí a požehnání boží.

Dle Wilh. Eman. v. Kettelera *V. M. Váchal.*

Řeči příležitostné.

Promluva v Družině bl. Anežky,
kterou dne 13. prosince 1914 proslovil Th. dr. Karel L. Ř e h á k.

Velectěné shromáždění!

1. Dostalo se mi čestného pozvání, abych v tomto vašem ušlechtilém kruhu promluvil. Jsa sám přes čtvrt století vincenciánem, milerád jsem se v úkol ten uvázal. I měl bych hledět povzbudit ku dobročinnosti po způsobu sv. Vincence, anebo naší domácí dobrodítelky blah. Anežky; ale táži se sama: Jest napomínání mého třeba při družstvu, o jehož požehnané působnosti a obětavosti svědectví vydává i každoroční objemné zprávy? A přece, jestli kdy jindy, za dob našich, kdy zuří brozné krvavé války, o jakých marně bychom hledali zprávy v dějinách našeho světa, jest i nového pobízení ku dobročinnosti třeba.

2. Bylo to v červnu, kdy používaje velikomyslného svolení J. C. Výsosti, navštívil jsem s několika přáteli Konopiště, abychom se pokochali v krásách proslaveného parku jeho. Když vznešený následník trůnu se svou jasnou chotí a roztomilou dceruškou vyjeli v lehkém kočárku mezi přečetné návštěvníky, s jásotem byli pozdravováni. Jasný následník děkoval přívětivě na pozdravy se všech stran, pak i vystoupil z povozu, s mnohými dal se blahosklonně do hovoru, a naplnil všechny nadšením. — Kdo by byl tehdy řekl, že radostné ty okamžiky jen několik dnů jsou od brozné katastrofy v Sarajevu vzdáleny! — Tak rychle střídává se na světě štěstí s neštěstím, jas s bolem!

A co následovalo? Stalo se, jako když kdo jiskru hodí v nashromážděné hořlaviny a třaskaviny! Vzduch boří a zachvívá se jako od blesků a hromů; země otfásá se pod smrtonosnými nástroji válečnými jako od hrozných výbuchů přírodních; města i dědiny hynou v plamenech; celé kraje jsou zpuštěny, plodnosti zbaveny; statisíce statných mužů ztrácí životy nebo zdraví; statisíce lidí nebojujících bloudí v cizině bez přístřeší, o bídě, hladu. Co tu krve, slz, nářku! Co i příležitostí ke konání bohubíých skutků!

3. Různí lidé obviňují různé faktory z tohoto nezměrného neštěstí. My ale, kteříž víme ze slov Páně, že bez vědění a dopuštění božího ani jediný vlas s hlavy sám nepadá, přisvědčujeme rádi slovům náměstka Kristova na zemi, nynějšího sv. Otce Benedikta, jenž v svolání svém ku všem národům nazývá nynější válku světovou »metlou hněvu božího« za hříchy lidstva!

Ba v pravdě! Když za času Noema nešlechtnost lidská na zemi vzrostla, a všeliké myšlení lidí obráceno bylo ke zlému: Bůh vyhladil celé pokolení lidské — potopou. Když volaly hříchy sodomské k Bohu do nebe o pomstu, deštil Bůh sírou i ohněm s nebe, spálil znemravnělá města i jich okolí a kázal jim propadnouti se na stálou výstrahu celému světu. Vyvolený národ trestával Bůh skrze pronásledování vůkolních národů, pokud nezmožďel a pokáním viny své nesmyl. Tak vypravují dějiny Starého Zákona. A tak činí Bůh až na doby naše, když míra hříchů byla naplněna. Což divu, trestá-li i za dob našich národy jindy upřímně Kristu Pánu oddané, když oni ho nyní ze škol i ze síní úředních vypověděli, církev jeho oloupili i zotročiti usilují; nebo v rozkolu, kacířství, bludařství, nevěře, nemravnosti, rozkošnictví tak si počínají, jakoby Bůh Pánem jich více nebyl, aby jim mohl něco nařizovati nebo zapovídati!

4. Hříchy národů trestává Bůh skrze národy jiné. Ale on trestá i hříchy jednotlivců, když byla míra jich provinění naplněna, skrze jednotlivce, když ne hned, jistě později, třeba i na dětech i pradětech jejich. Neříkej proto nikdo: Nevím, čím bych si byl tolik utrpení zasloužil! Sv. Jakub dí (3, 2.): »Ve mnohém zajisté klesáme všichni; jestliže kdo (ani) ve slovech neklesá, ten jest (teprve) člověk dokonalý!« A sv. miláček Páně dle pravdy píše: (I. 1, 8.) »Díme-li, že nemáme hříchu (čili že nám očištění a pokání netřeba), sami se svádíme a pravdy není v nás!« Bůh nejvyšší svatý, jenž i při andělích svých nedokonalostí postřehuje, znamená jich i při svých tvorech lidských, a kázní otcovskou přivádí jich ku poznání pochybení a ku nápravě skrze pokání!

5. Tedy třeba pochybení napravovati pokáním.

A kterak máme se káti?

Chybujeme a) proti lásce k Bohu; b) proti lásce k bližnímu; c) proti bohubilé lásce k sobě samým. A dle toho musí býti i trojí druh pokání našeho.

a) Porušenou lásku k Bohu napravíme vroucími, pokornými, vytrvalými modlitbami, hodným přijímáním svátostí, horlivým účastenstvím při jakýchkoli úkonech náboženských, zejména ochotným i nábožným obcováním při nejsvětější oběti mše sv.

b) Porušenou lásku k sobě samým napravujeme věrným zachováním postů církevních, k nimž připojujeme i dobrovolná zapírání sebe při jídle, pití, odpočinku, zábavách, v oděvu, společnostech.

c) Porušenou lásku k bližnímu napravujeme konáním milosrdných skutků bližním v potřebách jejich nejen tělesných, ale i duchovních.

Kterak bychom to činiti měli, o tom poučuje nás sám Spasitel i svým vznešeným příkladem i svým slovem, zejména příkladně svým vypravováním o milosrdném Samaritánu. Z toho jasně vdplývá, že máme pomáhati bližnímu každému, pokud síly stačí, když naší pomoci potřebuje.

Když Samaritán oloupeného, zraněného a polomrtvého při cestě spatřil, netázal se ho dříve: »Kdo byli ti lotři, kteří tě tak zubožili? Byli to Řekové či Egypťané či Syrové, tajní spolkáři a náhončí ďábloví?« ale hned přistoupil, aby mu pomohl. Také se ubohého neptal dříve: »Jsi ty národovec či Samaritán, pohan či žid, domácí či cizí?« ale jen přistoupiv, vínem rány mu vymyl a pak do nich hojivého oleje nalil a obvázal je. Také neřekl: »Pospíchám. Zůstaň tu pokojně ležeti, až tě tu někdo najde, a dále tě dopraví«, nýbrž sám ho obvázal, sám i na hovado své ho položiv, vedl do hospody. Pak, ač třeba sám neměl dosti peněz na další cestu, přece hospodáři zaň zaplatil, ano i později doplatiti slíbil, čeho by třeba bylo, až by ubohý docela opatřen byl. A jako učinil milosrdný Samaritán, tak velí činiti Spasitel i nám. Napřed máme ovšem pomáhati svým milým a domácími věry; ale z lásky naší nemá býti vyloučen žádný, ani ten poslední ubohý!

6. A máme-li pomáhati ubohým ve všemožných potřebách tělesných, tím více máme tak činiti v potřebách jejich duchovních. Kdo má co činiti s chudinou, ví, jak často najde nejen při dětech, ale i při dospělých, příkladně i při snoubencích, že neznají ani těch nejpodstatnějších pravd náboženských, nedovedou se pomodliti, ku sv. zpovědi a ku sv. přijímání připraviti; nevědí ani, co jest mše svatá, ale žijí jen jako ta nemá tvář, Stvořitele svého neznající, neuctívající! Stává se nyní často, že vojáci v hrozných bitvách by se modlili, ale neumějí; že, čemu se snad z mládí naučili, pak nekonali a zapomněli. Mnozí v hrůzách umírající, spínají ruce k nebesům, a nedovedou více vysloviti, nežli pouhé »Otče náš!« Kdo takovýmto ubožákům tělesným i duchovním pomáhá, s nimi se modlí — s vlastním tuhým zapíráním sebe — a tak všechny své úkony lásky k bližnímu i s dobrým úmyslem spojuje, činí pospolu současně pokání i za své hříchy, jichž se dopustil proti Bohu — proti bližnímu — i proti sobě.

7. Kdosi stěžoval si velice knězi svatě žijícímu na to, že svět jest nyní tolik zkažený. Ten chvíli poslouchal a pak pravil: »Příteli, máš pravdu. Víš-li ale co, začneme my dva dnes pokání činiti a hned bude míti Bůh na světě o dva lidi zlé méně.« Tak pravím i já: Nechtějme jen nařkati, ale spíše v prsa kajícně se bítí a trojím pokáním Boha usmířovati. A pak z milosti boží najdeme i my milosrdného Samaritána v hodině nejdůležitější — kněze při smrti své, jenž by nám cestu na soud boží usnadnil, by pak i na nás naplnila se příslověť Páně: »Blahoslavení milosrdní, neb oni milosrdenství dojdou a životem přeblaženým věčně vládnouti budou.« Ó staň se! Amen.

LISTY VĚDECKÉ.

Příprava duchovního na rok 1915.

Podává A. D.

Ač ruchem válečným pozornost mnohých byla odvrácena od všeho toho, co se v rozsáhlých rozměrech chystalo na rok Husův, jak Osvětový svaz, s ním mnoho jiných korporací, časopisů i jednotlivců navrhovalo: přece nelze neznamenati propukající snahy vykofistiti jubilea smrti nešťastného Mistra k akcím proti církvi katolické. Zvláště v listech evangelických a liberálních ozývají se stesky, že světová válka zatlačila a umlčela živly, jimž na tom valně záleželo, nadužiti jubilejního roku způsobem nekalým. Vždyť i bromadné odpady byly předpovídány a přímo napovídány. Ač řídce, přece i nyní, když národy mají zcela jiné starosti a zajímají se o pokrevence ve válce, o osudy národů, dusící drahotu, hrozící pohromy hmotné, tu a tam vyskytují se hlasy, aby se nezapomínalo, co s takovým rozmachem započalo a slibně rostlo, zatím co kámen ke kameni přikládán na Staroměstském náměstí a obrysy mohutného pomníku vynikají nad ovruby plakáty polepených prken.

Ne-li s fanfárami, tedy přece se pracuje, ne-li hlučně, přece tajně. Mnoho jest nadrženo, co se vyhrne pojednou, až se v novínách uvolní, až tíseň knihtiskařská pomine a opět vydávány budou listy, které byly nyní zastaveny úředně nebo samy úbytěmi musily zaniknouti. Oheň jako pod popelem, bouře za horami. Nelze se uspávatí zdánlivým klidem, a mysliti, že všechno usnulo.

Právě vydané kalendáře jak články tak ilustracemi (i s česko-židovským) rozsévají husitismus mezi lid. Přímou se v tom ohledu předstihují. Sociálně-demokratický udržuje prim. Hned za ním pospíchá Kalendář Národní Politiky. Už předem natištěno mnoho brožur, přednášek a letáků. »Naše Doba« oblašuje, že si bude zvláště všímati oslav Husových.

Minulá léta jsou toho dokladem, jakého obsahu i kalibru ony červencové přednášky bývají, proč se Jan Hus oslavuje, co se na něm oslavovatelům líbí. I dá se čekatí, že se bude před-

náseti tím nespravedlněji, tím jednostraněji, tím ohnivěji. Tribuny čekají, schůze a tábory budou na rychlo svolány, zvaní i samozvaní řečníci se přihlásí.

A což tisk. Jenom až bude volno, až se sloupce rozšíří, zadržovaný hněv se musí na někoho vrhnouti. Husitismus, klerikalismus a podobné hemžiti se bude v novinách, časopisech, brožurách. Na někoho se ten příval srazí, oslava Husova vhodnou příležitostí, jakoby magnetem, jako hromosvodem.

I jazyky se rozváží ve společnostech, obsah novinářských článků se přelete do hlav i řečí v hostincích, ve spolcích, v soukromých pohovorech.

Aby taková památka oslavena byla, proti tomu nikdo ničeho nenamítá, aby byl Jan Hus jako vlastenec, jako spisovatel, jako křesťan vyhlášen, před zraky postaven, proti tomu nikdo nemohl by nic namítati; vždyť vlastně ani Husa ještě řádně neznáme, ani nevíme správně, jaké byl postavy a tváře, které traktáty napsal a které se mu pouze přičítají, jaký vliv naň měl viklefismus. Připadá to, jako s tím památníkem v Kostnici, že se ani neví, stojí-li právě na tom místě kde byl Hus upálen. Pro důstojnou oslavu Husovu, pro vydání jeho kriticky uspořádaných spisů, pro důkladné prohloubení vědomostí o Husovi byl by každý. Než, jak počátek oslav chystaných nasvědčuje, jak jsme už při vyhledávání místa pro pomník viděli, jak ukázky přednášek těch ukazují, mnohým běží o zcela něco jiného, a proto si stýskají, když nyní válka postup zdržuje. Mají strach, aby se naděje jejich neshroutily.

Za těch okolností kdo více musí býti připraven na ten rok, než katolický kněz, aby dovedl výroky na pravou míru uvésti, aby lež nahradil pravdou, aby jak v kostele, tak ve škole, jak v rozmluvách, tak případně i ve shromáždění na tribuně uměl o Husovi pohovořiti, nájezdy proti víře odmítnouti, své osadníky poučiti, napadenou víru obhájeti.

Zdá se mně, jak hledí lidé na přítomného duchovního, co řekne výrokům nevěreckým, jak se tvářiti bude při smělejších výpovědích a narážkách na víru, na kněžský stav — tak že patřiti budou osadníci na svého pastýře, když při těch oslavách na účet Husův napadena bude církev a její sluhové, až řečníci třeba nedaleko kostela bouřiti budou proti víře, do osady vysype se spousta letáků, novin s prudkými články a nájezdy. Co tomu řekne kněz, jak se zachová, náboženství obhájí?

Snad ty doby nenadejdou, snad všechno mine klidně, snad ten bouřliváček klamně plašil, oslava bude zcela důstojná a klidná!

Kéž by se tak stalo! K čemu při té nynější strasti, při té všeobecné miserii ještě bouřiti lid, novou pochodeň nespokojenosti metati do nejširších mass? Ale nutno se připraviti také na opak, když by přece někomu na tom záleželo, k prožitým bouřím přidati nové, v nich napínati síť, loviti nerozvážlivce. I na to za nynějších vyhlídek musí býti duchovní připraven.

Čeho se tedy od něho vyžaduje?

Nejdříve, aby se o Husovi a jeho době důkladně poučil, aby se v dějinách těch vzdělal, aby ony partie dobře prostudoval, a do paměti si vštípil. Nutno pročísti především nestranného Palackého, který, ač protestant, střízlivě husitskou dobu probírá a některé výroky uvádí k malé radosti chvalořečníků Husových. Zvláště kasajícím se protestantům lze protestanta Palackého citovati. Pokud možno, každý se obeznámí důkladně s tím, co Husité provedli v místě, v kraji, v kterém kdo žije, aby mohl uvést markantní příklady. V monografiích jednotlivých měst a míst, hradů a tvrzí se o tom dočte, něco nalezne v pamětních knihách, v pověstech, kolujících v ústech lidu. Ale tu třeba opatrnosti, neboť lid každého hradu zkázu připisuje Žižkovi a Husitům. Nyní jsou kraje a farnosti tak probrány, popsány, že není těžko obeznámiti se v tom, jak zde onde Husité řádili a co podnikali. Ty krvavé cesty od Prahy a Tábora jsou už hodně objasněny.

Kdo nemá času k důkladnému studiu, ať si opatří řádnou brožuru a tu v paměť si vštípl. Vyšlo jich mnoho v Čechách i na Moravě, v Praze i v Hradci Králové, Budějovicích a jinde. Máme znamenité v oboru tom pracovníky, kteří hned z pramenů nebo z větších knih dějepisných sestavili kratší praktické pomůcky k seznání a memorování doby husitské. Sbíрка »Husitství ve světle pravdy« v družstvu »Vlasti« po jedenácti letech probírá dobu onu a ročně několik prací v oboru tom podává. Podobně i »Časové úvahy« s důkladnými pracemi Dra. Fr. Šulce a Sahuly, »Hlasý tiskového spolku« a jiné. A kolik výborných článků uveřejňuje ve »Vlasti« V. O. Hložina!

Kdo se chce náležitě připraviti, přečte si ovšem tu onu brožuru se strany protivné, aby znal předem útoky a mohl potom na ně snadno odpověděti. Nepřátelé mají hotové tištěné přednášky, duchovnímu dostane se do ruky případně taková, kterou potom uslyší ve společnosti, na řečnické tribuně. A kdyby takovou náhoda nedonášala, ve všech jsou stejné myšlenky, všude na prvním místě ličen Husův odpor proti církvi, jeho odboj, odsouzení, hrdinná smrt.

Ale příprava musí jíti dále, nutno vniknouti též v učení Husovo, jemuž se řečníci vyhýbají, kde snadno se nalezne jejich slabina. Jenom se ptejte na učení Husovo, na jeho články, citujte některý, chtějte vysvětlení, řečník je hotov. Nezná bludného učení, neví, jak husitismus souvisí s viklefiismem, nezná žádného článku, ani těch, s nimiž nynější doba se nemůže spřáteliti, které se vždy křížiti budou s mocí světskou. Těch třicet článků se všemi důsledky by měl každý duchovní znáti, jenom některý kdyby podal ve shromáždění, dojem řečníkův by valně seslabil. I prostý rozum musí dáti za pravdu, že takové učení bylo bludné a zavrženíhodné, že by bylo podvrtné, kdyby se ujalo a mnoho zla a nesrovnalostí by přivedlo.

I když by se každý nemohl pustiti do hlubokých a rozsáhlých spisů Lencových, kratší a stručnější pojednání svrchu uvedených spisovatelů a sbírek postačí.

Tak se vyzbrojí všestrannými vědomostmi, aby nebyl překvapen jako nepřipravený a nemusil se krčiti, když má rázně vystoupiti, aby dovedl promluviti, svatou věc obhájeti a nepřišel slabými vědomostmi svými do rozpaků. Studoval sice dějiny ty, ale mnoho zapomněl a snad už tehdy, jak se některý pamatuje, nebylo všechno podáváno nestranně, ale učebnice se hodně výkladem zabarvovaly.

Snad četl příslušné stati, ale nevěnoval jim tolik pozornosti, aby je mohl posluchačům předkládati. A kdyby ani nebyl nucen veřejně vystupovati, hlubší studium nikdy neuškodí.

Ovšem opatří si také jistý počet brožur, aby jimi mohl čeliti, je rozdávat, půjčovati. Nelituje menší náklad na zakoupení letáků oněch. Proslýchalo se, že na Moravě a v Čechách ještě vyjdou levné a stručné odpovědi na rozličné námitky a útoky, posud nepřišly na světlo. Snad ruch válečný jejich sepsání a vydání zastavil. »Vlast« sbírá z rozličných listů všechno důležitější v rubrice: »Přispravy«, co se jubilejního roku týká, hlavně katolické listy přinášejí stati z oboru toho, hradecká »Obnova« na místě prvním. Mnohý už ukládal si články ony pro příležitost. Povídek z doby husitské vyšlo málo, kolik jich vydá »Tiskový spolek« při vypsaném konkursu, není posud známo. Ale belletrie by dobře působila, neboť jsou lidé, kteří nejraději přijímají pravdy v rouše zábavném, snadno pochopitelném. Koho vážné pojednání odstraší, sahá po románu, po povídce. Žel, že se u nás nyní historická belletrie tak málo vydává a pěstuje.

Jako na stráži stojí duchovní správce ve své osadě při svých svěřencích, čekaje, jaký vítr zavěje, co se díti bude.

Jsou osady, kde se nedá žádná oslava čekati, ale ani zde se kněz neoddá přílišnému optimismu, ani se nenaděje a bude ohlášena schůze, řečník se dostaví, bude se vykládati v učitelské konferenci, v hasičské jednotě, po výdělku toužící hostinský sám schůzi sbubnuje, aby při ní hodně odbyl piva.

Jinde může duchovní správce zcela jistě čekati oslavy Husovy tam, kde se co rok konají při illuminaci, lampionech, hranicích a bombastických řečích. Kde se koná ročně vzpomínka upálení Husova, tam si výstřední nedají ujíti takovou příležitostí, jako jest jubileum v roce 1915.

Někde bude odhalen pomník, jinde dostane ulice jméno Husovo, sázeny budou jubilejní stromy, zasazovány desky, někde odbudou se zahradní slavnosti, zase bude průvod, pálena o něco vyšší hranice, a při všech těch příležitostech se bude mnoho mluvíti, méně o Husovi, více proti klerikálům, zcela nic o Mistrově učení, dlouze o mučednické smrti.

Na některém místě může kněz slavnost uvésti do pravých mezí, lokalizovati ji, ostří její obrousiti, jinde však proudu nezastaví, kdyby se sebe více vzpíral a musí se omeziti na tom, co se dá dělati.

Kde žádná oslava nebude, tam také kněz nevystoupí, leda že obezřetně v kázání užije některého příkladu, rozdá mírně psané

brožury. I do těch nejodleblejších míst přece dostanou se zprávy novinami. Není zákoutí, kam by noviny nevnikly. Tu má duchovní s Husem práce nejméně. Proč by osadníky uváděl na dráhu, na níž nejsou, proč by podněcoval a dráždil? »A co nám po Husovi,« říkali sousedé v krajinách těch. »Máme jiné starosti, dejte nám pokoj,« odbývali hlásící se řečníky.

Kde se bude chystati oslava, tam vystoupí rázně a důstojně. Žádných schválností neučiní, okna neosvětlí, služby boží nepřeloží, ale do schůze se dostaví a své věrné pozve. Bude předmětem pozornosti, nedá na sobě znáti hněv, nebude řečníku skákati do řeči, ale zajistí si slovo, ne příliš pozdě, až by byli posluchači unaveni. Promluví jadrně, ne tónem kazatelským, nikoho nebude urážeti, neboť nepřátelé na to číhají, aby mohli způsobiti poplach a zakončiti schůzi. Radno jest po přednášce dávatí řečníku dotazy, zeptati se na Husovo učení, co míní o tom neb onom článku, jak soudí o té věci ten onen spisovatel. Řečníci mívají řeči napapouškované a nevědí, co by odpověděli, těmi dotazy uváděni jsou v rozpaky a nejraději by všechno posměchem odbyli. Tu pak řekne duchovní: »Když se v té věci nevyznáte, nezbyvá mně nic jiného, než poučiti vás.« — I nepřátelé zahrnují rádi duchovního dotazy, že ani není s to na všechny dáti odpověď.

Kdyby se necítil kněz dosti pevným. kdyby neměl dar řeči, snadno se rozčiloval, ať si povolá řečníka, jenž odpoví místo něho. Svě věrné hledí seskupiti kolem sebe, aby jeho nebo jiného řečníka podporovali, chránili, aby ho chválili potleskem i slovními výrazy. Respekt vzbudí, když přinese některé knihy dějepisné a z nich dosvědčuje stručnými citáty. Také řekne, že doufá v rozváženost svých osadníků, v pevnou jejich víru, poukáže na předky a jejich zachovalost. I Husa pochválí pro ctnostný život, vlastenecké smýšlení, horlivost, nikde ho neurazí, ani když učení jeho vyvrací. Spíše lítost projevuje nad jeho jednáním, nad hroznými následky jeho působení za válek husitských.

Někde bude nucen nechati schůzi, předvídaje, že by nepochodil, že by byl ukřičen, snad i insultován, a svolá co nejdříve schůzi svoji, zvláště tam, kde jest katolický spolek, o který by se mohl opřítí. Tu pak dřívější schůze budou na pravou míru uvedeny, řeči vyvráceny, pádné důvody podány.

Vždycky o té neb oné oslavě podá kněz stručnou zprávu do novin, třeba jenom do listu krajinského. Uvede pouze to, co se skutečně událo, co se dá svědky dokázati. Nikoho nešetří, ale nikomu neubližuje. Kdyby o něm neb o jeho schůzi byla vytištěna lež, hned podá náležitou opravu, po případě se obrátí na Tiskovou Ligu. Kazatelny nebude v tom ohledu zneužívati. Odtud jenom bude poučovati, vážně rozebírati učení Husovo, hlavně co se týká jeho víry.

Po schůzi podrážkači a nepřátelé hned přiběhnou do kostela na kázání s tužkami a papírem v ruce, aby si dělali poznámky a obsah poslali do nepřátelského listu, jak ten klerikál soptil, jak

Husa tupil a jeho ctitelům nadával. Kéž se všude sklamou při rozvaze knězově a uslyší třeba též o Husovi, ale zcela něco jiného, než čekali, nač počítali! Zchladnou, jakoby jim studené vody na hlavu nalil, uslyší něco jiného o Husovi, než slyšeli při jimi zbudované oslavě.

Duchovní může býti připraven, že i mládež bude potřebovati poučení. Činil se nátlak, aby i ona oslavovala, zemská školní rada moravská odpověděla zamítavě, ale co se nesmí díti oficielně, to se stane tajně. To kněz snadno pozná při několika dotazech o Husovi, potom podá pravdu a případně i zakročí, aby se mysl dětská zbytečně nebouřila a nepopuzovala.

Nejvíce prospěje rozšiřování tisku, brožur o Husovi, článků novinářských, letáků, knih vědeckých, povídek z doby husitské. Duchovní rozsoudí, co by se komu hodilo, čemu kdo porozumí. Někde prospěje stručný leták, jiný se zahloubá do studia, ten se spokojí článkem, jiný touží po pramenech. Každý dle vzdělání, času a chuti.

Ale nelze dosti ani vybízeti k opatrnosti a umírněnosti, nelze dosti ani varovati před tím, aby se nestala kazatelna mstitelnou. Každé přenáhlení velice by uškodilo věci, a ta radost, kdyby měl duchovní oplétání se soudy k vůli ostřejším, neopatrným výrokům. Tedy vždy rozvázně, bez unáhlení, bez rozčilení! Jinak by duchovní věci neprospěl, ale ještě ji pohoršil. Nejde nám o osoby, ale o věc; běží o to, aby nebyl lid rozeštván, aby se oslavy nenadužívalo proti víře katolické, proti církvi. S největší radostí všeho necháme, pokoj dáme, kde se nic nepodnikne proti katolíkům, kde bude oslava v mezích slušnosti, kde neposlechnou těch, kteří před válkou pobízeli k činům až protizákonným, kteří zřejmě na jevo dávali, oč vlastně jim běží, jaký účel má snaha jejich. Na okolnostech bude záležiti, jak se musí duchovní zachovati jako strážce svých osadníků, jako obhájce víry a zastávce práva.

O závěti kněží.

Napsal Josef Schmied, kaplan v Karlíně.

Řecký filosof Solon prý řekl, že před smrtí nelze nikoho nazvati šťastným, chtěje tím označiti, že nelze mluvíti o štěstí člověka, pokud tento neukončil svůj život. A dnes by se mohlo říci, že posouditi možno život člověka dle toho, jakou závěť zanechal. Proto také lidé při smrti člověka a zvláště při smrti kněze hned se ptají, jakou závěť učinil, komu co zanechal, a dle toho učiní si zvláště o knězi svůj úsudek. A to vším právem. Neboť v závěti každého člověka bývá uložen poslední projev jeho vůle, výsledek jeho životní moudrosti a zkušenosti. Jest proto důležité, aby každý učinil takovou poslední vůli, která by byla důstojným zakončením jeho životního povolání, neboť tím dá zároveň na

jevo, jakou si přeje míti po sobě památku zde na zemi. Třeba že hlavní zřetel křestana směřuje k tomu, aby zajistil si šťastný život věčný, přece nesmí mu býti lhostejným, zanechá-li potomstvu dobrý nebo špatný příklad. A platí-li to o každém člověku, platí to tím více o knězi, který má předcházeti jiným dobrým příkladem, a proto také od lidí je tím více pozorován a tím přísněji posuzován, a to zejména dle toho, jakou závěť zůstavil. Proto budiž zde pojednáno o důležitosti závěti pro kněze, o jejím obsahu dle církevních předpisů, o její úpravě dle zákonů občanských a o jejím bezpečném uschování.

Důležitost závěti pro kněze vyplývá z mnoha z důvodů. Zkušenost nás poučuje, jaké smutné následky to mívá, zemře-li kněz bez závěti. Bývají z toho spory a často soudy, a zvláště mnoho pohoršení, které se tím dává věřícím. Aby se tomu předešlo, zabývaly se záležitostmi tou četné církevní sněmy a vydaly o závěti kněžské četné předpisy. Tak synoda pražská, r. 1605 konaná, mluví o závěti kněžské jako o věci důležité. Rovněž tak synoda, konaná v Kolíně n. R. r. 1662, v Osnabrücku r. 1628. V novější době o tom jednají Ordinariátů kurrenda sekovská z r. 1835, synoda ostřihomská r. 1858, prov. synoda vídeňská r. 1858, a pro nás zvláště důležité synody v Čechách, totiž provinciální synoda pražská roku 1860 a diecesní synody pražské r. 1863 a 1873 konané. Všechny tyto synody mluví o důležitosti závěti pro kněze a vydávají o ní zvláštní ustanovení, jimiž se má řídit kněz při sepisování poslední vůle. Bylo-li tedy již v dřívějších dobách důležité, aby každý kněz učinil správnou závěť, je to za dnešní doby tím důležitější, poněvadž dnes lidé mnohem přísněji posuzují každý čin kněze než to dříve bývalo.

I knězi samotnému musí na tom záležeti, aby zanechal závěť dobrou a správnou, neboť od toho často závisí, jaká po něm zůstane památka, zda dobrá či špatná, a k tomu nesmí býti lhostejným. Co se mnohý kněz na osadě napracoval po mnoho let, ale špatná závěť zničila výsledek jeho práce. A nejen že zničil svoji práci, ale i svému nástupci zanechal těžký úkol, a bude snad třeba opět práce mnoha let, nežli se způsobená škoda napraví. Mimo to nesmí býti knězi lhostejno, co se stane s jeho majetkem a s tím, co si za řadu let ušetřil z benefícia, z vlastní práce a vlastního odříkání. Proto má kněz o to pečovati, aby si závěť učinil, a poněvadž se to týká i jeho nástupce i ostatních věřících, má církevní vrchnost právo i povinnost na to dohlížeti.

Kněz má učiniti závěť 1. včas a 2. dobře. Včas ji má učiniti, t. j. za života svého, pokud jest zdrav a při vědomí, a může si věc dobře rozmysliti. Závěť má míti hotovou i každý laik, a kněz má po případě při zaopatřování nemocného sv. svátostmi tohoto na to upozorniti, aby ještě v čas závěť učinil. Tím spíše má to učiniti kněz sám, a to dříve, ne teprve v nemoci.

V tom smyslu praví dobře P. Wolfg. Dannerbauer ve svém »Praktisches Geschäftsbuch f. d. Kurat-Klerus Österreichs«: »Wenn der Seelsorger öfter in die Lage kommt, andere zur rechtzeitigen

Verfassung eines giltigen Testamentes pflichtmässig zu ermahnen und dazu behilflich zu sein (t. j. poraditi, nikoli závět psáti, neboť závět laika od kněze psaná jest dle dvorního dekretu ze dne 4./9. 1771 neplatná; pozn. spisov.), so soll doch der Weltpriester seinen Pfarrleuten auch in dieser Hinsicht mit gutem Beispiele vorangehen und sein Testament immer vorrätig haben. Es ist immer betrübend, wenn ein Weltpriester, er mag viel oder wenig besitzen, ohne Testament oder ohne irgend eine Anordnung für seine Seelenruhe aus der Welt geht, weil diese Unterlassung gewöhnlich als Leichtsinns oder als allzu grosse Anhänglichkeit ans irdische Gut angesehen wird, und weil der gesamte Nachlass, abgesehen davon, dass er gesetzlich in drei Teile zersplittert wird, häufig noch unter dem Vorwande notwendiger Förmlichkeiten und erforderlicher Vorsichten verschleudert wird.« (L. c., str. 1004 pod titulem »Testament«.)

Mnohý si snad myslí: Já jsem ještě mladý, na závět mám ještě času dosti. Je to zvláštní, že právě my kněží, kteří přece tak často býváme přítomni nemocným a umírajícím, kteří často i mladé lidi ke hrobu doprovázíme, rádi zapomínáme, že bychom i my mohli v mládí zemřít. A mimo to: Kolik kněží dnes umírá náhle, raněno mrtvicí, tak že sotva mohou sv. svátosti přijmouti, tím méně závět učiniti, jestli jí neučinili již dříve! Bývá to mrtvice mozková, která ráda kněze navštěvuje, kteří bývají prací přetíženi a zvláště duševně stále pracovati musí. Proto »Dispone domui tuae, quia morieris tu, et non vives«, volá prorok Isaiáš. (Is. 38, 1.)

Jiný řekne: Já ještě nic nemám, o čem bych měl závět činiti. Ani tato výmluva neplatí, neboť i kdyby neměl ještě snad hotových peněz, kterých ostatně mnohý ani ve stáří míti nebude, má přece některé věci, jako nábytek, knihy atd., o nichž již může ustanoviti, komu mají po jeho smrti připadnouti. Zvláště knihy to bývají, které jsou pro příbuzné bezcenné, a tak dostávají se často do rukou obchodníků nekřesťanských. A mimo to, nemá-li kněz hotových peněz, ale snad naopak dluhy, i tu jest potřeba o to se postarati, aby byly zaplaceny, aby z toho po smrti nebyly spory a soudy a veliké pohoršení. Tedy každý kněz, i mladý, má míti závět hotovou. A kn. arc. vikáři mají u nás nařízeno, aby se při visitaci přesvědčili, má-li kněz závět hotovou, a mají také ve farních předlohách zodpověděti otázku, která zní: »Habetue testamentum rite conscriptum et bene depositum? (Otázka 11. ve farních předlohách.) Jest ovšem také povinností vdpp. vikářů, aby se o tom také přesvědčili.

Kanovník Antonín Erdinger ve svém pojednání o závěti kněžích (Linzer Quartalschrift r 1880, str. 431) žádá, aby kněží měli závět již ode dne ordinace: »Man verschiebe die Abfassung des letzten Willens ja nicht auf die Tage des Alters, sondern dieselbe datiere sich, ich möchte sagen, vom Tage der Ordination. Schon da besitzt der Ceistliche, wenn auch nicht viel, so doch etwas, worüber er verfügen kann.« (L. c. str. 431.) A uvádí při tom, že kněz má

z toho trojí vyhodu: 1. Závět jej stále upomíná na smrt. Snad již zvykl si poslouchati lhostejně zvonění umíráčkem a zpívati »Requiem«, závět však bude hlasitě volati: »Memento mori!« 2. Když si mladý kněz závět učiní, bude mít později příležitost ji opravit a měnit, což bude mít na něho větší vliv než sebe lepší meditace o smrti. 3. Kněz, jenž žije ve světě, a jest nucen vše si opatřiti, snadno přilne ke statkům pozemským. A tu mu závět připomíná, že nevezme ty statky s sebou do hrobu, že není jejich majitelem, ale dočasným správcem. Připomene mu tedy závět slova Písma sv.: *Divitiae si affluent, nolite cor apponere.* (Ps. 61, 11.) Důležité je tedy, aby měl každý kněz včas závět hotovou.

A jaká má býti závět kněze, aby byla dobrá a správná? Jaký má býti její obsah dle zákonů církevních? Co nám stanoví dnešní zákony církevní o závěti kněží? Především nutno stanoviti, kdo může závět činiti, a pak, o čem možno v závěti pořizení činiti.

Dle dnešních zákonů církevních jsou všichni kněží světští oprávněni o svém majetku movitém i nemovitém poslední pořizení činiti. »*Clerici omnes saeculares,*« dří prov. synoda pražská r. 1860, »*liberam habent de iis, quae mortis tempore relicturi sunt, disponendi facultatem.*« (Acta syn. Prag. prov. a. 1860, str. 269.) Totéž dří synoda diecese pražské z r. 1863.

Také ve smlouvě, kterou vláda rakouská se sv. Stolicí roku 1855 učinila v tak zv. konkordátu, v čl. XXI. čteme: »Ve všech částech říše jest arcibiskupům, biskupům a všem duchovním o tom, co v případě úmrtí zanechají, dovoleno poslední pořizení činiti podle církevních zákonů« (»*iuxta sacros canones*«). Tím měla býti odstraněna omezení, která ještě v některých částech naší říše trvala, na př. v Uhrách, kde biskupové nesměli závět činiti. Ačkoli vláda rakouská tento konkordát zákonem ze dne 7. května r. 1874 za zrušený považuje, přece ponechává státní zákonodárství kněžstvu světskému v ohledu tom úplnou volnost, jen když vyhoví požadavkům státních zákonů o závěti stanovených.

Závět činiti tedy mohou všichni kněží světští; nemohou však závět činiti kněží řeholní po složení slavných slibů, ale jmění jejich případně klášteru podle rčení: »*Quidquid monachus acquirit, acquirit monasterium.*« Dále mohou závět činiti světští členové řádů rytířských, na př. maltézského řádu a řádu německých rytířů, ale nikoli kněží těch řádů. Rovněž mohou závět činiti Redemptoristé, kteří mají pouze jednoduché sliby, Milosrdní bratři a členové řádů zrušeuých. Řeholníci navždy saekularisovaní nemají podle zákonů církevních závět činiti a jmění jejich má připadnouti klášteru nebo papežské pokladně, ale podle zákonů státních závět činiti mohou. Řeholníci spravující nějaké beneficium podle zákonů církevních závět činiti nemohou, ale podle státních ano. Stane-li se řeholník biskupem, může i podle zákonů církevních platně závět činiti. (Srovnej Aichner: *Compendium Juris Ecclesiast.* § 233, n. 3., nota 19)

Další otázkou jest, o jakém jmění a jak má kněz závět se-
staviti, aby podle církevních zákonů byla platnou a dovolenou.
Dlužno rozeznávati různé druhy jmění. Církevní zákony od nej-
starších dob rozeznávaly tak zvané *peculium* čili jmění církevní a
patrimonium čili jmění světské. Jmění církevní tvořily tak zv. *bona*
beneficialia seu ecclesiastica i. e. *bona per ecclesias seu titulo*
beneficii acquisita. Je to tak zv. jmění obroční, výtěžek z pozemků
a pevných dávek k obročí přínáležejících, úroky z cenných pa-
pírů a desátky, plat kongruový a doplňky z pokladny zádušní
nebo jiných fondů plynoucích, plat z náboženské matice. Jmění
světské, tak zv. *patrimonium*, tvoří: 1. *bona patrimonialia*, t. j.
jmění z rodiny pocházející, a to, co od příbuzných dostal nebo
zdědil; 2. *bona industrialia*, jež dle sv. Alfonse jsou *bona quae*
clerici acquirunt ex ecclesiasticis functionibus sine beneficio, uti
ex concionibus, missis etc., tedy takové důchody, jež získati lze
z vlastní práce a přičinění za jisté výkony duchovní, jež kněz
koná dobrovolně; sem také spadají mešní intence, nadace a što-
lové příjmy, *donationes fidelium* t. j. dobrovolně dary věřících,
ofěry při pohřbech, *distributiones quotidianae canonicorum*, od-
měny za dobrovolné vyučování, za spisovatelství, včelařství, za-
hradnictví atd.; 3. *bona parsimonialia*, jež dle sv. Alfonse jsou
bona, quae clericus ex redditibus ecclesiasticis subtrahit de sua
sustentatione vivendo parcius, quam honeste vivere potuisset
(*Theol. mor.* I. IV., n. 490 et 491), tedy to, co si kněz ušetřil
z obročí církevního nebo z kongruy.

Pokud se týká jmění světského, *patrimonium*, k němuž patří
bona patrimonialia, industrialia a parsimonialia, ponechávají zákony
církevní kněžím úplnou volnost při dělení závěti. V tom smyslu
praví synoda prov. pražská z r. 1860: »*De bonis, quae patrimonialium, industrialium et parsimonialium nomine veniunt, beneficialibus solum exceptis, beneficiati prout ceteri clerici saeculares plenam habet facultatem disponendi.*« (*Acta tit. VIII., cap. 4., str. 270.*) Tu tedy mají kněží úplnou volnost, jsouce vázáni pouze zákony charitatis a honestatis, t. j. povinnostmi křesťanské dobročinnosti, a to ještě u větší míře než laikové, poněvadž kněz má předchá-
zeti dobrým příkladem jiným, a zákony slušnosti, t. j., aby snad
nedal pohoršení svým jednáním, na př. kdyby toto jmění odkázal
své hospodyně, o čemž praví synoda prov. vídeňská roku 1858:
»*Caveant sacerdotes, ne ancillam haeredem scribant a quo scandalum difficile abest*« (*Acta pag. 178.*), ale možno směle říci:
»*Nunquam abest.*« A pražská synoda prov. z roku 1860 o tom
praví: »*Maxime autem caveant sacerdotes, ne aliquid disponant quod bonae clericorum famae adversum, offensioni aut scandalo ansam praebere possit.*« (*Acta l. c., pag. 270.*)

O jmění církevním, t. j. *bona beneficialia*, platí pro kněze při
pořizování poslední vůle zvláštní ustanovení, jež kněží ve svědomí
jsou povinni zachovávat. Pražská synoda prov. z r. 1860 o tom
praví: »*Cusu libertas haec testandi restricta sit (in concordato Austriaco) conditione adiesta, ut dispositio fiat secundum sacros*

Canones, videant clerici ut in hoc gravi negotio menti Ecclesiae et obligatione suae satisfaciant.« (Acta pag. 270.) A jaká je tedy mens Ecclesiae et sensus sacrorum canonum o jmění církevním pro závěť kněze? Je ta, aby kněz jmění to věnoval k dobročinným účelům, »ad causas pias«.

K lepšímu pochopení tohoto ustanovení není bez zajímavosti sledovati vývoj tohoto zákona v dějinách církevních a všimnouti si, jak církev katolická v různých dobách v tom ohledu jednala. Církev katolická totiž v příčině jmění církevního nenechala nikdy kněžím úplnou volnost ani v užívání ani při pořizování poslední vůle. Starší zákony církevní berouce zřetel na původ majetku toho, nařizovaly duchovním, aby to, čeho jim k výživě není nutně třeba, věnovali k účelům zbožným, aby obětovali »superflua ad causas pias«. (C 22, C 12, qu 1.) Totéž potvrzují dekrety papežů, sněmy církevní od dob nejstarších až do dob nejnovějších, výroky sv. Otců, theologů a kanonistů. (Srovnej: Dr. Víšek »O závěti kněžské« v »Čas. katol. duchovenstva« r. 1893, str. 80.) Tak již v kano-nech apoštolských (can. 39., c. 1. de test.) čteme: »Omnium rerum ecclesiasticarum episcopus curam gerat et eas administret tamquam Deo intuente; non liceat autem ex iis aliquid sibi vindicare vel propriis cognatis, quae Dei sunt, elargiri; si autem sunt pauperes, uti pauperibus suppeditet, sed non eorum praetextu vendat quae sunt Ecclesiae.« — A papež Benedikt XIV. píše: »Certum est clericos beneficiatos redditus, quos ultra sui honestam sustentationem ab Ecclesia perceperunt, teneri distribuere in pauperes aliave pia opera elargiri. Hanc obligationem omnes Canones imponunt aut omnibus impositam agnoscunt, qui Ecclesiae militant stipendiis.« (De synodo dioec. l. 7, c. 2., n. 4.) — Rovněž sněm tridentský napomíná biskupy, aby se spokojili skrovným nábytkem a stolem, a zapovídá zvláště: »Ne ex redditibus Ecclesiae consanguineos familiaresve suos augere studeant. Quae vero de Episcopis dicta sunt, eadem in quibuscunque beneficia tum saecularia tum regularia obtinentibus pro gradus sui conditione observari . . . decernit.« (Ses. 25., cap. 1. de ref.) — V témž smyslu mluví prov. synoda pražská z r. 1860: »Meus Ecclesiae semper fuit, cuncta, quae fidelium pietas Deo destinavit, eo insigniri caractere ut in alium nisi sacrum et pium usum illa convertere nefas sit. Sacri canones claris et gravibus verbis obligationem inculcant beneficiariis ut fructus beneficii vel pensionis in beneficii locum suffectae, etiamsi a gubernio civili solvatur, a sustentatione decenti superfluos ad causas pias elargiantur.« (Acta l. c., str. 269)

A tento církevní zákon, dávati totiž superflua ad causas pias, zavazuje pod těžkým hříchem, jak to výslovně praví papež Benedikt XIV.: »Certum est clericos . . . non posse absque gravi peccato . . . in profanos usus impendere aut consanguineis elargiri nisi tamquam pauperibus.« (De syn. dioec. l. 7., c. 4.) — A sv. Alfons Liguori praví: »Certum est quod beneficiati teneantur sub mortali redditus superfluos suae sustentationi in usus pios aut in pauperes elargiri.« (Theol. mor., l. 4., n. 491)

Na otázku, mnoho-li a kdy sluší *superflua* věnovati ad *causas pias*, dlužno upozorniti, že církevní zákony to ponechávají uznání a svědomí každého kněze. Ano dle sv. Tomáše Aq. možno *superflua* tato skládati s tím úmyslem, že je věnuje nějakému zbožnému účelu až vzrostou u větší obnos. (2., 2., qu. 185, art. 7. ad 4.)

A jako církevní zákony nedopouštěly úplnou volnost v užívání jmění církevního, právě tak nedovolovaly starší zákony církevní ani závěť o tomto jmění činiti. Dle těchto zákonů oddělilo se po smrti kněze jmění církevní od ostatního jeho jmění a připadlo církvi nebo chudým. Předpis tento jest nejen v právu církevním, ale i v právu justiniánském. I ve středověku platilo toto ustanovení, že jmění *beneficiální* má připadnouti církvi, jak výslovně praví Gratian (5. qu., 12. causa) a taktéž podrženo v dekretálech (c. 7.) A předpis ten zůstal v platnosti po celá století, tak že ještě sněm lateránský III. s důrazem prohlásil r. 1179: »*Penes Ecclesias eadem bona praecipimus manere*« (de test. X, cap. 7.).

Avšak přes to již ve středověku vznikl obyčej, jenž vedl poznenáhlu ke zrušení těchto starších předpisů církevních. Příčinu k tomu zaval hlavně zlořád zvaný *ius spoli*, jenž záležel v tom, že si různé osobnosti osobovaly právo k pozůstalosti po duchovních. Činili tak nejprve králové a knížata vzhledem k pozůstalosti biskupů, které považovali za své vasaly. Příkladu jejich následovali i jiní pánové, zvláště patronové vzhledem k pozůstalosti po nižších duchovních. A když i biskupové právo to si osobovali a jmění církevní po zemřelých duchovních si přisvojovali, tu papežové byli nuceni hájiti jmění církevní tím, že sami skrze t. zv. »*collectores*« vykonávali *ius spoli*. Ale to mělo za následek, že starší předpisy vždy více pozbývaly platnosti. Tak se stalo, že papež Alexander III. (1159--1181) dovolil, aby nemocní kněží, jsouce při zdravých smyslech, ještě za svého života směli něco chudým nebo svému služebnictvu dáti. A papež Innocenc III. (1198--1216) dovolil, aby kněz z movitého jmění, jehož nabytí z církevních důchodů, ve prospěch chudých nebo služebnictva svého mohl něco odkázati. A totéž potvrdil sněm kostnický (1414--1418).

Tak přestala ponenáhlu starší omezení a volnost činiti závěť i o jmění obročním, provinciálními i diecesními synodami potvrzená, se stala všeobecným právem obyčejovým, a to i rozumným (*rationabile*). Aichner ve svém: »*Compendium Juris Ecclesiastici*« praví: »*Si clericis integrum est bona ecclesiastica dispensare per actus inrer vivos, cur idem per actus mortis causa, qui a clericis, dum mortem ob oculos habent, consideratius religiosiusque fieri sperantur, non sit integrum?*« (l. c. § 233, nota 4). Týž kanonista nazývá obyčej ten »*immemorialis temporis consuetudo*« (ibid. § 233, n. 1.) Prov. synoda pražská z r. 1860 rovněž praví, že ten obyčej jest »*antiquissima huius provinciae consuetudo*« (Acta str. 269.). A v témž smyslu mluví i pražská synoda

diecesní z roku 1863, jež k tomu dodává, že i svatá Stolica to schválila (Acta str. 21.).

Nyní tedy může kněz také o jmění církevním závět činiti. Ale jest omezen, pokud se týká účelu, k němuž určiti chce toto jmění, t. j. má je věnovati »ad causas pias«, k účelům zbožným. Toto omezení platí pro foro interno seu conscientiae, nikoli však pro foro externo seu iudiciali. Stát uznává platnost závěti kněžské, ať určí kněz jmění církevní k jakémukoliv účelu třeba světskému, jen když zachovány jsou předpisy státní o formě závěti pro platnost její nutné. Za důvod uvádí synoda pražská diecesní z r. 1863: . . . quia valor testamentorum solum pro foro iudiciali (externo) agnoscitur. (Acta str. 22) Aichner jako důvod uvádí, že jest někdy úřadu státnímu nemožno jmění církevní rozlišiti od jiného jmění, a rovněž těžko určiti, zda účel, jemuž kněz jmění církevní věnoval, jest účelem zbožným čili ne. (Comp. Jur. Eccles. § 233, n. 1.) Stát nehledí tedy při závěti kněze na to, k jakému účelu určil kněz jmění obroční. Ale jinak jest tomu ve svědomí, in foro interno seu conscientiae. Jako totiž jsou kněží povinni za života svého věnovati superflua ad causas pias, a to jak bylo řečeno, sub gravi peccato, tak jsou povinni ve svědomí jmění církevní rovněž v závěti věnovati k účelům zbožným a není dovoleno věnovati je k účelům světským. — »Testamenta ad causas profanas de bonis Ecclesiae facta ad minimum illicita sunt, etiamsi in foro externo ad majora mala vitanda et continuas lites evitandas tolerantur,« praví Aichner. (Comp. Jur. Eccl. § 233, nota 1.) A prov. synoda pražská z r. 1860 praví: »Ne igitur beneficia sint in ruinam et laqueum, sed potius proficiant ad salutem, meminerint beneficiati ut non solum dum vivunt, huic obligationi satisfaciant, sed etiam nullo modo negligant bona Ecclesiae debita a reliquo peculio provide separare et in ultima voluntatis declaratione pro Ecclesiae Dei utilitate ad pios usus convertere.« (Acta str. 270.) A synoda pražská diecesní z r. 1863, dovolávajíc se čl. XXI. konkordátu rakouského, jímž dovoleno kněžím závět činiti »iuxta sacros canones«, dokládá: »Exploratum est sacros canones . . . non aliam de proventibus ecclesiasticis testandi fecisse facultatem quam ut in sacros et pios usus convertantur.« (Acta cap. X, str. 22.) Jak táž synoda praví, byla jmenovaným článkem XXI. konkordátu dána neobmezená volnost vůči tak zv. dědicům nepominutelným (haeredes necessarii et legitimi), když kněz činí poslední pořízení o jmění církevním k účelům zbožným, tak že kněz nemusí bráti vůbec žádného ohledu na své příbuzné, jedná-li se o jmění obroční, a to zvláště tehdy, nejsou-li příbuzní chudí. Stát ovšem již neuznává tohoto konkordátu, ačkoliv se strany církve dosud zrušen nebyl, ale závazek jím vyslovený, pokud se týká testování o jmění církevním, zůstává pro kněze stále ve svědomí závazným. K uvarování se tudíž možných sporů se strany pokrevních dědiců napomíná prov. synoda pražská z r. 1860 kněze, aby opatrně oddělili jmění církevní od ostatního snad jmění rodin-

ného, a synoda diecesní z r. 1863 obšírně dodává, aby kněz určitě v závěti řekl, o jakém jmění pořízení činí, a má-li nějaké jmění rodinné, aby uvedl, jak k němu přišel, a o něm rovněž jasnou závěť učinil. Tedy možno ještě jednou krátce říci: O jmění patrimoniálním, industriálním a parsimoniálním může kněz pořizovati dle své vůle; jmění církevní čili obroční však jest ve svědomí zavázán věnovati »ad usus pios«, k účelům zbožným.

(Dokončení příště.)

O válce se stanoviska ethického.

Podává Jan Nep. Holý O. Praem., farář v Holišově.

I. Pojem války.

Co jest válka? Každý to ví, a přece není vědecky úplná odpověď tak snadná; aspoň nejsou tu učenci za jedno. Bluntschli (Das moderne Völkerrecht, § 520.) míní, že jest válka právním sporem dvou států o veřejné právo. Než naproti tomu právem se namítá, že právní spor je sice podnětem války, ne však válkou vlastní. Válka má ku právu pomoci. Není dále správně, jestliže se při určení pojmu již oprávnění k použití násilí vyjadřuje, neboť nespravedlivá válka je také válkou. Proto také neuspokojuje určení války jako ozbrojené svépomoci státu (Heffter). Jestliže dobývačná moc do země bezprávně válkou zasahuje, sotva zaslouží si taký dobývačný vpád názvu svépomoci, právě tak málo jako výboj smělého loupežníka.

Přiliš úzká jest definice Mohlova, že jest »válka obranou proti bezpráví s ozbrojenou rukou«. Neboť i když pomlčíme o nespravedlivé válce, kterou nelze pod tuto definici zařaditi, může také válka podniknuta býti, aby potrestala již učiněné bezpráví.

Lépe se určuje válka jakožto stav fysického boje mezi dvěma nebo několika státy. Jenom svrchované státy vedou vlastní války.

Dle daného určení není boj mezi loupežníky ani boj mezi stranami ve státě vlastní válkou. Jestliže násilný boj mezi stranami ve státě nazývá se válkou občanskou, je to nevhodné užívání slova »válka«.

Zevnější boj, který jest protivou zevnějšího míru, tehdy se vlastně válkou jmenuje, jestliže se vede mezi dvěma panovníky nebo dvěma státy. Jestliže však jest boj mezi státem a jeho panovníkem, nebo mezi občany a státem, jmenuje se odboj, vzpoura; jmenuje se sporem nebo soubojem, je-li mezi soukromými osobami. Liší se tedy válka od odboje, vzpoury, sporu a souboje.

II. Druhy války.

Válka jest buď spravedlivá nebo nespravedlivá. Spravedlivou jest, když hájí skutečného práva; nespravedlivou jest, když hájí zdánlivého práva a skutečné právo znásilňuje.

Mimo to rozeznáváme válku útočnou a obrannou (offensivní a defenzivní). V jistém smyslu jest každá spravedlivá válka obrannou válkou, protože válka může býti dovolená jenom jakožto nejzazší, násilný prostředek svépomoci nebo hájení vlastních oprávněných zájmů. Než obyčejně se obrannou válkou nazývá jenom ta, která se podniká k odražení hrozícího porušení práva; útočnou čili výbojnou nazývá se válka, která má napravití nebo potrestati již učiněné bezpráví, aby se pro budoucnost podobným porušením předešlo. Dle obyčejného způsobu mluvení vede výbojnou, útočnou válku ten, který nejprve nepřátelství začal.

Možno říci: válka jest výbojnou nebo obrannou v trojím smyslu: ve smyslu mravním nebo strategickém neb obojím. Ve smyslu mravním jest každá spravedlivá válka obrannou, poněvadž chrání právo; nespravedlivá válka jest výbojnou, poněvadž právo ruší. Ve smyslu strategickém jest výbojnou, útočnou válka z té strany, která nejdříve násilí používá, obrannou z oné strany, která násilí zapuditi se snaží. V obojím smyslu jest válka útočnou, výbojnou, když se násilí používá, aby se bezpráví předešlo nebo odčinilo, obrannou, když se používá násilí, aby odraženo bylo bezpráví, které nepřátelská moc působí.

III. Válka není za všech okolností nedovolená.

Zajisté jest každému dovoleno použití násilí, aby hájil práva svého proti nespravedlivému útočníku, i se škodou pro útočníka. Jestliže však nespravedlivý útočník, opatřen zbraněmi: vrhne se na pokojného majitele, jest nejen útočníkem práva, nýbrž i života. Dovoleno jest ho potom zavraždit, jestliže je to třeba — cum moderamine inculpatae tutelae. Jestliže však je to jednotlivci dovoleno, tím více neodvislému státu. Dovoleno je tedy státu krvavou obranou zapuditi ozbrojeného útočníka svých práv, jestliže bezpráví nelze jinak odraziti.

Ano, vzhledem k státu platí tato zásada tím více, poněvadž jeho jistota a zachování jest nutným předpokladem pro právní jistotu jednotlivcův. Z toho dále následuje, že obranná válka pro vrchnost napadeného státu jest povinností, poněvadž má úlohu hájiti obecnosti jí svěřené. Jednotlivec může se v některých případech sebeobranou zříci; nikoli však vrchnost, která má úkol chrániti poddané a může se dle libosti zříci práva obecnosti k jistotě.

Bezpráví sobě učiněné může stát mstít, jednak aby znovu zřídil řád spravedlnosti, jednak aby se postaral o svou jistotu v budoucnosti. Jestliže stát, který se bezpráví dopustil, zdráhá se dostiučiniti a zbraněmi odporuje státu trestajícímu, třeba jej pokládati za nespravedlivého útočníka na život. Dovoleno je tedy proti němu práva svého obrannou mocí hájiti.

Dovoleno je také válku vypověděti, aby se předešlo bezpráví, když jest jisto, že se útok od nepřítelů chystá. Lépe se totiž stát o svou neporušenost stará a menším zlům jest obojí

stát vydán, jestliže se bezpráví předejde, nežli když se má učiněné bezpráví mstítí. Jestliže tedy se smí bezpráví válkou pomstítí, mnohem spíše dovoleno jest jemu předejítí.

Zjevno tedy, že válka jak výbojná tak obranná není za všech okolností nedovolená.

Výbojná válka má velmi často za účel dosáhnouti majetku nespravedlivě uloupeného nebo vynutiti náhradu škody, a že vrchnost může takovou válku vésti, jest nutným požadavkem první jistoty mezi státy. V základě jedná se jenom o zachování výbojného státu ve svém majetku a právu.

V jiných případech má výbojná válka za účel potrestati stát za křivdu nebo potupu sobě učiněnou. Ospravedlňovati takovou válku, zdá se poskytovatí větší obtíže, protože potrestání tvoří skutek pravomoci nad poddanými, a jeden stát není druhému podroben. Než i oprávnění k takové válce jest nutným požadavkem pořádku a jistoty v obcování s národy. Jako v obecnosti jest k udržení pořádku a míru potřeba, aby byla moc, která má právo potrestati zločiny, je taková moc také nutná pro obcování národů vespolek. Kdyby zůstaly zločiny států mezi sebou bez trestu, brzy by se rozmnožily tak, že by bylo veta po pořádku a jistotě. Poněvadž není nad státy vyšší vrchnosti, mohou býti jen správcové státu nositeli, abych tak řekl, této mezinárodní trestající moci. Každý svéprávný stát má tedy právo pomstítí křivdy sobě učiněné.

Ale tu by byla často táž osoba zároveň žalobcem, soudcem a vykonavatelem rozsudku, a to ve vlastní při! Dejme tomu, že Anglie způsobila Francii velikou křivdu a zdráhá se dostiučiniti. Tu musí Francie tedy ve své vlastní věci vystoupiti jako žalobce a soudce, a rozsudek vykonati. To se však zdá býti chybou proti přirozenému právu. Nikdo nemá býti zároveň žalobcem a soudcem, nejméně ve vlastní věci.

Na to třeba odpověděti, že tato zásada sice platí v soukromém právu, nikoli však ve veřejném právu mezinárodním. Zajisté mají býti dle možnosti žalobce a soudce rozdílní, a poněvadž tato rozluka může v soukromém právu býti, má se také uskutečniti. V mezinárodním právu však taková rozluka není možná, aspoň do dneška ne. Buď tedy musí vespolek křivdy a potupy mezi národy požívatí beztrestnosti, nebo musí býti státy oprávněny křivdy sobě učiněné samy posuzovati a potrestati.

První však není možné, je tedy druhé nutné. Ostatně nejsou příliš veliké nesrovnalosti, které z toho vyplývají, neboť ti, v jejich rukou rozhodnutí spočívá, soudí nikoli v osobních, nýbrž ve veřejných záležitostech a jsou také v tak důležitých věcech povinni raditi se. Nejednají tedy pouze dle osobního soudu, jakoby tomu bylo, kdyby někdo v soukromých věcech konal zároveň úřad žalobce a soudce.

Bez významu jest námitka, že při výbojně válce stát přímo obmyslí smrt nepřátelského vojska v boji, a že si tím tedy osobuje právo na život jejich. Bůh, Pán nad životem a smrtí, mohl

beze vší pochybnosti panovníku dáti právo potrestati nepřátelský stát za způsobené těžké křivdy i na životě jeho členů a odraziti neoprávněný odpor. Že pak skutečně mu toto právo dal, uzavíráme s dobrou příčinou z toho, že toto právo jest nutné k udržení pořádku a jistoty v obcování mezinárodním.

Zřejmě to je také ze společného souhlasu všech národů, neboť vždy a všude národové připouštěli, že je státu dovoleno zbraněmi trestati křivdy od jiného státu sobě učiněné.«

Zajisté vyžaduje přirozený zákon, aby mohla býti potrestána křivda, která se jednomu státu od druhého stala, právě tak, jako křivda, která se stala soukromé osobě od jiné soukromé osoby. Avšak leckdy nelze ji potrestati jinak než brannou mocí: když totiž ten, který křivdu učinil, ani dobrovolně, ani požádán byv odčiniti ji nechce. Je tedy i válka výbojná leckdy dovolená. Při tom třeba míti zření k rozdílu, který v té věci jest mezi soukromými osobami a všemi těmi, kteří nadřízených nemají, a národem nebo nejvyššími knížaty. Jak Ballarmin praví, »soukromé osoby a všichni ti, kteří mají nadřízené, když se jim stala křivda, mohou se k nadřízenému utéci a od něho rozsudek požadovati. Avšak knížata, když od jiných knížat křivda se jim stala, nemají společného nějakého soudu, u kterého by je obžalovali, a proto jest jim dovoleno potrestati válkou křivdy sobě učiněné.«

IV. Stát, bezprávně od jiného státu napadený, může jiný stát o pomoc prositi, a žádný jiný stát nemůže mu brániti, aby ku pomoci nepřispěl.

Tento požadavek přiči se zásadě, která se nazývá »o nezakročování« (de non interventu). Tato zásada odporuje přirozené povinnosti, která státy zavazuje k vespolečné lásce a pomoci. Proto právem zavrhl Pius IX. v Syllabu (věta LXII.) větu: Má se prohlásiti a šetřiti zásady, jež slovo »de non interventu — nezakročování«.

Zásadou touto chráněni jsouce, doufali přívrženci práva pěstního a násilnictví, že se jim podaří svrhnouti zákonitě vladaře, a na místo jejich se uvelibiti a řád křesťanský ve státě povaliti. A věru se jim podařilo; podpalovaliť chátro bez ustání až ku povstání a vzbouření, a tak přinutili vladaře, že prchli ze země.

Po prvé vyjádřil zásadu o nezakročování Napoleon III., jsa sám zednář, k vůli karbonářům v Italii, a snad také k urvalému svému trůnu, a byl tak příčinou, že se Italie na rozvalinách práva a spravedlnosti usjednotila, nic netuše, že právě zásada ta povalí i jej a urvaný jeho trůn.

Nespravedlnost a zlobnost zásady o nezakročování jest dojista na jevě. Dejme tomu, že by se v zemi A spiklo několik na víře a mravech zbankrotlých lidí a že by způsobili vzbouření. Vzpoua by se zdařila, tisíce lidí bylo by zabitých, tisíce žalářovaných, lidé však povahy lotrovské byli by v držení

vlády a řádili jako Robespierre. Kdo by v takovém případě směl odpíratí národu B práva, aby učinil konec zlotřilé chásky té?

Je-li zásada o nezakročování oprávněná, pak musí za své vzítí právo mezinárodní, ano i posvátné, neboť tu by musilo nastoupiti na místě spravedlnosti surové šlapání po právech nabytých, v zemi samé musilo by nastoupiti bezvládní, anarchie. Kdybych na př. viděl, že vás někdo činně uráží, vás bije a do vás píchá, tu bych dle zásady o nezakročování nesměl vám ku pomoci přispěti, jako nesmí urvanému národu B ku pomoci býti národ A. Jářku, měl bych lhostejným býti, anť pod ranami klesáte, aby se naplnila zásada o nezakročování? (Syllabus J. Sv. Pia IX. Jan Brázda, sedlák ze Zlámané Lhoty, str. 374 a 375.)

Každý národ má právo sebe zachovati, a proto také používati všech prostředků, které jsou k jeho zachování potřebné nebo užitečné, jen když se tím neporuší jistá práva jiného národa. Avšak prositi jiný národ o pomoc k odpuzení bezprávního útoku neruší žádných jistých práv jiného národa, je to pak prostředek k vlastnímu zachování leckdy potřebný, vždy však užitečný. Má tedy národ bezprávně napadený právo prositi o pomoc jiný národ; tento druhý národ pak má právo a povinnost přispěti ku pomoci, jestliže může. Tato povinnost ovšem není zajisté právnícká, neboť národ, od kterého se pomoc žádá, má sám pozorovati, zdali může přispěti či ne. Ale i když není právnícká, je to přece povinnost. Jestliže by tedy některý národ bránil, aby se o pomoc žádalo nebo by ku pomoci přispělo, dopustil by se křivdy. Porušil by tím právo i národa o pomoc prosícího i národa chtějícího ku pomoci přispěti; prvního proto, že ho zbavuje prostředku potřebného nebo užitečného k sebezachování, druhého pak, poněvadž mu brání vykonávati své právo a splniti svou povinnost.

Zajisté jako osoby soukromé, tak i národové jsou povinni vzájemně se milovati. Z toho, že člověk má milovati jiné lidi jako sebe sama, následuje přirozená povinnost přispěti ku pomoci bližnímu v těžké, mnohem více v nejzazší tísní postavenému, i s vlastním nepohodlím. Právě pak z toho, že jeden národ má druhý milovati jako sebe sama, následuje přirozená povinnost přispěti ku pomoci jinému národu v nebezpečí života, neboli zachování sebe pro bezprávní druhého národa postavenému, jenž, když se pomoc nevnucuje proti jeho rozumné vůli a neodporuje povinností, které má národ sám k sobě. Brániti, aby tato pomoc se poskytla, bylo by bezprávním a neslušným. Svatý Ambrož dí: »Kdo neodvrátí od druhu křivdu, když může, jest vinen jako ten, který ji činí.« Tím více ten, který nejen nechce od soudruha odvrátiti křivdu, nýbrž i brání, aby mu jiní pomohli, kteří pomoc poskytnouti mohou a chtějí.

O otázce o nezakročování máme míti na zřeteli několik zásad, z nichž jen o některých se zmíním.

1. Stát, který pomocí přispívá, nemůže vykonávati autoritu nad státem, kterému pomáhá, neboť pomoc ta jest jen povinnost laskavosti a lidskosti.

2. Není dovoleno mocí a zbraněmi míchat se do záležitostí druhého státu, leč jen tehdy, když zákonná autorita druhého státu takové zakročení požaduje, neboť státy jsou na sobě nezávislé.

3. Jestliže některý stát upadl ve všeobecnou, úplnou anarchii, mohou jiné státy zakročit k zavedení pořádku, neboť dovoleno jest chtít a zaopatřit pravé blaho druhého státu, které jest nutné k jeho bytí a které si sám opatřit nemůže. Avšak stát sprostředkující nemá práva zákony své ukládati národu, kterému pomáhá, tím méně má právo jeho svobodu a nezávislost odstraniti.

4. Jestliže katoličtí králové zbraní hájí věřících, kteří v jiných státech trpí křivdu na své víře, děje se tak právem. Děje se tak právem, nikoli jakoby měli králové právo poskytovat autoritativně pomoc poddaným jiného státu, kteří si do utlačování stěžují, nýbrž protože věřící všichni na celém světě jsou členy jiné společnosti, také dokonalé a nezávislé, totiž církve katolické, kteréžto náboženství jediné jest pravé a božské, a proto mohou jich hájiti jiní věřící a neodvislí králové.

V. Podmínky, za nichž jest válka dovolená.

Z toho, že válka může býti dovolená, nenásleduje ještě, že je skutečně vždycky dovolená. Válka jest dle své přirozenosti velikým zlem pro zúčastněné a má i na mravním poli často velmi škodlivé následky; může tedy jen za velikých omezení za dovolenou pokládána býti.

Jenom jako nejzazší prostředek, jen když to jest nezbytně třeba, jest válka dovolena. To vyžaduje:

a) **Z á k o n l á s k y.** Válka jest sice »světovým zákonem« (de Maistre), ale hrozným světovým zákonem, hroznou nutností, prýšticí z nedokonalosti lidských zařízení.

b) **Z d ě r a v ý r o z u m.** Pro lidské jednotlivce a státy platí stejná zásada, že při jednou nevyhnutelných rozporech brutální moc jen tehdy nastoupiti může, když se upřímně vyhledávané, vzájemné dorozumění ukázalo nemožným.

c) **V l a s t n í z á j e m s t á t ů.** »Vyhnouti se co možná konfliktu jest nejdůležitější, společný zájem, v němž se rozličné státy setkávají.« (Lesson.) Někteří spisovatelé jako Baco, Hegel, Trendelenburg a j. snažili se sice povýšiti válku za nutný kus světového řádu, poněvadž příznivě působí na otužování, očišťování národů, vývoj jejich sil, povzbuzování a posilování národního smýšlení a pod. Avšak tomuto názoru odporují zřejmá fakta: »Klesající římské a byzantské říši nescházely války, a přece byly síly vždy tupější a mravy vždy horší.« (Walter.) Zůstává tudíž pravdou, že k svépomoci o sobě vášnivě, surově, k rozhodování o právních otázkách dle své přirozenosti málo způsobilé, násilné teprve tehdy přikročiti se smí, když každý jiný prostředek selhal.

Hlavní podmínky, za nichž jest válka dovolená, jsou:

1. Z á k o n i t á a u t o r i t a.

Rozeznávají třeba mezi válkou výbojnou a obrannou. Neboť když se jedná o válku obrannou, dovoleno jest každému se brániti, nejen knížeti nejvyššímu, nýbrž i knížeti podřízenému, ano i soukromým osobám.

Když se však jedná o válku výbojnou, má jen nejvyšší zeměpán, který v časných věcech nadřízeného nemá, právo válku výbojnou opověděti. Knížata závislá podobají se v té věci osobám soukromým, mají se totiž obrátiti k vyšší mocnosti, na níž závisí, a smejí jen s jejím dovolením nebo souhlasem válku výbojnou vésti.

Tedy jen státy úplně suverenní, t. j. které ani vzhledem k vnitřním, ani k zahraničním záležitostem vyšší autoritě přímo nepodléhají, mají právo výbojnou válku vésti. Válka jest ve všech případech velikou metlou pro národy a může býti jen oprávněná jakožto nejzazší prostředek svépomoci, když žádného jiného prostředku nestává dojíti k svému právu. Všichni však, kdo někomu vyššímu podléhají, mohou se k němu obrátiti, a tak řádnou cestou práva svého dosáhnouti. Tento důvod platí nejen pro osoby soukromé, nýbrž i pro všechny úředníky až nahoru k svéprávnému panovníkovi. Jen ten, neb osoba od něho zplnomocněná, může oprávněn býti válku vypověděti.

Co by se stalo ze společenského řádu a jistoty, kdyby soukromým osobám nebo podřízeným úředníkům dovoleno bylo volati do zbraně a válku počíti bez plnomocenství nejvyšší vrchnosti? Tak by nejvyššímu správci státu bylo nemožno pořádek a blaho svěřených jemu poddaných účinně udržeti a podporovati.

Dále uvážiti třeba, že válka obyčejně celý stát do velikých nebezpečí uvádí a veliká břemena na něj svaluje. K tomu však může býti oprávněn jen ten, komu je svěřena péče o stát na nejvyšším místě, t. j. suverénu.

Jestliže jest právo vypověděti a vésti válku výlučným právem svéprávného panovníka, tím se nepraví, že by nemohl býti při vykonávání tohoto práva vázán na jisté omezující podmínky, na př. na souhlas stavů, zastoupení lidu. Takové podmínky ovšem jsou často na závadu rychlosti rozhodnutí, poskytují však na druhé straně jakousi záruku proti přenáhlenému vypovědění války.

Řekli jsme: svéprávný panovník nebo osoba od něho zplnomocněná.

Tento přídavek platí zvláště o republikách, ve kterých právo vypověděti válku ústavou jest vneseno na určité orgány nebo od nich ve jménu vlastního svéprávného panovníka se vykonává.

2. K d o v o l e n é v á l c e v y ž a d u j e s e d á l e s p r a v e d l i v á p ř í č i n a.

I při této zásadě jedná se nejvíce o válku výbojnou. Neboť když stát jest bezprávně napaden, jest obrana sama sebou již dostatečný důvod. Tedy nikoli bez příčiny, ani z příčiny pochybné, ani z příčiny malé, nýbrž jenom z příčiny jisté a veliké dovoleno

Jest válku vypověděti. Při válce výbojné zamýšlí totiž útočník zasaditi sousednímu státu veliké škody a za tím účelem zatěžuje těžce i samy vlastní poddané; k tomu však může výbojný stát jenom tehdy oprávněn býti, když má k tomu spravedlivou příčinu, t. j. když druhý stát skutečně trestu zasluhuje nebo za učiněnou škodu zadostučiniti se zdrábá. Ostatně nikoli každá spravedlivá příčina dostačí k válce. Tato musí dle své přirozenosti nejposlednějším útočištěm svépomoci pro neodvislé státy zůstati. Každá, i spravedlivá válka má nezměrnou bídu v zápětí i pro vítěze, tím větší pro přemoženého; smí se ho tedy jen tehdy použiti, když se jedná o důležité příčiny, a mírnější prostředky k cíli nevedou. Takové méně násilné prostředky jsou: bezprostřední dorozumění mezi státy diplomatickým vyjednáváním, sprostředkování třetím nestranným státem, volba rozhodčího soudce a pod. Nežli se válka vypoví, musí býti jisto, že nepřítel nechce za učiněnou křivdu dostiučiniti nebo vrátiti, co bezprávně odňal. Proto jest třeba napřed žádati zadostučinění a prohlásiti, že jest stát hotov práva svého zbraněmi hájiti. Teprve když všechny tyto prostředky nestačí a státu žádná jiná volba nezbývá než buď velikou křivdu klidně přijati a tak k podobným křivdám povzbuzovati, nebo k násilí útočiště vzíti, jen tehdy dovolena jest válka.

Takové spravedlivé příčiny jsou:

a) potrestati křivdu nebo jí předejiti, jak z předešlého vyplývá.

b) Také spravedlivě válka se počíná, aby se pomoc poskytla jinému státu, když svého práva hájí, ovšem jenom tehdy, když stát ten o pomoc žádá nebo když vlastní jistota z nebezpečí onoho do nesnázi přichází.

c) Zločiny národů a špatné mravy, pokud neporušují dokonalá práva lidská, neposkytují dostatečnou příčinu k válce. Může sice stát trestati křivdy sobě od jiného státu učiněné, ale nemůže kterýkoli zločin trestati. K tomu jest potřebná jurisdikce. Žádný však stát neodvislý nepodléhá žádné lidské jurisdikci. Ani občanská válka ani revoluce v sousedním státě neopravňují míchat se válečně do jeho vnitřních záležitostí, jenom tehdy by to bylo oprávněné, kdyby tento stát sám o pomoc prosil, nebo kdyby z toho pro sousední státy veliké nebezpečí vyplývalo.

d) Tím méně dostačí k válce upokojení ctižádosti nebo osobního nepřátelství, přání po rozšíření území. Takové války nejsou než loupežemi a krádežemi ve velkém a těžké porušení práva vůči vlastním poddaným, s jichž životem a majetkem hraje se bezbožná hra.

e) Ačkoli se může největší dobro společnosti lidské, náboženství, zbraněmi hájiti, nesmí se přece k jeho rozšíření válka s jinými vésti. Praydu třeba rozšiřovati rozumem, nikoli násilím.

f) Přílišný vzrůst moci některého státu také nemůže býti dostatečnou příčinou k válce. Neboť každý stát může použití dovo-

lených prostředků, aby se denně zvětšoval jak počet obyvatelů (viz naproti tomu soustavu jednoho nebo dvou dětí!) tak i jeho blahobyt, tak i jeho území. Takové prostředky jsou pilné vzdělávání umění, mnohonásobný obchod, sňatky — (tu felix, Austria, nube!) nebo vítězství ve spravedlivé válce. Co však jeden stát dovoleně činiti může, v tom mu nesmí druhý stát brániti, poněvadž jsou státy na sobě nezávislé. Nad to vzrůst moci státu, třeba i veliký a náhlý, sám sebou nedělá nikomu křivdu, aniž porušuje společenský řád druhého státu. Tedy podniknutá válka, aby se zmenšila moc druhého státu, nebyla by hájením ani zavedením společenského řádu. Ani bázeň ani pochybnost, kterou by slabší státy pojaly, aby od silnějších nebyly potlačeny, není dostatečnou příčinou k válce. Neboť i když tu a tam silnější státy potlačují slabší, neděje se tak nutně ani vždycky; a jsou i jiné prostředky pohotově, jimiž se může takovým nebezpečím předejít, jako rozumné jednání a přátelské smlouvy s jinými státy. Kdyby strach před budoucí a nejistou škodou byl dostatečným důvodem k válce, nebyl by konec válkám a všechny nespravedlnosti snadno by se daly ospravedlniti. Kdyby však některý velmi silný stát násilím a zbraněmi beze vši spravedlnosti území své rozšířiti se snažil, není žádné pochybnosti, že jest dovoleno jiným národům takový stát potlačiti, poněvadž jeho jednání brozí zkázou jiným státům.

g) Porušení rovnováhy mezi státy není také spravedlivou příčinou k válce. Říká se, že jest rovnováha mezi státy, když jejich síly jsou tak rozdělené, že jeden snadno dovede snéstí útok druhého státu. Kde se však některý stát posiluje a obohacuje nad jiné, ruší se jejich rovnováha. Tato zásada odůvodňuje se týmiž důvody, které jsme uvedli v předešlé části. Ovšem kdyby se porušení rovnováhy dělo lstí nebo proti smlouvám s jinými státy uzavřeným, zřejmé jest, že jest jiným státům dovoleno požadovati, aby rovnováha opět zřízena byla, a nestane-li se to po dobrém, že jest dovoleno válkou onen stát přinutiti, aby učiněné křivdy napravil.

h) Ani státní důvod není dostatečnou příčinou k válce. Neboť se tím jen naznačuje, že jest válka státu užitečná k rozmnožení obchodu nebo jinému účelu. Avšak pouhá užitečnost nestačí, aby byla válka spravedlivá. Neboť užitečnost není měřítkem spravedlnosti, nýbrž naopak spravedlnost má býti měřítkem užitečnosti. Kdyby pouhá užitečnost pokládala se za spravedlivou příčinu k válce, nemohl by vůbec býti mír mezi národy a všechny zločiny mohly by se jménem spravedlnosti ospravedlniti.

Válka má býti také rozumná. Jestliže tedy stát obávati se musí větších škod z války než z křivdy učiněné, zajisté jest rozumnější trpěti křivdu než vydávati se v jistou zkázu.

3. Bylo by omylem pojímati válku jako stav úplné nezákonnosti mezi dvěma státy; nikoli, i válka má své zákony a svá práva. Slovo Marx exlex zůstává právníkou nestvůrou, není nekonečné právo války. I pro válčící zůstávají všeobecná pravidla

práva a mravnosti v platnosti; co nutno jest pro účel války. platí za dovolené s vyloučením prostředků nemravných.

Potěšitelné jest, že spisovatelé, mimo církev katolickou stojící, uznávají její zásluhy o zavedení lidštějšího vedení války. »Řím má zásluhu, že působil duchovní mocí na odstranění mnohých barbarství v mezinárodním obcování.« (Heffter.)

Spravedlivý způsob vedení války jest třetí podmínkou, za které jest dovolená.

a) Dříve než válka počne, má se protivníkovi doručení ultimata nebo jiným způsobem poskytnouti možnost dobrovolně zadostučiniti nebo škodu učiněnou nahraditi nebo vůbec povinnosti své dostáti. Tento požadavek nespočívá jen na pozitivním zvyku mezi civilisovanými státy, nýbrž i na přirozeném právu. Jen v nejzazším případě smí se metla války zavésti. Tento případ nastává však jen tehdy, když byl nepřítel napřed na svou povinnost upozorněn a ví, že se má nejhoršího obávati, když se bude zdráhati. Jenom když z okolností jest úplně jasno, že nepřátelský stát ve svém bezpráví trvati chce, mohl by se požadavek zde pronesený zakládati pouze na pozitivním zákoně. Mimo to platí to jen pro stát napadající. Samozřejmě není třeba válku vypověděti, když se napadený stát proti nespravedlivému útoku brániti musí.

b) Všechny prostředky nejsou ve válce dovolené. Dle své přirozenosti jsou zavrženímhodné prostředky na př. lež a křivá přísaha. Zúmyslné rozšiřování falešných zpráv (vymyšlená vítězství a pod.) skutečně jest často ve válce prostředkem, aby se zmužilost vlastních armád povzbudila; liberální spisovatelé jako Holtzendorf prohlašují je za dovolené, ale jest přece zavrženímhodným. Lháti není ani ve válce dovoleno. Ovšem smí se útočiště bráti k válečným lstím, zdánlivým výpadům a pod.; neboť to nejsou lži, nýbrž pouhé zatajování svých vlastních úmyslů nebo dvojsmyslné řeči a skutky, které dávají nepříteli jen příležitost mýliti se. Vyzvídání vyzvědači nemá ovšem se lži a podvodem nic společného a není proto nedovolené.

Zavrženímhodnější ještě více než lež jest přímé zabití nevinných a bezbranných: žen, dětí, starců nebo zneuctění žen. Ovšem smí býti nepřátelský stát, jeho poddaní na majetku trestán býti, avšak nikoli neobmezeně, nýbrž jen pokud to k dosažení účelu spravedlivé války se vyžaduje. Nad to škodu dělati nemají válku vedoucí práva, a každé nepotřebné poškození třeba pokládati za porušení práva, které zavazuje k povinnosti odškodnění, pokud je to později možné. Vítězství samo sebou nepropůjčuje právo, nýbrž jen možnost prosaditi již stávající právní požadavky.

Právo škoditi nepříteli na životě a majetku náleží jednotlivým vojákům nebo jednotlivým oddělením jen potud, pokud jsou k tomu od nejvyšší veřejné moci prostřednictvím vojevůdců zmocněni. Vojenské oddělení, které bez výslovného zmocnění neb alespoň bez zmocnění mlčky velitele v nepřátelské zemi plní,

pálí, jest pokládati za loupežnou chásku a jest povinno škodu nahraditi.

Jakmile jest účelu války úplně dosaženo, přestává všeliké právo k dalším nepřátelstvím, i jest tedy vítěz povinen nepřátelství zastaviti a nepřátelské území opustiti. Části nepřátelského území smí vítěz jen tehdy podržeti, když měl k tomu již dříve právo, nebo když nepřítel si takového trestu zasloužil nebo když rozšíření území k zachování vlastní jistoty pro budoucnost jest potřebí. Tak právem si podmanil Karel Veliký Sasy, kteří neustálými výpady jeho říši pustošili, a jinak nemohly se jim účinně jejich loupežné vpády zameziti.

Vítězství samo sebou neposkytuje práva, nýbrž odstraňuje překážky, které spravedlivému státu válku vedoucimu bránily, že nemohl práva svého se domáhati.

Neboť vítězství jest taký výsledek válečných operací, jímž se stává, že nepřítel dále již odporovati nemůže. Než tento výsledek války přičísti dlužno moci, síle, umění a často také štěstí. Což vše zajisté neobjasňuje, na čí straně jest právo, aniž samo sebou může založiti právo. Tedy vítězství odstraňuje jen překážku nepřátelské moci, která bránila užívati svého práva.

Proto také nenabývá vítěz práva prolévati krev nepřátelskou, nanejvýš jestliže potrestání několika bylo by třeba, aby byl dán spravedlivý trest za spáchané zločiny. Neboť všechno právo zabíjeti přestává, když odpor se ukončil, a tak zbývá vítězi jen právo pomstíti křivdy na něm spáchané.

Vítězi jest dovoleno požadovati zadostučinění za křivdu a náhradu za škody; a to nejen za škody před válkou způsobené, nýbrž : za škody, které teprve z války povstaly, do toho se zvláště pojímají náklady válečné.

Jestliže toho vyžaduje vlastní jistota, může vítěz od přemožených požadovati jisté záruky, na př. rukojmí. Neboť účelem války jest nejen trest za minulé zločiny, nýbrž i jistota pro budoucnost.

Poněvadž mír jest protivou války, jest uzavřením míru smlouvou mezi válčícími státy, kterou se válka ukončuje, při níž se vzájemnými ústupky urovnává pře, která byla příčinou války.

Poněvadž pak jest uzavření míru smlouva, třeba při něm zachovati všechny podmínky, které se vyžadují, aby byla smlouva platná a dovolená.

Uzavření míru liší se od příměří. Příměří válčící se toliko zavazují, že do určité doby zastaví válečné operace; smlouva míru však jest dle své přirozenosti smlouvou trvalou.

Jako vítězství tak i uzavření míru nic neustanovuje o právu ani o spravedlnosti minulé války.

Poněvadž jest mír tak velikým dobrem národů, třeba úmluvy míru věrně plniti, i kdyby někdo mínil, že jeho právu nebylo dosti učiněno; neboť obojí část vzájemnou úmluvou určuje, která práva jeden stát naproti druhému státu uznávati povinen jest.

Vše, co jsme dosud o způsobu vedení války řekli, obsahuje již požadavky přirozeného práva. Nad to ustanovilo pozitivní mezinárodní právo civilisovaných států ještě zákony. Tak jest dle mezinárodního práva zakázáno užívati otrávených zbraní. Pravidelně není dovoleno a jen ve zvláštních výjimečných případech jest přípustno pustošiti nepřátelské území, ničiti úrodu, zapáliti domy, kde to není k provedení válečných operací nutno.

Dle pozitivního mezinárodního práva platí vlastní válečné právo jen proti osobám, které k užívání zbraní povinny a zmocněny jsou. Osoby, které nebojují, ale k vypravení vojska náležejí, jako vojenští kněží, lékaři, ošetřovatelé nemocných, mají se na životě šetřiti, ale upadají ve válečné zajetí; zranění, kteří se stali k boji neschopní, mají se šetřiti dalšími výpady atd. (Heffter: Das europäische Völkerrecht.)

VI. Prostředky k odstranění válek.

K odstranění válek a k uspořádání věčného míru na zemi navrhovali někteří učenci rozličné prostředky, z nichž hlavní jsou:

1. Pozitivní a trvalé spojení všech neb aspoň civilisovanějších občanských společností pod nějakou společnou vládou, kterou by se všechny pře mezi státy urovnávaly (společný, světový stát, sestávající z polosouverénních států, ethnarchie), buď pod republikánskou formou vlády, nebo pod monarchickou formou, jak někteří katolíci si přejí, pod římským papežem. Kdyby se tato ethnarchická společnost ztídila, mělo by to mimo věčný mír za následek, že by se ohromná vojska redukovala na malý počet vojáků, tím by se daně o mnoho zmenšily, tím by se racionální oekonomii četné pracující ruce neodnímaly a tím by se racionální oekonomie, která za dnešní doby pro rozšíření dopravy stále více na boji národů závisí a mezinárodní se stává (nacionální oekonomie se vždy více stává světovou oekonomií), snáze v pořádek uvedla.

2. Jiní přejí si toliko nejvyšší soud (co mezinárodní rozhodčí soud), kterému by byly státy podrobeny.

3. Jiní navrhují, aby se při uzavírání mezinárodních smluv vždycky ustanovoval soud, který by rozhodoval o přích, které by z těch smluv vzejítí mohly.

Ačkoli tyto a podobné snahy na první pohled velmi hezkými zdáti se mohou, přece, když nejen obrazotvornosti, nýbrž i rozumu, dějin a zkušenosti se tážeme, doznati dlužno:

1. Pozitivní a trvalé spojení občanských společností pod vládou společnou a) sotva lze kdy doufati nebo jen po válkách a zmatcích několika století; b) kdybychom si myslili, že již nastalo, vzešly by místo válek četné vzpoury a proto by vláda tak veliká dlouho trvati nemohla.

2. Ztíditi nejvyšší rozhodčí soud nepotkávalo by se s takými obtížemi, avšak a) sotva lze v to doufati, nanejvýš v případech zvláštních; b) jestliže by se však přece nejvyšší rozhodčí soud

zřídil, nemohli bychom doufat, že by vlády, často ctižádostivé a po zemích toužící, zvláště ve věcech důležitějších se podrobily rozsudku jeho, protože by bylo nutno, aby rozhodčí soud branou mocí vykonání rozsudku vynucoval, a tím by se stalo, že by se válkám nepředěšlo, leč kdyby jednotlivé státy neměly vojska, kteréž však přece jest nutné k zachování vnitřního pokoje. — (Prameny: Cathrein, Tongiorgi, Costa-Rosetti, Ferretti, Pesch a j.)

Apoštolát jesuitů od r. 1814.

Podle časopisu »Civiltà Cattolica« z 1. srpna 1914 sděluje dr. J. Čihák.

(Dokončení.)

Apoštolát tisku.

Jesuité záhy ocenili důležitost tisku. Nejlepší slova ve škole a na kazatelně pronesená zůstanou bez účinku, působí-li na duši člověka protináboženský neb nemravný a bezcharakterní tisk. Aby tedy apoštolát missie a školy měl svůj doplněk v četbě denní, dobré a clevědomé, postarali se jesuité o svůj tisk, jenž by vyhovoval potřebám času a místa, při tom však zůstával věren náboženskému jednotnému názoru světovému. Za tím účelem zřídili jesuité nejprve redakční kroužky, potom periodické časopisy, do nichž by přispívali buď výlučně nebo hlavně členové Tovařystva Ježíšova. A tak vidíme, že jednotlivé provincie vydávají své časopisy buď čistě vědecké, neb lidově poučné, v nichž projevuje se jednotný názor nábožensko vědecký. Všimněme si nyní předních časopisů jesuitských.

V Itálii vznikl kroužek spisovatelů jesuitských v letech padesátých na popud P. Karla Curci. Jejich střediskem literárním měl býti časopis populárně-vědecký, který hned od svého počátku byl nazván »Civiltà Cattolica«. Generál řádu i papež Pius IX. schválil tuto myšlenku a tak vyšel dne 6. dubna 1850 první sešit »Civiltà Cattolica« v 4200 exemplářích. Avšak již druhý sešit vyšel v 6300 exemplářích, a na konec roku bylo 8400 odběratelů. Redakční kruh tvořili PP.: Pellico, Bresciani, Curci, Liberatore, Taparelli, Oreglia. Časopis vycházel v Neapoli, od r. 1851 až 1870 v Římě, na to ve Florencii a od r. 1888 opětně vychází v Římě. Nyní vychází dvakrát za měsíc s bohatým obsahem poučným a bibliografickým.

Podobně i ve Francii jali se jesuité vydávati časopis pro studium náboženské, filosofické, dějepisné a literární. Redakčních prací chopili se zejména PP. Daniel a Gagarin, a r. 1857 vydali první číslo francouzské jesuitské revue »Études«. Nejprve vycházel časopis tento ve lhůtách neurčitých, po 3 letech pak měsíčně. Válčný rok 1870—71 přerušil vydávání »Études«, avšak od roku 1872 opět vycházela revue až do r. 1880. Tímto rokem musili

vydavatelé zastaviti svou revue, jsouce vypuzování z Francie, avšak r. 1887 obnovili ji opět. Od roku 1897 vycházejí »Études« dvakrát za měsíc, a od r. 1910 připojuje se každý druhý měsíc zvláštní spisek pod názvem »Recherches de science religieuse«.

Angličtí jesuité po příkladu italských a francouzských založili roku 1865 revue »The Month«, jež během doby doznala více změn v obsahu i formě, avšak vychází dosud jako výborná ha-jitelka katolické víry ve Veliké Británii. Do této revue jesuitské přispívali i vynikající mužové mimo jesuity, jako na př. Wiseman a Newman.

V Německu vydávají jesuité od roku 1871 známý časopis »Stimmen aus Maria Laach«, k uěmuž se pojí od r. 1876 »Ergänzungshefte« jako k francouzským »Études« zmíněné »Recherches de science religieuse«.

Podobně holandští jesuité vydávají od r. 1868 nepravidelně a od r. 1878 měsíčník »Studiën«, jež dosud dobře prosperuje.

K dosud jmenovaným vědeckým časopisům jesuitským čestně se řadí též časopis jesuitů rakouských, vydávaný od roku 1877 v Innsbrucku pode jménem »Zeitschrift für katholische Theologie«. I tento časopis má svůj občasný přídavek pod názvem »Analecta« a připouští články i spisovatelů mimo jesuity.

Též jesuité polští postarali se o odborný časopis s širokým obsahem, jehož první číslo vyšlo r. 1884 pod názvem »Przegląd powszechny« redakcí P. Stanislava Morawskiho. I tento časopis dosud měsíčně vychází.

Konečně r. 1901 počali vydávali jesuité svou vědeckou revue ve Španělsku, s titulem »Razon y Fé«, která má pověst nejlepší. Současně počali jesuité v Portugalsku vydávati zvláštní revue, věnovanou přírodním vědám, jejíž titul zní: »Revista de ciencias naturales do collegio de S. Fiel«. Po vypuzení jesuitů z Portugalska vychází tato revue dále v Brasilii.

V Irsku shledáváme dva časopisy jesuity vedené. Jest to »The Irish Monthly«, vydávaný od roku 1873, jesuity za součinnosti i jiných spisovatelů; jest to jediný list jesuitský, věnovaný výhradně literatuře, básnictví a próze. Vedle tohoto listu vydávají tu jesuité od roku 1912 časopis, věnovaný filosofii a jiným vědám pod jménem »Studies, an Irish Quartely Review of Letters, Philosophy, and Science«, jehož střediskem jest universita dublinská.

V Americe jsou rozšířeny časopisy španělské a anglické, proto nebylo tam třeba zvláštního časopisu vědeckého. Nicméně v posledních pěti letech vydávají přece americké provincie svůj populárně-vědecký týdeník »America« pro speciální potřeby amerických katolíků.

Toto jsou veliké vědecké časopisy jesuity redigované po celé zemi.*) Všechny mají své literární kruhy, obyčejně v hlavním

---

*) Některé z těchto časopisů jsou vyloženy též v c. k. universitní čitárně v Praze.

sídle jezuitů, své pracovníky a tu a tam i pomocníky z řad ostatního kleru. Jinde zase přispívají jezuité hojnou měrou do časopisů katolických a tak všichni vykonávají záslužný apoštolát tiskový.

Mimo uvedené časopisy vydávají jezuité celou řadu listů a časopisů menšího významu, nemenší však praktické důležitosti. Jsou to na př. »Java Post« v hollandštině vydávaný pro Indii; týdeník »Revista catolica« pro Mexiko ve španělštině; pak četné listy pro povzbuzování k zbožnosti, z nichž na prvním místě dlužno uvést »věstníky mariánských družin«. Tyto mají svůj počátek r. 1895 ve Vídni zásluhou P. Abela, jenž propagoval horlivě mariánské družiny a začal pro ně vydávat časopis »Unter der Fahne Mariens«. Tohoto příkladu následovaly jiné země a dnes má svůj sociální list mariánský Anglie, Holandsko, Uhry, Chorvatsko, Halič, Francie, Španělsko, Columbie, Brazílie, Spojené státy americké, Itálie i Čechy. Český list má název »Ve službách Královny« a vychází již VII. ročník.

Apoštolát vyšších škol a periodického tisku předpokládá důkladné vědomosti ze všech oborů vědy světské a náboženské. A proto bylo vždy snahou Tovaryšstva Ježíšova, aby jeho členové vykonávali podle sil svých též apoštolát vědy. A o tomto na konec kratince pojednáme.

Apoštolát vědy.

Ačkoliv vědecké pomůcky a prostředky byly jezuitům odňaty v době zrušení jejich řádu, ačkoliv při obnovení řádu bylo jich málo a musili přemáhati různé obtíže a pronásledování v jednotlivých zemích, přece vynikli jezuitští učenci v minulém století ve všech oborech vědy theologické i světské; v dogmatice scholastické i pozitivní, ve vědě biblické, v asketice, v mravouce, v církevním právu, v homiletice i katechetice zanechali nám díla veliké vědecké ceny. Nelze v tomto stručném přehledu uvést jména všech učenců jezuitských minulého století, nechceme též zmiňovati se o učencích dosud žijících; uvedeme jen několik známějších jmen zesnulých již učenců jezuitů, abychom ocenili veliký význam jejich apoštolátu vědy.

V dogmatice zůstanou vždy směrodatnými spisy Jana Perone, jež dočkaly se mnoha vydání; rovněž spisy Dominika Palmieri († 1909) a Schiffiniho († 1906). Dosud užívá se v Itálii při přednáškách dogmatických výborných prací tří kardinálů jezuitských: Franzelina († 1886), Mazzelly († 1900) a dosud žijícího Biloti. Mimo Itálii vynikli ve vědě věroučné jesuíté všech assistencí: z německé jest to především Deharbe († 1871), Kleutgen († 1883), Hurter; Morawski († 1903) Polák, a De San († 1904) Holanďan. Ve Francii Gautrelet († 1886), De Regnou († 1893, a Pontalié († 1908); ze španělské Casajuana († 1889) a Mendive († 1906); z anglické na př. O'Reilly a Hunter.

V mravouce prosluli svými pracemi: P. Ballerini († 1881) a P. Gury († 1866); z pozdějších pak Belgičan P. Genicot († 1900) a dosud žijící P. Bucceroni.

V církevním právu zjednali si nehynoucích zásluh Tarquini di Marta († 1874), Sanguineti († 1893) a letos zesnulý generál jezuitů P. František Xav. Wernz, autor *Juris Decretalium*.

V biblické vědě budiž uvedeno aspoň jméno P. Patrizi († 1881) a P. Cornely († 1908), vedle četných nynějších badatelů z řádu jezuitů ve všech zemích.

Asketické literatuře věnovali se četní jezuité, z nichž jest nám zvláště znám: Schneider († 1884), Denis († 1892), Chaignon (1883), Meschler († 1912).

Jako světoznámí kazatelé a homiletičtí spisovatelé vynikli: P. Ravignan (1858), Félix († 1891), Weninger († 1888), Antonievich († 1852), Gallerani († 1905), Locchi († 1912), Pavissich († 1913).

Též ve vědách světských získali si jezuité nehynoucí památky a úcty. V oboru filosofickém mnoho vykonali: Taparelli, Liberatore, Schiffrini, Rozaven, Mendive, Kleutgen, Pesch († 1899).

Vědy mathematicko-fysické pěstovali: Pianciani († 1862), Mancini († 1908), Carbonelle († 1889), Epping († 1894) a P. Kugler. V astronomii proslavil se zvláště P. Angelo Secchi († 1878), P. Braun, ředitel hvězdárny v Kalose v Uhrách, a P. Hagen, nynější ředitel hvězdárny vatikánské.

Znamenitymi archaeology byli: Marchi († 1860) a Garrucci; epigrafice se věnoval Marcelli, Cerutti a jiní. V krásné literatuře působili: Bresciani, Ballerini, Franco; v jazykozpytu De Cara († 1905), Zottoli († 1902), Bayma a jiní.

V historii cenné jsou práce P. Barruela († 1820), Merciera († 1905), Martinova († 1894), Bollandistů, a důležité publikace jezuitské jako »*Monumenta Germaniae Paedagogica*«, »*Collectio Lacensis*«, »*Biblioteca degli scrittori della Compagnia di Gesù*«, »*Monumenta historica Societatis Jesu*« a j.

Z tohoto stručného přehledu činnosti Tovaryšstva Ježíšova v posledním století jest patrné, jakým mohutným činitelem jest tento řád v kultuře katolické a jak zasluhuje všestranného uznání a podpory. Veliká práce členy tohoto řádu vykonaná na kazatelně, ve školách, v tisku i vědě z lásky ke Spasiteli budiž vzpruhou všemu našemu kleru, zvláště v městech, aby svorně a obětavě věnoval se všem stránkám a potřebám svého apoštolského úřadu; pak pomoc boží zůstane jistě s námi.

Vhodná pomůcka k úřadování farnímu.

Podává Th. dr. Karel L. Řehák.

(Pokračování.)

- O směnkách poučuje »Úřední jednací sloh« dra Borového.
- Stipendia mešní (manualia) nepodlehají dani z příjmů. Ord. list 1892 č. 14; a netřeba jich přiznati Correspondenz-Blatt 1900 Nro. 12.
- Stipendia nadační, po r. 1852 založená, nesmějí býti včítány do kongruy, když klausule o tom do listiny nadační vložena byla. Rozhodnutí nejvyššího správního dvoru ve Vídni dd. 9. prosince 1887 č. 2757, V.-G.-H. — Rekursy proti vyměření stempelfrei. (Viz Rekursy.)
- Za stipendia potvrzená, od kněze nebo správy zádušní vydaná, jsou »unbedingtstempelfrei«. Zákon o kolkování listin dle císařského patentu ze dne 9. února 1850 č. 50 ř. zák., odstavec 48. — Jiní percipienti (kostelníci) jsou povinni kvitance své za podíly z nadací kolkovat.
- Štolových poplatků takových, jež do fase se nečítají, nelze ku zdanění přiznávat. Rozhodnutí ministeria financí dd. 30. prosince 1897 č. 64.549 ad § 202. Absatz V. des Personal einkommengesetzes. Correspondenz Blatt 1898 str. 494.
- Štolové štvance kterak odmítati Linz. Quartalsch. 1897 str. 487.
- Štolu do přiznání ku zdanění povinen dle skutečného výnosu činiti každý, kdo nepřijímá nižádného doplňku náboženské matice. Correspondenz-Blatt dd. 10. listopadu 1898 1 q. 7 r. 1901. Kdo jakýkoliv příspěvek z náboženské matice přijímá, přiznává štolu toliko dle fase.
- Švýcaři mohou se ženit, vdávat, již dvacetiletí, bez svolení otce. Ord. list 1900 str. 64.
- Šlechticem kdo se stal, musí si u místodržitele vymoci spis, na jehož základě by se jméno jeho v matrikách rektifikovalo.
- Školský nový zákon dd. 14. května 1869; sněmem českým přijat 21. ledna a 19. února 1870.
- Školní řád od ministeria dd. 20. srpna 1870.
- § 2. z. ř. dd. 25. května 1868 ponechává církvi u věci služeb božích příslušná opatření činiti.
- § 50. školního zákona ze dne 20. srpna 1870 velí učitelům, aby při společných službách božích na mládež »dozírali«. Tedy nekonají své povinnosti celé, kdyby chtěli děti toliko do kostela dovésti, a pak odtud odvésti! »Čech« 14. července 1884; Corresp. Blatt 1887, pg. 351.
- Zemská školní rada schválila veškerá nábož. cvičení, jež navrhovaly bisk. ordinariáty r. 1872, mezi nimiž jest též každo-

denní návštěva kostela; a tak »po bedlivém uvážení«. Ord. list. 1872 str. 13.

V ýnos ministerský do 16. května r. 1880 č. 6206, a dd. 8. prosince 1881 č. 17.958 velí, aby katolická mládež na všechny neděle a zasvěcené svátky (tedy i v zimě) ve školním roku sborem a v průvodu svých učitelů službám božím obcovala; taktéž o všední dny celého školního roku, vyjma zimní měsíce.

Dle toho sbory učitelské nemají práva na svých konferencích dispensovati celou školu od návštěvy kostela, leč toliko jednotlivce z dostatečné příčiny. Učitelské sbory porušují platná ustanovení zákonitá, usnášejí-li se, půjdou-li v ten či onen den do kostela, jelikož u věci té rozhoduje pouze zemská školní rada, dorozuměvši se dříve s příslušným ordinariátem. Mají-li učitelé co proti bohoslužbám v některý den, mají to oznámiti své c. k. okresní školní radě, jež pošle pak dotaz vyšší instanci své.

Školní novella z 1883 § 48. opakuje nařízení správám škol, že jsou povinny náležitý dozor nad dětmi při bohoslužbách vykonávati. Bylo těch opětných nařizování třeba, ježto učitelé na mnohých místech z povinností svých z příčin pramalicherných i ničemných se vyzouvali, zapomínajíce, když nechtějí prý na »obmezování své svobody náboženské i občanské« povinnosti při katolických dětech konati, neměli úřadu takového na sebe vůbec přijímati, anebo mohou ho vždy zase složit, a za jiný vyměnit.

Kterak lehkomylně si někde učitelé počínali, o tom svědčí ostré odsouzení jich mnohými okresními školními radami, jako příkladně v Karlíně dd. 3. března 1875 č. 895; v Mostu dd. 8. května 1876, kde se ukládá, by školní děti počínajíce třetí třídou obecné školy, mši svaté obcovali každou neděli a svátek bez výminky; v témdnu pak každodenně vyjma v zimě a při nepříznivém počasí. Nařízení toto schválila pak c. k. zemská školní rada.

Kdo ze žáků svévolně mši sv. zanedbává, jest rovněž trestuhodným jako ten, kdo školu zanedbává. Corresp.-Blatt 1887 str. 733.

C. k. zemská školní rada ustanovila 6. června 1888 č. 1306, že povinni jsou učitelé všude tam, kde v neděli a ve svátek zvláštní služby boží pro školní mládež možny nejsou, tak že farní bohoslužby jsou zároveň školními, dítky školní do kostela voditi, a zde k nim dohlížeti, jsou-li učitelé téhož vyznání jako dítky. (Pokračování.)

LISTY HOMILETICKÉ.

Ranní řeč na neděli třetí po Zjevení Páně.

Srdci lidskému je takofka vrozeno, že lidé rádi přijímají uznání za své dobré, šlechetné skutky a za svědomité plnění povinnosti. A proto nedivte se, když umělec čeká na příznivou kritiku svého díla, když řemeslník čeká pochvalu a uznání za svědomitou práci.

A nejinak Spasitel náš, jak slyšeli jste ve slovech dnešního evangelia přijímá uznání a chválu z úst pohanského setníka. Ó škoda, že není nám popřáno patřiti v tvář božského Mistra našeho, když přichází k němu setník a prosí ho za uzdravení služebníka! A přál bych si viděti svatou jeho tvář, když z úst pohanského setníka zavzněla ta věkupamátná slova: »Pane, nejsem hoden, abys vešel pod střechnu mou!« Jistě že mile usmíval se Pán při těchto slovech, neboť to byla slova pokory, a pokora byla a jest tak milá srdci Ježíšovu! Jistě že blaženě klonil hlavy své, neboť ten, jenž před ním stojí, jest pohan, a on — pohan — nazývá Pána všemohoucím!

A proto, plnil-li Spasitel každé přání prosebníků, jestliže vyhověl potřebám trpících, tím spíše splnil prosbu setníkovu a uzdravil služebníka pouhým slovem.

Uzdravil služebníka! Moji drazí, proč? Snad proto, že setník nazval jej Pánem? Snad proto, že nazval jej divotvůrcem? Ó nikoliv; nepotřebuje Pán náš lichocení! Víra to byla, jež líbila se Spasiteli, ta veliká víra, nad níž vyjádřil svůj obdiv slovy: »Amen, pravím vám, nenalezl jsem tak veliké víry v Izraeli.« Víra to byla, jež učinila setníka tak milým Ježíši Kristu; a přátelé moji, víra to je, jež činí milými i nás. Ó víro svatá, drahocenná!

P o j e d n á n í.

a) Ubíral se kdysi Pán Ježíš s apoštoly kolem města Jerusalema. Když přišli na vysokou horu, odkud byl překrásný pohled

na město a zvláště na chrám, jeden z učedníků začal vychvalovati velikolepou stavbu chrámu a řekl: »Patř, ó mistře náš, na tento chrám, jaká to výtečná stavba!« Než nedojala tato slova Mistra, nýbrž on obrátiv se, řekl: »A n i k á m e n n a k a m e n i n e o s t a n e.«

Tot celá jeho odpověď! A přece zasluhoval obdivu ten chrám, který se počítá mezi divy světa! A Pán tak málo pozornosti věnuje báječné stavbě.

Když však viděl onu neskonalou víru setníka, jenž pro služebníka se obětuje, tu nemohl se zdržeti, ale se vším svým božským nadšením zvolal: »A m e n, p r a v í m v á m, n e n a l e z l j s e m t a k v e l i k é v í r y v I s r a e l i !«

Ó jak velikého něco musí býti víra, již Pán tak velebl! Zlato, poklady země, bohatství, umění stavitelské jest před jeho očima jako stín, jako zvadlé květiny; nic z toho mu není velikým. Ale toliko víru, pevnou víru vysoce oceňuje! (Origenes.)

Avšak tato svatá, pevná, veliká víra jak malou má cenu v očích lidí dneš! Učený i prostý, bohatý i chudý za nic ji nemají, všecko volá: »Pryč s náboženstvím, pryč s vírou! Náboženství je překonané stanovisko, my uznáváme pouze rozum a osvětlu!«

Rozum! Kam s rozumem dojde člověk? Daleko, daleko, ale přece konečně pozná, že rozum jeho je slabý, že nedovede prozkoumati ani tajnosti přírody, že nedovede odpověděti ani na nejjednodušší otázky.

A o s v ě t a? Zamítli tisícové osvětlu takovou, jakou šířilo křesťanství. Zamítli to světlo pravé, které v Kristu vzešlo. Nazvali učení Kristovo tmou, a tmou odpadu od Krista nazvali světlem, osvětlu. Tuto osvětlu, vlastně tmou nevěry a pochybovačnosti, nazývají chtějí též vědou, a poplatníci platí na ni hezké tisíce ročně, poněvadž její sídlo je na professorských stolicích vysokého učení. Po ovoci poznáte ji, tu osvětlu. Kam ona vnikne, tam panuje bezuzdnost, svévole, cynismus.

V roce 1902 četl jsem v denních listech (»Hlas Národa«) následující událost: V Heidelbergu, universitním městě, sešlo se šest studentů v bytě sedmého kollegy, medika, aby vyrovnali mezi sebou jakousi ženskou aféru. Úsnesli se, že budou losovati, a na koho padne černá kulička, ten že musí sám se odpravit. Černou kuličku vytáhl asi devatenáctiletý medik, syn vyššího úředníka v Karlsruhe. »Od 6 do 7 hodin sklíd se se světa!« řekli mu kamarádi. »Jakou smrtí?« ptal se odsouzený medik bledý, ale pevný. »Otevři si žíly, to bude nejlepší,« poradili mu. A upravivše mu na stolku lebku a nakreslivše podobu jeho, jak bude vypadati po smrti, kamarádi odešli. K osmé hodině bytný studentův, cosi tuše, klepal na dveře odsouzeného studenta. »Otevřte!« »Nemohu, jsem příliš sláb,« zněla odpověď z vnitřku. Bytný dal násilím otevřítí a shledal, že v pokoji je plno krve a student že leží na posteli, posetý ranami na krku i na rukou. Hned dal bytný zavolati dva

lékaře, kteří zraněnému poskytli pomoci. V osm hodin přišel jeden ze šesti kamarádů, aby se přesvědčil, zdali ortel je proveden. Vida, že v odsouzení jest ještě trochu života, kopl ho botou do nohy a odplivl si: »Fuj, ten člověk ještě je živ! Vždyť on se jen poškrábal!« —

Přátelé, z toho příkladu vidíte, že tam, kam vniká osvěta bez víry, tam že panuje bezuzdnost, cynismus! A proto čím méně víry, tím větší bezuzdnost! Nemylte se; ten, kdo vám víru ze srdce vyrvati chce, ten není přítel váš, ten místo osvěty vlévá do srdce vašeho nespokojenost a rozervanost, temnotu.

b) Všecko na světě záleží na dobrém konci. I život náš záleží na dobrém konci. Co platná všechna osvěta, když korunou všeho je smrt! Umřítí musíme všichni, a smrt žádná není bez bolesti. Ale přece může i ta smrt býti blažená, šťastná, je-li spojena s vírou, a může býti hrozná, je-li bez víry.

Ku dvěma lůžkům smrtelným vás povedu.

1. Na jednom leží král. Je to král Filip III. španělský. Má sice víru v duši pevně zakotvenou, ale bolesti jej činí netrpělivým, až příliš netrpělivým. Volá k sobě zpovědníka, stěžuje si mu na své trápení, prosí o potěchu. Kněz béře kříž, ukazuje jej umírajícímu a praví: »Zde máte svého Boha a Vykupitele! Vizte! On přináší potěšení zarmouceným, sílu slabým, pokoj souženým, uzdravení nemocným, odhodlanost a posilu umírajícím. On trpěl více než vy trpíte. V něj věřte, v něj důvěřujte, a naleznete úlevy!« A umírající král tiskne k srdci kříž, ústa jeho šeptají: »Ó můj Vykupiteli, můj Trpíteli!« — a jeho smrt jest tichá, blažená.

Před rokem stalo se v Anglii v dolech birminghamských veliké neštěstí: mnoho horníků se udusilo a teprve mrtví byli nalezeni. Posledních šest v hampsteadském dole nalezených mrtvých horníků leželo pohromadě v dole u dveří, na kterých bylo křídou napsáno: »Pane, zachraň nás, neboť všichni věříme v Krista!« Pod touto prosbou byla napsána jména všech šesti horníků. Z toho jest zřejmo, že nešťastníci byli si dobře vědomi strašlivého nebezpečství, dříve nežli byli omámeni otravnými plyny. V posledních okamžicích kruté smrti zbyla jim jen víra.

Ó svatá víro, jak dovedeš oblažiti poslední okamžiky krále i chudáka. Ó nevěro, jak ztrpčuješ smrt nešťastným! Vedu vás k jinému, podivnému lůžku smrtelnému.

2. Před nedávným časem přinesl jeden vídeňský list (Weltblatt) z Paříže smutnou zprávu: Bohopustý dělník se vychloubal před svými soudruhy, že svoji ženu, která byla velmi pobožná, přeměnil s nemalou námahou. Už nechodí do kostela a k svátým svátostem, jak to bývalo dříve největší její útěchou v chudobě. Lidé jemu rovní obsypali jej chválou. Když pak tentýž den ubíral se večer domů, byl překvapen shlukem lidí před domem. Co se přihodilo? Jeho žena a tři děti ležely mrtvy na posteli, byvše jedem otráveny. Na prsou ženy byl uvázán lístek se slovy: »Dokud jsem věřila v Boha a jeho prozřetelnost, měla jsem sílu

k trpělivému snášení nouze a bídy. Od té doby však, co ten kat manžel mne oloupil o víru, jsem nešťastna. Aby se takovými nestaly moje děti, otrávil jsem je.«

Ó křesťané, kéž uchrání vás dobrotivý Pán Bůh takového nesnesitelného života a takového hrozného konce! Veliká jest víra před Bohem, ale ještě větší, chci říci hroznější jest před Bohem nevěra, neboť o ní praví Kristus: »Kdo nevěří, již jest odsouzen.«

Věřte, že jest jeden Pán Bůh, že je spravedlivý soudce, který dobré odměňuje a zlé tresce, věřte, že souditi nás bude jednou Syn boží Ježíš Kristus, neboť duše naše je nesmrtelná. Věřte, ale podle víry též žijte, neboť víra bez skutků mrtva jest.

A na konec slyšte ještě tento poučný příklad: Vysoceurozený pán naší doby, jenž měl sice veliké vzdělání a vědomosti, ale neměl víry úplně žádné, přece jen dítky nechával přísně ve sv. víře vychovávat. Jeho přátelé a stoupenci vytýkali mu jeho nedůslednost: »Sám nevěříš a děti ve víře vychovááš.« Odpověděl: »Přeji svým dětem více útěchy, než mám sám; přeji svým dětem vnitřní klid a více radosti v životě, než já jsem prožil a prožívám nyní!«

Ejhle, moji drazí, opravdová nedůslednost, ale pro vás důkaz, že bez víry není pravého štěstí, že spokojení v životě, v umírání a také na věčnosti můžete býti jen tehdy, když pevně v Boha věříte. Amen.

František Malý.

Neděle třetí po Zjevení Páně.

Na svátek Sv. Rodiny.

»Dům tento jsem posvětil i budou tu
oči mé a srdce mé po všechny dny.«
(3. Král. 9, 3.)

Utěšený obraz spořádaného, šťastného života rodinného rozvinuje před námi dnešní sv. evangelium. Pečlivá, něžně milující choť a matka, Panna Maria, věrně oddaný, obětavý manžel a pěstoun, sv. Josef, zdárné, poslušné dítě, Ježíš — jaké to zjevy, jaké to vzory! Ať sledujeme svatou Rodinu tu na daleké, obtížné pouti velikonoční, ať ji pozorujeme při službách božích v nádherné svatyni jerusalemské anebo v tichém, prostém zátiší nazaretském, zvláštní blaživé kouzlo jímá duši naši a srdce naše se chvěje toužebným přáním: Kéž by život všech křesťanských rodin našich podobal se životu sv. Rodiny nazaretské, kéž by jen takovými rodinami honosil se milý národ náš i celá naše sv. církev katolická!

A není divu, rozmilí v Kristu! Je-li život rodinný základem společnosti lidské vůbec, a to základem Bohem samým v ráji

položeným, tož jest spořádaná, kvetoucí rodina první podmínkou rozkvětu, síly a blahobytu každého jednotlivého národa i celé společnosti lidské. A naopak: rozvrat a úpadek rodiny má v zá-
pětí pohnutý rozvrat společnosti a úplný zánik celých národů
světových. To platí již v řádu přirozeném čili v řádu čistě přiro-
zeného života pozemského, jen se zřetelem k časnému blahu lid-
stva. Tím více však i v řádu nadpřirozeném, t. j. se zřetelem
k životu věčnému, k nadpřirozenému cíli, Bohem člověku vytče-
nému. Ukolem rodiny pak vůbec a rodiny křesťanské zvláště není
napomáhati jen časnému blahu příslušníků svých, nýbrž, a to
hlavně a především i blahu jejich věčnému, odchovávatí je pro
život věčný, pro království boží. V ohledu tom význačná jsou
slova, jež ve společném pastýřském listu svém »o významu kře-
stánské rodiny« (r. 1891) pronášejí biskupové rakouští říkouce:
»Pro rozšíření a vzdělání království božího na zemi nic není nad
rodinu důležitějšího — jestiž ona přípravnou školou pro dílo spásy
věčné.« — Aby pak křesťanské rodiny naše důležitěmu, vzneše-
nému úkolu tomu snáze dostály, ukazuje jim též pastýřský list
na velikolepý vzor sv. Rodiny nazaretské, a zvěčnělý blahé pa-
měti sv. Otec Lev XIII., aby vzor ten křesťanským rodinám stále
na mysli tanul, za tou příčinou (r. 1903) ustanovil, aby svátek
Sv. Rodiny v neděli třetí po Zjevení Páně obřadem svátků dvoj-
ných, t. j. mší sv., kázáním a hodinkami církevními se slavil.

Nuže tedy, rozmilí v Kristu, dnes na svátek Sv. Rodiny za-
vítejme v duchu do Nazareta a rozjímejme na okamžik zevnější
i vnitřní život sv. Rodiny, abychom se názorně poučili, jak vy-
padati má spořádaná, šťastná rodina křesťanská, aby napo-
máhala nejen pozemskému blahu příslušníků svých, nýbrž i blahu
jejich věčnému, čili jinými slovy, aby byla pevným základem kře-
stánské společnosti, »nejdůležitějším činitelem pro vzdělání a roz-
šíření království božího na zemi a přípravnou školou pro dílo
spásy věčné«. Rozjímání své obětujeme ke cti a chvále svaté Ro-
diny.

P o j e d n á n í.

I. Svatá Rodina byla rodinou spořádanou —
to nám praví její zevnější život.

Spořádanou zove se rodina, jejíž všichni členové, uznávajíce
vzájemná práva svá a plně svědomitě vzájemné povinnosti své,
jeden druhému k dosažení časného i věčného blaha zákonitými
prostředky napomáhají. Z prostředků zákonitých čili mravně do-
volených, jež důležitěmu účelu tomu slouží, jsou nejdůležitější
tři: práce totiž, přiměřené vzdělání a pravá, upřímná bohoslužba.
Zbožní křesťanští předkové naši vyjádřili to vše stručným, známým
úslavím: Ora et labora — modli se a pracuj! Nyní pak všim-
něme si již poněkud blíže zevnějšího života sv. Rodiny, kterak
vším právem spořádanou rodinou lze ji nazvati. Příbytek
její byl:

1. místem pilné, svědomité práce. Dle nynějších sociálních (společenských) názorů byla i sv. Rodina nezámoužnou rodinou řemeslnickou, maloživnostnickou, čili jak se říká, byli to »malí lidé«, kteří vezdejší chléb svůj prací rukou svých musili si vydělávati. A tak spatřujeme tesaře sv. Josefa, jak se širočinou, pilou a hoblíkem na ramenou co den se ubírá za těžkou, lopotnou živností svou. Maria Panna, přesvatá Bohorodička, obstarává vzorně jako pečlivá hospodyně skrovnou domácnost: »hlídá dům, mele obilí, přede vlnu, tká plátno, chodí ke studni pro vodu, vaří myje, poklízí« -- zkrátka vykonává pilně všechny práce, jichž jest v takové domácnosti třeba. (Didon-Hulakovský: »Ježíš Kristus«, I., str. 157.) A božské dítě Ježíš? Vyrůstal v dílně při práci — bylť tesařem jako jeho pěstoun. Dle zprávy sv. Justina mučed. (Dialog c. 88.) dělal práce ze dřeva: pluhy, jha a váhy, živě se dílem rukou svých jako každý obyčejný člověk. Brzy pomáhal sv. Josefu jako hodný, obratný tovaryš, brzy, a to hlavně pokud ještě dítětem a pacholíkem byl, i své rodiče při domácích pracích jejich. Sv. evangelium překrásně vystihuje to slovy: »Byl jim poddán«, t. j. byl jich poslušen. (Luk. 2, 51)

Než domek tesaře sv. Josefa byl netoliko dílnou, nejen místem pilné, svědomité práce, nýbrž i

2. místem vzdělání, školou, a to především nejprvnější školou Ježíšovou. Zde prospíval v náručí milující matky své a před očima věrného, spravedlivého pěstouna svého; od nich se učil čísti Písmo sv., z úst jejich slýchal předpisy zákona i dějiny vyvoleného národa svého. Bylať výchova u Židů výhradně náboženskou a vlasteneckou; účelem jejím bylo vytvořiti v duši dítěte dobré svědomí, vštípati v ně zákon boží, věrnost k přikázáním a lásku k rodné zemi a národu. Výchova ta byla rodičům povinností nejsvětější. Jak ze slov Eviných. jež po narození Kainově pronesla: »Obdržela jsem člověka skrze Boha« (Genes. 4, 1), souditi lze, a jak dějiny starozákonní vůbec to doctvrzují, považovaly matky hebrejské dítky své za zvláštní dar boží, a za nejpřednější úkol svůj pokládaly dítě své pro Boha vychovati. Zákoník hebrejský pak nepřestával obzvláště otce napomínati, aby doma, při stole i na cestě vyučoval syna svého přikázáním a dobrotinám božím, a navzájem dětem přikazoval, aby ctily a milovaly rodiče své. Věru, žádná jiná výchova nemůže se honositi větší láskou a větší uctivostí! (Didon, I. c., str. 151. a násl. Dr. Mlčoch, »Starověda bibl.«, str. 174. a násl.) — Jaký tedy div, rozmilí v Kristu, čteme-li o božském pacholíku Ježíšovi, že »prospíval nejen věkem, nýbrž i moudrostí a milostí u Boha i u lidí« (Luk. 3, 52.), jaký div, že když po prvé jako dvanáctiletý mládeneček ve chrámu jerusalemském se objevil, »žasli všichni, kdož ho slyšeli, nad rozumností a odpověďmi jeho«. (Ibid. 47.) Že pak zdárné, ušlechtilé dítě bylo navzájem nejlepším učitelem všech sv. ctností vlastní rodiče své i poctivému pěstounu svému, o tom nás ujišťuje též evangelista Páně, sv. Lukáš, an líčí nám, jak hluboce dojata byla Panna Maria, když ztracené

dítě své po třech dnech ve chrámu našla, »kterak v srdci svém ukládala všechna slova ta, jež k svému poučení od něho byla slyšela«. (Luk. 2, 51.)

Tak vzorně vzděláváno a vychováváno bylo dítě rodiči svými, tak navzájem ušlechťováni rodiče dítětem svým!

3. Leč nedosti na tom. Spořádaný život rodinný nabývá posvěcení svého modlitbou a službami božími. A tak vidíme, kterak za příkladem bohabojných Israelitův i Maria a Josef zbožně vykonávají každodenní modlitby své, s nimi pak i mládeneček Ježíš prozpěvoval žalmy, modlíval se za vykoupení Israele a za spásu pohanů. V Nazaretě podobně jako i v jiných městech židovských byla synagoga čili sbornice, obyčejná to větší světnice, ke společným modlitbám a pobožnostem určená. Zbožní Israelité shromažďovali se tu denně ráno, v poledne i večer ke společné modlitbě, a mimo to zvláště ještě v pondělí, ve čtvrtek a v sobotu. Hlavně však svěcena byla sobota, pravidelný to starozákonní den Páně. Tu byl předčítán nejprve odstavec z Písma sv., načež některý ze zákoníků měl výklad čili kázání. Pobožnost končila se dvojitou modlitbou, v níž vbuzovala se víra v jednoho pravého Boha a vděčná láska k němu. jednak i naděje a touha po Vykupiteli zaslíbeném. Pobožností těch zúčastňovala se horlivě i sv. Rodina; Josef ve shromáždění mužů, Maria s božským dítětem v předstíni ve shromáždění žen. Jakmile však Ježíš ve dvanáctém roku věku svého po zákonu Mojžíšově plnoletým se stal, t. j. vyšel z poručnictví pěstouna svého a stal se synem zákona (thory), přicházel nejen s rodiči svými, ale již i sám do sbornice se modlit, rozjímat o slovu božím, jež tak mnoho proroctev o něm obsahovalo a jehož tajemný smysl on sám všemu lidu měl vyjeviti.

Mimo to o třech hlavních svátcích: o Velikonocích, Letnicích a o slavnosti stánků putovali každoročně do svatyně jerusalemské, aby se tam zúčastnili společných obětí slavnostních a duše své svatým nadšením naplnili. (Didon, l. c., Hattler S. J., *Das Bild der Mutter*, str. 136, a násl.)

Hle, tak vypadal tedy, rozmilý v Kristu, zevnější život svaté Rodiny; prostý, tichý, na pohled bozvýznamný, ničeho nápadného ani vzrušujícího na sobě nemající. »Není tu nic zvláštního, nic překvapujícího, nic, co by se na pohled odchylovalo od obyčejných pravidel lidských,« tak soudí slovatný Didon (l. c. 151.) o skrytém životě Ježíšově, a slova ta platí v plném významu svém o sv. Rodině celé. Nejnápadnějším bylo snad ovšem ještě, že Rodině té nikdo ani toho nejmenšího vytknouti nemohl, co by se se zákonem božím neshodovalo. A přece to bylo právě, co Rodině té ceny dodávalo, co ji činilo vzornou rodinou, spořádanou, že všichni členové její, plně věrně povinností stavu svého, svorně a jednomyslně usilovali nejen o časné, ale i o věčné blaho své, že svědomitě se snažili dostáti vznešenému úkolu, Bohem rodině uloženému. Na to však lidé obyčejně málo dají; u nich platí

jen skvělý život, zevnější lesk, nádhera a bohatství. Za tou příčinou ani sv. Rodina zvláštní vážnosti se v Nazaretě netěšila, ba když božský Spasitel v prvním roce veřejného působení svého také ve sbornici nazaretské vystoupil, pobrdli jím vlastní krajané jeho, řkouce: »Není-liž tento tesař — odkudž má tedy moudrost tu i moc?« (Mat. 13, 54. 55.) Ovšem, tak soudí jen povrchní, krátkozrací lidé — jinak soudí však Bůh, jehož oko i nejtajnější záhyby srdce proniká. Ten při pohledu na všecku utajenou tu krásu skrytého, spořádaného života sv. Rodiny zajisté totéž zvolal, jako kdysi o chrámu Šalomounově: »Dům tento jsem posvětil, i budou tu oči mé a srdce po všechny dny.« (3. Král. 9, 3.) A do této skryté svatyně tří blahoslavených srdcí nahlédněme i my, r o z j í m e j m e ještě i

II. vnitřní život jejich, a přesvědčíme se, že svatá Rodina byvši rodinou spořádanou, byla i rodinou šťastnou.

1. Rodin opravdu šťastných našli byste za našich dnů málo. Celé moře bídy, zármutku a nářku rozlévá se takřka po zemi, pohřbchu však lidé namnoze sami v ně se vrhají. Co tak mnoho rodin nešťastnými činí, je vlastní špatný, převrácený život jejich. Kdyby vyklidily z přibytků svých vše, co Bůh zapovídá, co s úkolem řádné rodiny křesťanské nikterak se neshoduje, žily by zde na zemi přese všecka nahodilá utrpení jako v polovičním ráji. A nebylo by k tomu třeba ani výstavných paláců, ani rozsáhlých statků, ani nahromaděných kapitálů, nýbrž maličkosti jen: spokojeného srdce, totiž srdce opravdu křesťanského. Vždyť člověk vůbec může býti šťasten přece jen v srdci svém; chybí-li to zde, tož ani celý svět se všemi poklady svými šťastným ho neučiní. Jestliže tedy svatá Rodina v prosté chaloupce své jako v ráji žila, pocházelo to odtud, že štěstí její ze srdce spokojeného pramenilo. Bohatou nebyla, statky vezdejšími neoplývala, ba ani po nich netoužila. Nikdy netrápila se sžíravou otázkou: »Co budeme zítra jísti anebo co budeme pít anebo čím se budeme odívatí?« Bylať přesvědčena, »že jest jí nejprve hledati království božského, vše ostatní pak, čeho třeba, že bude jí přidáno«. (Mat. 6, 31.—33) A tak měla každý den, čeho míti chtěla, a to z té jednoduché příčiny, poněvadž po ničem netoužila, než čeho každodenně potřebovala, to pak vydělal poctivě sv. Josef s chovancem svým pilnou prací vlastními rukou svých. Z toho uzrálo jim prvé rozkošné ovoce rajske: svatá spokojenost až do nejhlubších záhybů srdce.

Naproti tomu jak docela jinak vypadá to, rozmilí v Kristu, v tak mnohých rodinách křesťanských, u lidí, kteří nikdy dosti nemají, ba čím více mají, tím více si žádají: potravu nejen na zítra ani na zimu, nýbrž na léta, oděvu a peněz celé zásoby. V srdcích takových zrají jedovatá jablka rajske: starost a trud, zármutek a nepokoj, závist, lakomství a nespokojenost. A tak mnohé rodiny křesťanské samy život si otravují. Bůh něco takového ani nechce

ani neporoučí, zde platí přísloví: jak si kdo ustele, tak si lehne. Proč nevyplejete, přátelé drazí, plevel takovou ze srdcí svých? Tak sličné a přece tak prostě píše sv. Pavel: »Kofenem všeho zla jest žádostivost, již někteří puzeni pobloudili od víry a uvedli se v bolesti mnohé. My však, majíce pokrm a čím bychom se odívali, dosti na tom mějme.« (I. Tim. 6, 8.—10.)

2. Další zlaté jablko rajske, jež uzrálo v domácí zahrádce sv. Rodiny, vyrostlo z blaživé svornosti její, především svornosti manželské. »Požehnanou mezi ženami,« Pannou neposkrvněnou a spolu Rodičkou boží byla Maria — a přece jsouc dle vůle boží chotí chudého tesaře, považovala ho vždy tím, čím opravdu byl: hlavou svojí, hlavou rodiny, a proto ctíla a vážila si ho, milovala ho čistou láskou, sloužila mu ochotně a vlídně až do smrti jeho a byla mu pokorně poddána ve všem, co se domácnosti týkalo. A Josef, muž věkem ctihodný, životem spravedlivý, jsa si vědom vznešeného úkolu, k němuž Bohem byl povolán, byl vždy věrně oddaným ochráncem a živitelem matky Spasitelovy. A tak byli skutečně jedna duše, jedno srdce a v příbytku jejich kvetlo nezkalené štěstí svatého domácího míru, rodinného pokoje.

Ovšem každá žena nemá muže, jakým byl sv. Josef: muže »spravedlivého«, jak sv. evangelium ho nazývá (Mat. 1, 19.), a nelze popřít, že nejedna s mužem svým má pravý kříž, aneb jak často slyšíme, pravé peklo na zemi. Pravda však i jest, že každá žena není Marií Pannou, ba ani z daleka není jí podobna. A zuřili v nejedné křesťanské rodině pekelný svár, rozbroj a hněv, zášť, různice a nezřídka i pranice, pochází to odtud, že mnohá žena jest pravým opakem Marie Panny, poněvadž sama chce býti hlavou rodiny, muže svého však nejraději by viděla choditi v sukňích. A přidruží-li se k tomu ještě ostrý, nezřídka zlolajný jazyk, pak není divu, že v rodině jde vše naopak, že v ní nevládne řád dle vůle boží, ale spíše nepořádek, zmatek a rozvrat. Kdyby žena změnila a uspořádala nejprve srdce své, pýchu pokorou křesťanskou nahradila a jazyk svůj na uzdě držela, věru, že by na tisíce rodin, jež peleším lotrovským se podobají, změnilo se ve spořádanou, šťastnou domácnost, v příbytky míru a požehnaní.

3. Třetím štěstím konečně, jež vykvetlo v tichém zátiší nazaretském, byla čistá radost, jaké dožila se Maria Panna na božském dítěti svém a svatý Josef na zdárném chovanci svém. Sv. evangelium líčí nám radost tu jako nejdůležitější událost z celého skrytého života Ježíšova krásnými slovy: »Ježíš byl jim poddán a prospíval moudrostí a milostí u Boha i u lidí.« (Luk. 2, 51. 52.) A chvála ta platí o božském Spasiteli nejen pokud byl dítětem a mládenečkem, ale i když jinochem se stal a v muže dospěl, až do té doby, pokud tichý, blaživý domov nazaretský neopustil. Říká se, že zdárné děti jsou korunou rodičů — čím byl teprve Ježíš přesvaté rodičce své i ctnostnému, spravedlivému pěstounu svému! Praví-li o něm sv.

evangelium, že »jim byl poddán«, jest nám tomu rozuměti tak, že je téměř na rukou nosil. Ovšem, aby dospělé děti na rukou je nosili, tak přáli by si rodiče všichni, není-liž pravda, rozmilí v Kristu?

Leč, přátelé drazí, něco takového nepřináší si dítky na svět hned při narození — to jim dlužno teprve vštípati, k tomu je třeba poněáhu je vychovati. Mladý stromeček, když vyrosté z jádra nebo z kořene vyrazí, jest plánětem; má-li nésti vzácné a chutné ovoce, musí býti oštěpen, ušlechtěn. Nuže, rozmilí, číňte tak i s dítkami svými! Pohleďte do Nazareta v příbytek sv. Rodiny. Světnička ta byla nejen dílnou, nejen místem pilné, svědomité práce, nýbrž i místem vzdělání a ušlechtění, školou ctností a bázně boží, lásky k Bohu, vlasti a národu, domek ten byl domem modlitby, upřímné, vroucí bohoslužby. Proto však byla sv. Rodina nejen rodinou dle vůle boží spořádanou, nýbrž i rodinou šťastnou, a chudá chaloupka její byla příbytkem svaté spokojenosti, svornosti, pravého rodinného blaha a štěstí. Dle vzoru tohoto zařídte i křesťanské příbytky své, vštěpujte drahým dítkám svým od nejútlejšího mládí jejich slovem i vlastním příkladem nejen lásku k pilné, vytrvalé a poctivé práci, která dle vůle boží jest prvním zdrojem lidského blahobytu na zemi, nýbrž neopomíňte také dáti jim pravého křesťanského vychování, vzdělání a ušlechtění. Nezapomínejte, že »dítky křesťanské vychovávati znamená ke Kristu je vésti, jak sličně praví sv. Karel Bor. Za tou příčinou dbejte toho dále, aby i dům váš byl domem modlitby, sídlem sv. křesťanských ctností, místem pravé upřímné zbožnosti. Pak i příbytky vaše, a byť i to byly prosté chaloupky doškové, budou požehnány, i o nich platiti budou slova Hospodinova: »Dům tento jsem posvětil, i budou tu oči mé i srdce mé po všecky dny.« (3. Král. 9, 3) Pak i rodiny vaše budou nejen rodinami dle vůle boží spořádanými, nýbrž i opravdu šťastnými. Amen.

Neděle devítník.

Povolání naše.

»Boha se boj, přikázání jeho ostříhej
neboť to jest všechen člověk.«
(Kaz. 12, 13.)

Dělníci, o nichž dnešní evangelium vypravuje, byli sice za různých dob voláni na vinici, ale všichni do konce při práci setrvali. I my jsme povoláni na vinici boží v různých dobách, všichni máme s ochotou pracovati a věrně setrvati.

Bůh ustanovil práci týkající se spásy naší duše. Jen proto jsme na světě, abychom s bázní a třesením na spáse té pracovali (Fil. 2, 12.), a sice pokud den jest, neboť přijde noc, kdy

žádný více nebude moci pracovati. (Jan 9, 4.) Na vinici volal Bůh od počátku světa buď sám aneb skrze Mojžíše, proroky, vlastního Syna, apoštoly a církev sv. Volá stále, a přece málo jest těch, kteří vážně práce se chopí. Mnozí ani nezačnou a jiní pracují s nechutí a práci ani nedokončí.

Kdybychom se kterýkoli z nás nalézali na malém člunu bez vesla uprostřed široké řeky a silným proudem byli unášeni, zajisté bychom s hrůzou myslili na to, co nás asi potká, až budeme zaneseni do širého moře. A život náš jest přece neustálým proudem, který nás unáší do moře věčnosti; a mnohý přece v brozné lehkomyšlnosti ani nemyslí, jaký osud asi čeká, kde se otne ubohá duše.

Jak by se změnil celý život člověka, jak obnovena by byla celá země, kdyby každý vážně uvažoval, že nebude tu stále, ale pro jiný svět jest povolán, že ztratí vše, nedokončí-li řádně práci toho života; že získá vše, zachrání-li svou duši. Proto uvážíme dnes, že povoláním naším jest, abychom životem bohumilým připravili se na věčnost, a co znamená to, cíle toho dojíti a co minouti ho.

Pojednání.

I.

Stavíme-li budovu, máme hned na mysli účel, k čemu budova má sloužiti. Pošetile by si počínal, kdo by stavěl a nevěděl nač, bude-li to příbytkem lidským či stájem či stodolou. Stavíme-li na vlastní půdě, svým nákladem, máme jediné právo ustanoviti, k čemu má sloužiti, a považovali bychom za veliké bezpráví, kdyby nám v tom někdo bránil a jiný účel zamýšlel.

A právě Bůh to jest, který stvořil svět a vše, co na něm jest, a v nevystihlé moudrosti dal všemu tvorstvu a každému jednotlivci určitý cíl. Stvořil vše z vlastního podnětu a vlastní moci, jemu přísluší jediné rozhodovati, a bylo by bezprávím a pošetilostí největší jiného účelu jeho dílu podkládati. Bůh dal nám život a jen Bůh sám může určiti, k čemu máme života užívati. Vše, co máme, náleží Bohu. Oči, uši, jazyk, ruce, celé tělo a duše se všemi mohutnostmi a schopnostmi jsou od Boha, Bůh jest jejich pánem.

Vše kolem nás — slunce, vzduch, země, pokrm, zvířata, lidé — náleží Bohu, který je stvořil a to vše za zvláštním účelem. Nesmíme darů těla a duše, tvorstva celého užívati dle libovůle, nesmíme rozhodovati nad sebou, nad časem, životem. ale žiti v neustálé odvislosti od vůle boží a tázati se stále: »Pane, co chceš, abych učinil?« A Bůh zjevil nám účel náš »Nemáš na světě sídla stálého,« praví, »svět jest přípravou pro věčnost nevyšlovně blaženou. Jsi stvořen, abys konal vůli mou ne pro mne, ale ku svému štěstí; čím více vykonáš, tím větší bude odměna. Běda, zanedbáš-li povinností; pak tě čeká věčnost hrozná a nej-

výš bolestná!« Boha se boj a přikázání jeho ostříhej, neboť to jest všecken člověk!

Báti se Boha, nade vše milovati, uctívati a sloužiti, to jest úkol člověka, zaměstnání nejpřednější. Na Boha máme stále mysliti. »Kde jest náš poklad, tam i srdce naše« (Mat. 6, 21.); ráno zasvětití práce celého dne Bohu, a večer zase za všechny milosti poděkovati.

Toužíme-li opravdově po spáse duše, budeme o tom rádi a často mluvití, vyhledávati osoby, které Boha milují a vzájemě se poučovati. »Z hojnosti srdce mluví úcta,« pravil božský Spasitel. (Mat. 12, 34.)

Poněvadž spása duše jest záležitostí nejdůležitější, třeba, aby skutky všechny shodovaly se s vůlí boží.

Mnozí sice odřikají obvyklou modlitbu denní, navštěvují v neděle a svátky mši sv., vykonají velikonoční sv. zpověď — a to je vše, co Bohu přinesli. Všecken ostatní čas, všechny snahy a námaby obracejí na věci časné a na věčný cíl úplně zapomínají.

A přece Bůh to zařídil, že vše, cokoli kolem sebe vidíme a slyšíme, a na sobě zakoušíme, mělo by nás odstrašovati od přílišné péče o věci časné. Kdokoli se honil za slávou, penězi a rozkošemi, každý došel brzy zklamání, trpkosti a zahanbení.

A přálo-li někomu štěstí, že věci těch dosáhl, netěšil se z nich dlouho, staly se mu tyranem a otrávil celý život jeho.

A konečně přibližuje se stále více smrt. Kdybychom dosáhli všeho, co srdce ráčí, kdybychom žili v klidu a pokoji nerušeném, kdyby žádná nehoda nás za života nestihla, jak dlouho to bude trvati? Smrt překvapí a ukážeme se před tváří věčného soudce.

Pán Ježíš. věčná pravda, upozornil nás výstražnými slovy, řka: »Pole člověka jednoho bohatého přineslo hojně úrody; i přemýšlel sám u sebe a řekl: Co učiním, neb nemám, kde bych shromáždil úrody své? Vím, co učiním. Sbořím stodoly své a nadělám větších, a tu shromáždím všechny věci, které se mi urodily, i zboží svá. A dám duši své: Duše, máš mnoho zboží složeného na mnohá léta, odpočvej, jez, pij a hoduj.« I řekl jemu Bůh: Blázne, této noci požádám duše tvé od tebe, to pak, cos připravil, čím bude? — Tak jest, když někdo shromažďuje poklady a není bohatý v Bohu.« (Luk. 12, 16) V hodinu, kdy nejméně budeme připraveni, odvolá nás Bůh ode všeho co máme, a ukážeme se ve své chudobě a nahotě před svým soudcem. A tu vidíme něco zvláštního. Tolikráte slyšíme o této pravdě, vše nás na ni upomíná, ale člověk se jí zbavuje jako dotěrné mouchy.

Každé chvíle umírá někdo blízko nás, a my přece na smrt svou nemyslíme; ke hrobu doprovázíme zesnulého a na smrt svou zapomínáme; umírají přátelé a známí, pláčeme nad rakví jejich a na smrt svou nechceme ani vzpomenouti. Nemáme ani hodinu života ve své moci, dnešní den může býti mnohému z nás poslední, ale my si počínáme, jako bychom tu ještě dlouhá léta zůstali. A přece po smrti ihned následuje soud. Jak se povede

těm, kteří starali se jen o to, aby se jim dobře vedlo, a pro Boha a spásu duše času neměli? »Přijdou bázlivě, v myšlení na hříchy své,« praví Písmo sv., »a obviňovati je budou nepravosti jejich proti nim se postavující.« (Moudr. 4, 20.) »Odejděte, zlořečení,« bude zníti výrok soudce věčného. »Zbloudili jsme s cesty pravé a světlo spravedlnosti nesvítilo nám; co nám pomohla pýcha, co chloubá s bohatstvím? Vše pominulo jako stín; co přineslo ukájení hříšných chřtíčů, vše se rozplynulo jako kouř. (5.) Naše těla hnijí v hrobě, naše domy, pole, skvosty a peníze mají už jiní, a za několik dní přijde jméno naše v zapomenutí, památka naše uhasne v srdcích lidských.« — Nyní teprve poznají smysl slov Spasitelových: »Co ti prospěje, kdybys celý svět získal a na duši škodu trpěl?« (Mat. 16, 26.) Co prospělo ti, dosáhl-liš, čeho chtěl, ba více, než jsi chtěl, kdyby ti náležely statky celého světa, pyká-li nyní duše od Boha věčně zavržená! Co jsi vyzískal, ztratil jsi, a nyní stojíš před Bohem chudý a nahý! Nyní poznáváš, co je to zachránit duši, a co duši ztratit!

II.

Co znamená zachrániti, co znamená ztratiti duši? Písmo sv. praví: »Bůh na počátku učinil člověka a zanechal ho v ruce rady jeho a přidal mu přikázání svá.« (Sir. 15, 14.) Dal člověku svobodnou vůli, ne aby dle libovůle jednal, ale dle přikázání se řídil. »Budeš-li zachovávat přikázání, zachovají tebe.« Předložil ti vodu i oheň, k čemu chceš, vztáhni ruku svou. »Před člověkem jest život i smrt, dobré i zlé, co se mu bude líbiti, dáno bude.« (15, 16.)

Mohl-li Bůh zřejměji a výrazněji říci, že život náš na zemi jest dobou zkoušky? Život věčný a smrt věčná leží před námi, co chceme, bude nám dáno.

Často slyšíme slovo věčnost a velice zřídka uvažujeme o ní. Pro lásku, jakou máte ku své duši, jakou mlti musíte, zapřísahám vás, zbavte se roztržitosti a hluku světa, vyhledejte si na chvíli samotu, zavřete oči a vážně se ptejte sebe: jak dlouho trvá věčnost?

A přidávejte století ke století, tisíciletí ke tisíciletí, milliony k millionům — a jste přece pořád jen na začátku věčnosti, nabrali jste jen kapku vody z nekonečného oceánu. A až se duch váš ztratí v nekonečné dáli, řekněte k sobě: pro tu věčnost mám se starati, v krátké době, jež mi od Boha na světě jest dopřána, má se rozhodnouti věčný můj osud! Volba to nejvyšší osudná mezi věčným životem a věčným zavržením. Napomínáte-li mládež, aby použila vzácného času a naučila se věcem vážným a rozumným, říkáte: Pamatuj, že dle píce bude celý život tvůj, šťastný neb nešťastný. A my bychom měli nechati minouti týdny, měsíce a roky, aniž bychom uvážili, že pracujeme pro věčnost?

Napomínáme mnohého, který pro nějaký podnik nešetří námahy ani zdraví, aby se šetřil, že jest jen jednou na světě. Ale

ten se brání a říká: »Zdař-li se mi ten podnik, mám celou budoucnost dobře zajištěnu.« Zda-li se namáháme také my, aby se podnik, starost o spásu duše, vydařil, a tak celá věčnost byla dobře zajištěnou? Kdyby rozum nebyl zaslepen a vůle nebyla zvrácena, poznal by každý ihned, kde musí napsati všechny síly, aby duši zachránil; nebylo by možno, aby se staral člověk jen o věci časné, jsa stvořen pouze pro věčnost.

Či nezasluhuje vše, co nás na věčnosti čeká, tolik práce a namáhání, jaké věnujeme za prospěchem časným? Uvážili jste vážně, co nabízí Bůh, a co nabízí svět? »Ani oko lidské nikdy nevidělo, ani ucho lidské nikdy neslyšelo, ani na srdce lidské nikdy nevstoupilo, co Bůh připravil těm, kteří ho milují.« (1. Kor. 2, 9) Blaženost, kterou Bůh slibuje, nedovede duch náš ani pochopiti a srdce naše ani tušiti. Proto pravil božský Spasitel: »Radujte se a veselte se, neboť odplata vaše hojná jest v nebesích.« (Mat. 5, 12.) A kdy chce Pán Ježíš, abychom se radovali zde na světě? Když budou nás lidé světa pronásledovati, nenáviděti proto, že jsme křesťany a věrnými učedníky Krista.

Jak veliká musí býti blaženost věčná, jestliže pouhá vzpomínka na ni má nás v největších utrpeních naladiti k radosti a jásání!

Sv. apoštol Pavel zkusil to na sobě, a řekl, proč se radoval v utrpení. »Mám za to, praví, že utrpení tohoto času nejsou rovna budoucí slávě, která se zjeví na nás.« (Řim. 8, 18.) Zkusili to mučedníci, vesele kráčeli na smrt; zpívali nadšené písně, když plamen zžíral jejich těla, když dravé šelmy na ně se vrhaly, když meč se blýskal nad hlavami jejich. Proč my tak nečiníme, když svět ke hříchu svádí, neb bolest svírá srdce naše? Zlu odopíratí a povinností zůstati věrným, vyžaduje sice od nás obět a sebezapření, ale Bůh nekonečně bohatý, všemohoucí a věrný slibuje nám za vše odplatu nevýslovnou.

Slíbí-li světský panovník, že nás sám odmění, nečekáme odměnu nepatrnou, ale odměnu, jež odpovídá jeho moci, vznešenosti a bohatství; slíbí-li nebeský vládce, Bůh nejvyšší dobrotivý, odměnu, pak ta odměna jest nad pomyslení velikou. Nekonečný Bůh dáti může jen nekonečnou odměnu, a tu také přislíbil: »Já sám budu tobě odměnou velikou velmi.« (1. Mojž. 15.) Sebe sama chce nám dáti, abychom měli plnou účast na jeho blaženosti. Proto volá žalmista Páně s nadšením: »Kterak rozmnožil jsi, ó Bože, milosrdenství své! Synové lidští v zastření křídel tvých (v ochranu) doufati budou; opojeni budou z hojnosti domu tvého a proudem rozkoše své budeš je napájeti (35, 8.) a kochati se budou v množství pokoje.« (36, 11.)

Krátký čas života na zemi pracovati a věčnou radost a blaženost skliditi, to je náš účel, naše povolání na světě. Ne však každý ho dosáhne; tak mnohý mine se svým cílem. Boha dosáhnouti znamená vrchol blaženosti a štěstí: »Ani oko lidské nevidělo . . . , co Bůh připravil těm, kteří ho milují.« Boha ztra-

titi, minouti se cíle, znamená vrchol neštěstí a hrůzy: »Ani oko lidské nevidělo, co Bůh připravil těm, kteří ho nenávidí!« Jako radost v Bohu je nekonečně blažená, tak trest pro zpronevěru a neposlušnost vůči Bohu, jest nekonečně veliký a brozný. Jako nechápeme radost vyvolených, nemůžeme zde pochopiti trest zavržených. »Na soběto poznáš,« volá prorok (Jeremiáš) S. Z., »jak věc zlá a hořká jest, opustiti Boha svého.« (Jer. 2, 19.) Byl jsi třeba bohat, bydlel v krásném příbytku — ale nyní jsi chudý a nahý před Bohem, a příbytky nebeské jsou ti uzavřeny. Tolik jsi užíval světa, tělu holdoval, hlavu zdobil, a nyní vše to pomínulo, věčná hanba a trápení bude tvým údělem, červ svědomí nepřestane hlodati, oheň nikdy neuhasne.

A nyní se rozhodněme, buď pro vodu či oheň, pro nebe či pro peklo, pro radost či bolest věčnou. Pamatujme si, že Bůh nebývá posmíván. Co bude člověk sít, to bude i sklízeti. Kdo rozsévá v těle, z těla bude žíti zahanbení a zavržení. Svět žádá tolik služby a tak špatně platí; Bůh žádá čistotu srdce, spravedlnost a tak velice odplácí.

»Chce-li kdo přijíti za mnou, volá Spasitel, zapři sebe, vezmi kříž svůj a následuj mne . . .« Bez sebezapření, bez kříže a utrpení se nedostaneme za svým Spasitelem, a bez Spasitele je věčnost brozná a děsná. Zvrhlí lidé za nepatrnou odměnu zapírají víru, zřikají se blažené věčnosti; za nevýslovnou odměnu na věčnosti přinášíme my nepatrné oběti; vždyť obět sebe větší u porovnání s odměnou věčnou jest velice malou. »Jho mé je sladké, pravil Pán Ježíš, a břímě lehké.« Za to svět využije celého člověka v otroctví hříchu a zanechává zklamaného v zoufalství, pomoci neumí a také nechce. »Boba se bojme, přikázání jeho zachovávejme, neboť to jest všecken člověk.«

Dle Kleutgena S. J. V. *Strk.*

Kázání na neděli devítiník.

(Proč a jak máme pracovati.)

»Co tu stojíte, celý den zahálejíte?«
(Mat. 20, 6.)

Dnešní sv. evangelium obsahuje velmi mnoho poučných věcí, z nichž každá by zasluhovala, abychom o ní rozjímali.

Poslední slova: »Mnoho jest povolanych, ale málo vyvolených«, měla by v nás vzbuditi spasitelnou bázeň před boží spravedlností a již sama o sobě byla by bohatým předmětem ku kázání. Podobně také i slova dobrého hospodáře: »Příteli, nečiním tobě křivdy, zdaliž oko tvé jest nešlechtné, že já dobrý jsem« dost a dost by nám toho pověděla o šeredné vlastnosti lidské, o závisti.

Dále i poctivost šlechetného hospodáře, kterýž nejen smlouvenou mzdu náležitě vyplatil, ale i těm, kteří méně pracovali, dal více nežli zasloužili, jest výmluvným napomenutím, abychom nikdy nepoctivostí se neživili, ale dávali každému, co komu patří. Jak jsem pravil, tyto a podobné věty ze sv. evangelia mnoho nám podávají k rozjímání, ale o těch nechť každý sám v soukromí přemýšlí, my dnes ku svému povzbuzení vyvolíme za předmět rozjímání slova nebeského hospodáře: »Co tu stojíte, celý den zahálejíce«, abychom přesvědčili se, proč máme pracovati a jak máme pracovati.

Jsou to otázky velmi důležité, na kteréž bohužel mnozí proto zapomínají, protože jsou toho bludného mínění, že pohodlný, lenivý život, jest na světě to nejlepší.

P o j e d n á n í.

I.

My musíme pracovati, protože to chce Bůh, a on to proto chce, poněvadž nám práce ku prospěchu těla i duše jest nevyhnutelnou.

Otevřeme-li knihu Job, čteme tam v kapitole 5. tato slova: »Člověk rodí se ku práci, a pták k létání.«

Jak záleželo Bohu na tom, aby člověk pracoval, o tom poučuje nás život prarodičů našich v ráji. Vždyť nepostavil je Hospodin do rozkošné zahrady, aby tam zaháleli, ale aby ji »vzdělávali a ostříhali«. Tak poučuje nás první kniha Mojž. 2, 15. Ovšem že práce ta, kterouž konali dokud ještě hřích neznali, šla jim velmi lehce od ruky a nepůsobila žádné bolesti a žádného unavení, ale práce byla to přece.

A to když platilo před hříchem, jak pak nemělo by to tím spíše platiti po hřichu spáchaném?

Proto řekl Hospodin k člověku: »V potu tváře své jísti budeš chléb, dokavadž se nenavrátiš do země, z kteréž vzat jsi; nebo prach jsi a v prach se obrátiš.« (Gen. 3, 17.) Takových míst najdeme v Písmě sv. starého zákona více rovněž i v zákoně novém. Ale toto jediné nám stačí k dnešní úvaze. Ostatně, zdaliž sám Pán Ježíš nesvití nám tu sám nejlepším příkladem? Copak asi činil v těch letech, dříve ještě, nežli veřejně vystoupil, aby úřad Otcem nebeským na něj složený, úřad vykupitelský vykonal? Víme, že až do 30. roku věku svého bydlel v Nazaretě u své sv. matky Panny Marie a sv. pěstouna Josefa. A dále víme z Písma sv., že sv. Josef byl prostým chudým tesařem. O tomto skrytém životě Páně v Písmě sv. se nám nic nepraví, jen tolik tam čteme, že »odešel do Nazareta s rodiči svými a byl jim poddán«. Protože Rodička boží a sv. Josef chudě se živili, nezbyvalo Pánu Ježíši nic jiného, nežli aby jim v pracích jejich pomáhal. A protože »byl jim poddán«, jich poslušen, proto konal i nejnižší práce v domácnosti, které mu Rodička boží prikazovala, a proto pomáhal sv. Josefu v obstarávání jeho řemesla,

kdykoliv si toho přál. Tak poučuj nás o tom sv. otcové církevní.

A když pak po tři leta veřejně učil, divy konal, i cesty daleké a unavující, zdaliž to nebyla práce? Práce ta byla daleko obtížnější nežli v Nazaretě, vždyť čteme v Písmě sv., že Pán Ježíš častokráte býval zemdlen, a jednou na lodičce usnul, ačkoliv kolem zdvihla se prudká bouře, až se lodička přikrývala vlnami. Tu máme zajisté ten nejmocnější a spolu nejlepší doklad, že není nám dovoleno nečinně trávit dny života našeho, ale že povinni jsme pracovati, dokud žijeme. Když mohl Pán Ježíš pracovati, jenž přece žádného hříchu neučinil, jak bychom my směli lenošiti, když z hříchů přčetných takřka ani nevycházíme? To když uvážíme, pak porozumíme tím spíše slovům božského Hospodáře, když řekl: »Co tu stojíte, celý den zahálejíce?«

Bůh tedy naši práci chce, toť zřejmé, ale i náš užitek časný i věčný si toho žádá.

Z vlastní zkušenosti víme, že přiměřená práce naše tělo sílí. Uvedu příklad. K missionáři P. Cataldovi přistoupil jednou divoch, již pokřtěný, a děkoval mu, že ho naučil pracovati a řekl: »Když jsem lenošil, říkával jsi, pracuj, pracuj, a nyní nemohu bez práce ani býti živ. Jednou když jsme odbyli žně, řekl jsem manželce své, dnes učiníme si svobodný den, ale když bylo poledne byli jsme od lenosti své více umdleni, nežli kdybychom pilně byli celý den pracovali.«

A pak, zdaliž člověk neklade se spokojeně na své lůžko, když pilně celý den pracoval?

A u starších lidí často můžeme pozorovati, že jim to za těžko přichází, když pro slabost více pracovati nemohou, poněvadž práci byli zvyklí.

Než tělo má úlohu daleko podřízenější nežli duše, a právě co se této týče, doznati musíme, že práce jí ku prospěchu slouží.

Práce má tu dobrou vlastnost do sebe, že potlačuje zlé žádosti, zabývá člověka užitečnými myšlenkami, kdežto lenost jest počátkem všech nepravostí.

Jen lenivostí a netečností se stalo, že David král cizoložství a vraždy se dopustil. Jen lenivostí se stalo, že král Šalomoun ku konci svého života, již jako stařec pošetilemu modlářství se oddal.

Všimněme si jen života rodin, nebo jednotlivců, a přesvědčíme se, že jako stojatá voda hnije a působí, že pak množství hmyzu v ní se pohybuje, tak také i duše člověka lenivého zasypána bývá nesčetnými hříchy, a hnije pro žalář věčný.

Patrně tedy, že člověk, nechce-li si škoditi tělesně i duševně a nechce-li se protiviti vůli boží — musí pracovati.

Práce ale zama ještě nedostačí, důležité jest, jak člověk pracovati má a o tom v dílu

II.

Člověk musí pracovati s čistým svědomím a dobrým úmyslem. —

Pohleďme na př. do úlu včelního. Jaká tam neúnavná pilnost. Co zásob hbité včelky nastřádají, aby mohly býti v době nepohody z čeho živý.

Jaké to výmluvné napomenutí pro každého křesťana, aby také i sobě ze své práce zásob si nastřádal, nikoliv snad pouze pro tento život vezdejší, ale i co možná nejhojnějších pro věčný život. Zde na světě nemáme místa pozůstávajícího, jsme jen poutníky v tomto slzavém údolí, jsme tu jen chvíli, a proto byla by práce naše marná, kdybychom měli na starosti jen své tělo, a na věčnost nepamatovali. Bohužel takových pracovníků jest více než mnoho. Co se mnohý namáhá a dnem i nocí prací se zabývá, ani už den Páně nesvětí, ať je to svátek anebo neděle, jest pravda, v tom ohledu jest pilným, až mnoho pilným, ale co pak z toho za užitek má? On pracuje pro sebe, ale ne pro Boha a Bůh přece neodplacuje než jen skutky a práce pro něho samého učiněné. Takovému člověku pak směle můžeme říci slovy sv. evangelia: »Co tu stojíš, po celý čas svého života a zahálíš?«

Neklamnou tedy pravdou jest, že práci musíme počínati i dokončiti ve »jménu Ježíše Krista«, jak nás Písmo sv. napomíná, vždy »k větší cti a slávě boží a k našemu spasení«. Toť ono heslo, které často míval v ústech i srdci sv. Ignác, zakladatel řádu Tovaryšstva Ježíšova.

K tomu uvádím ještě jiný příklad. V roce 1885 zemřel dne 2. srpna missionář P. Gabriel, právě když se chystal založiti novou stanici missionářskou v končinách jižní Afriky. Doprovázen svým spolubratrem, jménem Příhodou, plavil se s ním na lodičce po řece, aby na určené místo se dostali. Mezi tím co se plavili, zachvácen byl horlivý missionář tak silnou horečkou, že dostavilo se krvácení, které nedalo se zastaviti. Této nemoci také podlehl, jsa teprve šest let knězem. Když dobrosrdečný fráter pozoroval smrtelnou bledost zbožného kněze, pravil k němu: »Du chovní otče, vy umíráte.« Ale missionář odpověděl: »Ne, dříve ještě chci pro Boha mnoho pracovati, a pak umřít.« Tato poslední slova ať jsou nám poučením, s jakým úmyslem musíme i my práce své konati. Ať Bůh nám delšího neb krátkého věku popřeje, vše jedno, ale pro Boha musí býti všecko obětováno, jinak zásluhy z toho nemáme. Dobrý tento úmysl často tedy obnovujeme, zvláště když ranní modlitby své konáme, a když večer na lůžko se klásti máme, zpytujeme se, jak jsme úmyslu tomu dostáli. Při práci své častěji za dne na Boha pamatujeme, obětujeme jemu všechny své myšlenky, slova i skutky.

Ale aby úmysl náš se zdarem se potkal, musíme v milosti boží žíti. Tomu nás učí dnes evangelium. Hospodář, jenž dělníky sbíral na vinici svou, musil zajisté dělníkům dáti potřebné ná-

stroje, aby práci lehčeji vykonali. Tou vinicí rozumí se naše spasení a nástroje jsou milost boží. Jako bez přiměřených nástrojů vinice zkopati, zřítí, upravití se nedá, tak i spasení se nedoděláme, není-li v duši náš klíč k otevření nebe — milost boží.

Ostatně, vždyť známo jest to podobenství o hodech svatebních, jež Pán Ježíš vypravoval a o tom hostu, jenž roucha svatebního neměl. »Příteli, kterakž jsi sem vešel, nemaje roucha svatebního?« řekl nebeský hostitel, a totéž platilo by také i nám, kdybychom bez milosti boží k hodům nebeským přijítí chtěli.

Proto máme-li a dosud-li jsme ji neztratili, pilně pečujme ji zachovati, zvláště vroucně se modleme, zlým příležitostí se nej-svědomitěji se vyhýbejme, a častým přijímáním sv. svátostí se posvěcujme, aby v nás zůstala a se rozmnožila. A jestliže kdo tak nešťastným byl, že o milost boží se připravil, ať jen nelesí, ale zase o ni včas se postará, aby až přijde den odplaty, nemusil slyšeti trpká slova: »Co jsi tu stál celý den života svého zaháleje?«

Pohlédněmež se ještě krátce po tom, co bylo předmětem naší úvahy Pracovati musíme, poněvadž Bůh tak chce a duši i tělu našemu to prospívá. Pracovati musíme z lásky pro Boha, a s čistým svědomím. To byly hlavní myšlenky našeho rozjímání.

Vštipme si tyto myšlenky hluboko do paměti i srdce našeho a ve skutku je vykonávejme, abychom až nebeský hospodář peníz odplaty rozdělovati bude, slyšeli slova potěšitelná: »Služebníče věrný, nad mnohým ustanovím tebe — vejdi v radost Pána svého.« Amen.

Na Hromnice.

Tajemství dnešního dne.

»Když se naplnili dnové očišťování Marie dle zákona Mojžišova, nesli je do Jerusalema, aby ho postavili před Pánem.«
(Luk. 2, 22.)

Dnešní svátek má dvojitý ráz: jest to svátek Marianský, nazýváme jej proto očišťování Panny Marie čili Hromnice, jest to však také svátek Páně, slavímeť tu také památku na představení Pána Ježíše v chrámě. Poněvadž pak oba příběhy, očišťování Panny Marie a představení Pána Ježíše spolu souvisí, jelikož Maria při svém očišťování božské Jezulátko nebeskému Otci v chrámě představila, tvoří oba příběhy předmět společného svátku.

To naznačuje církev sv. ve chvalozpěvech a modlitbách kněžských hodinek, jakož i při mši sv. Některé části jsou společné

marianským svátkům, jiné části, ano i sváteční modlitba, zabývají se skoro výlučně představením Pána Ježíše v chrámě.

Dle ducha církve sv. chceme se také dnes oběma příběhy zabývatí a hleděti vniknouti do tajemství dnešního dne a proto budeme rozjímati:

I. o očistování Panny Marie a

II. o představení Pána Ježíše v chrámě.

Prosme Rodičku boží, aby nám vyprosila milost, a abychom v pokoře se přičiňovali o čistotu srdce, abychom hodní byli, před Bohem v jeho sv. chrámě se představití.

Pojednání.

I.

Jak asi nutkalo Pannu Marii, když božské Jezulátko porodila, tento poklad nésti do chrámu, do »stánku božího s lidmi!« (Zjev. 21, 3.) Jak ráda byla by nebeskému Otci v jeho domě děkovala za tak bohaté požehnání, které jí, dívce Páně udělil, jak ráda by byla ihned jemu obětovala »požehnaný plod života svého!« (Luk. 1, 42.) Ale zákon zakazoval jí i jejímu Synu přístup do chrámu. Neboť starý zákon prohlašoval za nečistou každou matku, která porodila pacholátko. Nesměla do kostela vejíti, ničeho posvátného se dotknouti. Teprve čtyřicátého dne bylo jí dovoleno či spíše přikázáno do chrámu přijíti a zde přinést obět očistovací a obět díků. A když bylo pacholátko první její synáček, měla jej s sebou vzítí a když byla očištěna, před Bohem postaviti. Do té doby však byla jak matka tak dítě vyloučeny z kostela jako hříšníci, kteří nejsou hodní před obličejem božím se ukázati.

Když již každá israelitka asi tíhu tohoto zákona těžce pociťovala, když v touze po Bohu kletbu hřichu těžce snášela, jak veliká asi potom byla obět, kterou jí zákon přikazoval, pro Marii, Rodičku boží, milosti plnou, neposkvrněnou!

Než neplatí o Panně Marii slova, která řekl král k choti své Esther: »Ne pro tebe, ale pro všechny jiné toto právo ustanoveno jest?« (15, 13.) Bůh jí propůjčil již tak neslýchané výjimky od obyčejných zákonů, že bychom za samořejmé pokládali, že jí vysvobodil i od tohoto zákona. Od počátku ochránil jí před kletbou hřichu tak, že byla bez poskvrny hřichu prvotního počata. Sama počala z Ducha sv. a její andělská čistota nebyla ničím poskvrněna. Porodila Syna božího a zůstala Pannou. Tento zákon asi Pannu Marii také neváže, mohli bychom mysliti, zákon mluví jen o ženách, které přirozeným způsobem počaly a hříšného člověka porodily. Panna Maria však jest nade všechny ženy povznešená. Její Syn není »z vůle muže, nýbrž z Boha zrozen« (Jan 1, 13.), neboť »Duch sv. sestoupil v tebe, praví anděl k ní, a moc Nejvyššího zastíní tebe, proto co se z tebe svatého narodí, slouti bude Syn boží.« (Luk. 1, 35.) Panna Maria jest čistá a bez poskvrny, nepotřebuje očistování, jest bez všelikého

hříchu, nepotřebuje smírné oběti, aby ji Bůh přijal. To vše Maria věděla a přece se předpisům zákona podvolila. Ptáme se: proč tak učinila.

Předně tajemství vtělení Syna božího bylo ještě před lidmi zatajeno, nemohla je ještě odhaliti. To se mohlo státi teprve v hodině, kterou Bůh ve své moudré prozřetelnosti pro to určil. Proto zakrývala výminečnou přednost panenského početí a postavila se na roveň ostatním ženám, které zákon za nečisté prohlášoval.

Dále měla Panna Maria, jako Pán Ježíš sám, zákonodárce, zákonu se podrobit, zákon uznati a dle něho se řídit. Či měla prohlásiti, že nepodlehá zákonu, když Syn její pravil: »Nedomnívejte se, že jsem přišel zrušit zákona nebo proroků, nepřišel jsem rušit, nýbrž naplnit?« (Mat. 5, 17.) Maria měla býti nejměrnější následovnicí svého Syna, měla nejsvědomitěji konati vůli boží a tak měla dokázati, že jest matkou Pána Ježíše nejen dle těla, nýbrž ještě více dle ducha.

Konečně chtěla nám dáti hrdinný příklad, jak věrně máme zachovávatí zákon boží, ukazuje nám tím tak jasně pokoru srdce svého a vřelou lásku svou k Bohu.

Pohlédněte jen na Rodičku boží, jak se ke chrámu přibližuje, jak nebeský poklad svůj v náručí nese. Nevýslovná hodnota jí obestírá a přece jak skromně kráčí; oči její směřují k dítěti, které na čistém srdci jejím spočívá. Je plna pocitu, že jí jest Bůh na blízku, jest plna pobožnosti, plna pokory.

Podává knězi hrdličku v zákonitou smírnou obět. Následujte ho v duchu k oltáři, kde hrdličku usmrcuje a kde krev její na smíření proti oltáři kropí. Čekala ještě u dveří. U vsí pokoře si asi vzpomínala, že si není vědoma žádného hříchu, žádné nečistoty, kletby svého pokolení, kterou nevinně na sebe vzala. Ale s krví oběti své, která oltář zabarvila, volala k Bohu o milost a spasení. Nejen chudoba ji nutila obětovati hrdličku, obraz nevinnosti; nikoli! nebylo by se slušelo, aby obětovala beránka, nerozumného beránka, když nesla na rukou Syna božího, který se stal člověkem, aby na zemi se ukázal jako »beránek boží, který snímá hříchy světa.« (Jan 1, 29.) Krev jeho nebude jen o odpuštění volati, očistí svět, obmyje lidi od hříchů.

Učte se z toho, milí křesťané pokoře, pokorně smýšleti, pokorně jednati! Maria, plná milosti, čistoty, tak vyznamenaná, nevynáší se nad jiné, staví se jim na roveň; vše, co se ní velikého stalo, nepřičítá svým zásluhám, nýbrž milosti boží, proto nechce před jinými lidmi žádného zvláštního vyznamenání, nehledí, aby se jí ostatní všimali, ji chválili, jí pochlebovali, po čemž lidé jinak tak snadno dychtí. Podrobuje se svědomitě zákonu a plní jej až do poslední písmeny, a s celou odevzdaností svého srdce Bohu, jehož vůle jest jediným pravidlem jejího konání.

Učte se také, křesťané, pokoře, která se nad jiné nevynáší, jinými neopovrhne; učte se pokoře, která, co dobrého na sobě má, sobě nepřičítá, nýbrž Bohu, dárci všeho dobrého; učte se

pokoře, která jest spokojena s místem, které jí Bůh určil, a nedychtí po slávě, ať zasloužené, ať nezasloužené.

Učte se pokoře, abyste chyby a hříchy své uznali a s upřímnou lítostí se z nich zástupci božímu vyznali, když Maria, ačkoli byla čista, smírnou obět v ruce kněze položila.

Učte se pokoře, abyste se vůli boží podrobovali a zachovávali přikázání, která jsou vám dána, nejen přikázání boží, nýbrž i přikázání církevní a to právě tak svědomitě a věrně jako přikázání boží. Když dle slov sv. Cypriana nemá za otce Boha ten, kdo církve nemá za matku, měl by Bůh míti zalíbení na poslušnosti vůči sobě, když matku církve neposlušností zarmucuješ? Přikázání církevní jsou oporou přikázání božích. Či ctí Boha, jak si to Bůh žádá a zaslouhuje, skutečně ten, kdo v neděli a ve svátek mši sv. neslyší a celý den zábavě věnuje? Zdržel se smyslých nepravostí, které jsou ošklivostí před obličejem Hospodinovým, ten, kdo se o půst nestará? Bude milovati z celého srdce Boha ten, kdo ani jednou za rok svých hříchů ve sv. zpovědi se nezbaví, s Bohem se nesmíří a toto smíření velikonoční přijímáním neoslaví?

Učte se od Marie dávatí dobrý příklad. Proč se náboženská lhostejnost za našich dob tak velice rozšiřuje? Zdaž ne proto, že se vlivuplní mužové a ženy o své náboženské povinnosti nestarají? Člověk je zvyklý dívati se nahoru. Co nižší lidé u vyšších vidí, rádi to napodobují. Co děti u svých rodičů, podřízení u svých představených vidí, dle toho se také řídí.

Proto zachovávejte přikázání boží a církevní. To očistuje srdce vaše, vzdaluje je zlého, vede je k dobrému a propůjčuje pravou moudrost životní, která záleží v tom, abychom hleděli dosáhnouti posledního věčného cíle svého. Tam však nevede jiná cesta než cesta dle vůle boží. Proto také praví žalmista Páně: »Zákon Hospodinův jest neposkvřněný, jenž obracuje duše, svědectví Hospodinovo jest věrné, jež dává moudrost maličkým.« (18, 8.)

II.

Když kněz vykonal očišťovací obět, vrátil se k Panně Marii, která u dveří čekala. Vzal druhou hrdličku, která měla býti usmrcena jako zápalná obět. Této oběti směla Maria s Jezulátkem přítomna býti. Když se již duše její k Bohu pozdvihla, když ještě při smírné oběti stála opodál, nyní pozdvihl se duch její s vůní obětního masa, aby nebeského Otce velebila a jemu se klaněla. Jak vřelá byla její pobožnost, jak vřelá její horlivost! Vždyť věděla, že zde není samotna se svou obětí. Nikoli hrdlička, kterou na oltáři oheň spaloval, byla jejím obětním darem, na rukou držela »beránka, kterýž zabit jest od počátku světa.« (Zjev. 13, 8.) Vždyť nadešel okamžik, kdy měla svého prvorozeného Syna představití.

Bůh totiž v zákoně poručil, aby mu věnován byl každý mužský prvorozený jak od lidí, tak od zvířat. Tento zákon měl

israelitům připomenouti, že Bůh, když dal prvorozené egyptské zabít, israelských ušetřil, aby je učinil svým národem. Měl jim připomenouti, že jsou majetkem božím. Proto byla čistá zvířata spálena, nečistá za čistá vyměněna. A prvorození z lidí musili rovněž býti Bohu představeni, obětováni, pak však za jistý obnos vykoupeni.

Ovšem tento zákon byl významný u každého israelity. Ale jaký význam měl u Pána Ježíše? To věděl on sám a jeho nejvyšší matka, která se svým snoubencem sv. Josefem božské Jezulátko před Pánem postavila.

Pán Ježíš byl prvorozený Syn Panny Marie, proto náležel Bohu, z něhož ho počala. Jest však také jednorozený Syn boží a jako takový majetkem Boha Otce. Jest však také prvorozený mezi lidmi, jak dří o něm sv. Pavel: Má býti »prvorozený mezi mnohými bratřími.« (Řím. 8, 29.) Kristus Pán jest blavou lidstva. Když on se Otcí obětuje, celé lidstvo Bohu se zasvěcuje. Když se Kristus Otcí obětuje, naplňuje se, co předpověděl královský prorok: »Duše má jemu živa bude: a símě mé sloužití bude jemu. Zvěstován bude Hospodinu národ budoucí: a vypravovati budou nebesa spravedlnost jeho lidu, kterýž narozen bude, jež učinil Hospodin.« (Žalm 21, 31, 32.)

Představení Pána Ježíše v chrámě není jen poděkováním za vysvobození israelitského prvorozenstva z moci anděla smrti, nikoli, jest to obět pravého beránka velikonočního, jehož krev veškeré lidstvo před věčnou záhubou zachrání.

Panna Maria představila Syna svého jako posvátnou obět Otcí nebeskému na smíření hříchů celého světa, jemu ke chvále a oslavě. A Pán Ježíš již tehdy naplnil, co prorok Isaiáš (53, 7.) o něm píše: »Obětován byl, protože sám chtěl.« Sám se Otcí nebeskému nabídl na smíření za hřích celého světa.

S jakým zalíbením pohlížel Bůh na svého milovaného Syna! Řekl židům: »K čemu jest mi množství obětí vašich? Sýt jsem« (Isaiáš 1, 11), zde se mu líbil obětní dar.

Ale ještě nepřišel čas dokonati obět. Přijata byla, ale později měla býti dokonána. Proto musila Maria dítě své za ustanovenou cenu vykoupiti. Byl její Syn nyní volný? Náležel jí? Obdržela ho ovšem nazpět, ale jen, aby ho vychovala pro jeho vznešené obětní povolání. Nevidíte obětní nůž nad ním? Simeon stařec držel jej jí před oči, an dří: »Aj, položen jest tento ku pádu a ku povstání mnohým v Israeli, a za znamení, kterémuž bude odpíráno, a tvou vlastní duši pronikne meč, aby zjevena byla mnohých srdcí smýšlení« (Luk. 2, 34), jest to meč utrpení, který Synu jejímu smrt připraví.

Vykoupí dítě své a vloží cenu do rukou kněze, který donášší peníze do pokladu chrámového. A když nadejde doba, kdy má Syn boží obět svou dokonati vezmou kněží peníze z pokladu chrámového, aby zakoupili Syna člověka, ale vloží peníze do špinavých rukou zrádcových. Tím však bude Kristus, jak ho stařec Simeon opěvuje, spasením božím, Spasitelem, které Bůh

sešle. Potom ztratí se temnota, která dnes nenechává viděti pravdu, potom vyjeví se tajemství, které Krista obklopuje, tu se objeví jako »světlo k zjevení pohanům a k slávě lidu svého israelského« (Luk. 2, 30, 32.), těch, které si Bůh vyvolil za svůj majetek, za své právo.

Nyní Kristus nastupuje slavnostně úřad svůj jako náš prostředník u Otce svého. Když se Otci svému obětoval, jemu se představil jako prvorozený rodiny boží, i nás v obět svou přijal; neboť hlava nežije pro sebe, nýbrž pro celé tělo.

To si, milí křesťané, budeme dobře pamatovati, že nás Kristus dal Otci svému jako jeho majetek. Obětoval se a tím nás vykoupil z otroctví, ano z rukou onoho padlého anděla, který vychází, aby zabíjel duše, aby je připravil o život milosti, aby je uvrhl do hříchu a záhuby.

Tato obět Kristova nám však jen tehdy přinese a udrží svobodu, když sami sebe dáme Bohu v majetek, když se budeme za majetek boží pokládati, když se nikdy hříchem od Boha neodloučíme.

Na křtu sv. poddali jsme se Bohu, když jsme s vírou i přikázání boží přijali, zlého ducha, jeho skutků a pýchy jeho se odřekli.

Proto držte se pevně víry, pravd, které učí, povinností, které ukládá! Zůstaňte stále v milosti, kterou vám Bůh na křtu sv. udělil nebo ve svátosti pokání obnovil! Tato milost jest světelné roucho, které označuje dítky boží a činí vás podobnými tomu, jenž jest světlem k zjevení pohanům.

Když si zachováte milost a vůli boží věrně konati budete, bude Bůh se zalíbením Otce na vás pohlížeti; a když se také někdy meč utrpení a zkoušek ukáže, oddělí od vás jen to, co se Bohu nelíbí, dokoná obět vás samých, která, spojená s obětí Krista Pána, vám věčnou odměnu zajistí a zaslouží.

A potom budete jednou ve věčné blaženosti Bohu s očištěným srdcem představeni od Krista, prvorozeného bratra svého, a jako dobří služebníci vejdete do radosti Páně a jako milované dítky do jeho dědictví. Propůjč nám to všem Pán za cenu oběti své a na přímělu Panny Marie. Amen.

Dle Plattnera *Jan N. Jos. Holý*, O. Praem. farář v Holišově.

Hromnic.

»A aj člověk byl v Jerusalemě, jemuž bylo jméno Simeon, a člověk ten byl spravedlivý a bohabojný, očekávající potěšení israelského a Duch sv. byl v něm.«
(Sv. Luk. 2, 25.)

Slavnost dnešní mariánská nazývá se na východě setkání se Simeona, vzor to muže, jemuž tak velikou chválu vzdává svaté evangelium, který nám ukazuje cestu, již můžeme šťastně vejíti k objetí Pána našeho. Jest to cesta označena čtverou předností, která musí krášlit každého křesťana pravého: spravedlivost, bohabojnost, naděje a přebývání Ducha sv. v takové duši.

Teď jest okřídleným slovem: důstojnost lidská. V čem se důstojnost lidská shledává, jest nezdědká člověka zahanbení. Blud vplížil se i v tento názor. Slavnost Panny Marie nám dává příležitost, abychom se očistili od bludného, ano hříšného názoru o důstojnosti lidské, což bude předmětem našeho rozjímání posvěceného Panně Marii.

P o j e d n á n í.

Zvrácené myšlenky vedou k zvráceným skutkům. Dnešní slavnost Hromnic má krásné dějiny, svědčící, jak sv. církev ku pravé důstojnosti povznášela své dítky. Den tento býval dnem pustých, pověrčivých a nemravných zábav lidu pohanského. Nebudu líčiti podrobnosti, které se zachovaly v souvěkých spisovatelích. Aby odstranila nemravné, pověrčivé zvyky, zavedla církev sv. slavnost Hromnic, slavnost svící, a zasvětila ji Panně Marii a představila jim vzor muže, pravý vznešený charakter k následování, který může s radostí na sklonu vysokého věku říci: Nyní propouštíš, Pane, služebníka svého v pokoji. — Tou důstojností lidstva ohání se leckterý vyvrhel, o kterém by se mohlo vším právem říci: Boha se nebál a lidí se nestyděl.

Byla snad důstojnost lidská při hanebných slavnostech »luperkálií« (vlčí slavnosti), které se v tento den konávaly? Co ponižujícího, škodlivého, hříšného bylo v nich! Podobně dnes důstojností lidskou se ohání tak nedůstojný mnohdy člověk. Co jest důstojnost lidská? a v čem jest? Zajisté v tom, aby člověk jednal vždy rozumně, aby rozum byl světlem osvěcen s nebes, to jest sv. věrou. Co člověka dělá člověkem, jest především rozum a jest jeho vůle svobodná, což obé všem ostatním pozemským tvorům schází. Proto člověk jen tehdy důstojně jedná, když jest tím, čím jest více než zvíře, lépe než ostatní tvory, rozuměji, šlechtněji a krásněji jedná. Všechny ostatní tvory vedeny jsou pudy a vášněmi a zákony jim danými. Nemáme zvířeti za nedůstojné žítí po zvířecku. Však člověk by nedůstojně jednal, kdyby nejednal dle rozumu. Rozum pak sám má světlo s nebe, to jest onen zákon rozumový v nás: svědomí, které nás vede k Bohu a ukazuje cestu k němu. Ona nás učí pravé důstojnosti božích

rozumových tvorů. Ta pravá důstojnost jest označena na sv. Simeonu: spravedlností, to jest onou měrou božskou, která dává každému, což jeho jest: Bohu, což božního, bližnímu, což bližního, svému já, též, což jemu náleží.

Každé překročení spravedlnosti jest zohavením lidské důstojnosti. Kolik nespravedlivých věcí spáchají leckterá ústa, která se ohání důstojností lidskou. Kolik lží, přísah, svědectví falešných, pomluv srovná člověk s »důstojností lidskou«, když zapomene a zavrhne rozum a svědomí v sobě! Kolik bezpráví proti manželce srovná manžel s důstojností lidskou. Jakmile opustí člověk rozum a jeho úsudek svědomí, které nám diktuje, co mravné a co po vůli boží konati máme, pak jsme nedůstojní obrazové boží. Kolik to nedůstojného bláznovství a kolik nemravností srovná nesvědomitý se svou důstojností lidskou. I vrah Wascinski dovolával se důstojnosti lidské před soudem. První stránka důstojnosti lidské leží v moudrém, spravedlivém jednání. Kniha přísloví (14., 16.) to praví krásně v Písmě sv.: »Moudrý bojí se, uchyluje se od zlého; ale blázen přeskakuje a doufá.« — Těch mužů, kteří tuto důstojnost zachovávají, jest velmi málo, za to však bláznů, kteří přeskakují všechnu slušnost a spravedlnost, jest »počet neskončený«, jak praví Šalomoun. Proto tolik lidí mluví o důstojnosti lidské a srovná s ní všechny hříchy proti desateru. Nemají pravý názor o důstojnosti lidské. Kéž se očistíme od toho bludu na přímluvu Panny Marie, abychom rozumně a spravedlivě jednali po příkladě sv. Simeona.

K té spravedlnosti patří však také **b o h a b o j n o s t**. Tato vlastnost jest zvláštní přednost naší povahy lidské, která dodává jí důstojnost vysokou. V bázni boží leží pevnost, stálost naší povahy, či jak se říká tak často cizím slovem »charakter«. Co jest to charakter či povaha? To znamená ve svém jednání, nazírání a smýšlení nedati se řídití jen měnivou choutkou, náklonností aneb prospěchem, nýbrž nezměnitelnými zásadami rozumu a víry, která rozum osvětluje. Člověk bezcharakterní jest jako třtina na větru, závislý od okamžiku a choutky. Pro výhodu okamžiku dá všechny nezměnitelné zásady v šanc. Přetvářka, lež, nevděk, zrada vše jest mu vhod, jen když mu z toho plyne výhoda. Okamžitá čocovina Esauova převáží nejlepší zásady. To jest nemoc moderní duše. Jinak muž bohabojný. Ten má již jednu míru svatou pro své jednání a od ní se nedá odloučiti. Ta svatá míra pro jednání důstojné jest: rozum a svědomí. Vezměte našeho sv. Jana Nep., jaký vznešený charakter, proto že měl bohabojnost. Tato bohabojnost jej učinila hrdinou a mučedníkem. Vezměme sv. Jana Sirkandra, jehož 50letá památka blahořečení r. 1910 se konala. Jest to moravský sv. Jan N. z dob třicetileté války. Mučedník zpo- vědního tajemství. Odkud ta síla jeho povahy: z rozumu sv. vírou osvětleného. Tuto důstojnost silné povahy nalézáme tam, kde jest bohabojnost. Člověk Boha se nebojící jest schopen každé zrady nejhorší. Už i ti světáci to doznávají. Sám Goethe psal kdysi radovi Schlosserovi: »Charaktery, které můžeme ctítí, již prořídly.

Opravdu cítiti můžeme jen to, co samo sebe nehledá . . . musím doznati, že nesobecké charaktery podobného druhu jsem v celém svém životě našel jen tam, kde jsem našel hluboce zakofeněný život z víry, která měla nezměnitelný základ, jaksi sama na sobě spočívala, nezávisela na čase, na duchu jeho a jeho vědě. Ano tak tomu jest. Simeonové rostou ze srdce plného sv. víry, spravedlnosti a bázně boží, proto mají tak silnou naději, že nikdy nezoufají.

Proto ty zbožné duše Panně Marii se zasvětivší jsou tak pevné, že i svět jim tu stálost v dobrém, pevnost v kříži odepřítí nemůže, kdežto duše bez podkladu pevné víry jest skutečný plášť a třtina na větru. Taková křesťanská duše očekává potěšení od Boha vždy a proto sv. veselí, jakého svět nemůže dáti ani svými zábavami ani svými vnadami, jest vždy jeho majetkem. Sv. duše se příliš nermoutí, protože v jich srdcích jest naděje na nehynoucí potěšení všem, kdož Boha v srdci nosí. Ubohá duše, která nemá této sv. naděje. Co duši dělá vznešenou a důstojnou, nejsou ani tak velké skutky zevnější, to jest spíše ten sv. klid, se kterým člověk pracuje vše, trpí a snáší v šťastných i nešťastných chvílích. To mu dodává vysokou cenu a důstojnost, a chrání ho před mnohým zlem, které bývá následkem duše nezakotvené v Bohu. To nám dotvrzují muži pohané i věřící, že duše v dobrém nestálá sama sobě jest trestem. Sv. Augustin ve svých vyznáních (I, 1.) to praví, že »Ty jsi to poručil, Pane, a tak tomu jest, že každá mysl bez uzdy jest sama sobě trestem.« Pýcha sama sebe trestá, lakota sama sebe užírá, smilstvo samo sebe mstí. Filosof Seneka (Epist. 22) praví, že »neřest vypije větší díl vlastního jedu.« Sv. Písmo nám proto dí: »Spravedlnost povyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.« (Př. 14, 34)

Pro hřích není žádná naděje. Co jest hřích? Každý víte, jest to vzpoura proti vůli boží. Svědomí nám to dobře praví a dává výstrahu, ale pro hříšníka marně, nebo Duch sv. nepřebývá v duši, která poddána jest hříchu. O sv. Simeonovi dí sv. Písmo: »Duch svatý byl v něm.« Jak krásné to svědectví o tomto posledním proroku, který už Spasitele na své lokty vzal; Duch sv. byl v něm. Toť vrchol spojení s Bohem, zřeknutí se hříchu. Jak daleko stojíme v tom bodu pod Simeonem. Literatura znešvařena vši špatností jest školou hříchu; umění se svou nahotou jest školou pohanství, následek toho jest, že není místa pro Ducha sv. v srdcích, kde kraluje hřích. Když není Ducha sv. v srdci pro jeho hříšnost, není také vůdce k Ježíši Spasiteli. V Duchu sv. byl veden do chrámu, Duchem sv. byl poučen o slově božím vtěleném, které na lokty vzal a poznal; konec pouti své v pokoji. Toť cesta pro nás všechny: spravedlnost základ, bohabojnost stupeň další, živá naděje, dokonalost života v spojení s Duchem sv. Pak slyšíme slovo boží, pak i vezmeme na lokte, ale i do srdce a v pokoji řekneme: Nyní propouštíš služebníka svého v pokoji. Amen.

Fr. Vaněček.

Na neděli prvou po devítniku.

Pamatování na utrpení Páně přináší ovoce stonásobné.

Napsal Dr. Karel L. Řehák.

1. Rozkošný to obrázek líčí nám dnešní sv. evangelium. Pán Ježíš uprostřed shromážděného lidu přednáší podobenství o rozséváči a semenu, a podobenstvím tím líčí zároveň i sebe a dílo své. Nebo právě vypravováním podobenství tohoto rozsévá símě slova božího, jež dle půdy, do jaké dopadá v srdcích posluchačů, přináší i užitek mnohonásobný, anebo také hyne bez užitku.

Avšak Pán Ježíš od doby, kdy před svým nanebevstoupením nařídil apoštolům svým: »Jdouce učte všechny národy, učíce je zachovávat všecko, cožkoli přikázal jsem já vám«, rozsévá semeno i dále ústy svých apoštolů, kněží a jáhnů, kteří jsou členy církve na Petrovi vzdělané, a rozsévati bude až do skonání světa.

Jestliže ale dědici sv. apoštolů rozsévají símě slova božího při všech příležitostech a po všechny doby, činí tak způsobem obzvláštěm právě v době nynější, kající, jež začala již minulou nedělí, a jest přípravou na světovou událost brozného utrpení, ale i slavného z mrtvých vstání Páně. A jestliže símě slova božího nepadá ani na cestu, ani na skálu, ani do trní života obyčejného, pozemského, nýbrž do srdce ochotného a pravdám božím přístupného, přináší věru užitek mnohonásobný, stonásobný.

A kdy a kterak služebníci církve Páně rozsévají símě slova božího?

Stává se tak hlavně v kostelích a při službách božích. Ano kněz již celým vystoupením v chrámu Páně, i beze slova jest již kazatelem slova božího, zejména hlasatelem umučení Páně, jež jest nejmocnější pohnutkou, abychom semenu slova božího srdce své dokořán otevřeli, by ono kýženého užitku přineslo.

2. Na umučení Páně pamatují již roucha církvevní, v nichž kněz služby boží konává.

I klade přes hlavu bílé roucho, zvané *humerale*, na ramena. A to pamatuje na roušku, kterou Pánu Ježíši při jeho umučení hlavu přesvatou zahalili, pak mu do ní bili a posmívali se žkouce: »Hádej nám, Kriste, kdo tě udefil!«

Kněz zahaluje celou svou postavu řízou bílou, zvanou *alba*, a opásává se provazem, zvaným *cingulum*. I pamatuje tak na bílé roucho, do kterého obléci ho dal pro potupu, jako nějakého blázna, král Herodes, a pak provazy svázaného odeslal ku Pilátovi.

Roucho na levé ruce, zvané *manipulum*, a štola položená knězi křížem přes prsa pamatují na mrskadla, jimiž byl Spasitel v domě Pilátově od snových vojnů brozně ztrýzněn.

Roucho mešní čili *kasula* svrchu na knězi připomíná červený, hrubý, vojenský plášť, který Pánu Ježíši vojáci na rozšle-

hané tělo oblékli, prvé než ho Pilát lidu představil slovy: ›Ejhle člověk!«

Kříž, jenž svrchu na rouchu mešním bývá vyšit, pamatuje na kříž, s kterým se Spasitel ubíral ku svému místu obětnímu na Kalvárii.

Robatá pokrývka hlavy kněze, čili b i r e t, pamatuje pak na traovou korunu Páně.

Jestliže kdo patří na kněze, ku mši svaté takto se ubírajícího, a celým svým zjevem Spasitele za nás ukřižovaného připamatujícího, zdali jest možno, aby při mši svaté lelkoval, různými tlachy se bavil a jiných pohoršoval? Kdo ale z pohledu na kněze béře sobě příčinu, aby s myslí sebranou, kající, zbožnou oběti mše svaté obcoval, zajisté při ní nabude užitku stonásobného pro duši svou!

Ba bude pak i v p ř í b y t k u s v é m na obět Spasitele svého rád vzpomínati. Odívaje se z rána rouchy svými pamatovati bude na Spasitele, jemuž v rouchách cizích hrozné potupy se staly. Obouvaje nohy své bude pamatovati na bolestnou cestu Páně na Kalvárii. Přikrývaje hlavu svou bude vzpomínati na krvavou korunu Páně. A odstrojujc se u večer vzpomínati bude na Spasitele, jehož z rouch jeho pod křížem vysvlékli, aby zadostčinil: i za nahotu prvorodičů po jich hříchu, i za nepravosti jeho vlastní. A takto kdo bude přicházeti do chrámu, přijme hned z rána dobré semeno do srdce svého, jež mu ponese dobrého, přeuzitečného semena po celý následující den.

3. Jestliže ale již pouhý zjev kněze k bohoslužbě se zjevujícího na umučení Páně pamatuje, činí tak ještě daleko více obět mše svaté, kterou koná. Ovšem, vždyť mše svatá není ničím jiným, než stálým, nekrvavým opětováním krvavé oběti Pána Ježíše na kříži. Ba mše svatá připomíná hříšnost lidí od počátku, i neskonale obětování se Spasitele za usmíření veškerých provinění lidstva, i konečnou jeho vítězoslávu.

Tak modlí se kněz při mši svaté před stupni oltářními střídavě se zástupci lidu, totiž s ministranty, modlitby lkající, jsouce hluboce sklonění, na znamení, že všichni pro své hříchy nejsme toho hodnými, předstoupiti před nejsvětějšího Boha.

Vystoupiv po stupních k oltáři, říká kněz střídavě s lidem *Kyrie eleison*, t. j. Pane, smiluj se nad námi! jakožto ohlas kajících vzdechů celého Starého zákona, v němž se lidstvo na příchod Páně připravovalo.

Potom pěje *Gloria in excelsis Deo*, t. j. Sláva na výsostech Bohu, jakožto ohlas radostného příchodu Messiaše na svět.

Po případných modlitbách čte kněz epištolu nebo něco z proroctví o Messiaši; potom hlásá *evangelium*, pamatující na učení Pána Ježíše za života jeho pozemského, jež končívá vyznáním víry, čili *Credo*.

Potom svléká kalich, na památku obnažení Spasitele při umučení, a obětuje nebeskému Otci chléb a víno, po-

dobně jako učinil Spasitel, když při poslední večeři nejprve chléb a víno požehnal, pak v tělo i krev svou proměnil a apoštolům svým rovněž tak učiniti velel, řka: »To čiňte na mou památku!«

Potom volá kněz všechny svaté nebešťany jako za účastníky k té podivuhodné oběti Páně, proslovuje Sanctus, sanctus, sanctus, t. j. Svatý Pán Bůh zástupů.

Po krátké modlitbě pak říká nad chlebem i nad vínem zázračná slova Páně, jimiž chléb v tělo a víno v krev Páně proměňuje, a pak jedno i druhé shromážděným věřícím za obecného ticha při pozdvihování ukazuje, aby na ně hleděli, nikoliv zraky k zemi sklánějíce, a se jim v nejhlubší úctě klaněli.

Po modlitbě, jež nás naučil sám Spasitel, Pater noster, t. j. Otčenáš, je svaté přijímání, jež pamatuje na pohřeb Páně. Po modlitbách děkovacích zpívává při slavné mši svaté kněz slavnostní zpěv: »Ite missa est!« t. j. Rozejděte se; mše svatá jest dokončena. Ten připomíná přeradostné vzkříšení Páně, po němž Spasitel apoštoly své rozeslal učit všechny národy; pročež na památku tu čítáno bývá ještě jedno evangelium.

Nábožné duše, mši svaté přítomné, podobají se přeblahosla-vené Bohorodičce, jež s Janem miláčkem a s kající Magdalenou pod křížem Páně stála. —

4. Kdo o těchto věcích při mši svaté rozjímá, zdali že jest možno, aby se mu ona zdála příliš dlouhou? Kdo s nábožností o ukrutné smrti Syna božího za nás uvažuje, zdali možno, aby mši svatou lehkovážně zanedbával, zejména ale v dny sváteční? A kdo mši svaté s patřičnou pozorností i nábožností přítomen jest, zdali možno, aby ze slov Páně, z vnitřních vnuknutí při mši svaté neodnášel si domů a do prací svých požehnání stonásobného?

Proto, moji draží! přicházejte sami rádi k službám božím, kde se slovo Páně rozsévá; pobízejte a přivádějte k nim i své milé příbuzné, známé i sousedy, vyznávající tak přede všemi lásku svou ku Spasiteli svému, abyste i vy od něho jednou uslyšeti mohli: Pojdte, moji věrní! Že jste vy mne vyznávali před lidmi, i já vás vyznám před svým Otcem, jenž jest v nebesích. Amen.

Neděle první po devítíniku.

Nestejný výsledek slova božího.

»Vyšel rozsévač, aby rozséval sítě své.«
(Luk. 8, 5.)

Jako každá věc má svůj účel, tak i hlásání slova božího.

»Jděte a učte všechny národy,« poručil Pán Ježíš apoštolům a jejich nástupcům v církvi katolické; »učte je zachovávatí všechno, cokoli jsem přikázal vám. Kdo uvěří a pokřtěn bude, spasen bude; kdo pak neuvěří, bude zatracen.« (Mat. 28, 1.)

Účel slova božího jest, aby vešlo jako símě do srdcí lidských, zapustilo kořeny a přineslo ovoce. Výsledek však závisí od posluchačů, jak tito slovo boží přijímají. V dnešním podobství udává božský Spasitel čtverý osud slova božího a poněvadž jest to pravda příliš vážná a důležitá, přidává výstražná slova: »kdo má uši k slyšení, slyš.«

O čtverém druhu posluchačů slova božího promluvíme dnes k vám, abyste poznali, ke kterému z nich kdo náleží a dle toho zařídil svůj život.

P o j e d n á n í.

1. Když rozséval rozsévač símě své, padlo jedno vedle cesty, i pošlapáno jest, a ptáci nebeští sezobali je. To jsou ti, kteří slyší; ale ďábel vynímá hned slovo boží ze srdcí jejich, aby nebyli spaseni. —

Ďábel, vtělená pýcha a vzpoura proti Bohu a pravdě, rozněcuje pýchu v srdci člověka, aby slovem božím pohrdnul. Jak to učinil prvním lidem v ráji, tak činí dosud. »Nevěřte, nic se vám nestane. Budete jako bohové.« »Náboženství, víra, učení Kristovo jest pro lidi slabého ducha«, šeptá ďábel; »tobě vše nahradí věda. Věda již zhasla všechna světla na nebi; není Boha, není duše, není věčnosti; po smrti všemu konec. Člověk je sám sobě bohem; co na světě užije, to bude mti; to je jediné štěstí; proto jez, pij a uživej světa a nedbej řeči kazatelů, kteří hlásají evangelium Kristovo a slibují nebe po smrti.« — Jakmile člověk ztratí pokoru a bázeň boží, propadá pýše a řtí se v záhubu. Martin Luther napsal o pýše: »Žádný anděl na nebi a žádný člověk na zemi nesmí posuzovati mé učení. Kdo mé učení odsuzuje, toho odsoudí Bůh; neboť ústa má jsou ústy Kristovými.«

Pýcha jej zavedla a zaslepila, upadl v prostopášnosti nejhoršího druhu a skončil život v zoufalství, nemaje ani chvíle pokoje za celý svůj život.

Všechno odboj proti církvi vychází z ďábla a pýchy; pyšný Boha nepřechopí, jenom pokorným dává Bůh tu milost.

Kdo chce slovu božímu rozuměti, musí se pokořiti a za milost osvětlení prositi.

2. Jiné símě padlo na skálu a vzešlé uvařlo, protože nemělo vláhy. To jsou ti, kteří slyší a s radostí přijímají slovo boží, ale nemají kořenů; ježto na čas věří a v čas pokušení odstupují.

Známo jest, že medvěd jest velikým milovníkem medu; vůně medu vábí ho z daleka. Lidé chtějíce medvěda polapiti, nastrojí mu med smíchaný kořalkou. Medvěd se opije a omámen nemůže se brániti, a bývá kyji ubit. — Ďábel činí podobně. Aby se člověka zmocnil, o víru připravil, ličí mu hříšné věci a zábavy jako něco půvabu plného. Člověk omámen a sveden zapomíná slova božího, dopouští se zlého skutku a duchovně ubit upadá do rukou a moci svůdce-ďábla, odkud jen milostí boží a opravdovým

pokáním možno se zachrániti a vyprostiti. — Jak uchrániti se před pokušením?

Papež Innocenc IX. uvedl generála Jesuitů, Aquavivu, který papeže navštívil, k zamčené skříni ve svém pokoji a řekl: »Víte-li pak, co je ve skříni uzamčeno?« »Zajisté nějaký vzácný poklad,« odpověděl generál. Papež otevřel skříň a objevila se rakev a u rakeve obraz klečícího papeže. »Jak víte,« pravil papež, »musím často rozhodovati o věcech nesmírně důležitých. Přijde-li pokušení, abych se uchýlil od spravedlnosti, otevru skříň a řeknu si: Jednej tak, jak bys jednal, až budeš odpočívat v rakvi a duše bude na věčnosti.«

Myšlenka na smrt, na odplatu chrání nás nejvíce před pokušením ke hříchu. »Pamatuj na poslední věci člověka a nehřešíš,« praví Písmo sv.

3. Jiné símě padlo mezi trní, a trní spolu vzrostlé udusilo je. To jsou ti, kteří slyšeli slovo boží, ale jdouce po pečování o zboží a rozkošech života bývají udušeni a nepřinášejí užitku.

Trní trojího druhu je tu závadou, že slovo boží užitku nepřináší.

a) Předně jsou to lidé, kteří jdou po pečování o věci světské. Každá starost o nějakou věc zabírá celou duši člověka, že sotva může na jinou mysliti. Je-li to starost o věci světské, nezbude času mysliti na věci nebeské a duchovní. Dvěma pánům nemožno najednou a zároveň sloužiti; jednoho bude člověk milovati a druhého zanedbávati. Přirozenost lidská však spíše se kloní ke zlému než k dobrému. Ve službě světu nalezneme vždy více lidí, kteří slouží tváří veselou; ve službě Bohu však lidí mnohem méně a často i tváří zasmušilou. Vnitřní síla, kterou slovo boží přináší užitek, jest látka. Tato však bývá trním světských starostí udušena, srdce lidské zeslabeno, že nedovede pozvednouti se k věcem nebeským. »Miluje-li kdo svět,« praví sv. Jan, »není lásky Otcovy v něm.« (I., 2. 15.)

Kdybychom pramen sebe mohutnější rozdělili na více pramenů a potůčků, nebude v žádném z nich mnoho vody. Kdo milovati chce více věcí najednou, nebude pro žádnou z nich veliké lásky. Obrátíme-li z pramene jeden odtok do vrchu a druhý dolů, poteče voda všecka dolů a do vrchu nepřijde ani kapky. Chce-li se starati člověk o věci, jež svrchu jsou, o věci nebeské a zároveň o věci, jež k zemi tihnou, o věci světské, pak všecka starost bude složena k věcem pozemským a věci nebeské nebude pamatováno. A jako řeka s počátku povstává jen z malých pramenů a potůčků a stále více nových potoků přijímá, až proudem se valí, jimž nemožno více odolati: tak děje se i v srdci člověka. S počátku starost o malé a nepatrné věci světské stále roste a přibírá větší a větší, až člověk unášen proudem starostí pozemských, že neslyší více slova božího, nestará se o ně, nepřijímá svátosti, vyhýbá se kostelu, zapomíná na Boha; a činí-li něco duchovního, nečiní to z lásky k Bohu ani pro spásu duše, ale

z ohledů světských a zistných. Tak starosti světské staly se trní, jež ssaje všecku vláhu ze země a nedá vzrůstati ušlechtiljším starostem o věci nebeské. — A tak celý život mnohého křesťana jest ustavičný shon po věcech titěrných. Kdy počne konečně mysliti na Boha? »Kde jest poklad, tam bude i srdce jeho.« (Mat. 6, 21.) Zapomene-li na záležitosti duše za zdravých dnů, zapomene na ně i při smrti; bude se chytati stébla, nitky života tělesného, sháněti se po lékaři, aby o několik minut život prodloužil; a na Boha ještě nevzpomene

Sv. Makarius převážel se kdysi s dvěma císařskými důstojníky přes řeku Nil. Tu pravil mu jeden z nich: »Jak jsi ty šťasten, ježto svět za blázna považuješ?« Sv. Makarius odpověděl: »Jak vy jste nešťastni, že se od světa za blázny dáte držeti!« — Kdo sloužil světu, dočká se nevděku; bude se věčně stydět, že se dal ke službě nedůstojné zneužití. Kdo slouží Bohu a hledá spásu duše, dojde sice posměchu u světa, u Boha však odměny a slávy věčné; sám pak ponese nebe za živa ve svém srdci.

b) Jiný druh trní, jež dusí slovo boží, jest zboží, bohatství; ne samo o sobě, ale když ho majitel nezřízeně shání a zneužívá. »Kteří chtějí zbohatnouti, upadají v pokušení a v osidlo ďáblové.« (1. Tim. 6) Jako v trní skrývají se zmije, ještěrky a různá havěť, tak bohatství skrývá pod pláštěm hříchy všeho druhu. Zřídka kdo bývá pánem svého bohatství a používá ho ku slávě boží, prospěchu bližního a spásu duše; většina ho zneužívá, stává se jeho otrokem ku své zkáze.

Kdo nezřízenou láskou shání peníze a přikládá jim srdce, pozná brzy ostré jeho trny; bývá sveden k bujnosti, pýše, prostopášnosti, ctižádosti, hýření, opilství a nestřídmosti, podvodu, krádeži, utiskování chudých, křivé přísaze i vraždě. Zacpává uši před slovem božím. Boha nepotřebuje; náboženství jest pro chudé a nešťastné; on má vše, postačí sám sobě. Saladin, sultán turecký, nejbohatší panovník světa, stále nenasytný a rovněž žádostivý, před smrtí poznal, k jaké pošetilosti srdce své naklonil. Poručil, aby při pohřbu bílé roucho, do něhož měl být zabalen, nošeno bylo na tyči po městě a voláno: »Hle, to je vše z bohatství, jež si sultán odnáší s sebou do hrobu!« — Jak úzko bude křesťanu, který pro starost o pozlátko světské zanedbal duši a povinnosti k Bohu!

c) Jiný druh trní, jež dusí slovo boží, jsou rozkoše života.

Tělo je zapřisáhlým nepřitelem duše (Gal. 5, 17.) a vede s ní boj ustavičný. Běda člověku, který dává vládnouti tělu a duši drží v otroctví těla! Žádost těla jest nejhorším tyranem.

Poutem svírá rozum, aby nebyl schopen vyššího vzletu; poutem svírá vůli člověka, že více neodpírá, ale poslouchá na pokynutí!

Jako na splašeném koni bývá unášen člověk tělesnou žádostí; podaří-li se mu rozdrtití její pouta za přispění milosti boží a slovem božím, pak může mluvit o největším štěstí a děkovati denně

Bohu za vítězství. Není zaslepenějších lidí a nešťastnějších nad ubožáky, kteří spoutáni jsou tělesnou nezřízenou žádostí. Slovo boží padá tu stále do trní a bývá udušeno. Třeba tu zázraku milosti boží! »Smyslný člověk nechápe věci, které jsou Ducha božího, ale bláznovstvím jsou jemu,« praví sv. Pavel. Žádost těla je nešlechtnost a nepravost největší; oheň až do zahynutí sžírající a všechny plody vykořeňující. (Job. 31.) A poslední věci její jsou hořké jako pelyněk a ostré jako meč na obě strany. (Přísł. 5.) »Jak trpké ovoce přináší chlípnost,« praví sv. Jeronym, »mysl převrací, ducha zeslabuje, člověka rozumného proměňuje v divé zvíře.«

Král anglický Jindřich VIII., nehorlivější obhájce církve katolické, muž zbožný, jakmile upadl do tenat tělesné žádosti, stal se nepřitelem církve, vrahem nevinných a zahynul v zoufalství volaje: »Přátelé, ztratil jsem všechno, ztratil jsem duši.« — Hle, to je trní, jež dusí slovo boží!

4. A jiné padlo v zem dobrou, a když vzešlo, přineslo užitek stonásobný. To jsou ti, kteří slyšíce slovo boží, v srdci dobrém a výborném je zachovávají a užitek přinášejí.

Sv. Kamil z Lellis byl v mládí zanedbán ve výchově a vedl bohopustý život; hlavně liboval si v náruživé hře v karty. Jednou prohrál vše a v roztrpčenosti poslouchal kázání v kostele. Byl tak dojat, že se vzdal světa a zasvětil se službě nemocných a zemřel jako světec.

Sv. Pelagie z Antiochie vedla dříve prostopášný život jako divadelní herečka. Jednou zavítal do Antiochie biskup Nonus a mluvil s ní o posledních věcech člověka. Kázání dojalo Pelagii, že stala se kajčnicí a zemřela po dlouhém pokání jako světice.

Chceme-li mít užitek ze slova božího, pokojme se před Bohem, prosme za milost pomáhající, jež osvěcuje rozum, posiluje vůli a rozebřívá srdce. Bůh dá dobrého ducha všem, kteří ho prosí. »Nestačí však býti posluchači slova,« praví sv. Jakub, »ale činiteli.« Pak budou slova Kristova duchem a životem (Jan 6.) a přinesou užitek mnohonásobný.

V. M. Váchal.

Neděle druhá po devítíku. (Quinquagesima.)

Dle Jiřího Patisse z Tovar. Ježíšova Dr. Antonín Ondroušek, katecheta v Mladé Boleslavi.

»Oni tomu nic nerozuměli.«
(Luk. 18, 34.)

V dnešním evangeliu předvádějí se nám dva druhy slepých, tělesně slepý a duchovně slepý. Tělesně slepý neviděl žádného světla denního, a se světlem denním byla mu urvána veškerá

krása stvoření, a s krásou stvoření veškerá radost přirozeného života; on seděl ve smutné temnotě; »byl slepý«. Neměl co by jedl, co by pil, čím by se odíval, kde by přebýval; »seděl vedle cesty«. Nad to nemohl pracovat, s místa se pohybovat, ničeho vydělat, a byl na soustrast a pomoc svých spolubližních odkázán; »žebрал«. Odtud se přibázelo, že někdy se nasytiti mohl, někdy hlad trpěti musil, že dnes nevěděl, z čeho zítra žítí měl, a jeho osud byl nestálý, jako měsíc; »nalézal se u Jericha«. Tento slepý, chudý, bezmocný, nestálý člověk byl velmi nešťastný, a cítil celou velikost a tíži svého neštěstí.

Když tudíž slyšel, »že Ježíš z Nazareta tudy jde«, volal pln důvěry a touhy:

»Ježíši, synu Davidův, smiluj se nade mnou!« A když, kteří napřed šli, mu domlouvali, aby mlčel, volal ještě více: »Ježíši, synu Davidův, smiluj se nade mnou.« A když Ježíš zastavil se, a rozkázal ho k sobě přivésti, a se ho otázal: »Co chceš, ať tobě učiním?«, tu řekl: »Pane, ať vidím.« I řekl jemu Ježíš: »Prohlédni, víra tvá tě uzdravila!« A ihned viděl, a šel za ním velebě Boha. A veškeren lid, když to uzřel, vzdal chválu Bohu. Tak tělesně slepý.

Duchovní slepí jsou nám zde skrze učedníky Páně samy představeni. Nebo oni nepochopili řeči Páně o jeho utrpení a smrti; oni neviděli a nerozuměli ničeho o věcech, v nichž jejich spása záležela; ano oni ani necítili své slepoty a chudoby, a neprosili již o smilování. A přece byla jejich slepota, jelikož duševní, mnohem větší zlo, než tělesná slepota chudého na cestě u Jericha. Tuto duchovní slepotu uvažujme nyní blíže.

Neb dnešní evangelium ukazuje nám ve slepotě učedníků naši vlastní slepotu a její léky.

Kristus Pán řekl k učedníkům: »Aj, vstupujeme do Jerusalema, a dokoná se všecko, co psáno jest skrze proroky o Synu člověka. Nebo vydán bude pohanům, bude posmíván, a bičován, i uplván; a když jej ubičují, zabíjí jej, a třetího dne vstane z mrtvých.« Co může býti jednoduššího, určitějšího a jasnějšího, než tato slova Páně? A přec dosvědčuje Písmo svaté o učednících: »A oni tomu nic nesrozuměli, a bylo slovo to skryto před nimi, a nesrozuměli, co se pravilo.« Kristus zvěstoval jim své nastávající utrpení, svou smrt a své zmrtvýchvstání; on jmenoval místo, kde se to státi mělo, totiž »Jerusalem«; on označil jim dobu, totiž nyní, »když do Jerusalema vstupovati budou«; on se odvolával na »proroctví proroků«, kteří jim neznámí býti nemohli. A přec byli tak zaslepeni, že Písmo svaté třikrát za sebou s nejsilnějšími výrazy tuto slepotu označuje: »A oni tomu nic nesrozuměli; a bylo to skryto; neporozuměli.« Co byla příčina této slepoty?

Kristus Pán pravil jim, že od svého lidu bude povržen, pohanům vydán, že nejbídnější a nejnuznější z lidí bude. Oni však se nadáli, že on světskou říši židů obnoví, moc pohanů nad nimi zlomí, a zničí, a je samy ve své říši pak na levici a na pravici

posadí a vším hojně zasype. Kristus Pán řekl jim, že bude posmíván, a bičován, i uplván, hluboce ponížen. Oni však se domnívali, že on s velikou mocí a slávou, vše oslňující kulže země, a oni sami první po něm budou. Kristus Pán pravil jim, že bude bičován a zabit. Oni však se domnívali, že on jakožto nejšťastnější král v pokoji a klidu, v radosti a blaženosti národ israelský řídití, a oni přešťastnými hodnostáři pod jeho vládou budou. Kristus Pán pravil jim, že jeho říše a panství teprve po jeho smrti začne, a duchovní bude, že z mrtvých vstane. Oni však se domnívali, že světskou říši, a že ji nyní založí, a hádali se ve spolek, kdo z nich největším bude. Učedníci soudili tedy právě opak toho, co Kristus k nim mluvil, a proto »nerozuměli nic o tom«, proto »nerozuměli nic, co tím řečeno bylo«, proto »byla skryta řeč před nimi«; proto byli slepí, a necítili též své slepoty, a neprosili, aby viděli, jako slepec, křiče: »Ježíši, synu Davidův, smiluj se nade mnou!« Naopak, když Ježíš už dříve jim totéž hlásal, pojal Petr Pána k sobě stranou, započal mu to vytýkati, a řekl: »Daleko to budiž od tebe! ať se ti to nestane.« (Mat. 16, 22.) Oni nechtěli o smrti, o bičování, o vydání, o utrpení svého Pána ničeho věděti. Ježíš ale opakoval jim tutéž řeč vždy zas, aby je na to zvykl, a odpověděl Petrovi s nejpřísnější důtkou tato hrozně vážná slova: »Jdiž za mnou, satane; ku pohoršení jsi mi; nebo nechápeš těch věcí, kteréž jsou boží; ale těch, které jsou lidské.« (Mat. 16, 23.) To jest: Myslíš jen lidské věci o mně, máš jen pozemské věci na mysli, nemyslíš však na to, co můj otec nebeský ode mne k vykoupení člověčenstva požaduje, a nenahlížíš, že toto vykoupení skrze moje utrpení a smrt a skrze mé zmrtvýchvstání se státi má; proto jsi mi se svým klamným soucitem jako pokušitel a odpůrce, jenž tak pohoršlivou řeč vede. Ano, Kristus Pán šel ještě dále, a řekl učedníkům, že i oni jen skrze chudobu, opovržení a utrpení jeho učedníky býti, vykoupení účastnými a spasení býti mohou, kdyžtž bezprostředně na ta slova připojil: »Kdo za mnou přijíti chce, zapři sebe sám, vezmi kříž svůj a následuj mne.« (Mat. 16, 24.) Jestli tedy sebezapírání a nesení kříže od Krista samého stanovená podmínka jeho následování, našeho vykoupení a naší věčné spásy.

Ale právě toto slovo o kříži, toto slovo o sebezapírání, toto slovo o umrtvování, toto slovo o následování Krista na cestě chudoby, aspoň v duchu, a odtržení se ode všeho pozemského na cestě potupy a povrhování, na cestě odříkání a pokání, na cestě bolesti a utrpení, na cestě ovládnutí vášní a podmaňování těla, na cestě kříže na horu Kalvarii jest to, jemuž převeliká část dnešního světa nerozumí, naopak i mnoho dnešních křesťanů podobně jako učedníci slepými se stalo, tak že též o nich to platí: »Oni nerozuměli ničeho z toho.«

A přece právě v tomto slově o kříži spočívá podstata celého praktického křesťanství, jak to patrno z právě uvedených slov; přece točí se okolo tohoto slova o kříži celé kázání evangelia, jak Pavel ku národům světa volá: »My pak kážeme Krista

ukřižovaného, Židům zajisté pohoršení, národům pak bláznovství, ale týmž povoláním Židům i Řekům Krista boží moc a boží moudrost. (I. Kor. 1, 23, 24.) Přece na tomto slově o kříži závisí naše věčná spása anebo zatracení, jakož týž apoštol slovy učí: »Nebo slovo kříže jest sice těm, kteříž hynou, bláznovstvím; ale těm, kteří dosahují spasení, to jest nám, jest mocí boží« (I. Kor. 1, 18); přece bylo a jest to slovo o kříži celá síla života a moudrost života všech svatých, jakož týž apoštol o sobě samém dí: »Ale tresci tělo své, a ve službu je podrobuji, abych snad, an jiným káži, sám nebyl zavržen« (I. Kor. 9, 27.) a daleko pak odstup to, abych se chlubil, leč v Kříži Pána našeho Ježíše Krista, skrze něhož mi ukřižován jest svět, a já světu (Gal. 6, 14.) a jak on o všech pravých křesťanech píše: »Kteříž pak jsou Kristovi, tiť ukřižovali tělo své s bříchy a žádostmi.« (Gal. 5, 24.) Tak to tudíž učinili nejen milliony mučedníků, nýbrž nescíslní svatí mužové, ženy, mládenci, panny, nejen za posvátnými hradbami klášterů, nýbrž i ve světě, a kdybych chtěl celé to divadlo jejich postů, bdění, bičování se odhaliti, a o jejich rouchách kajících, o jejich nástrojích mučednických, o jejich umělých pohybech vykládati, jakými své tělo umrtvovali, a krví a jízvami pokryli; tu bych zajisté já toho nepotřeboval říci, nýbrž největší část dnešního světa by s úžasem a hrůzou vyznala: Nerozumíme ničeho z těchto věcí; před námi jest to skryto; nemůžeme toho pochopiti. V tom jest svět slepý a temný jako noc. Přec spočívá toto křižování těla v povaze věci.

Nebo hle, nejmilejší! V padlém, hříšném člověčenstvu tělo si zbraněmi smyslnosti nadvládu nad duchem vynutilo, tělo skrze pouta smyslnosti ducha ujařmilo, tělo skrze pudy smyslnosti ducha svým otrokem učinilo, a tyranství vykonává nad duchem požitky smyslnosti. Tělo hýří s celou žádostivostí očí, uší, jazyka, hrdla, všech smyslů v rozkošech smyslnosti, a k tomu musí duch myšlenky svého rozumu, žádosti své vůle, upomínky své paměti, představy své fantazie, city svého srdce, rozčilení své mysli, veškery síly svých vášní, sebe sama skrz na skrz obětovati, k tomu musí svou nevinnost, své svědomí, synovství boží, dědictví nebes, svůj klid, svůj pokoj, své celé vnitřní štěstí, též zevní čest, jmění, své vznešené povolání v tomto světě, svou celou činnost životní, své celé časné bytí se svojí věčnou blažeností v obět přinést, a sebe sama i s tělem navždy zničiti a nesmírně nešťastným učiniti.

Uvažujme jen život otroků těla, těchto smyslných lidí; a přesvědčíme se, že jsem jen vylíčil, co a jak to skutečně jest a se děje.

Poněvadž duch člověka celý svět ovládá, a on sám v podobě těla jest, tož musí pak celý svět tělu k službám býti. Duch musí vzduch, moře, vnitřnosti země, celou říši živočišnou a rostlinnou vykořistiti, aby potřeby těla uspokojil; musí celou svou vzpružnost nasaditi, aby vždy nové požitky pro tělo vymyslel, aťsi cokoliv jen podniká, smyslnost těla musí pohnutkou, řídkem

a konečným cílem býti. Obírá se vědou, tu musí pro tělo smyslnost jako vodítkem jeho pojednání provívati, když chce, aby čtena byla. Je-li malíř, básník, anebo sochař, tož básní, maluje, anebo vytesává, když chce, aby se dílo jeho líbilo, smyslnost pro tělo. Je-li romanopisec, novinářem, pisatelem brožur, musí smyslnost pro tělo psáti, když chce veliký odbyt mít. Jest kupec, tu kupuje a prodává pro smyslnost, když zisk mít chce. Jest materiálním dělníkem, tu musí se svou celou obrazotvorností pokrm, oděv a příbytek pro smyslnost těla připravit, když chce odběratele mít. Nutí ho úřad povolání, několik hodin tělo vážnou prací namáhati, tož je musí za to v prázdných hodinách tím více odškodniti. Má-li vlastní pán hojnost, tu bývá den a noc v požitku a požitku rozdělena, a vše rozkoši smyslné se obětuje.

Popatřme na život většiny lidí v dnešním světě, a musíme připustiti, že toto líčení skutečností jest. Tím však jsem ještě ničeho neřekl o oné hrubé smyslnosti, o níž sv. Pavel říká, že jí ústa křesťanská ani vyslovovati nemají, jež jedním ze sedmi hlavních hříchů jest, a jako divokému proudu se rovná, jenž se na lidi vylévá, v nesčíslná ramena se dělí, a vše pustoší až do nejnižších kořenů rodiny, a který sv. Pavel v listě ke Galatským popisuje, když na konci tohoto listu připojuje: »O kterýchžto vám předpovídám, jakož jsem prve pravil, že kdo takové věci činí, království božího nedojdou.« (Gal. 3, 21.)

Ze všeho toho jest každému, kdo rozum má, jasno, že skrze toto tyranství těla vše zahynouti musí, nejen jednotlivý člověk ve svém přirozeném a nadpřirozeném, ve svém časném a věčném životě, nýbrž i rodina, společnost, celé pokolení lidské.

Nuž, nejmilejší! poslyšme volání nynějšího světa: Tělo musí svobodno býti; tělo musí svoje práva mít; veškery potřeby těla musejí uspokojeny býti! Uvažme součást těchto lidí, jakou proti veškeré újmě těla na jevo dávají. Popatřme na jejich život, jenž se zcela tělesným stal, a žádného smyslu ani citu pro něco vznešeného už nejeví. Přesvědčíme se. Heslo naší doby jest: Ujácení ducha, svoboda těla.

Odtud však úpadek křesťanství, docela společenského života, ano dokonce rozumného, přirozeného bytí.

Kdožkoliv tedy se zachrániti, a ducha osvoboditi chce, ten se musí proti tomuto vše pustošícímu tyranu, proti tělu ozbrojiti, se vzpružiti, totéž potřati, do pout vložiti a panství ducha podrobiti. To však může se jen skrze kříž státi, skrze kříž sebezapírání a umrtvování, skrze kříž odpírání a kázně. Odejmi oku, uchu, hrdlu, potravu jejich požitků; odejmi údům potravu jejich změkčilosti; odejmi bujnosti těla jeho lenost; uvrhni tělo do pout práce až ku únavě, nechej ho hladověti a žízniti, až už po pochoutkách nebaží, nýbrž po chlebě volá; zaměň jeho měkkou lož, jeho měkký oděv, jeho změkčilý byt v nástroje umrtvování; odejmi mu půvaby pýchy, lakomství a smyslných rozkoší, a nuť ho k opaku; a nechce-li ještě krotké býti, tož ho bičuj až do

krve, a pak ho máš ve své moci jako ohebný, schopný, a já pravím ještě více, jako mocný a vznešený nástroj svého ducha ku vykonávání všeliké ctnosti a svatosti. Nechej ho slzami jeho očí jeho hříchů oplakávati dnem i nocí, a ústy je před knězem vyznati, až se mu po rozkoši nestýská; nechej je se sepjatýma rukama před Velebností věčného v prachu se kořiti, skrze půst a noční bdění, skrze dobrovolné bičování pokání činiti, a tím boží spravedlnost usmířiti, až se mu zachovávání přikázání osvěžením zdá; a ono bude s duší čisto, pokorno, poslušno, svato, dokonalo.

V tom jest nyní ovšem více a méně, a bylo by to nerozumno, mohlo by též hříšno býti, kdyby se pravá míra překročila. Ale tolik konati, aby tělo ve službu ducha, duch ve služebnost Boha přišel, a oboje v tom setrvají; to jest pro nás vše tak těžce závazná povinnost, že bez jejího vyplnění spasení býti nemůžeme, protože jinak duch otrokem těla se stane, tělo však se svými žádostmi ducha ke hříchům a neřestem strhuje, a v těchto hříších a neřestech oba zahynou. To jest skutečnost denní zkušenosti; všichni hříšníci jsou živými svědky toho, a netvrdíme příliš mnoho, když připustíme, že ze sta zatracených duší lidských v pekle devadesátdevět zcela anebo částečně jako obět smyslných rozkoší padly.

Toto křížování těla není ovšem jistě věcí nízkých duší otrockých; vyžaduje sílu a odvalu; musí se při tom člověk téměř nad sebe sama povznést, aby sebe sama přemohl; potřebuje k tomu přispění milosti; potřebuje předobrazu, jenž předchází. Oboje nám náš milený, soustrastný a milosrdný Vykupitel dal. Nuž, nyní budeme řeči Páně ke svým učedníkům o jeho cestě do Jerusalema, o jeho potupení a bičování, o jeho smrti a o jeho zmrtvýchvstání rozuměti. Nebo on ukazuje nám své vlastní, své nevinné, své božské ukřížované tělo. Od paty až do hlavy není zdravého místečka na něm; ono jest jen jediná rána; jest bičováno, trním zbodáno, hřeby zbodeno, krví zalito, poplváno, pohaněno, potupeno, hanbou nasyceno, vyvrhelem člověčenstva učiněno; nemá žádného místečka na zemi víc, aby na ní spočívalo, a visí mezi nebem a zemí; jest do moře bolů pohřženo; zápasí v nejukrutnějších bolestech smrti; jest mrtvé, a ještě i samo srdce jeho jest kopím otevřeno, aby poslední a předrahá krůpěj krve prolita byla. A v tom záleží vykoupení, svoboda a spása.

Nuže, přístup, milý křesťane! a pohled na toto ukřížované tělo svého Boha. Hle! tento ukřížovaný to jest, jemuž se co křesťan klaníš; tento ukřížovaný to jest, jehožto přeslavné jméno nosíš; tento ukřížovaný jest to ukřížované tělo, kterým se v božské svátosti živiš; tento ukřížovaný jest obětí za tvoje hříchů, jest cena tvého vykoupení, jest tvůj Spasitel, tvůj Bůh, tvá láska, tvá spása, tvá blaženost, tvoje vše v čase a věčnosti. A když jsi byl hodně uvažoval, viz porovnávející pohled na své tělo, na své maso, a viz, jak jsi je pěstoval, jak jsi je krášlil, jak

jsi je živil, jak jsi je hejčkal, jak mu sloužíš, jak jsi jeho otrokem, jak mu vše obětuješ, jak ho uctíváš; jak se mu klaníš, jak jest tvou modlou, pro niž žiješ a umíráš; ale pomni též, jak jsi právě proto pln hříchů a hanby před Bohem, před jeho anděly a svatými, kterak jména křesťana nejsi hoděn, a pečet zatracení na sobě nosíš, kdyžtě pravým opakem toho jsi, co apoštol o vyvolených dí, totiž: »Které Bůh předzvěděl, též předurčil, aby obrazu jeho Syna připodobeni byli.« (Řím. 8, 29.)

A nyní vrhni se před svým ukřižovaným Bohem na svá kolena, pln studu a lítosti, odpros ho za potupu a urážku, jakou jsi svým hříšným tělem jeho božskému tělu, svojí smyslností jeho krvi, jeho smrti učinil; volej se slepcem u Jericha: »Ježíši, synu Davidův, smiluj se nade mnou!« A když se tě v srdci svém otázel, co od něho požaduješ, vřele volej: »Pane, abych viděl!« abych svou celou bídu, své celé neštěstí nahlédl, abych se pozvedl z potupného otroctví těla ku svobodě synů božích, abych svoje tělo i s neřestmi a žádostmi ukřižoval, abych sobě a světu odumřel, tobě podobný, s tebou a pro tebe žil, můj Bože, mé všecko! a skrze to spasen byl. Amen.

Neděle druhá po devítiku.

Moderní hřích otravování sebe samých nemírným požíváním lihovin.

»S pláčem pravím, že jsou nepřátelé kříže Kristova.... jichžto bůh břicho jest.«
(Filip. 3, 18-19.)

Nejmilejší! Není vás tajno, že těchto dnů, které svět ostatky nazývá, na mnohých místech po venkově i ve městech pořádají se pitky, zábavy a tance, které jsou na škodu nejen zdraví a tělu, nejen majetku člověka, ale i jeho duši. Radovánky ty nelze nazvati »radostí v Pánu«. V těchto dnech zapomínají se mnozí křesťané tak, že obětují bohu, který se nazývá břichem, a modlí se stávají.

Nuže, použijme dnešní příležitosti k tomu, bychom učinili úvahu o hřichu, který za naší doby tolik řádí a tolik škody lidstvu již přinesl. Hřích otravování sebe samých nemírným požíváním lihovin a léčebné prostředky proti němu — to budiž předmětem dnešního našeho rozjímání.

P o j e d n á n í.

Neříkej nikdo: Ale takové podivné thema! Co nám po tom? Nikdo tak nemluv. Kdybychom opravdu mohli se modliti: »Bože, děkuji ti, žeš mne před tím břichem uchránil«, přece by modlitba

ta Pánu Bohu milá nebyla právě tak, jako mu nebyla milá modlitba farisea, o níž Písmo sv. vypravuje. Naše srdce, nejmilejší, musí se rozšířiti, musí cítiti také s bližními, musí bítí též pro bídu jiných. Kdož ví, nemají-li někteří z nás prostředky a příležitosti zabraňovati nestřídmosti a hojiti ji. Toto zlo dnešní doby vzrostlo měrou netušenou a je třeba, aby kdo jen může pomocné ruky k dílu přiložil.

Je snad zbytečno, abych podával důkazu o tom, jak užasně se nestřídmost rozšiřuje. O tom jste zajisté všichni přesvědčeni. Jedná-li se o IV. přikázání boží, běží-li o umění vychovávat mládež, nenajdete té jednomyslnosti. Jsou, bohužel, mnozí krátkozrací lidé, kteří se domnívají, že dobře a dosti je o děti postaráno od té doby, co se více vzdělává jejich rozum než srdce a vůle. Avšak co se nestřídmosti týče, slyšeti lze jeden hlas: Je zle! Lékaři, soudci, úředníci i učenci, bez rozdílu náboženského vyznání a smýšlení, zejména však muži, kteří se sdružili k záchrannému dílu, vůdcové hnutí pro střídmost, všichni dosvědčují, že bída je veliká.

Ostatně můžeme si jen všimnouti čísel, jež nás jasně poučují o veliké spotřebě lihovin. Bylo zjištěno, že počet pijáků ze zvyku stále vzrůstá a na př. v Německu závratné číslo 300.000 převyšuje.

Ne já, ale lékaři tvrdí, že veliký počet nemocí jest zaviněn nemírným požíváním lihovin, že nestřídmost přivádí předčasně do hrobu, že plní nejen nemocnice, ale i ústavy pro choromyslné, že alkohol jest pravým vrahem, který vyžaduje více obětí nežli války, mor a hlad dohromady.

Soudcové a ředitelé trestnic poučují nás o tom, že dvě třetiny všech zločinů a přečinů, o nichž soudy rozsuzují, jsou buď v bližším neb vzdálenějším vztahu k nestřídmosti, že opilství přeplňuje trestnice a káznice. Také se jistě nemýlíme, tvrdíme-li, že nestřídmost má z veliké části na svědomí mnoho sebevražd.

A jak v rodinách řádí ďábel nestřídmosti, o tom netřeba vám teprve vypravovati. Ptejte se těch, kteří přečasto v krátké poměrně době z blahobytu přišli na hůl žebráckou, po příčině toho smutného úkazu, a dostane se vám v odpověď: «Všecko odnesl muž do hospody.»

Nauka o národohospodářství praví nám, že toto zlo neničí blahobytu pouze jednotlivých rodin, nýbrž, bohužel, celých obcí a zemí. Jest vypočítáno, že by bylo možno ohromnými obnosy, jež ročně za lihoviny vydávány jsou, hraditi všecky zemské daně, a tu ještě se předpokládá, že by byl odečten obnos za spotřebu dovoleného množství lihovin v zájmu lidského zdraví a občerstvení potřebných.

Rovněž nemusím vám dokazovati, že tato neřest rodinnou svatyni znesvěcuje a rodinné štěstí vraždí. Nejzřetelnější mluvou jsou slzy, srdcervoucí nářek a neustávající žaloby nesčíslných nešťastných matek a dětí, jež doma hladovějí. Nestříd-

most zničila veškeren život rodinný a učinila z něho peklo horoucí.

Že tak daleko věci dospěly, má ovšem svou příčinu. A která je toho příčina? Stálý úpadek náboženství. Snižování křesťanských zásad, rozvrat starého křesťanského řádu, odvrácení se od Boha a jeho sv. přikázání, pohrdání záchrannou archou, naši svatou církví katolickou zplodily a vychovaly toto zlo.

Jest ovšem pravda, že nový svět, nový způsob života, jenž jest novými poměry podmíněn, jest příčinou větší spotřeby lihovin. Ale stejně pravdou zůstává, že bezměrná ziskuchtivost a neslýchaná nesevdomitost lidská má i v této příčině mnoho na svědomí. Ale nestřídmost nebyla by se nikdy tak velikou měrou rozšířila, kdyby ve mnohých vrstvách společnosti nebyla vymřela křesťanská víra a život dle ní. Neboť tam, kde jest křesťanská víra živou, kde lid podle víry své žije, má ve své víře mocnou záštitu proti nestřídmosti. Víra nezamezí sice ojedinělých případů, ale přece brání rozšíření této neřesti.

Nestřídmost jest v přímém odporu k duchu křesťanství. Duší křesťanského náboženství jest úcta k Bohu v duchu a v pravdě. Nestřídmost však podle slov apoštola jest modloslužbou, která se tropí s vlastním břichem.

Základním požadavkem křesťanské mravouky jest boj ducha proti tělu, svědomí proti zlým žádostem, povinnosti proti náruživosti. Jejím ideálem podle slov sv. Augustina jest tělo pokud možno v ducha proměnit. Nestřídmost však vrhá ducha v pouta těla, mění ducha v tělo.

Podstata křesťanství jest láska; láska k Bohu, k sobě a k bližnímu. Nestřídmost však jest smrtí lásky, činí srdce zatvrzelými, sobeckými, tak že nedbají ani Boha, ani bližních. Či záleží snad opilci na nouzi a bídě, jež jeho rodinu trápí? Zůstává tvrdým ke všem prosbám ženy a dětí a nezná jiného blaha než omámení v nemírném pití

Křesťansky žítí znamená žítí podle nauky a podle příkladu Kristova. Spasitel po životě plném strádání a sebezapírání na kříži byl napájen vínem smíšeným se žlučí a octem. Co má nestřídmý společného s Kristem? »Nemůžeš přece současně pít kalicha Kristova a kalicha ďáblova,« dí sv. Bernard. »Kalich ďáblův jest nestřídmost a opilství, kalich Kristův jest odříkání a střídmost.«

Jsou tedy tyto dva smutné zjevy dnešní doby spiaty v jeden neblahý kruh. S jedné strany odvrácení se tak mnohých od Krista, od křesťanské kázně a od křesťanského pořádku podlomilo sílu odpírati zlému, a opilství, duchu křesťanství nepřátelské, nabylo vrchu. S druhé pak strany pomáhá tato neřest více a více vytlačovati náboženství ze srdcí lidských. Jest přirozeno, že člověk, který tak často a tak těžce se prohřešuje proti svatému přikázání božímu, a svůj život soustavně alkoholem otravuje, nenalézá zalíbení na svém Pánu Bohu. Znáte snad opilce, který by měl pevnou víru, jenž by byl nábožným nebo nějak

nábožensky horlivým? Je to možné? Zajisté že nikoliv! Ba naopak, právem se obávám, že ani přirozeným ctnostem nemůže se dařiti v bahně této neřesti. Jest možno, aby opilec byl svých povinností dbalým? Povinnost volá: Jest čas ku práci, k dílu! Sklenice volá: Času dostil! Jest možné, aby opilec byl laskavým mužem? Nečteme o nikom, kdo ďáblem posedlý byl, že by byl laskavým. Nejčastěji praví Písmo sv., že zlý duch ozýval se z posedlého a hlomozil, když Spasitele spatřil; klel a se rtů posedlého plynuly ošklivé řeči. A všichni víte, jaké řeči mohou mluvití rty člověka posedlého ďáblem nestřídmosti. Ode hříchů proti pátému přikázání božímu jest jen malý krok ke hříchům proti šestému přikázání.

A nyní poznáváme, rozmilí v Kristu, proč apoštol tento hřích klade na roveň s nečistotou, travičstvím a vraždou. Chápeme, proč líčí nestřídmost jako zločin, který vylučuje z království nebeského!

A kterak můžeme proti tomuto zlu naší doby bojovati? Především tím, budeme-li sami dobrý příklad dávatí. Je třeba, abychom sami v sobě proti zlu bojovali. Nepodezřívám nikoho z vás z nestřídmosti; Bůh uchovej. Ale zkoušejme své nitro vážně, zdali jsme skutečně prosti vši nestřídmosti, nestřídmosti nejen v jídle a v pití, ale též v zábavách a radovánkách. Sv. Augustin praví o sobě: »Bojuji denně proti tomu, abych v jídle a pití hledal rozkoše; a kdo, Pane, nevybočil nikdy z mezí nutné potřeby? Ať je to kdokoli, zasluhuje chvály, a on sám nechť velebí jméno tvé. Já však jím nejsem, já jsem člověkem hříšným.« (Vyzn. 10, 31.)

Činí li toto přiznání sv. Augustin, čím více přičin máme my na sebe pozor dáti! Kdybychom však vážným zpytováním svědomí dospěli k tomu, že před tímto přikázáním nemůžeme obstáti, pak mluvmé jako ten muž, jenž naslouchal výkladům o desateru božích přikázání, a po kázání missionáři řekl: »Vykládal jste o desateru božích přikázání; když jste mluvil o prvním, řekl jsem sám k sobě: Jsem vinen. Při druhém též: Jsem vinen. Rovněž tak při třetím a čtvrtém. Když jste mluvil o pátém: »Nezabiješ«, řekl jsem k sobě: Jsem nevinen. Žádného jsem nezabil. Ale vy jste pravil: Víím, že mnozí z vás říkají: »Jsme nevinni«. Ale tažte se: Neměli jste bližního nikdy v nenávisti? Než přáli jste si jeho smrti? Nebyli jste nikdy nestřídmostí v jídle a v pití? Důstojný pane, mluvil jste o tom mnoho, a nemohu vám slovy pověděti, co jsem při tom cítil. Sáhl jsem si k srdci a řekl jsem: »Já jsem to, o kterém zde mluví. Bylo mi, jako kdybych byl vrahem a sebevrahem zároveň. Nikdy jsem si nemyslíl, že bych byl tak špatným.«

Vizte, nejmilejší, to je první podmínka veškeré pomoci, poznání sebe samého. Není snadno odložiti tvrdé jeho hříšné náklonnosti, neboť satan jest ukrutným tyranem. Než nezoufejte, ale volejte k Pánu: »Pane, zachovej nás, hyneme!« a Pán neodepře vám své pomoci.

Bojujme statečně! Mír a štěstí vrátí se nám, budeme-li pány svých žádostí, nabudeme oblažujícího klidu svědomí; bojujme tedy. Vrať se domů, milý muži, štěstí v kruhu svých milých je větší, nežli opojení při sklenici. Jak ti budou děkovati tvá žena a tvé děti! Jak budou plesati: Opět máme otce!

Matky získají si veliké zásluhy o záchranu lidstva z neřesti opilství, počnou-li děti své přísně vychovávat. Kéž by jen poznaly, že nemohou dětem svým prokázati většího dobrodiní, než navyknou-li je správnému pořádku v jídle a v pití, naučí-li je přemáhati nezřízenou žádost jídla a pití. Tedy u dítek nutno začítí.

Pro všechny křesťany však platí slova sv. Jakuba: »Jestliže by kdo z vás pobloudil od pravdy, a někdo by jej obrátil, máť věděti, že kdo odvrátí hříšníka od bludu cesty jeho, vysvobodí duši jeho od smrti a přikryje množství hříchů.« (Jak. 5, 19. 20.) Není slavnějšího a před Bohem záslužnějšího skutku, nežli vyrvati člověka ďáblu nestřídmosti. Tím mu zachraňujeme život časný a věčný, jemu i jeho rodině vracíme mír. Kdyby někdo zachránil člověka z nebezpečí života, jak by se z toho radoval! Jaká blaženost však musí naplniti srdce lidské, podaří-li se člověku zachrániti nejen časný ale i věčný život bližního a odvrátiti od rodiny jeho jistou záhubu.

A ještě něco, nejmilejší! Žijeme v době spolků a paragrafů. Jinde zřízeny jsou na potírání hříchu dnešní doby spolky střídmosti, různá bratrstva abstinentů. Milliony spojily se k tomuto spásonosnému hnutí ve prospěch a k požehnání jiných millionů. Nemáme i my svou povinnost konati? Nechci říci, že bychom snad do nějakého spolku vstoupiti měli, nikoliv; snad jsme beztak členy různých spolků. Ale každý může a má ve své životosprávě a ve své domácnosti zavésti malý paragraf střídmosti. Laskavým slovem napomínejme známého a příbuzného, kterýž úpí pod neblahým jhem tohoto hříchu; přátelské napomenutí a upřímnou prosbu máme všichni a leckdy mnoho zmůže upřímné slovo přítele.

Nuže, abychom nezahynuli v bouři vášní naší doby a neztroskotali se o úskalí pátého přikázání: Vzhůru, vraťme se k původnímu, křesťanskému životu střídmosti a prostoty. Amen.*)

---

*) Volný překlad 22. kázání ze sbírky Stingerovy: Das Gesetz der zwei Tafeln. R. S.

Řeči příležitostné.

Kázání při svěcení varhan.

»Chvalte Hospodina v společném zpívání, chvalte jej na struny a na varhany.«
Ž. 150, v. 4.

Konáme pro naši osadu řídkou a památnou slavnost. Po ročním přičinění máme zase varhany v chrámu Páně nové a stánku božského důstojné. Jsou zajisté služby boží důležité pro člověka, protože jeho mysl k Bohu přivádějí. Tím spíše člověka k dobrým myšlenkám služby boží povzbudí, když vše kolem jest krásné, čisté, dokonalé. Nejvíce pak povzbuzuje zpěv. Zpěv mysl buď radostně neb žalostně dojmává, dle toho, je-li sám radostný neb žalostný. Rovněž i zbožný zpěv ku zbožnosti přispívá — protože zbožné city v člověku vzbuzuje. Dobrý zpěv nemůže býti bez varhan. Varhany zpěv drží, proto jsou i ony pro hudbu chrámovou nejdůležitějším strojem — a od církevních sborů nejvíce doporučovaným.

Všecko stvoření a všecko nářadí, co jest ho na světě, má sloužiti ku cti a slávě boží — proto křesťané v Novém Zákoně a Izraelští v Starém Zákoně všeho užívali ku větší okrase chrámu — nejen stavby, rouch, malby, nádob, ozdob, ale i hudby. Tak aby všechno člověka povznášelo, jak místo, tak předměty, které vidí, tak slova a zpěvy, které slyší.

V církvi sv. zavedeny jsou varhany, které čím dále tím většího nabyly zdokonalení. Majíť varhany zvláštní význam v církevní hudbě. Budeme proto dnes krátce o hudbě kostelní rozjímati.

P o j e d n á n í.

Již Mojžíš předepsal, jakých nástrojů při obětech Starého Zákonu a jakých zpěvů užívat se má. Nejvíce však David zbožný, poněvadž hudby milovný byl a na sobě zakusil, jak pěkný zpěv a hudba člověka dojmává, když se králem stal, o hudbu chrámovou nemálo pečoval. Žalmy jeho do dnes se zpívají a ku zbožným myšlenkám pobízejí. V posledním žalmu čterne vyzvání, abychom vším možným způsobem Bohu ku cti chválu vzdávali a volá, jak jsem již z počátku pravil: »Chvalte Hospodina v společném zpívání, chvalte jej na struny a na varhany«, vyčítá dále nástroje, na nichž Boha chváliti máme, a končí: »Všeliký duch chval Hospodina. Alleluja.«

Tímto posledním veršem žalmů uvádí hlavní nástroj, na kterém Boha chváliti máme, řka: »Všeliký duch chval Hospodina« — každá duše, každé myšlení naše — budiž ku chvále boží — budiž Bohu milé jako píseň krásná na citlivém nástroji provedená. Když každý duch chválí Hospodina, pak ovšem všecko k Bohu čelí k jeho cti a slávě. Tak slavili v Starém Zákoně

služby boží. Všechny nástroje, které znali a poněkud k oslavě služeb božích se hodily, užívali. Varhany, o nichž v žalmu posledním řeč jest, zcela jinak vypadaly, nežli varhany, kterých se nyní užívá. Varhanami se rozumělo několik píšťal dohromady spojených, na něž se hrály písně a které s sebou hudebník mohl nositi jako každý jiný nástroj. Křesťané první, poněvadž neměli jistých míst, kde by bezpečně služby boží konati mohli, nepoužívali z počátku při službách božích leč zpěvu, při kterém žalmy a hymny prozpěvovali. Když však z milosti boží jim pokojnější časy nastaly, počali také hudbou služby boží více oslavovati. A zpěv zdokonalovati začali. Již sv. Ignác, učedník apoštolský, zavedl zpěvy, při nichž vždy jeden sbor druhému odpovídal — jako v Starém Zákoně se dalo — a aby obsah sv. víry spíše si našel průchod do srdce lidského. Všemožným způsobem snaží se církev sv. ukázati, že učení Kristovo jest sladkým a lehkým jhem a že v nekonečnou radost přechází. Proto sv. Basil o zpěvu církevním takto rozmlouvá: »Zpěv k tomu jest, aby mysl ku víře přiváděl.«

Spojila církev obsah sv. víry s příjemnou melodií, aby větší slyšce lahodnou sladkou hudbu — sluchem uchvácení byli — a třeba by zcela rozumem pojmuti vše nemohli, aspoň cítili, jak krásné jest to, co se zpívá, tak skutečně tomu jest. Když slyšíme cizí píseň a slovům nerozumíme, již podle zpěvu souditi můžeme, jaká píseň a jaký její jest obsah. Tak i sv. víra jest jako cizí píseň z dalekých končin nebeských, která nám mnoho těžké učení předkládá, jemuž porozuměti nemůžeme, ale slyšíme-li zpěv a hudbu provázeti sv. učení, cítíme krásu sv. víry, kterou poznáme, až oči naše duchovně viděti budou.

A jak nábožný zpěv působí na mysl i duši, jak k sv. skutkům pobízí, jest důkaz sv. Augustina sám. Když ještě jako zbloudilá ovečka hledal cestu, kterak by spokojeně žíti mohl, také zabloudil v Miláně do kostela, kde sv. Ambrož výmluvně kázal a tajemství sv. víry přednášel a plnil ovčinec Kristův. A svatý Augustin ve svých zpovědích toliko dosvědčuje: »Kolik slzí jsem vyronil, když nábožné hymny a písně s vroucí pobožností v chrámě tvém se zpívaly, ó Pane, a jak velmi jimi se má mysl pohnula, zpěv vnikal do mého ucha a pravda zpívaná přicházela do mého srdce a ze srdce prýštila se zbožná modlitba.« Tak sv. Augustin nám na sobě ukazuje, jak jej zpěv k pravdě křesťanské a pravda k zbožnosti a zbožnost k svatosti vedla. To ovšem může každý na sobě zkusiti, že krásný zpěv i krásné zbožné myšlenky budí v srdci.

Proto sv. Ambrož a Řehoř velmi dbali o zpěv krásný, kterému ještě více pomohly nově vynalezené varhany. Teprve v VIII. století byly varhany dle našeho způsobu zhotoveny a sice v císařství řeckém, kde císař řecký tímto strojem zvláštní radost chtěl učiniti nábožnému králi francouzskému Pipínovi. Po králi Pipínovi o rozšíření varhan postaral se císař Karel Veliký, který mezi lidem francouzským jako blahoslavený se ctí. Tento císař

dal zhotoviti varhany pro chrám cášský v Němcích, načež se čím dále tím více varhany šířily, až i v Čechách ve 12. století počaly se ujímati.

Tot jest kratičkový dějepis varhan a hudby kostelní. Jaké jest z toho naučení? Abychom tak zbožné city v sobě hleděli vzбудiti, jaké cítil David, Augustin a ostatní světci milovníci zpěvu. Jest podivné, že milovníkem zbožných písní a hudby zbožné není nikdy člověk srdce špatného. Člověk špatného svědomí nemůže slyšeti zpěv nábožný. Jako král Václav Jednooký nemohl slyšeti zvony, a kamkoliv přišel, musily zvony umlknouti — aneb jako slavný Waldštein, vojevůdce v 30leté válce, nemohl slyšeti zpívat kohouta — tak se mi zdá, že ani spustlec a nemrava nemůže slyšeti zbožný zpěv, a že je mu protivný, tak že by hned jej zrušil, kdyby jen na něm záleželo. Za to však srdce zbožné rádo zpívá a sice v radosti i v žalosti — a rádo zpěv zbožný poslouchá. — Jste-li v lese a vzkřiknete-li hlasem na některém místě proti skále, v kratinké chvíli se vám ozve ozvěna, která jest podobná vašemu hlasu. A je-li místo velmi dobře vyhlídnuté, celá slova po vás skála opakuje — o z v ě n o u. Kdybyste do rukou vzali housle a na jednu strunu jen udefili — také tři ostatní struny slabounce budou zníti. — Tak se mi zdá také srdce lidské čínvá. Když kolem něho zbožné písně se zpívají — a varhany je doprovázejí, také v srdci zbožné myšlenky se o z ý v a jí.

Proto sv. Benedikt svým žákům, kteří do jeho řeho'le vstupovali, zpěv velmi na srdce kladl, aby tak zbožným zpěvem i při práci zbožné srdce zachovali. Tak jest to ovšem i se zpěvem špatným a rozpustilým. Jako takovýto zpěv nachází přístup do srdce a s sebou béře myšlenky a žádosti, jaký jest sám, t. j. rozpustilé a nemravné.

V čem krása a působnost zpěvu záleží, jest cit, který zpěv řídí a sám řízen bývá. Zpěv bez citu jest pouhé hulákání. Má-li zpěv vskutku zbožně působiti, musí člověk myslit více na to, co zpívá — než se namáhati, aby ho bylo více slyšet. Proto krásný zpěv jest jen tenkrát, když všichni myslí na to, co zpívají — a hledí co nejlépe vysloviti, co zpívají.

Jak jste viděli, jest ve varhanách velmi mnoho píšťal — malých i velikých, dřevěných i cínových, kulatých a hranatých — ale to nijak není zvuku jejich na újmu, jen když všecky svorně hrají, aby jedna nepřekřikovala druhou a každá do své síly hrála — a dala se řídit od varhanáře. Kdyby však některá z nich buď falešně hrála, aneb ostatní překřikovala, pokazila by hru všech ostatních píšťal. Tak jest i při zpěvu. Také zpívají rozliční lidé velcí i malí, nízko i vysoko, to však zpěvu by nevadilo, kdyby svorně zpívali dle sil svých sice, ale bez pokřikování a dali se svorně řídit — a při tom snažili se zbožně zpívat. A kdož ví, že zpívatí neumí, lépe učiní, když nezpívá, protože by kazil zpěv ostatních, a tak více prospěje mlčením, než by prospěl zpěvem.

Však jako v lese ozvěnou náš hlas se ozývá — tak nechť zbožný zpěv má ozvěnu v našich srdcích a ať se vzývá zbožnými skutky. Sv. Pavel mluví o skutcích dobrých, že jen tehdy mají cenu, když jsou vykonány z lásky k Bohu, a praví: Kdybych mluvil jazyky lidskými a andělskými, a znal všechna tajemství a měl víru, že bych i hory přenášel a lásky kdybych neměl, byl bych jako měď zvučící a zvonec znějící. Tak připadá mi na mysl i všechen zbožný zpěv. Kdyby se celý kostel zbožným zpěvem ozýval a na polích a při práci — píseň za písní by se z hrdla našeho řinula, skutkové pak zůstávali daleko od srdce, byli bychom jako zvuk mědi a hlas mrtvého zvonu.

Varhany složitě pěkné zvuky vydávají, když se na ně pořádně hraje. Kdyby však kdo v nepořádku jen tak na zdař Bůh na klapky sahal, nebyla by to více hudba ale opak hudby. Varhany o sobě nikdy nehrají, vyjma kdyby prudký vítr do nich vál, že by se slabým tonem ozvaly, ale varhaník při nich musí býti, aby hrál. Ty duše křesťanská jsi varhanami a varhaníkem zároveň. Tvůj život jest hrou na varhany. Kdo ti noty ku hře předkládá, jest Pán Ježíš sám. Na tobě záleží, jak hraješ. Hraješ li zbožné písně, a doprovázíš je zbožnými skutky aneb hraješ-li písně nemravné a doprovázíš je špatnostmi. Mistr tvůj buď Kristus Pán.

Můžeš také v životě provádět leccaké hry — jako na varhany rozličné písně by se mohly hrát — ale jsou jen pro službu kostelní a kůr zasvěcený obřadům a k sv. oběti. Ty také můžeš rozličně jednati, ale máš jednati vždy ku cti a chvále boží. »Každý duch chval Hospodina.« Alleluja. Tak také tobě duše křesťanská rozkaz platí, abys chválila Hospodina.

Sv. Cecilie, život svůj ženichu nebeskému zasvětila a jemu i v boji a smrti náležitě chtěla a omilostněna byla, že lahodnost nebeských zpěvů zaslechla. Chceš-li také ty nebeské chvalozpěvy slyšeti a jimi se radovati, musíš si oblíbiti zpěv křesťanský nejen ve slovích ale i skutcích, aby čistého srdce byl, nebo čím čistší kov tím lepší zvuk, tak srdce tvé musí býti čistotné, aby píseň tvého života Bohu se zalíbila a tys se sv. Cecilii hlasy nebeského zpěvu zaslechl. Mistr tvůj jest Kristus, varhaník tvůj jest duše, hrdlo jsou varhany. Dej duši svou do učení Mistru nebeskému a jej ve všech radách poslouvej, pak se naučíš pravé hře — a duše tvá bude chváliti Boha — Alleluja — a ucho tvé bude slyšeti — co zde ucho neslýchalo a srdce nepocítilo. Máš v nenávisti špatnou hru, a chceš míti krásnou, vzpomeň, jak ty soudíš o hudbě, tak bude o hudbě tvého života soudit Pán.

Náš život má býti jako chvalozpěv boží. Šťastná duše, která uprostřed chvalozpěvu božího odchází na věčnost jako onen sv. jáhen v době pronásledování, který uprostřed zpěvu »Alleluja« byl umučen a skončil život svůj.

Chval Boha po celý život svůj a poslední okamžik proměň se v patření na Boha. Amen.

Fr. Vaněček.

Instalace dp. Brejly, faráře u sv. Vojtěcha v Praze.

Vlastnosti rozsévače, pole a zrna.

»Vyšel rozsévač, aby rozséval
símě své.« (Luk. 8, 5.)

Neobvyklý průvod bral se dnes z fary ke kostelu. Zástupce arcipastýřův v průvodu kněžstva uvádí dnes nového pastýře do starobylého farního kostelíčka pod Zderazem, založeného cechem jirchářským ku cti našeho sv. Vojtěcha už v r. 1318. Průvod instalační není formou nádhery, ale jest slavnostním představením nového pastýře osadě. Evangelium, z něhož jsem slova textu vzal, mluví dnes o rozsévači, který vyšel na pole své, aby rozséval símě své. Rozsévač onen všemohoucí jest Pán Ježíš a polem jest okrsek zemský, pokud na něm lidské srdce bije, a símě jest slovo boží, věčná a nezkoušená pravda a moudrost. Věčný rozsévač zřídil království své tak, že rozsévati slovo jeho nedal každému na libost dle osobního náhledu, ale toliko církvi sv., již řídí, a ta posílá rozsévače své do každé farní obce, a je uvádí a zjevně pověřuje ku konání úřadu kněžského na tak dlouho, dokud sám v poslušnosti a věrnosti k církvi sv. trvá. Z té příčiny též já, maje mluvit k novému panu faráři, úvodní slova, bětu za základ rozjímání podobenství Páně o rozsévači a chci promluvit:

1. o rozsévači věčném a jeho časném náměstku ;
2. o poli nesmírném — a jeho malé částce kolem kostela sv. Vojtěcha ;
3. o semenu božím a jeho klíčivosti i dnes.

P o j e d n á n í.

1. Drahocenný dar víry pochází ze slyšení Slova božího. Proto posílá Ježíš Kristus apoštoly své kázati, a aby se tak dalo vždy, stanoví církev, která posílati má ve jménu jeho, pastýře, rozsévače kněze. Toť řád boží. Není tedy ponechána volnost kázati Slovo boží, ale povinnost kázati pravdu boží v poddanosti ku sv. církvi Ježíše Krista dle slova jeho: Kdo vás slyší, mne slyší. V tom jest rozdíl trvalý. S kazatelny nesmí zaznívati slovo člověka, ale Slovo boží. Ne co se jemu zdá, nýbrž co božího jest. Tak jak sv. církev učí a káže.

Tato povinnost tvoří přední část úřadu kněze, a jest poze-
hnáním lidstva, jako semeno jest podmínkou života.

Můžeme říci, jak sv. Pavel psal: deset tisíc vychovatelů kdybyste měli, nemáte mnoho otců, nebo já jsem vás v Kristu Ježíši zplodil. Mnoho jest těch, kdož vychovávají a vzdělávají lid, ale jeden, jenž jej lepším činí, Ježíš Kristus pravdou svou. Ale zde má kněz úděl, jaký krásně popisuje sv. Pavel Korintským: Jsme

jako blázní pokládání pro Krista, jako povrhel a předmět rouhání a přece ta pravda boží zůstává podmínkou požehnání, štěstí, života a blaženosti. Proto dí sv. apoštol: Každý včas i nečas, napomínej a žehň v Kristu Ježíši Pánu našemu.

Odpor našel božský rozsévač, když z nebes přišel v těle lidském. Odpor musí nalézt i rozsévač jeho poslaný v těle hříšném a budou ukazovati k chybám a hříchům kazatele, než ku věčné kráse pravdy boží. Ne, kněz dělá slovo boží, ale Slovo boží kněze. Ukazovatel cesty může býti špinavý a sešlý, jen když ukazuje správně cestu. Lékař může býti vadný, jen když léčí spolehlivě. A tak zůstává nám vždy pravidlem slovo Páně: Jestliže mou řeč zachovali i vaši zachovávatí budou. — Proto jen pilně pouštěj, drahý bratře, símě slova božího, nebo neví se kdy a kde se ujme. Kniha »Kazatel« (k. 11, v. 6.) k tomu nabádá slovy: »Ráno rozsívej símě své a u večer ať nepřestává ruka tvá, nebo nevíš, které více vzejde, to či ono, a pakli obé spolu, lépe bude.«

Však ještě mám slovo v srdci o rozsévači. Kdo má pokušení přenášeti vady rozsévače na símě boží, uvaž slovo Páně: Kdo z vás bez hříchu, vrz první naň kamenem. Nyní obraťme mysl svou na pole rozsévače božího.

2. Poslední rozkaz Páně zní: jdouce do celého světa učte všechny národy. Celý svět jest kazatelnou boží, jako byla celá sv. země jeho chrámem. Podobenství o rozsévači mluvil Pán z lodičky k lidu na břehu jezera tiberiatského. Jaká kazatelna: lodička. Jaké posluchačstvo: z Juditha, Jerusalema, Tyru a Sidonu — počtem 10—20.000 duší. Jak veliký to kostel, jehož klenba modrá báh, pilíři stráně hor a lodí chrámovou celé pobřeží genesaretské.

Toto nesmírné pole složeno jest z malých nepatrných záhonů, kteréž nazýváme osadami či farami, v nichž kněz jest rozsévačem. Také i tato stará fara sv. Vojtěcha jest částkou velikého království božího na zemi a zde v té farnosti každý dům má své rodiny a každá rodina čítá několik srdcí lidských, která mají býti oseta slovem božím, aby vydala ovoce své včas. Jsou to srdce lidská, která tvoří boží záhony. Srdce dítek a dospělých, srdce nemocných a chudých, srdce všech jsou polem, na nichž pěstováno má býti slovem božím dvojitý štípení: štěp lásky k Bohu a štěp lásky k bližnímu. Toť práce křesťanského vlastenectví, kterou chápe jen duch myslící. Jsou lidé, kteří myslí, že prospívají vlasti a lidu, když mluví mnoho o pokroku. Jsou však hlubocí myslitelé, kteří praví, že marně pracuje o pokrok národa, kdo nepracuje o mravní jeho povznesení.

To pole, kam slunce nesvítí, nevyrovná se poli na slunci. Obce, kde slovo boží milostí svou neosvětluje, tam i srdce pustnou. Důkaz toho je mnohý. Co jsou země bez kultury křesťanské? Co jest ze zemí, které druhy kvetly sv. věrou a ji pozbyly jako pobřeží africké a sama Svatá Země? Jest smutným faktem,

že první dýka k revoluci francouzské ukována ve čtvrti, kde nebylo kostela. Pole zdivočl bez slunce, osada bez víry. V Americe osady české slynou svou zbožností, ale také jsou osady české, kde místo kostela založeny tak zv. české kluby, které jsou smutně proslulé svou divokostí, tak že jim dán přezdév: kluby sebevražedné, ježto každý třetí z členů končí sebevraždu.

Co jest srdce bez semene slova božského? Drazí posluchači! Osada sv. Vojtěcha jest osadou velkoměstskou, má všechny obtíže i přednosti velikého města a k dokonalému vzdělání slovem božím, sv. svátostmi jest třeba součinnosti všech duší dobré vůle. Může duše prostinké služky a domovníka vykonati skutků duchovního milosrdenství skoro tolik jako milosrdná sestra u lože nemocného. K Vám, kdož slavnému nastolení nového duchovního správce přítomni jste, Vám platí má prosba: pracujte všichni dle sil svých s duchovním správcem svým na spáse duší. Jest to ze zbožných skutků ten nejzbožnější. Nikterak nemusíte ztrácet důvěru, že vše jest marné, že svět se předělati nedá, nikoliv: pozorujte se mnou ještě třetí myšlenku o semeni božím a jeho klíčivosti i dnes.

3. Slovo boží má své nepřátele jako je mělo zrno rozhozené rozsévačem, ale ono má též v sobě boží moc, které nic odolati nemůže. Jest mnoho těch, kdož pracují proti boží pravdě: slovem, tiskem, spolkem, mocí, svůdnictvím všeho druhu. Mnoho jest také těch, kdož se dají svěsti, ale vizte též, kolik dobrého pravda Páně tvoří a slovo boží působí.

Co tu potup se šíří proti církvi, sv. svátostem a sv. přikázáním, ale vizte, kolik dobrého se dnes koná v díle milosrdenství všeho druhu a to vše za jedinou lásku Kristovu.

Tolik se tupí oltář a mše sv. a vizte, kolik sv. přijímání se rozdává denně v našich kostelích. Tvrdá jest řeč tato o přítomném Pánu v nejsv. Sv. olt., říkají jedni a druzí tím více volají: kam bychom šli, vždyť Ty máš slovo života věčného.

Kolik jich praví jako oni fariseové: »Ten rouhá, kdož může odpustiti hříchy než Bůh« a přece nepřestávají zníti slova milosrdenství Páně: Komu odpustíte hříchy, odpuštěny jsou.

Tak i všechna ostatní slova Páně mají svou božskou klíčivost a rozseta nesou užitek svůj dříve neb později, větší neb menší, ale jen část jich přichází na zmar. Nevíme, kdy a jaké přinese ovoce slovo boží. Žádná půda srdce není tak tvrdá, aby nemohlo vniknouti do něho slovo a milost boží.

V museu vídeňském uschovanou mají břízu, která vyrostla z kamene na věži svatoštěpánské! Kdybychom měli vystaviti všechna tvrdá srdce, která přetvořena slovem božím, rozsívaným ve jménu Páně a jaký počet by to byl, který by převýšil počet božích hvězd za noci podzimní.

Drazí posluchači, neztrácejte důvěry v úspěch slova božského a všech apoštolských prací, ale úsilovně pracujte s duchovním správcem svým. Vám, veledůstojný pane, přeji, aby vaše evange-

lická práce na vaší farnosti sv. Vojtěcha v Praze byla provázena požehnáním božím. Kdož lásku boží máte, pracujte s knězem vaším na spasení duší ve farnosti. Není duše tak nepatrné, která by pracovati nemohla, ba Bůh volí nepatrné věci před světem, aby veliké zahanbil. Jste částí církve apoštolské, konejte tedy apoštolát svým slovem, příkladem a modlitbou, učiníte sobě zásluhu i radost o hojnou žeň pro život věčný. Amen.

Fr. Vaněček.

Dr. ANTONÍN BRYCHTA.

Dlouholetý odborný přispěvatel našeho měsíčníku rozžehnal se s životem, zanechav po sobě dílo svého pilného studia právnického v oboru církevním.

Jeho postavení v poradném sboru biskupském dávalo mu soustavně příležitost stopovati právnické otázky církevní. Užíval této příležitosti značně, jak svědčí jeho spis »O jmění církevním«, který se hemží věcnými doklady z judikatury církevní a státní. Píle jeho byla veliká a příkladná až do nejvyššího jeho věku, kdy neustával své zkušenosti svou vypsanou rukou dávat na bratrský stůl. Kladouce tuto pomněnku v rychlosti před uzávěrkou čísla do tisku, končíme: Requiescat.

Paměť Ti budiž v církvi i národě!

LISTY VĚDECKÉ.

O závěti kněží.

Napsal Josef Schmied, kaplan v Karlíně.

(Dokončení.)

A nyní naskytá se otázka: Které jsou to ty účely zbožné, jimž má kněz věnovati jmění církevní? Dle sv. Tomáše Aqu. má se přiblížeti k »utilitati Ecclesia et necessitatibus pauperum«. (2. 2. qu. 185. art. 7, ad 4.) Papež Benedikt XIV. praví: »In pauperes aliave pia opera erogare«. (De syn. dioec. l. 7., c. 2, n. 4.) Dr. Klement Borový ve svém »Církevním slohu« praví poněkud obšírněji: »Jmění obroční, t. j. z výnosu příjmů s obročím neb s jakýmkoliv jiným úřadem církevním spojených pochodící, každý světský kněz povinen jest věnovati k účelům zbožným, na př. na okrasu domu božího, k ústavům církevním, účelům dobročinným atp.« (l. c. str. 427, III. vyd). — A dr. Víšek ve svém pojednání o závěti kněží v »Časop. katol. duch.« z r. 1893 praví, že závěť kněze o jmění církevním »má se nésti erga Deum et erga pauperos«. Erga Deum, t. j. ku zvelebení služeb božích, na okrasu domu božího, farního nebo některého jiného chudého chrámu, k ústavům misijnářským, chudým klášterům, vychovávacím a vzdělávacím ústavům. Erga pauperes, t. j. na ústavy a spolky dobročinné, útulny a sirotčince, chudobince, nemocnice a chorobince, pokud jsou v duchu katolickém řízeny.

Mezi těmito chudými, jimž má se dostati jmění církevní, mohou ovšem také býti příbuzní kněze, jsou-li tito skutečně chudí. Ano pak může příbuzným chudým dána býti přednost před jinými chudými, poněvadž jsou knězi bližšími než cizí. Ale praví se: jsou-li skutečně chudí, nikoli však, jsou-li bohatí. Svým příbuzným může kněz v závěti něco odkázati, »ut minus egeant, non autem ut ditescant« praví papež Benedikt XIV. (De syn. dioec. l. 7, n. 4.) A prov. synoda pražská o tom praví: »A causa pia nequaquam alienum est, ut beneficiatus consanguineos pauperos praeferat aliis pauperibus. Sed reprobanda et detestanda est illa liberalitas, quae carni et sanguini adeo servit, ut etiam

imminente Dei iudicio peculium Christi et patrimonium pauperum ditandis consanguineis impendere non vereatur.« (Acta str. 270.) A možno říci, že kněz, který dává bohatým příbuzným to, co patří církvi a chudým, dopouští se jakési krádeže, neřku-li svato-krádeže. Tím si lze také vysvětliti, že jmění to příbuzným kněze nepřináší užitku, nýbrž naopak bývá často příčinou hmotné i morální jejich zkázy. Kdysi exercitátor jeden při kněžských exerciciích (na Sv. Hoře u Přibrami) řekl: »Kněžské peníze a . . . . (= hříšná) duše, obojí pospoju do pekla kluše.« A ze zkušenosti zná jistě každý nějaký takový smutný případ. Jednou na př. rolník, který mival pěkný statek, téměř proklínal onu chvíli, kdy dostal od svého bratra, kněze, první peníze, poněvadž spoléhaje na peníze bratrovy, počal zanedbávati svoje hospodářství, až přišel o celý statek a jsa hmotně i také mravně úplně zničen, živil se žebrotou. A rovněž nejsou řídké případy, kdy příbuzní kněze, který jim církevní jmění téměř celé odkázal, ale ne snad tolik, kolik očekávali, bývají nejen špatnými katolíky, ale často otevřenými nepřáteli víry katolické. — Proto byl vždy v církvi katolické tak zv. nepotismus odsuzován, ať se jevil obohacováním příbuzných nebo tím, že se jim dávala přednost před jinými. — Kněz může se o své chudé příbuzné postarati nejlépe tím, že jim zajistí do jejich smrti požívání úroků z kapitálu, jež odkáže nějakému zbožnému účelu. Pěkný příklad v tom ohledu dal zesnulý bl. p. papež Pius X., který svým chudým příbuzným odkázal pouhou rentu do jejich smrti, a tu ještě ponechal na vůli svému nástupci, jenž ji však o své újmě zvýšil. — Totéž, co o příbuzných bylo řečeno, platí i o těch, kteří knězi sloužili. O chudé služebníky své má se kněz postarati, aby nemusili snad po jeho smrti živiti se žebrotou, obyčejně po farách, což trapně působí. Nemá je kněz snad jmenovati dědici, jak již bylo výše řečeno, poněvadž by tím dal pohoršení, ale má jim buď za svého života zajistiti nějakou rentu nebo příjem pro jejich stáří, anebo jim může v závěti určití požívání úroků z kapitálu, jež věnuje nějakému zbožnému účelu. Tento poslední způsob doporučuje také prov. synoda pražská z r. 1860. (Acta str. 270)

Ke konci této důležité části pojednání buďtež uvedena slova diecesní synody pražské z r. 1863, jež znějí: »Quare qui de redditibus ecclesiasticis testaturi sunt, liberalitate pro foro humano concessa ita utantur, ut non sint immemores, oportere clericos lege Dei, non autem lege hujus saeculi vivere, utque etiam in extrema voluntatis dispositione non damuari sed potius a Domino remunerari mereantur.« (Acta str. 23)

Ještě dlužno připomenouti, že dle ustanovení papeže Pia V. bohoslužebné předměty, jež byly z důchodů církevních pořízeny jako paramenty, posvátné nádoby, roucha a missály a jiné věci k bohoslužbě určené, mají býti ponechány kostelům, u nichž kněží působili, anebo beneficiu, jehož požívali. O brevíři praví dr. Kl. Borový, aby byl zachován chvalný obyčej, dle něhož má brevír vždy připadnouti semináři kněžskému ku potřebě alumnů.

Rovněž knihovna nebudiž zanechána příbuzným laikům, pro něž bývají theologické knihy bezcenné a tudíž se zničí nebo za směšnou cenu prodají obchodníkům. Buď by mohla býti darována rovněž kněžskému semináři nebo některému mladému knězi anebo křesťanské akademii v Praze, jež by mohla z takových knihoven kněžských sestaviti velkou knihovnu theologickou, které dodnes v Praze postrádáme, ač potřeba její tolikrát již byla vyslovena. —

Tím ukončena byla druhá část pojednání, totiž jaký má býti obsah závěti kněžské dle zákonů církevních. Další část má pojednati o úpravě závěti dle zákonů státních. I těchto zákonů dlužno při dělení závěti dbáti, má-li tato míti právní platnost před státními úřady. Neboť podle článku XIII. konkordátu rakouského přísluší rozhodování o dědických záležitostech kněžských soudům světským, a ty se ovšem řídí pouze předpisy státními. Proto jest třeba i těchto předpisů dbáti při pořizování poslední vůle. Na tomto místě uvedeny budou jen ty předpisy, jež se mohou týkati závěti kněžské.

Státní zákony rozeznávají závěti a kodicily. — Závěť sluje ta poslední vůle, v níž jmenován jest universální dědic, totiž takový, jemuž po vyplacení odkazů má připadnouti celé dědictví po případě i s dluhy na něm vázajícími. Není-li jmenován žádný takový universální dědic, sluje poslední vůle kodicil. (§ 553. obč. zákona.)

Testator má poslední vůli pronésti jasně a určitě, při úplném vědomí a zcela svobodně. (§ 565 obč. zák.)

Poslední vůle může býti učiněna buď písemně nebo ústně. Písemná poslední vůle může si každý napsati sám a vlastnoručně podepsati. Místo a datum nejsou sice nezbytně nutné, ale jest dobře je připsati, poněvadž datum může rozhodovati v tom případě, když by byly nalezeny závěti dvě různé, ježto v tomto případě by platila závěť novější. Svědků v tomto případě není třeba. — Píše-li však závěť někdo jiný, tu musí se testator vlastnoručně podepsati a mimo to tři svědkové, z nichž aspoň dva musí býti současně přítomni. Svědkové se musí podepsati na spise samém, nikoliv na př. na obálce. Obsah závěti však znáti nemusí. — Svědkové ti musí býti způsobilí svědectví vydati. Za způsobilé platí řeholníci, ženy, jinoši mladší než 18 let, smyslů zbavení, slepí, hluchí, němí, neznající řeč testatorovu, odsouzení pro podvod nebo zločin ze zisku, dědic a odkazovník čili legatár, jejich manžel, děti, rodiče, bratři, sestry, v témž stupni sešvakření, lidé domácí a služebníci od nich placení. (§ 578. a 579. obč. zákona.)

Neuvádím zde případů, když testator neumí čísti nebo psáti, poněvadž se jedná o závěť kněžskou, a tu se takový případ nestane. Předpisy o tom naléztí lze v »Právním rádci« od Jana Paulyho str. 207, aneb § 580. a 581. obč. zák.

Poslední vůli možno též učiniti ústně a to před třemi způsobilými svědky, kteří jsou zároveň přítomni a schopni dosvěd-

čiti, že v osobě pořizujícího není podvodu ani omylu. Pro lepší zapamatování mají si svědkové obsah závěti napsati a pak u soudu pod přísahou vypovídati. (§ 585. a 586. obč. zák.)

Poslední vůli možno učiniti též u c. k. soudu, a to buď písemně nebo ústně. Vlastnoručně psaná a podepsaná závěť se u soudu zapečetí, na obálku se napíše, čím jest to závěť, sepíše se protokol, a vydá se testatoru potvrzení, že závěť byla přijata a u c. k. soudu uložena. — Kdo chce před c. k. soudem ústně závěť učiniti, projeví tam jasně svou vůli, která se napíše do protokolu, jenž se zapečetí soudní pečetí, na obálce se napíše, čím to jest poslední vůle, a pořizujícímu vydá se list přijímací. (§ 587. a 588. obč. zák.)

Konečně možno učiniti závěť před c. k. notářem a to rovněž písemně nebo ústně. Může se tak státi u přítomnosti c. k. notáře a dvou svědků, aneb u přítomnosti dvou c. k. notářů. Tato závěť má pak tutéž platnost jako závěť učiněná u c. k. soudu.

Je-li pořizující nemocen, mohou úřední osoby přijíti do bytu k loži nemocnému a to opět buď c. k. soudce, nebo c. k. notář se dvěma svědky, nebo dva c. k. notáři. (§ 590. obč. zák.)

V závěti možno také odkázati částí svého jmění určitým osobám fysickým nebo právním (na př. spolkům) bez dalšího závazku, a tomu se říká odkaz čili legát; a ten, jemuž jest odkaz určen, sluje odkazovník = legatár. Je-li odkaz určen k nějakému zbožnému účelu, sluje zbožný odkaz. Tento zbožný odkaz může dle § 686. obč. zák. býti požadován ihned po úmrtí testatora, kdežto ostatní odkazy teprve po jednom roce od úmrtí testatora, a když by nebyl vyplacen hned, počítá se 5proc. úrok ode dne úmrtí. Rovněž mají zbožné odkazy přednost přede všemi jinými odkazy, takže dědictví a ostatní odkazy nesmí býti vydány, pokud nebyly vyplaceny zbožné odkazy po případě s 5proc. úrokem ode dne úmrtí testatorova. (§ 685. a 686. obč. zák.)

Obsahuje-li závěť více archů, mají býti sešity a nit připečetěna, aby se jednotlivé archy papíru nedaly oddělit, anebo má býti každý arch podepsán.

Každá závěť může býti zrušena nebo změněna závětí novou, později sepsanou, a to buď úplně nebo částečně, dle toho, jak novější závěť stanoví. Jsou-li dvě závěti různé, a novější se nezmiňuje o tom, že má platiti i starší závěť aspoň částečně, pozbývá starší závěť platnosti a platí pouze novější. — Kodícily však mohou býti dva i více vedle sebe platných, a neruší se navzájem leč jen v té části, kde si odporují. — (§ 713. a 714. obč. zák.)

Z toho, co bylo řečeno, vysvítá, že nejlepší pro kněze, který má míti závěť v čas hotovou, jest první způsob závěti, totiž když si závěť sám napíše a vlastnoručně ji podepíše. Svědků, jak bylo již řečeno, při tom nepotřebuje. Nechť v závěti poznamená, že ji činí při úplném vědomí, svobodně atd. Také jest chvályhodné, když kněz závěť svoji počne vyznáním víry a své »Credo« projevívá slibem, že chce ve víře té do konce svého života setrvati.

Rovněž nemá kněz zapomenouti na svůj pohřeb a na výlohy s ním spojené, stanoviti si po případě kříž na svůj hrob, a konečně jmenovati také vykonavatele závěti. Vzorec závěti kněžské naléztí lze v »Právním rádci« od J. Paulyho na str. 952.

Tím projednána hlavní ustanovení zákona světského, jež týkají se formy závěti. Nyní zbývá čtvrtá část pojednání, totiž o bezpečném uschování závěti kněžské. I tato část jest důležitá, poněvadž se někdy stane, že závěť byla učiněna, ale po smrti kněze se ztratila, anebo byla úmyslně od příbuzných, jimž byla nepřízniva, zničena. Proto jest potřebí postarati se o bezpečné její uschování.

Dlužno hned poznamenati, že ani církevní ani státní zákony nic nestanoví o tom, kde má býti závěť uložena. Závěť možno míti doma ve stolku, ve skříni kdekoliv, u příbuzného, u známého přítele, u kterékoliv hodnověrné osoby, u c. k. soudu nebo u c. k. notáře, a v novější době také u peněžních ústavů. Každý z těchto způsobů má nějakou výhodu i nevýhodu. Nechá-li si kněz závěť doma, má tu výhodu, že ji má stále na očích a tak mu připomíná, jak bylo již řečeno, stále: »Memento mori!« A mimo to má tu výhodu, že může závěť, kdykoliv chce, změnití nebo zrušiti a jinou sepsati. Nevýhoda při tom jest ta, že se může závěť založiti, ztratiti anebo po smrti kněze býti odcizena a zničena. Uloží-li ji kněz u c. k. soudu, u c. k. notáře nebo u peněžního ústavu, jest ovšem bezpečně uložena, ale některé c. k. soudy ji prý nechtějí přijímati, a u c. k. notáře neb u peněžního ústavu musí se dáti jisté poplatky, a kněz v těchto případech ji nemůže nebo jen obtížněji a s výlohami měnití nebo zrušiti.

Kde tedy má speciálně kněz závěť uložití? Nutno říci, že bezpečnosti musí býti dána přednost, a proto jest lépe uložití závěť u úřadu, buď u soudu nebo notáře nebo u nějakého peněžního ústavu.

Ale pro kněze mohl by býti zaveden ještě jiný způsob bezpečného uschování závěti a to buď u kněž. arcib. vikářů pro kněze vikariátní, nebo u nejdůst. kněž. arcib. resp. biskupské konsistoře pro kněze diecesní. Mělo by to výhodu, že by byli všichni kněží nuceni závěť učiniti a že by byla bezpečně uschována. Závěť by byla jako u soudu zapečetěna a vydáno stvrzení o jejím přijetí. Práce, která by s tím byla spojena, dala by se při dobré vůli překonati. Prosim příslušné činitele, aby uvažovali o tomto bezpečném způsobu uschování závěti kněžské.

Stane-li se však přece, že zemře kněz neučiniv závěť anebo byla-li tato odcizena a zničena, tu postupuje světský zákon dle zvláštních ustanovení t. zv. haereditas ab intestato. Jedná-li se o laika, tu úřad majetek jeho sepíše a mezi zákonité dědice rozdělí. Pro kněze platí zvláštní ustanovení dle zákonů světských i církevních. Státní ustanovení v tom oboru vyplývají z dvorního dekretu ze dne 27. listopadu 1807, 19. června 1833, z dekretu

dvorní kanceláře z 16. září 1824, ze zákona ze 7. května 1874 a minist. rozhodnutí z 8. července 1885. — Prov. synoda pražská z r. 1860 stanoví to takto: To, co kněží, kteří závět činiti mohou, zanechají, když bez závěti zemrou, bylo by příčinou mnohé závisti a sporů; kdyby se mělo v každém případě oddělovati jmění, jež církvi přísluší, od jmění, na něž právo si činí příbuzní zemřelého. Aby se tomu předešlo, usnesla se synoda na tom, aby zachován byl starodávný zvyk v naší zemi (= *vetustissima consuetudo in provincia vigens*), dle něhož se veškeré pozůstalé jmění rozdělí ve tři stejné díly. První díl připadne kostelu, při němž beneficiát sloužil, třeba že potom jinde na odpočinku žil. Měl-li někdo více beneficií současně, rozdělí se třetina ta mezi ty kostely dle poměru příjmů z různých beneficií; měl-li více beneficií po sobě, připadne třetina ta kostelu, při němž naposledy byl. Když by však tento kostel byl bohatě nadán, tu může biskup stanoviti, aby připadla jinému kostelu chudšímu. Druhý díl připadne chudým toho místa, kde beneficiát působil, nebo dle jiných, kde zemřel. Třetí třetina připadne příbuzným, dědicům dle zákona, kterým se dle zákona státního rozdělí. Jsou-li tito příbuzní v pravdě chudí, mohou žádati i o třetinu, jež jest určena chudým. Není-li příbuzných, připadne třetina jim určená kostelu. To však platí jen o kněžích beneficiátech. Jedná-li se o kněze, kteří nejsou beneficiáty jako profesori středních škol, katecheti, administrátoři a kaplani, tu platí toto ustanovení: dvě třetiny jmění veškerého případnou příbuzným zemřelého, a jedna třetina chudým toho místa, kde zemřel. Jsou-li příbuzní chudí, mohou žádati i tuto třetí třetinu. — Tato ustanovení mají podle církevních i státních zákonů v naší zemi býti zachovávána i od zákonitých dědiců; a prov. synoda pražská z r. 1860 stanoví, aby nikdo po smrti faráře z fary nic neodnášel pod jakoukoliv záminkou, a dodává, že by to bylo »in perniciem ejus, cum male parta etiam male dilabantur«. (Acta str. 271)

Tím bylo by celé pojednání o závěti kněze ukončeno. Ale závět sluje »poslední« pořizení nebo také »poslední« vůle. Z toho lze poznati, že jsou také ještě jiná pořizení o majetku a to ještě za života pořizujícího. Jest to t. zv. darování čili *donatio*. A kněz jako jiný člověk jest smrtelný, a nevezme majetek svůj do hrobu, a proto může nejen závět o něm učiniti, ale ještě za života svého jej darovati. Ano kdyby se přesně vzala ustanovení církevní, má kněz již za života svého *superflua* z *beneficia* získaná dáti *ad causas pias*. A jsou i dvě právní formy, podle nichž může kněz ještě za života svého jmění své rozděliti, a to: 1. *donatio inter vivos*, a 2. *donatio mortis causa*. První záleží v tom, že se prostě něco daruje pouhým odevzdáním. Je-li darování spojeno s nějakým závazkem nebo žádá-li si toho příjemce daru, vyhotoví se darovací listina a opatří 1 K kolkem. Poplatků nějakých při tom není. *Donatio mortis causa* záleží v tom, že se nějaká věc nebo kapitál někomu daruje bez nebo s nějakým závazkem, ale používání té věci nebo úroků z kapitálu vyhrazeno jest dárci až do

jeho smrti. Listina pro toto darování pro případ úmrtí musí býti opatřena kolkem 2 K, ale jiného poplatku při tom také není.

Obě tato opatření mají tu výhodu, že dárce ví, komu co dává, ví, k čemu se toho použije, a pozná, zda mu obdarovaný bude vděčný, kdežto při závěti neví, jak po jeho smrti jmění jeho bude rozděleno, neví, jak s ním bude naloženo a zda nepovstanou o ně mezi příbuznými hádky, spory a soudy, a místo vděčnosti snad nadávek a klnutí se zemřelému dostane. Mimo to nepodléhají tato darování žádným poplatkům vyjímaje jmenované kolky na listiny, kdežto poplatky z dědictví jsou dosti veliké. Tak daň z dědictví při přechodu jmění na rodiče, děti a manžele obnáší 1 proc. veškerého jmění, při přechodu na bratry, sestry a jiné příbuzné až ku bratrancům obnáší 4 proc., a při přechodu jmění na vzdálenější příbuzné a na cizí osoby 8 proc. veškerého jmění. Mimo to jest řada jiných výloh s provedením pozůstalosti spojených, tak že často obnáší ztráta přes 10 proc. veškerého jmění. U kněží se jedná obyčejně o bratry nebo sestry, tedy obnáší poplatek 4 proc., a jedná-li se o vzdálenější příbuzné a cizí osoby, obnáší poplatek 8 proc. Připočtou-li se k tomu výlohy různé s provedením pozůstalosti spojené, jest tu značná ztráta, která při darování kterémkoliv není. Proto lze kněžím tento způsob pořizování jen doporučiti. Jeden starší kněz řekl jednou k pisateli těchto řádků: »Pokud žiji, tak dám, co mi přebývá; po mé smrti ať nikdo nic nečeká.« A přiznávám se, že ta slova se mi líbila, a zvláštní úctu k onomu knězi ve mně vzbudila.

A má-li snad někdo obavu o svou budoucnost, že by snad, kdyby vše rozdal, neměl ničeho pro stáří, tu možno mu odpověděti, že má zajištění, pokud nynější poměry trvají, aspoň pensi, kdyby i jiného jmění neměl. A mimo to námitka ta by platila jen o darování mezi živými (*donatio inter vivos*), nikoliv o darování pro případ úmrtí (*donatio mortis causa*), poněvadž v tomto případě si může vyhraditi používání věcí a úroků z kapitálu až do své smrti.

Ke konci tohoto pojednání o závěti kněží, o její důležitosti, o obsahu jejím podle předpisů církevních, o úpravě její podle zákonů státních a o jejím bezpečném uschování uvedena buďtež slova dra. Víška z jeho pojednání o závěti kněží v »Časop. katol. duch.« r. 1893, str. 17., kde praví: Testament kněze má býti: *vere dignum et iustum pro foro externo (iudiciali)*, t. j. podle zákonů světských, a *aequum et salutare pro foro interno (conscientiae)*, t. j. dle předpisů církevních. Má býti: 1. *dignum respectu eius qui testatur*, t. j. aby závěť byla hodna kněze — služebníka božího, a důstojná muže vzdělaného; proto budiž psána jasně a po zralé úvaze. 2. Má býti *iustum quoad formam*, t. j. odpovídati právním předpisům. 3. Má býti *aequum quoad bona de quibus testatur*, t. j. aby oddělil správně jmění církevní od rodinného, církevní aby věnoval zbožným účelům, ostatní dle své vůle, ale rozvážně. 4. Má býti *salutare quoad fructus et effectus ad*

quos obtinendos testatur, t. j. aby závěť jeho sloužila Bohu ke cti, jeho duši ke spáse a na prospěch duší jeho bližním. Zvláště tuto poslední vlastnost mějž kněz při sepisování poslední vůle na paměti, vždyť jemu samému musí na tom záležeti, aby památka jeho byla požehnána zde i na věčnosti. Zvláště ti kněží, kteří požívají výnosnějších beneficí nechť dbají těchto předpisů, protože jsou více pozorováni, a proto jejich dobrý nebo špatný příklad, který dají, tím více působí. Nechť všichni kněží dbají při závěti zákonů křesťanské spravedlnosti erga Ecclesiam et benefactores, a zákonů křesťanské lásky erga Deum et pauperes. Ať závěť všech kněží jest tedy testamentum vere dignum et iustum, aequum et salutare, aby o nich platila slova Písma sv.: »Immortalis est memoria ejus quoniam apud Deum nota est et apud homines.« (Sap. 4, 1.)

Vhodná pomůcka k úřadování farnímu.

Podává Th. dr. Karel L. Řehák.

(Dokončení.)

Učitel každý také skládá na povinnosti své přísahu těmito slovy: »školákům ve všem dobrým příkladem předcházeti, a buditi v nich ducha náboženského«; a to tak, aby plnil, co ukládá § 50. škol. vyučovacího řádu ze dne 20. srpna 1870 č. 7648, čl. VIII. odst. 3.: »Jest povinností školy, pečovati o disciplinární dohled na žáky při náboženských úkonech ve smyslu § 5. ř. zák. z.; a sice skrze učitele dotyčného vyznání;« pak ustanovení § 48. škol. novelly ze dne 2. května 1883.

Školní řád nový. Ord. list 1907 č. 9. »Čecha« Korrespond. 16—19. ročník 1909.

Nota. Nastoupil jsem v P. faru při počátku školních prázdnin. Na nedělní služby boží přicházelo k mému bolu 8—14 lidí, nejvíce starých žen. Děti žádné. Po prázdninách šel jsem do první konference učitelské, a slušně žádal, aby učitelé dle povinnosti své přiváděli školáky na služby boží. Bylo zle! Pan S vyhrkl ze sebe: »Nebylo to tu nikdy; a já si od kněze poroučet nedám!« Řekl jsem: »Za to, co před mým příchodem bylo, nebo nebylo, nemusím odpovídat. Také od vás nežádám, abyste poslouchal kněze; ale jenom na tom stojím, abyste plnil, k čemu jste zavázán zákony školskými. Když my tedy házíte takto rukavici, já ji zvedám, a učiním, co pokládám za svou povinnost jakožto místní pastýř duchovní.« I vedl jsem stížnosti k okresní radě. Když pak jsem seznal, že okresní inspektor sám málo vyjmenovaných školských ustanovení dbá, a učitelé straní, podal jsem stížnost ku zemské školní radě. Tou

dobou učitel S. si mne nevšiml, jen přes ramena na mne hleděl. Po Vánocích ale bylo jinak. Přišel mne do farní kanceláře odprosit, a žádat, abych stížnosti své proti němu odvolal, ježto jinak musil by býti přeložen; o čemž se vyjádřil, že by ho více rmoutilo, nežli kdyby mu bylo služné na polovičku sníženo. Řekl jsem: »Je-li vaše vůle upřímná, učiním tak rád. Ale abych nevypadal jako nějaký chlapec, jenž mluví brzo tak a zase jinak; dejte mi své vyjádření písemně; ostatní páni kollegové vaši ať je spolupodepíší, a p. řídící (dobrák ale slaboch!) ať přitiskne ku vyjádření tomu i pečeť školní.« Stalo se dle mého přání hned druhý den. Na to napsal jsem u přiložení tohoto vyjádření zemské školní radě žádost, aby od dalšího stihání jmenovaného učitele bylo upuštěno, když se zavázal i s ostatními, nadále svorně působiti, ježto i Bůh nám odpouští, když pochybení svého uznáváme a napraviti chceme. Brzo potom přišel do školy již nový okresní inspektor, panu učiteli asi ještě uši natřel, a pak to šlo. Za dětmi počali do kostela choditi dospělí, zavedl jsem lahodné písně kostelní, a pak býval kostel plný na dvou mších v den nedělní. Nepíší to z marnivé chlouby; ale táži se: Což máme všude jen ustupovati, i kde zákony jsou zřejmé na naší straně? Což pokoj se svobodářským učitelem má mi býti cennějším, než duchovní blaho mých světců? Proč tedy tak mnozí žebrají, že mají kostely prázdné, když sami o naplnění jich ze zbabělosti anebo z lásky ku pohodlí nedbají? »Dicentis: Pax, pax; et non erat (et non est!) pax!« (Jerem. 6, 14)

Školní prázdniny smí dáti místní školní rada 3 dny do roka, jež nesmějí ale býti hned po sobě, a také ne na prodloužení zákonitých prázdnin. Prázdniny ty mají býti uděleny v mimořádných případech, jež se každého roku neopakují; a oznámeny předem c. k. okresní školní radě. Schul- u. Unterrichtsordnung dd. 20. srpna 1870 č. 7648. Linz. Quartalschr. 1892 pg. 228.

Školu visitovat nemají práva členové místní školní rady mezi vyučováním kněze. Okresní inspektor má právo dozírat na faráře nebo kaplana, jak svůj úřad koná; ale nesmí mu sám ničeho nařizovati. Případné závady má oznámiti bisk. konsistorii. Jinak ovšem, kde působí zvláštní katecheta, jenž postaven jest na roveň učiteli. Visitovati a posuzovati vyučování se strany duchovních správců přísluší orgánům biskupským. Tak c. k. místodrž. na základě § 2. zákona ze dne 25. května 68; a § 5. zák. dd. 14. května 1869.

Taxa za propůjčení místa kaplana (amovibilis) obnáší tolik, jako kolek z trojnásobného jeho služného. Farář platí jako kolek z desateronásobného výtěžku. — Když kdo taxu zapravil, později nabytí vyššího služného, zapraví z celého vyššího služného po odečtení obnosu, jež byl již prve zapravil. Proto stvrzenky dobře uschovat, aby nemusil platit pak z celého!

- Úprava úředních dopisů jaká má býti. Ord. list 1910 č. 12.
- Uherští příslušníci stávají se »heimatslos«, když bez opovězení jsou po 10 roků mimo Uhry. Příslušná obec v Uhrách dá jim o tom vysvědčení, a pak mohou býti v Rakousku oddáni dle rak. zákonů. Linz. Quartalsch. 1902 str. 362.
- O uherských snoubencích: Archiv für Kirchenrecht 1896 č. 462. Correspondenz-Blatt 1904 str. 151. Hirtentasche 1907 pg. 38 a 1909 str. 70 Ord. list 1910 str. 55. Dobré rady: Linz. Quart. 1898 — seš. III. Korrespondence »Čecha« 1907 č. 38.
- Upomínání úřední k vymáhání dluhu (Mahnverfahren) Corresp.-Blatt 1906 č. 342.
- Učitelé na středních školách jsou povinni dozřeti při náboženských cvičeních (začátek, konec roku, v dny sváteční; při sv. zpovědi). Nařz. minister. dd. 5. dubna 1870 č. 2916. a 15. května 1871 č. 3628.
- Urgence o vykázání platů jsou bez kolku. Minist. financí dd. 1. června 1886 č. 15. 242; tarifní sazba 756 zákona ze dne 9. února 1850 ř. z. č. 50
- Úřední hodiny ve farní kanceláři lze si zaříditi. Instrukce místodrž. k hejtmanům v příčině štoly dd. 11. dubna 1897 č. 2621 § 6.
- Výtahy z matrik pokud mají jen štamplii bez podpisu, anebo podpis bez štamplie, nejsou právními listinami; a proto nemohou býti pokutovány pro nekolkování. Linz. Quart. 1901 str. 732. Verwaltungsgerichtshof dd. 10. ledna 1893.
- Výtahy z matriky musí farář civilní poslati vždy faráři vojenskému, kdykoliv měl nějaký úkon s osobou k vojsku příslušící. Ord. list 1811 str. 60.
- Výtahy z matriky zemřelých příslušníků uherských třeba poslati k polit. úřadu, jenž ho dodá ministerstvu uherskému; avšak jen osob mužských před 23. rokem zemřelých. Místodrž. dd. 5. října 1891 č. 42.280.
- Výtahy narozených pro školu, nebo k dosažení služebné knížky, domovského listu — nejsou kolků prosté. Minister. financí dd. 18. září 1885 č. 21.274; dd. 3. října 1885 č. 29.800 a 18. září 1886 č. 21.274. Proto nemají řídicí učitelé rodiče dítek školou povinných pro ně poslati. Toliko místní školní rady mají si od příslušného faráře seznam žáků školou povinných vyžádati, kterýžto seznam — jen k účelu školy vyhotovený — jest bez kolků. Také korrespondence místních škol. rad s úřady farními není porta prostá. Minister. obchodu dd. 5. března 1895 č. 68.169. Smějí však farní úřady úřadům školním podati zprávy v podobě dopisu, na kterýžto dopis musí se ony odvolati, a dopis samotný ve svém archivu uschovati. Správy

školy nejsou ale žádnými školními úřady, a nemožou se tedy zpráv od farních úřadů bez poplatků domáhati, leč by se prokázaly legitimací úřadu školního. Linz. Quart. 1896-I. Jedná-li se o děti chudé, jak věc zaříditi: k a. konsistor dd. 12. prosince 1892 č. 9999 (v archivu),

Výtahy matriční k získání domovského práva jsou bez kolků, ale ne bez poplatku za vyhotovení. Minister vnitra dd. 6. října 1903 č. 26744, 2. května 1901 č. 14.315 (zákon dd. 5. prosince 1896 R.-G.-B. Nro 222); minister. financí dd. 17. dubna 1901 č. 11.233.

Výtahy k účelům vojenským. K účelu osvobození od služby vojenské jsou kolků prosty, spočívá-li žádost na zákonitém důvodu.

Aby branec vůbec nemusil k odvodu, anebo aby byl z vojny propuštěn, že matka vdova potřebuje pomoci jeho; otec jest choromyslný, nezhojitelně nemocný, přes 60 r. starý . . .

V případě takovém napiše se nahoře na list: »V záležitosti osvobození od služby vojenské . . . prosto kolků dle vynesení ministeria financí dd. 10. ledna 1859 č. 1977 a místodrž. dd. 20. února 1862 č. 10.400. — Domáhá-li se kdo osvobození v cestě milosti, třeba nalepiti tolik korunových kolků, kolik výkaz o rodině žadatele aktů oznamuje.

Corresp.-Blatt 1889 str. 605; Ord. list 1890 pg. 129. Podobně platí tyto ustanovení pro jednoroční dobrovolníky Cf. § 44. a § 116. branných předpisů I. díl k reklamaci a projednání »na státní útraty«.

Vojny jsou-li branci prostí, dotazy k hejtmanství jsou kolků prosté. Minister. financí dd. 24. května 1901 č. 31.184.

Vino přirozené dodá »Priesterhaus des deutsch. Ordens zu Lana a. Etsch, Bahnstation Lana-Burgstall. Objednat před 1. zářím; poslat si napřed prázdné nádoby! Hirtentasche 1893 Nro 2. — Kterak se přírodní víno pozná? Corresp.-Blatt 1896 dd. 25. července.

Vosk pravý jak se pozná? Corresp.-Blatt 1901 pg. 470.

Zápis novorozeněte z cizoložství. Cizoložník smí se do matriky jakožto otec zapsati. Ord. list 1897 str! 83.

Zápis dítěte pokřtěného má se státi u přítomnosti otce, jenž má se vykázati listem oddacím, jedná-li se o dítě manželské. Erlass des Minister. des Innern dd. 7. srpna 1880 č. 9842.

Zeměbrana (i uherská) patří pod pravomoc farního duchovenstva civilního. Ord. list 1902 č. 3.

Zpěvy vlastenecké, národní i církevní mají býti ve škole pěstovány. Vládní věstník 1883 str. 124; minister. kultu 8. června 1883 č. 10.618 čl. I. 5. A proto nemají se učitelé bez důležité příčiny vzdávati fíditelství kůru, aby mohli zpěvy církevní ve škole i v kostele svorně řídit.

Výnos zemské školní rady dd. 20. dubna 1904 řízený správám škol.

Žádosti o podporu, s jakými by mohli chodit prosebníci žebrot, nesmí se podepsat — sic pokuta 10 zl. až 100 zl. Zákon dd. 10. května 1873 § 3 R.-G.-Bl. Nro 108. Lze ale napsat »vidi«, poněvadž se s tím nic nestvrzuje. — Vysvědčení chudoby ale lze podepsati.

K žádosti za beneficium třeba vždy přiložiti všechny jurisdikce. Ord. list 1871 str. 60. Taktéž ku dosažení kvinkvenálky.

Železniční zřízenci mohou dostati nekolikované matriční listy. Ord. list 1905 str. 18.

Vypsal jsem takto jen ukázky. Každý kněz pro své zvláštní potřeby měl by si založiti podobnou příručku, a vždy ji doplňovati. Jiné věci zajímají faráře ve městě, jiné kollegu jeho při hospodářství v kraji... ale všem platí zlatá rada, zvlášt za dob našich:

Lex prodest — vigilatibus!

LISTY HOMILETICKÉ.

Sedmero postních řečí.

Šílená hesla moderní nevěry.*)

1. Není Boha.

„Řekl nesmyslný v srdci svém: Není Boha.“
(Žalm 13, 1.)

Pozorujeme-li veřejný život nynější společnosti, žasneme nad všeobecným zmatkem, rozháraností a nespokojeností. Lidstvo stůně hroznou nemocí, a nepřijde-li pomoc a záchrana co nejdříve, musí nastati rozvrat a zkáza společnosti

Hlavní příčina zákeřné nemoci té jest den ke dni stále vzrůstající nevěra, popírající Boha a zjevení. Od té doby, co zavedena byla svoboda tisku a vědy, zneužívají nepřátelé kříže a nevěrci tisku a vědy ku hlásání úplné nevěry a pavědy, pošetilých domněnek lidských, aby zmátli a znemravili lid a pomocí lidu zřídili světovládu zednářstva, moderní pohanství, kde by vládl veliký kapitál a křesťanský lid úpěl v hrubém otroctví. Dnes hlásá se již nevěra na školách vysokých i středních, ve sněmovnách, divadlech, v umění a vědách, v dílnách, ve schůzích, v rodinách mnohých, v novinách, časopisech, knihách, kalendářích; a slycháte neb čtete často revoluční šílená hesla, rouhavá a hrůzná: není Boha, pryč s náboženstvím, pryč s církví, pryč s manželstvím, pryč s majetkem soukromým atd. Dříve vydávali tato hesla jednotlivci, dnes už se hlásají veřejně bez ostychu a mají vděčné posluchače; nevěry, nespokojenosti, zchátralosti mravní přibývá, rodiny křesťanské, vlast a celá společnost lidská nalézají se v nebezpečí blížící se zkázy a nevýslovných pohrom. A co jest nejhoršího a nejžalostnějšího, Bůh, dárce všeho dobra, je stále drzeji urážen a požehnání božímu bráněno a kletba svolávána na celé lidstvo.

*) Die Mart. Jägra: Schreckensrufe des Unglaubens, Rgsbg., Pustet, 1898, a jiných pomůcek.

Dnes se s nevěrou obchoduje. Agenti nevěry jsou dobře placeni od těch, kteří ze zmatků nejvíce těží; lid však při tom trpí a byne hmotně a duševně. — Drazí křesťané, ani nevíte, jak bolestno jest duchovnímu správci, který musí státi na stráži a chrániti od Boha svěšené ovečky, duše svých osadníků, před vlky dravými, jak bolestno jest, vidí-li, že dává se víry heslům protináboženským a protinárodním, a více se věří těmto, nežli pravdám od Boha zjeveným, lid chránícím, blaho a spásu zajišťujícím; jak bolestno jest kázati proti některým heslům a výkřikům nevěry, kterým by se mezi křesťany Synem božím tak bolestně a draze vykoupnými ani sluchu dáti nemělo.

Budu li s pomocí boží v této svatopostní době o některých heslech nevěry mluvíti, činím to jedině proto, abych vás ve víře svaté ještě více utvrdil a podal návod i zbraně, jak se k moderní zlobě a nevěře zachovati máte. První heslo: **Není Boha!** Kdo je hlásá a proč; jak rozumná a útěchyplná jest víra v Boha pro jednotlivce a celou společnost! Srdce Ježíšovo, nevýslovnou láskou k nám planoucí, rozpal i srdce naše láskou k tobě!

P o j e d n á n í.

1. Dva jsou názory, které se snaží rozluštití smysl života a světa: názor křesťanský a názor pohanský, nevěrecký. Názor křesťanský praví: Jest Bůh, první příčina všeho; duše naše jest nesmrtelná, po smrti začne pravý život. Názor pohanský, ne že snad pohané se ho drželi, ale že má původ od některých učenců pohanských a nyní zase v život byl vyvolán a proto i moderním se nazývá, učí: vše je hmota; hmota je věčná, vše řízeno jest slepou nutností; není Boha, není duše, není věčnosti.

Věřící křesťan jde za světlem božské nauky Kristovy, nevěrec za světlem domněnek lidských a svého rozumu; věřící kráčí cestou jistou a bezpečnou, nevěrec potácí se v pochybnostech a temnotách bludu a lži, nemá pokoje žádného. Věřící, ač kráčeji ve světle pravdy a jistoty, nazýváni jsou od nevěrců tmáři, zpátečníky, hlupáky, klerikály; sebe pak nazývají nevěrci osvícenci, svobodomyšlnými, volnomyšlenkáři, pokrokáři, aby pro svá hesla nemyslící lid navnadili a od věřících čili zpátečníků odvrátili. Jindy bylo nevěrců po řídku, a to ze strachu před Bohem. Nevěra vychází z pýchy a zkaženosti srdce. Pýcha nedovolí rozumu člověka podrobiti se rozumu božskému. Bůh však pyšným se skrývá, ale pokorným dává milost pochopení pravd nadpřirozených. Smyslný, tělesný člověk, pak nechápe věci, které jsou Ducha božího, ale bláznovstvím jsou jemu. Mamon, touha po věcech světa, nedopřeje člověku chvíle, aby se vážně zamyslel a k Bohu přiblížil. Nevěra pochází tedy z pýchy, žádosti těla a žádosti očí; je stará jako je staré lidstvo; už v ráji nevěrou ďábel omámil lidi: »Nevěřte, nic se vám nestane; budete jako bohové, otevrou se oči vaše!« Všichni národové všech časů věřili v bytost božskou, v jednoho Boha, jak jest dokázáno, časem pak propadli

v modloslužbu, uctívání více bohů; ale národa nevěřícího — dosud nebylo. Jen někteří učenci pohanští učili nevěře, upírali Boha živého.

U starých Řeků v V. století před Kristem učil *Leukippos* a jeho žák *Demokrit*, že vše jest hmota, jež skládá se z malinkých částíček, atomů zvaných. V pohanském Římě hlásal hmotafství *Plinius* a *Lucretius*. Proti nim však hájili víru v Boha živého, stvořitele všeho, nejslavnější filosofové: *Sokrates*, *Aristoteles*, *Plato*, *Cicero*, *Seneka* a j. Ke konci středověku zavedeny byly na školách nevěrecké spisy starořecké a starořímské, hlásající hmotafství, a od té doby šířil se koukol mezi pšenicí. Nejdříve si libovali v nevěře jednotlivci z vyšších stavů, pak se hlásala i obecnému lidu, od nesvědomitých agentů, aby lid o víru připraven a znemraven dal se snáze použiti k revolučním převratům a dopomohl jistým osobám ku vládě a vlivu ve společnosti, k šíření nevěry a vyhubení křesťanství. Nevěřci vydali pak nová hesla, víra prý odporuje vědě, církev prý jest nepřítelkyně vědy; neřekli však, že víra a církev staví se proti vědě jen falešné, uměle vyráběné a nevěrecké. Vyšla nová hesla: Pryč s vírou, pryč s církví! A tak ubohý lid maten a zneužíváno jeho neznalosti proti Bohu a církvi. Dopouštěli se nejhrubších podvodů, lži, aby lid získali pro nevěru a pošťvali proti víře křesťanů. Ale brzy byli usvědčeni a postaveni na pranýř hanby.

Kam nevěra míří a jaké jest její ovoce, vidíme na první veliké revoluci francouzské. Nevěra tak zaslepila lidi, že sesadili Boha, odstranili vše, co bylo křesťanského, vraždili, kdo lomil rukama nad jejich šíleností, a posadili na oltář bohyni rozumu, spustlou nahou ženštinu, pod noby dali jí kříž, a kadidlem podkuřovali. Člověk se proměnil v šelmu; během 8 měsíců povražděno 1,180.200 lidí ve 3 městech; a když vůdcové revoluce pak nebyli ani před sebou jisti, jeden podezřívá a popravoval druhého, tu teprve volali Boha o pomoc. Prokázali mu tu milost, že může býti zase Bohem; veřejně prohlásili, že bez Boha to nepůjde. Lid ožebračen, okraden vracel se zase k víře otců; pomohli si jen agenti a zákulisní strůjci revoluce — zednáři. Dnes se lid soustavně mrzačí duševně, slibují se výhody z nevěry, ale pomáhají si jen předáci beze všeho svědomí; ztratili víru v Boha, klanějí se mamonu.

Francouzský učenec a znatel povab lidských, *Ludvík Leroy*, praví: »Duch zla vplížil se v tepny naší společnosti a proniká všudy ničivým jedem. Slyšíme vycházeti z úst lidských šílené výkřiky pomateného rozumu. Zdá se, že svět zviklán v základech svých bezbožností hyne v křečovitém posledním záchvatu.« — Nevěřec jest všeho schopen. Sám *Voltaire*, největší rouhač, napsal o nevěřících: »Bezbožec, atheista, jest dareba, krvežíznivec; bez víry v Boha jest si tato obluda sama bohem, sobě obětuje všecko, co stojí v cestě. Bezbožectví dělá z lidí šílence a ukrutníky. Kdyby měl svět býti spravován atheisty, pak by bylo daleko lépe býti pod vládou duchů pekelných.« (Hom. sur l'ath.)

Nevěra nikomu nepomohla, nepomůže tedy ani nyní; nevěra všudy nadělala hrozné škody, okusí toho také nynější společnost. Bůh nebývá posmíván. Slavný přírodopysk francouzský, Cuvier, na schůzi přírodopysků řekl veřejně: »Jen blázen a podvodník může býti nevěrcem.« Blázen nemyslí a nedbá hrozných následků nevěry, podvodník hledá jen svůj prospěch; klame sebe a klame jiné . . .

Jediná odpomoc proti zmatkům, moderní nevěře a blížící se katastrofě, čili trestu božimu, jest — návrat k Bohu. Jest Bůh, pán nejvyšší, Stvořitel nebe i země. A to nás musí naplniti každého největší útěchou.

2. Že jest Bůh, je tak jisto, že jen bláhový a nesmyslný může o tom pochybovati. »Nesmyslný řekl ve svém srdci: Není Boha.« Celá řada důkazů a svědectví usvědčuje nevěrce z hrozné pošetilosti. Jest Bůh, volá celý viditelný svět. Věci a bytosti zde na světě povstávají od jiných a z jiných věcí a bytostí. Strom vypučí ze semene, zvíře se vylíhne ze zárodku, člověk se rodí z rodičů; každá věc a bytost má svou příčinu zde na světě a je zase sama účinkem této příčiny. Dítě má svou příčinu v rodičích, rodiče v dědech, děd v pradědu; bez konce však řada nemůže býti, lidé musejí míti své prarodiče. Odkud jsou tito? Poslední příčina je Bůh, stvořitel. Strom, semeno na konci musí míti prastrom, prasemeno, a poslední příčinu — Boha atd. Žádná věc či bytost nepovstaly samy ze sebe; jako hodiny nemohou povstati z hodin, nýbrž od hodináře, tak všechny věci od bytosti živé, nejvyšší, nejmoudřejší. Slavný hvězdář Newton, který obnažil pokaždé hlavu, když vyslovil slovo Bůh, položil jednou ruku na trávnik a zvolal: »Tento nepatrný kousek země mi stačí, abych žasl nad velebností boží a obdivoval se jí.« Věhlasný rostlinopisec Linné pravil: »Všude v říši nerostů, rostlin a zvířat nalézám stopy věčného, všemohoucího, nejvyššího moudrého a milujícího Boha. Pln úžasu a hrůzy padám před ním v prach země a klaním se jemu.«

Bůh jest, volá podivuhodný pořádek a soulad v přírodě. Kdo dal do pohybu tělesa nebeská, vykázal dráhu, předepsal čas jednotlivým oběžnicím, kdo poručil slunci, aby za dne osvětlovalo a zahřívalo zemi, kdo měsíci a hvězdám, aby svítily za noci? Kdo určil střídání dne a noci, jara a léta, podzimu a zimy, tepla se studenem? Kdo se stará o všecko tvorstvo? Kdo chrání před nárazem jednotlivé oběžnice, jichž jest počet nesčíslný? Nevěřec řekne, že se stalo vše náhodou. Klame sebe frásí, a nemyslí, vlastně bojí se mysliti, aby nemusil věřiti v Boha.

Co bychom řekli, kdyby někdo tvrdil, že pražský orloj na radnici také povstal náhodou? Že loď vyjede z Hamburku bez kormidelníka sama, zajede až k Japonsku a odtud k Americe a vrátí se zase v určitý čas do Hamburku; a tu cestu každoročně tímtéž směrem vykoná? Jaké násilí musí činit nevěrec rozumu, aby nemusil věřiti. Kde je pořádek, musí býti pořadatel.

Bůh jest, volá účelné zařazení všeho tvorstva. Slavný přírodopyskyc *C u v i e r* řekl jednou k nevěrci: »Přineste mi křídlo mouchy, a já vám dokážu, že Bůh jest, a to nejvyšší moudrý.« Z nepatrného křídla a jeho zařazení chtěl dokázati jsoucnost a moudrost božskou! Čím více pozorujeme jednotlivé tvory a poznáváme jejich účel, tím více žasneme nad velebností boží! Země je postavena ke slunci v takové vzdálenosti, aby mohl na ní život býti a se dařiti; blíže i dále od slunce, obojí by škodilo. Kdo to tak vyměřil? Rostliny mají mnohé chytře opatřená seménka jako křídélka, aby po větru lépe se šířila a zapadají do země právě tím koncem, kde je jádro. Zvířata mají tolik dovedností, mravenci, včely a j., kterým se od rodičů přiučiti nemohla. A jejich ústrojí! Samý div; jinak jsou zařazení na př. ptáci běhaví, jinak vodní, jinak létaví; tito mají více dutých kostí, aby snáze létali. Koňské kopyto má asi 500 blan, jsou to jakási pružná péra jako u kočáru, aby mírnila nárazy a otřesy od tvrdé půdy jak pro koně, tak pro jezdce. A což teprve — člověk! Jen oko, ucho, ba jen ruka jeho je pravý div důmyslnosti a účelnosti. Ruku lidskou sám pohanský filosof *A r i s t o t e l e s* nazval orgán nad orgány. Naše doba je hrda na aeroplány, avšak co jsou všecky proti peruti rychlé vlaštovky! Parolodi jsou napodobeniny rybního těla; odkud vzaly ryby tu moudrost?

Bůh jest, volá vlastní naše duše. Vidíme Boha v jeho dílech, cítíme ho ve svém srdci. Víru v Boha nemůže nikdo úplně ze srdce vyhladiti. Bůh sám ji do srdce vložil. V duši se ozývá stále touha po trvalé radosti, po kráse nekonečné, po pravdě naprosté, po štěstí trvalém. Touhu tu nemůže svět ukojiti. Čím kdo více světa užívá, tím jest nespokojenějším. Proto volá sv. *A u g u s t i n*: »Pro sebe jsi nás stvořil, ó Bože, a duše naše nemá odpočinutí leč v tobě.«

Bůh jest, volá naše svědomí, vnitřní hlas, který naponíná, bytčom konali dobré, a varovali se zlého; chválí za dobré, kárá za zlé. Hlas ten nedá se uplatiti ani zakřiknouti, Bůh sám mluví v nás. Proto už *R o u s s e a u*, francouzský rouhač, pravil, že svědomí stále odporuje tomu, kdo v Boha nevěří, a jest ustavičným protestem proti výstřednímu rozumářství.

Bůh jest, volají dějiny všech národů. Už před 2000 lety napsal *C i c e r o*, pohan, spisovatel římský: »Není národa tak hrubého, aby neměl víry v Boha!« Dosud nikde nebyl nalezen národ bez víry v bytost nejvyšší!

Bůh jest, volá nejstarší a nejtihodnější ze všech knih, Písmo svaté, jež obsahuje zjevení boží. Hned na 1. stránce v 1. verši čteme: »Na počátku stvořil Bůh nebe a zemi.« A jinde: »Nebesa vypravují slávu boží.« (Žalm 18.) »Nesmyslný řekl ve svém srdci: není Boha!«

Bůh jest, volají nejslavnější učenci. Dr. *Dennert*, berlínský profesor, vybral 200 největších přírodopyskyců a ukázal, že 92 procenta jest věřících, a 10 procent buď nevěřících, aneb o víře se nevyslovili. Jak ubohý jest křesťan, který věří několika poše-

tilcům, a nechce věřiti stu a stu věřícím. Nevěřci dělají s nevěrou reklamu dryáčnickou, aby jí nesoudné lidi oslepili a zmátli; věřící učenci pracují tiše, bez hluku, pro vědu a blaho lidstva. — Kdyby těžce nemocný měl kolem sebe 11 lékařů, 10 by radilo jistý lék, a jediný by lék tento zavrhoval a doporučoval jiný, koho by nemocný poslechl, jistě by věřil deseti a ne jednomu. Jak nerozumně jedná, kdo věří nevěřícím, kteří jsou ve veliké menšině, sami si odporují, víry nezasluhují a v neštěstí o pomoc Boha volají.

D'Alembert zoufale prosil o duchovní útěchu kněze a smíření s Bohem, i Condorcet a Voltaire; de la Mettrie, Maupertuis umřeli v rukou kněží. Každý nevěrec před smrtí jest zbabělcem — pýcha ho opouští. Největší učenci vyznávali veřejně Boha a chlubili se svým přesvědčením. Před dvěma lety tázali se slavného přírodopytce J. F a b r a, věří li v Boha. Učenec odpověděl: »Nemohu říci, že v něho věřím, já ho vidím. Bez něho nic nechápu, bez něho vidím všude tmu. Neznabožství považuji za nemoc časovou. Raději bych si nechal kůži s těla stáhnouti nežli nevěřit v Boha!« A jeden z nejslavnějších učenců nové doby, L o u i s P a s t e u r, pravil: »Potomstvo bude se někdy smáti moderním hmotafským badatelům, kteří nevěřili v Boha, ani nesmrtelnost duše. Čím více studuji přírodu, tím více se obdivuji dílu Stvořitelově. Modlívám se, když pracuji v laboratoři!« — Jak ubohý jest nevěrec! Zavírá oči před sluncem, a drží v rukou ve tmě malé světélko svého rozumu a volá: Nepotřebuji slunce! Sám si postačím. — Nevěra jde ze zloby a zkaženého srdce. Slavný učenec B r u y é r e pravil: »Nevídel jsem muže spravedlivého a ctnostného, aby byl nevěrcem.« A filosof P a s c a l volá: »Rozluč se se svou náruživostí, a budeš — věřící.« Už pohan P l a t o řekl jednomu popírači Boha: »Jsi ještě mlád; čas přinese ti jiný názor. Ani jeden z těch, kdo v mládí se přiznávali k bezbožnosti a nevěře, nedrželi se toho hrozného bludu do posledního stáří.«

Víra jest dar boží. Musíme o ni prositi, Boha hledati. »Není daleko od nás,« praví sv. Pavel, »neboť v něm jsme živi, v něm se hýbáme i trváme.« (Sk. ap. 17.) Očisti své srdce a prohlédneš. »Blahoslavení čistého srdce, neboť oni Boha viděti budou.« Přístup ke stolu Páně a zvoláš se žalmistou: »Jak sladký jest můj Bůh!« Uvažuj lásku boží, lásku Pána Ježíše, a Ducha sv., co vše pro tě vykonali. Přičiň se, abys měl víru pevnou, věřil všemu, co Bůh zjevil a skrze církev k věření předkládá, a pak budeš moci s jásotem se sv. Pavlem zvolati: »Vím, komu jsem uvěřil, a jsem jist!« »Jen nesmyslný říká: Není Boha.« — Pohledme ještě na kříž svatý. Syn boží stal se člověkem, aby nás učinil syny božími. Všeho se zřekl, aby nám všeho přinesl. Prosme dnes za tu milost, aby osvětlil rozum náš, bychom poznali vůli boží; aby posílil srdce naše, bychom vůli boží neohroženě konali po celý život svůj a v milosti boží jednou blaženě skonali. — Amen.

V. Strh.

2. Nepotřebuji náboženství.

›Spravedliví na věky živi budou,
a u Pána jest odplata jejich.«
(Moudr. 5, 16.)

Není Boha! O tomto šíleném výkřiku mluvili jsme předešle a poznali, že jen blázen říká: Není Boha. Plni víry a důvěry hledíme vzhůru k nebi a voláme se žalmistou: ›Hospodinova jest země i plnost její, okrsek zrně i všichni, kteří přebývají na něm.« (Ž. 23, 1.)

›V ruce jeho jsou všechny končiny země, a výsosti hor jeho jsou; neb on jest Hospodin, Bůh náš, a my lid pastvy jeho a ovce ruky jeho.« (Ž. 94.) S touto vírou musí však souhlasiti celý náš život. Z víry musejí vycházeti dobré skutky, neboť víra bez skutků jest mrtva. (Jak. 2, 17.) Nejlepší ovoce víry jest svatost života. Odpad od Boha však nese přirozeně za sebou i odpad od jeho přikázání, nevážnost k nim a pohrdání jimi. Proto vidíme za našich dnů, jak při rostoucí nevěře stále více mizí ctnost a mrav křesťanský a přibývá hroznou měrou počet zločinů, a to takové hrubosti a zvířecnosti, že se to zdá neuvěřitelným. Denně přináší noviny plno zpráv o krádežích, podvodech, lichvě, vraždách, sebevraždách, loupežích ba i u dítek školních a škole sotva odrostlých, o křivé přísaze, úpadcích podvodných, smilstvu nejhrubším a cizoložstvu. Odkud ty smutné, před několika lety neslychané zjevy? Není toho příčinou bída a chudoba; dříve bývala ještě větší, nejtěžší a nejošklivější zločiny vidíme často u lepších kruhů společenských, kde není nouze, kde by mohlo býti štěstí a spokojenost. Odkud ta zkáza?

Drazí křesťané, všechny zločiny a poklesky jsou odchylky od pořádku Bohem pevně stanoveného, směřují proti zákonu božskému a lidskému. Čím více však přibývá těch, kteří volají: ›Není Boha, není nebe, není pekla, není věčnosti,« tím více pohrdá se přikázáním božím a mravním zákonem. Všichni tito přidávají k prvnímu heslu: ›Není Boha«, heslo jiné, jiný šílený výkřik: ›Nepotřebuji žádného náboženství!« — A o tomto druhém heslu chci dnes s pomocí boží pojednati a ukázati: 1. Náboženství jest každému potřebno a prospěšno, a hrozné následky přináší, kde jest v nevážnosti. 2. Jakými prostředky může býti zase do společnosti lidské uvedeno a v ní udrženo. —

P o j e d n á n í.

I.

1. Náboženství jest každému nejvyšší nutné; musíme v Boha věřiti a vůli jeho konati, poněvadž ve všem jsme závislí od Boha, Stvořitele, Vykupitele a Posvětitel našeho. Bůh Otec nás stvořil, život náš jest v jeho rukou, otcovsky o nás pečuje a nesčetnými milostmi zahrnuje. Bůh Syn nás vykoupil z otroctví smrti a hříchu svou nejdražší krví na potupném dřevě kříže, Duch

sv. nás posvěcuje, rozum osvětluje, vůli posiluje, srdce k dobru rozehtívá.

Náboženství nám vysvětluje cíl náš a povinnosti naše, jest naším světlem na cestě ku věčnosti, odpovídá na všechny otázky pohanům záhadné: Kdo jest Bůh, kdo nás stvořil, jaký jest náš cíl, co nás čeká na věčnosti, čeho žádá od nás Bůh atd. Náboženství oslazuje naši bídu, utrpení, bolesti, chrání před reptáním, rozervaností a zoufalstvím. Největší nevěrci, kteří bez Boha a náboženství chtěli se obejít a sami sobě dostačiti, zklamáni trpce vyznali veřejně, že bez náboženství se nikomu obejít nelze. »Ó náboženství,« volá franc. učenec Necker, »tys nejjistějším průvodčím, ježž nám nebe dalo na zemi.« (Cours de moral.)

»Jak šťasten jest věřící křesťan,« volá Rousseau, »ať chodí, ať pracuje, ať sedá ke stolu nebo se chystá ke spánku, vše koná pod ochranou boží. Probudiv se ráno, ví, že pouze z vůle boží žije. V nehodách vidí prst božské spravedlnosti, ve štěstí opět přízeň božské dobroty. Ve statcích nachází vždy nové pohnutky, aby vzdával úctu Bohu. Je-li kde života slastnějšího, útěchy plnějšího, šťastnějšího nad tento?« (Julie ou la Nouv.)

»Jsem opravdu šťasten,« volá franc. učenec Brissot, »věda, že Bůh jest se mnou, mne povzbuzuje a pomáhá; jsem šťasten, vzýváje ho na modlitbách. On jest mým pánem, jemu skládám úcty ze svých činů, s ním hovořím, a v té rozmluvě čerpám nové síly, novou odvalu.« (Traité de la ver.) »Náboženství jest opora naše v protivenstvích,« volá nešťastný Voltaire, »pro mne jest jedinou útěchou po třiceti letech plných strastí; pomluvy byly ovocem mé dvacetileté práce.« (Oeuvres, 36.)

Náboženství jest nám nejvyšš potřebno, neboť bez víry jest nemožno se líbiti Bohu (Hebr. 11, 6.); kdo nevěří, již jest odsouzen a bude zatracen. (Mar. 16, 16.)

2. Náboženství jest jediný prostředek, který nás udržuje na dráze mravnosti a spravedlnosti; chrání před zhovadilostí, surovostí a nespravedlností. Bázeň boží, láska boží, svědomí, to jsou moci, jež žádná jiná moc nemůže přemoci a sobě podrobiti. »Miluj Boha, a pak dělej, co chceš,« říkal sv. Augustin, t. j. kdo opravdově miluje Boha, nemůže těžce klesnouti. Ale v témž okamžiku, kdy se člověk odtrhl od Boha, a hlasu svědomí zůstává hluchý, rozpoutá v sobě zlé náklonnosti a pudy, jež jako divé šelmy se vyřítí a vedou člověka z obavnosti do obavnosti. Jako loď bez vesla a bez kotvy uprostřed rozbouřeného moře, tak člověk uprostřed vášní, když ztratil Boha a náboženství, schopen každé špatnosti a zločinu. Předěšle slyšeli jste výrok nešťastného nevěrce franc. Voltaira, který pravil, že nevěrec je obavou po celý život, poněvadž nemá, co by ho od zločinů zdržovalo. Podobně píše franc. učenec Bayle: »Nevěřec si nečiní měřítkem jednání své chůlce; co se mu nemilého do cesty postaví, odklidí násilím, a kde může uniknouti zákonu lidskému, bez ostychu a bez výčitek svědomí dopustí se i nejhorších zločinů. Stane se

pak z něho obluda nebezpečnější divoké zvěře.« (Cont. d. Pens.)
Lidská šelma jest nebezpečnější než zvířecí, které schází rozum a tím i prohnatost. Tygr a lev dá se zkrotiti, nevěrec se protiví každé zbrani. Hyena a medvěd dají se obelstíti, bezbožník je nezrotitelný. Francouzská revoluce může poskytnouti mnoho příkladů. Sv. Pavel líčí stav starého pohanství těmi slovy: »Když nedbali míti Boha ve známosti, vydal je Bůh v převrácený smysl, aby činili, co nesluší; jsouce naplněni vši nepravostí, zlostí, smilstvem, lakomstvím, nešlechetností, plni závisti, vraždy, sváru, lsti, jsouce nadýmači, utrhači, Boha nenávidící, hanliví, pyšní, bez milosrdenství.« (Řím. 1, 28.)

Seneka, pohan, napsal o svých vrstevnících: »Zločinci veřejně si vykračují; špatnost zpřelámala všechny překážky, zmohutněla v srdci každého, že nevinnost není snad řídkou, ale nelze ji vůbec nalézt.« —

Totéž vidíme v pohanstvu moderním, za našich dnů, kde Bůh jest v zapomenutí. Neřesti starých dob vynořily se na světlo, vykračují si veřejně a drze. —

Proti trojímu zřídлу všeho zla: pýše života, žádosti těla a žádosti očí, a různým náruživostem, jež v duši lidské dřímou, jest jediný prostředek, náboženství, z víry vycházející bázeň boží, před níž mizí všechny nízké náruživosti a odnože dědičného hříchu. Víra osvěcuje ducha, zušlechťuje srdce, zjemňuje mravy, zoceluje vůli ku přemáhání zla, k obětem, utrpení, činí lidi bratry a zemi rájem. Bez náboženství není mravnosti, není ctnosti, není pokoje, není štěstí; vše řítí se ku zkáze.

3. Bez náboženství není pravého blahobytu společenského. Bezbožnost dopouští se podvodů, nepoctivosti, lichvy, vykořisťování, hyne poctivé řemeslo, živnostnictvo, vše žene se za požitkářstvím i přes mrtvoly bližních. V Americe severní založili si bezbožci město Liberal v Novém Mexiku. Chtěli dokázati, že to bez Boha a náboženství také půjde, že budou míti nebe na zemi. Nebylo kostela, nebylo neděle. Na radnici zlatý nápis: »Dům k svobodnému projevování myšlenek.« Město založili inteligenti, nevěrci. A za krátký čas nastal bankrot mravní, společenský a výrobní; ani životem nebyl nikdo jist. — Tak vypadá společnost bez náboženství. Každý chce poroučet, co nejvíce využítovati všeho na úkor druhého, který se nechce tomu podrobit — a nastává boj — kdo s koho. Odkud nyní dražota, nespokojenost, strach o život před vrahy a lupiči? Kde si lid váží náboženství, žije v pokoji a svornosti. Dříve šli lidé do práce a nechali stavení otevřené, vypůjčili si peníze na čestné slovo; dnes ani železné ohnivzdorné pokladny nejsou dosti v bezpečí, a půjčka peněz aby byla potvrzena notářem a několika svědky. Lid bez víry jest všeho schopen.

4. Bez náboženství není křesťanské pracovitosti. Veselé, pilné a poctivé dělníky zná jenom křesťanství. Nevěra odchovává zase jen rozervance, kteří s nechutí pracují, a práci lehkomyšlně konají a nesvědomitě. Z těchto nešťastných rekrutují svědčové své

legie, slibují nebe na zemi, a ještě více okrádají. Kostely prázdné, hospody plné; to jest následek neúcty k náboženství. Bez náboženství jest dělník tažným zvířetem, jež ani jediného pohledu nevyšle k nebesům ani do věčnosti.

5. Bez náboženství není křesťanské spochtivosti, skromnosti a spokojenosti, ale požívavost roste měrou bezměrnou. Naříká se na špatné časy, a při tom přece jen zábavy stále se množí. Nemá-li člověk náboženství, kdo zkrátí náruživosti srdce, jež schopno jest všech výstředností? Kde nalezne křesťan spokojenosti, klidu a lásky k životu spořádanému? Jediné náboženství, učení Kristovo, jež práci posvěcuje a nejvyšší odměňuje. »Proto zpět k náboženství!« volá slavný právník *Walter*, »neboť ono zachovává národům mladistvou jich sílu a chrání před vyschnutím ducha a srdce, když vadnou a odumírají. Jest základem rodiny a nutné v ní kázně a piety. Slouží soudům v přísaze ku nalezení pravdy; bojovníku na poli válečném dává odvahu k smrti. Sblíží bohaté a chudé, oněm vnucující povinnost lásky, těmto povinnost vděčnosti. Všecka postavení života povznáší k vyššímu stanovisku a zušlechťuje je. Víra jest nejsilnější pouto, jež státy a národy udržuje. Běda tomu, kdo je ničtí a kdo si je zničití dá.« (Nattrecht in Politik 237.)

II.

Zpět k náboženství! Zpět uvéstí do společnosti a udržeti je může jen církev svatá za pomoci státu.

1. Bůh sám poručil církvi, aby náboženství rozšiřovala a chránila. »Jděte do celého světa, učte všechny národy, učte je zachovávatí vše, co jsem přikázal.« (Mat. 28.)

Církev musí úkol ten plniti. Má-li ho však vyplniti ku spáse a požehnání národů, musí míti svobodu v hlásání slova božího a rozdávání svátostí. Musí býti svobodnou v trojím úřadě, a sice učitelském, kněžském a pastýřském. Proto musejí býti odstraněny zákony a překážky státní, jež svobodu církve omezují.

Církev musí míti právo, jež jí Bůh odevzdal, zakládati církevní ústavy, školy, nemocnice, fohole, kdekoli uzná za potřebné. Stát pak musí pro blaho národa církev podporovati a chrániti. Zákony mají souhlasiti s vůlí boží a učením církve, a úředníci státu mají předcházeti první -- příkladem; jsou tu pro lid a ne lid pro ně. Kde se jedná o blaho lidu, mají dle sil s církví spolupůsobiti.

2. S náboženstvím souvisí současné pěstování mravnosti, bez níž není na světě štěstí. Dnes naříká se nad všeobecnou zkažou, a to právem. Stát místo aby církev chránil, podporuje boje proti ní. Proti náboženství pracuje se tiskem, divadly, vystavováním nahotin, což vše podkopává mravy a jest příčinou všeobecné spustlosti.

3. Má-li náboženství býti lidu zachováno, musí stát podporovati církev, aby neděle a svátky byly řádně svěceny; aby každému bylo možno zúčastniti se bohoslužeb. Ve svěcení neděle

spočívá zvláštní požehnání boží, znesvěcování přináší klétbu. Křesťan jednotlivý, rodina, obec, národ, nesvětlí-li neděli, upadají v nevěru, nemravnost, do chudoby a zkázy.

4. Stát musí dbáti, aby mládež ve školách byla křesťansky vyučována a křesťansky vychovávána; má-li národ býti zbožným, mravným, králi a vlasti věrným, otužilým, statečným, poctivým a charakterním, musí se tomu učit již ve škole a cvičiti v tom.

Škola musí doplniti práci rodičů. Věřící učitel jest andělem dítek, a práce jeho nedá se dosti odměniti; nevěřící jest vrahem dítek, vychovává dítky rozervané, do rukou živlů podvratných, ku zkáze národa a škodě cirkve svaté. Na universitách mají býti učitelé svědomití, mají přednáseti vědu a ne pavědu, čili nedokázané náhledy a domněnky lidské; upozorniti mládež, co jest dokázáno, a v čem jest nedorozumění; a mají i vychovávat radou, povzbuzením a výstrahou před nástrahami a sváděním mládeže. Kdekoli stát podporuje církev, tam je spokojenost a všeobecný blahobyt. Jest to jak v rodině. Kde otec a matka svorně působí na výchovu dítek, tam jest blaho a spokojenost; kde však otec pracuje proti matce, utrpí děti zkázu a rodiče sami ztrestání nejvíce. Otcem jest stát, matkou veliké rodiny — církev. Pruský král Bedřich II. podporoval nevěrce a nepomyslel si, že kazí národ, své poddané. Až ovoce nevěry se ukazovalo, bolestně zvolal: »Velice mne trápí, vidím-li nesmírné škody, jež způsobil jsem svojí lhostejností náboženskou. Připravil jsem vlastní vinou své poddané o spokojenost, o klid a svornost vzájemnou. Jak rád bych obětoval slávu své nejslavnější bitvy za to, kdybych mohl zůstaviti své národy tak klidnými a spokojenými v jejich přesvědčení náboženském, jak byli při nastoupení mé vlády!«

Náboženství jest požehnáním všemu lidu. Ono vyzvedlo a povzneslo člověčenstvo z bahna mravních neřestí, v němž by bylo dávno již zahynulo; ono ukázalo mu cestu, po níž časného i věčného blaha dojíti může, cestu, po níž může dostoupiti vrchole nejvyššího. Náboženství přivedlo člověka na stupeň jeho důstojnosti, povzneslo nad všechny jiné tvory. Vezměte člověku víru, a vezmete mu všecko. Zbavíte ho všeho ušlechtilého snažení, učiníte z něj tvora neschopného vyšších cílů, člověka sobeckého, který životní úkol svůj hude spatřovati jen v nízkých požitcích a hovění svým pudům. Člověk bez náboženství okrádá se o nejlepší a nejkrásnější cíl svého života, umírá duševně a hyne bez naděje na život posmrtný.

Víra Kristova má hluboké kořeny zapuštěny v srdcích lidských, tak hluboké, že nikdo nikdy je nevyrvé. Nepomůže k vyhubení náboženství křesťanského špinění a hanění duchovenstva, nezmohou ničeho posměch a potupy na církev Kristovu; náboženství jest dílo boží a proti němu veškero snažení lidské jest marné, ba ani brány pekelné vyhladiti je nemohou. Hrstka lidí, jimž překáží náboženství, a pracují o vyhubení jeho, jest práškem

plisně proti síle nadpřirozené. Jistý redaktor české »Z.« ze samé protináboženské horlivosti stal se atheistou, bezbožcem; psal zuřivě proti svaté víře, posmíval se všemu, rouhal se Bohu, Pánu Ježíši, Panně Marii, a i ženu donutil, aby od církve odpadla. A když onemocněl a viděl před sebou věčnost, zhrozil se poblouzení, volal o pomoc k Bohu a Panně Marii zoufale. Byl to ubožák, bez studií, bez vyššího vzdělání; byl sveden, za cizácký peníz získán, aby ničil vše, co jest katolického. Žili na světě Voltairové, rouhači až šílení, a zkrotli před smrtí, a vyznali, že celé to běsnění bylo přetvářkou, že nevycházelo ze srdce.

Největší státník americký Washington při své řeči na rozloučenou z úřadu předsedy republiky pravil celému světu: »Náboženství a mravnost jsou nutnými oporami veřejného blahobytu. Není vlastencem, kdo tyto mocné pilíře lidského štěstí podkopává. Každý pravý politik ctí a miluje tyto jako každý jiný zbožný člověk. Rozum a zkušenost učí, že mravnost bez náboženství neobstojí.« —

Povinností nás všech jest, abychom všichni přispěli ku obrození národa a společnosti lidské slovem i skutkem, zvláště pak příkladem zbožného života. Pak bude nás blažiti po celý život, že jsme přispěli ku spokojenosti a štěstí svých spolubližních, ku oslavě božského Spasitele, který za štěstí a spásu lidí obětoval život svůj. Budeme pak náležeti k těm, o nichž pravil Spasitel náš: »Blahoslavení, kteří lačnější a žízňejší po spravedlnosti, neboť oni nasyceni budou . . .« A »Spravedliví na věky živi budou, a u Pána jest odplata jejich.«

V. Strk.

3. Pryč s církví!

»Ty jsi Petr, a na té skále vzdělám církev svou, a brány pekelné ji nepřemohou.« (Mat. 16, 18.)

Předešle poznali jsme, jak nepřátelé boží útočí na náboženství. Poněvadž Pán Ježíš světil své učení církvi katolické, která jest proto sloupem a utvrzením pravdy, proto volají titíž nepřátelé: Pryč s církví!

Žalmista Páně, David, předpověděl tuto zlobu těmito slovy: »Proč se zbouřili národové a lidé, proč smyslili marné věci? Postavili se králové země a knížata sešla se v jedno proti Hospodinu a proti Pomazanému jeho a řekli: Roztrhejme svazky jejich a vrzme od sebe jeho jejich.« (Ž. 2, 1.) Všecka století jsou svědectvím zuřivého boje proti církvi sv. Dějiny církve jsou dějinami pronásledování. První zbouřili se židé. Ukřížovali zakladatele církve, Syna božího, pronásledovali a žalařovali apoštoly, kamenovali Štěpána, jáhna. K těm připojili se pohané a do boje pobouřili celou světovou říši římskou. 300 let trval boj hrozný. Pak přišli

vlici v beránčím rouše, bludaři, duchové zloby a lži; po nich vyslalo peklo apoštoly nevěry a rouhání s heslem: Pryč s církví, pryč s hanebnicí! A boj ten trvá dosud. »Nepotřebujeme náboženství, k čemu tedy církev? Církev je nepřítelkyní pokroku, vzdělanosti, podpůrkyní zpátečnictví a reakce; my chceme volnost, rovnost a svobodu ve všem.« Boj proti církvi byl vyvolán ve všech zemích. Mnohé země se církvi odcizily naprosto, udělaly si církev vlastní, dle svých choutek. Církev oloupena o dědictví sv. Petra, papež je vězněm ve svém příbytku. Zednáři vymýšlejí stále nové pomlavy a potupy, aby lid církvi odcizili a pro své ďábelské plány získali. Roztrhali politickými směry národy na různé strany, jež se vzájemně potírají a všechen nezdar přičítají na vrub církve, aby všechen lid na církev zanevřel a církev ubíjeti pomáhal.

Dnes prohlédneme si třetí heslo nevěry: Pryč s církví! a uvážíme: 1. Kdo jsou vedle otevřených nepřátel pomocníky jejich a jakými zbraněmi bojují. 2. Co nás vybízí, abychom při církvi svaté věrně setrvali.

P o j e d n á n í.

I. Nepřátelé církve jsou totiž jako za dob apoštolských, židé, pohané, bludaři, nevěrci. Židé jsou spojeni v pevnou alianci a vedou ostatní, moderní pohany, také zorganizované v různých oddílech, zednáře, anarchisty, socialisty, pokrokové strany, radikály, protestanty a j. Poněvadž církev ještě částečně u nás jest chráněna, nevolají veřejně všichni: pryč s církví, ale nastrčili heslo jiné, a sice: Pryč s klerikalismem! Katolíci přemnoží bojíce se, aby nebyli klerikály, pomáhají nepřátelům proti své vlastní církvi.

1. Mezi nepřátele církve patří tedy také především katolíci z b a b ě l c i, kteří se bojí katolického žití a církev hájiti.

První křesťané nelekali se nejhroznějších muk, i život dali za církev sv.; za našich dob stačí kolikrát pouhá přezdívká »klerikál«, a přemnohý katolík schová se v ústraní a nechá církev nepřátelům na pospas. Stydí se veřejně vyznat víru, bojí se do kostela, nepřijímá sv. svátosti, nepostí se. Když vidí nepřátele katolíky bázlivé, vystupují proti církvi tím drzeji a neohroženěji. Utíká li lev, i malý pejsek běží za ním a štěká.

A přece zdabělost ta jest nejvyšší nerozumná, směšná a hříšná. Koho se bojíš veřejně vyznati? Boha, který tě stvořil, který tě vykoupil a posvěcuje, který tě sílí, požehnáním a svátostmi zasypává, který bude tvým soudcem; který řekl: »Kdožkoli mne vyzná před lidmi, toho i já vyznám před Otcem svým, jenž jest v nebesích. Kdož by pak zapřel mne před lidmi, zapřím i já ho před Otcem svým, kterýž jest v nebesích.« (Mat. 10, 32.) A zač se stydíš? Za věc Kristovu, za jeho učení, za jeho svátosti, za církev jeho, již skrze Ducha sv. chrání; za duchovní matku, jež tě pro nebe zrodila a vychovala a vyzbrojila na cestu k životu

věčnému; za matku, jež má tak slavný původ, tak slavnou minulost, za niž milliony mučedníků vykrvácelo.

Koho se bojíš? Lidí ubohých, malomocných, kteří jsou dnes, a zítra není jich více, lidí bezcharakterních, kteří dnes bojují proti Bohu a církvi, a v neštěstí budou volati o pomoc a smilování. Více se tedy bojíš lidí než Boha!

2. Jiný druh nepřátel církve, pomocníků nevěry a pekla, jsou zrádci Krista a církve. Jidášů bylo vždy v dějinách církve. Za peníze, za úsměv, za pochvalu slídili mezi křestany, aby nepřátele upozornili na různé okolnosti a věřící na pospas zlobě jejich vydali.

Mezi zrádce náleží i ti, kteří církev svou tupí a hanobí nezřízeným životem, pomluvami; kteří nepřátelům pomáhají poutati církev zákony nekřestanskými, kteří volí poslance nevěrce a sobecké.

3. Jiný nepřítel církve jest moderní stát. Stát má církev chrániti a podporovati. Už pohané poznali, že bez bázně boží jsou i nejlepší zákony marnými. Dřívější státy křestanské proto zakládali zákony na mravnosti a mravnost na náboženství. Proto chránili církev, od Boha ustanovenou učitelku národů, šifitelku křestanské mravnosti. Největší státníci doporučovali vždy státu, aby dbal hlasu církve, zásad sv. náboženství a mravnosti. Církev stavěla školy, kláštery, učila v chrámech a mimo ně; uspořádala život v rodinách a společnosti. Kdykoli stát nepodporoval církev, podkopával si vlastní základy. Moderní státy, řízené nevěrci, nepřáteli církve, nepodporují církev, vydávají ji zlobě lidské na pospas i omezují její právo, brání jí v jejím úřadě; konec jejich bude koncem Jidáše: zkáza a kletba.

Jakých zbraní používají nepřátelé proti církvi?

a) Lží a pomluvy jako od počátku církve; vydávají knihy, v nichž církev líčí se jako nepřítelkyně pokroku, vědy a vzdělanosti; jako tyrania, jež si pomáhala inkvisicí, vraždami a p. V čem sami jsou vinni, házejí na církev. Církev sv. nepotřebuje obhájců. Kdo má zdravý rozum a šlechtné srdce a hledí se poučiti ve spisech poutivců, bude církev velebit a oslavovat.

Protestant anglický, Gladstone, napsal: »Církev římská kráčela hned po všecka století v čele lidské vzdělanosti a řídila hlavní duševní i hmotné síly světa, jež jako oří zapřažení byli k jejímu vítěznému vozu. Její velikost, sláva, velikolepost a vznešenost byla vždy jedinou chloubou celého vzdělaného světa.« — Podobně píše protestant francouzský Guizot.

b) Jiná zbraň byl posměch, kterým chtěli raniti církev a získati dav nemyslící. Jako činili Pánu Ježíši, když oblékli jej za krále a klekali před ním a posmívali se, tak činí nyní s církví svatou. Božský původ její však nedá se ani posměchem odstraniti.

c) Jiná zbraň je tupení a zlostouzení duchovenstva dle slov Kristových: »Bíti budou pastýře, a rozprchnou se ovce.« Nepřátelé, aby lid věřící od církve odvrátili, tupí její du-

chovenstvo; vymýšlejí chyby a poklesky, pranýřují, líčí jako hlupce, pokrytce, podvodníka, který prý sám nevěří, čemu káže.

A něco zvláštního. Největší nevěrec *Voltaire*, který vydal heslo svým pomahačům ku zničení církve: »Přátelé, lžete směle a drze, lžete jako ďábel, něco přece uvázne«, sám napsal o katolickém knězi toto: »Co se mne týče, mám za to, že kněží jest nám na výsost třeba. Ti učí lid dobrým mravům a přednášejí naše modlitby Bohu. Kněz dobrý zasluhuje plně naši úcty a chvály. Nikde nemá býti kněz odkázán se vším pouze na oltář; slouží zajisté také státu. Nemohu schvalovati, mluvili se špatně o kněžích; kdo jim zlořečí, zasluhují trestu.« (Oeuvr. 50.) Příčina nenávisti kněží je tatáž, jak nenáviděli Pána Ježíše. Překáží mnohým, poněvadž svědomí nemají v pořádku; překáží jim i Bůh sám. Katolík má svého kněze se zastati. Židé se zastanou rabína a nepováží se toho, k čemu se odváží špatný katolík.

Sv. Jeronym praví: »Pes štěká za pána svého; katolíku, ty mlčíš? Necháš svého duchovního otce tupit?«

II. Katolický křesťan má církev svou milovati, hájiti, byť to i život stálo.

1. Onať jest pravou církví Kristovou. »Kdo vámi pohrdá, mnou pohrdá,« řekl Pán Ježíš ku své církvi.

Osud církve nebude jiný než byl zakladatele, Pána Ježíše: pronásledování, bičování, křížování, vítězství. Když zemřel Spasitel na kříži, zvítězili na oko židé a pohané. Ale radost netrvala dlouho. Právě nyní začala církev svoji působnost: Dvanáct chudých rybářů bez vzdělání, bez peněz vycházejí z Jerusalema, aby si podrobili svět a pohanstvu hluboko zabředlému ve smyslnosti kázali nové náboženství. A věří v šťastný výsledek. Chtějí kázati: »Musíte se zřici neřestí, pošetilé modloslužby, a čistě žíti; musíte propustit otroky, jsou vaši bratři, mají tatáž práva jako vy; musíte milovati i nepřátele své; musíte milovati své manželky a děti, musíte býti manžely jedné ženy« atd. Neslýchanou naukou kříže chtějí vydobýti svět. Satan se brání, svolává celé peklo a všecku zlobu lidskou; nastane boj hrozný, krev křesťanů teče v proudech, 300 let trvá boj, až pohanstvo malomocné klesá před křížem vítězcím. Nastaly nové boje; bludy a pak nevěra těšily se, že církev podlehne a poslední hodina její se blíží; církev je stále nepřemožena; brány pekelné jí nezdolají.

2. Milujme církev, ona je největší dobroditelkou lidstva; matkou civilisace. Jako slunce všudy šíří světlo a teplo, tak církev zaplašuje temnoty, osvětluje lidstvo, zahřívá ku mravnosti a skutkům milosrdenství a vyvádí nejkrásnější květy ctností. Vyprostila lidstvo z otroctví, pozvedla ženu ze stavu ponižení a zůstala se dítek proti libovůli otce.

Svět před Kristem podobal se bahnu, z něhož vycházely otravné výpary. Největší filosofové nemohli změnit mravy nejbližších sousedů v téže ulici. Císař Augustus ani přísnými zákony nemohl odstraniti zločiny té doby. A církev katolická dosáhla toho. Zlomila pýchu lidskou, učila pokoře, poslušnosti, čistotě,

milosrdenství, lásce k bližnímu; tisíce křesťanů stáli tu jako vzorové pohanům a žili ve světě jako andělé.

Kdo sečte všechny řády, řehole, bratrstva, ústavy, jež církev v život povolala ku zmírnění bídy tělesné a duchovní, ku prokazování skutků milosrdenství? V pravdě obnovena tvář země skrze církev sv. »Národové středověcí,« praví slavný dějepisec Hurter, »nebyli by se vymanili z barbarství, kdyby nebylo papežů, biskupů, kněží a klášterů.«

»V dobách válek, loupeží a násilností za středověku,« praví dějepisec francouzský Didier, »kdo těšil ubohé, ne-li kněz? Čí ruka sytila hladového, ne-li ruka kněze? Kdo hřměl vladářům do duše, napomínaje jich ke spravedlnosti a milosrdenství? Kněz to byl! Katolická církev vrátila lidstvu jeho práva. Kazatelua křesťanská byla soudnou stolicí národů, chrám křesťanský svatyní rovnosti; tu scházeli se boháč i žebrák, král i sluha, aby se klaněli témuž Pánu, tu nacházel pronásledovaný útěchy a ochrany.« (Rev. encycl.)

3. A to je třetí příčina, proč máme církev svou milovati a věrně státi při ní: ona nám p o m á h á v e v š e c h s v ě z e l í c h života, těší v utrpení, stojí při nás v nejtěžší chvíli — při smrti. »Těžké jho leží na dětech Adamových,« praví Písmo sv., »ode dne narození až ku hrobu.« (S.r. 28.) »V potu tváře budeš pracovati, dokudž se nevrátíš do země, z které jsem tě vzal,« řekl Bůh Adamovi. Celý život náš jest životem práce, namáhání, potu, slz, zklamání. Co nehod stihne člověka! Co utrpení, bolestí musí zakusiti člověk! A církev sv. kráčí s námi jako něžná matka, sílí, těší, stírá slzy, pomáhá nésti kříž. Ukazuje nám Spasitele na kříži a volá: »Kdo s Kristem trpí na zemi, bude s ním kralovati na nebi.« Učí nás, že každý krok v povolání z lásky k Bohu učiněný bude mnohonásobně odměněn. Utrpení pro křesťana jest vitanou příležitostí, aby si nashromáždil zásluh pro věčnost. Jak sladko je nemocnému, bdí-li nad ním církev Kristova, těší a zaň se modlí! A když jest člověku nejhůře, když už od lidí opuštěn a přátelé ztratili všecku naději v pomoc, církev stojí u lůžka nemocného v osobě kněze, a podává milostné prostředky k zachránění duše i posile těla.

Jak se uléhčí křesťanu, když slyší slova sluhy církve: »Já tě rozhřešuji ode všech hříchů tvých,« když přijímá z jeho rukou nejsv. tělo Páně, svého soudce!

Po té útěše volali největší nepřátelé Kristovi, bývalí rouhači, nevěrci, když před smrtí prohlédli a poznali hrozné poblouzení. A církev sv. zapomněla na všechny urážky a spěchala, aby ubohého zachránila. — Pověstný lékař francouzský z dob revoluce, La Metrie, nevěrec a šílený nepřítel církve sv., v nemoci veřejně odvolal své bludy, zavolal si kněze, a plakal lítostí, že už nemůže napravit pohoršení, které dal světu. Zemřel v Berlíně r. 1751.

Hrabě B o u l a i n v i l l i e r s, který vydal bezbožecké knihy a všemu posvátnému se posmíval, v nemoci prosil o kněze, vykonal životní zpověď, a s největší uctivostí přijal tělo Páně.

M a u p e r t u i s († 1765), zuřivý nepřítel církve, nevěrec, hmotář, volá v Basileji před smrtí kněze, umírá v náruči dvou kapucínů, jež poprosil, aby ho k smrti dochovali, jimž před tím tolik ublížil!

T o u s s a i n t, který hlásal morálku bez Boha, a mnoho zla církvi způsobil, před smrtí († 1788) odřekl se bludů veřejně, litoval pohoršení, přijal sv. svátosti a pravil svému synu uprostřed svých přátel nevěřících: »Synu, pamatuj si nyní, co ti řeknu. Brzy musím se ukázati před soudcem věčným, kterého jsem velice urazil. Dal jsem pohoršení životem nekřesťanským a nevěrou. Věř v Boha a drž se jeho přikázání. Volám Boha za svědka, že nevěra moje nevycházela ze srdce, ale z ohledů lidských, abych se lidem zalíbil. Klekni a pros Boha, aby se nade mnou smiloval.«

B o n q u e r, člen akademie francouzské, slavný geometr, nevěrec, před smrtí zavolal slavného kazatele ze řádu sv. Dominika, Labertanie, přijal sv. svátosti, odřekl se bludů, a veřejně okolo stojícím vyznal: »Nevěřil jsem, poněvadž jsem byl prostopášníkem.« († 1758) Ejhle, církev katolická jest dobrotivou matkou, zapomíná na všechny urážky a spěchá, aby zachránila duši!

Za takovou matku se styděti bylo by nejen největším hříchem, ale i neslýchanou pošetilostí.

A nyní ještě několik slov. Pán Ježíš řídí církev a slíbil, že ani brány pekelné ji nezdolají. Kdokoli proti církvi bojoval, skoro vždy byl konec jeho nešťastný a zahynul v zahanbení. Boj proti církvi jest boj proti Kristu, proti Bohu samému. A marnost boje vyznali ti, kteří se o zničení církve pokoušeli. **P r o u d h o n**, zuřivý nepřítel, napsal r. 1863: »Roku 1793 jsme se pokusili vyvrátiti katolickou církev pronásledováním a guillotinou. Bouře revoluční proti církvi — přinesly církvi značnou posilu.« (L'unit. en Ital.) **G a r r i b a l d i**, italský odpůrce církve, napsal r. 1847: »Trůn sv. Petra spočívá na základech, kterých žádná moc světská ani nepoboží ani nevyvrátí.« (Lett. all'inter. ap.) **F e r r a r i** ve sněmovně italské r. 1861 pravil: »Nastokrát byli papežové ohrožováni, trůnu zbaveni, do vyhnanství posíláni, usmrcováni, ale papežství zůstávalo vždy po své staré výsadě nedotknuto, vydávajíc papeže nové.«

Drazí křesťané! Bůh založil církev, království boží na zemi, Bůh ji dosud chránil, a chrániti bude dle zaslíbení Pána Ježíše, až do skonání světa. Církev jest naší matkou, od kolébky až ku hrobu pečuje o nás, a i za hrob vysílá své modlitby za nás. Bůh dal 4. přikázání, abychom ctíli otce i matku svou, a slíbil za to dlouhý život a požehnání své. Máme-li ctíti matku, jež nám dala život tělesný, čím více musíme ctíti matku, jež nás na křtu sv. zrodila k životu duchovnímu, pro věčnost! Největší radostí matky církve jest, a její nejlepší poctou, budeme li křesťansky žítí, abychom jednou také křesťansky skonali a na věčnosti nový opět život začali, život blažený, dlitek božích důstojný. — Amen.

V. Strh.

4. Pryč s králem!

Neděle čtvrtá v postě.

»Skrze mne králové kralují a zákonodárci spravedlivé věci nařizují.«
(Přisl. 8, 15.)

Jednali jsme dosud o třech šílených heslech: není Boha, pryč s náboženstvím, pryč s církví! Ale tím nevěra není ještě u konce. Kdo nic nevěří, kdo nechce uznati svrchovanost a autoritu božskou, neuzná ani autority lidské. Ni Boha, ni pána!

A přece autorita jest nutnou životní potřebou pro společnost lidskou. Bez autority jest spořádaný a šťastný život na zemi nemožný. Bez autority není poslušnosti, není pořádku, není svornosti, není pokoje.

Bez autority není v rodině pouta, jež by jednotlivé členy pohromadě udržovalo; bez autority neměla by ani církve trvání, ani stát by neměl základu. Autority jest třeba ku blahu jednotlivce a celé společnosti. Bez autority — toť znamená revoluci, zmatek nad zmatek.

Nejvyšší autoritou jest Bůh, pán nejvyšší, jemuž musíme sloužiti a vůli jeho poslouchati. Po Bohu nejvyšší autoritou jest církev katolická, zástupkyně Boha na zemi v řádu nadpřirozeném, t. j. ve věcech týkajících se Boha, večnosti, posledního cíle člověka, tedy ve věcech víry a mravů; v řádu přirozeném zastupuje Boha nejvyšší autorita králů a knížat a jejich zástupců. Mnozí upírajíce autority Boha a církve domnívali se, že nejvyšší autorita náleží státu; to že dostačí k udržení pořádku a spokojenosti. Ať prý si věří každý čemukoliv chce, duševní záležitosti ať si vypořádá sám s sebou, přes to může býti řádným občanem. Aby pak občané povinnosti řádně konali, o to se stará stát svými zákony; stačí autorita státu sama. Drazí křesťané, hezky se to mluví a hezky poslouchá, ale jest v tom ohromný omyl a klam. Poznali jsme již ve dvou předešlých úvahách, že bez víry v Boha, bez náboženství není mravnosti. Bez víry v Boha není žádné autority, a stát není s to, aby na dlouho policií, mocí ozbrojenou a zákony udržel pořádek. Dějiny jsou toho svědkem a dokazují, že lid, který volal: není Boha, pryč s náboženstvím, pryč s církví, nezastavil se, ale volal dále: pryč s králem, pryč s každou autoritou, lid sám je svým pánem.

A o tomto novém hesle promluvíme dnes a sice:

1. jak veliké nebezpečí přináší heslo to království a pokojnému životu společenskému,
2. jaké jest učení katolické církve v této otázce,
3. jaké jsou povinnosti, jež církve svatá poddaným ukládá.

P o j e d n á n í.

1. Ve třech pojednáních předešlých poznali jsme dábelskou nenávist nevěrců ke katolické církvi. Příčina té nenávisti vychází

z nevěry v Boha, nenávisti všeho, co jest božského, zvláště pak že jest církev, oltář její, ochránkyní trůnu panovníků světských. Padne-li oltář, padne i trůn, a žádná moc světa ho neudrží a nezachrání.

Pevnost trůnu králů světských má základ v nadpřirozené moci, v Bohu a církvi svaté, proto panovník světský jest vladařem »z milosti boží«. Aby nepřátelé trůnu mohli strhnouti s něho posvátný závoj »z milosti boží«, musí nejdříve povaliti církev, nejpevnější pilíř trůnu; která učí, že všechna moc pochází shůry, že poddaní jsou povinni poslouchati vrchnosti světské. Kdo nevěří v Boha, nevěří i v jeho zástupce na zemi.

Proto volá nevěra: vladař není vladařem z milosti boží, ale z milosti lidu. Dal-li lid moc vladaři, může mu ji zase vzíti, kdykoli za dobré uzná. Pryč s králem! to je hlavní heslo zednářstva, kteří chtějí na zříceninách oltářů a trůnů zříditi světovou republiku. Všecky kralovraždy jsou dílem zednářů, všecky revoluce, všecken boj proti církvi, duchovenstvu, všecky zmatky národní a společenské vycházejí z lóží zednářských. Sami se tím chlubí, co až dosud provedli. »Zednářství a monarchie jsou dvě věci, jež se nikdy nesnesou; každá lóže je ohniskem revolučního hnutí.« — Zednářům pomáhají veřejně a tajně socialisté, komunisté a anarchisté, jež si tito odchovávají, aby chránili jejich kapitál, a byli lučavkou společnosti křesťanské. V Paříži 1886 na sjezdu social. bylo usneseno: »Úmysl social. a anarchie jest: chceme zničiti autoritu otce a matky nad dětmi, neboť dítě patří společnosti; chceme zničiti autoritu muže nad ženou, odstraniti manželství; chceme zničiti všechno náboženství, jež je oporou bohatství a moci; chceme zničiti vlády, jež nejsou leč utlačovatelkami lidu; chceme zničiti vojsko, které hájí zájmy majetných stavů; chceme zničit kapitál, který vykořisťuje dělnictvo. Zkrátka, chceme odstraniti rodinu, náboženství, majetek, vládu, vojsko a policii; a na zříceninách všeho postaviti individualitu, jednotlivou osobu každého.« Na sjezdu v Bruselu 1881 bylo řečeno: »Nová doba začíná; každý bude králem ve svém domě a svým vlastním knězem v chrámu přírody.« To jsou jen lákavé fráse pro nemyslný lid, aby pomocí svedeného davu zednáři se domohli světovlády. Cremieux, franc. předseda republiky, sloučil všechno obyvatelstvo bohaté v alianci; v svolání napsal: »Zednářské učení musí naplniti celý svět. Naše věc je veliká a svatá, a její úspěch je zabezpečen. Katolicismus, náš úhlavní nepřítel, leží na znak, na hlavu poražen. Blíží se doba, kdy prapor zednářství bude vztyčen na březích nejbudálnějších. Naše síla jest ohromná. Čeho se báti? Není už dalek den, kdy veškera bohatství pozemská přejdou v majetek dětí zednářů.« Tak napsal už v r. 1860. Od té doby upadá jedna vrstva za druhou v otroctví nepříteli. Nedávno vydal Isák Blümchen knihu v Krakově pod titulem: »Francie jest naše.« Píše v ní sebevědomě: »Dnes jest Francie naše; my zednáři vládneme ve Francii a řídíme ji; její zrozenci jsou nám ve všem podrobni a nás obohacují. Francouzové vědí jenom

to, co my uznáme za dobré, aby věděli, a to jen ve formě, kterou nalézáme za vhodnou. Francouzský tisk patří nám. Když se franc. žurnalista stává nebezpečným, my jej podplatíme, a nedá-li se podplatiti, my jej zničme.« (Obnova, XX. č. 2. 1914.) Nejdříve připravil tisk lid o víru, pak o krále, znemravnil a zotročil. Totéž děje se ve všech zemích. U nás zaprodaný tisk je ve službách zednářstva, vyvolal třídní boje, seřval je navzájem a všechny proti katolické církvi čili klerikalismu, aby lovil ze zmatků ve prospěch světovlády zednářstva.

2. Die učení katolické církve jest panovník vladařem »z milosti boží«; t. j. původ království jest božský. Bůh krále povolal a dal mu moc, aby jeho jménem vládl. Král, zdědí-li korunu, či přijme volbou lidu, jakmile se ujme vlády, jest zástupcem nejvyššího krále, pána nebe a země, Boha, z něhož všechna moc vychází. Proto bývá král pomazán, aby vládl z milosti boží jako důstojný zástupce Boha samého.

Na znamení moci od Boha leží na oláři koruna, meč i žezlo; s oltáře se poddávají králi; a když jest pomazán sv. olejem, stojí tu před lidem jako posvěcený, pomazaný Páně, jest osoba nedotknutelná, otec veliké rodiny. Kdo urazí krále, urazí Boha. Nic nechrání krále, jako přesvědčení lidu, že král jest králem z milosti boží, zástupce Boha, otcem všech. Proto katolík se nebouří proti králi svému; dokud lid jest věfci, má král v něm nejbezpečnější ochranu.

Dle učení církve svaté stojí král ve službě boží; má býti zastáncem zájmů božích. Proto podává církvi králi u oltáře meč, aby ve jménu božím byl obhájcem cti a slávy boží, ochráncem církve, lidu, chudých, vdov a sirotků, nevinnosti a poctivosti, a nepřitelem zla.

Církev podává králi žezlo, a připomíná jeho povinnosti, aby chránil zbožné před bezbožnými, zlé káral, bloudícím cestu ukazoval, kleslým ruky podával, pyšné krotil, pokorné pozvedal; aby ve všem následoval Krista láskou a spravedlností. Jako člověk neliší se od člověka jiného, jako král jest pomazaným Páně, stojí ve službách božích. Král křesťanský nemůže se nikdy změnit v tyrana. Panovati, znamená Bohu sloužiti.

Král má na sobě odlesk slávy boží. Proto obléká církvi krále v roucho kněžské; trůn jeho zřízen jest u oltáře, s oltáře přijímá korunu, meč a žezlo, odznaky moci a slávy boží. Proto má král křesťanský úctu a lásku u křesťanského lidu, který jest hotov dáti za krále majetek a život svůj.

Ale církev chrání také lid proti nespravedlnosti krále, kdyby úřadu svého zneužil proti vůli boží. Připomíná mu stále jeho povinnosti ústy biskupa, který ho světí, ústy kazatele dvorního a ústy zpovědníka. Volá k němu slovy Písma svatého: »Od Boha je vám dána moc a síla od Nejvyššího; který tázati se bude na skutky vaše, zpytovati bude myšlení vaše. A poněvadž jsouce služebníky království jeho nesoudili jste právě, aniž jste ostříhali

zákonu spravedlnosti, aniž podle vůle boží kráčeli: hrozně a brzce se ukáže vám; neboť nejtvrdší soud na těch, kteří představení jsou, vykonávati bude. Slabému zajisté propůjčuje se milosrdenství, ale mocní mocně muky budou trpěti.« (Moudr. 6, 4.) A dějiny dokazují, že dokud králové dbali svých povinností, že se jim dostalo vždy také potřebné milosti a ochrany boží, a lid lnul úctou a láskou ku svým vladařům a nedal se vlákati do sboru těch, kteří volali: »pryč s králem« !

3. Poněvadž král je otcem veliké rodiny, zastupuje Boha samého a stará se o blaho svých poddaných, mají také poddaní povinnosti ke svému králi, a sice lnouti k němu úctou a láskou, poslušností a věrností. Písmo svaté praví, že král jest služebníkem a zástupcem božím (Řím. 13, 5.), a proto ctíme v králi Boha samého. »Poddáni buďte ve vši bázni pánům svým, netoliko dobrým a mírným, ale také nehodným.« (I. Petr. 2, 18.) »Boha se bojte, krále v uctivosti mějte.« (17.) »V myšlení svém neutrhej králi.« (Kazat. 10, 20.) »Králi nesmíš zlořečiti.« (2. Mojž. 22, 28.) Úctu a lásku prokazujeme nejprve modlitbou. »My, křesťané,« pravil křesťanský filosof athenský *Athenagoras*, k pohanskému císaři Marku Aureliovi a jeho synu Commodu, »my křesťané se modlíme k Bohu za tvou říši, modlíme se za tvého syna, nástupce tvého, aby vám blaha udělil a říši vaši rozmnožil. Modlíme se, abyste pokojně panovali a my vaše zákony mohli plniti.« *Tertullian* praví: »Vzýváme pravého Boha za blaho císařů, aby jim byl především milostiv. Modlíme se za ně, za šťastné panování a dlouhý život, za vojsko statečné, za šlechtné rádce, za všecken lid, za pokoj v zemi.«

Církev modlí se každodenně při mši svaté za panovníka světského, v neděle a svátky i při odpoledních službách božích.

Povinni jsme dále králi poslušností a věrností, a sice hlasem svědomí, z příkazu božího a církve svaté. Zákony a policie nikdy nedonutí lid k věrnosti a poslušnosti, je-li lid bez víry. Katolík věřící jest oddán svému králi i když se mu děje bezpráví a církvi příkoří. Kdykoli se stalo spiknutí, zrada neb převrat, nebylo nikdy mezi těmi věřícího katolík; i když zákony byly proti němu. Katolík trpí, teskní, modlí se, ale nebouří se. — Věrnost a poslušnost vedou věřícího poddaného, že s ochotou přináší všechny oběti, nese uložená břemena státní, odvádí povinné dávky a daně, aby měl panovník prostředků na udržování potřeb státních a udržování pořádku. Máme tu krásné a vzácné vzory. Jest to především sám božský Spasitel. Ač žil pod vládou nespravedlivou a krutou, nikdy ničeho nepodnikal, co by rušilo veřejný pořádek a podkopávalo vážnost vrchnosti světské. Dobrovolně se podrobil zákonu a zvykům své země, odváděl veřejné dávky, ba učinil i zázrak, aby za sebe a za své učedníky zaplatiti mohl. (Mat. 17, 25.) Vyhnul se lidu, kdykoli ho chtěl provolati za krále; učil, aby dával lid císaři, což jest císařovo (Mat. 22, 21.), ač věděl, že si nepřátelí celý národ židovský. Pán Ježíš v nespravedlivém soudci,

Pilátu, viděl zástupce božího. (Jan 19, 11.) Dle příkladu Pána Ježíše jednali také apoštolé a jeho učedníci, jednali první křesťané za nejhroznějšího pronásledování. Tertullian píše: »Vy říkáte, že křesťané jsou neužiteční poddaní, a my nosíme přece s vámi zbraně, vzděláváme půdu, provozujeme obchod. Křesťan není nepřitelem žádného, nejméně vladaře; víť, že vladař je od Boha ustanoven, musí tedy vladaře milovati a ctíti, a přáti si, aby se mu a celé říši dobře vedlo. Ctíme vladaře, protože jest po Bohu neprvnějším.« Sv. Polykarp, biskup; řekl soudci pohanskému: »Byli jsme tak vyučováni, že vrchnostem, jež od Boha zřízeny jsou, čest máme prokazovati, která jim přísluší.« Sv. Bernard praví: »Kdyby celý svět proti mně povstal a nutil, abych se odvážil něco učiniti proti královské velebnosti, přece bych se bál Boha a neodvážil bych se krále urazit, neboť vím, že kdo se protiví vrchnosti, protiví se řízení božmu.« (Černohouz, Příkl. 744.) »Kdo miluje více krále, nežli my křesťané?« volá sv. Achác k Marciánovi, pohanskému soudci, »vždyť za blaho krále bez přestání se modlíme.« (Tamtéž.) A tak vidíme po všecy časy, ve všech zemích, že křesťané — katolíci — věřící nikdy se proti králi neproběšili. Benignus Fremiot, otec sv. Johany Chantalské, když ho Hugenoiti nutili, aby se svému králi Jindřichu IV. zpronevěřil a pevnost Semur zrádně vydal, a když brozili, že mu usmrtí jeho syna, kterého zajali, odpověděl: »Benignus Fremiot může bez děti umřít, ale nikdy neumře jako zrádce.« (Tamtéž.)

Co se stalo převratů, kolik císařů a králů bylo násilně odstraněno a usmrceno, ale katolík věřícího dosud nikdo nikdy mezi zrádci nenalezl. Za dob pronásledování církve byli katolíci, biskupové, kněží, mezi těmi, kteří nejstatečnějšími byli ve věrnosti ku svým vrchnostem světským. Pruský král, Bedřich Vilém IV., sám veřejně vyznal, že bez věrnosti katolických poddaných nebyl by se udržel na trůnu.

Drazí křesťané, časy jsou velice vážné. Počet, kteří volají: není Boha, pryč s náboženstvím, pryč s církví, pryč s králem, stále roste; vše spěje k hroznému převratu a děsným zmatkům. Kdo zachrání společnost lidskou před škodou a zkázou? Kdo vrátí autoritu Bohu, jeho příkázáním, církvi, králi a jeho zákonu? Žádná moc na světě, žádná policie. Jedině návrat k víře otců přinese pokoj a blaho národu a společnosti. Chtějí-li tajné společnosti zednářské na zříceninách křesťanství, na zříceninách trůnů a oltářů zbudovati světovládu bez Boha, bez náboženství, bez církve a bez králů. světovládu kapitálu nad miliony zotročeného lidu, jest povinností křesťanského lidu, aby se probudil a proti nepřítelům soustředil; aby lid proti šleným heslům nevěry: není Boha, pryč s náboženstvím, pryč s církví, pryč s králem! -- volal: Bůh nade všecko, za krále a národ — chceme dáti majetek a život!

V. Strh.

5. Pryč s manželstvím!

»Manželství tajemství veliké jest
v Kristu a církvi.« (Efes. 5, 32.)

Předešle rozjímali jsme o 4. šíleném hesle: Pryč s králem! Zloba lidská však není ještě u konce. Aby křesťanství bylo vyhlazeno ze státu, ze zákonodárství, ze škol a posledního útočiště z rodin, musí býti poměry rodinné zvráceny, a proto nové šílené heslo: Pryč s manželstvím! Rodina jest nejstarší a nejdůležitější společnost na zemi, základ státu a také církve svaté. Čím jest kořen stromu a pramen potoku, tím jest rodina společnosti. V rodině přichází člověk na svět, zde se vyvíjejí jeho tělesné a duševní síly, zde se mu dostává směru pro celý život. Bude-li mravným či prostopášníkem, přinese společnosti požehnání anebo kletbu. Ze spořádané rodiny vycházejí řádní občané a křesťané, z rodiny zvrácené vyjdou členové neužiteční pro blaho obce a církve, ba nebezpeční.

Zkažené rodiny jsou morem celé společnosti. Dokazují to dějiny. Když na př. národ starých Římanů odcizil se svému náboženství, spustnul úplně; manželské rozvody byly na denním pořádku, děti neměly řádné výchovy, ženy nečítaly léta svá, jak píše Juvenal, dle řady konsulů, ale dle svých mužů. Jakmile byly zvráceny rodiny, sesula se nejmocnější říše v zříceniny a stala se kořistí nepřátel.

Pro obecné blaho musí míti každý stát dobré úředníky, řádné občany, kteří svědomitě plní své povinnosti. Takových se mu dostane jenom z dobrých a křesťanských rodin, v nichž děti jsou vedeny ku zbožnosti, pilnosti, svědomitosti a pořádku.

Z dobrých rodin dostává i církev dobré kněze, kteří mládež vyučují a mravně vychovávají, chudým pomáhají, zarmoucené těší, nemocné navštěvují, kteří jsou otci pravdy, v níž zůstávají. Ze zvrácených rodin nebylo by kněží. A proto má rodina nesmírnou důležitost pro celou společnost, pro stát i církev. A poněvadž nevěrci chtějí zvrátit celou společnost a odkřestanit, pokoušejí se hlavně o to, aby znesvětili a spustošili křesťanskou rodinu; a proto nové šílené heslo jejich zní: Pryč s manželstvím!

Ukáží dnes, odkud má znesvěcování manželství svůj počátek a jaké jsou toho následky; čemu učí církev svatá o manželství, a jaký význam má učení to pro celou společnost lidskou.

P o j e d n á n í.

1. Odvěký nepřítel Boha a Ježíše Krista, ďábel, hleděl vždy zeslabiti a zničiti, co Bůh ku spáse lidstva ustanovil. Poněvadž manželství křesťanské jest obrazem spojení Krista s jeho církví, a má nevystihlý význam pro rodinu a společnost lidskou a její spásu, záleží ďáblu nejvíce na tom, aby bylo manželství znesvěceno a odstraněno. Za všech dob měl své apoštoly, bludaře a

nevěrece. Hned v prvních dobách křesťanství byli to gnostikové, kabbalisté, kteří manželství zapovídali. Po nich zase jiní bludaři vyhlášovali mnohé nečisté skutky za dovolené, a jiní opět i za mravní povinnosti. Jednotlivci tito mnoho škody svátostnému manželství neučinili; lid lpěl pevně na svatosti sňatku manželského a odvracel se od svůdců s opovržením. Až i v XVI. století zneuctil manželství zakladatel protestantismu, spustlý mnich Martin Luther, který zrušil řeholní sliby i kněžské a oženil se se spustlou řeholnicí na potupu manželství svátostného, a prohlásil manželství za věc světskou, nerozlučitelnost manželskou za kruté a nesnesitelné jho, vyškrtl manželství z počtu 7 svátostí, chtěl být papežem nové sekty, a morem papeže římského, nástupce Petrova, a dovolil lantkraběti hessenskému, aby si k ženě jedné přibral druhou. Příklad pohoršlivý měl hned plno přívrženců a napodobitelů. Lidé spustlí reformovali dílo božské, prohlásili evangelickou svobodu, rozluky manželské se rozmáhaly, šířila se zkáza mravů, sektáři novokřtěnci hlásali i mnohoženství. Církev svatá neměla tu opory státu, stála vždy při manželství původním, od Boha ustanoveném a od Krista na svátost povýšeném; a věřící katolíci opovrhovali manželstvím uvolněným a hříšným.

Později nevěrecký pantheism učil, že člověk jest sám sobě bohem, a omezovati člověka ve smyslných chťích jest prý neoprávněným zasahováním do jeho práv božských. Materialism, hmotářství, který učil, že člověk jest pouhou hmotou, lepším zvířetem, snížil manželství na stupeň zvířecí, ku volné lásce. A této ďábelské nauky chopili se nevěrci, aby jí křesťanské rodiny znešvětili a zvrátili, a na zříceninách rodin a společnosti světovládých plánů dosáhli. Nauka ta hlásá se dělnictvu na schůzích, v brožurách a novinách zednářských, aby si tito vychovali pomocníky k převratu společenskému; t. j. aby z nich učinili šelmy všeho schopné, jež by pálily a bořily kostely, vraždily kněze, věřící křesťany a přívržence spořádaného státu. Zednáři tiskem, novinami, romány, divadelními kusy dnes hlásají volnou lásku a posmívají se manželství svátostnému.

2. Ďábelský plán se z části vydařil. Mnozí nedbají více je dnoty, svatosti a nerozlučitelnosti manželství svátostného, posmívají se lásce a věrnosti manželské, stavějí na odív cizoložství tiskem i na jevišti, smyslná láska se velebí a láska vyšší, křesťanská a duchovní zdá se býti nemožnou; manželství jest jim pouhou smlouvou, která může býti zase zrušena vzájemným dohodnutím, neb i násilím. Mnozí zavrhuji sice učení o volné lásce, chtějí žíti v manželství, jaké stát předpisuje, ale o povinnostech křesťanských, o manželství svátostném slyšeti nechtějí.

Příprava jejich na manželství jest lehkomyšlná. Mají na mysli jenom lásku smyslnou, jakou jim předvádí churavá předrážděná obrazotvornost z různých románů a divadelních kusů. Ženou se slepě do stavu manželského bez vědomí a i proti vůli rodičů. Poblouzení krátké, ale lítost stálá! »Ti zajisté, kteří v manželství

tak vcházejí, že Boha od sebe a myslí své odlučují a své chlipnosti tak hovějí jako kůň a mezek, v nichž není rozumu, nad takovými má ďábelství moc.« (Tob. 6, 17.)

Jiní považují manželství za pouhý obchod. Zbohatnouti bez přičinění je cílem a snahou jejich; a k tomu má pomoci manželství. Nehledí se na stav ani na stáří, ani vzdělání ani náboženství, zde rozhoduje zlato; skvělá partie má otevřít dveře k zámožnému, ale i volnějšmu životu! Poutem manželství místo lásky jest zlato, byť domácnost se stala peklem.

Jiní považují manželství za břemeno, žijí raději svobodni, aby mohli volněji užívat světa, až konečně z omrzelosti k vůli sporádané domácnosti vstupují v manželství, aby měli obsluhy a ošetření.

A tak místo modlitby, vážné přípravy, vstupují mnozí v manželství z ohledů hříšných, křesťana nedůstojných. Manželství křesťanská uzavírají se v nebi. Zpověď bývá ledabyly odbývána, s nechtí neb svatokrádežně.

Následuje nehodné, svatokrádežné přijímání Svátosti oltářní a svatokrádežné přijetí sv. manželství. S trojnásobnou svatokrádeží vstupuje se do nového, neznámého života, v tomto hříšném stavu se pokračuje, hříchů přibývá, s hříchy odchází se na věčnost. A jaké jest vychování dítek? I tu zednáří v rouše beráncím nabízejí přátelskou radu: bohatým, aby se omezili na nejmenší počet dětí, chudým, aby hájili sebe; čím více dítek, tím více pracovních sil, tím menší mzda. Zatím však účel ďábelské rady jest, aby křesťané vymírali, a přenechali místa dětem jiných, jichž chloubou největší míti rodinu nejčtetnější. A jak ubohá výchova v rodinách, kde nedbá se náboženství a přikázání božích! Děti vyrůstají bez modlitby, bez příkladu, bez ctnosti, bez kostela; často učí se už cizím řečem a zbytečností, ale modlitby neznají. V chudších rodinách zase ponechány samy sobě, pustnou a hynou duševně. — A tak rodiny upadají, společnost klesá, není štěstí ani spokojenosti. Kde možno najíti pomoci a záchrany?

Jediné návratem k víře křesťanské, k naukám katolické církve, v manželství a rodině, jak z následujícího poznáme.

3. Základní pravdou katol. víry o manželství jest: manželství ustanoveno je od Boha. Manželství je nerozlučitelé spojení dvou svobodných osob, muže a ženy, k tomu účelu, aby sobě v potřebách těla a duše pomáhali a své dítky k cíli Bohem ustanovenému vychovávali. Bůh založil první manželství v ráji, když dal Adamovi Evu za společnici a řekl: »Rosttež a množtež se a naplňte zemi.« Hlavní účel manželství jest, aby se skrze ně pokolení lidské rozmnožovalo a manželé si vzájemně pomáhali. Účel vedlejší jest, aby se lidé uvarovali hříchu nečistoty, kteří nemají ctnosti zdržlivosti, jak praví sv. Pavel: »Pro uvarování se smilstva jedenkaždý svou manželku měl a jednakaždá svého muže« (1. Kor. 7, 2.)

Manželství od Boha ustanovené má tři vlastnosti: jednotu, svatost a nerozlučnost. První muž měl toliko jednu ženu, kterou

Bůh učinil ze žebra mužova, z boku blízko srdce jeho, aby oba poznali, že na vespolné lásce má býti založeno spojení jejich a v lásce té jako jedno tělo býti mají, jak sám Adam z vnuknutí božího vyjádřil: »Protož opustí člověk otce svého i matku a přidrží se manželky své, a budou dva v jednom těle«, t. j. budou nerozluční jako jeden člověk. Pán Ježíš pak tuto nerozlučnost svazku manželského veřejně prohlásil a proti fariseům hájil. »Což jste nečetli,« pravil, »že Bůh, který s počátku člověka učinil, muže a ženu učinil je a řekl: Protož opustí člověk otce i matku a přidrží se manželky své, i budou dva v jednom těle? A tak již nejsou dva, ale jedno tělo. A protož, co Bůh spojil, člověk nerozlučuj.« (Mat. 19, 4.) A doložil výslovně: »Kdožkoli propustí ženu svou a jinou pojme, cizoložství se s ní dopouští; a pakli žena opustí svého muže a za jiného se vdá, cizoložství.« (Mar. 10, 11.)

Když hříchem prvotním přirozenost lidská byla pokazena, tím i manželské spojení poznenáhla znesvěceno, až kleslo na pouhý prostředek k ukájení smyslnosti. U pohanů zaváděno mnohoženství, dívky pohazovány a usmrcovány, žena stala se otrokyní muže.

Pán Ježíš přišel, aby následky prvotního hříchu napravil, aby lidi naučil znáti Boha a jeho vůli, aby manželství, přirozenému svazku, nejen původní jeho důstojnost a nerozlučnost navrátil, ale ještě více jej povznesl, vyvýšil v řád nadpřirozený, za svátost Nového zákona, aby ze zásluh jeho smrti dostalo se manželům v té svátosti potřebných nadpřirozených milostí a pomoci, aby obtíže stavu snáze snášeli, všechny povinnosti své plnili, dívky své v bázni boží vychovávali a o jejich časné i věčné blaho pečovali. Milostí tou posvěcuje se přirozená láska muže a ženy, aby se milovali svatě a věrně. A právě toho posvěcení přirozené lásky jest v manželství nejvýše třeba. Láska pouze přirozená jest nestálá a proměnlivá, snadno ochabuje a pomíjí docela, když přirozené její příčiny, krása, bohatství atd. přestávají, neb když má přemáhati obtíže a přinášeti oběti. Obtíží pak v manželství naskytuje se velice mnoho. Chyby, slabosti a choutky jednoho z manželů ztrpčují mnohou chvíli druhému, a podrobují často trpělivost a shovívavost jeho trpké zkoušce. Starosti a strasti, nemoci a neštěstí různá dostávají se v každé rodině.

Odkud by čerpali manželé potřebné síly, shovívavosti a trpělivosti, by domov jejich nebyl jevštěm svárů, nespokojenosti a neštěstí, ale spíše chrámem míru a svornosti, spokojenosti a štěstí, kdyby se jim nedostávalo milostí ve svátosti manželství uložených, které lásku jejich sílí a povznášejí, že dovedou přemoci největší obtíže a přinést oběti největší!

Proto praví sv. Pavel o manželství: »Tajemství toto veliké jest; ale já pravím v Kristu a církvi«, t. j. tento svazek mezi manžely jest veliká svátost, představující duchovní spojení Krista s církví sv., a proto je tajemstvím. — Vznešená důstojnost manželství vysvětluje i z jeho účelu. Bůh založil na něm trvání a rozmnožování pokolení lidského na zemi a tím i vyvolených na nebi.

Křesťanští manželé mají sebe a své děti posvěcovati, pro nebe vychovávat. Svátostné manželství jest základem rodiny, státu a církve, zachrání lidstvo před zkázou a udrží křesťanský svět. Tuto činnost církve a její vysoký sociální význam ku záchraně společnosti lidské nastíním ještě několika slovy.

4. Církev hledí především rodiny nábožensky a mravně povznést, tím, že naukou Kristovou působí na muže, na ženu, na děti a na služebné.

Muži praví: Ty jsi hlavou rodiny a ne tyranem, abys dle libovůle si počínal. Ty jsi pánem rodiny, ale dle vůle boží starati se máš o ni jako dobrý otec. Žena je tvou družkou a společnicí, povinen jsi jí láskou a věrností. Ona má býti radostí tvé duše a královnou tvého srdce. Raději vše ztratiti, vše trpěti, nežli se státi manželce nevěrným. Církev volá k muži slovy apoštola: »Muži, milujte manželky své, jako Kristus miloval církev svou a sebe sama vydal za ni« (Efes. 5, 26.) Máš se starati o své děti, aby v bázi boží rostly, neboť vydati musíš jednou počet ze svého vladařství. Zvláště musíš dáti příklad dobrý a dle možnosti starati se o jejich časné a věčné blaho. Praví sv. apoštol: »Jestliže kdo o své a obzvláště o domácí péče nemá, zapřel víru a jest horší než nevěřící« (I. Tim. 5, 8.)

Ku ženě, kterou pozvedla z nejhlubší potupy pohanstva, praví církev: Je-li muž hlavou rodiny, jsi ty srdcem rodiny. Ze srdce vychází krev a rozlévá se do všech údů. Při vši činnosti jest srdce neviditelné, nemluví hlasitě, ale tím účinněji si počíná uvnitř. Bije tiše, pracuje však stále a klidně. Tak i ty jako matka máš býti požehnáním celému domu. Silný obětavý duch musí tě vésti; musíš se obětovati pro muže láskou, věrností a poslušností; pro děti výchovou, aby všichni dle vůle boží povinnosti své konali.

Církev napomíná děti, aby své rodiče jako zástupce boží ctily, milovaly a poslouchaly dle příkladu samého Spasitele. Připomíná stále požehnání, jakého se dostane hodným dětkám, a tresty, jež stihnou děti nehodné.

Služebné napomíná církev slovy apoštola Páně: »Služebníci ať jsou pánům svým poddáni; ve všem se líbíce, neodmlouvajíce, ale ve všem pravé věrnosti dokazujícíce, aby dle učení Spasitele našeho, Boha, ozdobovali se ve všech věcech.« (Tit. 2, 9.)

Připomíná jim při těžké práci příklad samého Spasitele, který přišel na svět, ne aby se mu sloužilo, ale aby sám sloužil všem; a odměnu časnou i věčnou, jakou Bůh věrným přislíbil.

Křesťanská rodina, dbajíc těchto napomenutí, modlí se společně denní modlitby, navštěvuje služby boží, přijímá sv. svátosti, koná dobré skutky, jest v stálém spojení s Bohem. Požehnání boží jí zušlechťuje a povznáší.

Ale církev stará se i o časný blahobyt rodin křesťanských. Napomíná stále krásnými a útěchyplnými slovy božského Spasitele: »Blahoslavení tiší, oni země vládnouti budou; blahoslavení

pokojní, oni synové boží slouiti budou; blahoslavení milosrdní, neboť milosrdenství dojdou.« (Mat. 5.) Napomíná jednotlivé členy rodiny, aby si vzájemně chyby a slabosti odpouštěli; varuje před hněvem a nepřátelstvím: »Odpusť nám naše viny, jakož i my odpouštíme našim vinníkům.« Posiluje všechny modlitbou, obětí mše sv. a sv. svátostmi. Napomíná k pracovitosti a šetrnosti, varuje před marnivostí a požitkářstvím.

Drazí křesťané! Naši předkové, kteří se dle rady církve sv. řídili, byli šťastnější při své chudobě nežli rodiny nynější při všem blahobytu. Žili v Bohu, pro Boha. Čím více se odkřesťanují, t. j. na učení Kristovo zapomínají, tím více se šíří nespokojenost a mravní bída. Návrat ke Kristu zachrání rodiny, stát a církev, přinese s manželstvím svátostným štěstí pro jednotlivce a pro celou společnost.

V. Strh.

6. Pryč s majetkem!

»Nepožádáš statku bližního svého.«
(10. přikáz. b.)

Mluvili jsme již o pěti šílených heslech nevěry. Čím více se příkládá víry těmto heslům, tím větší propast šíří se mezi bohatými a chudými, tím větší nespokojenost lidu pracujícího. Bohatí a chudí byli vždycky a budou vždycky; čím více však lidé odcizují se Bohu a církvi, tím více odcizují se sobě navzájem. Za dnů našich hromadí se na jedné straně velkokapitál a na druhé straně tisíce lidí nemají, čím by hlad utišili. Ohromné továrny zaměstnávají miliony lidu, kteří jsou úplně závislí od libovůle předárců. Zastaví-li továrník stroje, jsou dělníci ihned bez chleba. Moderní kapitál v rukou nevěrců nemá srdce. Člověk jest živým strojem, padne-li, nastoupí jiný, mladší. Není divu, že pracující lid se zalíbením naslouchá novému heslu: pryč s majetkem! že se přidává k svůdcům, kteří z nespokojenosti dělnictva bohatnou, a volá-li již: není Boha, pryč s náboženstvím, pryč s církví, pryč s králem, pryč s manželstvím, začne také volati: pryč s majetkem! zvláště když svůdcové lísají se k dělnictvu a volají: proč bohatí mají všeho a chudí jen bídu? proč na jedné straně se užívá všeho a na druhé hynou tisíce hladem? pryč s majetkem! majetek jest krádeží!

Promluvíme dnes o původu toho hesla, a pak čemu učí církev svatá o majetku soukromém.

Pojednání.

1. Mnozí se domnívají, že heslo: pryč s majetkem! jest něčím novým či moderním. Heslo to ozývalo se za všech časů. Už za dob první církve křesťanské učil bludař Epifanes, že majetek je

hříšným, a lidé by měli mít vše společně. V XIV. století volal anglický sektář: »Nesmí tak dále jíti. Dobře bude na světě, až všechen majetek bude společný.« Podobně volali za dob reformace novokřtění a v XVIII. století někteří filosofové angličtí a francouzští. Komunista francouzský, Proudhon, učil: »Majetek jest krádež!«

Drazí křesťané, se stanoviska nevěry nemožno jinak mluvit. Kdo upírá Boha, jemuž všechen majetek náležel, dá se snadno přemluvit, aby věřil, že ve společném majetku dosáhne pravé spokojenosti. Komunisté a socialisté blouzní o státu budoucnosti, kde nebude nikdo hladověti, kde nebude útisku a chudoby, kde nebude rozdílu mezi mým a tvým, kde výtěžek továren bude náležeti celku; všichni stejnou práci a stejnou odměnu; nebude daní, nebude vojska, nebude válek, nebude králů ani papeže, nebude žebráků, zlodějů ani zločinců. Každý bude mít, čeho potřebuje, každý bude mít nebe na zemi. — Hezky se to mluví a ještě lépe poslouchá; ale zapomíná se na to nejdůležitější, povahu člověka. Aby bylo vše společné, neb měl každý stejný díl, musel by se zřici každý boháč, millionář, každý rolník, domkář dobrovolně svého majetku, který si těžce ušetřil. Dobrovolně by se sotva zřekli všichni, muselo by se to státi násilím; což by se nestalo bez roztrpčenosti, hněvu, ukrutnosti, vraždění. Kdo provede dělení, aby byl každý spokojen? Jsou krajiny chudší a bohatší, pole neúrodná a úrodná. Zase nové sváry, hněvy, násilnosti a ukrutnosti. Budou poctiví, kdo chtějí dělit?

Každý má jiné schopnosti. Kdo bude konati práce nejnižší a nejtěžší? Kdo práce vědecké a výzkumné? Kdo převážeti výrobky za moře? Proč by jeden vydán byl stále v nebezpečí a měl za to stejné odměny jako ten, kdo má práci snadnou, u své rodiny, ve svém domově? Kdo bude vařiti, kdo dohlížeti, aby se předešlo podvodu? Což smluví-li se dohlížitel s těmi, kteří pro celek připravují pokrm, nebudou si pomáhati na úkor celku? Proč by se učenec namáhal, dostane-li se mu odměny jako dělníku na poli? Nebylo by žádného vznětu, žádných ideálů; povaha lidská musela by se násilím předělávati. Kdekoli na zkoušku zřídili společný stát, netrval dlouho, členové se brzy seprali a rozešli; nikdo nechtěl poslouchat, nikdo pracovat. — Kde však člověk pracuje pro sebe, pro rodinu, kde si může peněz ušetřit, aby státi měl spokojenější, naplná všechny síly, tělesné i duševní, aby cíle dosáhl; a tím zkvétá průmysl, obchod, národohospodářství, věda a vzdělanost. Nebylo by vzájemné úcty, lid by byl tažným dobyt看em, který by se staral jen o tělesné chůtice a jejich ukojení, hynul by duševně, zdivočil a vyhynul. Nebylo by modlitby; zač by se modlil? Měl by k živobytí věcí potřebných; nebylo by lásky, obětavosti. V ideálu by to bylo velice krásné; kdyby měli všichni stejná práva a stejné povinnosti a všechen majetek byl společným. Tak je tomu v nebi, tak bylo za prvních dob křesťanských, kdy bohatí přinášeli vše k nohám apoštolů, aby rozdělili chudým; kdy jedli společně, pomáhali si navzájem jako údové jedné rodiny,

tak že pohané s úžasem volali: »Hleďte, jak se tito milují.« Tak bylo a jest v řeholních řádech. Dům stará se o všechny; není tu závisti, není bohatství, není chudoby. — Snad by se tak mohlo zavést v celé společnosti? Ale tu jest veliký rozdíl. Všichni by museli dobrovolně se tomu podrobiti a společnost by musela sestávat ze samých světců. Založení ráj na zemi mohlo by se státi z lásky a nadšení pro Boha a bližního, odříkáním dobrovolným a nikoli násilím a ukrutností. Ráj, jaký slibují svůdcové lidu, jest blouzněním. Dábel lichotil prvním lidem v ráji: budete jako bohové, ale zamýšlel jejich zkázu. Jeho apoštolé, hlasatelé nevěry, lžasají se k lidu a slibují nebe na zemi, aby si lid snáze naklonili, Bohu a církvi odcizili a k převratným plánům využítkovali; aby sobě pomohli, lid však do záhuby uvedli. Proti šílenému heslu jediným lékem jest nauka Kristova, učení katolické církve o majetku, jak z následujícího poznáváme.

2. Církev svatá učí jménem Kristovým:

a) Všechn majetek pochází od Boha. Bůh vše stvořil a uspořádal, aby měl člověk na světě nejnütnějších věcí ku zachování žitota. Zemi dal úrodnost, slunci káže, aby zahřívalo zemi, posílá déšť, aby ji zavlažoval. Člověku dal sílu a schopnosti, aby si majetku mohl získati. Proto volá žalmista Páně: »Hospodinova jest země a vše, co na ní jest. Okrsek země a všichni, kteří přebývají na něm.« (34, 1.) Proto se modlí zbožný křesťan před jídlem: »Oči všech doufají v tebe, ó Pane, a ty jim dáváš pokrm v čas příhodný; otvíráš ruku svou a naplňuješ každý živočich požehnáním.« (144.)

Právo své nad majetkem přenesl Bůh ve své dobrotivosti na lidi. Řekl: »Učiňme člověka k podobnosti a obrazu svému; ať panuje nad rybami, nad ptactvem, nad zvířaty, nade vším zemí« (1. Mojž. 1, 26.) »Naplňte zemi a panujte nade vším tvorstvem.« Neučinil však Bůh člověka neobmezeným pánem, ale správcem věcí pozemských, aby jich rozumně užíval. Vše dal celku, aniž určil, co komu náleží. Soukromého majetku může člověk dojíti různým dovoleným způsobem. Na př. zabráním majetku, který dosud neměl držitele, dědictvím, koupí, darem, vlastním přičiněním, příznivou spekulací, i šťastnou okolností, loterní výhrou atd., požehnáním božím, odměnou za poctivost; zde známe příklady ze S. Z. o Abrahamu, Isáku, Jakubu, Jobovi, Šalomounovi atd. (1. Mojž. 13, 26. 30; Job 39; 2. Pavel 1, 12.)

b) Bůh sám vzal v ochranu svou majetek příkázáním: nepokradeš, nepožádáš statku bližního svého, a tím soukromý majetek posvětil. Jak máme míti úctu a vážnost k osobě svého bližního, tak i ku jeho majetku. Kradená věc volá po svém pánu. »Nikdo nevejde do království nebeského,« řekl Pán Ježíš, »kdo do posledního haléře nevrátí věc cizí.« — Kdo se prohřešuje na cizím majetku, porušuje pořádek Bohem stanovený. Kdyby lidstvo bylo zůstalo ve stavu dokonalosti, mohlo by majetku společně užívat. Kdyby bylo zůstalo ve svatosti, jak z rukou božích vyšlo, nebyl

by soukromý majetek nutným. Následkem hříchu však musí si každý v potu tváře chleba zasloužiti. A zahaleči přece by nejraději proti vůli boží chtěli žiti z potu jiných. A tu pevnou hrází jest soukromý majetek; u hráze té zastavuje se nezřízená touha po cizích věcech. Jinak by nastaly nepořádky, zmatky, násill a vraždění. A tak stojí před domnělým sociálním rájem budoucnosti společného majetku anděl s plamenným mečem a volá: »Nepokradeš, nepožádáš statku bližního svého.« Bůh ustanovil na porušení těchto přikázání těžké tresty, které už často vykonal.

c) Bůh jest ochránce netoliko veškerého majetku, ale i každého jednotlivce. Církev sv. učí jménem božím, že každé zúmyslné poškození majetku bližního jest hříchem: »Nemylte se,« volá apoštol Páně, »ani zloději, ani lakomci, ani lupiči nebudou vládnouti královstvím nebeským.« (1. Kor. 6) Církev volá stále v desateru přikázání: nepokradeš! Zapovídá i touhu hříšnou po cizím majetku: nepožádáš statku bližního svého.

Církev vštěpuje mládeži do srdce hluboký smysl pro spravedlnost a poctivost; učí, že každá nespravedlnost a nepoctivost jest překážkou, aby byl kdo pravým služebníkem božím; že rodina, obec, společnost, kde se krádež podporuje a podvod dovoluje, nejsou více křesťanskými. Napomíná malé dítky, aby rodičům a nikomu ničeho neodcizovaly: »Kdo ubírá něco otci svému aneb matce své, a praví, že to není hřích, účastník jest vražedníka.« (Přisl. 28, 24.) Kde církev pozbyla vlivu na dítky, tam naleznete vrahy a loupežníky již mezi 10—14letými dítkami, jak denně noviny dosvědčují.

Církev napomíná služebné ku poctivosti a věrnosti slovy Písma svatého: »Služebníci ať neokrádají pánů svých, (Tit. 2.) ale ve všem pravou věrnost dokazují.« — Kde služebníci dbají svatého náboženství, tam nezpronevěří ani haléře svým pánům. Kde však nevidí služebníci příkladu, kde se nedbá přikázání božích, není divu, že škrtnou přikázání sedmé, vidí-li, že službodárce škrtnul první a třetí.

Církev napomíná dělníky, obchodníky, kupce, řemeslníky ku poctivosti, varuje před podvodem a nespravedlivostí slovy apoštola Páně: »To jest vůle boží, aby žádný neoklamával v jednání bratra svého, nebo mstitel toho všeho jest Bůh.« (1. Thes. 4, 6.) Mezi pravými katolíky není podvodu, ani krádeže, ani nepoctivosti.

Církev učí, že každý, kdo se jakýmkoli způsobem na majetku bližního prohřešil, musí škodu nahraditi, a zpovědník nedá dříve rozhřešení, dokud se tak nestane.

A právě zde vykonalá zpovědnice veliká dobrodiní těm, kteří byli okradeni neb poškozeni.

d) Církev svatá dává návod, jak se má zacházeti s majetkem a statky pozemskými dle vůle boží.

Napomíná bohaté a zámožné, aby nelpěli hříšně na penězích, poněvadž je to modloslužbou; odcizí se Bohu, nedojdou spásy věčné. »Nesnadné jest království boží těm, kteří doufají v peníze.

Snáze vejde velbloud uchem jehly, nežli bohatý do království nebeského.« (Mar. 10, 24.)

Připomíná náblou smrt, jež sebere statky a boháč stane se žebrákem, a napomíná, aby si každý nashromáždil statky, jichž ani zloděj neodnese, ani rez nezkaží, statky dobrých skutků a milosrdenství. (Mat 6, 19.)

Církev napomíná bohaté, aby nezneužívali jmění a neplýtvali jím lehkomyšlně, že ze všeho jednou musí vydati počet nebeskému soudci. (Luk. 16, 4.) Mohou dle stavu přiměřeně žít, dítky slušně zaopatřiti, ale nikdy peněz zneužiti k lehkomyšlnosti a ke hříchu.

Církev napomíná bohaté, aby neutiskovali chudých a pracujících; učí, že zkracovati mzdu dělníku a zadržovati jest hříchem do nebe volajícím.

Církev zapřísahá bohaté, aby dle možnosti potřebným přispívali, slovy Spasitele božského: »Co jste jednomu z nejmenších učinili, mně jste učinili.« »Kdo se ujme jednoho z maličkých těchto, mneť se ujímá.« »Odejděte, zlořečení, do ohně věčného . . . Lačněl jsem a nedali jste mně jísti . . . Co jste jednomu z nejmenších neučinili, mně jste neučinili.« (Mat. 25.) Církev sama dává krásný příklad, ujímá se nemocných, opuštěných osiřelých, utlačovaných; staví nemocnice, útulny, chudobince, sirotčince a dobročinné ústavy. Kdyby lidé žili dle vůle boží a dle příkladu církve svaté, nebylo by tolik zla a útisků. Dějiny církve svaté jsou nepřetržitou řadou skutků milosrdenství a lásky k bližnímu.

Drazí křesťané! Peníze nejsou všechno. Už pohan Fabricius, vojevůdce římský, když mu přátelé radili, aby se obohatil z kořisti nepřátel, a divili se jeho prostotě, odpověděl: »Dostí jsem bohat, neboť jsem se naučil krotiti své vášně a s málem se spokojiti.« Příkladů takových jest u pohanů pořídku. Mezi křesťany však vidíme jich na tisíce.

Představte si jen řeholní sestru mezi nemocnými. Svět hledí na ni jako na bytost pošetilou, jež se vzdala světa a zabývá se mezi nakažlivě nemocnými. Její družky ze světa shánějí se po radostech světských a hříšných, a tato nalézá největší radost ve službě nemocných. Zřekla se majetku, zřekla se zábav světských, a vidí kolem sebe v nemocných a neopuštěnějších samého Krista. Žije ve světě vyšším, je zcela přetvořena a vytržena ze světa ješitnosti, požívačnosti a sobectví.

Ve svatém přijímání denně cítí příchod Ježíšův do své duše, denně vítá a obsluhuje ho v nemocných, z nichž každému jest sestrou a hotova dáti život za něho. Co ji vede k tomu? Láska ke Kristu, láska k Bohu a naděje v opravdový a blažený život po smrti a nekonečnou odměnu za každý nejmenší skutek lásky k bližnímu. Kdyby lidé více milovali Krista, kdyby více pochopili jeho učení, hleděli by vyhověti jeho přání, a nebylo by tolik nenávisť a závistí mezi lidmi, tolik nespokojenosti a nepoctivosti.

Nevěra nepřinese lidu ráj na zemi, ale pravá víra křesťanská, které učí církev katolická. Nejšťastnější jest ten, kdo může nejvíce skutků milosrdenství prokazovati.

Kpyž se král francouzský tázal italského básníka Torquata Tassa, kdo jest nejšťastnější, odpověděl básník: »Nejšťastnější jest Bůh.« »To vím,« praví král, »ale kdo po Bohu jest nejšťastnějším?« Básník odpověděl: »Ten, kdo jest Bohu nejpodobnější.«

Nikoli bohatství učiní člověka šťastným, ale následování vlastností božských. Bůh nejdobrotivější, nejvyšší milosrdný, — čím více šlechetných skutků člověk bližnímu prokáže, tím více se Bohu podobá, tím jest také šťastnější. Dobrymi skutky se také nejlépe odměníme božskému Spasiteli za jeho lásku k nám, kterou ukázal, že trpěl za nás a zemřel smrtí nejbolestnější a nejpotupnější. Co žádá za to? »Cokoli jste jednomu z nejmenších učinili, mně jste učinili.« (Mat. 25, 40.) »Blahoslavení milosrdní, neboť oni milosrdenství dojdou.« (Mat. 5, 7.)

V. Strk.

7. Pryč s křížem!*)

»Mnozí chodí, o nichž jsem častokrát pravil vám, nyní pak s pláčem pravím, že jsou nepřátelé kříže Kristova, jichž bůh břicho jest a konec jejich — zahynutí.« (Filip. 3, 18.)

Klidné a věčně se zelenající nivy kol Tiberiady a jezera Genzaretského naplněny byly najednou strašným válečným lomozem a řinkotem zbraní. Turecký sultán Saladin podstoupil rozhodnou bitvu s křesťanskými rytíři, křižáky, kteří proti němu do boje přitáhli se svým králem Quidonem z Lusignan. Na kopci stál sv. kříž a kolem pahrbku zuřil nejlítější boj. Kříž sv., odznak křesťanství, měl býti od nepřátel vydobyt a potupen. Král se svými nejvybranějšími rytíři hájil sv. kříž, ale odpor jejich byl stále slabší, až druhého dne vyslenni žízní a hladem i únavou klesli ve stínu kříže zkrváceni, a kříž dostal se do rukou sveřepých nepřátel. S jásotem nevyllícitelným táhly turecké hordy do Jerusalema. Město jedno po druhém upadalo v jejich moc, vydobyť i Jerusalem.

Nastalo hrozné divadlo. Saladin dal kříž sv. s chrámu božho hrobu strhnouti a vláčeti blátem po ulicích. Nevýslovný byl nátek křesťanů nad hroznou potupou nejvzácnějšího klenotu. Kříž byl povalen, půlměsíc slavil vítězství. Zpráva o zhanobení sv. kříže vzbudila v Evropě ohromný úžas a rozohnila tisíce dobrovolníků, aby s křížem v rukou přišli znovu vydobyť Jerusalema a postavit sv. kříž na chrám božho hrobu. Dlouhou cestou neschůdnými pustinami vyslenni stali se křižáci už malomyslnými. Spatřili již sultána Saladina s jeho ohromným vojskem. Tu vůdce křižáků zvolal: »Proč se bojíte? Vyšli jste z vlasti pozemské, abyste do-

*) Srov. Piusverein: Presspredigten II.

byli nebeské. Nyní jest čas k boji. Vzhůru za mnou! Kristus vítězí, panuje a kraluje! Jako blesk udeřili křížáci na nepřítel. Země duněla, strašný řinkot zbraní naplnil krajinu. Jerusalelem vyrván nepříteli a kříž sv. zaskvěl se zase vítězoslavně na věži chrámu božího hrobu.

Drazí křesťané! Událost tato z dávných dob jest obrazem naší doby. Po desetiletí trvá už zuřivý zápas o kříž sv., který chtějí nepřátelé, nevěrci, zednáři a jejich pomocníci strhnouti s chrámů, odstraniti z veřejných i soukromých budov, potupiti a přivésti v zapomnutí! Nepřítel jest obrovsky silný, posměchem, jízlivostí, nevěrou a penězi najímá pomocníky do boje, zaplavuje špatným tiskem i nejodlehlejší vesnice a volá: Pryč s křížem! Volá tak na schůzích, ve sněmovnách i ve školách. Pryč s křížem! Tot nové heslo nevěrců. Dobře vědí nepřátelé křesťanství, že bude-li potupen sv. kříž, bude-li vyrván ze srdcí lidských, pak mají — vítězství nad světem zajištěné. Kříž sv. jest poslední bašta, kde se rozhodne vítězství věřících křesťanů s nevěrci.

Proto chci dnes ukázati, jak nepřátelé bojují proti sv. kříži, proč ničí ovoce vykoupení a svádějí křesťany, aby křížem pohrdli, a co jest naší povinností, bychom se jim ubránili.

P o j e d n á n í.

1. Apoštol národů, sv. Pavel, po svém obrácení krácel celým tehdy známým světem, kázal o Kristu, a obsah každé řeči byl: »My kážeme Krista ukřížovaného, nevěrcům zajisté ku pohoršení a pohanům za bláznovství; vyvoleným však židům i pohanům Krista boží moc a boží moudrost.« (I. Kor. 1, 23.)

V těch slovech shrnuje sv. Pavel celé křesťanství. Kříž sv. je středem naší víry, středem veškeré pravdy křesťanské.

Vyznáváme to radostně v apoštolském vyznání víry, když se modlíme: »Věříme v Ježíše Krista, který za nás trpěl pod Pontským Pilátem, byl ukřížován, umřel a pohřben jest.« Na kříži nás vykoupil Syn boží. Vysoko vztyčen uprostřed dějin lidstva stál sv. kříž — krvi celý zbrocený stál na Golgotě a na něm pěl Beránek boží, který snímá hříchy světa. »Kterýžto,« jak sv. Petr praví, »hříchy naše sám na svém těle vnesl na dřevo, abychom hříchům zemrouce spravedlnosti živi byli, jehožto zsinálostí uzdravení jsme.« (I. 2, 24.)

Smrt Ježíšova byla brozným zápasem Bohočlověka se satanem, knížetem tohoto světa, a cenou zápasu byla nsmrtná duše lidská, vykoupení celého pokolení lidského. »Smazav dlužní zápis, kterýž byl proti nám, přibil jej na kříži.« (Kolos. 2, 14.) Proto také volá sv. apoštol: »Odstup ode mne, abych se chlubil v něčem, leč v kříži Pána našeho Ježíše Krista!« (Gal. 6, 14.) Na kříži nás vykoupil Syn boží, s kříže nám ohlásil hroznou spravedlnost boží, ale také svou věčnou lásku slitovnou. S kříže vylévá se na nás všechno požehnání a všechny milosti. Proto jest kříž sv. symbolem naší víry; znamením kříže vyznáváme svou víru; kříž je

značením naší naděje, který ještě nad hrobem dáváme si stavěti; jest naší útěchou v životě a smrti; symbolem milosti a spásy, celého křesťanství, Spasitele samého.

Satan byl na kříži přemožen. Ale nyní, kdy se má ovoce vykoupení, milost a spása pokolení lidskému přivlastňovati, pozvedá se zase zhoubce pokolení lidského svádí k nevěře, nenávisti Boha a Spasitele, a nejmocnější zbraní jeho jest špatný, nevěrecký tisk. »Pryč s Bohem, pryč s náboženstvím, pryč s církví, pryč s králem, pryč s manželstvím, pryč s křížem!« těmi hesly omamuje lid, oslepuje, znemravňuje a činí vykoupení lidstva — marným. Pryč s křížem! Poštval nevěrce, jimž jest kříž ku pohoršení, poštval a štve dosud pohanstvo, kterým jest kříž za bláznovství. Nemohou si totiž představit, jak mohl za nás umřítí Syn boží smrtí nejpotupnější! A odtud zuřivá nenávist pohanů a nevěrců proti kříži. »Pryč s bledým Kristem,« volal nevěrec Ibsen, »pryč s bledým Galilejským, který má radost z pošlapání slasti.« »Pryč z moderního světa s nepřáteli radosti, s rukama vykrváčenýma!« napsal žid Anatol France.

Proto vždy o Vánocích a Velikonocích zednářský a sociálně-demokratický tisk píše brozná rouhání o Kristu. Německý »Vorwärts«, sociálně-demokratický, napsal: »Žádný Spasitel ještě nepřišel. Až lid bude slavit červené vánoce, t. j. až zavládne krvavá revoluce, pak se vyplní slova: pokoj lidem dobré vůle.« — V St. Denis ve Francii 1892 starosta sociálně-demokratický dal rozkaz, že při průvodu nesmí se nosit kříž. Tedy násilím vyrvat znamení kříže ze srdcí lidských. Tamtéž na hřbitově u kostela nalézala se od nepaměti socha Spasitele od slavného sochaře Duranda v ceně 20.000 franků. Sociálně-demokratická městská rada dala sochu odstranit a ohlásila na ni licitaci. Nikdo se ze strachu nehlásil ke koupi, až jeden kameník podal 1000 franků. Byl dán návrh, aby ze počkalo, až přijde kupec lepší. Ale městská rada Pilot pravil: »Jen prosím vás, zbavte nás buď jak buď toho znamení za 1000 nebo za 100 franků, nebo zadarmo.« Kameník sochu dostal za 1000 franků, ale bylo mu řečeno: »Odneste ji nejméně na 100 mil daleko od města, aby už se o tom více nemluvalo.« (Děl. L. III. 8.) Čeho je schopen křesťan o víru oloupený; jak ďábel dovede zpusťiti srdce člověka!

Tisk zednářský vychovává si takové netvory, kteří říkají: Člověk jest sám bohem; není hříchu, není viny, není třeba Vykupitele, ani smíření! — Káže-li církev sv. ještě slovo kříže, hned volá nevěra plna vzteku: to je pohoršení pro naši dobu; a muži vědy moderní, zfalšované, nazvou učení o kříži bláznovstvím. Kříž se vším, co blásá, vinou a smířením, milostí a spásou, to vše musí prý zmizeti se světa. Proto kdekoli se zednáři domohli moci a vlády, odstraňovali kříž sv. z nemocnic, z radnic, ze soudních domů, ze škol a veřejných místností.

Když na př. starosta města Auvigay nedal kříž ze školy odstranit, byl sesazen. Ale ten se nezalekl a napsal veřejně: »Velice mne těší, že jsem pro víru v obět přinesl svůj úřad. Ne-

strpíte-li kříž ve škole, bude tam přece; má ho můj synáček na krku; máte-li kuráže, strhněte mu jej!« Satan má své fanatiky nevěrce, kterým kříž sv. překáží. Jsou k tomu od zednářstva zakoupeni a aby svědomí utlumili, musejí si ďábelsky počínati. Proto se všech stran ozývá se válečný ryk a křik proti kříži, hlasatelům kříže, kněžím, proti náboženství vůbec.

Veliká část lidu křesťanského jest zmatena, nevidí a neslyší, nechce věděti o strašném zápasu, v němž se jedná o symbol naší spásy, o kříž svatý. Proto sdružují se také věrní katolíci, ochránci sv. kříže, kteří nechtějí tupě a lhostejně pohlížeti na ďábelské počínání nevěry, svolávají se ve spolku Piově, aby společně pustili se v zápas s moderní nevěrou a špatným tiskem.

2. Neboť tisk nevěrecký olupuje člověka o drahocenné ovoce kříže. Pán Ježíš řekl: »Až já budu od země povýšen, všecko počtáhnou k sobě.« Milliony lidí přitáhli již k sobě svou drahocennou krví, milostí, a věčně zachránil. S kříže vyprýštil proud života, protékal smutnou pouští starého věku, mírnil nevýslovnou bídu, ovlažoval všechny nesčíslnými milostmi a na křtu sv. svou vodou nebeskou učinil nás bratry Kristovými, syny božími, dědici království nebeského.

Ovocem kříže jest milost. Kdykoli ku zachování příkázání božích, ku přemáhání pokušení milosti a pomoci se nám dostává, pochází tato s kříže Kristova. Všecky svátosti jsou proudy milostí, jež mají zřídlo u paty kříže. Nikdo nemůže něco záslužného vykonati pro nebe, nemá-li milosti sv. kříže, žádný hříšník nemůže býti zachráněn, žádný světec neuchrání se před hříchem, nedosáhne spásy, leč skrze milost, kterou nám Ježíš na kříži zasloužil. Proto volá sv. apoštol: »Chlubiti se budu jedině v kříži Pána našeho Ježíše Krista.« (Gal. 6, 14.) »V žádném jiném není spasení,« volá sv. Petr k zástupcům, »leč v kříži Pána našeho Ježíše Krista.« Proto církev sv. modlí se vroucně a volá dojemně na Smrtnou neděli a v pašijový týden: »O crux ave, spes unica!« »Pozdraven buď sv. kříži, jediná naše naděje!« Kříž jest klíčem, který nám otvírá brány nebeské. A hle, klíč ten chtějí vám nepřátelé vyrvati!

Ovoce kříže jest útěcha v životě a ve smrti. V smutných chvílích utrpení nejraději hledíme s důvěrou na drahé rány Spasitelovy na kříži, odkud přichází nevýslovná útěcha a jako balsám vlévá se do krvácejících srdcí, aby bolest zmírnil a utišil. Při smrti nejlepší útěchou jest sv. kříž; jak sladko jest umírajícímu, může-li ho přitisknouti ke svým ústům. A o útěchu tu chce vás špatný tisk připraviti!

Ovoce kříže jest život. Kříž je strom života, z něhož se nám života věčného dostává. Kříž jest skalou v moři světa; stačí se jen přichytiti a vlny špatného tisku mohou se zvedati sebe bouřlivěji, nemohou odtrhnouti od sv. kříže.

Olupuje-li špatný tisk a nevěra lidí o posvěcující milost a svádí-li ke hříchům těžkým, ničí-li víru v duši lidské, není-li to

jako kdyby duši rvala z náruči Ukřižovaného a připraviti chtěla duši o výkupné, o cenu nejsvětější krve Syna božího? »Za nevýslovnou cenu jste koupeni,« praví sv. apoštol, »nikoli zlatem pomljejším neb stříbrem, ale drahocennou krví Beránka.« A tuto nevýslovnou obět Syna božího za nás chce špatný tisk v duších našich zmařiti!

Slavný malíř Führich vymaloval jednou dojemný obraz. Na malé loďce odpočíval jinoch maje evangelium na prsou. Loďka byla přivázána provazem k silnému dřevu kříže na břehu stojícího. Najednou přiblížily se tři potměšilé postavy k mladíku na loďku; jedna svůdnou hudbou ukolébala ho v spánek, druhá vzala evangelium, třetí přetala provaz, jímž loďka ke kříži upevněna. Loďka byla nyní vydána rozbouřeným vlnám, jisté záhubě.

Tot obraz našich dnů. Jinoch — tot katolický lid, kterýž má jedinou záchranu ve spojení se sv. křížem. Špatný tisk, nepřátelé víry, toť jsou ty potměšilé postavy, uspávají katolika sladkým jedem nevěry, zbavují evangelia — učení Kristova, jež pravou cestu k nebi ukazuje, přetínají provaz, pouto, jež člověka v dobách radostných i žalostných spojovalo s Ježíšem, pravým životem a těžitelem; a tak opuštěného, ubohého přenechávají na pospas dravým vlnám nevěry, nespokojenosti a zkázy.

Ó drazí křesťané, bděte, nepřítel váš, ďábel, obchází stále jako lev hladový a řvoucí, hledaje, koho by pohltil! Anděl přistupuje k vám, budí z ospalosti, upozorňuje na nebezpečí. a to jest spolek Piův, spolek upřímných katolíků, aby vás zachránil před zkázou!

3. Špatný tisk činí křesťany mnohé spoluvinníky na zkáze lidí a maření ovoce vykoupění. Onehdy přinesly noviny, že nedaleko města X. (Innomostí 1909) byl u cesty sv. kříž hrozně zohaven a znesvěcen. Ruce Spasitelovy zpřeráženy, hlava rozbita. Tisíce lidu kráčelo tu dříve kolem a pokaždé pozdravili uctivě sv. kříž a posilnili se zbožnou vzpomínkou na největšího dobrodince lidstva. — A nyní, kdybyste byli viděli zlosyna při ďábelském činu, byli byste zůstali klidni? Týkaly se rány holí pouhého dřeva kříže či Spasitele samého? Kdo by z vás byl ještě za to zlosyna odměnil neb pochválil? Tak hrozného hříchu by se jistě nikdo nedopustil! A hle, ještě horším zlosynem jest špatný, nevěrecký tisk, špatné, protináboženské noviny, které Spasitele tupí, jemu se rouhají, holí posměchu a ďábelské zloby ubíjejí! A mnozí křesťané zlosyna si pochvalují, zlosyna si penězi vydržíjí, aby ještě více se rouhal a duše zbožných katolíků otravoval! Není možno býti katolíkem a — platiti potupu Spasitele! Takový jest už nepřítel, zrádcem Kristovým.

Takový volá s katany a nepřáteli: »Krev jeho na nás a naše syny!« Ale ještě k horšímu pomáhá křesťan, který bezbožný tisk platí a podporuje; má na svědomí všecku zkázu, jakou tisk mezi katolíky způsobí. Kolik duší bude tiskem zničeno, na tolika duší zkáze má podílu! — Drazí křesťané, procitněte, dokud ještě čas

jest, uvažte, nemáte-li také někdo z vás podílu na zkáze duší křesťanských! Hrozná věčnost čeká, kdo duše Bohu oddané zničil a na nich vykoupení zmařil. To je červ svědomí, který nikdy neumlkne! Nikoli pomáhati ďáblu ničiti duše křesťanů, tak draze vykoupené, ale pomáhati — zachraňovati je, to jest povinností věřícího křesťana! Nepřítel, špatný tisk, nevěra, musí býti zahanben a poražen — a sice zbraní — dobrého, katolického tisku!

R. 1809 8. srpna táhl francouzský generál s vojskem 3000 mužů Korutany, aby odtud vnikl do Tyrol a tyto si podmanil. Devět obcí v údolí Lienzu bylo již v plamenech. Obránci země byli již zmalomyslněli a považovali každý odpor za marný. Tu přišel mladý Tyrolan a spatřil obránce krajany klečeti u kříže, poznal, že považují věc za ztracenu. Chopil se kříže a zvolal: »Vzhůru za mnou; buď zvítězíme nebo padneme. Zemřítí za kříž, za vlast lepší jest než dáti se od nepřátel porobiti.« A zástup ozbrojený kosami, vidlemi, cepy a ručnicemi následoval mladíka, vrhli se proti nepříteli, ozbrojenému vojsku francouzskému, a Bůh jim popřál vítězství. Francouzi s hanbou musili odtáhnouti. Vítězoslavně nesli Tyrolané kříž v zástupu do svého domova. — Drazí křesťané, dnes se jedná o sv. kříž! Kříž chce nám nevěra a její ozbrojenci vzítí, v bláto strhnouti a potupiti. Obránci kříže se seřazují, aby se nepřítelům postavili na odpor, nepřátele zahanbili a rozehnali!

Když císař Valens r. 372 v Edesse pronásledoval katolíky, dávali katolíci dobrovolně život za svou víru. Přišla i matka s dítětem na ruce, žádajíc, aby také byla pro Krista usmrcena. Místodržitel Modestus zaražen hned oznámil císaři, aby bylo od pronásledování upuštěno, že by tak všichni byli vyhubeni. Kdyby katolíci ukázali více zmužilosti a hájili svou víru dobrým tiskem, veřejným vyznáním, svými katolickými poslanci, pak by nepřítel zkroutil, a zbraně jeho by se zpřelámaly, lež před pravdou, násilí před spravedlností by brzy vymizely!

Chcete-li víru zachovati, chcete-li, aby děti vaše ve víře v Krista zemřely, chcete-li, aby Kristus byl ve vlasti naší na věky oslavován a nepřátelé aby byli zahanbeni a pokořeni, může se to státi jedině svorností, neohrožeností katolíků, dobrým tiskem a horlivou modlitbou všech, aby Bůh nás neopouštěl, ale sílil a žehnal nám, abychom dědictví otců, víru svou v srdcích až do smrti zachovali, ovoce vykoupení v pokoji zde na světě požívali a jednou po smrti zaslíbení Kristových, života věčně blaženého, dosáhli.

V. Strh.

Hora Olivetská školou boje křesťana.

(Šest postních řečí dle Nahonhani.)

Neděle první v postě.

I. O nutnosti boje.

»I počal se lekati a teskliv býti.«
(Mark. 14, 33.)

Popeleční středou nastala nám opět tichá a žalostná doba svatopostní, která nám připomíná přehořké utrpení a smrt nejbolestnější našeho Spasitele, Ježíše Krista. Oltář hlavní jest zahalen a vztyčen, na něm kříž svatý, abychom po celou svatopostní dobu měli na mysli přehořké utrpení Páně, povzbuzeni byli ke kajcnosti a novému životu křesťanskému.

Každoročně rozjímali jsme o přebolestné smrti Páně, jeho utrpení, křížové cestě, a čerpali pro sebe různá naučení na cestu nového života.

Letos zastavíme se na samém počátku utrpení Páně, na hoře Olivetské, budeme pozorovati jeho boj a přípravu ku nastávající smrti.

Sv. evangelista vypravuje, že Pán Ježíš, když přišel na horu, počal se lekati a teskliv býti. Měl zajisté na mysli a viděl okem vševědoucím všechny příčiny a okolnosti přebolestné smrti.

Také nám uloženo jest jednou zemřítí a chceme-li dosáhnouti pravého života věčného, musíme už za života odumřítí svým náklonnostem a své vlastní vůli. Při vzpomínce na to počíná se přirozenost naše lekati a tesklivou býti. Veliký boj máme před sebou, cítíme jeho nutnost a lekáme se zároveň obtíží toho boje. —

Avšak tento zápas vidíme jasně na samém Spasiteli našem, Ježíši Kristu, a proto bude náš školou po celou dobu svatopostní; poznáme nejprve dvě důležité příčiny, proč bojovati musíme; pak zbraně, jakých použití třeba; způsob, jak bojovati nutno; a konečně nesmírný užitek toho boje, budeme-li řádně zápasiti.

Dnes s pomocí boží uvedu první příčinu nastávajícího boje, a sice jeho nutnost naprostou. Nutí nás k němu vůle boží a vlastní vůle naše.

Božské srdce Ježíšovo žehnej v tomto rozjímání.

P o j e d n á n í.

1. Bázeň, hrůza a odpor pocítilo srdce Ježíšovo při vchodu na horu Olivetskou. Byl Kristus také člověkem jako my, a hrůza utrpení, jež nastávala, probouzela v něm pocity zármutku a

strachu, vzpouzela se v něm celá přirozenost lidská proti ohromným oběťm, jež chtěl Spasitel za nás na sebe vzíti. Ale tento boj byl mu uložen od nebeského Otce. Nereptá, ale modlí se. »Poodšed maličko, padl na zem a modlil se, aby, bylo-li by možno, odešla od něho ta hodina; i řekl: »Otče, nemůže-li tento kalich minouti mne, než abych jej pil, staň se vůle tvá.« (Mat. 26, 42.) A když učedníci chtěli ho brániti proti vojínům, zabránil jim to, řka: »Kdybych prosil Otce svého, dal by mi více nežli dvanáct pluků andělů. Ale kterakž se naplní Písma, jež svědčí, že tak býti musí?« (26, 53.)

Drazí křesťané! Ježíš byl od věčnosti Synem božím, a když se také stal, aby pokolení lidské zachránil, synem člověka, musilo se na něm naplniti všecko, co dle vůle boží o Vykupiteli v Písmě sv. bylo dávno předpověděno. My jsme jakožto přijatí synové a dcery boží povoláni ku blaženosti věčné skrze Ježíše Krista pro nás vydobyté a připravené, avšak pod tou výslovnou podmínkou, abychom pro ni bojovali.

Tento boj jest nám nezměnitelným zákonem uložen, jest to vůle boží. »Království nebeské trpí násilí,« pravil božský Spasitel, »a jen ti ho uchvacujš, kteří násilí činí.« A dle slov sv. apoštola »jen ten dosáhne koruny, kdo zákonitě bojoval.« — »Kdo zvítězí, bude vládnouti.« (Zjev. 21.)

Také národu israelskému zaslíbil zemi Kanaau, ale pod podmínkou, že si ji musí vydobýti a proti nepřítelům uhájiti. To vše bylo obrazem tvrdého a obtížného boje, který musíme vésti my křesťané bez výjimky, abychom si vydobyli království nebeské. »Jak by se naplnilo Písmo sv.?« jež mluví na tolika místech buď určitými slovy či v podobenství a obrazech o nutnosti toho boje? »Musí tak býti,« tak jest od věčnosti Bohem usouzeno.

Pán Ježíš, vtělený Syn boží, sám musil se tomuto zákonu podrobiti, jak také už hned při svém narození boj započal. Avšak v poslední noci jeho přesvatého života byl tento boj nejprudším. Musil tu zápasiti se strachem a zármutkem, který by ho byl dojistá zbavil života, kdyby nebyla podporovala síla jeho božství. — Tak musili dle téhož zákona podnikati světci nejhroznější boje proti pekelnému pokušiteli, proti světu a proti vlastnímu tělu. Sv. Jan viděl, jak líčí ve svém Zjevení zástupy světců s palmami v rukou, znamením jejich vítězství. Vítězství však následuje po boji.

Musili-li se boji podrobiti Syn boží a všichni světci, neučiní Bůh s námi výjimku. Ba naopak, aby nás k boji donutil, béře nám naději na blaženost věčnou, jestliže boj nepodstoupíme, a vyhrožuje věčnými tresty. Často se již stalo, že vojevůdce zdráhající se vojny k boji donutil. Dal za ně postaviti děla a pohrozil, že dá všechny postříleti, nepustí-li se do boje nutného. Podobně činí Bůh, a to jen pro spásu naši.

Před námi stojí nepřítel, který nám v cestě do nebe brání, a s kterým proto musíme boj podstoupiti a statečně bojovati;

za námi zapálil Bůh oheň věčný, jemuž bychom propadli, kdybychom se chtěli boji s nepřitelem vyhnouti a utéci. Budto bojovati a zvítěziti, aneb zemřítí a smrtí věčnou zahynouti. To jest vůle boží.

Nechce-li nám Bůh dáti blaženost věčnou, pro niž nás stvořil, jinak, nežli když si ji horlivým bojem zasloužíme, a hrozí-li zbabělosti, kterou se chceme boji vyhnouti, věčným zavržením: musíme se podrobiti a k boji odhodlati.

Všichni lidé chtějí se dostatí do nebe; nebe však není otevřeným územím, kamž bychom bez namáhání mohli vniknouti, nýbrž královstvím, jehož vchody se všech stran od nepřátel jsou obsazeny, kde o každý krok musí býti boj veliký sveden. Všichni chtějí se dostatí do nebe; ale kdo tam chce vejíti, musí jíti s Kristem, musí s ním kráčetí na horu Olivetskou a jako on — bojovati.

Všichni chtějí se dostatí do nebe, dobře tak, Bůh to chce také, abychom se tam všichni dostali; avšak s podmínkou, abychom si nebe vydobyli. A podmínka ta se mnohým nelíbí, počínají se lekatí a teskliví býti.

Učiňme však z nouze ctnost a zvolíme velkomyslně s božským Spasitelem: »Otče, nemůže-li kalich tento minouti mne, než abych jej pil, staň se vůle tvá!«

Jak spravedlivá a slušná jest tato vůle! Či nechtěli bychom bojovati za věčnou spásu, vidíme-li za tutéž bojovati samého Pána a Spasitele našeho, a víme-li, že všichni světci a služebníci boží právě tak těžký boj přestáli za blaženost věčnou! Kořme se, draží křesťané, nejsvětější a nezvratné vůli boží, která nás k boji nutí, abychom nezhylni smrtí věčnou, ku zavržení věčnému, nýbrž dosáhli života věčně blaženého.

Blahoslavená nutnost, jež chrání před zlem tak hrozným a připravuje dobro tak veliké! Avšak jest to nejen vůle boží, jež nám boj na zemi ukládá, nutí nás také k tomu vůle naše vlastní.

2 Abychom si strach a hrůzu božského Spasitele na hoře Olivetské vysvětlili, musíme v něm rozeznávati dvojí vůli, a sice božskou a lidskou, aneb lépe řečeno vůli rozumu a vůli přirozenosti. Dle božské a rozumné vůle netruchlil Spasitel ani se smrti nelekal, lekal se však a teskliv byl dle vůle lidské a přirozené, jež ho pobádala, aby prosil nebeského Otce, by kalich utrpení ještě oddálil. »Otče, je-li možno, odejmi kalich tento ode mne.« Tuto vůli přirozenou však podrobil ihned vůli boží, řka: »Ale ne má, nýbrž tvá vůle se staň!«

Také v sobě, draží křesťané, můžeme pozorovati dvojí vůli, a sice vůli rozumu čili duše, a vůli přirozenosti čili těla. Vůle rozumu čili ducha jeví se ke všemu ochotnou a připravenou, co zákon boží od nás žádá; proti tomu však zpěčuje se tělo a nechce poslouchati, jak božský Spasitel svým učedníkům na hoře Olivetské vyjevil: »Duch zajisté jest hotov, ale tělo je slabé.«

(Mat. 26, 41.) A právě tato vůle naší zkažené přirozenosti nutí nás bojovati a zápasiti.

Abychom dosáhli věčné blaženosti, musíme se varovati zlého a činiti dobré. »Odstup od zlého a čiň dobré; a tak přebývej na věky věkův.« (Žal. 36, 27.) Avšak vůle naší hříchem Adamovým zkažené přirozenosti jest právě tak nakloněna ke zlému jako málo nadšena pro dobro. Proto bez boje nelze se tu obejít. Musíme bojovati proti vlastní zvrácené vůli a jejím zlým náklonostem, abychom je podrobili vůli rozumu a božskému zákonu; zvláště v čas pokušení, kdy býváme ke zlému, jež jest zapovězeno, lákáni, aneb od dobrého, jež jest přikázáno, zadržováni. Tato naše nezřízená vůle jest naším nejnebezpečnějším nepřítelem ve snaze po ctnosti a zaslíbené věčné blaženosti. Můžeme ji právem nazvati Jidášem, který nás hledí pod záminkou přátelství vydati na smrt.

Vedle věrolomného zrádce ze středu učedníků měl božský Spasitel ještě dva jiné nepřátele, a sice veleradu židovskou, která proti němu se radila, a obecný lid, který vyšel, aby ho zajal. Také my máme ještě dva zevní nepřátele, již se druží k našemu úhlavnímu nepříteli, zkažené vůli, a s ní společně proti nám do boje táhnou, a ti dva nepřátelé jsou svět a ďábel.

Jakmile se duše rozhodne, že se chce zcela oddati Bohu a zajistiti si svou spásu, ihned povstávají proti ní tyto dva nepřátelé. Svět pronásleduje tyto začátečníky zbožného života posměchem, pohrdáním, podezříváním; často používá zbraní jedovatých — pochlebování, přetvářky, strojené soustrasti z nezdaru a obtíží, jež spojeny s věrným plněním křesťanských povinností. Podobně satan napíná všechny své síly, aby duši od úmyslu dobrého odvrátil. Překvapuje nejtěžším pokušením a vymýšlí všecku lest, aby ubohého, který sotva se pout jeho zbavil, zase do otroctví přivedl. Chce-li křesťan na pravé cestě setrvati a k cíli svému se přiblížiti, musí stále býti připraven k boji proti těmto dvěma mocným a potměšilým nepřátelům, kteří se mu staví v cestu. Nesmí se vybočiti z cesty, neboť žádná jiná k cíli pravému nevede; nesmíme se však i vyhnouti nepříteli, který musí býti přemožen. Bez boje nepřekonáme žádnou nepravost, bez boje nedosáhneme žádné ctnosti, bez boje neučiníme ani nejmenšího kroku ku předu v dokonalosti, bez boje jest nám odňata všechna naděje na spásu věčnou.

Avšak, mluví-li se o boji a násilí, jež si musí každý činiti pro spásu vlastní, leká se mnohý a bývá zaražen a teskliv.

A proto se stává často, že nehne ani nohou na cestě spásy, zůstává v starých zvycích hříšných a vlažném životě. Nebezpečná a hanebná tato tesklivost zradila již tisíce nerozhodných křesťanů, že nenastoupili cestu ctnosti aneb ji hned opustili, když se nastoupit odhodlali.

A tím stala se tesklivost taková záhubou vlažného křesťana, jak moudrý Sirach praví: »Mnohé už zármutek zahubil, a není v něm užitku.« (30, 25.)

Když Juda Makkabejský připravoval se k boji proti vojsku Lysiáše, poručil, aby bázliví z řad vystoupili a vrátil se každý do svého domova. (1. Makk. 3, 56.) — Drazí křesťané, nepřítelé musejí býti přemoženi, nebe vybojováno. Kdo nemá odvahy k boji, vrať se ihned do svého domova; ten ke svému pomíjejícímu majetku, jemuž se jako modle klaní; onen k svým hodnotem, v nichž dává přednost vážnosti u lidí před Bohem; ten zase ke svému pohodlí a smyslným požitkům, v nichž hledá své nebe; vraťte se domů, ale zřekněte se naděje na blaženost věčnou po tomto krátkém životě. Nikoli zbabělcům, ale odvážným bojovníkům dostane se království božího. Jaká to pošetilost! Krátkému boji vyhýbají se mnozí a hrnou se do záhuby, do utrpení věčného, odkud není vysvobození! Musíme bojovati, drazí křesťané, a proto pryč se zbabělostí; vítězství máme zaručené, budeme-li bojovati neobroženě.

V jiných bojích může často i nejsrdnatější podlehnouti; v boji však, o němž jsme dnes uvažovali, nemůže býti přemožen žádný, kdo sám přemožen býti nechce. Je nám od Boha usouzen, jeho pomoc je nám zajištěna; jak by mohl podlehnouti, kdo má všemohoucího Boha za pomocníka? Proto zvolej každý z nás s Davidem neohroženým: »Opásal jsi mne, Hospodine, silou k boji. Proto honiti budu nepřítelé své a postihnu je; a nevrátím se, dokavad nezahynou. Potru je, aniž budou moci státí; padnou pod nohy mé.« (Ž. 17.)

Může ovšem i udatného bojovníka v boji s mocným nepřítelem přepadnouti bázlivost, ale ten se jí zbaví brzy a kráčí hned neohroženě do boje. Také božskému Spasiteli, který vzal na sebe všechny lidské slabosti kromě hříchu, přihodilo se něco podobného. Už při poslední večeři, když apoštoly na své nastávající utrpení a smrt připravoval, byl zarmoucen. Ale hned se vzmužil a šel odhodlaně do boje. »Aby poznal svět,« pravil, »že miluji Otce, a jakož mi přikázání dal Otec, tak činím. Vstaňte, pojďme odtud.« (Jan 14, 31.) A podobně posílněn, vyšel po modlitbě na hoře Olivetské proti zástupu, který přišel, aby ho zajal a na smrt odvedl.

Vstaňme také my! Pojďme, následujme svého vůdce! Dobře se to kráčí do boje, ale i k vítězství a po vítězství k věčné odměně. Přemožme nejdříve v sobě tesklivost osudnou, a po vítězství nad touto dosáhneme nového vítězství v dalším boji.

Padněme na kolena a volejme ke Spasiteli: »Pane Ježíši, ty jsi vzal na sebe na hoře Olivetské dobrovolně zármutek náš, dej nám za to statečnost svou. Není nám ničeho třeba, leč tvého neohroženého srdce. To jest, zač tě dnes jedině prosíme a čeho od tebe důvěrně očekáváme. S tebou chceme jíti do boje, s tebou chceme dosáhnouti vítězství nad nepříteli spásy naší. Amen.

V. Milavečský.

Neděle druhá v postě.

II. Boj jest krátký.

»Smutná jest duše má až k smrti.«
(Mark. 14, 34.)

Zármutek, který se zmocnil božského Spasitele na cestě do zahrady Getsemanské, stále více se stupňoval. Zdá se, že nemohl ho více udržeti v sobě, an ho bolestnými slovy odhaluje svým učedníkům řka: »Smutná jest duše má až k smrti. Zůstaňte zde!« Zůstaňme i my, draží křesťané, při těchto slovech božského Spasitele, a dobře se zamysleme nad nimi.

Chtěl říci Ježíš Kristus, že zármutek jeho srdce jest tak veliký, že by stačil o život připraviti. Nebudu mluviti dnes o doslovném a přirozeném významu těchto slov, ale uvedu jiný smysl těchto slov, jež k dnešní řeči právě se hodí. Slova: »Smutná jest duše má až k smrti«, mohou také znamenati, že zármutek bude trvati až do konce života pozemského.

Pravil jsem minule, že budeme po celou dobu postní rozjímati o hoře Olivetské jako škole a zápasišti křesťana. V této významné škole budeme dnes dále pokračovati. Předěle mluvili jsme o první příčině či podnětu k tomuto boji, dnes uvažovati budeme o podnětu druhém, a sice ze slov Spasitelových: »Smutná jest duše má až k smrti.« Druhá ta příčina není jinou nežli — krátkost boje. A proto pravím: Boj jest krátký, neboť

1. netrvá déle nežli k smrti; 2. chceme-li, netrvá ani tak dlouho. —

P o j e d n á n í.

1. Už na poslední cestě do Jerusalema k nastávajícím svátkům velikonočním řekl Pán Ježíš otevřeně apoštolům, co ho tam očekává. »Aj vstupujeme do Jerusalema, a Syn člověka vydán bude knížatům kněžským a zákoníkům, a odsoudí ho na smrt a vydají ho pohanům ku posmívání, bičování a ukřižování.« (Mat. 20, 18.) Aby však zármutek apoštolů zmenšil, přidal ještě tato slova: »A třetího dne vstane z mrtvých.« — Podobně učinil Pán Ježíš slovy: »Smutná jest duše má až k smrti«, zármutek se ukončí, bude trvati až do smrti.

Obraťme nyní ta slova na sebe. Naše duše jsou smutny, poněvadž musíme bojovati. Avšak boj ten trvá jen až k smrti, bude mít konce. Život lidský zanikne brzy. Sv. Jakub srovnává život lidský s parou, jež se na chvíli ukáže a zase zmizí. (4, 15.) Svatý Pavel porovnává s okamžikem, když povzbuzoval věřící k trpělivému snášení všelikých soužení. (2. Kor. 4, 17.) Praotec Adam a první patriarchové žili staletí; nyní však 80—90 let už jest věkem vysokým a řídkým. »Teprve když čas uplynul,« praví svatý Augustin, »poznáme jasně, jak krátkým a rychlým byl celý život

byť sebe delší. Avšak kdybychom si představili věk sebe delší, co je to vše proti věčnosti? Jedinou kapkou v nekonečném moři.

Je-li to tak s životem naším, drazí křesťané, že rychle mizí, budeme se ještě vzpouzeti tak krátký čas bojovati? Jen krátký čas budeme ve zbrani, jen krátký čas odpírati nepříteli; koncem života nastane i konec boje. »Smutná jest duše má až k smrti.«

Ovšem, není to boj lehký, který pro spásu věčnou bojovati musíme. Tuhý a těžký jest boj se satanem. Neodpočívá ani chvíle, ale obchází stále, koho by pohltit. Musíme býti stále bdělí, abychom pokusy jeho seznali, stále k boji hotovi, abychom útoky jeho odrazili. — Tuhý a těžký jest boj se světem, v němž žijeme, jehož svůdné příklady stále máme před očima, jehož klamné zásady stále doporučovat a hájit slyšíme. Je třeba velikého přemáhání — jednati proti zásadám světa, vydati se neohroženě jeho posměchu a pronásledování, a pohrdati jeho uznáním a chválou. — Tuhý a těžký jest boj s přirozeností vlastní; třeba jest neustále její žádostivost krotiti, smyslnost potlačovati, sobě násilí činiti, opouštěti, co lahodí, a bráti na se, co se protivuje, zdržovati se i toho, co není hříšné, pro nebezpečí, abychom nepadli do hříchu, jenž s tím jest ve spojení.

Proto bývá mnohý smuten a zaražen, chce zbraň odhoditi a boji se vyhnouti. Avšak jen trpělivost! drazí křesťané; buďte trpělivi jen krátký čas a buďte stateční: smrt učiní boji konec. Jen až k smrti boj a ne déle.

A smrt snad není už daleká. »Aj, kterýž mne zradí,« pravil Spasitel po svém boji na hoře Olivetské, »blízko jest.« (Mar. 14, 42.)

Nosíme již zárodek smrti v sobě; snad se již usadil v plících, aneb v játrech, aneb jiné části těla. »Aj, který nás zradí, blízko jest.«

Ještě malou chvíli, a boj bude ukončen. Jakou radost, jakou útěchu pocítíme v hodině smrti, setrváme-li v boji statečně se svým Spasitelem. Každé vítězství, jehož jsme tu a tam dobyli nad ďáblem, nad světem a nad tělem vlastním, bude nám pramenem sladké útěchy; budeme pak moci zvolati s apoštolem: »Čas rozdělení mého blízko jest. Dobrý boj jsem bojoval, běh ukončil. Uložena jest mi koruna spravedlnosti, kterou mi dá Pán můj, Kristus Ježíš.« (2. Tim. 4, 7.) Jaké to štěstí pro duši — zaslechnouti pozvání nebeského ženicha: »Pojď s Libanu, choti má, pojď s Libanu, pojď: budeš korunována. Pojď s Libanu (ze světa plného nebezpečí), z brlohů lvových a hor pardových (z boje s krutými nepříteli), pojď, budeš korunována.« (4, 8.) (Pís. Šal.)

Jakou bolestí však bude překvapen v této hodině smrti křesťan, který místo aby bojoval proti nepříteli, žil v pokoji s ním, povoloval ve všem jeho žádostem, nikoli jako bojovník, ale jako spící učedníci nalezen, aneb jako zbabělí uprchlíci svého vůdce opustil, aneb za ním pozdáli kráčel jako Petr a Jan, t. j. poloviční vůlí, z polovice svět a z polovice Boha následovati chtěl.

Bez boje není vítězství, bez vítězství není koruny.

Avšak těmito výstrahami mnozí křesťané nejsou přece ještě pohnuti a dojata. Zdá se jim již dosti a připravuje je o všechnu zmužilost, že mají bojovati až do konce svého života.

Mohu jim proto ještě něco příjemného a povznášejícího říci: Můžeme si ten boj — sami zkrátiti. Chceme-li, nebude trvati až k smrti. — O tom v díle druhém.

2. V zármutku kráčel Spasitel na horu Olivetskou, smutná jest duše jeho až k smrti. Po modlitbě však vrací se k apoštolům bez stísněnosti a kráčí zmužile nepřátelům vstříc. »Vstaňte, pojďte,« volá ku spícím učedníkům, »aj, kterýž mne zradí, blízko jest.« — Pojďte, ne abychom unikli nepřátelům, ale zmužile jim vyšli vstříc. »Koho hledáte?« »Ját jsem, kterého hledáte.« Odkud ta změna? Ježíš počal bojovati s tesklivostí a zármutkem, modlil se tak, že po hrozné úzkosti, při níž pot krvavý z těla se řinul, sestoupil anděl a posilnil podávaje kalich utrpení, by jej zmužile přijal. Všechna úzkost zmizela. Odevzdal vůli svou do vůle nebeského Otce. »Ne má, ale tvá vůle se staň,« kráčí neohroženě k nepřátelům, dává se klidně spoutati, zakazuje učedníkům, aby ho bránili, a kráčí, kam jej vedou.

Také my, drazí křesťané, můžeme tímto způsobem, chceme-li, boj svůj zkrátiti, aby ani k smrti naší netrval. Musíme ovšem stále býti na stráži, bděti a modliti se, pokud žijeme, poněvadž i nepřátelé naši stále bdí a zkázu naši zamýšlejí. Avšak modlitbou a odevzdáním se do vůle boží nečiníme zápasu vlastnímu konec, bude trvati pouze až k smrti mravní.

Mravní smrtí rozumí se tu stav křesťana, který různým pokušením ďábla, světa a vlastního těla přiměřený odpor kladl, a dlouhým zvykem ve vítězství nad těmito svým náruživostem a své vlastní vůli — odumřel.

Za přispění milosti boží možno dosáhnouti, že co dříve vyžadovalo úporného boje, nečiní více žádného nátlaku, a pokoj se uhostil v srdci křesťana. To je smrt, která jest vzácnou před očima božíma a spasitelnou pro duše. O těchto mravně odumřelých možno říci slovy Písma svatého: »Blahoslavení mrtví, kteří v Pánu umřeli! Již od této chvíle mají odpočívati od prací svých.« (Zjev. 14, 13.)

Tato mravní smrt má tytéž účinky jako přirozená.

Mrtvého dle těla možno přenést kam libo, aniž by se tomu, bránil. Tak může také rozum, vyšší vůle, jak jej duchovní učitelé nazývají, vůli nižší, přirozenou, když jest umřevna a odumřelá snadno bez namáhání ke všem ctnostným skutkům pohnouti; odpor, vzpourení se smyslnosti přestávají a také boj mezi oběma těmito stranami. A pak nemají také obě dvě ostatní strany, svět a ďábel, žádné moci více proti takovému, vůli své odumřelému křesťanu, a neodváží se více naň útočiti. O medvědu a lvu se vypravuje, že se žádné mrtvoly nedotknou, a doporučuje se, je-li kdo od nich pronásledován, lehnouti si na zem, zastaviti dech a dělati se mrtvým. S medvědem, který tak rád má med, možno

porovnatí svět po smyslných požitcích toužící; se lvem dábla, který obchází jak lev řvoucí, aby člověka zničil. Chceme-li se pojistiti před zuřivostí obou těchto nebezpečných šelem, musíme se dělati mrtvými zapíráním sebe samých a umrtveným životem.

»Již od této chvíle mají odpočívati od prací svých.« Šťastný to odpočinek, blažený klid, záviděníhodné duše, které až tak daleko dospěly! To jsou ti dokonalí křesťané, kteří dlouhým cvikem a spolupůsobením s milostí boží náruživosti své nohama pošlapali.

Jejich stále vyjasněná mysl, jejich zřejmá radost při vši přís-
nosti života, jejich poklid myslí v různých okolnostech, při každé změně štěstí a neštěstí, jsou pravými důkazy, že jim vnitřní boj proti nepřátelům spásy nedá velikých obtíží, pokoj a klid vnitřní viděti na jejich tváři a v celém jejich zevnějšku.

Odtud poznáme, proč mnohý křesťan ubohý stále cítí tento prudký boj v sobě, poněvadž se nikdy vážně nepokusil útok nepřátel odraziti. Celý boj jeho jest jen zápas s větrem; podobá se malovaným jezdcům, s vytaženými šavlemi, kteří nikdy k útoku se nedostanou.

Řekne sice s Petrem: »Pane, mám ho seknouti mečem?« — ale nedává nikdy ránu smrtelnou, nejvýše usekne jako Petr Malchovi ucho; tak že by se mohlo říci: »Schovej meč do pochvy; nemyslíš to vážně se zničením nepřítelů.«

Jedná se tedy jen o jediného nepřítelů, s nímž máme co činiti, a jehož porážkou přemožení jsou ostatní nepřátelé, a tím nepřitelem jest naše vlastní vůle. A jak se to má s ní? Odumřela už v nás? Ach, nikoli. Ona žije ještě mocná a silná s celou svou rodinou, se všemi svými náruživostmi; všecky ještě jsou v plné síle. My je měli usmrtiti a ukřižovati. Neboť »kteří jsou Kristovi, ti ukřižovali tělo své s hříchy a s žádostmi«. (Gal. 5, 24.) Avšak místo co by měl mnohý tělo krotiti a křižovati, lichotí mu při všech příležitostech, mazlí se s ním, vyplňuje každé jeho přání a nechce mu ničeho odepřít; všecko pak, co je mu odpor-
né a nepříjemné, hledí úzkostlivě odstraniti; pokání, mrtvení, sebezapírání jsou věci, jichž pouhé jméno naplňuje odporem, jichž potěchu pro sebe uznati nechce, a ku cvičení se v nich nechce se odhodlati. Tím nepřítel stává se stále mocnějším, a odvážnějším.
»Smutná jest duše má až k zmrtní.«

Ano, při takovém jednání bude ve více úzko až do smrti bojovati a k ničemu se nedostati. Lenost živí a prodlužuje boj, kterému statečnost záhy mohla učiniti konec.

Učedníkům na hoře Olivetské dal Ježíš důtku slovy: »Nemůžete ani jedné hodiny bděti se mnou?« Neměl na mysli Spasitel nečinné bdění, ale bdění vojna, aby stále byl k boji připraven.

Draží křesťané, čím jest celý život lidský po čas svého trvání? Skoro hodinou, jež brzy uplyne. A mělo by to býti těžkým bojovati pro nebe, kdyby to i celý život mělo trvati? Nemusíme se snad obávati, že zaslechneme tutéž důtku trpkou: »Nemohli jste ani hodinu, malou chvíli, pro spásu svou bojovati? Nemohli jste

ani chvilku svého života přemáhati své zlé návyky, trpělivě snášeti protiventství, odpor klásti zlým náklonnostem svého srdce?« A dobrotivý Bůh dal nám přece prostředek, kterým si můžeme tento boj mnohonásobně ulehčiti, ba zkrátiti, aby netrval ani až do smrti. Hned s počátku statečně nepřítel napadnouti, mužně v sebezapírání setrvati, a nepřítel mohl už býti přemožen a — nastal pokoj a blažený klid. — Jen k této mravní smrti, jen do času, kdy sami sobě odumřeme, bude trvati boj náš a zármutek.

Každý den třeba říci: jenom dnes bojuji ještě, zítra snad nebudu více živ — a vítězství jest blízko.

Nuže, drazí křesťané, s novou odvahou začněme bojovati. Nepohnula-li nás potřeba a nutnost toho boje, abychom statečně počali, kéž to učiní aspoň vzpomínka na krátkost boje. Krácejme se svým vzorem, božským Spasitelem, statečně proti svým nepřátelům a řekněme jim, jak on řekl: »Tatoť jest hodina vaše a moc temnosti.« (Luk. 22, 53.) Spasitel už také za nás prožil nebeského Otce, aby hodina ta brzy přešla. Čím statečněji bojujeme, tím kratší bude trvání boje, tím sládkší pokoj, tím vzácnější koruna, tím větší blaženost a sláva na věčnosti.

Neděle třetí v postě.

III. Zbraně k boji.

»Bděte a modlete se, abyste nevešli v pokušení.« (Mar. 14, 38.)

Božský Spasitel, když nás již k boji duchovnímu proti nepříteli naší spásy dvěma mocnými důvody povzbudil, podává nám také zbraně k tomuto boji a zaučuje, jak bychom jich použití měli. Nejsou jiné, leč kterých sám použil, aby smrtelnou úzkost a zármutek přemohl, jež ho pro nastávající utrpení tak těžce svíraly.

Když přišli na horu Olivetskou, poručil učedníkům nejprve: »Posaďte se tuto!« a napomenul: »Bděte a modlete se!« Co poručil učedníkům, sám také konal. Vzdálil se od nich a oddal se na osamělém místě bdění a modlitbě, čímž také dosáhl skvělého vítězství nad svou úzkostí.

Použijme, drazí křesťané, příkladu božského Spasitele a napomenutí učedníků ke svému prospěchu. »Bděte a modlete se!« Doporučil Pán Ježíš bdělost a modlitbu nejen svým učedníkům při této příležitosti, ale už dříve všem svým stoupencům, »Všem pravím vám: bděte!« (Mar. 13, 37.) »Modlete se bez přestání.« (Luk. 21, 36.) To jsou zbraně, jež nám Spasitel k boji proti nepřítelům naší duše slovem i příkladem doporučuje; a sice: bdění a modlitba.

P o j e d n á n í.

1. »Bdětel« Ve válce, zvláště za naší doby, nestačí pouhá osobní statečnost a odvážlivost, třeba jest ještě vojevůdci i vojínům opatrnosti a bdělosti. Opatrný vůdce je stále na stráži, rozeřádá přední stráž, přijímá výzvědy o síle a postavení nepřítelů, chce vystihnouti jeho plány, pozoruje sám či vyzvídáním jeho pohyb, a to vše činí, aby věděl, jak nejlépe by bylo utkati se s nepřitelem.

Takové bdělosti vyžaduje se ještě více v boji duchovním, poněvadž tento jest nekonečně větší důležitosti, než všechny boje knížat světských. Nejedná se tu o ztrátu koruny a říše, ale o ztrátu vlastní duše; ne o vydobytí země a obyvatelův, ale o získání království nebeského.

Tomu učí nás především příklad našeho Spasitele božského na hoře Olivetské. Zármutek a těžkomyslnost unavují obyčejně člověka a činí ospalým. Tak vypravuje evangelista o učednících na hoře Olivetské, že pro zármutek usnuli. »I přišel k učedníkům svým a našel je, ani spí pro zármutek.« (Luk. 22, 45.) Ačkoli zármutek božského Mistra byl nepoměrně větší než učedníků, nedal se jím přece tolik přemoci; přemohl spánek a bděl. A jistě ne z jiné příčiny, nežli aby nám příklad zanechal, jak i my v boji s nepřitelem duše bdíti máme.

K tomuto příkladu připojuje Pán Ježíš ještě výslovné napomenutí, jež v osobě učedníků dal všem svým stoupencům: »Bděte, abyste nevešli v pokušení«, t. j. jak sv. Jeronym praví: abyste nebyli pokušením přemoženi.

Dvě hlavní příčiny, proč musíme bdíti, jsou: ustavičná nejistota před útokem nepřátel a naše vlastní slabost.

Sv. Antonín, poustevník, viděl jednou ve vidění celou zem sítěmi obestřenou, i zvolal pln zděšení: »Pane, kdo pak tu vyvázne?« — Na žádném místě, v žádné chvíli není člověk bezpečen před pokušením. Není-li tu třeba bdělosti, aby pokušení bylo poznáno a hned s počátku mohlo býti přemoženo? Jak se bude brániti před náhlým útokem s výsledkem vojín ospalý? »Ve službě Páně třeba setrvati v spravedlnosti a bázi, a býti připraven k pokušení.« (Sir. 2, 1.) Dobře praví kazatel v Písmě svatém: »Jest čas boje a čas pokoje« (3, 8.), ale sv. Jeronym přidává k tomu: »Čas pokoje nastane, až přejdeme do jiného světa; neboť učiněno jest v pokoji místo jeho« (Žal. 75, 3.), a z pokoje toho má odpočinek nebeský jméno »Jerusalem«, t. j. vidění pokoje. Pokud se však nalézáme na tomto světě, je to čas boje. A tu nebylo by lehkomyšlností a lhostejností ohromnou, kdybychom oddali se bezstarostně spánku a při tom byli se všech stran obklíčeni nepřáteli?

Jediné toho mohli bychom omluviti, kdo by se cítil nejen nepřemožitelným, ale i nezranitelným. Avšak my — kdo jsme vlastně? Ach, vedle síly a chytrosti nepřátel — vidíme všude

svou velikou slabost! Jaká propast bídy lidské se ukazuje, pohlédneme-li na svou přirozenost a vzpomeneme-li si, co se stalo s námi ve chvílích pokušení při všech dřívějších dobrých úmyslech! Zaslepenost rozumu, zapomněnlivost paměti, lenost a nestálost vůle, slabost mysli, převrácené žádosti, hluboce zakořenělé zlé návyky, zkrátka: všeobecná zkáza srdce. »Kdo bude moci uniknouti?« musíme zvolati se sv. Antonínem. Muži, hrdinové ve ctnostech, podlehli již v boji duchovním; silný Samson, zbožný David, moudrý Šalomoun, učený Orgenes a Tertullian, a tisíce jiných! Avšak nesmíme ani tak daleko vyhledávati příklady. Na hoře Olivetské vidíme kolísati první základní pilíře církve. Apoštolé dávají se na útěk a opouštějí svého Mistra, s nímž byli před chvílí ještě hotovi jíti na smrt! Pustili s mysli napomenutí jeho, nemohli ani jedné hodiny s ním bděti, a proto byli pokušením přemoženi.

Co zla a neštěstí přineslo již spaní bezstarostné!

Zatím co lidé spali, praví evangelické pobobenství, zasel nepřítel koukol mezi pšenici. Víme zajisté velmi dobře, co se tím spaním lidí rozumí. Bděte, bděte jen, drazí křesťané, nad srdci svými, nad pěti smysly tělesnými; bděte za jiné, za dítky, za poddané, za své domácí! Buďte připraveni, aby nepřítel stále našel vás k boji připravené.

Ó starostlivý a opatrný Spasiteli, probud' jen všechny, kteří jsou ospalí, všechny, kteří už usnuli, z nebezpečného tolik stavu, jako jsi probudil učedníky na hoře Olivetské, abychom snad nespali tak dlouho, až bychom byli úplně spoutáni a v smrti zesnuli.

K této bdělosti, kterou nám božský Spasitel za první zbraň k boji proti nepřítelům našim doporučil, musí se přidružiti ještě modlitba, jak v následujícímu ukáží.

2. Na hoře Olivetské netoliko bdí Pán Ježíš při zápasu se zármutkem a úzkostí, ale i modlí se, ne že by mu bylo modlitby třeba, nýbrž aby nás poučil, že my ji nutně potřebujeme a nikdy nemáme zanedbávati.

Již při vchodu do zahrady Getsemanské řekl učedníkům: »Poseďtež tuto, až odejda tamto se pomodlim.« (Mat. 26, 36.) V zármutku a úzkosti bývá člověk ku bdění a modlitbě málo naladěn; ale Ježíš modlí se přece, ba modlitbu ještě prodlužoval. »Postaven jsa v úzkosti smrtelné děle se modlil.« (Luk. 22, 43.)

Nestačí-li nám ještě příklad božského Mistra, poslyšme také ještě jeho důtklivá napomínání k modlitbě. Nežli odešel od učedníků svých, vybízel je již k modlitbě; opakoval toto napomenutí ještě důrazněji, když se k nim po první a druhé modlitbě navrátil a viděl, že na modlitbách netrvají. »Vstaňte a modlete se, abyste nevešli v pokušení.« (Luk. 22, 46) Naše slabost, ba mdloba, jest přední příčinou, jež nás k modlitbě musí pohnouti. Pán Ježíš také naznačil tu příčinu, an ku napomenutí k modlitbě ještě připojil: »Duch s ce hotov jest, ale tělo slabé.«

Je to osvědčená pravda sv. víry, že bez milosti boží nemůžeme ani toho nejmenšího pro život duchovní učiniti. Z toho následuje, že bez modlitby při vši bdělosti neubráníme se úkladům nepřátel duše a spásy. Je tu třeba pomoci vyšší, božské.

Jestliže křesťan s milostí boží pomáhající spolupůsobí, pak dosáhne jistého vítězství. Milosti té však dostává se obyčejně jen tomu, kdo za ni prosí. Odtud poznáváme naprostou nutnost modlitby v boji duchovním, abychom zvítězili a vítězi zůstali.

Král v podobenství u sv. Lukáše 14. poslal vyslance ke králi, s nímž boj vedl, prositi o mír, poněvadž po zralé úvaze poznal, že proti přesile nepřítelů ničeho nezmůže. Tak činiti my nesmíme. V boji proti nepříteli spásy nesmíme následovati příkladu slabšího krále. Byť byl nepřítel sebe silnější a my sebe slabší, nesmíme se boje lekati a mír uzavíratí.

I slabší král může přemoci silnějšího, vyhledá-li si pomocníky za spojence a s nimi proti nepříteli se obrátí. Nám se za spojence nabízí nejvyšší král nebe a země, a my modlitbou můžeme si pomoci jeho vyžádati. »Zdali mněš,« pravil Pán Ježíš k Petrovi, když jej mečem bránil proti útočnickům, »že bych nemohl prositi Otce svého a dal by mi nyní více, nežli dvanáct pluků andělů?« (Mat. 26, 53.) Avšak od těchto nepřátel dle vůle svého nebeského Otce neměl býti Ježíš osvobozen; pomoci však přece od něho dostal v zármutku a úzkosti, a nepřátele slavně přemohl. »I ukázal se jemu anděl s nebe posiluje ho.« (Luk. 22, 43.)

Že jest nám třeba modlitby, pocítujeme všichni. Modlití se máme doma a v kostele, všude na kterémkoli místě a učiti zvláště malé děti, aby si modlitbě navykly. Avšak zač a jak se máme modlití? Za věci pozemské modlívá se mnohý horlivě, za věci však duchovní — nedbale, dávaje tónu na jevo, jak málo mu záleží na těchto věcech, a jak slabá jest jeho důvěra v Boha.

Modlitba Pána Ježíše byla plna nejhlubší pokory a úcty: »Padl na kolena, — padl tváří svou k zemi.« Naše modlitba však bývá konána často nedůstojně, roztržitě a neuctivě. Modlitba Ježíšova byla vroucí v největší sebranosti ducha. Modlitba naše bývá mnohdy plna dobrovolné roztržitosti, že ani nevíme, co se modlíme.

»Jestliže sebe sama neslyšíš, jak tě má Bůh slyšeti?« (Svatý Cyprián.) Modlitba Ježíšova byla stálá, vytrvalá. Třikrát modlitbu tutéž opakoval. My však býváme často modlitbou znaveni, přestáváme, nejsme-li ihned od Boha vyslyšeni. A přece Pán Ježíš nejen příkladem, ale i povzbuzením ukázal, jak nutná jest modlitba — vytrvalá. Vypravoval podobenství o neodbytném příteli, který neustal prositi o chleba u svého přítele, až se mu chleba dostalo; o ženě kananejské, jež prosila za uzdravení své dcery, a nepřestala, až byla vyslyšena.

Žádný křesťan nemá omluvy, podlehně-li pokušení. Byť nepřítel byl sebe silnější a křesťan sebe slabší, zůstaue vždycky vinným, podlehně-li a nepoužije-li nejmocnějšího prostředku, pokorné a vytrvalé modlitby. »My sice jsme slabí,« praví sv. Alfons, »ale

Bůh jest silný, a prosíme-li ho o pomoc, dá nám svou sílu a s touto zmůžeme všecko.* Každý může volati se sv. Pavlem: »Všecko mohu v tom, kterýž mne sílí.« (Fil. 4, 13.) »Kdo se přestává modliti,« praví sv. Jan Zlat., »vzdává se vůle — nepříteli přemoci.*

Když božský Spasitel při poslední večeři pravil, že nastává pro učedníky doba vážná a plná nebezpečí, kdo má jeden meč, aby si opatřil druhý, ukázali mu tyto dva meče, řkouce: »Hle, pane, zde jsou dva meče.« (Luk. 22, 38.) Pán Ježíš měl však na mysli jiné dva meče a ne železné. Když viděl, že učedníci toho nechápou, řekl: »Dosti o tom!« Později na hoře Olivetské, když nebezpečí bylo tak blízko, jmenoval ty dva meče pro učedníky i pro nás, kterými možno se ubrániti. »Bděte a modlete se, abyste nevešli v pokušení.*

Chopme se tedy těchto dvou zbraní!

Bdemež! Známe úklady a okolnosti, při nichž ctnost naše est v nebezpečí; známe svou slabou stránku, kam nepřítel, který i také nejlépe zná, útokem se obrátí. Uvažujme již při ranní modlitbě, jak bychom nebezpečí mohli vyváznouti a v dobrém úmyslu setrvati. Nezapomínejme ani ve dnech práce všední, ani v hodinách odpoledních za neděle a dnů svátečních míti se na pozoru. A poněvadž před útokem nepříteli ošemetného nejsme ani chvíli jisti, chopme se i druhé zbraně — modlemež se bez ustání! Modleme se před pokušením, abychom si svého nejmocnějšího spojence, Boha, naklonili a zajistili; modleme se zvláště když jsme napadeni, vysílajce k nebi stříelné modlitby a volání o přispění, a poznáme brzy moc své modlitby, překonáme snadno nepříteli, byť byl sebe mocnější.

Bděte a modlete se!

Neděle čtvrtá v postě.

IV. O způsobu boje.

»A sám vzdálil se od nich, co by mohl kamenem dohoditi . . . I učiněn jest pot jeho jako krůpěje krve tekoucí na zemi.« (Luk. 22, 41. 44.)

Na hoře Olivetské zápasící Spasitel ukázal nám konečně zbraně, jichž i my v boji duchovním máme se uchopiti. Zbývá jen ještě, abychom se naučili, jak bojovati třeba. Dle okolností buď směle napadnouti nepříteli aneb opatrně útoku se vyhnouti, to je celé umění válečné. Mnohdy není radno sraziti se s nepříteli, ale výhodnějším na vhodném místě útok nepříteli očekávati. Podobně i v boji duchovním. Často jest opatrný ústup lepší

než odvážný útok; ba jest to zásadou duchovních vůdců duší lidských, že bez nutné potřeby nemá se boj s nepřitelem vyhledávati, je-li však boj nevyhnutelný, mužně a neohroženě jej podstoupiti. Pán Ježíš na hoře Olivetské buď naším vzorem.

Když povzbudil po příchodu na horu učedníky své ku bdění a modlitbě, vzdálil se od nich několik kroků, co by asi kamenem mohl dohoditi. Vidíme tu — opatrný jeho ústup, útek. A nyní modlil se k nebeskému Otci a zápasil s úzkostí smrtelnou, tak že kapky krve místo potu padaly k zemi. Vidíme tu — jeho statečný zápas.

A tím ukázal nám božský Spasitel i způsob boje, jak si počínati máme; a sice: vyhnouti se úzkostlivě nebezpečí spásy, avšak je-li boj nevyhnutelný, dáti se do boje neohroženě.

R o z j í m á n í.

1. Pán Ježíš vzdálil se od svých učedníků, když zamýšlel podstoupiti zápas se smrtelnou bází před utrpením a smrtí svou, ne snad, že by mu společnost jejich byla nebezpečnou, ale aby nás poučil, jak my si počínati máme. Spasitel miloval učedníky své, a láska k nim byla příčinou, že odloučení se od nich pro nastávající smrt bylo mu obtížným a těžkým. Otec nebeský však žádá, aby Ježíš zemřel. Proto vzdaluje se od milovaných učedníků, aby láskou k nim nebyl zdržován od vyplnění vůle Otcovy, ne snad, že by byl schopen takové slabosti, ale aby nás poučil, kteří pro náklonnost k tvorům a statkům tohoto světa přirozenou slabosti takové máme se obávati. — Byl mezi učedníky i jeden, který dříve zrazoval Pána Ježíše, aby na smrt ani nemyslel, když Spasitel jednou smrt svou předpověděl. »Odstup to od tebe, Pane, nestane se tak!« zvolal Petr. Kristus však odmítl jej slovy: »Odejdi, pokušiteli, k pohoršení jsi mi; nebo nechápeš těch věcí, kteréž jsou boží, ale těch, kteréž jsou lidské.« (Mat. 16, 22.) Proto moudře vzdaluje se od nich, kteří ho dříve ač z nerozumu chtěli odvrátiti od utrpení a smrti. Pro Ježíše útek ten nebyl nutným, pro nás však je nutným jeho příklad, abychom se naučili utíkat před nebezpečím spásy. »Za takový útek,« praví sv. Ambrož, »nemusíme se stydět; není to útek zbabělý, ale slavný.« Jest znamením, že se bojíme hříchu; bázeň ta jest spasitelná, jest znamením, že nedůvěhuje svým silám, a nedůvěra ta jest chvályhodnou. Proto jest útek před nebezpečím spásy — útekem slavným.

Útek ten však jest také často nutným. Když ukrutný Herodes chtěl zavraždit mladátka betlemská, poručil anděl Josefovi, aby neprodleně vstal a rychle utekl s dítětem božským a jeho matkou do Egypta.

Či nemohlo býti božské dítě jinak zachráněno? Mohlo ovšem, Bůh však chtěl, aby záhubě uniklo. Kde jest po ruce lidských prostředků, nedělá Bůh žádných zázraků. Proto i v pokušeních, jimž můžeme snadno útekem vyváznouti, nesmíme spoléhati na

přispění milosti boží. Ačkoliv jest Bůh štědrým v rozdávání svých milostí, nedá ji nikdy těm, kteří se opovážlivě na ni spoléhají a vrhají se odvážně v nebezpečí a příležitost ke hříchu; spíše odvrátí se od nich svou milostí, a oni také v dobrovolném nebezpečí podlehnou. »Kdo miluje nebezpečí,« praví Písmo sv., »podlehne v něm.« (Sir. 3, 27.) Jak mnoho lidí již nabylo tu smutné zkušenosti. Josef, syn Zachariášův, a Azariáš, když slyšeli o slávě Judy Makkabejského, řekli: »Učňme i my sobě jméno a pojďme bojovat proti pohanům, kteří jsou vůkol nás.« Neuposlechli však rady Judovy, domnívajíce se, že lehkou statečných skutků vykonají; byli však zahnáni a padlo mužů israelských do dvou tisíc. (1. Makkab. 5, 56) Jonáš stal se kořistí ryby, když se proti vůli boží dal do ochrany moře; Dina, dcera patriarchy Jakuba, přišla o svou čest, když se ze zvědavosti k slavnosti jedné do Sichem odebrala.

Jest a zůstane vždy hlavním pravidlem pro křesťana: »Varuj se příležitosti a utíkej před nebezpečím.« Tomu učí všechny knihy, jež o spáse naší duše pojednávají, to důtklivě připomínají kazatelé svým posluchačům, toho vyžadují zpovědníci od svých kajcníků. Ovšem vede se jim často jako Lotovi, který své zetě chtěl pohnouti, aby opustili Sodomu, poněvadž Bůh ji chce zničit. Ti však považovali to za žert a pohrdli jeho výstrahou — zůstali a zhylni. »Jest boj,« praví sv. Filip Nerejský, »v němž vítězí jedině bázliví a utíkající.« — Muži velikou svatostí vynikající, v ctnostech vyškolení, utíkali s největší starostí také před nejvzdálenějším nebezpečím své spásky; někteří zřekli se zcela společnosti lidské a odebrali se do řeholních domů neb vzdálených samot, aby se v nejpřísnější kázni proti nebezpečí uchránili. Od nás Bůh toho nežádá; nemusíme vzdáti se světa, ale unikati musíme nebezpečí světa, kde již častěji jsme klesli. »A sám vzdálil se od nich, co by kamenem mohl dohoditi.« Utecme aspoň nejméně tak daleko, abychom stáli mimo dostřel světa. Vzdalme se od osob, vzdalme se zábav a her, opustme službu a zaměstnání, jež se nám staly často příčinou hříchu. Tento útek, oddalování se a zřikání budou se snad zdáti těžkými pro přirozenost naší zhýčkanou, snad zraní smyslné srdce naše; avšak odtrhněme se přece! Byť i srdce krvácelo, jen když nesmrtelná duše jest zachráněna!

I Ježíš učinil si násilí při odloučení se od svých učedníků; naznačuje to latinské slovo — avulsus est — t. j. odtržen byl, tedy odchod s velikým přemáháním sebe. Od koho se vzdálil? Od učedníků, o nichž věděl, že při všech svých chybách upřímně ho milovali. Kdy se odloučil? Ve chvíli, kdy duše byla plna zármutku, a bylo jí třeba tolik útěchy.

Drazí křesťané, jednejme jako Pán Ježíš! Kdyby přátelé sebe dražší, ba kdyby vlastní rodiče měli býti překážkou plnění našich povinností, musíme se odtrhnouti od nich i tehdy, kdyby útěcha jejich, jejich pomoc ve věcech časných, sebe potřebnější se nám zdála. Dávno před tím už Pán Ježíš na tuto nutnost ukázal, když

řekl: »Pohoršuje-li tě oko tvé, vytni je a vrz od sebe; pohoršuje-li tě ruka tvá, utni ji.« — Kdyby věc nějaká neb osoba sebe milejší měla býti pro tebe příležitostí ke hříchu, a tebe pohoršiti, zbav se jí násilně, abys jen duši zachránil.

To jest tedy první čin křesťanského umění válečného — útek před nebezpečím. Obrátme nyní pozornost ke druhému.

2. Kdybychom se vzdálili od světa sebe více a hleděli se vyhnouti s největší opatrností nebezpečí duše, nejsme přece ještě bezpečni. I samota má své nebezpečí, naše povolání, náš stav může nás proti vůli a neočekávaně přivésti do okolnosti, kde budeme napadeni. Jak si tu třeba počínati? Není-li možno vyhnouti se nebezpečí, třeba jest pustiti se neohroženě do boje, a to jest druhá část umění válečného, a Pán Ježíš na hoře Olivetské jest opět vznešeným vzorem.

Ačkoliv se vzdálil Spasitel od svých učedníků, aby jejich přítomnost nebyla překážkou v boji s úzkostí smrtelnou, byl přece boj nad pomyslení prudký. Ježíš však bojoval vši silou, aby bázeň před smrtí a utrpením překonal. Vše na něm takřka bojovalo, síly tělesné i duševní.

Bojovaly síly duše. Paměť stavěla mu na oči vzácné ovoce jeho utrpení a smrti; rozum ukazoval na nutnost utrpení na vykoupení lidstva; vůle podrobila se vůli a ustanovení nebeského Otce. Ale i tělo účastnilo se toho zápasu: ruce, které v modlitbě k nebi byly pozdviženy; nohy a kolena, jež o tvrdou zem se opíraly, oči, jež slze prolévaly. ústa, jež k nebeskému Otci volala, srdce, jež z nejvnitřnějších hlubin vzdychalo, ano všechny údy celého těla, z něhož finul se pot krvavý pro tuhost neslýchaného boje. »I učiněn jest pot jeho jako krůpěje krve tekoucí na zemi.« Kde a kdy byl bojován podobný zápas s takovým úsilím a námahou? Božský bojovník krví zbrocen, ne však od ran, jež mu nepřítel zasadil; jest to pot krve, znamená úsilí zápasníka a velikosti odporu.

Drazí křesťané! — Třeba jest zamysleti se vážně a uvážiti, k čemu nás vybízí krvavý pot božského Spasitele! U starých národů užívali ve válce slonů, kteří jakmile spatřili krev, zuřivě vrazili do řad nepřátel a způsobili záhubu velikou. V boji proti Makkabejským dal proto Antioch Syrský před bitvou ukázati slonům krev hroznů a moruše, aby je podráždil k boji. (1. Makk. 6, 34.) Neměl by pohled na nejdražší krev Spasitelovu rozohniti nás k boji proti nepřítelům naší duše? Neboť čím byl dosud všechnen náš boj proti nepříteli tak mocnému, a mnohý snad si našel, že jest to boj těžký? Jak chladně počínají si mpozí, kdy jest třeba největšího úsilí, aby nepřítel byl přemožen. »Nebo ještě jste neodporovali hříchu až do krve bojující.« (Žid. 12, 4.) V životech světců čítáme, jaký boj podstupovali proti různým pokušením těla, a mnohým světákům zdá se to býti směšným a zpozdilým. Do krve šlehali svá těla, aby je podrobili duši a službě boží. Mučedníci život vydávali, největší bolesti snášeli, aby

jen se uchránili bříchu, a po statečném boji na zemi dosáhli koruny a slávy věčné na nebi. A jak si počínají dnes mnozí křesťané! Upadají v pohoršení, aniž by se pokusili zápasem je zdati. Pro malý zisk, kratičkou rozkoš, z bázně lidské, z ohledu na jiné klesají při prvním nárazu pokušení. Jak daleko jsou za prvními křesťany, kteří nelekali se nejkřutějších muk a nejhrubšího pronásledování, ztráty majetku, hladu, vyhnanství a potupné smrti pro Krista a spásu své duše! Jest pot jejich také jako krůpěje krve? Kdyby se aspoň ukázal obyčejný pot ze zápasu s pokušením a nepřáteli spásy! V potu tváře musil Adam po pádu vydělávati si chleba; v potu tváře musí si každý jeho potomek, tedy my všichni, dobývati nebe a neúnavně bojovati. Pro bezcenné věci světské, pro trochu pošetilé radosti, pro slávu vlastní ochotni jsou mnozí podnikati zápasy a boje dosti tuhé; pro spásu duše nesmrtelné, pro slávu boží, z lásky a vděčnosti k božskému Spasiteli zřikají se však veškerého boje, klesají při nejmenším pokušení, opouštějí Spasitele a vstupují do řad jeho nepřátel.

Spasitel bojoval na hoře Olivetské za nás, naším jménem, abychom i my dle příkladu jeho bojovali každý za sebe a nepodlehli. Nebudeme-li v boji tom prolévati pot dobrovolně, ke konci života smrtelná úzkost vynutí si ho sama, hrůza z minulého života a strach před životem budoucím.

Drazí křesťané! opovázlivě vydati se v nebezpečí, kdy možno se vyhnouti, aneb v nebezpečí, kdy nemožno se vyhnouti, nechťti statečně zápasiti — to obojí je neštěstím pro katolického křesťana; první se nazývá opovázlivostí a druhé leností; obojí odsoudil Pán Ježíš svým příkladem.

Učí nás především útěku před nebezpečím, kdy jest útok možným; a statečně odporovati, kdy jest nebezpečí nevyhnutelným. Bojoval až do potu krve. — Bude se ještě někdo zdráhati následovat božského Mistra? — »Pojďte jen,« volá sv. Anselm, »pijte tuto drahocennou krev!« U stolu Páně ve sv. přijímání dostane se nám posily, abychom boj statečně začali a v boji neohroženě setrvali.

Poděkujme božskému Spasiteli za návod tak lehký, za jeho vlastní příklad a volejme s královským pěvcem Davidem: »Pozehnaný buď Hospodin, Bůh můj, kterýž učí ruce mé boji a prsty mé válce.« (Ž 143, 1.)

Neděle pátá v postě.

V. Ovoce boje: nejprve posila s nebe.

»I ukázal se jemu anděl s nebe, posiluje ho.« (Luk. 22, 43.)

Poznali jsme již příčinu a důvody, jež nás k boji duchovnímu povzbuzují; poznali jsme také zbraně, jakých užití třeba,

a způsob, jak bojovati musíme; nezbyvá nic jiného, než abychom poznali též vzácné ovoce, jakého z boje neohroženého můžeme dosáhnouti, jakého dosáhl také Spasitel náš na hoře pfehořkého boje.

Dlouho nemohl božský Spasitel ve své úzkosti a zármutku naléztí útěchy, jak si u žalmisty Páně, Davida, trpce stěžuje: »Očekával jsem, kdo by se spolu rmoutil, a nebylo, kdo by potěšil, a nenalezl jsem.« (68, 21.) Od svých učedníků, jež s sebou vzal na horu, mohl nejdříve, jak se dalo očekávati, nějaké útěchy dosíci; ale kdykoli k nim přišel, nalezl je, ani spí, kdy měli s ním bdíti, modliti se a zápasiti. A přece, co u lidí nenalezl, nalezl u svého nebeského Otce, který mu seslal anděla shůry. »Í ukázal se jemu anděl s nebe, posiluje ho.« Toť, drazí křesťané, první ovoce statečného zápasu Ježíšova: posila s nebe. A také ovocem našeho boje, vedeme-li jej dle příkladu Ježíše Krista, bude posila shůry. Anděl nebeský bude nás v zápasu našem slíti, a král andělů, Pán Ježíš sám, bude naší posilou. Slíí nás tedy v boji především anděl Páně, a zvláště pak Pán andělů, Ježíš Kristus sám. O tom budeme dnes uvažovati.

Pojednání.

1. Dle slov sv. evangelisty Lukáše, který nejzevrubněji líčí smrtelný zápas božského Spasitele na hoře Olivetské, zdá se, že anděl se ukázal dříve, než se Ježíš krvavě potil, poněvadž mluví dříve o zjevení anděla a pak teprve praví: »A postaven jsa v úzkosti smrtelné, déle se modlil.« (43.) Učený znatel Písma sv. však, Cornelius a Lapide, poznamenává, že slůvko »a« u Hebreů značí také »poněvadž«, a pak smysl toho jest: »Poněvadž se Kristus déle modlil, poněvadž pro hrůzu zápasu krví se potil, ukázal se jemu anděl s nebe, posiluje ho.« — Byla to tedy posila, již od nebeského Otce skrze anděla dosáhl, vlastně účinek a ovoce jeho statečného zápasu. Pro sebe ovšem Ježíš takové posily nepotřeboval; neboť co mohl mu anděl říci, čeho by nebyl Kristus věděl? Pro nás ukázal se mu anděl, pro nás vymohl Pán Ježíš svým zápasem pomoc s nebe, abychom ve svých bojích byli posilováni a nepodlehli nepříteli.

Že andělé k službě a pomoci lidí, zvláště v boji proti nepřítelům, od Boha jsou ustanoveni, dokazuje nám na mnohých příkladech Písmo sv. — Jakubu, když se vracel z Mesopotamie, vyšel anděl vstříc (1. Mojž. 32, 1.), aby ho chránil před jeho bratrem Esauem, který se blížil s četnými ozbrojenci. — Před národem israelským, když se vracel z otroctví egyptského, kráčel anděl, který se pak postavil mezi Israelity a Egyptany, kteří ony pronásledovali. (2. Mojž. 14.) — V ležení Sennacheriba, který obléhal Jerusalema, na modlitbu krále Ezechiaše způsobil anděl Páně ohromnou porážku. (4. Král. 19.) Stateční Makkabejští věděli dobře, že pomoc boží v boji jest nevyhnutelna, i prosili Boha, aby jim poslal anděla ku vítězství národa; a anděl také přišel v podobě

jezdce na bělouši se zlatou zbraní a postavil se v čelo vojska. (2. Mak. 11.)

Pomáhají-li duchové nebeští lidem ve válce pozemské, pomohou spíše v boji duchovním, kde se jedná o záchranu duše a odvrácení největšího neštěstí, hříchu, o zachování stavu milosti a dosažení nejvyššího dobra, věčné blaženosti. V takovém boji přispěti ku pomoci jest andělu největší radostí. Jsou-li andělé, kteří proti nám útočí, zlí duchové, dal nám také Bůh anděly dobré, kteří nás chrání a v boji pomáhají. Neposlušní andělé byli pro pýchu svrženi s nebe, proto svádějí k neposlušnosti, aby i nám bylo nebe uzavřeno; poslušní a dobří andělé nabádají zase k poslušnosti, abychom si nebe zajistili. Proto jest největší radostí jejich, mohou-li nám přispěti ku pomoci, když se v boji se zlými duchy nalézáme. Milují Boha nade vše, milují i nás pro Boha, abychom jednou společně s nimi Boha oslavovali. Sláva boží a spása naše — jsou jejich touhou a přáním, jejich povoláním. Zvítězíme-li v boji, oslavujeme už Boha zde na zemi, a dosáhneme jednou místa v nebi po vypuzených andělech uprázdněného a věčně budeme velebiti Boha s anděly věrnými.

»I ukázal se jemu anděl s nebe, posiluje ho.« Sv. evangelista zmiňuje se toliko o jednom andělu, ale nescíslné množství andělů bylo by se dostavilo ku pomoci, jak Pán Ježíš sám Petrovi řekl: »Zdali myslíš, že bych nemohl prositi Otce svého, a dal by mi nyní více nežli dvanáct pluků andělů?« (Mat. 28, 53.) Pán Ježíš pomoci té nežádal. Jakožto Bůh mohl sám poraziti své nepřátele; kráčí však dobrovolně, aby dal život za nás. — Ačkoli všichni andělé jsou ochotni přispěti nám v boji, jest to přece jediný zvláště, kterého Bůh k tomu ustanovil, anděl strážce, který už od narození našeho jest každému dán, aby nás cestou života provázel, pomáhal a chránil. »Co jest člověk,« volá žalmista Páně, »že jsi tak pamětliv jeho, ó Bože!« Avšak, chceme-li, drazí křesťané, ochrany anděla svého si zajistiti a na jeho pomoc spoléhati, musíme mít účast také na boji v zápase svého Spasitele. Anděl, který vojsko Sennacheriba porazil, zachránil Israelity, aniž by byli sami hnuli mečem. V duchovním boji však tomu není tak; tu musíme i my boje se zúčastniti. Jedná se o naše záležitosti; my vedeme boj, andělé jsou jen našimi pomocníky. Bylo by zpozdilostí nejvyšší, nechati za sebe bojovati jiné a nečinně hověti si, kdy jedná se o věc nejvíce důležitou, o spásu duše. Opustili by nás nebeští pomocníci, a porážka naše byla by neodvratna. Bojujeme-li však statečně a vytrvale, přispějí nám andělé ve všech bojích nebezpečných, zvláště v boji posledním, kdy anděl temnosti s největším úsilím doráží, poněvadž už mu málo času zbývá, v boji, kde se rozhodne o celou věčnost, v hodině smrti. Kdyby tento kníže temnosti se svými pomocníky dorážel na nás v životě a při smrti sebe prudčeji, můžeme zvolati k stísněné své duši, co řekl prorok Eliseus k svému služebníku: »Neboj se, neboť více jich s námi jest nežli s nimi.« (4. Král. 6, 16.)

Avšak nejen andělé nebesí přicházejí nám v boji ku pomoci, nýbrž Pán andělů sám.

2. »I ukázal se jemu anděl s nebe, posiluje ho.« Jiný jest ještě anděl, který přichází, aby nás v boji duchovním posilnil, sám Pán Ježíš, král andělů. Nedivte se, drazí křesťané, že Ježíše andělem nazývám: Písmo sv. činí tak na mnohých místech. Čteme u proroka Malachiáše, kde praví se o zaslíbeném Vykupiteli, toto: »A přijde do chrámu svého Panovník, jehož vy budete, a Anděl zákona, kteréhož vy chcete.« (Mat. 3, 1.) Slovo anděl jest tolik jako poslanec, hlasatel. Pán Ježíš jest v plném slova smyslu poslancem, nejvznešenějším vyslancem božím, který s nebe na zem sestoupil, aby vykonal nejdůležitější úkol, vykoupení pokolení lidského, a proto i od proroka andělem dobré rady se nazývá. Ježíš jest hlasatelem radostného poselství spásy, evangelia na zemi, a proto právem andělem se nazývá, jak sv. Augustin praví, andělem pro evangelium. A tento anděl, pán a král andělů, jest to, který nás zvláště sílí v boji proti nepřátelům spásy. Láska jeho k nám a něžná péče nedovoluje mu, aby nás samým andělům přenechal. Vidíme to již na hoře Olivetské. »I ukázal se jemu anděl, posiluje ho,« a právě tuto službu prokazuje Pán Ježíš svým učedníkům. Hora Olivetská nebyla pouze místem boje našeho Spasitele, ale i místem zápasu pro jeho učedníky; i oni museli tu zápolit s úzkostí smrtelnou, které by nebyli tak hanebně podlehli, kterou měli přemoci bděním a modlitbou, zvláště když při poslední večeři slíbili svému mistru, že půjdou s ním odhodlaně vstříc třeba i smrti. A nyní puzorujte, jak je Spasitel k boji povzbuzoval a v boji samém sílil. Již u vchodu do zahrady napomenul je ku bdění a modlitbě, pak častěji se k nim vrátil, ze spánku budil, svým příkladem k boji povzbudil, an celé tři hodiny na modlitbách setrval a úzkostí až krví se potil, pak kráčel zmužile vstříc svým nepřátelům, aby i učedníci smrti se nelekali.

Drazí křesťané! Jako tehdy snažil se Spasitel povzbuditi k boji své učedníky, a posilovati, tak ochoten jest přispěti nám všem, kteří jeho učedníky býti chceme. Třikrát za tím účelem vrátil se ku svým učedníkům na hoře Olivetské, u nás chce stále zůstávati nejen svou milostí, ale vlastní osobou v nejsvětější Svátosti oltářní. »Aj, já s vámi jsem až do skonání světa.« A jednou z příčin, proč mezi námi stále chce zůstávati, jest ta, pro niž častěji k učedníkům se vracel, chce nám totiž přispěti v boji a nás posilovati. Vydal sebe dobrovolně na smrt svým nepřátelům, a nadarmo ho tito v Jerusalemě usmrtili. Ve své nekonečné lásce zanechal nám tu tajemství, nesevětější Svátosti oltářní, viditelně zůstává stále mezi námi, aby nás přítomností svou v boji proti nepřátelům spásy povzbuzoval a posiloval. Makkabejským kráčel v čele anděl v bílé postavě; mezi námi přebývá král andělů v bílé způsobě chleba. Proroctví Malachiáše: »Anděl zákona, kteréhož vy chcete, přijde do chrámu« — se vyplnilo; v chrámech našich zůstává Ježíš dnem i nocí, a přítomnost jeho jest

ustavičnou modlitbou k nebi za pomoc a sílu pro nás, členy bojující církve. Zatím co Israelští bojovali s Amalekity, modlil se Mojžíš na vrcholu hory s rukama pozdviženýma. »Když pozdvihoval Mojžíš rukou, vítězil Israel, pakli maličko upouštěl, vítězil Amalech. (2. Mojž. 17, 11.) Aby jeho ruce neklesaly, podpírali je Áron a Hur, syn Kalebův, s obou stran až do západu slunce, a nepřátelé byli poraženi. Ve svatostánku pozdvihuje náš vznešenější Mojžíš, Ježíš Kristus v nejsvětější svátosti, své ruce k nebeskému Otci neustále, dnem i nocí, aby nám vítězství nad nepřáteli našimi vyprosil.

Avšak na tom není dosti, že anděl zákona přichází do svého chrámu, že svátostný Kristus v našich chrámech dnem i nocí přebývá, aby nás k boji povzbuzoval a vítězství nad nepřáteli vyprošoval; my sami jsme chrámy Boha živého, (2. Kor. 6, 16.), kamž anděl zákona každým sv. přijmáním vchází, nás tělem a krví svou sílí, tak že po každém hodném přijetí kráčíme jako lvi oheň soptící a strachem naplňujeme nepřátele duše, žádost těla, svůdný svět mimo nás, a knížete temností s jeho komonstvem. Co se týče žádostí a špatných náklonností, ujišťuje nás sv. Cyrill, že Ježíš v nás udušuje oheň žádostivosti, potlačuje nezřízené náklonnosti a sílí nás ve zbožnosti.

Co se týká druhého nepřátele, světa, ukazují jen na křesťany prvních dob po Kristu, kteří nešli se odstrašiti ani špatnými příklady, jež kolem sebe viděli mezi změkčilými modloslužebníky, ani lichocením, ani sliby, ani vyhrožováním, ani hroznými mukami, ba ani smrtí nejbolestnější. Přijímali denně tělo Páně aneb častěji v měsíci; a to bylo nejlepší a nejmocnější zbraní proti zlobě světa.

Co se týká útoků zlého ducha, praví sv. Jan Zlat.: »Tajemství plní krev Páně, zahání zlé duchy a činí anděly a krále andělů našimi pomocníky. Vidí-li zlí duchové v nás krev Páně, dávají se na útěk, a andělé spěchají, aby nás chránili.«

Petrovi řekl Pán Ježíš, že Otec nebeský mohl by poslati více než dvanáct pluků andělů na pomoc. Když však Petr viděl, jak Pán Ježíš celý zástup, který přišel, aby ho jal, dvěma slovy k zemi srazil, vzmužil se opět, vytáhl meč a tal po vojnu, který vázal Ježíšovi ruce.

Drazí křesťané. poznali jsme, že nás Bůh v žádném boji ne nechá bez pomoci, ale stále má pohotově celé zástupy andělů, aby nás chránili.

Vzmužme se tedy k boji, v němž máme tolik mocných pomocníků. Ano, Bůh, Pán a Král andělů, sám stojí nám po blízku na oltáři ve svatostánku, aby byl naším vůdcem v boji duchovním proti nepřátelům spásy. Vykonáme-li, co jest v naší moci, vykoná on, co jest pro nás těžkým. Proto jen zmužilost, drazí křesťané, a volej každý s neohroženým Davidem: »Bůh je ochránce života mého, kohož se budu strachovati? Byť povstal boj proti mně, v tom já budu doufati Očekávejž Hospodina, duše má, zmužile jednej a doufej v Boha.« (26.)

Neděle šestá v postě.

VI. Jiné ovoce boje: vítězství a sláva.

»Ježíš pak věda všecko, co na něj přijíti mělo, šel proti nim.«

(Jan 18, 4.)

Jaká to změna, drazí křesťané! Ježíš před chvílí ještě bázni se chvějící zvedá se pln zmužilosti s místa boje, spěchá ku svým učedníkům a jakoby jim oznamoval nejradostnější zprávu volá k nim: »Vstaňte a pojďte!« Kam chce jít? Snad uniknouti nepřátelům? Nikoli, k Jerusalemu, právě tam, odkud nepřátelé s kyji a meči, provazy a okovy přicházejí, aby Ježíše jali. »Hle, který tebe zradí, blízko jest.« Věděl dobře, co se s ním stane, až bude chycen, a přece, věda všecko, co na něj přijíti mělo, vyšel jim vstříc.

Kráčí proti nepřátelům, dává se jim poznati a pak spoutati. Nebojí se více. Bojoval statečně proti bázni, jež ho dříve přepadla, a ovocem neohroženého boje jest právě vítězství nad touto bázni. Připomínám však také, že to místo boje a vítězství stalo se i místem slávy. Neboť na hoře Olivetské, kde začal Ježíš u přítomnosti svých učedníků své utrpení, po svém zmrtvýchvstání u přítomnosti těchto učedníků slavně vstoupil na nebesa. Vítězství tedy a zároveň sláva našeho Spasitele jest další ovoce jeho boje. I my, drazí křesťané, budeme míti účastí na tomto vítězství a slávě našeho božského Spasitele, budeme-li s ním na zemi, našem bojišti, statečně a vytrvale pro svou spásu bojovati. Vítězství a sláva! jak radostná to slova! O vítězství a slávě jako ovoci boje budeme dnes uvažovati, a sice:

1. vítězství božského Spasitele na hoře Olivetské jest ovocem jeho boje a obrazem našeho vítězství;
2. sláva jeho jest dalším ovocem jeho boje a obrazem naší slávy.

P o j e d n á n í.

1. Pán Ježíš tedy kráčí vstříc těm, kteří ho usmrtit přicházejí, dává se jim poznati, vytýká jim, že přicházejí naň jako na vraha, a hle, celý zástup žoldnéřů a vojáků padá leknutím k zemi. Učedníci nabývají odvahy a jeden z nich mečem brání svého Mistra. Ale Pán Ježíš nechce přemoci nepřátele, ač mohl tak učiniti; přemohl už jiného nepřitele, jenž ho chtěl od díla spásy, od vykoupení lidstva, odvrátiti, bázeň před smrtí.

Ostatním nepřátelům chtěl ukázati, že nikoli z donucení, ale dobrovolně ku své smrti kráčí. Proto nechá je zase povstati se země, kam je jediným slovem srazil, a mírní horlivost učedníků, káže meč schovati do pochvy. Ani mocí božskou, ani pomocí učedníků nechce zajetí uniknouti. Nezměnitelným zůstává úmysl, trpěti za spásu lidí, jak bylo ustanoveno od Otce nebe-

ského. Větší ještě nežli touha nepřátel usmrtiti ho byla touha Ježíšova podstoupiti smrt, jejíž blízkost ještě před chvílí naplnila ho velikou bázňí a úzkostí. Tak veliká byla ta úzkost, že se krví potil; ale on ji přemohl. »Ó smrti, kde jest vítězství tvé?« můžeme zvolati s apoštolem národů. (1. Kor. 15, 55.) Pustila jsi se v zápas již na hoře Olivetské se Synem božím; byla jsi přemožena; Ježíš tě rekovně porazil, a toto skvělé vítězství jest právě ovocem jeho statečného boje. Zde, drazí křesťané, vidíme obraz našeho vítězství nad nepřáteli spásy, pokud dle příkladu Spasitelova statečně bojujeme.

Naši nepřátelé jsou mocní, ale ne nepřemožitelní! V bojích světských může také statečná mysl podlehnouti, je-li nepřítel počtem a silou větší; ne tak v boji duchovním; v statečné obraně je tu vítězství vždy jisté. Odkud ta jistota? Z přispění milosti boží, již se statečným bojovníkům nikdy nenedostává; jež nikoho nepouští, kdo za ni prosí.

»Pro spravedlnost bojuj duší svou, a až do smrti veď zápas o ni, a Bůh vybojuje za tebe nepřátele tvé.« (Srv. 4, 33.) »Ját jsem,« zvolá Ježíš, náš vzor a náš pomocník v boji, ku svým nepřátelům; »ját jsem,« zvolá tím mocněji k nám, drazí křesťané; »já Bůh všemohoucí, pán na nebi a na zemi, který s vámi a za vás bojuje.« A když řekl: »ját jsem,« padli k zemi.

Zde vidíte moc toho, který nás chrání; bojujeme-li řádně, vítězství nemůže nás minouti. Ovocem tedy tohoto řádného boje bude vítězství. Jak skvostné to ovoce! Vítězství to jest plno nevýslovné radosti a vnitřní útěchy.

Představme si radost vítězného vojska a jásot lidu, pro nějž bylo vítězství vybojováno. Celý tábor zaznívá jásáním vítězů, vojáci rozdělují mezi sebe bohatou kořist, vůdcové přijímají blahopřání; poslové se zprávou vítěznou posílají se ke dvorům knížecím, pořádají se světské a církevní oslavy, vše cítí se povzneseným a rozradostněným.

Avšak co je to vše proti vnitřní radosti a jásotu duše po šťastně ukončeném boji a dosaženém vítězství nad nepřáteli duše?

»Jak veliké jest množství sladkosti tvé, Hospodine, kterou jsi schoval bojícím se tebe?« (Žalm 30, 20.) tebe samého jediné a kromě tebe ničeho, ani pekla ani světa, ani ďábla ani lidí, a kteří v bázni tvé všechny své nepřátele porážejí! »Vítězi dám z manny skryté.« (Zjev. 2, 17.) Tato skrytá manna aneb nebeský chléb jsou vnitřní útěchy ctnostných duší, radost, jež každou radost světskou nekonečně převyšuje. V pravdě skrytá manna — tělesný člověk nechápe věci, které jsou ducha božího. Tažme se na př. sv. Augustina, který dlouho žil v radostech světských a hověl jeho žádostem, co našel, když konečně vypověděl boj světu a jeho žádostem, a statečně je přemohl, ovšem za přispění božího. Pokoj a radost, útěcha a klid naplnily jeho srdce, že neměl ani dosti slov, aby to vypověděl.

Sladkost lásky boží rozlila se v tomto vítězném srdci, že Augustin volal: »Ohni svatý, jak sladce plápoláš, jak skrytě svítíš, jak žádoucně spaluješ!« Nehleďme proto, drazí křesťané, vždy jen na obtíže boje, ale také na útěchu vítězství a povzbuzujme se tak k neohroženému zápasu. Po statečném boji následuje vítězství, po vítězství sláva, která jest novým ovocem zápasu duchovního; o čemž nyní promluvíme.

2. »Ježíš pak věda všecko, co na něj přijíti mělo, šel proti nim.« Věděl nejen o trpkosti boje a ponížení svém, jež mu nepřátelé strojili, ale také o vítězství a slávě, jež budou následovati; proto šel neohroženě proti nepřátelům svým. Zvláště pak věděl, že právě zde s hory Olivetské, kterou krvavým potem skropil, brzy u přítomnosti učedníků svých vstoupí slavně do nebes, do slávy věčné, aby tam kraloval na věky. Chtěl odejti právě s této hory, kde tolik statečně bojoval, aby nám ukázal, že tato sláva po dokonaném vítězství jest nejvzácnějším ovocem jeho boje. Jak slavný to byl odchod! Žádný vítěz světský, žádný panovník světa z vítězného boje se vracející neměl takové slávy.

Evangelista a dějiny skutků apoštolských zmiňují se ovšem jen krátce o tom. »Vyzdvižen jest, a oblak vzal jej s očí jejich« (Sk. ap. 1, 9.), to jest vše, co o tom vypravují. Žalmista Páně však duchem prorockým viděl tu slávu a pln úžasu ji popisuje, řka: »Vstoupil Bůh s radostným zpíváním a Hospodin se zvukem trouby.« (46, 6.) »Vstoupil jsi na výsost, jal jsi vězně.« (67, 19.) Vstupoval na nebe obklopen zástupy jásajících andělů, veda s sebou jako kořist zástupy patriarchů, proroků a zbožných duší Starého zákona z předpekli. Jaký to rozdíl nyní a dříve; nyní, kdy ve slávě odchází, a dříve, když se tu krví potil a k boji připravoval! Utrpení to bylo cestou ku slávě. »Zdali nemusil Kristus trpěti to a tak vejíti do slávy své?« (Luk. 24, 26.)

Radujte se a veselte se, křesťané! Slavný vítěz, Ježíš Kristus, vstupuje nejen za sebe do nebe, ale chce nás všechny přivésti za sebou. S hory Olivetské vstupuje na nebe, po vítězství jde do slávy své.

I my budeme oslaveni, budeme-li s ním trpěti a bojovati, a s ním vítěziti. Jeho sláva bude ovocem také našeho šťastného boje a vítězství zde na světě. Slavný vstup do slávy věčné vykoná duše naše hned po smrti aneb aspoň po očistě v očistci. Jak sladko bude duši, když po nepokoji, nejistotě a bojích na světě bude moci zvolati: »Dosáhla jsem nebe se všemi jeho radostmi a statky; jsem nevýslovně šťastnou a budu šťastnou na věky!« Jak bude sladko duši, když anděl strážce zavede ji do zástupu nebeských duchů blažených, ke trůnu božímu, ke trůnu nebeské královny, když ji budou posdravovati nebesští duchové a všichni svatí, kteří na zemi žili a s ní Bohu trojjedinému nyní vděčně se klanějí!

Ale i tělo, které bralo na světě podíl na boji duše, bude mít podíl na její slávě; jednou po slavném zmrtvýchvstání bude

s ní opět spojeno a uvedeno do slávy a pokoje věčného. »Ó radosti nade vši radost!« volal pln touhy křesťanský bojovník, kajícník sv. Augustin, »ó radosti, kdy dospějí tam, abych tě požíval? kdy bude Bůh mým majetkem, v němž všecko naleznu? Ó věčná říše nebeská, kde jest pokoj, který převyšuje každé pomýšlení, kde duše vyvolených odpočívají od svých bojů ve svatém patření na Boha, v nevyсловné blaženosti!«

Popatřme však ještě na slavný odchod našeho Spasitele, který ukázal, jaký bude i jednou odchod náš k nebeskému Otci po skvělém vítězství. Žalmista Páně v prorockém duchu viděl tu slávu a volá: »Pozdvihněte, knížata, bran svých, a vyzdvihněte se brány věčné, ať vejde král slávy. Kdo jest ten král slávy? Hospodin silný a mocný, Hospodin mocný v boji.« (23, 7.)

Také nám otevrou se brány nebeské, bude-li dána odpověď, že jsme vítězi mocnými, že odcházíme ze světa po boji těžkém, po vítězství slavném.

Poznali jsme, že boj na světě jest nevyhnutelný, že boj trvá až do smrti, ale porovnán s věčností že trvá přece jen krátce, ba že může trvati i jen na krátkou chvíli; poznali jsme zbraně k tomu boji, modlitbu a bdění; známe i způsob, jak zbraní užití třeba, útekem před nebezpečím, kde možno se vyhnouti, a statečným bojem, kde vyhnouti se nemožno. Poznali jsme to vše ze slov a příkladu našeho Spasitele na hoře Olivetské.

Nuže tedy, cvičme se v tom za svého života, čemu jsme se v této škole naučili, a dosáhneme téhož ovoce tohoto boje, posilu s nebe, vítězství a slávu nad nepřáteli a blaženost věčnou na nebi, poslední to cíl, jediné přání každé křesťanské duše.

Nebe nedosáhneme pouhým vzdycháním a touhou, ale musí býti vybojováno. Učedníci Kristovi, kteří jeho slávu viděli, byli by rádi hned za ním kráčeli; hleděli toužebně k nebi; ale dva andělé vytkli jim tuto nečinnost, řkouce: »Muži galilejští, co stojíte hledíce do nebe? Tento Ježíš, kterýž vzat jest od vás do nebe, tak přijde, jak jste jej viděli jdoucího do nebe.« (Sk. ap. 1, 11.) Co tu stojíte? chcete-li býti jeho učedníky, musíte jako on trpěti, bojovati, vítěziti a pak teprve vejíti do slávy věčné. Přijde Ježíš opět ve slávě, aby veřejně odvedl do slávy své, kteří věrně za ním kráčeli, a zavrhnul ty, kteří se zpronevěřili. — Co máme činiti, drazí křesťané?

Padněme na kolena se svým trpícím Spasitelem a zvolíme: »Nejlaskavější Ježíši, patřili jsme po celou dobu postní na tvůj krvavý zápas na hoře Olivetské, viděli jsme tvé vítězství, poznali tvou odbodlanost a neohroženost:

Dej nám té milosti, abychom učinili, co ty jsi vykonal; vyplnili, co jsi nám přikázal; abychom jednou po šťastném boji a úplném vítězství dosáhli slávy věčné a velebili s tebou za to Boha Otce na věky věkův.« Amen.

LISTY HOMILETICKÉ.

Na slavnost Zvěstování Panny Marie.

Kde archanděl Gabriel Pannu Marii pozdravil?

Napsal Dr. Karel L. Reháček.

1. Vydáme-li se na cestu z Jerusalema směrem severním, jest nám kráčetí krajinou hornatou. Asi za tři dny chůze přichází se k městečku, jež vystavěno jest na výběžku hory do údolí, a slove v mluvě básníků »Květina Galileje«, v řeči obyčejných smrtelníků ale N a z a r e t.

Městečko Nazaret bylo od nepaměti úplně bez významu. Proto, když přišel apoštol Filip ku svému bratru Bartoloměji, a zvěstoval jemu v radostném nadšení: »Nalezli jsme Messiaše; jest to Ježíš z Nazaretu«, řekl jemu Bartoloměj pohrdlivě: »Zdaliž může cos dobrého vyjít z Nazaretu?«

Proslaveným stal se Nazaret teprve od doby, kdy v něm archanděl Gabriel zvěstoval Panně Marii, že se stane matkou Messiašovou. Později, když se sv. Rodina vrátila z Egypta, žila tu v Nazaretě; Pán Ježíš byl tu poddán pěstounům svým, pomáhal jim při pracích jejich a prospíval věkem i moudrostí, před Bohem i před lidmi jakožto člověk. Z Nazareta vykonal pout do Jerusalema jakožto pacholík dvanáctiletý. Odtud vysoupil v třiceti letech, kdy i jiní muži stali se učiteli v národu israelském, jakožto učitel. Když pak prohlásil se za slibovaného Messiaše, vyvedli ho Nazaretští na skálu, na které město jejich bylo vystavěno, a chtěli ho odtud zrádně vrhnouti do propasti; on však jím tehdy ušel, poněvadž nepřišla ještě hodina jeho, kdy chtěl za spasení naše smrt podstoupiti.

2. Místo, kde sv. Rodina žila i působila, bylo vyznavačům Páně vždy milé i vzácné. Hned po seslání Ducha sv. proměnili skromný příbytek Panny Marie ve svatyňku, kterou sv. Petr vy-

světil, a v které sám první obět mše svaté sloužil. Sv. Lukáš ale pro svatynku tu zhotovil kříž s Ukřížovaným a sošku Panny Marie s děťátkem, z dřeva cedrového, jak se tam posud nachází.

Ve stoletích VII., VIII. a XIII. svatyně ta mnoho utrpěla od nepřátel svaté víry, zároveň i s celým městem Nazaretem: avšak v posledních dobách město opět se povzneslo, tak že čítá za dob našich asi 6000 obyvatelů, z nichž dvě třetiny jsou křesťané, ostatní ale mohamedáni.

Za dob našich jest v Nazaretě nad místem, kde anděl Páně zvěstoval Panně Marii, kostel »Zvěstování« zvaný, a při něm klášter františkánů. Pak jest tu opodál kostela kaple sv. Josefa, na místě, kde světec ten míval svou dílnu; a konečně jest tu kaple s mramorovým stolem, za nímž seděl Pán Ježíš s apoštolý, když si je byl sem do Galileje po svém vzkříšení pozval.

V kostele Zvěstování Panny Marie vchází se pod hlavním oltářem po schodech dolů do zvláštní kaple, na místo, kde se byl právě archanděl Gabriel přeblahoslavené Panně zjevil. Tam, kde Gabriel stál, jest mramorový oltář a pod ním nápis »Zde slovo tělem učino jest«. Nad tímto místem býval jindy domek, v němž přeblahoslavená Panna přebývala, když poselstvím andělským poctěna byla. Vedle domku pak byla jeskyně, jež s ním spojena byla, a část příbytku Bohorodičky tvořila. O něco níže odtud jest jiná jeskyně, kde měla sv. Rodina kuchyni.

3. Avšak domek Bohorodičky samotný není více na svém místě. Co o případu tom podivuhodném napsáno, naplňuje tlusté knihy. Z těch uvádím krátce jen toto: V XIII. století upadla celá sv. země pro zpronevěru a veliké hříchy, z trestu od Boha, pod moc zlých Turků, kteří křesťany bez milosrdenství týrali, a svaté památky jejich ničili. Ale posvátný domek vzal Bůh sám v ochranu způsobem zázračným, aby zneuctění ušel. Dal ho totiž přenést od andělů v noci z dne 9. května na 10. r. 1291, a sice nejprve do Dalmacie; roku pak 1294 dne 10. prosince do Itálie, nedaleko námořního města Ankony, a usaditi tam na pahorku, porostlém vavříny a proto laureatum latinsky, aneb Loretto vlašsky nazvaném. A tam stojí posvátný domek posud, a sice uprostřed velkolepého chrámu, jenž nad ním byl vystavěn, a uprostřed lidnatého města Loretta, jež kolem světoznámé svatyně té povstalo.

Toto přenesení sv. domku přes dálné moře bylo by věru k neuvěření, kdyby Bohu všemohoucímu vůbec něco nemožným bylo. Ale že se to přenesení skutečně stalo, o tom máme nejbědlivější šetření úřadů duchovních i světských, zejména i samé Stolice apoštolské. Množství svědků bylo pod přísahu vzato; a ti vypovídali, kterak domek náhle v noci r. 1291 s místa svého zmizel; kterak viděli přenášeti ho v povětří od andělů. Byly měřeny rozměry jeho základů v Nazaretě i Lorettě; zkoumáno bylo zdivo na obou místech; vysláni byli vyšetřující soudci do Nazareta i do Loretty; a jednomyslně seznáno, že posvátný

doměk v Lorettě totožným jest s oním, jenž r. 1291 zmizel z Nazareta. Následkem toho ustanovila církev svatá i zvláštní svátek »Přenesení sv. domku«, a sice na den přenesení jeho do Loretta, totiž na den 10. prosince.

Sv. doměk ve svatyni loretánské obložili ctitelé mariánští zevnitř bílým mramorem, do něhož vytesány jsou obrazy proroků, o Bohorodičce předpovídajících. Uvnitř jest sv. doměk ale posud tak, jak sloužíval za příbytek sv. Rodině.

Ku podobnosti jeho jsou leckdes vystavěny domky loretánské, jako příkladně při klášteře kapucínů na hradě pražském. Tam stojí uprostřed ambitů, v nádvoří. V Lorettě ale sv. doměk jest ve vechrámu samém, jenž jest zároveň chrámem biskupským; a při něm jsou i kláštery kapucínů, minoritů a augustiniánů.

4. Nejpádnější svědectví ale o tom, že sv. doměk z Nazaretu skutečně do Loretty v Itálii byl přenesen, vydává Bohorodička sama, a sice tak, že v tomto domku svém v Lorettě ctitelům svým nesčíslných milostí pro duši i pro tělo prokazuje. Tak se i stalo, že při častých pobožnostech každodenních nanesen bývá do sv. domku prach, jenž pak i na sošce Bohorodičky se usazuje. Ctitelové její každého večera tedy ji oprašovali a při té příležitosti zároveň střídavými modlitbičkami ji oslavovali. Tyto krátké oslavy shrnuty jsou nyní v modlitbu, kterou i my se modlíme a nazýváme litaní loretánskou.

Pro nesčíslné milosti, jež ve svém domku Panna a Bohorodička Maria svým ctitelům udílela, hleděli ti se jí zase odvděčiti skvostnými dary. Tak se stalo, že když revolucionáři francouzští r. 1798 Loretty se zmocnili, mohli tam uloupiti za 90 millionů franků darů, Bohorodičce tu věnovaných. A za dob našich jest tam opět milodarů v ceně millionů.

I prokazuje tu Bohorodička milosti zvláště ctitelům svým upřímně pokorným. Čím kdo pokornější, tím jí i milejší, kteráž když za Matku boží a tak i za královnu celého dvorstva nebeského byla vyvolena, prohlásila v nejhlubší pokoře »Aj, já dívka Páně! Staniž mi se podle slova tvého!«

Pamatujeme na to tajemství denně třikrát; když se zvoní ku klekání, modlíme se »Anděl Páně«. Tak vždy i stavíme jméno Panny Marie podle jména Pána Ježíše, jenž se pyšným protiví, ale pokorným dává milost!

Zadívejme se nyní v duchu i do Nazaretu, i do sv. domku v Lorettě, kde slovo tělem učiněno jest, a učme se pokoře, hluboké pokoře, s kterou snášeti máme všechny příhody života, ve všech do vůle boží se odevzdávající. Učme se ale zejména i pokoře ku poznání svých hříchů i nedostatků i ku hodnému přijetí svátostí. Čím více se pokořovati budeme před Bohem, tím výše i jednou od něho povýšeni budeme při smrti. Amen.

Zvěstování Panny Marie.

Andělské poselství.

»Poslán jest anděl Gabriel . . . ku
panně, a jméno panny (bylo) Maria.«
Luk. 1, 26. 27.

Slavný jest dnešní den v dějinách lidstva, ano, tvoří stěžejný bod, kolem kterého se všechen čas točí, vždyť počítáme roky po narození Pána Ježíše.

Narození Pána Ježíše bylo zvěstováno dnešního dne Panně Marii andělským poselstvím, jež nám sv. Lukáš vypravuje. Jak ctihodné, jak významné jest toto vypravování! Odkud to mohl sv. Lukáš lépe se dovědět nežli z úst samé Panny Marie, která jest středem celého dnešního vypravování? Vždyť nikdo nebyl svědkem tohoto tak důležitého příběhu, při němž byl základ položen k našemu spasení, nikdo při tom nebyl než anděl Gabriel a Panna Maria. Ona také byla jediná, ale také úplně dostačující svědkyně rozmluvy, kterou měla s poslem božím.

Protož budeme o evangeliu dnešního svátku uvažovati ke cti a chvále Rodičky boží a k našemu prospěchu. Tři věci při tom vyžadují naší pozornosti:

1. poslání anděla Gabriela;
2. poselství andělovo a
3. přijetí tohoto poselství.

Prosme Rodičku boží, aby nám na Bohu vyprosila milost, abychom hluboký význam dnešního evangelia řádně pochopili, abychom vždy horlivěji ji následovali a vždy její přímlyvy hodnější byli. Plni uctivosti pozdravujeme ji s andělem Gabrielem: »Zdravas Maria, milosti plná.«

P o j e d n á n í.

I.

V dnešním evangeliu má téměř každé slovo hluboký význam. »Za onoho času poslán jest anděl Gabriel.« (Luk. 1, 26.) »Nyní jest čas příjemný, a, nyní den spasení« (II. Kor. 6, 2.); nyní přišla plnost času, ve které Bůh nad lidmi slitovati se a jim Syna svého ke spasení seslati chtěl. (Gal. 4, 4.) Dříve však nežli Syn boží úřad svůj vykupitelský nastoupil, dříve nežli se s lidskou přirozeností zasnoubil, chtěl Bůh s lidstvem o této smlouvě milosti vyjednávati. Proto poslal anděla Gabriela. Sv. Bernard (Sermo I. super Missus est 2.) praví: »Nemyslím, že tento anděl byl z nižších andělů — to vychází na jevo z jeho jména, to znamená: síla boží.« Měltě poselstvím svým započítí dílo, které jako žádné jiné moudrost a moc boží zjevuje, totiž spasení. Tímto dílem vykoupení měl býti hřích přemožen milostí boží, lest ďablova přemožena moudrostí boží, lidská slabost mocí boží.

Také se důstojnost tohoto anděla tím ukazuje, že nebyl poslán, jak obyčejně se děje, vyšším andělem, nýbrž Bohem samým. Proto připojuje evangelista: poslán jest od Boha, snad také proto, aby se nemyslilo, že Bůh, dříve než Panně Marii poselství poslal, někomu jinému mimo anděla Gabriela úmysl svůj zjevil. (Sv. Bernard tamtéž.)

Jaké to vyznamenání pro anděla! Než nebyl již před několika sty lety povolán k Danielovi, aby tomuto prorokovi ukázal čas, v kterém Kristus, vévoda (Daniel 9, 25) přijde a zemře, aby konec vzal hřích, a shlazená byla nepravost, a přivedena byla spravedlnost věčná, a aby se naplnilo vidění i proroctví (Daniel 9, 24.)? Nebyl-li to Gabriel, který zvěstoval Zachariášovi narození předchůdce Páně, sv. Jana Křtitele? Tak se nám jeví Gabriel jako onen posel boží, o němž Bůh u proroka Malachiáše (3, 1.) dí: »Aj, já posílám anděla svého, a připraví cestu před tváří mou.«

Kam byl anděl poslán? Nikoli do některého velkoměsta, v němž bohatství a rozkoš o přednost zápasí, nýbrž do Nazareta, malého, k tomu ještě opovrhovaného města galilejského. A zde to opět není nejvznešenější dům, nýbrž malé, skrovné obydlí. »Neurozené světa a potupené vyvolil Bůh, a to co není, aby to, co jest zkazil.« (I. Kor. 1, 28.)

To má pro nás veliký význam. Milost vykoupení hledá malá, pokorná srdce; pyšné, naduté, sobě postačující, bohaté duchy pouští prázdné (cf. Luk. 1, 53.), neboť Bůh se pyšným protiví, pokorným pak dává milost svou. (I. Petr 5, 5.)

Jestliže pak člověk milost s pokorným srdcem přijímá, pak se stává srdce jeho pravým Nazaretem, t. j. květinovým městem, ve kterém nejkrásnější ctnosti pučí, rozkvétají a ovoce přinášejí, které krásou svou oko boží k sobě vábí a vůně dobrého příkladu povznáší a v dobrém utvrzuje všechny, kteří jsou svědky tohoto ctnostného života.

Pravá zázračná květina, jediná svého druhu, kvetla tehdy v Nazaretě. Byla to panna zasnoubená muži, kterémuž jméno bylo Josef, z domu Davidova, a jméno panny (bylo) Maria. (Luk. 1, 27.) K této panně byl Gabriel poslán.

Kdo jest tato panna, která tak vysoko stojí, že Bůh sám jí poselství posílá a to nikoli skrze člověka, nýbrž skrze vznešeného nebeštana?

Nemnoho nám praví evangelista o Marii. Ukazuje na její rod, když mluví o jejímu zasnoubení s Josefem, který pocházel z rodu Davidova. Dává jí čestné jméno »panna«. Také nepotřebujeme více věděti. Toto označení ve spojení s jménem Maria obsahuje všechno, co můžeme říci o čistotě, nevinnosti, milosti, ctnosti a nábožnosti.

Maria není panna, jako tisíce jiných, které příkladu jejího následují; jest panna ve výjimečném smyslu, jest první, která panenství své Bohu obětovala. Jest vzorem vši čistoty, učitelkou,

královnou, pannou všech panen, jak ji v loretánské litanii pozdravujeme.

Učí panny po ničem jiném nebažiti než aby se Bohu líbily (I. Kor. 7, 32.) a nikoli lidem. Učí panny, aby tak srdce své ostříhaly, aby milovaly jenom Boha, vše ostatní pak v Bohu a pro Boha. Učí panny, aby bedlivě bděly, se modlily, bojovaly, aby byly svaté na těle i na duši (I. Kor. 7, 34.)

Ale nejen panny, nýbrž i všichni křesťané mají se učit od Marie. Chceš li, aby i tebe andělé navštívili a rádi tobě na blízku prodlévají — a přeče vš, že jsou všichni andělé služební duchové, posláni k službě pro ty, kteří obdrželi dědictví spasení (Žid. 1, 14.) — potom musíš také čistoty dbáti, hříchu se varovati, vášně své přemáhati, milost si zachovati, ctnost konati a tak Nejvyššímu neposkvrněným tělem sloužiti a čistým srdcem se zalíbiti. (Orat. post. Lit. O. SS.) Pak jest srdce tvé Nazaretem, kam Bůh sestupuje, aby si tam přibytěk vyhledal. Pak si zachováš srdce své čisté a jemné, aby slyšelo tajemné volání anděla strážce.

II.

Než poslyšme poselství, které anděl Panně Marii přináší!

Uctivě se přibližuje k ní, která byla za hodnou uznána obdržeti nebeské poselství. Nebeský posel počíná:

Zdrávas, milosti plná, Pán s tebou, požehnána jsi mezi ženami. (Luk. 1, 28.) Zvláštní oslovení, vznešený pozdrav! Zdrávas, milosti plná! Bůh si tě oblíbil. Na tobě jeho vševidoucí oko nevidí poskvrny, nýbrž jen milost, žádný hřích, nýbrž jen svatost, žádnou vinu, nýbrž jen ctnost. Máš milost, nikoli obyčejnou milost, nýbrž plnost milosti. Proto pozdravena budiž od Boha, pozdravena ode všeho stvoření!

Ovšem jest to dílo boží, že jsi tak milosti plná, neboť Pán s tebou. Bydlí v tobě, jako ve svém chrámě. Pán s tebou, neboť celá tvá mysl směřuje k němu. Pán s tebou, neboť on řídí tvé celé jednání a žehná mu; vždy a všude jest tvůj pomocník, tvůj ochránce. Ať přijde cokoli, neboj se, neboť je Pán s tebou.

Požehnána jsi mezi ženami. Na tebe nepřešla kletba, kterou stížena byla Eva a skrze ni všechny dcery její pro hřích, spíše plnost požehnání božího v tak bohaté míře na tebe sestoupila, že od tebe všechno požehnání na celé lidské pokolení se rozšíří. Neboť ty jsi »studnice zapečetěná« (Píseň Šalom. 4, 12.), z níž »vody s radostí vážiti budeme«. (Is. 12, 3.) Proto zdrávas, milosti plná!

»Aj, počneš v životě a porodíš syna a nazveš jméno jeho Ježíš. Toť bude veliký a Syn Nejvyššího slouti bude, a dá jemu Bůh stolici Davida, otce jeho, a kralovati bude v domě Jakubově na věky, a království jeho nebude konce.« (Luk. 1, 31.— 33)

To jest poselství, které jí anděl na rozkaz boží přináší. Ohlašuje jí, že ji Bůh vyvolil za matku Syna nejvyššího, za Rodičku boží. Nyní zaslíbení boží mají se splniti a ty, Marie, jsi

ona panna, kterou Isaiáš viděl a lidu ohlašoval, ona panna, která počne a porodí Syna, který lidem spasení zjedná. (Is. 7, 14.) Máš nám dáti toho, v němž »Bůh s námi jest« (ib.), ty máš nám přinéstí Vykupitele, neboť Syn tvůj slouti bude Ježíš a Spasitel.

V pravdě, našla jsi milost u Boha! Jak milostivé jest vyvolení tvé, jak vznešená jest důstojnost tvá! Matka boží! Jsi povznesena nade všechny tvory až k trůnu Nejvyššího. Nalezla jsi milost u Boha. Všechny milosti, které ti doposud propůjčil, byly jen přípravou na toto vyznamenání. Ten, který vše učinil, chce býti synem tvým, ten, který všechno zachovává, bude tvou pomoc vyžadovati. Ten, kterému se všichni andělé boží klanějí (Hebr. 1, 6.), bude tě matkou nazývati a ty k němu s věčným Otcem řekneš: »Syn můj jsi ty.« (Žalm 2, 7.) Ten, kterého nebe a země obsáhnouti nemohou, bude v životě tvém a v náručí tvém spočívati. Syn Nejvyššího, který nade všemi národy žezlo milosti své a spravedlnosti své drží, král, který nebe a zemi řídí od věků na věky (Introit. Miss. vot. de B. M. V.), bude s tebou chudobu a ponížení sdíleti. Ten, jehož pokynu vše poslouchá, bez jehož vůle ani vlas s hlavy nepadne, bude tobě poddán. Na něho máš všechna práva mateřská. Ano, nebeský Otec ti postupuje právo dáti mu jméno. Nazveš jméno jeho Ježíš, to jest Spasitel. On vysvobodí lidské pokolení od hříchu, vykoupí je od trestu, otevře mu opět nebe. A ty mu dáš, čím by nás vykoupil. Neboť k tomu potřebuje těla a krve. Obojí mu dáš, proto budeš jeho matkou a pomocnicí při vykoupení lidí, aby skrze tebe všichni milost našli, o kterou je Eva připravila, život, o který je prarodiče oloupili. Proto zdrávas, milosti plná, Matko boží, příčinu naší radosti, archo úmluvy, bráno nebeská, útočiště hříšníků! (Loret. litan.)

Učte se, křesťané, od anděla Marii pozdravovati, Marii uctívati! Následujte uctivost andělovu, který pln skromnosti přistoupil k té, kterou Bůh tak vyznamenal! Když se k pozemským velíkánům s jakousi ostýchavostí přibližujeme a hledíme, abychom chováním svým, řečí svou nikde nenarazili, jaká uctivost náleží té, kterou sám Bůh tak vyznamenal, anděl tak ctil! A právě láska k Panně Marii má nás pobádati uctivost jí prokazovati tím spíše, když v ní Synu božímu holdujeme. Proto nepřestávejte Marii uctívati, o jejích milostech uvažovati, její vyvolení obdivovati, její důstojnost velebiti, její ctnosti následovati, o její příměluvu prositi. Pak se vám ukáže jako vaše matka, jako »Matka božské milosti« (Litan. loret.) jejíž proud vám milostivou rukou zprostředkuje, abyste na vlnách této živé vody, stékající do života věčného (Jan 4, 14) přeneseni byli na břeh blaženosti, kde požívati budete ovoce vykoupení.

III.

Máme zodpověděti ještě třetí otázku: Jak Maria toto andělské poselství přijala?

Zcela jinak než jak obyčejně lidé radostné zprávy a čestná sdělení přijímají. Evangelista vypravuje: Kterážto uslyševši zkmoutila se nad řečí jeho a myslila, jaké by to bylo pozdravení. (Luk. 1, 29.) Svatý Ambrož krásně vykládá příčinu, proč se Maria zkmoutila: Poznej zde pannu, poznej ji na její mravopočestnosti, poznej ji na její rozmluvě, poznej ji na tajemství Panny mají býti v bázni, mají se třásti, když muž k nim vejde, mají se ostýchati jeho oslovení. Panna má býti samotná uvnitř domu, aby ji žádný muž neviděl a jen anděl ji našel. Samotná má býti bez druhů, samotná bez svědků, aby se neslušným slovem nepokazila, ale andělem pozdravena byla. Uč se, panno, vyhýbati se lehkomyšlným řečem, když se Maria při pozdravení andělským zkmoutila. (Ambr. Exp. in Luc. lib. II 8.)

Ano, křesťanské panny, chcete-li ctnost, milost, čest u Boha i u lidí si zachovati, vyhýbejte se co možná obcování s lidmi. Tobě, panno, tobě, hospodyně, náleží domácnost. Nikoli na ulicích, na náměstích, na zábavních místech naleznete prospěch svůj a dojdete cíle svého. Cíl váš jest věčná blaženost; té dojdete, když se budete vyhýbati nebezpečím hříchu. Panna, která se ráda ukazuje, příliš volné obcování s osobami druhého pohlaví miluje, pochlebenství ráda poslouchá a při dvojsmyslných řečích se nerdí, ztratila nejkrásnější lesk ctnosti a není od záhuby daleká. Panna především, která pokory postrádá, která jest pyšná na své přednosti a proto si na nich příliš zakládá, ztratila nejmocnější oporu své čistoty. Pokora chrání mravopočestnost a mravopočestnost chrání opět pokoru.

Nikoli při pohledu na anděla, nikoli nad postavou andělovou, nýbrž nad jeho řečí se zkmoutila. Zkmoutila se, ale nebyla pomatená, praví sv. Bernard (super Missus Hom. III. 9.), neboť ihned myslila, jaké by to bylo pozdravení. Že se zkmoutila, svědčí o její panenské nesmělosti, že nebyla pomatena, o její statečnosti, že mlčela a přemýšlela, o její opatrnosti. Neboť věděla opatrná panna, že se zlý duch často přeměňuje v anděla světla; a proto že byla pokorná a opatrná a nic podobného od svatého anděla neočekávala, proto přemýšlela, jaké by to bylo pozdravení. Jak může anděl takto mluvit? myslí si; jak přicházím k tak veliké cti, že anděl ke mně přichází a tak neslýchaně mne pozdravuje? Maria nevidí v sobě než tvora božího, který sám ze sebe nic není, ze sebe nic nemá, ze sebe nic nedovede. Jak to přijde tedy, že mne Bůh tak vyznamenává, anděl mne tak pozdravuje?

Tu pohlédl anděl na pannu, a když snadno uhodl, že o rozličných myšlenkách uvažuje, obdivuje její pokoru jako její opatrnost, těšil ji v její úzkosti, posiloval ji při jejích pochybnostech a oslovuje ji důvěrně jménem, odňal jí pln dobrotivosti bázeň. Neboj se, Maria, neboť jsi našla milost u Boha. Zde není podvodu, zde není klamu. Žádného nebezpečí, žádné lsti není ti třeba zde se obávati. Nejsem člověk, jsem duch, anděl boží a nikoli posel zlého ducha. Neboj se, Maria, neboť jsi našla milost

u Boha. Kdybys věděla, jak velice se líbí Nejvyššímu pokora tvá, jak vysoko tě cení, nepokládala bys se za nehodnou, že tě anděl oslovuje a tobě holduje. Jak můžeš říci, že ti nepatří osvědčení milosti od anděla, když jsi milost našla u Boha. Jakou milost? Pokoj mezi Bohem a lidmi, zničení smrti, obnovení života. To jest milost, kterou jsi našla u Boha. A to ti bude znamením: Ať, počneš a porodíš syna a nazveš jméno jeho Ježíš. Nuže poznej, ó moudrá panno, že jména zaslíbeného Syna, jak velikou a jak zvláštní milost jsi u Boha našla. (Sv. Bern. Hom. III super Missus est 10.)

Ano, kdo by mohl na takovou milost mysliti, kdo takovou důstojnost vymysliti, jaká se těmito slovy Panně Marii nabízí? Má vystoupiti na výši cti, má býti Rodičkou boží. Není mezi lidmi vyššího povolání, vyšší důstojnosti, větší milosti.

Když jsou pochybnosti odstraněny, když je jí vůle boží oznámena, dá ráda své svolení? Kdo by se měl zdráhati taký milostný dar přijmouti, ano, kdo by se směl odvážiti takové významání odmítnouti, když jest vůle boží, aby je přijal? Smí otáletí s přijetím, když »Bůh veselého dárce miluje« (II. Kor. 9, 7) a když dle slov sv. Ambrože (Expos. in Luc. II. 19.) milost Ducha sv. žádného dlouhého otálení nezná?

Slyšte a divte se! S nevýslovnou důstojností pohlíží pokorná panna na posla božího a klade jemu a skrze něho Nejvyššímu otázku: »Kterak se to stane, poněvadž muže nepoznávám?« Zaslíbila jsem Bohu panenství své, jak si toho žádá. Dal mi snoubence, ten jest ochránce panenství mého. Panenství se nechci vzdáti. Jest sice u proroka psáno: Hle, panna počne a porodí syna. Věřím tomu, poněvadž to praví Bůh, věřím, co mi pravíš, ale nechápu to. Řekni tedy, kterak se může státi, abych byla Matkou boží, když nesmím přestati býti pannou?

Jaká láska k panenství vychází z této otázky! Jaká oddanost vůči Bohu, kterému chce úplně náležeti! Jako panna náleží nedílně Bohu a jemu chce náležeti pro čas a věčnost. Jest to jakoby za přijetí nejvyšší důstojnosti ještě odměnu požadovala, neslýchaný zázrak, aby jí Bůh k radosti matky ještě čest panenství přidal (Antiph. II. ad Laudes Nativ. D. N. J. Ch.).

Anděl se dívá takové čistotě, také výši ctnosti. Tu nemůže s výkladem otáletí. Dává rozhodnou odpověď: »Duch sv. sestoupí v tebe, a moc Nejvyššího zastíní tebe, a protož co se z tebe svatého narodí, slouti bude Syn boží.« Staneš se matkou nikoli z krve, ani z vůle těla, ani z vůle muže, nýbrž z vůle Boha, působením Ducha sv. Moc Nejvyššího zastíní tebe. Jako Bůh v tajemném oblaku archu úmluvy zastiňoval a z ní k lidem mluvil, tak se v tobě uskuteční podivuhodné tajemství, známé jen troj-jedinému Bohu a tobě, nevyrovnatelná panno. A i tobě se z tohoto podivuhodného spojení dostane slovo boží, nikoli abys je ušima slyšela a v srdci pochopila, nýbrž ve svém nejčistším lůně máš slovo boží přijmouti a tělem přioděti. Proto není se ti obávati

o panenskou mravopřestnost, o tvou panenskou neporušenost. Bůh učiní na tobě zázrak, který bude jenom na tobě způsoben. Staneš se matkou mimo zákony přirozenosti, staneš se matkou a zůstaneš pannou. »Neboť nebude nemožné u Boha žádné slovo.« A i ty máš dostati znamení: Příbuzná tvá Alžběta počala také ve svém stáří a již šestý měsíc jest šťastná v očekávání porodu svého. Proto neboj se, Maria, neboť jsi našla milost u Boha.

A nyní, milí křesťané, přichází rozhodný okamžik. Slyšte to, nebesa, a div se, země! Panna otvírá ústa a dí: »Aj, já dívka Páně, staniž se mi podle slova tvého.«

Nikoli přílišná radost hýbe srdcem Panny Marie, nikoli, pokora, veliká pokora panuje v srdci její a řídí její jazyk. Anděl pozdravuje Marii jako milosti plnou, na níž Bůh ukazuje poklady své moci a dobrotivosti. Ona však se vidí jen v nízkosti dívky Páně. Maria jest vyvolena za matku Páně, chce sama však býti jen jeho služebnicí. Kdo by byl jako ona pochopil ono slovo: »Čím jsi větší, tím více sebe ponižuj ve všech věcech, a nalezněš milost před Bohem.« (Sirach 3, 20.)

Maria postupuje skrze důstojnost Matky boží k důstojnosti královny nebe a země, ona však čest svou hledá v tom, že jest dívkou Páně.

Staniž se mi podle slova tvého! Co Bůh chce, chci i já, ne pro čest, nikoli pro prospěch, nikoli pro odměnu, nýbrž proto, že to Bůh chce. A když Maria takto promluvila, stal se veliký zázrak vtělení Syna božího. »Slovo tělem učiněno jest a přebývalo mezi námi.« (Jan 1, 14.) Maria jest nyní Matkou boží, pohřbená v uvažování a klanění se Synu božímu, který se nyní i jejím Synem stal.

Milí křesťané! Poklekněme v duchu a klaňme se s Marií vtělenému Synu božímu. Uctívejme toto nepochopitelné tajemství ponížení Syna božího. Děkujme mu za jeho blahosklonnost, neboť »pro nás lidi a pro naše spasení sestoupil s nebes«. (Symb. Nic. Const.)

Ale ctěme také Pannu Marii, Matku boží. Blahořečte jí k jejímu vyvolení a přede vším, že se hodnou učinila tohoto vyznamenání. Již dávno před tím, než tělesně Syna božího počala, počala ho duševně. Málo by jí bylo prospělo býti tělesnou Matkou Syna božího, kdyby jí nebyla bývala také dle duše. Neboť v první řadě jí platí chvála Páně: »Ovšem blahoslavení, kteří slyší slovo boží a ostříhají ho« (Luk. 11, 28.). Slyšela slovo boží, které jí anděl zvěstoval, a ostříhala ho, sklánějíc se pokorně před vůlí boží.

Tak máme i my činiti. Když slovo boží s vírou slyšíme, počínáme Syna božího duchovním způsobem v srdci svém. Když o něm v srdci uvažujeme, tvoří se Kristus v nás. Když je skutkem vykonáme, rodí se v nás Kristus. Když se vynasnažujeme zachovati si milost a v dobrém pokračovati, Kristus v nás roste. Když se dle příkladu jeho řídíme, roste v nás Kristus a jest v pravdě naším Vykupitelem. Proto budiž nám životním heslem

ono věčně požehnané slovo, které Syna božího na zem přivedlo: »Staniž se mi podle slova tvého.« Přináší horlivost pro povinnost, zmužilost v pokušení, útěchu v utrpení, vede k blaženosti. Amen.

Dle M. Plattnera *Jan Nep. Jos. Holý*, O. Praem. farář v Holišově.

Na Veliký pátek.

Co nás pobízí k milování Pána Ježíše ?

Napsal Dr. Karel L. Řehák.

1. Spasitel do hrobu položený svědčí o tom, že nemohla zloba lidská dále pokročiti, nežli pokročila, když svého největšího dobrodince a divotvorného přítele přivedla až ku smrti nejbolestnější a nejpotupnější na kříži!

Ale ani láska boží nemohla dále jíti, nežli šla, když Bůh Otec vydává jednorozeného Syna svého, sobě rovného Boha za spásu hříšných lidí; a když tento Syn boží, nejsvětější, nejnevinnější obětuje se ve smrti nejhroznější, aby sám rozhněvaného na nás Otce svého usmířil, a nebe, hříchem zavřené, opět nám otevřel.

A nepochopitelná, nesmírná, božská láska tato Syna božího k nám ubohým hříšníkům neskončila se obětí smrtí jeho na kříži. On u večer před svou hroznou smrtí, na paníátku oběti své, zanechal nám tělo své za pokrm, a krev svou za nápoj, a slíbil (Jan 6.), »kdo jí mé tělo, a pije mou krev, přebývá ve mně a já v něm; a já ho vzkřísím v den nejposlednější!«

Lásku jeho abychom vždy na paměti měli a ji opět láskou upřímnou opláceli, k tomu nabádají nás:

- a) poslední slova jeho před smrtí; i
- b) znamení, jež se při ní stala.

2. A jaká byla slova Páně před obětí smrtí jeho za nás?

Řekl:

- a) »Bože můj, Bože můj, proč jsi mne opustil?«

Konče utrpení své za nás, poukazuje slovy těmi, jak hrozným ono bylo! Pán Ježíš má na kříži všechny svaly v těle protrhané, údy z kloubů vytržené, celé tělo strašně rozedrané, a duši přesycenou posměchy i rouháním hříšníků. Opuštěn od svých přátel žádá Otce svého za spravedlnost!

Jestliže však božský Mistr náš umírá beze vsí útěchy na kříži, dává nám naučení, abychom i my utrpení svá z lásky k němu snášeli trpělivě i odevzdaně; a proto abychom nereptali, když se nám vše dle vůle naší nedaří!

- b) Pán Ježíš zvolal: »Žíznil!«

Žíznil ovšem dle těla, jež v mukách přehrozných jako v ohni palčivostí se stravovalo. Avšak ještě více žíznil v duši své po

spáse hříšníků; přál si, aby nikdo z hříšníků nezahynul, když tak veliké oběti pro ně přináší.

Kdo by žíznivého Spasitele nenapojil? Ano, toho on si také žádá! I odnímá mu žízně šírající, když kdo v pravdě o nápravu života svého se přičiňuje, a milostí, jím mu získaných a nabízených, ku svému ospravedlnění v pravdě užívá. Kdo ale tak nečiní, nechává Spasitele dále žízniti, vydává sebe sama v nebezpečí, že jednou pro nekajcnost svou žízniti bude v pekle s nelítostným bohatcem, o němž vypravuje Spasitel.

c) Pán Ježíš prohlásil: »Dokonáno jest!«

Ano, dokonal dílo své! Země kletby zbavena, hlava bada pekelného potřena, obět smírná na Golgotě dokonána, člověk vykoupen, a nebe mu otevřeno.

I my máme jeden každý v stavu svém úkoly, od Boha na nás složené, věrně, bohubilbě konati, abychom na konec života s důvěrou v zaslíbení boží mohli s radostí zvolati: Pane, vše jsem věrně vykonal, a pospíchám k tobě pro korunu odplaty, kterou jsi svým věrným služebníkům slíbil; ale tím hojnějšího uznání očekávám od otcovské ruky tvé!

d) Pán Ježíš před skonáním svým pronesl ještě slova oddanosti: »Otče, v ruce tvé poručím ducha svého!«

Prohlásil tak neskonalou lásku i odevzdanost Otci svému. I dal nám tak naučení, bychom i my na dobrou smrt se připravovali; a duši svou Bohu odevzdávali vždy v životě, před spánkem i před smrtí, a tak i na věčné obcování s Bohem Otcem pamatovali.

Pak Pán Ježíš naklonil hlavu svou a vypustil duši.

3. Avšak i když Spasitel přestal na kříži mluvíti, nepřestal přece novými způsoby nás povzbuzovati, abychom lásku jeho spláceli láskou! K té nabádají nás také znamení, jimiž smrt svou oslaviti ráčil.

A co se stalo?

a) Při smrti Páně zatemnilo se slunce, na znamení, kterak židé upadli do temnosti hříchů, v které se tak hrozného zločinu dopustili na Bohočlověku, že jím pohrdli i ho hrozně usmrtili.

Zatemněním tím poukazuje Spasitel i nám, kterak člověk, jenž se vášním i naruživostem svým bez rozmyslu odevzdává, světlo víry ztrácí; co ho k záhubě vede, více nepoznává; a pak i skutečně v záhubu věčnou upadá.

b) Při smrti Páně roztrhla se opona v chrámu židovském, jež tam přístup k Nejsvětějšímu zabraňovala. Bylo to znamením, že Zákon Starý jest dokončen, Zákon Nový krví Syna božího zpečetěn; a dle tohoto Nového Zákona že vyhnaní synové Evy nemají více přístup k Bohu nejsvětějšímu zamezený.

Nás však Spasitel znamením tím upomíná, abychom po Kristu křesťany se nazývající, také skutečný život křesťanský vedli; a Kristu Pánu svému jeho neskonalou lásku k nám opět i láskou se své strany opláceli!

c) Při smrti Páně země se třásla, skály se pukaly, hroby se otvíraly, a mrtví z hrobu povstávali, aby odsoudili zatvrzelost židů, kteří slitování neznali, ale krev Páně posměšně na syny své svolávali.

Nás však divy tyto poučují, že se mají srdce naše otřásati hrůzou před přísnými soudy božími; že mají se pukati lítostí. Srdce naše že má ve svátostní zpovědi vydávati ze sebe vše mrtvé, vše hříšné, a probouzeti se k životu novému, bohulibému, kajícimu!

d) Při smrti Páně staly se konečně i zázraky milosti. Nebo lotrovi slíben byl ráj ještě téhož dne; pohanský setník poznal v Pánu Ježíši umírajícím Syna božského; a přemnozí bili se kajícně v prsa svá, vyznávající víru svou v Ukřižovaného! —

Pohledme ještě jedním pohledem na to mrtvé tělo Páně na kříži! Jest na něm rána na ráně; údy jeho od bolestí jsou zkřivené; hlava trním korunovaná; ramě rozpiatá! Zdaliž není to nejúchvatnější kázání Pána Ježíše s kazatelny kříže jeho o lásce jeho?

Aj, náručí má otevřené, aby nás kající k srdci svému přitiskl. Srdce má otevřené, abychom měli přístupu k němu. Ruce i nohy má probodené, a jako prameny učiněné, z nichž se nám prýští milosti, pomáhající do života věčného. Kdo by ho nemiloval, když on tolik miloval nás?

Ó volejme rádi: Ježíši, tobě žiji, Ježíši, tobě i já umírám; Ježíši, tvým chci býti v životě i smrti! A i v té chci volati i já: Dokonáno jest. V ruce tvé poručím ducha svého. Amen.

Veliký pátek.

Chování naše k Ježíši.

»Neplačte nade mnou, ale plačte sami nad sebou a nad syny svými.«
(Luk. 23, 28.)

Každý z vás stál u rakve milé mu osoby a každý pro některého miláčka svého plakal. Kdo jest mezi vámi tak tvrdý, že by byl nikdy neplakal? Myslím, že z vás nikdo takým není!

Hle, jak pláče dítky u rakve dobrého otce. Oči jejich od pláče opuchly a ústy svými posázely ruce i tvář jeho polibky. V jejich paměti se odrážejí hlavně skutky jeho dobré, které byl pro ně činil. V uších zní jeho útěchyplná slova a rady, a vzpomínají si na poslední jeho požehnání, které jim dával. Ach, s daleko větším zármutkem plakali apoštolové pro Pána našeho. Oni byli svědky jeho lásky, jeho žehnání, jeho slastiplných řečí, ale oni byli svědky i jeho utrpení a smrti; oni jej milovali více než otce a matku, a proto více jej želeli — než může želeť dítě otce a

matky. Neboť Pán Ježíš nás více miloval, než otec a matka dítě milovati může, a chce, abychom jej nad otce a matku milovali, to jest nade všechno.

Prosím vás, co může milovati člověk, který nemiluje Pána Ježíše? Co krásného, co dobrého? Jestli nepohne nás ani láska Pána Ježíše, která se nám ukazuje v celém jeho vtělení a nejvíce pak v jeho utrpení, nepohne-li ta láska boží nás ku napravení vůle, co, prosím vás, pohne ještě? Nic. Pak jsme tvrdší a zatvrzelejší než samé skály kalvárské, které se pukaly, pak jsme zarytější, než země, neboť ta se třásla, když Pán Kristus nás vykupoval krví svou. Nepřivede-li nás k lepšímu poznání ani smrt Páně, pak jest zatemněný náš rozum více než to zatemnění slunce, které bylo v Jerusalemě o prvním Velikém pátku ve třetí hodiny.

A přece — spíše lze pohnout skalou než obrátit zvrhlou vůli k dobrému. Plakati při umučení Páně jest snadnější, než život napravit, hříšch opustiti. Proto mluvil Pán Ježíš ta slova k ženám plačícím, která jsem na počátku pověděl a která jsou dnes předmětem svaté úvahy, neboť i my spíše se pohneme ku pláči než k polepšení vůle, ale marný jest pláč, není-li vůle napravena.

Pojednání.

Nás leccos pohne ku slze a pláči. Slzy nejsou nejvzácnější věc mezi lidmi. Lehce se dostavuje pláč, když vidíme jiné trpěti. Ale těžko se dostavuje obrácení. Lehce pláčeme nad jinými, ale těžko sami nad sebou. Každé poněkud čipernější dítě první třídy ví, co Pán Ježíš za nás trpěl. Umí vyprávěti o jeho krvavém potu, o jeho zajetí, o jeho svázání, o opuštění, o urážkách, které mu činili vojáci, židé, soudci, i sám král, a i o zapření jeho od sv. Petra a opuštění ode všech učedníků. Ba každý to zná a slyší, ale málokdo rozvažuje srdcem — přemýšlí a přemítá v duši, aby plakal nad sebou a nad syny svými. A mnohé z dětí jsem viděl, že si utřelo oko, když se jim vyprávělo o umučení Páně, ale jak těžko, aby samo plakalo nad sebou a nad svými, tak těžko i nám učedníkům a vykoupencům Páně plakati nad sebou.

Velikou bolest způsobilo Pánu též, že učedníci jeho opustili jej, — ale což my, vykoupenci jeho, zdaliž neopouštíme jej? My, údy církve, katolíci a údy Kristovy, což my neopouštíme jej dosti často a nepřivtělujeme se ku nepřátelům jeho? Neposmívá se mnohý, který se křesťanem katolickým nazývá, neposmívá se zvykům a ustanovením církevním?

Tak dlouho jsou Kristovy, dokud jim žehná, dokud úrodu dává, dokud jim chléb rozmnožuje jako na hoře dobrořečení, ale sotva že se dotekne a řekne nám: vezmi kříž a následuj mne: tu již prcháme. Sotva vidíme kříž z dálky, již klesáme na mysl. Sotva slyšíme úsměch některého špatného člověka a již neznáme Pána Ježíše, již táhneme s rouhači za jeden řemen, a s pohany za jedním jhem. A přece si mylně myslíme, že pláčeme-li, aneb

cítíme soustrast nad utrpením Páně, že dosti dobří jsme. Neplačme toliko nad Pánem Ježíšem, ale sami nad sebou.

Židé posmívali se Pánu Ježíši. Jak jímá člověka, když slyší v pašijích, že ukřivovali hlav svých, plivali na kříž, volali sestup s kříže — ať sobě pomůže — a ohýbali kolenou svých potupně, aby se posmívali jeho božství, pláčeme nad tím! Ale plačme sami nad sebou. Židé klekali, aby mu ukázali, že jej za Syna božího neuznávají, že jej nemají za Vykupitele, který by je spasil, a my říkáme, že věříme v Ježíše Krista, Syna jeho jednorozeného, Pána našeho, a když jest Ježíš nesen k nemocnému, sotva klekneme, obneme koleno, sotva ho pozdravíme; když jdeme kolem sv. kříže, jenž jest obrazem jeho lásky, sotva klobouku se dotekneme, když jdeme kolem kostela, sotva jej ve velebné Svátosti pozdravíme, když jsme u oltáře, sotva věříme, že zde v skutku a v pravdě jest přítomen týž Syn boží, který na kříži v těle lidském skrýval božství své. Nahraď, duše drahá, svou vlažnost dnes a padej před nejsvětější Svátostí oltářní, která jest vystavena v božím hrobě. Horlíme nad rouháním židů, kteří volali: Jsi-li ty Syn boží, sestup s kříže dolů a uvěříme tobě! A což naše chování kolem oltáře u velebné Svátosti není-liž podobné volání židů: Jsi-li Ježíši zde přítomen, ztrestej na mně moje neuctivé chování a budu věřiti, že jsi zde v skutku a v pravdě přítomen! Neplačme nad poníženým Ježíšem ale plačme sami nad sebou, neboť my pravíme, že věříme, že jest Ježíš Kristus Syn boží, ale kde jsou naše skutky? Kde jest větší láska k němu? Kde jest horlivost ve službě boží, kde jest touha po svatém přijímání? Židé plivali mu do tváře! Ach, jaké ponížení: na lásku božskou slinu hříšnou. Zdaž není zde příčina k pláči? Ale plačte nad sebou a nad syny svými, což nepřijímají někteří těla Páně nehodně a takto neplivají na něho? Židé pravili, že nevěří v Syna božího, ale my pravíme, že věříme a přece pliváme na něho. Kdo hřeší více? Srdce Páně potupami nasycené smiluj se nad námi!

Barabáš: vraha a škůdce volili a Ježíšem povrhli, není k pláči tato převrácenost? Vraha více než Ježíše milovali. Plačme sami nad sebou. Nejsou křesťané, kteří výše kladou slovo ďábelské nad slovo Ježíše? Kteří raději chtějí býti vrahy svých těl — lupiči svých statků, znepokojovateli svých rodin, než aby byli otci, muži, hospodáři dle srdce Páně? Hle, tací lidé jsou a proto nic nemusíme se horšiti nad židy, vždyť také křesťané volí Barabáša vraha svého zdraví a spokojenosti spíše než srdce Ježíšovo, pramen vši lásky a požehnání. Věru kdo nemůže milovati Pána Ježíše, koho a co vlastně může milovat? Barabáš, zvrhlost a špatnost, nic jiného. Miluje-li kdo z vás hřích, rozpomeň se sám nad sebou a zaplač lítostí a vstaň včas. Kdykoliv postaveni jsme v pokušení, tu jsme v podobném postavení jako židé, když jim Pilát řekl: koho chcete, abych vám propustil. Teď vol mezi Ježíšem a smrtelným hříchem, koho chceš? A kolik lidí tu volá: chci hřích! A tu ti dí anděl strážný: a co se stane s Ježíšem? a ty odpovíš: udělej, co chceš, mně je milejší hřích než Ježíš,

třeba jej ukřizuj. Pláčeme nad židy a sami nad sebou nepláčeme, vždyť jedná velická část obyvatelstva křesťanského také tak. — A kdyby měla voliti co se jí líbí a co chce a mezi Ježíšem — tedy by volila to, co se jí líbí a ne co Ježíš chce.

»Co myslíte o svém Bohu,« ptával se sv. Bernard posluchačů svých. Tak se mohu ptáti i křesťanů: co myslíte o Ježíši Kristu, že s ním takto nakládáte? U brány jerusalemské na tři strany se dělila cesta, a zde to bylo, kde Pán Ježíš oslovil ženy jerusalemské a okolní, které nad ním plakaly. A dle nich my také jednáme a pláčeme nad následky některého zlého skutku, ale ne nad skutkem samým. To jest právě ona převrácenost, že jen následků litujeme, a ne co onen následek zavinilo. Litujeme Ukřižovaného, ale ne co ukřižování příčinou bylo. Jak mnohý pláče nad následkem hříchu, ale ne nad hříchem samým. A přece musíme plakati nad hříchy svými pro jich špatnost a ne pro jich následky. Nebyl Pán Ježíš spokojen s pláčem žen nad ním, neřekl blahoslavené jste, že pláчете nade mnou, ale řekl slova, která právě opačný mají význam, neboť nic nám neprospěje lítost, není-li lítost nad samým špatným skutkem. Pravá lítost má jiné následky než pláč. Pravá lítost má za následek změnu života, a ne zbožné vzdechy. Kde po lítosti nenásledovalo polepšení, byt byl plakal, nebyla lítost pravá. Jaká lítost by tě ještě nepojistila před hrozným výkřikem: Hory padněte na nás. Přátelé, bejme lítost svou doopravdy. Lítost musí nás vésti ku Ježíši. Dokud se neblížíme jemu, neplakali jsme dobře. To buď naší dnešní modlitbou, abychom dobře litovali. Amen.

Fr. Vaněček.

Neděle velikonoční.

Jako Kristus vstal v pravdě z mrtvých, tak máme i my opravdově povstati z hrobu hříchu.

»Ježíše hledáte Nazaretského, ukřižovaného: vstatiť jest, není ho tute.«
(Mar. 16, 6.)

»To den, kterýž učinil Pán; radujme se a veselme se v něm!« Tak pěje dnes právem církev svatá. Jestliť dnešní svátek pro každého věřícího křesťana dnem největší radosti, nejslavnějšího vítězství. Ježíš byl mrtev; jeho bezduché, nejsvětější tělo odpočívalo již třetí den v hrobě. Nepřátelé jeho jásali, poněvadž se domnívali, že památka jeho zničena na vždy, a že jméno jeho nebude vyslovováno leč k jeho zneuctění. Ale zklamali se velmi!

Ježíš vlastní božskou mocí svou vychází dnes z hrobu živ, nesmrtelný a slavný, jako vítěz nad smrtí, a zarytí nepřátelé nemohou leč mrzuti přiznati: »Není jinak, Ježíš skutečně vstal

z mrtvých, jak častěji byl předpověděl.* Za to tím upřímnější radostí naplněno jest srdce přátel jeho. Ze zmrtvýchvstání Páně radují se andělé v nebesích, poněvadž vidí zlomenu moc pekla, pod kterou čtyři tisíce let úpělo ubohé lidstvo, a vidí dokonáno dílo vykoupení. Radují se z něho spravedliví Starého Zákona v předpekli, neboť kyne jim naděje, že v brzké době (40 dní) vejdou se Spasitelem svým do příbytků věčného pokoje. Radují se z něho Maria, matka Ježíšova, jeho apoštolové a učedníci, jakož i nábožné ženy, neboť Ježíš, kterého nade všecko milovali, nad jehož odchodem tolik se rmoutili, jehož tolik oplakávali, dlí opět mezi nimi. Radost pocítují všichni křesťané, poněvadž Pán a Spasitel náš opět žije, naděje naše se splnila, dílo vykoupení našeho jest dokonáno; my opět jsme smířeni s Bohem, cesta do nebe jest nám opět otevřena. Proto »radujme se a veselme se, neboť dnes v pravdě jest den, kterýž učinil Pán«.

Má-li však, drazí v Kristu, radost naše skutečně sloužiti nám ku spáse, třeba, aby s námi v této posvátné době velikonoční duchovně totéž se stalo, co stalo se s tělem Ježíše Krista. Jako on vyšel z hrobu ve skále vytesaného, musíme i my povstati z hrobu hříchu. Vykoupení Ježíše Krista neprospěje hříšníkům nekajícím, nýbrž toliko upřímné pokání činícím. Za tím účelem budeme dnes uvažovati o zmrtvýchvstání Páně a porovnáme je s naším duchovním vzkříšením, t. j. s naším obrácením, abychom poznali, jak se věci naše mají a jaký osud nás očekává na věčnosti. Jako Kristus vstal v pravdě z mrtvých, tak musíme i my opravdově povstati z hrobu hříchu. Toť budiž předmětem dnešní úvahy naší.

P o j e d n á n í.

I.

Bylo to časně z rána v neděli před východem slunce, kdy ubíraly se nábožné ženy ke hrobu, aby pomazaly mrtvé tělo Ježíšovo. Po cestě rozmlouvaly vespolek: »Kdo odvalí nám kámen ode dveří hrobových?« (Mar. 16, 3.) Podivily se však velmi, když pohledše uzřely kámen se hrobů odvalený. Vstoupivše do hrobu, těla Ježíšova nenalezly, za to však uzřely mládence (anděla), oděného rouchem bílým, an sedí na pravici, ten pravil jim: »Nebojte se, Ježíše hledáte Nazaretského, ukřižovaného: vstalť jest, není ho tuto; aj místo, kdež jej byli položili.« (Mar. 16, 6.)

Toť, drazí v Kristu, první důkaz, že Ježíš v pravdě vstal z mrtvých, — hrob jeho byl prázdný. On, všemohoucí Syn boží, třetího dne spojil duši svou opět s tělem a vyšel, jak častěji byl předpověděl, živý ven z hrobu.

Takové musí býti i naše duchovní zmrtvýchvstání v posvátné době velikonoční. I my musíme opustiti hrob hříchu. A co jest tímto hrobem hříchu?

Je to srdce naše. To musí především očištěno býti od hříchu, ode zlých žádostí a náklonností a ode všeho, co Bohu se nelíbí.

Ze srdce vychází všeliký hřích. »Ze srdce vycházejí« — praví božský Spasitel — »zlá myšlení, vraždy, cizoložství, smilství, krádeže, křivá svědectví, rouhání.« (Mat. 15, 19.) Chce-li tedy někdo se opravdově napravit, musí změnit celé své smýšlení, »musí,« — dle napomenutí sv. apoštola — »složiti starého člověka, kterýž se porušuje podle žádosti bludu, a obnoviti se duchem myslí své« (Ef. 4, 22, 23).

Musí ze srdce litovati, že Boha urazil, musí nenáviděti a v ošklivosti mlti všeliký hřích; musí v srdci svém roznítiti lásku k Bohu, která po ničem více netouží, než aby se hříchů těch byl nedopustil. Zároveň pak činí opravdové předsevzetí, že se jich nikdy více nedopustí.

Tak smýšlí kající hříšník, který chce se Spasitelem slaviti duchovní vzkříšení. Takového obnovení ducha jest nevyhnutelně třeba, neboť bez něho není odpuštění hříchů.

Na důkaz toho chci uvéstí příklad z Písma sv. o králi Antiochu Epifanovi. Zlosyn ten hrozným způsobem pronásledoval národ židovský, ukradl posvátné nádoby z chrámu jerusalemského a dopustil se mnohých jiných zločinův. Utrpěv porážku v Persii, vytáhl proti Jerusalemu, aby za svou porážku pomstil se na židech, a obrátil v popel hlavní město jejich. Než na cestě stihnul jej trest boží. Vypadnuv z vozu zranil se těžce, že musil býti nošen na nosítkách. Leč na tom nebylo dosti. Nemoc zachvátila celé jeho tělo, které počalo hnisati a červi usadili se ve vnitřnostech jeho, tak že nesnesitelný zápach všude kol něho se šířil, a jen s odporem a hrůzou bylo možno k němu se přiblížiti. V tomto trápení, uznávaje nešlechtnost svou, chtěl činiti pokání, neboť volal: »Spravedlivé jest býti poddánu Bohu a smrtelnému člověku věci Bohu rovných nesmýšleti.« (2. Mak. 9, 12.) Slíbil, že židům v Jerusalemě dá úplnou svobodu a zavazoval se slavně, že napraví všeliké bezpráví, ano, že se stane židem a »všeliké místo země zchodí a moc boží ohlašovati bude.« (2. Mak. 9, 17.) Tu zdálo by se, že pokání jeho bylo upřímné a opravdové. Ale zdání to klame. Praví Písmo sv. o něm výslovně: »Modlil se ten nešlechtník k Pánu, od něhož neměl dosíci milosrdenství.« (2. Mak. 9, 13.) A proč? Či byly hříchy jeho tak veliké a četné, že by mu je Bůh nemohl odpustiti? Nikoliv, neboť milosrdenství boží nezná žádných mezí a převyšuje všechny skutky jeho. Čeho se tedy Antiochovi nedostávalo? Chyba byla v srdci Antiochově. On sice litoval svých hříchů a snad myslil to se svými sliby upřímně; ale lítost a předsevzetí jeho nevycházely ze srdce polepšeného, Boha milujícího, nýbrž měly příčinu ve velikém utrpení jeho a ve strachu před smrtí. V nitru jeho nestala se dosud žádná změna, srdce jeho dosud lnulo ku zlému, a proto nemohl přes všechny své sliby dosáhnouti odpuštění.

Zcela jinak sobě počínal král David. I on zhřešil velmi těžce. Sotva však zvolal: »Zbřešil jsem Hospodinu«, již oznamuje mu prorok Nathan ve jménu božím: »Hospodin také promíjí hřích

tvůj« (2. Král. 12, 13.). A proč? Poněvadž lítost jeho vycházela ze srdce zkormouceného a láskou k Bohu naplněného.

Nuže nahlédněte nyní do srdce svého! Jak to vypadá v srdci vašem? Nelplí ono dosud na nějakém hříchu? Neovládají je dosud staré zlé náklonnosti a vášně? Povstali jste opravdu z hrobu hříchu? Snad leckterý z vás již mnohokrát (a snad i při letošší zpovědi velikonoční) opakoval ta slova: »Bože můj, srdečně toho lituji, že jsem tebe, své nejvyšší dobro, které nade všechno miluji, urazil. Činím opravdové předsevzetí se polepšiti a nikdy více Boha hříchem neurážeti.« Než nebyla to jen prázdná slova? Jak mnozí přicházejí ku sv. zpovědi, aniž smýšlení jejich je takové, jakého třeba ku pravému pokání! Srdce jejich leze dosud k tomu nebo onomu hříchu; předmětem lásky v srdci jejich není Bůh, ale svět a rozkoše jeho, proto nepocítují chuti ke službě boží a věcem náboženským. Mnozí chodívají ku sv. zpovědi i v té posvátné době velikonoční jen tak ze zvyku, aby se jim nemohlo vytýkati, že neučinili zadost své křesťanské povinnosti. Kdo tak činí, mylí se, domnívá-li se, že s Kristem v pravdě vstal z mrtvých. I když našel dobráckého zpovědníka, který mu rozhřešení udělil, nedosahuje odpuštění hříchů před Bohem, který hledí na srdce člověka a vidí, zda dalo skutečně výhost hříchu.

Proto, drazí v Kristu, nespokojíme se v této posvátné době velikonoční s pouhým zevnějším vyplněním přikázání církevního: neříkejme: »nyní jsem byl zase u správy boží, u sv. zpovědi a sv. přijímání, je tedy u mne zase všechno v pořádku«, ale snažme se hlouběji proniknouti v ducha tohoto přikázání; litujme hříchů svých z celého srdce svého a neodcházejme od sv. zpovědi bez pevného předsevzetí, že nikdy více nebudeme Boha urážeti. Avšak ani na tom nemějme dosti, nýbrž snažme se dokázati to skutkem, novým, bezúhonným životem.

II.

Hrob Pána Ježíše byl prázdný. Ale to ještě nebylo dostatečným důkazem jeho zmrtvýchvstání. Nepřátelé mohli říci: »Učedníci ukradli tělo svého mistra, aby lidem namluviti mohli, že skutečně vstal z mrtvých.« Ale námitku tuto vyvrátil božský Spasitel sám tím, že po svém zmrtvýchvstání, jak nám sv. evangelia vypravují, četně se zjevoval.

Již strážcové u hrobu o tom svědčí; neboť sotva že se vzpamatovali ze svého uleknutí, spěchají do města oznámit knížatům kněžským, co se stalo: »Ježíš, kterého jste ukřižovali, vstal v pravdě z mrtvých, my jsme jeho zmrtvýchvstání viděli na vlastní oči.«

A nyní zjevení Páně následuje za zjevením. Pán Ježíš zjevuje se ženám jdoucím ke hrobu a mluví s nimi. Zjevuje se v zahradě Marii Magdaleně; kráčí se dvěma učedníky do Emaus, vykládá jim písmo, a dává se jim poznati lámáním chleba; přichází zavřenými dveřmi k apoštolům, ukazuje jim své rány, nechává se jimi dotýkati, jí s nimi a dává jim různá naučení a rozkazy. Proto apoštolové přesvědčeni o zmrtvýchvstání Páně hlásali

neohroženě před celým světem: ›Ježíš, který umřel na kříži, vstal v pravdě třetího dne z mrtvých.« A svědectví toho nemohli ani nepřátelé popřítí.

Toť, drazí přátelé, druhá vlastnost pravého obrácení. Jako Kristus po svém zmrtvýchvstání zjevoval se mnohým, tak musíme i my, povstavše z hrobu hříchu, dávatí to na jevo svým životem.

Nemůže také býti nic přirozenějšího. Dokud hřích ovládá srdce naše, bývají také řeči a skutkové naši hříšni. Pojmeme-li hřích jako největší zlo v ošklivost, počneme-li Boha milovati a v tom, co Bohu se líbí, zalíbení míti, pak přirozenost naše sama nás pudí, bychom změnu smýšlení svého dali též na jevo. Petr, poznav svůj hřích, nevrátil se více do oné společnosti, ale ›vyšel ven, plakal hořce«. (Mat. 26, 75.) Již také nikdy více nezapřel Krista, ale vyznával jej před židy i pohany, ano i život svůj obětoval za něho. — Pavel, dříve horlivý pronásledovatel křesťanů, stal se po svém obrácení nejhorlivějším apoštolem a šířitelem křesťanství. Maria Magdalena, došedši milosti u nohou Spasitelových, zřekla se lehkovážného svého života, opustila veselé společnosti a vedla v ústraní život ctnostný, až na konec odřekla se úplně světa, aby v samotě činila nejpřísnější pokání. A podobně počínali sobě všichni svatí kající.

A podobně má tomu býti i u nás, chceme-li opravdově povstati z hrobu hříchu, činiti opravdové pokání. Místo hříchů, máme sobě osvojiti ctnosti . . . ›světlo naše má svítiti před lidmi, aby viděli skutky naše dobré a slavili Otce, jenž jest v nebesích« (Mat. 5, 16.). Tak však bohužel nepočínají sobě mnozí. Mnozí jdou sice v době velikonoční ku sv. zpovědi a ku sv. přijímání, ale navráťše se z kostela, nepozorovati na nich žádné změny, vedou sobě jako dříve. Zapomínajíce na spásu duše své, zůstávají dále vlažnými křesťany; zapomínají na modlitby, anebo vykonávají je nedbale a roztržitě, zanedbávají služby boží a kázání, vyhledávají zase zlé společnosti a nedovolené známosti, mluví neslušné řeči, klnou a mluví rouhavá slova, oddávají se nestřídmosti, karbanu a jiným nepravostem, zkrátka upadají do starých hříchů, kterých že se varovati budou svatosvatě slibovali. Že takoví kající nepovstali ze hrobu hříchu, netřeba dokládati. Pro ně posvátná doba velikonoční nestala se dobou milosti a spásy, ale snad dobou kletby a záhuby.

Drazí v Kristu! Uvažte dobře, co jste slyšeli, a umiňte sobě, že aspoň letošní doba velikonoční — nestalo-li se tak dosud — učiníte dobou spásy. Kristus vstal v pravdě z mrtvých, povstaňte i vy opravdově z hrobu hříchu. Čňte opravdové pokání a dejte je na jevo ctnostným životem. Postavte se neohroženě pod vítězný prapor Kristův, pamětlivi slov jeho: ›Kdo by se styděl za mne a za řeči mé, za toho se bude stydět i Syn člověka, když přijde v slávě své« (Luk. 9, 26.), a ›Kdožkoli vyzná mne před lidmi, tobo i já vyznám před Otcem svým, jenž jest v nebesích« (Mat. 10, 32.). Amen.

Alois Sládeček.

Hod boží velikonoční.

»I pravily vespolek: Kdo nám odvalí kámen ode dveří hrobových? Byl za-
jistě veliký velmi.«

(Sv. Marek 16, v. 3.)

Láska vedla zbožné ženy ku hrobu Páně, jež tolik milovaly, ale i bázeň je tížila. Znalý dobře přirozené překážky s odvalením kamene hrobového, ale neznaly nadpřirozenou sílu, která jim pomůže. Sotva že pohlédly, viděly kámen odvalený. Tak jest i se svatou vírou o našeho těla vzkříšení. Ó zdá se nám býti veliký kámen, jenž leží mezi smrtí a životem, mezi hrobem a vzkříšením, ale jakmile pohlédnete na tu překážku okem osvěceným svatou věrou, aj — kámen odvalen.

Ta svatá pravda o božím vzkříšení a o našem vzkříšení — I. děsí zlobu lidskou, II. ale budí také lásku dobrých, a o tom chci dnes rozjímati, a sice proto, abyste odložili zlobu, kvas hříchu, který třeba ve sv. zpovědi vymésti, a abyste poznali lásku boží a z ní se těšili. Ať mé velikonoční poselství srdce vaše potěší.

P o j e d n á n í.

I.

Nad dveřmi kostela, jimiž druhdy císař Bedřich Barbarossa vešel, napsali do kamene nápis na památku jeho spravedlnosti v soudu: Postrach zlých — láska dobrých. — Tak jest i s velikonočním poselstvím o těla vzkříšení Pána našeho: postrach zlých — ale též radostí a láskou jest toto poselství všech dobrých.

Proč jest postrachem? Odpověď jest velice snadná, ježto tato pravda věčná káže o Bohu, spravedlivém soudci, jenž dobré odměňuje a zlé tresce. Ona vyvrací všechny sny člověka a dává mu nazíratí v život věčný, nový, nesmrtelný. Naše »já« (duše) zůstává na věky a za ním jdou skutkové naši. Přijdou dobří na vzkříšení života a zlí pak na vzkříšení soudu.

Naše nekající »já«, to jest naše nekající duše se vzpouzí zodpovědnosti soudci vševedoucímu a leká se jí, ježto jí zůstává vědomí skutků zlých a neoželených, a proto pravdu vzkříšení přijímati nechce, ale odpírá jí ze všech sil. Skutky přirozeně dobré nebyly vykonány vzhledem na Boha, a proto před Bohem ceny nemají. Hříchy spáchány a neoželeny — trvají. Tuť jest hrůza pro duši — článek vzkříšení.

Jak se jeví tento strach? Nejprve vyhýbá se duše každá vzpomínce na tuto pravdu. Proto nerada slyší o smrti a odměně věčné. Pak ale ji hledá vyvracetí, jako vyvracetí chtěli Pána našeho slova. Když nemohli to učiniti, pak činili směšným slova Páně o vzkříšení a všechny možné námítky vymyslíli, aby vyvrátili pravdu sv. o budoucím těla vzkříšení a zmrtvýchvstání Páně. Nic není nového pod sluncem. Jak můžeme z mrtvých vstáti?

ptá se zloba lidská. Tak se ptala vždy, v každé době a v každé zemi. Proč bláhová jest tato pochybnost? Tomuto vyvrácení už propůjčil péro své tak mnohý světec z dob starších i nových a vždy s tímž výsledkem: pravda o vzkříšení zůstala postrachem zlých, ale byla radostí milujících. Všelickou pochybnost tak krásně vyvrací žák sv. Jana Zlatoústého, biskup z Cyru, Theodoret († 458), jehož řeč jest v celé své sličnosti zachována, a kterouž doslovně užívám. (Migne. P. gr. LXXXIII, 733-738.) Ten svatý biskup takto rozmlouvá s duší pochybnou o těla vzkříšení: »Nahlížím úplně, jak jsi přišel k rouhavému tvrzení: ty měříš božské skutky dle své slabosti! Co tobě jest nemožno, má také pro Boha býti nemožno; tomu ale není tak . . . boží moci jest vše možno a lehko. On může, když chce, tělo zase oživit a jemu dřívější tvar dáti, třeba by tělo zhnulo, v popel se rozpadlo, do všech větrů a vln rozneseno bylo, byť bylo stráveno ohněm a vodou, od ptactva neb zvířat — chci uvéstí vše, co ti tvá nevěra napovídá. Jediný pokyn — a nebe stvořeno a sklenulo se dle vůle boží. Jediný pokyn, a rozprostřena byla země a plynula volně prostorem, a nešla jinou drahou než jí dal Bůh. — »Řekl a bylo světlo.« (Gen. I. 3) Poručil a vody se shromáždily, rozkázal a opustily zemi. Okem poručil a osení, stromy a květiny zdobily vesmír. Slovo! a zvířata bezpočtu oživovala okresek, vzduch a vodu. Kdo toto vše pouhým slovem mohl, ten by nemohl i tělo oživit? Snadnější jest sestaraté zmladiti, než stvoření z ničeho učiniti. A jestliže tomu odpráš, odpoví ti učitel světa sv. Pavel: »Bláhovče! co zasíváš, neožije dřívě než země.« (Kor. I. 15, 36.) Ať cokoliv seješ, neseješ to tělo, které se má státi, nýbrž pouhé jádro semena: Bůh to jest, jenž mu tělo dává, jak chce. A máš-li nauku sv. apoštola za pouhou báchorku, ptej se přírody, která ti hlasitě vzkříšení káže. Nejprve rolník oře brázdu a vykope semenu hrob, a pak do ní vloží zrno jako do hrobu a zemí zasype, právě tak jako když tělo pochováváme. Více činiti nemůže, leda že je může ještě zalíti. Bůh to jest, jenž mu déšť s nebe aneb vodu z pramenů a řek dává. Tím semeno přichází do stavu, v němž je člověk nemůže více požívat, odumřelo takřka, ale za to tím více jest schopno vyvíjeti se v budoucí plod. Nyní roste, nyní pouští do země mladé kořínky, jeden pupen pouští vzhůru, pučí v zelené stéblo a pozvolna přechází v krásně utvořený, úrodný klas. Nepopírej proto déle vzkříšení, ježto denně vidíš jeho předobrazy, takřka denně slyšíš jeho hlas.« Tak sličně mluvil biskup Theodoret v V. století k těm, kdož pochybovali a pochybovali proto, že jim vzkříšení pro jich zlobu bylo hrozné. Článek o vzkříšení jest však též radostí a láskou dobrých.

II.

Svatá pravda o vzkříšení Páně a o vzkříšení našem oživuje lásku všech dobrých, ježto ukazuje ku budoucí odměně, kterou nám chystá Pán.

Ponížení Páně, které mu nepřátelé uchystali, bylo největší; vzkříšení Páně ukazuje oslavu jeho dle těla největší. Kámen hrobový, zapečetěný, jest svědkem nového života — svědkem vzkříšení, které proměňuje vše. Na všech hrobech mocných a velikých nese kámen a kov nápis: zde leží, ale na kamenu hrobu Páně káže anděl boží: »Vstalt jest -- není ho tuto.« Jiný hrob světský končí slávu vezdejší; hrob křesťanský nový, krásnější život začíná, a proto vlévá radost životní všem dobrým. Smutné srdce učedníků jdoucích do Emaus začíná hořeti láskou, když jim otevírá Písmo Spasitel. Sv. Tomáš volá v radosti veliké: Pán můj a Bůh můj. Apoštolové se radují, že shledání byli hodni něco utrpěti pro Ježíše. A tak opakuje se dále mezi věřícími, kteří věří, že každý trn pro Krista Pána vražený — roste v korunu záslužnou, každá rána snesená jest drahokam a každý pot jest skrytá perla. Vzkříšení jest největší proměna, která se stane. Hříchy oželeny a před okem božím zahaleny a odpuštěny — nejsou více. Skutky dobré v lásce vykonány trvají a cenu mají dále. Proto vidíme závoditi svaté v práci a utrpeních pro lásku boží, aby shromáždili si hojně pokladů, které mají býti jejich chloubou při vzkříšení. Ano, drazí posluchači: vzkříšení jest radostí všech Pána milujících. Ono jest, jak krásně svatý Augustin dí, největší zázrak a nejkrásnější příklad. Největší zázrak, jímž dokázáno božství jeho, z něhož se těšíme, jej milujeme a víru svou posilujeme. Jest to největší zázrak, abys věřil, ale též největší příklad, abys následoval. Dvě pravdy spočívají na vzkříšení: pravda o božství Páně, která jest základ náboženství, a pravda o našem vzkříšení, a ta jest základem mravního života našeho, přikázání božích. Proto zaznívá radostné »Alleluja«, výtrysk naší víry v Pána Ježíše z mrtvých vstávšího. Druhá pravda o našem vzkříšení nás učí, co my budeme a k čemu máme pracovati. Každému z nás nastane též čtrnácté zastavení křížové a uložení v hrob, ale nastává též následovati Pána v jeho vzkříšení. Naše trny bolestné pro lásku jeho snášené budou růže vůni dýšící, naše práce pro něho konané jsou naše poklady. Ať to jest cokoliv, malé neb veliké, vše pro Ježíše čest a spásu duše naší buď velikonoční naše radostné poselství. Amen. *Fr. Vaněček.*

Na pondělí velikonoční.

Kterak máme Pána Ježíše v nejsv. Svátosti uctívati?

Napsal Th. dr. Karel L. Řehák.

1. Dnešní svaté evangelium vypravuje o učednících Páně, do Emauz jdoucích, že božského Mistra svého po jeho vzkříšení nepoznali, až teprve při lámání chleba. Načež s velikou radostí vrátili se do Jerusalema zvěstovat, co radostného bylo se jim přihodilo.

Také k nám se blížívá Kristus Pán, a církev jeho zvláštním příkázáním nás k tomu zavazuje, abychom nyní v čase velikonočním Spasitele do srdcí svých zvali při svatém přijímání; ale ani my ho v té podobě, v jaké se k nám blíží a hostem naším býti si žádá, nepoznáváme, leč jedině ve svaté víře. Ubostíme-li ho ale důstojně v srdcích svých, poznáváme ho z oblažujících milostí, kterých nám při svatém přijímání udílí, a cítíme se povzbuzenými spěchati do Jerusalema nebeského!

Kterak že máme ale Pána Ježíše, v nejsvětější Svátosti velebnost svou skrývajícího, uctívati, abychom se požehnaného ovoce ze sv. přijímání hodnými stali?

O tom poučuje nás vzkříšený Spasitel sám právě svou skrývající se velebností, že s tělem i s duší, vnitř i zevnitř svou nedokonalejší úctou a oddaností jemu na jevo dávati máme.

2. Dočítáme se o národu Peršanů, že byl pohanským, a měl slunce za boha svého. Kolikrátkoli král perský Darius táhl do války, vždy vozil s sebou na drahocenném voze i obraz boha svého, totiž obraz slunce. Občas nařídil pak slavnostní bubnování a aby každý z bojovníků jeho padl před tím obrazem slunce na kolena svá, a se jemu klaněl. Jestliže ale pohanský král žádal pro vyobrazení domnělého boha svého takovéto pocty, čím více sluší se nám křesťanům, dítkám Kristovým, abychom se jemu, v nejsvětější Svátosti se skrývajícimu, klaněli; jemu nejvyšší čest prokazovali, když on sám svým božským neklamným slovem za to nám ručí, že v zevnější podobě nepatrného chleba přebývá on sám, Bůh i člověk, s tělem i s duší lidskou, jakožto »Slunce spravedlnosti«?

V druhé knize Mojžíšově se dočítáme, že když jednou Mojžíš o samotě pásł stádo ovcí tchánu svému Jethrovi, spatřil z nena-dání keř, jenž sice hořel, ale se nestravoval. I přiblížil se mu s udivením. Avšak uslyšel hlas (3, 5.): »Nepřibližuj se sem! Zuj obuv s nohou svých; nebo místo, na kterém stojíš, země svatá jest!« Jestliže ale Mojžíš měl zouti obuv svou, kde ukázal se mu Hospodin v keři hořícím: kterak zachovati se máme my před nejsvětější Svátostí, v které mezi námi přebývá sám Syn boží? A s jakou úctou máme ho teprve při svatění přijímání vítati v ubohém srdci svém?

Ó v pravdě, že sluší se, abychom činili, jak vypravuje svatý miláček Páně Jan ve svém »Zjevení« o 24 starcích, kterak oni vzdávali úctu Beránku božímu. Píše o nich (4, 10): »Padlo čtyřmécítma starců před sedícím na trůnu, a klaněli se živému na věky věkův, a skládali koruny své před trůn, řkouce: Hodeš jsi, Pane Bože náš, přijmouti slávu a čest i moc; nebo ty jsi stvořil všecky věci, a z vůle tvé byly a stvořeny jsou!«

3. Avšak příliš málo by bylo, kdybychom Pána Ježíše, Spasitele i budoucího soudce svého, chtěli uctívati oslavami toliko zevnějšími. Bůh jest Duch, jenž nás k obrazu svému stvořil; a proto i žádá, abychom ho i uvnitř, v duchu svém a v pravdě uctívali a oslavovali.

A kterak toho učiníme?

Opověděli-li se nám vzácný host, tu jeden každý snaží se přibyteček svůj napřed očistiti, a pak i dle možnosti vyzdobiti; a tuto přípravu na hosta koná každý tím dokonaleji, čím vzácnějším jest host, jehož očekává; a čím více darů a milosti od něho nadíti se může. Avšak není hosta vzácnějšího nad krále nebes i země; a nemůžeme od žádného bobáče ani krále očekávati cennějších darů, nežli od samého všemohoucího Boha. Co mohou dáti lidé, červ sežrá, zloděj ukrádá, anebo najisto smrt rukoum našim opět urve; Bůh ale jest dárce všeho dobrého netoliko pro tento svět, ale i všech milostí, dopomáhajících až k životu věčnému, kterak že bychom neměli ku příchodu jeho duše své připraviti, i nejmenší pavučinku ze záhybů jejích odkliditi a ji co nejdokonaleji vyzdobiti vším tím, čím by se Bohu nejsvětějšímu zalíbila?

Když chtěl arciolec Jakub Bohu obětovati, shromáždil celý dům svůj, a učinil toto nařízení (Genes. 35, 2): »Odvzte bohy cizí, kteréž máte mezi sebou, a očistěte se a změňte roucha svá!« A teprve když se tak stalo a Jakub modly zakopal pod stromem, přinesl obět, Bůh zjevil se mu při ní, a obdařil jej milostmi svými. A tak máme i my všechny bůžky vykliditi z duše své, t. j. odložití všechnu pýchu i domýšlivost, všechny hříšné žádosti, všechnu nelásku k bližnímu, a tak se k uvítání Pána Boha s jeho milostmi připravovati! Vždyť máme se po svatém přijímání státi chrámy božími i přibytky Nejsvětějšího; a platí tedy i nám slovo apoštolské (I. Kor. 3, 17.): »Jestliže pak kdo chrám boží poskvrní, toho zatratí Bůh; nebo chrám Boží jest svatý, kterýž jste vy!«

4. Avšak duši svou máme před příchodem Páně netoliko ode vši poskvrny hříchu očistiti, ale máme ji i všemožně vyzdobiti!

Když římský císař Augustus vystrojil hostinu, žádal od jednoho každého z pozvaných, aby se k hostině dostavil v rouchu novém a ozdobném. Chystá-li ale král králů hostinu, a zve-li k ní miliony hostů křesťanů, a nepodává-li při hostině své pokrmů a nápojů obyčejných, ale vlastní své tělo a svou krev k občerstvení: v jakém to slavnostním úboru máme teprve my k hostině takovéto se dostaviti?

Svlékni tedy jeden každý člověka starého, hříšného, v dokonalé svátostní zповědi a vyzdob duši svou modlitbami, rozjímáním i jinými dobrými skutky, abys nepřijal těla a krve Páně nehodně, jako Jidáš ku své záhubě: ale abys nabyl od Boha slibovaných darů neocenitelných, jak dí Spasitel (Jan 6.): »Kdo jí mé tělo a pije mou krev, ve mně přebývá, a já v něm; a já ho vzkřísím v den nejposlednější!«

Aj! Pán přichází; padejmež na kolena, abychom se mu v nejhlubší pokoře klaněli! Přijímejmež ho do srdce dokonale očistěného i vyzdobeného, abychom stali se hodnými zaslíbení Kristových; a po příkladu učedníků do Emauz jdoucích pak s radostí i plesáním vešli do Jerusalema nebeského. Amen.

Pondělí velikonoční.

Ježíš, náš přítel nejlepší, budme i my jeho přáteli.

»A on dělal, jakoby chtěl dále jíti;
i přinutili ho, řkouce: Zůstaň s námi!«
(Luk. 24, 28.)

Smutně ubírali se učedníci emausští do svého domova, a na cestě našli toho, ježž Písmo sv. nazývá silnou oporou, velikým bohatstvím a vzácným pokladem; našli toho, o němž praví sv. Jan Zlatoústý, že dražší jest nežli světlo, poněvadž lépe jest žíti v temnotě, nežli býti bez něho; našli toho, o němž Cassiodor praví, že bez něho země jest vyhnanstvím a cizinou, celý život smrtí; našli toho, o němž praví Věčná pravda, že jest lékem života a nesmrtelnosti: našli věrného přítele!

Přemýšlíme-li o radostné události dne včerejšího a o překrásném dnešním evangeliu, nemůžeme více pochybovati, že i my našli jsme nejlepšího přítele — Ježíše Krista; a proto chceme se ho držeti a více neopouštěti, volajíce: »Zůstaň s námi až do poslední chvíle našeho života.« — O tomto nejdražším příteli budeme dnes rozjímati a o jeho přátelích; o příteli, aby láska naše k němu ještě více se rozohnila; o přátelích, abychom příkladu dvou učedníků následovali.

P o j e d n á n í.

1. Jednou tázala se svatá Františka ze Chantalu sv. Františka Saleského, biskupa ženevského, kdo s námi na světě nejlépe smýšlí? Sv. František ihned odpověděl: »Nikdo jiný, leč Ježíš Kristus.« — A v pravdě. Pán Ježíš jest naším nejlepším přítelem. Ještě nežli jsme o něm věděli, když jsme se narodili jako děti Adamovy a byli mu cizími, posvětila nás na křtu sv. jeho láska, aby nás jeho přáteli učinila; neboť nemá větší lásky, než kdo život svůj dává za přátele své! Vzpomeňme si jen na uplynulé dny pašijového téhodne a porovnejme je se dny, v nichž žijeme. Při zármutku seděli apoštolové v domě na Sionu; u prázdného hrobu stála Magdalena a plakala hořce; sklíčeně kráčeli dva učedníci do Emaus; apoštolové skrývali se z bázně před veledradou židovskou; Magdalena plakala, poněvadž nenalezla v hrobě těla Páně; oba učedníci byli již odhodláni vrátiti se domů a vzdáti se veškeré naděje na slíbené království boží na zemi. A nyní, jaká to změna! Magdalena plakala u hrobu a — Ježíš stál blízko ní; i plakaly oči její ihned slzy radosti. Při zavřených dveřích skrývali se apoštolé v bázni a strachu v domě, a najednou stál před nimi vzkříšený Kristus, řka: »Nebojte se, já jsem to.« Na cestě nalézali se dva učedníci ubírajíce se domů beze vší naděje, a najednou dohoní je Kristus v podobě cestujícího a těší je útěchou nejsladší. Jaká proměna se stala se všemi! A kdo to způsobil? Ježíš, nejlepší přítel lidí.

Drazí křesťané! Kdo z vás měl kdy nějaký bol, při němž srdce krvácelo a oči k nebesům toužebně hleděly, ví dobře, jak se ulehčí v bolesti, vidíme-li, že mají lidé s námi soucit. Kdyby nám však někdo nejen setřel slzy s tváře, ale i rány srdce vyhojil a utrpení odňal, měli bychom ho za nejlepšího přítele a do smrti byli mu vděční. A hle, Ježíš to už tolikrát učinil a stále jest hotov činiti. Dnešní evangelium, jež sv. Ambrož nazývá zrcadlem pravého přátelství, nám to dokazuje.

Dva učedníci smutní a zarmoucení opouštějí město Jerusalema a ubírají se k domovu; najednou přibližuje se Ježíš, těší je a zbavuje zármutku. Dva učedníci ubírají se cestou malomyslni, plni pochybnosti a nedůvěry; Pán Ježíš jde s nimi pln šetrnosti něžné a soucitu k nim a jejich slabosti. Dva učedníci, lidé chudí, prostí a nízkého rodu, jdou do Emaus, a Pán vesmíru, věčný a všemocný Bůh, kráčí s nimi! Mluví s nimi jako dobrý přítel, napomíná je otcovsky, poučuje, vykládá pravdy náboženské a těší je. Jak veliká to láska! Ale to ještě nestačí božskému srdci Pána Ježíše, zůstává s nimi v domě, jí s nimi, ba dává se jim za pokrm! Toť příklad nejlepšího přítele!

Drazí křesťané, zamyslete se jen na chvíli o samotě a uvažte tu něžnou lásku božského Spasitele. Znal jsem zbožnou jednu matku, která pokaždé na dnešní den vracela se z kostela uplakaná. — »Matko drahá, proč pláčete?« ptaly se děti. »Děti, to evangelium jest tak krásné, kdo pak by neplakal?« odpovídala matka.

Ano, plakati musíme a sice slzami radosti a vlastní nehodnosti, že nás Bůh tak miluje! My všichni jsme učedníky do Emaus, ku věčnosti kráčejičmi. Také nás na této cestě provází Bůh sám, božský Spasitel, provází nás neviditelně svou milostí, mluví k nám slovy evangelia, jí s námi, dává se nám za pokrm ve sv. přijímání a tím zajišťuje si nás ku slavnému zmrtvýchvstání a životu věčnému.

Na cestě života podobáme se učedníkům emauským, býváme často smutni a zarmoucení, a Ježíš nás těší; ztrácíme často i důvěru v pomoc lidí a přispění boží, a Pán Ježíš nás silí; často jsme v nebezpečí a Kristus nás chrání; voláme často k nebi o pomoc, a Pán Ježíš přichází v podobě chleba u stolu Páně, naplňuje nás pokojem, štěstím, blažeností, o níž svět nemá ani zdání. Zdali i tu nezahoří srdce naše láskou a vděčností, jak se stalo učedníkům emauským, když Bůh nám tak jest na blízku?

Když Vandalové plenili jižní část Itálie, vtrhla horda jedna také do Noly, kde plenili a chytali lid v otroctví. Mezi jinými byl zajat jediný syn chudé matky, která zoufale bědovala, že ztrácí jedinou útěchu a oporu. Sv. Paulin, biskup, vida její sklíčenost a nemaje peněz, aby syna jejího vyplatil, nabídnul se sám do otroctví, aby onoho zachránil. Syn byl matce vrácen a biskup zavláčen do otroctví. Když matka spatřila syna, byla radost její velmi veliká, mnohem větší ještě, než byla bolest dřívější. Beze slova klečeli oba na břehu mořském a prosili Boha, aby odplatil

sv. biskupu jeho obět; biskup jim ještě z lodi žehnal raduje se, že tolik radosti oběma způsobil.

Každý hříšník jest tou matkou nešťastnou s jejím synem, duší nesmrtelnou, kterou hrozný nepřítel zajal, spoutal a v otroctví odvedl. Jaké to neštěstí, co tu příčiny ku pláči!

Přichází však nejlepší přítel, Ježíš Kristus, rozvazuje pouta a okovy ve zpovědnici, posiluje nebeským chlebem, vlastním tělem duši znavenou a ztýranou a vrací ji nešťastné matce, ubohému hříšníkovi, když zoufale volal o pomoc, plakal nad ztrátou duše, nad hrozným jejím osudem. Matka ona plakala radostí, když jí biskup přivedl syna pout zbaveného, líbala okovy, jež biskup dobrovolně vzal na sebe, aby jí syna zachránil, neměla ani dosti slov, aby vděčnost dala na jevo. A ty, křestane, měl bys býti lhostejným při tak něžné lásce Kristově, láska tvá měla by býti slabší a vděčnost menší nežli oné matky, když jsi byl pout hříchu zbaven a z otroctví vysvobozen? Matka klečela na břehu, hleděla za lodí, dokud nezmizela na širém moři, modlíc se a děkujíc za neslýchanou lásku ochránce jejího syna, a ty bys neměl vděčně vzhlížeti k nejsvětějšímu srdci božského Spasitele, nejlepšího přítele, že tě zachránil a spasil? Klekni jen, drabý křestane, před křížem, zablédni se ke svatostánku na oltáři, a volej vděčně: »Předobry Ježíši, nejlepší můj příteli, který jsi mně prokázal službu lásky, o jaké svět ještě nikdy neslyšel, jaké nikdo dosud na světě nebyl schopen; příteli nejlepší, který mne miluješ více než otec a matka má mohou mne milovati; příteli pravý a věrný až do posledního dechu mého života, obětuji ti srdce své, přijmi je, aby jen tebe a jedině tebe milovalo a tobě sloužilo! Nic více mne neodloučí od tebe, nejsladší příteli, ani meč ani smrt; tvým chci býti za živa i po smrti na věky!«

2. Pán Ježíš chce býti naším nejlepším přítelem, proto musíme zůstatí také i my přáteli jeho. Jaké to významení bylo pro apoštoly, když jim řekl: »Už nebudu vás nazývati služebníky, ale přáteli svými!«

Bohumír Drsný, hrabě barcelonský, bojoval statečně po boku krále Ludvíka Pobožného proti Saracénům. Po bitvě podal hrabě králi svůj pozlacený štít, aby mu dovolil, by mohl na štít nějaký erb či znak vložití. Král, vida hraběte krví zbroceného, omočil pět svých prstů v krvi statečného bojovníka, udělal na štítu pět rovných čar, jež pak zůstaly pro vždy odznakem rodu hraběte barcelonského.

Vítěz nad peklem a smrtí, osvoboditel náš Ježíš Kristus, ponechal si po vítězném boji a smrti kříže pět svých ran jako odznak, aby byly i erbem a slávou všech, kdo chtějí býti jeho přáteli.

a) Kdo však chce býti přítelem Pána Ježíše, musí býti raněn pro Krista, zarmoucen jako učedníci emausští, tak že Pán Ježíš tázal se jich: »Proč jste smutni?« U zarmoucených dlí Pán Ježíš nejraději, navštěvuje a těší je; to jsou jeho přátelé. Čím větší

jest utrpení naše, čím větší starost, čím těžší jest kříž, tím blíže stojíme božskému srdci Pána Ježíše, s tím větší jistotou můžeme volati: Kristus jest naším přítelem! — Proto v zármutku, křížích a bolestech nezapomínejme na tuto pravdu, na toto štěstí; každý kříž, byť byl sebe těžší a bolestnější, stává se lehkým a sladkým, zármutek promění se v radost a radosti té žádný od nás více neodejme.

b) Kdo chce býti přítelem Ježíšovým, musí rád o jeho utrpení uvažovati; často na ně mysliti a o něm mluvit, jak to učinili učedníci emausští, kteří s žalem a bolestí mluvili o jeho mukách a ukřižování. Zbožná dcera slavného kancléře anglického, Tomáše Mora, měla tak velikou lásku k svému otci, že po jeho popravě vzala k sobě jeho hlavu a na smrtelné posteli poručila ještě, aby ji vložili do její rakve.

Tak máme mítí trním korunovanou hlavu Spasitelovu, jeho bledou tvář stále na očích a na mysli, o utrpení Páně často rozjímati a ač nyní v čase velikonočním tvář jeho jest plna božské slávy, přece nemáme nechatí minouti dne, aniž bychom vzpomněli vděčně utrpení a smrti svého nejlepšího přítele a dobrodince. Neboť veliká láska k utrpení Kristovu, praví sv. Bonaventura, jest známkou vyvolených; a není jistějšího a rychlejšího prostředku státi se svatým, praví sv. Alfons, nežli pobožnost a úcta k přehořkému utrpení Páně.

c) Chce-li kdo býti přítelem Ježíšovým, musí Ježíše zdržovati a brániti mu, chce-li se vzdáliti, a sice oběma rukama ho uchopiti a nepouštěti. Jednou rukou dle sv. Bernarda jest modlitba, a druhou touha po přijetí těla Páně ve sv. přijímání.

A proto, drabý křesťane, který jsi v tomto čase velikonočním setřásl se sebe pohřební roucho hříchů svatou zpovědí, chceš-li nyní pevně státi a více neklesnouti, chceš-li býti věrnému příteli věrným přítelem, modli se a přijmej často nejsvětější Svátost oltářní.

Modli se, neboť se připozdívá a den se nachyluje k západu. Jako v přírodě každý den obrátí se v noc temnou a chladnou, když slunce zmizí s oblohy, tak v duši lidské nastane temno a chladno a jasné dni horlivosti a lásky boží mizí, opustí-li nás nejlepší přítel, božský Spasitel. Proto třeba neustále prositi. Učedníci pozvali ho do svého domu; i my máme zváti Pána Ježíše úpěnlivě, aby k nám zavítal a tělem svým nás nasytil. Čím častěji budeme přijímati tělo Páně, tím více budou se otevírati a vyjasňovati oči naší duše, abychom spatřili Pána Ježíše v jeho nevýslovné lásce a poznali v něm svého nejlepšího přítele, který nás nade vše miluje a láskou zahrnuje; jak se vedlo i učedníkům emauským, o nichž praví Písmo sv.: »I otevřeny jsou oči jejich a poznali jej.«

Budeme-li takto žítí a se snažiti státi se podobnými oběma učedníkům, budeme pravými přáteli Kristovými a Kristus bude nám, čím byl oněm, průvodčím tímto životem, laskavým učitelem a rádcem, milostivým hostem a těšitelem v každém zármutku.

Pobledně na učedníky dříve smutné a sklíčené: nyní vstali rychle, vrátili se do Jerusalema, vypravovali s nadšením, co se jim stalo na cestě a kterak poznali jej v lámání chleba.

Kristus je potěšil, posilnil, tak že nebojí se nyní více nikoho, veřejně vyznávají svého Mistra, hotovi trpěti největší protivenství a vydati zaň svůj život.

Zvolme si dnes božského Spasitele za svého přítele, který nás nikdy nezklame, ale opravdu šťastnými učiní.

Kéž by se nadšení naše pro Krista podobalo nadšení mladého a neohroženého mučedníka sv. Theodora! Když mu římský praetor sliboval všechny možné požitky, hodnosti, slávu a bohatství, aby se rozhodl pro tyto aneb pro Krista, pro život aneb pro hroznou smrt, odpověděl mladý Theodor: »S Ježíšem jsem byl, s Ježíšem trvám a s Ježíšem chci býti na věky!« — Tak, drazí křesťané, volej každý z nás každé chvíle, zvláště v čas pokušení, zármutku, bolesti a neštěstí, krásná slova stělné modlitby, na niž uděleny jsou odpustky od nynějšího sv. Otce ze 3. prosince 1914, 100 dní za každé zvolání a plnomocné odpustky v měsíci, kdo každodenně modlitbu tu koná a v měsíci svatou zpověď vykoná a ke stolu Páně přistoupí, některý kostel neb kapli navštíví a tam na úmysl sv. Otce se pomodlí: »Ježíši, tobě jsem živ; Ježíši, tobě umírám; Ježíši, tvůj jsem v životě i smrti. Amen.« (Die různ. pram.)

V. M. Váchal.

Neděle první po velikonoci.

Kde lze naléztí pravého pokoje?

»Pokoj vám.« (Jan 20, 19.)

Dříve než Spasitel náš přehořkou smrt kříže podstoupil, zanechal učedníkům svým slavné dědictví; řekl jim: »Pokoj zůstávuji vám, pokoj svůj dávám vám; ne jako svět dává, já vám dávám.« (Jan 14, 27.) A nyní, když se byl se svou církví skrze svou krev a rány na kříži zasnoubil, hle, zjevuje se učedníkům, aby je potěšil, ve víře upevnil a z jeho svatých rtů zaznívá pozdravení: »Pokoj vám.« Již při jeho narození prozpěvovali andělé na výsosti nebeské: »Sláva Bohu na výsostech a pokoj lidem na zemi dobré vůle«; neboť proto sestoupil s nebe, aby hlásal evangelium smíření a pokoje, aby smířil zemi s nebem a všecko v pokoji sjednotil. »Pokoj,« toť poslední slovo vzkříšeného Pána.

Ó pokoji, ty svaté, sladké slovo, lahůdko v nepokojích tohoto světa, ty úěcho v zármutcích života, ty hvězdo v temnostech pozemských, ty drahocenný poklade; po tobě touží srdce naše! Co jiného hledáme na tomto světě nežli pokoj, t. j. onen stav, ve kterém úplně spokojeně žijeme, kde nás nic netrápí, nic nesouží?

Všichni ti tisícové a tisícové, kteří vůkol nás žijí, ti všichni touží po zlatém cíli, ale jen málokterým otvírá se ona tajuplná brána k této svatyni pokoje. Se všech stran rozléhá se náfek, že nespokojenost uhostila se jak v palácích urozených, tak v chatrčích nuzných; nepokoj oplétá trním šťastného, nepokoj ztrpčuje kříž trpčícího. Synové tohoto světa staví si zlaté hrady v povětrí; nespokojeni jsouce s přítomností tvoří si obrazy klamné naděje do časné budoucnosti a nepozorují, že je vnitřní pronásleduje nepokoj, až konečně zemdleni tímto životem hledají v chladném hrobě pokoj. Ó bláhoví! Může-liž pak nalézt v hrobě pokoj ten, kdo jej nenalezl v životě tomto? Duše není položena s tělem v rakev a ona dle toho bude se míti, jak zde živa byla.

Pozastavme se při této myšlence a tažme se: Kam jdeš, která jest cesta tvá vedoucí k pokoji, onomu drahocennému pokladu? Rozluštění této otázky není těžké; Spasitel náš dává nám pochopitelnou odpověď řka: »Pokoj svůj dávám vám; ne jako svět dává, já vám dávám.« On nám zřejmě praví, že svět nemá pravého pokoje a proto ho také nikomu dáti nemůže; on však slibuje učedníkům svým ve všem trápení, které je potká, pokoj, který jim také svět vzíti nemůže. Totot pravil jsem vám, praví Spasitel, abyste měli pokoje ve mně. Ve světě se musíte rmoutiti, důvěřujte však, jáť jsem přemohl svět!

Pravý pokoj tedy nelze nalézt:

- I. ve světě, nýbrž
- II. v Bohu, Spasiteli.

Pojednání.

I.

»Srdce lidské jest nepokojno, dokud nespočívá v Bohu.« Slova ta velikého Augustina vydávají svědectví o tom, co on sám zažil a sám na sobě zkusil. Velikými a krásnými vlohami od Boha nadán, proniknut neukojitelnou touhou po vědách a umění, žádostiv slávy a cti, obklopen veselostmi a radovánkami, nenalezal pokoje, spíše však nelibost a nepokoj; teprve tehdy, když mu vzešlo slunce víry, která zázračnou láskou srdce jeho s Bohem spojila, shledal, jak jest vše trpké, co mimo Boha jest, a že jen v Bohu lze okusiti sladkost pokoje

Ne, svět nemůže dáti pokoje; trápení jeho souží, poklady jeho a radosti omamují srdce a zůstávají v něm pouze trn bolesti a mučící nepokoj.

Kdo může sečísti ty strasti, které doprovázejí člověka od kolébky až ke hrobu? Chudoba, nouze, drabota, hlad, válka, rozkacené živly, ztráta statků a milých osob, nevděk, urážky, zlo rozličného druhu a velikosti obkličují člověka se všech stran, mučí a ohrožují srdce jeho. A kdož zná všechna ta trápení vnitřní, která, aniž to svět pozoruje, oběti své sužují a dne i noci v bolest a hořkost proměňují? Kdyby trápení taková byla za podíl jen jednotlivcům, pak bychom mohli za šťastné pokládati ty, kte-

rých ušetřila věčná prozřetelnost; ale neštěstí to rozbilo stánek svůj jak v chatrči nuzného a utlačeného, tak i v palácích velmožů; žádná stráž není s to zadržeti je, žádný zámek není před ním dosti silný. Jako smrt, která všechny zasáhne, přichází na všechny to neb ono trápení. Tak zřídila to věčná moudrost, že jako všichni podíl mají na společném hříchu, i všichni jeho zlé ovoce cítí. A proto nazývá se tento svět slzavým údolím, z něhož po stáncích věčných radostí a blažeností toužíme.

Což pak ale neposkytuje nám svět svých statků a radostí? Což nám nenabízí čest, jmění, radosti a vše, čímž bychom upokojili srdce své? Jest sice pravda, že sláva, jakou svět svým ctitelům slibuje, jest ono kouzlo, které je tak mocně na sebe poutá, že se oddávají volně službě jeho, při tom však Boha i duši svou ztrácejí. Učení o kříži jest jim bláznovstvím; napomínání, aby se vyhýbali světu, odřekli se lákání a vnad jeho pro Ježíše Krista, zdá se jim nesmyslem; touha však po statcích a radovánkách jest jim největší moudrostí a jedinou úlohou v životě. Kníže temnosti se k nim přiblížil a jim namluvil: »Hle, toto všechno dám tobě, padneš-li a budeš se mi klanět!«; a místo co by se měli odtíci pokušitele jako Kristus, poslouchají ho a namáhají se a přinášejí mu den co den obět klanění.

Zdaliž pak takoví lidé nacházejí vnitřního pokoje? Pokušitel jim ukazuje lesk cti a vyznamenání; a oni neustále se namáhají, aby dosáhli vrcholu slávy, jakou jim satan z dálky ukázal. Nešetří ani času ani práce, ani dovolených ani nedovolených prostředků, aby se nad jiné vyšinuli. Svět je chváli a jim přisvědčuje, a to je táhne; čest jim lichotí a panování nad jinými, jaké si představují, to činí je otroky jich mučící je vášně, která se neuspokojuje tím, čeho dosáhla, nýbrž vždy po více a více touží; a čím výše stoupají, tím více ztrácí se ukázaný jim vrchol slávy, na němž konečně pokoje naléztí chtěli. A to jest právě kletba vášně, že nedovolí tomu odpočinku, kdo se jí oddal, ale mocně ho táhne do strašlivé propasti.

A tu měli bychom pokoje hledati? Hle, ten ubožák, který posedlý jest duchem pýchy, jak smutný jest jeho život! Den mu mřije v nevýslovném namáhání, noc v neužitečném boření a těžkých snech; obrazotvornost jeho jest rozpálena, rozum jeho se trápí, hledaje vždy nových prostředků k ukojení vášně, ctižádostivého srdce svého a strach před soupeři a nepřáteli krátí jeho život. Pýcha, závist, hněv, radost z cizího neštěstí a pomsta, to jsou ti černí duchové, kteří ho mučí a pronásledují.

Ó ubohé lidské srdce, kde je tvůj pokoj? Čest, sláva a moc vábí tak dlouho, dokud jsou vzdáleny; dosáhne-li jich člověk, lesk jejich zmizí a těžké břímě zůstává. A jak padá s výše ten, kdo ji dosáhl, do propasti bíd! Co jest chvála tohoto světa? Lživá jsou ústa jeho; dnes tě chválí, zítra tebou opovrhne; dnes se tě bojí, zítra se ti směje. A což nejsi-li zklamán? Ach, tu přichází neuprositelná smrt a nedbá na tvou čest, ani slávu ani moc. Ó ubohé, ctižádostivé srdce; ty se třeseš před poslední ho-

dinkou, v které o vše přicházíš a která tě odevzdá do moci toho, před nímž se všechny mocnosti země třesou!

Aj, tu přichází kníže tohoto světa a ukazuje statky a bohatství, jakoby v nich pokoj srdce spočíval! A jak mnozí se namáhají rozmnožiti bohatství své, aby mohli mluvit s bohatcem v evangeliu: »Duše má, měj se dobře, neboť máš statků na mnohé dní!« Ale ach, jaké plány povstávají v duši, v níž se zahnízdila lakota? Ó kletby hodná žízň po penězích, kam poháníš srdce smrtelníků! Tak volal jeden pohanský básník, když pozoroval nevýslovný nárek toho, koho ta vášeň se zmocnila. Tu není soucitu a milosrdenství, ani vážnost před božskými i lidskými zákony, tu není nic svatého. Práce a výdělek, výdělek a práce, to je tak pronásleduje, že ani den Páně, ten den pokoje nešetří a odpočinku si nedopřeje.

Ach, pracně a namáhavě se peníze a statky vydělávají, nepokojně se uschovávají a střeží, s nenasytnou lačností rozmnožují. Mluvte bohatci o smrti a on se třese; ale přece nemůže se od smrti vykoupiti, aniž věčného soudce podplatiti, aby mu bránu nebes otevřel! Na duši jeho lpí kletba chudých, které ošidil, nešťastných, které utlačoval, vdov a sirotků, jichž slzy vševědoucí počítal. Jeho vlastní svědomí stojí před ním jako žalobník a pronásleduje ho na všech místech. Tak žije v nepokoji dny života svého, ač se musí spokojiti s úzkou rakví a něco málo hlíny.

Bohatství, ach to nemůže ukojiti srdce lidské! Což tedy zbývá člověku, aby dosáhl pokoje? Hle, pokušitel se blíží a otvírá síně radovánek; zde jest veselo; radosti všeho druhu. Co si smyslné tělo žádá, všechno se mu nabízí — po starostech ani zmácky! Ach, jak nešťastni jsou tito zdánlivě šťastní; pro krátké vyrazení a veselost, jak mnoho obětují! V proudu vášní svých klesají, aniž to pozorují, do propasti hříchů a smrti; krátká radost zanechává neustálou lítost. Ó nevěrná náruživosti, ty okrádáš člověka o milost boží, o čas spásy, o čistotu srdce, o světlo víry, o útěchu naděje, o jeho lásku; ty vraždíš nevinnost duší! Pak zmizíš a zanecháš po sobě výčitky svědomí; ten, kdo ti sloužil, podobá se marnotratnému synu, který promrhal statek milosti boží a zachoval si buď zoufalství neb prosbu o milosrdenství!

Ach, svět nemá, čím by ukojil srdce lidské; duše člověka stvořena jest pro Boha a proto nemůže naléztí pokoje ve stvořených věcech. Když nám však svět nemůže poskytnouti pokoje, kdež ho budeme tedy hledati?

II.

V Bohu lze naléztí pravého pokoje; neboť tak praví Bůh sám u Isaiáše proroka (45, 6.): »Jáť jsem Hospodin a není jiného, jenž působím světlo a tvořím tmou, činím pokoj.« A toho pokoje dostalo se nám skrze Ježíše Krista, knížete pokoje. Království jeho jest království pokoje, pokoje nevýslovného, svatého, sladkého, jehož výšku a hloubku ani mysliti, jehož obsah ani vysloviti nelze.

Ten pokoj chce dáti Spasitel všem, kteří k němu přicházejí, neboť volá vládným hlasem: »Vy všichni, kteří pracujete a obtíženi jste, poidte ke mně a já vás občerstvím!« Základ však toho pokoje jest smíření s Bohem.

Chceme-li tedy do království pokoje vejíti, musíme zemřítí hříchu a skrze Ježíše Krista smířiti se s Otcem, žítí podle evangelia a následovati svého Spasitele, který nás napomíná: »Plňte učení mé a poznáte, že z Boha jest a naleznete pokoje pro duše své!« Hřích musí v nás zničen býti a Pán ochoten jest odpustiti nám skrze sluhy své, jimž dal moc hříchů odpouštěti a vrátiti nám pokoj dítek božích. Ó jak pokojné bývá srdce vášněmi a náruživostmi sem tam zmítané, když se vrhne pod kříž a odkryje rány své a o milosrdenství prosí; s kříže proudí se spása. Jako na poušti pobled na povýšeného měděného hada od uštknutí smrtonosného uzdravil, tak uzdravena bývá duše poskvrněná hříchem pohledem na Ježíše Krista, který povýšen byl, aby všecko k sobě přitáhl. Ó jak lehko bývá srdci, když slyší: »Odpouštěj se tobě hříchové tvoji.«

Dokud hřích jest v duši, nelze mysliti na pokoj srdce, nelze mysliti na vyhojení smrtelných ran; ani bohatství ani radovánky celého světa neuzdraví nemocnou duši. Jedenť jest, který může pomoci, Ježíš Kristus; k němu se tedy obrať, nepokojné srdce, ubohá duše, a on naleje vína slova svého a oleje lásky jako milosrdný Samaritán do tvých ran! Nevyhýbej se místu, kde jediné smířiti se můžeš s Bohem; tam očekává tebe pokoj srdce! A když nalezneš toho pokoje, následuj Spasitele svého, který k tobě volá: »Chce-li kdo za mnou přijíti, zapře sebe sám, vezmi kříž svůj a následuj mne!«

Smyslnému člověku zdá se vyhlednutí takové arcí trpké; jinak však nelze dojíti věčného pokoje. Neboť Spasitel neslibil království nebeské těm, kteří hodně mnoho mají a v radovánkách život svůj tráví, nýbrž těm, kteří jsou chudí duchem a tichého srdce, kteří pláčí a dychtí po spravedlnosti, kteří protivěností trpí pro spravedlnost; ne těm, kteří uzdu pouští svým náruživostem, ale kteří sami sebe zapírají. A žádost Pána Ježíše není těžká, neboť sám praví: »Jho mé jest lehké a břímě mé sladké.«

Věřte, že celý svět se vším bohatstvím, ctí a radostmi svými nemůže vás oblažiti! Ať si vám slibují falešní proroci nynějšího věku spásu a pokoj a blahobyť; ti podobají se oněm prorokům, o nichž Pán praví: »Volají pokoj, pokoj a přece není to pokoj; neboť věštby jejich jsou klam a lež prorokují ústa jejich.«

Kdož popíše blaženost toho, před nímž marnost tohoto světa ustupuje i její nepokoj? Kdo popíše pokoj oné duše, která příjemné věci, jakož i kříže od Boha stejně ráda přijímá? Kdož vysloví radost té duše, která nehledá útěchy u lidí, ale u Boha, v rozjímání, modlitbě, v častějším přijímání těla Páně? Čím více taková duše v Bohu žije, tím méně jí svět znepokojuje; její jediná touha jest Bohu sloužiti, jej milovati a jednou tvář v tvář na něho patřiti. Svět zdá se jí namáháním a obtíž, život tento

nepokojným putováním, radosti jeho jako kratičké občerstvení a trápení jako sladké bříbě. Lidi považuje za obraz boží, za vykoupené krvi Kristovou, za zasvěcené chrámy Ducha svatého, za dědice království nebeského. Ona ráda plní povinnosti své z lásky k Ježíši Kristu; nestará se o bublinku cti, o hrstku prachu, jež svět bohatstvím jmenuje; pokojně plynou jí dni života ať šťastné, ať nešťastné. A když se blíží konec tohoto života, ó jak spokojeně hledí, důvěru svou v Boha skládajíc!

Když se v osudné hodince syn tohoto světa úzkostně vůkol ohlíží, když ho všecko opouští, a neuprositelná smrt se blíží, když žádný utěšitel se nehlásí, — obrací v Bohu žijící duše zraků svých k nebi; neboť dobrý bojovala boj, končila běh, víru zachovala a nyní čeká na ni koruna spravedlnosti. Ona touží po onom životě se sv. Augustinem říkouc: Ó živote, který Bůh připravil těm, kteří ho milují; živote živoucí, blažený živote, jistý živote, pokojný živote, krásný živote, čistý živote, svatý živote; živote, který neznáš smrti a zármutku; ó jak po tobě toužím!

Po čem však my toužíme? Co jest cílem našich žádostí? Dlouho-li budeme ještě nabírat z kalů světských marností, pomíjejíce pramen živé vody Ježíše Krista? Jak dlouho ještě dáme se sváděti bludičkami cti, bohatství, světských radovánek? Stůj, poutníče, zastav se; po čem jsi dosud toužil, co byl cíl tvůj? Slyš hlasu svého Boha, který ti hrozí jako jednou vyvolenému národu, k němuž pravil: »Čtyřicet let měl jsem nesnáz s národem tímto a řekl jsem, vždycky tito bloudí srdcem. Ale oni nepoznali cest mých, tak že jsem přísahal v hněvu mém, že nevejdou do odpočínutí mého.« (Ž. 94, 10.)

Hledáš odpočínutí, hledáš pokoje? Tato země ho nemá; všecko ti volá: v nás není pokoje! Hledáš štěstí? Všecko odpovídá: v nás jest bolest a trápení! Hledáš život? V nás jest smrt a zpráchnivění! Stojí však strom na hoře Golgotě a na něm pňí svaté tělo, v jehož otevřeném boku jest útočiště pokoje a odpočinku! Ztratil-li jsi hříchem pokoj srdce svého, utec se do otevřeného boku jeho! Ještě jest čas! Ten, který pro tvé hříchy umřel, pozdravuje tě slovy: »Pokoj tobě!« Ty však, kníže pokoje, vítězi nad smrtí, ty sám upoutej srdce naše na sebe! Pane Ježíši Kriste, pozdvihni mocnou rukou svou a shladiž všechn hřích; osvět nás, abychom tě poznali, rozžehni v nás plamen horoucí lásky, abychom tě milovali; táhni nás, abychom tě hledali; posilni nás, abychom u tebe zůstali v štěstí i neštěstí, v životě i ve smrti. Uděl nám svého pokoje v životě i v hodince smrti, abychom jednou věčného pokoje požívati mohli. Amen.

Vojtěch Černý.

Neděle druhá po velikonoci.

Dobrým pastýřem musí býti každý křesťan. Proč každý křesťan (I.) a jak plní každý tuto povinnost. (II.)

»Mám i jiné ovce, které nejsou z tohoto ovčince, i ty musím přivést a hlas můj slyšeti budou.«

(Ev. sv. Jana 10, v. 16.)

Mše svatá dnes začíná slovy: milosrdenství Páně plna jest země a slovem božím upevněna jsou nebesa. Tak jsme nyní chudí myšlenkami, že neumíme ani čísti v knize milosrdenství a dobroty boží, která jest nyní v plné kráse své otevřena před námi. Vidíte kolem sebe kvetoucí dítko boží: přírodu, a nepoznává značná část lidí, že zákonem božím vychází slunce na spravedlivé i nespravedlivé a že vůlí boží jest zákon milosrdenství, dle něhož květ se zúrodňuje, dozrává v klas, aby chlebem našim byl a sice chlebem všeho stvoření. Na spravedlivých lidech jest, aby chválili a tím i jiné přiváděli ke chvále boží. Nebesa plna jsou milosrdenství božího, neboť vůlí boží, která jest jejich zákonem, udržována jsou na své dráze. Ta celá příroda kvetoucí a rodící jest dílna milosrdenství božího, z níž běže veškerý tvor vděčný i nevděčný. Jako vůle boží drží okrsek zemský a dává chléb a trvání, tak dobrý pastýř pase všech bytostí duše, aby nezahynuly, ale měly život věčný. On praví však o sobě, že má i jiné ještě ovce, které mají též jeho hlas slyšeti, aby byly v jeho ovčinci. Ty přivést jest úkolem každého, kdož se chce nazývati křesťanem, každého, kdo bojující církve jest údem. Všichni povinni jsme pracovati s božským pastýřem na spáse duší. To jest předmětem našeho rozjímání a sice v díle prvním: proč musíme pracovati a v díle druhém jak musíme pracovati?

P o j e d n á n í.

I.

V tuto dobu spadá svátek našich mnohých, po Čechách ctěných mučedníků: sv. Jiří, sv. Vojtěcha, z nichž prvý mimo naši vlast pracoval a trpěl, druhý zde pronásledován mimo svou vlast umírá. Sv. Jiří v III. stol. (nar. 280) hrdinné boje s pohanstvím, vášní a pověrou v mladickém životě svém sváděl, aby duše dobrému pastýři zachoval a získal. Ať zápas sv. Jiří byl s drakem, jenž škodil obyvatelstvu, ať tím drakem jest zobrazena veškerá neřest, která bláhý činí lid, vždy sv. Jiří jest vzor bojující církve, která za Boha a svatý pokoj bojuje, oběti peklu loupí a pro nebe získává, jako pastýř dobrý, dokud na něm jest, brání ovečku (duši) proti vlku (děblu a světu). Ať století minula od dob sv. Jiří a sv. Vojtěcha, přece jest vždy třeba duší hrdinných, které vedou zápas proti mravní zvlčilosti a bestiálnosti, která

vyžaduje stále oběti, ne jednu a dvě denně, jak vypráví se v životě sv. Jiří, ale tisíce denně obětí třeba zachraňovati a spasiti pro ovčinec Kristův: království boží. Jest totiž zákon boží, že abychom duši svou a bližního spasili, musíme s Bohem pracovati na spáse duší a se modliti za to. Nejsme ani stvořeni a vykoupeni jen pro sebe, ale i pro jiné. Náš Pán a Stvořitel dal nám duši a tělo, které od narození až do smrti závisí také na jiných. Nemůžeme žíti a se učiti jen sami od sebe, my potřebujeme pomoci cizí. Bůh to tak zřídil. Tak jest i se spásou duše. Zdálo by se, že Pán Bůh mohl dáti každé tolik světla, že by jej milovati musila. Ale Bůh milosrdný ponechává nám jednotlivým duším pracovati na spáse své i bližního, a bez té součinnosti nedává milosti, leda výjimkou. Pravidlo jest, že víra vchází do srdce skrze slovo boží a skrze víru pak milost boží ve svatých svátostech za součinnosti lidské. Vidíme tento zákon stále kolem nás a málo jsme si ho vědomi. Vidíme, že dítě nečiní pokroků bez učitele, aspoň nevalných. Vidíme, že výjimka jest vzácná od tohoto pravidla. Stále kolem sebe máme tisíce příkladů, že řemeslo bez mistra nepokračuje. Vidíme, že rolník zkušenosti své sděluje, aby i jiný z nich těžil. Tak jest i s duší a milostí boží. Duše může přijíti k poznání Pána Boha svým užíváním rozumu, ale lehčeji a lépe přichází slovem božím, za pomoci jiného. Proto jest i zde patrný zákon boží, že Bůh naši spásu působí svou milostí za součinnosti naší a bližního a chce, abychom všichni v tom směru působili jako pomocníci věčného Pastýře duší.

Pohané nebyli by nikdy obráceni na víru a k životu křesťanskému bez apoštolů, bez věrozvěstů — bez Cyrilla a Methoděje, bez sv. Vojtěcha a církve sv. To jest zákon boží milosti, s nímž máme působiti a musíme působiti, když svou vlastní duši chceme spasiti. Národové křesťanští, mezi nimiž vymizí slovo boží dobrého Pastýře, vracejí se k pohanství a poznenáblu ztrácejí víru, křest i mrav. Dítě, které neslyšelo katechismus, které neznalo kněze, nebude mítí touhy po Kristu a církvi, ani po životě křesťanském. Jest zde pro nás obrovský důvod býti spolupracovníky dobrého Pastýře. Bůh Stvořitel a Spasitel přenechal naší součinnosti, aby byl svět spasen aneb zatracen. Bůh ve své lásce žádá, aby každý byl spasen. Bůh nás stvořil s rozumem a svobodnou vůlí, abychom mohli svobodně a záslužně pracovati s ním na spáse své a bližního duši. Dobrý pastýř nám volá: mám i jiné ovce, které mne dosud neznají, mám ovečky, které zbloudily, mám, které se zranily a stonají, a ty všechny máte přivésti ke mně zpět, do jednoho ovčince, k jedinému pastýři duší: Ježíši Kristu.

Dvě pravdy, proč musíme každý pečovati jako dobrý o spáse duše, jsou: předně, že každý má sice od Pána Boha darů tolik, aby mohl poznati Pána Boha, duši svou nesmrtelnou a odměnu a zodpovědnost na věčnosti. Kde by mu nedostačovaly tyto přirozené milosti, Pán Bůh by jej přivedl k poznání sebe třeba jako svaté tři krále — zázrakem. Druhá ale pravda jest, že Bůh přenechává naší součinnosti pracovati na rozšíření jeho království

na světě, plném jeho milosrdenství, na prohloubení toho království v duši každinké a na získání ztracené duše.

Zde nám jsou svatí boží vzorem překrásným, jak pracovati s Bohem na spáse duší.

II.

Příkladů, jak pracovati na spáse duší jest tisíce, ba tolik, kolik dobrých duší na světě žilo. Co jest součinnost sv. Vojtěcha našeho než úřad dobrého pastýře pro spásu duší? Jeho hlas zaznívá ve jménu Páně, aby lid svůj naučil Boha znát, milovat a jemu sloužiti. Bez tohoto učení není skutečného trvalého pokroku. Marně snaží se každý povznesti lid svůj hmotně, nesnaží-li se též, aby jej povznesl mravně. Hříchů čelil boj sv. Vojtěcha. Hříchů bídné činí národy, za to však spravedlnost povyšuje národ. Hřích to jest, jenž rozežírá zdraví millionů, hřích to jest, jenž rozměťává statky po ctcích zděděné, hřích to jest, jenž srdce tolika osob protíná. Proti hříchů v mnohotvárné jeho podobě sám bojovati, to jest hrdinství, u jiných ho vykořeňovat, toť apoštolát dobrého pastýře. Vizme světce, jehož uctívá v této době církev svatá, mládence Jiřího. Jeho životopis po 1700 letech jen skrovné zprávy podává. Vždy však jest vyobrazen v zápase se saní divokou, která denně lidu loupila ovce a statky. Když nestačily ovce, obětovány i osoby. Zdá se, jakoby tyto zápasy minuly, vždyť lítá zvěť vyhynula, leč v museích jsou stopy jejích zkamenělých údů. Ale zlo, hřích, ve své mnohotvárné podobě líté saně, ten žije a jen duše svatou vírou oživené, jako mládenec sv. Jiří, proti ní s výsledkem bojují. Chci se vyjádřiti docela názorně. Lítá saň, proti níž se odhodlal sv. Jiří jíti, denně dvě ovce zdávila a byl proto náfek, a byl proto svatý Jiří po hrdinném boji s ní veleben jako vzor hrdinů křesťanských a mnohé řády rytířské jej ctí jako patrona svého. Nazvete tu lítou saň jiným jménem vášně aneb neřesti a vizte škodu, kterou působí. Vezměte jen na příklad nestřídmost v nápoji se vši obětí, kterou za sebou vleče každý den! V našem království českém roční dávka na dani piva a lihu činí 23 až 33 milliony korun, které se této vášni a neřesti obětují na statcích. Co jest to proti dvěma ovečkám denně? A kdo sečte ty oběti, které vyžaduje na lidech, na jich zdraví, rozumu a ctnosti? Ai, drazí posluchači, zde máte vznešený zápas pro sebe a pro bližního. Jaká jest k tomu síla mravní u mladého muže přemoci tuto saň u sebe a bližního. Jak vznešený a hrdinný zápas pro křesťanské jinochy? Kolik však jest zbabělců? Jaké krásné vlastenectví v takém zápasu? Kapucín Mathew, irský hrabě, věnoval život svůj boji proti nestřídmosti. Přes 5 millionů osob přijal do spolku střídmosti, pozdvihl blahobyť a mravnost i sílu národa svého. Pravý pastýř dle srdce božího, který tolik oveček uvedl s cesty bludné do ovčince a do království Páně. Těchto lítých saní, tak obrovských obětí žádajících jako vlci draví, jest tolik, kolik hříchů. Těch hlavních čítáme sedm, těch ostatních jest počet veliký, pravá smečka vlků, která se vrhá na

duše Kristovy. Běda ovečce, která odešla od pastýře a neslyší hlasu jeho a vymkla se z područí jeho. Spočtete ty ubohé, které lítou vášní smilstva ztratili zdraví, spokojenost a štěstí své proto, že nechtěli slyšeti hlas pastýře: blahoslavení čistého srdce. Doslovně vzato, tisíce jich leží v nemocnicích do roka a tisíce jich šíří zápach morový jako saň lítá, o níž život sv. Jiří vypráví, že žila v bahně v okolí Beyrutu, poblíž země svaté, a zápachem otravovala krajinu. Tato lítá saň žije ve způsobu nečistoty a žádá obětí mezi dospívajícími více než dvě denně. Jak potřebí jest duší jako byl sv. Jiří, jenž tuto bestii krotí svatou vírou v Ježíše Krista a stává se požehnáním celého svého okolí. Ó příklade statečného mládence! Jaké požehnání z příkladu dobrého. Jsou příklady, že jeden zbožný a statečný mládenec na celou osadu měl vliv dobrý, jsou i příklady, že otrávil celé farnosti. Volám k vám slovy, jimiž Dioklecian hrozil sv. Jiří, když vyznával víru: »Mladíku, myslí na svou budoucnost!« Svatý Jiří myslel a proto zůstal věren Bohu a svědomí a nazván jest pro muky, jež snášel, »veliký mučedník«.

Vezměte svatou víru s jejími zásadami, které nebe poutají k zemi. Jaká saň pekelná běře ze srdce sv. víru: řečmi ve spolicích, listy a knihami, obrazy a písněmi. Plný jest vzduch jimi. V tom žijete každý a musíte zachovati sv. víru svou, k tomu třeba síly, a kdo má milost sv. víry, nechť pomáhá i bližnímu, aby mu jí nevzal. Jako vlk loupežník nevěra duše. Není to lhostejno, jaké pravdy život náš řídí. Každá pravda i blud má vliv na náš život. Není to lhostejno, zda člověk má v srdci zásadu: »čiňte dobře všem« aneb »víra bez skutků stačí k spasení«. Není to lhostejno, zda se člověk řídí slovy: »blahoslavení lkající« aneb »pokání není třeba«. Proto duše svaté tak hájily sv. víru jako sv. Jiří, a proto i my musíme hájiti ji pro sebe a jiné jako pastýř hájí ovce před vlkem.

Máť náš Spasitel mnoho ovcí v každé osadě, které nejsou jeho, ale i ty třeba uvést k němu do ovčince a k životu věčnému. Kdo z vás chce tuto zásluhou a hrdinnou práci vykonati u sebe i bližního? Tedy apoštolát v okolí každého jest povinností každé duše Bohu milující! Ten se děje trojím způsobem: poučením a utvrzením sv. víry (jako sv. Vojtěch), zdržováním před hříchem a přemáháním jej v srdci i v okolí (jak činil sv. Jiří). Jeť v tom zásluha pro nás veliká. Ze zbožných skutků jest nejzbožnější pracovati s Bohem na spáse duší. Seřmerým způsobem můžeme si zabezpečiti milosrdenství boží (dle Origena): křtem sv., mučednictvím, almužnou, odpuštěním viny cizí, obrácením jiných, horoucí láskou k Bohu a pokáním opravdovým.

Mnoho hříchů přikrývá, kdož duši Bohu získává, a dosti jest duší, které nejsou ještě v ovčinci dobrého pastýře a každý jest povinen dle své síly a příležitosti spolu pracovati: rodiče výchovou, děti příkladem, starší radou, mladší ochotnou poslušností, všichni plněním povinností. K tomuto pomáhej vám Bůh na přímluvu sv. Jiří, jenž jest vzorem bojujícího křesťana proti zlému.

Generál de Sonnis, který než zemřel ve Francii po vítězných bojích, dal si na hrob nápis: »vojín Kristův«, neboť vždy se přičiňoval, aby všichni, s nimiž se stýkal, získáni byli dobrému pastýři našemu. Ale vy také jste »vojíni Kristovi« a každý zkoumej svědomí své, zda dobrým či zrádným. Pracujte každý na spáse duše své a buďte též apoštoly každého bližního svého, neboť nebude korunován, leč kdo náležitě bojoval a pracoval. Pomněte, že nás čeká spravedlivá a hojná odměna. Amen.

O pouti sv. Jiří kázal na Řípu *Fr. Vaněček*.

Cyklus kázání o nevěře za dnešních dnů.

- I. Bláznovství nevěry . . . Neděle první po velikonoci.
- II. Hřích nevěry . . . . . Neděle druhá po velikonoci.
- III. Neštěstí nevěry . . . . . Neděle třetí po velikonoci.

I. Bláznovství nevěry.

»Nebudiž nevěfící, ale věfící!«
(Jan 20, 27.)

Za dnešních dnů, drazí křesťané, povstává mnoho mudrlantů, kteří pode jménem nevěrců proti Pomazanému se pozdvihli, kteří jeho tajemstvím, jeho zázrakům, jeho učení se posmívají, kteří službu jemu prokazovanou pokládají za pověru, horlivost pro jeho čest za přepjatost, poslušnost jeho zákonů za hanebné otroctví. Vidím-li, jak nevěra šíří se v každém národu, stavu i stáří, nedivte se, že zmocňuje se mne bázeň. Bázeň se mne zmocňuje a lekám se, když pozoruji, jak vyplňuje se proroctví, že blízko jest čas předpověděného odpadu od víry v Písmě sv., že se přibližují ony dny, které předcházejí budou skonání světa, ony dny, ve kterých dle předpovědění božského Vykupitele a sv. apoštolů víra z větší části u lidí vymizí (Luk. 18, 8.); ony dny, kdy lidé, pýchou a bezbožností zpítí, způsobem neobyčejným vše, co se Bohem jmenuje a vše, čemu národové se klaněli, zavrhovati budou (Thess. 2, 4.), a kde se konečně dokoná dílo onoho člověka hříchu, kterého Pán při svém posledním příchodu dechem úst svých zahladí (2. Thess. 2, 8.).

Měli bychom se však při pohledu na tak veliké zloby lidské nádkem spokojiti? Nikoli, naopak my chceme hlasu svého pozdvihnouti a na tuto pyšnou sektu mudrlantů tím větší mocí útok učiniti, čím mocnější jest za našich dnů. Aby člověk ošklivost nevěry nahlédl, k tomu jest jen zapotřebí, vzíti s ní to krásné roucho, kterým se zdobí, a ukázati ji v její přirozené podobě.

Nevěrec vychloubá se třemi věcmi: on se jmenuje moudrým, rozšafným a šťastným. Moudrým, poněvadž se domnívá, že všechny předsudky patou svou potfel; rozšafným, poněvadž všechno pokrytectví a vše, co u něho slove přepiatost a zufivost, nenávidí; šťastným, poněvadž žije beze jha a bez uzdy, a poněvadž se zprostil strachu a bázně před budoucností. Avšak lehkou věcí jest pro nás opak těchto věcí dokázati a přesvědčiti jej, že jest spo'u nesmyslným, zločincem a nešťastným. Ukážeme tedy bláznovství, hřích a neštěstí nevěrců ve tří slovech:

Bláznovství nevěrců.

Nevěra ve své vysokomyslnosti nazvala své učení mudrctvím a osvojila si učení své národům a králům jako vyřčení nějakého Boha klásti a lidské pokolení poučovati. Před tím prý bylo pokolení lidské jako ve věku dětinském, jak nám nevěra chce namluviti; blud, předsudky, nevědomost všude prý panovaly, pochodně rozumu v temnosti ubasly, ona však je zase rozsvítila a první světu neznámé pravdy odkryla. Toto jest ono směšné a nesnesitelné vypínání se nevěry, které jsem si předsevzal dnes osvítiti a vyvrátiti; a poněvadž nevěrec rozumem se vychloubá a ty, kteří ještě věří, co otcové jejich věřili, s opovržením za dětinské a prosté duše považuje, chci jen dokázati, že nestává ani slabého a slepého ducha, kromě toho, který nevěří a že nevěra v očích rozumu a pro svou nedůslednost toho zasluhuje, aby člověk rozumný se jí vyhnul. Slovem, bláznovství nevěry jest předmětem této přednášky.

Proč pak ale chceme nevěru před věřícími posluchači vypravovati? Poněvadž nevěra uprostřed nás trůn svůj postavila, poněvadž se všech stran svírá a tlačí, poněvadž není žádného útočiště více, kde bychom před jejími jedovatými šípy byli jisti; skoro žádná společnost, žádná rodina, kde by jí nebylo, žádná kniha, která by nebyla stokou jejího jedu. Nestává tedy žádného, kdo by se neměl proti ní chrániti a zbraň proti ní hledati, aby nepřítel tak nebezpečného přemohl. Tuto tak potřebnou zbraň můžete, moji drazí, v Písmě sv. najíti. A ty, Pane, jedná se zde o tvou věc, dej slovu tvému vítězíci moc, před kterou, jak praví sv. Pavel, všechny pevnosti se sesují a každá výška se snižuje, jež se opovažuje proti moudrosti boží se pozdvihnouti! (2. Kor. 10, 4—5.)

Nevěřcem je ten, který náboženství zavrhuje, buďto že pochybuje, že jest pravé, aneb že sám sebe přemluví, že je falešné. V prvním i v druhém případě jeho nevěra daleko není znamením moudrosti, silného ducha, zvláštního poznání, nýbrž není ničím jiným, nežli opravdovým bláznovstvím.

Důkaz toho uslyšíte hned. Dejme tomu, že nevěřící jenom o pravdě náboženství pochybuje. Ó pak pravím v tomto případě jemu, jak velikým bláznem a nemoudrým jest. Jak? Ty pochybuješ, ty nevíš, jestli jest náboženství pravé neb falešné a v této

své nejistotě přestupuješ na stranu nevěry, to jest na onu stranu, na které, je-li náboženství pravé, pro tebe všechno ztraceno jest? Neb je-li náboženství pravé, tedy žije také spravedlivý a přísný Bůh, v jehož moc dříve nebo později upadneš. Máš nesmrtelnou duši, kterou můžeš buď ztratiti neb zachrániti; Ježíš Kristus jest Syn Všemohoucího, a jediný prostředník, skrze něhož můžeš milost dosáhnouti. Sv. evangelium jest nebeský zákon, který dal lidem a dle kterého budou také souzeni. Nic není jistějšího jako všechno toto, není-li náboženství žádná báchorka. A ty, jenž se neopovažuješ dokázati, že tím jest, ježto pochybuješ, aniž bys byl s to nějaké vysvětlení podati, ty se protiviš tomuto Bohu, ty věčný osud duše v sázku dáváš, ty opovrhuješ tímto jediným prostředníkem, ty zavrhuješ toto evangelium, ty k peklu spěcháš. Může li pak býti většího blouznění? Co by sis myslel o člověku, který v záležitostech méně znamenitých a při menších nebezpečnostech podobně by se choval? Který by na př. v nějakém procesu, v němž by se o jeho jmění, čest a život jednalo, vše náhodě přenechal, který by se neštěstí jemu hrozícímu jen smál, všechny prostředky, které by se mu podávaly, zamítal? Zdaž bys neřekl, že rozum ztratil? A můžeš snad věřiti, že jsi méně nesmyslným, když se svévolně do nebezpečí a neštěstí vydáváš, proti kterým, o nichž jsem nyní mluvil, tato ničím jsou? Neb jedná se při tom o tebe, ne o pomíjející statek, ne o nějakou čest před světem, která nic není než pára, ne o křehký život, který nám každou chvíli může býti odňat, nýbrž jedná se zde o tebe samého, o tvůj život, o tvou duši, o všechno tvé štěstí, o všechny tvé naděje, o tvou blaženost. A ty se nehroziš? Přesvědčil ses snad, že smrti jest všemu konec?

Kdož by mohl pošetilé vyvyšování těchto lidí sněsti, lidí, kteří se jmenují moudrými, poněvadž si oči zavazují a do propasti se vrhají? Kteří pyšné nevědomosti vzhledem jejich osudu jméno moudrosti dávají? Kteří chtějí, aby člověk o všem ostatním přemýšlel, aby hvězdy na obloze předmětem svého rozjímání učinil, aby hmyz a květiny pod nohama svýma počítal, aby dějepis národů znal, kteří však nechtějí, aby člověk věděl, jestli jest Bůh, aneb k jakému účelu nás stvořil, aneb co za hrobem pro ty připravil, již ho neposlouchají, a těm, kteří se mu rouhají.

Kdyby aspoň ve svém pochybování jistější cestu si volili, kdyby aspoň zachovávali zákony, jejichžto přestoupení tak strašlivé následky pro ně míti může, tedy by se jejich chytrost mohla chváliti. Ale že si v tomto hrozném pochybování libují, že se jím honosí, že se schválně spánku oddávají, z něhožto by mohli jednou v hlubokosti pekelné procitnouti a že tomuto velikému »snad« naproti se staví, — to jest lehkomyšlnost a nesmysl, který by za každé jiné okolnosti platil za znamení ducha pomateného.

Musíme tedy předně dáti za pravdu, že s pochybností býti nevěřícím jest bláznovstvím.

Jest snad někdo, kdo by postačitelný a rozhodující důkaz proti náboženství postavil? Ó vy nesmyslní, vy můžete sice oblaky prachu kolem nás hromaditi, které očím vašim jasnost dne zatemňují, ale vy nemůžete zhasnouti pochoděň, kterou ruka Páně nad námi rozsvítila, aniž můžete jejsmu světlu docela ujíti. (Žalm 18, 7) Ačkoli to nechcete, bojíte se, tupíce náboženství, že snad naposledy bude přece pravé, poněvadž se nedá dokázati nepravda zjevení, které, abych tak řekl, nesmazatelné znamení svého božství na čele nese.

Než poslyšme jedenkrát onoho opovážlivého nevěrce, který hlas svůj pozdvihuje a takto k nám mluví: »Co se mne týče, já nepochybuji; já jsem přesvědčen, že jest náboženství báchorkou, a já bez bázně všemu odporuji, čím ono hrozí, a beze všech rozpaků se jeho zákonů odříkám.«

Dejme prozatím tomu, že jeho přesvědčení, ač se to vši pravděpodobnosti protiví, je tak pevné, jeho jistota tak veliká, jak sám ujišťuje, a ukažme mu nyní, že jeho bláznovství je tím neslýchanější a že neznaboh, který nepochybuje, jest ještě nesmyslnější, než neznaboh, který pochybuje. V pravdě, odkud pak nabral toto hluboké a chladné přesvědčení? Je to ovoce zralého uvázení? Aneb snad s tak velikou jistotou a opovržením zavrhuje víru svých otců, víru všech časů, aniž by si vzal práci ji zkoumati? V tomto případě byla by jeho pošetilost veřejná; neboť co může býti více proti rozumu, jako o něčem, co člověk neví, s jistotou se vyjadřovati a chlubit se, že má jistotu, když přece vědomosti zde nejsou, aby jenom k pochybování měl právo? Tato pošetilost nalézá se u všech vychytralých nevěrců. Nevýjímám z toho žádného, ani těch, kteří proti našim lajemstvím píší, ani těch, kteří ve společnostech neslušné žerty nad tím si tropí.

Nedivme se, že jsou to dnes tak zvaní učenci; ony počátky křesťanství, které ve svém mládí se naučili, zapomněli; oni nečtou naše obhájce, oni nikdy naše svaté knihy neotevřeli; Mohamedův korán a bludy pohanské jsou jim lépe známy, než učení víry a mravů, sv. evangelium. Oni bezpečně staví na svou jistotu a na jejich zdánlivé přesvědčení a rouhají se tomu, čeho neznají, poněvadž je to dnes móda neb pokrokové rouhati se. Proto také ono významuplné slovo, které před málo lety jeden ze spisovatelů, který jejich prapor opustil a ku praporu Ježíše Krista se přidal, k nim mluvil: »Já věřil, poněvadž jsem zkoušel, zkoušejte i vy a budete věřiti jako já!« Nachází li se zde jeden z těchto slepých lidí, táži se jej sám: Což pak ví on o naší víře, o našich důkazech, o všech těch sv. předmětech naší sv. víry, které on tak zpupně za maličkosti pokládá? Kdybych tázal se jej na to neb ono našeho sv. učení, zdaž bude s to mně odpověděti?

Víme též, že rozumnější nevěrci posledního století, zakladatelé a hlavy nevěry v nesnesitelném nepokoji žili a ve strachu, kterého se nijak zbaviti nemohli, zemřeli. (Voltaire.)

Avšak zdá se mi, jako bych slyšel tyto falešné mudrlanty volati: Křesťanský řečníku, ty nás osočuješ; neb ne bez jistoty a

bez zkoušení odvrhli jsme jeho výroky, nýbrž my jsme dříve četli, rozjímalí, porovnávali, zpytovali a pak blud vašich pravd poznali, a výroky odložili; naše přesvědčení jest nevyvrátitelné, poněvadž nespočívá na nevědomosti, nýbrž na důkladném úsudku a jistém poznání!

Tedy měli bychom učenou a rozvážnou bohaprázdnost. Dobře! My ji chceme jako takovou považovati a víme, zdali proto bude méně nesmyslnou! Půjdeme tedy na základ největší otázky, která může lidi zabývati; chci s jedné strany důvody křesťanstva a s druhé strany nevěry, abych tak řekl, jen před oči vaše postaviti, s vámi je posuzovati a vás nechati souditi.

Slyšte! Důkazy každého učení jsou buď svědectví, která postačují rozumu a jej podmaňují, aneb důkazy, které nad ním vítězí. Máme-li tedy rozhodnouti mezi náboženstvím a nevěrou, jedná se jen o to, porovnávat spolu svědectví a důkazy, které obě podávají a míti pozor, na které straně jest převaha. To chceme nyní činiti a doufáme i ty nejpředpojatější duchy v krátkce k tomu přivésti, aby poznali: předně, že svědectví, která náboženství podporují, pro ně mluví, jsou svědectví důležitá, do očí bijící a nezlomitelná, a svědectví, která se proti staví, lehkomyšlná, opovržením hodná a zcela ničemná svědectví jsou; za druhé, že důkazy, na kterých náboženství spočívá, důkladné, přesvědčující a nezvratné důkazy jsou, kdežto důkazy, o které se opírá nevěra, nic jiného nejsou, než prázdné chytráctví a nemotorné, mylné úsudky.

Především tedy svědectví, která náboženství na své straně má, jsou důležitá, do očí bijící, nezlomitelná. Pamatujte především na svědectví jeho knih, jak ctihodné objevují se nám tyto spisy Starého a Nového zákona, které po celém světě pod názvem božských spisů známy jsou a v nichž se nic nenalézá, co by s hodnotou takového názoru se nesrovnávalo. Jakým svědectvím jsou knihy Starého zákona, které o mnoho století dříve byly než ostatní knihy a které svou krásou a dokonalostí všechny knihy tak daleko převyšují, jak daleko nebe na i zemi se nalézá! Jaká vznešenost myšlenek! Jaké nadlidské řečnictví! Jaká hluboká moudrost! Jaké poklady poznání a vědomostí! Co se všecko tam nalézá: tam původ světa a lidského pokolení, počátek všech národů, základ všeho dějepisu, tam všechny přirozené i nadpřirozené, božské a lidské vědy takřka ve svých pramenech!

A tato kniha, která jedná o všech věcech, která se přede všemi za neomylnou vyhláší, již po tři tisíce let vystavena je odporu lidí, aniž by bývalo možno jen v jednom bodě jí dokázati omyl aneb tu nejmenší chybičku. Jak často se již vypočítávání, badání, domnělé vynálezy učenců během času na nezvratném základu, na kterém kniha tato stojí, rozrazily!

A co mám teprve říci o Novém zákoně a o sv. evangeliu, když i naši nejrozhlášenější nevěrci — opakují jejich vlastní slova — v nich jakousi „velebnost uznávají, která je podivením naplňuje, svatost, která proti jejich vůli jim k srdci mluví“; když přinuceni jsou vyznati, „že taková kniha nemůže býti dílem lidským a že

tak veliké, tak překvapující, tak zcela nenapodobitelné známky pravdy na sobě má, že její vynálezce více podivní způsobí, nežli to, co popisuje«.

První tedy svědectví náboženství jest svědectví jeho knih.

Druhé svědectví jest svědectví jeho velikých mužů. Hleďte v dějepisu občanském tak spravedlivého a moudrého muže, který by mohl býti porovnán s Abrahamem, Isákem a Jakobem; reka, který by se vyrovnal Josuovi, Gedeonovi, Judovi Makabejskému; zákonodárce podobného Mojžíšovi, soudce rovného Samuelovi; bojovné a pokoje milovné krále, které bychom mohli porovnat s Davidem a Šalomounem; vyslance boží jako byl Eliáš, Eliseus, Jeremiáš a Daniel. Musil bych jmenovati všecky proroky a patriarchy a tak mnoho jiných osob obou zákonů, s nimiž v annálech národů a v bájích básníků nic porovnat se nemůže. To jsou velikí mužové náboženství.

Avšak kdež jest většího muže nad zakladatele náboženství? Ten, kterého jen bohaprázdnost za pouhého člověka pokládati může, kterého při všem rouhání aspoň za nejsvětějšího, za nejosvícenějšího, za nejdokonalejšího mezi všemi lidmi uznává, před kterým i sama nevěra často s lidským pokolením na kolena padá a volá: »Je-li život a smrt Sokratova, život a smrt mudrce, jest život a smrt Ježíše život a smrt Boha.«

Třetí a důležité svědectví jest prvních hlasatelů neb apoštolů, mužů vzbuzujících úžas svou jednoduchostí, upřímností a neohrožeností myslí i vznešeností učení, kteří z nejstrašnější pověry ke ctnosti a službě jedinému pravému Bohu svět přivedli.

Čtvrté svědectví jest svědectví učitelů: Ambrože, Augustina, Basilia, Jana Zlatoústého a nesčíslného množství velikých spisovatelů, vlivných řečníků, učenců a svatých, kteří časem a místem od sebe odděleni, podivuhodnou stejností učili, proti odpůrcům vši zbraní rozumu a vědy náboženství bránili, čistotou a přísností svých mravů, jakož i svými neobyčejnými dary a svými nesmrtelnými díly jej ctíli.

A co mám říci o millionech mučedníků, kteří ve všech dílech, na západě i na východě, ve starém i novém světě svou krev prolili a nejkřutější muka vytrpěli, aby pravdu článků víry dokázali a neporušitelnost víry stvrdili?

Svědectví jeho viditelné soudní stolice, t. j. učící církve, která samojediná na celém světě neomylnou opovazuje se jmenovati, poněvadž jediná uprostřed vši proměnitelnosti nezměnitelnou ve svém učení zůstala.

Konečně svědectví času a trvání, svědectví těch čtyřiceti století, která předcházela příchod Ježíše Krista a ve kterých se stále předpovídal a očekával; devatenáct století, která následovala po jeho narození a která jej uznávala a jemu se klaněla. A z těchto století zvláště zmíniti se musím o jednom, totiž sedmnáctém, které pro Evropu dobou slávy bylo, století plné velikých mužů a ohromných duchů; století, kde učenost, vědy a umění zář rozšířovaly, kde náboženství bylo předmětem všeho myšlení, jakož

i vši úcty, kde vůbec platilo za bláznovství v náboženství nevěřiti.

Než nyní rozeberme také svědectví, která nám nevěra naproti staví! Řekl jsem, že ta svědectví jsou lehkomyšlná, opovržení hodná a ničemná.

Předně jsou to svědectví lehkomyšlná. Člověk se může sotva zdržeti, aby se nezačervenal, když nevěra jmenuje své vůdce, spisovatele, na které jest pyšná. Což pak jsou tito krásní duchové? Lehčí, svévolní, pyšní lidé; básníci, spisovatelé románů, dramát, satyr, jichžto obyčejnou zbraní smích a zlopověstný vtíp, kteří v tom slávu svou hledají, ze všeho, co u lidí platí za ctihodné a svaté, posměch si tropí. Mohou býti vzhledem k náboženství a mravům lehkomyšlnější svědectví! Opovržení hodná svědectví! Co musíme více opovrhovati jako klam, oplzlost, pokrytectví? Která strana ukázala kdy tolik nenávisti a opovržení proti pravdě? Čtete jen ono množství ohavných spisů, jimiž se dnes literatura jenom hemží, čtete jenom časopisy ony, jimiž zaplaven dnešní svět. Lež se v nich kryje na každé straně. Odvolávají-li se na nějaký skutečný čin neb událost, tedy jest vymyšlený, na nějaké datum nebo text, tedy jest porušený. Uvidíte ze všeho, že lži a pomlouváním vědu učinili.

Divíte se snad, že i přidávám charakter pokrytectví. Má-li nějaká sekta míti nějakou vážnost, nemusí-liž míti stálé učení? Nevěřící sekta nemá žádného stálého učení. Pochybují, zdali by se mně mohla jediná věta ukázati, vzhledem které by mistři a žáci byli sjednoceni. Pochybují, jestli by mi někdo jenom jednoho mohl jmenovati, který by sám sebou souhlasil, který by to, co v jedné knize tvrdil, již v následující neodvolával. Otevřte a pohleďte na tuto stranu v knize a najdete zde deistu, na jiné atheistu, dále skeptika, zde následovníka Konfucia neb Mohameda! Tam zase modláře, jinde křesťana; nyní ohnivého chvalořečníka ctnosti, pak nejurputnějšího zastávce všech nepravostí; a to jest vždy jeden a týž člověk.

Nepotřebuji ani ukazovati, jak ti nejosvícenější a nejdůležitější mezi nimi, jedni na smrtelné posteli, jiní v květu věku a zdraví své nesmyslné mudrlantství odpřisáhli a zavrhli, své vlastní spisy ztratili a prokleli, nebe za svědka brali, konečně se slzami v očích o odpuštění a pomoc to samé náboženství prosili, kterému se nestydatě rouhali.

Tak jsou, veliký Bože, ti, kteří se chtějí nad tebe vyvyšovati, hluboko padlí mezi lidmi, a my vidíme, že se na nich vyplnila slova tvého apoštola (Řím. 1.--28.), že ti, kteří tvé božské učení zamítají, přenechání budou převrácenému smýšlení, duchu bludu a bláznovství (Řím. 1.—21.), stavše se marnými v myšlení svém a ztrativše se v labyrintu svých vynálezů, cestu pravdy a štěstí více nenašli, že se z hloubky jejich zkaženého srdce hustý dým pozdvihnul, který rozumu jejich pomátl a zatemnil, a je do nejhlubších temností pohroužil, a že pro jejich zlořečenou ctižádostivost, pro falešnou a drzou moudrost nesmrtelné jméno chtěje si zaopatřiti, pro všechny časy s onou slávou, která se s památkou

věhlasných bláznů spojuje, trápení budou (Řím. 21.), nebo pravíce se býti moudrými, učinění jsou blázny.

Kéž by jejich žáci z jejich trestu vzali sobě výstrahu a zanechali jejich stopy! Kéž by celý svět jejich vlohy sice spravedlivě posuzoval, ale to bohaprázdné nadužívání, které s ním tropí, nenáviděl a tvého, veliký Bože, učení se držel, kteréžto jediné nás zde na tomto světě pravým světlem osvětluje a nás do blažených bytů doprovází, kde je věčně a bez zastínění budeme patřiti v lůně Otce, Syna i Ducha svatého. Amen.

Vojtěch Černý.

II. Hřích nevěry.

„Nebudiž nevěřící, ale věřící!“
Jan XX. 27.

Musíme-li pak ještě jedenkrát k nevěře se navrátiti? Ano, moji drazí, a není to naposled; přesvědčili jsme se o jejím bláznovství a musíme nyní ukázati i její hříšnost; neboť nevěřící vychloubá se, že nejen moudrým jest, ale on pokládá se za dobrého člověka. Jenom nevěra, která vše na přírodu a na dobře vypočítané blaho lidské společnosti vztahuje, malicherné cvičení pobožnosti, které se jí k zmatení slabého mozku a ku přemrštění rozohněné fantasie sloužiti zdá, zavrhuje; nevěra chlubí se, že zná pravé povinnosti člověka a staví mravní zákony na pravidelném základě; dílem jejím jest svět znovu obnoviti a kdyby bylo po ní, všude bychom viděli štěstí s ctností.

Chci nyní na toto její osobování odpověděti, když zásady filosofické nevěry prohlédnu, a ukáži ducha, který ji oživuje, a dokáži, že jest nepřítelkyní Boha, lidí, společnosti, náboženství, že jest hříšná, nebezpečná, jakož i slepá a nesmyslná. To jest předmět naší řeči, který pojímám v jedno slovo:

H ř í c h n e v ě r y .

Nechci v ničem přeháněti, nechci se obírat slovy nadutými, ale nechci také žádnou pravdu zatajiti, byť byla sebe silnější a těžší; ne vášně, nýbrž upřímná horlivost jest to, která mně velí mluvit. Nechci ani tak nevěru uvést v záští, ale spíše nevěrce poučiti a jemu jeho blud odejmouti, když jemu nebezpečí a celý jed učení před oči předvedu, kterým nechal se svěsti.

Ó Duše sv., pohni srdce, mezi tím co hlas můj uší bude se dotýkati, a popřej, aby slovo, které tvoje jest, ne v tomto domě!

Kde pak jest můj hřích? Tak mluví k nám nevěrec. Možná, že se mýlím: ale, což pak jest to neodpustitelná chyba a zasluhuje snad člověk věčné tresty za to že se mýlil? Takto se myslí

nevěrec ospravedlniti, ale poslyšte, co mu mám na to odpověděti? Nejdříve bych jemu mohl říci, že jeho nevěra mnohem méně jest blud jeho ducha jako spíše účinek jeho srdce. Táže se vás, kde jest člověk rozšafný, kde jest čistá, nevinná, ctnostná duše, která by byla kdy na to pomyslíla, pochybovati o tom, že jest jeden, mocný a svatý Bůh, Stvořitel a Pán světa, původce rozumu a svědomí, první zákonodárce a nejvyšší soudce lidí, který od nich poslušnost požaduje, který má právo na jejich úctu a který jako neviditelný svědek jejich jednání, pro jejich ctnosti odměny, pro jejich hříchy tresty v onom životě uchovává? Nikdy nebyly ještě tyto tak do očí bijící pravdy, které příroda sama do nejvnitřnějších hlubin naší bytosti vepsala, v očích poznání zatemněné, až když vášně svoje nejhustší tmy po srdci rozestřely. Dokud člověk věrný jest povinnostem, které náboženství ukládá, má je za krásné, pravdivé a rozumné; když člověk oddal se náklonnostem, které náboženství zatracuje, když se ono nic jiného pro nás míti nezdá než hrozby a kletbu, pak začíná člověk pochybovati o neomylnosti jeho výpovědí, o vážnosti jeho předpisů, pak stěžuje si na nepochopitelnost jejich tajemství. Tak nepravost předchází, nevěra následuje. To výslovně praví Písmo sv. : »Řekl blázen v srdci svém.« (Žalm. XIII. 11.) To dokazuje také stálá zkušenost. Ve kterém čase bylo kdy viděti vzrůstat se nevěru? Zdaž to nebylo v oněch nešťastných dobách úpadu mravů? Zdaž to nebylo v dobách, kdy šlechtěné a vznešené city v lůně rozmařilosti byly ulačeny, kdy nádhera a prostopášnosti žádných mezi neznaly, když duch nevázanosti zmocnil se všech tříd společného života a všechny svazky povinnosti den ode dne povolovaly a konečně zcela přetrhaly se hrozily? Tenkrát vyšla z lůna všeobecné zkázy ona sekta mudrlantů, která zkázu přinesla duchům. Mistři této nové moudrosti byli zvláště špatní lidé, jejichžto mravy s jejich učením docela se srovnávaly. Byli-li ale mistři takoví, což teprve mám říci o jejich žácích? Zdaž jest to láska k rozšafnosti a pravdě, která je k tomu přiměla uchopiti se učení, jež vnuká ducha nevázanosti a lži?

Jak to stojí s čistotou a jinými povinnostmi? Jaké jsou jeho náklonnosti, jeho skryté zvyky? Neutrpěl již dřívě, než věru odpřísáhnul, zkázu na své ctnosti? Není to, co v oné pohodlné filosofii hledal, především prostředek výčitky svědomí udusiti? Kdyby náboženství jeho náklonnostem více se neprotivilo a v cestu se nestavělo, než soustavy těchto zkažených lidí, platilo by u něho za tak falešné a nespravedlivé? Ještě jednou jeho svědomí ať odpoví!

Nyní nechť soudí také nevěrec sám, je-li jeho bohaprázdnost jen nevinný blud aneb snad spíše ovoce hříchu.

Mohl bych jemu za druhé říci, že nevěra jest hřích, jenž zvláštní velikou ošklivostí nad jiné předčí; neboť jiná poblouznění, ať jsou sebe těžší a trestuhodnější, nechají se více nebo méně připsati slabosti neb překvapení od nějaké mocné vášně, které smysl a rozum zatemní. Tato zanechají neb zanechati mohou

v srdci nějaký základ úcty pro ctnost a bázně před Bohem. Avšak nevěra jest pravé rozdvojení se s nebem, zjevené vzbouření a vypovězení války proti Bohu.

Přikročme nyní k samé žalobě nevěrcově! První hlavní žaloba: nevěrec vyznává učení, které uchu a srdci všech zatracenců příjemné jest, všechny zločiny podporuje, státy a každý společenský pořádek převrací a na zkáze lidského pokolení pracuje. Chci nyní jedno po druhém vyvinovati a vše, co tato první hlavní žaloba v sobě obsahuje, zřejmě dokázati.

Jmenujte mi především, můžete-li, zločince a nepřítel Boha i lidí, který rád neslyší, že nestává žádného podstatného rozdílu mezi zločinem a ctností, mezi nejhoršími ohavnostmi a mezi nejvyššími činy; že vše, co kdy lidé, vzhledem neviditelného svědka a soudce našich myšlenek a skutků, vzhledem zákona a neproměnitelné, věčné spravedlnosti věřili, jsou jen báchorky a sny; že vše, co člověk bez trestu může činiti, jest také i dovoleno; svědomí že jest jen předsudek, a jeho výčitky že jsou jen slabostí; jediným cílem rozumné bytosti že jest jen užitek a radovánky; po smrti že není mezi dobrým a zlým žádného rozdílu!

Jděte jen, je-li vám dovoleno, na veřejná místa a učte lid těmto zásadám: zdaž vás nebudou se zanícením poslouchati cizoložné ženy, spustlé děti, zrádcové všech knížat, zlodějové cizího jmění, vražedníci, žháří a p! Která kde bude uzda zpět je držeti? Což neviděla a nevidí to dnes na př. Francie, když se ono nenávidění nejhodnější učení v této zemi uhostilo, kde bohaprázdnost jako neomezená zákonodárkyně všechny nepravosti mohla přikazovati? Nechci líčiti hrůzy nepravosti a bahno nemravnosti. Kdož naučil křesťany hrozné a skoro neslýchané nepravosti, již se děsí divochové, ano i nemá tvář? Kdo to vše zavínil než oni velicí mistři bohaprázdnosti a bezbožnosti, ono učení, které všecku mravnost ničí?

Připojil jsem, že ono učení nevěry státy a všecken společenský řád převrací. Nevěra učí, že jediný stav, který se pro člověka hodí, jest stav zvířecí a tento stav že jest válka jednoho každého proti všem a všech proti jednomu. Člověk takový nezná jiné starosti než chtíče své ukojiti a své tělesné dobro stůj co stůj si pojistiti. Vše, co mu chce překaziti jeho radost neb kořist odejmouti, jest jeho nepřitelem a silnější musí slabšího zničiti.

Než k čemu nám potřebí všechna ona bláznovství vypočítávati, jimiž tak mnoho knih jest naplněno? Kdo nenahlíží, že lidé v tomto tak zvaném původním stavu, kam nás tito sofisté uvéstí chtějí, vespolek by se trhali a svět v brzku v poušť proměnili. Zdaž ale někdo si nemyslí: dala-li nevěra příčinu ku prostopášnostíem a k zločinství, tedy i náboženství se může tato předhůzka činiti a může se ukázati na násilí neb krveprolití, které se na vrub náboženství musí přičísti.

Nestálo-li nikdy častější námitky nad tuto, nestávalo ještě nikdy to, jež by se lehčeji dalo vyvrátiti. Tato námitka, abych

tak řekl, již předem jest vyvrácena, jak nyní uvidíte: předně nedůsledností do očí bijící všeho toho, co nevěra káže; výslovným vyjádřením neznaboha samého.

Pravil jsem předně, do očí bijící nedůsledností všeho toho, co nevěra káže, poněvadž to jest tak právě nemotorné dokazovat, že náboženství (myslím zde pravé náboženství, toto jediné, které to jméno zasluhuje, a to jediné, jehožto hájení jsem na se vzal), kdy mohlo býti příčinou nespravedlivého násilí, vraždy aneb jakéhosi jiného zločinu, jako upírat, že nevěra jest pramenem všeho zlého a všech hanebností. Náboženství, moji drazí posluchači, není pouhé slovo, aniž co neznámého a neurčitého, ono jest učení dobře známé, uložené v knihách jako v Evangeliu, ve spisech otců, v katechismech, v knihách vzdělavacích, jež jsou v rukou věřících. Ukažte mi v tomto učení něco jiného nežli to, že Boha a pro něho všechny lidi, zvláště ale i nepřátele milovati, že všem dobře činiti, jejich urážky odpustiti musíme; že máme podrobiti se zákonité moci, že máme i krev svou pro víru obětovati! Jmenujte mně nějaký druh poklesku, od nejbroznějšího zločinu až k hříchu nejmenšímu, který by náboženstvím Ježíše Krista nebyl zapovězen; jmenujte mi ctnost, od nejobyčejnější povinnosti až k nejvyšší dokonalosti, která by od náboženství buď nebyla předepsána neb raděna! Kdo tedy může říci, že náboženství kdy bylo příčinou ukrutnosti, zuřivosti, msty, lakomství, ctižádosti a pod? Ovšem mohly někdy lakomství, ctižádostivost, chytráctví na účet jeho řádití, jako to za dnů dnešních všude vidíme, co všechno pod heslem spravedlnosti, humanity, vlasti se děje.

Toto budiž řečeno o náboženství. Přejděme nyní k nevěře! Ona jest také učení, též jest obsažena v knihách, jmenujte mi ale povinnost, ctnost, která by v těchto knihách nebyla zneuctěna, posmívána, jmenujte mi nějakou hanebnost, která by v těchto knihách nebyla v ochranu vzata!

Myslíte snad, drazí posluchači, že přeháním? Dej nebe, aby tomu tak bylo a lidská převrácenost nebyla by s to tak vysokého stupně dosáhnouti! Ó Bože můj! Najdete dnes mnoho nevěreckých knih, které ve skvostných vydáních pro boháče a za nejlevnější cenu pro chudé se tisknou, najdete nevěrecké časopisy, které se dnes i do těch nejbudších chatrčí rozšiřují a jimiž se města a vesnice zaplavují. Ano, najdete dnes i knihy, kde na samu osobu Kristovu se útočí, kde božská osoba Kristova takovými jmény se nazývá, že stydím, ano i bojím se je opakovati.

Ó země, ó lidstvo, co s tebou chce dnešní svět činiti? Cítím, že smysly mne opouštějí při této myšlence a že i vy trnete.

Druhá hlavní žaloba nevěrce: nevěrec vyznává učení, jehožto obsah na tato tři slova uvéstí se dá: nenávisť proti Bohu, nenávisť proti sobě, nenávisť proti všem lidem.

Předně: nevěrec jest nepřítel boží. Povstalec proti všem jeho zákonům, sám v celém stvoření službě odcizený, kterou jemu všickni tvorové prokazují, který ani věřiti nechce, co učí, ani činiti, co poroučí; on nenávidí onu nejvyšší spravedlnost, jejížto

přísnost jemu hrozí, onu nekonečnou svatost, která na věky hřích zavrhuje; onu vším vládnoucí pravdu, která žádné porovnání s bludem a lží nepřipouští, onu neomezenou moc, která dříve neb později všecko ponižuje, co se jí protiví. Nevěrec by rád sám sebe přemluvil, že není Boha, on by rád byl, aby celý svět proti němu se zapřisáhnul; ohlíží se všude po nepřátelích a protivnicích božích; nic nepromešká, aby jejich počet rozmnožil. Odtud pochází ona zátopa drzých spisů, které se paskvily na Boha jmenovati mohou. Příroda, náhoda, slepý osud, cituprázdná hmota, ohromné všecko, to jsou bohové oněch lidí, kteří žádného Boha nechtějí, kterému se veškeren obor země klaní.

Odtud také pochází, že láska k Bohu pode jménem pověra nejhoršímu posměchu se vydává. Odtud pochází dnes ono sbratřování se nevěrců, kteří od jednoho konce světa k druhému ruku si podávajíce takřka páku tvoří, aby zemi naproti nebi pozdvihli. Odtud to pochází, že když víry prázdná sekta moc a veslo státu uchopí, jméno boží z knih zákonních, z veřejných aktů, s pomnítků vymaže a vše, co by na jméno Bůh pamatovalo, k zničení vydá; chrámy, ve kterých Bohu chvála se píše, vyvrátí. »Vzhůru na kostely, vzhůru na ně se zbraní, s holou rukou, ohněm a krví! Na ně, i kdyby státi to mělo sto tisíc životů! Popel kostelů vyváží svět; nový svět vzroste z popela kostelů! Svět slávy, vítězství a pravdy! Vzhůru na kostely!« (Arbeiterzeitung)

Táží se: může se nenávisť proti Bohu znamenání méně pochybnými označiti? Nešťastník takový přeje si zničení vševládnoucí bytosti, toho, který mu život, bytí i všechny statky dal. Nečiní-li to vše způsobem vydatnějším, tedy mu chybí jenom prostředky, ne ale vůle. Jeho nenávisť proti Bohu jest tedy, trnu brůzou, to vysloviti, až na smrt; on jest vražedníkem Boha ve svém srdci. A toto jest úplné vyplnění onoho významuplného slova: »Blázen praví v srdci svém, není Boha.«

Nevěrec nenávidí sebe samého. Divíte se snad této výpovědi; avšak slyšte! Nevěrec sám v sobě nalézá svého nejstrašlivějšího protivníka a nejzatvrzejšího odpůrce. Jeho duše, která jest dechem a obrazem božím, nemůže zapomenouti svou počáteční vznešenost, aby zcela přestala o svém původci vydávati svědectví. Ať si neznaboh vymýšlí na oko výborné soustavy, jeho rozum, byť i on sám nechtěl, je zavrhuje, ať si činí mravouku dle libosti svých vášní, jeho svědomí zavrhuje takové hanebné zásady. Darma hledá sebe přemluvit, jakoby onen budoucí život, o kterém se mu praví, byl snad jen vymyšlenou báchorkou. V jeho vlastním srdci pozdvihuje se mocný hlas, který mu praví: blázne, ty jsi nesmrtelným, Bůh, kterému se protivíš, čeká na tebe, aby tě na onom jiném světě, který nechceš uznati, soudil. Rozhořčen a v zoufání uvržen, že takovému skrytému a nemilosrdnému karateli, který jej všude svými hrozbami pronásleduje, mlčelivost nemůže přikázati, uchopí se nenávisťi proti svému vlastnímu rozumu, proti svému svědomí, proti své duši, proti své nesmrtelnosti. Sám sobě nepřítel, nemůže

sněsti tu myšlenku, že celý nezemře; upne-li zrak svůj na hrob, vidí-li ono práchnivění, onu hrůzyplnou hrstku popela a hniloby, praví sám k sobě: tento jest můj osud, moje budoucnost, můj poslední konec; nechci ani žádného jiného konce míti. On se těší tou nadějí, že celá jeho bytost zhasne a navždy v tomto prachu pohřbena bude. »Popel jest zajisté srdce jeho a země daremná naděje jeho, a nad bláto špatnější život jeho.« (Kniha moudr. 15, 10.) Tak vidíme ztřeštěné filosofy, kteří proti své vlastní duši zuří, kteří, aby ji v bláto zašlápli, všechny pomocné prameny falešné moudrosti, všechna umění sofistická vyčerpávají se snaží, ji v zuřivosti věčnému zničení vydávají. Není to nenáviděti sebe až na smrt? Tak tedy nevěrec sám sebe nenávidí; on jest samovrah ve svém srdci; on řídí svou nenávist a své vražedné úmysly proti sobě samému. Ó božská moudrosti, zde plní se tvá slova: »Kdo pak miluje nepravost, nenávidí duše své.« (Ž. 10, 6.)

Zbývá nám ještě ukázati, že nevěrec jest všeobecným nepřítelem lidského pokolení. Nešťastník bude snad míti pro rovné sobě jiné smýšlení než pro sebe samého. Nejsou-li všechny ty rány, kterými sebe tepe, podobně i na ně mířené? On chce býti zvířetem, rostlinou, strojem, prachem; myslí tudíž, to samé že i jiní jsou; proto chce život společenský, zákony, vzdělanost a mravy zničiti. On chce hlavně, aby v tomto všeobecném snížení křik nesmrtelnosti byl udušen, neboť hlavně na nesmrtelnost se tu míří. Vše musí navždy zničeno býti, duše i tělo musí spolu jistou kořistí smrti se státi a ze všeho toho, co bylo člověkem, nesmí nic zůstat. Toto jest naděje, která jej těší a rozveseluje; opovažte se mu ji vzíti; řcete mu, že možná přece jest něco v nás, co tomuto ukrutnému zničení ujde, on zuřivě pozdvihne volání Ach! Ať mi nikdo nic nepraví již o tom tyranu, který si přál, aby celý veliký národ měl jen jednu hlavu, aby ji mohl jednou ranou sraziti. Nevěrec jest ještě větším surovcem; neb on by si přál, aby veškeré pokolení lidské mělo jen jednu duši a aby bylo v jeho moci zničiti ji. Proto bohovražedník jest vrahem nejen jedné části svého bratra, nýbrž celého člověka, nejen jednotlivce, nýbrž všech lidí, ne pro čas, nýbrž pro věčnost. Nepochopitelná a v pravdě pekelná zuřivost, o které by se ani věřiti nechtělo, že by se mohla někomu jinému připisovati, kromě tomu, kterého Písmo sv. nazývá všeobecným vražedníkem, vražedníkem od počátku, t. j. zlému duchu. (Jan 8, 44.)

Nevěrec dopouští se tedy urážky ndkonečné velebnosti boží a i urážky hodnosti člověka v nejplnější míře a kdyby pekla nebylo pro hříšníky, ach, pro něho peklo by se utvořiti musilo!

Veliký Bože! Vyplnil jsem svou úlohu; kreslil jsem nevěru v pravých tazích; ale Pane, vyslovujeme-li kletbu nad tímto ohavným učením, jedem naplněným, nemůžeme se ubrániti útrpnosti nad tím počtem těch, kteří dnešní nevěrou svěsti se dali; i oni jsou tvými dítkami, cenou krve tvého Syna, dovol nám, abychom k jejich dobru, k tvému neomezenému milosrdenství

volali: jak mnozí jsou mezi nimi, kteří by tvé svaté jméno ctili, tebe milovali, kdyby byli neměli neštěstí v lůně husté tmy býti narozeni; jak mnozí jsou mezi nimi, kteří následky učení, jež vyznávají, nenávidí, jak mnozí, které přirozená otevřenost jejich srdcí a mocný hlas svědomí již dlouhý čas k tobě táhne, kteří sice cítí potřebu tobě se klaněti a žítí pod tvými zákony, kteří ale nevědí, jak těžké řetězy, jimiž k bludu připoutáni jsou, přetrhati! Ó Bože můj! Měj útrpnost s jejich zaslepeností a slabostí; sešli jim světlo, sílu, milost, aby pravdu zakusili a ji pravidlem svého života učinili, a aby i oni jednou dosáhli koruny blaženosti věčné Amen.

Vojtěch Černý.

III. Neštěstí nevěry.

»Nebudiž nevěřící, ale věřící!«

(Jan 20, 27.)

Aťsi bláznovství a zločinství nevěrce byly sebe větší, jen kdyby aspoň, když stává se zrádcem svého svědomí, zdánlivě štěstí, za kterým se honí, mohl uskutečniti; kdyby, když se blažené nesmrtelnosti odříká a věčnému trestu vydává, alespoň v tomto krátkém životě, na něž všechna svá přání omezuje, pokoj a radost mohl požívat; pak by se nám méně politováníhodným objevil a my bychom viděti mohli slabou náhradu za ztrátu necenitelných a nepomíjejících statků, které této za obět přinesl. Když ale nevěra jeho s nadějí budoucího života jemu také sladkosti a opravdové útěchy tohoto světa vyrve, aby ho nechala zakoušeti jenom její hořkosti, když všechno ovoce jeho bláznivé a zlopověstné opovážlivosti v tom pozůstává, že životem, plným úzkosti a bolesti do věčnosti, plným zoufání uveden bývá, kde nalezneme výrazů, které by byly dosti živé, aby hrůzu takového osudu ozelely?

Chceme dnes ukázati nesmírné neštěstí nevěrce; zdála-li se jemu naše horlivost býti přísnou, když se o to jednalo jeho bludy vyvrátiti a jeho zločiny odhaliti, tedy jej má nyní naše láska pohnouti, když jeho nehody oplakáváme a jenom proto je objevujeme, abychom je uzdravili. A vy, drazí posluchači, kteří jste na tomto smutném blouznění podílu nevzali, pojďte a rozjímejte jeho hrozné následky, aby spasitelná bázeň vás před ním uchránila. Všecko, co chci v této řeči říci, obsaženo jest v oněch slovech Písma sv.: »Bezbožní nemají pokoje.« (Isaiáš 48, 22.)

Bohaprázdný opovážuje se ve své zaslepenosti říci, že prostředkem zde na zemi šťastně živu býti jest žítí zde bez Boha. Bůh jej slyší a vzdálí se od něho; a poněvadž Bůh jest jediným pramenem štěstí, tedy žádného nestává od té doby pro bezbožného; nadarmo hledá štěstí ve svém nitru; všechno stvoření a jeho vlastní srdce mu je odeprou ve srozumění s Bohem. Odloučen

od toho, jenž jest samojediný bytí, život, světlo, radost, slovem všecko dobré, nezůstane mu nic jiného než smutek, tma, zkáza, smrt a každé jiné zlo. Nahlédne-li sám v sebe, nenalezne v duchu svém nic než pochybnosti a útěchyprázdné blouznění; nenalezne ve svém srdci ničeho než množství vášní a sobě vespolek odporující přání, která jej bolí; ve svém svědomí nic než nepokoj, strach a předhůzky. Obrátí-li se na předměty kolem sebe, tedy shledá ve smyslných radostech jenom omrzelost a ošklivost; ve společnostech sobě rovných nic než unavení a dlouhou chvíli; v celém světě nic než hroznou prázdnotu; v celé přírodě nic než mlčení, které jej leká, něco, co jej jako nepřítel Boha se všech stran zpět táhne a jej samotného ve středu budovy světové zanechává a opouští. Toto jest jeho osud a zároveň i předmět naší úvahy.

Ó Bože, kterýž vždycky a i k nepřítelům svým milostivým jsi, dej mým slovům sílu, a moc, ne abych mysl bez užitku zaměštnával, nýbrž abych srdcem hnul; ne abych nevěrcům jenom pomíjející strach způsobil a několik neúrodných vzdechů vylákal, nýbrž abych je obrátil a k tobě zpět přivedl, aby opět našli štěstí, které ztratili.

Rozeznávám tři stupně neštěstí nevěrce.

I.

První stupeň neštěstí nevěrce. Nechtěsi jakékoli dary buď od přírody neb náhody a osudu obdržel, nechť se sebe šťastnější a záviděníhodnější jeho postavení jiným zdá, tedy přece pro jeho nevěru veta jest po všem; po všem, co půvab života zvyšuje, po všem, co jeho bytí ceny dodává; o to všecko jest od své nevěry oloupen. Seberte všechna vyrazení a všechny statky, ze kterých smrtelník zde na zemi radovati se může; postavte jej pod to nejkrásnější podnebí, do šťastné krajiny, kde příroda svými poklady plývá a své nejpůvabnější obrazy vyvinuje; shromážděte kolem něho tu nejmilejší a nejveselejší společnost; dejte mu mladost, bohatství, čest, vyrazení, slávu; připojte všecko, co za krásné a dobré pokládáte: to všecko bez víry, bez náboženství bude pro něho marným, ničím! Proč? Poněvadž bez náboženství jest celá příroda pro něho bez duše a bez života; společnost jemu rovných bez půvabu a příjemnosti; všechny statky a veselosti dohromady s tím, čeho jeho srdce potřebuje, v žádném porovnání nestojí. Uvažme to blíže!

Pravil jsem nejprve, že celá příroda pro nevěrce jest bez duše a bez života. Ach, drazí posluchači, pro většícího člověka jest všecko ve světě živé; všecko má duši, všecko ho slyší, všecko k němu mluví, všecko má pro něho rozum a cit. Nebesa mi vypravují velebnost a mocnost Boha, kterému se klaním; dni a noci hlásají mi ve svém střídání jeho moudrost a velikost; každé roční počasí dokazuje mi při svém navrácení jeho štědrost. Než

co pravím? On sám jest to, jak jest neviditelným, který mým myšlenkám a smyslům ve všech předmětech, jež kolem mne jsou, pod tisíci rozličnými způsoby se zjevuje. Jeho světlo jest to, které v paprscích hvězd, které mně svítí, do očí padá; jeho dobrota jest to, jež se na mne za jasného dne usmívá; jeho vůně jest to, kterou dýchám v oné květině, jež vůni balsámovou povětří naplňuje; jeho úroda jest to, která zemi naplňuje. Kdo jiný nežli on učí hmyz mně připravovati tak sladký med; dává stádům tak drabá rouna, která určena jsou k mému oděvu; podrobuje mým zákonům ono nesčíslné množství zvířat, které dle mé vůle se řídí. Tak tedy v přírodě všecko mluví k mému srdci, všecko mi ukazuje účinek dobrotivé a mocné bytosti, která mne miluje, která nepovažuje to pod svou důstojnost, zabývá se mými potřebami a pečovatí o mé starosti. Plu úžasu, vděčnosti a lásky volám: Ó Bože, jaká krása, jaká dokonalost v dílech tvých! Co teprve chováš pro člověka ve vlasti nebeské, když jsi jej již zde, v zemi zkoušky, vyhnanství a slz, tolikerymi důkazy lásky své obsypal! Ó Bože, jaké teprve bude jednou štěstí tebe bez oblaku, bez záclony viděti, když pohled i na nejmenší dílo tvé nás nevýslovným zanícením naplňuje! Já pak chvalozpěv počnu prozpěvovati a zdá se mi, jakoby všecko stvoření se mnou pělo.

Jen nevěrec neví ničeho o této nebeské harmonii; všecko jest pro něho němé a mrtvé. On takřka se světa vzal pryč tu duši, která jej obživuje. Co mohou ta nejkrásnější divadla, která mu příroda poskytuje, ty nejdrahocennější dary, které na něj rozhazuje, jeho duchu a jeho srdci říci, když nikde nepozoruje ani rozum ani plán ani lásku, když jenom vidí hmotu bez citu, nahodilé sestavení slepou náhodou? Bez myšlení patří účinky bez příčiny, pravidelné pohyby bez pohybující síly, překrásnou souvislost bez pořadatele, bez cíle. Nevděčný majitel tolika statků, jejichžto původcem pohrdá, nezdárné dítě, které svého dobrodince, svého otce zapírá, necítí žádné šlechetné, drahocenné hnutí, která naši duši pozdvihují a obměkčují, naši bídu oslazují a všecku cenu našich radostí určují. On uschne a uvadne bez Boha, jako vidíme uschnouti a uvadnouti květinu, kterou jenom slunce svými paprsky navštěvuje a na kterou rosa nebes více nepadá. Tak tedy jest pro nevěrce příroda bez duše a bez života.

Řekl jsem za druhé, že bez něho jest lidská společnost bez půvabu a příjemnosti. Ach, dobře to pochopuji, že člověk v obcování s rovnými obveselení nalezne, když spojen jest s nimi vazbami úcty a důvěry obapolného přátelství, když je jako své bratry a děti jednoho a toho samého Boha miluje, jehožto obraz vlastně v nich miluje a ctí, když je považuje za nesmrtelné bytosti, které po krátkém putování zde na zemi s námi určeny jsou na srdci téhož Boha v blaženém a věčném pokoji žítí. V těchto čistých a vznešených pojmech, které nám náboženství dává, všecko nalézám, co jednoho člověka druhému může učiniti milým a váženým; všecko, co uzel společných poměrů, jistotu spojování a příjemnost lidských svazků činí.

Čím pak ale bude společnost a její radosti pro toho, který v člověku (odpusťte ošklivost těchto výrazů) jen květinu vidí, která vegetuje; jenom trochu hlíny, která náhodou se sestavila a která brzy zase jinou náhodou se rozpadne, v prach a popel obrátí, aby více z něho nepovstala; jenom obyčejné zvíře, které ničím podstatným od nerozumných zvířat se neliší, jehož rozum žádnou větší cenu nemá než jejich pud, jehož řeč nic jiného není než jistý druh jejich křiku, jehož náklonnosti a cítění nic než smyslné žádosti a chťiče, ctnostné neb zločinné skutky nic než plod hmotného vzdělání a lhostejná hra mechanických per jsou: bytost bez svobody, bez svědomí a bez povinnosti, která s nuceností svých tělesných náklonností poslouchá a bez naděje pro budoucnost neodolatelnému tahu po užitku a radostech uzdu pouští. Myslete si nějaký spolek lidský, jenž by tak nízké pojmy o sobě měl! Co mohou spojení a poměry, v nichž není ani volby ani svobodné vůle, příjemného pro členy mít? Kde by všechno to, co jmenujeme dobrotou, vlídností, srdečností, nic jiného nebylo než mechanické hnutí a slepý pud? Na čem by se zakládala obaplná úcta a důvěra, kde není ani rozdílu mezi spravedlivým a nespravedlivým, ani pravidla ani uzdy ani dobrého mravu? Jakou bychom měli pohnutku sebe vespolek milovati, kdyby ten jediný zákon platil sebe sama milovati a pro všechno všude sebe obveseliti?

Vizte také, drazí posluchači, knihy našich nevěřících mudrců; jaká to tvrdost, jaká to suchost! Které pak jsou to ale statky, jež nevěrci zůstávají? Jsou to radosti smyslné, vlohy ducha, bohatství, hodnosti, moc a sláva. Nuže! Aťsi to všechno má; nechť mu z toho všeho nic nechybí, co smyslnost, pýchu a lidskou žádost upokojiti se zdá! Bude snad šťastným? Nikoli! Neboť všechny pomíjející statky a všechny radosti tohoto světa nestojí v žádném poměru s potřebami jeho srdce. Nic není ve světě tak velikého, moji milí, jako srdce člověka; Bůh jemu, když je stvořil podle svého obrazu a pro sebe, jako první podobnost s ním vtlačil pečeť své nesmírnosti; on jemu vlil nenasytitelná a neskončená přání, nesmrtelné naděje, lásku k dokonalému dobru a řekl jemu: vše co jest kolem tebe, jest pro tebe; ty jsi ale jenom pro mne samého; proto jsem také schopnosti neskončené do tebe vložil. Jako jsem stvořil nevyzkoumatelné hloubky moří, abych v nich shromáždil množství vod a nesmírnou rozsáhlost nebe, aby nesčíslná světla nebeská v sebe pojala: tak učinil jsem i tebe většího nade všechno, abys svého Boha obsáhl a požíval. Prázdným budeš vždy, až k tobě přijdu já, abych tě naplnil; vždy lačným, až tebe mnou samým já nasytím a nakrmím; vždy od trapné žízně sužovaným, až se v tebe vleji jako sladký pramen, abych tvou žízeň uhasil a tebe svým vlastním štěstím napojil. Toto vše jest přirozenost a veliké povolání naší duše; proto hledá duše zde to dobro největší, které jí chybí; ona je žádá ode všech stvoření a poněvadž ho nenalézá, vykročí se svými myšlenkami a přáními nad tento svět viditelný, nahoru, vyšine se,

pozdvihne se nad všechny nebesa a kráčí přes všechny časy, které se končí a pojí alespoň v naději s věčným, dokonalým, nekonečným předmětem, který ona chápe, jehožto potřebu cítí a bez kterého zde ani pokoje ani blaženosti býti nemůže. A o tento předmět, který jediný jest s to ji upokojiti, pro něhož jedině ona stvořena jest, ty ji nevěře olupuješ! Tuto naději, která její jedinou útěchu činí, ty jí béřeš! Dcera nebe, dědička nesmrtelnosti, žádostivá a lačná po svém Bohu, který její potravou a životem jest, ty ji odsuzuješ, aby v prachu země se plazila, jím se živila, sebe sama za prach a popel pokládala, žádné jiné vyhlídky neměla než smrt, zpráchnivění a zničení; a ty k ní pravíš: buď šťastnou! Ale co pak jí dáš na místě toho všeho, co jí vezmeš, aby skutečně šťastnou býti mohla? Ach, ona pohružuje se v tyto chťiče, ale brzy volá: nejsem s to hanbu těchto bezectných radostí snášeti; čím více hledím se jich nasytiti, tím více ošklivosti mně připravují.

Co pak dáváte dále duším vašim? Bohatství? Ach ona nahromadí množství špatného kovu, ona zvětšuje své paláce, své pozemky, své soudruhy, svá obydlí. Co však tím vyzískala? Zvětšila své nepokoje a starosti ještě více než své poklady; naplnila sklady a sama jest prázdná; má útrapy, kterých chudý nezná. A co jsou ty hodnosti, úřady, důstojnosti? Chvilí jsem se z nich těšila a již mne omrzely; jak dlouho jsem po nich toužila, zdály se mně býti něčím velikým, nyní, když je mám, nalézám na nich marný lesk. Nuže, slavné jméno, daleko rozhlášená pověst, sláva, která spojena jest s velikými vlohami, vědou a uměním. Ach, to jest dým; on mé srdce nadchnul, ale nenasytil; on rozmnožuje jenom žízeň mé pýchy, místo aby ji nasytil; on mne činí nepokojnější, ale nikoli šťastnější!

Nuže! Vavřiny války, vítězství, žezla, koruny, království světa! Kdykych tisíce království a celý svět dobyla, musily by býti zase jiné světy pro mne k vydobývání, a přece bych hloubku, která ve mně jest, nevyplnila. A věru, moji posluchači, neukazuje nám dějepis bohaté a mocné muže, slavné vítěze, kteří z prachu se pozdvihli, na trůnech seděli, nad národy, ano i nad králi panovali a svět svou pověstí a strachem naplnili, kdo však viděl je uprostřed štěstí pokojnými? Kdo je mohl pokládati za šťastné? Krásný příklad máme na císaři Napoleonovi, který na pustém a skalnatém ostrově sv. Heleny trávil poslední dny života svého ve vyhnanství, zabývá se otázkami náboženskými a vyznává, že šťasten byl jenom tehdy, když po prvé přijímal z rukou kněze Tělo Páně.

Necháme srdci našemu činiti výčitky, že jest nenasytným; ono jím býti musí. Jeho neustále povstávající žádosti jsou volání nekonečné potřeby, kterým požaduje dobro dokonalé, nekonečné, tento jediný pokrm, který je může nasytiti. Nedáme-li mu tento, a podáme-li mu jenom pomíjející statky, tu se jeho neustále vzrůstající hlad proměňuje v zoufání a toto nešťastné srdce, které na všem má nedostatek, tráví samo sebe a sebe rozerve,

jako vidíme člověka, který má veliký hlad a nemá jej čím ukojiti, že své vlastní údy rve a polyká. Tak tedy jsou vyschlé všechny prameny štěstí pro nevěrce.

II.

Druhý stupeň neštěstí nevěrce: On vydává své srdce těm nejhroznějším nepřátelům, chci tím říci svým vášním, předhůzkám svědomí a budoucím strachům.

Člověk nemá nebezpečnějších nepřátel nad své vášně. Když je nekrotí a sobě nepodmaní, stane se hříčkou a loupeží všech nestvůr, které jeho vlastní srdce zrodí: pýcha, nenávisť, hněv, závist, msta, lakomství, smyslnost vedou v jeho prsou vnitřní válku a nedají mu nikdy pokoje. Tyto vášně burácejí v něm jak vlny rozbouřeného moře, tlačí jej a bičují, a pod jeho kroky propasti otvírají.

Než kdo jest s to, aby vypočetl všecko zlo, které nám naše vášně připravily, od té doby, co nevěra jim jejich uzdu vzala. Naši otcové byli křesťané a proniknutí živou vírou krotili své vášně a žili v pokoji. My však, kteří jsme všecko náboženství odpřisáhli a žádné jiné náboženství než své rozmary mlti chceme, my jsme se stali dobrovolnými otroky a zbožňovateli svých vášní. A dle práva odplaty tito noví bohové, které jsme si učinili, pomstili na nás Boha pravého, kterého jsme zanechali. Jako protiva ukojených vášní přijde pak nepokoj svědomí, což je strach před trestem, kterému zlý ujíti nemůže. Tato úzkost svědomí opovážlivého a zatvrzelého nevěrce jest úzkost k zoufání, úzkost ďáblů a zavrženců, červ, který nikdy neumře a věčně hlodá. Aby tento červ z jeho srdce byl vytrhnut a zabit, jediný prostředek jest, blud odřít a s nebem se smířiti. To však nechce nevěrec učiniti, poněvadž jest odhodlán ve své nevěře setrvati a proto jest jeho rána nezhojitelná.

Co mu platno všelijaké důvody rozumu si vymýšleti proti tomu zlu, které jej sžírá, co mu platno svým skutečným mukám zdánlivé důvody vystavovati? Co mu platno vyhýbati se předmětům, které jsou s to úzkost jeho svědomí vzbuditi? Bude snad moci Bohu ujíti, jenž všude, tedy i v něm jest, který svou soudnou stolicí v jeho svědomí postavil?

Však i zatracenci věčně se rouhají a ničeho tím nedokáží, než že své muky zvětší. Poněvadž svému neštěstí ujíti nemůže, strašlivou útěchu hledá v tom, že rozmnožuje počet zločinců a nešťastníků, kteří se jemu rovnají; on rozšiřuje nevěru a přičiňuje se celý svět pobouřiti proti nebi. To činí i ďáblové již šest tisíc let, aniž kdy viděli jiné ovoce vyrůst, nežli že s jejich zločinstvím rozmnoženo i zoufalství.

Bezbožníku, neříkej, že to není nic platno mluvití ti o pekle a o věčném trápení, poněvadž na takové věci nevěříš a jimi pohrdáš! Toto jest lež tvé pýchy; neboť v pravdě strach tohoto pekla tebe pronásleduje. Jak dlouho je tomu, co rozumná bytost, které nejstrašlivějším neštěstím se hrozí, pokoj naléztí může bez

pevného základu? A kde pak je ten tvůj základ? Je to dokázáno, že není žádného Boha? Aneb že tomu Bohu ctnost a nešlechtnost vše jedno jest? Aneb že mu schází moc pomstíti se na těch, kteří proti němu vedou zjevnou válku? Jmenuj mi jenom jednoho z tvých mistrů bohaprázdnosti, jenž by byl někde ve svých spisích vzhledem k těmto věcem svou nejistotu a svou bázeň neprojevil! Epikurové a Lukretius, oni známi atheisté starého věku, vzhledem k těmto věcem vyznání složili a naši rozkřičení, noví atheisté to jen opakují. Odkud by tobě měla přijít jistota, když ji tito neměli?

Když nesmyslník nějaký všemohoucímu vzdoruje a opovází se říci: »já se nebojím«, to jest věru pýcha pošetilá, to jest nejnesmyslnější a nejhloupější chloubka, jaká kdy stávala.

Že nevěrci se třesou, dokazuje nám postavení, v jakém se nalézají. Odkud však pochází toto jejich strašlivé rozdvojení se s náboženstvím? Když se ničeho nebojí, proč nenechají všechno s pokojem, proč to věčné mluvení, to rouhání, ten křik, který stále dnes proti náboženství pozdvihují? Odkud tato záplava bohaprázdných knih, jež nemají jiného účelu, než aby náboženství zosklivily? Odkud ony spolky (volná myšlenka), ona spiknutí, ona tajná shromáždění (svobodní zednáři), jichž účel jest, jak sami vyznali, náboženství zničit? Odkud ony strašlivé přísahy, jimiž se zavazují, nic neopominouti, čím by toto se země vyhlazeno bylo? Když tak proti jeho hrozbám jisti jsou, odkud náboženství zasloužilo si jejich nenávisť? Pokládají je snad za blud; dobře, buďsi; ale vždyť přece ve světě stávají ještě jiné bludy, o které se oni nestarají a kromě toho sami připouštějí, že tento »blud«, o němž mluví, nejenom nevinný, nýbrž svatý a užitečný, ano i pro národy potřebný jest. Což je tedy na něm, co by tak velikou mohlo způsobiti zášť? Snad se bojí jeho moci, které nedůvěřují? Nikoli, náboženství samo nemůže se chrániti a dnes dovoleno jest je tupiti a utlačovati. Je to moc? Ono ze žalářů a z vězení vystoupilo a ještě řetězy spoutáno jest, které tam nosilo a kterých zbavit se nemohlo; ono s popravišť, které tam krví svou barvilo, dolů sestupuje, ono z hloubek jeskyň a z hrobů se vrací nahoru a sotva ještě tolik hlasu má vypravovati své bolesti a hlásati věčné pravdy.

To je tedy ta moc, proti které nevěrci bojují. Nic jiného tedy, nežli strach je to, který nepřátelům náboženství nahání, ano strach, který jest příčinou jejich křiku. Dokud jen stopa křesťanství na zemi zůstane, bude peklo se svými spojenci usilovati, aby převržena byla stavba, kterou Bůh sám zbudoval; ale Bůh přísahal, že marné budou jejich práce, a devatenáct století, plných vítězství, slibuje sv. církvi budoucí vítězoslávu.

Viz tedy, nešťastný nevěřče, čím jsi se zabýval! Zde stojíš nyní ve zřejmé válce s Bohem; buď musí Bůh přestat, nebo musíš ty, jestli se neobrátíš, věčně býti zatraceným! Jaká naděje může ti v takové volbě zůstat?

Přejdeme k třetímu stupni nevěry!

III.

Třetí stupeň neštěstí nevěrce a poslední politováníhodný následek jeho nevěry jest: že jej tato nechává bez útěchy ve strastech tohoto života, bez pomoci proti zoufalství.

Nevěřec jest právě tak jako věřící podroben nehodám a nepřijemnostem, ztrátě přátel a příbuzných, úrazům, nemocem a smrti. Ale jaký to rozdíl mezi ním a věřícím! Věřící, poněvadž žádného štěstí v tomto pomíjejícím životě nehledá, pohlíží na zlo jako na čas zkoušky, ve které mu určeno trpěti, jako na dobrodiní dobrotivé a otcovské prozřetelnosti, která mu prostředek dává, aby nesmrtelné zásluby si získal. On miluje i své strasti jako šťastné známky podobnosti s Ukřižovaným. Vizte apoštola v boji s všelijakými útrapami; slyšíte jej stýskati si a naříkati? Ach, on spíše tím štěstím, že může trpěti, jest rozvícen. Jeho vděčnost prýští se ve slovech lásky a v prozpěvování chvály. »Veleben budiž.« volá on, »povždy Bůh vší útěchy, který mne uprostřed tolik hořkostí tak nevyslovitelnou sladkost nechává okoušeti.« (2. Kor. 1, 3. 4.) Pravda sice, veliký jest zármutek můj, ale radost nebeská všude mne obkličuje a naplňuje celou prostoru srdce mého.

Kde však najde nevěrec útěchy, když za tímto pomíjejícím světem ničeho nevidí a netuší, když nezná žádného blahobytu, než jaký bohatství, čest a radosti světské poskytují? Co se stane z něho, když nenadálá nehoda připraví ho o jeho jmění, když v dychtění po slávě jenom ponížení se mu dostane, když nemocí neb věkem na lůžko bolestné upoután, jenom starost a trápící zármutek cítí a místo radosti jen strašlivé trápení až do posledního vzdechu k očekávání má!

Nešťastník všecko ztratil, všecky jeho naděje proměnily se v klam, všecko jeho štěstí přešlo jako sen a nyní strašlivá bázeň před smutnou budoucností. Jakou útěchu bude mu tu moci poskytnouti myšlenka, že je hříčkou slepé náhody neb obětí neuprositelného osudu, neb že jest pronásledován hněvem spravedlivého Boba, který na něm nyní se mstí? Ach, my uslyšíme jej, tu v jeho zoufání proklínati den, v němž spatřil světlo světa. Kde naleznu výrazy, abych mohl ty černé myšlenky jeho ducha, tu bezednou útěchyprázdnot jeho srdce, ty hrozné předtuchy duše zde vylíčiti?

Pozorujme nevěrce v jiném druhu zkoušky! Dejme tomu, že mu smrt vezme manželku, matku neb jediné dítě. Vizte, jaké útěchy nalézá věřící křesťan ve své víře. Co je to za neštěstí, jaké oplakává? Je to oddělení od drahé osoby, které zde na zemi více neuvidí, která však žije, která jej předešla, aby jej v lepším světle očekávala; jejížto duše snad největší blaženost požívá, jejížto tělo slavné a nesmrtelné jednou vstane, s kterou konečně jednoho dne v oné blažené vlasti se spojí, kde nebude ani smrt, ani rozdělení, ani slzy, nýbrž nevýslovná a věčná blaženost. Při těchto vznešených a utěšitelných myšlenkách ztratí hrob všecku svou hrůzu; můžeme právem ctíti studený popel

který není žádný obyčejný prach, poněvadž zárodek nesmrtelnosti v sobě chová.

Táží se však, kde bude pramen pomoci pro nevěrce, jemuž z toho, co tak velice miloval, nic jiného nezůstane než obyčejná mrtvola? Který, když pozůstatky mrtvého z domu vynesl, zvolati musí: Tak tedy již navždy ztracen jest pro mne tento předmět mé celé lásky; žádný návrat, žádný život, žádná naděje více! Všecko, všecko jest zavřeno v této hrůzyplné rakvi! To je to všecko, co mi zůstalo po tobě, ó synu, matko, manželko! To jest všecko a nic více z oné tak půvabné krásy, která mne rozněcovala, z onoho tak šlechetného a věrného srdce, jehožto něžnost činila mé celé štěstí; to všecko se proměnilo v hnilobu a zpráchnivělost! Já sám stanu se kořistí té samé zetelelosti, my všichni staneme se ošklivým předmětem obyčejnosti a šerednosti.

Ó drazí posluchači, jak politováníhodným jest nevěrec, když ztratí své přátele a příbuzné.

Toto všecko jsou jen obyčejné zkoušky života. Někdy však nenadálá neštěstí a nepředvídané případy, na něžto jen pomyslíti hrůza pojímá člověka, jimžto však každý člověk jest podroben. Není snad potřebí na to ukazovati za našich dnů, že velicí a mocní lidé s nejvyšší výšky padají až k hlubokosti žalářů, že i dobří i zlí pospolu mohou v mukách skončiti, že člověk zbožný a zločinec to samé popraviště krví svou zbarvili. Otáže-li se mne tu někdo, co spravedlivého a věřícího v takových strašlivých obrazech s to jest udržeti, odpovídám: Jeho pokorné podrobení se vůli boží, upomínka na Ježíše Krista, jeho ponížení a utrpení, víra v blaženou věčnost; odtud váží on stálost, která všecku hanu a všecka muka přemáhá. Když své čisté a nevinné ruce k spoutání vydati musí, řekne mu vnitřní jakýs hlas: tak jedenkrát spoutána byla k zabíjení ona oběť, která se ku spáse světa obětovala; následuj ji! Když u vědomí své ctnosti smrti zločinců musí se podrobiti, řekne mu tento hlas zase: dítě svatých, tato jest cesta tvá, vstup k nebi; v okamžiku tom tou samou velebností bude kráčet po osudných stupních nahoru, s jakou by byl vstoupil na stupně trůnu. Tak tedy šlechtí a zbožňuje jaksi náboženství neštěstí.

Ale žák nevěry, učedník pochybování, nač se v tomto přírodě tak odporujícím postavení bude oprati? Když bude násilně potlačen, když vítězcí nepřítel jej spoutá, k smrti potupné a bolestné odsoudí, když pak nikde lidská pomoc více pro něho se nenajde, kde bude nějaké útočiště míti před zoufalstvím? Či snad volati bude k hmotě, k náhodě, k těmto němým bohům, kteří jej ani slyšeti ani mu odpověděti nemohou? Opovází se snad očí svých pozdvihnouti k nebi, kde týž Bůh bydlí, jemuž se rouhal a na nějž pouhá myšlenka jej děsí? Nedivme se tedy, že člověk takový k úplnému zoufalství přiveden bývá a že sahá k sebevraždě!

Ó barbarská a v pravdě pekelná mudrlantství, která lidi ku všem bludům svádí, aby je pak svedla ke všem hanebnostem,

kteřá jim pak připraví všecko neštěstí časné a je konečně do propasti věčné bídy uvrhuje! Ó Bože můj, nedej, aby moji posluchači klamnými přípověďmi tohoto pokryteckého mudrctví, této nejnevěrnější a nejurputnější nepřítelkyně moudrých tvorů, které jsi dle svého obrazu stvořil, kdy se svěsti nechali! Ach, kéž by byli raději hluchými pro její hlas; kéž by odstrčili od sebe onen jedem naplněný pohár, který jim ona podává a šli bezpečnou cestou k cíli věčnému.

* * *

Silně udeřil jsem v těchto tří řečech na nevěru a pokusil jsem se její tvrzení vyvrátiti. Ona pokládá se za moudrou a ukázal jsem, že jest šílená; ona myslí, že hlásá ctnosti a je podporuje, a ukázal jsem, že jen učí samé nepravosti; ona by konečně ráda lidem namluvila, aby v jejím učení hledali štěstí, a právě nyní jsem dokázal, že v ní jest neštěstí a zoufalství. Kéž by tyto pravdy všichni cítili! Kéž by všem těm jejich blud ukázali a je o něm přesvědčili, kteří v něm pohrouženi jsou, a i všechny ostatní ve svatých pravdách víry upevnili a nás všechny k tomu přivedli, abychom v lůně pravdy se shromáždili, bychom jsouce zde na zemi jako praví křesťané živi, jednou i byli v nebi v počtu pravých vyvolenců. Amen.

Vojtěch Černý.

Neděle třetí po velikonoci.

Patrocinium sv. Josefa.

(Církev svatá jest, buďmež svatí.)

»Neb jdu k Otci.« (Sv. Jan 16, v. 16.)

Dnes krásnou koná slavnost církev svatá. Slavnost ochrany sv. Josefa. Mocného tohoto přítele božího vyvolila si sv. církev za svého zvláštního přímluvce a ochránce u Boha a klade jej za vzor a za pomocníka všem rodinám křesťanským i jednotlivcům. Poněvadž sv. Josef v náručí Pána Ježíše a Rodičky boží pout pozemského života dokonal, proto jest také patronem šťastné smrti.

Křesťane milý! Žádáš si šťastné smrti? Není ti daleko Slyš, co praví Pán Ježíš o sobě: »Maličko a neuzfíte mne, neb jdu k Otci.« I tvůj život sebe delší, je jen — maličko — a půjdeš k Otci, půjdeš k Bohu, z jehož rukou jsi vyšel.

Bůh učinil tě čistým, svatým, ale že jsi dědičným hříchem pokálen na svět přišel, a že sám hříchy pácháš, hříchy osobní, toť není vinou nikoho jiného, nežli člověka. Bůh ale bude chtít, abys tak čistým k němu se vrátil, jak z ruky jeho jsi vyšel, čili jinými slovy, máš svatou smrtí skončiti život svůj. Ale kdy se to stane? Svatá smrt předpokládá také svatý život.

K takovému životu nemusíš hledati daleko cestu, máš ji před sebou. Vždyť jsi členem církve Kristovy, kteráž celá svatá jest. — Uvažujme o tom.

Ještě nikomu nenapadlo, kdo vážně o svaté církvi přemýšlí a badá, aby chtěl jí jiného zakladatele přisuzovati, nežli samého Ježíše. Odkud, z jakého pramene ostatní sekty jsou, to víme z dějin snadno. Ty jsou dílem lidí, ty povstaly od různých bludů, ale to je kalný pramen, avšak naše sv. církve, jako vždy o sobě tvrdila, že základem jejím jest Pán Ježíš, tak jí to také nikdo rozumně uprati nemůže, protože jest to pravda.

Ona jest tedy svatou už ve svém pramenu, ve svém kořenu, z něhož vznikla, protože její zakladatel jest nejsvětější.

Když tedy Pán Ježíš církve založil, pak také dal jí všechno, co k jejímu rozšíření, trvání a dokonání potřebí jest. Tedy své učení, a všechny prostředky ku spasení, a že z rukou tak přesvatých, jako jest Pán Ježíš, jen věci svaté pocházeti mohou, to nám dá již sám rozum.

Ostatně nesčíslnými divy a zázraky, jest to sv. učení církve, které nebyly jen v minulosti, ale které ustavičně v ní se dějí — nade vši pochybnost dokázáno. Vzpomeňte prosím jen na jediné místo Lurdy a máte odpověď.

Slavný missionář Alexander z Rodesu S. J. vypravuje jako očitý svědek o neobyčejných událostech, které v Tonkinu nově na víru obrácení zakusili. Tak mezi jiným vypravuje: »Pohanský jeden velmož, jehož manželka byla křesťankou, přišel a prosil mne, abych několik svých křesťanů do jednoho městečka poslal, které mu patřilo, a kde mnozí jeho poddaní těžce stonali, tak že každodenně někdo z nich zemřel. Poslal jsem tedy šest svých katechistů s tím rozkazem, aby zcela ničeho od nemocných, žádné odměny nepřijímali. Oni odešli, zbraně majíce v rukou, aby ďábla, který za původce těch nemocí právem byl považován, překonali. Jejich zbraní byl kříž, svěcená voda, posvěcené palmy, ratolesti, posvěcená svíce a obraz Rodičky boží, kteréž předměty jsem jim při křtu svatém dal. Oni odebrali se tam, postavili kříže, jeden na kraji osady, druhý uprostřed, třetí na konci, navštívili nemocné, vykonali modlitby, dali jim několik kapek svěcené vody píti a během necelých osmi dnů uzdravili tak 272 nemocných. Zvěst o tom rozšířila se po celém království. Vladař toho okresu přišel a se slzami v očích mi děkoval. To dodalo křesťanům veliké zmužilosti a mnozí z pohanů odřekli se svých bludů.« —

A co by se dalo takových podivných věcí skutečně se sběhlých uvéstí. Kdo pak by si mohl mysliti, že by Bůh chtěl divy činiti na potvrzení nějakého bludu, neb nějaké neřesti?

Zdaliž tedy nejsou takovéto věci očividným dokladem svatosti učení sv. církve?

A zdaliž nevychovala svatá církve na miliony svatých a světic božích?

Může-li kde která náboženská společnost takovými hrdiny nejdokonalejších ctností se vykázati?

Nemá ani jednoho. —

Ovšem i mezi jinověrci jsou časem lidé vysoce vynikající ctností a dokonalostí, ale co je toho příčinou? Nikoliv bludné nauky jejich falešného náboženství, ale jejich láska k Bohu je zušlechtila, že konali právě takové ctnosti, jež sv. církve přikazuje, a že tak duchem svým vlastně smýšleli po katolicku, třeba si toho ani vědomi nebyli. To nám také vysvětluje ten potěšitelný úkaz, že tací lidé, jakmile měli příležitost pravdu sv. učení církevního poznati, s ochotou k němu se přiznali.

Ale, řekne zase někdo, vždyť mezi katolíky jsou mnozí lidé špatní, a tak tedy není to učení svaté, když tak zlí lidé v něm se nalézají. Křesťane milý, na tuto námitku odpověď je snadná.

Pokálí se slunce, když do bahna svítí?

Může sv. církev, může sv. učení Kristovo za to, že mnohý se jím řídit nechce? Může vychovatel za to, že mu žák na vzdory nic nedělá, třeba vychovatel sebe větší pílí a lásku k jeho vzdělání vynaložil? Či nevíš, že každý svobodnou vůli má, a že Bůh nikoho nenutí, aby zákony jeho plnil? Ano, pravda jest to nezvratná, jako církev Kristova jest jedna, jednotná ve všem, co k jejímu zařízení a působení patří, tak jest i svatá ve svém zakladateli, svatá ve svém učení a prostředcích ku spasení, svatá divy a zázraky, svatá svými věrnými dítkami.

Nepochybuji, že i ty, křesťane milý, upřímnou vůli máš nejen k této sv. církvi dle jména patřiti, ale také i jejím živým údem býti.

Ale jedna věc obzvláště se ti staví v cestu, a ta jest právě za našich časů tou nejhlavnější příčinou, proč mnohý člověk žádného pravého zálibení na sv. víře Kristově nemá, ano leckdy nepřátelsky proti němu se staví.

Chceš věděti tu překážku, chceš znáti tu příčinu? Dnes ti ji tak jasnými slovy praví sv. apoštol, že mi není třeba jiných slov voliti: »Nejmilejší, prosím vás,« tak volá sv. apoštol, »abyste jakožto příchozí a pohostiní, zdržovali se od tělesných žádostí, kteréž bojují proti duši.«

Kdyby dnes sv. apoštol tu mezi námi stál, nemohl by volati jinaké. Jako tehdáž tak i dnes ve světě panuje — materialismus, hmotařství — sbáňka po žádostech tělesných. Všecko jen a stále jen pro to bídné tělo a jeho chťice a pohodlí. Všecko často jen na ukájení nízkých vášní se obětuje. »Tělo naše jest křehká nádoba; jest to předmět určený pro smrt a pro červy, nic více.« (Blah. Jan Vianney.) A pro ukojení tohoto těla všecko se připravuje. Žádné ušlechtilé snažení, žádná touha po povznesení ducha, žádné sebezapření, žádná obětavost pro věci nadpозemské, nebeské, v přemnohých rodinách křesťanských se nejeví. Ký potom div, že vznikají z toho přečetné nepořádky, zmatky, ve kterýchž bídně, bídně dokonávají mnozí.

Proto tedy, křestane milý, protože církev, ke kteréž patříš, svatou jest, buď i ty také svatým. Buď jí poslušen, používej prostředků ke svému spasení, které ti ráda nabízí. Pamatuj při tom na krátkost života svého. Maličko, — přičozí — brzy odejdeme, a tak splní se na tobě slovo boží dnes ve sv. epištole: »Nebo tak jest vůle boží, abyste dobře činíce, k mlčení přivedli nevědomost nemoudrých lidí.« — Amen.

Ant. Nyolt.

Řeči v čas války.

Znesvěcování dnů svátečních a válka.

Podává Jan Nep. Jos. Holý O. Praem., farář v Holišově.

Tak pravil Hospodin k proroku Jeremiáši: »Jdi a stůj v bráně synů lidu, skrze kterouž vcházejí králové judští, i vycházejí, ve všech branách jerusalemských a díš k nim: Slyšte slovo Hospodinovo, králové judští, a veškeren Judo, i všichni obyvatelé jerusalemští, kteříž vcházíte skrze brány tyto. Toto praví Hospodin: Ostříhejte duši svých a nenoste břemen v den sobotní, aniž je vnášíte skrze brány jerusalemské. A nevyvrhujte břemen z domů svých v den sobotní, a žádného díla nedělejte: světte den sobotní jakž jsem přikázal. A neuposlechli, aniž naklonili ucha svého, ale zatvrdili šiji svou, aby neuposlechli mne a nepřijali kázně. I bude: Jestliže mne neuposlechnete, dí Hospodin, abyste nevnášeli břemen skrze brány města tohoto v den sobotní, abyste nedělali v něm žádného díla, vcházeti budou skrze brány města tohoto králové a knížata, sedící na stoličce Davidově, a jezdíce na vozích i na koních, oni i knížata jejich, muži judští, a obyvatelé jerusalemští: a bude bydleno v městě tomto na věky. I budou přinášeti z měst judských a z okolí Jerusalema a ze země Benjaminovy a z roviny i s hor a odpoledne, nesouce zápal, a obět, i posvátnou obět i kadidlo a vnesou obět do domu Hospodinova. Pakli neuposlechnete mne, abyste světili den sobotní a ne nosili břemen a nevnášeli jich skrze brány jerusalemské v den sobotní: zapálím oheň v branách jeho a zžije domy jerusalemské a neuhasne.« (Jerem. 17, 19.—27.)

Neuposlechli Jeremiáše, neuposlechli Hospodina. A oheň zapálil Jerusalem. Dělo se židovské zemi jako za dnešní doby Belgii. Ve válce mezi egyptským faraonem Nechaonem s Babylonskými odepřel král židovský egyptskému vojsku průchod skrze svou zemi a postavil se mu na odpor. Židé byli přesilou přemoženi, a král židovský zabit. Země židovská přišla pod panství egyptské a později po vítězství Babylonských nad Egyptem pod panství

babylonské. Babylonští obléhali pevný Jerusalelem půl druhého roku, město trpělo nevysslovně morem a hladem, že kojenci na ulicích zmírali, a matky vlastní děti pojídaly. Konečně byl Jerusalelem mečem a ohněm důkladně spustošen.

Tato hrozná válka byla následkem znesvěcování dne svátečního. Podívejme se do svého svědomí a ptejme se: Jak světíme my křesťanský den sváteční? Každý katolík ví již ze školy, jak důležité jest světiti den sváteční! Jako šest všedních dní jest pracovních dnů pro tělo, tak jest den sváteční pracovním dnem pro duši. Bez vážné práce ve všední dny chudneme, bez vážné práce ve všední dny nemohli by četní lidé ani sebe uživiti. Bez pracovního dne pro duši chudneme a hyneme na duši. Bez svěcení neděle hyne život milosti v nás. Zajisté, tak tomu jest. Víte přece, co jest chléb pro duši. Pán to nám praví zřetelně. Víra, živá víra v Pána a v jeho učení a nejsvětější Svátost oltářní. V neděli a v zasvěcené svátky máme si vzíti tohoto chleba pro celý týden, tu máme posílit víru svou posloucháním slova božího, tu máme víru svou cvičiti horlivou modlitbou a skutky lásky k bližnímu; tu máme býti přítomni i oběti mše sv., kde se nebeský chléb připravuje, tu máme u stolu Páně tohoto chleba požívat.

Proto jest také předepsáno odpočívati od prací služebných. Zajisté příčinou, snad hlavní příčinou jest tělesný odpočinek po šestidenní namáhavé práci. Ale také proto jest odpočinek předepsán, abychom měli čas pro duši, pro modlitbu, pro kázání a hlavně pro mši sv.

Vidíte opět: Láska boží k nám dala kdysi toto přikázání. Celý prospěch máme my z tohoto přikázání, ale také celou škodu. Kde se sváteční den nesvětí, víra se seslabuje, pochybnost u víře a nevěra vzrůstá. A kde je slabá víra a nevěra, tu panují v člověku nižší pudy, tu je prostopášnost, rozmařilost, opilství, zhýralost, touha po zábavách, hádky a spory, rozvrat v rodinách, úpadek kázně a pořádku. Kde se neděle nesvětí, mají nepřátelé lidu svobodné pole, nepřátelé to, kteří nejprve náboženský řád boží, potom však také státní pořádek.

Znesvěcování dne svátečního jest neštěstím pro lid. Pro zlobu lidskou a znesvěcování dne svátečního i tato válka přišla. Kolik lidí jen v našem kostele nebylo dlouho v den sváteční viděti! Jedněm nepopřeje se času, jiní nepoužívají dne svátečního k svěcení, nýbrž jen k zábavám. Pravím: jen k zábavám, k nečistým zábavám, které tělo a nervy seslabují, k zábavám, které modlitbu, kázání a mši sv. znemožňují, k zábavám bez míry.

Kéž by hrozná válka lidu oči otevřela! Otcové a matky rodin ať vážně dbají, aby děti a chasa pilně neděli světili. Kéž by všichni nahlédli, že se tu jedná o důležitou povinnost, že přestoupení tohoto zákona hříchem jest. Kéž by všichni představení, jimž jest svěřena péče o města a vesnice, nahlédli, že od svědomitého svěcení dne svátečního závisí i pozemské, hospodářské a státní blaho lidu! (P. Gatterer S. J.)

LISTY VĚDECKÉ.

O prvním sv. přijímání dětí.

Sděluje dr. Jos. Čihák.

Jednou z nejkrásnějších chvil a nejzodpovědnějších povinností svědomitého katechety jest beze sporu příprava malých dítek k první sv. zpovědi a k prvnímu sv. přijímání. Vždyť tu připravuje duše nevinné k přijetí Spasitele, tu klade základ k celému životu náboženskému u dítěte, tu může mnoho působiti na rodiče a příbuzné dítek. Úkolem našim ve škole jest, abychom otvírali a získávali srdce lidská Ježíši Kristu, abychom Boha spojovali s duší. V nejužší spojení s Bohem svým vchází člověk právě při sv. přijímání, to tedy musí býti centrem naší náboženské výchovy. Ježíš touží tolik po duši lidské, miluje něžně maličké a přeje si jistě, abychom neodháněli, nýbrž přiváděli k němu maličké, aby v jejich útlém srdci mohl zříditi sídlo své lásky a požehnání. Radost maličkových při sv. přijímání jest radostí Spasitelovou, musí býti i radostí katechetovou.

Jak mnoho záleží na první sv. zpovědi a prvním sv. přijímání, zná každý ze zkušenosti. Kde děti nebyly řádně připraveny k první sv. zpovědi, odbývají ledabylo i následující, a přistoupily-li k prvnímu sv. přijímání bez lásky a úcty k Pánu Ježíši, ani jiná sv. přijímání nebudou lepší. Naopak zase lze i po letech rozoznati, kdo ve škole přijímal svaté svátosti s náležitou přípravou a úctou. Jak veliká zodpovědnost katechotova před Bohem po této stránce!

Mimo to při prvním sv. přijímání naskytá se katechetovi vhodná příležitost, aby působil i na rodiče a příbuzné dítek, aby se blíže s nimi seznámil a vzpružil v nich náboženské cítění. Jestliže tyto a mnohé jiné pohnutky uváží katecheta, bude jeho starostí nemalou, aby své svěcence co nejlépe připravil ke sv. přijímání a toto také důstojně a slavně vykonal s dětmi; proto také použije zkušenosti vlastní i svých spolubratří v této věci. Než právě v této praxi nutno vyznati, že non omnia omnibus conveniunt; jsouť poměry místní velice odlišné, ve školách značná rozmanitost, různí učitelé náboženství, obtíže finanční atd. atd.,

*

tak že každý katecheta musí sám akomodovati se poměrům a voliti rok od roku vlastní způsob oslavy prvního sv. přijímání dítek.

Přiznávám se, že těším se vždy na slavnost prvního sv. přijímání svých dítek školních a osměluji si sděliti tuto s vldp. bratřími, jak u nás konáme tuto slavnost.

Zmíním se nejprve kratince o přípravách, pak teprve o vlastním svatém přijímání.

I.

K prvnímu sv. přijímání snažím se připravovati děti ve třetí třídě od počátku roku a věnuji určitou pozornost též jejich rodičům. Co rozumím zde touto přípravou dítek a rodičů, uvedu odděleně.

1. Příprava dětí k prvnímu sv. přijímání záleží ovšem v tom, aby znaly dobře nauku o nejsv. Svátosti oltářní, avšak pro praxi neméně důležitou jest příprava srdcí, touha po sv. přijímání a jistota obřadů při sv. přijímání.

Hned na začátku roku připomenu dětem, že toho roku půjdou k sv. přijímání, že se mají na ně těšiti a připravovati, že každá dívka musí býti toho roku velmi hodná, a všechno si dobře pamatovati. Pohrozím též, kdyby některá se nenaučila všemu, co budeme probírat, nebo kdyby nebyla hodná ve škole neb mimo školu, že by nemohla jíti s ostatními k sv. přijímání. Ovšem tohoto trestu nikdy neužiji.

Připadá mi tu otázka: Jest radno vzíti k svaté zpovědi a k prvnímu sv. přijímání všechny děti třetí třídy, či snad jest lépe děti méně vyspělé a méně připravené nebrati? Našly by se důvody pro tu i onu praxi, avšak myslím, že jest správnější vzíti všechny děti třetí třídy. Jsou-li ve třetí třídě, mají jistě dostatečnou známost o Pánu Ježíši a rozeznají rozumově chléb obyčejný od Těla Páně svátostného; jsou-li méně připraveny, věnujme jim trochu času mimořádně a doplňme jejich přípravu. Z důvodu paedagogického jistě se doporučí, aby každé dítě bylo nábožensky řádně vychováno, aby žádné nebylo vylučováno ze společné radosti a nadšení pro Ježíše. Proto vždy беру k svatému přijímání všechny děti třetí třídy. Jestliže necháme dětem na vůli, chtě-li jíti čili nic, aneb vyloučíme-li některé toho roku, způsobíme nemilé nepořádky a lhostejnost u dětí. Překvapuje, jestliže na př. na střední školu přijde hoch z páté třídy školy obecné a dosud nebyl u sv. přijímání, protože prý šel u nich k svatému přijímání jen kdo chtěl, aneb protože prý ho pan katecheta nepustil!

Děti musejí se těšiti na Pána Ježíše, svého přítele. Proto při každé příležitosti je upozorňuji na okamžik prvního sv. přijímání, na lásku Ježíšovu k nim a nabádám ke vzájemné lásce a touze; za týmž účelem před sv. přijímáním zavedu několikrát děti do kostela před svatostánek k návštěvě Spasitele a pomodlím se tu s nimi nějakou vhodnou modlitbičku k Pánu Ježíši.

Když již děti ovládají náležitě potřebnou nauku o nejsvětější Svátosti oltářní, když srdce jejich roztouženo po Spasiteli, věnují zvláštní pozornost každému dítěti, aby sv. přijímání důstojně dovedlo vykonati a s klidem. Potřebné modlitby nacvičím ve škole, i pouhé recitace. Vezmu s sebou do školy několik hostií (neposvěcených) a s každým dítětem zvlášť i potom společně nacvičím obřad sv. přijímání (držení hlavy, otevření úst, držení modliteb, klanění se a pod.). Tak tedy snažím se připravit děti co nejpodrobněji, což stojí značně práce i trpělivosti, ale též nese ovoce v budoucnosti; jen vzpomeňme, jak různě si počínají dospělí při sv. přijímání a poznáme, jak asi konali sv. přijímání své první.

Má-li slavnost prvního sv. přijímání vyzníti vznešeně a slavně, třeba součinnosti rodičů; a proto hledím i rodiče jaksi připravit na slavnost sv. přijímání jejich dítek.

2. Bývá mou snahou seznati osobně rodiče dítek, přiměti je, aby dětem opatřili vhodný šat a pohnouti je, aby se osobně zúčastnili slavnosti prvního sv. přijímání dětí. Především osobní seznámení se.

Jak důležité jest toto seznání rodičů dítek, dokazuje zkušenost. Učí-li ve škole kněz z duchovní správy, má tu velmi vhodnou příležitost k domácí rodinné pastoraci; učí-li katecheta z povolání, vyžaduje toho jeho zájem, aby poznal domácí poměry svých žáků a žákyň, aby podle toho ve škole mohl působiti na děti účinně. Proto hledím vždy poznati rodinné poměry dětí školních co nejdříve, nejpозději během třetího roku školního. Podle poměrů rodičů zařídím pak vnější přípravu dětí k svatému přijímání, na př. šaty a odznaky.

Bývá mou snahou, aby všechny dívky třetí třídy — mám totiž poslední dobou pouze vyučování dívek — byly oděny stejně, v bílý šat, pokud možno nový. Za tím účelem brzo děti upozorním, aby matinku poprosily na jaro o bílé šaty k prvnímu sv. přijímání. Zpravidla ve městě všechny matky tak učiní bez obtíží. U dívek chudších vypomůžeme takto: Při nynějším systému dvou dětí v rodinách často dívka vyroste již ze šatů, odhodí se bez ceny, ač by dívce menší zcela se hodily; požádám tedy dívky z lepších rodin a jejich matky, aby šatičky bílé odložené od své dcerušky daly chudší spolužákyni, což obyčejně má dobrý výsledek. Je-li chudých dětí více a nemohou jim rodiče koupiti nových šatů, ani nelze vystačiti pomocí zámožnějších, tu opatřím dívkám šatičky svým nákladem. Jsou-li tu šaty, dívky a slečna učitelka již zařídí ostatní, jako úpravu šatů, vlasů atd. Naše dívky přicházejí k sv. přijímání s vlasy rozpuštěnými, stejně upravenými, obyčejně všechny v bílých botičkách, s lilí v ruce jedné a modlitbami v ruce druhé. Jest dojemná podívaná na tyto nevinné dívky stojící u oltáře s nelíčenou radostí!

Nebyla by radost moje a radost mých žáček úplná, kdyby nás neprovázely dobré matinky, otcové neb tety a babičky.

Proto snažím se vždy, aby k prvnímu sv. přijímání s dětmi dostavily se podle možnosti též jejich matky neb jiní příbuzní. Bylo by ideálem, kdyby s dětmi i jejich rodiče neb příbuzní přistoupili ke stolu Páně, což jest pro počátek dosti těžko. Abych rodičům tato přání připomněl, posílám jim před prvním svatým přijímáním dítek tištěný lístek obrázkového formátu a tohoto znění:*)

Milý otče a matko!

»Nejšťastnějším dnem života mého byl den prvního sv. přijímání,« prohlásil neohrožený Napoleon. A den tento nejšťastnější v životě člověka nastane Vašemu dítěti . . . května. Tu jakoby volal Pán Ježíš mně i Vám: »Nechte dítek přicházeti ke mně a nebraňte jim.« Nechceme jim brániti, chceme jim dopřáti radosti a štěstí prvního sv. přijímání již letos; svátek a radost jejich bude svátkem a radostí též naší.

Vzpomeňte na své první sv. přijímání, vzpomeňte na den křtu sv. a — možno-li Vám jen trochu — přiveďte, otče neb matko, své dítě též k prvnímu sv. přijímání, jako Jste je přivedli po prvé do školy!

V mnohých krajinách jest zvykem, že s dítětem jde i matka a otec k sv. přijímání; jak krásná to slavnost rodinná! Proč nemohli byste i Vy učiniti tu radost dítěti svému? Jak šťastným a památným byl by pak tento den pro nás všechny!

Těším se, že uctivé přání mé a svého dítěte vyplníte, že k sv. přijímání s dítětem svým se dostavíte, za což Vám předem volám: Zaplať Vám Pán Bůh.

.....
katecheta.

Po této provedené přípravě dětí i rodičů konáme slavnost prvního sv. přijímání. Mnoho záleží na době této slavnosti. O tom rozhodovati musí doba roční, poměry místní i zvláštnosti každého roku. U nás na př. volil jsem jednou den sváteční, jindy den posledního května, ve kterýž se končí v našem chrámu slavně májová pobožnost a malé první komunikantky se svými liliemi dostaví se v plném počtu jako dvoužičky. Den takový jest pro děti v pravém slova smyslu dětský den nábožnosti a bohumilé radosti!

II.

V den sv. přijímání sejdou se děti ve škole; odtud vyjdou — zvláště je-li pěkné májové počasí — v průvodu do chrámu Páně, kdež jest již oltář i křtitelnice připravena a květinami ozdobena. Dívky, které jdou k prvnímu sv. přijímání, postaví se v předu, za nimi ostatní a věřící lid. Sloužím tichou mší sv., při níž až do pozdvihování zpívají všechny děti vhodnou mešní píseň.

*) Pohlednice s níže uvedeným textem vydalo knihkupectví V. Kotrby v Praze-II., Pštrossova ul. č. 198; 50 kusů za 2 K.

Po pozdvihování nehraje se na varhany a děti klečíce modlí se společně a hlasitě — jak ve škole již bylo nacvičeno a vyloženo — vzbuzení tří božských ctností a modlitbu před sv. přijmáním. Na to následuje kratinká, 5—10minutová promluva, při níž děti stojí; uvedu hned příklad promluvy k prvnímu svatému přijmání:

Promluva před prvním sv. přijmáním.

Konečně, milé dívky, dočkaly jste se dne, po němž jste tolik toužily, dne prvního sv. přijmání. Pán Ježíš za okamžik vstoupí do vaší duše, a vy v tomto okamžiku vzpomeňte ještě, kdo jest to, jehož máte přivítati? Jest to Bůh a člověk zároveň, jest to ten Ježíšek, který jako dítě ležel v jesličkách, který jako dvanáctiletý chlapec poučoval učené židy v chrámu jerusalemském, který miloval zvláště dívky a pravil: »Nechte maličkých přijít ke mně, neboť jejich jest království nebeské.« (Luk. 18, 16.) Jest to též Pán Ježíš, který při poslední večeři vzal chléb do svých svatých rukou, požehnal jej, lámal a dával učedníkům, řka: »Vezměte a jezte, totoť jest tělo mé . . . To čiňte na mou památku!«

Tak proměnil tehdy Pán Ježíš chléb ve své nejsvětější Tělo a totéž koná kněz na oltáři. Víte dobře, že pod těmito způsobami chleba, které zde v kalichu leží, jest přítomen Pán Ježíš se svým tělem i duší, zde sami andělé jemu se kofí.

A tohoto vznešeného Pána máte nyní přijmouti do duše své! Jste toho hodny? Ó milé dívky, musí každá z vás zvolati u sebe jako onen setník, o němž jsme se učili ve škole: Pane, nejsem hodna, abys vešel pod střechnu mou! . . . Vždyť tolikrát jste se zapomněly a špatným chováním Pána Ježíše zarmoutily! Jistě jest vám toho líto, odprosily jste včera Pána Ježíše, ve sv. zpovědi bylo vám to odpuštěno a duše vaše učiněna byla Pánu Bohu milou. A dnes ještě znovu odproste Pána Ježíše, ještě před sv. přijmáním společně vyznáte zkroušeně: Pane nejsem hodna, abys vešel pod střechnu mou, ale toliko rci slovem, a uzdravena bude duše má!

Pak nebudete se báti Spasitele, nýbrž s důvěrou a oddaností přikleknete sem, abyste po prvé přijaly do své duše přítele dítek, svého Pána Ježíše. On jest tak dobrotivý a všemohoucí, proto bude čekati, za co ho poprosíte, a vaší prosby jistě neslyší!

Nuže, co řeknete Pánu Ježíši až ho budete mítí u sebe? Nejprve, milé dívky, pokloňte se svému Bohu, slibte mu, že ode dneška úplně se polepšíte, že se budete rády modliti, že budete pilně každou neděli choditi na mši sv., že budete se pilně učití a svým chováním že budete radost působiti rodičům i slečnám učitelkám. Potom nezapomeňte prositi Pána Ježíše také za ty, které máte ctíti a milovati. Proto pomodlete se k Ježíšku za své milé rodiče, kteří vás tak starostlivě vychovávají, aby Pán Ježíš

jim odplatil všechno, co vy samy nikdy jim nebudete moci splatiti. Proste též za svou slečnu učitelku, která s velikou obětavostí a láskou učí vás všemu užitečnému pro budoucí život a dnes s vámi sdílí vaši radost; vzpomeňte též na svého velebného pána a vyproste mu u Ježíška hojně zdraví a milosti. Proste však zvláště, milé dívky, Pána Ježíše za sebe, aby zůstal s vámi po celý život, aby vás již nikdy neopustil a jednou, aby vás všechny k sobě do nebe přijal mezi sbory andělské. Amen.

Po promluvě říkají dívky hlasitě sborem: „Pane nejsem hodna . . .“, poté přistupují k sv. přijímání a zůstanou u oltáře oddělené od dívek starších, které pak rovněž přistupují k sv. přijímání. Při udělování sv. přijímání praeludují na varhany nebo někdo zpívá solovou vhodnou vložku. Po sv. přijímání zapějí pouze dívky tříd vyšších vhodnou píseň k Pánu Ježíši.

Po mši sv. zavedu dívky, které po prvé přijímaly Tělo Páně, ke křtitelnici ozdobené věncem květů, a zde pomodlím se s nimi obnovení slibu křestního.

Na konec doprovodím dívky k oltáři Panny Marie, kde větší dívky zapějí píseň mariánskou, potom pomodlím se s dětmi záslibnou modlitbu k Panně Marii. Zde též rozloučím se s rodiči několika slovy, na př.: Drazí rodiče a přátelé! Když patřili jste dnes na tyto nevinné dítky, vzpomněli jste jistě i svého mládí, toho dne, kdy jste byli u sv. přijímání, šťastni, plni nevinnosti a krásných plánů. A dnes vaše děti tak nevinné a šťastné. Přejete jim jistě té radosti, a proto jste s nimi přišli. Děkuji vám za to, a prosím vás, abyste dítky tyto podporovali dobrým svým příkladem modlitby a horlivosti náboženské, abyste tyto děti, které dnes jako anděle nevinné si domů odvádíte, tak vychovali, abyste mezi nebešťany jednou se s nimi shledali.

Tím jest první sv. přijímání v kostele ukončeno. Na památku dostane pak každé dítě větší obrázek, který sám podepíše. Velmi často dávají se pak děti po sv. přijímání fotografovati. Bylo-li sv. přijímání v poslední den května, přijdou všechny dívky večer na ukončení májové pobožnosti jako družičky se svými liliemi.

Po sv. přijímání ve škole jest chování jaksi vážnější a uctivější, upozorním na nedostatky, které tu a tam byly, aby po druhé se jich dítě vystříhalo. Co nejdříve pak vykonám opět s dětmi v kostele návštěvu nejsv. Svátosti oltářní. Příliš časté opakování svaté zpovědi a sv. přijímání na tomto stupni dítek myslím, že se neosvědčuje; proto vybidnu děti teprve ke konci školního roku, které chce dobrovolně, aby vykonalo sv. zpověď a sv. přijímání ještě jednou.

Tak sdělil jsem, jak u nás konáváme první sv. přijímání dětí; ovšem při nejlepší vůli, práci i obětavosti není někdy očekávaný výsledek. Avšak ta slza v oku matčině, to upřímné poděkování příbuzných, ta radost nevinných dětí jest bohatou odměnou za vykonanou práci. —

Obilí a válka.

Nebude bez místa duchovenstvu dáti solidní data o množství našeho obilí. V době války množi se fantastické obavy tak, že i mnohý střízlivý člověk jim pomáhá.

Nejprve třeba doznati, že spotřeba naše v Rakousku by byla celkem kryta. Dle výkazů úředních dováží se více obilí z ciziny do Rakouska, ale ještě o něco větší množství se vyváží. Roční žeň nejhlavnějších druhů obilí udává Staatslexikon následovně (data z r. 1899 a 1907):

Pšenice	{	13,935.000 mtr. centů	Cislajtanie
		35,565.000 » »	Translajtanie
Žita	{	22 055.000 » »	Cislajtanie
		10,562 000 » »	Translajtanie
Ječmene	{	15,476.000 » »	Cislajtanie
		14,183.000 » »	Translajtanie
Ovsa	{	19,334.000 » »	Cislajtanie
		12,143.000 » »	Translajtanie
Bramborů	{	124,000.000 » »	Cislajtanie
		55,463.000 » »	Translajtanie
Cukrovky	{	58,150.000 » »	Cislajtanie
		23,859.000 » »	Translajtanie.

To jsou číslice, udávající nejmenší průměr roční úrody bez zbytků roků minulých.

Ohledně našeho království jsou číslice velice potěšující. Statistická příručka, vydaná zemským výborem, podává data zcela spolehlivá. Dle těchto v samotných Čechách urodí se průměrně (r. 1908):

Pšenice	4,136 372 mtr. centů,
žita	9,223.009 » »
ječmene	5,165.756 » »
ovsa	6,330 648 » »
zemčat	35,231.463 » »
cukrovky	34,467.378 » »

Když vezmeme za východiště výpočtu hospodářského tato data roční úrody nejhlavnějších obilín, musíme dospěti k výsledku, že se nám není tak báti hladu a nedostatku obilí, jako spíše lichvy s obilinami.

Proti tomu když dáme denní spotřebu obilín pro jednoho těžce pracujícího muže, jak ji udává předseda zkušební chemické stanice ve Vídni Strohmer (viz Landw. Vademecum strana 263), a sice:

chleba	600 gr
snídaně: špeku	30 gr

poledne	}	mouky	100 gr
		omastku	50 gr
		mléka	500 gr
		masa hovězího	125 gr
		rýže s omastkem	10 gr
		večer: sýr neb tvaroh	100 gr,

jeví se spotřeba obilin pro těžce pracujícího muže denně 710 gr chlebovin. Kdybychom tuto maximální číslici vzali pro každého obyvatele z 50,000.000 obyvatelů v Rakousku, byla by potřeba ještě kryta.

K tomu však sluší dodat, že dle zkušeností Voitových, jest spotřeba ženy menší než muže. Voit udává spotřebu prostředního organismu při prostřední práci denně:

	bílkovin	omastku	uhlohydrátů
pro muže . . .	118 gr	54 gr	500 gr
pro ženu . . .	94 gr	49 gr	400 gr.

Z těch čísel vychází na jevo, že nebylo by nebezpečství hladu z nedostatku obilin, jak také dvorní rada Stoklasa číselně dokazoval, ale že by umělým zdražováním a uschováváním obilin mohla nastati potíž. Od toho jsou však úřady, které mají výtečné vzory na našich předcích, kteří na svých radnicích dovedli se včas brániti proti lichvě.

Jest skutkem milosrdenství zarmoucené těšiti, a hříchem jest zarmoucené děsiti. Lépe bude žádati ochrany proti lichvě, než lamentovati a namlouvati si nedostatek obilin po třech úrodných letech, které nechaly leckdes značnou zásobu za sebou, která nyní přijde neočekávaně ku pomoci. Vůbec poučení Josefa Egyptského jest sice velmi jednoduché, ale lidé si je jednoduše k srdci neběrou. Pracujme proti přehnaným obavám, které se stávají pravou svízeli lidu v době války.

Úřední rozkaz místodržitelství moravského udává číslici obilin průměrnou pro jednu hlavu bez rozdílu stáří na 54 kg pro dobu od 15. ledna do 1. srpna, tedy 195 dní, což dává spotřebu na jednu hlavu přes 270 gramů denně. Tato číslice by se na první pohled jevila nízkou, ale odpovídá zkušenosti.

V ústavě dětského Asylu Jezulátka jsou celkem 82 dívky a 18 osob vychovatelek a služek, celkem asi 100. Roční spotřeba obilin v ústavě tomto dle účetních knih dokazuje, že číslice místodržitelství moravského vzata jest ze skutečného života a že jest asi průměrnou číslicí spotřeby obilin.

Určení této číslice není tak snadné při pestrých okolnostech životních, také ji statistiky a hospodářské pomůcky přímo neudávají, nýbrž jen naznačují.

Nedostatek obilin jest hlavně následkem hromadění zásob ve velkém při velkoobchodě a v malém v domácnostech, z nichž některé kupí si potraviny na rok, ano i dva roky, což musí působiti nedostatek a následkem toho i drahotu.

Větší vinu nese sice velkoobchod, ale bázlivost před hladem působí poplach právě tak jako působí bázeň před strašákem bankrotem uschovávání kovových peněz a vybírání ze záložen a nedostatek peněz drobných.

Jisto jest, že pěstování řepy zmenšilo množství obilí, ale ne tak, že by při rozumném hospodářství a při zásobách z let minulých brozil hlad. Před lichvou se třeba báti více než před hladem a proti ní musí působiti úřad více než proti hladu.

* * *

Mezitím co článek byl k tisku přichystán, přinesly listy výsledky porad ministerských o zásobě obilí, z nichž vycházejí tytéž číslíčky, k jakým poukazuje přítomný článek.

Rozprava ministrů obou stran ukázala, že domácí zásoby obou států za účelného jednání, především za dostatečného použití vhodných náhradních prostředků, jako ječmene, kukuřice a žemáků, naprosto postačí k bezvadné výživě obyvatelstva obou polovin říše až do té doby, kdy bude možno použití sklizně nové. Uherská vláda zdůraznila úplnou ochotu do rozsahu zásob, jež mohou býti z Uher vyvezeny, poskytnouti Rakousku na obilí nebo také mouce, kolik do Rakouska by musilo býti dovezeno. Zjišťování zásob v Uhrách jest už v plném proudu a bude brzy ukončeno. Protože sepisování zásob v Rakousku nejdříve v říjnu loni zahájené mělo výsledky zcela nedostatečné, bude se asi v nejbližší době konati nový soupis, který však tentokrát bude proveden s nutnou energií, zaručující přesnost a spolehlivost, při čemž především přijde v úvahu hrozba konfiskací zásob snad zamlčených. Také pro zásoby, určené pro domácí hospodářství, bude asi stanovena hranice pro množství. Po zjištění zásob v Rakousku a v Uhrách bude dále nutno — aby se zajistilo skutečné vystačení zásobami za náležitých nákupních cen — zamezení všeliké svévolné spekulativní podnikání se zásobami. V Německu usilovalo se o to státním zabavením. Ke kýženému cíli zajisté také postačí vyhlásiti uzavření obilních a moučných zásob, tedy vysloviti a přísně prováděti zákaz, týkající se svévolné změny místa zásob. Provedením tímto uzavřením bude hospodaření se všemi zásobami obilí a mouky položeno do rukou státní správy, která bude moci hradiťi správním místem (korunní země, okres nebo obec) ohlášenou potřebu na základě nařízení o nejvyšších cenách v cestě rekvisice. Potřeba v tuzemsku nehrazená bude nepochybně zakoupena na základě přímé kupní úmluvy, jež bude uzavřena mezi vládou rakouskou a uherskou. Na tak zv. společnost pro nákup obilí především by se pak pomýšlelo, aby za přiměřenou náhradu dopravovala do míst, do nichž je dovoz nutný.

Ještě třeba uvéstí výsledky účtu německého dle „Norddeutsche Allgemeine Zeitung“ :

Usnesením říšské úřadovny rozdělovací je spotřeba mouky zatím upravena tak, že komunální svazy nesmějí už obyvatelstvu

svého okresu oprávněnému k zásobení poskytovati mouky více, nežli kolik odpovídá průměrné denní spotřebě 225 gr na hlavu obyvatelstva k zásobení oprávněného. Toto množství s připočtením předepsaného přídatku bramborů odpovídá množství chleba okrouhle 2 kg týdně. Ze 225 gr mouky musí býti brazena jak pro domácnost potřebná (na vaření) mouka, tak i mouka na chléb.

Jest tedy důležité sice šetřiti, ale nebáti se leda lichvy. proti níž jest zákon i úřad.

Móda a válka.

Podává Jan Nep. Jos. Holý O. Praem., farář v Holišově.

U proroka Isaiáše nalézá se ostrá řeč proti módě, proti ne cudnému, zalíbíti se snažícímu a lehkomyšlnému kroji židovských žen. Lčení jest velice názorné, pro dívky a ženy velmi zajímavé a při tom přece vážné a pohnutlivé.

Dovolte, abych vám to místo přečetl: »Řekl Hospodin: Proto že se pozdvihly dcery sionské, a chodily s vytaženým krkem a pokynující očima chodily a plesaly, chodily nohama a spofádaným krokem kráčely, oblyší Pán vrch hlavy dcer sionských, a Hospodin vlasy jejich obnaží. V ten den odejme Pán okrasu stěviců a měsíčky, řetízky, zápony, náramky a čepce, kadeřadla, podvazečky, sponky, voňavky a náušnice, prsteny a drabé kameny na čele visící, a proměnná roucha, pláštíky, lněná roucha a jehly, zrcadla, rouška, vlnky a letní plachetky. A bude za libou vůni zápach veliký a za pás provázek a za kadeřavé vlasy lysina a za živůtek žíně. Nejkrásnější také muži tvoji mečem padnou, a silní tvoji v boji. A budou truchliti a kvíletí brány jeho, a spustlý na zemi seděti bude. I chopí se sedm žen muže jednoho v ten den, řkouce: Chléb svůj jísti budeme a rouchem svým se odívati, toliko ať jest vzýváno jméno tvé nad námi, odejmi pobanění naše,« totiž býti svobodnou, což dle židovských pojmů bylo hanbou (Is. 3, 16.—26., 14. 1.) Slyšeli jste? Pro nemslysný, nestoudný kraj žen seslal Bůh na svůj lid válku, v níž nejkrásnější mužové mečem zahynuli a nejsilnější v boji padli.

Není příjemno kázati proti módě. Řekne se, že tomu kněz nerozumí. Nad to netrefí takové kázání do živého. Ženy, které se proti tomu nejvíce prohřešily, nejsou v kostele. Ale přece jest nejen pro dívky a ženy, nýbrž i pro muže, pro všechny důležité znáti pravé zásady, abychom se moderními názory nedali oslepiti, nýbrž správného mravního názoru nabyli. Tyto zásady chceme čerpati ze slov prorokových, ze slov Ducha sv., neboť slova Písma sv. jsou slova Ducha sv. Co z toho pro nás vyplývá?

a) Ženy a dívky mohou se frivolní, smyslnou a bujnou módou prohřešiti, těžce prohřešiti. Nemůže se namítati: Co jest ná-

boženství do módy? Náboženství má i oproti módě mravnost chránit. V pravdě, způsob, jak Písmo sv. mluví, ukazuje nám, že se jedná o těžký poklesek.

b) Bůh trestá lehkomyšlnou módu a to způsobem pro ženské pokolení velmi citlivým. Tělesnou ošklivost nebo nemoc ukazuje Písmo sv. jako následek smyslné a zároveň nezdravé módy. Nejkrásnější a nejsilnější mužové hynou ve válce k veliké žalosti mnohých dívek, které doufaly, že budou jejich šťastné nevěsty a manželky. Ano, tak daleko to dojde, že se sedm dívek takofka o jednoho muže prátí budou. Ne jen pro »dobrou partii«. Nikoliv, vůbec ani muže nenaleznou, ani chudého. Ani když samy jmění mají, když »chléb svůj jísti budou a rouchem svým se odívati« — tak že se mnohé ani nebudou moci vdáti pro nedostatek mužů. Tak dí prorok Isaiáš.

Naučení z toho pro nynější dobu můžete si vzít sami. Mnoho nejkrásnějších a nejlepších mužů hyne i nyní v hrozném světové válce. Také nemoci se dostávají. Upozorňují stále na nebezpečí nakažlivých nemocí a napomínají nás k opatrnosti. A tu se nám naskytá otázka: Jsou-li také bláznivé módy, hříchy módy našich žen a dívek příčinou trestů božích v nynější válce? Mnozí tak tvrdí. Mnozí znatelé dí, že móda posledních let jest vlastně módou francouzských maitress, módou hanby ženského pokolení, která moci ženy nad mužem zneužívala jenom ke zlému. Na každý způsob byla móda mnohých žen a dívek taková, že při ní cudnost, ženské pokolení zdobící, velikou škodu trpěla, že bylo třeba často oči sklopiti tomu, kdo chtěl svou čistotu zachovati. Místo aby ženy přispívaly k povznesení mužů od jejich zlých žádostí, jako vzor žen P. Maria, místo aby ženy čistotou a cudností muže k Bohu povznášely, tak jejich vážnosti získaly a šťastná manželství si připravovaly — místo toho ukazují své půvaby jako lákadla pro smyslnost mužů a chytají tak hříchem duše mužů. (Přisl. 7, 10.)

Tu také mnoho záleží na mužích. Kdyby muži ženy nápadně a lehkomyšlně ošacené nápadně nepozorovali, kdyby se od těchto ohyzd ženského pokolení s opovržením odvraceli, to by dělalo veliký dojem. Zvláště paní a dívky nechtě dbají cudnosti v obleku, nechtě se nedávají sváděti měnící se módou; ať naplní srdce svá vysokými ideály, zvláště vřelou láskou k nejčistší Panně a jejímu Synu, nejkrásnějšímu ze synů lidských; nechtě přijímají často svátost, kterou Pán ustanovil i k zachování čistoty a cudnosti. Potom můžeme doufat, že Pán zkrátí dobu zkoušky, potom mohou doufat dívky, že se stanou šťastnými manželkami a matkami, potom vyrostou ze šťastných manželstev opět nové pokolení, na němž Bůh bude mít větší zálibení než na našem.

V Německu poznaly osvícené ženy důležitost módy a povstaly, aby probouzely svědomí jiných družek a matek a připomínaly jim jejich vážné, národní povinnosti. Jednou z prvních těchto žen jest známá duchaplná spisovatelka, konvertitka Gnauck-Kühneová. Ta praví: Francouzská móda nás zkazila.

Podle módy a vkusu souditi na nitro člověka je zcela spravedlivé. Duch tvoří si formy, svůj čas. Z lehkomyšlné, vyzývavé, cudnost urážející módy právem možno souditi na lehkomyšlnost a frivolnost ženy. »Záliba ve francouzské módě neznamená nic méně než záliba ve francouzském vkusu,« praví spisovatelka. »Móda není pouhým přívěskem, je znamením doby, prozrazujíc ducha toho, který ji vytvořil. Pařížský krejčí, který nestoudný oděv »stvořil«, věděl, že odpovídá dnešnímu duchu, jinak by ho nemohl vůbec šířiti. Jenom pravý tvůrčí umělec pracuje bez ohledu na vládnoucí vkus obecnstva. Jakmile vkus doby je mu prvním zákonem, klesá na řemeslníka. A tam přivedl to francouzský krejčí, který naše ženy tak oceňuje, že si u něho odvyká každému uzardění. A Bohu žalováno, má pravdu.« Tak Gnauck-Kühneová.

Professor národního hospodářství na berlínské universitě, známý Werner Lombart, vyslovil se k ženám ještě srozumitelněji, když napsal: »Všechny pošetilosti módy a přepychu, nádhery a rozmařilosti byly nejdříve vyzkoušeny od maitress, a potom teprve byly přijaty v tlumeném zabarvení dámami lepší společnosti.«

(Prameny: P. Gatterer S. J., Em. Žák.)

Čirkevní rozhledy.

Biskupové němečtí vydali společný pastýřský list, plný vážných, neohrožených slov. Prohlašují, že vina nepadá na německou říši, které byla válka vnucena. Tak prohlašují veřejně před Bohem a před světem. Avšak tím nechtějí říci, že Německo nemělo by v jiném směru příčiny říci: mea culpa! Běda národu, který ani tou strašnou metlou, jakou jest nynější válka, není vyburcován! Běda lidu, který nedovede čísti v té knize dluhů, kterou válka otvírá!

A dluh vyčetla válka i lidu německému!

Často a často hlasitě žalovali biskupové na to, že ubývá života dle víry, že hyne mravnost. Nyní válka ohněm a mečem uvádí náboženství v jeho práva a připomíná lidu desatero božích přikázání. Poslušen hlasu biskupův a napomenutí bohobojného císaře svého, navštěvuje lid chrámy, a nutno říci, že mnozí opět našli Spasitele, ježž dříve ztratili.

Mnohdy dal si lid líbiti snižování, hanobení a tupení náboženství, jež se dalo veřejně — to byla veliká vina, to byla zbabělost.

V nynější válce ukázalo se zřejmě, že neřesti proti čtvrtému přikázání božímu hlodají na kořenech národa, tak že v nouzi jeho síla hyne a zkáza mu hrozí. Ale i tu nutno vyznati, že i v německých krajinách v povážlivé míře se rozmohl ten z ciziny zavlečený mor, jenž manželství snižuje, znesvěcuje a o požehnání dítek připravuje. Naše vina, naše největší vina!

Ukázalo se jasně v tomto soudě božím, že nemůže býti národ více a hrozněji poškozen nad to, jestliže jeho náboženský život jest zničen. Avšak snahy toho druhu i v Němcích jsou rozšířeny. Tajné síly usilují o rozluky církve a státu, o vyloučení křesťanského ducha z výchovy mládeže, z křesťanských rodin, z veřejného a sociálního života. Naše vina!

Válka pohnala před svůj soud moderní, protikřesťanskou, beznáboženskou kulturu a ukázala v celé nahotě její bezcennost, prázdnotu a její vinu. Avšak ta kultura také v Němcích se rozmohla měrou povážlivou, zavedla v některých kruzích povrchní nátěr s vnitřní hnilobou, surovou touhu zlata, požívavost, »nadčlověctví«, výstřednosti v módě, v umění, literatuře.

To jest tedy národa německého a naše veliká a největší vina! Vina ta žádá smíru. Vojní postřehli, že z povolání k vojsku zní volání po smíru, proto první jich cesty byly do zpovědnic. Dobrý příklad jejich našel ohlas ve všech vrstvách. Jiný duch věje německými nivami, než dříve.

Avšak bylo by osudným omylem domnívati se, že dlouholetá vina dá se odčiniti krátkým pokáním; pravá lítost smývá ovšem vinu, nesmývá však trestu za ni! Proto upřímné pokání a opravdové polepšení i v budoucnosti!

B skupové vyzývají lid, zejména muže a jinochy k smírné pobožnosti a zasvěcení se božskému Srdci Páně.

Nařídili triduum 7., 8. a 9. ledna, 10. výstav nejsv. Svátosti, slavné bohoslužby a slavné kázání. Doporučuji, aby věřící sami si uložili jeden den dobrovolný půst. — —

Na tiskoviny vydávané od »Società editrice Romana« uvalil nebožtík Papež Pius X. t. zv. Avertenza. Nynější papež zrušil tento zákaz, když mu byly dány spolehlivé záruky. Kardinál arcibiskup Ferrari v shromáždění kněží gratuloval přítomným k snaze rozšiřovati dobrý tisk a doporučoval list »Italia«, zmíněnému družstvu náležející, který se pokynům a přáním svaté Stolice vždy podrobiti hodlá.

Policejní president berlínský zakázal pro celý svůj obvod (nejen vlastního města, ale i pro venkov) rozdávání lístků, které doporučovaly hádání budoucnosti z karet a pod.

Vídeňský policejní ředitel zakázal veškeré taneční zábavy v letošním masopustě.

Ve Sv. Havlu ve Švýcařích utvořil se interkonfessionální spolek pro svěcení neděl. Katolíci hledí k spolku tomu s nedůvěrou, protože orgány spolkové se bojí ve svých přednáškách slova »Bůh«, užívajíce »nejvyšší bytost« a pod. Bude v tom asi kopýtko zednářské.

Basiliáni měli dříve, než válka vypukla, v Haliči třináct klášterů; nejstarší a nejdůležitější byly ve Lvově, Zolkiewě a Kristianopoli. Provinciál a jiní mnichové musili při invasi ruské prchnouti. Mnozí bratři a kněží, kteří konali službu v nemocnicích v Trembovle, Czortkově a Tarnopoli, byli od Rusů zajati, do Sibíře importováni a jsou nyní v Tomsku.

Hrob papeže Pia X. byl ozdoben urnou z karrarského mramoru a opatřen nápisem: Pius Papa X., pouper et dives, mitis et humilis corde reique catholicae vindex fortis instaurare omnia in Christo satageus pie obiit die XX. Aug. a. DMCMXIV.

Mnoho polských katolíků z ruského Polska, zejména z okolí Varšavy bylo nuceno přemístiti a chudší obyvatelstvo bylo ubytováno ve společných bytech v Moskvě. Z toho hrozí katolické věci veliké nebezpečí, neboť v Moskvě jsou pouze tři katolické fary, a jen jedna jest polsky mluvícím katolíkům vyhrazena. Nelze tedy o řádné duchovní správě mluvit. Poněvadž uprchlíci jsou ve veliké finanční odvislosti a nádhera bohoslužby orthodoxní a kostelů schismatických bude na ně v jejich chudobě a opuštěnosti míti nemalý vliv, je nebezpečí četných odpadů k schismatu ruskému.

Sv. Otec přijal zvláštního vyslance anglického u sv. Stolice Sira H. Hovarda dne 30. prosince 1914. V anglikánských kruzích jest proto nevole a vládě se vytýká, že zvláštního zástupce k sv. Otci vyslala. Proslýchá se, že též Francie hodlá obnoviti styky s apoštolskou Stolicí, ba i mezi Quirinálem a Vatikánem prý se vyjednává o sblížení.

Neblahý vliv války lze pozorovati v celém světě. I zámožské missie katolické jsou válkou těžce postiženy. Hned, jakmile válka vypukla, byli všichni misijníci francouzské, belgické a německé národnosti povoláni ke službám válečným. Ve Francii jest jim konati službu se zbraní v ruce, v Německu jsou zaměstnáni v lazaretech a pověřeni duchovní správou. Tím ovšem mnohé missie, nemajíce kdo by je vedl, zahynou. Italští kněží sice jsou ochotni vypomoci a nahraditi mezery vzniklé odchodem povolaných ke službě vojenské, avšak sami na to nestačí. Další škoda je materiální; poněvadž je přirozeno, že za doby války příspěvky z krajín válkou postižených nedocházejí.

R. S.

HOSTIE lze dostati v Asylu Milostného Jezulátka.

V DOBĚ VELIKONOČNÍ

raďte mladé řemeslníky upozorniti na Jednotu katolických tovaryšů, která jim skýtá společnost stejně smýšlejících, hojně poučení i zábavy, nad to na cestách v cizině ve 1250 společích domov, radu a pomoc.

Jednota čítá přes 80.000 tovaryšů a 120.000 mistrů.

LISTY HOMILETICKÉ.

Neděle čtvrtá po velikonoci.

Jaký život, taková smrt.

Jdu k tomu, jenž mne poslal.
(Jan 16, 5.)

Jako syn, vykonav v cizině posláni své, spokojeně k otci se vrací, tak také božský Spasitel na sklonku své pozemské pouti, pohlížeje zpět na činnost svou, spokojeně mohl říci: »Jdu k tomu, jenž mne poslal.« Dílo, které mně Otec uložil, vykoupiti padlé pokolení lidské, jsem dokončil, a nyní mohu navrátiti se k Němu, abych došel u Něho patřičné odměny a slávy.

Kéž bychom i my, když jednou nadejde okamžik, kdy bude nám opustiti tento svět a navrátiti se k Bohu, který nás stvořil, mohli s klidem říci: Úkol, který mně Bůh na tomto světě byl vytknul, jsem svědomitě vyplnil, nyní doufám, že se mně dostane za to odměny věčné. To stane se, jestliže zde na světě věrně sloužiti budeme Pánu Bohu.

Než běda nám, jestliže tak neučiníme, pak obavou musí nás naplňovati myšlenka na smrt, nebo jaký život, taková smrt. Po životě dobrém, následovati bude smrt šťastná, po životě zlém a hříšném, následovati smrt zlá.

Nelze ovšem upříti, že někdy i lidé, kteří po léta vedli život nevázaný a prostopášný, na konec přece umírají šťastně. Vypravuje nám sv. evangelium o lotru Dismasovi, který větší část života ve hříších strávil, že v posledním okamžiku na kříži došel milosti a s Kristem vešel do ráje. Proto nesmíme nikoho, ani toho největšího hříšníka odsuzovati a jemu spasení uprati, poněvadž mohl opravdovým pokáním záhubě věčné uniknouti. Jestli Bůh nejvyšší shovívavý a milostivý, nechce smrti hříšníka, ale aby se obrátil a živ byl. Případů takových však stává se velmi málo. »Mezi stotisíci takových, kteří stále v těžkých hříších žijí, najde se

Hrob papeže Pia X. byl ozdoben urnou z karrarského mramoru a opatřen nápisem: Pius Papa X., pouper et dives, mitis et humilis corde reique catholicae vindex fortis instaurare omnia in Christo satageus pie obiit die XX. Aug. a. DMCMXIV.

Mnoho polských katolíků z ruského Polska, zejména z okolí Varšavy bylo nuceno přechnouti a chudší obyvatelstvo bylo ubytováno ve společných bytech v Moskvě. Z toho hrozí katolické věci veliké nebezpečí, neboť v Moskvě jsou pouze tři katolické fary, a jen jedna jest polsky mluvícím katolíkům vyhrazena. Nelze tedy o řádné duchovní správě mluvit. Poněvadž uprchlíci jsou ve veliké finanční odvislosti a nádhera bohoslužby orthodoxní a kostelů schismatických bude na ně v jejich chudobě a opuštěnosti míti nemalý vliv, je nebezpečí četných odpadů k schismatu ruskému.

Sv. Otec přijal zvláštního vyslance anglického u sv. Stolice Sira H. Hovarda dne 30. prosince 1914. V anglikánských kruzích jest proto nevole a vládě se vytýká, že zvláštního zástupce k sv. Otcovi vyslala. Proslýchá se, že též Francie hodlá obnoviti styky s apoštolskou Stolicí, ba i mezi Quirinálem a Vatikánem prý se vyjednává o sblížení.

Neblahý vliv války lze pozorovati v celém světě. I zámožské missie katolické jsou válkou těžce postiženy. Hned, jakmile válka vypukla, byli všichni missionáři francouzské, belgické a německé národnosti povoláni ke službám válečným. Ve Francii jest jim konati službu se zbraní v ruce, v Německu jsou zaměstnáni v lazaretech a pověřeni duchovní správou. Tím ovšem mnohé missie, nemajíce kdo by je vedl, zahynou. Italští kněží sice jsou ochotni vypomoci a nahraditi mezery vzniklé odchodem povolaných ke službě vojenské, avšak sami na to nestačí. Další škoda je materiální; poněvadž je přirozeno, že za doby války příspěvky z krajín válkou postižených nedocházejí. R. S.

HOSTIE lze dostati v Asylu Milostného Jezulátka.

V DOBĚ VELIKONOČNÍ

raďte mladé řemeslníky upozorniti na Jednotu katolických tovaryšů, která jim skýtá společnost stejně smýšlejících, hojně poučení i zábavy, nad to na cestách v cizině ve 1250 společných domov, radu a pomoc.

Jednota čítá přes 80.000 tovaryšů a 120.000 mistrů.

LISTY HOMILETICKÉ.

Neděle čtvrtá po velikonoci.

Jaký život, taková smrt.

Jdu k tomu, jenž mne poslal.
(Jan 16, 5.)

Jako syn, vykonav v cizině posláni své, spokojeně k otci se vrací, tak také božský Spasitel na sklonku své pozemské pouti, pohlížeje zpět na činnost svou, spokojeně mohl říci: »Jdu k tomu, jenž mne poslal.« Dílo, které mně Otec uložil, vykoupiti padlé pokolení lidské, jsem dokončil, a nyní mohu navrátiti se k Němu, abych došel u Něho patřičné odměny a slávy.

Kéž bychom i my, když jednou nadejde okamžik, kdy bude nám opustiti tento svět a navrátiti se k Bohu, který nás stvořil, mohli s klidem říci: Úkol, který mně Bůh na tomto světě byl vytknul, jsem svědomitě vyplnil, nyní doufám, že se mně dostane za to odměny věčné. To stane se, jestliže zde na světě věrně sloužiti budeme Pánu Bohu.

Než běda nám, jestliže tak neučiníme, pak obavou musí nás naplňovati myšlenka na smrt, nebo jaký život, taková smrt. Po životě dobrém, následovati bude smrt šťastná, po životě zlém a hříšném, následovati smrt zlá.

Nelze ovšem upřít, že někdy i lidé, kteří po léta vedli život nevázaný a prostopášný, na konec přece umírají šťastně. Vypravuje nám sv. evangelium o lotru Dismasovi, který větší část života ve hříších strávil, že v posledním okamžiku na kříži došel milosti a s Kristem vešel do ráje. Proto nesmíme nikoho, ani toho největšího hříšníka odsuzovati a jemu spasení upřati, poněvadž mohl opravdovým pokáním záhubě věčné uniknouti. Jestli Bůh nejvyšší shovívavý a milostivý, nechce smrti hříšníka, ale aby se obrátil a živ byl. Případů takových však stává se velmi málo. »Mezi stotisíci takových, kteří stále v těžkých hříších žijí, najde se

sotva jeden, který odpuštění od Boha sobě zaslouží, praví sv. Jarolím. Proto zůstává pravidlem: Kdo špatně žije, špatně umírá, neboť buďto odepře Bůh hříšníkovi milosti pomáhající anebo hříšník nečinívá opravdového pokání, nýbrž zdánlivé, které ho nemůže ochrániti před záhubou věčnou.

P o j e d n á n í.

I. Jestli poměrně velmi málo takových hříšníků, kteří by si přáli ve hříších svých umřítí; po většině chovají ten úmysl, že budou jednou pokání činiti a že s Bohem se usmíjí. Já se obrátím, myslí sobě lehkomyšlný světák, jenž ze zábavy do zábavy spěchá, a při tom na Boha a věčnost málokdy vzpomene; však já se polepším, dí zhýralec, který v kalu hříchů se válí a svědomí své nepravostmi poskvrňuje: já se polepším, míní nestydatá žena, která po léta neřestem se oddává; já se jednou napravím, praví opilec, když v stavu nepřičetném po cestě vrávorá. A tak není snad hříšníka, který si jen trochu víry zachoval, aby se nedomníval, že někdy později — anebo alespoň na smrtelné posteli, bude pokání činiti. Než kolik z nich uskuteční svůj úmysl? Z tisíců sotva jeden, poněvadž mnohým z nich pro nekajícnost jejich nepopřeje Bůh času a potřebné milosti k nápravě.

Představte sobě, nejmilejší, žebráka otrhance, jehož cáry nedovedou těla jeho zakryti. Ten prosí vás o kousek šaty, a vy se slitujete nad ubožákem a dáte mu, zač vás prosí. Ale trhan šaty prodá za fatku a peníze propije. Přijde-li k vám po druhé, snad, máte-li srdce dobrácké, slitujete se nad ním znovu. Ale kdyby šaty zase propil, dojde vám míra trpělivosti, a vy příště ukážete mu dveře. A žádný zajisté nebude vám to mříti za zlé.

Nuže uvažte: kolikráte udílí Bůh hříšníkovi šat milosti, aby zakryl nahotu duše jeho; odpouští mu ve svátosti pokání hříchy jeho a blaží jej znovu svojí láskou. Ale hříšník sotva odejde od zpovědnice, již hned za fatku: za chvilkovou rozkoš, za nějakou zábavu, za ukojení své vášně — prodává ten šat posvěcující milosti, a propadá znova starým hříchům: zlobí se, klne, pronáší rouhavá slova, mluví neslušné řeči, pomlouvá, na cti utrhá, chová nepřátelství oproti bližnímu, oddává se pití, smilstvu, karbanu, nočnímu hýření; zanedbává modlitbu, služby boží, konání dobrých skutků atd. Za půl roku nebo za rok jde zase k sv. zpovědi a prosí Boha o nový šat posvěcující milosti. A Bůh doptává mu jej znova. Ale hříšník promrhává jej zase a dobrotě boží jako na posměch dopouští se opět těchže hříchů. A to opakuje se deset, patnáct, dvacet let, aniž hříšník svého zlého návyku, své vášně a prostopášnosti se zřeká. Co učiní konečně Bůh takovému hříšníkovi? Nelze se tu právem obávati, že vida stálé zneužívání své dobroty a milosti, odvrátí se od něho a přenechá jej jeho osudu, jímž jest věčné zahynutí? Takovou hrozbu pronáší Bůh sám v knize Přísloví: »Poněvadž jsem vás volal, a odpírali jste, vztláhl jsem ruku svou, a nebylo, kdoby pohleděl: pohrdli jste všelikou radou mou,

a domlouvání mého zanedbali jste: protož i já k zahynutí vašemu smáti se budu, a posmívati se budu, když přijde na vás to, čehož jste se báli. Když připadne na vás náhlá bída, a zahynutí vám jako bouře nastane; když přijde na vás soužení a úzkost: tehdy volati budou ke mně, ale nevyslyším: ráno si přivstanou hledající, ale nenaleznou mne « (Přisl. 1, 24—28.) Může se tedy státi, že jednou bude hříšník prositi Boha o milost a slitování, ale Bůh prosby jeho nevyslyší a nedá mu více té milosti, aby mohl pravé pokání činiti, že odpoví jim, jako ženich bláznivým pannám volajícím: »Pane, pane, otevři nám.« »Amen, pravím vám, neznám vás.« (Mat. 25, 11. 12.)

Věru nic není tak málo odůvodněno, jako naděje nekajícího hříšníka na blažený konec. »Zřídka kdy se stává — praví sv. Bernard — aby při smrti zasloužil sobě u Boha odpuštění hříchů, kdo v životě, jsa při síle, neostýchal se Boha urážeti.« »Kdo v životě — dí sv. Cyprian — nemyslel na to, aby šťastně umřel, nezaslubuje, aby při smrti dostalo se mu útěchy.« Proto nazývají sv. Otcové smrt ozvěnou života. Jak se do lesa volá, tak se z lesa ozývá. Zavoláme-li slova hrubého klení, ozvěna klení to věrně opakuje; proneseme-li chválu na Boha, chvála ta znova se ozve. Smrt tedy řídí se dle života, jest jeho ozvěnou.

II. Než dejme tomu, že by Bůh — čemuž znamenití bohovědci odporují — dával hříšníkům milost svou v míře nejhojnější, může proto hříšník s jistotou očekávati, že nezahyne? Nikoliv! Naopak jest se obávati, že i tu činiti bude jen zdánlivé pokání, pokání jen tak na oko, které však před záhubou věčnou nechrání.

Postavte se, nejmilejší, v duchu ke smrtelné posteli člověka, který po celý život o Boha a přikázání jeho se nestaral, ale užívaje — jak říkal — zlaté svobody, choutkám srdce svého popouštěl volnou uzdu. Vida, že to jde s ním ku konci, prosí Boha, by dobře umřel. Chvála Pánu Bohu — říkají lidé, že se s Pánem Bohem usmířil; doufáme, že dojde spasení. Kéž by tomu tak bylo! Že jest to možno, by došel spasení, nepopírám, neboť Bůh může i z kamení vzbuditi syny Abrahamovy. Než my, kteří dosud můžeme pracovati na spáse duší svých, takové smrti sobě přáti nesmíme.

Nic není nesnadnějšího, jako opravdové pokání a se obrácení hříšníku, jemuž hřích častým opětováním stal se zvykem. »Může-li změnití — dí Hospodin skrze proroka Jeremiáše — mouření kůži svou, anebo rys peřestnost svou: i vy budete moci dobře činiti, naučivše se zlému.« (Jer. 13, 23.) Než učiniti z mouřenína člověka bílého, anebo změnití skvrny rysovy jest věcí nemožnou. A podobně tomu u hříšníka ze zvyku. I když takový před smrtí dává na jevo, že chce pokání činiti, zdaž možno tvrditi s jistotou, že srdce jeho se změnilo? Jak snadno srdce takové přikloní se znovu ku hříchu a osud hříšníka podobá se osudu krále Antiocha, který zahynul, poněvadž činil pokání jen zdánlivé.

A podobně soudí sv. Otcové: »Pokání hříšníka umřajícího — dí sv. Ambrož — jest vynucené, neboť ne hříšník opouští hřích,

ale hřích opouští hříšníka.« »Všechno, co hříšník podniká, aby se s Bohem usmířil — praví sv. Augustin — jest více následek strachu před peklem než upřímná bolest, že Boha a Spasitele svého urazil. Ne hřích, ale ohně se bojí.«

Dokud se dobře vede hříšníkovi, tu lne ještě celou duší svou ku hřích, dopouští se ho bez ostychu, aniž tobo lituje. Když však přikvačí na něj nemoc a ohlásí se smrt, tu počne hříchů litovati a oplakávati, poněvadž se bojí věčného zavržení. »Ne hřích, ale obně (pekelného) se bojí.« Toť však bázeň otrocká, která nezjednává usmíření s Bohem.

Snad sami znáte podobné kajícíky. Dokud bylo s nimi zle, slibovali hory doly, kterak se polepší. Sotva však nebezpečí pomínulo, skutek — utek. Zapomínají na všechna učiněná dobrá předsevzetí, a upadají do starých hříchů. Co by se, drazí v Kristu, asi stalo, kdyby smrt takové kajícíky skutečně převedla z tohoto světa na věčnost? Byli by pravděpodobně zahynuli, poněvadž pokání jejich nebylo opravdové. Proto pravdou zůstane: Kdo špatně žije, špatně umírá.

Chceme-li tedy, nejmilejší, zajistiti sobě spasení věčné, žijme ctnostně a služme Bohu celým srdcem svým upřímně. Neskládejme se na milosrdenství boží. Milosrdenství boží jest sice veliké, má přece však své meze, obzvláště u hříšníka, který milostí boží tak často byl již pohrdal. Patří-li snad z nás někdo k takovým hříšníkům, nechť použije této letošní posvátné doby velikonoční, nechť usmířil se s Bohem pravým pokáním, a počne nový život dle přikázání božích, pak může s důvěrou očekávati, že šťastně jednou zemře a spásy věčné dojde. Amen. Spracoval *Al. Sládeček*.

Neděle čtvrtá po velikonoci.

Neviditelná ruka.

Cyklus promluv o prozřetelnosti boží, jež kázal v chrámu Páně sv. Bartoloměje v Plzni Boh. Stašek, kaplan.

I.

Nic se neděje bez vůle boží.

»Jak velicí jsou skutkové tvoji, Hospodine; velmi hluboká jsou smýšlení tvá. Člověk nesmyslný nepozná toho: a blázen nerozumí těm věcem.«

(Žalm 90, 6—7.)

V Kristu shromáždění! Péče, kterou Bůh všechno zachovává a řídí, jmenuje se prozřetelnost boží. Tak zní jedna z nejdůležitějších a v přítomných dobách pro křesťanská srdce nejužitečnějších článků víry.

Vážná, nesmírně vážná pravda skryta jest v prostičkách slovech této nauky naší svaté víry. Hlásá nám, že tam nad zářivou klenbou nebeskou bydlí ten, jehož oku neujde červ, plazící se v prachu, a k jehož sluchu dojde i vzdech v prsou utajený a němý. Hlásá nám, že sídlí tam Otec plný milosrdenství a lásky, který jedno-
stejně pečuje o malého i velkého, a že všechno, ať to jsou různé štěstí nebo kříže bolesti vložila nám na bedra dobrotivá jeho ruka otcovská.

Drazí přátelé! Dříví do lesa bych nosil, kdybych chtěl vám ještě zvlášť líčiti, jak těžké a hrozné jsou doby, v nichž žijeme. Jakoby v samých základech otřesena byla společnost lidská, a tím otřesem jakoby zničeny byly všechny ty květy, které vůní i krásou svou blažily po léta duši lidskou, květy, jichž jméno: mír, pokoj, soucit, láska, odpuštění. Celá budova společenského řádu dnešního zdá se že obrací se v trosky, a to proto, že příliš dlouho a lehkomyšlně vikláno bylo kamenem úhelným, kamenem základním, jenž drží řád a pokoj ve společnosti lidské — vírou v Boha a Syna jeho, Ježíše Krista . . .

Dnes těžko mluvíti o tom, kdo tím vším jest vinen. Ne-doufám také, že bych u nevěrců slovy svými docílil nějakých úspěchů. Já chci mluvíti pouze k vám, drazí přátelé, k vám, již ve víře v Boha a jeho svaté pravdy nalézali jste až dosud útěchu v nejtěžších okamžicích života, a kteří u paty kříže Kristova posvěcovali jste a lehčími činili všechny své útrapy, soužení a svízele. K vám budu mluvíti, protože v těchto dobách bojím se a chvěji se o vás, aby něštěstí, kdyby snad hlavy vaše opředlo trnovou korunou bolesti, nezkalilo vám pohled k nebesům a ne-naplnilo duši vaši černou beznadějí a hořkou zoufalostí.

O božské prozřetelnosti chci mluvíti k vám, abych hluboko do duše vaší vstúpil to přesvědčení, nebo spíše abych ve vás utvrdil onu víru, že

1. všechno na světě pochází shůry od Boha, čili že jest prozřetelnost boží a
2. víra naše v ni spočívá na nezvratných důvo-dech.

P o j e d n á n í .

1. Drazí křesťané! Prozřetelnost jest od slova prozíratí, zna-mená tolik jako v budoucnost viděti. I člověk dovede rozmanité věci předvídati, ovšem nedokonale, a podle toho řídí sebe a své záležitosti; i člověk bývá tedy prozřetelný.

Nejprozřetelnější však jest Bůh. Bůh vidí budoucnost jako přítomnost. On jest vševědoucí a poněvadž spolu i všemohoucí, nejvyšší moudrý, dobrotivý a spravedlivý, jedním slovem v každé příčině jest nejdokonalejší, proto řídí všecko tak, aby dosáhl vždy svých nejsvětějších úmyslů, zachovává všecko tak, jak právě se hodí jeho nejlepším úmyslům. Prozřetelnost boží jest tedy péče,

kteřou Bůh všecko zachovává a řídí. Pravím, moji drazí, že Bůh zachovává a řídí všecko! On tedy pečuje o události tajemné i samozřejmé, důležité i malé a nepatrné, nadpřirozené i přirozené. Nic na světě, ať jest to tichounký tlukot srdce, jemné šeleštění listu na stromě, aneb obrovský výbuch sopečný, hrozná lítice války národů proti národům, neděje se bez jeho vůle a dopuštění. Všechno přichází shůry. Chci vám ku porozumění toho vyprávěti následující prosičický příběh, jež slyšel jsem mezi zbožnými lidmi vypravovati.

Byl jeden zbožný dělník. Kdykoli jej něco zlého a bolestného potkalo, říkával: »Vše přichází shůry.« Nikdy nereptal, nezlobil se a nehněval na rány, které jej stíhaly, neboť byl přesvědčen, že přicházejí »shůry«. Soudruzi spoludělníci se mu proto směli, ale on nedbal na jejich posměch.

Jedenkrátě seděl s nimi při skrovném obědě ve staveništi a nevšiml si, jak se k němu přiloudil pes hlídačův a popadnuv jeho chléb, utekl. »Vid, to přišlo také shůry,« volali dělníci za utíkajícím mužem. Sotva však dořekli, naklonila se z cihel utvořená zeď a s hrozným rachotem řtila se na dělníky, z nichž mnohé krvavě a bolestně zranila. Zbožný náš dělník kleknul na zem, děkoval Bohu za své zachránění a modlitbu svou končil slovy: »Všechno přichází s hůry!«

Ano, přátelé drazí, všechno na světě přichází shůry od Boha. Věci dobré, poněvadž Bůh tak chce, zlé pak, že Bůh tak dopouští, a bez vůle boží nic se neděje. Či pochybujete snad o tom, že Bůh ve své velebnosti a nekonečné dokonalosti, kterou země ani nebe obsáhnouti nemohou, by se staral o všední a malicherné události každodenního života? Přidáváte se k řadám těch, kdož hlásají, že marno jest ve chvílích zármutku oči zvedati k nebesům a tam hledati úlevy pro své utrpení? Věříte, že není to ruka boží, jež tká dějiny života jednotlivce i národů, nýbrž náhoda, slepý osud, který motá historii světa? Ale pak, pro Bůh, přestali byste i věřiti, že Bůh jest bytost nekonečně dokonalá, moudrá, dobrá, spravedlivá, že jest otcem naším! Nebo co byste soudili o otci, jenž by své děti vydal bouřím světa bez pomoci a bez rady, a jenž by úzkostně nesledoval každého jejich kroku? To že by byl dobrý otec? A stejně ani Bůh by nebyl dobrotivým naším otcem, kdyby o dítky své pozemské, jež z ničeho stvořil, nedbal! Jest to možná? Cítíme, že něco takového tvrditi, jest jako popřati Stvořitele vůbec. Proto vězte, že důsledněji jedná, kdo se neznabožem prohlašuje, než kdo věří v Boha, ale upírá mu prozřetelnost.

A ještě jeden důvod bych vám rád řekl, abych ve vás upevnil víru v božskou prozřetelnost. Kdo z nás nepamatoval by se na hrozný dojem, který v nás způsobila zpráva dne 27. června minulého roku o zavraždění následníka trůnu a jeho šlechtěné choti. Tísňivý pocit, jaký naplňoval naše nitro, jakoby byl předtuchou hrozných událostí, jež vraždou obou manželů vzaly svůj vznik a jež daly dějinám evropských národů zcela nový směr. Hle, přátelé drazí, několik svedených mladíků, nešťtících se zbarviti ruce

své krví budoucího vladaře staré, veliké říše a jeho choti, zasáhlo do dějin lidstva a dalo jim zcela nový obrat.

A letošního roku jest tomu právě sto let, kdy francouzský císař Napoleon vyvezen byl na ostrov sv. Heleny. Zvláštní tento muž téměř po patnáct let děsil Evropu svým vojskem, geniálním nadáním vojevůdcovským a touhou po válečném krveprolévání. Jistě slyšeli jste již o něm mnoho vypravovati a znáte tudíž, že muž ten zasáhl do dějin světa tak pronikavým způsobem, že dal jim dle vůle své zcela nový běh. A kolik známe z dějin ještě jiných osobností, jež zcela změnily klidný tok vyvíjejících se událostí, jež tvoří dějiny, a určily jim dle své vůle nové bráze a nové směry.

A to nejen v dějinách lidstva, nýbrž i v dějinách lidského ducha a zvláště vynálezů a výjevů přírodních. Člověk zušlechťuje k svému prospěchu rostliny a stromoví, vysušuje močály a činí je úrodnými, zavodňuje suchopáry, dává směr řekám, aby nevystupovaly ze břehů, svádí hromosvody blesky a činí je neškodnými, ba dovede vykácením lesů a zřízení nádržek vodních dáti i mračnům nový směr a jiné dráhy.

A tu, v Kristu shromáždění, zamysleme se! To, co člověk dovede, toho že by Bůh nedovedl způsobem daleko dokonalejším? Člověk může zasáhnouti do dějin a dávatí jim dle své vůle i směr, a Bůh, bytost všemohoucí, by toho nemohla? Každá bytost rozumem a svobodnou vůlí obdařená dovede měniti pořad výjevů přírodních a Bůh, bytost nejdokonalejší, nikoliv? Ještě byste dovedli popřati prozřetelnost boží a tvrditi, že všechno se děje tak, jak díti se musí? Či není to bezbožnost a spolu nerozumná nedůslednost uznávati Boha, ale o něm tvrditi, že o nic se nestará, ať to ve světě chodí jak chodí, ať se děje co děje, že nepomáhá, když pomoci jest třeba, ale že jen nečinně patří na svět a lidi, že netěší v zármutku, i když Ho člověk prosí, že netrestá, i když hřích k nebi o pomoc volá, že nepomáhá, i když lid na kolenu o pomoc Ho vzývá s pláčem a rukama sepiatýma? Tuť by byl Bůh bytost slabší, než sám člověk a bytost horší a omezenější, nežli ten nejposlednější člověk. Neboť i člověk má srdce a vidí-li slzy bolesti a zoufalé prosby, těší a pomáhá ze všech sil svých. Chápete, že popřati prozřetelnost božskou jest největší bezbožnost?

2. Přátelé moji, hleděl jsem ze všech sil objasniti vám pojem a skutečnost božské prozřetelnosti. Citím však, jak vše, co jsem řekl, je daleko pravdy a daleko i toho, co mi na mysli tane. Stalo se mně to, co stává se těm, kteří mnoho chtějí říci o Bohu, že naposledy jako onen prorok zvolati musí: Ha, ba — dítě jsem, Pane, a neumím mluvit. Krásně pověděl to i náš básník:

Tajen jsi ty oku smrtelnému,
ducha světa, srdce přírody!
Zjevuješ se však přec tvorů mdlému,
zkoumá-li jen tvoje výplody . . .

A zkoumati výplody ruky boží a hledati stopy prozřetelnosti boží ve světě a v našem okolí půjdeme i my. Doufám, že pozorování světa povznesse vaši duši a rozšíří vaše obzory až k plnému pochopení pravdy, že Bůh jest nejen stvořitelem světa, ale též jeho ředitelem a zachovatelem, který pečlivě se stará o malou mušku poletující na zlatém paprsku slunečním i o miliony světů, kolujících v nesmírném prostoru světovém.

Není na světě věci, o níž Bůh by se nestaral a již by moudrou dobrotou svou nevedl k cíli. I o ten maličký kvíteček, zraku našemu sotva viditelný, nějakou tu slzičku ukrytou v trávě na mezi, na louce nebo na poli Bůh se stará, vláhu posílá, jas slunce, vzrůst, barvu, vůni . . . dává, tak že mohl Kristus Pán právem říci ona něžná slova: »Pohleďte na lilie polní, nepracují, ani nepředou, a přece pravím vám, že ani Šalomoun ve vší slávě své nebyl oděn jako jedno z nich.«

A jako stará se Bůh o přírodu neživou, tak pečuje i o všechno, co v té přírodě žije a dýchá. Přírodopytci učí, že jest jenom brouků na světě — 77 tisíc druhů. A co milionů jest druhů ostatních živočichů, a všechna ta zvířata chtějí denně potravu a jak rozdílné chutě mají! A přece žádné z nich hladem nezahyne. A to nejen v dobách požehnaní a hojnosti, za doby letní, nýbrž i v dobách, kdy celá, širá krajina pokryta jest bílým povlakem sněhu a ledu, kdy nic na polích a lukách nekvete, ani se nezeleňuje. Tu dává Bůh některým zvířatům dar, že celou dobu zimní prospí, jiným dává teplý kožíšek, aby i pod ledem potravu si najítí mohla, jiným opět pud, aby v dobách hojnosti snesla si do svého brlohu dostatek obilních zásob a ještě jiným pud odletěti do cizích, teplých krajin. Neznají kalendáře a přece ví, kdy čas k odletu, neučila se zeměpisu a najdou právě cesty a dráhy. Dobře vystihl Pán Ježíš tuto starostlivost nebeského Otce o němou tvář, když pravil: »Pohleďte na ptáky nebeské. Nesejí, aniž žnou, aniž sbromažďují do stodol a Otec nebeský krmí je.«

A jestliže Bůh tak podivuhodně, zrovna zázračně se stará o němou tvář zvířecí, jak teprve pečuje a stará se o toho, který jest vrcholem, korunou a největším divem všeho tvorstva — člověka! Nepravím tak, ani netvrdím tak já, ale praví tak ten, jenž přišel vůli boží zjevit lidem na svět — Ježíš Kristus. Pravil: »Poněvadž tedy trávu polní, kteráž dnes jest a zejtra do pece vržena bývá, Bůh tak odívá — čím více vás, malověrní.« Nepečujtež tedy, říkajíce: »Co budeme jísti anebo co budeme pít, aneb čím se budeme odívatí . . . Víť zajisté Otec váš, že toho všeho potřebujete. Hledejte nejprve království božího a spravedlnosti jeho, a toto všechno bude vám přidáno.« (Mat. 6, 30—33.)

Nejsou, přátelé milí, pro nás tato slova útěchou? Nejsou pro nás posilou v trampotách života a zvláště v dnešních dobách, kdy nevíme dnes, co zlého nám přinese zítřek, kdy tak mnohý stojí nad troskami svých plánů a tužeb životních? Máme v takových chvílích ztráceti naději a důvěru v Boha a oddávati se malomyšlnosti, která jest počátkem duševní rozervanosti, ztráty energie,

a vzdání se naděje na lepší budoucnost a šťastnější příští? Ó, nikoliv, doufejte v Boha! Nezapomeňte, že i za nejdivějších zmatků a nejprudších bouří světa bdí nade vším Bůh, Bůh vládce a správce světa, Bůh Otec náš, jenž všechno zachovává, řídí a spravuje, Bůh, o němž praví kniha moudrosti: »Tvoje prozřetelnost, Otče, spravuje všecko.« (Sap. 14, 3)

Staříčkový biskup — jménem Cou'quier — který byl již skoro hluchý a slepý, těžce se roznemohl. Tu ho navštívil jeden kněz; tento divil se velice, že biskup při všem utrpení ještě byl tak trpělivým. I řekl biskup: »Znám krátkou a krásnou modlitbu, která mi dodává trpělivosti a zjednává ulehčení. Chcete-li, naučím vás ji?« Kněz chtěl modlitbu tu seznati. Tu pravil biskup: »Modlívám se často za den takto: Můj Ježíši, jsem skoro slepý; staniž se svatá vůle tvá! Můj Ježíši, jsem skoro hluchý; staniž se svatá vůle tvá! Můj Ježíši, nemohu více plniti svých povinností; staniž se svatá vůle tvá!« Potom řekl biskup s úsměvem: »Budete-li někdy museti velice trpěti, modlete se také takto. Uvidíte, že tato modlitba pomáhá.«

Přátelé drazí, tak mluví katolický křesťan! Pravý katolický křesťan nezoufá, nemalomyslní, neklesá pod tíhou hoře a bolesti, nýbrž šeptá: »Buď vůle tvá!« Pravím tak, třeba že vím, že jsou hoře, pod nimiž div srdce nekrváčí, že jsou bolesti, pod nimiž člověk zrova umírá, že jsou rány, pod nimiž člověk zlomen klesá! I v takových těžkých situacích a temných chvílích života nezapomeňte nikdy, že Bůh řídí osudy vaše, že prozřetelnost jeho se vztahuje, jak pravil Kristus Pán, i na vlas na blavě vaší, a že stane se pouze to, co Bůh vševidoucí o vás ustanovil. A třeba že v oku vašem lesknouti se budou slzy bolesti a duše vaše chvíti se bude hořem, nechať přesvědčením vašim jest to, co tak krásně napsal básník Vlček o prozřetelnosti boží:

Bůh řídí naše osudy.
Jich pásmo zdá se innohdy spletené,
a člověk bývá velmi nakloněn —
je vlastní rukou rychle rozmotávati:
než pak se naděje, už zmatek v něm
jest nenapravitelný způsoben.
Co nám se uzlem býti podobá,
to ruka boží nejlíp rozřeší:
i vyhostíce škodnou všetečnost,
jí sebe odevzdejme s důvěrou.

Amen.

Neděle pátá po velikonoci.

Z cyklu promluv, jež kázal v chrámu Páně sv. Bartoloměje v Plzni
Boh. Stašek, kaplan.

II.

Proč dopouští Bůh zlé na lidi.

›Kdo nebéře na sebe kříže svého, a
nenásleduje mne, není mne hoden.«
(Mat. 10, 38.)

Drazí přátelé! Čekal jsem nedávno na hřbitově, abych vykropil rakev vojína, jenž v nemocnici naší podlehl ráně, způsobené ruským šrapnelem. Nečekal jsem dlouho. Do hřbitovných vrat vjel pohřební vůz a na něm prostá černá rakev, ozdobená věncem z červeného vřesu. Za rakví nešel nikdo kromě ubledlé, vyhublé a naříkající ženy zemřelého. S pláčem doprovázela muže svého ke hrobu a než spustili rakev do země sedmi polibky zlíbala a sedmi křížky požehnala černé vlko její... ›Z daleka, matičko? Z daleka?« ptám se. A ona hlasem pláčem přerývaným jmenuje mně veliké jedno město naší říše a sděluje, že až odtud za mužem přijela, ale na živu již jej nenašla. A doma čeká na matku šest malých nezapomených dětí, jimž přinese truchlivou zprávu, že tatíček jejich daleko od nich, v cizí zemi pochován. Tak vypravovala a pod dojmem truchlivých vzpomínek hlasitě se rozplakala a zanaříkala: ›Můj Bože, proč tolik soužení? Proč tolik utrpení na mne sesíláš?«

Přátelé drazí! Když tak hledím při nedělních promluvách svých do očí vašich, zdá se mi, že i v mnohých těch očích na mě hledících se chvěje bolestná otázka nebobé ženy: ›Proč tolik utrpení? Proč tolik bolesti?« A nebyl bych, moji drazí, duchovním vůdcem vašim, kdybych nedbal této úzkostné otázky vaší a nechal, aby malomyslnost a zoufalství těžkými křídly navěsily se na duše vaše. V minulé promluvě své učinil jsem již první krok ku zodpovězení této otázky, když mluvil jsem k vám o prozřetelnosti boží a vložil, že všechno na světě, ať jsou to události krásné a šťastné, nebo bolestné a chmurné, děje se z vůle boží. Dnes pak hodlám s pomocí Ježíše Krista, jenž na světě vytrpěl tolik bolesti a útrap, mluvit k útěše vaší, že Bůh sesílá zlé:

1. na hříšníka, aby ho polepšil a od věčné smrti zachránil,
2. na spravedlivého, by ho zkoušel a jeho zásluhu pro nebe rozmnožil.

P o j e d n á n í.

1. Bohatá, vznešeně nastrojená dáma přišla jednou ke zkušenému, šedivému knězi a prosila ho o radu. Pravila: ›Důstojnosti, zajímám se příliš o svět a upadám vždy opět do starých svých hříchů. Už jsem učinila vše, co možného, ale nic to nepomáhá. Již prodělala jsem duchovní cvičení, častěji jsem se zpovídala,

k Matce boží se modlila, a také dávala almužnu. Prosim, který prostředek mi ještě zbývá? Kněz se usmál a se vsí klidností odpověděl: »Neštěstí«.

V Kristu shromáždění, svatou pravdu řekl duchovní ten. Vím, těžko to rozum chápe, ale evangelium mluví vždy jinak, než mluví svět. Evangelium vypráví nám o marnotratném synu, jenž v bohatství a štěstí upadal hloub a hloub do propasti hříchu. Jakmile však dolehla nouze, bída, hlad, již klesal na kolena před svým otcem a sliboval polepšení. Písmo svaté vypráví nám o mocném králi Manassesovi, jež veliké štěstí přivedlo z rovnováhy. Zapomenuv na Boha, dopustil se mnohých nepravostí a sváděl lid k modloslužbě. Neštěstí však doteklo se Manassesova svými chmurými křídly. Assyřtí vpadli do země a krále v poutech odvedli do Babylonu. Zhroucen neštěstím jde Manasses do sebe, činí pokání a prosí Boha otců svých za smilování . . .

Písmo svaté vypráví nám na mnohých svých listech o těžkých útrapách Israelitů, jež na lid ten dopadly, kdykoliv počínal se obracet ku modlářství a bezbožnosti a zapomínal na svůj účel, k němuž určil jej Bůh . . .

Moji drazí, počínáte již chápati, jaká jest to ruka, která sesílá na nás útrapy a neštěstí? Jest to ruka podobná té ruce, kterouž ty, otče a matko, drželi jste své dítě milované při bolestné operaci, již mělo býti dítě zachráněno na živu. Pevně drželi jste robátka své na loktech, silně stiskli jeho nemocné tělíčko, aby lékař bezpečně mohl zajížděti v bolestný vřed. A zatím co srdce vaše přetrpělo tisícera muka, s vynuceným úsměvem a zdánlivým klidem laskali jste se se svým dítětem, usmívali se na něho, jen abyste mu dodali odvahy a zmužilosti.

Přátelé moji, postavte místo pozemského otce nebo matky Otce nebeského a místo malého robátka samy sebe a proniknete ono tajemství, jež tak často mučí duše vaše, proč Bůh sesílá utrpení a bolesti na člověka. Neboť co je účelem člověka? Snad tento svět? Jeho radosti? Jeho pravda? Jeho krása?

Ach, přátelé moji, čím starší jsme a čím více přibývá nám s lety zkušeností, tím více nabýváme přesvědčení, že svět nemůže nám býti zemí zaslíbenou. Jeho radosti jsou prchavé, jeho pravda nespolehlivá, jeho krása vadnoucí a naše duše přece touží po štěstí nekonečném, po pravdě plné, po kráse beze skvrn a stínů. Ach, nikoliv svět, ale říše, v níž trůní Pravda, Dobro a Krása, jest naším cílem, naší zaslíbenou zemí. Ale, bohužel, co jest takových mezi námi, kteří přestali upírat oči své k nebi a zahleděli se na svět, přestali lnout k Bohu a přilnuli k tomu, co skýtá svět, a duše jejich místo aby se vznášela orlicí k ideálům nebeským, uvízla v bahně, v němž jest všechno nízké, bídné a podlé.

Co učiní Bůh? Ach, nebyl by Otcem naším, kdyby nás zahynouti nechal. Vidí, že dokud člověk žije v klidu, štěstí, hojnosti, nemá pro něho pohledu, vzpomínky, modlitby. Nuže, sešle bolest, utrpení zkruší jeho srdce až k zoufalství, stiskne jeho hlavu až k nesnesení a výsledek?

Byli jste již zajisté, v Kristu shromáždění, v přírodě před bouří a viděli jste smutné, zárem slunečným povadlé květy, smutně sklánějící hlavy svých korunek. Než hle, nebe se zakalí černými sivými mraky. Ozve se řev hromu, praskot blesku, celá příroda se chvěje úzkostí a děsem. A když bouře se vyzuřila, najednou roztrhnou se mraky, nad nimi rozjasní se blankyt nebe a celá příroda jakoby si oddychla. V kalíšcích květin sice dosud se perlí krůpěje dešťové, ale kde jaký květ povstává již k novému životu, vůni a kráse.

Přátelé drazí, tak jest to i s lidským životem. Když svítí na nás prudké slunce štěstí, spokojenosti a blaha, tu dobře můžeme pozorovati, jak počínají v duši naší vadnouti květy křesťanských ctností: láska k Bohu, k bližnímu, pokora, zbožnost, čistota, trpělivost, dobročinnost. Ale když strhne se nad hlavama našima bouře, když jeden blesk neštěstí a soužení za druhým sjíždí do duší našich, tu třeba, by se v oku našem leskly krůpěje slz, přece již květy ctností v srdcích našich povstávají k životu novému, bohatšímu na zbožnost, náboženskou vroucnost a mravnost.

Pamatuji se, že v dětských letech četli jsme o tom ve svých čítankách školních krásnou legendu od B. M. Kuldy. Pán Ježíš přišel prý jedenkrát se sv. Petrem do dědiny, když obyvatelé právě slavili hody. Kdovž tam přišli, pravil sv. Petr: »Ale, Pane, já bych velice jedl!« Šli právě kolem hospody, z nížto veselou hudbu a hluk bylo slyšeti. Pán Ježíš mu povídá: »No, vejdi si tam, mají všeho dost, něco ti dají.« Svatý Petr tam vešel a dostal hojnost jídla a pití. Když se vrátil, ptal se ho Pán, řka: »Jak ses měl, Petře?« — Svatý Petr odpověděl: »Ó Pane, velmi dobře! Mají tam jídla a pití, co hrdlo ráčí; hospodáři sedí za stoly a hodují, hudba hraje a chasa tančí.« Pán se dále tázal: »Také-li mne tam vzpomínají?« Svatý Petr pravil: »Pane, nikdo!« Pán Ježíš se zarmoutil. Po roce přišli zas o hodech do té dědiny. Svatý Petr povídá: »Pane, já bych jedl!« Pán ho zas do té hospody poslal, ale svatý Petr záhy a smuten se vrátil. Pán Ježíš se ho otázal: »No, Petře, jak se ti dařilo?« »Ó Pane,« odpověděl smutně sv. Petr, »špatně. Nic jsem nedostal. Je tam jen několik sousedů; ale ti nepijí, ani nejedí, ani hudba nehraje. Jeden přes druhého vedou nářek, jak zle se jim urodilo, že nemají, co jísti. Všichni k tobě o smilování volají a tebe o pomoc prosí.« A Pán Ježíš jal se mluvit: »Vidíš, Petře, loni, že měli všeho dostatek, nikdo na mne nevzpomněl; jen hodování a veselost si hleděli. Proto jsem na jejich pole dopustil neúrodu, aby svou hříšnost poznali a ke mně se obrátili.«

Přátelé drazí, tuto krásnou legendu není zajisté třeba zvláště vysvětlovati, pochopili jste jistě praxdu v ní ukrytou. Já jen ještě připomínám vám to, co znáte o sv. Štěpánu, prvomučedníku. Když sv. mučedník tento v dešti kamení a nevýslovných bolestech klesl k zemi, volal: »Vidím, vidím nebesa otevřena a Ježíše sedícího na pravici boží!« A tak jest, přátelé moji, i s námi. Teprve pod ranami neštěstí a utrpení vidíme Boha a poznáváme, jak daleko

zbloudili jsme od svého nebeského Otce a zašli na cesty bludné a nepravé.

2. Ale jest ještě jiná příčina, pro kterou Bůh sesílá utrpení a bolesti na svůj lid. Abyste tomuto úmyslu božímu lépe porozuměli, chci vypravovati vám následující příběh vzatý ze života našich svatých a světic božích.

Dojímalý mne vždy osudy útlé, něžné a dobrotivé lankraběnky durynské, sv. Alžběty. Svatá, dobrá, milosrdná duše její, jež neulížila nikomu ani myšlenkou, byla tak těžce zkoušena, jak není hned příkladu. Alžbětě bylo teprv dvacet let, když stala se vdovou se čtyřmi nedospělými dětmi, z nichž nejmladší leželo v kolébce. Každé srdce jen poněkud citlivé mělo s nešťastnou kněžnou soustrast, toliko oba bratři zemřelého lankraběte byli těchto lidských citů prázdní. Umínili si, že zapudí ovdovělou lankraběnku s dětmi jejími a sami uchvátí vládu. Za kruté zimy byla vyštována ze svého hradu. Šla jako žebračka do světa, nevědouc, kde s robátky najde útočiště. Obyvatelé, jimž prokázala nesčetně dobrodiní, zavírali před ní dveře, bojíce se hněvu nového hradního pána, který zakázal všem poddaným, aby nikdo neopovážil se nešťastné ženě poskytnouti přístřeší. Zimou všechna zkřehlá a hladem zmořená vdova vstoupila konečně večer do veřejné hospody, kde jí byl vykázán za noclehárnu chlév. Zde žila nešťastná vdova jako žebračka, vydaná bídě a nepobodě, ze sporých almužen. I nevděku se dožila. Jednou, chtějíc překročiti blátivý potok, potkala žebračku, kteréž za minulých let prokázala mnohých dobrodiní, a nevděčná žena ta nevyhnula se někdejší dobrodějce své, ba porazila ji dokonce do bláta . . . A sv. Alžběta? Spěchá do kostela. Mnichové se tam modlí. Kněžna sama tento kostel založila. Proto domnívá se, že jest oprávněna o něco požádati. A zač prosí? Prosí, aby mnichové s ní zapěli hymnus »Te, Deum laudamus«, »Tě, Boha chválíme«, na poděkování za všechno utrpení, jež Bůh na ni seslati ráčil.

Přátelé drazí, vidím udivené zraky vaše tážící se: Jakže, po tolika utrpeních, nevinně přetrpěných, ještě Bohu děkovati? Jest v tom nějaká spravedlnost člověka nevinného tolika souzenými zkrušiti? Že Bůh sesílá zlé na hříšníka, to chápeme, ale že sesílá je i na nevinného, toho pochopiti nemůžeme!

Co vám, moji drazí, odpovím? Odpovím vám, ale ne svými slovy, nýbrž slovy toho, jehož zoveme svým Mistrem a Učitelem, Ježíše Krista. Ten pravil: »Každou ratolest, kteráž nese ovoce, očistí (Bůh), aby více ovoce nesla.« (Jan 15, 2.) Chápete, moji drazí, jak sám Spasitel vám prostě sice, ale zároveň hluboce odpovídá na vaši otázku? Sám Syn boží vysvětluje všemu člověčenstvu hluboké tajemství bolesti a vykládá, že utrpení spravedlivých lidí očisťuje je od mnohých nedokonalostí, rozmnožuje jejich sílu v konání dobra, jejich lásku k Bohu, horlivost v modlitbě a — zásluhu pro nebe. Neboť jako pravé zlato vychází z ohně očisťeno, tak i spravedlivý, jenž trpěl. A jako ostrý pilník sbírá

rez, tak že železo se leskne, tak utrpení jest takovým pilníčkem a kartáčem vyčišťujícím rez hříchu, tak že duše leskne se krásou a květem mnoha ctností. Čím jest mýdlo pro tělo, tím jest utrpení pro duši. A čím jest ořezávání révě, tím jest utrpení člověku.

Nuže, přátelé moji, chápete již, jak mohlo vzniknouti mezi zbožnými předky našimi přísloví: »Koho Bůh miluje, toho křížem navštěvuje?« Rozumíte, proč praví Písmo svaté: »Blahoslavení, již půjdou po cestě utrpení, neboť bolest jest korunou života?« A proč řekl Kristus Pán: »Blahoslavení, kdo pláče a trpí, neboť jest království nebeské?« Víte již, z jakých příčin pravil Rafael k Tobiášovi: »A že jsi byl příjemný Bohu, potřebí bylo, aby pokušení zkusilo tebe?« Proč sv. Pavel napsal: »Koho Bůh miluje, toho tresce?« Proč sv. Alois volal: »Utrpením odměňuje Bůh službu těch, kteří ho milují?« Proč Shakespeare učinil jeden z hlubokých svých výroků: »Nouze jest zkušebním kamenem charakteru?«

V Kristu shromáždění, doufám, že nevýmluvným ústům mým podařilo se aspoň z části osvítiti tajemství bolesti světlem učení křesťanského a zodpověděti otázku, jež v rozrušené době naší maně vzklíčily ve hlavě vaší. Smíme toužiti po štěstí, smíme modliti se o ně vši duši svou. Ale zlíbí-li se Bohu místo štěstí vložití na bedra má těžký kříž bolesti, pak vím, že to byla ruka nejdobrotivějšího Otce, jež křížem tím se mě dotekla. Víím, že chtěla mne navrátiti s cest bludných na cestu jediné pravou, jejímž cílem jest šťastná věčnost. Víím, že každým vzdechem mým a každou slzou v hoři prolitou rozmnožují se zásluhy mé pro život věčný. A jako lékař nedává nemocnému nikdy tak silného léku, který by nemocného zničil, tak věřím, že ani nebeský Lékař, jenž pro mne na kříži v lásce zemřel, nedá mně tolik léku utrpení, abych v hořkosti a bolestech zahynul.

Přátelé moji, nermutiž se proto nikdy srdce vaše, nezaoufejte si ani v utrpeních největších a neproklínejte života. Pomněte vždy na to, co zazpíval veliký náš básník Svatopluk Čech v básni »Anděl«:

Ty-liž posoudíš, v tom věrném ruchu
k čemu platen každý šroub a píst,
tvému-liž svůj souzvuk jeví sluchu
nesčetych těch koles hluk a svist?
Ó jen strůjce toho veledíla
obzírá to všechno, prozírá,
ví, kam tíhne všeliká ta síla
a kde zub se v zuby zabírá,
on, jenž všechno osnoval a ladil,
všechno vážil, vše, kam sluší, vřadil.
Jemu průhledna ta spousta kol,
nezmařil on žádný hřeb ni klín,
a v tom světě jako svit a stín
lépe rozdělil i slast i bol.

Amen.

Na neděli pátou po velikonocích.

O modlitbě.

Napsal Dr. Karel L. Řehák.

1. »Pospěšte, kupujte!« volá Hospodin ústy Isaiáše proroka (55, 1); »kteří nemáte stříbra, kupujte beze stříbra, beze vši odměny!«

»Hospodinova jest země i plnost její (čili vše, co na ní jest),« praví žalmista Páně (23, 1); a proto netřeba mu ničím od nás. Pospíchejte tedy, a kupujte bez peněz, bez náhrady, jak nabádá Spasitel: »Proste (jen) a bude vám dáno; hleďte a naleznete; tlucte, a bude vám otevřeno! Nebo každý, kdo prosí, béře; a kdo hledá, nalézá; a tomu, kdo tluč, bude otevřeno« (Mat. 7, 78).

Neděle dnešní sluje »Křížová«, a i následující dny slují křížové čili prosebné, že nás v nich církev Páně vybízí, abychom v procesí kajícím za křížem kráčejíce, prosby své hojněji nežli kdy jindy vysílali k nebesům, jako Spasiteli svému k nohous je kládouce, aby On je ve slavný den Nanebevstoupení svého s sebou na nebesa vzal, a Otci nebeskému jménem Svým i našim obětoval. I prosíme zejména na ten úmysl, aby nám dobrý Bůh úrody zemské dáti i zachovati ráčil; a sice všem, netoliko snad jen venkovanům, kteří na rolích pracují, ale i nám všem, ježto neurodili se na polích vůbec, nebudeme míti čím se nasycovati ani ve městě.

Když tedy tolik modliteb v těchto dnech k Bohu vysíláme, slušno i uvážiti

- a) V čem pravá modlitba pozůstává?
- b) a kdy skutečně i prospívá?

2. Katechismus nás učí, že modlitba jest »pozdvížení mysli k Bohu« — »a rozmluva s Bohem«. Pravá modlitba vyžaduje dle toho dvou věcí: abychom při ní na Boha a na jeho věci mysleli — a při tom s Bohem rozmlouvali. Kdo by jen o věcech božských přemýšlel, ale při tom s Bohem nemluvil, modlitby nekoná; a kdo by snad jen ústy nějaká nábožná slova mluvil, ale při nich na Boha nemyslel, nýbrž myšlenky své jinde těkati nechal, také by se v pravdě nemodlil. Modlitba jest právě pozdvížení mysli k Bohu a rozmluva s Bohem zároveň.

I můžeme s Bohem o různých věcech rozmlouvat. Jestliže jemu jakožto nejvyššímu Pánu i Dobrodinci svému nejvyšší poctu vzdáti se snažíme, jest to modlitba chvály.

Jestliže Bohu za dobrodiní, kterých nám udělil, upřímné díky vzdáváme, jest to modlitba děkůčinění.

Jestliže Boha za některé dary pro sebe nebo pro jiné prosíme, jest to modlitba prosebná; a jestliže zejména prosíme za odpuštění provinění a zasloužených za ně trestů, čili za usmíření s Bohem, jest to modlitba smírná.

Obyčejně se stává, že tyto různé způsoby modlitby pospolu konáme, tedy i prosíme i děkujeme, i oslavujeme Boha.

3. I jest modlitba převzácným penízem, za nějž můžeme si všeho u Boha koupiti, čeho nám třeba pro duši i pro tělo, pro čas i pro věčnost!

Modlitba jest dle slov sv. Jana Zlatoústého zbraní, kterou můžeme všechny nepřátele spasení svého přemoci.

Modlitba jest dle řeči sv. Augustina klíčem, kterým si můžeme pokladnici milostí boží otevřítí. Kdykoli vroucí, opravdová modlitba vystupuje ze srdce našeho k nebesům, vždy i milosrdenství boží sestupuje k nám na zemi!

Modlitba podobá se libozvučné harfě, jakou chlácholíval mladistvý David krále Saula, když týž, Boha se spustiv, opanován byl od ducha zlého, jenž ho pak přechasto trápil velikou těžkomyšlností. Modlitba zbožná ulehčí i nám, kdykoliv doléhati bude na nás ďábel s pokušeními i s utrpením.

Modlitba podobá se líbezné hudbě, jež i srdce rozhněvaného na nás Boha uklidňuje, a slibováním i milosrdenstvím naplňuje, podobně jako působila i při císaři řeckém Theodosiovi.

Týž zle se rozhněval na obyvatele velikého města Antiochie, že potupili sochu manželky jeho. I chtěl v hněvu svém dáti město srovnati se zemí. O tom dovědév se biskup Flavian, poslal mu do paláce jeho zástup mladistvých pěvců, kteří císaře překvapili při stole velice tklivými zpěvy. I byv císař zpěvy těmi pohnut až k slzám, zanechal hněvu svého a odpustil Antiochenským.

Vroucí modlitba vysvobodila krále Manassesu, když z dopuštění božského pro své modlářství byv od Assyrských zajat, svázán řetězy i pouty, veden byl do Babylona. I uveden jest zpět do království svého a do Jerusalema (II. Paral. 33, 12).

Vroucí modlitbou vyprosil si král Ezechiáš uzdravení z nemoci smrtelné, i prodloužení věku o patnáct let (4. Král. 20, 5).

Tklivou modlitbou vyprosil si prorok Eliáš na poušti chléb, v jehož síle pak kráčel 40 dnů a 40 nocí, až ušel úkladům zlé královny Jezabel (3. Král. 19, 7).

Ano výsledek modlitby máme zaručený v slovích samého Syna božského, jenž prohlásil slavnostně: »Amen, amen, pravím vám: Budete-li zač prositi Otce ve jménu mém, dám vám!« (Jan 16, 23.)

Avšak, má-li modlitba naše milou býti Bohu, tak aby skutečně vyslyšení došla, jest třeba při ní jistých podmínek šetřiti. A kterých?

Sv. Lukáš vypravuje ve svém evangeliu o Pánu Ježíši, kterak on vstoupiv na loď Petrovu, kázal jemu: »Rozestřete síť k lovení!« (5, 5). A Petr řekl: »Mistře! přes celou noc pracujeme, nic jsme nepopadli; ale k slovu tvému rozestru síť!« A když tak učinili, zahrnuli množství ryb tak veliké, že se trhala síť jejich.

A odkud to, že apoštolové teprve nyní měli lov tak hojný?

Prozrazuje to sv. evangelista v předcházejících slovech, když uvádí, kterak Pán Ježíš nakázal jim loviti tehdy, když »vypírali

sítě. Tedy i lov náš bude hojný, když k slovu Páně budeme se modliti — po vyprání sítě. To znamená: kdo chce býti od Boha vyslyšen, má dříve vyprati, vyčistiti v duši své všechno, co sít svědomí na sobě drží; Boha máme usmířiti dokonalým pokáním, anebo aspoň vzbuzováním dokonalé lítosti, jež již spojeno jest s nezvratným předsevzetím na opravdové polepšení.

Či sít svědomí znečištěna jest ale pýchou, lakotou, smilstvem, nestřídmostí, závistí, hněvem, nedbalostí o věci boží a jinými hříchy: ten ať se nediví, že Bůh proseb jeho nedbá! Či jest tu kdo z vás, jenž by i nejchutnější krmi přijal z ruky zohavené vředy? A ani Bůh nepřijímá modliteb od člověka, majícího duši zohavenou vředy, totiž ohavnými hříchy!

Kdo chceš tedy vyslyšení modliteb svých dojíti, předem hled duši svou očistiti od hříchů; anebo aspoň v hluboké pokoře vzbuzuj dokonalou lítost nad hříchy s opravdovým předsevzetím, že vše, čím jsi kdy Boha urazil, chceš všemožně napravit!

Modli se ale vytrvale, když tě Bůh ihned vyslyšeti nechce, žádaje si právě vytrvalosti tvé při modlitbě.

Modli se nábožně, netoliko ústy, ale i s celým srdcem; a odevzdávej se do vůle boží, poněvadž jedině vševědoucí Bůh nejlépe ví, zdali prospívá nám pro život věčný spíše zdraví nebo nemoc, bohatství nebo chudoba, oslava nebo ponížení.

Modleme se vždy i ve jménu Pána Ježíše, s odvoláním se k Bohu Otci na jeho zásluhy, a nikoliv snad na své: A Bůh co slíbil, jistě splní; dá vše nejlepší, co nám prospěje pro duši i pro tělo, pro čas i věčnost. Amen.

Na slavnost Nanebevstoupení Páně.

Podává dr. Antonín Ondroušek, katecheta v Mladé Boleslavi.

»A zajisté Pán Ježíš, když jim domluvil, vzat jest do nebe, a sedí na pravici boží.« (Marek 16, 19.)

Kristus Pán, dokonav dílo své vykupitelské, vstupuje na nebesa, aby též jako člověk vešel do slávy, kterou sobě zasloužil a aby též nám otevřel nebe a nám tam připravil místo. Pravil to k apoštolům louče se s nimi: »V domě Otce mého jsou mnozí příbytkové; ... jdu, abych vám připravil místo. A když odejdu a připravím vám místo i přijdu zase a vezmu vás k sobě, abyste, kde jsem já i vy byli.« (Jan 14, 2. 3.) Když za naší doby o nebi mluvíme, tu mnozí pokrčují rameny a volají s moderními osvícenci: »Ach, nebe jest přec jen sladký sen.« Ano, mnozí nevěrci se svým náčelníkem Beblem říkají: »My chceme nebe zde na zemi. Nebe na onom světě ponecháváme světcům.« Slavíme dnes slavnost Nanebevstoupení Páně. Promluvme tedy o těchto námitkách.

»Nebe jest přec jen sladký sen.« A kdyby i též! Tož nechme jej sníti ony, kdož na zemi jinak žádné radosti nemají, jejichžto osud jest jen hořkost a utrpení. Nechme je sníti, neškodí to nikomu. Neprobouzej jich nemilosrdně do nevyličitelných žalů.

P o j e d n á n í.

1. Popatř na tohoto chudáka, jenž jen tolik má, co denně vydělá; vydělává málo, aby mohl žíti, mnoho, aby mohl zemřít! Starosti o byt, starosti o oděv, starosti o vezdejší chléb bryžou ho ve dne v noci. Nesvítá mu žádná čáka lepšího postavení. On musí vyprávěti, jak zlý jest hlad, a nikde žádného soucitu, a opovržení, kteréžto poslední tak často jest následkem chudoby. — Nebe se naň usmívá přívětivě, on pevně věří, že nadejde doba, v níž nebude on ani lačněti ani žízněti. On nebude jen mít co potřebuje, nýbrž všeho hojnost a plnost, beze starosti bude se mu dobře dařiti, ano tak dobře! Tato myšlenka těší a sílí ho, aby žalem nezhybnul!

Pohled na tohoto nemocného. Už dlouhá léta upoután jest na lože. Beze spánku, bez chuti. Nemůže sebou hýbati, jest zcela na cizí pomoc odkázán, které se mu často ani nedostává, kterou často draze musí platiti. Ty nesnesitelné holesti v každém oudě! A žádný lékař nemůže pomoci! — To jest něco! Často mysl klesá, jen myšlenka na nebe působí jako osvěžující, hojící balsám. Kdyby to i sebe déle trvalo, přece to pomine. Ale v nebi není už žádné nemoci více, jen utěšené zdraví, harmonie ve všech orgánech (údech), vše bude dobře. Tak sní a na okamžik zcela zapomíná na svůj neduh tělesný, na dlouho však aspoň nalézá úlevy.

Pohled na tohoto pronásledovaného. Celé podezření padlo na něho. Jiný to nemohl býti! Od něho musela býti vražda spáchána. On jest odsouzen a bude v nejbližší době oběšen. A přece jest nevinný. To jest zhoř k pozoufání. Sladký sen na nebe! Nadejde jednou den, kdy jeho nevina skvěle ukáže se, kdy bude zcela osvědčen, kdy ho čekají tím větší pocty, čím hanebněji ze světa zprovozen byl!

Pohled na tohoto sirotka, klečícího na hrobě nejmilejší, nezapomenutelné matky. Ó, jak na ní lpěla! Jak každý pohled oka, každý tón a hlasu volání cítila a poznala, jak už se rděla, když ji matka jménem volala. Nuže nyní už matky není více. Zsinalá smrt ji urvala, neúprosná, nemilosrdná. Běda jí! Než chudý sirotek může smrti hroziti jak chce, jest to právě tak, jako by chlapeček rozkázati chtěl bouři, aby se utišila. Potom pokleká osiřelá nad rovem hrobovým, třese se, chvěje se a hořce prolévá slzy. Matka ztracena! Nejmilejší na světě. Žádného shledání více? Žádné hlásky více z její úst sladkých? Ó, já nemohu žíti bez své matky! — Udělá se jí tma před očima. Hustý mrak — najednou něžný paprsek, jenž víc a více světla vylévá: jest to myšlenka — smím to nazvati snem? Není to více než sen? — myšlenka na nebe.

Tedy jen přechodem i bude to zas jinak. Bude zas shledání! Uvidím svou matku, uslyším zas její hlas, ovinu své ruce okolo její šje. Ó matko, matko! Nyní jsem klidnější. Jen se musím přičiníti, Boha právě tak milovati, jako jsi ty to činila, čistotně žítí, abych i já jednou blaženě mohl umřítí! Tak sní chudá, dobrá osiřelá dívka sladký sen. Opovázíš se ji rušiti, ji probouzeti, jí namlouvati, že vše není nic leda sen a pěna? Můžeš tak veliké štěstí v neštěstí hrubým způsobem zničití a tak je zas zvrhnouti do bezutěšené, prázdné, pusté zoufalosti, kde mu svět ničím není, leda hroznou poušť bez lásky, bez srdce? A můžeš chudšovi uloupiti poslední — čeho ve snu nebe nalézá a nemocnému úlevu a nevinně odsouzenému naději na záchranu z rukou vyrvati?

2. Nuž nyní budiž to otevřeně řečeno. Nebe není žádný pouhý sen. Ono jest pravda a skutečnost.

Jaký by tento svět zde měl významu, kdyby nebylo života na onom světě? Jak bychom museli Boha nazvati? Jest člověk jen na světě, aby několik let žil v soužení a strastech, v bolestech, starostech a kříži, v mnohonásobném nespravedlivém pronásledování, opovržení, navštíven nesčetoými žaly? Pak v pravdě nevím, mohu-li Boha dobrého, milosrdného, láskyplného nazývati. Zvláště když v útrokách lidských jest neukojitelný pud a toužení po nekonečné blaženosti, touha, kterou nic ukojiti nemůže zde na zemi: ani koruna, ani hodnosti, ani krása, ani čest, ani peníze, ani smyslné rozkoše, ani studium — nic, zhola nic!

Touhu, která zde neukojitelná jest, nevkládá si každý sám do srdce, nýbrž on přichází s ní na svět a probouzí se v okamžiku, kdy člověk přichází k sebevědomí. A čím déle člověk žije, čím déle užívá, tím méně se cítí uspokojen statky pozemskými. A když konečně všeho pozemského se nabažil, musí říci s králem Šalomonem: »Marnost nad marnost! Co má člověk více ze vší své práce, kterou se lopotí pod sluncem.« (Přísł 1.) Jest to myslitelné, že by Bůh chtěl člověka nešťastným učiniti? Vložil mu pudy do srdce, jichž mu odložití nelze a jichž ukójiti nelze? Něco takového jest božství nedůstojno a jest to bohoprázdné, domnívati se, že Bůh hříčky si dělá s chudým srdcem člověka. Musí tudíž život na onom světě býti, kde žízeň po blaženosti úplně a zcela ukojena bude — nebe

3. Čeho však se dovídáme o tom v knize knih? »V domě Otce mého jsou příbytkové mnozí. Kdyby tomu tak nebylo, byl bych vám to pověděl; ale já jdu, abych vám tam připravil místo.« (Jan 4, 2. 3.)

»Radujte se a veselte se, neboť odplata vaše jest veliká v nebesích.« (Mat. 5, 18.)

»Mám za to, že utrpení tohoto světa nejsou rovna budoucí slávě, kteráž se zjeví na nás.« (Řím 8, 18.)

»Toto nynější kratičké utrpení a lehké soužení naše působí v nás přehojnou, věčnou, vše převyšující slávu.« (II. kor. 4, 17.)

›Kdo jsou tito, kteří oblečeni jsou v roucho bílé? a odkud přišli? To jsou ti, kteří přišli z velikého soužení, a umyli roucha svá a zblílili je v krvi Beránkově. Proto jsou před trůnem božím a slouží jemu dnem i nocí v chrámě jeho, a ten, kterýž sedí na trůnu, přebývati bude nad nimi. Nebudouť lačněti ani žízněti více, a nebude padati na ně slunce, ani žádné horko; nebo Beránek, který jest uprostřed trůnu, pásti je bude, a dovede je ke studnicím vod života, a setře Bůh všelikou slzu s očí jejich.« (Zjev. 7, 13.—17.)

Takovými doklady z Písma svatého mohli bychom ještě dlouho sloužiti. Dostačí však už jedno jediné slovo z úst Ježíše anebo evangelistů a apoštolů, kteří nám jeho nauku zvěstují, aby nás úplně a zcela přesvědčili o tom, že nebe jest více než sen a pěna. Nikoliv, my všichni, kdož v nebe věříme, my nestojíme před mlhavými obrazy, které jen mamon jsou; jest bytost, ta jest Bytí, a tato bytost jest Bůh, který nás stvořil, jenž nás přijal za své dítky, nám poslal pro bídu hříchů Vykupitele a když s důvěrnou láskou jeho se přidržujeme, k sobě vezme do nebes — na věky. Toť jest víra katolická. Bohu díky.

Král Jindřich zvolal po ztracené bitvě: ›Všecko jsem ztratil.« Náš život je boj. Kdo v něm ztratí zlato, slávu, čest, moc, mnoho ztratil; ale ne všecko. Všecko ztratil jen ten, kdo posledního cíle, blaženosti věčné, nebe nedosáhne. Kdo blaženosti věčné, kdo Boha dosáhne, všecko dosáhne, neboť Bůh je i zlato, i čest, i sláva, i rozkoš, Bůh jest dobro největší, souborn všeho dobra na světě a pramen jejich. Proto i jedině Bůh oblažiti může duši lidskou. Protož dnes na slavnost Nanebevstoupení Páně prosme často Hospodina, aby víru a naději naši na nebe upevnil a rozmnožil, abychom těch věcí, které svrchu jsou, hledali, kdež Kristus jest, sedě na pravici boží; abychom o věci, které svrchu jsou, pečovali, ne o ty, kteréž jsou na zemi. (Kol. 3, 1, 2.) A dle příkladu oslaveného Vykupitele a Pána svého Ježíše Krista v bojích a utrpeních poblížejme vzbůru k nebesům, kdež jest i nám připraveno místo. Amen.

Dle Jiřího Freunda C. SS. R.

Nanebevstoupení Páně.

Proč máme pro nebe vše podnikati, obětovati a trpěti.

›Těch věcí, kteréž svrchu jsou, hleďte, kdež jest Kristus sedě na pravici boží.« (Kol. 3, 1.)

Když apoštol národů, sv. Pavel, ve svém listu ku křesťanům kolossenským věřící v pravdách sv. náboženství byl poučil, dal jim v kapitole třetí mravná poučení a napomenul, aby jsouce křesťany, když se Spasitelem z hrobu k novému životu povstali, také se přičinili, by s ním blaženosti v nebesích dosáhli, proto

aby své srdce, své myšlenky, žádosti k nebi obraceli, po věčných státcích a nevýslovných radostech nebeských toužili, kamž dnes božský Spasitel slavně vstoupil, aby cestu za sebou ukázal a k ní posilnil. »Těch věcí, kteréž svrchu jsou, hledejte, volá svatý apoštol, kdež jest Kristus sedě na pravici boží.« Po věcech nebeských máme toužiti, pro ně vše obětovati a trpěti. Proto denně volati máme s církví svatou při mši svaté: »Sursum corda, vzhůru srdce!« Mezi mnohými příčinami, proč Spasitel na nebesa vstoupil, jest i to, aby srdce naše od země k sobě a nebi obrátil, jak sám pravil: »Aj já budu povýšen od země, všechno potáhnu k sobě« (Jan 12, 32.)

Proto chci dnes uvést příčiny, proč máme pro nebe vše podnikati, obětovati a trpěti; a ukázati, že nás čeká za oběti nekonečná náhrada, za práce nekonečná odměna, za utrpení nevýslovná radost.

Pojednání.

1. V nebi nás čeká za oběti náhrada nekonečná.

Nic na světě nepohne člověkem k oběti pro nějakou věc jako naděje na budoucí odplatu a náhradu. Lidé rádi obětují věci malé, aby dosáhli větších. S chutí zasévá rolník něco málo zrní, aby sklízel hojnou úrodu. Bohatí ukládají rádi peníze na úroky, aby jmění se rozmnožilo.

Kde však, křesťané drazí, získáme nejvíce? Kde dostaneme stokrát více než jsme obětovali? Svět tak bohatě nesplácí: stonásobné odměny docházíme na nebi. Cokoli na světě konáme ke cti a slávě boží, jakoukoli obět přineseme pro nebe, bude nám v nebi stonásobně nahrazeno. O tom ujistil nás sám Spasitel náš, když pravil: »Každý, kdož opustí dům . . . aneb role pro jméno mé, t. j. z lásky ke mně, aby mně lépe mohl sloužiti, stokrát více vezme a životem věčným vládnouti bude« (Mat. 19, 29.) A jinde praví: »Kdožkoli dá nápoje jednomu z těchto nejmenších, číši vody studené, zajisté, pravím vám, neztratí odplaty své.« (10, 42.) Každou sebe nepatrnější službu, kterou z lásky k Pánu Ježíši a bližnímu vykonáme, chce Pán Ježíš mnohonásobně splatiti. Dva baléry jsou malou obětí, a ptece velebí božský Spasitel chudou vdovu, která tyto vložila do pokladnice chrámu z lásky k Bohu, že mnohem více učinila, než všichni ostatní. (Mar. 12, 43.) Jak teprve bude obět její odměněna u Boha na nebi!

Naděje na odměnu a mnohonásobnou náhradu vedla zbožné naše předky, že zakládali fundace za duše svých drahých, stavěli kostely a kaple, aby se v nich přinášela nejsvětější obět mše sv. a hlásalo slovo boží a jméno boží bylo oslavováno. Stavěli fary, zakládali místa pro kaplany, aby dostatečně bylo postaráno o spásu spoluobčanů; přispívali ku založení nemocnic, sirotčinců, chudobinců, dobročinných ústavů pro slepé, hluchoněmé, padoucníci stížené, vědouce, že to vše, co bylo obětováno pro blaho bližních, bude na věčnosti mnohonásobně odplaceno, jak sám božský Spa-

sitel ujistil: »Cokoli jste učinili jednomu z nejmenších bratří, mně jste učinili.«

»Dávejte almužnu . . . a budete mítí nehynoucí poklad v nebesích.« (Luk. 12, 33.) Kromě jiných zakusil toho na sobě také Evagrius, bohatý a zámožný radní, který, jak Sofronius v dějinách církevních vypravuje, po své smrti ukázal se sv. Sinesiu biskupovi a pravil: »Veliká byla almužna, kterou jsem dal rozdávatí chudým; ale mnohem větší jest blaženost, které se mi za to dostalo!«

Toho poznal také sv. František Serafinský, který, když z lásky k Bohu vše opustil a pro nebe vše rozdal, volával ve svých viděních: »Můj Bože, mé všecko!« O něm modlí se církev svatá proto na jeho svátek při mši svaté: »Chudý a pokorný František vchází do nebe jako kníže bohatý.« Svati a vyvolení boží vědí nejlépe, jaké plné náhrady dostalo se v nebi všem, kteří na světě pro Boha a nebe oběti přinášeli. Patří na Boha, odpocívají v Bohu, požívají Boha, a této nekonečné blaženosti nabyli více než stonásobnou odměnu a náhradu za vše co na světě pro Boha byli vykonali. Bůh sám jest jim odměnu velikou velmi. (1. Mojž. 15, 1.)

Patřiti na Boha, býti v Bohu, požívati Boha — to znamená — býti u pramene nejvyššího dobra a blaženosti.

A nyní suďte, drazí křesťané, není-li toto nebe hodno, abychom pro ně odvážili se obětí i největších a nejobtížnějších?

Když sv. Bernard opouštěl otcovský dům, aby o samotě Bohu sloužil, a loučil se se svým malým bratrem Nivardem: »Měj se dobře, zanechávám ti tu statky otcovské, jdu do řehole, abych tam statky nebeské vyhledal«, odpověděl malý bratr: »Jakže, statky nebeské pro tebe a pozemské pro mne? Tot nerovné rozdělení; já chci mítí také nebe.« A odešel se svým bratrem.

»Bratři,« říkával sv. František ku spolubratřím řeholním: »Mnoho jsme sice Bohu připověděli, avšak více připověděl On nám. Krátké jest zde namáhání a práce, ale tam dá nám nebeský odplatitel věčnou odměnu.« —

2. Nebe jest nekonečnou odměnou za to, co pro nebe podnikáme.

Jako nebe zasluhuje, abychom vše pro ně obětovali pro náhradu, již se nám dostane, tak zasluhuje také, abychom pro ně vše podnikli, neboť odměna za to očekává nás nekonečná. Musíme dobře rozeznávatí, co jest odměna a co milost. Milost jest dobrovolný dar, který se nám bez ohledu na zásluhy, práci a namáhání uděluje. Odměna však jest připravena námaze a práci, jest tedy ovocem předcházejícím zásluhy. — Každý křesťan, který chce býti účasten věčné a nekonečné odměny v nebesích, musí si jí nejdříve zasloužiti, t. j. prací a namáháním získati. Proto praví Pán Ježíš: »Ne každý, kdo mi říká: Pane, Pane, vejde do království nebeského, ale kdo činí vůli mého nebeského Otce, ten vejde do království nebeského.« A co jest vůli nebeského Otce? Nic jiného, než aby každý křesťan dle svého stavu, úřadu a povolání pracoval pro nebe; aby neposlouchal vlastní zvrácené a ke

zlu nakloněné vůle, ale žil dle zákona božího. Neboť je-li nebe odměnou, musí se zasloužiti prací a námahou; neboť teprve po vykonané práci řekne hospodář v evangeliu svému správci: »Zavolej dělníky a dej jim mzdu jejich.« Je-li nebe korunou vítěznou, musíte pro ně bojovati a zápolit; neboť řekl sv. Pavel: »Nikdo nebude korunován, leč ten, kdo řádně bojoval.« Je-li nebe silnou pevností, jest třeba násilí, abychom ho vydobyli; neboť praví Pán Ježíš: »Království nebeské trpí násilí, a kteří násilí činí, dosáhnou ho.«

Práce tato, drazí křesťané, bude se snad zdáti těžkou a boj trpkým. Pohled však na skvostnou odměnu ulehčí každou práci a nejtěžší namáhání. Jedinou touto odměnou těší Bůh své neúnavné dělníky; praví ústy proroka: »Vyvolení moji nebudou pracovati nadarmo.« (Isai 65, 23.) Odměna ta bude takovou, že upokojí každého na nejvýš; neboť slibuje ji božský Spasitel slovy: »Radujte se a veselte, neboť odplata vaše hojná jest v nebesích.« (Mat. 5.)

A nyní pohledme každý na práce své, jež jsme dosud pro sebe vykonali. Mnoho vykonal mnohý pro tělo, ale ničeho aneb velice málo pro duši; mnoho pro tento svět, ničeho aneb pramálo pro sebe. Mnozí pracovali dnem i nocí, až pot řinul se s čela, aby dosáhli časového zisku, časové odměny, aby mohli zaopatřiti potřeb pro sebe a rodinu; ale při tom zapomněli, že i o duši a její spásu starati se třeba, a to právě že má býti starostí nejpřednější. Každý jest povinen starati se o své a domácí potřeby, Bůh toho žádá od každého, ale při tom nesmí se zapomínati na to nejdůležitější: na duši a její potřeby. »Co je platno, kdybys celý svět získal, pravil božský Spasitel, na duši však škodu trpěl?«

A právě i při práci tělesné a starosti o potřeby vlastní možno starati se také o duši a její spásu, a to velice snadno, když obětujeme vše ke cti a slávě boží, ku spáse duše a blahu bližního; vše pro nebe, vše pro věčnost! Vše z lásky k Bohu, vše z poslušnosti k Bohu, vše ve jménu Pána Ježíše! Bůh je toho hoden, nebe s blažeností věčnou toho jsou hodny, abychom vše pro ně podnikali a obětovali, ale pro ně i trpěli.

3. V nebi budeme za to požívati nevídaných radostí, čím více jsme pro nebe vytrpěli. Bez utrpení na světě není radosti po smrti. Sám Kristus, zástupce lidí, musel trpěti, aby připravil pro lidstvo slávu a sám v těle lidském byl oslaven. »Zdali nemusel Kristus trpěti a tak vejíti do slávy své?« pravil k učedníkům emauzským. Celý život Kristův od narození až ku smrti byl řetězem utrpení a mučednictví. Co sám trpěl, předpověděl i svým učedníkům, že trpěti budou. Není jiné cesty ku blaženosti věčné leč cesta utrpení, cesta křížová. »Kdo nebéře svého kříže, praví Pán Ježíš, a nenásleduje mne, není mne hoden.« (Mat. 20.) »Kristus trpěl za nás, praví sv. Petr, pozůstaviv příklad, abyste následovali šlepci jeho.« (I. 2.) Stopy, jež Kristus na hoře Olivetské při nanebevstoupení zanechal, ve skále dosud se nalézají, abychom poznali, že za Kristem jediná cesta jest cesta přes horu Olivet-

skou, cesta utrpení. Kdo chce přijíti do nebe, musí dříve kráčet cestou kříže, snášeti všecky obtíže, přemáhati zlé náklonnosti, krotiti vášně, odpírati pokušení, trpělivě snášeti protivenství, odumíratí sobě samému. »Nebe si toho zajisté zaslouží, aby pro ně se tolik trpělo; praví sv. Pavel, že utrpení toho času nejsou hodna budoucí slávy, která se zjeví na nás.« (Řím. 8, 18.) Bude-li nás někdy kříž více tížiti, pamatujme, že všecko utrpení není ničím proti radostem v nebi, jež jsou nevýslovné a nekonečné. »Ani ucho lidské nikdy neslyšelo, ani oko lidské nikdy nevidělo, ani na srdce lidské nikdy nevstoupilo, co Bůh připravil těm, kteří ho milují,« praví sv. Pavel, který té slávy z části již okusil. »Radosti nebeské jsou tak veliké, praví sv. Augustin, že kdyby jediná kapka těch radostí vnikla do pekla, proměnila by je v ráj a osladila všecku hořkost.« Božatec volal z pekla k Abrahamovi, aby aspoň kapkou vody nebeské byl navlhčen jazyk jeho, věda, že by došel velikého ulehčení. »Proto žádná práce, praví sv. Jeroným, nesmí se nám zdáti těžkou, žádný čas dlouhým, v němž se nebe dobývá.«

Sv. Ambrož snášel s největší trpělivostí všecky nesnáze a nehody. Byv tážán, proč v utrpení jest stále veselý myslí, odpověděl: »Pohlednu-li k nebi, vzpomenu si, že žiji pro nebe; pohlednu-li k zemi, vzpomínám, že tak málo země v hrobě budu potřebovati; rozhlédnu-li se kolem sebe, vidím, že mnozí jsou ještě nešťastnější nežli já; v nebi je pravá radost, a pro nebe milerád největší trpkosti snáším.«

Nuže, drazí křesťané, dostane-li se nám tedy v nebi za vše náhrady, co jsme pro nebe obětovali; dostane-li se nám nevýslovné odměny za vše, co jsme pro nebe podnikli; budeme-li požívati nevýslovných radostí za vše, co jsme pro nebe vytrpěli, pak nemusíme se ničeho lekati, byť to bylo sebe protivnější a bolestnější. Aby pak oběti naše byly hojně odplaceny, práce a námahy hojně odměněny, a utrpení naše v radost nevýslovnou byla zaměněna, k tomu se posilněme dnes při pohledu na svého Spasitele, do nebe vstupujícího; k tomu obraťme všechen svůj zřetel, všecku svou práci a nezapomínejme nikdy, že kdo v Kristu trpěl na zemi, bude s ním kralovati na nebi. (2. Tim. 2.)

V. Strh.

Neděle šestá po velikonoci.

O utrpení a prozřetelnosti boží.

Předpověděl Pán učeníkům svým pronásledování mnohokrát, dnes opět jim praví, že budou vyháněni ze škol a že ti, kdož jim něco zlého učiní, že budou se domnívati, že by něco velmi záslužného činili. Bůh tedy dopouští i na miláčky své utrpení. Utrpení dvojí jest: zaviněné neb nezaviněné. Trpěti můžeme na těle

a na duši. Marnotratný syn, když trpěl bladem, trpěl vinou svou, Josef když trpěl, trpěl vinou bratrů svých. Tak celé pokolení lká, jak dí apoštol. Každý člověk něco trpí, ale netrpí stejně. Každý má svůj kříž; ale nenesou jej všichni stejně. Někdo si kříž udělá, jinému jej udělají a každý má svůj kříž a to své pronásledování za velmi těžké. Utrpením Bůh nás jako kameny otesává zde na zemi, aby z nás byly kvádry pro nebeské město: Jako jen skrze kříž můžeme dojíti spasení, tak také toliko svým křížem a nošením toho kříže můžeme dojíti věčné spásy. Proto právě spravedlivého nenechává Bůh bez utrpení. Poněvadž jest trpět podílem všech, bude dobře, abychom dnes pojednali, proč Bůh posílá kříž — hříšníku a proč spravedlivému.

P o j e d n á n í.

Účel soužení u hříšníka nám dobře objasňuje podobenství Páně o marnotratném synu, který by bez kříže a bez soužení nikdy by se nebyl vrátil, ale když přišla na něho bída a hlad, také mu přišla na paměť vzpomínka na dům otcovský. Zde vidíte hned důvod, proč prozřetelný Bůh posílá hříšnému soužení.

Písmo sv. vypráví o králi Manassesovi, který zle činil před Hospodinem, však když zajat do Babylona byl odveden, tu šel do sebe. To soužení bylo trpký ale spasný lék. Tak činí Bůh s hříšníkem jako o t e c s d í t ě t e m neposlušným, že béře m e t l u, aby je upozornil na příkaz svůj. Činí jako l é k a ř, který řeže do nemocného a vypaluje jeho rány, aby člověka zhojil a před smrtí ho zachránil. Jako zaprášený šat proklepáváme, aby čistý byl, tak Bůh soužením nás proklepává, aby nás rovněž očistil.

Utrpení působí v nás jako žluč, která každý pokrm hořký činí. Utrpení obrací mysl odtud a zvedá ji k nebi. Když Bůh chtěl v Israeli vzbuditi touhu po zemi otců svých, poslal jim pronásledování za pronásledováním, aby k návratu je připravil. Tak také Bůh posílá nám soužení, aby oči naše k sobě obrátil. Kdy nejvíce na Boha myslíme? Když máme soužení, a kdy nejméně se modlíme? Když máme plné ruce darů milosti boží.

Nouze a neštěstí učí nás modliti. To vidíme v čas bouřky, v den soužení oči naše se obrací k Bohu. Jako po zimě stromy nasazují ovoce, tak po útrapách člověk začíná nové úmysly. Bůh zejména posílá t ě l e s n é n e m o c e, a b y d u š i z a c h r á n i l.

U kolika lidí způsobila nemoc obrat duše? Vzpomeňme si největších našich světců: Sv. Františka Serafinského nemoc přivedla k rozjímání a rozjímání přivedlo jej k hrdinné lásce. Sv. Ignác z Loyoly raněn na noze k Bohu se vrací. Tady vidíme, jak nemoc, která nás zbavuje předního dobrodíní, zdraví, jest často požehnáním nevýslovným. Bůh klepá, aby nás upozornil. Jako matka nám dává hořký lék, aby nás zachovala. Bůh nechce naše soužení, ale chce naši spásu. Sv. Ignác říkával: raduji se pokaždé, když vidím nemocného hříšníka, protože nemoc vede k Bohu. Máme zde příklad zřejmý, proč Bůh posílá kříž hříšníku. V š a k

i spravedlivému jej posílá, proč? Aby jej více upoutal, očistil a lásku ke všemu pozemskému vzal. Job leží zbaven všeho statku, opuštěn od přátel, ano i manželky a leží na hnojišti posmíván. Právě ve své opuštěnosti Job podával největší důkaz lásky a oddanosti do vůle Prozřetelnosti boží. Tobiáš zbaven statku, ztratil i zrak, to byla soužení veliká. Ale právě v tom největším soužení podal největší důkazy příkladné lásky. Bůh to činí jako zahradník, který bez milosrdenství ořezává každý výhon stromu, jenž béře sílu kmenu. Bůh ubírá nám právě to nejmilejší, aby nás to neodlučovalo od něho. Jakubu vzal nejmilejšího syna Josefa, Abrahamovi poručil obětovati Isáka, protože Boha máme milovati nade všecko.

To jest dle slov Páně: Otec můj jest vinař, každou ratolest, která nese ovoce, očistí, aby více ovoce nesla. »Čistí nás« jako osení. Zrno čisté ještě jednou hosené na řešeto čistější jest. Tak jest i se spravedlivými, oni očisťují se ještě více. David v souženích svých nejlepší verše skládal a apoštolové v bouři na moři nejhorlivěji se modlili. Jako ryzí zlato z ohně vyjde ještě čistší, tak duše v soužení jest dokonalejší.

Bůh ani Matce Páně neušetřil utrpení, a'e tak s utrpením spojil radost. Žal měla, když Josef ji chtěl opustiti, radost, když anděl Páně Josefa poučil, zármutek měla, když neměla v Betlemě místa, ale hned zase radost, když pastýři přišli a klaněli se Jemu. Zármutek, když zpráva došla o vraždě dítek betlemských, vystřídala radost, když tři králové přinesli dary. Tak jest to v životě, vždy se střídá zármutek a žal, sladké a hořké, ponížení a povýšení. V zármutku neklesej, v radosti nepýchej, nebo obé má nás vésti k Bohu blíž. Ani apoštoly, ani Marii Pannu neušetřil kříže, tím méně smíme žádati my od něho býti bez soužení. Sv. Augustin se modlíval: Zde mne pal, zde mne trestej, jenom mi hříchy odpusť, — a tak i my prosme — jen hříchy odpusť. Amen.

Fr. Vaněček.

Neděle šestá po velikonoci. Na svátek sv. Jana Nepomuckého.

Nikdo nemůže nás učiniti nešťastnými leč my sami.

»Zůstaňte ve mně, a já ve vás.«
(Jan 15, 4.)

Málo světců bylo po smrti tolik zneuctíváno jako krajan náš slavný sv. Jan Nepomucký. Král Václav nenáviděl už Jana za jeho života, poněvadž mu nechtěl býti po vůli v jeho plánech a nechtěl se zpronevěřiti povinností kněžským. Proto neustal pronásledovati světce, dokud se mu nepodařilo připraviti jej o život a utopiti ve vlnách Vltavy. Ale Bůh bděl nad sv. Janem, oslavil

jeho památku, jež bude trvati na věky. Lid se bouřil, král musil odejeti z Prahy a konečně nenáviděn od lidu zemřel.

Bůh oslavil zázraky sv. Jana a lid navštěvoval hrob svého krajana, doporučoval mu své záležitosti a prosil za mocnou přimluvu. Avšak nepřátelé národa českého a katolické církve vidouce, jak národ český ve smutných dobách u hrobu sv. Jana se obrozuje a posiluje, začali tupiti památku našeho světce, aby lid víře odcizili a pak mravně seslabili a zotročili. O žádném světci nebylo tak nestoudně psáno, jako o světci našem, sv. Janu. »Zůstaňte ve mně, a já zůstanu ve vás,« pravil náš božský Spasitel.

U koho jest Ježíš, tomu zloba světa nemůže uškoditi; kdo zůstává v Ježíši, toho památka zůstane na věky. Dábelské útoky proti úctě sv. Jana mu neuškodily; on jedině sám mohl uškoditi sobě, kdyby se byl zpronevěřil Bohu a svým povinnostem. Sv. Jan byl šťasten i při nenávisti králově, jest šťasten i nenávisť jinověrců a nevěrců. Štěstí křestana jest obsaženo ve slovech Páně: »Zůstaňte ve mně a já ve vás.« Býti ve spojení s Kristem — toť pravé štěstí. A kdy je křestan nešťasten? To jest obsaženo v dalších slovech Páně: »Jestliže kdo ve mně nezůstane, vyvržen bude ven jako ratolest, i uschne, a seberou jej, a uvrhnou na oheň.« (15, 6.) Býti oddělen od Krista, toť pravé neštěstí. A kdo odděluje křestana od Krista? Kdo vrhá jej v to neštěstí? Křestan sám a nikdo jiný.

O dvou pravdách chci dnes mluvíti a sice :

Nepřátelé chtějí nám škoditi a zatím přinášejí nám užitek; a my chceme sobě prospěti a připravujeme si největší škodu. —

P o j e d n á n í.

1. Čest, statky a život, to jsou poklady, na nichž nám nepřátelé chtějí způsobiti škodu; na cti pomluvou, na statcích nespravedlností různou, na životě smrtí. Rozum však a víra praví, že celé štěstí naše záleží v tom, že Kristus jest v nás a my v Kristu. Je-li ve mně Kristus, jsem šťasten, i když mne o čest připravili, o majetek oloupili i života zbavili. A právě proto jest v nás Kristus, a my v něm, poněvadž jsme hotovi raději pošměch a hanbu, nouzi a nedostatek ba i smrt snášeti, nežli se od Krista odtrhnouti. Jestliže nepřátelé způsobují nám škodu na cti, na statcích a na životě, utvrzují tím více v nás Pána Ježíše a činí blaženost naši ještě dokonalejší. Cť nás, když nás hanobí, obohacují, když oloupí, činí nás nesmrtelnými, když usmrcují.

a) Cť nás, když nás hanobí. To dosvědčuje rozum, který vidí pravdu, čest v bezúhonném životě, který tím více na světlo vychází, čím více bývá snižován. Svědectví dobrého svědomí, toť jest pravá čest! Zbožnost, spravedlnost, toť jest pravá velikost. Upřímnost v řeči, postivost v povinnostech, to jest pravá sláva; a čím více kdo jich snižuje, tím více vycházejí na světlo, poněvadž celý život, v pravdě křestanský, ukazuje opak toho, co od nepřátel jest rostrušováno.

»Vyvede Bůh jako světlo denní spravedlivost tvou a soud tvůj jako poledne.« (Žal. 36, 6.) Josefa tupili bratři, nazývali uduvačem, snámem, blouznilcem; jako svůdce ženy Putifarovy nařčen a dán do žaláře. Čím více byl snižován, tím větší slávu připravoval mu Bůh pro jeho bezúhonnost a pokoru. Závist a zloba strhla jej k zemi, a za krátký čas padají před ním v Egyptě na kolena; zloba ho obvinila z nestoudnosti, a brzy na to všichni velebí Josefa pro jeho nevinnost a čistotu srdce. Kamkoli jej zloba lidská přivedla, provázela ho dobrotivost boží, odkryla hanebné dílo nepřátel a povýšila ho k nejvyšší slávě.

»Milujícím Boha,« praví sv. Pavel, »všecky věci napomáhají k dobrému« (Řim, 8, 28.), a jestliže ne vždy zde na světě, tedy jistě na věčnosti. Čím více byl křesťan na světě snižován, tím větší slávy a odměny se mu dostane od nebesťanů. — »To jsou ti, kteří nám byli ku posměchu; my měli život jejich za bláznovství a konec jejich za bezectný, a hle, oni jsou počtení mezi syny božími, a mezi svatými jest los jejich.« (Moudr. 5.) Tak zklamání budou volati posměvači v den soudný, až spatří slávu těch, kterými pohrdali, jež snižovali a tupili.

Nejenom ctí nás zlí lidé, když nás hanobí, ale i obohacují, když olupují.

b) Naši ctí jest dobré svědomí, naším bohatstvím jsou ctnosti, bezúhonný život. Proti tomu bohatství jsou všechna bohatství jiná jen bláto a smetl. Žalmista Páně praví: »Boháči měli nouzi a lačněli, ale ti, kteří se bojí Hospodina, nebudou zkráceni v ničemž dobrém.« (33, 11.)

Tobiáš napomíná svého syna: »Neboj se, synu můj, chudý sice život vedeme, ale mnoho dobrého míti budeme, jestliže se budeme báti Boha a odstoupíme od všelikého hříchu a budeme činiti dobře.« (4, 23.) »Lepší jest moudrost, než všecky poklady světa,« praví Písmo sv. (Přisl. 8, 11.)

Job ztratil všecken majetek, ztratil děti, odcizila se mu manželka, posmívali se mu přátelé. Čím více byl olupován o statky časné, tím více se mu dávalo příležitosti, aby se obohatil statky vyššími: trpělivostí, odevzdaností do vůle boží. A Bůh naplňuje srdce bohatstvím, o němž svět nemá tušení, svatým klidem, spokojeností, blažeností.

Jak si počínal sv. Jan, když král ho pronásledoval a smrtí brozil? Odevzdal vše do vůle boží, konal cesty do Boleslavi, aby u Matky boží se potěšil, posilnil a připravil se na věci nejhorší. Jak malým byl král proti sv. Janu! Jak chudým proti bohatstvím oplývajícímu Janu! Ožel, drabý křesťane, jen co ti svět béře, i kdyby to byl život.

c) Vezme-li nám zlý svět život, učiní nás nesmrtelnými.

Jednou musíme umřít. Zemřeme-li dříve, stane se, čeho se jiní lekají a čemu také neujdou. Spravedlivý se neleká smrti. »Umřítí jest můj zisk,« praví sv. Pavel. (Fil. 1, 21.) Život na zemi jest vyhnanstvím, žalářem, zajetím, kde svoboda dítek božích ne-

může býti dokonalou. Co starostí, nepokojů, úzkosti, námahy, překážek, obtíží musí přestáti křesťan zde na světě! »Celý život křesťana,« praví sv. Augustin, »jest křížem a mučednictvím«. Proto světci nelekali se nejhorsších muk, jen aby neztratili Krista a s ním blaženosti věčné. Když jim bylo vyhrožováno smrtí, těšili se na ni, poněvadž věděli, že ničeho neztratí, ale mnoho získají. Nebáli se nejhroznějších muk; čím více byli trýzněni, tím více jákali, poněvadž věděli, že kdo s Kristem bude trpěti, bude s ním na věky kralovati.

Čeho se báli, to byl jedině hřích! Hřichu však může se dopustiti jen člověk sám a nikdo jiný proti jeho vůli nemůže jej ke hřichu přivésti. Neštěstí a hřichu jest tedy sám člověk příčinou, jak z následujícího poznáme.

2. Sami chceme si prospěti a místo užítku připravujeme si největší škodu. U každého člověka jest sebeláska, která pobádá, že hledá jen co prospívá. Bůh nám lásku tu vštípil. Máme však milovati sebe rozumně, křesťansky, t. j. milovati sebe pro Boha samého. Nepravá sebeláska jest nenávisť sebe. Lidé milují sebe často nerozumně, nekřesťansky proti Bohu. Hledají štěstí v počtách, bohatství a rozkoších, kteréž však mohou přinést největší škodu a neštěstí. Touží po počtách a právě tím se snižují; oplývají bohatstvím a právě tím jsou chudými; žijí v rozkoších a právě tím jsou mučeni a umírají předčasně.

a) Honí se po počtách a právě tím se zahazují, lidé jimi pohrdají. Písmo sv. praví: »Pýcha předchází pád, a před pádem povyšuje se duch.« (Přisl. 16, 18.) Kdo se tlačí do popředí, aby byl viděn, chválen a oslavován, upadne brzy v nevážnost a v posměch lidu, a konec všeho bývá hanba a opovržení. Každý Goláš nalezne svého času Davida. Sv. Jan Nep. mohl dojíti veliké slávy, kdyby byl po vůli krále Václava; avšak světského prospěchu nikdy nehledal, aby nebyl zbaven prospěchu nepomíjejícího. Kdo se honí po počtách, vydává svou čest na pospas a brzy upadá v pobrdání a opovržení.

b) Mnozí sedí v bohatství a právě proto jsou chudými a ubohými

Peníze považují mnozí za veliké štěstí, a domnívají se, že bohatí mají už nebe na zemi. A přece tak často bohatství, zneužívá-li se ho, jest největším neštěstím, a kdo ho zneužívají, mají už peklo na zemi. »Neříkej jsem bohat,« praví sv. Augustin, »ale spíše — jsem obtížen; neboť bohatství těžké břímě jest.« »Chudý se potí zevně, bohatý úpí uvnitř; onen při práci rukou, tento při práci myšlenek.« (L. Bernard.) Jestliže bezbožní nemají pokoje, pak bohatí, kteří jsou otroky lakoty, jež jest pramenem mnohých nepravostí, pokoje míti také nemožou.

»Pravíš: jsem bohatý, mám hojnost všeho a ničeho nepotřebuji; a nevíš, že jsi bídný, ubohý a chudý, slepý i nahý.« (Zjev. 3.)

»Lakomec jest hlídač a ne pán,« praví sv. Ambrož, »otrok a ne majitel.«

c) Kdo žije v rozkoších, jsou mučedníky hříchu a umírají předčasně.

Bůh nezapovídá radost, ale jen radost hříšnou, jež poskvrňuje duši. Kdo vyhledává smyslné rozkoše, hovoří nestřídmosti a chlípností, takový nemá nikdy pokoje, jest mučedníkem nezřízených žádostí.

Konec jejich jest rychlý a hanba zůstává po nich na věky.

›Cesta bezbožných jest tmavá; nevědí, kde klesnou.« (Přisl. 4.)

›Jako meč na obě strany jest nepravost, a rána její jest nezhojitelná.« (Sir. 21.)

›Kdo rozsévá nepravosti, žítí bude zlé věci.« (Přisl. 22.)

›Kdo se oddal nepravostem,« praví sv. Ambrož, ›poddán jest mnoha pánům, tak že sotva z otroctví vybředne.«

Sv. Jan netoužil po slávě a poctách, nehonil se za bohatstvím, ale dělil se se svým majetkem s chudými, zřekl se radostí světských a sloužil výhradně Bohu, a hledal toliko spásu duší.

Proto oslavil ho Bůh a v něm oslavil celý národ český, aby nás povzbudil, že právě štěstí a budoucnost národa šťastná — závisí od toho, jak se budeme snažiti následovat sv. Jana v jeho ctnostech. Nebojme se nepřátel, chtějí-li nám škoditi; oni nám přinesou jenom užitek; nebojme se, jestliže nás snižují, tím nám prokazují velikou čest; nebojme se, jestliže nás ochuzují, tím činí nás bohatými; nebojme se, chtějí-li nás o život připraviti, tím činí nás nesmrtelnými. Jedině my můžeme se státi sobě úhlavními nepřáteli, když chtějíce si prospěti, činíme si největší škodu.

Toužíme-li po poctách, připravujeme si opovržení a libujeme-li si v penězích, jsme opravdu ubohými a chudými; hovoříme-li si v rozkoších, jsme politování hodnými mučedníky a kopeme si předčasný hrob.

Všecky tyto prameny utrpení a neštěstí můžeme najednou rázem ucpatí, zůstaneme-li v Kristu a Kristus zůstane v nás. Amen.

V. Strh.

Sv. Jana Nepomuckého, patrona českého, mučedníka.

Péče o dobré jméno.

›Péči méj o jméno dobré... neboť ono zůstane na věky.« (Sir. 41, 15.)

Slavíme dnes památku velikého světce a mučedníka krajana, sv. Jana, jebož sláva a úcta rozšířena jest po celém světě. Zvláště uctíván jest světec náš od zbožných křesťanů jako ochránce dobrého jména. Vášněmi zaslepený král Václav, jak dějiny svědčí, nutil sv. Jana, aby mu vyradil zpověď královny Johany, a když tento nedal se ani sliby ani lichocením ani žalářem ani pohrůzkou

smrti donutiti k tomu, byl vhozen do Vltavy, kde nabyl smrt mučednickou. Obětoval tak sv. Jan svůj život raději, než aby vydal v šanc dobré jméno královny a čest svou vlastní, a aby příkladem učil nás všecky, bychom čest vlastní i cizí neporušeně hleděli si zachovati i za cenu vlastního života. — Čemu nás světec náš učí svým příkladem, k tomu nabádal už před dávnými lety moudrý Sirach, když napsal: »Péči měj o dobré jméno; neboť to zůstane v tobě spíše, nežli tisíc pokladů velikých a drahých; dobrého života jest počet dnů, ale dobré jméno zůstane na věky.« (41, 15. 16.) Kdybychom ztratili statky a všecky věci pozemské, kdybychom pozbyli svobody, zaměstnání, zdraví i života, není ztráta tak velikou, jako když ztratíme čest a dobré jméno. »Lepší jest jméno dobré než bohatství veliké,« praví Písmo sv. (Přisl. 22) »Lépe jest mi umřít,« praví sv. Pavel, »než aby kdo chválu mou vyprázdnil« (1. Kor. 9.), (t. j. aby mne zlehčil). — Ztrácíme-li dobré jméno, není to vinou ochránce dobrého jména, sv. Jana, světce našeho, ale vinou naší vlastní. Sami se připravujeme o dobré jméno dvojnásobným zneužíváním svobody, a sice že popřáváme svobody nezřízenému životu a bezuzdnému jazyku. Volnost nekřesťanského života přináší škodu našemu dobrému jménu; volnost neopatrného jazyka přináší škodu dobrému jménu bližního. Proti těmto dvěma zlům třeba uchopiti se mocných prostředků: křesťansky žítí a křesťansky mluvití. Budeme-li žítí, jak křesťané žítí mají, nepřipraví nás nikdo o dobré jméno; budeme-li mluvití, jak křesťané mluvití mají, nepoškodíme také my dobrého jména bližního.

Pojednání.

1. Budeme-li žítí, jak křesťané žítí mají, nepřipraví nás nikdo o dobré jméno. Pán Ježíš zvláště kladl na to důraz, aby všichni, kteří se dítkami božími nazývají, u všech lidí byli v dobré pověsti. Toho dbali také sv. apoštolé, sv. otcové a učitelé církevní, aby křesťany k tomu vedli.

A aby toho bylo dosaženo, všichni doporučují bezúhonný a křesťanský život. »Tak svět světlo vaše před lidmi,« praví božský Spasitel, »ať všichni vidí vaše skutky dobré a velebí za to Otce, kterýž jest v nebesích.« (Mat. 5, 16) »Obcování své mezi pohany mějte dobré,« napomíná sv. Petr, »aby spatřující vaše skutky dobré velebili Boha v den navštívení, t. j. když by se i jich dotkla milost boží a uvěřili pro váš příklad. Nebo to jest vůle boží, abyste dobře činíce k mlčení přivedli nevědomost nemoudrých lidí.« (I. 2, 12, 15.) »Ve všech věcech sebe samého vydávej za příklad dobrých skutků,« napomíná sv. Pavel Tita, »v učení, v bezúhonnosti a vážnosti, aby nepřítel neměl co zlého mluvití o nás.« (2, 7.) Napomíná Tita, aby vybízel starce a stařeny, muže a ženy, mládence a dívky, služebné, poddané, aby všichni žili jak se sluší na křesťany a pohanům dávali příklad dobrý. »Odstraňte všecko zlo, napomíná sv. Jeroným, a přestane také zlá pověst.« »Marně se zlobíme na své pomluvače,« praví sv. Jan Zlatoústý,

»podáváme-li jim příčiny ku pomluvě« »Budete-li následovníci dobrého,« praví opět sv. apoštol Petr, »kdo vám bude moci škoditi?« (I. 3, 13) Svět, byť byl i zlý, má přece jen zdravý smysl, neuvěří, co není pravdy hodné. Žije-li křesťan vzorně, a vidí-li všichni na něm jen dobré skutky, pak pomlůvač mnoho nedosáhne, lidé mu neuvěří. Pomlouvá-li tě, žeš pyšný, neuvěří mu, vidouce tvoji pokoru; pomlouvá-li, žeš lakomý, neuvěří mu, jsi-li štědrý; pomlouvá-li, žeš nemravný, neuvěří mu, vidí-li tě stále bezúhonného; pomlouvá-li, žeš nestřídmý, neuvěří mu, vidí-li tvou odměřenost a skromnost; pomlouvá-li, žeš hněvivý, neuvěří mu, vidí-li tvou tichost a snášelivost; pomlouvá-li, žeš nepoctivý, cizího žádostivý, neuvěří mu, vidí-li tvou přesnost a spravedlnost. Kdo tě snižuje, bude tedy sám snižen a jako lhář a zlý člověk vyhlášen; kdo ti chtěl škoditi, sám škody vezme, kdo tě chtěl zahanbiti, sám v hanbu upadne. Pomlůvači chtěli zničiti nevinného Josefa, cudnou Zuzanu, ba samého Krista, vzor vši svatosti; nešetí ani tebe, drahý křesťane! Co tu činiti? Snad souditi se s nimi, zadostučinění vyžadovati a mstíti se? Tisíce soudních řízení, zadostučinění a odprošování a odvolání veřejných nepřivedou tvé jméno do pravého světla tak, jak můžeš učiniti sám svým bezúhonným životem.

Dechnem-li na čistou sklenici, zakalí se a nemožno sklem prohlédnouti. Je snad třeba hned sklenici omývati a čistiti? Zajisté nikoli, neboť za okamžik nádech zmizí a sklo jest opět průhledné.

Tvá nevinnost jest jako krystal, zlá pomluva jest podobna nádechu. Na chvílku jest nevinnost zakalena, ale než se naděješ, ukáže se v pravém lesku, ba ještě lepším než dříve. Cudná Zuzana byla vždy v dobré pověsti, ale nikdy pověst nebyla tak skvělou, jako po pomluvě. Lid jásal, zpíval písně díků, přál jí té radosti, že pomlůvači byli zahanbeni a ztrestáni. — Čím byl nevinný Josef, než jej chlípna žena Putifarova ze hříchů obvinila? Ne-li otrokem Putifarovým? Čím se stal, když nevinnost jeho vyšla na jevo? Místodržitelem královským, pánem celého Egypta. Číšník, který byl s ním v žaláři, zůstal opět číšníkem, když ke králi byl povolán; ale Josef, nebyl více tím, čím byl dříve, nýbrž stal se tím, čeho by se byl nikdy nenadál, prvním v říši, vládcem velikého národa. Číšník totiž byl vinen, vysvobození ze žaláře bylo štěstím, ale nikoli jeho ctí. Josef však byl nevinen, vysvobození bylo proň nejen štěstím ale i ctí, která tím byla větší, čím více byl před tím snižen hanbou, k níž pro svou spravedlnost a bezúhonnost nevinně přišel.

Proto netřeba se báti pomluvy. Pomlůvali také sv. Jana Nepomuckého, a dosud zloba lidská zneuctívá jeho památky, ale Bůh sám veřejně se ujal jeho cti a dobrého jména, zachránil jazyk v hrobě neporušený a na přimlůvu sv. Jana staly se již mnohé zázraky. Neboj se tedy, milý křesťane, zlých jazyků lidských; žij svatě a spravedlivě a Bůh sám »vyvede jako světlo spravedlnost tvou«. (Žalm 36, 6.)

Nemáme se však jen starati o své dobré jméno, ale i dobré jméno svého bližního, chceme-li, aby chráněno bylo naše jméno dobré. —

2. Musíme mluvit, jak křesťanství žádá, aby bližnímu na cti nebylo ublíženo. Jednou musíme vydati počet z každého prázdného a marného slova, jak pravil božský Spasitel. (Mat. 12, 36.) Poroučí nám, abychom, zhřeš-li kdo proti nám, sami se s ním v soukromí vyrovnali. »Zhřešil-li by proti tobě bratr tvůj, jdi a potresci ho mezi sebou a jím samým. Uposlechneli, získal jsi bratra svého. Pakli neuposlechnou, přijmi k sobě ještě jednoho aneb dva, aby v ústech dvou neb tří svědků stálo každé slovo, a věc výrokem tří svědků byla urovnána. Pakli jich neuposlechnou, pověz to církvi, jestliže pak ani církev neuposlechnou, budiž tobě jako pohan a publikán.« (Mat. 18.) Pokud možno, hleď tedy v soukromí vše urovnati, ať neví o tom veřejnost; a konečně modli se zaň a přenech vše Bohu samému. Sv. Petr praví: »Láska přikrývá množství hříchů« (I. 4, 8), z lásky k bližnímu hleď mnoho prominouti.« »Žádné zlé slovo necht z úst našich vychází,« praví sv. Pavel; »řeč naše vždycky v milosti budiž solí osolená,« praví dále, »t. j. milá a příjemná.« (Kol. 4, 6.) »Dobrořečte a nezlořečte,« praví opět. (Řím. 12, 14.) Kdyby křesťané dle těchto přikázání se řídili, nebylo by mrzutostí ani svárů ani pomluv a nactiutrhaní. Jenom zlí lidé a zvrhlí byli by předmětem našeho opovržení, ale zároveň i útrpnosti a soucitu; žádný pak nepozbyl by dobrého jména, kdo ze slabosti lidské pochybil. Že však přikázání oněch se nedbá, nalézáme lidi, kteří jen zlořečí, kiejí a proklínají, chyby bližních odkrývají a roztrušují, jazyk jejich jako meč, hrdlo jejich jako otevřený hrob, zuby jejich jako šípy ostré, kteří slídí po chybách bližního, aby ho v hanbu a zkázu přivedli. Ukrutník šetří aspoň ctnosti bližního, chce-li uškoditi tělu; pomluvač však, nevidí-li chyby na bližním, zlehčuje a poškozuje ctnosti jeho.

Fariseové viděli Jana Křtitele, který nejedl chléb ani nepil vína a řekli: »Dábla má.« Přišel Syn boží, jedl a pil s apoštoly to nejnütnější a řekli: »Hle, ten člověk jest žráč a pijan vína.« (Luk. 7, 33.)

Před ukrutníkem možno se ukrýti; nikoli před pomluvačem, který neznám, škodí v skrytu. Podobá se Joabovi, který jednou rukou Amasa uchopil, aby ho políbil, a druhou uchopil meč, aby ho probodl

Ukrutník nerdousí nikdy veškeré obyvatelstvo; pomluvač ničí celé obce. Vidí-li chybu u jednotlivce, přenáší ji na celou společnost, na celý stav. Theokrit, řecký básník, říkával: »Pomluvači jsou nejdravější šelmy ve vsích a městech.« Jaké spousty učinili pomluvači v církvi svaté, co bídných pomluv bylo naděláno proti řeholním společnostem, zvláště řádu Jesuitů, řádu nejslavnějšímu a nejvíce zasloužilému! Co bídných pomluv proti papežům, proti církvi katolické, proti duchovenstvu, jen aby křesťanství

bylo sníženo a náboženství ze srdcí lidských vyrváno a srdce lidské zpuštěno.

Co zbývá, drazí křesťané, jiného, leč abychom úpěnlivě prosili Boha o pomoc slovy: »Polož, můj Bože, stráž ústům mým, a dveře vůkol rtům mým.« (Ž. 140, 3.) Prosbu tu nejprve pronesl David, král, který jedině v písních žalmů a oslavy Boha si liboval. Neprosil: »Polož stráž ústům Semeia, aby mi nezlořečil, k ústům Absolona, aby nelhal, ale k ústům mým vlastním dej stráž, abych řečí hříšných nemluvil.« »Polož také stráž k uším mým, aby pomlouvám nenaslouchaly.« Kdyby nebylo posluchačů, nebylo by pomlůvačů. Pomlůvač má ďábla na jazyku, posluchač v uchu. Kdyby viděl pomlůvač, že se jiní s ošklivostí od pomluvy odvracejí, přestal by pomlouvati a více se k tomu neodvážil. »Polož také stráž k rukoum našim, Bože, aby pérem a tiskem nedopouštěly se pomluv, útoků, urážek bližního, sv. náboženství, osob a věcí posvátných.« Z každého prázdného a marného slova bude-li souzen člověk, jak mnohem přísněji bude souzen ze slov hříšných, rouhavých, nemravných a nestoudných!

»Polož tedy, Pane Bože, stráž našim řečím, i skutkům i myšlenkám, abychom mluvili, jak křesťané mluvití mají; abychom jednali a žili, jak křesťané žítí a jednati mají; abychom se tak péčí o dobré jméno vlastní i bližního stali hodnými mocné přimluvy našeho krajana, velikého světce, mučedníka pro mlčelivost, Jana Nepomuckého, který za dobré jméno svého bližního život svůj obětoval; abychom daru jazyka používali ke slávě boží, spásu své duše a blahu svých spolubližných. Amen.«

(P. R. Graser, O. S. B.: Festpred.)

V. Strh.

Řeči v čas války.

Válka a evangelium.

Podává Jan Nep. Jos. Holý O. Praem., farář v Holišově.

Sv. Ignác, sám voják, zobrazuje nám v exerciciích v rozjímání o království božím Krista jako udatného krále, dále v rozjímání o dvou praporech ukazuje, že nemůžeme zůstatí neutrálními, že se musíme pro jeden, a to pro prapor Kristův rozhodnouti.

Kristus jest naším vzorem ve všem. Ke Kristu pohlížeti, jeho život rozjímati a dle něho svůj život zařizovati jest jádrem křesťanského života. »Voják Kristův« (miles Christi) pohlíží k svému vojevůdci Kristu. Kristus stojí uprostřed všeho jeho myšlení a jednání. Jest mu rádcem ve všech životních otázkách. Jest mu

ukazatelem ve všech křížových bojích, ve všech okolnostech, pochybnostech. Proto nemůžeme ani v nynější nejpálčivější otázce, ve válečné otázce, obejít se bez Krista. I třeba ho pozorovati v jeho stanovisku k válce.

Ovšem Kristus nikdy nechodil do školy vojenské. Nikdy se nevyslovil o strategii svých válečných současníků, Římanů. Nikdy nevydal ohnivé prohlášení války, nikdy nezapěl chválu války. Také nikdy neprodléval na bojišti ani jako vojín, ani jako vojenský duchovní správce. Ovšem byl předpověděn jako »kníže pokoje« a jako takový byl opěván na nivách betlemských. Vždy kráčel po nivách Svaté země jako přítel a hlasatel pokoje a z úst jeho vycházel pozdrav: »Pax vobis!« Pokoj vám!

Ale to není ještě válka válce a ještě to neznamená odzbrojení. To vychází na jevo z jeho života a z jeho učení.

Kristus měl ctitele a přívržence ze všech stavů. Také ze stavu vojenského. Pravý syn Marsův, setník z Kafarnaum, přichází k němu, prose ho o pomoc pro svého služebníka a odůvodňuje svým vojenským způsobem svou prosbu, odvolává se na vojenskou poslušnost vůči představeným. (Mat. 8, 5.) A Kristus? Ukazuje snad nějakou podrážděnost? Nějakou náklonnost mu odporovati? Předhazuje důstojníku něco k vůli jeho povolání? Či činí pokus, aby své služby zanechal? Jest k němu velice zdvořilý, vyhovuje ochotně jeho prosbě a chválí ho. To praví rozumnému dosti. Kdyby byl měl něco proti povolání vojenskému a vůbec něco proti válečnictví, byl by se zajisté jinak zachoval.

Jindy užívá Spasitel sám podobenství o válce, poukazuje na to, že kdo chce vésti válku, má napřed uvážiti sílu vojska svého. (Luk. 14, 31.) Kristus totiž žádá od svého učedníka, který chce pevnosti mravního mistrovství dobýti, aby napřed dobře uvážil nepřátelskou moc a vlastní schopnost brániti se a odpor klásti, a osvěcuje tento požadavek vojenským podobenstvím: Který král, jda srazit bitvu s jiným králem, sedna dříve nepřemýšlí, může-li s desítkami tisíci utkatí toho, kterýž s dvaceti tisíci táhne na něho? Sice jinak když ještě onen opodál jest, poselství vypraviv žádá toho, co k pokoji náleží. Kdyby byla válka a válčení v očích Krista Pána něčím samo sebou nemravným, nebyl by tohoto obrazu použil k objasnění mravního boje a snahy.

Ale mluví ještě jasněji (Marek 13, 7. d.): »Když uslyšíte o válkách a o pověstech válečných, nestrachujte se, nebo to musí býti, ale ne ještě konec. Povstane národ proti národu a království proti království.« Sušil dodává: »Pán velí nestrachovati se, ježto ty věci se státi musí, totiž dle odevěčné rady boží, jež nepravosti kárá. Z nepravostí lidských nemohou leč hrozné pokuty vzejíti, jako ze semene strom vzhází. Nestanou se ty věci náhodou, ani bez vědomí a připuštění božího. — nýbrž ty věci předvídaný, dopuštěny a připraveny jsou onou prozřetelností boží, která spravedlivě lidem pomstu vyměřuje.«

»Musí to býti,« praví Pán. Nikoli železnou, nýbrž mravní nutností. Jakoby řekl: Můžeme toho hluboce želeť, můžeme nad

tím krvavé slzy prolévati — ale války budou v mnohých případech nevyhnutelné. »Musí to býti.« Války jsou výbuchy lidských vášní. A dokud ty nebudou odstraněny — a kdy se to stane? — ani války nepřestanou. »Musí to býti.« V případech, kde se jedná o skutečná práva a posvátné zájmy národa nebo státu, bude obrana a vymáhání práva při nedostatku všeobecně uznané soudní stolice jenom cestou násilí možná. »Musí to býti,« praví Pán. A věděl: Válka jest živlem v božském světovém plánu. Očistcem, v němž se nedodatkami, chyby národů očišťují. Solí, která národy před zkázou chrání. »Když uslyšíte o válkách a pověstech válečných, nestrachujte se, nebo to musí býti.«

Je to odlesk a ohlas nazírání Páně o válce, co jeho nejhlubší a nejlepší znatelé vyslovují. Sv. Petr přijímá setníka Kornelia v Caesarei do církve, prvního mezi pohany, a neukládá mu za podmínku přijetí víry, aby se svého stavu zřekl. (Skut. ap 10.) Sv. Pavel chválí pak ty muže, kteří »silni učiněni jsou a zabráněni vojska cizozemců.« (Žid. 11, 34.) Sv. Pavel nazývá též státní moc služebníci boží a praví: Pakli zle činiti budeš, boj se, neboť ne nadarmo nosí meč (Řim. 13, 4); dále s očividnou zálibou kreslí celý křesťanský mravní život barvami z válečného života a přílby, meče a pancíře jen blýskati se nechává (Ef. 6, 11. d., I Thess. 5, 8), tím vším mlčky, ale jasně uznává právo k válce. A prorok na Patmu, Jan, miláček Páně, líčí ve Zjevení (19, 11.) Logos, oslaveného Krista, přímo jako královského bojovníka: »A vojska, kteráž jsou na nebi, jela za ním na koních bílých, jsouce odína v kment bílý a čistý. A z úst jeho vychází meč s obou stran ostrý, aby jím bil národy. A onť je bude spravovati prutem železným . . . a má na rouchu a na bedrách napsáno: Král králů a Pán pánů.«

Kristus nese meč — zdaž celý život jeho nebyl v pravdě boj? Boj proti lsti a násilí, boj proti nerozum a nechotnosti učiti se, boj proti tisícové tělesné a duchovní bídě lidu, boj proti největšímu zlu, hříchu. Boj o duše, o království boží, pro pravdu, svobodu, právo. Boj bez klidu zbraní, až na hoře Kalvarii mohl vztyčiti bílý prapor s nápisem: »Dokonáno jest.« Zbraně odpočívají.

Tak Kristus válku nezavrhuje, ale je také mocným válečným pomocníkem, jest dojemným a účinným kazatelem, mocným podporovatelem vojenských ctností. Toť jest zřejmě vysloveným pře. svědčením všech odborníků válečných: Byť i bylo technické vzdělání sebe důležitější, ještě vysoko nad ním stojí mravní stránka vojenství. Ona jest hnací duší, oživující vnitřní silou, měřítkem vojenské zdatnosti.

Základem veškerého vojenského ducha jest kázeň, samokázeň, velení vyšší osobnosti nad nižší, přemožení všech zbabělých, slabých hnutí přirozenosti lidské, boj proti všemu zevnějšímu a vnitřnímu lákání okamžiku, přísnost k sobě. Kolik kázně, tolik vojenského ducha.

Kázeň, teč jest úplně v duchu našeho vojevůdce, Krista Pána. Co leží mezi jeslemi a křížem, jest řetězem kázně. Jeho čtyřicetidenní půst na poušti, jeho putování z místa na místo, jeho skrovný pokrm, stále vzdálen od své rodiny — a nikdy ani slovo nářku. Takové skutky kázně svět ještě neviděl. Proto jest Kristus nejúčinnějším kazatelem ve válce.

Nevyhnutelnou podmínkou všeho vojenského života jest subordinace, vojenská poslušnost. Podrobení se všech jednotlivých vůlí vyšší vůli. Tím stojí a padá veškeré vojenství. Jen tam, kde vyšší vůle všechny milliony jednotlivých vůlí váže, jest rukojemství jednoty válečných operací a tím také vítězství. Nejvyšší výkony armády spočívají na poslušnosti vojenské.

Dobře. A kdo jest ohnivějším kazatelem poslušnosti nežli Kristus Pán? Jako program svého života vyslovuje krásné slovo »Můj pokrm jest, abych činil vůli toho, kterýž mne poslal.« (Jan 4, 34.) Můj pokrm! Životní potřeba, životní živel, bez něhož nemohu žít. Vůle Otce jeho nebeského stojí nade všemi jeho plány a skutky. Když jest o samotě a když ho obkličují veliké zástupy lidu, když ruku svou zvedá k požehnání nebo k trestání, jako ve chrámě, když se skrývá a když jde nepřítelům svým vstříc, když se ušlechtilým radostem životním nevyhýbá a když kalich utrpení pije až na dno — když jest poslušen, a to poslušen až k smrti na kříži, všude ho vede jedna myšlenka: vůli svou vůli Otce svého podrobiti: Ne má, nýbrž tvá vůle se staň! Jest nejkrásnějším vzorem poslušnosti a proto nedostižným plným kazatelem.

Vedle poslušnosti je třeba ve válce také obětavosti. Býti vojínem jest obětovati na oltář vlasti veškerou fysickou a mravní sílu, statky, krev a život dle slov rakouské hymny:

Jmění, krev i život dejme
za císaře, za vlast svou.

Vojsko bez obětavosti, od kořene až ke koruně, od posledního muže až k nejvyššímu vojevůdci, jest nemyslitelná myšlenka.

Tím však je také řečeno, co Kristus pro vojenství znamená. Věčná obět, úplná obět jest jeho celý život od narození až do posledního vzdechu. Vše obětoval: pokoj, mír, svobodu, radost, čest a život, aby lidstvu nejvyšší statky zajistil, aby světový mír zbudoval mezi nebem a zemí. Proliv svou krev na dřevě kříže, jest nejvyšším obětním darem a knězem zároveň. A tuto obět krvavou obnovuje ustavičně ve mši sv., v Eucharistii. V pohledu na něho musí rozkvétati květ obětavosti.

Je-li mravní stránka vojenství nejdůležitější, jest nade vši pochybnost jisto: Kde Kristus spolu bojuje, kde prapor Kristův vlaje, jest vojenská zdatnost a udatnost výborná. Tak jest Kristus skutečně nejúčinnějším válečným kazatelem.

Ale jděme ještě dále. Válka jest vždy hrozným zlem. Bojiště jest krozným polem. Přese všechnu kázeň, poslušnost a obětavost jest cesta na bojiště zřídka cestou k slavnosti, vojín zůstává člo-

věkem se svou citlivou přirozeností, s přirozenou obavou před utrpením válečným, s nevyprahlou touhou po pomocníku a utěšiteli, po Spasiteli ve veškerém utrpení válečném.

A nejkrásnější Utěšitel, Spasitel válečný je ten, který chodil všude dobře čině, všude uzdravuje a potěšuje. V dobách válečných teprve dobře chápeme jeho slova: »Pojďte ke mně všichni, kteří pracujete a obtíženi jste, a já vás občerstvím.«

Když se konají přípravy válečné, když mobilisace volá mužstvo a jemu dří: Opusťte své miláčky, svou rodinu a domov! Do boje! Do dálky, kde na všech stranách záhuba čeká a hrůza jímá, když hrozná vážnost hodiny celou hrůzou vojnovou myslí otřásá: tu jest i Kristus vojínu po boku a dří: Nenechám tě bez pomoci. Půjdu s tebou. Posilním tě svátostí míru a smíření. Doufej, synu, hříchy tvé jsou ti odpuštěny. Posilním tě Svátostí lásky, pokrmem silných. A duše vojnova cítí podivuhodné ulehčení a odpovídá Mistru pevně: Nyní jsem klidný. Ať přijde, co chce. Jsem pohotov! Kristus jde se mnou, nejjudatnější z udatných.

A když přichází hrozný ráno, kdy se dří: Na nepřitele, když vše k boji jest připraveno, když nervy se třesou, dech se tají, když dusné parno jako před boufkou nad myslí se šíří: tu jest zde opět Kristus. Tu jest Kristus u vojska a posilňuje je ohnivým slovem: Doufejte, já jsem přemohl svět! (Jan 16, 23) A zmužile jde do boje, do lijáku kulek. »Pane, veď mne, jak chceš. Jsem hotov i zemřít, je-li to tvoje vůle!« Kristus kráčí spolu.

A když se stalo nejhorší, když boj vyžádal si oběti, když vojín kulkou raněn klesá, když obětní krev z ran se řine a pŕdu barví, když rány jako oheň pálí, když soudruzi přes něho ku předu se ženou, když hrůza samoty a opuštěnosti ho obklopuje: jest opět někdo tu, jest i za armádou věčně věrný: Kristus se svými posly, kteří ve jménu jeho a na místě něho k poraněnému se sklánějí, olej a víno do ran jeho vlévají, Kristus s krásným tabem ze svého života, jak nese kříž a smrt přemáhá, — a klidně dívá se vojín smrti vstříc. A jeho duch se jasní, jeho srdce se rozohňuje, jeho mysl se uklidňuje. A rty jeho praví: Bože, tobě odevzdávám duši svou! S Ježíšem jest všechno sladké, bez Ježíše všechno trpké. Ježíši, tobě jsem živ, Ježíši, tobě umírám, Ježíši, tvůj jsem v životě a smrti!

Ano, Kristus kráčí na dnešních bojštích, stále těše a uzdravuje. Jest jak nejlepším válečným kazatelem, tak také nejlepším utěšitelem.

In Christo salus! V Kristu jest spása ve všem! V bouři i v klidu. Ve válce i míru. Na bojištích a na pracovních polích lidského života. »Není v žádném jiném spasení, neboť není jiného jména pod nebem daného lidem, skrze kteréž bychom měli spasení býti.« (Prameny: Ant. Worlitschek, Em. Žák.)

(Lze také použiti k duchovní promluvě, na př. zvláště o Jménu Ježíš nebo na neděli třetí po Zjev. Páně.)

Zásluhy církve sv. o zmírnění válek.

Podává Jan Nep. Holý O. Praem., farář v Holišově.

Papež zaslal katolickému arcibiskupovi v Baru dru. Dobřečičovi přípis, v němž mu doporučuje mírnost vůči válečným zajatcům v jeho diecesi. Od převzetí pontifikátu, praví se v přípise, činil papež vše, co bylo v jeho moci, aby poněkud zmírnil utrpení spojené s touto tak děsnou válkou. (>Čech< 11./11. 1914 4.)

Ať jdeme sebe dáleji k počátku národů, všude potkáváme se s krvavými válkami.

Církev sv., konajíc své mírumilovné poslání, které jí Spasitel světil, nemůže úplně vyhladiti hlavní příčiny válek: závist, nenávisť, ctižádost, bažení po území, k čemuž často se přidává též potrestání učiněných křivd, ale brzy navrhuje svůj smírný soud pro ukončení sporů, brzy hledí zmírniti způsob válčení, přivádí válčící, by zavedli blahodárný klid zbraní, nebo aby jednali s větší lidskostí jak ve vřavě válečné, tak v opojení z vítězství.

Papež jest hlavou církve sv., pastýř oveček a beránků, zástupce Ježíše Krista a společný Otec věřících. Tyto vznešené úkoly přiváděly, jakmile se barbarští národové obrátili k evangeliu, prostřednictvím papežů jako rozhodčích mezi rozličnými národy, mezi knížaty a jejich poddanými.

Skutečně záhy a často byli papežové voleni, aby konali tento mírumilovný úkol. Ancillon dí: Ve středověku, kdy řád společenský ještě nebyl ustálen, jedině papežství zachránilo Evropu před barbarstvím. Uspořádalo spojení mezi národy velice vzdálenými, bylo společným střediskem a sbromažďovacím bodem pro osamocené státy. Bylo nejvyšším soudem, zařízeným uprostřed všeobecné anarchie. Úsudky jeho byly často úctyhodné a také se s úctou prováděly. Zabránilo, zastavilo despotismus císařů, vyrovnávalo chyby rovnováhy a seslabovalo nedostatky feudální soustavy.

Sám Voltaire tvrdil, že zájmy pokolení lidského vyžadovaly, aby moc panovníků měla uzdu, ochranu pro život národů. Tato náboženská uzda mohla býti dle úsudku všech svěřena rukám nejvyššího kněze. První papežové, nemíchajíce se do časných otázek, leč aby je mírnili, připomínajíce knížatům a národům jejich povinnosti, vytýkajíce jim jejich poklesky, trestajíce vyloučením z církve veliké zločiny, dovedli si získati vlivu a vážnosti, tak že se pokládali za obraz boží na zemi.

Leibniz, ačkoli protestant, uznával tento blahodárný úkol papežství. Chtěl, aby uprostřed XVIII století v samém Římě byl uspořádán rozhodčí soud v čele s papežem, který v dřívějších stoletích konal skutečně úlohu rozhodčího mezi knížaty. Stěžoval si do nepořádku, který v Evropě panoval jakožto následek rozdělení způsobeného reformací, podobně jako Lev XIII., zvláště v okružním listě Immortale Dei. Litoval, že svrchovanost papežova nebyla všeobecně uznávána: křesťanství, jehož národové by

takto papeže poslouchali, bylo by dle něho společenským řádem, kde by Kristus panoval, nařizoval, a své říši celý svět podroboval. V takovém stavu věcí nebylo by místa pro války: s jedné strany byla by veliká křesťanská rodina zachráněna před despotismem knížat, s druhé strany by byla uchráněna před mezinárodními spory.

Když vyslovoval Leibniz podobný návrh, mohl si lichotiti, že neběží za pouhou bludičkou: mohl si skutečně připomenouti dvě okolnosti, kdy papežové za dřívějších století vykonávali úřad prostřednický: první, kdy papež Alexander VI. byl zvolen za rozhodčího králi portugalským a španělským ve svém sporu o državy v Novém světě, druhou, kdy samo Rusko žádalo Řehoře XIII. o jeho prostřednictví.

Kdyby opět zřízen byl papežský rozhodčí soud, bylo by to velikým dobrodiním pro moderní svět. Dokázal to ještě jednou Lev XIII. svým prostřednictvím mezi Španělskem a Německem v otázce Karolinských ostrovů. Kdyby evropští diplomaté následovali v tom příkladu Bismarcka, zítra by mohli tisíce statných mužů věnovati se rolnictví, obchodu a průmyslu a nemusili by zvyšovati státní rozpočet, tím by se předešlo bídě a podporoval by se pravý pokrok.

Když církev nemůže zabrániti válkám svým mírumilovným prostřednictvím, snaží se aspoň mírniti jejich okolnosti a následky, potvrzují dějiny křesťanských národů.

Třeba jíti až ku počátku světa, abychom odkryli příčinu a počátek války. Sv. Jan, vypovězený na Pathmu, líčí nevyrovnatelnou řečí toto hrozné drama, které počalo v nebi a stále se opakuje na zemi po vzpouře prvního člověka.

»I stal se boj veliký na nebi, Michael a andělé jeho bojovali s drakem, a drak bojoval i andělé jeho, a nemohli odolati, aniž jest místo jejich více na nebi nalezeno. I svržen je ten drak veliký na zem, i andělé jeho s ním svrženi jsou.« (Zjev. sv. Jana XII. 7.—9.)

Zde na zemi opakuje se boj dobra se zlem, stále živý, stále krvavý a lidi vraždící. Jmenuje se válkou, když má všeobecnou povahu, když se národové ozbrojí proti národům.

Může býti dovolená; přes příkázání »Nezabiješ« jest násilí, křivdy, které společnosti nemohou odvrátiti ani přemoci leč mečem. Sama církev myslila, že se nepřičí vůli boží kázati křižácké výpravy proti nevěřícím a bludařům: chválila horlivost a výmluvnost Petra Amienského, Urbana II., sv. Bernarda, sv. Dominika. Rytíři a králové křesťanští, v čele jich Bohumír z Bouillonu, Tancrede, sv. Ludvík, táhli na východ, aby dobyli Jerusalema a otevřeli brány křesťanským poutníkům a obchodníkům do Svate Země.

Jest válka posvátná, užitečná, nutná. Jaké hrdinství vzbuzuje, jakou obětavost působí! Mnich a rytíř středověku, kněz a voják v době moderní zůstanou vždy vzory obětavosti a hrdinství.

Stav vojenský jest nesrovnatelný s úřadem kněžským, a kasárna a válečné pole nejsou dle doznání všech nestranných duchů

prostředím, kde by se mohl bohoslovec vzdělati ve ctnostech a vědách svého stavu; ale v době nebezpečí letí kněz na pole válečné a spěchá do ambulancí, tu povzbuzuje malomyslné, tu posiluje trpící, potěšuje umírající, ovšem dává příklad nejčistšího vlastenectví.

Křesťanský vojn, miles Christi, jest schopen všeho hrdinství, zvláště když je posilněn Eucharistií.

Dějiny válečné jsou plny takových hrdinských skutků. Zde bojuje Dronot jako lev a zasluhuje si pochvaly Napoleonovy: »Jsi nejudatnější z mé armády, poněvadž jsi z ní nejzbožnější.« Zde je trubač neohrožený Escoffier, odpovídající návrhům Abdel-Kadera: »Nezapru nikdy ani svou víru ani svou vlast. Můžeš mně dáti hlavu stíti, ale nikdy mne neučiníš křivopřísežníkem.« Při návratu z výpravy z Marcary zůstává kněz Salter celý den na místě nejnebezpečnějším, očekává při tom smrt. V Reichshoffenu ošetřuje mladá jeptiška raněného, když se dává znamení k ústupu. V okamžiku, když dělá francouzskému vojáku kříž, jest zasažen pruskou kulí. Sonis, křesťanský hrdina z války 1870, zvolal, když šel k armádě na Loiře: »Ať žije Francie! Jdu smrti vstříc. Bůh mi bude milostiv, bude-li chtíti, ale stále ho budu mít v srdci svém, a dobře víte, že Bůh nekapituluje nikdy, nikdy!«

Církev obdivuje tyto skutky obětavosti, povzbuzuje k nim a odměňuje je; ale věrná jsouc především své pokojné úloze snaží se přinášeti léky hrůzám válečným. Svým vlivem zavádí mír boží, dbývá mezinárodního zákonodárství přiměřenějšího právům národů; nespokojující se vnukati přemoženým odevzdanost, resignaci a lidskost vítězům, otevřeně ujímá se potlačovaných proti potlačovatelům, zavrhuje zásadu o nezakročování a mravouku hotových událostí; když jí nebrání nespravedlivé zákony nebo zlovolné a libovolné sužování, koná jak v míru tak ve válce poslání významně vlastenecké mezi vojny, rozvinující v nich lásku k Bohu a lásku k vlasti.

Jsou to důležité věty. Hleďme je dokázati.

Ve staletích, která předcházela mír boží, byly veliké státy v utváření se, a značky panovnické nebyly dostatečně omezeny; výlučné právo soukromého vlastnictví ještě nemělo svou přísnou a definitivní formu, a mnozí páni osobovali si pod rozličnými důvody vlastnictví půdy nebo ovoce práce, obchodu a průmyslu; hmotná síla, která byla ve skutečné účtě u barbarů, požívala příliš všeobecného kouzla tak, že soudní moc nemohla skončiti všechny rozepře; láska k neodvislosti, nezřízená žádostivost rozšiřovati své území a vášně po rytířských dobrodružstvích vrhaly veliký počet pánů a poddaných do bojů. Odtud se používalo často násilí na škodu práva; odtud neustálé války, jejichž hrozné následky nám dějepis udává.

Církev nemohla rázem upokojiti pokolení, které dostávalo pudy válečné jako dědictví po předcích. Snažila se přece zaříditi mír boží, aby čas od času nastal klid zbraní, jako rolník pře-

rušuje svou práci, aby užíval trochu klidu. Více mluvila náboženskou řečí k těmto lidem, kteří se nebáli než spravedlnosti a trestů božích. Proto asi toto zastavení války, toto přerušování nepřátelství bylo nazýváno mírem božím.

Po úpadku říše Karolingů nastal mezi národy, kteří byli od silné ústřední vlády odtrženi, stav všeobecné anarchie a krutého barbarství: všechny živly státního spoluzítí byly rozpoutány, všude byla surová libovůle, loupež a krádež, válka všech proti všem, moc platila nad právo, vzdorovitě sahal každý k svépomoci, a za krvavých válek, které vedli mezi sebou, musil nižší lid, úplně bez práva a ochrany, vše trpěti. Jaké byly veřejné poměry ještě ke konci 10. století, vidíme z krásné řeči, ve které Urban II. v Clermontě povzbuzoval shromážděné rytíře k účasti na křižácké výpravě: »Jděte a Bůh vás bude provázeti; zbraní, které jste zločinně ve vzájemném vraždění krví třísnil, užijte nyní proti nepřítelům křesťanské víry a křesťanského jména. Očistěte se od krádeže, loupeže, vraždění a pálení skutkem Bohu milým. Kteří jste sirotky utlačovali, vdovy okrádali, své křesťanské bratry vraždili, církevní jmění olupovali a všechny možné neřesti tropili, bojíte nyní svými krví potřísněnými rukami proti cizím národům!« Do tohoto vlnění nezkrotných vášní, do tohoto kvasícího zmatku pořádek zavést nedovedla státní moc. Království nalézalo se v nejhlubším pokoření; jeho nositelé byli osobně buď slabí a neschopní nebo neteční a lhostejní, a lepším z nich nedostávalo se moci, aby účinně nepořádek zastavili. Tím snažněji vyžadovalo právo a utrpení doby odpomoci. V tehdejšímu stavu věci mohlo jenom náboženství a církev žádanou spásu přinést, a přinesla ji, byť i jen částečně, mírem božím. Na počátku nemohla ovšem zástupkyně veřejného pořádku zasahovati přímo a zákony; na před bylo se jí uspokojiti nepřímou napomínáním a domlouváním přiměti mocné a veliké ke slibu, že budou navždy nebo na určitý čas mezi sebou a ve svém blízkém okolí mír udržovati a rozepře zbraní nerozhodovati. Tato místní mírová spojení jsou předchůdci míru božího. Již kolem r. 990 vydal W.do, biskup z Le Puy, list, sepsaný arcibiskupy Dagbertem z Bourges a Theobaldem z Vienne, svým diecésánům a prohlásil v něm, že pro zločiny, denně se množící, shromáždili se mnozí arcibiskupové, biskupové, knížata a šlechtici a dohodli se, že se nesmí od té hodiny v jejich biskupstvích a územích loupež, vražda ani jiný násilný skutek státi, a každý, kdo se tomu protiví, má býti z církve vyloučen, proklet a od prahu církve sv. vypovězen, dokud zadoast neučiní. Tak se shromáždili také r. 994 všichni biskupové Aquitanie, vzrušení morem, v Limoges, dali tam přinést ostatky patrona zemského a jiných svatých a spojili přítomné velmože k vzájemnému spolku mírovému. O sedm let později učinili na shromáždění biskupů a opatů v Poitiers světští velmoži přesná dohodnutí, jak budoucně každý z nich jest povinen, nahodilé spory nikoli zbraní rozhodovati, nýbrž před náležitého soudce přinášeti. Král francouzský Robert, slabý syn Huga Capeta, ko-

nal za svého panování časté schůzky s mocnými vasaly k udržení míru a hleděl pomocí biskupů mírovými spolky zlepšiti rozervané poměry ve svém království. Zvláštní zájem vzbuzuje mírový spolek mezi Amienskými a Corveyskými r. 1021. Hlad po veškeré Francii rozšířený postihl zvláště těžce krajiny kolem Amiens, a v klášteře v Corvey byl hlavní chrám požárem zničen. Ve vzájemném neštěstí shledávali mnozí zasloužený trest, který na ně Bůh seslal, pro neustálé vzájemné spory; aby hněv boží usmířili, berou útočiště k ostatkům svatých a přísahají před nimi neporušitelný mír, který má celý týden platiti a každoročně v Amiens obnoven býti.

Nedlouho po této šťastné události (r. 1023) usnesli se burgundští biskupové, kteří proti všeobecnému nepořádku bezmocni byli, jak sebe tak veškerý lid přísahou zavázati, že budoucně budou dbáti pokoje práva. Biskupové severní Gallie přistoupili jednomyslně k tomuto usnesení a snažili se tento spolek všude rozšiřovati, poněvadž se jenom takto působiti může proti množícím se nesvárům a nepořádkům. Také biskup Jordan z Limoges vydal všeobecný příkaz mírový, ale nenalezl mnoho ohlasu u svárlivé a násilné šlechty. Na synodě roku 1031 v Limoges konané, živě žaloval proti světským pánům ve svém biskupství, že církve stále znepokojují, do území její vpády činí, kleriky a chudé jí svěšené obtěžují, vůbec o příkazu mírovém nic věděti nechtějí. Po dlouhém vyjednávání opět se synoda ujala díla mírového, vyslovila proti vzpurným šlechticům excommunicaci a usnesla se na radu opata Odobrika, že má býti celé území města interdiktum trestáno, jestliže šlechta ve své tvrdošijnosti setrvá. Tři léta později nastala pro neustálé deště, skoro ve všech zemích, jmenovitě ve Francii, bída a hlad, jak hroznější sotva dějiny vypravují. Lidé jídali kořínky, později i mrtvolu vyhrabávali a maso z nich jedli. Tisíce lidí umřelo; mrtví házeni byli do velikých příkopů nebo šelmám na pospas dáni. Tři léta trvala tato hrozná nouze; teprve 1034 přestalo pršet. Živí viděli v přestálé nouzi hněv boží pro jejich hříchy. Tu pojali biskupové, opati a mnozí vynikající laikové myšlenku všeobecného míru, aby pro pokračování v nepokojích Bůh je ještě více netrestal. Všude se konaly synody, mírové snahy šířily se rychle v provincii Arles, Lyon, Burgund a až k nejzazším koncům Francie. Na těchto schůzích církevních a světských velmožů nařídil se všeobecný klid zbraní; nikdo nemá konati krevní pomstu ani jiné násilí, nikdo zbraně nositi, každý má svobodně a jistě kráčet, loupežníci a zlodějové mají se trestati na majetku nebo tělesně. Kdo před pronásledovatelem do kostela prchne, má býti nedotknutelný, jestliže sám slíbený mír neporuší; nikdo se nemá odvážiti vložiti ruku na kněze, řeholníky a na ty, kteří s nimi cestují. Konečně se má v pátek a v sobotu přísný půst zachovávat a po pěti letech tento mírový slib obnoviti. S neuvěřitelnou radostí byla tato usnesení přijata; biskupové pozdvihli berly, lid ruce k nebi a jednomyslně všichni volali: „Mír, mír, mír“ k posílení věčné smlouvy, kterou s Bohem učinili.

Ale všechny tyto mírové spolky byly více méně dílem okamžiku, výsledkem nejzazší bídy; když bída přestala, nepomýšlel nikdo na daný slib. Lid bojovný a ve válce zdivočelý, který z lásky ke svárům a válce neustále zbraně nosil, nechtěl je najednou z lásky k míru odložit. Mírové spolky, s takým nadšením přijaté, neměly trvání a brzy upadly v zapomnutí. To dokazuje již, jak rychle za sebou následovaly; ale nescházejí také pozitivní důkazy jejich bezvýslednosti. Biskup Gerbard z Camray byl častěji od kolegů k účasti vyzván, ale zdráhal se houževnatě přistoupiti. Jeho zdravý úsudek viděl, jak je celý postup nepraktický a fantastický. Církev se přivádí do většího zmatku, když se míchá do věcí, které vlastně králů se týkají. Ostatně skrývají pojatá usnesení veliké nebezpečí pro všechny; kdo na mír přísahu a potom není s to, by tomu dostal, ruší přísahu a padá v excommunicaci. Ale nenašel souhlasu; ostatní biskupové mu předhazovali, že je nepřitelem míru, a tak dlouho naň působili, až konečně povolil. Výsledek však ukázal, jak oddůvodněny byly jeho obavy, neboť jen málo bylo těch, kteří přísahy neporušili. Slavnostně slíbený mír nebyl dodržován a tak se arcibiskup Aymo z Bourges dohodl se suffragány r. 1038, že své podřízené od 15. roku přísežně zavážou, že každé porušení míru zbraní potlačí. I kněží táhli s kostelními prapory v čele lidu proti četným rušitelům míru. Ovšem dobyli obhájci veřejného pořádku mnohých vítězství, ale nebyli dosti silní, aby uhájili pole proti rytířům dobře vyzbrojeným a vycvičeným; v jediné nešťastné bitvě bylo celé mužstvo arcibiskupovo zničeno, mezi ním více než 700 kleriků. Tak se stále více ukazovala nemožnost prakticky provésti po celý týden slíbený mír a tak povstala myšlenka obmeziti klid zbraní na několik dní v témdni, a tak byl »pax Dei« přeměněn ve vlastní »treuga Dei«. Opět zasáhli tu biskupové aquitanští a nařídili kolem roku 1040, že má od středy večer do pondělka do rána všechno násilí přestat; kdo proti tomu jednati bude a tento veřejný dekret poruší, má život penězi vykoupiti nebo bude excommunicací a vyhnanstvím trestán. Biskupové nazvali toto nařízení treuga Dei, mírem božím. I volba dní měla vyšší význam; pro neděli jest nařízen klid zbraní pro památku na vzkříšení Páně, pro čtvrtek na památku ustanovení Eucharistie a pro oba ostatní dni ob dominicae passionis reverentiam. Roku 1041 poslali biskupové francouzští biskupům italským list, který je nejstarší, zachovaný dokument o vlastním míru božím, treuga Dei. Z celého popisu vychází na jevo, jak vážně biskupové věc pojímali a jak velikou váhu na toto nové nařízení kladli. Vůdcové lidu spatřovali v něm jediný prostředek alespoň trochu zlepšiti poměry a opět zavésti jistotu osoby a majetku. Mír boží jim připadal jako příkázání bezprostředně Bohem dané, přesvědčení to, které všeobecně platilo a často vysloveno bylo. Hnutí v jižní Francii povstale šířilo se rychle po celé zemi. Roku 1041 konána byla veliká synoda v Burgundsku, která nařídila, že mír boží má platiti nejen po čtyři dni v témdni, nýbrž i od adventu do první neděle po zjevení

Páně a od neděle devítník do bílé neděle, a biskupové jsou povinni vzájemně radou a skutkem si pomáhati o zachování treuga Dei. Dlouho již kázal opat Richard z Verdua mír, ale obyvatelé se nepoddávali, až r. 1042 mor spojený s neúrodou a bídou lid tak postrašil, že v zástupech k nábožnému opatu spěchal, který lid podivuhodnou bylinou léčil a na treuga Dei přísahati naváděl. V témž roce zavedl také mír boží Vilém v Normandii a rozšířil jej od prosebných dnů až ke sv. Trojici. Horlivě byly snahy mírové podporovány dvěma koncily v Tulujas v hrabství Roussillon. První koncil obmezil mír boží od 9. hodin v sobotu do 1. hodiny v pondělí; druhý koncil nařídil mír boží dle Viléma z Normandie a připojil k nim tři mariánské svátky, narození a stětí sv. Jana Křt., nalezení a povýšení sv. kříže, Všech Svatých, čtvero suchých dnů a několik jmenovitě uvedených svátků svatých s jejich svatvečery. Koncil v Narbonne 1050 nařídil klid zbraní od září až k narození sv. Jana Křt. a o čtyři léta později vrátila se synoda v Narbonne k ustanovením druhého koncilu v Tulujas.

Z toho je viděti, že ještě úplně scházela jednota v době a trvání míru božího; vše spočívalo na místních ustanoveních, která se řídila poměry jednotlivých diecesí nebo provincií a s lidem umluvena byla. Přejchod k jednotě přinesl koncil v Clermontě r. 1095. Tam bylo ustanoveno mír boží zachovávatí od adventu do první neděle po Zjevení Páně a od devítníku k sv. Trojici, od západu slunce ve středu do východu slunce v pondělí. Tento kanon se stal všeobecnou normou. Papež Urban II. tento mír ještě v Clermontě potvrdil. Mnohé jiné synody a koncily zabývaly se mírem božím, ale nalézala se také snaha všeobecný, nepřetržitě trvající mír zavéstí. Státní moc a autorita královská přichází vždy více v popředí a počíná svými orgány pečovatí o občanský právní řád. Již Ivo z Chartres dovolával se pomoci Ludvíka VI. na prospěch biskupa amienského a ukázal mu, že královské důstojnosti přísluší udržovatí mír pro říši zavedený a schválený. Kolem středu XIII. století sesílila královská moc již tak, že mohl Ludvík IX. všeobecný mír zavéstí.

Mír boží povstal na francouzské půdě a prodělal zde všechny fáze vývoje, tak že se nazýval *Galicana pax*. Ale toto blahodárné zařízení šířilo se záhy do sousedních zemí. Do Německa zavedl mír boží biskup Jindřich z Luttychu (1081). Jeho příkladu následoval arcibiskup kolínský Sigwin. Luttyšský mandát byl potvrzen králem Jindřichem IV. a knížaty říšskými. Současně setkáváme se vedle *treuga Dei* také s mírovými spolky, které světszí pánové pro menší okrsky na rok nebo delší čas příssežným slibem mezi sebou zřizovali, jako r. 1093. Císařům nezbývalo při jejich odvislosti od světských a duchovních knížat nic jiného než se postaviti v čelo takých spolků a s nimi pro veřejný mír pracovatí. Tak se Jindřich IV. na synodě v Mohuči (1103) zavázal býti nad mírem. Vývoj se skončil tím, že pozdější císařové, neodvisle od podobných spolků, spoléhajíce na vlastní moc, všeobecný zemský

mír prohlášovali a zachovávání jeho státními a církevními prostředky zajišťovali.

O Itálii není mnoho zpráv, ale není pochybnosti, že mír boží tam záhy také zařízen byl. Na koncilu v Melfi (1089) bylo ustanoveno, že se má mír boží také jako dosud zachovávat. Událost ze života Řehoře VII. dokazuje, že u Normannů mír boží byl záhy zaveden. Když Řehoř totiž mínil, že jest Jindřichem IV. ohrožen a u Roberta Guiscard († 1085) o pomoc prosil, odmítl to s podotknutím, že Normanné nemohou v postě válku vésti, což byla vyložená jen výmluva. Na synodě v Troji v Apulii (1093) nařizuje Urban II. biskupům, aby rušitele míru exkomunikací trestali, když třikrát napomenuti, nechtějí škodu napravit. V témž městě zavázal Paschalis II. (1115) knížata apoštolská přísězně ku zachovávání míru božího na tři roky. Řehoř IX. pak kanony o míru božím přijal do sbírky dekretalií.

O míru božím ve Španělsku máme první zprávu z Barcelony z r. 1066 a z Gerony r. 1068. Na počátku 13. století byl od králů přeměněn v nepřetržitý zemský mír.

Do Anglie přišel mír boží z Normandie buď již za Eduarda vyznavače (1042—1066) nebo za jeho nástupce Viléma dobyvatele († 1087). Záležitosti porušení míru náležely pod pravomoc biskupů; kdo se nepodrobil, byl udán králi a k dvojité náhradě škody odsouzen.

(Dokončení příště.)

LISTY VĚDECKÉ.

Pius X. jako reformátor církevního zákonodárství.

Dvanáctý sešit »Acta apostolicae Sedis« 1914 oznámil na první stránce v jednoduchém černém rámci krátkou zprávu: »Sanctissimus Dominus noster Pius P. P. X. in Pace Christi obiit die 20. Augusti hora 1, 15 a. m. R. I. P.«

Bezprostředně za tímto oznámením zařazeny jsou v obvyklé formě a pořádku výnosy a akta svaté Stolice, vydané od edice posledního sešitu.

Tím jest právě charakterisována vláda církve. Papež zemřel, Petr neumírá. — — —

A přece církevní vláda není naprosto něčím neosobním. Silně monarchistický základ církevní ústavy nese s sebou, že právě osobní hodnota nositele tiary na trůnu papežském více se uplatňuje, než ona světského vladaře. Epochy církevních dějin jsou v první řadě charakterisovány charakterem svých papežů.

Proto také chvěje se vždycky úzkostlivě veškeré křesťanství, kdykoliv ozve se: »Papež umírá!« Proto také naslouchá celý svět, kdykoliv rozezvučí se smuteční zvon na dómě Petrově.

Tentokrátě hřmění děl téměř přehlušilo smuteční zprávu z Vatikánu. A pokud základy evropských států budou se otřásati pod smrtonosnými údery této nejlítější ze všech světových válek, vypoví i péro, jež chtělo by napsati nekrolog Pia X.

Ale každé katolické srdce cítí, co v Piu X. ztratila církev a celý svět. Ani mužové církve vzdálení a i jí nepřátelští neodepřeli uznání silné a úctyhodné osobnosti tohoto papeže.

Oceniti celý význam jedenáctiletého pontifikátu Pia X. a konečným dějinným úsudkem zařaditi ho do slavné řady předchůdců musí býti ponecháno době pozdější. Mnohé okolnosti a skutečnosti nelze dnes ještě objektivně historicky rozsouditi, mnohé vývojové fáse ve vnitřním životě církve a v zevnějším jejich účinku, jež vznikly z impulsu silné osobnosti Pia X., ještě

přiliš málo dozrály; tak mnohé významné dílo, které starý papež s jarou mužnou myslí započal, není ještě ukončeno.

Leč v jednom směru lze již dnes činnost Pia X. komentovati a oceniti, a to onu část jeho vrchnopastýřského působení, která tomuto pontifikátu zajistí pro všechny časy zcela zvláštní význam a nejvyšší zájem: totiž v dějinách církve téměř bezpříkladnou reformní činnost Pia X. v oboru církevního zákonodárství.*)

I.

Když bývalý kardinál patriarcha benátský Giuseppe Sarto po prvé jako papež Pius X. pozdravil biskupy celého světa svým okružním listem ze dne 4. října 1903 a současně jako program své vlády stanovil slova apoštolova: »Omnia instaurare in Christo«, tanula mu již na myslí pronikavá obnova vnitřního církevního života. Rozhodně uzrála však v něm tato myšlenka ještě v prvních měsících jeho pontifikátu ke smělému a důsledkuplnému rozhodnutí: podrobiti veškeré zákonodárství církve revisi a pořídit jednotný zákoník — **kodifikovati církevní právo**. Již dne 19. března 1904 oznámil papež veliký svůj úmysl celému světu v motuproprio »Arduum sane«.

V přesně historickém přehledu, který předchází dispositivní části výnosu poukazuje papež na — od dob magistra Gratiana — neutuchající snahy jednotně kodifikovati církevní právo. Výsledkem byl nejprve corpus juris canonici, jimž středověké právo církve, byť i ne v moderním smyslu, přece jen jednotně bylo kodifikováno. Od XV. století tato kodifikační činnost uvázla. Obsáhlé a hluboko pronikající zákonodárství tridentské stálo mimo a vedle starého corpus juris canonici, bezprostředně pod papežskou kontrolou a interpretací. Jednotliví papežové pozdější, zejména učený Benedikt XIV., učinili pokus k novým kodifikacím. Na vatikánském koncilu bylo předneseno v tomto směru více postulátů, leč předčasné přerušení koncilu zmařilo jejich projednání. Velicí papežové Pius IX. a Lev XIII. omezili se na jednotné sestavení jednotlivých materiálů církevního zákonodárství. Tak Pius IX. stanovil základy církevního práva řádového a roku 1869 kodifikoval v constituci »Apostolicae Sedis« nejdůležitější část trestního práva církevního. Lev X. v constituci »Officiorum ac munerum« dal exaktní juridické formy a časovou úpravu zákonodárství ohledně zákazu škodlivých knih a moderním poměrům přiměřenou ústavu kongregacím s jednoduchými jen sliby.

Energie sedmdesátiletého Pia X. to byla, která odvážila se církevními učenými žádané a správními orgány církve toužené jednotné kodifikace celého církevního práva. Na jeho výzvu sešla se ještě r. 1904 komise učenců a mužů

---

*) Následující úvaze jest z největší míry podkladem přednáška prof. kan. práva dra. Grosama proslovená 10. listopadu 1913 v rakouské společnosti Lvově.

církevní správy. Dušň kodifikační práce byli tehdejší monsignoři, nynější kardinálové De Lai a Gosparri. Zejména v rukou tohoto spočívaly otěže veškeré práce.

Praktický smysl papeže zobrazil se v okružním listu vydaném šest dnů po zmíněném motu proprio, jímž vyzval všechny biskupy celého světa, aby spolupůsobili na velikém tomto díle. Episkopát každého katolického národa měl míti právo vyslati svého zástupce do kodifikační komise v Římě, anebo pověřiti svými přáteli muže své důvěry z počtu konsultorů této komise. Vynikající učenci celého světa byli jmenováni dopisujícími členy komise. Tím byl umožněn rychlý postup práce, o jejíž velikosti mají ponětčí jen lidé v ní zasvěcení.

O průběhu prací bylo ovšem nařizeno nejpřísnější mlčení; secretum pontificium bylo uloženo všem účastníkům. Leč tolik proniklo do veřejnosti a jest zjištěno, že větší část nového kodexu prošla již rukama biskupů, aby návrh — ještě před uveřejněním — přezkoušeli a dali o něm své dobré zdání.

Z věrohodné strany se sdělovalo, že bylo zamýšleno publikovati kodex 19. června 1915. Neúprosná smrt však na čas dílo zastavila.

Bude »Codex Pianus« dokončen? Bude jeho publikace odložena? Bude přepracován? Není mu usouzen osud potkavší Liber VII. decretalium, který roku 1598 za Klementa VIII. po třicetileté práci v poslední již redakci byl vytištěn a nebylo mu přiznáno oficiální platnosti? To jsou zatím otázky, k nimž odpoví nám budoucnost.

Dle lidské dohady, myšlenka kodifikace tak dozrála, práce tak se podařila, že celé dílo dříve nebo později může se objeviti. Bude pak hlásati po všechny doby slávu svého duševního původce.

II.

Pius X. sobě vlastní impulsivní energií předešel již vydání nového zákoníka. Veliký počet více či méně pronikavých církevních zákonů a výnosů vešlo postupně v církevní život; pod jménem Pia X. vešly v platnost reformy církevního zákonodárství v takovém počtu a rozsahu, že i kdyby nový kodex nebyl vydán nebo kdyby nesl jméno jiného papeže, vědecká formule »Jus Pianum« bude míti po všechny časy oprávnění a platnost. Jest známkou čínorodé síly a prozíravosti velikého papeže, že své reformy nepromulgoval rázem jako hotový, nový zákoník, nýbrž kus po kusu uváděl v platnost. Tím bylo jednak umožněno a zajištěno vžití se novot, jednak poskytnuta příležitost zhodnotiti zkušenosti ohledně užívání a účinků nových zákonů pro konečnou jejich platnost.

V malém přehledu načrtne krátkou charakteristiku Piem X. vydaných církevních zákonů. Z důvodů praktických nevolíme ani chronologický ani právně-vědecký pořad, nýbrž dle čtyř velikých skupin církevního života, na něž se vztahují.

III.

K první skupině — reformy v oboru hierarchické organizace — náleží sedm významných reformních zákonů, pokud se týče komplexů reformátorských výnosů:

1. reforma římské kurie,
2. založení úředního listu svaté Stolice,
3. kodifikace zákonů o volbě papeže,
4. zajištění volného obsazení biskupství,
5. zákon o zpravodajství biskupů svaté Stolice,
6. uspořádání právních poměrů v tak zv. suburbikárních biskupstvích,
7. znovuzřízení římské diecese.

O každém tomto zákonu několik slov k jejich charakteristice.

Vláda říše, jakou jest katolická církev se 260 miliony vyznavačů, kteří žijí pod 230 patriarchy a arcibiskupy, 800 diecésními biskupy v zemích s uspořádanou hierarchií a 245 apoštolskými legáty, vikáři a prefekty v zemích missijních, vyžaduje přirozeně obsáhlejší úřednický aparát v samotném Římě jako metropoli katolického křesťanstva.

Celé osob a úřadů, které podporují papeže ve vládě nad celou církví, nazývá se ode dávna římská kurie. Právě v XIX. století, kdy světské panství papežské vzalo za své, vzrostlo papežství — zejména za obou posledních nositelů tiary Pia IX. a Lva XIII. — k duševní výši a moci, která vynucuje respekt i nejzavilejších nepřátel církve. Nejen že osobnost posledních papežů stála imponantní a intaktní před celým světem, také římská kurie fungovala bez úhony a mocně. Ovšem že římská kurie nutně vyžadovala ode dávna již reformy. Za 300 let od Sixta V., který římské kurii dal onen útvar, který v hlavní podstatě až dosud podržela, prodělaly mnohou kompetenční a úřední změnu četné úřady a místa kurie, ano i nejvyšší ministeria církevní centrální správy, římské kongregace. Hranice činnosti jednotlivých úřadů během století byly mnohokrát posunuty, částečně pozměněny a směšeny. Týž předmět mohl býti projednán různými úřady a také různě vyřízen, dle toho, který úřad s kterého hlediska ho posuzoval. Nebylo také jasné úpravy instančního postupu a pevného jednacího řádu v jednotlivých úřadech. Administrativní a sporné soudnictví bylo spojeno, úřadování následkem toho vleklé. Taxovnictví a obsazování úřadů nemělo potřebné, určité úpravy.

Kdo má ponětí o obtížích správní reformy ve velikém sociálním organismu, pochopí obrovskou úlohu, kterou stanovil si nový papež, když hned na počátku svého pontifikátu odvážně se rozhodl počítí reformu církevního práva reformací *in capite*: s římskou kurií.

Bývalý biskup mantuánský a arcibiskup-patriarcha benátský poznal ve své praxi nedostatky kuriální. Sám nebyl nikdy v kurii, neměl osobních styků a vztahů k směrodatným osobám a místům

kurie, měl tedy osobně volnou ruku, — a odvahy a důvěry v Boha papežovi od prvopočátku nechybělo. Započal dílo a v překvapující krátké době je provedl. Již při slavnosti apoštolských knížat Petra a Pavla, 29. června 1908, vydána byla veliká Constitutio »Sapienti Consilio« a v témže ještě roce, 3. listopadu, vstoupila tato reforma v plnou platnost.

Nový úřední aparát funguje bezvadně a kdyby Pius X. nebyl žádné jiné reformy utvořil, bylo by již tímto jeho jméno v dějinách církevního práva zaznamenáno na věčné časy. —

Prvním na to následujícím činem bylo založení oficiálního orgánu svaté Stolice, který jest úředním říšským listem katolické církve, — Acta Apostolicae Sedis, — založený apoštolskou konstitucí »Promulgandi« ze dne 3. října 1908.

Téměř současně s reformou kurie byly publikovány zákony o volbě papeže, které Pius po své volbě v plné tichosti připravil.

Podnět k nim daly snad události při jeho vlastní volbě. Maně vzpomínám tu jen veta rakouského proti volbě Rampollové a trapné skutečnosti, že církvi nepřátelské italské listy mohly již krátký čas po papežské volbě uveřejňovat s naprostou určitostí nejintimnější detaily volebního aktu. Nový papež učinil pořádek rychle a energicky. Již několik měsíců po zvolení Pia X. — dne 20. ledna 1904 — obdrželi kardinálové zatím pod přísobým mlčením apoštolskou instituci »Commissum nobis«. Touto bulou učinil nový papež konec zneužívání tak zv. práva veta a práva exklusivního. Celou úpravu volebního práva papežského ukončil papež obsáhlou »Vacante Sede Apostolica« vydanou o vánocích r. 1904.

Jako při obsazování stolce papežského vindikoval Pius X. s celým důrazem také svobodné právo církve obsazovati biskupství. Papež Pius X. ukázal Francii, že nepovolí, by i biskupové museli zlatou svou berlu zaměnit za žebráckou hůl. Ale i tam, kde právo církve není přímo dotčeno, mohou nastati různé nepřístojnosti. Jim chce se papež vystřici svým dekretem »Recta« ze dne 30. března 1910, který původně platil jen pro Spojené státy severoamerické, ale později byla působnost jeho rozšířena na všechny církevní provincie s podobnými poměry (»Dubitantibus« ze dne 28. dubna 1911).

Co tkne se diecesní ústavy a správy, reformy Pia X. netýkají se všeobecných novot, jenom t. zv. suburbikánní biskupství, jichž majiteli jsou kardinálové římské kurie, obdržely novou správu dosazením pomocných biskupů. I v Římě samém, biskupství to papežově, jest tomu tak.

Pius X. uložil všem biskupům na celé zeměkouli obsáhlým zákonem »A remotissima« (ze dne 31. prosince 1904), aby v určitých — pětiletých — periodách podávali obšírné zprávy o své biskupské činnosti a správě. Toto zpravodajství a s ním sloučené t. zv. »visitatio liminum«, návštěva hrobu apoštolů a osobní představení se biskupů papežovi jsou vesměs již staré zákony církve. Avšak 150 otázek, na něž musí dle nového zákona biskupové

odpověditi, jsou pravým zpovědním zrcadlem biskupského úřadování a nepřímo evidencí celého diecesního práva, dokazující zároveň, že papežovi leží na srdci naprosto moderní orientování biskupské pastorace. —

IV.

Přecházíme ke druhé skupině reformních zákonů papežových, zabývajících se kněžským stavem církve, jeho vzděláním a jeho činností. Význam těchto reformních zákonů pro církev jest na bíle dni. Zákony tyto jsou — abych tak řekl — psány (více než všechny ostatní) krví ze srdce papežova.

Ve své — shora již zmíněné encyklice ze dne 4. října 1903 — napomíná biskupy: »První naší péčí má býti, abychom Kristův obraz utvořili v těch, kteří svým povoláním jsou ustanoveni utvořiti obraz Kristův v jiných.«

A u příležitosti svého padesátiletého kněžského jubilea ve svém »Napomenutí katolickému kleru«, které jako pravé kněžské zrcadlo má nepomíjitelnou cenu, píše papež — dne 4. srpna 1908 — »nejvíce leží mi na srdci nejdůležitější péče papežská, aby nositelé svatého posvěcení takovými byli, jakými pro svůj úřad býti mají«; neboť, pokračuje, »jen na této cestě, to jest naše nejvnitřnější přesvědčení, lze se nadíti, že církev dožije se lepší a šťastnější budoucnosti.«

Dle vůle církve, která s konečnou zákonnou platností vyslovena byla v seminárním zákonu tridentina, má budoucí kněz, chráněn jsa od nebezpečí světského života a oddělen od vrstevníků stejného věku, zpravidla již od mládí býti vychováván takřka před očima církve, v předstíni svatosti, v duchovním domě, semináři. Na tomto stanovisku stála církev neochvějně přes to, že na levém křídle stále blásitěji se ozývalo »více světských radostí«! Ven s mladým dorostem kněžským, na veřejnost, do veřejného života, do víru universitního města! Jen tak budeme míti světa znalé kněze, kteří smíří moderní svět s církví! —

Církev trvá však na své zásadě: Nejprve nalézti má mladý muž sama sebe, sama sebe spraviti, sama sebe vychovati v samotě před Bohem, v studiu, modlitbě a odříkání se světských požitků, a teprve potom může vychovati lid k Bohu a pro Boha.

Od tridentina žádný z papežů nedbal tak přísně seminářské myšlenky, nezdůrazňoval ji tak mocně v celé její konsekvenci a neuplatňoval s takovou prohloubeností jako Pius X.

Četné jsou jeho seminární dekrety. Zdůrazňují svatou povinnost a zodpovědnost biskupů, bděti, aby představenými a učiteli seminářů byli lidé, jichž neporušenost v příčině mravů, smýšlení a církevního učení jest nade vše pochybnost. Všichni učitelé a představení seminářů mají odpřisáhnouti modernistické bludy a jsou povinni text svých přednášek a thesů každoročně předkládati svému biskupovi.

Tyto dekrety nařizují nejbedlivější výběr kandidátů kněžství a bezohledné vymýcení všech nevhodných živlů. Nemají býti

příjmání také ti, kteří stěhují se ze semináře do semináře a ponějvíce nikde nejsou k ničemu.

Vyžadují solidní, spořádané theologické studium, zejména prohloubení scholastické filosofie a biblického studia.

(Příště dále.)

Pokračovací škola a služby boží.

Před lety vyučovalo se na pokračovacích živnostenských školách večer. Učedníci po denní práci shromažďovali se ve škole, kde měli několik hodin. Bylo to po celodenním zaměstnání dosti unavující, a pro chlapce ze vzdálených obcí také obtížné. Také posud jsou v paměti stesky obecnstva na junáky, rozcházející se večer ze školy.

Nyní učebné hodiny přeloženy na nedělní dopoledne a do větších obce nebo města nuceni jsou i z okolí učedníci a učednice se scházeti.

Ale v neděli dopoledne jsou také farní služby boží a jedenkaždý má spolu vyplniti druhé církevní přikázání: »V neděli a ve svátek celou mši sv. nábožně slyšeti.« Je-li kdo ve škole, nemůže býti v tutéž dobu i v kostele, neplní závazné přikázání.

Přejeme si, aby se dospívající mládeži dostalo co nejvíce vědomostí, aby byla vzdělávána v praktických potřebách, aby prohloubeno a zopakováno bylo učení ze školy obecné. Vždyť i tehdy, když církev doblížela na školu, byly opakující hodiny v neděli odpoledne před požehnáním, aby se co nejdéle mládež ke škole přidržovala a bez úhony přešla onu dobu, kterou už Komenský nazval lety k prostopášnosti nakloněnými. Tedy posud církev přeje vzdělání, utvrzení v učení, doplnění školy obecné. Ale nelze také zapomínati, že mládež jest povinna chrám navštívit i veřejným službám božím obcovati. Ve větších městech, kde jest několik kněží, kde jsou služby boží i v ranních hodinách, tu mohou učňové a jejich učitelé snadno chrám navštívit a po mši sv. do školy se odebrati k učení. Nebo učení skončí dříve, než jest tak zvaná velká, kázání se mší sv. v době pozdější, tak že učedníci mohou po školním cvičení jíti do kostela na služby boží.

Ale pokračovací školy jsou zaváděny na venkově, ve vesnicích, kde jest jeden duchovní a jedna mše sv. Ovšem kdyby viděl prospěch, binoval by, ale někdy a to nejčastěji by rozdělil beztoho sporé účastníky, že by bylo málo věřících jak na ranních tak na pozdějších službách božích.

Počítejme s osadou, kde při jednom duchovním a s jedinou mší sv. v neděli se zavádí pokračovací škola. Dříve při tom měl slovo i farář, ano býval kněz žádán, aby aspoň jedinou hodinu v týdnu učně ty vyučoval, aby se i náboženské vědomosti šířily a opakovaly. Snad je někde tak posud, ale jinde a to u většině

kněz volán není k zařizování pokračovací školy, nevyučuje a také ani není v potaz brán při zdělávání rozvrhu hodin. Na té škole vyučování nepočíná a nekončí modlitbou, odtud nejde mládež k sv. zpovědi hromadně, tady setřen úplně náboženský ráz.

Při zřizování školy vyšší úřady duchovní správu neuvědomují, s ní se neradí. Kdesi přece prostřednictvím c. k. hejtmanství se ptaly, kdy jsou v obci služby boží, když bylo odpověděno, schválen rozvrh hodin, které právě v dobu mše sv. v neděli připadaly. Nepovědomo tedy, proč se ptaly, když potom se proti jednalo.

Ředitel školy s učitelstvem sestaví rozvrh, jak se sboru zlíbí, a vyučuje se od 8 do 12 a déle, zatím co v kostele se káže a mše sv. se slouží.

Vyučuje se ve škole obecné nebo měšťanské a ta obyčejně stojí nedaleko kostela. Kde komu musí napadnouti: Což tihle čtrnáct- až sedmnáctiletí jinoši nepotřebují choditi do kostela? Pro ně není slovo boží, mše sv.? Jak často na to starší lidé hubují, na to poukazují. Nic naplat, učedník nesmí do kostela, musí do školy, jinak by dostal jeho zaměstnavatel pokutu.

A co učňové? Rozestaví se u školy a pohrdavě hledí na ty, kteří jdou vedle do kostela. Jako by říkali: Hleďte, my nemusíme, nás nikdo nedonutí. Jsme to páni, co?

Jsou příklady, že učňové pro ty výsměšné pohledy, pro uštěpačné poznámky do konfliktu se dostali s obecnstvem, že bylo na ně hubováno. Ano, kterýsi ředitel aspoň vyžadoval, aby se žáci schovali, aby lidí nedráždili.

Když si jinoši dovolí na dospělé, tím více na mládež. Kolem jdou kamarádi, do nedávna seděli v jedné lavici ve škole, teď se dělí, jedni nesmějí, druhí jsou nuceni jíti do kostela. A tu se přihází, že učňové volají na školáky, že se jim posmívají pro tu návštěvu kostela, že je svádějí, aby nechodili. Některý žák si myslí: Však za rok, až jenom dorostu, také nepůjdu, také se vyhnu.

Jde průvod kolem kostela o Dušičkách, o Hromnicích, o Květné neděli, učňové se nahrnou k oknům na chodbě a kdekoliv, křičí, třískají dveřmi, pískají, což se prazvláštne vyjímá vedle zbožného zpěvu a modliteb. Kdesi nebylo možno pro ten hluk naproti vykonati obvyklou pobožnost před kostelem. Musila se konati uvnitř chrámu.

Co má katecheta říci potom žákům ve škole, když se dotazuje, kdo vynechal v neděli služby boží, a ti nadhazují, že z pokračovací školy nebyl nikdo v kostele? A ční tak schválně, aby se — ovšem nejapně — omluvili, aby poukázali, že ti a oni rovněž nebyli.

Ale uvažujme dále. Kdo jest obyčejně ředitelem pokračovací školy a kdo na ní vyučuje? Školu tu řídí řídící z obecné školy a také učitelé na ní vyučují. Nemohou tedy všichni jíti do kostela i se školníkem, jenž topí a posluhuje. Učitelé mají povinnost vésti dozor nad školní mládeží, ta se má ve svých třídách v neděli shromažďovati, aby odtud byla vedena společně do kostela. Ale

tak se nemůže státi, ve třídách jsou učňové, a kdyby se snad školní mládež vedla do jiné třídy, nelze se vyvarovati stykům, z nichž jsou neblahé následky.

Učitelé jinak zaměstnaní nemohou vésti dozor v kostele, jak zákon nařizuje, nevedou ji o průvodech, nejdou s ní do chrámu. Ta jest ponechána sama sobě bez dozoru a provádí co chce. Zůstává vzadu, uchyluje se na věž, pobíhá kolem kostela, vyrušuje a poboršení vzbuzuje.

Než někdo by řekl, že nejsou všichni učitelé v pokračovací škole zaměstnaní, že by mohli dozíratí oni, kteří neučí. Kdo je může k tomu donutiti, aby dozor vedli celý rok a druzí nikdy? Pěkně by se poděkovali. Odbydou si svoji neděli nebo napomenou svoje děti, ostatních si nevšimnou. A vždyť ani děti z jiných tříd na větších školách neznají a na ně takového vlivu nemají jako učitel třídní. Nedohlíží potom nikdo a dle toho pak chování se mládeže v kostele vypadá.

Z toho všeho viděti, že se na pokračovací škole mezi službami božími vyučovati nemá, a jest s podivením, že se tak děje při platnosti církevního přikázání stran obcování mši sv. v neděli a zasvěcený svátek, při takové potřebě duchovního vzdělávání dorůstající mládeže, do jejíž zpustlosti tolik jest stesků. Kdo si to jednou zodpoví před Bohem, že se přímo brání, aby junáci ti do kostela chodili?

Závadou jest spolu učitelům, kteří nemohou konati dvojnásobnou povinnost a to přední jako učitelům obecných škol při dozoru nad školní mládeží.

Tomu všemu by se dalo předejítí, když by pro venkov bylo nařizeno, aby vyučování počalo po službách božích, na př. v 10 hodin a trvalo do poledne nebo do jedné hodiny. Studenti jsou v téže věku, mají těžší předměty a učí se také přes poledne. A učňové mnohdy také se hned po vyučování nerozcházejí, baví se mezi sebou nebo s dívkami, které jako učednice rovněž jsou povinny choditi do pokračovací školy, tyto kus cesty, případně do sousedních osad doprovázejí.

Poněvadž tedy žádostí a stížností farních úřadů není dbáno, jak zkušenost nasvědčuje, jest na vyšších zástupcích duchovních, aby se v tom ohledu napravení stalo a na pokračovacích školách po veřejných službách božích se vyučovalo. A. D.

K jubilejím kněžským.

Nastává doba jubilejů kněžských. Mnohé dary se pořídí na počest oslavenců a reprezentují značnou část peněz. K trvalé upomínce jubilarově přispěje dar trvalé ceny, který často do rukou musí býti vzat při slavnostních příležitostech. Tento předpoklad vede nás k tomu, abychom při výběru darů jubilejních dali přednost

věcem, které slouží bohoslužbě a řadu let trvají a nesou s sebou vzpomínku dárců i obdarovaného. Myslím, že jest takováto vzpomínka jubilejní trvalá aspoň jako kov, proto nejlépe slouží v upomínku.

Kromě toho jest podobný dar též kusem církevní svépomoci. Liturgické náčiní jest vždy a v každém kostele vítáno, neboť schází rok od roku. Doplnění sešlého vyžaduje značné náklady. Použijme hesla svépomoci a učinme z ochoty dárců jubilejních kus zádušního jmění, které slouží ke cti boží a k upomínce na dárce i obdarovaného. Ceny za různé nádoby liturgické jsou rozmanité, že vyhovují každé sumě sebrané. Kalich a konvičky, ciboř a monstrance, roucho mešní a svícny jsou na výběr dle libosti.

Pozůstalosti mnohých kněží ukazují, jak byly často voleny věci, které po smrti nemají ani ceny »pretium affectionis« a považují se jako bezcenná alba a pod.

V kostelích nalézáme mnohé předměty liturgické darované při jubilejích; přičiňujme se i teď o to, aby dary jubilejní byly ceny trvalé a dlouho upomínaly na jubileum a na praktického ducha jubilantův.

V Čechách můžeme říci, že ročně jest 100 kněžských slavností. Kdyby jen při každém druhém jubileu se pořídil praktický dar liturgický, jaké by bylo obohacení kostelů během 10 let. *Jubilare sapienter.*

Eucharistická křížová cesta za doby válečné.

Příprava.

Božský Spasiteli, Ježíši Kriste, z celého srdce z lásky k Tobě litujeme všech svých hříchů a prosíme o milost, abychom nyní v duchu pravé kajícího mohli vykonatí pobožnost křížové cesty ve spojení s úmyslem, s kterým Jsi sám na horu Kalvarii vstupoval a požehnaná Matka Tvá Tebe provázela, na poděkování za Tvou lásku, na dostiučinění za své hřichy, a dosažení odpustků, jež obětujeme ubohým dušem v očistci, zvláště padlým vojínům a všem, za něž jsme povinni se modlití. Amen.

Zastavení první.

Pán Ježíš na smrt odsouzen.

V. Klaníme se Tobě, Pane Ježíši Kriste, a dobrořečíme Tobě.

R. Neboť svatým křížem svět Jsi vykoupil.

Mlčky přijal Jsi, dobrotivý Spasiteli, z lásky k nám hořký rozsudek smrti, který Ti nejbolestnější rozloučení oznamoval se životem pozemským.

Tisíce a tisíce bylo vojínů ze svých domovů do války povoláno. Pro všechny znamená toto povolání odchod a bolestné rozloučení od svých drahých, pro mnohé, ach pro tak mnohé také rány a bolestnou smrt. Ježíši nej-dobrotivější, uděl jim milosti a síly, aby všecku hořkost z lásky k Tobě trpělivě snášeli a nikdy od Tebe těžkým hříchem nebyli odloučeni; ale plni odevzdaností do vůle Tvé svaté po vykonané zpovědi a přijetí nejsvětějšího Těla Tvého vstříc smrti kráčeli. — Otčenáš. Zdrávas. Sláva Otci. Smiluj se.

Zastavení druhé.

Pán Ježíš běře na sebe kříž.

V. Klaníme se . . .

R. Neboť svatým křížem . . .

Ó lásky nejhodnější Ježíši, s jakou trpělivostí nebeskou vzal Jsi na sebe z lásky k nebeskému Otci Svému přetěžký kříž!

I na nás a všechny vojiny naše vložila spravedlnost božská těžký kříž v této době. Ó, pomozíž nám, úpěnlivě prosíme Tebe, abychom kříž ten v duchu kajícího co nejpokorněji na sebe vzali a bez reptání nesli. Posiluj v tom zvláště naše vojiny v jejich nesčetných útrapách, aby majíce na mysli kříž Tvůj přesvatý a spojení s Tebou ve sv. přijímání (skutečném neb aspoň duchovním), statečně kříž svůj nesli ku spáse vlastní a blahu svých spoluobčanů. Otčenáš. Zdrávas. Sláva. Smiluj se.

Zastavení třetí.

Pán Ježíš klesá po prvé pod křížem.

V. Klaníme se . . .

R. Neboť svatým křížem . . .

Vysílen skoro bez života klesl Jsi k zemi, předobrá Ježíši, pod velikou tíhou kříže a beze slova trpkého a nářku vzchopil Jsi se opět ku cestě další.

Posiluj nás zvláště při nejsvětější oběti mše a ve sv. přijímání, abychom v nynějším soužení neztráceli mysl a nereptali proti úradkům božským. Vojínům pak našim uděl ze svatostánku Svého požehnání, aby v boji s viditelnými i neviditelnými nepřáteli nepodlehli. Otčenáš. Zdrávas. Sláva. Smiluj se.

Zastavení čtvrté.

Pán Ježíš potkává svou Matku.

V. Klaníme se Tobě . . .

R. Neboť svatým křížem . . .

O neposkvrněná Matko, Panno Maria, Ty jsi také krá-
čela cestou kříže se Svým božským Synem. — Tisíce
matek, jichž synové v boji se nalézají, kráčejí nyní také
touto drsnou cestou. Od věků vzýváme Tě jako Potěšení
zarmoucených; potěš opět všechny plačící, vezmi všechny
nás, zvláště pak vojíny naše v boji pod svou mocnou
ochranu; nám pak vypros té milosti, abychom častějším
hodným přijímáním a návštěvou nejsvětější Svátosti ol-
tární také vojíny duchovně na jejich obtížné cestě prová-
zeli. Otčenáš. Zdrávas. Sláva. Smiluj se.

Zastavení páté.

Šimon z Cyreny pomáhá Pánu Ježíši kříž nésti.

V. Klaníme se Tobě . . .

R. Neboť svatým křížem . . .

Tobě, nejmilostivější Pane Ježíši, ulehčil Šimon tíhu
kříže. Ulehči také, prosíme Tě snažně, všem, kteří stojí
před nepřítelem v boji, a všem jejich drahým doma, a po-
moz jim těžký kříž nésti, aby neochabli ve víře a dů-
věře v Boha, ve věrnosti a poslušnosti. Dejž, aby nabyli
k tomu síly ve svatém přijímání, a není-li možno, aspoň
v upřímné touze po duchovním spojení s Tebou v nej-
světější Svátosti. Otčenáš. Zdrávas. Sláva. Smiluj se.

Zastavení šesté.

Veronika podává Pánu Ježíši roucho.

V. Klaníme se Tobě . . .

R. Neboť svatým křížem . . .

Vděčně Jsi přijal, nejdobrotivější Ježíši, roucho od
Veroniky útlocitné a jím utřel Svou slzami, krví a blátem
zbrocenou tvář . . . Ach osuš také slzy těch, kteří své
drahé, v bitvě zápasící oplakávají; dopřej bojujícím, aby
těla jejich našla ošetření a duše lítostí dokonalou byly
očištěny; přispěj umírajícím a padlým v boji, aby tváří

v tvář patřili na Tebe v blaženosti věčné. Uděl jim té milosti pro Svou obdivuhodnou pokoru a ponížení, kterým Jsi oslavené človehčenství Své z lásky k nám zahalil pod nepatrnou způsobou chleba a vína v nejsvětější Svátosti. Otčenáš. Zdrávas. Sláva. Smiluj se.

Z a s t a v e n í s e d m é.

Pán Ježíš klesá po druhé pod křížem.

V. Klaníme se . . .

R. Neboť svatým křížem . . .

Zbaven veškeré pomoci klesl Jsi, předobrotivý Ježíši, opětne pod tíhou kříže. Pro bolest tohoto pádu smiluj se nade všemi vojíny, kteří těžce zranění a bez pomoci na bojišti se nalézají.

Přispěj jim ku pomoci v potřebách těla a duše pro Své milosrdenství božské a z lásky k nám, jež Tě pohula, že se také bez pomoci dáváš ovládati vůlí lidskou v nejsvětější Svátosti oltární. Otčenáš. Zdrávas. Sláva. Smiluj se.

Z a s t a v e n í o s m é.

Pán Ježíš potkává plačící ženy jerusalemské.

V. Klaníme se . . .

R. Neboť svatým křížem . . .

Zbožné ženy, jež nad Tebou plakaly, napomenul Jsi, nejlaskavější Pane Ježíši, aby plakaly nad sebou a svými syny, a upozornil na trapné chvíle, jež jim budoucnost přinese.

Také nás voláš, přelaskavý Spasiteli, válečnou hrúzou ku pokání a modlitbě, a modlíš se s námi ustavičně ze svatostánku na oltáři. Naplň nás všecky, prosíme Tě snažně, všecky vojíny a celou vlast a řiši duchem pravé kajícnosti, abychom všechny trpkostí a útrapy, byť byly sebe větší, trpělivě snášeli ku blahu a spáse svých duší. Kéž nám každý pohled na svatostánek Tvůj k tomu dá potřebné síly a pomoci. Otčenáš. Zdrávas. Sláva. Smiluj se.

Z a s t a v e n í d e v á t é.

Pán Ježíš klesá po třetí pod křížem.

V. Klaníme se . . .

R. Neboť svatým křížem . . .

K smrti vysílen padáš, předobry Spasiteli, po třetí k zemi; a přece ještě napínáš poslední síly, povstáváš a kráčíš na horu Kalvárii, nikoli abys sobě tam odpočinul, ale ještě více trpěl a konečně za nás nejbolestnější smrtí zemřel. Také v nejsvětější Svátosti oltární dostoupila vrchole Tvá láska božská, aby nám stále dobře činila.

Pro tuto lásku přispěj všem vojínům našim, kteří námahami a boji nanejvýše jsou znaveni, a posiluj je i všechny, kteří doma tolika kříži jsou sklíčení. Otčenáš. Zdravas. Sláva. Smiluj se.

Zastavení desáté.

Pán Ježíš zbaven svého roucha.

V. Klaníme se . . .

R. Neboť svatým křížem . . .

Z lásky k nám, předobrotivý Pane Ježíši, stal Jsi se ze všech nejchudším, neboť vzali Ti i oděv, poslední Tvůj majetek. Zbývají Ti ještě rány a nevýslovná láska k nám, kterých Ti však vzítí nemohou.

Dosud jsi nejchudší v prostých způsobách chleba ve Svátosti oltární a chceš tak zůstat až do skonání světa a spokojuješ se, co Ti přináší láska věřících k ozdobě oltáře kostela a služeb božích.

Pro tuto chudobu Svou, nejmilostivější Spasiteli, pomoz všem, kteří do bídy upadají hrůzami války, zvláště ubohým raněným a umírajícím a jejich příbuzným a drahým; dej jim útěchy a posiluj, aby pevně důvěřovali v Tebe, záštitu a ochránce ve všech souženích. Otčenáš. Zdravas. Sláva. Smiluj se.

Zastavení jedenácté.

Pán Ježíš přibit na kříž.

V. Klaníme se . . .

R. Neboť svatým křížem . . .

Obdivuhodná a nepochopitelná byla, božský náš Spasiteli, Tvoje dobrovolná a tichá poslušnost při nevýslovné bolesti hrůzného přibíjení přesvatých rukou a nohou Tvých na dřevo kříže! Avšak Tys byl poslušen nejen až ku smrti kříže, ale ještě dnes a každého dne na všech oltářích v nejsvětější Svátosti.

Posiluj, přelaskavý Spasiteli náš, touto Svou poslušností všechny vojíny a všechny občany naší vlasti ve věr-

nosti a dokonalé poslušnosti ku představeným a Tebou zřízené vrchnosti, ku šlechtnému panovníku, kterému byla hrozná válka od nepřátel vnučena. „Ježíši v nejsvětější Svátosti, smiluj se nad námi.“ (300 dní odpustků, Pius X. dne 20. května 1911.) Otčenáš. Zdrávas. Sláva. Smiluj se.

Zastavení dvanácté.

Pán Ježíš umírá na kříži.

V. Klaníme se . . .

R. Neboť svatým křížem . . .

Uprostřed nepřátel v žízni a opuštěnosti bojuješ, předobrotivý Ježíši, boj poslední a nejtěžší. Avšak Ty máš na mysli jen nebeského Otce Svého a spásu naši, do rukou Otce odevzdáváš přesvatou duši Svou. A každodenně ještě na všech oltářích celého světa obnovuješ nekrvavým způsobem tuto obět kříže při mši svaté.

Pro nevystihlé ovoce této převzácné oběti přispěj všem umírajícím vojínům Svou milostí, aby smrt s odevzdaností do vůle boží trpělivě přijali, přesvaté jméno Tvé vzývali a v poslední smrtelné úzkosti v přesvaté ráně Tvého srdce útulku našli. Otčenáš. Zdrávas. Sláva. Smiluj se.

Zastavení třinácté.

Tělo Pána Ježíše snato a položeno na klín bolestné Matky.

V. Klaníme se . . .

R. Neboť svatým křížem . . .

Přemilostná Matko, Panno Maria, jaká hořkost naplnila Tvé srdce, když Ti na klín vložili zkrvácené a mrtvé tělo božského Syna Tvého a rukou dotknula Jsi se přesvatých ran Jeho!

Pro tuto nevýslovnou bolest potěš všechny, kteří pro vojíny v boji padlé pláčí, a potěš i ty, kteří v úzkostlivé nejistotě a starosti o život svých drahých vojínů se strachují. Přispěj jim, aby útěchu a posilu hledali a našli u nejsvětější Svátosti oltářní, kde jest pramen a původce všeliké útěchy a radosti. Ty pak, přemilostná Paní nejsvětější Svátosti, pros za nás a za všechny bojující, raněné a padlé vojíny. — Otčenáš. Zdrávas. Sláva. Smiluj se.

Zastavení čtrnácté. Pán Ježíš do hrobu položen.

V. Klaníme se . . .

R. Neboť svatým křížem . . .

S bolestí a zármutkem provázeli Tě, nejsladší Ježíši, Tvoji přátelé ke hrobu. Tělo Tvé však klídně odpočívalo za těžkým kamenem, který byl na hrob položen. Také ve Svátosti oltární odpočíváš jako v hrobě v temnu svatostánku. Svaté způsoby chleba jsou bílým plátnem, jež božství Tvé zakrývají.

Nejmilostivější Spasiteli, uděl všem v boji padlým a zemřelým vojínům, kteří v cizině daleko od svých drahých odpočívají, pokoje věčného, a na přímluvu nejsvětější Matky Tvé, Marie Panny, sv. Josefa a našich sv. patronů, uveď je k Sobě do blaženosti a radosti věčné. Otčenáš. Zdrávas. Sláva. Smiluj se.

Z á v ě r e k .

Nejdobrotivější Pane Ježíši Kriste, milovníče našich duší, zapřísaháme Tě pro smrtelnou úzkost Tvého nejsvětějšího Srdce a pro nevýslovné bolesti Tvé neposkvrněné Matky, obmyj předrahou krví Svou všechny hříšníky celého světa, kteří se nalézají v poslední hodině smrti a ještě dnes na věčnost se odeberou.

„Srdce Ježíšovo, jež Jsi smrtelnou úzkost přetrpělo, smiluj se nad umírajícími.“ (100 dní odpustků pokaždé, Pius IX. 2. února 1850.)

„Božské Srdce Ježíšovo, přiveď hříšné ku pokání, zachraň umírající, vysvoboď ubohé duše z očištění. Amen.“ (300 dní odpustků pokaždé, Pius X. 13. 7. 1906.) V. Váchal.

* * *

Píseň při křížové cestě.

Ú v o d. Rozjímej, křestane, - přesvaté tajemství - Kristovy oběti - pro naše blaženství; - pojd na horu, - kde pro tvoje viny - trpí a umírá - Syn Boží jediný.

1. z a s t a v e n í. Kristus Pán modle se - zajat byl v zahradě, - k smrti byl odsouzen - u nejvyšší radě: - Pilát ortel - stvrdil a prohlásil, - Pán se mu podvolil, - by lidstvo vše spasil.

2. z a s t a v e n í. Již utesán je kříž, - jež slávy král chce nést, - by na něm zahladil - v Své krvi hříchů trest: - již ukládá - Spasitel, Pán Ježíš, - na Svoje rameno - tu hroznou dřeva tíž.

3. z a s t a v e n í. Utýrán, uplván - bičiky umrskán, - velice potupen, - na horu kráčí Pán; - ach, nesmírně - svírá Ho kříže kmen, - a k zemi klesá Pán - vahou tou přemožen.

4. z a s t a v e n í. Pán sebrav sílu svou, - vstal a dál odchází, - tu Jeho Matička - u spěchu přichází, - a Ježíše, - Své dítě jediné, - vidí tu k bolestné - jít smrti hodině.

5. z a s t a v e n í. Vidouce katané, - že Kristus pod křížem - podléhá cesty té - velikým obtížem, - Simonovi - dali na rameno - památné Kristovo - přetěžké břemeno.

6. z a s t a v e n í. Krev s potem smíšená - proudí se bohatě - po čele velebném, - po tváři přesvaté. - Veronika - k Pánu se ubírá, - podává šat Jemu, - Pán líce utírá.

7. z a s t a v e n í. Ach, jak je předlouhá - bolestná tato pout, - tělesné síly již - nemohou vystihnout; - aj, Pán znova - na tvrdou zem klesá, - nad pádem tím trnou - země i nebesa.

8. z a s t a v e n í. Ženy, jež stály tu - na průvod hledíce, - plakaly v srdci svém - pohnuty velice. - Pán k nim volá: - Nad boly nad mými - neplačtež; nad syny - zaplačtež nad svými.

9. z a s t a v e n í. Pán hrozně utýrán - na horu dochází, - aby tam v největší - umíral nesnázi; - na té cestě - k přesvaté oběti - pod křížem přetěžkým - klesnul zas po třetí.

10. z a s t a v e n í. Na hoře Golgotě - trhá Mu s těla šat - bez úcty, bez citu - pohanský krutý kat. - Pán přesvatý - stojí tu obnažen, - valnému zástupu - na odiv postaven.

11. z a s t a v e n í. Na dřevo na tvrdé - údy Své ukládá, - k mučení Své ruce, - Své tělo podává; - kat hřeb žene - do rukou, do nohou, - a rány kladiva - strašně zní oblohou.

12. z a s t a v e n í. Na kříži v bolech pni - dlouhé tři hodiny, - tam Jemu po boku - pnějí dva zlosyni. - Hlavu skloniv - Pán ducha poroučí - Otcí na nebesích, - duch s tělem se loučí.

13. z a s t a v e n í. Tělo to, Jehožto - smrtí vše zhojeno, - ztrápené Matičce - na klín je vloženo; - a ta rány - Synáčka sčítala, - slzou svou obmyla, - a vroucně líbala.

14. z a s t a v e n í. Pak tělo přátelé - se srdcem bolestným - v plátno zahalili, - způsobem počestným - v hrobě novém, - do skály tesaném, - složili a hrob ten - zavřeli kamenem.

Literatura.

Johann Ev. Pichler, fürsterzbischöfl. geistl. Rat, emer Pfarrer: **Katechesen für die Oberstufe höher organisierter Volksschulen, für Bürger- und Fortbildungsschulen, sowie für die Christenlehre.** Dritter Teil: Von Gnade und Gnadenmitteln. 8°, VIII und 404 S., Wien, St. Norbertus-Verlagshandlung, 1914.

Jméno Jana Pichlera je čtenářům našeho časopisu velmi dobře známo. V posledních letech opět a opět přinášeli jsme zprávy o jeho a jeho bratra Viléma požehnaných snahách a pracích. V ročníku XX. na str. 62 jsme otiskli zprávu o 2 dílu katechesí pro školy měšťanské a jim podobné, dnes můžeme podati zprávu, že dílo Pichlerovo je dokonáno. Třetí část vyšla koncem roku 1914 a pojednává o naději a modlitbě, o milosti a svátostech ve 47 katechesích, z nichž 6 jest určeno pro vyspělejší žáky osmého školního roku. V příloze jsou položeny dvě řeči k mládeži před velikonoční svatou zpovědí.

Pichler vychází s tohoto stanoviska: Při vyučování o milosti a prostředcích milosti musí míti katecheta jenom jeden cíl, ten totiž, aby jeho katechumeni si milosti a prostředků milosti velice vážili, je si zamilovali, a aby sv. svátosti rádi, často a hodně přijímali.

Proto jest na knězi, aby žákům nejen důkladnou znalost milosti a prostředků milosti vpravil, ale též jest jeho povinností, aby připomněl důvody, proč mají často svaté svátosti přijímati, aby poukázal, že překážky lze lehce při dobré vůli odstraniti a aby vyvrátil běžné námitky, jež děti na př. v kruhu rodinném slyší. Konečně jest třeba, aby i názorné prostředky při tomto vyučování, pokud lze, na pomoc přibral a příklady ze zkušenosti celé vyučování oživil.

Nelze tedy klásti přísnějších požadavků, než si Pichler sám stanovil. A těmto požadavkům v každé katechesi snaží se co možná nejvíce vyhověti, někde ovšem od katechismu předepsaného nezbytně se odchyluje. Jeho snaha jest, aby žáci odnesli si do života z vyučování lásku a úctu k předmětu, aby vyučování bylo praktické, non Scholae, sed vitae. A nutno říci, že snaze té Bůh žehnal, dílo obsáhlé je poměrně brzy dokončeno a přinese v řadách katechetů jistě hojný užitek. Nemůžeme jinak, než s vděčně a upřímně průbojci nových směrů katechetických k dokončení díla blahopřáti.

Kniha Pichlerova doporučí se též vzornou přehledností, uspořádaností a typickou úpravou. S velikým prospěchem lze ji i k přípravě ke kázání a křesťanskému cvičení použiti.

Ke konci ještě připomínáme, že neúnavný autor dokonav namáhavé dílo, nesložil ruce v klín — již připravuje druhé opravené vydání svých katechesí pro školy měšťanské.

Knihu lze objednati v knihkupectví V. Kotrba, Praha II., Pštrosova 198, kde jest stále celé dílo na skladě. Originální úhledná vazba činí knížky Pichlerovy velmi milými společníky kněze. R. S.

LISTY HOMILETICKÉ.

Kázání na slavnost svatodušní.

O milosti víry, kterou nám Duch sv. uděluje skrze církev katolickou.

›Utěšitel pak, Duch svatý, kteréhož Otec pošle ve jménu mém, ten vás naučí všem věcem.« (Jan 14, 26.)

Útěchuplné zaslíbení, které božský Spasitel učedníkům svým častěji byl opakoval, že jim totiž po svém odchodu k Otci pošle Ducha sv., splnilo se desátého dne po nanebevstoupení Páně. Apoštolové dleli v Jerusalemě v památném onom večeřadle na hoře Sionské a trvajíce na modlitbách očekávali příchod božského Utěšitele. ›Tu stal se rychle zvuk s nebe, jako přicházejícího prudkého větru, a naplnil všechn dům, kdež byli sedíce. I ukázali se jim rozdělení jazykové, jako ohně a posadil se na každém z nich: a naplnění jsou všichni Duchem svatým a počali mluviti rozličnými jazyky, jakož Duch svatý dával jim vymlouvati.« (Sk. ap. 2, 2.—4.) Petr, kterého byl Pán ustanovil hlavou církve, vystoupil před shromážděné množství a po prvé hlásal veřejně nauku Ukřižovaného. A ovoce kázání jeho bylo veliké velmi, neboť na tři tisíce židů přijalo víru Kristovu a dalo se pokřtiti. Takové byly narozeniny církve.

A dnes slavíme, drazí v Kristu, památku onoho slavného dne, kdy naše svatá víra, která dosud jako zrno hořčičné v zemi — ukryta byla, oživena a zahřáta Duchem svatým, zapustila v srdcích lidských kořínky, aby vyrostla v mohutný strom, jehož ratolesti zabíhají do všech končin světa. A od té chvíle počalo židovstvo i pohanstvo vždy víc a více se rozpadávati, kdežto církev Kristova, ta říše pravdy a ctnosti pod ochranou Ducha sv., šířila se mezi všemi národy a tak naplnilo se prorocké slovo královského pěvce: ›Vysíláš-li jim dechu svého — rodí se, a ty obnovuješ tvářnost země.« (Ž. 103, 80.)

Nám pak jest se radovati z těchto podivuhodných účinků milosti Ducha svatého, poněvadž se nám dostalo toho štěstí, býti

údy církve katolické, v níž Duch svatý stále přebývá, aby nám skrze ni rozdával své dary, mezi nimiž přední místo zaujímá dar svaté víry, který budiž předmětem dnešní úvaby naší.

P o j e d n á n í.

První milost, první dar, který nám Duch svatý skrze církve katolickou udílí, jest svatá víra. Již za tento dar máme jemu vděčni býti, neboť ačkoliv nás sama víra nemůže spaseny učiniti, přece jest ji ku spasení nevyhnutelně třeba. Praví Kristus Pán výslovně: »Kdo neuvěří, bude zavržen« (Mar. 16, 16.) a sv. apoštol Pavel dokládá: »bez víry nemožno jest, líbiti se Bohu«. (Žid 11, 6.) Praví-li tedy někdo, že na víře nezáleží, že stačí jenom poctivě žít, bychom došli spasení, odporuje slovu božskému, a jest se mu obávati, že dostane se mu místa mezi nevěřícími. Leč stejně jako nevěra nevede ku spasení, tak také nevede ku spasení víra bludná; neboť Bůh, Pravda věčná, může míti zalíbení jedině na pravdě, kdežto blud a lež jsou jemu protivny. Ku spáse vede jedině pravá víra, kterou Ježíš a apoštolové jeho hlásali.

Tu však povstaly časem různé společnosti náboženské, které ač ve mnohých člancích víry od sebe se liší, přece všechny o sobě tvrdí, že mají plnou pravdu, že mají pravou víru. Tak hlásají protestanté či evangelíci augsburského i reformovaného vyznání, tak hlásají anabaptisté, sociniáni, methodisté a sta jiných. Ti všichni staví se proti církvi katolické, předhazují jí, že od pravého učení Kristova se odchýlila, a víra její že obsahuje mnoho bludného. S nimi za jeden provaz táhnou moderní pohané, pokrokaři, nevědouce, co by hanebného o církvi vymyslili. — My však, draží v Kristu, můžeme oproti všem těmto útokům býti docela klidni; neboť víra, kterou nám hlásá církev katolická, jest a zůstane věčně pravdou, poněvadž jest chráněna Duchem sv., který jest Duch pravdy. Kdyby mohla někdy u víře poblouditi, musel by poblouditi i Duch svatý; toto však tvrditi bylo by rouháním se Bohu. Duch sv. jesti pravý Bůh jako Otec a Syn, a tudíž Moudrost a Pravda věčná, která ani oklamati ani oklamána býti nemůže. Třeba jen dokázati, že církev katolická od svého počátku řízena byla Duchem sv., a že pod jeho řízením trvati bude až do skonání světa. Tim zároveň dokážeme, že jedině v ní najdeme pravou víru.

Božský Spasitel, jak víme ze sv. evangelí, častěji učedníkům svým sliboval Ducha svatého. Ještě v předvečer svého utrpení k nim pravil: »Já prositi budu Otce a jiného Utěšitele dá vám, aby s vámi zůstával na věky, Ducha pravdy.« (Jan 14, 16. 17.) »Utěšitel pak, Duch svatý, kteréhož Otec pošle ve jménu mém, ten naučí vás všem věcem a připomene vám všechno, co jsem mluvil vám.« (Jan 14, 26.) Duch sv. měl tedy po odchodu Ježíšově býti učitelem apoštolů; měl pověděti jim všechnu pravdu a měl jim připomenouti všechno, co od Ježíše slyšeli, aby byli s to, božské učení všem národům země čisté a neporušené hlásati.

Také řekl Spasitel učedníkům svým, že netřeba se jim, ač nedostávalo se jim vědeckého vzdělání, starati, co by mluvití aneb čím by se proti útokům nepřátel brániti měli, »neboť Duch svatý naučí je v tu hodinu, co by měli říci« (Luk. 12, 12.) a ujistil je, že slova jejich budou slova Ducha sv., neboť pravil: »ne, vy jste to, kteří mluvíte, nýbrž Duch Otce vašeho, jenž mluví ve vás.« (Mat. 10, 20.)

A toto zaslíbení Ježíše Krista vyplnilo se v den letnic; Duch sv. sestoupil ve způsobě ohnivých jazyků na apoštoly a naplnil je svými božskými dary. A od tohoto okamžiku stáli apoštolové pod vedením Ducha sv., byli jeho nástroji, skrze něž Duch svatý poučoval lidi o pravdách sv. víry. A apoštolové při vykonávání učitelského úřadu byli sobě též vědomi pomoci Ducha sv., odvolávajíce se výslovně na ni a žádajíce ode všech věřících, by za pravdu přijali, co jim kázali.

Když evangelium Kristovo přijato bylo i od pohanů, tu povstaly nějaké spory mezi židokřesťany a pohanokřesťany. Oni tvrdili, že i křesťanům zachovávatí jest zákon Mojžíšův, tito tomu odpírali. Nemohouce se shodnouti předložili záležitost tu apoštolům, kteří se byli shromáždili v Jerusalemě. Ti věc uváživše slavnostně rozhodli, že zákon Mojžíšův pozbyl platnosti, dovolávajíce se při tom výslovně Ducha sv.: »Vidělo se zajisté Duchu sv. i nám.« (Sk. ap. 15, 28.) Tím zcela otevřeně prohlásili, že výrok jejich nemá považován býti za výrok lidský, nýbrž za výrok božský, jemuž každý nejen ústy, ale i srdcem přisvědčovati musí.

Ano opírajíce se o pomoc Ducha sv. prohlašovali každé učení s učením jejich nesouhlasící za blud a hrozili kletbou každému, kdo by se odvážil něčemu jinému učití, nežli učili oni. »Jestliže by vám kdo co jiného kázal — píše sv. Pavel Galatským — mimo to, což jste přijali, proklat buď.« (Gal. 1, 9.) Jest tudíž pravdou nepopíratelnou, že církev Kristova za časů apoštolských měla učení pravé.

Než neupadla církev snad později do bludu? To ovšem nepřátelé církve, aby zakryli své bludy, přednášejí; činí tak však bezdůvodně. Církev katolická trvá již devatenáct století, ale blud nemohl nikdy v ní povstati; víra její jest tak čistá, pravdivá a božská, jako za dob apoštolův. Kterak to možno? Prodělala církev sice mnohé trudné doby: tisícová bludařství povstala a vynaložila všechn svůj um, aby učení svému zjednala platnosti; byliť i mezi představenými církve, jimž svěřen učitelský úřad Kristův, lidé nevědomí, sobečtí a nepravostní, ale víra její neutrpěla žádné škody. Byloť to nemožno. Tak jako prachem a špinou paprsky sluneční ani dost málo porušeny nebývají, tak také nemohla naše sv. víra náruživostmi a poklesky lidskými býti znešvařena; ona byla, jest a zůstane »slavnou, nemající poskvrny ani vrásky, svatou a neposkvrněnou.« (Ef. 5, 27.) A proč?

Protože Duch sv., který řídil církev v dobách apoštolských, řídí ji dosud a bude ji řídití po všechny věky. Ježíš nezaložil své

církuje jenom na několik let, ona má trvati až do skonání světa, a vésti lidi všech věků k spasení. Proto pravil, že vystaví církev svou na skále, a brány pekelné že ji nepřemohou. Tu však se táži: mohla by církev stále trvati, kdyby nebyla řízena Duchem svatým? Totě nebylo by možno. Jako tělo v témž okamžiku, kdy duše odloučí se od něho, klesá mrtvo, tak musela by i církev okamžitě zaniknouti, kdyby ji Duch sv. opustil; neboť Duch sv. jest duší církve, a dodává jí síly a života. Již z toho můžeme souditi, že církev po všechny časy těší se pomoci Ducha svatého.

Tuto pravdu pronesl Ježíš Kristus sám: »Otec — pravil k apoštolům — jiného Utěšitele pošle vám, aby zůstával s vámi na věky, Ducha pravdy.« S apoštoly nemohl Duch svatý, tento Duch pravdy, zůstati na věky, poněvadž ti po několika letech opustili tento svět. Musel tedy dle přívědi božského Spasitele přejíti na jejich nástupce, v nichž působiti bude až do skonání světa. Je-li však Duch svatý v církvi stále, nemůže ona v blud upadnouti a jest dnes jako za časů apoštolů »sloupem a utvrzením pravdy.« (1. Tim. 3, 15.)

Toť tedy, drazí v Kristu, ten veliký dar, který nám Duch svatý skrze naši milou matku. církev katolickou udílí — dar pravé, samospasitelné víry. Važte sobě tohoto vzácného daru nebes a nenechte se oň ničím na světě oloupiti. Snažte se za našich dnů mnozí různými zbraněmi lži a pomluvy podkopati základy našeho svatého náboženství, aby na místo něho vztýčili prapor nevěry. Tajně i zjevně popírají mnozí jsoucnost boží, nesmrtelnost duše, jsoucnost věčného života, nebe a pekla. Člověk u nich není více jako rozumné zvíře, s jehož smrtí vše končí. Ta nejsvětější tajemství svaté víry stávají se předmětem jejich rouhavých řečí, v nichž pravdy, za které miliony křesťanů vycedili svou krev, prohlašují za pověru. Při tom mívají spadeno obzvláště na kněze, zahrnujíce je pomluvami a lžičce je jako podvodníky, kteří úmyslně ohlupují lid, aby z něho mohli kořistiti pro své sobecké účely. Není nepravostí, které by kněžím nepřičítali. Při tomto hanobení nejde jim ovšem ani tak o kněze, jako o náboženství, vědouce, že s podrytím vážnosti kněze utrpí škodu i náboženství. Bohužel podařilo se těmto nepřítelům božím a všeho dobrého nakaziti svou nevěrou již mnohé a to nejen v městech, ale i na venkově,

Nenechte se, drazí v Kristu, sváděti těmito falešnými pro-roky, byť přicházeli k vám jako světloňoši osvěty a pokroku. Ujišťuji vás, že toho na konec života, když budete ležeti na smrtelné posteli, nikdy nebudete litovati, že jste zůstali věrni své katolické víře a svému katolickému přesvědčení. Kolik lidí v zákmitu hromičky poznalo již své poblouzení a toužilo po katolické víře, které, omámeni jsouce vášněmi, v životě stali se nevěrnými! Naproti tomu nesetkáme se ani s jediným opravdovým katolickým křesťanem, který by na smrtelné posteli své víry se zřekl a stal se volnomyšlenkářem, který by prohlásil, že netroufá si ve své víře umřít. Naopak všichni nacházejí v tom velikou útěchu,

že žili jako dobří katoličtí křesťané a s důvěrou ubírají se na věčnost.

Stůjte tedy, drazí v Kristu, pevní ve víře katolické! S opovržením a svatou nevolí odmítněte od sebe každého, kdož by vás u víře zviklati nebo o víru připravití se snažil. Řcete jemu: Z tebe nemluví duch prady, ale duch toho, který jest lhářem od počátku. Já zůstanu věren své víře, v níž s pomocí milosti boží chci žíti i umříti. Já vážím sobě a miluji katolickou církev jako svou matku a chci zůstatí jí oddaným dítkem, neboť vím, že v ní vládne Duch svatý a pravda, kterou hlásá, že jest pravda božská, jižto se musí každý podrobiti, kdo chce spasen býti. Tak mluvte a jedněte a pak zajisté Duch svatý dokoná ve vás dílo spásy, již se vám dostane v říši spravedlnosti věčné. Amen.

Alois Sládeček.

Neděle svatodušní.

Neznámý Bůh.

»Procházaje se a vida modly vaše, nalezl jsem také oltář, na kterémž napsáno jest: Neznámému Bohu.«

(Sk. ap. 17, 23.)

Sv. Pavel přišel na cestách svých do Athen, hlavního města Recka. Šel tam na nejživější náměstí, na tržiště, kde se Atheňané každého dne četně shromažďovali, aby se tam dovídali a si vypravovali denní noviny. Na tržišti stálo mnoho soch a oltářů různých pohanských božstev, mezi nimi také oltář s nápisem: »Neznámému Bohu«. A když viděl město modloslužbě oddané, rozněcoval se v něm duch jeho a mluvil denně o jediném pravém Bohu s těmi, kteří na tržišti přítomni byli. Jsouce zvědaví na nové učení, Atheňané pojali ho a zavedli do areopagu, t. j. před athenskou nejvyšší radu, aby ho tam mohli nerušeně poslouchati a poznati věc důkladněji.

Tehdy Pavel stoje uprostřed areopagu řekl: »Atheňané! Vidím, že jste ve všem nad míru pobožní. Nebo procházaje se a vida modly vaše, nalezl jsem také oltář, na kterémž napsáno jest: Neznámému Bohu. Protož, co vy ctíte neznajíce, to já zvěstuji vám. Bůh, kterýž učinil svět i všecko, co jest v něm, ten jsa pánem nebes i země, nebydlí ve chrámech rukou udělaných, aniž bývá ctěn lidskýma rukama, jakoby něčeho potřeboval, ježto on dává všechněm život i dýchání i všecko: a učinil z jednoho člověka všecko pokolení lidské... a není daleko od jednoho každého z nás, nebo v něm žijeme, hýbáme se a jsme; ano jeho pokolením, jeho syny jsme... A nyní zvěstuje lidem, aby všichni všude pokání činili, protože uložil den, v kterýž souditi bude svět

ve spravedlnosti, skrze muže (kterýž jest jeho vtělený Syn), jemuž umřítí dal za hříchy naše, ale z mrtvých ho vzkřísil.« (Sk. ap. 17.) Po této řeči přidrželo se ho několik mužův a uvěřili. Mezi nimi byl Dionysius, člen areopagu, a žena, jménem Damaris a někteří jiní.

Pojednání.

Tato událost ze Skutků apoštolských zvláště živě připadá mi na mysl dnes, o letnicích, slavnosti Ducha sv. On je třetí božská osoba, rovný Bůh jako Otec a Syn, a přece ho mnozí křesťané jen málo znají a málo uctívají. Pohané athenští tušili, že by snad mohl býti nějaký Bůh, kterého neznají, a tomu neznámu Bobu zbudovali na tržišti oltář a přinášeli mu oběti. My křesťané jmenujeme Ducha sv. tolikrát za den, kolikrát děláme kříž, známe ho tedy a vyznáváme, proč bychom ho neměli ctíti? A přece Duch sv. od mnohých křesťanů nebývá uctíván, nýbrž zneuctíván.

On tak blízko jest každému z nás. Od něho máme, jako od Otce a Syna život, tělo i duši, v něm žijeme, hýbáme se a jsme.

Na prahu života, na křtu sv., povýšil nás Duch sv. do šlechtického stavu synů božích, tenkrát stali jsme se živým chrámem Ducha sv., jak praví jasně sv. Pavel: »Nevíte-liž, že údy vaše jsou chrámem Ducha sv. kterýž jest ve vás, jehož máte od Boha, a že nejste svoji?« (I. Kor. 6, 19.) A proč nejsme svoji, nýbrž Ducha svatého? Protože každá duše lidská zkropena jest krví Syna božského, tou krví vykoupena, a proto výhradním majetkem božím, jak dokazuje dále sv. Pavel: »Neb koupeni jste za velikou mzdu. Oslavujte a noste Boha v těle svém.« (I. Kor. 6, 20.) Křesťan v milosti boží jest dítkem božím, nosí Boha v těle svém, jest živým chrámem Ducha svatého a Boha trojjediného. Sv. mučedník Leonides líbával na prsa svého synáčka Origena v kolébce a tázán, proč tak činí, odpověděl: »Protože v těchto prsou přebývá Duch svatý.«

Často, táži-li se ve zpovědnici, má-li kající upřímnou vůli se polepšiti a už nehřešiti, dostanu od upřímných duší bolnou odpověď: »Ach, vůli bych měl, ale člověk jest slabý a padá zase do starých hříchů.« A horlivý jeden starý kněz, který dobře znal lidskou slabost, říkával: »Je hrozno, být člověkem.«

Abychom pak my slabí, ubozí lidé měli sílu žíti ve svatosti a spravedlnosti synů božích, Duch sv. pasoval nás na rytíře a bojovníky Kristovy, a pomazal nás ve svatosti biřmování (posily): »Duchem svatým znamenáni jste ke dni vykoupení.« (Efes. 4, 30.)

Pomazanými Páně, posvěcenými bojovníky Ježíše Krista učiněni jsme skrze Ducha svatého. Bojujeme, zápasíme s ďáblem, zlým světem a s hříšnou žádostivostí vlastního těla. V každém boji, v každé bitvě bývají padlí, někdy i sběhové, kteří opouštějí

prapory, odhazují zbraně a zbaběle utíkají. Padlí po bitvě bývají pohřbíváni, chycení sběhové bez milosti zastřeleni nebo pověšeni. Takový řád je mezi lidmi.

Také v duchovním boji o věčnou spásu bývají padlí, a to jsou ti, kdož ze slabosti hřeší, a také sběhové, takoví, kdo pokušení ani za mák neodporují a jenom žijí dle hříšných žádostí smyslného těla. Zaslouhují odsouzení býti k smrti věčné, uvrženi býti v propast věčnou. Ale »Bůh láska jest« (Jan 4, 16.), nejedná tak nelítostně jako lidé, jeho cesty nejsou cesty lidské. A když křesťan padl sebe hlouběji a v bahně hříchu trvá sebe déle a když prapor Kristův opouští 20—30—70 let, nezná ještě láska a milosrdenství boží ani mezi ani míry, a Bůh každý okamžik ochoten jest přijmouti hříšníka na milost a duši jeho, ohavnou, smrdutou mravní mrtvolu, vzkřísiti k novému, nadpřirozenému životu synů božích.

Bože na nebi, jak to bolí srdce otcovo a matčino, když ruce jejich prací sestárly a mozoly ztvrdly pro dítě, když čelo a tváře jejich rozryly se vráskami starostí o dítě: a když to vlastní dítě pro staré rodiče nemá lásky a díku, nýbrž potupu a kletbu, když to dítě tvrdou pěstí bije jejich staré, neduživé, choré tělo, když to dítě je vyhazuje z vlastního domu! Říkává se: »Láska mateřská nezná mezi«, a já jsem neslyšel dosud matky vlastního dítěte proklínati.

Ranou pěstí Bohu ve tvář jest každý těžký hřích. A choďte jenom jeden den po osadě a zajděte do světnic, kuchyní, stájí a dvorů a do dílen a stodol a hospod, a odtud na pole a seberte všecek hněv, vádu, svár a kletby, a pomluvu a nactiutrhání, a všecku pýchu a marnotratnost a obžerství, a všecky nečisté myšlenky, řeči a skutky a jiné hříchy, a celé to hejno hříchů jest ranou pěstí Bohu ve tvář a surové: »Nechci sloužiti!« a slovo plné zloby: »Nechci býti Synem božím ani chrámem Ducha svatého!« A Bůh by mohl tuto drzou vzpouru jedním rázem potrestati a hříšníkům i hříchům navždy udělati konec: ale nečiní tak, protože Bůh láska jest, protože jest neskonale milosrdný a snovívavý.

A tato láska má býti od lidí uznána, tato láska má v srdcích lidí budit zase lásku, a ne zlobu a zatvrzelost. Proto, draží moji, »nezarmucujte (hříchy) Ducha svatého božího, kterýmžto znamenání jste ku dni vykoupení«. (Ef. 4, 30.) Bůh je sice nejvyšší milosrdný, ale také nejvyšší spravedlivý, ale lpění na hříchu a život ve hříchu jest nebezpečnou hrou s věčným ohněm, jak praví sv. Pavel: »Nevíte-liž, že chrám boží jste a že Duch boží přebývá ve vás? Jestliže pak kdo chrám boží poskvrní, toho zatratí Bůh; neb chrám boží jest svatý, kterýž jste vy.« (I. Kor. 3, 16—17.)

A jestliže jste chrám boží v sobě hřichem zpustošili, postavte jej zase znova v kající sv. zpovědi a na oltář toho chrámu postavte Spasitele ve sv. přijímání a potom přicházejte často a jezte opět z chleba života, aby chrám boží ve vašem srdci stál pevný jako skála a odolal všem bouřím a útokům hříchu, abyste navždy

zůstali svatým chrámem božím dle slov Písma: »A jaké srovnání chrámu božského s modlami (hříchů)? Nebo vy jste chrám Boha živého, jakož praví Bůh: Přebývati budu v nich a procházeti mezi nimi, a budu jejich Bohem a oni budou mým lidem.« (II. Kor. 6, 16.) Amen.

Jos. Ocetek.

Na pondělí svatodušní.

Zázraky dosvědčují původ božský církve katolické.

Napsal Th. dr. Karel L. Řehák.

1. Dnešní evangelium jest zakončením rozmluvy, kterou měl Pán Ježíš s váženým učencem židovským Nikodemem. Týž poznával dobře ze zázraků, jež Pán Ježíš činil, že nemůže on býti člověkem obyčejným, nýbrž že poslán jest shůry; ale přece ostýchal se veřejně k němu se přidati, obávaje se posudků lidí. A proto přišel ku Pánu Ježíši na rozmluvu v noci. Pán Ježíš přijal ho s láskou, a při té příležitosti dal mu poučení o nejdůležitějších pravdách, spasení se dotýkajících, a dodal: Kdo věří ve mne jakožto Spasitele, od Boha na svět poslaného, nebude souzen ode mne; kdo ale nevěří, již jest odsouzen pro nevěru svou, ježto není spasení skrze jiného, nežli skrze mne.

Příčina k odsouzení leží na snadě: Jestliže kdo nevěří učení Syna božského, jenž učení svá přemnohými zázraky na nemocných i mrtvých i v přírodě učiněnými jakožto od Boha pocházející prokázal; kdo nevěří tolika proroctvím Zákona Starého o Messiáši, jež se všechna na Pánu Ježíši do slova vyplnila, odpírá víry Bohu, prohřešuje se proti Duchu svatému, a dopouští se tedy hříchů, jenž ani v tomto ani v budoucím životě odpuštěn nebude (Mat. 12, 31, 32).

Z přemnohých ale důkazů, jimiž Otec nebeský učení Syna svého na světě potvrzoval, a jež církev, od Pána Ježíše na sv. Petrovi vzdělanou, jakožto pravou učitelku sv. víry označuje, připomeňme si dnes jen některé.

2. Kdo byli prvými sloupy církve, kterou Spasitel byl na sv. Petrovi založil?

První apoštolé byli muži chudí a neučení, beze všeho slavného jména, bývalí rybáři. Pán Ježíš sám si je vyvolil, po tři léta s nimi obcoval, sám je učil, a svědky svých činů činil. Těžko chápali věci nebeské, tak že zasloužili si i výtku svého božského Mistra tuto: »Tak dlouhý čas jsem s vámi, a nepoznali jste mne?« (Jan 14, 9). Ano i nevěrou a tvrdostí srdce se provinováli, ježto nechtěli uvěřiti, že Pán Ježíš z mrtvých vstal, těm, kterým on se byl již zjevil (Mark. 16, 14).

A hle! Když tito prostí muži přijali Ducha svatého v den věčejší, jak jim byl Spasitel slíbil (Jan 15, 26), jsou úplně jako

vyměnil I vystupuje náčelník jich Petr, jenž před málo dny byl z bázně lidí Mistra svého se byl odřekl, ba i přísabal, že ho ani nezná, před celými zástupy shromážděných židů v Jerusalemě, a káže jim neohroženě : Vy jste Ježíše Nazaretského, kterého Bůh mezi vámi oslavil mocnými skutky, zázraky i znameními, na kříž bezbožně přibili a usmrtili. Ale Bůh ho vzkřísil z hrobu. Čiňte pokání, a dejte se pokřtiti na odpuštění hříchů.

I dalo se tehdy pokřtiti okolo tří tisíc duší.

Na to povolán jest Petr i do domu pohanského setníka Kornelia, by prvý kázal nejen židům, ale i pohanům. A kázání jeho a pak i spolubratří jeho rozmnožovala obec křesťanskou hned do tisíců, tak že z malého zrnka hořčičného, jež byl Kristus Pán štípil, zázračně vyrůstati začal strom církve, v jehož lůně místa míti měli všichni národové, k nimž Spasitel apoštoly své vyslal, uloživ jim před slavným odchodem svým: »Jdouce učte všechny národy . . . učíte je zachovávatí všecko, což jsem koli přikázal vám. A aj, já s vámi jsem po všechny dny, až do skonání světa« (Mat. 28, 20).

3. Ač ale u mnohých učení sv. apoštolů doznávalo radostného přijetí, u přemnohých jiných, Bohu odumřelých, vzbudilo odpor, až i kruté pronásledování. Sami apoštolé jsou od vrchností židovských zjímáni a zmrskáni; a podobně dělo se i učedníkům jich.

Po tři sta let císaři římské s nesmírnou mocí svou chtěli církev Páně, na apoštolích založenou, udusiti v krvi; ale posléze sami sklonili šíje své před Ukřižovaným.

Učení Páně mocně odporovali vznešení i chudí pohané, hovíci modlářství, jež s celým jich životem jako srostlé bylo. Měli domnělé bohy své za pomocníky své pro všechny příležitosti, práce i zábavy; měli bohy různých řemesel, obchodu, jídla, pití, smilstva; a ty bohy své oslavovali okázalými hody, pitkami, necudností. A nyní měli se všeho toho zbavit, a při tom i odpůrci ba nepřáteli svých panovníků se státi! Za bohy zlodějů, vilošků, rozkošníků měli přijati Boha ukřižovaného, jenž žádá na vyznavačích svých: Zapři sebe sám! Vezmi kříž svůj, a následuj mne!

Když prorok Daniel zabil draka, domnělého boha obyvatelů Babylona, povstalo tak nebezpečné kvašení v lidu, že ani sám král životem jist nebyl; a aby zachránil sebe, musel rozlícenému lidu Daniela vydati, aby ho týž uvrhl do jámy lvové! Tak neradi loučili se pohané s modlářstvím svým! A přece símě slova božího, byť i s neslýchanými překážkami bojovati muselo, vzrůstalo uprostřed nich ve strom mohutný, do všech končin světa větve své rozkládající!

A k tomu všemu náboženství Kristovo učilo tajemstvím, jež pýchu lidskou nejvyšš pokojuje; jako že jest jen jeden Bůh, a ten ve třech osobách; že druhá božská osoba se vtělila, a za spásu lidskou na kříži se obětovala; že bez pomoci třetí božské osoby nikdo spaseným se nestane. Dále, že třeba pýchu vyměnití za

pokoru, lakotu za štědrost, smilstvo za cudnost, obžerství za střídmost, pomstu za odpuštění, a podvoliti se pro vyznávání víry této i přehrozným mukám na skřipci, v ohni, v tlamě šelem, pod sekerou katovou !

4. A kdo že měl tento nesmírný převrat ve smýšlení židů i pohanů způsobiti ?

Spasitel k dílu tomu povolal muže neučené, až na sv. Pavla, aby obrácení světa nebylo přičítáno umění jeho apoštolů, ale poznáváno býti muselo jakožto dílo boží. I za dob našich dědic sv. Petra oloupen jest o statky pozemské; a přece požívá úcty i důvěry v celém světě. Dílo boží jest to !

Apoštolé Páně nelichotili lidu, neokrajovali příkázání boží, jak by lidé světsky opatrní činili, aby spíše stoupenců nabyli; neshovívali mravním poklesnutím, ale veřejně, beze vší bázně a všeho ostýchaní blásali pravdy, jimž se byli od svého božského Mistra naučili. A ke křtu svatému vybírali lidi teprve po přísném zkoumání jich dobré vůle, a odsuzovali ku pokání i veřejnému, kdo se byli proti životu křesťanskému provinili. Nikdy také nepopouzeli k odporu lidu poddaného ku vrchnostem, byť i nespravedlivým.

Ze všeho toho, co jsem uvedl, vysvítá patrně, že apoštolové Páně podnikli dílo nejtěžší, k němuž nikterak neměli sil vlastních, a při němž dle lidského soudu byli by museli s naprostou jistotou podlehnouti a zahynouti. Jestliže ale při tom všem celí zástupové do církve vstupovaly, ani odporů nejhroznějších se nelekejíce: zdali že v tom není patrna ruka všemohoucího Boha? Kdo jí viděti nechce, podobá se slepci dobrovolnému, jenž zraky své před sluncem uzavíraje, pak stále tvrdí, že slunce nevidí !

5. Jestli ale Bůh církev katolickou přese všechny bouře po devatenácte století udržuje i množí, ukazuje jasně, že pravdu děl Spasitel, když sv. Petru, prvému náměstkovi svému, prohlásil: »Ty jsi skála, a na tobě vzdělám církev svou, a ani brány či mocnosti pekelné nepřemohou jí !«

V této církvi ze zvláštní milosti boží jsme se zrodili, jejími milostmi od nejútlejšího mládí byli jsme zahrnováni. Této církvi své i věrnost zachovávejme při všech nynějších strastech jejích. Vždyť Bůh jest v ní i s námi, abychom skrze ni i spasení na věčnosti dosáhli. Amen.

Pondělí svatodušní.

Bez milosti boží není spásy.

»Tak Bůh miloval svět, že Syna svého vydal.« (Jan 3, 16.)

Včera oslavovali jsme nejradostnější událost v dějinách lidstva, seslání Ducha sv. na apoštoly a celý svět, dokonání vykoupení člověčenstva. O včerejší slavnosti praví sv. Jan Zlatoústý: »Dnes vznáší se Duch sv. v podobě holubice nad vodami, aby jako holubice zvěstovala Noemovi konec potopy, tak i světu veškerému oznámil, že jest zachráněn před záhubou věčnou.« Holubice Noemova oznamovala světu, že Bůh přestal se hněvati na svět nevděčný; mnohem dokonalejší usmíření Boha obětí Kristovou na kříži oznámil Duch sv. sestoupivší na apoštoly a celou církev Kristovu. Oživení tímto Duchem sv. nemusíme se více lekati hněvu božského, ani smrti, ani věčného zavržení.

Duch sv. přinesl nám v těchto dnech nejen větvičku olivovou, ale celou náplň nebeského štěstí a nadbytek milostí.

Jak užitečným a nejvyšším potřebným jest nám všem tento nebeský dar, a jak proto po něm toužiti a jeho si vážiti máme, o tom budeme dnes s pomocí boží, za přispění Ducha sv. rozjímati.

P o j e d n á n í.

1. Víra, naděje a láska jsou tři nejvzácnější ctnosti a ku spáse nevyhnutelné. Jsou ctnosti božské, vlité v duši naši na křtu sv. s milostí posvěcující; my však musíme víru oživovati, naději posilovati a lásku rozněcovati, což se může státi jen za pomoci milosti boží; jinak víry ubývá, naděje slábne, láska chladne. Sv. Pavel, bývalý Šavel, zkusil na sobě účinek této milosti, a v listu ke Korintanům, kde vypočítává dary, jichž se mu dostalo, uvádí uprostřed mezi těmito — dar Ducha sv.: »Ve všem prokazujeme se jako služebníci boží, ve mnohé trpělivosti, v souženích, v potřebách, v úzkostech, v bdění, v postech, v čistotě, v umění, v dobrotivosti, v Duchu svatém, v lásce neošemetné, v slově pravdy, v moci boží.« (2. Kor. 6, 5.) Proč tak učinil? Jedině proto, aby naznačil, že Duch sv. jest duší, srdcem, životem, náplní všech ctností a jich středem, z něhož všecky jejich paprsky vycházejí. Chceme-li tedy ctnosti oživiti, uchovati a rozmnožiti, potřebujeme Ducha sv. Kdo má Ducha sv., může celý svět se vším na světě k nobám sraziti a pokořiti. Duch sv. vyhání bázeň, upevňuje stálost, posiluje mysl v neštěstí, oživuje zbožnost, rozněcuje čistou lásku, podněcuje naději k věcem velikým. Jak bázliví, jak slabí byli apoštolé! Jakmile však Duch sv. na ně sestoupil, odbazují všechnu bázeň, ze zbabělců stávají se neohrožení a nepřemožitelní vyznavači Kristovi, postrachem nepřátel.

2. »Vidím jiný zákon ve svých údech,« stěžuje si sv. Pavel, »kterýž odporuje zákonu myslí mé, a jímá mne pod zákon hříchů, jenž jest v údech mých. Nešťastný já člověk, kdož mne vysvobodí z těla smrti této?« (Řím. 7, 23.) Který jest to onen jiný zákon v údech odporující zákonu ctnosti, lepšímu náhledu ducha? Víte všichni, drazí křesťané, že jest to převrácená žádostivost, jež stále k hříchů podněcuje, která, ač přemožena a potlačena, nikdy nemůže býti vyhlazena.

Běda by nám bylo, kdyby nám nebyl dán Duch sv., který jiný zákon předpisuje, zákon milosti, jenž nám dává sílu potlačovat zlou žádostivost, a učí nás duchovní oběti dobrých skutků, staví nám nový oltář, zkroušenost, lítost srdce, nabízí od Boha zřízený chrám, čisté srdce, v němž Bůh se zaslíbením přebývá. (Sv. Jan Zlat.).

Nedostalo se Pavlovi jiné odpovědi na stížnost a nárek nad zákonem hříchů v těle, a nedostane se jí také nám, leč této jediné:

»Abys vítězství dosáhl nad zlou žádostí, dosti máš na milosti Ducha sv.«

Krásně to znázorňuje jiným způsobem sv. Jan Zlatouústý, an praví: »Představ si na př. loď, která opatřena jest vším potřebným, má kormidelníka, mužstvo, plachty, kotvy, lanová a vše ostatní, odnikud však nezavane větru; loď stojí a námořníci nemohou s místa.

Tak jest i s člověkem, nemá-li milosti Ducha sv. Může býti sebe výřečnější, sebe moudřejší, nepořídí přece ničeho.

»Když byla Zuzana vedena na smrt, vzbudil Bůh Ducha sv. u pacholska, jehožto jméno bylo Daniel.« (D. 13, 45) A co způsobil u něho Duch sv.? Dal mu takovou bystrost rozumu, že čeho dříve jako všichni ostatní neznal, poznal nevinnost Zuzany, a takovou zmužilost, že se odvážil, mladík nezkušený, vystoupiti proti starcům a soudcům lidu a dokázati, že rozsudek nad ní vyneseny jest nespravedlivým. »Jak velikým umělcem jest Duch sv. !« volá proto sv. Řehoř Veliký; »v okamžiku možno se jeho silou všemu naučiti, čemu jen libo. Sotva dotkne se někoho Duch sv., již mu vzhází nové světlo, že zavrhuje, co dříve měl za pravdu, a pochopuje, o čem dříve neměl ani tušení.« Stvrzení této pravdy viděl v těchto dnech s úžasem lid v Jerusalemě. Nevědomí, bez vyššího vzdělání, byli dosud apoštolové; osvíceni však Duchem sv. zvěstují najednou veliké skutky a tajemství boží. Skrývali se stále dosud a nehlásili veřejně k ukřižovanému Mistru svému, ztráceli poznenáhla víry, pozbývali naděje v jeho zaslíbení, chladla již také jejich láska, kterou dříve před Ježíšem dávali na jevo. Nyní však Duchem sv. posílněni, povstávají bez bázně přede vším lidem, vyznávají veřejně víru v Ježíše ukřižovaného, obviňují všecken lid z brozné nespravedlnosti a boho-vraždy, potvrzují se vším důrazem, že Ježíš vstal z mrtvých, a že jest pravým Messiasem, který byl praotcům zaslíben. (Sk. ap. 2.) Jak dovedným tedy jest umělcem Duch sv.!

3. »Duše naše,« praví sv. Petr Damiani, »jest suchou zemí a není s to ani jediný výhonek k nějakému dobrému skutku vyklíčiti, není-li ovlázena rosou Ducha sv. Duch sv. to jest, který rozum náš osvěcuje, že dobro vidíme, srdce povzbuzuje, že dobro chceme, a slabost posiluje, že poznané a žádané dobro konati můžeme. Neboť jako duše jest životem těla, tak jest Duch sv. životem naší duše; a jak tělo umírá, opouští-li je duše, tak musí duše zhynouti mravně, opustí-li ji Duch sv. Pravdu tu zdá se, že naznačuje prorok Isaiáš, an praví: »A vyjde prut z kořene Jesse a květ z kořene jeho vystoupí. A odpočine na něm duch Hospodinův, a naplní jej duch bázňe boží.« (11, 1.) Bázeň boží bude dechem, životem a duší tobo, kdo jest pln Ducha sv. — Ne bez tajemství používá prorok slova: Pln, naplněn! Neboť tak veliké jest bohatství a množství milostí Ducha sv., že jimi každého může zcela naplniti. Jako všechny lístky květu růže voní a vůni rozšiřují, tak člověk Duchem sv. naplněný celou svou bytostí, srdcem a ústy, očima i rukama, slovy i skutky dýchá ze sebe bázeň boží, zbožnost, lásku, pokoru, trpělivost, jest zkrátka — dobrou vůní Kristovou Bohu. (2. Kor. 2, 15.)

V listu ku Galatským (5, 19.) jmenuje sv. Pavel nejprve skutky těla, a staví hned vedle toho jedovatého ovoce žádostivosti skutky Ducha sv., jež tento působí svou milostí v člověku.

Jako totiž strom vlhkost země, na níž stojí, do sebe ssaje a ve svých listech, květu a ovoci, ve svém celém vzrůstu a zevnějšku vlastnost této vlhkosti a šťávy zemské ukazuje; jako člověk, který jest uvnitř dokonale zdrav, také na svém zevnějšku, v pohledu, v tvářnosti a každém kroku šťastný ten stav ukazuje: tak ukazuje se na každém člověku, jebož duše jest řízena a živena Duchem sv., i na venek láska, pokoj, radost, trpělivost, dobrotivost, tichost, věrnost, mravnost, střídmost a čistota. Právem tedy nazývá Písmo sv. muže spravedlivého a Bohu milého tučnou olivou, palmou vysokou, mohutným cedrem, úrodnou révou, neboť kořenem těchto stromů a ovocem jest Duch sv., od něhož čerpají potřebné šťávy, jimž dává vzrůst, zdar a plodnost.

Za to má každý o těchto svátcích prositi, aby se stal milostí Ducha sv. ne-li palmou vysokou, mužem velikánem, světcem, ne-li mohutným cedrem, aspoň přece úrodnou révou, na níž by měl Bůh zalíbení. Avšak půda, na níž se takové stromy a keře vzácné rodí a tolik požehnaného ovoce vydávají, jest Duch sv. a jeho milost.

Prosme tudíž úpěnlivě, aby Duch sv. sestoupil s výšin nebeských do srdcí našich se svými sedmi dary a zůstal v nás. Dokud bude v nás, bude se vše dobře dařiti; opustí-li nás, zmizí také pokoj a radost, požehnání a milost ze srdcí našich. Dokud Duch sv. jest v nás, dotud jsme dítkami božími, bratry Kristovými a máme nároky na blaženost věčnou, kterou nám Spasitel náš krví svou vydobyl.

Květina bez světla a tepla ztratí barvu a vůni; duše bez Ducha sv. ztratí krásu a vůni křesťanských ctností.

Herec Tommaso Inghirami hrál kdysi v mysteriu roli kajícího lotra na kříži. Byl tak dojat, milost boží dotkla se ho, osvítila rozum pýchou zaslepený, rozeřála srdce vášněmi spustlé, že vzdal se okamžitě herectví, stal se kajícím a zemřel ve svatosti.

Takové zázraky v životě lidském působí Duch sv.

Duch sv. používá na pobled slabých a nepatrných lidí, aby veliké věci vykonal. Farář v Arsu, Vianney, jedna z nejpodivuhodnějších osob našeho století, byl divem milosti. Na něm ukázal Bůh, že volí si slabé, aby zahanbil silné! Bez přirozeného nadání, bez darů, jichž svět hledá a si váží, dosáhl neslýchaných výsledků. Učení nevěrci, zatvrzelí hříšníci padali k jeho nohám, vyznávali se z hříchů, a prosili, aby je smířil s Bohem a uvedl na cestu spásy. Celý jeho život byl ustavičným zázrakem. Zemřel r. 1857.

Duch sv. sestoupil na svět, tlučte na dveře srdcí našich, chce nás vésti až do konce našeho života. Otevřme mu srdce svá, a přemůžeme každé zlo světa, ubráníme se každému pokušení, tak že budeme moci každé chvíle zvolati se sv. Pavlem: *•Všecko mohu v tom, kterýž mne sílí. Milostí boží jsem, co jsem, a milost ta nebyla marnou ve mně.*

V. M. Váchal.

Neděle první po sv. Duchu. — Nejsvětější Trojice.

Podoba Trojice boží v člověku.

Nebo z něho a skrze něho a v něm
jsou všechny věci i jemu sláva na věky.
Amen. (K Řím. 11, v. 36.)

Či znamení jste právě učinili na čele, ústech a srdci svém? Znamení Boha trojjediného, řeknete mi správně. Jest to jen znamení pouhé, které nám má připamatovati jeho hlubokost, moudrost a vědomost, ale také jeho nevyzpytatelnost. Když o tomto tajemství mám mluvit, tu napřed vyzývám rozum přepjatého člověka na souboj a dím: Ty člověče, jenž vyslovuješ jméno Nejvyššího lehkomyšlně, pojď a pověz mi, co víš o těch věcech, které nazýváme stvoření? Pověz, ty mudrče, kterak slunce, jež sem svítí, nahoře drženo jest v pohybu i stálosti? Kterak hvězdy, jež jako oči s nebes se na nás dívají, kterak se pohybují a drží? Co odpovíš? To jest vše daleko ode mne. Zajisté, ale i Bůh nad rozum náš jest vyšší a hlubší a silnější. Z něho a v něm jsou všechny věci, a proto jemu sláva na věky budiž, ne však lehkomyšlné mluvení. Sestup dolů s výšin nebeských a řekni mi, kdo vymaloval růži v sadě a chudobku na pažitě, tak různě a tak

krásně najednou? Kdo sestrojil křídlo ptačí tak lehké a silné, že přes moře letí? Kdo sestrojil hrdlo skřivánka a slavíka, těch pěvců božích? Ony volají k nám: On učinil nás, ne my samy sebe. Správně pravíte, vy tvorové boží, neboť zkrze něho a v něm jsou všechny věci, jemu čest a chvála. Tak ale i ty člověče jsi učiněn od Boha trojjediného a jsi obraz jeho. To jest předmět našeho rozjímání. Všechno stvoření jest jako kniha, v níž se může čísti a viděti zobrazena krása a moc a hlubokost boží, některý tvor nese jen stopu, jiný obraz, jiný velikou podobu. Než k tomuto vznešenému předmětu se odhodlám, chci napřed prosit Boha o přispění mně i vám a pak napřed vyobrazím vám

I. naši nedostatečnost o těchto vznešených věcech rozjímati a pak teprve

II. okem duše zadívati se na člověka, obraz boží, který má býti podobou boží.

Pojednání.

I.

Každý katolík věří v tajemství Trojice boží. Jeden jest Bůh, ale tři božské osoby jedné podstaty a přirozenosti: Otec, Syn a Duch sv., jimž budiž sláva.

Jest to tajemství hluboké, ale pravda zjevená. Jest to nad sílu naší chápavosti rozumu, ale Bůh nám ji dává poznati. Že jest to nad síly naše, nesmí nás másti, vždyť všechny naše síly jsou obmezeny, jak síly těla tak i síly duše, ať poznávací ať smyslové.

1. Vy mne slyšíte mluvit, ale jen na určitou vzdálenost, pak můj hlas se ztrácí a zachází úplně. Vizte, jak omezen náš sluch. Nesmíte však popírat, že hlas nezní, protože náš sluch jej neslyší. Tam v dáli vidíte vystupovat bílý kouř z železničního stroje. Každou chvíli vystupuje, ale pro dálku neslyšíte hukot, nýbrž vidíte jen kouř po chvílkách vystupovat. Zde vidíte jasně mez našeho sluchu. Jest mnoho věcí velikých, které znějí a hučí v dáli, ale my je neslyšíme. Moucha, která bzučí kolem hlavy, činí větší hukot v mém uchu, než vodopád Niagara, který jest slyšet na mnoho mil, ale sem neproniká. My slyšíme jen na určitou dáli; náš sluch jest omezen!

2. Tak ale jest i s naším zrakem. Oko proniká dál než ucho, ale má i oko svou mez. Vidíte hory kolem, blízké vidíte jasně, další jen jako v mlze. Někdy jest to mlha skutečná, jindy jest už to sama dálka, která je činí našemu oku mlhavé. Nerozeznáváte v dáli už ani vísku rodnou, ani lípy v ní, ba ani kostel s věží známou, vše jen v modravé dáli mizí našemu oku, které má svou hranici, za kterou oko nevidí ani stvoření tak veliké, jako jsou na př. mnohé hvězdy boží!

My jsme však omezeni zrakem i na blízku. Vezmi si tu krůpěj vody, která spadla se střechy. Jest čistá jako oko nevin-

ného dítěte. Co vidíš v ní, když si ji dáš proti slunci? Nic než odlesk světla božího, jiskru. Co jest v kapce vody, když ji dáš pod drobnohled, který tisíckrát vše zvětšuje? Vidíš v ní celý záslup malých tvorů, doslovně vzato, vidíš tisíce tvorů v kapce pohybovati, zápasiti, roditi a umírati. Ó hlubokosti moudrosti boží! My ji v tak blízké kapce vody nevidíme okem vlastním. Vizte mez zraku našeho. Jsou tedy věci veliké a malé, které oko nevidí.

3. Tak i oko duše naší jest omezeno. Oko duše jest rozum. Mnoho věcí chápeme, poznáváme přímo, ale i rozum má hranici poznání jako sluch a zrak. Jen rozumem určitě usuzujeme z jedné věci na druhou, jako soudíme z kouře stroje i na hukot, který neslyšíme, tak i správně usuzujeme o věcech, které přímo nevidíme. Mnoho věcí chápeme, ale nechápeme vše. Poznáváme Pána Boha, ale nepoznáváme vše o Pánu Bohu, o jeho bytosti, o jeho vlastnostech. Nemoudré by bylo je upírati, jako nemoudré by bylo upírati hukot stroje v dálce, jsoucnost hvězdy, kterou nevidíme. V tom vězí veliký blud lidí, že myslí, že vše mohou okem viděti, uchem slyšeti, rozumem pochopiti, kdežto má mez svou oko, i ucho, i rozum, a jsou velmi mnohé věci, které ani ucho neslychalo, ani oko lidské nevidalo, ba ani na srdce lidské nevstoupilo, které Bůh připravil těm, kteří jej milují.

Tak i s tajemstvím nejsvětější Trojice boží. Neučíme se věřiti, že jsou tři Bohové, ani že jedna osoba jest ve třech, ale že jest jeden Bůh ve třech osobách, jíž každé připisujeme zvláště dílo spásy: stvoření, vykoupení a posvěcení. Ač ničím nelze vysvětliti hlubokost tajemství nejsvětější Trojice boží, přece její obrazy v přírodě nás obklopují, a člověk sám nese v sobě obraz nejsv. Trojice boží.

II.

1. Už sama zpráva Písma sv. o stvoření člověka nám nejsvětější Trojici připomíná: učiňme člověka k obrazu a podobnosti svému. Učiňme naznačuje osoby boží; k jednomu obrazu naznačuje se jedna podstata a bytost. Celé stvoření člověka nám připomíná rozdíl božských osob: Bůh Otec sám od sebe, Syn od Otce od věčnosti zplozen a Duch sv. od Otce a Syna od věčnosti pochází. Adam neměl otce ani matky, z Adama Eva zplozena a z Adama a Evy celé pokolení lidské.

2. Hlavní ovšem obraz nejsv. Trojice boží jest duše naše, která není zplozena a zrozena, ale od Boha stvořena, a jest proto obrázek Boha Otce, jenž jest sám od sebe.

Duše má schopnost poznávati sebe i věci kolem. Duše sebe poznává jako tvora božího. Duše poznává sebe: duši.

Duše však také sebe miluje. Pochází tedy z duše poznání i láska jako v Nejsv. Trojici boží.

3. Tak i podobně lidské činy, jak povstávají v nás jsou obrázkem nejsvětější Trojice boží. Bohoslovci nás učí, že vše, co

stvořeno jest, jest dílem nejsv. Trojice boží v některém směru. Podobně jest zobrazena v duši lidské nejsv. Trojice boží. Duše jest jedna a nehmotná a nelze ji dělit. Duše však má tři mohutnosti: rozum, sebevědomí, vůle, z nichž každá má výkon jiný, a přece jest jedné a téže podstaty, a působí svorně při každém výkonu lidském. Nepůsobí-li jedna z nich — přestává lidský výkon. Tři mohutnosti lidské duše působí při výkonu. Jest poněkud těžko pochopiti na první pohled smysl slov, ale příklad vám to objasní. Vy chcete z pouti poslati zprávu svým drabům. To jest jednoduchý výkon lidské duše, která chce sděliti své city jiné duši. Tři schopnosti jedné duše musí spolupůsobiti. Předně musíš vědět, co chceš napsati, za druhé musíš míti sílu vědomí napsati myšlenku a za třetí musíš míti vůli psáti. Kdyby scházela jedna ze tří schopností, nemůžeš myšlenku sděliti. Poznání budí sílu a z obého pochází skutek vůle.

Vizte obraz oltářní jak povstal z ruky lidské! Nejprve malíř musil vědět, co chce malovat, pak musil míti prostředky k malbě: štětec, barvu, plátno a za třetí musil chtít malovat. Jedno bez druhého nelze. Bez myšlenky nepomůže ani štětec ani vůle, ale ani myšlenka bez vůle, ani vůle bez štětce a plátna.

Jak často se stává, že člověka raní mrtvice: rozum zůstává, vůle také, ale schopnost a síla sděliti myšlenky schází. On chce mluvit: jest zde rozum i vůle, ale schází síla, ta jest ochromena. Každý skutek lidský ať dobrý neb zlý jest výsledek trojice duševních schopností: poznání, síly sebevědomí a vůle. Obraz nejsvětější Trojice boží. Tento obraz máme zdokonalovati.

Bůh chce ve své lásce, abychom věčně s ním blaženi byli. On jest Otcem naším, my jeho děti. Jako otec si přeje, aby děti nesly jeho jméno, podobu a přednosti, tak i Otec náš nebeský chce, aby v duši naší podoba dokonalostí božích se zobrazovala. Bůh tuto podobu vložil do duše při stvoření první duše lidské. Bůh obnovil podobu při křtu sv. a zbývá nám povinnost podobu zdokonalovati. A jak ji máme zdokonalovati? Slyšte dnešní nedělní evangelium, které vzato jest z řeči Páně horní: Buďte milosrdní jako Otec váš milosrdný jest. Dává slunci vycházeti na spravedlivé i nespravedlivé, déšť dává na dobré i zlé. Slyšte slova Páně dále: Nesuďte, nepotupujte, odpouštějte, dávejte míru dobrou. Vidíte obraz boží vznešený, který máme v sobě zdokonalovati. Jaká radost a vyznamenání jest věděti a cítiti, že pod pomíjejícím šatem z hlíny — který tvoří naše tělo — bydlí duše nesmrtelná, stvořená k obrazu a podobnosti nejsvětější Trojice. Tělo zvadne, čas vyorá brázdy vrásek na něm, a zbělí vlas jako jinovatka a rozpadne se, ale uprostřed rozpadávajícího se těla jest vznešený obraz boží — duše nesmrtelná.

Křížem, znamením nejsv. Trojice, žehnejte sebe, děti, domov, dílo své i hrob.

Na nádraží stál žid se synem, jenž plul do Ameriky, kam jel i missionář. Žid dal syna pod ochranu kněze a loučil se s ním

po způsobu židovském, dal mu ruce na ramena, modlil se a děl: Nezapomeň nikdy, že jsi židem. Čest mu budiž za to. Ale ani vy nezapomeňte, že jste křesťany, katolíky.

Dělej zbožně kříž — dělej často — získáš odpustky 50 dnů, 100 dnů, když s vodou svěcenou děláš kříž — a věnuj odpustky svým.

Vyznej znamením kříže víru svou. Hrabě Montalembert pravil kdys, že by si přál býti s Pánem, když klesl pod křížem a čekal na Šimona Cyrenského.

Čeká v kostele, zda vyznáš úctu, čeká v obraze, zda vyznáš víru, čeká v duši tvé, zda vzudíš víru v Něj při dělání kříže.

Obraz boží zdokonaluj v sobě.

O podobu duše a zdokonalení, že schopnosti naše všechny slouží Bohu, skrze nějž a v němž jsou všechny věci, jemuž sláva na věky. Amen.

Fr. Vaněček.

Neděle první po sv. Duchu. Nejsv. Trojice.

Jak máme slaviti Boží Tělo.

›Ježíš, když miloval své, až do konce miloval je.« Jan 13, 1.

(Láska Páně dokazuje jeho utrpení a smrt.) Celý život Boha Spasitele našeho jedinou jest řadou skutkův lásky, jež vykonal pro spasení naše. Z lásky této nebeské opustil lůno slávy Otce svého, stal se člověkem, z lásky této snášel bídu a strast života pozemského, chodil z místa na místo, by hledal, co bylo zahynulo. Ano veliká, nevyčerpatelná byla láska toho dobrého pastýře našeho, který, aby vytrhl člověčenstvo z tlamy nepřítelů zlého, vzal hříchy a viny jeho na sebe a jako beránek velikonoční dobrovolně podnikl tu bolestnou, strastiplnou cestu křížovou na horu Kalvarii. Umírající ústa Pána Ježíše dobrořečila svým nepřítelům a když posmívali se mu, volal ještě: ›Otče, odpusť jim, nevědí, co činí.«

(Jeho láska ve Svátosti oltářní.) Smrt Pána Ježíše na kříži nehynoucí je památkou nebeské lásky jeho, ale na tom nebylo ještě dosti. On dobře znal slabost, malomocnost naši, on to dobře věděl, jak často duše naše lační, žízňá, omdlévá a klesá do spánku hříchu, v kterémž nepřítel duší našich vytrhává ze srdcí našich kořeny víry, ctnosti a života věčného. A proto, když miloval své, až do konce miloval je, nezanechal svých věrných co sirotků opuštěných, ustavičně chtěl přebývati uprostřed nás, nedopustil, aby duše naše lačnely na věky, ale zanechal nám chléb nebeský, pokrm andělský, kterým sytila by se duše naše k životu věčnému.

(Ustanovení té svátosti.) Ježíš, když miloval své, až do konce miluje je, již blíží se hodina utrpení a smrti jeho a proto svolává své věrné, staví s nimi beránka velikonočního, loučí se s nimi jako Otec se svými dětmi, pak berte chléb ve své svaté ruce,

žehná, láme, dává učedníkům svým, řka: Vezměte a jezte, totoť jest tělo mé. A učedníci klaníce se, přijímají z rukou svého božského Mistra po prvé tělo jeho nejsvětější. A pán opět béře kalich s vínem a dobrořečiv dí: Vezměte a pijte všickni. Totoť jest zajisté krev má Nového Zákona, která za vás i za mnohé vylita bude na odpuštění hříchů. To čiňte na mou památku.

(Slavnost Božího Těla.) A pak jde na horu Olivetskou a od tamtud ubírá se svázán na horu Golgotu, aby dokonal veliké dílo lásky své. Ano, Ježíš, když miloval své až do konce, miloval je, a největším důkazem lásky této je tajemství Svátosti nejsvětější. A aby hodným a důstojným způsobem drahá památka tajemství toho se oslavila a obnovila, konáme každoročně tu krásnou slavnost Božího Těla.

1. (Máme v ten den osvědčiti svou víru.) V slavném průvodu za blaholu zvonů a zvuku písní provázíme svého Pána a Boha, skrytého pod rouškou posvátného chleba po ulicích a náměstích našich, abychom veřejně a slavně osvědčili svou víru v Ježíši Nazaretském, který skutečně, pravdivě, podstatně, co Bůh i člověk přítomen jest v Svátosti oltářní. Jako obyvatelé jerusalemské v slavném průvodu doprovázeli jej, metajíce ratolesti a kvítí jemu na cestu a volajíce mu: Hosannah synu Davidův — požehnaný, jenž přichází ve jménu Páně — tak i my zdobíme mu oltáře a cesty, kudy se béře kvítím, zpívajíce: Chval Sione Spasitele, chval Pastýře, vůdce vřele, prozpěvuj mu v písních čest.

(Máme se klaněti se živou vírou.) A proniknutí touto hlubokou vírou, klaníme se jemu v nejhlubší pokoře, srdce naše chvěje se posvátnou hrůzou, nebo jsme v průvodu toho, který bude nás jednou soudit co soudce spravedlivý, ale i radostná útěcha a naděje blaží nás, neboť Ježíš Kristus, který bydlí mezi námi v nejsv. Svátosti oltářní, volá k nám: Pojďte ke mně všickni, kteří obtíženi jste a já vás občerstvím! Ta hrůza a bázeň, která pojímá nás v jeho přítomnosti, nás netřísí, ale povznáší k lásce, tak že voláme: Co jest člověk, ó Pane, že jsi jej tak vyvýšil! Málo menším učinils jej andělů, slávou a ctí jsi jej korunoval, vždyť ty jsi se mu podal za pokrm a za nápoj.

(Zachovejme si tu víru.) Ó kéž by tedy, milí křesťané, tato blažená víra v nejsv. Svátost oltářní zůstala v srdci našem povždy neporušená! Tak jako provázíme svého Spasitele nyní pod rouškou chleba svátostného, tak budeme jej bohdá někdy i provázeti v nebesích, patříce naň tvář v tvář a zpívajíce se sv. anděly jeho »Svatý, svatý, svatý, Pán Bůh zástupů!« Ó blažená to víra, ona naplňuje srdce naše již nyní předtuchou blažeností nebeských!

2. (Máme vzbuditi též lásku ke Kristu.) Avšak netoliko, abychom víru v nejsv. Svátost v sobě vzbudili, nýbrž také, abychom v srdcích svých vroucí lásku k této svátosti rozšířili, ustanovena jest slavnost Božího Těla. Ejhle Syn boží, Pán nad pány, Král nad králi, sstupuje s trůnu svého a kráčí mezi námi. Hrom a blesky ho neobkličují jako obkličovaly drubdy Hospodina mluvícího na hoře Sinai, cherubíni ho nedoprovázejí, hrozná veleb-

nost jeho neděsí smrtelníky. On skrytý jest pod způsobou chleba, láska zakryla závojem slávu jeho, on přichází v pokoře a tichosti, plný vlídnosti a lásky, žádaje toliko dobře činiti nám a milovánu býti od nás.

(Mějme důvěru v jeho pomoc.) Ó pojďtež mu tedy vstříc, následujme ho ve vši vděčnosti a pokoře. Důvěra a nouze působí vůbec lásku a člověk miluje toho, od něhož se může bezpečně nadíti pomoci, jemu milerád otvírá srdce, k němu se nejraději utíká. O jakou láskou musí tedy zplápolati srdce naše, když provázíme Krista Pána ve Svátosti nejsv., kde hojně rozdává milosti své všem, kdož v důvěře k němu se utíkají! Tu nás očekává ten nebeský lékař náš, tu slyší prosby naše, hojí naše mdloby, těší nás v malomyslnosti, blíží se k nám, spojuje se s námi.

(Prosme ho o přispění v každé strasti.) Tíží li nás kříž, jest skrytý Spasitel tuto naším utěšitelem, klesá-li víra a naděje naše, jest zde náš podporou a posilou, stydne-li láska naše, pozdvihuje nás, děsí-li nás věčnost, jest nám rukojemstvím spasení a průvodčím do kraje věčnosti. Všecky tyto milosti poskytuje nám Ježíš v Svátosti nejsvětější. Představme si ho živě, jakoby krácel po cestách, kudy slavný průvod se koná, tkouce: Toť náš Ježíš, náš Pán a Spasitel! Jako druhdy krácel po vlasti své dobro čině, tak i nyní jde mezi námi, aby nám dobře činil!

(Prosme ho o dar lásky.) A tu prosme ho, aby roznítil v srdcích našich vroucí lásku, aby všichni lidé ho poznali, jej následovali v šlépějích jeho, jej velebili a oslavovali a někdy s ním spojeni byli.

(Podávejme mu náhradu za nevěru jiných.) A proto obětujme, draží v Kristu, tuto slavnost dnešní i na zadostučinění za všechny hříchy nevěry a lhostejnosti, jimiž tak mnozí lidé Krista Pána v nejsv. Svátosti urážejí. I k nim zajisté volá z této svátosti, ale oni neslyší, či snad slyší, ale slovům jeho nerozumějí, láska jeho i jim se ukazuje, ale oni ji nechápou, vzhůru vzbuzuje srdce jejich, ale oni zůstávají dole v prachu země, vlažnými lhostejníky.

My ale chceme slyšeti hlasu jeho, na místo nevěry mnohých budeme ukazovati svou vírou a veřejně ji osvědčovati a na místo lhostejné vlažnosti ukážeme horlivou lásku, chceme osvědčiti, že naše víra v nejsv. Svátost oltářní je drahocenná srdcím našim a že si ji uchováme pro celý život svůj jako nejdražší poklad v životě i smrti.

A když s takovou vírou, s takovou zbožnou horlivostí budeme konati slavnost tuto, zajisté že bude nám tajemství nejsv. Svátosti oltářní nejen radostí v životě, ale i útěchou v smrti, pak přijde k nám Ježíš, aby naposled již nasýtil nás svým tělem zde, nebo potom povolá nás tam k té večeři veliké, kde nebudeme naň více patřiti v prostičké způsobě svátostní skrytého, ale kde ukáže se nám oděn jsa slávou a velebností svou. Amen.

† *František Ekert.*

Slavnost Božího Těla.

Svátosti té naskonalé číňme vroucí poklonu.

Roku 1193 narodila se ve vesnici Retines, nedaleko Lutichu v Belgii, dívka, již dáno na křtu svatém jméno Juliana. Osířevši v patnáctém roce, dána byla se starší sestrou svou od poručníka na vychování jeptiškám řádu sv. Augustina na hoře Korneliově (odtud uazývá se též Kornelionská) nedaleko svého rodiště. Řídíc se heslem: »Modli se a pracuj«, spojovala vroucí modlitbu s pilnou prací. Bedlivě čítala v Písmě sv., ve spisech sv. Otců, zvláště sv. Augustina a Bernarda, jehož výklad »Písně Šalomounovy« roznítil v ní plamen lásky k Pánu Ježíši. Vroucí láskou plálo čisté a nevinné srdce její zvláště k Ježíši svátostnému. Tajemství nejsv. Svátosti pokládala vždy za tak vznešené, jako tajemství vtělení Syna božského, i nemohla pochopiti, proč není ustanovena zvláštní slavnost ke cti a slávě této nejsv. Svátosti. Utvrzena v tom byla zvláštním viděním. Viděla totiž několikráte měsíc v plném lesku, ale po jedné straně trochu zatemnělý. Prosila Boha, aby jí dal poznati význam tohoto vidění — a tu dáno jí vnuknutí, že krásný lesk církve Páně zatemňuje dosavadní nedostatek zvláštní slavnosti ke cti nejsv. Svátosti oltářní. Juliana vypravovala o tomto svém zjevení Jakubovi Pantaleonu Troyeskému, arcijáhnou v Lutichu (potomnímu to papeži Urbanovi IV.) a provinciálovi dominikánů Hugonovi. Oba tito sluhové Páně prosili snažně biskupa lutišského Roberta, by slavnost tu zavedl, což on ochotně r. 1246 v celém svém biskupství učinil. Než biskup tento brzy potom zemřel a ježto nová slavnost potkala se tu a tam s odporem, byla by asi zanikla, kdyby byl — řízením zajisté božím — jmenovaný provinciál dominikánů Hugo, jenž se zatím stal kardinálem a papežským vyslancem v Německu, do Lutichu nepřišel a nenařídil, aby slavnost Božího Těla nejen v Lutichu, ale i ve všech osadách dozoru jeho podřízených co nejslavněji se odbyvala. Mimo to stal se zmíněný arcijáhen lutišský Jakub z Troyesu papežem, přijav jméno Urban IV. Ten povzbuzen zázračnou událostí, rozkázal, aby slavnost Božího Těla slavila se v celé církvi katolické.

Vypravuje se (B. M. Kulda : Církevní rok), že papež Urban IV. byl na vahách, má-li tuto slavnost, která v Lutichu byla již zavedena, rozšířiti na celou církev. Tu stalo se, když r. 1264 sídlil v Orvietu, biskupským sídle v okolí Říma, že jeden kněz v sousedním městečku Bolzaně vylil při mši sv. kapku konsekrovaného, t. j. v krev Páně proměněného vína z kalichu. Chtěje chybu svou zakrýti, rychle složil korporale (svěcené roucho lněné, na němž při mši sv. kalich a hostie leží). Ale tu s úžasem pozoroval, že vylitá kapka krve Páně celým korporalem pronikla a všude krvavé známky v podobě hostie utvořila. A právě tato podivuhodná událost přiměla papeže Urbana IV. k tomu, že pak již neváhal ustanoviti slavnost Božího Těla pro celou církev.

(Zmíněné korporale chová se až dosud ve veliké úctě v biskupském chrámu Páně v Orvietu, onu pak zázračnou událost zobrazil světoznámý malíř Rafael v papežském paláci Vatikánu malbou: Mše sv. v Bolzaně.) K rozkazu téhož papeže vypracoval svatý Tomáš Aquin. tak zv. officium pro brevif o slavnosti Božího Těla a pět hymnů, mezi nimiž nám známé: Pange lingua — Zvěstuj Těla vznešeného a Lauda Sion — Chval Sione.

Než přes to, jelikož papež Urban IV. brzy zemřel a tudíž jeho bulla o slavnosti Božího Těla zůstala neprovedena, neodbyvala se slavnost tato až r. 1311, kdy papež Klement V. rozkázal, aby slavnost Božího Těla v celé církvi slavně se konala.

Koná se slavnost Božího Těla tímto způsobem: Po zpívané mši sv., jež ovšem celá odnáší se k tomuto velikému tajemství přítomnosti Ježíše Krista v nejsv. Svátosti, vychází za příznivého počasí průvod z chrámu Páně a za hlaholu zvonů, zpěvu a modlitby ubírá se ke čtyřem oltářům pokud možno ke čtyřem stranám světovým obráceným. Cesta, kudy se průvod má ubírat, bývá pokryta travou, na níž družičky, jdoucí před knězem, jenž nese nejsv. Svátost v monstranci pod baldachýnem, sypou kvítí. U každého oltáře zpívá se z evangelia ona částka, jež jedná o ustanovení nejsv. Svátosti (u prvního oltáře z evangelia svatého Matouše, u druhého z evangelia sv. Marka, u třetího z evangelia sv. Lukáše, u čtvrtého z evangelia sv. Jana), načež následují předepsané k průvodu tomu modlitby a na konec vždy požehnání nejsv. Svátostí. U posledního oltáře zapěje kněz Te Deum — Tě Boha chválíme, ve kterémžto chvalozpěvu se v kostele pokračuje a obvyklým požehnáním se tato krásná slavnost zakončí.

Průvod Božího Těla je průvodem vítězoslávy Ježíše Krista. V čele průvodu nese se kříž, znamení, v němž Kristus zvítězil nad smrtí a ďáblem. Za křížem nesou se prapory, hlásající vítězství Kristovo. Světla rozžatá kolem velebné Svátosti poukazují na toho, jenž sám se nazval světlem světa a jenž osvěcuje každého člověka přicházejícího na tento svět. Oblaky vonného kadidla, jež zahalují velebnou Svátost, zdali nám nepřipomínají nebeštany, kteří v nebesích Vykupiteli zapalují kadidlo k jeho počtě, t. j. vroucné jejich modlitby? Cesty posypané čerstvou travou, ozdobené zelenými stromky, kvítí na cestu sypané, řady nevinných družiček, zda nejsou obrazem nebeského Jerusalema a věčné slávy jeho?

Dnes tedy, o slavnosti Božího Těla, církev sv. neobyčejnou odívá se slávou, aby uctila Ježíše Krista v nejsv. Svátosti, dnes vybízí nás, syny své i dcery všechny, bez rozdílu k úctě a oslavě Spasitele a se sv. Tomášem Aquin. volá: Svátosti té neskonale číňme vroucí poklonu!

»Kdokoli mne vyzná před lidmi, toho i já vyznám před Otcem svým, jenž jest v nebesích,« praví Kristus Pán. Nuže vyznávejme Ježíše Krista před lidmi, vyznávejme o slavnosti dnešní, že Ježíš Kristus je v nejsv. Svátosti jako Bůh a člověk skutečně,

podstatně přítomen, neboť víra ta nás oblažuje, víra ta je rukojemstvím našeho spasení.

Láska žádá opět lásku. A kdo nás více miloval a až dosud miluje, nežli Pán Ježíš? On se každodenně při mši sv. Otcí svému nebeskému za nás obětuje, on se nám dává za pokrm, ustavičně mezi námi na oltáři přebývá a odtud nás žehná. Dnešní slavnost dává nám příležitost, bychom Pánu Ježíši, svému Vykupiteli, na jevo dali svou lásku a vděčnost. Pro koho všechna sláva dnešní? Doprovázíme Spasitele svého a jak jen můžeme, dáváme na jevo svou úctu a radost. To je slavnost, při které dobré ovečky Kristovy svého dobrého pastýře Ježíše, při které děti svého nejlaskavějšího Otce, při které poddaní svého nejmilostivějšího krále, slovem, při které věřící duše svého Pána a Vykupitele co nejzbožněji oslavují. Svátosti té neskonale činme tedy poklonu!

Před jménem Ježíš má se ohýbati koleno nebeských, zemských i pekelných. Když již před jménem Ježíš, což teprve před Ježíšem samým? Svátosti té neskonale, činme tedy poklonu!

Filip II., král španělský byl vždy při průvodech s nejsvětější Svátostí beze vši slávy, jako obyčejný člověk a za počasí jakéhokoliv, vždy bez pokrývky hlavy. Když jednou při průvodě slunce příliš pálilo a služebník ze zadu chtěl mu aspoň kloboukem hlavu zastíniti, řekl mu král: »Nech toho, v takových okolnostech slunce neškodí. Při doprovázení Boha nesmíme se báti ani horka ani deště.« — Známo jest, jak uctil Spasitele k nemocnému neseného císař Rudolf Habsburský, že zanechav honu, propůjčil koně knězi a pak prohlásil, že není hoden více užívatí koně, který nesl Pána našeho. Jeho potomek Karel V., vládce polovice světa, šel při průvodu se synem svým, králem Ferdinandem po celý čas průvodu při baldachýnu. Podobně činí i náš milovaný císař a král František Josef. Po příkladu těchto korunovaných hlav — Svátosti té neskonale činme vroucí poklonu!

»Nic se neostýchám tvrditi,« praví sv. Augustin, »že nám Bůh, ačkoli všemohoucí, více dáti nemohl, ačkoli bohat nanejvýš, více dáti neměl.« A sv. František Sales. praví: »Může-li se na světě co lepšího a vznešenějšího vynajít, v čem by se nesmírná Spasitele našeho dobrota zřetelněji ukazovala, nežli tu, když se on pro nás jako maličkým činí a v pokrm se obrací, aby duši naši pronikl a do vnitřnosti srdce a těla se zavřel?« Nic nemohl lepšího dáti než sám sebe — a sebe nám dal, aby nás živil k životu věčnému. »Kdo jí mé tělo a pije mou krev, má život věčný.« (Jan 6, 55.) Zda za tento nesmírný důkaz lásky za toto rukojemství života věčného nemá srdce naše oplývatí vděčností a roznititi se k chvále a díkům? Svátosti té neskonale činme tedy poklonu!

Slavnost dnešní je jakousi náhradou za všechny urážky a bolesti, jichž Spasitel při svém umučení za nás vytrpěl.

Jaká to bolest, když trnovou korunou Spasitel byl korunován! V náhradu za to pletou dnes družičky věnce z květí, kladou je na oltáře a i monstrance ozdobena zvláštním věncem.

Jaká to bolest, když vložen na ramena Spasiteli těžký kříž a on sám musil těžké dřevo kříže na Kalvarii nést! V náhradu za to dnes služebníci Kristovi nesou Tělo Páně v nejhlubší uctivosti v rukou svých a veškeren lid padá před ním na kolena a klaní se jemu.

Když Pán Ježíš veden byl z domu Pilátova, aby byl ukřižován, šli po jeho straně dva lotři, množství žoldnéřů a židů nepřátel. Kamkoli pohlédl, nespátl nikoho ze svých milých, všichni jej v onu chvíli opustili. V náhradu za to jdou dnes po straně Pána Ježíše nevinné družičky, provázejí jej od oltáře k oltáři a sypou květy na cestu, kudy se ubírá.

Jakmile Ježíše na kříž přibili a s křížem pozdvihli, počali se mu posmívat a rouhavě volati: »Ha, který rušíš chrám ve třech dnech a ve třech dnech jej zase vzděláš, jsi-li Syn boží, pomoz sobě a sestup s kříže. Jiným jsi pomáhal, sám sobě pomoci nemůžeš.« V náhradu za to dnes, jakmile kněz nejsv. Svátost pozdvihne a k lidu se obrátí, padají nábožní křesťané na kolena a bijíce se v prsa říkají zkroušeně: »Ježíši, v tebe věřím, Ježíši, v tebe doufám, Ježíši, tebe nade vše miluji. Smiluj se nad námi.«

Dnes, nejmilejší, máme příhodný den, bychom Pánu Ježíši náhradu dali za všechna zneuctění, jichž se proti němu mnoho lidí a snad i my sami byli dopustili. Nahradme mu úctou, láskou, srdečností bolesti, které trpěl pro nás hříšné.

Když jedenkrát Israelité vytáhli do boje proti Filištinským, byla za nimi do tábora přinesena archa boží. Sotva ji spatřili, vzkřikli radostí, tak že je bylo slyšeti daleko vůkol. Archa však byla toliko stínem velebné Svátosti, byla jenom odznakem přítomnosti Hospodinovy. Když tedy Israelští tolik se radovali, majíce archu mezi sebou, jak teprve sluší plesati nám, pomníme-li, že máme velebnou Svátost, v níž pravdivě, skutečně a podstatně přítomen jest Bůh-člověk, všemohoucí a nejvyšší dobrotivý náš Spasitel.

»Plesej a chválu vzdávej, přibytku sionský, neboť veliký jest uprostřed tebe,« volal prorok Isaiáš. My největším právem tatáž slova můžeme volati: »Plesej a chválu vzdávej farnosti naše, nebo veliký jest uprostřed tebe. Spasitel je mezi námi v nejsv. Svátosti — a Svátosti té neskonalé činme vroucí poklonu.«

Účastněme se dnešního průvodu, nejmilejší, jako věřící křesťané, kteří jsou si vědomi, koho doprovázejí a proč ho oslavují. Pamětlivi budme, že slavíme Boží Tělo, bychom Spasiteli za všechna dobrodíní, kterých se nám dostává, vroucně poděkovali. Použijme dnešního dne ku prosbám za sebe, za své milé. Kolik starostí tíží nás každého, kolik starostí doléhá na celou osadu, na celou vlast naši! Dnes vychází Pán ven z chrámu, by nám požehnal a pomohl. Nezapomínejme, že Spasitel za všecku poctu a chválu, kterou mu vzdáváme, nezůstane dlužníkem, nýbrž bohatě se nám odmění. Nuže — Svátosti té neskonalé činme vroucí poklonu. Amen.

Frant. Čech.

Neděle druhá po sv. Duchu.

Trojí výmluvy ku čtveré hostině.

»Prosím tě, měj mne vymluvena.«
(Luk. 14, 18.)

Před týdnem hleděli jsme s úžasem posvátným a úctou dětinnou k nebesům a klaněli se trojjedinému Bohu v nejsvětější Trojici. Dnešní evangelium nám uvádí trojici světskou, zavržení hodnou, která pozvána ku hodům nebeským zhrdá těmito a trojí výmluvou odbývá pozvání, že ani času nemá, aby mu vyhověla. »Ves jsem koupil,« »patero spřežení volů jsem koupil,« »ženu jsem pojal.« Tato trojice dábelská naznačena jest u sv. Jana, který praví: »Všecko, což na světě jest, jest žádost těla, a žádost očí a pýcha života.« (I. 2, 16.) Jeden koupil ves, a pýchou zaslepen pohrdá hostinou nebeskou; druhý koupil patero spřežení volů, a žádost očí, mamon a lakota nedovolují, aby se na čas vzdálil; třetí pojal ženu, a žádost těla, smyslnost brání, aby z domu nevycházal. To jsou tři udice, jimiž ďábel lapá ryby a brání, aby se nemohly zúčastniti milostí nebeských. Jsou to tytéž, na něž ulovil první rodiče v ráji. Roznítil žádost těla, když radil, aby jedli se stromu zapovězeného; žádost očí, když sliboval, že se pak otevrou oči jejich; pýchu života, když tvrdil, že budou jako bohové. Těmito chtěl ďábel polapiti samého Krista. »Rci, ať kamení toto chlebové jsou,« toť žádost těla, »Spusť se dolů, neboť psáno jest, že andělé budou tobě sloužiti,« toť pýcha života, »Všecko ti dám, jestliže padna budeš se mi klaněti,« toť žádost očí.

Đábelská tato trojice odporuje stále trojici nejsvětější. Žádost očí, lakota odporuje Bohu Otci, který celé své božství sděluje se svým Synem a Duchem sv. a celým tvorstvem; pýcha života odporuje Bohu Synu, který ponížil sebe až ku smrti kříže; žádost těla odporuje Duchu sv., což jest láska nejčistší, nejsvětější a nepřitelem všeho, co jest nečistého. A proto nalézáme na světě mnoho lidí, kteří se veřejně přiznávají ku trojici dábelské, pohrdají trojicí nebeskou, odmítají pozvání k hořům nebeským, jež jsou čtverého druhu, a tak jsou původci vlastní své záhuby, jak z následujícího poznáme.

P o j e d n á n í.

1. Jedna z hostin, již nám připravuje Bůh, jest hostina pokání, zpovědní. Sv. Jan píše o této jménem Kristovým k biskupu laodicejskému ve Zjevení: »Aj stojím u dveří a tluku; jestliže kdo uslyší hlas můj, a otevře mi dveře, vejduť k němu a budu s ním večeřeti a on se mnou.« (3, 20.) Tluče Bůh na srdce křestana milostí pomáhající, aby mohl vejíti do srdce s milostí posvěcující; proměnití celého člověka a připodobniti sobě, aby byl svatým, dítkem božím, dědicem nebe, ozdoben zásluhami

dobrých skutků a nosil v srdci pokoj a nebe pozemské. A co činí lidé? Mnozí slyší hlas boží, a neotevrou; jiní ještě více dveře uzavírají, aby ze hříchu nebyli vyburcováni; jiní se zatvrzují, pohrdají voláním, rouhají se více a říjí se ku zkáze věčné. Jeden volá: Ves jsem koupil, musím ji shlédnouti. Ves jeho jest tu hřích jednou spáchaný; druhý praví: Patero spřežení volů jsem koupil, a jde jich zkusiti: to jsou hříchové ze zvyku častěji opakované, jež člověka těžkým jhem svírají; třetí volá: Ženu jsem pojal, nemohu přijíti: to jsou hříchové zatvrzelých, zvláště smyslých, kteří pohrdají vším, co jest svatého. To jsou tři stupně k záhubě věčné. Aby se těchto ubránil, prosil David těmito slovy: »Ať mne nepotopí proudové vody, aniž pobltí mne hlubina, aniž zavře nade mnou propast úst svých.« (Ž. 68, 16.) Týž blahoslaví toho, kdo těchto stupňů se vzdaluje: »Blahoslavený muž, který nechodil v radě bezbožných, a nestál na cestě hříšníků, a neseděl na stoličce posměvačů.« (Ž. 1, 1.)

Na prvním stupni hříšníci přecházejí a mohou býti snadno zachráněni, slyší-li hlasu božího a poslouchají ho; na druhém stupni stojí hříšníci ze zvyku; na třetím zatvrzelí beze strachu, bez výčitek svědomí, otupení a mrtví. První ještě zdvořile odpovídají: »Ves jsem koupil, musím ji shlédnouti«, majíce to za první svou povinnost; druhí drze se vymlouvají: »Patero spřežení volů jsem koupil, musím jich zkusiti«, nemám proto na zbytečné věci času; třetí pak zatvrzele a s výsměchem volají: »Ženu jsem pojal, a proto nemohu přijíti«, nestojím o jiné věci, pohrdám jimi. »Nemohu přijíti,« — toť výmluva zatvrzelých, hříchů spoutaných, ďáblůvých nevolníků.

2. Druhá hostina, kterou Bůh nám připravil a k níž ústy apoštolů a kazatelů volá, jest evangelická. Starý zákon byl hostinou za dne, nový večerí a poslední hodinou. Učení katolické a apoštolské jest jedinou a pravou hostinou večerní a poslední. Pozdě přišel Luther, Mohamed a různí zakladatelé nových společností náboženských.

Církev katolická jde svou cestou od Krista naznačenou a volá k hostině nebeské všechny lidi všech věků a národů. Tutéž trojí výmluvu nalézáme u všech jinověrců a nevěrců. »Ves jsem koupil«; církev volá každého chudáka hříšníka, zadal bych si, kdybych se mezi ně dostal; svět by se mi smál; dnes jsou jiné doby, jdu za pokrokem a p.

»Patero spřežení volů jsem koupil«; ohledy hmotné, ztráta postavení, zkrácení majetku, brání jinému, že neslyší hlasu božího a zůstává v bludu a nevěře.

Anaxandridas, když si kdosi trpce stěžoval na vyhnanství, v němž se nalézal, odpověděl: »Lépe jest býti vyobcovánu z vlasti, nežli od spravedlnosti.« Lépe jest žíti v církvi Kristově, v ponížení a odříkání, nežli ve hříchu, bludu při blahobytu.

Jiný opět vymlouvá se na ženu, na příbuzné, jichž nenávisť by na sebe uvedl, kdyby v církvi katolické a pravdě Kristově žíti chtěl.

Avšak Adam dbal také více hlasu své ženy Evy nežli hlasu božího, a — pykal za to těžce. »Že jsi uposlechl hlasu své manželky, zlořečený budeš.« »Neslýchaná pošetilost,« praví sv. Bernard, »dům hoří, oheň hrozí ze zadu, a utíkajícímu brání se vyběhnouti, a to od těch, kteří se v nebezpečí požáru nalézají!« Jako nebude se lekati utéci z nebezpečí, byť tam i přátelé byli, a sebe sama zachrání člověk rozumný, tak netřeba žádného ohledu na nikoho, vidím-li, že jsem v nebezpečí bludu a záhuby věčné.

Generál francouzský Charette byl přivržencem královým, proti nevěreckým republikánům bojoval statečně uprostřed Vendejských. Později však byl jeho sbor rozehnan a generál zajat. Když jeden důstojník se mu divil, že sebe nezavraždil, by do zajetí nepadl, odpověděl Charette:

»Jsem katolík, a moje náboženství zakazuje sebevraždu.«

V Nantes, kde před tím vítězně z bojiště kráčel, byl nyní vlečen ulicemi. Ale to ho nijak neznepokojilo. Spisovatel jeden, který toho byl svědkem, napsal o něm: »Průvod tento, který chtěl Charetta ponížiti, byl mu jen ku větší slávě, aby jeho velikost zaskvěla se před celým světem.« — Šlechtný generál francouzský Paqueron, který v šatě vojenském vedl život světce, dal synu svému, který odcházel na vysoké školy, toto napomenutí: »Rozviň prapor ihned, aby každý věděl, kdo jsi. Za 48 hodin nesmí býti žádný kamarád tvůj v pochybnosti o tvém smýšlení.« Velikost naše jest jediná v Bohu a jeho pravdách.

3. Třetí hostina jest eucharistická, jež se strojí v oběti mše sv. a podává ve sv. přijímání. V pravdě nazývá se večeří, poněvadž večer a po večeři beránka se konala, a poněvadž ke konci života Kristova byla ustanovena a jest posledním pokrmem umírajících, a poněvadž zjevně předobrazuje večeři velikou nebeskou, k níž jako záruku podává nám samého Ježíše Krista. Proto pěje církev sv.: »Ó svatá hostino, v níž přijímá se Kristus, a dává se nám zavdavek budoucí slávy.«

K hostině této povolání jsou všichni, kdož Krista vyznávají; toliko psi, t. j. nevěřící a hříšní jsou vyloučeni, dokud ve hříchu trvají, dle slov Páně: »Není dobře bráti chleba synů a dávati psům« (Mat. 15), a »Neházejte perle vepřům.« (Mat. 7).

Ale i tu hledají mnozí výmluvy; jedni říkají, že nemají času k zpovědi a přijímání, že stále jsou zaměstnáni; koupili ves, pracují a zaměstnávají se, že jim ani chvíle nezbude do chrámu Páně. Zapomínají, že první křesťané denně přijímali, a měli vždy chvíle, aby sladké povinnosti dostáli. Zapomínají slov výstražných Pána Ježíše: »Co by prospělo člověku, kdyby celý svět získal, na duši však škody trpěl?« — Jiní koupili patero spřežení volů; pro samé různice, hádky, spory a nepřátelství, jichž se zřící nechtějí. Jiní opět ženu pojali; vymlouvají se na nemoc, chorobu, slabost, nechtíce se vyrušiti ze svého pohodlí. Právě tento stav tělesný vyžaduje, aby duše byla silnou a svatou, čímž i tělu dostane se posily, ba zdraví.

4. Čtvrtá hostina jest hostina blažených na věčnosti, o níž se zmiňuje sv. Jan, když praví: »Blahoslavení, kteří k večeři svatby Beránkovy povoláni jsou.« (Zjev. 19, 9.) K této byli povoláni nejprve Israelité a pak všichni pohané. Tytéž trojí výmluvy užívali a užívají mnozí dosud. Pýcha života, žádost těla a žádost očí brání jim, že zavírají oči před věčností a hledají jen věci světských a titěrných. Všecky síly věnují světu a ďáblu, Bohu milostivě slibují, že naň také nezapomenou. Bůh pak se má spokojiti kyticí uvadlou, polámanou a páchnoucí. »Žádný však z těch, kteří byli pozváni, a nepřišli včas, neokusí večeře nebeské.« — Ptáče když hodně vysoko vznese se do povětří, nemůže býti šípem lovce zasaženo. Vysoko vznášejme mysl svou k nebesům, budoucí své vlasti, a ďábel nemá zbraně, aby zranil srdce naše. Čím výše k Bohu, tím jsme bezpečnější. Milujme Boha ne toliko slovem a jazykem, jak napomíná nás sv. Jan v dnešní epištole, ale skutkem a pravdou, celým svým životem.

(Dle M. Fabra, S. J.) — *V. Strh.*

Na neděli druhou po sv. Duchu.

Povoláním k večeři vyrozumívá se povolání i ke stolu Páně i ku blaženosti věčné.

Napsal Dr. Karel L. Řehák.

1. Dnešní svaté evangelium vypravuje tedy o veliké večeři, kterou učinil mocný a bohatý pán, a ku které pozval mnohých. Touto večeří vyrozumívají mnozí učitelé církevní dvojí věc; a sice:

- a) povolání ke stolu Páně při svatém přijímání, a
- b) povolání k hodům nebeským v blaženosti věčné.

Všichni lidé, jichž jest nesmírný počet, jsou k hodům těm povoláni; ale přemnozí z pozvaných večeře Páně neokusí, nikoliv z vůle předobrotivého Otce všech, ale pro vlastní vinu svou.

2. O svatém přijímání Pán Ježíš sám dí: »Mé tělo jest pravý pokrm, a krev má jest pravý nápoj.« A k hostině té zve všechny národy.

A požebrání nesmírné, z této hostiny plynoucí, popisuje sám v evangeliu sv. Jana v kap. 6. slovy: »Kdo přichází ke mně, nebude lačněti; a kdo věří ve mne, nebude žízněti na věky. Já jsem chléb živý, jenž jsem s nebe sestoupil. Kdo jí mé tělo a pije mou krev, má život věčný; a já ho vzkřísím v den nejposlednější. Kdo jí mé tělo a pije mou krev, ve mně přebývá, a já v něm.«

Jestliže ale sám Spasitel té duchovní hostině při svatém přijí-

mání tak veliký účinek připisuje, že ona i život věčný člověku zabezpečuje: proč ona tedy při každém pozvaném nepůsobí?

Poněvadž oni sami požeňnanému působení hostiny nebeské se protiví tím, že ji vůbec zanedbávají, pro své světské obchody i záležitosti ke stolu Páně nepřistupují. I nejchutnější, i nejzdravější, i nejvýživnější pokrm i nápoj i lék tělesný ale životu tělesnému pranic neprospívá, jestli ho člověk — nežívá! A podobně nemůže ani hostina svatého přijímání prospěti duším těch, kdo se jí lehkomyšlně vyhýbají!

Avšak hostina svatého přijímání neprospívá ani všem těm, kdo k ní skutečně přistupují, a sice opět jich samých vinou. Podobně jako tělesný pokrm sebe lepší tělu člověka neprospívá, jestliže ono naplněno jest nezdravými šťávami: tak ani svaté přijímání neprospívá duši, jestli ona naplněna jest hříchy! Kdo nehodně přijímá, svou záhubu sám si strojí! Kdo chce mít prospěch ze svatého přijímání, nabytí při něm milosti i pokoje, síly i statečnosti k bojům v životě, a slíbený život a nesmrtelnost po smrti, musí přistupovati k svatému přijímání se srdcem kajícím, čistým, dobře připraveným!

O labutích se vypravuje, že se vždy dříve ve vodě umývají, prve nežli jim uchystaného pokrmu požívají. A podobně musíme i my duše své ode vši poskvrny hříchu očišťovati, nežli se opovážíme k nebeské hostině přistoupiti.

Proto také Spasitel před ustanovením nejsvětější Svátosti sám apoštolům nohy umyl, aby jim naznačil, že ku svatému přijímání třeba svrchované čistoty; že třeba tedy, aby ze srdcí svých vyklidili všeliké zlé náklonnosti i žádosti; aby ze srdcí svých vypudili všechnu pýchu, vši nelásku k bratřím, veškerou nezřízenou žádost těla i žádost očí, čili hříšnou lásku ke statkům i požitkům tohoto světa.

Proto také důtklivě napomínal apoštol národů svatý Pavel Korintské k hodnému sv. přijímání slovy (I. Kor. 11, 28. 29): »Zkusíš pak sám sebe člověk, a tak z toho chleba jez, a z kalicha pij. Neboť kdo jí a pije nehodně, odsouzení sobě jí a pije, jelikož nerozsuzuje těla Páně« — od jídla obyčejného pozemského.

Třeba tedy před sv. přijímáním duši svou od hříchu všelikého očistiti. A ne toliko to! Třeba jí i na příchod Páně důstojně vyzdobiti vzbuzováním víry, naděje i lásky k Bohu, upřímnou pokorou a vroucí touhou po tomto nebeském pokrmu. A pak ze svatého přijímání plyne člověku požehnání nejhojnější pro čas i pro věčnost, jak slíbil předobrotivý Spasitel duším našich.

3. Všichni lidé pozváni jsou, ale netoliko k hostině ve svatém přijímání, ale i ku blaženosti věčné. Jestliže přemnozí se Spasitelem v nebi stolovati nebudou, není opět vinou jeho, ale vinou zavržených samých. Oni prve pohrdli pozváním jeho pro snahy své pozemské, a on pak pohrdne jimi na věčnosti.

I jest s podivením, že žije tolik lidí na světě, kteří mají tu život snad velice trudný; a přece toho nikterak nedbají, aby

aspoň po vykročení z tohoto slzavého údolí zabezpečili si život šťastný, a sice šťastný beze všeho konce a vsí míry. A že přemnozí musejí k tomu přímo donuceni býti, aby si blaženost věčnou zabezpečili!

Z dnešního evangelia jest patrné, že všeho druhu mrzáci, chudí, mdlí, slepí i kulhaví, při cestách i mezi ploty žijící spíše spasení dojdou, nežli lidé bohatí, vznešení, na zemi šťastní. Neboť boháči se z pozvání vymluvili, dávajíce přednost svým pozemským starostem; ale pozvaní chudši dostavili se rádi a zasedli ku hostině.

Avšak nelze se tomu diviti příliš. Řekněte sami, kdo že byli nejvěrnějšími přáteli i učedníky Pána Ježíše za pozemského života jeho? Byli to snad boháči, vznešení i pozemsky šťastní?

Ó nikoliv! Pána Ježíše následoval obecný lid, kdekoli se ukázal, aby jeho božské naučení vyslechl; ba mnohdy lidé ti i po celé dny při něm vytrvali, až i na pokrm i nápoj tělesný zapomínajíce. Bohatí a vznešení nepřicházeli k Pánu Ježíši vůbec, nebo přicházeli snad v noci, aby od jiných viděni nebyli; anebo přicházeli jen proto, aby božského Mistra pokoušeli a v řeči polapiti mohli.

A podobně děje se posud. Mnozí bohatí a učení stydí se za víru ve Spasitele, ve které byli vychováni, a domnívají se pošetile, že víra ta jest jen pro prosté lidi; jim samým že prý stačí jich vzdělání! Dbají o místa vysoká, výnosná; starají se o všeliké zábavy, a zapomínají při tom na spásu svých nesmrtelných duší. Svě smrtelné tělo čistí, ozdobují každého dne; ale svou nesmrtelnou duši nechávají ve špíně i bídě, jako žebračku! Svě tělo, jež dřívě nebo později stane se najisto pokrmem červů, sytí každodenně nekolikrát pokrmy i nápoji vybranými; ale ubohou duši svou nechávají hladověti i žízněti. Mnozí domnívají se, kdo ví co velikého již vykonali, když sotva v čase velikonočním ke stolu Páně přistoupili a tak ještě s přípravou nedostatečnou!

Bůh ve své dobrotě zve je dosti často k sobě; jen kdyby chtěli pokynů jeho dbáti! Posílá jim různé kříže, utrpení, aby jich donutil, by šli kajícím do sebe, svátosti hodně přijali a pro hostinu nebeskou se připravovali.

4. Vypravuje se v dějinách, že král Alexandr Veliký měl oře válečného, jenž měl tu vlastnost, že když měl na sobě královské postroje, nikoho na svém hřbetě nesnesl, leč jedině krále. Když však mu bohaté postroje královské vzali, nechal se řídití kterýmkoli štolbou. A podobně jednají přemnozí bohatí a vznešení lidé! Pokud jim Bůh popřává bohatství, štěstí ve všem podnikání a blaho v rodině, jsou pyšní, domýšliví, nedbají o kázání ani o kostel, ano zneužívají darů od Boha jim svěžených k tomu, že jimi dárce urážejí a záhubu na věčnosti si připravují. Teprv když jim Bůh odňal vše, co je nadutými a bohaprázdnými činilo, počínají se k němu v nouzi utíkat.

Proto, když koho Bůh mnohokrát ke své hostině nebeské marně zval s láskou, dopouští pak na ty odbojné duše neštěstí, aby ho v bídě své pokorně vyhledávaly z donucení, čeho nechtěly prve činiti z vděčnosti i lásky. Pyšným a ctižádostivým připravuje ponížení; lakomým a necitelným ochuzení; nestřídavým nemoci; necudným hanbu, nemoci bídu; a tak je nutí, aby opustili širokou cestu hříchu, vedoucí do záhuby a kráčeli cestou kameňitou i trnitou ke spasení! —

Nebeská hostina tedy připravena i na světě při svatém přijímání, i po smrti v životě věčném. Kéž nikdo pro mrzký zisk, dým slávy, okamžitý tělesný požitek nezapomene na pozvání krále nebeského, ale jedenkaždý ať jedná tak, aby jako služebník věrný zasloužil býti hostem v nebi věčném. Amen.

Neděle třetí po sv. Duchu.

Srdce Páně.

U srdce Páně žiješ jistě, neseš lehce, odpočíváš klidně.

K o s t r a. Štěstí sv. Jana, že na Srdci Páně spočíval, dostává se i nám — pobožností k nejsvětějšímu Srdci Pána Ježíše. Přibližuj se i ty vždy více k Srdci Páně touto pobožností; neboť

- I. zde žiješ jistě; zajišťuješ si tak drabocenný a tak ohrožený poklad milosti;
- II. zde neseš lehce; každý má svůj kříž denně nésti; pobožností k Srdci Páně toto břímě se ulehčuje;
- III. zde odpočíváš klidně v hodině smrti; neboť tato pobožnost uklidňuje svědomí, mírní bolesti, zahání bázeň před budoucností.

„Byl pak jeden z učedníků jeho, kterýž ležel v klíně Ježíšovu, jehož miloval Ježíš.“
(Jan 13, 23.)

Sv. Jan, miláček Páně, vypravuje ve svém evangeliu, jakého štěstí se mu dostalo, že mohl při poslední večeři spočívat v klíně Ježíšově, u Srdce Páně. Toto štěstí, tento důkaz nekonečné laskavosti naplnil srdce tohoto učedníka takou radostí a blažeností, že se ještě dvakrát v evangeliu o tom zmiňuje. Tato blahosklonnost Pána Ježíše, toto vyznamenání učedníkově bylo zajisté hodno, aby jich Jan nezapomněl, aby vzpomínka na ně po celý život ho provázela a nevýslovnou radostí naplňovala.

I nám poskytuje Spasitel podobné štěstí pobožností k nejsvětějšímu Srdci. Touto pobožností jest nám také jako sv. Janu popřáno spočívat na Srdci Pána Ježíše. Kde by bylo pro nás vítanější, příjemnější, blaženější místo než u tohoto nejsvětějšího Srdce? V tomto Srdci dlely myšlenky lásky, které Spasitel při

své pozemské pouti pro nás choval. Z tohoto Srdce prýštila dojmavá slova, která pro naši spásu mluvil, zde panovala hluboká soustrast, která se v tak něžných obrazech, v tak horkých slzách pro hříšníky jevila, zde panovala vřelá láska, která ho pro duše naše až na kříž vedla. Uctíváme při této pobožnosti ono lásky plné Srdce, které Spasitele neustále nutkalo hledati a nalézt, co bylo zahynulo, které ještě nyní plno něžné lásky ve svatostánku pro nás bije a v nebi v oslaveném těle Ježíšově stále ještě jako milosrdný prostředník za nás se přimlouvá. Kéž by všichni lidé touto vřelou pobožností k tomuto Srdci Inuli a k němu se utíkali! Peklo by tak často neslavilo vítězství, častěji by bylo zabbeno. V pravdě, svět by byl lepší a šťastnější. Méně nářku, méně rozdvojení, bídy a zoufalství by bylo mezi lidmi. Za to bychom měli více pokoje a požehnání a šťastná smrt by byla údělem mnoha zbloudilých.

K vřelé, vytrvalé pobožnosti k Srdci Páně chci vás dnes povzbuditi, každého z vás prositi, aby spočinul, jako sv. Jan, na nejsvětějším Srdci Páně. A proč? Viz, přáteli, důvody jsou tak jednoduché, tak jasné, tak dojmavé!

- I. Tu žiješ jistě.
- II. Tu neseš lehce.
- III. Tu odpočíváš klidně.

P o j e d n á n í.

I. Tu žiješ jistě.

Pobožnost k Srdci Pána Ježíše zajišťuje tvou spásu. »Máme ten poklad v nádobách hliněných,« praví sv. Pavel. (2. Kor. 4, 7.) O jakém pokladu mluví tu apoštol? O pokladu milosti, důstojenství dítek božích, který nám Kristus Pán utrpením a smrtí svou vydobyl.

1. Tento poklad jest nekonečně drahocenný, větší cenu má než všechny pozemské statky, než všechna panství, než všechna království, ano, větší cenu má nežli celý svět. Tímto pokladem vydobýváme si věčné bohatství, království nebeské . . . .

2. Tento poklad jest velice ohrožený. Tisíce nepřátel číhá na nás, aby nám ho vyrvali. Při každém kroku nás pronásledují. Svět a ďábel nikdy nezahálí, a dnes tím méně než kdy jindy . . .

3. Tento poklad nosíme ve velmi křehkých nádobách. Tato nádoba jest naše srdce, ke zlému tak velice nakloněné. Kdo se nemá tu třásti? Kdo nikdy ještě nevzdychal?

Co nám může pomoci a jistotu poskytnouti? Pobožnost k nejsvětějšímu Srdci Páně. Tu žiješ jistě. Spasitel sám zjevil blahoslavené Markétě Alacoque: »Pobožnost k nejsvětějšímu Srdci jest jistá lodička, klidně a jistě dostane se tu křestan k cíli.« Sám Kristus Pán přirovnává život náš ku plavbě. Jak pravdivé jest toto přirovnání! Kolik bouří a nebezpečí, kolik úrazů a záhub! Štasten, kdo v lodičce Srdce Páně vlnami pluje, blažený, kdo

má neustálou, vřelou pobožnost k božskému Srdci, jistě do přístavu se dostane. Spasitel praví o věrných ovečkách, které jeho, dobrého pastýře následují, že mu jich nikdo nevyrvé. »Nikdo nevyrvé jich z ruky mé.« Tím méně kdo dovede vyrvatí mu je z jeho nejsvětějšího Srdce.

II. Tu neseš lehce.

Kdo k Srdci Pána Ježíše Ine, kdo je horlivě a vytrvale uctívá, toho nesnáze a útrapy životní nezdolají, snáší je lehce.

Všichni náležíme k řádu křížovníků; praví se: Žádný kříž, žádný křesťan. Ovšem jsou rozličné částky kříže, větší nebo menší, ale každý dostává právě dosti. Pán Ježíš volá ke všem: »Kdo chce přijít za mnou, zapři sebe sám, vezmi kříž svůj na sebe každého dne a následuj mne.« (Luk. 9, 23.)

1. Z těchto slov vychází na jevo, že každý musí nésti kříž svůj, když chce přijít za Pánem Ježíšem. Žádný jej nesmí odhoditi, nikdo se nesmí vzpouzeti. Tato slova platí nejen apoštolům, nýbrž všem, každému, kdo chce býti spasen.

2. Kristus Pán praví, že musí vzít každý na sebe kříž svůj, nikoli cizí, nikoli jiný. Každý kříž, který na tě Bůh sesílá, máš snášeti, ať ti je sebe protivnější, sebe obtížnější, ať tě sebe více tlačí. Jaký je kříž tvůj?

3. Pán praví dále: Vezmi kříž svůj na sebe každého dne. Spasitel není s námi spokojen, když jen tu a tam kříž svůj nésti chceme, když Pánu Bohu určujeme termín, jak dlouho se k snášení kříže odhodláváme. Nesmíme činiti nároky na žádné prázdniny, na dovolenou, nesmíme službu vypověděti.

Není to trpké? Nežádá se od nás příliš mnoho? Kdo to může provést? Kdo tu pod křížem neklesne? Ovšem jest to těžká, trpká úloha — pro naše síly sa notny příliš těžká a trpká. Ale Pán nám chce pomoci. Spočň v Srdci Páně, obrať se důvěrně k němu, bude ti jeho sladké a břímě lehké. »Pojďte ke mně všichni, kteří pracujete a obtíženi jste, a já vás občerstvím.« Tak praví Pán; zdaž slovu svému nedostojí? Skrže služebníci svého nejsvětějšího Srdce učinil Pán Ježíš všem ctitelům tohoto Srdce zaslíbení: »Potěším je v jejich utrpení. Dám jim všechny v jejich postavení potřebné milosti.« Když ti dává tak potěšitelná zaslíbení, jak pak bys potom v utrpení svém smysl, důvěru v jeho pomoc ztrácel? Či snad jednou svému slovu nedostál?

Když se sv. Janu z kříže Spasitel jednoho dne zjevil a jeho se ptal, jakou odměnu žádá za své práce a utrpení, odpověděl: »Pane, žádnou jinou, než abych mohl za tebe trpěti a v opovržení býti.« Tak velice dovede Pán věrné služebníky své posílniti a potěšiti, že nalézají největší požitky v tom, co lidské přirozenosti jest nejprotivnější, v utrpení a v opovržení pro Pána Ježíše. Bude Pán Ježíš skoupějším vůči nám, když se s dětinnou důvěrou k nejsvětějšímu Srdci jeho obraceti budeme?

III. Tu odpočíváš klidně.

U Srdce Páně nalezneš nejlepší odpočinek v hodině smrti. Tato hodina očekává každého. Ortel již je vyrčen. Každý den jest krok, který nás přibližuje k vykonání tohoto ortelu.

Hodina smrti je těžká, hořká hodina. Odpočívá tu člověk na tvrdém lůžku. Smrtné lůžko je tvrdší a trpčí než lůžko nej-
přísnějších kajcníků. Obsahuje mnoho trní a ostnů, které trápí ne tak tělo jako více duši. Tyto ostny jsou :

1. Výčitky svědomí. Myšlenka na poklesky a poblouzení uplynulého života, jak velice trápí lidské srdce, ve stáří, zvláště když se blíží hodina smrti. Nežádka bylo v dřívějších dobách vídati obraz, který představoval starce, s okem plným slz k nebi pozdvíženým, s obličejem bolestí naplněným, s rukama sepjatýma nebo s prsty křečovitě v sebe svinutými. Pod dojmavým obrazem byla slova: »Ach, jak bolejí hříchy mladosti!«

2. Tyto ostny jsou bolesti blízkého se rozkladu. Vše, co jsme na světě milovali, musíme opustiti — statky, postavení, požitky, přátele, nejdražší příbuzné, nerozlučitelného druha nebo družku života, i tělo. Jestliže každé roztržení bolí, jak mnohem více toto všestranné, násilné odtržení, oddělení, které smrt působí!

3. Třetí ostny, které trápí srdce umírajícího, jsou hrůzy budoucnosti. »Všichni zajisté ukázati se musíme před soudnou stolicí Kristovou, aby přijal jedenkaždý na těle vlastním, jakž činil, buďto dobré nebo zlé.« (2. Kor. 5, 10.) Kdo jest tento soudce? Vševědoucí, nejvyšší spravedlivý, všemohoucí Bůh. Co bude souditi? Všechny naše skutky a opomenutí, naše slova, ano i naše nejtajnější myšlenky. Jak dopadne rozhodnutí? Na věky.

Co nás v těchto vše rozhodujících okamžicích, v těchto těžkých, ustrašujících hodinách potěší? Co způsobí, že na smrtné posteli budeme klidně odpočívati? Pobožnost k božskému Srdci Páně. Kdo za života toto Srdce pobožně a důvěrně uctívá, nemusí si při smrti zoufati. Vždyť je to Srdce budoucího tvého soudce. Jak by mohlo toto Srdce, které jsi v životě miloval, po smrti tě nenáviděti? Jak by mohl ten, k jehož Srdci za života jsi se utíkal, na věky tě od sebe zapuditi?

Spasitel slíbil ústy služebnice své, blahoslavené Markéty: »Kdo se božskému Srdci zasvětil, nezahyne.« Proto plna radosti volá tato služebnice: »Ach, jak sladké jest umírat, když jsme neustále uctívali srdce toho, který nás bude souditi.«

Jak pravdivá jest tedy věta :

U Srdce Páně žiješ jistě, neseš lehce, odpočíváš klidně.

Z toho vyplývá, že máme toto božské Srdce rádně, nábožně uctívati, ve všech potřebách, pokušeních, bojích důvěrně vzývati, o něm častěji rozjímati, jako příklad pro svůj život stále před očima míti, tomuto srdci všechny dny žití svého obětovati, že neustále toto Srdce chváliti a velebiti máme. Amen.

Dle Hamerle Jan Nep. Jos. Holý O. Praem., farář v Holišově.

Neděle třetí po sv. Duchu.

Nebezpečí, v jakém se nachází hříšník, který s pokáním odkládá.

›Tento přijímá hříšníky a jí s nimi.«
(Luk. 15, 2.)

S důvěrou obraceli se publikáni a hříšníci k božskému Spasiteli, což nebylo vhod fariseům a zákoníkům. Proto reptali, řkouce: ›Tento přijímá hříšníky a jí s nimi.« Leč božský Spasitel, který přišel hledat, co bylo zahynulo, dvojnásobným podobenstvím o ztracené ovci a ztraceném penízi ukázal zvrácenost smýšlení jejich, jež odporovalo smýšlení božímu, jak poznáváme ze slov jeho:

›Pravím vám, že tak bude větší radost v nebi nad jedním hříšníkem pokání činícím, nežli nad devadesátidevíti spravedlivými, kteří nepotřebují pokání.« (Luk. 15, 7.)

Kéž by pravdu tu uvážili ti, jichž srdce obtíženo těžkými hříchy. Ježíš, ten dobrý pastýř, nabízí i jim milost a lásku svoji, chce zapomenouti na všechna bezpráví, která mu učinili, na všechnen nevděk, kterým jemu za dobrodiní spláceli, a chce je opět laskavě přivínouti k láskyplnému srdci svému, jen když uposlechnou volajícího hlasu jeho a navrátí se k němu se srdcem zkroušeným.

Leč běda hříšníkům, neuposlechnou-li hlasu jeho a nebudou-li činiti pokání. Snadno se může státi, že by tak rádi učinili, ale nebude se jim k tomu dostávat časů aneb potřebné milosti, aneb i obého, a oni ocitnou se v největším nebezpečí zahynouti věčně. Uvažme tedy dnes, jak nebezpečno jest s pokáním odkládati.

P o j e d n á n í.

I.

Jsou hříšníci, kteří sobě myslí: ›Nyní netřeba mně ještě pokání činiti a se polepšiti, na to bude později ještě času dosti. Jsem nyní v tom nejlepší věku, kdy mohu ještě užiti tohoto světa; do smrti ještě daleko.« Jiný opět praví: ›Mám ještě mnoho jiných starostí, ty musím napřed vyříditi. Až všechno uspořádám, bude ještě času dost uspořádati své svědomí.« A opět jiný praví: ›Jsem zdrav a tu nejsem naložen, abych myslil na konec; až budu nemocen, potom se s Bohem usmířím a budu činiti pokání.«

Tak a podobně mluví mnozí a odkládají s pokáním až na dobu pozdější a zapomínají, že může se přihoditi, že nebude se jim dostávat času, aby ze svých hříchů se káli. Kdo ručí jim za to, že budou ještě dlouho žít? Snad slovo boží? To právě hlásá opak.

›Neví člověk konce svého,« — čteme v knize Kazatel — ›ale jako ryby udicí chyceny bývají, a jako ptáci polapeni bývají osidlem, tak zlapání bývají lidé v čas zlý, když na ně v náhle připadne.« (Kaz. 9, 12.)

»Buďte připraveni,« volá božský Spasitel, »neboť Syn člověka přijde v hodinu, kterou netušíte.« (Luk. 12, 40.)

»Jako zloděj v noci,« praví sv. apoštol Pavel, »tak přijde den Páně. Nebo když budou říkati: Pokoj jest a bezpečnost! tedy rychle přijde na ně zahynutí, jako bolest na ženu těhotnou, a neutekou.« (I. Thes. 5, 2. 3.) Tak líčí nám Písmo sv. hodinku smrti jako něco nanejvýš nejistého, a praví, že přijde z nenadání.

A co k tomu praví naše zkušenost? Ta potvrzuje pravdu slov Písma sv. Na budoucnost nikdo nesmí se spoléhati. Smrt nevybírá, kosí děti od prsu mateřského, školáky, jinochy, muže a starce. Před smrtí není nikdo jist, ani mladý, ani starý, boháč ni chudá, vzešený ni prostý, nemocný ni zdravý. To lůno země přijímá všechny bez rozdílu věku, stavu a pohlaví. A co nejvíce do očí bije, že mezi sty najdeme stěží jednoho, jehož by smrt nepřekvapila. Neostýchám se tvrditi, že snad leckterý z nás, kteří tu na posvátném místě shromáždění jsme, též v tomto roce zemře, ano že jich snad bude více, neboť tolik dospělých ve farnosti naší ročně umírá, a letošní rok sotva učiní výjimku. Komu však napadne, že konec jeho již tak blízký! Není snad jednoho mezi námi, jehož by snad jednou smrt nepřekvapila. Každý, mladý i starý těší se vždy, že mu Bůh snad popřeje ještě nějaký čas života. A stane-li se někdy, že někomu, když slyší, že ten neb onen ze souvěkoců zemřel, uklouznou slova: »Se mnou to také nebude již dlouho trvati«, jak ho to těší, když mu druhý řekne, že to asi nebude, a věří tomu, co mu jiní povědí, jako evangeliu. Vždyť i ten věkem sešlý stařeček, který na každém schodku se zastaví, aby trochu dechu popadl, doufá, že ještě snad nějaký ten rok přečká. Vždyť i u těch těžce nemocných, dostaví-li se před smrtí úleva, setkáváme se s pevnou nadějí, že brzy zase okřejí. A přece jak často slycháme, že ten neb onen chystal se na cestu tam a tām, a zatím bylo mu nastoupiti cestu do věčnosti.

Jak zpozdíle tedy jednají hříšníci, kteří s pokáním odkládají na dobu pozdější! Nemůže se jim též něco podobného přihoditi? Nemůže je Pán povolati před soudnou stolicí svoji právě v tom okamžiku, kdy na to nejméně myslí, kdy se toho nejméně nadějí? Možno to jest, to nedá se upřítí, ale ani toho nelze upřítí, že se tak pravděpodobně stane, poněvadž smrt téměř každého člověka překvapuje.

Setrvá-li hříšník ve hříšném stavu, nezřekne-li se nepřátelství, nenavráť-li nespravedlivý statek, nezanechá-li zlé společnosti, neupustí-li od nemravného života a nenapraví-li své dosavadní špatné a neplatné zpovědi, rcete, draží v Kristu, nevydává své spasení v největší nebezpečí? Ach kolik jest těch, kteří se nyní v pekle trápí, poněvadž v zaslepenosti své se stále skládali: Vždyť ještě jest čas. Než pro ně nebylo času, umřeli náhle, aniž mohli pokání činiti. Jak asi proklínají nyní svou lehkovážnost a bědují, že času milosti nepoužili! Nám budiž to výstrahou a zároveň po-

bídkou, bychom se učili z cizí škody a činili zavčas, čeho potřebí k záchraně duší našich.

II.

Než dejme tomu, že hříšníka nestihne náhlá smrt, že přiblíží se k němu zdlouhavým krokem, není již odkládání s pokáním pro něho spojeno s nebezpečím věčné spásy? Toho popřítí nemožno. Byť hříšník dočkal se i vysokého věku a měl dosti času uspořádati své duchovní záležitosti, přece nepozbývá obava věčného zavržení u něho své platnosti, poněvadž mu Bůh může odepřítí své milosti ku pravému pokání nevyhnutelně potřebné. Bůh popřává sice jednomu každému tolik milosti, kolik třeba, aby mohl spasení dojíti, neboť »Bůh trpělivě čeká pro nás,« praví sv. Petr, »nechtě, aby kteří zabynuli, ale všichni k pokání se obrátili.« (2. Petr. 3, 9.) Jestliže však hříšník zůstane zatvrzelým, setrvává ve hříších svých, může se snadno státi, že mu Bůh na konec milost svou buď docela odepře, aneb dá mu jí jen tolik, aby hříšník sice obrátiti se a pokání činiti mohl, ve skutečnosti však ho nečinil, poněvadž v nepravost svoji již přespřáhl jest pohřížen. Tomu nasvědčují slova Hospodinova k zatvrzelým židům:

»Poněvadž jsem volal, a odpírali jste: vztáhl jsem ruku svou, a nebylo, kdo by pohleděl: pohrdli jste všelikou radou mou, a domlouvání mého zanedbali jste; protož i já k zahynutí vašemu smáti se budu, a posmívati se budu, když na vás přijde to, čehož jste se báli.« (Přís. 1, 24—26.) Může-liž býti co hroznějšího nežli tento výrok boží?

Bůh vybízí tak často hříšníky ku pokání, nabízí jim znova a znova milost svou, jest ochoten prominouti jim všechna i ta nejtěžší provinění a přijmouti je opět za své dítky; brozí jim svým hněvem, posílá na ně různé časné tresty, chtěje je takřka mocí přitáhnouti k sobě. Jestliže však vším tím pohrdnou a zůstanou zatvrzelí v srdcích svých, což divného, že jako spravedlivý odplatitel odměří jim touže měrou, kterou oni měřili jemu. Odvrátí se od nich a bude klidně přihlížeti, kterak z nepravosti do nepravosti upadají, až stanou se neodvratně obětí věčného zahynutí.

A téhož mínění jsou svatí Otcové církevní. Ti nejznamenitější mezi nimi, jako sv. Basil, sv. Jeroným, sv. Ambrož, sv. Augustin, jsou toho mínění, že Bůh každému člověku od věčnosti ustanovil jistou míru milostí. Použijí-li těchto milostí aneb alespoň té poslední z nich, bývají zachráněni; nepoužijí-li jich a pohrdnou-li i tou poslední, pak věčná záhuba jest jejich údělem. Buďto umírají náhle, anebo setrvávají v nekajcnosti až do konce, a tu nezbyvá pro ně leč věčné zahynutí.

A tu táží se vás, drazí v Kristu, ví někdo z vás, že milost, kterou vám dnes Pán nabízí, není již ta poslední k vašemu zachránění? Milosrdný Bůh zahrnoval vás v uplynulých letech tak mnohými milostmi, a poslal-li na vás v poslední době i nějaké

strasti (jako jest válka), zdaž nebyly i ony milostiplným vyzváním ku pokání? Snad činí u leckterého z vás ještě poslední pokus a praví: »Ještě jednu milost mu dám; přijme li ji a obrátí-li se opravdu ke mně, chci mu odpustiti všechny nepravosti jeho, a přijmouti jej opět za dítko své. Pohrdne-li jí a setrvá-li ve hříších svých, pak konec učiním dalšímu udílení milostí a přenechám jej osudu jeho, ať kráčí v záhubu věčnou.« Neučinil tak lidem za časů Noemových, Saulovi, Antiochovi, Jidášovi a židům v Jerusalemě?

Všem těm dopřával hojných milostí, čekal dlouho, že se polepší. Když však míra hříchů jejich byla dovršena, odvrátil se od nich a nechal je propadnouti zaslouženému trestu. A nenasvědčuje tomu zkušenost?

Ve farnosti N. žil obstarlý již muž. Již několik let nebylo ho viděti v kostele, tím méně u velikonoční zpovědi a sv. přijímání. Byly tu sv. missie. I napomínali jej se všech stran, aby nepohrdal milostí, aby šel poslechnout alespoň kázání missionářů, že toho nebude litovati. Než všeliké domlouvání bylo marné. Než co se stalo? Sotva missionáři odešli, ranila jej mrtvice, a muž ten zemřel náhle, bez kněze, bez zaopatření sv. svátostmi a pochován jako vyobcovaný z církve, bez církevních obřadů. Nechci souditi muže toho. Bůh jej soudil. Než nemohu se ubrániti myšlence, že sv. missie byly pro něho poslední milostí, kterou pohrdnuv, zahynul věčně.

Nechť tedy různí nevěrci a neznabozi činí sobě posměch z modlitby, návštěvy chrámu Páně, ze sv. zpovědi a sv. přijímání, z náboženství a ctnosti vůbec; nechť jako nerozumná zvířata brodí se v bahně hříchů a neřestí, nechť hromadí hřích na hřích a v zaslepenosti své nechť mluví: »Zhřešili jsme, a co zlého se nám přihodilo?« Všeho do času. Bůh jest sice shovívavý, ale též spravedlivý a přísný soudce. Není snad dalek ten den, kdy volati budou: »Pane, pane!« ale Hospodin odpoví jim: »Neznám vás! Na všechny důkazy mé lásky odpovídali jste jen nevděkem a pohrdáním, proto nyní nechci slyšeti o vás. Zemřete ve hříších svých!« Kéž nikomu z nás neplatí jednou slova podobná! Proto pamětlivi slov moudrého Siracha: »Neprodlévej obrátiti se ku Pánu, aniž odkládej den ode dne; nebo náhle přijde hněv jeho a v čas pomsty rozptýlí tě.« (Sir. 5, 8—9.) Čiňme pokání, aby Ježíš, dobrý pastýř náš, přijal nás jednou za ovce své na věčnost. Amen.

Alois Sládeček.

Neviditelná ruka.

Cyklos promluv o prozřetelnosti boží, jež kázal v chrámu Páně sv. Bartoloměje v Plzni Boh. Stašek, kaplan.

(Pokračování.)

III.

Pondělí svatodušní.

Vláda prozřetelnosti boží v dějinách národů.

»Nebot neposlal Bůh Syna svého na svět, aby soudil svět, ale aby spasen byl svět skrze něho.« (Jan 3, 17.)

Nic na světě se neděje bez vůle nebo dopuštění božího. Dobrotivý Otec nebeský o vše se stará, vše řídí a vede moudrou dobrotou svou k cíli, pro který svět i všechno tvorstvo na něm stvořil. Tak zní jedna z nejdůležitějších pravd naší víry. Dnešní svaté evangelium slovy sv. Jana nás poučuje, že tato prozřetelná dobrotivost našeho Otce v nebesích vztahuje se nejen na přírodu a tvorstvo v ní, nýbrž na celý svět. Neposlal Bůh Syna svého na svět, aby soudil svět, nýbrž aby veškerý svět a všechno lidstvo na něm spasil, t. j. přivedl k cíli, pro který Bůh svět stvořil: ke slávě boží a blahu člověčenstva. Nuže, uvažujme dnes, lásky vaše, o vládě prozřetelnosti boží v dějinách, pozorujme prst boží v událostech věků minulých!

Snad mnohý z vás otáže se: A jaký bude výsledek takového uvažování? Moji drazí, když dělník osekává balvany dle úmyslu stavitelova, není si vědom celkového plánu umělcova, dokud každý kámen nezaujme místa, které jest mu určeno. Tak i ve stavbě věků každý národ osekává svůj kámen, ale veliký stavitel světa, Bůh, stanoví mu místo, které zaujati má. A teprve po dokonalých událostech inteligentní divák v podivuhodném celku znamená zřejmě prst boží.

Přátelé drazí, tento náš názor na dějiny musí býti majákem naším ve zmatcích, bouřích a nesrovnalostech současné doby. On může jedině osvětliti a rozluštit všechny ty otázky, jež v dobách přítomných zmítají naším srdcem. Jenom na základě tom pochopíme, proč různé říše povstávají, rostou a zanikají, kdežto trůnem nesmrtelného Krále věků neotřese nikdo. Nuže, uvažujme o tom, jak jeví se prozřetelnost boží v dějinách:

1. světa,
2. církve katolické.

Ave Maria!

Pojednání.

I.

Moji drazí, dříve než přikročíme ku vlastní úvaze o vládě prozřetelnosti božské v dějinách národů, dovolte, abych položil

následující otázku: Za jakým asi účelem Bůh založil říše? Snad proto, aby nahromadily trochu toho třpytivého prachu, jež uvykli jsme nazývatí národním bohatstvím? Či snad proto, aby obohacily se poklady a bohatou kořistí z dobytých území? Nikoliv, odpovídáme se sv. Tomášem Akv., takový cíl byl by nehodný společnosti lidské a nedůstojný jeho původce, Boha. (De reg. princip. lib. III., c. 14.) Či snad založil Bůh říše proto, aby se ozářily slávou výbojů, aby se staly mocnými na zemi rozsahem svého panství? Nikoli. odpovídáme, ani v tom nezáleží úkol lidstva, neboť panování jedněch předpokládá podrobení druhých. A Bůh chce mítí svobodné dítky své. Nuže, jaký cíl prozřetelnost boží vykázála říším a národům? A na tu otázku jest jen jedna odpověď stejně stručná, jako jednoduchá a odpověď tu znáte již z dětských let svých, v nichž učili jste se z katechismu: Bůh stvořil říše, národy i vůbec celý svět ke své cti a slávě a ku blahu tvorů. A k tomuto cíli a jedině k tomuto cíli vedla vždy prozřetelnost božská neviditelnou rukou říše, státy a národy světa. Cesty však k tomu cíli určovala si vždy svobodná vůle lidská sama, neboť toho nikdy nezapomeňte, že Bůh vůle lidské nikdy neruší, ani neobmezuje v její svobodě a volnosti.

Proč to připomínám? Poněvadž není to Bůh, ale člověk sám, jenž jediný nese plnou zodpovědnost za to, že cesty dějin lidských vedly mnohdy přes hromady mrtvol, spálenišť a zpustošené, zničené krajiny. Jen porušená svoboda lidská jest vinna, že dráhy, po nichž ujížděla kola světových dějin, byly mnohdy raženy krví, mečem, vraždami, pustošením, hrůzou a všeobecnou spoustou. Cíl však zůstal i v zápachu krve a dýmu spálenišť stejný a jediný pro všechny státy: Čest a slávu boží a blaho člověčenstva. Abyste se o tom mohli ještě lépe přesvědčiti, otvírám před vámi dějiny a z nich především knihu, v níž uložena jsou tajemství nebes i všechna historie světa, a v níž na tak mnohých stránkách podány jsou markantní důkazy o tom, jak prozřetelnost boží vede a řídí osudy národů — Písmo sv.

Moji draží! Hned na prvních stránkách jeho dovidáme se o podivuhodných osudech národa israelského, který byl z ostatních národů vyvolen, aby v něm zachováno bylo pravé poznání Boha, a aby připravoval příchod zaslíbeného Messiáše a v plnosti času aby z něho Vykupitel světa vyšel. Národu tomu Bůh věnoval zvláštní pozornost a péči. Nechává tento národ vyvinouti se v pohanském sice, ale na ten čas ve vzdělanosti pokročilém Egyptu. Tam naučí se dříve toliko kočovní pastevci písmu, stavbě, řemeslu a umění. Aby však s pohanským lidem nesplynuli, dopouští na ně Bůh krutá pronásledování od pohanů. Po 400letém pobytu v pustinách arabských očistil srdce jejich od nákazy pohanské a víru jejich upevnil. Aby malý tento národ nepřátelskými národy pohanskými zničen nebyl, vyhledá mu prozřetelnost malý sice kus země — zemi Kananejskou, ale krajinu takovou, která byla způsobila osamotiti, odděliti národ židovský od národů pohanských, neboť na jihu a východu hraničila s pouští,

na severu dělí ji od Syrie vysoká pohoří, od západu je moře. Aby národ židovský nenaučil se plavbě po moři a tak nepřišel do styku s pohanským světem, nechává Bůh pobřeží země kana-nejské v moci pohanského, malého národa filištinského a foeni-ckého.

Ale tím, moji drazí, není vyčerpána ještě péče boží o národ vyvolený. Israelité přes všechnu péči a ochranu nezůstali uchrá-nění od nákazy bludů a mravního zlořádu pohanského a tu na-stává tragedie dějin israelských — odvedení židů do zajetí assyr-ského a babylonského, rozboření překrásného chrámu jerusalem-ského, zpusťování krásné Judee. — Srdce se v nás zrovna svírá, čtete-li o zničení chrámu židovského, tohoto proslaveného divu světa, jehož pouhými stíny jsou dnes tolik oplakávané, válkou rozbořené katedrály i vůbec kulturní památky. Slzy nám do očí vstupují, čtete-li nářek proroka Jeremiáše nad rozvalinami jeru-salemskými: »Komu přirovnám tebe, Jerusaleme? Veliká jako moře jest bolest tvá, kdo tě zhojí? Všichni, kteří jdou cestou, potřásají hlavou, řkouce: To-li jest to město dokonalé krásy a radost vší země?«

A proč dopouští Bůh tolik hoře a soužení na vyvolený lid svůj? Jaký byl toho účel? Chtěl Bůh, aby židé v těžkých dobách utrpení přišli opět k sobě, rozpomněli se na své poslání, aby přilnuli opět k svému Bohu, od něhož ku pohanským modlám kloniti se počali, aby zanechali různých politických snů a vrátili se k svému Bohu a vznešenému určení svému. A židé skutečně v těžkostech svých poznali své chyby a když po 70 letech vraceli se ze zajetí, byli jako znovuzrozeni ku vznešenému úkolu svému: vydati z národa svého Spasitele a Vykupitele člověčenstva.

Přátelé drazí, jest třeba ještě ostřejšího světla, aby osvítilo vám neviditelnou ruku boží vedoucí a řídící osudy národů? — Doufám, že již tento letný pohled do podivuhodných osudů národa israelského přesvědčil srdce vaše, že osudy národů nevede náhoda, nýbrž moudrá prozřetelnost, jež všechno dle božského plánu svého řídí a spravuje. Pravda tato jest tak radostná a ku rozjímání lákavá, že pokusím se osvítiti ji ještě nádherným světlem zářícím z dějin církve Kristovy.

II.

V Kristu shromáždění, čí srdce by se až do těch hlubin svých nezachvělo, čte-li na prvních stránkách dějin církevních o hrozných pronásledováních a bojích proti prvním křesťanům. Všechno, co jen lidská fantasie může si představití nejhroznějšího, sama muka pekelná byla páchána na ubožácích těch, kteří neměli jiné viny než že milovali svého Ježíše více než všechno na světě. Ale to stačilo římským císařům i pohanským filosofům, aby je rozrušilo až k šílenství. Víte, že se chopili kde jaké zbraně, aby vyhladili křesťany se světa. A vy, kdykoliv jste slyšeli o nevy-slovných mukách, k nimž bývaly odsouzeny i nevinné dívky a

neušetřeni ani starci nad hrobem stojící, ptali jste se v úžasu a dojetí: Proč to Bůh na svoje věrné dopouštěl? Jak srovnává se toto hrozné pronásledování prvých křesťanů s prozřetelností boží, jejímž cílem jest čest a sláva boží a blaho tvorů?

Přátelé drazí, zamyslete se! Působil jsem před časem v osadě, v níž vypukl strašný požár, který dobrou polovičku osady té zničil. A jak se to stalo? Dul silný vítr, který oheň v jednom stavení vzniknuvší rozšířil po celém městečku. Ubožákům pohotělým nezbyvalo téměř ani času, aby z hořících stavení svých vynesli svůj majetek! A tak, moji drazí, mělo se to i s pronásledováním křesťanů. Čím silněji dul hrozný vích krveprolévání křesťanských obětí, tím rychleji zachvacoval oheň lásky ke Kristu miliony srdcí nelekajících se žádné oběti pro milovaného Spasitele svého. Pronásledování křesťanů stalo se silou, slávou a zdrojem ustavičného pokroku církve. Nebýti zuřivosti pohanských barbarů, nikdy by se po světě nebylo rozšířilo s tak podivuhodnou rychlostí křesťanství. Neboť nikdy by se pohané nebyli zamyslili nad vírou, jejíž učedníci dovedli tak brdinně a obětavě umírat, nikdy by nebyli přemýšleli o podstatě křesťanství a jeho vnitřní kráse i pravdivosti a nikdy by se nebyli stali — křesťany.

A obracím dále listy v dějinách církve a čtu na stránce, na níž líčeno jest ono obdivuhodné a v jádru svém tajemné hnutí, jemuž říkáme — stěhování národů. Suroví, divocí národové, hnáni podivným jakýmsi pudem, valili se ze severních končin do krajů jižních. Není možno pověděti, co obětí na lidské krvi, lidských starců a kulturních pomníků rozdraceno bylo pod nohou surového barbara, pohana, kráčejišho do nových sídel. Byly to těžké doby v dějinách lidských. A hle, i tyto hrozné věci dály se dle jistého plánu prozřetelnosti božské! Kterého? Staří, vyžili národové v Itálii, na Balkáně, ve Španělsku, Francii, Anglii, ano i v Africe byli nahrazeni novými, divokými sice, ale mladými, jarými, silnými národy Ostrogotů a Visigotů, schopnými přijmouti nové učení Kristovo a zbudovati na troskách světa starého svět nový, křesťanský, svět bohaté kultury a křesťanské vzdělanosti.

A obracím dále listy v dějinách církve katolické a nenalézám, moji drazí, téměř stránky, aby na nich nebyly zaznamenány nebezpečí, boje a nepřátelství proti církvi. Brzy to byla ohnivá výheň nejukrutnějších, nejkrvavějších pronásledování zvenčí; brzy to byl zžírající oheň šílenství a roztržek vnitřních, který církev zničit se snažil; brzy to byla vlašnost ve víře, která všechen život v církvi zhubiti hrozila. A co drželo církev uprostřed těchto hrozných bojů a zkoušek? Co ji obklopovalo hradbou a náspem? Či pozvedl někdo meč na obranu její? Či chránila ji mocná knížata svými vojsky? Moji drazí, jeden to byl, který mocnou pravici nad ní držel, jeden to byl, který církev z největších nebezpečí vyvedl a ten jeden, to byl Bůh, a ta ruka, to byla neviditelná ruka boží, jež církev téměř po dvacet věků před záhubou chrání, ji udržuje a po cestách cti a mravní velikosti vodí.

Či není to, v Kristu shromáždění, zřejmým důkazem prozřetelnosti božské, že při různých methodách ve výchově a vzdělání, jež mnozí dnes prodělávají, že při spoustách spisů, které víru podkopávají, mravnost ničí, církve a její učení překrucují a překroucené sesměšňují, že vedle pařeníšť nejhanebnějších neřestí, pravím, není-li to důkazem vlády božské prozřetelnosti, že přes to vše jádro křesťanství ještě v tolika srdcích se zachovalo a ještě tolik církevního smýšlení se uchovalo? Není v tom prst boží, že vždycky v těžkých a pro existenci církve nebezpečných dobách povstávali mravně velicí a duševně geniální mužové, kteří nejen zmírjící církve při životě zachránili, ale k nové cti a slávě povznegli? Nevidíte v tom plán prozřetelného Boha, že když bludy ariánské církve zničiti se zdály, povstal sv. Athanáš? A když Attila, »metla boží«, chtěl dobýti Říma a se zemí srovnati, že byl tu papež Lev Veliký? A když nové bludy církve hubiti počaly, že povstal papež Řehoř Veliký? Když nemravnost a vilnost do samé církve vnikla, brozila ji zničiti, že byl tu papež Řehoř VII., jenž pevnou a železnou rukou otěží se uchopil a církve zachránil? Když pod lutheránskými bludy církve klesati počala, že pozvedl ji sv. Ignác z Loyoly? Když Turci zničiti chtěli v Evropě křesťanství, že objevil se princ Eugen Savojský, jenž Turky na vždy přemohl? Když počátkem minulého století byla církve oloupena a znásilněna, že přišel Pius VII., tento silný a nepřemožitelný trpitel? Když sociální boje počaly Evropou hýbati, že vstoupil na stolec Petrův osvícený muž, papež dělníků, Lev XIII.? Když zednáři a nevěrci celou společnost rozvrátili a duševně vyhladovali, že objevil se papež Pius X. se svým heslem »vše obnoviti v Kristu«? A když hrozná lítice válečná zachvěla staletými základy evropských států, že na stolec římských papežů usedá Benedikt XV., jenž nepřestává pracovati a volati po míru? Ptám se vás, draží křesťané, nevidíte v tom všem vládu neviditelné ruky boží? Jaký jiný výsledek může míti pro vaše křesťanské srdce naše dnešní úvaha, než ten, že Bůh řídí a vede státy, národy, církve, nás jednotlivce i vůbec veškerý svět dle jistého plánu svého ke konečnému cíli, jenž jest sláva Bohu na výsostech a naše blaho a štěstí? Není třeba slepé, neuvědomělé víry, ale pouze poctivého úsudku a zdravého rozumu, aby člověk k takovému přesvědčení došel. Došel k němu i básník náš Svatopluk Čech, jenž tak rád ve svých básních potloukal se po cestách nevěry a skepse, a ve svých modlitbách moderního člověka zapěl:

Vždy se mi zdává, jak by ruka něčí
mne vedla, neviděna, po té zemi,
jak broučka nejmenšího vede s péčí;
a jak by vládl mými činy všemi,
mou každou myšlenkou i mými city
kdos ve všem vůkol i v mém nitru skrytý.
I pravím si: Vše v důvěře mu vzdej,
kdo jest, kam s tebou kráčí, nebádej!

V ty taje lidský nepronikne duch,
a zve-li ten jej Příroda, ten Bůh,
ten jinak: vše to prázdná pouze hláska —
Jen vím: že jest, a věřím v pevné tuše,
že tajemná ta veškerenstva duše,
ať kdekoliv, ať cokoliv to jest,
vše vede k dobru, o němž v srdce vryla
nám těšivou a láskyplnou zvěst.

Tím končím dnešní promluvu svou! Jest prozřetelnost boží; celý svět kolem mne se vši nádherou a bohatstvím i krásou, se vším, co se na něm odehrává krásného a líbezného i brozného a děsného, popěvek ptačí i řev rozbouřených živlů, klidný vývoj a pokrok národa i strašlivé krveprolévání lidsva děje se z vůle nebo dopuštění božího.

Nechť děje se nyní cokoliv se mnou i s těmi, již jsou srdci mému nade vše drahými! Cítím síly dost i za to děkovat, uzná-li Bůh v nekonečné moudrosti své za dobré i nutné vtlačiti v skrání mou věnec utrpení. Dovedu i trny ony zlíhat v tom vědomí, že vůle boží jest to, která uznala za nutné břímě soužení vložit na bedra má, a že utrpení to nemá mě zničiti, nýbrž vésti k mému blahu ať časnému, ať věčnému. Chápu nyní různé ty nesrovnalosti světa a ty divné cesty, po nichž mě vede nejvyšší moudrost boží. A věřím, že i dnešní veliké, historické chvíle dějí se dle jistého plánu prozřetelného Boha a že i jejich cílem jest jako všeho na světě — čest a sláva boží a blaho člověčenstva. Amen.

IV.

Neděle druhá po sv. Duchu.

Pomáhá modlitba?

»Nebo já vím myšlení, kteráž já myslím o vás, dí Hospodin, myšlení pokoje, a ne trápení, abych dal vám konec a trpělivost . . . Hledati mne budete, a naleznete, když budete hledati mne celým srdcem svým.«

(Jeremiáš 29, 11, 13.)

V Kristu shromáždění!

V denních listech uveřejněn byl následující dopis vojína s pole válečného: A modlete se za mě a stále se modlete, nebo nic jiného nepomůže. Nás Pán Bůh uslyší, protože jsme se k němu doma modlívali, ale vás spíše vyslyší. Zde přijde člověk na zcela jiné myšlenky a každý najde Pána Boha i ten, kdo na něho doma nadržel, a každý naučí se modlit. A řekni mamince, aby

se za mne modlila a děti také a buďte s Pánem Bohem, kdybychom se už vícekrát neviděli.

Tak psal vojn ten a dopisů podobných s prosbou o modlitbu dochází s pole válečného mnoho. Některé z nich psány jsou s takovou prostoduchou upřímností a důvěrou v pomoc boží, že se při čtení jich až oči slzami zarosí. I v našich národních písních máme pěkné památky toho, jak vojnové ve svých dopisech prosívali své drahé doma o modlitbu:

Jestli mě ráda máš,
dej říkat otčenáš,
zdráva Maria taky,
za ty naše vojáky.

A neprosí nás vojnové o modlitby nadarmo. Náš přeplněný, velký chrám při večerních pobožnostech jest překrásným důkazem toho, jak rádi, upřímně a vroucně modlíte se za ty drahé hlavy vaše, jež tisíce mil od vás v těžké povinnosti a hrozných nebezpečnostech na vás myslí a vzpomínají. Věru, nikdy nekrvácela srdce lidská jako dnes a nikdy nevzdychala po Bohu, po jeho pomoci a jeho útěše jako dnes. A výsledek?

Slyšel jsem o jedné matce, která denně ve chrámu klečela a nebylo snad hodiny, aby za svého syna vojna se nemodlila. Týdně mši sv. za jeho ochranu obětovati dala. A jednoho strašného dne dojde krutá zpráva, že syn její v boji padl. V prvním zármutku zvolala: »Nyní nebudu se více modliti! Modlitba nepomáhá!«

Přátelé drazí, měla nešťastná matka ta pravdu? A mají pravdu všichni ti, když jedovatě posmívají se zástupům před oltářem ruce spínajícím: Nic vám není platno se modliti a nic platno ruce k nebesům křečovitě vzpínati!? Po deset měsíců se modlíte z nařízení papeže za mír a pokoj, a ten pokoj jest tak daleko, jako byl, než jste se začali modlit! Přestaňte se modlit, škoda času! Přátelé milí, ten výsměch až do srdce bodá a já ptám se, jest pravdivý?

Moji drazí, chci v dnešní promluvě své na tu bolestnou a tesknou pochybnost odpověděti, neboť vím dobře, že pochybnost tato již tisícům otrávil duši, zviklala víru a naději v Boha. Tato hrozná otázka, k níž jedině víra umí dát odpověď, jest příčinou, že lidé odvykli hledati v modlitbě pramen veškerého štěstí a v zoufalém vzdoru hledají pomoci všude jinde, jen ne v modlitbě . . . . Kéž Kristus, jenž učil sv. apoštoly ruce vzpínati a modliti se, provází svou milostí slova má, abych dobře vyložil křesťanským srdcím, že má-li naše modlitba dojíti vyslyšení v dnešních dobách, musíme se modliti:

1. nábožně,
2. s čistým srdcem,
3. s odevzdaností do vůle boží.

P o j e d n á n í.

I.

V Kristu shromáždění, co jest modlitba? Katechismus poučuje nás, že modlitba jest rozmluva s Bohem. Modlíme-li se tedy, máme veškeré myšlenky své obrátiti jen na Boha. Příklad vám to osvětlí:

Jeden z nejstarších matematiků starověku byl Archimedes.

Když roku 212 před Kristem bylo na město Syrakusy hnáno útokem, byl Archimedes tak zabloubán do svých měřických počtů, že ani neslyšel finkotu zbraně, křiku vojnů, nátku raněných. Barbarští vojínové hřmstí všecko povraždili, co jim přišlo v cestu. Když vrazili do domu Archimedova, našli jej, že sedí na zemi a kreslí v písku měřické tvary. Poněvadž jej neznali, probodli ho mečem.

Přátelé drazí, nezdá se vám, že nešťastný učenec ten jest nám vzorem, jak v modlitbě máme se obíratí Bohem? Archimedes tak byl zabrán do svého studia, že ani nepozoroval, že rodné jeho město stalo se kořistí nepřítelů. Podobně také, má-li naše modlitba dojíti pozornosti boží a dotknouti se srdce dobrotivého Boha, jest nutno, abychom odložili všechny své denní starosti, všechny své světské touhy a přání, jež se těžkým závažím navěsily na křídla naší duše a pak teprve sepjali ruce své k modlitbě. Nemůže býti jinak! Modlitba roztržitá, vlažná, nepobožná protiví se Bobu a nelze ani pomyslití na její vyslyšení. »Kterak můžeš žádati, aby Bůh dával pozor na tebe, když ani ty sám na sebe pozor nedáváš,« pravil o nepobožné modlitbě sv. Cyprian. A Kristus Pán jedenkrát rozhorčeně odsoudil modlitby farizeů a zákonníků, kteří měli ústa plná modlitby, ale srdce prázdné: »Pokrytci, dobře prorokoval o vás prorok Isaiáš, řka: Lid tento přibližuje se ke mně toliko ústy, ale srdce jeho je daleko ode mne.« (Mat. 15, 7.) A jindy opět napomínal Pán Ježíš: »Modlíte se pak, nemluvte mnoho jako pohané: nebo se domnívají, že by pro mnohé mluvení své byli vyslyšáni!« (Mat. 6, 7).

Bohužel, moji drazí, že jest veliký počet křestanů, na které se tato pokárání Pána Ježíše vztahují. A nevztahují se i na nás? Nemodlíme se také jako oni farizeové toliko ústy, ale srdce naše jest daleko od Boha, někde v domácnosti, někde na poli, v dílně, v úřadě, v zábavě, ba docela u hříšné osoby? Nedomníváme se také, jako oni pohané, že čím více Otčenášů a Zdravasů odříkáme, že tím jsme milejší Bohu, třeba bychom na Boha opravdu ani nepomyslili, ale světskými věcmi v mysli se obírali? Neodříkáváme často své modlitby jako ony modlitební mlýnky v Indii, jako pták papoušek, aniž duše naše by věděla, co ústa odříkávají? A můžeme se pak ještě diviti, že Bůh takové modlitby nechce vyslyšeti?

Přátelé drazí, dejme tomu, že by do našeho chrámu přišel cizinec, jenž nikdy ještě neslyšel o Bohu křesťanském, ani o modlitbě, ani o něčem podobném. I otázal by se některého z vás:

»Kdo jsou ti lidé zde? Co tu dělají?« Odpověděl bys: »To jsou prosebníci. Je tu přítomen nebes Král a v jeho přítomnosti prosí o různé dary!« »Jakže?« vzkřikl by udiven. »Všichni jsou tu prosebníci?« »Ano — všichni!« »Tam ti také, kteří si vespolek šeptají a baví se?« »Ano.« »Tamhle ti vzadu také, kteří neskloní ani kolena, naopak chovají se, jakoby Bohu prokázali nesmírnou čest, že do chrámu Páně přišli? To jsou také prosebníci?« »Ano!« »Tamhle ti také, kteří svoji nastrojenou postavu a nalíčenou tvář nabízejí za pastvu očím?« »Ano ti také!« »Ale« — řekl by — »to ani snad nemůže býti! A zač prosí?« »Prosí za různé milosti, za požehnání svým pracím, za odvrácení nakažlivých nemocí, za odvrácení hladu, za navrácení míru, za zachránění mužů, otců, synů stojících ve velikých nebezpečnostech v poli válečném!« »Jakže?« — volal by všechen udiven — »to přece není možno! Před chvílí potkal jsem žebráka. Prosil mě o almužnu. A jak prosil! Sklonil se přede mnou — ruku natáhl — pokryvku s hlavy sňal — a oči zkroušeně upřel na moji tvář. To byl přece prosebník, ačkoliv jen o nějaký haléř prosil. Ale lidé zde v chrámu, s tím hrdým chováním, se svými žádostmi, se svým šeptáním — nemyslí to upřímně ani s Bohem, ani se sebou, ani se svými prosbami. Nemyslí to upřímně, neboť chybí jim to nejhlavnější, totiž zbožnost!«

Přátelé drazí, co k tomu dodati? Jen snad tu prosbu, abyste, chcete-li býti opravdu vyslyšeni, odstranili všechno, co se staví mezi vás a Boha vašeho, co se jako těžké břemeno navěsilo na křídla vaší duše! A až vytryskne ze srdce vašeho pravá, silná, zbožná modlitba, jakou se modlí jen ten, kdo ví a cítí, že není spásy a není pomoci leda v Bohu našem — taková modlitba dojde vyslyšení.

II.

Četl jsem kdesi o jistém mladíku, který upadl do nepravostného života, ale přes to modlíval se denně ku Panně Marii. Úcta ku Matce boží neopustila jej ani v nejprudším víru života. Kdysi měl však podivuhodný sen. Zdálo se mu, že nalézá se na cestách a umírá hlady. Tu zjevila se mu Matka boží, obklopená množstvím andělů, a podávala mu na nečisté míse chutná jídla, tkouc: »Vezmi a jez!« On ale odvětil: »Nechci těch pokrmů, poněvadž jsou na nečisté míse.« Na to pravila Matka boží: »Právě tak jest to s tvou modlitbou. Modlitba tvá jest dobrá, ale srdce tvé jest poskvrněno. Proto nemá Bůh z modlitby tvé žádné radosti.«

Přátelé drazí, chápete jádro pravdy v příkladu tomto ukryté? Kdyby modlitby vaše byly sebe zbožnější a vroucnější, kdybyste se k Bohu až do vysílení modlili, nevychází-li modlitba vaše ze srdce čistého, nemůže nalézt cesty k milosrdnému srdci božímu. A byť by se vám zdála pravda ta sebe krutější, nemohu ji odvolati, nemohu ji zmírniti, ale musím ji nejen opakovati, ale i zdůrazniti: Kdo máte srdce poskvrněné hříchem, nadarmo se modlíte!

Sv. apoštol Jan praví: »Bůh nevyslyší hříšníka.« (Jan 9, 31.) V knize přísloví čteme: »Oběti bezbožníků obavné jsou Hospodinu.« (Přísł. 18, 8.) A sv. Vavřinec volá: »Jest spravedливо, aby z dobrodiní božích vyloučen byl ten, jenž se nechce podrobiti rozkazům samého Boha.«

A tu dovolte mně, v Kristu shromáždění, malou otázku: Vy všichni, kteří se v dnešních dobách tolik modlíte, modlíte se s čistým srdcem? Není mezi vámi mnoho těch, jejichž srdce jest poskvrněno hříchem? Byli jste všichni v čase velikonočním u sv. zpovědi a posílili své duše ve svatém přijímání? Není mezi těmi, kteří dnes k Bohu ruce své spínají, též mnoho takových, kterým cesta do chrámu již dávno zarostla travou, kteří neděle a svátky nesvětlí, kteří v smilstvu si libují a kteří jinými a jinými hříchy Boha po léta hněvají? A nyní sotva ruce sepnou k modlitbě, sotva oči k nebesům pozvednou, sotva jednou, dvakrát do chrámu přijdou, již žádají, aby Bůh na prosby jejich zázraky činil a je dále v bezstarostnosti a pokojném užívání světa hýčkal. A když nestane se jim, jak by si přáli, hned mají zlé rouhání na jazyku: »Modlitba nepomáhá!«

Moji drazí, u mohamedánů jest zvykem, že dříve, než vkročí do mešity, zujou obuv s nohou svých a vcházejí bosí do chrámu. A proč to asi? Chtějí tím naznačiti, že před Bohem má se člověk objeviti — čist . . . Přátelé, nebuďte horší mohamedánů a dříve než k Bohu počnete se modliti, spravte své svědomí, očistte ve sv. zpovědi svá srdce, učinite to vroucí předsevzetí navrátiti se na dráhy ctnostného života, jestliže snad s nich jste zbloudili, a pak sepněte své ruce k modlitbě a věřte, že modlitba vaše bude Bohu příjemná a nalezne u něho svého vyslyšení.

III.

V Kristu shromáždění, v Písmě svatém čteme, že Rachel, manželka patriarchy Jakuba, neustále se modlila, aby jí dal Bůh potomka. Myslíla si, že by nepřežila hanby, kdyby zůstala bezdětná. A proto praví a k muži: »Dej mi děti, nebo umru!« Opravdu Bůh vyslyšel její ustavičné modlitby. Dal jí syna. Ale s jedním dítětem nebyla spokojena. Prosila Boha ve vřelých prosbách o dítě druhé. Konečně vyslyšel Bůh její prosbu, ale k její škodě — neboť Rachel při porodu umřela . . .

Přátelé drazí, příběh tento jest velice poučný pro dnešní naše rozjímání. Mnozí lidé jsou jako malé děti, které se domnívají, že každé jejich přání musí býti splněno. Nedostane-li se jim, čeho žádají, pak pláčou, nařikají, hněvají se a vzdorují. Tak to bývá i s lidmi. Oči naše vidí jen na několik pídí — do budoucnosti ani na krok a do přítomnosti jen nedaleko a to nejasně. Vidíme štěstí, kde čeká zahynutí, a hledáme rozkoš, kde se tají hanba a neštěstí. A jdeme pak k Bohu a voláme k němu těmi nejvroucnějšími modlitbami o splnění svých tužeb, přání a snů. Ale oko prozřetelného Boha vidí dále než oko naše, ono pro-

hlédá až za hranice věků a ono vidí, kam by nás vedlo splnění bláhové prosby: k naší záhubě a neštěstí. Co tedy učiní Bůh? Neslyší, nesplní naše prosby. Lidem krátkozrakým zdá se to býti necitelným, ba nemožným zůstatí hluchým k tak horoucím prosbám a utvoří si rychle úsudek, jako ta nešťastná matka: »Modlitba nic nepomáhá!« Ale tak nemluví katolický křesťan. Ten mluví řečí jinou. A jakou?

Přátelé milí, o tom poučuje nás vzrušeným způsobem sám Ježíš Kristus. Z jeho úst vyšla modlitba, která pro všechny věky zůstane nejlepším vzorem křesťanské modlitby: »Otčenáš . . .« A v modlitbě té jest jedna prosba, jež zní: »Buď vůle tvá, jako v nebi, tak i na zemi!« A v předvečer svého utrpení modlil se Pán Ježíš na hoře Olivetské. A musila to býti horká modlitba, neboť modlícímu se Kristu stékají po čele a tváři krůpěje potu, jež mění se v pot — krvavý . . . Evangelium uvádí nám modlitbu tu do slova: »Otče můj, je-li možné, ať odejde ode mne kalich tento.« A konec její zněl: »Ale však ne jak já chci, ale jakž ty.« (Mat. 26, 39.) A odešel od Krista ten obávaný kalich utrpení? Ach, vy víte, že musil jej Spasitel náš vypítí až do poslední krůpěje. Byla tedy modlitba jeho marnou? Kdo by se opovážil tak tvrditi?

Hle, moji drazí, jaké to poučení pro nás! Bůh vidí dále než my, a proto nežádejte nikdy bezpodmínečně splnění svých proseb, nýbrž odevzdávejte se do vůle boží, svěťte se Bohu a svaté jeho prozřetelnosti a modlete se vždy, jako modlil se Kristus: »Otče, je-li možné, ať odejde ode mne kalich utrpení, ale ne jak já chci, ale jakž ty!« Bůh nejlépe ví, co nám prospívá nebo škodí, chce-li zkoušet nebo trestat, či snad utrpením rozmnožit zásluby naše pro věčnou blaženost. Kdo nechce toto všechno uznat a domnívá se, že když se modlí, musí býti vyslyšen, ten nechť se nemodlí, anebo modlí-li se, ať neříká: »Buď vůle tvá . . .!«, nýbrž ať se modlí: »Buď vůle má . . .!« A k čemu vede taková modlitba, o tom chci vám vyprávěti ještě následující příklad:

Jistá matka měla jediné dítě. Což divu, že je milovala nejžhavějším plamenem své lásky. Náhle však se dítě těžce onemocnělo. Matka vyklečela celé dny a noci pod křížem modlíc se za uzdravení svého dítěte. Ale modlitba jakoby nepomáhala. Dítěti bylo stále hůř a hůř. Matka běžela ku faráři, starému sešedivělému knězi, aby mu žalovala svůj bol. Farář jí radil, by modlila se, aby boží vůle se stala. Avšak matka zoufalá strachem o své dítě, nejistotou a starostí jsouc téměř rozumu zbavená, zvolala: »Nikoliv, to se nesmí stát; má vůle se musí stát, jinak umru!« A dítě skutečně se uzdravilo. Rostlo, zasypáváno důkazy lásky matčiny, býčkáno její přízní. A ve 20 letech, když matka na něm vyplývala všechny důkazy a oběti své lásky, skočil syn její, prý z nešťastné lásky, pod koleje dráhy. A tehdy naříkala matka: »Lépe by bylo pro mne ubohou, kdyby se tehdy byla stala vůle boží, a dítě mně umřelo, než když nyní musilo takovou smrtí se světa sejítí.«

Nuže, moji drazí, takové mají býti modlitby, chtějí-li dojíti svého vyslyšení: zbožné, z čistého srdce vycházející a s odevzdaností do vůle boží! Ale jsou opravdu takové naše modlitby? Modlí se opravdu všichni lidé zbožně? A modlí se srdcem čistým? A prosí Boha s odevzdaností do vůle boží? Je tedy divu, když Bůh neslyší prosby naše? Lze se diviti, že modlitby naše byly dosud bez výsledku? A mohla by otřásti vaší vírou frivolní a povrchní námitka: Tolik jsem se modlil a přece jsem nebyl vyslyšen?

Kristus Pán šel velikým zástupem; náhle obrátil se a zeptal se: »Kdo se mne dotkl?« »Všichni se k tobě tlačí, Pane náš!« »Ne, někdo z nich se mne dotkl!« — Chápete drazí? Pozorujete, jak citlivým jest Bůh? Jak zachvěje jím každý dotek? I vaše modlitby, budou-li zbožné a budou-li vycházeti ze srdce čistého a do vůle boží odevzdaného, dotknou se Boha, zachvějí jeho srdcem a naleznou svého vyslyšení. Proto pravím vám, neustávejte, ale prostě a modlete se se vši vřelostí srdcí svých — ale pak jděte dále cestou, kterou Bůh vás vésti za dobré uznal. Bude-li na ní trnů více, než jste čekali, bude i odměna větší než jste tušiti směli. Amen.

V.

Neděle třetí po sv. Duchu.

Proč se zlým často vede dobře?

»Tento přijímá hříšníky a jí s nimi.«
(Luk. 15, 3.)

V Kristu sbromáždění! Zlý a vášnivý výkřik ozval se ze srdcí fariseů a zákoníků naplněných záští a hněvem proti Pánu Ježíši. Vyčítají mu hněvivými hlasy, že přijímá hříšníky a jí s nimi. Tato výtka měla býti jedním z prostředků, kterým chěli Pána Ježíše u jeho přátel a vyznavačů očerniti. A snad skutečně podařilo se jim do srdce leckterého z těch, kteří milovali Pána Ježíše nad všechno pomýšlení a vůli jeho skutkem a životem svým plniti se snažili, nasaditi zlou a hořkou pochybnost, jak se to srovnává se svatostí a spravedlností Ježíšovou, že hříšníky vyznamenává, je navštěvuje a svou přítomností šťastnými činí, kdežto pro spravedlivé často nemá útěšného slova, ani laskavého úsměvu. Jest to táž pochybnost, která zvláště dnes leckdes vězí jako osten v duši dobrého, ze srdce věřícího člověka, proč zlým se často vede dobře na světě, proč oplývají bohatstvím, nadbytkem, zdravím, štěstím a vším požehnáním božím a naproti tomu člověk zbožný nezřídka nouzi trpí, těžkým křížem navštěvován bývá a zřídka kdy úsměv boží, paprsek štěstí uzří. Cítím, moji drazí, sám ve svém srdci, že jest mou povinností, abych vám tuto pochybnost

osvítit světlem zářícím z utěšené víry naší a sice hodlám s pomocí boží vyložití křesťanským duším vašim:

1. že hříšným a zlým lidem se často vede dobře, aby se polepšili,
2. že pravá odplata jest teprve po smrti.

Pojednání.

I.

Drazí přátelé, komu z vás nebyl znám příběh ze života Pána Ježíše o Zacheovi. Jednoho dne šel Pán Ježíš skrze Jericho. Tam bydlil muž jménem Zacheus. Byl vrchní nad celníky, boháč, ale při tom lakomec, necita a veřejný hříšník. I přál si viděti Ježíše, kdo by byl, ale nemohl pro zástup, nebo byl postavy maličké. A předběhnuv, vstoupil na strom planého fíku, aby jej viděl, neb tudy měl jíti. A když Ježíš přišel k tomu místu, pohledl vzhůru, uzřel jej a řekl: »Zachee, sestup spěšně dolů, neboť dnes musím zůstat v domě tvém.« I sestoupil spěšně a přijal Pána Ježíše s radostí a štěstím plesajícím srdcem. A všichni, kteří to viděli, reptali řkouce: »K člověku hříšnému se obrátil!« Ale Zacheus řekl Pánu Ježíši: »Polovici statku svého, Pane, dám chudým; a oklamal-li jsem koho v čem, navrátím čtvernásob.« A Pán Ježíš řekl jemu: »Dnes stalo se spasení domu tomuto, protože i on jest syn Abrahamův; neboť Syn člověka přišel, aby hledal a spasil, co bylo zabynulo.«

Proč, moji drazí, vzpomenu jsem dnes na příběh, který znamenal nám sv. evangelista Lukáš? Přátelé milí, poněvadž čtu v něm odpověď na bolestnou otázku vaši, proč Bůh dopouští, že zlým a hříšným se často dobře vede. Zacheus oplýval štěstím, bohatstvím, nadbytkem, ale byl člověkem nehodným, hříšným, opovrhovaným, nenáviděným. A Kristus Pán? V zástupu, který jej následoval, bylo ještě na sta těch, kteří Pána Ježíše milovali nad všechno pomýšlení, kteří každým úderem svého srdce snažili se žíti dle jeho rad a přikázání, ale pro ty nemá Kristus pohledu, úsměvu, ni jediného slova. Ale k Zacheovi, hříšníku, vstupuje, vyznamenává jej svou návštěvou a přináší mu tolik štěstí a milostí, kolik jen srdce boží poskytnouti a dáti může. Odtud ono reptání mezi lidem a nespokojené hlasy: »K člověku hříšnému se obrátil!« A Zacheus, jakoby se obával, aby Kristus nezalekl se reptání lidu a neobrátil jeho radost v zármutek, slavně prohlašuje polepšení svého života: »Polovici statku svého dám chudým; a oklamal-li jsem koho v čem, nahradím čtvernásob.«

Chápete, moji drazí, úmysl Páně, pro který vstupoval do domu Zacheova? Rozumíte již, proč často Bůh v pravém slova smyslu zahrnuje štěstím a úspěchy život mnohého hříšníka? Není v tom prozřetelná péče boží a snaha, aby hříšník se poznal a k životu ctnostnému obrátil? Což nečiníš tak často i ty, otče a matko? Máš dítě, které místo radostí, hořkostí a bolem plní

tvé srdce. Ty pozoruješ, že syn, dcera tvá vstupují na cesty, které budou jejich časnou i věčnou zkázu. A marné jest tvé napomínání tvůj pláč i tresty, jimiž napravití chceš své dítě. Ba tobě se zdá, že čím více dítě trestáš, káráš a na ně se hněváš, tím více stává se ve zlém zatvrzelejším a neústupnějším. Co učiníš? Nebyl bys jeho starostlivým, dobrým otcem, ani pečlivou matkou, kdybys nehledal všech cest a prostředků, které by přece jen milované dítě tvé ku polepšení přivedly. Užil jsi již téměř všech motivů: napomenutí, pláče, hněvu, trestu, nyní saháš ku poslednímu. Stáváš se ku dítěti svému vlídným, ba vlídnějším, než kdy jindy, pečuješ o jeho tělesné potřeby se zdvojenou starostlivostí a něžnou pečlivostí, a provinil-li se čím, pak tvé zarmoucené srdce má pro dítě své jen cit lítosti, odpuštění a milosrdenství. A přátelé milí, nabyt jsem již tolik zkušenosti z té veliké rodiny, jakou jest škola, že mohu říci, že prostředek tento k obrácení dítěte téměř nikdy neselhal. Vždyť i ten marnotratný syn klesal na kolena a v pláči vyznával svou víru ne tak zdrcen svou bídou, jako spíše dojat až do hloubi duše vlídností, odpuštěním a dobrotou svého otce.

Nuže, přátelé drazí, myslete si cosi podobného u Boha a začnete chápat, proč Bůh nezatvrzuje se nad hříšníky, proč jich netrestá, bolestí nezkouší, ale naopak zahrnuje štěstím a vším požehnáním.

Neboť po čem touží hříšník? Po čem prahne jeho duše? Po Bohu? Ach, nikoliv! Hříšníkovo srdce každým tepem svým touží po bohatství, rozkoši, slávě, štěstí. Bůh, modlitba, ctnost nehřeje, ani nesytlí jeho duši. To místo k nebi lne ku světu, místo po Bohu touží po tom, co skýtá svět. A co učiní Bůh? Ach, moji drazí, byl by špatným psychologem, špatným znatelem lidského srdce, byl by špatným vychovatelem lidského pokolení, kdyby nechal člověka zmírat po štěstí pozemském a nepoučil jej, k té zkušenosti nepřivedl, že touží po věcech, jež nikdy neukojí jeho touhy a nenaplní trvalým, věčným štěstím jeho nitro.

Bůh ví, že hříšník zmírá touhou po slávě, titulech, hodnostech. Nuže, dá mu jich dosáhnouti, ověncí hlavu jeho laurem slávy a velikosti. Ale brzo ozve se ze zklamané a nespokojené duše povzdech: »Sláva pomíjí jako tráva polní, jako květ v údolí.«

Bůh ví, že hříšník prahne po bohatství, zámožnosti, jmění. Nuže, dá mu nadbytek všeho a výsledek? Sebevraždou zhybnulý syn millionáře Rotschilda jest důkazem duševního hladu a nespokojenosti bohatých.

Bůh ví, že hříšník touží po rozkoši. Dá mu z poháru jejího píti plnými doušky. A jednou po prohýřené noci ozve se z úst jeho povzdech: »Marnost nad marnost, všechno jest marnost.«

Kdysi seděl sv. Augustin na břehu moře, dívaje se na západ slunce. A duší jeho tábla otázka: »Moře, chybíš ty mojí duši, aby měla klid?« A nad vlnami jakoby se byl v odpověď chvěl čísi hlas: »Nad námi hledej, Augustine!« Světec přemýšlel o těch slovech, zatím co noc rozestřela nebes svůj hvězdný háv. Augustin

volá: »Hvězdy nebes, tak zářivé a krásné, chybíte vy mojí duši?«
A s hvězdné výše znělo k němu: »Nad námi hledej!« A duše
jeho vznesla se láskou nad samy hvězdy, doletěla touhou až
k samému trůnu nebes a volala ve svatém nadšení: »Teď jsem
spokojena; ty, Bože můj, jsi cílem mým, jen ty mne dovedeš
učiniti šťastnou.«

Moji drazí, tak jest i s člověkem hříšným. Lidé závidí mu
bohatství, důstojnosti, tituly, štěstí, trápí se nad tím, když vidí,
jak se mu všechno vede, jak oplývá v nadbytku, a naproti tomu,
jak oni nezdědka nouzi trpí a soužení za soužením je stíhá, vyčí-
tají tu nesrovnalost samému Bohu a nevzpomenou, že Bůh všechno
to štěstí snad dává proto hříšníku, aby jej napravil a k sobě
navrátil. Teprve když hříšník pozná, že ani v moři šumivých ra-
dostí a rozkoší, ani ve hvězdách cti, slávy a důstojenství nelze
nalézt ani klidu, ani spokojenosti, jako ten Augustin hledá výš
a výše, až nalezne toho, který dovede jej učiniti šťastným a spo-
kojeným — samého Boha . . . .

II.

V Kristu shromáždění, sv. František Xaverský byl jedenkrát
pozván k hostině bohatého Portugalce, který byl znám jako
člověk prostopášný. Světec u stolu mluvil o lhostejných věcech,
aniž by, jak to jindy míval ve zvyku, hostitele napomínal k lepšímu
životu. Toho se Portugalce ulekl. Jistě, myslil si, má světec tento
vše za ztraceno, a zbytečným se mu již proto zdá, mluvit se mnou
o polepšení. Konečně vrhl se světci k nohám a tázal se jej,
není-li možno dosáti odpuštění. Laskavě pozvedl sv. František
zkroušeného boháče, povzbudil jej, vyslechl jeho zpověď a při-
vedl jej zase k životu řádnému.

Přátelé milí, zcela správnou byla úzkost onoho hříšného člo-
věka. Nic by nemělo neznepokojovali hříšníka tou měrou, jako
když se mu na světě dobře vede. Neboť musí věděti, že zasl-
huje trestu; nestihne li ho zde; pak jej stihnouti musí na věčnosti.
Proto dobře praví sv. Augustin: »Neznám většího neštěstí, nežli
štěstí hříšníka.« Pozemské štěstí hříšníků jest jako odměna za
těch několik dobrých skutků, které zde na světě učinili. Ale co
jest to všechno u porovnání s nebem? To jest jako mzda děl-
níka u porovnání s dědictvím jednorozeného syna. Nikdy nebude
syn rodiny, dědic otcovských statků, dělníkovi záviděti těch ně-
kolik grošů, které týdně za práci dostává. Tak nebude také
spravedlivý a zbožný syn a dědic nebeského Otce, záviděti hříš-
níkům trochu toho pozemského štěstí. Neboť to vás, přátelé milí,
prosím, abyste si zapamatovali pro celý život, aspoň plné pocho-
pení té pravdy abyste si z těchto našich promluv odnesli, že
pozemský život náš není posledním slovem Boha, že světem tímto
nekončí se děj života našeho. S toho vysokého hlediska, na které
nás víra naše povznesla, pohlížejte na všechno, co vás v životě
potká, ať jsou to události šťastné a krásné, či truchlivé a bolestné,

pod tím úhlem pohlížejte i na osudy svých přátel a bližních. Nikdy neposuzujte úmyslů božích ze dne na den, nýbrž berte osudy své i všeho lidstva v celistvosti. Příklad vám to osvětlí.

Sedíme v divadle a pozorujeme děj některého dramatu. Nebylo by nerozumné, kdybychom souditi chtěli dle prvního jednání na celý děj? Vidouce, jak na př. zlotřilý kníže pronásleduje ctnostnou dívku, zvolali byste v rozhorčení: Jakže, nevinnost má býti šlapána a nepravost by měla zvítězit? A já bych vám řekl: Vyčkejte konce dramatu, jsme teprve v jeho jednání prvním; uvidíte, než se skončí jednání poslední, jak zvítězí ctnost, a hřích bude potrestán.

V Kristu shromáždění, tak volám i ke všem vám, kteří smutně hledíte na to, jak sterými svízelemi mučena jest duše vaše, zatím co nehodný a hříšný bližní váš prožívá život svůj v záři slunce, štěstí a blaha: Vyčkejte konce dramatu svého života! Uvidíte, než se skončí jednání poslední, jak Bůh hříšníku odplatí za jeho nepravosti a hodného odmění tak, jak jen dobrotivost boží odměniti může. Věřím, pevně věřím, že se tak stane, poněvadž věřím ve spravedlnost, dobrotivost, milosrdenství a moudrost svého Boha. A vírou mojí neochvěje, ani kdybych hleděti musil, jak nevinná a vším soužením navštívená bytost v hoři a rmutu umírá, aniž by kdy viděla vysvítiti nad životem svým slunko štěstí, a naproti tomu, jak hříšník celý život svůj prožil ve spokojenosti a štěstí a ještě ke hrobu nesen jest ve slávě, úctě a vší světské pompě. Proč?

Pamatujete se zajisté na podobenství Kristovo o boháči a ubohém Lazaru. Boháč prožíval celý život svůj v radovánkách, přepychu, zahálce a bezuzdných orgiích. A u vrat paláce ležel Lazar, ranami přikrytý, hladem zmořený. Sami psi lízali v soucitu jeho rány, ale boháč dal jej odehnati od svého domu. Přátelé, když slyšeli jste po prvé příběh ten vyprávěti, nenapadla vás myšlenka: Jak se může Bůh dívati na bídu svého věrného, a na druhé straně na štěstí prostopášného bohatce? A hle, evangelium jakoby znalo naše myšlenky, trhá náhle před námi clony věčnosti, dává nám náhle nahlédnouti v hlubiny pekel i ve výšiny nebes, a co vidíme? Boháč zavržen úpí v mukách, volá aspoň o kapku vody, jež by ochladila na okamžik muka ohně, a Lazar v nebesích jest oděn rouchem slávy a nezměrného, věčného štěstí.

Co k tomu dodati? Snad jedině podepřítí slabá a nevýmluvná slova má výroky Pána a Mistra našeho Ježíše Krista, který volá ke všem těm, kteří se v trapných pochybnostech táží, proč zlým se často vede dobře a hodným zle: »Mnozí pak první budou poslední, a poslední budou první.« (Mat. 19, 30.) A na jiném místě opět praví: »Běda vám bohatým; neboť již máte potěšení své.« (Luk. 6, 24.) A Duch sv. volá ústy žalmisty Páně: »Proto nežehrej na nešlechetníka a nebuď žárlivý na ty, kdož nepravost činí. Neboť uschnou rychle jako tráva. Zjev cestu svou Pánu a doufej v něho, on vše učiní. Jako světlo povytáhne spravedlnost

tvou a osud tvůj jako dobu poslední. Nerozčiluj se nad tím, kdož štěstí má na cestách svých, nad mužem, jenž nepravost koná. Jen kratičko a hříšník není více a budeš hledati jeho místo a ne-nalezneš.« Amen.

Řeči v čas války.

Zásluhy církve sv. o zmírnění válek.

Podává Jan Nep. Jos. Holý O Praem., farář v Holišově.

(Dokončení.)

Podstata a účel míru božího vyžadovaly, aby církve k provedení jeho použila všech prostředků a k nejsilnějším trestům se utíkala. Jinak nebylo možno potlačovati krvavé výstřelky rozbrojů, přemáhati divoké vášně, zlomiti vzdor bojovných národů neb alespoň mírniti jejich výbuchy. Jako byla forma míru božího v rozličných zemích a dobách rozdílná, tak také jsou rozmanité prostředky k provedení jeho. Úvádím jen nejdůležitější. Všichni obyvatelé musili od jistého věku (ponejvíce od 14. roku) přísahati na mír boží dle nařízené formule a přísězně slíbiti, že nejen sami budou jej zachovávat, nýbrž že i každé porušení jeho představeným oznámí a jim při pronásledování rušitelů míru zbraní přispějí. Porušení míru platilo jako porušení přísahy, a kdo se tím provinil, platil za nepřítel občanské společnosti, stál mimo ochranu zákonů. Rušitel míru upadl eo ipso v exkomunikaci, jeho statky neb území byly trestány interdikttem, a žádný z těchto trestů nebyl odpuštěn, dokud se rušitel nepodrobil a úplně škodu učiněnou nenahradil. Biskupové byli přísně povinni a pohrožením suspense od úřadu vázání bez ohledu na osobu, bez bázně lidské, majíce jen Boha a blaho lidu na zřeteli, způsobem zákonem určeným vystupovati, co nejdříve sousední biskupy zpraviti o každém kroku, který učinili, a vůbec vzájemně radou a skutkem se podporovati. Jestliže se církevní prostředky ukázaly bezvýslednými, nastupovaly zevnější donucovací prostředky, poněvadž obě moci byly úzce spojeny a světští velmoži pravidelně na mír boží přísabali. Tyto státní tresty byly rovněž dle zemí a dob rozdílné, ale velmi často velice přísné. Jak z listu arcibiskupa Sigiwina na jevo vychází, činí arcibiskup rozdíl mezi svobodníkem a nevoľníkem. Svobodník, když v době míru božího někoho zabije nebo zraní, má býti ze země vyhnán, jmění má připadnouti jeho dědicům, jeho léno pánu léna, a jestliže dědicové ještě ho nějak podporují, připadá dědictví fisku; ale svobodníku jest možno očistiti se od neúvodněné obžaloby přísahou s 12 pomocníky přísahy. Přísnější tresty jsou

pro nevolníka; za vraždu jest stát, za poranění ztrácí ruku, ublížení holí nebo kamenem trestá se tělesným trestem, a od obžaloby může se osvoboditi jenom zkouškou studené vody. Pro vraždu v mírové době jest pohroženo štěstím, které soud vyřkne a vykonati dá. Jiné zákony mluví o případu jak se zdá, častém, že někdo rušitele míru se zbraní v ruce pronásleduje nebo vrchnost při pronásledování podporuje a při tom ho zabije. Takový není vraždou vinen, naopak koná bobumilý skutek a jest bez trestu.

Tak dějiny ukazují, jak církev přispívala k potlačování nepřátelství, k zachovávání pořádku, k ustavení království míru a spravedlnosti.

Církev neméně účinkovala při sporech mezi národy. Panovníci, často na sebe žárliví, neposlouchali rádi papeže a biskupy k míru je napomínající. Proto jsou dějiny často dlouhým řetězem krvavých bojů, vždy škodlivých štěstí a blahu národů. Zlo bylo nevyhlídělné. Církev nepodjala se úkolu nemožného, ale snažila se je mírniti, a často úspěchem.

Díky mravům křesťanským zákony válečné se měnily. Civilisovaný národ nemůže napadnouti souseda bez zákonitého důvodu. Nepřátelství jest ještě leckdy provázeno hrozným vražděním; ale nelidské skutky jsou dnešního dne zavrženy, a kdo se jich dopouští, jsou veřejným míněním odsuzováni; bezbrání obyvatelé nejsou pokládáni za nepřítel; zajatci nejsou odsuzováni k smrti ani k otroctví; po uzavřeném míru jsou propouštěni na svobodu; škody přemoženým učiněné jsou často těžké, ale přece nejsou libovolné, nýbrž jsou pořádně slavnými smlouvami, kterých se tím více dbá, čím více je v nich zákon spravedlnosti.

Panovníci, kteří přestupují hranice svého území at v Evropě nebo v koloniích, mají ospravedlniti své výboje dle příkladu Karla Velikého a sv. Ludvíka, mají přinášeti podrobeným národům dobrodiní křesťanské civilisace. »Právo ke kolonisování,« praví moderní spisovatel Paul de Cassagnac, »spočívá na povinnosti rozšiřovati světlo, pravdu, víru, jedním slovem civilisaci. Mimo tuto povinnost jest každý výboj loupeží.«

Jestliže stát zneužívá své moci a potlačuje jiný národ oproti mezinárodnímu právu, pokládán jest za loupežníka, který se vrhá na svou oběť; jestliže veden nenávistí nebo ctižádostí zabírá bez zákonitého důvodu kus území, jest pokládán za zloděje, který násilím bere majetek jinému. Obyvatelé země, kteří se mezi sebou trhají, jsou láskyplně napomínáni: »Každé království proti sobě rozdělené zahyne.«

Církev nespokojuje se tím, že vystupuje proti všemu násilí, ale podává také bezprostřední léky: bratrství národů, které vyžaduje laskavého zakročení ve prospěch potlačovaných, a neporušitelná úcta před nabytými právy. Tak jest zásada o nezakročování a morálka hotových událostí, které se snaží nabýti vrchu v moderních státech jako u národů pohanských, v odporu s učením evangelia, jehož krátký a jasný nástin podává Syllabus.

Kdyby byl hlas posledních papežů nalezl ohlas, byla by se Evropa vyhnula zlé metle: stavu válečnému bez ustání. Skutečně, poněvadž hmotná síla stala se pro skeptické nebo nevěřící vlády jediným prostředkem obrany, všichni národové zbrojili o pfftrž. Oslavují se nikoli dobrodinci lidskosti, nýbrž vynálezci děl nebo pušek zdokonalených. Hluboký myslitel Josef de Maistre děl: »Jestliže pod jménem míru zakoušíme všechny škody válečné, jsme ve stavu válečném, ať si říká kdo chce, co chce, a nikoli v míru.«

Církev pečuje jak v míru tak ve válce, když se jí nečiní překážky, o vojny jak vojenskými kněžími tak i milosrdnými sestrami.

Mnoho se mluvilo o vlastnostech a chybách, které se vyskytují ve vojenském stavu. Církev, vždy věrná svému poslání civilisace, snažil se vojna obrniti proti nebezpečím kasáren v míru a ve válce mu poskytnouti nejvyšší útěchy náboženské; v obojím případě jest pro něho vznešenou, výbornou školou vlastenectví.

Mladý muž, vyrván své práci obyčejné, přichází do ovzduší, které leckdy nemá pro něho dobrý vliv. Kázeň se vši svou přisností nemůže leckdy dosáhnouti leč otrocké poslušnosti. Tu je třeba kněze, aby mu mluvil o lásce k povinnosti a připomněl mu učení křesťanské, aby zakusil, co jest krásného v obětavosti pro vlast, aby přijímal trpělivě obtíže, které jsou leckdy spojeny s poslušností vůči představeným.

Jediná církev může vlast naplniti hrdiny. Sami pohané měli zdatné vojny, poněvadž náboženství nebylo nikdy od vlasti odloučeno. Prapor není než kouskem obyčejné látky, jestliže neznačí vlast, v níž jsme se zrodili a v níž zemřítí máme, ale moc náboženské idee nejlépe se jeví ve dnech válečných. Jestliže kněz může povzbuzovati k odevzdanosti do vůle boží mladého muže, který opustil přátele, rodinu a spěchá na bojiště, kde ho snad smrt očekává. Oba, kněz i vojín, cítí k sobě náklonnost, cítí, že jest jeden pro druhého, zápolí spolu v udatnosti a hrdinství, oba dva dovedou umíratí, poněvadž oba dva dovedou věřiti, milovati a doufati.

Nábožnost nemá jen vrchní ceny, nýbrž má pro každou armádu a tím i pro vlast veliký význam. Generál Steinäcker praví: »Vždy třeba opět a opět za našich dnů na to poukazovati, že se přese všechny technické a praktické pokroky v armádě nesmí zapomínati, že jsou to mravní vlastnosti trupy, které se v mužné kázni jeví, které tvoří základ každého úspěchu. Bez nich není pravé udatnosti! Kde však není udatnosti, zmaří se nejgeniálnější plány vojevůdce, poněvadž nástroj vypovídá službu. Kde však jsou kořeny mužné kázně? V pravé zbožnosti a v důvěře v Boha, která i nejhorší podniká ve vědomí, že povinné věrnosti až do smrti kyne věčná odměna. Rodina a škola mají v pěstění těchto vlastností jíti ruku v ruce: S Bohem pro vlast a krále. Náboženský základ tam jak zde — to jest nejvyšším požadavkem naší doby.«

Než podívejme se ještě na jiný div obětavosti náboženské. Hrůzy válečné mají v zápětí také mnoho raněných. Přinášejí je do nemocnic. Tu se nám objevuje pod skromným rouchem pozemský anděl, milosrdná sestra. Jak se obětuje pro vojína raněného, krví potřísněného! Kde nelezname podobnou obětavost!

Končím tuto stať slovy papeže Lva XIII. z okružního listu Francii z r. 1892: »Jedině náboženství může zafiditi mír na pevných základech; jedině náboženství může způsobem trvalým mírniti hrůzy válečné.«

(Prameny: Brin et Laville: Le civilisation chrétienne II., Kirchenlexikon V., Dr. Jos. Schofer a j.)

LISTY VĚDECKÉ.

Pius X. jako reformátor církevního zákonodárství.

(Pokračování.)

Uznávají prospěšnost profanních studií po theologických, ukládají však také biskupům největší bdělost, aby kněží a klerikové studiem na světských universitách a fakultách neseslabili svůj kněžský ideál.

Dekrety Pia X. chtějí z rukou mladých kleriků, kteří vážným studiem mají si teprve osvojit základy theologické vědy, odstraniti nejen škodlivé a podezřelé knihy, nýbrž i všechny časopisy, které odvádějí od vážného studia a pěstují povrchní vševědství. Na takovou četbu jest dosti času v době pozdější.

Společný základ všech těchto seminářských reformů jest zdůraznění nadpřirozeného účelu kněžství a speciální ohled na potřeby moderní doby. Pius X. nebyl nadarmo sám spirituálem semináře v Treviso a skoro 20 let biskupem dvou velikých diecesí, aby neocenil správně důležitost semináře pro katolický život.

Témuž úmyslu a nazírání odpovídá dekret ze dne 24. listopadu 1906, který obnovil a rozšířil starší ustanovení o tak zv. inkardinaci a exkardinaci kleriků a tak opět k přísnější platnosti přivedl starý právní pojem diecesánního svazku oproti moderní svobodě stěhování.

Leč nejen výchově kleru, ale i disciplině kleru věnuje reformní papež svoji pozornost. Pomíjíme zde ony předpisy a dekrety, které vydány byly jen pro jednotlivé části církve (na příklad předpis týkající se kleru římského, že každý kněz musí se nejméně jednou za tři roky podrobiti exerciciím, zákaz návštěvy kinematografů, zákaz daný italskému kněžství, že nesmí se účastniti sociálních a politických veřejných záležitostí, dekret v příčině chorových pobožností římských kanovníků atd.).

Všeobecného významu jest zákon o persolvování mešních nadací a stipendií ze dne 11. května 1904 a následující k tomu

vysvětlení, jímž čelí se každému zneužití v této choulostivé věci; dále motupropio o výsadách a čestných odznacích církevních prelátů (25. února 1905).

Tři výnosy zabývající se disciplinárními záležitostmi kleru více zvšfily prach než jim bylo porozuměno. Slavné motupropio »Quantavis diligentia« ze dne 9. října 1911 vykládá a rozšiřuje starý církevní zákon, který sahá až do dob Konstantinových a každému, kdo uznává samostatný právní stav církve na zemi jest samozřejmý, že totiž žaloby proti klerikům mají býti projednávány před církevním soudcem a že klerik smí jen s církevním svolením býti poháněn před soud světský. Tato církevně-právní ochrana kleru není ovšem svobodným glejtem pro přečiny kleriků tak jako zvláštní vojenské soudnictví ve státě neimunisuje vojsko. Jest to jednoduše ohraničení kompetence mezi církví a státem.

Jestliže tento papežský výnos vzbudil poplach v táboře proticírkevníků, způsobil následující dekret »Docente Apostolo« ze dne 18. listopadu 1910 obavy a z části i nevoli v táboře vlastním. Klerikům bylo zapovězeno — ovšem zase jen obnovou starých církevních předpisů — zastávati jisté funkce v peněžních a úvěrních ústavech všeho druhu, s nimiž spojena jest zodpovědnost za kasovní a knihovní vedení. Při posuzování tohoto papežského nařízení nesmí býti zapomínáno, že církev a klerus nejsou zde v první řadě pro povznesení a fedrování raiffeisenek a vůbec ne pro hospodářské zájmy lidstva, nýbrž pro zájmy duchovní správy. Zdali všeobecně správně pochopené zájmy duchovní správy vyžadují, aby kněz byl prost takových finančních starostí a zodpovědnosti o tom nepřisluší rozhodovati dle okamžitých místních zájmů v tom nebo v onom případě. Zákony musí býti stanoveny a posuzovány vždycky jen se stanoviska blaha celku. A z tohoto stanoviska bylo opatření papežovo řádně oceněno a schváleno posudky mužů, kteří jak svým postavením, tak širokým rozhledem lépe a hlouběji mohli nahlédnouti do vnitřních poměrů církve.

Pronikavější a významnější než oba jmenované dekrety jest nový zákon ze dne 20. srpna roku 1910 o sesaditelnosti faráře cestou administrativní. Již na venek se tento zákon praesentuje exaktní právní formou a propracováním. A tato okolnost snad byla důvodem, že málokteří se namáhali, aby zákon řádně prostudovali, ale vzali za vděk kusými, nedostatečnými a nesrozumitelnými novinářskými články. Jen tak mohlo se pak státi, že klerus, zejména však bezprostředně postižení faráři byli s počátku zachvázeni jakousi nervosou. Dnes ovšem všichni, kdož mají porozumění pro církevní právo jsou shodni v tom, že tento zákon nedotkl se starobylého stavu beneficiálního a farního práva, nýbrž je šťastně doplnil. Církev v zájmu duchovní správy chce, aby faráři nebyli svého duchovního úřadu zbavováni anebo na jiné místo přesazováni dle svobodného uvážení nebo z vůle biskupovy.

Zásadu immovibility farářovy nový zákon nejen uznává, nýbrž dává jí sankci na novo. Leč tato nesesaditelnost nebyla nikdy a býti nemohla bezvýjimečnou a absolutní. První zákon církve, zákon všech zákonů, jest blaho duší. Kde blaho duší věřících příkazně žádalo odstranění některého faráře, mohlo toto odstranění býti vždycky za všech časů provedeno, a to církevním soudním řízením, bylo-li tu kanonické viny farářovy — anebo mimo-soudně cestou administrativní, nebylo-li tu sice provinění, avšak další ponechání faráře v jeho úřadě bylo by pro správu duší farníků osudným.

Právní úpravu mělo až dosud toliko řízení soudní, nikoli však řízení mimosoudní. Proto byli biskupové jednak bezradní, jak v takových případech postupovati, jednak zase faráři nebyli jisti, jak se zachovati, eventuelně, jakých právních prostředků mají proti biskupskému rozhodnutí použiti, cítili-li se ve svém dobrém právu zkráceni. Nyní jest toto řízení upraveno, a to zcela v duchu církevního práva beneficianního. Při tom stalo se spíše obmezení než rozšíření oprávněnosti diecesánního biskupa, který při všech rozhodujících aktech v takovýchto záležitostech jest vázán jednak radou, jednak dokonce souhlasem přisežných, neodvislých osob z diecesánního kleru, které jsou na synodě samotným klerem voleny a které pro druhou instanci vzaty jsou z bezprostředních stavovských příslušníků postiženého — z farářů vlastní diecese. Tento zákon — a v tom shodují se všichni vynikající kanonisté — sluší zařaditi mezi nejzajímavější a nejšťastnější církevní zákony novější doby.

V.

Ode dávna a za všech časů těšil se stav řádový zvláštní právní péči církevních zákonodárců. Jeho podstatou jest: Pěstování křesťansko-náboženského ideálu jako první a trvalá životní úloha zabírá v sobě Kristem v evangeliu doporučenou chudobu, poslušnost a čistotu. Řádovnictví nemá jen významu pro individuální blaho, pro osobní blaho těch, kteří si ho vyvolili, nýbrž má také vynikající sociální význam v církvi. Řádovnictví bylo vždycky polem reformátorské činnosti církevních zákonodárců.

Pius X. mohl na tomto poli následovati pronikavé reformy svých obou velikých předchudců Pia IX. a Lva XIII. Základy moderního práva ohledně tak zvaných »starých řádů« se slavnými sliby položil Pius IX., který od r. 1847 zahájil pronikavou reformu starých církevních řádů. Jeho zákony o reformě řádů, zejména velmi významné dekrety o přijímání noviců a jejich připuštění k professi, o trienniu jednoduchých slibů před složením slavných s četnými následujícími doplňky a vysvětlivkami tvoří, abychom tak řekli, nové Corpus juris regularium.

Lev XIII. významnou konstitucí »Conditae« ze dne 8. prosince 1900 dal ústavní listinu tak zvaným »novým řádům« nebo kongregacím jen s jednoduchými sliby, které od XVII. století s neuvěřitelnou rychlostí, ale také blahodárnou plodností v církvi se

rozšířily a starý řádový princip uzpůsobily různým potřebám církve v oboru missií, vnitřní duchovní správy a charitativní činnosti. V tomto zákonu a dodatku »Normae« byl také přesně ohraničen poměr těchto nových řádových institucí k diecesánní pravomoci biskupů a stanoveno jednotné hledisko pro úpravu vnitřních poměrů těchto institucí.

Pius X. ponechal tyto základy nového řádového práva nezměněny a věnoval svoji pozornost horlivé reformové činnosti k mohutnému rozšíření řádového ducha, k vnitřnímu upevnění řádového života a jeho zajištění vůči nebezpečí moderní doby. Vydalť Pius X. za svého vladaření více než 20 reformních zákonů o řádovnictví.

Zmíníme se jen o některých nejdůležitějších:

Základem jest motuproprio ze dne 16. června 1906, jímž bylo biskupům odňato právo potvrzovati řádové společnosti a vyhrazeno papeži. Zkušenost ukázala, že stále nově zakládané řády, přes to, že jsou potěšitelným důkazem nevyčerpatelné životní síly církve, přece jen mají v sobě nezdravý partikularismus a jsou nebezpečenstvím pro řádovou disciplinu. Kongregačním dekretem téhož data uložil papež představeným řádů, aby každé tři roky podávali sv. Stolicí přesnou zprávu, čímž dosaženo intensivnějšího dozoru nad veškerým řádovnictvím.

Dekrety »Ecclesia Christi« ze dne 7. září 1909 a »Sanctissimus« ze dne 4. ledna 1910 ustanovují, že z řádu propuštěné nebo vystoupivší řádové osoby, propuštění novici a novicky řádů, propuštění chovanci seminářů, ústavů a kollegií všeho druhu, nesmějí bez zvláštní papežské dispense býti přijati do jiných řádů, seminářů atd. Dekretem »Sacrosancto« ze dne 1. ledna 1911 byly stanoveny podmínky přijetí a vzdělání laických bratrů.

Dekret »Inter reliquas« — ze dne 1. ledna 1911 — zabývá se velikou obtíží mužských řádů v těch zemích, kde členové řádů nepožívají osvobození od branné služby. Zde jest úlohou jednak zachovati v mladých lidech po dobu jejich kasárnování řádového ducha, jednak zajistiti kláštery, aby nemusely na škodu řádové disciplíny podržeti a vydržovati osoby, které v době vojenské služby staly se pro řád buď neschopnými nebo ve svém povolání vlašnými a kolísavými.

Dle nových zákonů nemohou řádoví kandidáti povinni vojenskou službou býti připuštěni k slavnostním slibům nebo vyšším svěcením, pokud neučinili zadost aktivní vojenské povinnosti. Nabudou-li v době vojenské své služby jiného smýšlení a přesvědčení, mohou z řádu vystoupiti a budou propuštěni. Chtějí-li ve svazku řádovém setrvati, musí po dobu vojenské služby s řádem udržovati styky. O tom jsou vydány podrobné předpisy. Po návratu do kláštera mají podrobiti se na novo zkušební době dříve než budou definitivně k řádu přivtěleni.

Pius X. obrací také svůj zřetel k okolnosti, že některé řádové instituce, zejména mladšího původu, z nedostatku dorostu nebo z nezdravé touhy po rozšíření přijímají uchazeče s nepo-

fádným nebo nedostatečným studiem, a že péče o theologické vzdělání v mnohých řádových institucích jest nedostatečná. V tom směru učinil Pius X. rychlou a energickou remeduru. Čtyřmi, rychle za sebou následujícími výnosy, jimiž připuštění řádových členů k svěcení na kněžství činí se závislým na průkazu úplného prospěšného absolvování střední školy a nejméně tříletého theologického studia, které kandidát s úspěchem vykonal na některém spořádaném theologickém učilišti.

Pátým výnosem jsou i pro řádové novice předepsaná jistá studia. K námitkám některých řádových představených, že zachovávajíce tyto předpisy o studii nebudou míti dostatečného dorostu, odpověděl papež charakteristickými větami: Řádové instituce utrpějí menší škodu, když budou míti méně členů, ba i kdyby novicní jejich domy časem prázdný byly, než kdyby byly obsazeny lidmi nezpůsobilými. Vybraný hlouček věrných alumnů jest lepší než veliký počet stěhovavých noviců, a s plným důrazem jest k tomu přihlížeti, aby kvalita nahrazovala nedostatek kvantity.

(Dokončení příště.)

Zpověď z nábožnosti ve službách častého sv. přijímání.

Dekret sv. Otce o častějším sv. přijímání vyvolal otázku, jak často má se konati sv. zpověď. Zde rozhoduje spolu také fysický čas kněze a fysická síla jeho. Přílišná laxnost a rigorismus škodí. Zde přichází na pomoc zkušenost a sčtetlost kněží eucharistiánů. Ředitel trevírský uveřejnil krásný poučný článek, který reprodukuje česká Eucharistie. Bude i našim čtenářům milo zvěděti pokyny horlivých a zkušených kněží. Článek zní:

V tom asi souhlasí všichni, že v zájmu častého a denního sv. přijímání musí se zpovědi z nábožnosti obmeziti.

Při těchto snahách jest však na blízku nebezpečí, aby se nezašlo příliš daleko a význam zpovědi nepodceňoval. Záleží na tom, najíti pravý střed. Naše sv. církve učí na jedné straně, že zpověď před sv. přijímáním jen při těžkých hříších jest povinností, ale jinak, že zpověď ze všedních hříchů a tak i zpověď z nábožnosti je správná a užitečná. Pro poslední:

a) Tridentium Sessio XIV. Cap. 3 a 5.

b) Constitutio ›Auctorem fidei‹ od Pia VI. 28. srpna 1794 proti bludům ›Synodi dioecesiani Pistoriensis‹.

Čís. 39. zní: ›Declaratio Synodi de peccatorum venialium confessione, quam optare se ait non tantopere frequentari, ne nimium contemptibiles reddantur huiusmodi confessiones, temeraria, pernicioza, sanctorum piorum praxi a sacro concilio Tridentino probatae contraria.‹

Zde jest zřejmě míněna zpověď z nábožnosti a jest hájena ostrými výrazy proti výkladu synody pistojské (pernicioza) jako

užitečna a církevnímu učení odpovídající. Užitek zpovědi z nábožnosti nepřestává při častém sv. přijímání. Významno jest v té věci, že týž koncil tridentský v sess. XIII. č. 8. častější sv. přijímání si přeje a v sess. XIII. č. 5. zpověď všedních hříchů a tím též zpovědi z nábožnosti jako opravdu užitečné prohlašuje (*recte utiliter*).

Zdá se nám, že i význam zpovědi z nábožnosti se euchar. ruchem zvětšil a sice:

1. Aby se prováděly dekreta Pia X.

Jest sice pravda, že je třeba věřící ustavičně poučovati a napomínati v katechesích a kázáních o těchto dekretách, ale domluva ve zpovědi působí silněji na jednotlivce, zvláště když se speciálně a osobně jemu ve zpovědi klade na srdce, co tak často slyšel na kázání, ale nevykonal. Při zpovědi velmi mnozí to slíbí a mnozí i vyplní. Mluvíme ze zkušenosti. Kazatelna a zpovědnice musí v té věci pracovati pospolu.

2. Aby se udržela a zvýšila horlivost a nábožnost při častém sv. přijímání.

»*Quotidiana vilescunt*«, to platí bohužel i o svaté věci o častém sv. přijímání. Proč pak se kněží, kteří denně přijímají, tak často a zvláště o exerciciích doporučuje týdenní aneb alespoň čtrnáctidenní zpověď a to co nejdůtklivěji?

3. Aby bylo možno poučovati a napomínati každého kajícníka podle stavu jeho duše, jak by nejlépe využil velikých milostí sv. přijímání. Často se objevuje ve zpovědnici velká nevědomost náboženská i u dobrých lidí, zvláště když zanedbávají křesťanská cvičení. Velice potřebna jsou ustavičná napomenutí zpovědní dětem, aby se uchránily přes mladistvou lehkovážnost před tím, aby o nich neplatilo »*pueriliter tractant*«. Kde světlo, tam i stín! Hledíme blaženě do světla a oslněni světlem nevidíme nic ve stínu. Nebezpečství, jež třeba zabrániti, množí se tou měrou, jakou přibývá častého sv. přijímání. Tu třeba tedy užiti také zpovědi z nábožnosti ku prospěchu eucharistického hnutí.

Ovšem musí se zpovědi z nábožnosti k ulehčení častého sv. přijímání tak dalece, jak potřebí, obmeziti, termín musí se posínouti — ale ne *ad kalendas graecas*! Též musí se věřícím něco určitého doporučiti, norma dáti. Odkud to vzíti? Odpověď: Z církevně schválených náboženských obyčejů a výslovných pokynů církve: snad každých 14 dní, to by asi odpovídalo všeobecným poměrům, při mimořádných obtížích, na př. nedostatku kněží, snad každé 3 nebo 4 neděle. Tridentinum předpisuje alumnům kněžských seminářů měsíční zpověď, to by bylo asi nejpozději: *saltem semel in mense*! Potom by to i ve velikých farnostech nebylo pro duchovní správce břemenem příliš velkým, zvláště když by věřící poučili, aby nechodili ve dny před nedělami a svátky nebo v tyto samé; a za to, kdyby jim každý den ráno a ještě jednou nebo dvakrát v týdnu odpoledne poskytli příležitost ke zpovědi. Duchovní správcové zmohou potom práci snadněji a nábožnost a požehnání častých sv. přijímání bude větší.

LISTY HOMILETICKÉ.

Neviditelná ruka.

Cyklus promluv o prozřetelnosti boží, jež kázal v chrámu Páně sv. Bartoloměje v Plzni Boh. Stašek, kaplan.

(Dokončení.)

VI.

Neděle čtvrtá po sv. Duchu.

Dva vzory odevzdanosti do vůle boží.

»Víme zajisté, že všechno stvoření lká,
a jako ku porodu pracuje až posaváde.«
(Epišt. k Řím. 8, 22)

V Kristu sbromáždění! V katolickém časopise rolnickém četl jsem na začátku války o jistém rolníku (Šilhán z Enkenfurthu), který utrpěl nesmírných škod na svých pozemcích od krupobití. Veškeru úrodu měl zničenou. Manželka mu těžce churavěla. On sám pak musil nastoupit válečnou službu. Když před odjezdem do války obcházel krupobitím postižené pozemky, zanařikal si: »Pole mám zničené, ženu mám nemocnou a sám musím zítra na vojnu! Věru, kdybych neměl tak pevnou víru v Boha, to ani sám nevím, co — bych udělal...«

Moji drazí, prostá a jednoduchá jsou ta slova, ale zdaž necítíte, jaký klid z nich vane, a jaké poučení dostává se v nich všem trpícím a nešťastným srdcím, kde hledati útěchy a hojivého balsámu pro zraněné duše? A jest jej tolik třeba dle slov dnešní sv. epištoly, jež tak podivuhodně se vyplňují v dnešních dobách. Víme zajisté, že všechno stvoření lká, a jako ku porodu pracuje až posaváde! Neboť odkud načerpal zbožný rolník tento sílu snést tak veliké soužení? Kde vzal tak obdivuhodný klid? Z víry, odpovíte mi, a pravdu řeknete! Víra působí jako balsám na nešťastná srdce. Víra působí jako olej, který mírní bolest a hojí rány. A proč? Proč? Protože víra učí nás, že nic se neděje v našem celém životě bez vůle nebo dopuštění božího, že

každá událost v našich osudech stává se dle jistého plánu božního a že Bůh všechno řídí k našemu blahu a štěstí. A já chápu moji draží, že člověka s touto vírou a tímto přesvědčením v srdci nedovede ani největší soužení sklátiti. Jest jako dub pevně zakořeněný, jenž dovede vzdorovati každé bouři, a víra jeho jest jako kotva, která chrání loď před každou záhubou.

Draží křesťané, kéž tato naprostá víra v prozřetelnost boží proniká cele a plně vaše zbožné duše a jest silou, oporou a kotvou vaší ve všech strastech, ranách a bolestech, na něž je dnešní doba tak bohata. A poněvadž sám na sobě v bolestných chvílích jsem zkusil, jak heroické a někdy přímo nadlidské síly je k tomu třeba, aby v takových bolestných a temných situacích života člověk neklesl, ale vůli svou ochotně a radostně podřídil vůli boží, chci v dnešní promluvě své zavésti vás ještě před dva veliké, ba grandiosní vzory odevzdanosti do vůle boží v nevyslovitelných utrpeních a bolestech a na příkladech těchto povzbuditi vás ku radostnému odevzdání se do vůle boží. Jsou pak těmi vzory:

1. trpící Ježíš Kristus,
  2. bolestná Matka boží.
- Ave Dolorosa!

P o j e d n á n í.

I.

Sv. Petru mučedníku ze řádu sv. Dominika, ač úplně nevinnému, bylo zkoušeti mnoho útrap a pronásledování. Jednou klekl si u kříže a žaloval Pánu Ježíši svůj bol. S náškem mluvil ke Kristu Pánu na kříži: »Ó Pane, čím jsem se provinil, že musím tolik trpěti?« A světec slyšel náhle zníti s kříže: »A co já jsem provinil, že tolik jsem musil trpěti na kříži? Tvé boly nelze k mým ani přirovnati. Snášej je tedy s trpělivostí a odevzdaností.«

Přátelé draží, chápete, co útěchy plyne z těchto slov do duše naší bolesti zraněné? Snad mnozí z nás mají, anebo budou míti chvíle plné útrap a soužení, ve kterých s náškem mluvíti budou ke Kristu na kříži: »Ó Pane, čím jsem se provinil, že musím tolik trpěti?« A v takových zlých a těžkých dobách, kdy beznadějí a zoufalostí bude se vkrádati do smutných duší vašich, necht' trpící Spasitel jest vám útěchyplným příkladem trpělivosti a odevzdanosti do vůle boží.

Neboť kde jest jaká bolest, již on neprožil, kde jaké hoře, jehož hořkosti on nezkusil? Mám vám líčiti utrpení jeho? Smím se odvážiti nevýmluvným slovem svým líčiti, co nekonečné bolesti zaplavovalo jeho srdce? Ach, vidím jej, Spasitele našeho, svíjeti se v zahradě Getsemanské pod nesmírnou tíží lidských vin. Vidí on dílo své u konce, dílo zářící evangeliem lásky, a vidí okem vševidoucím do věků, jak mnohým a mnohým nadarmo byla a bude všechna jeho snaha, všechno to utrpení, všechna ta láska... Ach, žal všech žalů prochvívá tu nejsvětějším srdcem Syna člověka a pot krvavý kane na trávu zelenou... Pro lidi

trpí až k smrti a lidé — jedni jej opustili a kuji hřeby, tesají kříž, druzí spí . . . Bledost Ježíšova stává se smrtelnou, krůpěje potu mění se v potůčky krve, ale ústa Ježíšova pevně volají k nebesům: »Otče, ne má, ale tvá vůle se staň!«

Přátelé milí, běduje snad vojín, vidí-li vedle sebe trpěti mnohem více vojevůdce svého? Či stěžuje si hodné dítě na tvrdý chléb, když milovaný otec jeho ani toho nemá a žízni umírá? Dovedete nad osudem svým zoufati a život svůj proklínati, vidíte-li, jak nekonečně více soužení a útrap zranilo vašeho vojevůdce a otce, Ježíše Krista? Či nemodlíte se denně: »Buď vůle tvá, jako v nebi, tak i na zemi?« Dovedete následovati Krista na horu Tábor, ale máte-li s ním jíti na Golgotu, chcete jej opustiti? Není křesťanskou povinností naši po příkladu Ježíšově volati ve všech příhodách života: »Otče, ne má, ale tvá vůle se staň!«?

Důstojník vypravoval následující epizodu válečnou: Na pochodu do bitevní čáry přijde oddíl vojnů ke kříži. Z dále již houkají děla. Z blízka zní praskot pušek. S kříže dívá se na uprášené, zemlené a do hrůz válečných krácející vojiny Ukřižovaný. Jeho tělo jest ranami poseté, bledá tvář vroubená černým vlasem, smutná, zmírající, z ran v rukou a nohou prýští se červená krev . . . Celý ten obraz jakoby volal: »Ó vy všichni, kteří jdete cestou, pohledte, zdali jest bolest, jako bolest má!« Vojáci dojdou ke kříži, rázem se staví, žádají o okamžitou zastávku a již klečí kol kříže a hlasitě se modlí: ». . . buď vůle tvá, jako v nebi, tak i na zemi.« Po chvílce vstávají občerstveni, posílení a bez bázně krácejí do nebezpečných posic.

Přátelé drazí, židé na své cestě po poušti přišli jedenkrát do krajiny, kde nebylo pitné vody. Co učinili? Jisté dřevo ponořili do vody a voda se stala sladkou, pitnou . . . Moji milí, leckterý z nás tu přítomných snad pije, nebo píti bude hořkou vodu utrpení, ale ponoříme-li do vody této dřevo kříže, budeme-li ve všech nehodách a strastech utíkati se ke kříži, jako oni vojnové na pochodu do bitvy, budeme-li jako oni s upřímnou vroucností šeptati slova: ». . . buď vůle tvá, jako v nebi, tak i na zemi . . .«, budeme-li s Pánem Ježíšem volati: »Otče, ne má, ale tvá vůle se staň!«, budeme-li opakovati s Davidem králem: »Byť by se postavili proti mně stanové vojenští, nebudeť se báti srdce mé« (Ž. 26, 3), stane se i naše utrpení sladkým a milým. Sv. Bernard pravil správně: Ó sladká upomínko na utrpení a kříž Páně! Ty radostí pravou a útěchou opravdovou naplňuješ srdce mé!«

V Kristu shromáždění, modlíte se zajisté denně tu krásnou a něžnou modlitbu: »Zdravas královno . . .«, a v té modlitbě šeptají vaše rty: ». . . a Ježíše, požehnaný plod života tvého, nám po tomto putování ukaž . . .!« A já se domnívám, že by se v dnešních dobách hodilo modliti: ». . . a Ježíše, požehnaný plod života tvého, nám ukaž nejen až po tomto putování, nýbrž již v tomto putování! . . .« Ukazuj nám jej, Maria, den co den a zejména v hodinách malomyslnosti, smutku, zoufalství, v ho-

dinách, kdy již opouštíme víru, zanecháváme sv. naději, v takových těžkých zkouškách a vnitřních bojích ukaž nám Ježíše v zahradě Getsemanské, Ježíše bledého smrtelnou úzkostí, chvějícího se a potícího krví, ale volajícího: »Otče, ne má, ale tvá vůle se staň!«

II.

Ze života Krištofa Kolumba víme, že nepřátelům jeho popodařilo se uvalit na něho podezření, jako na pretendenta španělského trůnu. Kolumbus se hájil, že nikdy na nic podobného nepomyslel. Nevěřili mu a na Jamaice uvrhli do žaláře. Co učinil Kolumbus ve své těžké situaci? Appelloval na Matku boží Sedmibolestnou, aby pomohla. A netrvalo to dlouho, a král se přesvědčil o nepravosti podezření na Kolumba vrženého.

Moji drazí, tak i já vám rádím, abyste ve svých souženích obraceli se ku Panně Marii. Kdo mnoho trpěl, ten dovede nejlépe potěšiti a od toho nejraději útěchu přijímáme. Kdo však víc trpěl než Panna Maria? Ach, vidím ji obětovat ve chrámě jerusalemském dítě její. Stařec Simeon volá: »Duši tvou pronikne meč!« Ale, co zavinila milá holubička nebeská? Když Noe vypustil z korábu holubičku, vrátila se s ratolestí olivovou, symbolem, odznakem míru. Když nebeská hrdlička přišla do chrámu s knížetem pokoje, nedostalo se jí ratolesti olivové, ale Simeon jí předpověděl — meč . . . A předpověď se splnila v celé krutosti své. Vizte jen Matku boží pod křížem svého Syna! Tam na ohavném dřevě kříže visí on, Syn její, Kristus její, Bůh její! Dokud trpěl, dokud pod křížem klesal, nesměla k němu, aby jej potěšila, krvavý pot setřela, kříž nésti pomohla . . ., až teď smí, když dodýchává vysoko nad ní v bolestném zápase . . . A když ho ubili, když i kopím probili svatý jeho bok, sňali jej s kříže a teprve nyní jej dali matce, aby přivinula k srdci ubohé umučené dítě své.

»Blahoslavený, který kráčí po stezkách jejích,« praví Písmo sv. A já dokládám: Blahoslavený, kdo se v bolestech Matce boží podobá! A blahoslavený, kdo se podobá Panně Marii i ve statečnosti a trpělivosti, s jakou snášela hrozný mučednictví své! O svatém týdnu při odpoledních hodinách zhasínají se svíce apoštolů, kdežto svíce naznačující Pannu Marii, nechávají se hořeti. Tak církev krásným způsobem naznačuje statečnost a nezlomnost Panny Marie v utrpení. Matka boží netrhala si vlasů s hlavy, nerozrývala obličej svého, ale trpělivě, ač se srdcem krvácejícím, nesla neštěstí své, dobře vědouc a tou myšlenkou se sílíc, že utrpení jejího Syna děje se dle vůle boží a že Bůh tak ustanovil v plánu své prozřetelnosti . . .

Přátelé milí, ke sv. Vincenci de Paula přišel jedenkrát muž a stěžoval si: »Toho už nesnesu!« Sv. Vincenc klidně vzal ho za ruku a vedl do kostela před obraz Panny Marie Sedmibolestné a pravil: »Příteli, jestli ona vás nepotěší, pak už nikdo!«

Moji drazí, také já vaše zarmoucená srdce vedu k obrazu Panny Marie trpící pod křížem, ukazuje vám její trpělivost, statečnost a sílu ve snášení neštěstí, podřízení její vůle vůli boží a myslím si při tom: »Jestliže utrpení Panny Marie nebude vám útěchou ve vašem soužení, jestliže její trpělivost nebude vám příkladem a jestliže její odevzdanost do vůle boží nebude vám vzorem, jak i vy máte se chovati v neštěstí a do vůle boží se odevzdávati, pak věru již nevím, co na světě mohlo by vás ještě povzbuditi a potěšiti!« Volám k vám slovy sv. Ambrože: »Následujte svaté té Matky, kteráž majíc jediného a neskonale milovaného Syna, takový příklad rekovnosti dala!« A zapamatujte si, co pod obraz Bolestné Matky boží napsal Beneš Method Kulda:

Matko boží, ty jsi nesla
s Kristem všechny bolesti;
proč by moje duše klesla
v sebe větším neštěstím?

Jak mám snášet bolné trudy,
ty mne, svatá Panno, uč;
by mne sílil vždy a všudy,
Ježíši mne doporuč.

V Kristu shromáždění, končím svou promluvu vzpomínkou, vypravovanou proslulým kazatelem Freundem. V Certose u Bononie stojí na hřbitově důmyslný náhrobek. U paty kříže stojí matka s věncem v ruce. Krásný jinoch, na jehož prsou září jméno Ježíš, běže od ní věnec a klade jej na hrobku. Na hrobce pak jest napis: »Fiat!« t. j. »staň se!« (dle vůle boží!). Moji drazí, tak jedná katolický křesťan, jemuž v prsou září sladké jméno Ježíš. I v největším soužení šeptají jeho rty: Fiat! Staň se vůle boží! Amen.

Neděle čtvrtá po sv. Duchu.

Projděte v duchu všecken zástup, který se valí k Pánu Ježíši, koho v něm uvidíte? Lidi všeho stavu; zajisté mnozí, kteří obchodem se zabývali, jiní hospodářstvím a řemeslem, že tam byly i matky, které měly dítky doma, a čeládka, která byla pod pánem svým, a přece všickni našli si čas, kdy by mohli slyšeti slovo boží. Kristus Pán jejich touhu ukojil a hned našel kazatelnu sobě, a sice na jedné z lodí, které stály u břehu moře. Není jen tak ledabylo napsáno v evangelium, že to byla lodička Petrova, ze které Kristus Pán si kazatelnu udělal. Zúmyslna volil Kristus Pán za kazatelnu, z níž by slovo své rozšířil, lodičku

Petrovu, neboť Petr měl se státi hlavou celé církve katolické, z níž chtěl Kristus Pán učení své neomylné hlásati po všechny věky všem národům. Jestli jsem porovnal lodičku s kazatelnou — mohu v porovnání pokračovati dále a říci: také dnes vidíš plno rozličných kazatelů, s nichž se ti mnoho různých a dobrých věcí sl buje; ale není každá lodička kazatelnou Kristovou, ale toliko lodička Petrova, tak i kázání slova božího jen tak dlouho jest slovem božím, dokud se srovnává s učením sv. církve, kterou Kristus Pán na Petrovi založil.

Jako paprsek sluneční ze slunce musí jíti a se sluncem býti v spojení, když má mítí účinky slunečního světla, tak musí učení pravdivé býti ve spojení a vycházeti ze středu boží pravdy, jímž jest církev sv., ta loď Petrova, z níž učí Kristus skrze ústa učedníků svých, které řídí, aby nezbloudili.

Tak nám Pán Ježíš lehké k pochopení učinil, co jest slovem božím a co není. Srovnává li se něco s učením církve Petrovy, pak jest to pravda Kristova, je-li něco proti církevnímu učení, není to pravda Kristova. On zůstává s církví na věky.

Kristus Pán prosil sv. Petra, aby odvezl maličkou lodičku od břehu; kolik tu vidíme lásky a dobrého příkladu. Kristus Pán prosí Petra rybáře. Prosí, ač by mohl poroučeti, veleti, prosí, aby nám dal příklad, že my také se zdvořilostí, uctivostí máme své žádosti i sebe menším lidem přednášeti. Slovo mírné utiňuje svár, odporné rozmnožuje. Zdvořilost nekupujeme a jest mezi lidmi vzácná, hle Kristus Pán jak zdvořilý, ano více než zdvořilý, jak pokorný jest!

Což ty dítě, když žádáš od otce neb matky něco, budeš snad urputnější v žádosti než byl Kristus Pán, Syn boží k sv. Petru, rybáři, chudému učedníku? Jak laskavě žádá mistr učedníka svého. O co ho prosí? Jaká to maličkost, aby provaz, jímž přivázána lodička ke kolu, drobet povolil, aby tak mohl od celého zástupu na břehu stojícího lépe viděn a lépe slyšen býti, aby nasýtil sv. chlebem nebeským duše lačnící po spravedlnosti.

Jsou bratrstva vládnosti v Anglii a Belgii. Účel jejich jest každým dnem se vepsati vládným slovem a skutkem do srdce bližního, který se s nimi stýkal, a tak jej získávati Ježíši Kristu. Tento apoštolát vlastně máme kóna i všichni. Blahoslavení tiší. Vládnost dle slov sv. Františka Sal. jest desetkrát silnější, než prudká řeč. Zde v evangeliu Kristus Pán nám příkladem káže větu: »Učte se ode mne, neboť jsem tichý a pokorný srdcem.« Prosí Petra, aby provaz u lodičky povolil. Když budeme učedníci jeho i v této drobotině, kolik mrzutostí a hořkostí předejdeme? Buď členem dle skutků bratrstva vládnosti a vpiš se v srdce bližního.

Nepraví se zde, co Kristus Pán kázal, neboť není všecko v evangeliu psáno, apoštolové kázali, a církve nám učení jeho hlásá, zde napsáno jest to, z čehož zvláštní poučení sobě vzíti máme. Po kázání dí Petrovi: Vez na hlubinu a rozestři síť k lo-

vení. Divná to věc! Kristus Pán, tesař z Nazareta, tak byl považován od lidí — chce poučovati starého ryháře, Petra z Kafarnaum, kam a kdy má síť vrhnouti, a říká mu právě opačnou věc než rybář by mohl raditi. Síť se loví na mělčině a ne na hlubině; lépe se loví v noci než ve dne, nejlépe po západu a před východem slunce; Kristus Pán tomu zkušenému Petrovi chce raditi v rybářství. Jest mu to poněkud sice podivné a krom toho námaha celé noci spojená s házením sítí unavila velice. A proto praví: »Mistře, celou noc jsme pracovali a nic jsme nepopadli« — a po těch slovech pochybování a pronášení svého náhledu hned dává svou poslušnost na jevo: »ale k slovu tvému rozestru síť«. Hluboké jest v tom poučení pro nás. Mnohý příkaz Páně a mnohá pravda zdá se býti proti mysli a člověk si sám dělá námitky, toto jest zbytečné a marné, a nebude míti žádného výsledku. Tak se člověku zdá, protože nezná hlubokost boží. Bůh pak žádá od nás poslušnost a poslušnost jest mu milější než oběti. Poslušnost také odměňuje hojně. Neboť hle, co praví evang.: »a když to učinili . . .« Ano poslušnost jest tak milá Bohu, že převažuje tu nejdelší modlitbu. Tak aspoň říkala sv. Magdalena de Pazzis: »Já vím docela jistě, že nejmenší cvičení v poslušnosti nejdelší modlitbu převáží.« Dítě poslušné rodičů svých pro Boha — jak dlouhé tedy koná modlitby, když poslušno býti se snaží. Tak i církve nám rozličné předpisy dává jménem Kristovým, abychom se cvičili v poslušnosti. Co jest na př. doba postní a adventní, co pátek, než abychom se cvičili v poslušnosti, a tak se zdržovali některého vyrazení. A když člověk poslechne, teprve vidí, že se s dobrou potázel. Jako Petr viděl výsledek poslušnosti své, třeba by mu rozkaz šel proti mysli.

Ale ještě jiné poučení skrývá se v evangelium. »Celou noc pracovavše, nic jsme nepopadli!« Bez Ježíše pracovati, bez jeho požehnání jest těžko a marno pracovati . . . nic jsme nepopadli. Zde jednak se učíme znáti důležitost pomoci boží — jednak že bez této milosti boží ani skutek náš Bohu milý býti nemůže. O Saulovi se v Písmě sv. praví, že kraloval 2 léta — ve skutku ale kraloval 40 let. Po 2 letech panování zhřešil pýchou a neposlušností proti Bohu; v níž setrval nekajícně 38 let, a o těch letech se dí, jakoby ani nebyly; bez milosti boží naše skutky i dobré před Bohem ceny záslužnosti pro nebe nemají. Jaká to hrozná pravda. Jsi-li živ ve hříchu smrtelném, tedy modlitby a skutky tvé pro nebe žádné ceny nemají. Pane, zůstaň s námi, aby práce naše nebyly bez ceny. Kolik let byl jsi ty živ pro Boha?

Význam tohoto zázraku leží v tom, že Pán chtěl apoštoly své vyzbrojiti důvěrou v jeho pomoc, než je poslal za svým úkolem. Mnoho bylo od nich žádáno: opustiti vše, jíti do ciziny, bez pomoci časné loviti duše. Tu důvěru v pomoc boží učí je hojným rybolovem. »Neboj se — od této chvíle budeš loviti lidi,« opět ovšem toliko pomocí boží. Každé slovo boží jest síť vržená. Mnohdy jest nadarmo, a to zejména když káže se slovo lidské

na místě božího, ale když Pán dává milost a požehnání, pak výsledek jest někdy proti vši mysli překvapující. Sv. Beda krásně praví: »neosvítl-li Pán srdce posluchačů, učitel v noci pracuje, jestli slovem milosti nebeské nerozhodily se síťe hovorů náboženských, nadarmo metá kazatel střely hlasu svého, protože víra nevzniká z moudrosti slova utvořeného, ale z daru božího povolání.« Proto prosíme Duchu sv. před kázáním: kazatel a posluchači, bez božího požehnání marné namáhání.

Pozorujme, jak se hlavní učedník Páně sv. Petr chová při neočekávaném výsledku lovu. Na kolena padá, aby vyznal, že to není dílo rukou jeho, ale dílo mocnosti Páně. Lodičky plné se potopovati začaly, a síť se trhá pro množství ryb, i myslí Petr, že hříchy jeho jsou příčinou, že lov opět mu uchází a vyznává hříšnost svou řka: Pane, odejdi ode mne, neboť jsem člověk hříšný, nehodný býti s tebou na lodičce jedné. Zdar práce přičítá Pánu — nezdar práce přičítá hříšnosti své. »Ne nám, jménu tvému dej slávu!« ta slova žalmu byla heslem rytířů templářů. Šimon Petr, muž spravedlivý, vyznává hříšnost svou, aby tímto vyznáním hříšnosti — milost Páně si naklonil. A to vyznání hříšnosti povýšilo Šimona Petra, ano učinilo jej náměstkem Krista Pána — ne rybářem ryb, ale rybářem lidí. Jak těžko bývá člověku vyznání hříchů, jak těžko jest mu kleknouti ve zpovědnici! Hle Petr jakou odpověď dostává z úst Páně: »Neboj se«, vyznáváme-li se ze svých hříchů, spravedlivý a dobrotivý jest Hospodin, aby nám je odpustil. Kdo bázní jest stísněn — vyznáním si zjedná pokoje a povýšení svého.

Vizte dále stupnici, kterak Pán povolává a připravuje si Petra a jak Petr poslušností učinil se schopným k úřadu. Nejprve žádá Pán jen: »aby od země odvezl maličko«. Po druhé: »vez na hlubinu a rozestřete síťe k lovení«. Větší práce a větší poslušnost a větší obět, neboť to bylo proti pravidlům rybářským. Třetí teprve stupeň následuje: »pojď a následuj mne«, a oni »všecko opustivše šli za ním«. Poslušnost s naší strany má za následek další povolání boží. Poslušnost k slovu božímu mívá za odměnu povolání k sv. svátostem, a poslušnost k sv. svátostem věrné radostné následování Pána. Horlivě poslouvej, toť první stupeň, pevně důvěřuj při pilné práci své, toť druhý stupeň, pokorně vyznávej hříchy své a nedostatečnost svou třetí stupeň a čtvrtý následuj Pána.

Celý pak děj zázračný jest obraz budoucí církve Páně. Tak Kristus Pán sám doznává řka: budeš rybářem lidí. Svět jest hlubina mořská, síť, již se ryby chytají, vyznamenává slovo boží, které lidi zve ku následování Krista do církve. Ryby jsou lidi a lodička Petrova jest ta naše církev sv. katol. — jste vy a jsou všickni věřící křesťané, bydlící pod nebem na širším světě. Ale lodička se již již potopovala, a síť se trhala a některé z ryb chycených již utíkaly; co to znamená? V tom velikém množství lidí těžko udržeti jednotu, tak i v církvi sv. povstaly různé trbliny — sekty, nepořádky, které se dělily od církve Kristovy, tak že

obrožovaly již i církev sv. samu, kdyby jí od Pána Ježíše nebylo slíbeno trvání až do konce světa. Tak ani ty různé sekty v křesťanstvu nás mýlití nemohou. Práce oněch lidí na lodičce toť obraz všech věrných křesťanů, kteří také dobrým slovem a příkladem hledí získati jiné ku vzornému křesťanskému životu.

Rybářů jest velmi mnoho a všelikého druhu. Na všelicos se dají lidé polapit, ale těžko se dají slovem božím získati pro lodičku Páně. Vidíte kolem sebe samý lov. Ten loví pro tu ten pro onu stranu, každý hledí získat co možná hodně přivrženců. Otázka jest však, jestli ho učiní lepším a dokonalejším. Tak i vy máte loviti lidi pro slovo boží, pro křesťanský život, pro sv. svátosti, pro tisk a dobré knihy. Duši jednu jestli jsi získal, aneb od hříchu zdržel, mnoho jsi získal. Každý mezi sobě rovnými může mnoho působiti dobrého i zlého.

Znal jsem jednu dělnici tovární na předměstí pražském, která jest pravá lidolovka a mnoho duší získala Pánu Ježíši. Sama jest chromá na jednu nohu, poctivou svou prací živí sebe a matku. Každý měsíc přivádí několik dělnic ke sv. zpovědi, které buď nikdy, aneb již mnoho let nebyly u správy boží. Ona sama je ke sv. zpovědi připraví, a neumějí-li pravdy sv. náboženství, což se nyní velmi často, ba nad očekávání často stává, sama je vyučuje po svém způsobu a pak je duchovnímu správci, který na onom místě má příliš mnoho práce, někdy večer přivede, aby doplnil, co by snad scházelo. Ta žena získala k sobě několik dobrých dělnic a způsobily, že se v jejich světnici pracovní žádné špatné řeči nevedou, žádné špatné písně nezpívají, ale sv. zbožný zpěv že z oken jejich bývá slyšet, a ona se svými spoludělnicemi jde na mši sv. a odpol. na požehnání. Podivná při tom věc, že mnohý světák se jim usměje, ale ctí je, protože ví, že ctihodně žijí. Hle, jedna chromá dělnice, jak opatrně, bez hluku loví duše pro Pána Ježíše.

Kolik jest práce věřícím vykonati, aby na př. tak četná manželství divoká, bez církve uzavřená, byla v svátostné manželství proměněna. Zbožná duše najde slova a cestu k upravení konkubinátů v svátostné manželství, k legitimaci dítek. Veliké město má mnoho podobných případů, ale i vesnice potřebuje apoštoly.

Nastává sčítání lidu letos. Jak krásná příležitost, uvéstí podobné nesrovnalosti do pořádku. Bďte dobře, drazí posluchači, aby ovečky katolické, také katolicky byly oddány, dítky nemanželské aby byly legitimovány, aby úroveň mravní nás katolíků neklesala, ale převyšovala ostatní svátostí manželství, čistotou a pořádkem rodiny a ctností občanskou. Toť apoštolát, k němuž Pán všechny volá.

Pak jest i apoštolát vaší práce v rodině. Zde jest nezvratnou pravdou, kde Pán, tam požehnání. Ve středu vašich rodin nechť kraluje Pán, a vy bďte duše, jež poslouchají jej v malých i velikých věcech a beťte požehnání a milost od něho. Amen.

Fr. Vaněček.

Neděle čtvrtá po sv. Duchu.

Jak máme opustiti svět a následovati Krista.

›Všecko opustivše, šli za ním.«
(Luk. 5, 11.)

Opět ukázal Pán Ježíš, že jeho slovo jest všemohoucí. Celou noc nepolapili ničeho rybáři galilejští, sotva však Mistr rozkázal rozestřít síť, zahrnuli ryb množství veliké. Kdo jest tento divotvůrce? Není pochybnosti žádné, jistě to dávno zaslíbený Messiáš. A podotýká Písmo sv.: ›Všecko opustivše, šli za ním.«

Když se tedy přesvědčili apoštolové, že ten, jenž svou řečí uchvátil jejich mysl, jest skutečně Synem božím, zapomněli na svůj domov, svého otce, matku, rodinu, na své pohodlí, slávu světa — nedbali útrap, obtíží ran, opovržení — zkrátka vše opustili a šli za ním.

To úloha každého pravého katolického křestana. Sv. náboženství, jemuž jsme se učili ve školách, jež zaznívalo ve chrámě Páně, zajisté nás přesvědčilo, že Pán Ježíš jest pravý Bůh, jenž jednou bude naším soudcem. Co tudíž jest náš povinností? Vše opustiti a jíti za svým Spasitelem. Co to znamená?

P o j e d n á n í.

Římský pán měl otroka, jenž upadl v podezření, že spáchal krádež. Pouhá domněnka stačila tyranovi, že nebohému kázal vypíchnouti oko. Po čase však bylo dokázáno, že služebník trpěl nevinně. Pán litoval svého přenáhlení a promluvil k otrokovi: »Žádej, co chceš, a já udělám tobě!« Dal by mu rád svobodu, snad i polovinu svého jmění. Ale sluha odpověděl bolně: ›Pane, vrať mi moje oko!« — Arci to byla věc nemožná.

Co jest oko pro tělo člověka, to čisté svědomí pro jeho duši. Člověk nemusí mít žádné radosti na tomto světě, nemusí mít bohatství, může snášeti nemoci, bídu, opovržení — může však i při tom býti spokojen, má-li čisté svědomí.

A zase naopak člověk může mít bohatství až nazbyt, žíti v blahobytu, ve zlatě, může býti ctěn, chválen, milován, ale život jeho jest rozháraný, noci bezesné, nepokojné. Proč? Ztratil Boha a dobré svědomí.

Brzy omrzí radost, brzy nasytí se člověk zlata, co si však počne bez Boha a se svědomím mučivým?

Ach, tam na soudu věčném nebude činiti Pán žádného rozdílu. Zde snad člověk ukojí křik lidu, uplatí zlatem bezpráví, tam však soudce nebeský nebude hleděti na osobu, je-li to boháč či prostý muž, tam bude toliko jeden rozdíl: buď jsi spravedlivý nebo hříšník. Zde na světě i při nejpřísnějším soudu se shovívá, chyby omlouvají, tam však budeš souzen úplně dle toho, jak jsi jednal.

Jak tudíž darebný jest tento svět! A přece jak mnozí příliš na něm lpějí a mu přednost dávají před blažeností věčnou! Jsou slepí, nemají snad dosti víry. Apoštolové vše opustili a přidrželi se Pána Ježíše. To byla pravá moudrost, vycházející z pevné víry. Opustili svět, život na několik málo roků, dali výhost radovánkám pozemským, a za to jaká blaženost stala se jim údělem v končinách nadzemských!

Od nás nežadá se sice taková obět jako od sv. apoštolů, nemusíme opouštět domov, otce, matku, rodinu, není třeba zvláštním, neobyčejným způsobem strádati — ale žádá se od nás aspoň vyhnouti se hříchu, zlému pokušení, unikati zlé příležitosti, dávat na jevo, jak milujeme Krista Pána a jeho sv. učení. Není toho mnoho, co se žádá, a přece i toto zdá se nám těžké a nepřekročitelné!

Jak mnozí toužili býti učedníky Páně, ale pak mnozí couvli, když slyšeli přikázání Páně! A jak mnohem více jich odešlo, když slyšeli rady Páně, které nejsou příkazem. A tak si počínají mnozí. Chtějí sice býti věrnými stoupenci Páně, ale nikdo od nich nežádej, aby opustili svůj hřích, své pohodlí, svou zábavu, sice ihned úmyslu svého se zbaví! Přišel prý ke zpovědnici veliký hříšník a dával na jevo, že by rád nabyl milosti boží. I žádal od něho kněz, aby zanechal hříšného poměru s jistou ženštinou, anebo aspoň řádným sňatkem pohoršení napravil, ale se zlou se potázel. Odešel hříšník bez rozhřešení a již potom ke sv. zpovědi nepřišel. Jako tak mnohým, bylo i jemu zatěžko opustiti svět a náledovati Krista. Ani snad zpozdilci nenapadlo, že hříšnou známost tak jako tak jednou opustiti musí, ale kam potom půjde duše ubohá? Ty's pro Boha nechtěl přinést malou obět, zda tudíž na tebe vzpomene si Pán? Snad po něm budeš toužiti, volati, ale bude pozdě.

Našli bychom ve světě takových obrázků mnoho, že člověk nechce pro Boha ani dosti málo opustiti svět.

Mnohý na př. ví, že se v jistých místnostech hřešívá, že tam v podnapilém stavu se vypouštějí všelijaká slova z úst, a že se tam prodává Pán Ježíš často za 30 stříbrných. Zná mnohý, jaké mrzutosti bývají proto doma, jaká pohoršení v osadě, jaká urážka Pána Boha. A přece nikdo jím nepohne, aby pro Pána Ježíše opustil tento svůj zvyk, tuto svou vášeň, a následoval radu sv. náboženství! Nežadá se zajisté tak mnoho, vždyť svět mu může dáti radosti jiné, dovolené, on však vším pohrdá, jest mu milým ovoce pouze jedno — zapovězené!

A což říci, když se člověk bojí dělati věc dobrou a spravedlivou. Co by prý tomu říkal svět? Prý by se mu smáli nebo by se na něj zlobili! Nechceš opustiti světa, a tázati se zdráháš, co tomu říká Bůh?

Takoví jsme lidé! Ani dosti málo nechceme opustiti pomíjející k vůli Pánu Ježíši věčnému. Jaká zpozdilost! Dobře píše sv. apoštol Jakub: »Což nevíte, že přátelství s tímto světem jest

nepřátelství s Bohem?« »Protož, kdokoli chce býti přítelem světa toho, nepřitelem božím učiněn bývá!«

Pán Ježíš celým životem dokázal, že každé jeho slovo jest pravda. Jest tudíž také pravda, že jen ten dojde vlasti nebeské, kdo ho bude následovati tak, jak sám přikázáním svým ukázal. Opustme tudíž a zanechejme vše, co nás táhne k blátu pekelnému, opustme hřích a následujme Krista v milosti boží! Pak jen se s ním veseliti budeme ve věčné slávě. Amen.

Bohumír Tomíček.

Na sv. Jana Křtitele.

Odkud jsme, proč jsme zde a kam jdeme.

»Toť jest vítězství, kteréž přemáhá svět,
víra naše.« (I. Jan 5, 4.)

Před východem slunce objevuje se na obzoru nebeském hvězda jitřenka jako poselkyně zvěstující, že brzo již bude jasný den. A tak i dříve, nežli s nebe na zemi sestoupil Syn boží Ježíš Kristus, to světlo pravé, osvěcující každého člověka přicházejícího na svět, vycházely na oblohu lidstva hvězdy, které zapuzovaly tmy pohanské. Byli to prorokové Starého Zákona. Mužové ti od Boha poslaní hlásali pravou víru a předpovídali budoucího Spasitele. Toužebně obraceli oči svých do budoucnosti, až bude odňata berla od Judy, až nadejde ta blažená doba, kdy Hospodin slib daný již v ráji vyplní a na svět pošle Vykupitele.

A když konečně přišel ten čas, když nad člověčenstvem již vzejíti mělo nebeské slunce Ježíš Kristus, tu krátce před ním objevila se největší a nejkrásnější hvězda dennice, a tou byl předchůdce Páně, syn Zachariášův, Jan Křtitel. Veliký, slavný to muž! Co prorokové Starého Zákona předpovídali, čeho žádali, po čem toužili, toho on všeho se dočkal. Sám Spasitel pravil o něm, že mezi všemi syny lidskými nebylo nad něho. On zajisté je jako most, jenž spojuje Zákon Starý se Zákonem Novým. Narozením svým stojí ještě v Zákoně Starém, avšak působením sahá jižjiž do Zákona Nového, an připravuje cestu Ježíši Kristu.

Kdykoliv církev sv. koná památku některého světce, oslavuje vždycky den jeho smrti, poněvadž ten den byl pro něho narozením pro život věčný. Jen u sv. Jana Křtitele činí církev sv. výjimku, oslavuje den jeho narození. A tak konáme dnes v tomto starobylém chrámu slavného řádu rytířů svatomařských svátek narození sv. Jana Křtitele.

Když světec ten se narodil, tázali se zvědavě příbuzní a přátelé rodičů jeho, kým to dítě asi bude, neboť před porodem i po porodu jeho přihodily se věci neobyčejné. Anděl Páně

zvěstoval Zachariášovi, že manželka jeho Alžběta ve starobě své požeňnána bude synem, jenž bude velikým před Pánem, poněvadž bude mu cestu připravovati. A když Matka boží Maria po zvěstování andělském navštívila Alžbětu, vzplesalo nemluvnátko v životě Alžbětině, tak že ona naplněna byla Duchem sv. a Marii jakožto Matku Pána svého velebila. A když zaslíbený syn Alžbětě se narodil, nabyl otec Zachariáš opět řeči a předpovídal o synu svém, že on prorokem Nejvyššího slouti bude a předejde před tvářmi jeho připravuje cesty jeho.

Od nejútlejšího mládí žil Jan v ústraní, na poušti, připravoval lidi na Spasitele, kázal pokání, oblašoval nové království boží, pokřtil samého Pána a Spasitele svého a dočkal se té radosti, že viděl, jak Kristus Pán vykupitelský úřad svůj nastupuje. Tím pak bylo dílo jeho dokončeno. Pokorný Jan neměl jiné touhy, leč aby všickni učedníci a posluchači jeho šli za Ježíšem, a potom již netoužil po ničem jiném, leč aby mohl zemřítí svatou smrtí za tu pravdu, kterou byl hlásal. A tato touha jeho byla brzo naplněna. Umřel z rozkazu zhýralého Herodesa smrtí mučednickou v žaláři, do něhož uvržen byl pro neohrožené hlásání pravdy boží. Učedníci jeho sice truchlili nad smrtí milovaného svého Mistra, ale smrt jeho naplnila nebesa radostí, neboť byla hlasatelkou toho, že za nedlouho podstoupí smrt sám Spasitel Ježíš Kristus, jenž touto smrtí vykoupí člověčenstvo a smíří je opět s Bohem.

Tak můžeme o smrti sv. Jana Křtitele opakovati slova apoštola Páně sv. Pavla: »Kde jest, ó smrti, vítězství tvé, kde jest, ó smrti, osten tvůj?« Kristus, král slávy věčné, dokončil dílo naší spásy bolestnou, potupnou smrtí, avšak tato smrt přinesla nám život, ta potupa získala nám slávu, bolest ta dala nám radost věčnou. Bolestnou, potupnou smrtí umírali také sv. apoštolové, avšak krví jejich byla zúrodněna a zavlažena církev sv., tak že zázračně rychle prospívala a vyrůstala z hořčičného semene v mohutný strom, jehož větve zastíňují celou zemi naši. I nedivme se tomu, nejmilejší v Pánu, že tudíž také veliký předchůdce Páně Jan Křtitel dle příkladu milovaného Mistra svého i sv. apoštolů zemřel svatou mučednickou smrtí.

Nebál se smrti, protože víra jej posilovala, ta víra, která přemáhá svět. Tou vírou poučen, věděl sv. Jan, od koho byl stvořen a jaký jest jeho cíl. Tyto dvě otázky jsou i pro nás velmi důležité a proto je chceme v dnešním rozjímání zodpověděti.

P o j e d n á n í.

1. Přepodivné báje vymyslili staří pohané, pátrající, odkud je člověk, jaký byl počátek lidstva na zemi. Že člověk na světě nebyl od věčnosti, to snadno uhodli, že i svět počátek měl, i toho se domyslili, ale k otázce: odkud je člověk — odpověděti nedovedli leč smyšlenkami a bájemi. A přece je to otázka důležitá a závažná, kterou každé dítě si klade. Odpověď krátkou, jasnou

a určitou dala člověčenstvu k otázce té víra sv. křesťanská. Odkud je člověk? Od Boha. — Pokolení boží jsme, dí apoštol Páně. Vznešené to učení! Člověk je tvor boží, k obrazu a podobenství svému učinil jej všemohoucí Hospodin a dal mu duši nesmrtelnou, málo menším učinil jej andělů, slávou a ctí korunoval jej a postavil ho nad díla rukou svých, jak píše žalmista Páně.

Jsme-li ale rozumní tvorové boží — ještě více jsme jsouce synové a dcery boží a můžeme, smíme, ba máme nazývatí Boha svým Otcem — ó jaká to milost, nejmilejší, když můžeme ke Tvůrci svému volati tím krásným, blaženým slovem: »Otče náš!« Ježíš Kristus Syn boží naučil nás modliti se takto. Před Kristem nemodlivali se lidé takto — neznali Boha — Otce svého, ale rukama svýma dělali sobě mrtvé modly a klaněli se jim, na sobě pak hanobili obraz boží hříchy a nepravostmi. Teprve když Syn boží stal se dle těla naším bratrem, když na Kalvárii svou krví obmyl člověčenstvo hříšné, vymohl nám opět ztracené synovství boží a od té doby opakují po 19 set let milionové jazyků slova Páně: »Otče náš«, slova víry sv., která v nich neustále uvádějí nám na mysl, že z Boha jsme — že Bůh je Otcem nás všech a tudíž my všickni: páni nepáni, bohatí i chudí, vznešení i prostí — jsme bratři a sestry před Bohem rovní a všickni povoláni k témuž království věčnému na nebesích.

Nuže, nejmilejší, myslíme si, že by všickni lidé denně vyslovujíce slova modlitby Páně: »Otče náš!« pamatovali toho, že jsme všickni dítky jednoho Otce na nebesích a zachovávali i sv. zákon Spasitele našeho: »Milujte se vespolek« — ano myslíme si, že by ta sv. láska, kterou hlásal a životem svým i dokazoval Bůh lásky Ježíš Kristus — pronikala všecky rodiny — obce — národy — státy — víte, nejmilejší, čím by byla naše země? Byla by rájem, byla by královstvím božím.

A zatím je země naše údolím slzavým, kde strast a soužení je domovem, a kdo je toho příčinou? Snad Bůh? Ó ten dobrotivý Tvůrce nestvořil člověka proto, aby život svůj v soužení a strastech trávil — ne, nejmilejší! Bůh není příčinou toho, že země naše je údolím slzavým, on stvořil člověku ráj, ale ráj ten proměnil v místo strastné člověk sám svým hříchem a činí to posud, poněvadž zapomíná na první a hlavní zákon víry sv., který vyslovil Pán a Spasitel náš v slovech: »Milujte se vespolek,« »Co nechceš, aby jiní tobě činili, ani ty jim nečiň.«

Svět zvrhlý, který Kristus Pán znáti nechce, má zcela jiné zákony a když Kristus Pán k nám volá: »Blahoslaveni milosrdní«, volá svět naproti tomu: »Blahoslaveni, kdož mají hodně statků vezdejších, ať už jich dosáhli jakýmkoli způsobem, třeba i podvodem — blahoslaveni, kdož nestarají se o to, jestliže vedle nich bližní hladem umírá a krvavé slzy prolévá...« a tak jest naše země údolím slzavým proto, poněvadž pravá upřímná láska k bližnímu je na světě cizinkou.

Ó nemylme se, nejmilejší! Ustavičně slycháme a tvrdíme, že prý svět ustavičně pokračuje, a nám to nesmírně lichotí, tak že

samolibost naše útrpně, pohrdavě, přes ramena dívá se na staré časy uplynulé, na ty dobrácké praotce naše — ale nemylme se, nejmilejší! Souchotiny také pokračují, až dospějí ve svém pokroku tam, kde člověk už nemůže dýchat — a těmto pokračujícími souchotinám podobají se velmi mnozí lidé — pokračují, ale ne v dobrém, nýbrž zlém. Či nemluví pravdu? Kdypak, moji nejmilejší, bylo slyšeti o tolikerých zločinech — vraždách a sebevraždách jako za dnů našich? Či nevystěhovala se z mnohých obcí a rodin bývalá spokojenost a láska, či bylo na světě někdy tolik podvodníků a šejdlíků, nactiutrhačů a zpustlých neznabožů jako právě nyní? Či nemusíme vyznati, že to, co nyní vidáme a slyšíme na světě, je obrazem hrozným?

Ale, nejmilejší, tak to býti musí a bude ještě hůře, jestliže i nadále budou se podkopávati základy blaha společnosti lidské — totiž zásady náboženské. Kde dům se podkopává, tam dostávají zdi trhliny, a dělejte co dělejte: podpírejte si dům ten jak chcete, budete-li ho podkopávati dále, sboří se vám na hromadu. Základem blaha společnosti lidské je náboženství, které hlásá nám důstojnost naši lidskou, že z Boha jsme a vede nás k lásce ku bližnímu. Člověk jest tvorem božím — má duši nesmrtelnou — to je učení, jež člověka povznáší a zušlechťuje, tak věřili naši předkové po 1000 let a nyní nám bude leckterý člověk toto učení vyhlásovati za pověru a celé náboženství křesťanské vydávati za tmářství a hlásati, že člověk je jen jakési zdokonalené zvíře, že nemá duše nesmrtelné? Nuže, je-li to pravda, pak ovšem musí člověk ke zvířeti se snížit, státi se sám dravou zvěří i ve své ukrutnosti i ve svých nepravostech, a pak bych se brozil toho obrazu, jež by poskytovalo takové zhovadilé lidstvo, v kterém ani víra, ani láska, ani ctnost, ani šlechtnost místa by neměly. Jediná víra sv. křesťanská dává nám světlo pravé — ona jediná hlásá nám učení člověka důstojné.

Víra sv. musí tedy oživnouti v srdcích našich, pak oživne i láska, oživne ctnost křesťanská a pak bude teprve dobře mezi námi, pak nebude slzi, poněvadž láska je bude stírati, pak nebude hladu, neboť láska jej bude kojiti, pak nebude zármutku a strasti, poněvadž milosrdenství je bude zapuzovati — ano pak teprve bude země naše rájem, Bůh otcem — a my jeho dítkami, které se budou milovati tak jako milovali se první křesťané.

2. Vítězstvím, kterým křesťan přemáhá svět, je víra sv. i proto, že odpovídá k druhé důležité otázce: Proč jsme na světě — jakou úlohu máme zde na zemi vykonati? Člověk se rodí, roste, stárne a umírá — proč vlastně je na světě?

Má člověk snad jen žít a napájet své tělo, starat se o chléb vezdejší, při tom v potu svých tváří se lopotit, snášet často bídu a soužení, strasti a nemoci a konečně ten bídný život skončit bolestnou smrtí? Má to býti úlohou života jeho? Nikoli, nejmilejší, víra sv. křesťanská mnohem vznešenější úlohu klade životu našemu vezdejšímu. Hleďte nejprve království božího a spravedlnosti jeho! volá Spasitel. Život náš pozemský je pouze před-

síní života budoucího, je to škola, v níž připravovati a vychovávat se máme v občany království Kristova na věčnosti. Víra sv. učí nás tedy tomu, že krátký a bídný život náš pozemský má cenu a důležitost nesmírnou — vždyť v tomto krátkém životě máme si koupiti celou blaženou věčnost.

Kdo na dalekou cestu se ubírá — ohlédá se po věrném průvodci, a tak i nám postaral se Pán o průvodkyni na dráze života našeho, dala nám ji ve své církvi, která je naším andělem strážcem, ustavičně napomínajíc nás, abychom nezapomínali, proč vlastně na světě jsme, která neustále ukazuje nám tu královskou cestu sv. kříže, na níž předešel nás Pán a Spasitel náš. Již u kolébky naší stála církev sv. a křtem přijala nás za dědice království božského a do víšku vložila nám víru. Ústama rodičů křesťanských zasívá již do útlých srdcí dítek símě víry a ctnosti a při sv. biřmování dala nám sílu Ducha sv., abychom víru sv. mohli po celý život vyznávat i dle ní i žít.

Když klesáme, zdvihá nás, když duše naše těžkými hříchy zraněna jest a umírá, tu hojí rány naše a obživuje nás v svátosti sv. pokání — chlebem andělským, mannou nebeskou sytí duše naše v Svátosti nejsvětější, kde Ježíš Kristus přichází k nám, přibyték béře v srdci našem, abychom již zde na zemi co nejvroucněji spojeni byli s ním a tím spíše jednou spojili se s ním na věčnosti. Takto udržuje a pěstuje v nás svými svátostmi církev sv. život milosti Kristovy a aby povzbudila nás, ukazuje nám neustále na Pána a Spasitele našeho, abychom ho následovali, ukazuje nám na svaté a světice boží, abychom v jejich životě se shlíželi a podle příkladu jejich vedli život ctnostný a bohumilý. Ó nezapomínejte tedy, nejmilejší, v trudu prací a starostí vezdejších, proč na svět poslal nás Pán, a když ty křesťane v potu tváří svých dobýváš sobě chléb svůj, aby nelačnělo tělo tvé — pros Pána, aby nelačněla ani duše tvá, uživej tohoto trampotného a bídného života tak, abys sobě získal jednou života lepšího.

3. Ano, to je třetí důležitá otázka — kam jdeme — jaký je konečný cíl náš — co bude s námi po smrti? Hustá rouška zastírá nám budoucnost naši. Uloženo jest všem lidem jednou umřít, praví Písmo sv. a co bude potom? Kdo nám odpověď dá k otázce této? Nevěra k otázce té mlčí aneb odpovídá — pak že prý nebude nic — tedy hrozné, prázdné nic — tedy zahyne snad duše naše s tělem na vždy jako zvíře? Tedy jeden z nás se narodil v paláci a po celý život oplýval v rozkošech, nohama šlapal ctnost, utiskoval své bližní, Bohu se rouhal životem svým . . . , a druhý se narodil v chatrči a život jeho byl jedním řetězem utrpení, ale i v té bídě zachoval si víru a ctnost . . . . a tito oba mají mřít stejný konec — stejný cíl, který se nazývá »nic«? Tedy svatý stařec Eleazar a kat jeho Antioch — Jan Křtitel a Herodes — Petr a Kaifáš . . . , ti milionové sv. mučedníků, kteří za Krista Ježíše svůj život položili, i jejich katané — slovem světec a zlosyn — ti všickni mají dostati stejný podíl — dojíti stejného cíle — a cíl ten slove nic? Nejmilejší v Pánu,

jakým by to byl Bohem ten Stvořitel náš — ne, tu by přestal býti Bohem, poněvadž by nebyl spravedlivým.

Náš cit lidský, naše svědomí se chvěje a vzpírá při tom, když vidíme, kterak na světě často spravedlivý a ctnostný poctivec je potlačován a trpí, kdežto vedle něho leckterý podvodník a nemrava v rozkoši a štěstí si hoví — a to jsme my lidé, kteří žádáme spravedlnost a Bůh náš svatý a věčný by měl lhostejně patřiti na to, ten by měl ctnost i nepravost stejným podíletem losem? »Uloženo jest všem lidem umřítí,« dí Písmo sv., ale dokládá hned: »Potom přijde soud.«

Až za roušku smrti svítí nám víra naše sv., učíc nás, že duše naše je nesmrtelná a že pocházejíc od Boha k Bohu opět jednou přijíti má, aby v novém životě došla odplaty. To je tedy konečný cíl náš — tam jdeme všickni, ač tam všickni nepřijdeme — od Boha je člověk, k Bohu se má opět jednou dostat, aby v království jeho věčném v blaženosti žil na věky.

Tu máme, nejmilejší, odpověď ke třem otázkám: odkud jsme my lidé — proč jsme na světě a kam dojíti máme — tu je to světlo, které rozsvěcuje nám víra svatá křesťanská. Ano, nejmilejší, víra svatá křesťanská jediná zušlechťuje, vzdělává, povznáší člověka, k Bohu, k ctnosti, k životu věčnému ho vede. — Proto byla víra svatá všem výtečníkům křesťanským tak drahým a vzácným pokladem, že vážili si jí více než všeho, co pomljející svět tento poskytnouti může. Proto sv. Jan Křtitel pohrdl slávou, bohatstvím i rozkošemi tohoto světa, aby víru svatou šířiti mohl na zemi. Ó kéž i nám, nejmilejší, stane se víra svatá křesťanská pokladem vzácným a drahým — kéž si jí uchováme až do poslední chvíle své! Ejbte, nejmilejší, v tom okamžiku, kdy budeme muset všecko opustiti a kdy před očima našima celý svět a jeho poklady i rozkoše i sláva rozplynou se jako dým a pára — zůstane nám přece víra svatá — ona jediná bude tou lodí, kterou budeme moci přebřísti i příval smrti a pak blaze nám bude, neboť naplní se na nás slovo apoštola Páně: »Toť jest vítězství, které přemáhá svět — víra naše.« Amen.

† *František Ekert.*

Neděle pátá po sv. Duchu.

Tichost srdce.

»Vezměte jho mé na sebe a učte se ode mne; neboť jsem tichý a pokorný srdcem: a naleznete pokoj duším svým.«
(Mat. 11, 29.)

Dva hříchy jsou, k nimž člověk nejčastěji bývá pokoušen: pýcha a hněv. Často chodí tyto hříchy ruku v ruce spolu. Nepříjemné, ostré slovo padne z úst bližního, a pýcha druhého je tím uražena a sebeláska se rozčiluje a bouří, a člověk se zlobí

• Rádce duchovní.

a hledí se pomstítí za utrpěné ponížení. Pýcha a hněv bývají obyčejně nejslabšími stránkami člověka.

To dobře věděl nejlepší znatel srdcí lidských a vyvolil ctnosti hněvu a pýše protivné, tichost a pokoru, za miláčky srdce svého a ty nám zvláště doporučuje řka: »Učte se ode mne, neboť jsem tichý a pokorný srdcem.«

Učme se tichosti Srdce Páně, vždyť jí všichni tolik potřebujeme.

P o j e d n á n í.

V domě, kde spolu bydlí muž, žena, děti a služební, jak často povstává mrzutost, váda a svár! A nesvár roztrpčuje a nešťastným činí. Kdyby ve všech srdcích přebývala tichost, jak šťastný, klidný a pokojný byl by domácí život.

Abychom však byli tiší, třeba nám míti velikou trpělivost s chybami bližního. A my křesťané můžeme ji míti, protože máme vzor v trpělivém Spasiteli a protože máme i jeho milost, s kterou zmůžeme všecko. Nemajít se křesťané nechati zahanbovati pohany.

Pohanský filosof Sokrates měl zlou ženu, Xantippu. Jednou seděl Sokrates před domem se svými žáky a bavil se s nimi. A v domě rámusila zlá žena a posílala okny celé spousty nadávek. Sokrates se nehýbal, jenom se usmíval a na zlé řeči ani slovem neodpovídal. To dopálilo zlou ženu ještě víc, vzala hrnec vody a vylila ji mudrcovi na hlavu. Ani nad tím se Sokrates nehoršil, řekl jenom klidně: »Vždyť jsem to věděl, že po takovém hromobití přijde liják.« (Spirago.)

Otec a matka mají býti obzvláště mírní a tiší, protože mají býti celému domu vzorem. Ale jeden bývá v domě, kterému se často tichosti nedostává, od něhož děti často hrubé kletby slychají a jim se i učí: je to čeledín.

Hospodář jeden měl také takového hněvivého čeledína, který pro každou maličkost se čertil a hrozně klel. Všecko domlouvání a napomínání hospodářovo bylo marno. Konečně mu slíbil, že mu dá večer zlatku, nebude li celý den klet. A čeledín se opanoval, ačkoli jej ostatní celý den dopalovali a dráždili. Ani slovíčko zlé z úst mu nevyklouzlo. A večer předstoupil vítězně před hospodáře a žádal slíbenou zlatku. A pán mu ji dal a pravil: »Pro bídný peníz mohl ses tedy opanovati, ale pamatuj na odměnu věčnou, daleko cennější, kterou ti Bůh kdysi dá za každé sebezapřeutí.« A ta vážná slova konečně působila. Čeledín se změnil od té doby úplně. (Spirago.)

Ano, mírní a tiší máme býti z lásky k Bohu a pro odměnu věčnou. A když se v nás bouří hněv a mstivost, když znameáme, jak naše slabost se jim poddává, prosme Pána o potřebnou smlu: »Pane Ježíši, dej mi trpělivost! Ježíši, tichý a pokorný srdcem, učň srdce mé podle Srdce tvého!« V utrpení: »Pane, pomoz mi kříž nésti!«

A znajíce vlastní slabost a křehkost, mějme slitování a trpělivost i se slabostmi bližního a šetřme ho. Hněvá-li se, hledme láskou a vlídností hněv jeho utišiti, nepopuzujme ho pichlavými slovy ještě více, nepřilévajme oleje do ohně jeho hněvu.

Tichosti srdce zaslíbil Spasitel zvláštní odměnu: »A naleznete pokoj duším svým.« Hněv lidi rozdvojuje a proti sobě štvě, rozlívá a vštěpuje nepokoj a neklid do jejich srdcí. Tichost, která krotí hněv a odpouští nepřítelům, leje do srdce blaživý pokoj, přemáhá a získává nepřítel.

»Msta je sladká« říkává svět; ano, zdá se býti sladká, ale jen v okamžiku mstivého skutku, ale brzy se vrací do srdce nepokoj a trpkost a k nim se druží výčitky zlého svědomí. Sladší je tichost, ona dává stálý, blaživý pokoj, jehož svět dáti ani vzíti nemůže. Budme tiši srdcem, aby pravý pokoj dlel v srdcích našich a vejíti mohli jednou v pokoj věčný. Amen.

Josef Ocetek.

Neděle pátá po sv. Duchu.

Modlitba — prostředek k zachování milosti.

»Nebude-li hojnější spravedlnost vaše než zákoníků a fariseů, nevejdete do království nebeského.« (Mat. 5, 20.)

Ačkoliv fariseové a zákoníci od lidu považováni byli za spravedlivé, nebyl se spravedlností jejich spokojen vševědoucí Bůh, jak poznáváme z výroku božského Spasitele: »Nebude-li hojnější spravedlnost vaše než zákoníků a fariseů, nevejdete do království nebeského.« Bylať spravedlnost fariseů a zákoníků pouze zevnější, na oko, kdežto o vnitřní spravedlnost, která jediná před Bohem má cenu, připravila je přílišná ctizádostivost.

I naší spravedlnosti, které docházíme ve sv. svátostech milostí posvěcující, hrozí častá a veliká nebezpečnost se strany různých pokušení, která pocházejí od světa, od ďábla a od vlastní zlé žádostivosti, proto napomíná nás božský Spasitel: »Bděte a modlete se, a byste nevešli v pokušení.« (Mat. 26, 41.) Máme tedy bděti, abychom zavčas poznali nebezpečí a zavčas proti němu zakročiti mohli. Leč mnohdy bdělost s naší strany sama nevystačí, poněvadž jsme křehci a slábi, proto třeba nám ohlížeti se po pomoci, které sobě můžeme na Bohu vyprositi modlitbou. Bůh sice dává každému první milost, aby mohl pokušením odpráti, bez zvláštního vzývání svatého jména jeho; než další milosti bývají ovocem nábožné modlitby. Jen tehdy, jestliže se nábožně modlíme, dosahujeme od Boha milosti, kolik třeba, bychom dobrý boj bojovali a v dobrém až do konce vytrvali. Proto spojuje Pán Ježíš s napomenutím ku bdělosti napomenutí k modlitbě: »Bděte a modlete se, abyste nevešli v pokušení.«

Proto o modlitbě jako prostředku k zachování milosti dnes uvažovati budeme.

Pojednání.

Bdělost učí nás poznávati nebezpečí, která nám hrozí; modlitba však dodává nám síly, abychom nebezpečí ta přemohli. Proto neříkejme, spoléhajíce se sami na sebe: »Cítím se dosti silným, abych všelikému pokušení odpíral a věrnost Bohu zachoval.« Zdaž nemluvil podobně Petr: »Bych měl umřítí s tebou, nezapru tebe.« (Mat. 26, 35.) A přece, dříve než kohout dvakrát zazpíval, třikrát zapřel Mistra svého. Člověk přes všechna svá dobrá předsevzetí jest přece jen tvor slabý, síla jeho pochází jedině od Boha. Proto děl již král David: »Nebude-li Hospodin stavěti domu, nadarmo pracují, kteříž stavějí jej. Nebude-li Hospodin ostříhati města, nadarmo bdí, kdož ostříhá ho.« (Ž. 126, 1.) A podobně píše sv. Pavel: »Ne, že bychom dostateční byli mysliti něco sami ze sebe, jakožto sami ze sebe, ale dostatečnost naše jest z Boha.« (2. Kor. 3, 5.)

Proto, drazí v Kristu, jest nám třeba vytrvale se modliti; neboť Bůh dává ducha svého dobrého, který nás osvětluje, povzbuzuje a posiluje, jen těm, kteří jej o to prosí. Modlitba jest v pravdě živlem našeho života duchovního; jako rybě třeba vody, tak křestanu jest třeba modlitby. Dokud se modlíme, nemůže žádná nepřátelská moc uškoditi duši naší; jakmile však zanecháme modlitby, podléháme pokušení a přicházíme o milost. Vede se nám jako Mojžíšovi. Dokud držel ruce pozdviženy vzhůru k modlitbě, vítězili Israelité; jakmile mu počaly ruce klesati, vítězili nepřátelé. Proto udává též sv. Cyprian, biskup karthaginský, opominutí modlitby za příčinu, že mnozí krajané jeho od víry a ctnosti odpadli. »Jestliže křestané v Africe u víře a ctnosti zmalátněli, pochází odtud, že opominuli se modliti.«

Pohlédneme-li na život nynějších křestanů, zdaž neosvědčuje se na nich pravdivost výroku světcova? Kdož jsou ti křestanští hrdinové, kteří žádnému pokušení nepodléhají, ale nade všemi vítězí? Jsou všichni milovníci modlitby. Modlithou povznášejíce se k Bohu, nabývají síly postaviti se na odpor všem pokušením. Modlitba jest jim ochranným štítem proti ohnivým šípům ďáblovým, jest jim prakem, jímž porazí každého nepřítelě spásy duše své k zemi. Proto všichni bohabojní křestané a kající rádi se modlí; neboť i když nemyslí na Ježíše, apoštoly a otce církevní, kteří všichni k horlivé modlitbě vyzývají, již vlastní cit jim praví, aby se modlili, aby mohli vytrvati v dobrém.

A vlastní zkušenost naše zdaž nám nepraví, že hřích číhá již přede dveřmi, jakmile se staneme lenivými v modlitbě. Neboť rcete vy všichni, kteří jste těžce zhřešili: kdy octnuli jste se na cestě hříchů? Tehdy, když jste svědomitě vykonávali své denní modlitby, když s chutí přicházeli jste do chrámu Páně, abyste se zde poklonili svátostnému Ježíši, či tenkrát, když vás modlitba

omrzela, když jste počali se vyhýbati chrámu Páně a místo něho vyhledávati lehkovážné společnosti a zábavy? Věru tenkrát, kdy jako marnotratný syn odvrátili jste se od Boha, tenkrát octli jste se též v osidlech ďáblových.

Proto, drazí v Kristu, modlete se. Jedině modlitba může vás zachrániti. Nenásledujte těch, kteří, ačkoliv jim milý Bůh denně popřává 24 hodiny, nemají pro něho ani několik minut; kteří, probudivše se ráno ze spánku jako ta nerozumná zvířata na Boha nepomyslí, při práci po celý den na Boha nevzpomenou, večer ulehnu, ani Otčenáše se nepomodlivše, kteří již tak daleko to přivedli, že i ty nejobyčejnější modlitby zapomněli. Takoví nazývají se sice ještě křesťany, dle jména přívrženci Kristovi, ve skutečnosti však bývají otroky svých vášní, kteří jako slabá třtina každým vánkem pokušení přemoženi, z nepravosti upadají do nepravosti.

Příkladem těchto se neříďte. Modlete se ráno, třeba jen kratičkou modlitbu: Bůh spokojí se s málem, jestliže vám povinnosti stavu více nedovolují. Modlete se častěji přes den. Mohl li král David denně sedmkrát se modliti, ačkoliv správa celé říše spočívala na bedrách jeho, dopřejí i vám vaše práce nějakou tu chvílku na modlitbu. Na večer neubírejte se na lůžko, aniž byste za mnohá ta dobrodiní, jichž se vám přes den dostalo, Bohu poděkovali, a nedoporučili se do jeho ochrany.

Při svých pracích pak vzbuzujte častěji dobrý úmysl a obětujte je v duchu Pánu Bohu. Takováto vnitřní modlitba bývala horlivým křesťanům vždy milou a byla pramenem, z něhož čerpali své síly a posvěcení. Proto doporučejí ji učitelé duchovního života křesťanům všech stavů co nejvšeleji. Sv. František Sal. ve své Bohumile praví: »Jako mají ptáci svá hnízda, aby se v nouzi do nich ukryti mohli, a jako mají jeleni své lesy a houštiny, aby tam měli své útočiště i před lovci, i před palčivým vedrem slunečním, tak vol si i srdce naše a měj každý den nějaký útulek buď na hoře Kalvarské, buď v nejsvětějších ranách Kristových, buď kdekoli jinde s ním a vůkol něho, kdež by se časem utekla a si oddechla od lomozu a vedra zaměstnání a prací světských, a zaštitila se proti šípům nepřátel, neustále na ni pouštěných. — Často za den ustupme v soukromí srdce svého, i když zaměstnání jsme a ve společnosti se nacházíme; buďme sami se samým Bohem svým. Ať nás cokoliv obkličuje, nic nesmí býti s to, aby nám zavřelo přístup do soukromé komnaty srdce našeho, abychom tam nebyli s Bohem svým. — A vskutku zřídka bývají vyrazení naše tak vážná a přísná, aby duše naše nemohla od nich ujmouti tolik pozornosti, kterouž by se v sebe sama sebrala.« A uvádí k tomu příklad:

»Rodičové svaté Kateřiny Sienské zaměstnávali tuto dceru svou tak velmi, že jí nedali ani okamžiku, kdy a kde by se pomodliti aneb rozjímati mohla. Avšak Pán Ježíš jí dal tu myšlenku, aby si učinila v úkrytu srdce svého malou svatyni, kamž by se uprostřed domácích zaměstnání a trudných péčí, od rodičů na

ni uvalených, duchem svým utekla. Učinila tak a při všech svých pracích a starostech světských žádného nepokoje nepocítila, aniž jaké roztržitosti, poněvadž se, jak pravila, zavřela do tajné komnaty srdce svého, kdežto se pak se svým božským chotěm kochala. Toto cvičení potom i svým družkám radívala.« (Str. 121—122.)

Totéž, drazí v Kristu, radím i vám. Častěji přes den pozdvihněte srdce svá k Bohu, přednášejte mu své záležitosti, litujte svých chyb a poklesků a slibte mu lásku, věrnost a poslušnost. Čiňte tak obzvláště v čas pokušení; volejte s apoštolý: »Pane, zachovej nás, hyneme!« (Mat. 8, 25.) »Ježíši, Maria, Josefe, stůjte při nás, abychom nezhřešili!« »Ježíši, chci raději zemřítí, než hřešiti!«

Tak-li s bdělostí spojíte modlitbu, obzvláště také modlitbu k blahoslavené Panně Marii, této matce milosti a milosrdenství, by za vás orodovala u božského Syna svého, zachováte si jistě ten vzácný poklad milosti boží, za který dostane se vám jednou koruny věčné slávy. Amen.

Al. Sládeček.

Na slavnost sv. apoštolů Petra a Pavla.

Podává dr. Antonín Ondroušek, katecheta v Mladé Boleslavi.

»Ty jsi Petr, t. j. skála, a na té skále vzdělám církev svou a brány pekelné jí nepřemohou.« (Mat. 16, 18.)

Zatím co zítřejší den oslavě sv. Pavla zasvěcen jest, oslavujeme dnes hlavně památku sv. Petra, knížete apoštolského. Mezi všemi apoštolý jest ctěn nejvýše sv. Petr, jeho památka se koná co nejslavněji, protože ustanoven byl od Ježíše Krista samého základem církve, poněvadž jest viditelným náměstkem svého Pána a Mistra, první hlavou a papežem církve, po němž následují v nepřetržitě řadě římské papežové až na nynějšího. K němu pravil Pán a Spasitel náš slova: »Ty jsi Petr, to jest skála, a na té skále vzdělám církev svou a brány pekelné jí nepřemohou.« Protože Kristus Pán založil církev svou pro vše časy, tož platí jeho slova všem nástupcům prvního papeže a tito nejsou žádní jiní než ti, kteří následovali po něm na stoličce Petrově v Římě. Jak velikolepou upomínku budí v nás dnešní slavný den! Petr umírá na kříži, ale hodnost jeho, jeho úřad nikoliv s ním, on trvá dále po vše století. Jako on hlavou církve ustanoven byl, tak jest to každý biskup římský. Jak velikolepá řada táhne se po staletí až k nynějšímu papežovi Benediktu XV. Benedikt řídí církev na tomže místě, kde ji Petr spravoval. On jest dvěstěšedesátým papežem na stoličce apoštolské sv. Petra. Jak blažený pocit pro katolického křesťana: Já náležím k oné církvi, která na Petrovi a skrze něho na Kristu založena jest! Poněvadž nevědomost a zloba směřují hlavně k tomu, aby katolíky otřáslí

tím v jejich víře, že útočí proti papežství a snaží se, aby po něm kamením házeli a totéž lži a pomluvou zostudili, tož chci dnes promluvit o papežství, a ukázati, že žádné zřízení nemá tolik zásluh o lidstvo jako papežství!

P o j e d n á n í.

I. Papežové jsou záštitou pravdy a jejími ochránci. Byť i moderní učenci a s nimi slaboši a tupitelé evangelium prohlášují za mythus (báji), tož jest přece správně, že v něm pravda obsažena jest. Jak význačným jest výraz a pojmenování evangelium = dobrá zpráva. Tato dobrá zpráva jest Ježíš. A Ježíš hlásán jest národům od papežů. Jen o jedné věci se zmíním. Mládenci-otroci byli transportováni do Říma. Mladý jeden kněz viděl je, obdivoval se jim, oslovil je. Když se dověděl, že ještě v temnotách pohanství se nalézají, byl pohnut nehlubší soustrastí. Mladý kněz stal se papežem, dal si jméno Řehoř I. Na mládence nikdy nezapomněl, poslal ihned missionáře do Anglie, do jejich vlasti, kteří získali skoro celý ostrov pro Ježíše. Sto let později klečel mnich jeden z nově obrácené Anglie, Winfried (sv. Bonifác), u hrobu knížat apoštolských. Papež Řehoř II. žehná ho, světí ho a posílá ho jako missionáře do Němec. Řehoř III. propůjčuje mu pallium, a Bonifác (bývalý mnich Winfried) stává se arcibiskupem v Mohuči; obrácení Německa jest započato! Papež Hadrian II. světí sv. Cyrilla a Methoděje v Římě na biskupy; sv. Methoděj s přivolením papeže stává se arcibiskupem na Velehradě, přináší Slovanům evangelium a stává se jich apoštolem. Veškerého požehnání, jehož náš lid prostředně anebo bezprostředně skrze křesťanství dosáhl, komu má za ně co děkovati na prvním místě? Papežům. Papež stojí stále na vrchu dómu božského, rozhled konaje do všech dílů světa, varuje, napomínaje, zapřísahaje a nepřátelům víry bráně. Že u národů v Německu a Rakousku víra Otců ještě nevyhynula, nebyla zkalena od novotářů v její čistotě — tomu zamezili papežové, počínaje od bully Lva X. proti Martinovi Lutrovi až dolů na naše doby. Ježíš se modlil za Petra: »ut non deficiat fides tua«, aby víra tvá nekolísala. Petr nekolísal, on jest neomylný učitel, který nám poselství Ježíše zprostředkuje a chrání.

II. Papežové jsou ochránci svobody. Co bohaprázdnost, ukrutnost, tyranství mohlo jen vykonati v díle nelidskosti, to učinilo v instituci otroctví. Není zde místa nelidskost tuto ani ne zkrátka nastíniti. Třeba to jako známo předpokládati. Církví Ježíše Krista bylo to vyhrazeno; proti zlořádu onomu na celém světě prapor svobody vztyčiti mezi nevýslovně zneuctěnými a vyděděnými. Od sv. Pavla, jenž prosadil osvobození Onesima ze jha otroctví, počalo veliké dílo lásky. V čele akce k odstranění otroctví stáli papežové. Papež Řehoř I. nařídil, aby všem oněm otrokům, kteří by se chtěli věnovati životu klášternímu, darována byla svoboda. Jelikož žádný otrok beze svolení svého pána ve sňatek vstoupiti

nesměl, učinil Hadrian I. průlom v této překážce a vymohl platnost sňatku otroků též před soudem světským. Alexander III. domlouval králi Maurů Valenciovi laskavě, aby žádných křesťanů otroky nedělal, jelikož to zcela nedůstojno jest, aby dítko boží bylo otrokem člověka. Innocenc III. potvrdil řád Nejsvětější Trojice, Honorius III. druhý řád, který si Marii zvolil za patronku. Oba řády měly za účel vykupování křesťanů upadnuvších do otroctví. Papež Lev X. zasadil se celým svým vlivem u královny španělské a portugalské, že úplné potlačení otroctví učinily úkolem svého života, neboť otroctví »slouží náboženství právě tak jako humanitě a spravedlnosti jen k hanbě«. Papež Pavel III. prohlásil ve slavném dekretě, že každému člověku přináleží trojí svoboda, že každý jednotlivec nad sebou rozhodovati může . . . , může vlastnictví a jmění získavati a jím vládnouti. Proslulá jest bulla Řehoře XVI. ze dne 3. prosince 1869. Lev XIII. líčí ve svém listě k biskupům v Brasílii (1888) výmluvnými slovy nedůstojnost a nespravedlnost otroctví a líčí důkladně zásluhy církve o zrušení.

Poněvadž všude, kde světlo pravdy vyhaslo, i právo a spravedlnost mizí, jelikož kde nepanuje právo, pěst tyranisuje a mužská pěst silnější jest než ženská, tož jest vysvětlitelno, že v pohanství se ženou se zacházelo nejvýše nedůstojným způsobem. Bůh emancipoval ženu z poroby a hanby už povýšením ženy k důstojnosti svého mateřství! Ježíš kázal ženě, těšil ji, posvětil ji. Křesťanské panenství činí ze ženy anděla, křesťanské manželství povznáší ji ke kněžství u domácího krbu. Žena má tatáž práva jako muž: neboť budou dva v jednom těle. S jakou velkodušností a šlechetností ohradili se papežové proti nesvědomitosti vladařů, kteří lehkovážně zapudili své manželky! Tak na př. trval Mikuláš I. oproti králi Lotarovi na nerozvížitelnosti manželství, Paschal II. proti Filipovi I. francouzskému, Celestin III. a Innocenc III. proti Filipovi II. francouzskému, Klement VII. a Pavel III. proti Jindřichovi VIII. anglickému, a Pius VII. proti Napoleonovi I. Co by bylo ze ženy bez papežství!

III. Papežové jsou záštitou a ochránci práva. V sociálním životě jest často mezi lidmi zápasení a bojování jako mezi dravou zvěří. Oni se nesnášejí. Potírají se. Silnější jest vítězem a ničí méně silného! Bohatý utlačuje chudého — chudý leží bez pomoci povalen na zemi. Mnohohlavá hydra utlačování chudých zove se lichva. Nevyllíčitelně veliké jsou zásluhy papežů o odstranění lichvy. Jména Urban VII., Alexander VII., Innocenc VII., Řehoř X., Klement V., Řehoř IX. nedají se vymýtit ve chronice potírání lichvy. Mám se zmíniti o Lvu XIII., jenž zachráncem stavu proletariátu se nazývati může svojí proslulou, nesmrtelnou encyklikou (okružním listem) o dělnících?

IV. Papežové jsou záštitou a ochránci civilisace. Lev I. zachraňuje Řím i s jeho starou a novou kulturou před králem Hunů Attilou. Pius V. vítězstvím u Lepanta před Turky, Azus

před Turky, Innocenc XI., jemuž hlavní podíl na vítězství na Kahlenberku připisovati dlužno.

Nechť ještě následuje několik svědectví mužů prvního řádu: »Dějiny nemají dosti titulů heroů, aby označily jimi i jen přibližně osvětovou činnost, veliká, tvůrčí díla a nepomíjející slávu papežů. Jejich dlouhá řada bude na nebi dějin vzdělanosti tvořiti system, jehožto zář oslní vše ostatní řady knížat a vládařů časů.« (Gregorovius).

Dr. Hübler (professor na universitě v Berlíně, protestant): »Pontifikát jest jeden z nejvelkolepějších zjevů, které se kdy ve světě ukázaly. Bez papežství byl by středověk se stal kořistí barbarství. Ještě podnes byla by nanejvýš ohrožena svoboda národů bez papežství. Ono jest nejlepším protitlakem proti všemohoucí (omnipotentní) moci státní.«

Herder: »Že Evropa nebyla spolknuta od Hunů, Saracenů, Tatarů, Turků a Mongolů, jest dílem papežství.« »Bez římské hierarchie byla by Evropa pravděpodobně loupeží despotů, dějištěm různic, anebo dokonce pouští mongolskou se stala.«

Veliký apologeta naší doby: »Jedině ráznému vystoupení papežů děkuje Evropa za záchranu své neodvislosti. Vícekrát byla v nebezpečí, že bude od divých, barbarských národů porobena. Hunové, Vandalové, Longobardové, Turci zápasili o kořist Evropy. Když veškeré naděje na záchranu zmizely, vystoupil velekněz římský a zachránil velebností své svatosti a mocí své důstojnosti Evropu před pádem.«

Nuž papežové jsou největší mužové v celých dějinách světa. Papežství jest onou skalou, na níž Kristus vzdělal církev svou. Radujme se tudíž a děkujme Bohu, že stojíme na skále, kterou Kristus vyvolil a upevnil a které žádná moc na zemi neodolá, neboť »Kristus jest týž včera a dnes a na věky!« (Hebr. 13, 8.) Amen.

Sv. apoštolů Petra a Pavla.

Skála církve.

»Ty jsi Petr, to je skála, a na té skále vzdělám církev svou a brány pekelné ji nepřemohou.« (Mat. 16, 18.)

Kolikrát už jste, drazí moji, slyšeli slova tato. Jsou známa každému školáku, jsou známa i světu nevěreckému a Kristu nepřátelskému, a přece svět pravdy těchto slov chápati a uznati nechce. Co církev trvá, zuří a bouří proti ní brány pekelné a za nástroj používají právě toho nevěreckého, Kristu nepřátelského světa. Ale — nepřemohou jí!

P o j e d n á n í.

I. H r u b é n á s i l í z v e n k u.

A zbraně v tomto boji jsou různé a hrozné, jak jich jenom peklo vynaléztí může.

V dobách první církve pokoušelo se peklo hrubým násilím ztéci a zdolati skálu Petrovu, katolickou církev, a za pomocníky mělo nejmocnější tohoto světa, pohanské císaře světové říše římské. Na »Forum Romanum«, hlavním náměstí římském, stála soudná stolice, skřipce, lámací kola a celý strašný les jiných mučidel a ta rudla a mokvala krví křesťanskou. V největším divadle římském, Kolosseu, spojeném s Forem »cestou svatou«, nepočtené tisíce křesťanů roztrhány divou zvěří za smích a řevu Římanů. V kamenných lomech Italie, Španělska, Egypta, Syrie, křesťané v okovech a pod ranami bičů jako státní trestanci konali nejtěžší práce.

Křesťanům od soudních tribunálů římských nedokázán žádný zločin: byli nejtrpělivějšími poplatníky v míru a nejstatečnějšími bojovníky ve válce. Jen proto, že byli křesťany, že se nechťeli klaněti pohanským modlám, jen pro Krista byli nenáviděni, jen pro Krista byli mučeni a zabijeni. V celé říši římské po tři sta let tekla krev nevinná, 9 milionů křesťanů vykrvácelo a skonalo na popravištích a ve věznicích římských: a už jávalo peklo a s ním pohanstvo, že jméno křesťanské se světa vyhlazeno. A tomu jáсотu dáno i úřední, císařské pověření a potvrzení: po posledním, desátém pronásledování císař Diokletian dal raziti památnou minci s nápisem: »Deleto nomine christiano — na památku vyhubení jména křesťanského.« A přece — brány pekelné skály Petrovy nepřemohly! Mnohem více než mrtvých bylo tu ještě křesťanů živých, skála Petrova stála neotřesená. Světová říše římská zanikla, království Kristovo zůstalo.

II. N e p ř í t e l v e v l a s t n í m t á b o ř e.

Hrubé násilí nemohlo zdolati skály Petrovy, proto se satan o to pokusil jemněji a zchytraleji: oblékl kněžský talár a biskupský ornát v lůně církve samé, aby jí tím jistěji zasadil ránu smrtelnou. Povstaly v církvi samé bludy, kacířstva: a původci a vůdci jejich bývali zpravidla bývalí katoličtí biskupové a kněží, a ti zase našli podpory u mocných tohoto světa, u císařův a králů.

Počátkem čtvrtého století nabyla církev pronásledovaná za Konstantina Velikého konečně svobody, ale hned zakročil ďábel, aby ji znova otročil a hubil. Povstala v církvi sekta Arianů, kteří popírali božství Kristovo. Mnoho biskupů bylo přivrženci bludu toho. Ale pravda katolická měla statečné obhájce; jedním z předních byl sv. Athanasius, biskup v Alexandrii egyptské. Proto proti němu namířena největší zášť Arianů. Do Tyru v Syrii svolali církevní sněm arianských biskupů, kde Athanasius zasypán

nejhanebnějšími pomluvami. A na základě jich císař Konstantius poslal ho do vyhnanství, daleko od Alexandrie, jeho biskupského stolce, až do Porýnska v Germanii do města Treviru. Ale ani tam nebyl životem jist a jako štvaná zvěř bloudil světem, nenáviděn a pronásledován pro jméno Kristovo. Konečně císař Julian odpadlík dovolil mu vrátiti se zase do Alexandrie. Ale ani tam neměl dlouho pokoje; bylo mu prchnouti z Alexandrie, čtyry měsíce skrýval se pod zemí, ve hrobce svého otce, vedle jeho mrtvoly. A v tom pronásledování hájil stále slovem i písmem katolické pravdy, až posléze na konci života dopřáno mu bylo, že přece mezi svými, od nich milován a oplakáván, aspoň klidně mohl umřít.

A tak bylo po všechny věky, nebylo v církvi století bez kacířství, to je boj bran pekelných proti skále Petrově. A kacířstva hynou a zanikají jedno po druhém, ale skála Petrova stojí pevně.

III. Moderní boj.

A má církev Kristova dnes pokoj? Když v konklave jeden z kardinálů je zvolen za hlavu církve, v okamžiku, kdy řekne: »Accepto — přímám volbu«, stává se doživotním zajatcem: nesmí nad smrti opustiti Vatikán, a z tohoto zajetí řídí lodičku Petrovu. A to zajetí mu připravilo zednářstvo.

Tak je s hlavou církve. A tělo a údové? Od let ve Francii a Portugalsku kněží a řeholníci jsou olupováni, ze země vypořádání, střílení a otravování, kostely olupovány, v tančírny, vínárny a kořalny proměňovány, ani kříže u cesty tam netrpí: a to vše ve jménu svobody, aby zahubena byla církev Kristova. A po všem světě spojilo se zednářstvo, pohanstvo s proradnými křesťany, aby podvrátili skálu Petrovu. A k tomu používají nejmocnějšího a nejrozšířenějšího prostředku nové doby — tisku. V nespočetných knihách, spisech, novinách štvou proti církvi a kněžím, aby i věřícím víru ze srdce vyrvali. A křesťané je čtou a platí svými penězi a ještě jim k tomu přidávají svou víru, svou duši, svou věčnou spásu. A potom nepřátelé pekelným řevem křičí do světa: »Papež, církev, klerikálové jsou překonané stanovisko, už jsou odbytí!« Ku podivu, když už po církvi, proč pak o ní pořád ještě mluví, proč pak ji nenechají klidně spáti spánek smrti, proč si už nepřejí brány pekelné pokoje, proč tak zuřivě dále soptí rok od roku, den co den? Však ne, není po církvi, to dobře vědí nepřátelé, a všecko jejich zuření jest jen malomocný vztek; až do skonání dnů pravdivým zůstane slovo Zakladatelovo: »Brány pekelné nepřemohou jí!«

IV. Vojsko a zbroj církve.

Království Kristovo nezanikne. Byly říše, které měly ohromné poklady peněz, obrovské armády, před nimiž se třásli národové:

a zanikly a jiné zaujaly místo jejich. Tot asi království Kristovo má zvláštní prostředky, že se samojediné mezi všemi udrží!

Co platí církev, aby získala nových poddaných? Chce-li dospělý státi se katolíkem, třeba se mu podrobí dlouhému vyučování a důkladné zkoušce, a je mu slíbíti, že bude ctnostně živ, a nedostane ani haléře. V pravdě, tot slabé lákadlo pro slabé lidi.

A kolik milionů vojáků má církev a jakými zbraněmi bojuje? Je tu armáda asi 300.000 mužů, ale jsou to sami muži bezbranní; ani revolveru u sebe nenosí, který přece najde dnes v kapse hostů v restauraci i pod kazajkou továrního dělníka. A ti vojíní Kristovi jsou biskupové a kněží.

A naše zbraně jsou: tuhle ta knížka, náš breviář, kniha modlitební: a z ní denně po celé hodiny vysíláme stěly, ne proti lidem, nýbrž vzhůru k nebi proti Srdci božímu, aby se smilovalo nad ubohými, slabými lidmi. A mečem naším jest slovo boží, slovo pravdy, které hlásáme veřejně, bez obavy, zda se komu líbí či nelíbí. — Tak bojujeme proti branám pekelným a proti spojenci jejich, světu. A naše ruce v tom boji rdí se a mokvají krví, ale ne krví lidskou, krví přemožených, nýbrž krví božího Beránka, kterou denně nebeskému Otci obětujeme za spásu a blaho světa!

Tak svaté, tak nevinné jsou zbraně bojovníků Kristových: a přes to, či lépe právě proto, že zbraně ty jsou tak svaté a nevinné a že v říši duchovní a v boji duchovním jsou tím ostřejší a působivější: proto tím šleňěji zuří peklo proti nim a jejich generalissimu, Kristu, ale — zuří nadarmo! Až posud všichni nepřátelé církve lebku si rozbili o skálu Petrovu, a nepovede se jim lépe ani ve století dvacátém. Mohou církev pomlouvati, hanobiti, pronásledovati, mohou kněží nenáviděti, tupiti, olupovati i je zabíti, ale církev nepřemohou!

* * *

To je skála Petrova a na ní zbudovaná katolická církev. Kdo na skálu tu se uchýlí z víru světa, kdo v katolické církvi žije dle nauky Kristovy, bude žíti na věky; kdo proti ní zuří a bojuje, věčně zahyne. Bůh dal každému svobodnou vůli, může učiniti jak chce: býti s církví nebo proti ní, ale jednou přijde hodina účtů a věčný Soudce dá každému podle zásluby.

Volíme-li věčnou spásu, nezbyvá nám nežli býti s Kristem a jeho církví: pevně věřiti, čemu ona učí skrze papeže, biskupy a kněží, věrně dle té nauky žíti, nejen tu a tam, nýbrž vždy a všude, věrně milovati církev, matku naši, ji nehanobiti a hanobiti nedáti slovem a písmem, a až do konce věrně vytrvati s Kristem a církví: to je cesta vedoucí do života věčného! Amen.

Jos. Ocetek.

Neděle šestá po sv. Duchu.

Náboženství jest pro lid i pro vznešené.

»Mnohý zástup byl s Ježíšem.«
(Marek 8, 1.)

Dnešní evangelium vypravuje, že byl mnohý zástup kolem Pána Ježíše. Tito hodní mužové a ženy z lidu poslouchali s velikou pozorností učení božského Spasitele, a to tak nadšeně, že při tom zapomněli na všechno, na jídlo i nápoj. Líbezná důstojnost a klidná velebnost Páně je k sobě tak mocně poutala, i byli přesvědčeni, že učení jeho jest pro ně zdrojem požehnání pro čas i věčnost. A v tom se nemýlili; neboť jest pro lid náš dobře držeti se Ježíše Krista, jeho náboženství si vážiti a dle jeho učení se řídit; ale rovněž tak je dobré náboženství i pro bohaté a vznešené. Tyto dvě myšlenky budou předmětem dnešní naší promluvy.

P o j e d n á n í.

I.

Náboženství jest dobré pro náš lid. Neboť náboženství naše :

1. dává lidu našemu vyšší myšlenky. A to jest velmi důležité; neboť myšlenky mají veliký vliv na člověka, jsou jaksi zárodky, z nichž se jeho život, jeho působení, jeho jednání vyvíjí. Má-li člověk vznešené myšlenky, nese se život jeho obyčejně k vznešeným věcem; má-li však nízké a špatné myšlenky, nemůžeme od něho nic dobrého a šlechetného očekávati.

A náš lid nemůže se snadno k vznešeným myšlenkám povznášeti, nemá li náboženství. Když muž z lidu po celý den od rána do večera v dílně pozornost věnuje kladivu nebo v továrně nic jiného neslyší než jednotvárný hluk strojů, odkud má vyšší myšlenky čerpati, které ho nad hmotu povznášejí a zušlechťují? Nepřichází-li pak snadno k tomu, že celé jeho myšlení směřuje jen k tomu, co může rukama hmatati, jen k výdělku a požitku, jen ku prachu a hroudě? Zdaž však to nevede k nízkosti ducha, k zdivočení mysli a k rozpoutání vášní, zvláště když někdo v hodinách a dnech, kdy práce odpočívá, bezuzdným požitkářstvím hledí se odškodniti za strádání životní?

Tu prokazuje naše náboženství vydatnou službu našemu lidu. Učí lid, aby mysl svou neobracel jen na to, co vidí a hmatá, nejen k výdělku a požitkům, nýbrž aby ji obracel také k vyšším věcem, k Bohu a k nebi, aby sebe přemáhal, ctnostně žil, aby proti hříchu a vášni statečně bojoval. Jde do školy, vyučuje již dítě s trpělivostí a láskou vznešeným pravdám a vkládá do srdce jeho plodné myšlenky, které jsou zárodkem dobrého křesťanského života. Shromažďuje v neděli a ve svátek lid kolem oltářů

a kazatelen, vyučuje jej, učí jej Boha chváliti a velebiti, vybízí jej k ctnostnému, spořádanému životu. Zdaž tím náboženství naše nepovznáší lid nad pozemský prach a nad nicotnost smyslných požitků? Zdaž jej tím nezušlechtuje, nedodává mu mravní povznešenosti? Stále ještě platí o našem náboženství slova, která starý Simeon o božském Spasiteli pronesl: Jsi světlo k zjevení pohanům a k slávě lidu svého israelského. (Luk. 2, 32.) Pomyslete si — což se snad nikdy nestane — církev by již neučila katechismu, neshromažďovala by lid kolem oltářů a kazatelen, všechny vznešené pravdy by zmizely, které nám křesťanské náboženství přineslo, jak trapná a ohavná temnota by potom v lidu nastala v náboženském a mravním ohledu? Podívejte se do Afriky, kde náboženství křesťanské tak utěšeně vzkvétalo, zvláště za dob sv. Augustina, jak tam lid upadl v hroznou mravní surovost a v otroctví, když křesťanské náboženství bylo odtud zapuzeno.

2. Náboženství dává lidu také vyšší sílu. Zajisté nalézají v lidu našem mnohé dobré zárodky a drahocenné vlohy. Leckdy shledáváme u něho smýšlení a obětavost, která nás přímo k obdivu vybízí. Ale v témž lidu může se vyvinouti hrozná moc zlého, tak že může býti velmi surový, bezuzdný, ano i hrozný. Vzpomeňme si jen v Čechách na války náboženské v XV. a XVII. století, na války selské, v nichž lid selský chodil od místa k místu, vše pustošil, páčil, vraždil, kdy ani svatyň nešetřili. Vzpomeňme si na velikou revoluci francouzskou, v níž se dály ohavnosti, které bychom za nemožné pokládali. Proto také Mirabeau řekl: Třeba lidu vzítí náboženství, má-li revoluce zvítěziti. (Weiss, Weltgeschichte XV. 495.) Ještě dnes se leckdy na některých místech dějí věci, které dokazují, že v lidu tají se hrozné zárodky a náklonnosti, které mohou všeobecnou škodu způsobiti, jestliže prorazí.

Odkud má lid bráti sílu, aby tyto zárodky zla v sobě přemohl? Vlívá se mu snad mravní síla vzděláním a vědou? Všecku úctu mám ke vzdělání a vědě; neboť jsou velikým dobrodiním lidstva. Ale všechno vzdělání a věda bez náboženství nejsou s to aby člověka učinily mravným a v dobrém ho udržely. (Vzpomeňte na současné zjevy v životě českém.) Někdo může všechna vítězství slavných vojevůdců snadno vypravovati a přece nedovede nad svými vášněmi vítěziti. Někdo může dobře výši nejvyšších hor na zemi udati a přece v hluboké propasti mravní zkázy se nalézati. Vzdělání a věda bez náboženství nepravosti jen raffinověji páchají a jiné snadno svádějí.

Chce-li kdo lid mravně posílit a povznésti, musí jej vésti k tomu, který o sobě říci mohl: Já jsem cesta, pravda a život, k tomu, který řekl: Beze mne nemůžete nic učiniti.

Třeba, aby vedl lid ke kříži a učil jej, aby v lásce a důvěře v modlitbě ke kříži pohlížel; z drahých ran tohoto kříže obdrží lid potom nadpřirozenou sílu k dobrému a lásku k ctnosti. Třeba, aby lid naváděl, aby často a hodně přijímal sv. svátosti a tak

často se posiloval silou z nebe; zkrátka, třeba udělati z lidu řádné křesťany; neboť věřící, křesťanský, nábožný lid, lid, který jest věrný svému Bohu a svému náboženství, jest lid, který rozhodně bojuje proti hříchu, jest to lid, který vážně po ctnosti touží, který se od nepravosti s ošklivostí odvrací, zvláště když by se odvážila veřejně vystoupiti. Zdaž to dějiny křesťanských národů tisíckrát nedosvědčují?

3. Náboženství naše činí lid spokojeným. Nešťastná dcera Ludvíka XVI. byla tážána, jak mohla tolik utrpení snésti, odpověděla: »Bez náboženství nebyla bych je mohla snésti, jedině ono mi pomáhalo, způsobilo srdci mému jedině ono útěchu.« (Weiss, Weltgeschichte XIX. 226.) Lid může a má hleděti polepšiti si své postavení, může a má pilností a opatrností hleděti dále to přivésti. Ale ať děláme, co chceme, přece lid bude museti vždy dosti trapných věcí snášeti. Kříž a utrpení se vždy dostaví. Ale člověk, který jest proniknut svým křesťanským náboženstvím, zcela jinak pohlíží na trpkosti života než ten, který o Bohu a náboženství nechce nic věděti. Věřící pohled k Bohu, nebeskému Otci, myšlenka na hořké utrpení Páně, naděje na hojnou odměnu v nebesích smíří křesťana se svým osudem a učí ho snášeti svůj kříž s trpělivostí a láskou k Bohu, kdežto člověk bez náboženství obyčejně se oddá své nespokojenosti a zlosti a často život sobě bere. Zdaž to zkušenost nedokazuje? Tak jest tedy náboženství dobré pro náš lid.

II.

Ale náboženství jest také dobré pro bohaté a vznešené, ano i pro osoby ve společnosti nejvýše postavené. Právěť jsou věci, které jsou pro všechny stejně nutné a důležité. Co byste řekli o knížeti, který nechá okna svého paláce na vždy zavřítí a za důvod uvádí, že nechce, aby slunce, které světlo své i do nejchudší chaty vysílá, paprsky svými osvětlovalo pokoje jeho zámku? To by byla očividně pošestilost, nerozum, poněvadž všichni stejnou měrou slunce potřebujeme, král zrovna tak jako žebrák. Zdaž však také všichni nestojíme v témž poměru k Bohu? Není-liž Bůh Stvořitelem a Pánem krále i poddaného, vznešeného i nízkého? Zdaž všichni za vše až do poslední kapky krve neděkujeme Bohu, nejvyšší úředník zrovna tak jako jednoduchý dělník? Zdaž Bůh všechny nás nepovolá před svůj soud, nejvyššího vojevůdce i posledního vojína, vznešenou dámu i jednoduchou služku? Ano, kdo jest před Bohem, nekonečně velikým, nekonečně moudrým, nekonečně bohatým vlastně velikým, učeným a bohatým? Nejsme-li všichni, i nejvznešenější, i nejučenější, i nejbohatší před ním malí, neučení a chudí? O něm praví právem Mojžíš (II. 15, 11.): »Kdo podobný tobě mezi silnými, Hospodine? Kdo podobný tobě, tak velebný v svatosti, hrozný a chvalitebný, činící divné věci?« A na jiném místě (V. 10, 17.): »Hospodin Bůh váš sám jest Bůh bohů a Pán panujících, Bůh veliký a mocný

a hrozný.« Když však jsme všichni před Bohem malí a nízcí, když všichni jsme k němu ve stejném poměru, máme mu všichni sloužiti stejnou věrností, máme všichni, vznešení i nízcí, týmž způsobem o náboženství, o náboženský život pečovati.

Ano, když věc v pravém světle uvažujeme, mají právě vznešení a bohatí zvláštní důvody býti velmi horlivými v náboženství. Jsouť Bohu k zvláštním díkům zavázáni, poněvadž jim uspořil mnohé starosti, které chudé a nízké tak velice tíží, a že jim do ruky dal bojnější prostředky, jiným dobrodiní prokazovati a býti jiným ku prospěchu. Na druhé straně jsou však i větším nebezpečím vydáni, upadnouti do hříchů a přijíti o věčné spasení. Zdaž nebezpečí pýchy a přeceňování sebe není u nich větší než u muže z prostého lidu? Poněvadž mají více prostředků a příležitosti, zdaž snáze neupadají v požitkářství a smyslnost? Poněvadž jim tedy větší nebezpečí hrozí, mají právě oni hleděti vřelým spojením s Bohem, pilným užíváním sv. svátostí, horlivým, křesťanským životem posilovati a chrániti se, aby si věčné spasení zajistili.

Jenom ještě na jednu věc chci poukázati, totiž na veliké požehnání, které právě od vznešených a vzdělaných stavů vychází, když jsou hluboce náboženští a v pravdě křesťanský život vedou. Právě vyšší stavy působí blahodárně na lid a na společnost, když dávají dobrý příklad náboženského života. Přirovnal bych je k vysokým horám v přírodě. V horách obyčejně prýští prameny řek, které krajině dávají plodnost a obchod podporují. Na vysokých horách láme se síla pustošících proudů, které divoce zuří a zhoubu přinášejí. Vysoké hory ukazují cestujícímu cestu: jestliže zbloudil, dívá se k nim, aby opět pravou cestu našel. Podobné požehnání vychází v náboženském, mravním a sociálním ohledu z vyšších stavů, když se Krista a církve jeho pevně drží a tak jaksi horami ve společnosti jsou. Pak nelze ani dosti vypočítati požehnání, které od nich do ostatních stavů plyne. Jak blahodárně v tom ohledu působil v naší vlasti sv. Václav, Karel IV. a jiní v pravdě křesťanští panovníci? Zdaž všichni ještě nyní po stoletích nečerpáme z požehnání, které nám přinesli? Neměla by myšlenka, že náboženský život vzdělaných a vznešených stavů může býti bohatým zdrojem požehnání pro lidstvo, neměla by je již sama tato myšlenka pobízeti, aby nebyli v náboženství lhostejní, nýbrž aby upřímně a v pravdě se mu věnovali? Ale již dosti.

Viděli jsme tedy, že jest náboženství dobré a nutné pro nás všechny, pro bohaté i chudé, pro vznešené i nízké, pro učené i neučené. Všem nám přináší veliké požehnání. Možno je přirovnati k slunci. Všude slunce vzbuzuje nádherný život; daruje život jednoduché květině u potoka právě tak jako mocnému cedru na Libanonu, nejmenšímu mechu jako nejmocnějšímu dubu v lese. Tak také vylévá naše sv. náboženství mohutné proudy nejbohatšího požehnání na všechny stavy, dává požehnání králům i poddaným, pánům i služebníkům, bohatým i chudým. Proto se

zcela odevzdejme jeho blahodárnému vlivu a působení. Buďme v pravdě náboženští, buďme v pravdě řádnými katolickými křesťany! Zvláště bych rád k tomu vybídl všechny muže a otce, všechny, kteří ve společenském ohledu mají vyšší postavení. Jím všem platí slova božského Spasitele: »Tak svět světlo vaše před lidmi, ať vidí skutky vaše dobré a slaví Otce vašeho, jenž jest v nebesích.« Amen. Hlavně dle Brehmscheida *Jan Nep. Jos. Holý*.

Neděle šestá po sv. Duchu. — Navštívení Panny Marie.

Pravé štěstí v odevzdanosti do vůle boží.

V neustálém boji o život jednotlivců a celých národů zapomíná se na nejdůležitější pravdu, tak starou a tolikrát osvědčenou, že Bůh více se stará o nás než my o sebe samy.

Důkazem toho jest také dnešní evangelium. Čtyři tisíce lidí přišlo za Pánem Ježíšem. Nestarají se, co by jedli. Pán Ježíš však má je na mysli, stará se o ně. Tři dny poslouchají nebeské učení a snášejí hlad; nikdo si z nich nestěžuje; Pán Ježíš sám chce je překvapiti a horlivost jejich odměniti. Čím méně stará se lid o potřeby tělesné a čím více touží po věcech nebeských, tím více stará se o potřeby tělesné i duševní božský Spasitel, odměňuje jeho důvěru a lásku, s jakou se k němu přibližuje, divem dosud neslýchaným. Rozmnožuje sedm chlebů, že jedli všichni a nasyceni jsou, a sebrali, což pozůstalo drobtů, sedm košů. Jak dobrotivá jest, drazí křesťané, prozřetelnost božská! Bdi nad každým z nás. Hlásá to Písmo sv., nespočetné příklady v dějinách lidstva, poznáváme to z vlastní zkušenosti.

Bůh jest bytost sama od sebe a nekonečně dokonalá, stvořitel a původce všech věcí. »Skrze něho stvořeny jsou všechny věci na nebi i na zemi, viditelné a neviditelné; všechny věci jím stojí.« (Kol. 1, 16.) »V něm živi jsme, hýbáme se a trváme.« (Sk. ap. 17, 28.) Vše stvořil pro sebe a ke své slávě, vše řídí moudře, a dobrotivě. Ustavičnou tuto péči o nás a o všechny tvory nazýváme prozřetelností božskou. Proto dnes utvrzení opět novou událostí sv. evangelia poznáme v dnešní řeči, kde máme hledati pravého pokoje a štěstí, a sice — v prozřetelnosti boží a úplné odevzdanosti do vůle její, neboť Bůh jest nejvyšší moudrý, vše k našemu dobru nejlépe pořádá; Bůh jest nejvyšší mocný, může nám vždy jedině pomoci; Bůh jest nejvyšší dobrotivý, Otec nejlaskavější, má jedině naše dobro na mysli.

P o j e d n á n í.

1. Bůh jest původcem všech stvořených věcí a proto zná také vše, co se na celém světě nalézá. Zná všechny události všech časů

a jejich příčiny; zná všechny tvory od nejvyššího až k nejnepatrnějšímu. Písek moře a krůpěje deště a dny věků kdo sčítí? praví Písmo sv., a odpovídá: »Moudrost boží, která předchází všechny věci.« (Sir. 1, 2.)

Bůh, který zná všechny věci, a vše ke své slávě a našemu blahu stvořil, řídí vše v nevyzpytatelné moudrosti, aby toho cíle dosáhl. »Nic se naděje na světě bez příčiny.« (Job 5, 6.) »Osud nás všech jest v rukou božích.« (Žalm 30, 16.) »Bůh řídí kroky naše k dobru (Přisl. 20, 24.); všechny vlasy na hlavě naší má sečteny a bez jeho vůle ani jediný nepadá s hlavy naší.« (Luk. 21, 18.) To vše hlásí nám Písmo sv., Bůh sám. A co následuje z toho? Jestliže Bůh vše řídí a pořádá, jestliže vše, co se na světě děje, Bůh zná a dopouští, nezbyvá nám, leč klaněti se nevyzpytatelné prozřetelnosti boží a jí se pokorně a poslušně odevzdati. Nechápe me sice vždycky svým rozumem, proč Bůh mnohé věci nám nemilé dopouští. Bůh však není povinen skládati účty nám ze svého jednání, a každému vše dle přání vysvětlovati. »Zdali se bude sekera chlubiti proti tomu, kdo jí seká?« praví Isaiáš, »aneb pozdvihne-li se pila proti tomu, kdo jí tahá; zdali kdy se pozdvihl prut proti tomu, kdož jej zdvihá?« (10, 15.)

A my slepí mohli bychom se odvážiti předpisovat prozřetelnosti boží, jež nejlépe ví, proč vše činí a vše jen k dobrému našemu pořádá? Na světě budou vždy bohatí vedle chudých. To je dílo prozřetelnosti boží. Kdyby byli všichni chudí, kdo by jiným mohl pomáhati, když neštěstí a nehoda překvapí? Celý svět byl by velikým žalátem ubožáky přeplněným. Kdyby byli všichni majetní, kdo by obstarával práce polní, tovární a průmyslové? Proto musí býti rozdíl v povolání, jako jest rozdíl ve schopnostech a nadání člověka; jeden musí záviseti od druhého, jeden druhému pomáhati a všichni pracovati pro velikou rodinu lidstva ke vzájemné spokojenosti a blahu jednotlivců. »Bůh malého i velikého učinil, a jednostejně pečuje o všechny.« (Moudr. 6, 8.)

Spravedlivému se mnohdy dobře vede, aby se ukázal za to Bohu vděčným. Jindy vede se mu špatně, aby nepřilnul svým srdcem ke světu, ale Boha se držel. Mnohdy žije dlouhá léta, aby byl příkladem tisícům jiným; jindy umírá předčasně a náhle, aby nebyl od zlých pokažen a od Boha zavržen. Zlému se mnohdy vede dobře, aby za dobré, jež vykonal, vzal na světě svou odplatu; jindy bývá navštíven utrpením a strastmi, aby bičí utrpení k Bohu byl přiveden. Mnohdy dosahuje vysokého stáří, aby měl dosti času ku pokání a byl divem milosrdenství božího; jindy umírá záhy uprostřed nepravosti, aby byl výstrahou spravedlnosti boží pro jiné, a nikdo uemohl se chlubiti, že hříchy jeho zůstaly bez trestu. — Není-li tu ve všem moudré prozřetelnosti boží? Avšak rozum náš jest příliš slabý, aby zde řízení božská posuzoval. Písmo sv. praví: »Člověk žádné příčiny všech skutků božích nemůže vypátrati; a čím snažněji hledá, tím méně nalézá: byť řekl, že jest moudrý a vše ví, nebude moci nalézt.« (Kaz. 8, 17.) Nám lidem nezbyvá leč klaněti se nevyzpytatelné mou-

drosti boží a ji velebiti. Ať se děje s námi jakkoliv, vše děje se z vůle boží nejmoudřejší a nejsvětější.

2. Bůh jest nejen nejvyšší moudrý a vše nejlépe ku blahu našemu pořádá, ale i nejvyšší, mocný. »Dosahuje tedy mocně od konce až do konce a vše láskyplně řídí.« (Moudr. 8, 1.) »Není, kdo by mohl jeho vůli odolati.« (Esth. 13, 9.) Musí býti provedena, kdyby se celý svět stavěl proti ní. »Moudrost a síla jsou jeho. On mění časy i věky, přenáší království i ustanovuje.« (Dan. 2, 21.) »My lidé přemýšlíme o cestě své, ale Hospodin spravuje kroky naše.« (Přisl. 16, 9.) »Mnohá jsou myšlení v srdci našem, ale stane se jen, co Bůh sám chce.« (Přisl. 19, 21.) To jsou samé výroky Písma sv. — Dřevo plave po vodě, vítr a vlny chtějí je pohltiti; ale ono zůstává stále na vodě. A právě vítr a vlny, jež chtějí je pohltiti, ženou je proti své vlastní vůli ku břehu. Podobně marny a slabé jsou vzteky, úmysly a snahy lidské, jestliže Bůh jinak ustanovil.

Všemocná prozřetelnost božská obrací všechny překážky v pomůcky a prostředky, a všechny zapřísáhlé moci pozemské a pekelné jsou malým nebezpečím, jež Bůh jediným pokynutím může přivést nazmar.

Sennacherib, mocný král assyrský, zaplavil dlouho obklíčené a stísněné město Jerusalema ohromným vojskem a nebylo větší jistoty, že vyhladovělé a bezmocné město zůstane už v rukou nepřátel. Tak soudil svět. Všemocná prozřetelnost boží jinak usoudila. Za noci sestoupil do ležení nepřátel anděl smrti, a porazil stoosmdesát pět tisíc. Král hrůzou naplněn ráno utekl a na cestě od svých vlastních synů zavražděn. (4. Král. 19, 35.) Jak bezpečně a mocně chránila prozřetelnost boží Davida! Saul použil všech možných prostředků lsti a násilí, pracoval dnem i nocí, aby Davida o život připravil; vše bylo marno. Bůh jinak ustanovil, David měl býti nástupcem Saulovým na trůně královském a také se jím stal. Závist synů Jakubových prodala nevinného Josefa kupcům madiánským. Stal se otrokem, vytrpěl nesčetná příkoří. A přece zvítězila prozřetelnost boží, Josef se stal proti všemu očekávání lidskému místokrálem egyptským, zachráncem celé země, svého otce i svých bratří.

Tak ještě dnes bdí nad námi všemi a nad každým jednotlivcem zvláště všemocná prozřetelnost boží. »Bůh malého i velikého učinil a jednoduše pečuje o všechny.« (Moudr. 6, 8.)

Co jest rozumnějšího, drazí křesťané, podrobiti se ochotně a pokorně Bohu nejmoudřejšímu a nejmocnějšímu, či stavěti se proti němu? odevzdati se do ochrany nejlaskavějšího nebeského Otce či spoléhati se na své síly a pomoc lidí, když proti vůli boží celý svět ani peklo ničeho nezmohou? Kdyby povstalo proti nám celé peklo a celý svět, kdyby se proti nám vzbouřily všechny živly a dopadla na nás všechna zloba lidská: chrání-li nás Bůh, nepadne ani vlas s hlavy naší. A je-li Bůh proti nám, nezachrání nás lidé celého světa. Proto, »zlořečený jest člověk, praví Bůh

u proroka Jeremiáše, který doufá v člověka a od Boha odstupuje srdce jeho. A požehnaný jest člověk, který doufá v Hospodina a bude Hospodin doufání jeho«. (Jer. 17, 5.) Ochoziáš, král israelský, poslal v nemoci posly otázat se modly Belzebuba, zdali se král uzdraví. Bůh však poslal k němu Eliáše prororoka, aby mu řekl: »Zdaliž není Boha v Israeli, že posíláš tázat se Belzebuba, boha akkaronského? Proto nesejdeš s lože, na němž ležíš, ale smrtí umřeš!« (4. Král. 1.) A Ochoziáš zemřel brzy. Tak bude zklamán a ztrestán člověk jenž hledá pomoci jediné u lidí a Bohem pohrdá.

Proto na Boha máme se obracet ve všem, Bůh jest mocný, může nám nejdříve pomoci. S Judou Makkabejským máme volati v souženích: »Jakž bude vůle boží na nebi, tak se staň.« (1. Mak. 3, 60.)

3. Bůh jest nejen nejvyšší moudrý a mocný, ale i nejvyšší dobrotivý a milostivý; jest otcem naším nejlaskavějším. »Tvá, Otče, prozřetelnost, spravuje nás, praví moudrý král Šalomoun, a řídí všecko líbezně.« (Moudr. 14, 3; 8, 1.) »Jako se slitovává otec nadsynny,« praví žalmista Páně, král David, »tak se Bůh smilovává nad těmi, kteří se ho bojí.« (102, 13.) Avšak dobrotivost otce jest Bohu ještě malou, praví o sobě u Isaiáše, že má k nám lásku mateřskou, nade vše něžnou: »Zdaliž se může zapomenouti žena nad nemluvnátkem svým, aby se neslitovala nad synem života svého? a byť ona se zapomněla, já se nad tebou nikdy nezapomenu.« (49, 15.)

Každý ví, jak něžně stará se matka o své dítě; nosí je na rukou, chová na klíně, celuje tisícerymi polibky, pečuje o blaho dítěte co možno nejněžněji. A tak, ba mnohem více, v míře nejvyšší chce Bůh starati se o nás každého. Zase tu máme svědectví Písma sv. tolikerá! Ale i příklady z Písma sv. jsou toho důkazy.

Novorozený Mojžíš byl od ustrašené matky vložen do košíčku a do proutí u vody položen. Zahynul tam? víte, že nikoli. Dobrotivá prozřetelnost božská se ho ujala daleko lépe než vlastní matka mohla učiniti. Poslala tam dceru královskou, aby dítě zachránila a vychovala. A dítě stalo se později vůdcem utlačovaného národa svého a vysvobodilo jej z otroctví Egypta. Israelité ubírali se z otroctví pouští neúrodnou. Kdo je bude živiti a napájeti? Kdo šatiti? Kde se nedostávalo rady ani pomoci lidské, přišel Bůh svou pomocí. Pokrm padal jim s oblak, voda čerstvá a zdravá ze skály, šatu neroztrhali, na celé dlouhé cestě nikdo neonemocněl.

Zvláště pak Pán Ježíš důtklivě kladl nám na oči a srdce dobrotivost nebeského Otce, řka: »Pohleďte na ptactvo nebeské, žeť neseje, aniž žne, aniž shromažďuje do stodol, a Otec váš nebeský živí je. Zdaliž vy nejste dražší než ono? A proč se o oděv tolik staráte? Patřte na polní kvítí, kterak roste, nepracuje aniž přede; a přec ani král Šalomoun ve vsí slávě své nebyl tak oděn,

jako jedno z nich. Poněvadž pak trávu, která dnes jest a zítra do pece bývá vržena, Bůh tak odívá: čím více vás, malověrní? Nebuďte příliš pečliví o pokrm, o nápoj, o oděv a potřeby tělesné, tobo všeho pohané hledají. Víš zajisté Otec váš, že toho potřebujete. Hleďte však nejprve králoství božího a spravedlnosti jeho, a toto vše bude vám přidáno.« (Mat. 6.)

Bohu dejme slávu, vděčnost, čistotu duše, Bůh dá nám pokoj a požehnání. Proto napomíná sv. Petr, apoštol: »Všelikou péči uvrhněmež na Pána, neboť on má péči o nás. (I. 5. 7.) A žalmista Páně David plesá nadšením: »Hospodin pečuje o mne.« (59, 18.) Hospodin spravuje role a nic se mi nebude nedostávat.« (22, 1.)

Důvěřujme v pomoc boží, zvláště v této době hrůz válečných. Lidé se na válku dlouhá léta připravovali, naše říše byla proti vůli panovníka šlechtného a proti vůli poddaných do války stržena. Bůh nás neopustí, poněvadž nemáme špatných úmyslů a hájíme jen věc spravedlivou, blaho všech občanů. Bůh válku dopustil, Bůh jí nezabránil, a z největšího zla umí vyvésti dobro. Bůh byl brozně urážen od přemnobých, pýcha lidská sama chtěla býti Bohem. Milujícím Boha vše obrátí se k dobrému. Pýcha bude jednou pokořena a Bůh ode všech veleben a oslavován.

Pohledme jen na Rodičku boží, jejíž památku navštívení dnes slavíme. Anděl přichází a oznamuje, že Bůh chce, aby byla Matkou zaslíbeného Vykupitele. V pokoře a odevzdanosti do vůle boží volá Maria: »Aj, já dívka Páně, staniž mi se podle slova tvého.« Navštívuje Alžbětu, a ta ji nazývá Matkou boží. Maria polekána v pokoře velebí Boha a odevzdává se opět do jeho vůle nevyzpytatelné. V největší chudobě porodila božské dítě v cizině, do ciziny s ním utíká před úklady nepřátel; meč bolesti stále novou ranou probodává její srdce, až pod křížem stojí opuštěna ode všech. Ale vůle její jest spojena s vůlí boží, nechce nic jiného, leč co chce sám Otec. A jaké slávy dostalo se za to bolestné Matce Páně! Vzata na nebe a korunována slávou nade všechny nebešťany. — Nezoufejme, nereptejme, ale klaňme se nevystihlé prozřetelnosti boží, a pamatujme slov Písma sv.: »Ještě nikdo nebyl zahanben, kdo doufal v Boha.« (Sir. 2, 11.) Amen.

V. M. Váchal.

Neděle sedmá po sv. Duchu. — Sv. Cyrilla a Methoděje, apoštolů slovanských.

Utrpení, jež Bůh dopouští, není tolik hořkým.

»Posílám vás jako beránky mezi vlky.«
(Luk. 10, 3.)

Slavíme dnes památku velikých světců, apoštolů slovanských, sv. Cyrilla a Methoděje, jimž děkujeme nejen za nejlepší dar sv. víry a věčné spásy, ale také za zachování naší národnosti slovanské. Bez těchto světců byl by se národ náš českoslovanský potkal s tímž žalostným osudem, který stihl Slované polabské, byl by zmizel z počtu národů a zahynul v moři cizáctva. Bůh nás miloval a poslal nadšené věrozvěsty, kteří jazykem slovanským kázali, knihy psali a položili základ pravé civilizaci a štěstí našeho národa.

A poněvadž každá dobrá věc potkává se s mnohými obtížemi a nejvíce obtíží staví se v cestu rozšiřování království božího na zemi, neušetřil osud ani nejobětavějších apoštolů našich a zloba lidská ztrpčila jim mnohé chvíle jejich života. Pán Ježíš předpověděl utrpení všem, kteří jsou v jeho službách, tím větší, čím kdo vyšší úřad zastává. Vždy se naleznou vlci, kteří budou rozháněti stáde Kristovo a napadati zvláště bedlivé pastýře, kteří život svým ovečkám zasvěcují. Naše vznešené apoštoly nestihla zloba pohanů, nevěrců aneb zapřisáhlých nepřátel křesťanů, byli osočováni od apoštolů jiných národů, kteří horšili se, že naši světci používají jazyka slovanského při bohoslužbě se svolením apoštolské Stolice, kteréhož vyznamenání se dosud národu jinému nedostalo. Z národního fanatismu podezřívali naše sv. apoštoly z bludů a novot nedovolených a žalovali křivě na ně u sv. Stolice, aby dílo jejich překazili; ba uvěznili sv. Methoděje, týrali a bránili po tři léta, aby nemohl se dovolati zastání a ochrany u papeže. Po velikých útrapách dostalo se sv. Methoději zadostučinění na místě nejvyšším, u sv. Stolice v Římě; nepřátelé jeho byli výstražně potrestáni, sv. Method vyznamenán, jazyk slovanský schválen opět jako jazyk církevní vedle jazyka řeckého, latinského a hebrejského, kteréhož vyznamenání se dosud žádnému národu nedostalo; sv. Method vrátil se jako arcibiskup na Moravu, kde položil základ ke slávě a štěstí národů slovanských.

Poněvadž Bůh dopustil utrpení na tak veliké světce, jakými byli naši sv. apoštolé slovanští, aby se v utrpení osvědčili a zasloužili si tím větší slávy na věčnosti, neušetřil Bůh ani nás na světě; jak božský Spasitel své věrné už na vše připravoval a předpověděl slovy: »Blahoslavení jste, když vám budou zlořečiti a protiventví činiti pro mne: radujte se a veselte se; neboť odplata vaše hojná jest v nebesích.« (Mat. 5.) Ozbrojil nás proti utrpení, jež Bůh sám z nevyzpytatelné prozřetelnosti své na nás

sesílá ; sám trpěl, jak nikdo dosud z lidí nevytrpěl, aby nám dal příklad, jak utrpení máme snášeti, utrpení naše ulehčil a osladil. Dnes ku počtě vznešených apoštolů našich ukáži, že utrpení, jež Bůh dopouští, není tak hořkým, byť bylo sebe větší a trpčí, jak právě v dnešní době hrůz válečných všichni okoušeti musíme — neboť kalich utrpení podává nám ruka Otce nejdobrotivějšího; kalich ten jest lékem pro duši naši; a může býti okamžikem vyprázdněn.

P o j e d n á n í.

1. Písmo sv. praví a zkušenost dokazuje, že celý život náš jest ustavičným bojem, v němž čeká nás utrpení všeho druhu. Zármutek, nehody, nemoce, ztráty, chudoba, hlad, války a podobné střídají se ustavičně, a není člověka na světě, který by nebyl někdy jimi postižen. My všichni dnes máme budoucnost před sebou hustě zastřenou, trpíme všichni, jeden více, druhý méně; jedni krvácejí v boji, prolévají za blaho naše krev svou, druzí krvácejí srdcem doma v zármutku a bázni o osud nejdražších, o vlastní život a věci nejpotřebnější. Jedni nesou kříž odhodlaně, jiní reptají, jiní se rouhají a ještě více zatvrzují. Ku povzbuzení všech, kteří jsou ještě dobré vůle, a milují Boha, dárce všeho dobra, pravím, že hořký kalich, který nám Bůh každému podává, byť se zdál sebe hořčím, není přece tak hořkým, aby nemohl býti vypit a vděčně přijat: vždyť nám ho podává Otec nejlepší a nejhlavnější, jakého není mezi syny lidskými na světě, Otec nebeský, který má při všem jen nejlepší úmysl.

»Kdo pak z vás bude prositi otce svého za chléb, zdali kámen dá jemu?« praví božský Spasitel; »jestliže tedy vy, jsouce zlí, umíte dobré dary dávatí synům svým: čím více Otec váš nebeský dá dobrých věcí těm, kteří ho prosí.« (Luk. 11, 13.) Otec není nepřitelem svého dítěte, ale hledí mu vždy dávatí, co mu prospívá, byť to bylo i trpké. Sv. František Saleský vypravuje o děvčátku, jež upadlo v nemoc smrtelnou. Lékař pravil, že pomůže jen puštění žilou. Ale děvčátko nebálo se tolik chladné smrti jako ostrého nožíku lékaře. Raději chtělo umřítí, než trochu krve prolítí. Zarmoucený otec, který dítě tolik miloval, vzal tajně nožík, přistoupil k dcerušce a řekl: »Drahé dítě, víš dobře, jak tě mám rád a jak nerad bych tebe ztratil. Nemůžeš říci, že bych byl kdy proti tobě nemilosrdným. Mohla bys mi podati ruku, a já otec, bodnu jen slabounce nožikem, abych ti život zachránil.« Děvčátko znajíc lásku otcovu přemohlo hned všecken strach, podalo ruku otci, přijalo klidně bodnutí z otcovy ruky a bylo zachráněno.

Jestliže rána od vlastního otce není tak bolestnou jako od lidí cizích, tím méně bude boleti, pochází-li od Otce nebeského. Krásné příklady nalézáme už v S. Z., kdy Bůh nebyl ještě tak dokonale znám jako nám křestanům. Poznali, že utrpení pochází

od Boha, a proto se snažili, aby je trpělivě a pokorně přestáli. Když král David utíkal před svým synem Absolonem, jenž se chtěl státí králem a otce sesaditi, vyběhl mu v cestu Semei, je- muž král mnoho dobrodíní dříve prokázal, potupil krále u při- tomnosti jeho vojska a kamenem hodil po něm. David brání vojsku, aby mu zlým nesplácelo, řka: »Nechte ho klnouti. Neboť Bůh mu to přikázal, aby mi spílal; kdo jest, aby směl říci, proč tak učinil?« (2. Král. 16, 10.) Job byl po celém těle pokryt ranami a vředy od hlavy až k patě; nereptal, ale modlil se. Man- želka se mu posmívala, že se jen modlí, a přec umře; přátelé ho podezřívají, že asi byl v mládí zlý, ale Job odpovídá: »Blahoslavený člověk, kterýž trestán bývá od Boha; on raní a hojí; tepe a ruce jeho uzdravují... Byť mne i zabil, v něho budu dou- fati. Budu-li souzen, vím, že spravedliv nalezen budu.« (13, 18.)

Zbožný Tobiáš oslepl v stáří; proč musel trpěti v posled- ních letech? Archanděl Rafael sám mu to praví: »Že jsi byl příjemný Bohu, potřebí bylo, aby pokušení zkusilo tebe.« (12, 13.) »Hospodin toho miluje,« praví Písmo sv., »tresce, a jako otec má zalíbení v synu svém.« (Přísł. 3.)

Bůh neušetřil ani vlastního Syna; na kříž jej vydal, abychom měli v něm vzor v utrpení, a s ním trpíce jednou s ním kralo- vali. (2. Tim. 2.)

»Kdo netrpěl ještě, nezačal býti ještě křestanem,« praví sv. Augustin. Sv. apoštolé radovali se, že mohou pro Krista trpěti. Sv. Pavel chlubil se jen svými kříži. První křestané nebyli nikdy šťastnější jak v soužení a pronásledování, jak sám císař Antonius Pius o nich vydal svědectví. Sv. František z Regis v utrpení volával: »Ó kéž bych mohl, ó Bože, ještě více pro jméno tvé trpěti! Život byl by mi nesnesitelný bez utrpení; v utrpení jest má největší útěcha na tomto světě.« A sv. František Xaverský volával: »Pane, neodnímej toho kříže ode mne, leč bys mi jiného seslati ráčil.«

Hle, jak jinak trpí křestan, a jak jinak pohan, který Boha ani Ježíše nezná!

2. Kalich utrpení není tedy tak hořkým, jak se zdá, poněvadž nám ho podává Otec nebeský, Otec nejdobrotivější; a sice z dvou příčin — aby nás lékem tím vyhojil a pak posilnil.

Pro zdraví těla dávají se lidé řezati, pálení, bodati; pijí nej- hořčí léky; a pro zdraví duše by se měli lekati něco pře- trpěti?

Každý křížek od Boha seslaný jest lékem, který slabosti a nemoce duše zahání. Synové Jakubovi prodali svého bratra do ciziny, nestarali se, kam se poděl. Když však přišli do Egypta a jako vyzvědači byli považováni a vězněni, vzpomněli teprve na na Josefa a volali: »Zaslouženě trpíme, neboť jsme se provinili proti bratru svému, vidouce soužení duše jeho, když prosil nás, a my neslyšeli ho; proto přišlo na nás toto soužení.« (1. Mojž. 42, 21.)

Lidé rádi zapomínají na své hříchy a urážky boží, nemyslí na ně, jakoby se jich nebyli nikdy dopustili. Zaklepá-li Bůh na srdce, navštíví-li nemocí, neštěstím, větším křížem. teprve přicházejí k sobě a poznávají, že jsou něčím Bohu povinni, že je volá Bůh ku pokání a posvěcení duše.

Král Manases žil, dokud se mu dobře vedlo, bezbožně; jakmile však Bůh poslal naň Assyřany, kteří ho do zajetí odvedli a potupili, vzpomněl na všechny dřívější nepravosti, činil upřímné pokání.

Mnohý křesťan žil by ve hříších až ke hrobu, kdyby ho neprobudilo souzení a neštěstí a nepřivedlo k pokání a Bohu. Kámen se osekává, škrábe a hladí, aby ušlechtilé podoby nabyl a v krásnou sochu byl proměněn; podobně křesťan musí snášeti mnohá protivenství, aby se duše stala dokonalým obrazem božím.

Sv. Bernard praví: »Jako hvězdy svítí v noci a za dne jsou skryty, tak pravá ctnost v štěstí ukrytá musí se zaskvíti v nehodách.« Pole čím více se oře a vláčí, tím bývá úrodnější; tak duše zdokonaluje se — utrpením. Utrpení jest pluhem, který půdu srdce rozrývá, aby símě ctnosti hloub pojalo a bezpečně zachovalo.

Dobrý lék nemá jen nemoc vyhojiti, ale musí tělo novými silami k novému zdraví vyzbrojiti. A takovým silným lékem zázračným jest utrpení od Boha seslané; jež přináší nejen síly k novému životu, ale rozmnožuje také zásluhy, a tak staví nám stupně do slávy věčné.

Kdyby Šavel nebyl k zemi poražen, nebyl by nikdy jako Pavel povstal. Kdyby nebyly jeho tělesné oči slepotou raněny, nebylo by nikdy v jeho duši vzešlo světlo víry. Čím více byli apoštolé bičováni, tím více se radovali, že mohou trpěti pro Krista a bromaditi si zásluhy k životu věčnému. Kameny, jimiž byl kamenován sv. Štěpán. byly démanty, jež jsou zasazeny v koruně slávy jeho věčné. Rožeň, na němž byl pečen sv. Vavřinec, byl ohnivým vozem, na němž jako kdysi prorok Eliáš byl vzat do nebes. Utrpení jest klíčem, jímž si otvíráme bránu nebeskou. »Cesta kříže,« praví sv. František Sales., »jest cesta nejbezpečnější, která nás vede přímo k Bohu.«

»Chce-li kdo za mnou přijíti, vezmi kříž svůj, a následuj mne.« Tot odkaz božského Spasitele.

3. Bůh nám utrpením podává kalich, který má býti okamžikem vyprázdňen. Může-li býti co lehčího nad to? Vždyť celý náš život jest pouhým okamžikem. »Všeliké tělo jako tráva jest, a všeliká sláva jeho jako květ polní,« praví Isaiáš prorok. »Stín pomljející jest život náš,« praví moudrý král Šalomoun. (Moudr. 7, 5.) »Jako loď, jež přechází zdutou vodou, jejíž šlepeje, když přejde, nelze naléztí mezi vlnami; jako pták, který letí skrze povětrí, a žádné znamení cesty po sobě nezanechá: tak i my zrodivše se, přestali jsme býti.« (Moudr. 5.) »Pára jest život náš,« praví sv. Jakub, »která maličko se v povětrí ukazuje a pak mizí.« (4.) »A toto kratičké a lehké soužení naše,« praví sv. Pavel, »působí v nás převelmi velikou váhu slávy věčné.« (2. Kor. 4, 17.)

Komu jest 60, 70, 80 let — zeptejte se ho, co soudí o životě předešlém? »Ach, všechno to pominulo jako stín a jako sen,« odpoví upřímně. Celý život, všechno utrpení v něm, celý kříž, který musíme nésti, na konci života jest pouhým okamžikem! A proto pravím, že utrpení toho času není nikdy tolik hořkým, vždyť trvá jen — okamžik! A aby ani ten okamžik nebyl příliš ještě někomu trpkým, přistupuje božský Spasitel se svým křížem ke každému z nás a volá: »Hle, já vypil kalich utrpení až na dno, nikoli za sebe, ale za tebe, abych tě učinil na věky šťastným; ty máš jen vypít poslední kapku, kterou jsem pro tebe v kalichu ponechal. Od této kapky závisí tvá spása — na zemi nebudeš-li se mnou trpěti, nebudeš se mnou po smrti kralovati!«

Tažme se v duchu dnešních oslavenců, sv. apoštolů našich Cyrilla a Methoděje, jak poblížejí na všechna protivenství, jichž se jim na světě dostalo. Odpovědí nám, že utrpení dopustil nebeský Otec jenom ku větší slávě jejich, že byly zdravým ač trpkým lékem pro duši zlobou lidskou znavenou, a že vše to utrpení trvalo pouhý okamžik, jako ve snách by se bylo stalo. A za to utrpení z lásky k Bohu a Spasiteli vytrpěné — dostalo se jim už na světě vzácné odměny, na nebi pak slávy nehynoucí.

Drazí křesťané! Hrozná utrpení poslal na nás Bůh, a my nevíme, jak dlouho ještě bude trvati! Krvácejí synové, mužové vaši v boji, krvácejí srdce vaše doma a srdce nás všech. Zloba lidská válku zavinila, Bůh nezabránil válce a má při tom jen nejlepší úmysl.

Přijměmež všechen bol a kříž za dar nebeský, který podává Bůh, aby nás probudil ze sna hříchu a nemravnosti, aby nás očistil a k sobě přiblížil. Nereptejme, ale denně na kolenu odprošujme spravedlnost boží, aby nebylo ještě hůře, hlad a mor nezachvátil společnost lidskou. Čím ochotněji ponese kříž ten, čím více budeme odprošovati Boha, čím více sebe posvěcovati, tím více blíží se pokoj a mír a s ním požehnání boží. Amen.

Dle Gräsera Ord. B. V. Váchal.

Na neděli sedmou po sv. Duchu.

Je-li strom dobrý, nese i ovoce dobré!

Napsal Dr. Karel L. Řehák.

1. Protestanté, anebo jak oni sami sobě chlubně ale nepravěm říkají, evangelíci, se vši určitostí tvrdí, že skrze samotnou víru spasení budou; že dobrých skutků, modliteb, postů, zapírání sebe, dobročinnosti ku získání spasení netřeba; ba že Spasiteli na zásluhách ubírá ten, kdo chce dobré skutky činiti, ježto prý Spasitel všechno za nás vykonal sám. Kdo by tedy dobré

skutky činiti chtěl, že by prý dokazoval, že plné víry v něho nemá, a jeho obětí za nás nedoceňuje!

Učení toto jest věru velice pohodlné pro život, ano žádného zapírání sebe křesťanu neukládá. Avšak má vadu jednu, a ta jest: že není — pravdivo! Sami moudřejší protestanté to uznávají, když říkají: »Ó ano! po evangelicku se to dobře žije; avšak po katolicku se to dobře umírá!«

2. Že dobré skutky konati, čili vůli boží věrně plniti ku získání spasení jest naprosto třeba, o tom v Písmě svatém máme téměř bezpočtu dokladů. Epištola sv. Jakuba skoro celá o tom mluví. A Spasitel nade vši pochybnost věrné a dokonalé plnění vůle boží, čili konání dobrých skutků nám ukládá, když říká: »Ne každý, kdož mi říká: Pane, Pane (čili jsem křesťan, křesťan!), vejde do království nebeského; ale kdo činí vůli Otce mého, kterýž jest v nebesích, ten vejde do království nebeského.« (Mat. 7, 21.)

A dnešní evangelium praví ale v podobenství: »Všeliký strom, který nenesl ovoce dobrého, vyřat bude, a na oheň uvržen.«

Totéž tvrdí Spasitel i také ve zvláštním podobenství, o němž vypravuje sv. Marek (11, 11.) v tato slova: »Když Pán Ježíš vycházel z Bethanie k Jerusalemu, lačněl. A uzřev z daleka fík, an má listí, šel, zda by co našel na něm; a když přišel k němu, nic nenalezl, kromě listí; neboť nebyl čas řík. A promluviv, řekl k němu: »Již více na věky nežádny z tebe ovoce nejez!« A sv. Matouš dokládá (21, 19.): »I uschl hned fík ten.« Učený vykladač Písma svatého Origenes k těmto slovům říká: »Strom říkový s mnohými listy, bez ovoce, znamená věřící, kteří mají víru v Krista Pána, ale nemají ovoce, totiž ctnosti dle té víry; a proto budou zavrženi, a uslyší jednou hrozná slova: »Odejděte ode mne, zlořeční, do ohně věčného!«

3. I budou se pak tázati: Proč mám odejti do ohně věčného? vždyť jsem nikoho nezabil, nikoho neokradl, necizoložil, ale byl pravověřícím křesťanem?

Ale Spasitel říká: Kdo nemá dluhů, ještě není boháčem, aby si mohl království koupiti; a kdo i v pravdě nápadných zločinů nečinil, proto ještě nemá bohatých ctností, jimiž by si nebe zasloužil. Ne každý, kdo mi říká Pane, Pane, vejde do království nebeského; ale vejde tam jen ten, kdo činí vůli Otce mého, jenž jest v nebesích!

Jiní připomínati budou: Pane! proč nás zavrhuješ, vždyť jsme jméno tvé hlásali, jménem tvým prorokovali, ano i zázraky činili! Ale Pán jim řekne: Však co jste činili, nebylo mocí vaší, ale mou; a v dobrém jste nevytrvali; ode mne jste odstoupili; a proto i já nyní neznám vás!

4. Kam by také měl nebeský Soudce ty vyznavače své, kteří vůli jeho zde neplnili, v nebi ubytovati? Snad ku patriarchům a prorokům? Ale, vždyť oni jiskry horlivosti pro čest boží neukazovali!

Tedy měl by je snad přidružit k apoštolům? Ale oni učením apoštolů pohrdali, a příkladů jich nikterak nenásledovali!

Měl by jich snad připočítati k mučedníkům? Avšak oni ani nepatrných nepohodlí snášeti nechtěli, postů ani nejmírnějších nezachovávali, a tělštku svému praničeho odepřít nechtěli!

Či měl by lenivých křesťanů odměniti jako hrdinné vyznavače, kteří na pouštích nebo v řeholích žádosti své mrtvili? nebo jakožto manželé i rodiče v rodinách nesmírných utrpení zažili, ale při všem Bohu věrnost zachovali? Vždyť líní křesťané pečovali jen o zisk, peníze, marné hodnosti a požitky těla, a o věci duchovní a záhrobní nižádné péče sobě nepřipouštěli!

Anebo měl by nebeský Soudce zařaditi lenivé vyznavače své mezi duše nevinné a panické? Avšak oni při svém toliko pozemském snažení ani nevinnosti nezachovali, ani cudnosti nedbali!

Kam s nimi tedy? Žalmista Páně (30, 18.) na to odpovídá slovy: »Zahanbeni budou bezbožníci, a dovedeni do pekla!« aby tam sídleli spolu s vyvrhelem člověčenstva, poněvadž měli sice hojnost zelených listů, čili nábožných průpovědek v ústech, ale nevydali ovoce dobrých, totiž bohulibých skutků; a proto dle slov Páně »všeliký strom, kterýž nenese ovoce dobrého, bude vyřat, a uvržen na oheň!« (Mat. 7, 19.)

5. Třeba dobře si všimnouti těchto slov Spasitelových! On nepraví, strom, který nenesl dobrého ovoce, ale který nenese, bude vyřat a uvržen na oheň. To znamená: Kdo z mládí snad ctnostně žil, ale pak v ctnostném životě ustal; jeho dřívější dobré skutky budou mu pak málo platny nebo docela nic, poněvadž v dobrém až do konce nesetřval!

Tak příkladně vyvolil Bůh sám Saula za krále israelského, nejen pro jeho tělesnou statečnost, ale i pro jeho dobrý, spořádaný život; a kázal proroku svému Samuelovi, aby ho pomazal na krále. Když pak ale Saul zpyšněl, od ctností odbočil, až i do úřadu kněžského se vkládal, a nepřátel lidu israelského dle nařízení Hospodinova potrestati odepřel, byl pak od Boha zavržen i s rodem svým.

Naopak ale jmenovec jeho Šavel byl zarytý fariseus, a církev Páně krvavě pronásledoval. Když pak na cestě do Damašku byl o svém provinění poučen, stal se pokorným, horlivým, obětovným Pavlem, jenž mohl na konci života svého prohlásiti: »Dobrý boj jsem bojoval, běh jsem dokonal, víru jsem zachoval. Naposledy složena jest mi koruna spravedlnosti, čili ctnosti.« (II. Tim. 4, 7.)!

6. Dále třeba uvážiti, že Spasitel neřekl, strom, který nepnese (totiž budoucně) dobrého ovoce, bude vyřat, a uvržen do ohně. A to se týká těch, kteří s pokáním pranemoudře odkládají na dobu, až prý sestárnou, anebo budou ležeti na loži smrtelném! A potom že chtějí rázem celý život zmrhaný napravit? Otažte se jen někoho těžce nemocného, mnoho-li se může modlit?

mnoho-li křivd Bohu i lidem učiněných napravit? mnoho-li zanedbaných milostí božích zpět získat?!

Písmo svaté Starého Zákona vypravuje o bezbožném králi Antiochovi, jenž nesmírných křivd a utrpení učinil lidu israel-skému, až byla míra hříchů jeho naplněna. Když ho pak Bůh hroznou nemocí sklíčil, že za živa hnil, rozpomínal se na ukrutnosti své, a sliboval, že vše zlé odčiní, zlata i stříbra dá chrámu židů v Jerusalemě; ba že i sám horlivým židem se stane. Ale Bůh pobrdl všemi jeho sliby a — zavrhl jej!

Jsme všichni stromové, jež Bůh vsadil do zahrady církve Páně. Snažme se tedy přinášeti i dobré ovoce křesťanského života. »Dobře číňme, neumdlévajíce; nebo i žítí márne, neumdlévajíce, v životě přeblaženém v nebesích.« Amen.

Neděle sedmá po sv. Duchu.

1. Proč před falešnými proroky Spasitel varuje?
2. Kdo jsou falešní proroci?

»Pilně se varujte falešných proroků, kteří přicházejí k vám v rouše ovčím.«
(Sv. Mat. 7, v. 15.)

Jak jdou vaše hodinky? Jest vám lhostejno, jestli ukazují správně čas, aneb jestli jdou libovolně? Ta otázka se vám zdá až příliš jednoduchá, a přece jednáme podobně nemoudře, když si béřeme učení falešná za své pravidlo. Kdo má hodinky nesprávné a neřídí je často, ocitne se mimo pořádek a jde z jednoho nepořádku do druhého. Jak známý jest výjev z ulic pražských, když dělo oznamovalo 12 hodin: každý řídil si čas.

Spasitel varuje nás před falešnými proroky, to jest falešnými učenými odchýlnými od jeho pravdy, a dí: pilně se varujte falešných proroků. Ta slova pravil svým učedníkům proto, aby je připravil na falešná učení, která k jich sluchu přijdou, a aby se jimi nedali másti. Důvod pro toto »pilné varování« udává Spasitel slovy, že chodí v rouše ovčím, ale uvnitř že jsou vlci hltaví. Ze slov Páně lze každému učedníku jeho poznati, že taká falešná učení budou vždy a že se jich pilně varovati musíme, jinak budeme od nich roztrháni. Vždy byla falešná učení. Nebylo nikdy doby, kdy všichni souhlasili ve všem. Byly vždy bludy, rozkoly, odpady a jsou také — milí a drazí učedníci Páně — dnes stejně, ne-li ve větší míře. Proto chci výstrahu Páně vzíti za předmět rozjímání a sice:

I. Proč tak pilně falešného proroctví, to jest učení, varovati se máme?

II. Kdo jsou falešní proroci, a která jich známka?

Pojednání.

I.

Svým učedníkům, kteří s Pánem byli, chodili, dává Spasitel tu důtklivou výstrahu: pilně se varujte falešných proroků. Tedy učedníci Páně, a těmi jste vy posluchači můj, musí dáti velmi dobrý pozor, aby nebyli falešným učením svedeni. Jest tedy v bludech a falešných učeních něco příliš svodlivého i pro učedníka Páně, a proto tak pilně varuje. Ta věčná pravda Ježíš Kristus, nejvyšší učitel světa, varuje před falešnými proroky, kteří učí jinak, jiné věci slibují než on.

Předně jest zcela jisto, že falešná učení byla, jsou a budou. Pán tak praví sám. Ona se odchylují od slova Páně, ona mnohé svedou, kdo se nebude pilně jich varovati. Což jest to tak nebezpečné odchylné učení? Vždyť snad na tom tolik nesejde, aby každý snažil se poznati vše svou cestou. Zajiště záleží mnoho na tom. Co se stane, když výhybkář postaví železniční kolej falešně? Co se stane, když lékárník falešně sáhne po nádobce a vezme zcela jiný předmět? To vše jest vám jasno. Tak také se stává, když falešného učení se duše přidrží: neštěstí, zkáza, často nenapravitelná zkáza. Proto nás Spasitel varuje: k vůli nám, k vůli nebezpečnosti proroků a z lásky k nám.

Člověk věrou neosvícený těžko rozeznává blud od pravdy. Těžko jest rozeznati zlato pravé od umělé směsi, těžko drabokam od padělaného drabokamu, těžko se vyznat neznámému v spleť ulicích velikého města, těžší však jest rozeznati falešné učení od pravdy. Blud člověku lichotí buď jeho vášni, buď pýše a pohodlí. To jest veliké nebezpečí, když člověk zápasí sám se sebou a přijde falešný učitel a řekne: netřeba ti zápasit, dělej co chceš, jsi pánem svým. To jest pohodlnější než slovo Páně: zapři sebe sám!

Falešné učení příliš mnoho slibuje, úplně podle vzoru ďábla v ráji: budete jako bohové. Kdo chce koho podvést, ten mnoho slibuje, a kdo svádí, ten příliš lichotí. Falešné učení jest plno lichocení o svobodě člověka, o jeho panství a vznešenosti, staví člověka nad zákon boží. Nebe slibuje mu dát a chce vlastně z ráje jej vyhnat. Falešní proroci posmívají se zaslíbení království božího po životě ctnostném, sami však slibují ráj a nebe na zemi i po životě hříšném.

Ubozí svedení, kteří se posmívají nebi, jež nám Ježíš Kristus slibuje po životě ctnostném aneb kajícím, věří ve vzdušné zámky státu budoucnosti, kde nebude žádný zákon, žádný pán, žádná bída, žádná nemoc, úplná volnost v smýšlení, lásce a jednání. To lichocení vášním lidským nalézá uši tak ochotné, že nechť ani slyšeti slovo boží: zapři sebe sám, vezmi kříž svůj a poď a následuj mne. Toť jest to nebezpečí v nás a pro nás. Proto nás pilně varuje Spasitel.

Však nebezpečí jest také ve falešném učiteli. On se odívá do roucha ovečky, často do roucha ovečky Kristovy.

Proto berou na sebe tvář dobra: roucho ovčí. Sv. Pavel píše ke Galatským, že ďábel na sebe často bere podobu jasného anděla, aby spíše klamal. Ti, kdož prosluli v bludech, jimiž mnoho oveček Kristových zdávili, ti všichni vystupovali jako milovníci mravů čistých a pohrdali odpůrci jako nepřáteli, oni se nazývali katharos, to jest »čistí«, a církev jim dala jméno kacíři. To jest na oko bojovali pro čistotu víry a mravů, ale ve skutečnosti plodili trní nemravů a bodlačí ukřutenství, bez lásky k Bohu a bližnímu. Tento zevnějšek falešných učení jest roucho ovčí. Vnitřek nazývá sám Pán: uvnitř jsou vlci hltaví.

Proto nás Pán varuje z lásky k nám. Lépe než my vidí on to nebezpečí skryté v učení bludném a nezdravém. Jeho vševědoucnost vidí konce tohoto učení bludného, k jakým ubohé svedence svede. Proto pilně varuje ne k vůli sobě, ale k vůli nám a našemu blahu. U sv. Jana v evangeliu k. 5, 43. praví Pán: »Já jsem přišel ve jménu Otce mého a nepřijímáte mne: přijde-li jiný ve jménu mém, toho přijmete.« Jest to na nejvyšší smutná pravda. Slovo Páně o duši člověka, o hříchů, nebi a pekle zdráhají se přijmouti, protože skutky jejich jsou zlé. Přijde jiný ve jménu mém a počne mluvit nesmysl na nesmysl, lež na lež, ale lichotí vášni, pýše, žádosti těla, a přijmou jej jako Messiaše. Slepí jsou a vůdcové slepých.

Přátelé, táži se vás, co byste dělali, kdybyste byli nemocni a někdo by vás postavil do lékárny a řekl: zde jsou všechny možné léky, vybeř si který chceš, ale dej pozor, jsou zde také smrtelné jedy! Jak byste dávali pozor, jak byste radu hledali, a nebrali lehkomyšlně lék, o němž byste nebyli dostatečně přesvědčeni, že pro vás není jedem. Tak Spasitel varuje vás ohledně učení falešných, které kolují mezi vámi: slovem, tiskem, obrazem. Ukazuje k církvi, která ona falešná učení stíhá. Pilně se varujte falešných učení, působí hůř než vlci hltaví. Kdo jsou ti falešní proroci, tážete se mne? Slyšte, co praví Pán, a budete věděti, kdo falešný prorok jest.

II.

Koho Pán myslil slovy pilně se varujte »falešných proroků«, dobře věděli učedníci Páně. Nepřátele své zřejmě a jasně označil slovy »falešní proroci«, kteří odpírali Janu Křtiteli, ano i králi proroků nevěřili, ale ve věcech víry a mravů odpor kladli tak veliký, že obětován jest jako beránek na Kalvarii.

Koho tedy dnes musíme zařaditi mezi falešné proroky? Všechny, kdož slovem i životem zároveň odpírají Ježíši Kristu vtělenému Synu božímu.

Kristus praví: kdo v něho nevěří, že bude ztracen, proto, že nevěří v jednorozeného Syna božího. Falešní proroci učí, že lze věřiti cokoliv a zamítati cokoliv. Pilně se varujte falešných proroků.

Kristus Pán nám praví, že máme církev uposlechnouti a kdo neuposlechne, že jest pohan a veřejný hříšník; falešní proroci praví, že takový jest osvícený a pokrokový člověk; a opakují slova: » pryč od Říma«, » od církve«, » od Boha«. Kristus praví: » dělejte pokání, přiblížilo se království boží«. Falešní proroci praví: pokání žádného netřeba, vyjednám si vše s Pánem Bohem sám.

Spasitel praví: vezměte a jezte, toto jest tělo mé, falešní proroci vykládají, že to tělo Páně není, ale jen upomínka.

Kristus praví o manželství, že jest nerozlučné, falešní proroci praví, že lze je měniti jako šat, který se nám přestal líbiti.

Kristus Pán praví: nepřišel jsem rušit zákona, ale naplnit. Falešní proroci říkají: » člověk si je zákonodárcem sám«. Pilně se varujte falešných proroků proto, že jsou sice v rouše ovčím, velebí Pána Ježíše jako nejlepšího člověka, ale jsou vlci hltaví, neboť mu upírají božství, jež sám hlásá Syn boží o sobě, říká, že více jest než Abraham a Šalomoun, a že dříve než Abraham byl — byl On.

Lehké jest věřícímu poznati všeliké falešné proroky. Sv. Jan nám dává známky, kterak falešné proroctví se pozná. » Nejmilejší, ne každému duchu věřte, ale zkoušejte duchů, jsou-li z Boha; neboť mnozí falešní proroci vyšli na svět. Po tom poznán bývá duch boží: všeliký duch, kterýž vyznává, že Ježíš Kristus přišel v těle, z Boha jest, a všeliký duch, který dělí Ježíše, není z Boha a tenť jest antikrist.« Sv. Jan I. 4, 1—3. Týž miláček v témž listě lháři nazývá všechny ty, kdož zapírají, že Ježíš jest Kristus, 2, v. 22, a o něco dále 5, v. 5: » Kdo jest, kdo přemáhá svět, leč kdo věří, že Ježíš jest Syn boží.« Taký přemůže všechna lichocení falešných učení a přidrží se Spasitele. Dle toho poznáme všechny falešné proroky, že o Ježíši soudí jinak, než věříme my. To činí je vlky hltavými, kteří i ovečky Páně trhají.

Jakmile se falešného proroctví duše přidrží, ta tam jest milost boží a síla její. Odtud pocházejí všechny vlčí mravy a zuřivosti, že duše vssála do sebe falešné proroctví a pak jako šílená zuří proti všemu, co jest svaté a dobré. Jest to pozoruhodno, jak falešné proroctví o Kristu vlkem dělá duši. Biskup sv.-havelský ve Švýcarsku jako kněz připravoval v r. 1843 na smrt proslulého zločince Petra Wassera. Týž vyznal, co jej přivedlo k zločinnosti: » Straussův „Život Ježíše Krista“ mne zničil.« Falešné proroctví učinilo dobrého původně člověka vlkem hltavým. » Já jsem se dříve — pravil — rád modlíval a žil šťastně a spokojeně; špatné knihy, které mi padly do rukou, podryly docela mou víru.« Falešní proroci učinili jej vlkem hltavým, a jako hltavý vlk umřel na šibenici. (Wetzel, Lektüre 124.) Takových děl vydává zednářstvo, sdružení to všech falešných proroků, křtěných a hlavně nekřtěných — pro katolíky. Ubohé duše, které se poskvírní četbou tak bídných děl, které si dávají roucho vě-

decké, uvnitř ale jest obmezenost a šelma divoká. Z němčiny židovské tyto věci překládají se do češtiny pro čtenáře dělníky. Pilně se varujte!

Ravachol, známý zločinec a anarchista, pravil k duchovnímu žalávnímu: »Nevěřím v Boha, kdybych věřil v Boha, nebyl bych udělal, co jsem udělal.« (Sigfried, »Durch Atheismus zum Anarchismus« str. 100.) Na to pak Ravachol vykládal své falešné učení: »Jsme na zemi, abychom užívali, neboť není jiného světa, než tento zde. Musíme si všemi prostředky získati, co jest potřeba, abychom si požitky získali, t. j. peníze. Když nemáme peníze, tedy je vezmeme, kde je nalezneme.« Až tam pak dovedou falešní proroci své ovečky. »Není Boha,« řekne falešný prorok na katedře třeba universitní, a jeho žák si utvoří další důsledek a řekne: »Není také zákona, neboť kdo mně může zákon ukládati?«*)

Proto nás dobrotivý Pán varuje před falešnými proroky, kteří nás připravují o víru a zdravý soudný rozum.

Africký missionář Alb Florian, jenž v Praze v r. 1911 více přednášek konal, pravil, že divoši znají ovoce, které když se spálí, dává popel, jenž smíchán s nápojem činí člověka do smrti šíleným. Podobné účinky má falešné proroctví, které činí člověka bláznem, že upírá nejen božství Ježíše Krista, ale i Boha samého.

Volnost mají falešní proroci. Mohou upíratí vše svaté a vznešené, ale kdo napraví, až začnou sápati vlci hltaví? »Filosofujte si jak chcete o formě vlády, když chcete řídití městys, musí míti náboženství,« pravil též vůdce falešných proroků Voltaire. Když falešní proroci ve Francii rozdmýchali revoluci a vládli dle zásad svých, množily se zločiny a zákony. Vydali za 6 let od 1. července 1789 do 20. října 1795 15.479 zákonů, a dospěli k přesvědčení, že zákony bez Boha a duše nesmrtelné nic nejsou. Tu jeden z těch krvavých mužů vzal písátko a vlezl na žebřík a napsal na jeden chrám nad portálem: »Francouzský národ

---

*) Slyšme mluviti státníka španělského Pidala: »Dejme tomu, že »učenec«, který si patent moudrosti sám vystavil, se své profesorské stolice hlásá blud: »není Boha« — s podivem naslouchá mu vrchnost a přeloží ten blud svému svědomí a řekne si: — »tedy není také spravedlnosti«. Onen blud zazní v uši zločincovy, a on si řekne: — »tedy není žádného provinění«; — onen blud dojde i sluchu chtivého mladíka, který zcela správně pak dále uzavírá: — »tedy není také ctnosti«; — doví se o tom i dolní sněmovna a přednese závěrek: — »tedy není zákona«. — Ctižádostivý dobyvatel uvažuje a řekne: — »tedy se zmocním cizího majetku a snad také oloupím náměstka Kristova o jeho panství světské«. Když tento jediný blud: »není Boha« vejde v množství lidu, jehož bída jest zároveň nebezpečím pro vzpouru i veškerou žádostivost, pak se blud stane rouháním; vzejde materiální revoluce, krev teče, a mezi hučením děl lze slyšeti hrozná slova: »nechceme ničeho slyšeti o budoucím životě, o Bohu a o nebi. »Věda« dokázala, že jest to vše snem a lží. Nechceme jich. Po čem toužíme, jest peklo, ale se všemi rozkošemi, které mu předcházejí. — Co učinil lid? — udělal jen závěrky z přednášky nevěřícího profesora, kterého snad stát za to platil. Učeliví žáci jeho jsou bodáky obrožování, kdežto učitel jejich jest státem placen a chráněn.«

uznává nejvyšší bytost a nesmrtelnost duše. Přivedeni k tomu byli šelmostí vlků, které falešné proroctví odchovalo.

Proto z lásky k nám náš Spasitel dí: pilně se varujte falešných proroků, oni obcházejí v rouše ovčím, ale oblek jejich jest hltavý vlk a kdo s nimi chodí, je čte a slyší, naučí se výtí, že zaléhati budou hrůzou uši, kdož je uslyší. Proto nám praví Pán: »Jeden jest Mistr váš, Kristus, ostatní jsou falešní proroci, jichž se musíme pilně varovati! Amen.

Fr. Vaněček.

Neděle osmá po sv. Duchu.

O křesťanské opatrnosti.

»Vydej počet z vladářství svého.«
(Luk. 16, 2.)

(Opatrnost správce.) I. Správce, o němž dnešní evangelium vypravuje, byl podvodník. Maje svěřený statek, aby na něm hospodařil na prospěch pána svého, okrádal ho, zpronevěřil mu jmění, a když podvody jeho na jevo vyšly, dopustil se nového prohnaného podvodu. Pletichář ten předvídal, že za svoje kousky bude s úřadu svého sesazen a ze služby s hanbou vyhnán. Kopati neuměl; těžkou, ruční práci jaktěživ posud nekonal a konati ani nedovedl; vyrostl v přepychu a blahobytu, a žebrati se tudíž styděl, a proto vymyslel si zcela zvláštní prostředek, aby si pojistil budoucnost. Navedl dlužníky pána svého, aby zfalšovali dlužní úpisy svoje, věřitele svého takto ošidili a se obohatili, a tím hleděl si je zavděčiti a je k sobě připoutati, aby se ho ujali, až bude bez chleba. A evangelium dí, že pán dověděl se o tomto novém podvodu prohnaného služebníka svého, »pochválil ho«. Podivným zdá se to, nejm. v Pánu, avšak třeba věděti, že okradený ten pán neschvaloval snad podvodného jednání správce svého, nýbrž vyslovil svůj obdiv a úžas nad chytrostí tohoto člověka. Maje přijíti náhle do bídy a nouze, pamatoval člověk ten na svou budoucnost a hleděl se s dostatek pojistiti.

(Opatrnost naše.) Božský Spasitel vyvozuje z tohoto příběhu krásné naučení pro nás. »Synové tohoto světa jsou opatrnější v pokolení svém, nežli synové světla.« Synové tohoto světa, totiž světáci, lakomci a labužníci, kteří nic jiného na mysli nemají, než jak by rozmnožovali jmění svoje, jak by ukájeli tělesné náklonnosti a chtíce, a světa co možná dosyta užívali, při tom však o ubohou duši svou a spasení její pranic se nestarají, bývají velmi opatrní, chytří a prohnaní v domáhání se ničemných cílů svých. Kristus Pán klade nám opatrnost těchto lidí za vzor, abychom my, synové světla, jeho učedníci, byli neúnavní, horliví a opatrní v domáhání se věčného spasení svého. Jako onen pod-

vodný správce hleděl získati si mnoho přátel, kteří by ho živili a do svých domů přijali, až vyhnán bude z vladařství svého, tak i my činiti máme sobě na tomto světě přátele, kteří se nás ujmou, až opustíme tento svět, až skončí se naše vladaření zde na zemi, až octneme se na soudě, kde Bůh ke každému z nás zvolá: »Vydej počet z vladařství svého!« A kdo jsou tito přátelé věrní, kteří nás neopustí, ani když budeme nuceni opustiti všecko, co nás k této zemi poutalo? Jsou to dobré skutky, jež z milosti boží ve svém životě jsme učinili. Všecko nás opustí, a ze všeho, čím jsme na tomto světě vládli, co jsme měli, co nás těšilo a co nám milo bylo, nevezmeme si na onen svět nic a nic, a jen naše ctnosti, jen naše bohumilé skutky, ovšem pak také naše hříchy, naše skutky zlé, ty půjdou s námi za hrob — k soudné stoličce boží.

(Jak máme účtovat.) Obchodníci mají knihy, do nichž po jedné straně zapisují příjem a po druhé straně, aby na konci každého roku měli jasný přehled veškerého obratu ve svém obchodě, vydání a věděli, jaké jest jmění jejich a jaký užitek vyzískali za minulý rok. Nejmilejší v Pánu, takovou knihu má na svědomí svém míti každý křesťan, a do knihy té má zapisovati všecky svoje skutky, dobré i zlé, a do knihy té má často nahlédati, t. j. má často svědomí svoje zpytovat, aby věděl, jak to s ním stojí, a je-li připraven, snad ještě dnes vydati počet ze života svého před Bohem. Do knihy té má zapisovati všecko, co od Boha dobrého dostal, jakožto příjem, a jak toho všeho užil, jak s tím naložil, jakožto vydání. Nuže, rozhlédněme se, nejmilejší v Pánu, dnes po životě svém, uvažme, co dobrého již od Boha jsme přijali, a kam jsme to dali. Nebude zajisté dlouho trvati, že i my všickni, jeden později, až po mnohých letech, druhý dříve, snad již velmi brzo, uslyšíme: »Vydej počet z vladařství svého!« Připravujme se tedy ještě včas a buďme opatrní, abychom při tom kladení účtů jednou dobře obstáli.

(Dary boží přirozené.) Co všecko přijali jsme od Boha? Není na širém světě tvora, jenž by od všemohoucího Hospodina tolik a takých darů a dobrodiní byl přijal, jako člověk. »Co jest člověk, ó Pane, že jsi ho pamětliv, aneb syn člověka, že jej navštěvuješ! Učinils ho málo menším andělů, slávou a ctí korunoval jsi jej, a ustanovil jsi ho nad dílem rukou svých.« (Žalm 8, 5—8.) Ze všech viditelných tvorů božích jediný člověk má duši nesmrtelnou, má rozum, svobodnou vůli a svědomí, a jest takto samému všemohoucímu Stvořiteli svému podoben, jest jeho obrazem a podobenstvím. Jediná duše lidská má neskonale větší cenu, než celý hmotný svět, poněvadž svět tento zahyne, duše lidská bude však žíti na věky věků, jsouc nesmrtelná a podobajíc se tím samému věčnému Bohu. Člověk učiněn jest z vůle boží pánem na tomto světě, neboť celý ten náš svět i všecko, co na něm žije a se nalezá, stvořeno jest pro člověka.

(Dary nadpřirozené.) Již z toho poznáváme, jakým miláčkem božším jest člověk; mnohem zřejměji přesvědčujeme se však o tom,

uvážíme-li, že Hospodin Bůh pro spasení naše vydal nám jedno-rozeného Syna svého, a ten Syn boží nejsvětější že neostýchal se vzítí na sebe naši přirozenost lidskou a stal se člověkem, nám ve všem kromě hříchu rovným, aby nás zachránil od záhuby věčné. Kdo vysloví to přenesmírné dobrodiní, jež získal nám Kristus Pán, že nás učinil dítkami božími, svými spolubratry a dědici království svého na věčnosti! Či může býti vznešenější důstojnosti, cti a slávy? »Pohleďte, jakou lásku prokázal nám Otec, abychom synové boží slouli a byli.« (I. Jan 3, 1.) Sotva jsme spatřili světlo světa, byli jsme na křtu sv. přijati za údy církve Kristovy. Jaká to milost boží, že narodili jsme se z rodičů křesťanských a že se nám dostalo vychování dle učení Ježíše Krista; že tedy známe pravého Boha, a že známe cestu, která k němu vede! Kolik milionů lidí živoří podnes v pohanství bez vlastní viny, kdežto nad námi svítilo světlo víry Kristovy hned na počátku života našeho! Duch sv. nabízí nám ustavičně ve sv. svátostech milost boží; kdy zhřešili jsme a duše naše stůně smrtelnou nemocí, kyne nám zpovědnice, kde můžeme se vyléčiti z choroby svojí a očistiti duši svou upřímným pokáním; kdy svět, tělo a ďábel pokouší slabé srdce naše a doráží na vetchou vůli naši, volá nás Spasitel ke svému stolu, kde tělem a krví svou nejsvětější nasycuje duši naši a posiluje ji ke všelikému boji. Ejhle, nejmilejší v Pánu, jak naplňují se na nás slova apoštola Petra: »Vy jste rod vyvolený, královské kněžstvo, národ svatý.« (I. Petr 1, 9.)

(Ostatní dary.) Uvažme dále, nejmilejší v Pánu, že dobrotivý Bůh až posud zachoval nás z ohromného počtu lidí, našich vrstevníků, kteří před námi v mladém ještě věku odvoláni byli z tohoto světa. Kolikrát již octli jsme se v nebezpečenství života a Prozřetelnost boží zachránila nás povždy a zachovala nás zdravými! Vzpomeňme, že všechno dobré, co máme, darem božím jest! Každé ráno, kdy ze sna se probouzíme po noci, za níž ohromné množství lidí na světě zemřelo; každý večer, kdy po dokonané práci k odpočinku uléháme; každé sousto pokrmu a každý doušek nápoje, jichž požíváme; ba každý dech, každý tlukot srdce našeho a každý pohled náš jsou dary božími. A všech těchto vzácných darů, jichž na těle i na duši pro blaho časné i spásu věčnou dobrotivý Bůh nám uštědřuje, každý člověk jest správcem a vladařem; jsou to hřivny svěšené nám, abychom jimi dobře hospodařili a jimi těžili, jsou zapsány do knihy našeho života na stranu první jakožto příjmy naše. A kterak jsme těmito dary božími hospodařili, to je poznamenáno v knize života našeho na straně druhé — mezi vydáním.

(Naše špatné hospodaření s dary těla.) Nuže, pohleďme, nejmilejší v Pánu, na tuto stránku druhou — co medle tam poznáváme? Že jsme bohužel většinou hospodáři a správci statků božích nehodnými a nespravedlivými.

Zapomínámeť, že nejsme vlastníky, leč toliko správci darů božích, a že budeme jednou povoláni, bychom kladli účet z ho-

spodaření svého. Onen podvodný hospodář v evangelium promrhal statek pána svého. Tak mrhá mnohý mladík vzácným darem božím, tělesným zdravím, an si je podkopává a otravuje hýřením, nestřídmostí a šerednými hříchy. Tak mrhá mnohý člověk dědictvím po rodičích, až ocitá se na mizině a odkázán jest na mošnu žebráckou. Co je tu, nejmilejší v Pánu, mezi námi takovýchto lehkomyšlníků, kteří karbanem, obžerstvím i opilstvím, hýřením a zpustlým životem promrhali ty dary časné, jež dal jim Bůh, aby jich užívali ke cti a slávě jeho a ke svému i bližních svých blahu časnému i věčnému. A co je tu hamižných lakomců, kteří statek svůj raději červům za pokrm dávají aneb jej zakopávají, nežli aby podle vůle boží k dobrému jej obrátili! Hle, nejmilejší v Pánu, jak zneužívají lidé darů božích ke zlému!

(Dary duchovní.) A co říci mám o darech božích duchovních! Nejvzácnějším darem božím jest naše sv. víra, kterou jednorozený Syn boží nám hlásal, a kterou zvěstuje nám církev jeho, a hle, právě tímto největším dobrodiním božím pohrdají za našeho času mnozí zaslepení, odrodilí, zvrhlí křesťané hůře a ohavněji, nežli to činili a činí pohané! Či to, nejmilejší v Pánu, není ohavné, když člověk pokřtěný na jméno Ježíše Krista, když katolík svoje vlastní náboženství nečistým jazykem svým tupí? Co říci mám o tom, jak mnozí vlažní a nehodní katolíci znesvěcují dny Páně: neděle a svátky, nejen služebnou prací, nýbrž i hýřením a prostopášnostmi všelikého druhu, tak že ty posvátné dny, které ustanoveny jsou ke cti a slávě boží, stávají se jim příležitostí ke hříchu a ke věčné zkáze! Hle jak se u nás plýtvá dary božími, ejhle kterak lidé promrhávají statky Bohem sobě svěšené! A dnes, zítra či pozejtří povolá jich hospodář nebeský, aby vydali počet z vladaření svého.

(Jak máme s nimi hospodařiti.) Onen podvodný správce, o němž vypravuje evangelium, hleděl si získati ještě včas přátele. Kéz bychom, nejmilejší v Pánu, vynasnažili se moudrým užíváním darů božích získati si v životě vezdejším hojně zásluh pro život věčný! Kdo nastupuje cestu do cizí země, v níž neplatí domácí peníze naše, ten vyměňuje si svoje peníze. I my všickni, nejmilejší v Pánu, jsme pocestnými — cestujeme životem pozemským do věčnosti. Tam ale neplatí peníze tohoto světa, zlato stříbro, statky, rozkoše a požitky tělesné. Hleďme si tedy tyto věci časné záhy ještě proměnit v minci, platnou a bernou na věčnosti, a tou jsou výhradně dobré skutky. Kdo z nás vládne statky pozemskými, nechať užívá jich nikoli ke hříchu, ale ke cti a slávě boží a ku blahu svých bližních. — Všecko, co nám dobrotivý Bůh udělil, ať slouží nám ke spasení nesmrtelné duše naší, neboť co platno člověku, kdyby celý svět získal a na duši své škodu vzal! Co tu na zemi sejeme, budeme na věčnosti žati, a kdo v těle rozsívá, v těle žati bude porušen, t. j. kdo výhradně smrtelnému tělu slouží, zahyne s ním; ale kdo v duchu rozsívá, t. j. kdo duchem tělo přemáhá a Bohu věrně slouží, v duchu

žati bude život věčný. Pracujme tedy o spasení svém dokud ještě je den, aby nás nepřekvapila noc, kdy nebudeme moci již více pracovati. Nablédejme často do knihy svědomí svého, srovnávejme, co jsme od Boha přijali a kam jsme to dali, a hledme ještě včas vyrovnati, v čem jsme pochybili, abychom nemuseli se lekatí toho dne, kdy bude nám z hospodaření našeho počet klásti, nýbrž abychom směli doufati, že Soudec věčný řekne nám: »Dobře, služebníče věrný a pilný; že jsi nad málem byl věrný, nad mnohem tě ustanovím; vejdiž v radost Pána svého.« Amen.

† *František Ekert.*

Neděle osmá po sv. Duchu.

Milosrdenství božihó máme používatí a nikoli zneužívatí.

»Co učiním, neboť Pán odnímá vladařství ode mne.« (Luk. 16, 2.)

Veliké neštěstí potkalo vladaře-správce v dnešním evangeliu, který vlastní vinou rozmrhal statek pána svého, a nyní ve strachu, že bude zbaven vladařství, v úzkosti přemýšlel, jak by se zachránil. Ve zmatku dopustil se ještě podvodu, odpouštěl z cizího, aby si lidi naklonil, a ti se ho pak ujali, by těžce pracovat nebo žebrotou nemusel. Každý rozumný člověk by mu byl jinak poradil. Máš tak dobrého pána, řekl by mu, který ti jistě mnoho promine, poprosíš li za odpuštění a slíbíš, že zase plíš vše vynahradíš. Byl pán šlechtným, vždyť ještě pochválil jeho chytrost, jaké použil, aby se zachránil; byl by zajisté mnoho prominul, kdyby byl za slitování prosil. — Pán Ježíš vypravoval podobenství, aby nás naučil velice důležité pravdě. Bůh nás učinil všecky vladaři, správci různých statků, jmění, schopností, času, zdraví a j., abychom jich ke slávě boží a spáse duše používali. Mnohý však zneužívá jich k urážce boží a vlastní zkáze, žije ve hříchu otupen, zaslepen a nepomýšlí, že každé chvíle může býti překvapen, aby vydal počet ze svého vladařství. — Onen správce použil nedovoleného prostředku, aby se před žebrotou neb nucenou prací zachránil; pán pochválil jeho chytrost, ač neschvaloval jeho jednání hříšné a podvodné. Pán Ježíš chtěl tím ukázati, jak si má počínati křesťan, který se zpronevěřil Bohu, aby totiž použil dovolené chytrosti, a jako marnotratný syn přiblížil se k svému Pánu, nebeskému Otci, vyznal se kajícně, odprosíl a slíbil, že vše chce řádně nahraditi. Bůh nechce smrt hříšníka, ale chce, by se obrátil a dále živ byl ve spravedlnosti. O milosrdenství božím budeme dnes uvažovati; poznáme, že Bůh jest nejen nejvyšší milosrdný, ale zároveň i nejvyšší spravedlivý; že nesmíme proto na milosrdenství boží zúmyslně se spoléhati, že milosrdenství boží má své meze, kdy Bůh milosti hříšníku více nedopřeje.

P o j e d n á n í.

1. Především musíme mít na paměti nejen milosrdenství boží samo o sobě, ale také zároveň s ním — spravedlnost boží. Dvě jsou propasti, jež zkázu přinášejí: opovážlivost a zoufalství. Kdo si lichotí jen, že Bůh jest milosrdný a dobrotivý, a dobroty zneužívá, na ni se spoléhá, upadá v opovážlivost; kdo se děsí spravedlnosti boží a nechce dovolávat se milosrdenství, upadá v zoufalství. Proto volá žalmista Páně: »O milosrdenství a soudu zpívati budu tobě, Hospodine.« (100, 1.) Obě jsou sloučeny, aby pro jedno nestal se nikdo opovážlivým, pro druhé nikdo zoufalcem. Bůh dal lidu israelskému, když už měl vejíti do zaslíbené země, zvláštní příkázání, řka: »Když pak uvede tebe Hospodin, Bůh tvůj, do země, do kteréž jdeš, abys v ní bydlil, položíš (vyřkneš) požehnání na hoře Garizim, a zlořečení na hoře Hebal. (5. Mojž. 11, 29) Když přešli řeku Jordán, rozdělil se celý národ na dvě skupiny: šest pokolení na horu Garizim a šest ostatních na horu Hebal.

Na hoře Hebal vyřkli kněží a levité kletbu a zlořečení na bezbožné; na hoře Garizim požehnání a odměnu pro spravedlivé, a lid na obou stranách odpovídal: Amen. Staň se! Obojí, kletba a požehnání, byly pronášeny najednou; tímto zmatkem hlasů všech chtěl Bůh něco zvláštního na mysl jejich uvést: aby totiž neslyšeli o milosrdenství bez spravedlnosti, a o spravedlnosti bez milosrdenství. — Život náš jest putování do zaslíbené země, do nebeské vlasti — mezi dvěma horami. Jiné cesty není. S jedné hory budeme syšeti: »Pojďte, požehnání«, s druhé: »Odejďte, zlořečení.« My se musíme za života přičiniti, abychom slyšeli stále obojí hlas, výstražný a radostný; bychom hledíce jen na milosrdenství bez spravedlnosti, neupadli v opovážlivost, aneb na spravedlnost bez milosrdenství — neupadli v zoufalství.

Sv. Řehoř praví: »Před hříchem boj se spravedlností, po hřichu však doufej v milosrdenství!« Kdo jest tedy v pokušení, že by mohl zhřešiti, myslí na spravedlnost boží, jež může okamžitě usmrtiti a na věky zavrhnouti, a myšlenka ta uchrání tě před hříchem. Kdo však už klesl, doufej v milosrdenství, jež už tolik hříšníků přivedlo ke kajícínosti a polepšení života, a myšlenka ta bude mocnou pobídkou, abys se srdcem kajícím a zkroušeným navrátil se k Bohu svému. Proto praví žalmista Páně: »Spravedlnost přede mnou choditi bude« (84, 14.); a milosrdenství tvé, ó Pane, následovati mne bude po všechny dny života mého.« (22, 6.) Vzpomínka na spravedlnost boží má nás předcházeti, a důvěra v milosrdenství boží provázeti.

2. Druhá pravda, jež má nám dnes utkvíti v paměti, jest, že ač vidíme stále tolik důkazů milosrdenství božího, nesmíme se na ně zúmyslně spoléhati. Mnohý slyše o velikém milosrdenství na Maří Magdaleně, na Petrovi, lotru po pravici a u jiných hříšníků, posiluje se ve své zlobě a myslí, že se mu té milosti také dostane. A to jest hříšnou opovážlivostí.

Odpustil Pán Ježíš lotru na kříži, aby nás poučil, že nikdy nemáme zůstat nad hříchem; ale odpustil jen jedinému, abychom se zúmyslně na milosrdenství nespolehali. Co bychom řekli o zloději, který ví, že žaláře jsou plny zlodějů — jediný však ze zvláštní milosti vladaře byl na svobodu propuštěn; kdyby kradl pořád a těšil se, že snad také jednou se mu té milosti dostane? Co bychom řekli cestujícímu, který koná dalekou cestu bez peněz; slyšel, že cestující jakýsi našel na cestě měšec peněz, které mu úplně stačily. Co bychom řekli sebevrahu, který si bere život, a těší se tím, že už mnohého sebevraha lidé zachránili a Bůh přivedl k životu. Zloděj, cestující i sebevrah dopouštěli by se největší zpozdilosti a neodpustitelného klamu.

Ještě hůře si počíná hříšník, který hřeší a těší se při tom, že mu Bůh odpustí; a přece neví, bude-li za chvíli ještě živ, bude-li kdy schopen kajcnosti a hoden odpuštění; jednání to jest nejvyšší pošetilé a nerozumné, neboť se vydává v nebezpečí zavržení věčného, jehož nebude nikdy konce.

Farao egyptský také vzdoroval Bohu, ač už deset hrozných výstrah mohlo ho přivést na rozumné myšlenky. A konec všeho? »Vozy faraonovy i vojsko jeho uvrhl Bůh do moře, výborná jeho knížata ztopena jsou v moři Rudém.« (2. Mojž. 15, 4) Nevím, čemu bychom měli se více obdivovati, shovívavosti boží aneb opovázlivosti faraonově. Bůh věděl dobře, že srdce krále zůstane zatvrzelým, a ani desíti ranami se neobměkčí; mohl ztrestati faraona hned po prvé ráně, již navštívil Egypt, a přece odkládal s trestem, až při pronásledování lidu z otroctví utíkajícího. Sv. Basil udává toho příčinu, an praví: »Stalo se tak, poněvadž farao příliš drze a opovážlivě na milosrdenství boží hřešil.« Zaslepen hněvem přitáhl farao až k moři, viděl otevřenou cestu mořem, domníval se, že prošli-li Israelité bezpečně, že i jemu se tak podaří; zapomněl však, že cesta ta byla pro spravedlivé milosrdenstvím božím otevřena, opovážlivec však nalezne na ní svůj hrob a kletbu boží. Podobně zahanben bude každý, kdo se spolehá na to, že Bůh, odpustil-li už tolikrát jiným, odpustí i jemu, a při tom Boha novými hříchy uráží. O tom poučí nás třetí pravda z dnešního evangelia, jež zní:

3. Milosrdenství boží, ač v sobě nekonečné, byť bylo sebe větší, má přec určitou míru a své hranice vůči lidem. Proto volá David: »Mnohá jsou slitování boží« (2. Par. 21, 13.), a nepraví: »nekonečná jsou.« Vidíme to i při utrpení Páně. Syn boží varoval své učedníky: »Dnes v noci budete se všichni nade mnou horšiti«, a předpověděl jejich nevěru, věrolomnost, útěk a zapření. Když pak je zavedl do zabradý Getsemanské, vzdálil se od nich, co by kamenem dohodil. Evangelista neoznamuje, kolik to bylo asi kroků, udává vzdálenost neurčitou. Jistý vykladač Písma sv. praví: Udání kroků neb míry jest určité, vzdálenost hození kamene však neurčitá, dle osoby, která kamenem hodí. Kámen v ruce dítěte nedopadne tak daleko jako v ruce hochy, a toho

opět ne tak daleko jako v rukou dospělého muže, a toho opět ne tak daleko jako v rukou vycvičeného vojína; nejdále však bylo by hození rukou boží. Blízko byl Pán Ježíš u spících apoštolů; blíže od Petra, který ho zapřel, nejdále od Jidáše, který ho zradil; a proto porovnává se vzdálenost hozením kamene.

Milosrdenství boží jest nekonečné samo v sobě se strany Boha, ale nikoliv se strany člověka. Zde má své meze, svůj konec. Zhřeší-li člověk po prvé, vzdaluje se od něho Bůh, ale ne dále, než co by kamenem dohodilo dítko; upadne-li opět do hříchu, vzdálí se Bůh asi na vzdálenost, v jaké byl Pán Ježíš od Petra; zhřeší-li po třetí, jest vzdálenost ještě větší, až ke zrádci Jidáši, tak že nebude moci již k Bohu se vrátiti. Mohl se i Jidáš ještě vrátiti, ale otupělost ve hříchu a ďábel nedali mu již síly, aby se poznal, hříchu litoval a o slitování prosil. U něho tedy a podobných hříšníků mělo milosrdenství své meze.

Mirabeau, který Francii v nesmírnou bídu uvrhnul a prostopášnosti neslýchané páchal a zdraví si podkopal, umíral v hrozném zoufalství. Aby svědomí přehlušil, poručil, aby hudba hrála; lékaře prosil, aby mu dal jedu, a když to lékař odepřel, volal zoufale: »Síly mám na centy, ale zmužilosti ani kvintlík.« A v zoufalém pláči a nářku skončil.

Voltaire, který milosrdenství božího několikrát zneužil, v poslední chvíli před smrtí volal zoufale, že jest od Boha zavržen, od lidí opuštěn; a v zoufalství skončil. Bůh ani tu nechce nikoho opustiti, každé chvíle hotov jest smilovati se, jak praví sv. Basil, nalezne-li člověka po hříchu poníženého, kajícího. Kdo však zneužíval stále milosti boží, přichází jen zázrakem ku poznání, ku lítosti a prosbě za odpuštění. Náhlá smrt takových bývá koncem všeho a počátkem hrozně věčnosti.

S bázní a třesením máme pracovati na své spáse.

Bůh jest milosrdný, ale při tom nejvyšš spravedlivý, odměňuje každému dle zásluby; běda, kdo milosrdenství zúmyslně zneužívá, neboť i milosrdenství, ač nekonečné — u hříšníků má své meze a vydává opovážlivce hrozně spravedlnosti boží. Proto napomíná moudrý Sirach v Písmě sv.: »Neříkej: Smilování Páně veliké jest, smiluje se nad množstvím hříchů mých. Neboť milosrdenství i hněv rychle přicházejí od něho, a na hříšníky hledí hněv jeho. Neprodlevej obrátiti se k Pánu, neboť náhle přijde hněv jeho a v čas pomsty rozptýlí tě.« (5, 6.) Žalmista Páně napomíná: »Dnes, uslyšíte-li hlasu božího, nezatvrzujte svých srdcí.« (94, 8.)

Dle Klause V. Strk.

LISTY VĚDECKÉ.

Pius X. jako reformátor církevního zákonodárství.

(Dokončení.)

Nezdravá touha mnohých, zejména ženských řádů, zakládati nové domy zavinila ještě jiná nebezpečí a nepřístojnosti. Upadly do dluhů. Nedostatečně fundovaný dům strhl s sebou zase jiné, ano celé provincie a řády. Trpěly tím dobrá pověst, jakož i vnitřní pořádek a spokojenost řádových institucí.

Proto dekret »Inter ea« — ze dne 20. července 1909 — dovoluje představeným řádů a klášterů činiti závazky majetkové jen se souhlasem z řádu samotného svobodnou volbou zvolených poradců, dluhy nad 10.000 franků mohou býti kontrahovány jenom se svolením sv. Stolice.

Nebezpečím pro řádovou disciplinu může býti také sbírání almužen členy řádu. Dekret z 21. listopadu r. 1908 dovoluje jeptiškám a nemedikantům kolekce jen s výslovným speciálním souhlasem papežovým, pokud se týče biskupským, a sbírky ty jsou dány pod přísný dohled biskupů.

Jiná kategorie dekretů týká se bezprostředně duševních zájmů, blaha duše a svobody svědomí řádovníků.

Četné starší zákony o zpovědnících jeptišek sebral papež v jediný dekret — ze dne 3. března 1913, — který v mnohých bodech doplnil, vysvětlil a podstatně ve smyslu zajištěné svobody ve volbě zpovědníků modifikoval. Dalším dekretem ze dne 5. srpna 1913 jest mužským řádovníkům ponecháno na vůli zpovídati se u kteréhokoliv, biskupem approbovaného zpovědníka. Těžce nemocným novicům a novickám má se dle dekretu ze dne 3. září 1912 dostati úlevy, aby mohli ještě před ukončením zkušební doby býti připuštěni k professi, aby mohli býti účastni účinků milosti — ovšem s vyloučením zevnějších právních účinků v případě pozdravení se. Aby nemocné jeptišky v přísné klauzuru mohly se zpovídati, dovoluje papež, že nemůže-li býti při-

volán klášterní duchovní, může každý jiný kněz vstoupiti do klauzury.

Církevní řádové právo musí se zabývati i případy vystoupení anebo vyloučení členů z řádu. Reformy Pia X. týkají se také této záležitosti. Jestliže řádové osoby jen dočasně z důvodů pomíjejících jsou z kláštera do světa propuštěny — na čas sekularisovány — podléhají poslušnosti biskupovi místa svého pobytu. — Aby řádovým kněžím bylo znesnadněno přestupování ve stav světského kněžstva, který některému zdá se býti lákavým, učinil jim Pius X. — dekretem »Onuum minoris« ze dne 15. června 1909 — nepřístupnými duchovní úřady a místa při domech, biskupských správních úřadech, seminářích, theologických ústavech, v institutech ženských klášterů a vůbec každé postavení v místech, kde jsou domy řádu, z něhož vystoupili. Potřebují také zvláštního papežského induitu k dosažení některého církevního benefícia.

Konečně pak významný dekret »Quam singulae« ze dne 16. května 1911 staví na zcela nové základy zastaralé církevní procesní řízení, týkající se propuštění a vyobcování členů z církevních řádů tím, že ustanovuje řízení summární, které jednak skýtá členům řádu jistotu a právní prostředky proti svémocnému a neoprávněnému propuštění z řádu, jednak zase jest řádovým představeným umožněno rychle a úspěšně postupovati v truchlivých případech, kdy škůdcové musí býti vyobcováni ze sociálního organismu církevních řádů.

To jsou nejdůležitější — daleko však ne všechny — reformy našeho papeže v oboru církevního práva řádového. Při tomto výpočtu nebrali jsme zřetele na významné reformy jednotlivých řádů. Již toto málo však úplně opravňuje říci, že v dějinách církevního řádového práva jméno Pia X. zvěčněno bude pro všechny časy.

VI.

Přicházíme k poslední kategorii reforem našeho papeže, a to oněch, jež týkají se náboženského života v církvi, které bezprostředně zabývají se životem křesťanského lidu. Věren svému povolání a svému programu všechno v Kristu obnoviti chce papež zachovati křesťanskému lidu obojí dědictví Kristovo: víru a milost!

Pius X. byl si vědom své zodpovědnosti jako nástupce Petřův, a proto vedl onen gigantický boj proti nejnovější heresii, která jako mnohohlavá hydra pozvedá dnes v církvi svoji hlavu.

Co papež jako modernismus naznačil a odsoudil, není popírání jednotlivých církevních učení, není negace církve a pravidel víry, nýbrž nahý materialism a racionalism, které protestantismus jako své přirozené dítě zavedl do církevní vědy. Modernismus znamená zakryté vymýcení pojmů nadpřirozenosti z učení a díla Kristova. Dle své povahy jest tato nejnovější heresie »kathedrovou květinou«, heresie theologů a professorů. Zdravý smysl křesťan-

ského lidu nerozumí tomuto duševnímu směru — a jest dobře, že mu nerozumí. Že však takový směr zde byl, (žádný fantom nebo strašidlo, jak s počátku někteří lidé si namlouvali), i že jisté vrstvy katolické intelligence a především jisté kruhy theologické byly venkoncem tímto bludným učením prodchnuty — ukázaly nám až příliš jasně některé smutné zjevy z nejnovější doby. Stačí jmenovati jména Tyrell, Murri, Schnitzer, Koch, Wiland . . . atd. Požár modernismu není dosud udušen. A nej-smutnější při tom jest, že jsou to zejména knihy theologů a mladšího kleru, které nejvíce tímto zlem jsou nakaženy.

Papež jest Bohem dosazený strážce deposita fidei. Oproti některému bludnému učení má jen jedinou úlohu: odsouzení, obranu, zajištění. Po tři léta nepřetržitě papež varoval, napomínal, shovíval. Již r. 1904 — u příležitosti padesátileté slavnosti Neposkvrněného početí — promlouval papež k shromážděným v Římě biskupům otevřeně a s hlubokou lítostí o hrozícím zlu. Z mnoha jeho projevů zdá se, že oddával se naději, že disciplinárními opatřeními, zejména zostřeným dohledem v seminářích předejde se rozšiřování heresie. Zatím ale zlo vzrůstalo a papež musel se rozhodnouti k činu. Dne 3. července 1907 vyšel nový syllabus, kterým zavrženo bylo 65 vět modernismu. Dne 8. září téhož roku následovala encyklika Pascendi, již vyložen a theologicky zavržen byl celý system modernistických bludů a učiněna energická opatření k odkrytí zastřeného nepřítel a k ochraně katolického lidu. První následek toho byl, že modernistické kruhy se semkly a pokrytecky vyhlašovaly, že necítí se papežskými výnosy postiženými, že jako dříve v církvi setrvají a pro své idee budou pracovati. Lstivé toto jednání přinutilo papeže k poslednímu disciplinárnímu opatření. V motu proprio »Sacrorum antistitum« ze dne 1. září 1910 uložil všem kněžím, kteří jakýmkoliv způsobem církevně působí, povinnost známé antimodernistické přísahy.

Kdo zná modernismus a co předcházelo tomuto poslednímu papežskému opatření, nebude vytýkati papežovi, že sáhl k tomuto krajnímu opatření. Jako blesk z čista jasna účinkovalo toto nařízení a bude po všechny časy nesmrtelnou slávou Pia X., že přímou tuto cestu papežské své moci nastoupil s nepoddajnou energií. Sami poctiví protestanti to doznali: se stanoviska církevního jednal papež jenom důsledně. Ti pak, kdož v těžkých těchto dobách uprostřed duševního zápasení stáli na stanovisku katolické věrovědy, lehčeji si oddechli. Byla doba, a ta není tak daleka, kdy katolický theolog, který se odvážil čeliti této nákaze, vydán byl posměškům a pohaně modernistických vůdců.

Na poli sociálním brozí katolíkům v zemích paritálních podobné nebezpečí se strany interkonfessionalismu, který zcela přirozeně musí vésti k indifferentismu. Papežská encyklika ze dne 24. září 1912 o křesťanských všeodborových sdruženích vytkla tu určitý směr, vyhovujíc jednak moderním výdělečným poměrům katolického dělnictva, jednak činíc opatření proti náboženskému zlhospojení.

Paralelně s touto velikou akcí obrannou nesly se snaby papežovy pozvednouti pozitivně víru a náboženský život křesťanského lidu fedrováním náboženského vyučování v katechesi a kázání. V tom směru je zvlášť významná encyklika z 15. dubna 1905 o vyučování katechismu mládeže a lidu.

Poněvadž však sama víra nepřináší spásy, nýbrž Kristus také žádal svatý, nadpřirozený život, obrací papež všechnu svou pozornost nejen k udržení a zachování čisté víry, nýbrž i k milostem, spočívajícím ve svátostech víry. Stačí zde poukázat na papežské dekrety o sv. přijímání: o častém, denním přijímání, o přijímání dětí, o přijímání nemocných, o přijímání dle cizího ritu. Mocné účinky těchto dekretů jsou již dnes v církvi patrný.

A jako cestu k sv. přijímání, chce Pius také přístup k ostatním svátostem dle možnosti uvolniti a ulehčiti. Třeba zde připomenouti plné moci biskupů v příčině mší sv. v privátních bytech, křtu v domě a j. Papež se ani neleká staré zákony církve zmírniti anebo i zrušiti, nelze-li jejich přísného zachování d o s í c i, aby alespoň hříchy byly zmírněny. Církev jest pia mater, dobrá matka, která chce svým věřícím dětem pomoci. Z tohoto náhledu papežova vysvětliti lze redukci svátků v motu proprio ze dne 2. července 1911, která dle slavnostního prohlášení papežova není zmenšením božského kultu, nýbrž ulehčením svědomí. Papež dokonce i upouští od starodávného příkazu postu v posledním dni velikonočního týdne, v předvečer božího Hodu.

Dekret »Ne temere« z 2. září 1907 o uzavírání sňatků, tento velevýznamný reformní zákon, nechce nic jiného než dětem církve v době moderní svobody stěhování a při změněných životních poměrech ulehčiti církevní sňatek, zajistiti platnost sňatku, zaručiti jasnost a bezpečnost práva.

Bylo by možno vyjmenovati zde ještě přemnohé jiné reformy Pia X., na př. v příčině odpustků, stran procesu prohlášení svatosti, v duchovní péči pro vystěhovalce atd., leč to spadá více do oboru církevního kultu a duchovní správy, než do oboru církevního práva.

Však již i to málo, co jsme zde uvedli, stačí, aby byl oceněn význam pontifikátu Pia X. pro právní život. Poměrně v krátké době tohoto pontifikátu jest zákonodárná a reformátorská činnost Pia X. věru ojedinělá v dějinách církve. Církev dle své přirozenosti je konservativní a novotám nepřístupná. Leč přes to jest v lidských svých elementech, tedy i ve svém pozitivním zákonodárství změny schopna a dle poměrů i potřebna. Potřeby nové doby správně chápati, ve vhodné době a vhodným způsobem měniti to, co se přežilo, anebo co potřebuje opravy, je nejdůležitější úlohou církevní vlády.

A této úloze Pius X. dostal způsobem nejskvělejším.

Nový zákon o dání jména.

Co do nedávna bylo ještě nemožností, stalo se císařským nařízením ze dne 14. října 1914 možným: dítě nemanželské může obdržeti jméno manžela vlastní své matky.

Je potřebí: 1. Svolení manžela,
2. „ matčino,
3. „ soudní,
a 4. podání zemské vládě.

Svolení sub 1. a 2. ve formě protokolu.

Protokol může zníti takto:

PROTOKOL

sepsaný na úřadě v..... v záležitosti dání jména dítěti N. N., které se narodilo v XY. dne..... a zapsáno jest v matrice farního úřadu v Z., dle křestního listu příloženého.

Já podepsaný N. N. (charakter a bydliště), rozený dne ....., syn N. N. (jméno otce i matky budiž udáno), dávám tímto nemanželskému dítěti N. N. mé manželky ve smyslu § 8. císařského nařízení ze dne 14. října 1914 číslo 154 ř. z. své jméno a žádám, aby bylo zaneseno do křestní matriky na příslušném místě.

Já podepsaná N. N., rozená v N., bydlící v N., manželka N. N., žádám a svoluji, aby jeho jméno bylo zaneseno do matriky křestní jmenovaného dítěte na příslušném místě, a příkládám za tím účelem svůj oddací list.

My dožádaní svědkové potvrzujeme, že přítomný N. N. nemanželskému dítěti N. N. své jméno ve smyslu § 8. císařského nařízení dal a přítomní manželé N. N. a N. N. výslovně žádali, aby toto jméno bylo zapsáno do matriky dítěte N. N.

Na potvrzení toho vlastnoruční podpis N. N. a matky N. N. jakož i obou dožádaných svědků.

Na..... úřadě v N. N. dne.....

N. N.,
žadatel.

N. N.,
matka dítěte.

.....
jméno I. svědka.

.....
jméno II. svědka.

Coram me

xy

.....
parocho.

Každý duchovní správce může v mnohých případech urov-
nati dlouholetou záležitost rodiny, kteráž mu bude vděčnou.

K vůli úspoře práce kladu zde i protokol napsaný po ně-
mecku.

Die Namensgebung dem unehelichen Kinde im Sinne des
§ 8 der kais. Verordnung vom 12. Oktober 1914 Nr. 154 R.-G.-Bl.

PROTOKOLL

aufgenommen vom..... Amte in..... am
..... in Angelegenheit der Namensgebung dem Kinde
N. N., geboren in..... am....., eingetragen in
der Geburtsmatrik des Pfarramtes in X. (Taufschein).

Ich unterzeichneter N. N. (Charakter, Wohnort), geboren
in..... am....., Sohn des..... (Vater,
Mutter), gebe dem unehelichen Kinde meiner Gattin N. N. (Kind !)
im Sinne des § 8 kais. Verordnung vom 12. Oktober 1914
Nr. 154 R.-G.-Bl. meinen Namen und ersuche um Eintragung
desselben in die Geburtsmatrik an gehöriger Stelle.

Ich unterzeichnete N. N., geboren aus N., wohnhaft in N.,
geboren am..... in N., Ehegattin des N. N., ersuche und
bewillige, dass sein Name in die Geburtsmatrik des genannten
Kindes an gehöriger Stelle eingetragen werde. (Trauungsschein.)

Wir erbetene Zeugen bestätigen, dass der gegenwärtige N. N.
dem unehelichen Kinde N. N. seinen Namen im Sinne des
§..... gegeben hat und die gegenwärtigen Eheleute N. N.
und N. N. vor uns ausdrücklich die Eintragung dieses Namens
in die Geburtsmatrik des Kindes N. N. verlangt haben.

Urkunde dessen die eigenhändige Unterschrift des N. N.
und der Mutter N. N. so wie auch der beiden Zeugen.

Prag am.....

.....
Bittsteller.

.....
Mutter.

.....
I. Zeuge.

.....
II. Zeuge.

Coram me

L. S.

.....
parochus.

Protokol a přílohy se žádostí za svolení se zašlou k soudu
a konečně k zemské vládě. Když úřady svolily k zápisu jména,
zažádá se u konsistoře, aby zápis jména mohl býti v matrice po-
znamenán.

Dílo jediné ženy.

Tak rádi vzpomínáme, co může dokázati vytrvalá práce v malém pro církve a oslavu boží. Naše chudé kostely mívají velmi chatrné bohoslužebná roucha, a přeče jest zde svépomoc tak lehka a osvědčena, že se třeba diviti, že tak málo proniká právě tam, kde by měla býti nevítanější.

Ústavy věčného klanění se nejsv. Svátosti oltářní jsou pravým dobrodiním kostela a duchovní správy. Pomocí jednot Ustavického klanění se nejsv. Svátosti oltářní lze si pořídití záduší, které neselže. Tyto jednoty jsou dílem jediné ženy, která vykonala svou zbožnou obětavostí pro kostely více než mnohdy bohaté fondy.

Roku 1848 zbožná dáma Anna z Meeûs, vidouc s bolestí chudobu mnohých kostelů, zvláště venkovských, založila v Bruselu zbožné sdružení, které si vytklo za úkol uctívati Spasitele v nejsv. Svátosti a podporovati vlastní prací chudé chrámy. Sdružení to schválili za nedlouho (1851) všichni biskupové v Belgii. Z tohoto sdružení vzešla nová klášterní kongregace dam, jež r. 1857 založila v Bruselu první svůj dům, a jejíž první generální představenou stala se zmíněná zakladatelka († 15. června 1904). Kongregace ta a stanovy její schváleny byly dekrety Posv. sboru pro záležitosti biskupův a řeholníkův z 15. dubna 1867 a 28. dubna 1872.

Ono zbožné sdružení, z něhož zmíněná kongregace původ vzala a s níž jest v nejužším spojení, bylo již r. 1853 povýšeno na arcibratrstvo, ale pouze pro Belgii. Brzo potom byla podobná bratrstva se souhlasem sv. Stolice založena v Rakousku (ve Vídni), v Bavorsku (v Mnichově) a v Holandsku (v Rotterdamu), jež vesměs obdržela právo přivtělovati si podobná bratrstva ve zmíněných zemích a připlatňovali jim odpustky a výsady jim udělené.

Když zmíněná kongregace zřídila si dům v samém Římě, bylo hlavní sídlo arcibratrstva dekretem Posv. sboru odpustků z 1. února 1879 přeloženo rovněž do Říma a obdrželo právo přivtělování podobných bratrstev v celém světě.

V Rakousku byl spolek založen nejdříve ve Vídni roku 1857. K němu přidružilo se odvětví spolku r. 1864 pro pražskou arcidiecesi založené. Již následujícího roku se schválením Jeho Eminence pana kardinála knížete-arcibiskupa pražského Schwarzenberga stal se pražský spolek samostatným a k němu pak připojily se spolky pobočné: r. 1865 pro diecesi budějovickou, r. 1869 pro diecesi královéhradeckou a r. 1879 pro diecesi litoměřickou.

Po 50 letech může jen v jediné provincii vykázati číslice, které dokazují pravdu slov Cyprianových, že láska věfících je nejlepší poklad církve. V diecesích pražské, budějovické, hradecké a litoměřické rozdáno rouch v ceně

za 500.000 korun.

Ježto Jednoty klanění jsou v přčetných diecesích, vykonalo dílo paní Anny z Meeûs dobrodiní kostelům, které přesahuje mnoho millionů.

Zde by se dalo mnoho ještě provésti, když by se v osadě soustředily paní, které mají čas, ano i někdy dlouhou chvíli, a získaly se pro práce na obfavních rouchách, jak to i knihy Mojžíšovy nám vyprávějí. Místo stesků jest účinnější svépomoc. Na tu velmi často zapomínáme.

LISTY HOMILETICKÉ.

Neděle devátá po sv. Duchu.

Modlitba v rodině.

»Dům můj jest dům modlitby.«
(Luk. 19, 46.)

»Dům můj jest dům modlitby.« Tak praví božský Spasitel o chrámu Páně. Ano, scházíme se v kostele, abychom se zde modlili, bychom Pánu děkovali, ho chválili, jemu se klaněli a potřeby své přednášeli. Chrám Páně jest v první řadě dům modlitby. Ale chceme-li býti řádnými křesťany, nesmíme se spokojiti modliti se toliko v kostele, máme i ve vlastním domě, ve vlastním rodinném životě modlitbu pěstovati. Abychom se k tomu povzbudili, chceme dnes uvažovati, jak veliké neštěstí jest, když v rodině nepanuje duch modlitby.

P o j e d n á n í.

I..

Když v rodině nepanuje duch modlitby, největší počet lidí málo se modlí nebo vůbec se nemodlí. A přece jest modlitba pro nás tak důležitý a mocný prostředek milosti. Vojín beze zbraně v boji snadno jest přemožen; pole, které v pravý čas vláhy a slunečního jasu nedostane, brzy uschne, nemůže přinést žádoucích plodů. Podobně se vede člověku, který se nemodlí. Odhodil zbraň, kterou mohl pokušení přemoci, jeho duše podobá se poli, které slunečním parnem vyschlo. Tak a podobně mluví svatí o modlitbě.

Poněvadž jest modlitba pro nás tak důležitá a potřebná, jest velikým neštěstím, když křesťan modlitbu zanedbává, když ani neví, jak si má počínati, aby se řádným způsobem modlil. Takový si zavírá zdroj, z něhož mu bohaté milosti ke spasení duše plynouti mohou; podlamuje si jaksi most, přes který může k Srdci Páně a k věčné blaženosti dojíti.

V toto neštěstí však člověk obyčejně upadne, když žije v rodině, v níž nepanuje duch modlitby. Má-li totiž křesťan v pozdějším životě modlitbu milovati a pravidelně konati, musí k tomu záhy v rodině přidržován býti. Zbožná matka musí dítěti ruce sepiati a učiti ho modliti se: »Otče náš, jenž jsi na nebesích«. Zbožná matka musí do útlého srdce dětského vštípiti první jiskru lásky k Bohu, bez níž se na delší dobu modlitba řádně konati nemůže. V rodině musí dítě viděti, že rodiče modlitbu za důležitou věc pokládají a v každém ohledu vážně modlitbu berou. Při modlitbě roste vážnost otcova, jenž se tu jeví jako kněz celé rodiny; vzmáhá se úcta k matce, na jejíž starostlivou tvář dopadá odlesk úcty, již uctíváme svatou Matku Páně. Jen otec modlící se může dítkám poroučeti ve jménu božím, poněvadž synové a dcery jeho vidí, že otec v Boha věří a Boha ctí; jen tehdy může si zakládati na svém právu a své důstojnosti, poněvadž dítky u víře vychované spatřují v něm zástupce božího. Jeden zbožný rolník říkával: »Když na poli ořu, rád zaseji též Otčenáš v brázdě, kterou vyorávám. Moje manželka, jež šije pro děti, navlékajíc nit, připojuje též alespoň Zdravas Maria; a tak ukládáme v domácnosti sítě modlitby, aby nám vzrostlo boží požehnání.« A kde se tak děje, tam svatý mír a tiché štěstí usídli se v domě, neboť rodina je založena na pevném základě víry, na modlitbě.

A nyní si všimněme domu, kde není modlitby slyšeti. Zda nevidíte tu vždycky naplněna slova: »Bez božího požehnání marné lidské namáhání«? Otec i matka snad pracují v potu tváře od denního úsvitu až pozdě do noci — a sotva nejpotřebnějšího dobudou. Nespočívají boží požehnání na jejich práci. A mají-li snad dostatek, vizte, jak jest uvolněn nebo rozvázán vzájemný poměr mezi členy rodiny! Otec i matka, neznajíce daru trpělivosti a vnitřní spokojenosti, mají mezi sebou často neshody, každé chvíle ozývá se nářek na děti, snad i nadávka, klení. A děti brzy počnou opláceti stejným způsobem, protože platí i o dětské duši slova: »Jak do ní voláš, tak se z ní ozývá.« A tak pod krovem domácím, kde by měly kvéstí růže nejčistší radosti a tichého štěstí, je jako venku v zanedbaném koutě zahrady, kde jen trní a jedovatý blín se množí a bují. A odkud to? Protože pod krovem domácím se neozývá modlitba. Prchli strážní andělé, zmizelo boží požehnání, neusadila se spokojenost a mír. A dům se stal jevištěm neshod, nespokojenosti, jest jako duchovní rozvalina. Rodina jest v rozvratu, poněvadž vzájemně ji nepoutá nejpevnější tmel společnosti, vroucí smysl, obrácená k Bohu modlitba.

Když není v rodině nikdo, kdo dítě s Bohem seznámí a k modlitbě je navádí, jest to škoda, která se později velmi nespokojeně nahrazuje. Ať se později horlivý kněz sebe více namáhá, obyčejně nemůže mu vštípiti trvalou lásku k modlitbě. Takové ubohé děti, které v rodině vyrůstají bez náboženského návodu, sotva v pozdějším věku budou pravidelně své modlitby vykonávati; život jejich bude obyčejně chudý na milosti a zůstane jím.

II.

Když v rodině nepanuje duch modlitby, nebudou moci členové její na delší dobu důležité povinnosti stavu svého řádně vykonávat. Má-li se tělo těšiti dobrému zdraví a silným se cítiti, musí všichni údové jeho výkony Bohem jim ustanovené věrně konati. Když jen jeden úd jest nemocen a nekoná, co konati má, jak škodlivě to působí na celé tělo a jaké nepříjemnosti nám to působí. Podobně jest tomu v rodině. Jen tehdy je dobře o ni postaráno, jen tehdy bude trvale šťastnou a spokojenou, když všichni její členové se vynasnažují povinnosti své řádně a věrně konati. Leckdy může býti celá rodina velmi nešťastná, když jen jeden její člen v podstatných věcech své povinnosti zanedbává.

Nepanuje-li však v domě duch modlitby, časem budou členové její také zanedbávati své podstatné povinnosti — a jaké to neštěstí pro rodinu! K vůli krátkosti poukáži jen na členy rodiny, kteří rozhodně v ní zaujímají nejdůležitější místo a dávají jí jaksi ducha svého. Myslím tu na rodiče, nositele rodinného života. Zdali pak se dá myslet, aby rodiče, kteří se sami nemodlí a na modlitbu v rodině nedbají, dali si záležeti na dobré výchově dítek svých? Jak mohou, když skoro zapomněli, že jsou pro službu boží a pro nebe stvořeni, míti vážnou a trvalou vůli dítky své pro Boha a křesťanskou ctnost vychovávat? A zdaž příklad náboženské lhostejnosti, který dítkám dávají, nepůsobí nutně záhubně na dítky samy? I když by se tací rodiče namáhali dáti dětem křesťanskou výchovu, zdaž jejich námaze nebude scházeti boží požehnání? Boží požehnání musí si však rodiče dobrou modlitbou a vůbec věností k Bohu vydobýti. Je-li to však správné, jak mohou pak rodiče, kteří se nemodlí a o Boha se nestarají, s výsledkem a požehnáním o výchově dítek svých pracovati? To také dosvědčuje denní zkušenost. Jaké jsou obyčejně dítky otců a matek, kteří krásný zvyk denní modlitby neznají a nekonají nebo ještě se tomu posmívají? Jak neposlušné, nepoddajné, bezuzdné, pyšné, osobivé jsou obyčejně! Jaké bolesti a starosti působí svým rodičům!

III.

Nepanuje-li v rodině duch modlitby, hřích doní vstoupí a způsobí tam veliké spousty. »Spravedlnost povyšuje národy, hřích však činí národy nešťastny.« Příklad. 14, 34. Slova tato platí také o rodině. Jak šťastná jest rodina, kde členové Bohu věrně slouží a kde křesťanské cnosti zkvétají! Jak se tam žije spokojeně a ve svornosti! Taková rodina jest rájem na této trnité zemi. I když velikost a nádhera domu není značná, i když tam není bohatství, přece se tam žije spokojeně a šťastně, lépe nežli ve velikém, nádherném, bohatém domě, z něhož ctnost zmizela, do něhož hřích vstoupil. Ano, hřích může rodinu učiniti velmi nešťastnou. Pomyslete jen na dům, v němž nestřídmost otce

pokoj a pořádek ruší a blahobyt podkopává, nebo na dům, v němž manžel neb manželka provinila se proti věrnosti, u oltáře slíbené, nebo na rodinu, v níž nesmírná pýcha a chladná sobeckost panuje. Jaké hořkosti, co nepříjemného jest tam zakoušeti! Jak hluboké a bolestné rány raní srdce v takých rodinách! Ano, hřích činí rodiny nešťastny.

Ale hřích přijde časem do rodin, kde se modlitba zanedbává, poněvadž jest modlitba nejlepší, nejmocnější, ano první a nejpřirozenější protiváha proti hříchu. Neboť co jest hřích? Sv. Tomáš praví krátce a dobře: »Hřích jest odvrácení člověka od Boha a nezřízená přítulnost jeho ke stvoření.« To jest viděti na první pohled u největšího počtu hříchů, na př. při lakomství, nestřídmosti, pýše. — Co jest naproti tomu modlitba? Jest to odvrácení od stvoření a pozdvižení vnitřního člověka k Bohu. Když se nábožně, sebraně modlíme, setřásáme takofka pozemský prach s duše, povznášíme se k nebi, k Bohu, odpočíváme na jeho Srdci, mluvíme k němu a on k nám. Děláme opak toho, co bohužel činíme, když hřešíme. Modlitba jest proto nejpřirozenější a nejmocnější prostředek proti hříchu. Když tento prostředek odpadá, přichází hřích do rodiny a působí tam záhubné spousty. Dobře pravil blahosl. Petr Faber: »Ustává-li člověk mluvit s nebem, počíná s ním hovořiti peklo.«

To se nám jeví dle zkušenosti i v rodině. Rodiny, v nichž hříchy proti šestému přikázání svatyni křesťanského křbu pustoší, rodiny, v nichž požitkářství srdce v ustavičném nepokoji udržuje a bohatý zdroj mnohých hříchů otvírá, rodiny, v nichž nesváry, hádky každodenně panují, zdaliž jsou tyto rodiny místy, kde se členové denně pravidelně k nábožné modlitbě spojují? Modlí se v nich růženec? Nalezneš v nich otce horlivě se modlícího, nebo matku, která často za den mysl svou k Bohu pozdvihuje? Nikoli. Tam již dávno přetrhli pásku milosti mezi nebem a zemí, tam se neumějí řádně modliti. Proto tam se dostali zlí duchové a působí tam hroznou spoustu. Svědomité konání modlitby bylo by této zkáze předešlo.

Takový význam má tedy modlitba v rodině křesťanské. Kéž byste vždy lépe tento význam poznávali, a proto se přidržovali starých, dobrých katolických zvyků a obyčejů; kéž byste zvláště společnou modlitbu v rodinách opět zavedli a věrně konali; ať zvláště mužové a otcové nezapomínají, že v rodině vykonávají jaksi kněžský úřad, a proto mají míti živé účastenství na náboženském životě rodiny! Svoji účastí na společné modlitbě dodáte jí vážnosti a síly. Šťastná rodina, v níž po boku nábožné matky nalézá se modlící se otec. Takové rodině platí slova božského Spasitele: »Kde jsou dva nebo tři shromážděni ve jménu mém, tamť jsem já mezi nimi.« Amen.

Hlavně dle Brehmscheida *Jan Nep. Jos. Holý*, O. Praem.,
farář v Holišově.

Neděle devátá po sv. Duchu.

O shovívavosti boží k hříšníkům.

»Ó kdybys poznalo aspoň v tento den,
co jest tobě k pokoji.«
(Luk. 19, 42.)

Na poslední cestě do Jerusalema před svou smrtí jel Pán Ježíš na oslátku přes horu Olivetskou, kde se zastavil a spatřiv město slavné a nádherné, zaplakal a zvolal: »Ó kdybys poznalo aspoň v tento den, co jest tobě k pokoji!« Ježíš, Syn boží, Spasitel od zástupu lidí jako král nadšeně vítaný, plakal lítostivě nad chloubou vyvoleného národa, nad městem svatým, Jerusalemem. Čeho nikdo netušil, viděl božský Spasitel před sebou, zpusťování tohoto překrásného města a jeho chrámu, a rozptýlení národa jakožto trest pro zaslepenost, nevěru, zatvrzelost, nekatolicnost a bohovraždu. Kletbu svolal národ na sebe a své syny při odsouzení Spasitele ke smrti kříže, a kletba se také dostavila. »Ó kéž bys poznalo aspoň v tento den ještě, proč naposledy přichází k tobě vyslanec nebeského Otce, tvůj král a spasitel; ó kéž bys poznalo aspoň dnes ještě, co ti může ku pravému blahu jediné pomoci! Ale nyní jest to skryté před očima tvýma!«

Dlouho hleděl Bůh na počínání tohoto lidu nepoddajného a zatvrzelého, šetřil ho, poslal k němu proroky a naposledy svého jednorozeného Syna. Ale nevděčný lid ho zneužil, jím pohrdnul, zneuctil a konečně ukřižoval. A Bůh čekal ještě 37 let a neztrestal hned přísně a zaslouženě bohovrahy. V pravdě shovívavým ukázal se Bůh k hříšnému národu israelskému, jako dosud shovívavým jest ke všem hříšníkům.

A o této podivuhodné shovívavosti boží budu dnes k vám mluvit.

P o j e d n á n í.

1. Lidé nemohou toho snést, dočkají-li se za dobrodiní nevděku, aneb zákony a rozkazy jejich jsou přestupovány a šlapány; dávají se snadno unést hněvem a vyhrožují pomstou. Ne tak činí Bůh. Bůh jest shovívavý jako dobrý otec, který, ač dítě pochybilo, neztrestá hned, ale dopřává času hříšníkovi a dává prostředky, aby se poznal a polepšil.

O vlastnosti té poučuje nás už sám rozum. Zde na světě jsme ve stavu zkoušky, můžeme proto očekávat od dobrotivosti a moudrosti boží, že ten, který zpytuje srdce a ledví lidská a ví, jak lidé často přenáhleně a ukvapeně jednají, popřeje zajisté času i prostředků, aby se vzpamatovali, chybu poznali a vše napravili.

Kdyby Bůh trestal hned každý přečin a vinníka zahubil, byla by země brzy prázdnou a peklo přeplněno. Dítka by pozbyly rodičů, rodiče dětí, ženy mužů, mužové žen, kdyby Bůh měl ihned každý hřích ztrestati. Kdo by byl spasen, kdyby se nedostalo člověku ani času ku poznání a polepšení?

Totéž stvrzuje nám Písmo sv. či zjevení boží. Bůh sám to lidem oznámil. Žalmista Páně nazývá Boha dlouho shovívajícím a velmi milosrdným. (102.) Proroci Jonáš (4, 21.) a Joel (2, 13.) nazývají Boha dobrotivým, milosrdným, trpělivým a plným slitování. Moudrý Sirach jmenuje Boha odplatitelem shovívajícím (5, 4.), a apoštol sv. Petr praví: »Trpělivě čeká Bůh, nechtě, aby kteří zahynuli, ale všichni k pokání se obrátili.« (2, 3. 9.) Pán Ježíš vypravuje o neúrodném fíku, který chce pán odstraniti, ale zabradník prosí o poshovění, že ho ještě okopá a zaleje, zdali by nepřinesl ovoce. Toť znázorněna shovívavost boží!

A jak krásně objevuje se shovívavost boží v dějinách lidstva! Za dnů Noemových bylo lidstvo nanejvýš zkažené, a proč Bůh čekal 120 let, až by Noe koráb zhotovil a lid ku pokání častěji napomenul, dokud nepřijde potopa a vyhladí člověka s povrchu země. (1. Mojž. 6, 12.) Nebylo spustlejšího města nad Sodomu. A Bůh přece na prosbu Abrahama byl ochoten odložit trest pro deset spravedlivých. Zloba města Ninive volala k nebi o pomstu, a Bůh přece poslal sluhu svého, Jonáše proroka, a ustanovil dobu 40 dnů ku pokání.

K národu israelskému posílal Bůh mnoho proroků, ač i tito byli s odporem přijímáni a pronásledováni. Bůh používal proroků těch, aby vůli svou lidem oznámil, svědomí probudil, od cesty hříchu a zkázy odvrátil a na cestu dobra přivedl. Ale pokaždé málo bylo těch, kteří hlašu jejich poslechli a k Bohu se přiblížili. A přece Bůh ve své nevyzpytatelné shovívavosti nepřestal volati jich opět a opět.

Hrozný byl zločin Jerusalema, který byl vinen vraždami mnohých proroků, a Bůh posílá mu naposledy svého jednorozného Syna, aby něžnou láskou mateřskou je vyhledával, a se slzami ku polepšení zapřísahal.

»Jerusaleme, Jerusaleme, kterýž zabíjíš proroky a kamenuješ ty, již k tobě posláni jsou; kolikrát jsem chtěl shromáždit syny tvé jako slepice shromažďuje pod křídla kuřátka svá, a nechtěl jsi!« (Mat. 23, 37.).

A když se přiblížil Pán Ježíš k Jerusalemu, vida město, plakal nad ním řka: Ó kdybys bylo i ty poznalo, a to aspoň v tento den tvůj, co tobě jest k pokoji; ale nyní jest to skryté před očima tvýma.« (Luk. 19, 42.)

Ba ještě po bohovraždě, po hrozném ukřižování Spasitelově, napomínali apoštolé celých 37 let ku pokání a polepšení, ale z větší části nadarmo. Tak prokazoval Bůh po všechny časy milosrdenství a shovívavost, jak i sám sv. Augustin, dříve v nepravostech zabředlý, vyznal o sobě: »Pane Bože, já jsem se stále více vzdaloval od tebe, a tys nezavrhnul mne od sebe.« Bůh dával a dává stále nesčetným hříšníkům čas a příležitost ku polepšení.

Shovívavost božskou dosvědčuje dále naše vlastní zkušenost. Kolikrát jsme se od m'ádl prohřešili, Bohu se zpronevěřili a šeredného nevděku se dopustili za největší dobrodiní, a jak se k nám zachoval Bůh? Nezničil nás, neztrestal nás, ale nehodné trpěl zde

na světě, dny života prodloužil, dobrodiním zasypával na těle i na duši.

Napomínal nás hlasem svědomí, blasem kazatelů a zpovědníků, nemocemi, náhlou smrtí známých a různým ještě způsobem.

Popřál nám času, podával prostředky, abychom se k Bohu mohli vrátiti. Co zločinů a ohavností páše se stále ve světě, co rouhání a urážek Boha, co posměchu, zneuctívání sv. náboženství, zneužívání nejsvětějších věcí; co nevinné krve prolévá se stále — a Bůh neselá oheň s nebe, aby spálil rouhače a zlostníky, neotvírá propasti země, aby je poblitily; Bůh velí slunci vycházeti a posílá déšť na dobré i na zlé, nechává zlé v blahobytu, zatím co dobří strádají, a to jedině proto, aby nikdo neměl na věčnosti výmluvy, že mu nebylo popřáno času a milosti, aby se z poblouzení vzpamatoval, proto, poněvadž zná Bůh ohromnou cenu duše lidské a hrozné tresty, jež čekají na věčnosti ty, kteří se zpronevěřili.

2. Máme snad býti zlí, že Bůh jest dobrý? Máme-li pochybovati o jeho jsoucnosti, poněvadž netrestá? Máme-li se ještě více zpronevěřiti, a pohrdati bohatstvím jeho dobrotivosti, trpělivosti a shovívavosti? (Řím. 2, 4) a shromažďovati tvrdostí a nekajícím srdcem poklady hněvu ku dni hněvu a zjevení soudu? To by bylo šílenou pošetilostí, jak každý z vás říci musí. Poznali jsme nevyzpytatelnou shovívavost a dobrotivost boží, proto chceme jí použiti ke své spáse a nikoli zneužiti. Shovívavost volá nás všechny ku pokání.

Snad jsi, drahý křesťane, urazil hrubě Boha lásky nejhodnějšího, svého nejvyššího krále a pána. Bůh nežádá od tebe za to ničeho, leč aby sis hřích zošklivil, srdečně ho litoval, z něho se vyznal před soudní stolicí zpovědní, a za hřích dosti učinil, dle možnosti urážku boží odčinil. Za to zapomene Bůh na každou urážku, odpustí vinu, promine trest, okráší duši synovským rouchem, vrátí právo na všechny zásluhy dobrých skutků a založí v duši tvé království pokoje, o němž svět nemá ponětí; celé nebe raduje se, žeš byl vyproštěn ze spárů ďáblových a hrozné věčnosti, a máš naději na dědictví královské, jež Syn boží ti přichystal. »Uvaž přece,« volá sv. Augustin, »lásku, která tě očekává!« Lituji, plač nad svými hřichy. To jest hlavní a nutná podmínka, aby ti byly hřichy odpuštěny. Neříkej, že Bůh jest shovívavý, že popřeje i nadále času a poskytne prostředků ku polepšení. Milosrdenství boží jest nesmírné, ale trpělivost má i své konce, bývá-li zneužívána, jak vidáme často na odstrašujícím konci života nevěřících a prostopášných. I Jerusalemu shovíval dlouho Bůh, ustanovil mu ještě krátký čas ku polepšení: »Ó kdybys aspoň poznal v tento den tvůj, co je tobě k pokoji!« Bůh přichází pomalu, ale jistě. Přichází, jak Pán Ježíš řekl, jako zloděj v noci, když nejméně jest očekáván. Snad stojí již za dvěma a klade sekeru ke kořenu tvého života. A Písmo sv. praví, že hrozno jest upadnouti do rukou Boha spravedlivého! Hrozný trest stihl za časů Noemových lidstvo, jež se výstrahám božím

posmívalo; hrozný trest stihl město Sodomu, jejíž obyvatelé místo pokání svolávali na sebe kletbu; hrozný trest stihl zatvrzelý Jerusalema, který v zaslepenosti dopustil se bohovraždy a svolal na sebe trest i na své potomky; ač předpověděl Spasitel jeho zkázu, přece se včas nepolepšil a setrval ve zlobě. »Neboť přijdou dnové na tebe, a obklíčí tě nepřátelé tvoji náspem, a oblehnou tě, a zouží tě se všech stran; a na zem tě porazí i syny tvé, kteříž v tobě jsou, a neostaví v tobě kamene na kameni, protože jsi nepoznalo času navštívení svého.« — Zloba zaslepila národ israelský, že se bouřil proti svému císaři, až přitáhl vojevůdce římský k městu, aby je ztrestal. Vojevůdce ohradil celé město kolem, aby nikdo nemohl uniknouti. Ve městě nastal hlad, smrt porážela tisíce obětí. Mnozí unikli přes hrady, byli však chyceni a ukřižováni, že nestačilo v okolí dříví na jednotlivé kříže. A když nechtěli se vzdát na milost, bylo město vzato útokem, lidé vražděni, domy bořeny, chrám, v němž hledali poslední útočiště, zapálen, zabynuli všichni v něm za hrozného nátku. Josef Flavius, židovský spisovatel tehdejší, udává počet zajatých 97.000, a zahynulých 1.100.100, kteří zemřeli ve městě při obléhání. Tisíce bylo povražďeno a tisíce ukřižováno. Město rozbázeno, že nezůstal kámen na kameni.

Drazí křesťané! Bůh jest shovívavý, ale nedá se posmívati. Každému vyměřuje lhůtu ku polepšení; jakmile tato vyprší, nastává spravedlnost, doba účtování.

Bůh posílá pak různé tresty na jednotlivce, národy a celou společnost: drahotu, mor, válku, hlad a p.

Zpytujeme svědomí, zdali i doba nynější není dobou účtování. Lidé se odcizovali Bohu, upírali Boha, nevěřili v život věčný a nesmrtelnost duše, ohlušili hlas svědomí, zapadli do propasti hříchů a obavností, posmívali se každému, kdo jménem božím volal ku pokání, rouhali se, odpadali od víry, ze sebe učinili modly, obsluhovali jen své tělo, vyhovovali každému jeho přání, a duše ubohá byla v zapomenutí, ve smetí. Bůh zneuznán, nenáviděn, upírá.

Bůh účtuje s lidmi. Běda, kdo nepozná dobu navštívení božího v tento čas, kdo promešká dobu pokání. Až Bůh metlu odvrátí, a lidem se povede zase dobře, pak jenom zázrakem jest možno procitnouti z otupělosti a zloby.

Vratme se k Bohu. Ó kéž bychom poznali aspoň v tento den, co jest nám k pokoji, a nebylo to skryté před očima našima! Čím dříve se poznáme, tím spíše nakloníme si Boha, tím bližší jest mír a pokoj v naší zemi, v celé říši, v našem srdci.

V. Strh.

O pouti sv. Jakuba u Minoritů v Praze. (Odpoledne.)

Čím jest nám víra křestanská.

»Po vší zemi rozešel se zvuk jejich a až do končin okrsku země slova jejich.«
(Ž. 18, 4.)

Velebnou to budovu vystavěl si všemohoucí Tvůrce, když na počátku pouhým slovem vůle své učinil nebesa i zemi a všecku krásu jejich. U pozorování moci a slávy boží, která se srdci chápavému zjevuje ve věcech stvořených, vytržen volá žal-mista Páně: »Nebesa vypravují slávu boží a dílo rukou jeho zvěstuje obloha. Den dni vypravuje slovo to a noc noci oznamuje moudrost a dobrotu boží, po vší zemi rozešel se zvuk jejich a až do končin okrsku země slova jejich.«

Než na zemi této, mezi lidmi vystavěl sobě Hospodin ještě jinou velikou vznešenou budovu. Poslal Syna svého jednorozenného, který byl stavitelem a základem jejím. Na základě tom pnou se do výše mohutné sloupy a na sloupcích těch spočívá klenba její — a klenba ta sahá až do nebes, budova ta spojuje časnost s věčností, zemi s nebesy, lidi s Bohem — ona je semeništěm dítek božích, štěpnicí svatých, ano královstvím božím na zemi. Nebesa i země hlásají nám moc a moudrost boží, tato budova ale, církve Krista Ježíše na zemi, hlásá nám lásku věčnou a milosrdenství. Základem jejím jest Kristus, Syn boží, a sloupy jejími jsou apoštolové Páně. Dvanáct jest jich — jsou to mužové napohled prostí, neučení, slabí. Než od té doby, co vylit Pán o svátcích letničných na ně Ducha sv., byli osvětleni, posíleni, posvěceni a neobyčejnou silou jsouce ozbrojeni šli do všech končin světa, zasívali símě sv. evangelia a Pán dával déšť nebeský, símě to se ujalo, rostlo, kvetlo — brzo zazelenala se ukoralá, vyprahlá země osením tím — brzo zaskvělo se na všech končinách země vítězné znamení sv. kříže, znamením tím přemohli sv. apoštolové celý svět, po vší zemi rozešel se zvuk jejich a až do končin okrsku země slova jejich.

A proto skvíti se budou jména mužů těchto na věkověčné časy na obzoru církve Páně. A na obzoru tom kolem slunce Krista Ježíše vidím obzvláště tři hvězdy jasné — vidím tři jména — jsou to Petr — Jan — Jakub.

Petr — ten muž skalopevný, neoblomný, veliký vírou i kajícíností! »Ty jsi Kristus, Syn Boha živého,« volá ke svému Mistru na pobřeží moře Galilejského, a Pán na odměnu odevzdává mu klíče království svého, blahoslaví ho, činí ho viditelnou hlavou církve své a dí: od této doby lidi budeš loviti. A Petr s lodičky Kristovy rozestřel síť — a ejhle — on ulovil do ní celý svět. Vedle Petra vidím hvězdu milojasnou — je to Jan. Kdo by ho neznal, toho ohnivého, nebeskou láskou planoucího, panického

Jana! Čistou, blankytnou oblohou je duše jeho, jako orel ke hvězdám pne se láska jeho a láska ta hlásá nebesky nadšeně v evangelium božství Ježíše Krista, Slova od věčnosti, které v času tělem se stalo a přebývalo mezi námi.

Jan to byl, který ve večeřadle spočíval na rameni Mistra svého, který v domě Pilátově slzy proléval nad ním, když ho odsuzovali — Jan stál s pozeňnanou Matkou boží pod křížem, slyšel poslední slova umírajícího Ježíše — patřil i na otevřený hrob, kam položeno jest umučené tělo Beránka božského, obětovaného za hříchy naše.

A bratrem tělesným Jana, učedníka lásky, byl sv. Jakub, než co dím, tělesným, jeho duše byla věrným odleskem duše Janovy, on bratrem jeho byl dle těla, dle ducha, dle lásky. A proto učinil i jeho Pán účastníkem tajemství a zjevení svých. Tam na hoře Tábor, kde zaskvěla se tvář Páně jako slunce a roucho jeho jako sněh, byl náš sv. Jakub. Tam na hoře Olivetské, v té rozhodné, věčně památné chvíli, kdy Kristus ke smrti se hotovil modlitbou a potem krvavým, svědkem byl jeho zápasu i jeho zajetí spoštoł Páně sv. Jakub. A když zpečetěno bylo dílo našeho vykoupění a posvěcení o dnech letničných a Duch sv. svými dary naplnil apoštoly Páně a biřmoval je k úřadu jejich kněžskému, když apoštołové do všech končin se rozcházeli hlásat Krista Ukřížovaného, tu sv. Jakub zůstal na těch pozeňnaných místech, která nohama svýma posvětil Syn boží, v Judsku a Samařsku pokračoval v díle jeho a přivedl nescíslný počet Židů i Samaritánů do ovčince Kristova. A když zlopověstný rozmařilec Herodes Agrippa, chtěje se zalíbiti Židům, kázal ho zajmouti a zajatého do žaláře uvrhnouti, tu dobře znaje slovo Páně: »Blahoslavení, kteříž protivěnství trpí pro spravedlnost, neboť jejich jest království nebeské«, veselil se, že může pro jméno božského Mistra svého trpěti, a vzplesal v Pánu, když umřítí měl smrtí velikého předchůdce Kristova Jana Křtitele. Pod sekeru katovu položil svou hlavu za Krista — šťastný ten muž, hrdinský, neohrožený ten apoštoł! »Nebojte se těch, kteří zabijí tělo, duši ale zabítí nemohou,« pravil Kristus, nuže a apoštoł Páně sv. Jakub nebál se Herodesa Agrippy — nebál se kata ani sekery jeho, neboť co mu vzítí mohli — tělo — krev — život pozemský, to obětoval Kristu, aby došel lepší, nehynoucí koruny na nebesích.

Tak dokonal sv. Jakub — tak dokonali i ostatní apoštołové. Zemřeli smrtí mučednickou, ale slova jejich dle žalmisty Páně rozešla se po vší zemi, zvuk jejich vnikl až do končin okrsku země — oni podlehli, ale víra jimi hlásaná zvítězila po celém obzoru tehdejšího světa. Proto blahoslavíme jich — ctíme, milujeme je, že stali se vyvolenými rozšiřovateli sv. víry křesťanské, která je nám nejdražším klenotem v životě, útěchou v strastech, nadějí v smrti, a která bude nám bohdá spasením po smrti.

A proto k uctění apoštoła Páně sv. Jakuba, ke svému poučení a povzbuzení budeme rozjímati o této apoštołské víře, budeme uvažovati:

Čím nám všem jest sv. víra křesťanská?

I. Víra sv. křesťanská hlásá nám nejprve pravou naši důstojnost lidskou. Mnoho, nejmilejší, záleží na tom, aby člověk znal svou důstojnost, aby věděl, čím je, neboť to je jisté, že kdo nedovede sám sebe si vážit, oddá se nepravostem, které hyzdí a poskvřňují důstojnost lidskou. Ejhle, tam válí se jeden v kalužinách sprostých vášní — tu jiný smyslů zbaven nestřídmostí potácí se k zemi, jiný ruku vztahuje na život a jmění spolubližního — šlape zpupně na šlji jiných, zavírá srdce své ku prosbám a výkřikům bídy. Tak snižuje se člověk, kalí, hyzdí na sobě obraz boží, šlape do prachu důstojnost svou. Kdo tu má pomoci, kdo vytrhnouti člověka z kalu nepravostí, a povznésti ho k čistým výšinám ctností? Víra sv. křesťanská to činí! Ona učí nás znáti Boha, který nás všecky stvořil, který je Otcem všech, který i nejprostšího, nejchudšího spolubližního našeho drží na svých rukou otcovských. Ona je to, která učí nás, že k obrazu božímu stvořena je duše-naše a že úlohou naší je, abychom prospívali v ctnosti, abychom svatými byli, jako Otec náš na nebesích svatý jest. Tak učí nás víra sv., jak důstojným tvorem je člověk a jak vystříhati se má všeho, co důstojnost jeho hyzdí, trhá a kazí. A tím učí nás i dále o důstojnosti bližních našich, neboť ona hlásá nám Krista Ježíše, který laskavě skláněl se ke všem, obzvláště k chudým, bídným a nemocným, který za všecky trpěl, všecky vykoupil, všecky jako bratry a sestry, jako dítky jednoho Otce obvinul páskou jedné lásky a všechněm otevřel bránu království svého na věčnosti. Tak učíme se v světle víry sv. vážit si sebe, vážit si i svých spolubratří. Neboť i ten opovržený a opuštěný chudás je bratrem naším a až jednou vetčbá schránka těla našeho se rozpadne, rozpadnou se i rozdíly mezi námi, pak jinak se dělití budou lidé od sebe, nikoli dle toho, zdaž měli v ruce žezlo zlaté či žebráckou hůl, bydleli-li v palácích či chatrčích, nýbrž pouze podle toho, jak skvíti se budou duše jejich leskem ctností, leskem dobrých skutků. Ejhle, nejmilejší, jak učí nás sv. víra křesťanská ctnosti a milosrdenství ku bližnímu, neboť ona hlásá nám, že žaloby a vzdechy, potlačené spravedlnosti a pronásledované ctnosti nebesa prorážejí a že žádného milosrdenství nedojde ten, kdo žádného milosrdenství ku bližnímu nekonal na zemi.

Víra svatá křesťanská hlásá nám důstojnost naši velikou jmenovitě tím, že učí nás, že duše naše je nesmrtelná — že ukazuje nám za hrobem odplatu spravedlivou: buď odměnu neb trest. Ó jak vznešený, ctihodný, veliký, důstojný jsi, ó člověče! Ty jsi ovšem synem prachu, ale jenom dle těla, jenom smrtelnou schránkou svou dotýkáš se země, a duchem svým nesmrtelným nepatříš zemi této bídné, k nebesům zdvihá se duch tvůj na perutech víry a plesaje zvolati můžeš se sv. Pavlem: »Pokolení boží jsme«, a s žalmistou Páně: »Málo menším andělů učinil jsi mne, ó Pane, slávou a ctí korunoval jsi mne!« Tak učí nás víra sv. křesťanská pravé důstojnosti naší, než

II. ona je i světleni nebeským v temných dobách života našeho. Člověk stojí často zarmoucen a teskliv na světě a upadá v malomyslné pochybování o moudré prozřetelnosti boží. Vždyť tolik bídy, tolik ran, tolik strastí jest nám zde zakoušeti! V bolestech a pláči přichází člověk na svět, v bolestech a pláči z něho odchází. Tu studená ruka smrti béře matce kojence — tam dítkám otce, matku, tu klesá v předčasný hrob bujarý mladík a dívka — tam umírá v proudu činnosti své muž, který mnoho dobrého již vyvedl a ještě více vyvésti mohl, a vedle něho žije a je zdravý pustý ničema, který lidem jenom obtížil a břemenem jest. Tam umírá muž ctihodný, jenž símě víry, ctnosti a bázně boží zaséval, a vedle něho dlouhého věku dosahuje jiný, který zpustlou rukou to símě dobré opět trhá, kazí a zasívá místo něho dračí semeno nevěry a nepravosti. Tam zbožný a spravedlivý poutivec v chudobě a bídě živoří, a vedle něho v nadbytku tyje úlisný podvodník a nemrava, vysoce jsa povýšen, ctěn a oslavován. Jaký div, když člověk vida to a zkušenost máje v tom všem, jak na světě se děje, stojí zde nejednou zoufale, ano odváží se i kárati moudrou prozřetelnost boží? Než jak dím — tak soudí ovšem pouze člověk, kterému nesvítl víra sv. — jinak soudí křesťan. Víra sv. křesťanská volá mu zajisté: Nereptej, nezoufej, nestrachuj se! Neboť ty jsi dítko prachu pozemského, ty nemůžeš svým krátkozrakým poznáním proniknouti neskončené soudy boží, ty vidíš svým zrakem jen na píď — ten, který slunce stvořil a vzcházeti mu velí každodenně na spravedlivé i zlé, který otvírá ruku svou a naplňuje každého živočicha požehnáním, ten nejlépe zná, co ti ke spasení — ten i v těch věcech, které pochopiti a srovnati si nemůžeš, jedná jako moudrý Otec. Fjhle, tu leží Syn boží jako chudé dítko v jeslích a prvním jitem života jeho je chudoba a počíná řada utrpení a pronásledování. Tam kráčí on — ten nejčistší a nejsvětější, který hříchu nepoznal, a před ním i za ním chodí nepřátelé a zapřisáblí vrahové jeho — on nemá ani místa, kam by hlavy své sklonil, až našel místo to na postupném, zlořečeném dřevě kříže. On — Syn boží umírá smrtí zločinců — smrtí zločinců umírají i apoštolové jeho, kdo si to vyloží, srovná, jak tomu prozřetelnost boží dopustiti mohla? Ó velmi dobře si to vysvětlí křesťan, víra sv. učí nás, že právě tou hroznou, do nebe volající smrtí Krista Ježíše — tou potupnou, bolestnou, nespravedlivou smrtí dosáblí jsme života věčného, že krví sv. apoštolů rozšířeno jest sv. evangelium. Fjhle, nejmilejší, rouška s tajemných soudů božích odhaluje se nám ve světle víry křesťanské, my se učíme, že co Bůh činí, dobře činí, že právě z trpkých, hrozných věcí dobré a spasitelné věci vyvésti umí!

A proto nereptej, nezoufej, nepochybuj člověče, když rána neštěstí zastihla tebe, neboť co ty nazýváš neštěstím, to snad má tobě býti spasením. »Pán dal, Pán vzal, budiž jméno Páně pochváleno,« tak mluv vždycky jako křesťan, kterému svítí víra sv. Ona svítí nám ale ještě dále — až za hrob. Životem tímto, tak

volá, není ještě všecko ukončeno, po strastiplném dni života pozemského vzejde krásnější jitro života nového — nuže doufejte — důvěřujte Otci svému. Až spadne rouška tělesná s očí našich, pak duše naše nezkaleným zrakem pozná milost, lásku a moudrost Boha svého a velebiti bude prozřetelnost jeho.

III. Než víra sv. osvěcující život náš, svítíc nám i za hrob, jest nám i věrnou a spolehlivou průvodkyní na pouti naší pozemské. Dal nám Bůh sice do srdce našeho hlasatele, který ukazuje nám co dobrého a co zlého, dal nám průvodčího, který vésti nás usiluje po cestě dobré — dal nám svědomí, než jak často bývá jeho hlas divokými vášněmi, žádostmi těla, lákadly světa utlumen, uhlušen, překřičen! A proto dal nám Bůh ještě jinou průvodkyni ve víře sv. křesťanské. Cesta jest nám ukázána, ražena, vůdce náš spolehlivý, Ježíš Kristus, jde napřed, půjdeme-li za ním, zblouditi nemůžeme. Ejhle, on jde, poslušen jsa vůle Otce svého, jako služebník náš, plný lásky k nám. Volá k sobě stížené a unavené, aby je občerstvil, schyluje se k trpícím a bídným, aby jim pomohl, hledá zbloudilé, aby je spasil, ujímá se hříšníků, aby je polepšil, shromažďuje kolem sebe lidi dobré vůle, aby jim zvěstoval království boží, a kudy kráčí, nohy jeho svaté zanechávají požehnání — on miluje i své nepřátele — on umíraje modlí se za ně, na nebesa vstupuje, aby nám tam připravil stánky. Ejhle, nejmilejší, to je ten vůdce náš na pouti naší pozemské, ó kdo by mu nedůvěřoval, kdo by nešel za ním!

Ano, víra sv. křesťanská dává nám v Kristu Ježíši věrného vůdce, který vede nás k cíli našemu — ke spasení.

Buďsi kýmkoli, nechť žiješ v kterémkoli stavu a povolání, máš jediný cíl — spasení své — a víra sv. ukazuje ti cestu vedoucí k němu, hlásá ti povinnosti, které jako dítě, jako otec či matka, jako jinoch, dívka nebo jako kmet, jako představený či služebník konati máš. Ó blaze nám, nejmilejší, že máme takovou průvodkyni, takovou hvězdu, neboť mnoho jest na světě tomto klamných bludiček a ty matným leskem svým mnohého vábí, sem a tam vodí, až ho přivedou do bažin a kalužin hříchu, ku propastem, kde bída, zoufání a zahynutí věčné kyne. Vyhýbejte se, nejmilejší, těmto bludičkám nevěry a hříchu, držte se raději věrné průvodkyně své víry svaté, ta vás uchrání a přivede jednou k cíli šťastnému.

IV. Málo by prospívalo poccstnému, kdyby měl sice průvodčího věrného a cesty znalého, ale kdyby tento průvodčí nemohl ho pozdvihnouti, když unaven klesá, když zmožen hladem omdlévá. Než víra sv. nás nejen provází, ona nás i silí, pozdvihuje, sytí, neboť jest podkladem milosti boží. Mnoho jest povolání, ale málo vyvolených, mnoho jich kráčí po cestě spasení, ale málo jich dochází cíle. Jeden klesá, omdlévá, kříž Kristův jest mu břemenem nesnesitelným, odvrhá ho tedy, cesta spásy úzká, utíká s ní tedy a jde na širokou cestu hříchu. Ten pošetilec, kdyby nezamítal posilu a milost boží, věděl by, že kříž Páně

je jeho sladké a břímně lehké. Patřme na udatného, nepřemožitelného poutníka, apoštola sv. Jakuba. Necht přemlouvají ho slovy blaskými a úlisnými mudráci a světáci — on stálý jest na cestě sv. kříže. Necht Herodes Agrippa lichotí mu — neobelstí ho, necht i mučidly mu hrozí, neoblomí srdce jeho! Necht dá ho bíti, mučiti, v okovy uvrhnouti, na smrt vléci — on umírá vytrvale a vchází úzkou branou do království Kristova na nebesích.

Co učinilo ho tak pevným, vytrvalým, neoblomným, že vzdoroval lichotným i výhružným slovům? Byla to víra jeho, ta ho sílila, ta dodala mu zmužilosti mučedníka! A to zcela přirozeně, neboť víra sv. ukazuje nám ctnost a spravedlnost v plné nebeské kráse, hřích ale a nepravost v celé ohavné šerednosti, a když člověk jižjiž klesá, tu víra sv. volá slovy mocnými do duše jeho: »Co platno ti, člověče, kdybysi celý svět získal a škodu trpěl na duši své?!« — ona ukazuje v pokušení tu hroznou propast, do níž vrhá hřích otroka svého, bouří svědomím jeho a tím zachraňuje ho od pádu a dává mu novou sílu v milosti boží. Ano, víra sv. posvěcuje to slabé srdce naše a činí je chrámem Ducha sv., do kterého Kristus stěhuje se, kde činí sobě oltář. Na křtu sv. po prvé přichází Kristus do srdce člověka, hned na počátku pouti jeho vezdejší, a když pokročil na ní, tu v svátosti sv. biřmování dává mu novou sílu. A když srdce jeho poraněno a oslabeno jest hříchy, tu lítostí a pokáním znova může přiblížiti se k Bohu svému rozhněvanému, tu v hodech sv. lásky požívati může mannu nebeskou, aby úzce byl spojen s Kristem a nasycena duše jeho, a když dochází již cíle — na rozhraní života a smrti, před branou věčnosti dochází v sv. pomazání poslední potěchy a posily. Tolik léků dává nám tedy víra sv., ona učí nás i modliti se, dává nám v modlitbě podivuhodné posílení a potěšení, ona učí nás křížovati tělo a žádosti jeho. A když opět a opět umdléváme, tu ukazuje nám vzhůru — tam k tomu svatému zástupu korunovaných, oslavených bratří našich na nebesích a volá k nám: Neklesejte, nemalomyslňte — mohli-li oni zvítěziti, můžete i vy! Ano, pokladem sly a milosti je nám víra sv. křesťanská.

V. Než člověk potřebuje v tomto údolí pozemském, kde nikdy neschází bídy a slzi, ještě pramene útěchy a touto útěchou jest mu opět sv. víra křesťanská. »Pojďte ke mně všickni, kteříž lopotíte se a obtíženi jste, a já vás občerstvím« — jak útěchyplná to slova Pána našeho! Kdo sečte ty tisíce, kteří v největších utrpeních a souženích šli za hlasem tímto a objímali dřevo sv. kříže, s kterého krůpěje občerstvení finuly na ně. Kdo sečte ty, kteří na kraji zoufalství u víře svaté důvěrně pohlédli vzhůru, k tomu Otci, který slyší vzdechy srdce lidského a sčítá slzy jeho a který dovede bolest jejich i v radost obrátiti! Kdo sečte ty, kteří opuštění, vyvrženi od světa našli útěchy ve víře sv., která naučila je pohlédati k budoucí spravedlivé odplatě na věčnosti!

Ano — to dovedeš jenom ty božská, nebeská víro, ty průvodkyně naše — ty hvězdo v temných dobách života našeho! Ó budiž vám tedy, nejmilejší, ta víra sv., kterou Kristus přinesl nám z lůna Otce svého, kterou hlásal, za kterou trpěl a zemřel apoštol Páně sv. Jakub, klenotem nejdražším na světě!

Vždyť ona hlásá vám důstojnost vaši lidskou, ke ctnosti a lásce ku bližnímu vede vás! Vždyť ona od kolébky až ke hrobu vede vás po cestě pravé ke Kristu a v dobách nejsmutnějších dává vám útěchu a sílu, kterou svět bez Krista nezná a nemá!

Jí se držte v životě i smrti volajíce se sv. Pavlem s chloubou: »Nestydíme se za evangelium Kristovo!« Ano — noste ji v srdci svém, svou láskou ji objímejte, svým jazykem vyznávejte, svým životem následujte a Pán nebeský — Ježíš Kristus, mistr apoštolů, připočte vás jednou k vítěznému sboru svých sv. apoštolů v církvi své vítězné na věčnosti. Amen. † *František Ekert.*

Svatá Anna,

vzor ctnostné panny a matky.

Napsal a přednesl dr. Jan Konečný, vicerektor kněž. semináře v Hradci Králové.

»Ženu statečnou kdo nalezne? Vzácná
jest jako zboží z dalekých končin do-
vážené.« (Přisl. 31, 10.)

V době náboženského i státního úpadku, kdy žezlo království židovského třámal cizinec, žil v Nazaretě, městě galilejském, blíže hory Karmel muž spravedlivý, Joachim, z pokolení Judova. — Jeho manželka, pocházející dle názoru sv. Augustina z pokolení Levi, slula Anna, což znamená v jazyku židovském tolik jako milost, nebo omilostněná.

Oba manželé kráčeli spravedlivě a zbožně před obličejem Páně, zachovávajíce svědomitě jeho přikázání. Přes to však se zdálo, jakoby Hospodin odvrátil tváře své od nich, neboť manželství jejich nedostávalo se dlouho toho největšího požehnání, — dětí.

Než zbožní manželé, odevzdáni pokorně do nevyzpytatelné vůle boží, hleděli i nadále posvěcovati život svůj prací, modlitbou a dobrými skutky. Ctnostný život jejich našel konečně bohatou odměnu. Po 20leté modlitbě smiloval se Bůh nad zbožnými rodiči a obdařil je dítětem, bez poskvrnny hříchu počatým, jež bylo milejší Bohu než všichni svatí a vyvolení.

Svaté dítě toto — Maria — bylo největší odměnou matce za její trpělivé snášení ústrků a výsměchů, které v bezdětnosti své snášeti musila. Pro tuto trpělivost svou v utrpení, pohanách a ústrcích stala se sv. Anna patronkou všech matek, ano i celého pokolení ženského, jež ještě dnes k následování vznešeného příkladu svého zve.

Drazí křesťané! Bylo by zbytečno vyzývatí vás v slavnostní den pouti svatoanenské k úctě patronky vaší. Vždyť úctu tu již předkové vaši hluboko vštípili v srdce vaše, zvolivše ji za patronku chrámu i celé farní osady.

V dnešní řeči své poukáži pouze na ctnosti, jež následovati učí sv. Anna ženu křesťanskou, zmíním se však také o neštěstí oněch žen, které se odvrátily od záfného vzoru svého.

Sv. Anno, příklade ctností křesťanských, žen oroďuj za nás!

P o j e d n á n í.

I.

Sv. Anna vzorem ctností žen. Sv. Brigitě, vroucí ctitelkyni své, zjevila se jednou sv. Anna a řekla jí: »Pohled na mne, dcero má, já jsem ta Anna, kterouž tak miluješ. Jsem plna lásky, přízně a milosrdenství ke všem, kteří mne milují. Ctitelkám svým, které žijí čistě a zdržlivě v panenství nebo stavu manželském, chci vždy pomoc i ochranu svou skýtati, kdykoliv se ke mně utíkati budou.«

A v pravdě, nedá se upřítí, že z následování sv. Anny plyne veliký prospěch ženám i dívkám křesťanským. Naopak můžeme však plným právem tvrditi, že ztráta cti i dobrého jména ženy hlavně odtud pochází, že žena taková zapomněla na vznešený vzor svůj, vzor zbožnosti a čistoty, k nimž sv. Anna s dítkem svým — Marií — vyzývá.

Židná dívka nevyhne se v životě pokušením, která se všech stran na ni dorážejí; podlehne jim však jistě, nesnoubí-li se v životě jejím upřímná zbožnost s vytrvalou modlitbou. K úplnému vítězství nad pokušením světa musí však dívka křesťanská následovati sv. Annu také v její odloučenosti od světa a všech nemírných zábav i požitků jeho.

Ó jak krásný byl by tento svět, jak nadějná a útěchyplná byla by budoucnost, kdyby všechny dívky naše následovaly zbožnost, čistotu a odloučenost od světa sv. Anny a kdyby také u ní ve všech potřebách svých útočiště a přispění hledaly!

Tažme se jen těch andělů v lidském těle, které v nemocnicích a na bojištích trpícím nezištně slouží, zeptejme se jen těch neúnavných, horlivých vychovatelek a učitelek mládeže, ptejme se i takových, které slouží a k novému životu navádějí mravně skleslé, jež spravedlnost světská k doživotnímu žaláři odsoudila, ať řeknou nám, kdo vlévá jim důvěru, by vytrvaly na trnitě cestě povolání svého, kdo nadšením plní srdce jejich, by se úplně obětovaly službě lásky k bližnímu, — a odpoví nám, že je to příklad svaté Anny a její milostiplné dcery, Marie.

Až dosud pozorovali jsme sv. Annu jako vzor dívek. Po-
hledme též na ni jako na vzor hospodyně a matky.

Žena v rodině hraje velmi důležitou úlohu. Vliv hodné ženy v kruhu rodinném jest blahodárný, zlá žena však jest zkázou a neštěstím rodin. Kolik rodin jest nešťastných vinou špatné ženy,

hospodyně! Kolik mužů zahynulo právě tím, že zvolili si za družku života ženu špatnou! Ovšem statistická data podávají nám o tom jen skrovné zprávy, za to však poučují nás hojně o smutné skutečnosti té denní listy a akta soudních přelíčeni. Nechci nikterak tvrditi, že by špatný manžel nebyl záhubou nejen své, jinak řádné manželky, nýbrž i zhoubou celé rodiny. Jisto však jest tolik, že tam, kde z rodiny úcta k sv. Anně vymizela, hyne také štěstí a spokojenost rodin.

A není divu. Schází zde vůdce, vzor rodinného života, hlavně však vzor matky a hospodyně křesťanské.

Církev svatá předvádí vám dnes ve svátečním čtení obraz řádné matky a hospodyně, jímž řídila se jistě i sv. Anna. V čtení tom vychvaluje a zdůrazňuje sv. spisovatel z osvětlení božího cenu dobré, svědomité hospodyně. Celý starověk nemůže se honositi podobným dílem, přes to, že písemné památky jeho tak četně zachovány jsou. Žena pohanská hrála v rodinném životě pouze úlohu podružnou; bylať jen lepší otrokyní muže, nikoli však jeho rovnocennou pomocnicí. Jak krásně však podán obraz její v Písmě sv. téměř tisíc let před narozením Páně! Zde nacházely všechny ženy Starého a Nového zákona svůj vzor, a ty, jež řídily se jím v životě svém, svolávaly požehnání nebes na rodiny své.

Které jsou dle tohoto vzoru nejdůležitější vlastnosti ženy, která cennější jest nad perly a drahokamy, ženy, jež jest největším pokladem manžela svého, jemuž skýtá vše, tak že není mu třeba opouštěti domácího krbu a kořistí válečnou dopomáhati si k blahu rodinnému?

První a nejdůležitější ozdobou řádné ženy jest její zbožnost, ze které pak prýští všechny jiné ctnosti. Žena taková jest trpělivá v utrpeních a strádání, trpělivá s manželem svým, tak že ne vzplane ihned hněvem a nepomýšlí na pomstu, byť se jí snad křivda nebo bezpráví stalo.

Žena moudrá jest také neúnavně pracovitá. Vstává první s lůžka hned na úsvitě a ubírá se poslední ke spánku a odpočinku po celodenní práci.

Ačkoli v řízení celého domu statečně si vede, nezapomene nikdy, že vlídnost a štědrost otvírá jí srdce podřízených a chudých. Hospodyně vlídná a štědrá nemusí se báti o majetek svůj, v domě jejím nebude panovati nouze. (21.)

Činnost moudré hospodyně vztahovati se má na celý dům a všechny jeho potřeby. Bdělým okem dohlíží hlavně na mravní život a bezúhonnost svých poddaných a nemlčí nikdy, zpozorovala-li, že dítky nebo služebníci její dopustili se něčeho nedovoleného nebo nepočestného. V napomínání však neužije slov hrubých, nýbrž mírná slova vycházejí budou z úst jejích.

Hodná manželka jest však také příčinou úcty a vážnosti, již požívá manžel její mezi spoluobčany svými, kteří s důvěrou volati jej budou za soudce v různých rozepřích. — Avšak i žena nalezne tak uznání a úcty u celé osady. Nejlepší svědectví vydají jí ti, jímž zasvětila život i práce své: totiž dítky a manžel

její. Chvála a uznání jejich bude jí největší odměnou, památka její potrvá déle než všechny statky hmotné, déle než vnada a krása. Neboť »mnohé dcery shromáždily bohatství, tys předstibla všecky« volati budou dítky její. »Klamné jsou vnady, marná i krása: žena, která se bojí Hospodina, chválena bude!« (v. 30.)

Již za života svého postavena bude jako rovnoprávná družka po bok svému muži a v hodině poslední usmívati se bude, vědouc, že nenechá Bůh bez hojné odměny práce a starosti její.

II.

M a n ž e l k y a h o s p o d y n ě k ř e s t a n s k é! Tot vznešený vzor váš! — Než — budiž Bohu žalováno, že právě v době naší mnohé ženy odvracejí se od tohoto vzoru a jdou cestami zcela jinými, chtějíce po nich dospěti k svému životnímu cíli. Dnes mluví se tak často o tak zv. emancipaci žen, t. j. o vymanění ženy z těžkých pout, v nichž prý úpl. Tažme se, co rozumějí ženy takové pod slovem emancipace?

Život rodinný a péče o dítky pokládají za obtížné břemeno, jehož se hledí zbaviti a přenést na cizí osoby. Práce v domácnosti působí jim obtíže a ideálem jejich jsou veřejné, politické záležitosti.

Netvrdíme a nechceme dokazovati, že by se každá žena směla pouze v rodině uplatňovati a nemohla se také věnovati práci v jiných oborech, hlavně osvěty a lásky k bližnímu. Jest přece jisto, že celá řada žen působila zdárně jako učitelky a vychovatelky mládeže, a že jejich obětavá péče i láska o chudé a nemocné přímo podivem naplňuje. Avšak jest to přímo nelidské vyloučiti ženu z kruhu rodiny a chtíti vehnati ji do té, tak často smutné a jednotvárné prósy života, otupující její cit a ničící její stydlivost. Jest nedůstojno ženy, odciziti ji dětem a zaměstnávat ji dnem i nocí v továrnách. Kdo chce blíže seznati smutný obraz takového rodinného života, ať se zeptá jen vychovatelů mládeže, z takových rodin pocházející, nechť nahlédne jen do zápisků policie a úřadů pečujících o pořádek v obcích, a okamžitě ztratí veškero nadšení pro podobnou svobodu.

Musíme také dále v zájmu všelidském protestovati proti tomu, aby mladých dívek používáno bylo za sklepnice a posluhovačky při nočních zábavách a pitkách. Nejedná se zde pouze o zdraví tělesné takových děvčat, nýbrž hlavně o mravní jejich prospěch. Co může konečně jednou býti z osoby, která již v mládí svém oloupena byla o všechny vyšší ideály, již schází právě porozumění pravdy, dobra i krásy?

Nedivme se pak, že štěstí a mír takových rodin jest již v zárodku zničeno a že zhouba tato rozšiřuje se na celé obce a státy, které spějí své záhubě vstříc.

A ký div! Něžná pouta v rodinách těch jsou uvolněna: dítky neznají více svých rodičů, neznají ni úcty ni jiných povin-

ností, jež by jinak svědomitě byly plnily. Úcta k autoritě a stáří mizí, počet mladistvých zločinců vzrůstá a tam, kde druhdy panovaly klidné, utěšené poměry, připravuje se a bují revoluce, násilný převrat všech společenských poměrů.

Jsou to smutné úkazy, jichž nikdo popřítí nemůže. Smutnější však jest ještě okolnost, že právě emancipovaná žena přichází při tom o svou důstojnost ženy. — V zápase o prvenství v životě společenském musí slabší žena podlehnouti muži a stává se tak jeho otrokyní. V okamžiku tom vracejí se znovu staré, pohanské poměry s ujařmenou ženou a se všemi smutnými následky tohoto hanebného otroctví: s rozlukou manželskou a zavedením volné lásky. A jest pozoruhodno, že zaslepený svět právě po těchto dvou osudných vymoženostech touží, přehlédaje při tom ovšem docela jejich nebezpečné následky.

Ó kdyby jen poznaly takové zaslepené ženy, jak osudné jsou to snahy, jsem jist, že daly by se lépe poučiti.

Než zaslepenost tato dá se jen pomalu a mnohdy již pozdě vyléčiti.

Bylo to právě ke konci XVIII. stol. Mnohé ženy francouzské nechaly se též zlákatí lichotivými hesly svobody, jež vrcholily ve slovech: »Nemáme ani Boha ani pána.« — Avšak brzy musily se podrobiti mnohem krutší nadvládě hrůzovládců Robespiera, Dantona a Marata. Kdo se nepodrobil, byl bez dlouhých okolků popraven. Jednou stála také pod guillotinou, na místě popravném, vznešená paní, slepá oběť lesklé fráze svobody, slibované ústy svůdců. Dříve nežli kat provedl svůj úkol, pronesla nešťastná paní tato pamětihodná slova: »Ó svobodo, ó svobodo! Kolik lidí jsi již zklamala a mne též!« — Dříve nechtěla to bohužel uznati! —

Drazí křesťané! Co činiti ženě, aby zachovala a uhájila svou důstojnost, k níž jí křesťanství dopomohlo. Co činiti, by se nestala otrokyní muže? Nezbývá jí nic jiného, než návrat ke křesťanství, kde našla důstojnost svou, ke křesťanství, které jí předkládá vzory žen ctnostných všech stavů a poměrů.

Buď zbožná a čistá, volá k tobě sv. Anna, buď trpělivá, napomíná sv. Monika, buď svědomitá a neoblomně vytrvalá ve výchově svých dětí, zní z úst sv. Makarie a Blanky, buď bohabojná a laskavá k chudině, volá sv. Hedvika a požívati budeš vždy, ženo křesťanská, úcty a památka tvá žíti bude ve vděčném srdci nejen tvých dítek, nýbrž celých obcí a států!

Nuže! Drazí posluchači! Proste dnes sv. matku Annu, aby prosila Ježíše Krista, by dal obci vaší samé zbožné, pečlivé, dítky a celé rodiny své upřímně milující matky, aby potomstvo vaše sloužilo obcím vašim ke cti, matkám pak vlévalo sladkou důvěru v duši v hodince smrti. Amen.

Neděle desátá po sv. Duchu.

»Kdo Duchem božím mluví, nezlořečí Pánu Ježíši.« (Ke Kor. 12, v. 3.)

Jsou lidé, kteří podle zevnějšíku hádají na vnitřek. Podle očí, vzeření, chtějí také jeho vlastnosti poznati. Mnohdy se cílem nečinou, ale ne vždy uhodnou. Člověk se může velmi lehce mýlit. Aby vnitřek člověka jsme poznali najisto, museli bychom míti dar rozeznávání duchů, jak o něm se v epištole zmínka činí — a jaký měli mnozí svatí a světice boží, — že na první pohled poznali vnitro člověka. Tak sv. Filip z Neri tak dobře lidi poznával, že ihned věděl, kterému hříchu jest oddán — a také poznal, kterou ctnost snaží se dosíci. Toť ovšem bylo darem božím, že Duch sv. jej osvěcoval, aby poznal, s kým obcuje. Býval sv. Filip z Neri učitelem mnoha žáků a proto Duch boží osvěcoval ho, aby je dobře řídil na cestu spasení.

Také nám jest velmi potřebné, abychom poznávali, s kým obcujeme. »Kdo s vlky obcuje, naučí se výti«, praví přísloví. My můžeme míti prospěch — víme-li, jaký člověk jest, se kterým obcujeme. Ne každý člověk — ba můžeme říci, že málokterý člověk má dar Ducha sv. rozeznati lidí. Ale to, co jest nám k životu nevyhnutelně třeba poznati, učí nás sv. Pavel, řka: »Známo vám, činím, — že žádný, kdo Duchem božím mluví, nezlořečí Pánu Ježíši.« A o Pánu Ježíši mluvíti lze 1. slovem, 2. obrazem, 3. skutkem a ve všem tom zůstává pravdou, že kdož Duchem sv. veden, nemůže zle mluvíti o Pánu Ježíši. Tak lehce rozeznati jest duševní obzor těch, mezi kterými jsme.

P o j e d n á n í.

Bývalo za dob apošt. velmi časté, že duch zlý člověka ovládal. Člověk mluvil a učil rozličné věci — ano i divné skutky konal, — tak že mnozí jej jako proroka poslouchali — a tak svedeni byli. Ale nejinak jest dnes. Mnozí lidé také chodí světem dnes a předstírají lidem, že mají zvláštní zjevení a že s duchy obcují a od nich rozličné věci oznámeny mají. Velmi často bývá to jen podvod, kterým lidi šálí, ale také mnohý případ jest takový, že v něm vyšší než lidskou moc znamenati sluší. Také po Čechách na rozličných místech se vyskytli podobní lidé — domácí i z ciziny — a dokazovali, že spojení mají s oným světem, a mnohé na svou stranu převedli. Poněvadž častěji tak se dalo za dnů Pavlových, a bude se dítí až do skonání světa, jest třeba míti znalost duchů, abychom nemohli býti svedeni. Dobré, ač jedině nám dává znamení sv. Pavel, že žádný, kdo Duchem božím mluví, nezlořečí Pánu Ježíši, čili obráceně, kdo něco špatného mluví o Pánu Ježíši, nemluví z něho Duch sv., ale duch zlý, t. j. velmi lehounké znamení, dle kteréhož poznáme, z koho kdo mluví.

Víte, že o prvního člověka ďábel bojoval, a že zvítězil, protože člověk o boží dobrotě pochyboval, a ďáblu uvěřil, a tak

sobě zkazil život šťastný. Dábel nepřestává ani dnes bojovati o lidi a má své náhončí, kteří mu pomáhají šířiti jeho církev. Tak jako Bůh skrze Syna svého církev ustanovil a v církvi úřad kněžský, aby slovo boží hlásal, tak má protivník náš své náhončí, jemu pomáhající, a známka, dle níž je poznati můžeme, jest, jak se chovají ke jménu Ježíš a sv. církvi jeho. Nemůže Duchem božím mluvící člověk tomu jménu zlořečiti. Zlořečiti však můžeme nejen ústy, ale slovem a skutkem. Když si rozjímáme, kterak mluvili o Pánu našem, když v těle lidském chodil, nebudeme se diviti, že také dnes, vše, co se jménem jeho souvisí, jest tupeno a taháno blátem. My ale musíme býti přesvědčeni, že nemluví skrze ně Duch sv. Jaké věci lze slychati na schůzích, jaké lze čísti v časopisech nevedených Duchem božím! Není článku víry, z něhož by si netropili smích, není světce, jehož by nepošpinili blátem, není obyčeje zbožného, který by nesesměšňovali, není příkázání mravnosti, proti němuž by nebojovali. Co jest takým ubožákům duševním po mučednictví našich sv. biskupů a kněží, kteří založili kulturu křesťanskou? Co jest jim po všech obětech mnichů, kteří vymýtili lesy a učinili ornou půdu, co jest jim po pracích misionářů, kteří umdlévají v Africe a Australii. Pro ně ničím nejsou ty statisíce duší, které ošetřují nemocné, nezhojitelné, malomocné, raněné na bojišti a duchovně raněné v ústavech. Nevidí, že všechny skoro vysoké školy církví založeny byly, že co malby krásné, hudby a umění bylo zachováno, že to vše jest dílo církve Kristovy. Oni se rouhají i církvi i Ježíši Kristu. Nemluví z nich Duch sv. Jest to hrozné svědectví, ale zřejmé znamení pro nás, dle něhož můžeme poznati, kdo jest kterého ducha.

Bývali druhdy i v našich krajinách malomocní lidé. Dnes ještě na mnohých místech ve východních zemích touto nemocí lidé sklíčení bývají. Malomocní, aby nešířili nakažlivou svou nemoc, musili, dle rozkazu papeže Urbana, bydleti mimo dům a mimo obec na osamělých místech, a v rukou měli řehtačku, kterou dávali znamení kolem jdoucím, aby se nepřiblížovali. Na určitá místa se jim kladla potrava a ostatní potřeby. Nemoc jejich pravidelně bývala nezhojitelná a velmi nakažlivá, proto tak přísně přihlíženo, aby se často s ostatními lidmi nestýkali. A lehce si představíte, jak člověk se vyhnul, když na některém osamělém místě slyšel řehtačku a spatřil člověka v popelavém hábitě, jak dává výstrahu řehtačkou a ústy volá — malomocný. Zvuk řehtačky a popelavý hábit byl znamením, výstrahou, aby se nikdo nepřiblížoval a nenakazil. Tak nám dává sv. Pavel výstrahu, aby duše naše nevzala jed smrti věčné do sebe a nenaslouchala řečem člověka, kterýž nemluví ze sebe, ale mluví z něho duch zlý. Jako malomocného poznal pucestný podle řehtačky a popelavého hábitu, tak poznáváme člověka jsoucího pod mocí ducha zlého dle zlořečení Ježíši Kristu. Každý, kdož nevyznává, že jest syn boží, nemluví z Ducha sv. Sv. apoštol vyčítá, jak Duch sv. skrze různé osoby dává dary k dobru lidstva: moudrost, uzdravování, prorokování, rozeznávání duchů. Když si uvážíte, jaký

duch mluví z mnohých listů a knih, pak vidíte, že to není Duch sv., nýbrž duch zlý. Jaké jest ovoce takého ducha zlého? Sv. Jakub nazývá tuto moudrost pozemskou hovadnou, dábelskou. Co jest to za moudrost, která zapomíná docela na duši, na věčnost — co jest to za moudrost? Jaký je to duch, který toto našeptává? Jaké ovoce nese tento duch? Pozemskou moudrost dává, k pozemskému životu vede. Chce míti jen na zemi nebe — a učiní si peklo dvoje. Kolik takých duchů mluví k vašim duším, k jaké zkáze! Již Franklin, bývalý dělník a pak president Spojených států amerických, říkával dětem svým: »Kdo vám praví, že lze býti šťastným bez práce, ctnosti, šetrnosti, ten jest váš nepřítel, toho se varujte.« Tato moudrost pozemská svádí od věčných pravd, svádí od nebe, táhne k zemi a ještě hlouběji. Nezapomínejte pro zem na věčnost, pro tvora na tvůrce, pro čas na věčnost. Který duch v řeči, knize, v skutku vám tak mluví, není z Boha. Mějte se na pozor. Ale ještě horší jest duch, který vám namlouvá moudrost, již sv. Jakub nazývá h o v a d n o u. Tím slovem míní ona učení, která člověka snižují na zvíře, upírají mu podobu obrazu božího, svobodnou vůli, jasný rozum a možnost krocení všech náruživostí. Této moudrosti hovadné jest plný trh a plné knihovny. Manželství svátostné jest jim otroctví, oni chtějí volnou lásku, volné mateřství, volnou školu a nevím ještě jakou volnost. To jest volnost hovadná, ne však křesťanská, která dí, já nemusím hověti choutkám svým, já mohu je přemoci.

Tato moudrost hovadná, kterou hlásá tolik lidí, není z Boha a nevede k Bohu, nepovznáší, ale snižuje. Bože můj, kolik hovadné moudrosti rozšívají duchové zlí po každé vesnici i do rodin často náboženských! Jaké výsledky z ní? Nad knihou oplzlou, která si tropí smích z čistoty, sedí mladík. Z ní béte moudrost hovadnou a žije nelidsky. Dokončí život nelidsky samovraždou.

Konečně sv. Jakub mluví o moudrosti d á b e l s k é. Již pouhý název ukazuje na zlobu, jaká je v ní. To jest podobná moudrost, jakou ďábel v ráji sliboval prvním rodičům: budete jako bohové. Totéž se slibuje z tolika stran. (Nietzsche, jenž jako blázen zemřel, ve svých spisech filosofických, obdivovaných pro svůj sloh, dí tutéž dábelskou moudrost: »Kdyby byli bohové, nemohl bych to vydržeti, abych nebyl bohem.«) Takové rouhání se má za moudrost. Jsou spisy, v nichž se hájí samovražda a právo člověka na smrt. Vskutku to moudrost dábelská, která se jeví v dábelské zášti ke všemu, co nese známku křesťanství a katolictví zvláště. Tou moudrostí: nikoho nectíti, nikoho neposlouchat, býti svým pánem ve všem a vždy — tou odchovává se nejen professor, ale dělník a služka a takovou moudrostí svedení rouhají se všemu, co jest Krista a církve jeho.

Buďte, drazí, na strážní své a svých. Jedná se zde o duše a věčnost. Lehce můžete poznat ducha, kterým kdo veden jest, dle toho, jak úctu vzdává nejsvětějšímu jménu Ježíši a všemu, co s ním souvisí. Lehce rozeznat, tíž jest věrnost zachovat tomu, kdo nemá pevné a živé víry.

Sv. apoštol praví: »Kdo zlořečí Ježíši Kristu, proklat, vyobcován buď, neměj nikdo s ním účastenství.« Šli byste pustou nocí a byla by bouře, a cesta lesem hustým, a vaše údy by umdlévaly namáháním, a rádi byste si odpočinuli přes noc, než půjdete dále. Kam byste radši vešli, do domu, z něhož slyšíte bohopusté klení, hřmot, lání, aneb do domu, z něhož slyšíte zpěv zbožný? V kom Duch boží sídlí, vyhnul by se domu, z něhož bohapustá řeč zaznívá, a s radostí by vešel do domu, kdež zbožný zpěv. Není zlých lidí tam, kde se čest vzdává Ježíši Kristu. V kom však není Duch sv., snad by se vyhnul domu zbožnému a zašel by tam, kde lání jest slyšeti. Stejný k stejnému. Jako na cestě více důvěřujete zbožnému, než zlořečícímu, tak i v životě jen tomu dopřejme sluchu, a za pravdu přijímejme, kdo nezlořečí, ani skutkem ani slovem Ježíši Kristu; dle toho poznáme, že není v něm duch zlý.

Druhdy bývali lidé posedlí duchem zlým a obcházeli lidi a sváděli je. Teď však nejen ústy může kdo zlořečiti Ježíši Kristu, ale i písmem a obrazem. Co se tisk vynášel, mohou se dobré i zlé věci vytisknouti a rozšiřovati. A jako řeč poznáme dle chvály neb zlořečení, tak poznáme i spis, knihu a obraz. Kde se zlořečí Ježíši Kristu a jeho zřízení, tam není Ducha sv., protože, kde Duch sv. jest, nemůže býti zlořečení.

Až kam slunce svítí, nemůže býti tma, dokud se chvála vzdává Ježíši Kristu, dotud mluví Duch sv.

Jedenkrát sváděli Israelští zlou bitvu prudkou. V ní měli mnoho nepřátel pobíti, aneb sami býti zabiti. Aby mohli nepřátele spíše přemoci, dali si heslo, a sice slovo, které nemohli nepřátelé tak lehce vysloviti, a tak, aby je podle výslovnosti poznali. Vyvolili si slovo klas, které nepřátelé jinak vyslovovali. Kdo nemohl dobře slovo vysloviti, byl zabit jako nepřítel. Tak máme také od sv. Pavla dané heslo pro náš vezdejší boj. Heslem jest sám Ježíš Kristus. Kdo v tomto jméně nekleká a jej nectí, není příbytkem Ducha sv. Jak lehce můžeme poznati, v kom jest Duch sv.

A ve jménu tomto přeji si všichni zemřítí, aby bylo jedním z posledních. Kdož zlořečil tím jménem v životě, nebude hned dobrořečiti v něm ve smrti.

Zkoumejme jiné, či Duch v nich jest, a zkoumejme sebe, kdo jest naším Pánem, abychom včas ještě dobrořečili Pánu Ježíši. Amen.

Fr. Vaněček.

Kázání na neděli desátou po sv. Duchu.

V čem pokora záleží?

»Kdo se povyšuje, bude ponížen, a kdo se poníží, bude povýšen.«
(Luk. 18, 14.)

Kdyby vám, drazí v Kristu, podobenství dnešního sv. evangelia nebylo již častěji vyloženo, snad mnohý by se divil, slyše, že fariseus, který ve chrámě se modlil, odešel z chrámu, aniž se mu bylo nějaké milosti dostalo, ano že byl zavržen. Žádát žal-mista Páně toliko: »Varuj se zlého a čin dobré, a zůstaneš na věky!« (Ž. 36, 27), a také náš zákon křesťanský nežádá více, leč abychom zlého se varovali a dobré činili, chceme-li dosáhnouti odměny spravedlivých v nebesích. A těmto oběma požadavkům křesťanské spravedlnosti fariseus vyhovoval. On varoval se zlého, neboť pravil ve své modlitbě: »Bože, děkuji tobě, že nejsem jako jiní lidé, lupiči, nespravedliví, cizoložníci, aneb jako i tento celník.« (Luk. 18, 11.) A také dobré činil, neboť modlil se dále: »Postím se dvakrát za týden, desátky dávám ze všeho, co vytěším.« (Luk. 18, 12).

Kdybychom my totéž, co fariseus, mohli říci o sobě, kdybychom hříchu, alespoň každého těžkého hříchu se varovali a horlivě dobré činili, mohli bychom všem stavění býti za vzor.

A přece, drazí v Kristu, i kdybychom tak spravedliví byli jako onen fariseus, mohlo by zavržení věčné býti naším údělem. Stalo by se tak, kdyby se nám, jako onomu fariseovi, nedostávalo pokory, bez které veškerá spravedlnost naše by nám nic neprospěla, neboť božský Spasitel praví výslovně: »Kdo se povyšuje, bude ponížen.« (Luk. 18, 14.)

Kéž bychom všichni poznali, jak důležitou a potřebnou ctností jest pokora, poněvadž ji bohužel mezi křesťany jen zřídka nacházíme. Mezi stem nalezneme sotva jednoho, který by byl v pravdě pokorný srdcem. Mnozí ani dobře nevědí, co to znamená: pokorným býti.

Proto o pokoře, v čem tato ctnost záleží, dnes krátce uvažovati budeme.

P o j e d n á n í.

Ačkoliv v kázáních i v modlitebních knížkách velmi často o pokoře se pojednává, mají přece mnozí o pokoře špatný pojem, považující zevnější známky její za pokoru skutečnou. Šatí-li se někdo jednoduše, chodí-li se sklopenýma očima, varuje-li se v chůzi, v jednání a řeči všeho pošetilého a domýšlivého, bývá považován za pokorného. Možná, že jím jest, možná však též, že ne, poněvadž pýcha, obzvláště pýcha duchovní, často obléká se v roucho pokory.

Chceme-li, aby svíce hodně jasně svítila, postavíme ji do tmy a zavřeme schválně dveře i okna. — Tak počíná si po-

kora zdánlivá, která jakoby tmu vyhledává, avšak jen proto, aby tím jasněji svítila před očima jiných.

Dokladem toho jsou nám fariseové a zákoníci, kteří na venek jeví se pokornými, v srdci svém však byli plni nezkrotitelné ctižádosti.

Není to také důkazem pokory, jestliže někdo o svých chybách a nedokonalostech často mluví, poněvadž to činí, aby jiní jej chválili. Kdybychom mu přisvědčili: »Ano, milý bratře, milá sestro, máš pravdu, ještě ti schází mnoho k dokonalosti«, se zlou bychom se potázali. O tom se přesvědčil jistý řeholník. Navštívil kdys osobu, o níž šla pověst svatosti, pro kterou se těšila veliké úctě u lidu, aby se o svatosti její blíže přesvědčil. Rozmlouvaje s ní pronesl slova: »Slyšel jsem již mnoho o tvé zbožnosti, lid váží si tě jako světice.« »Co pravíte, důstojný pane?« odpověděla osoba ta, »ach, nejsem leč ubohá hříšnice, na svatost mně ještě moc schází.« »Také si tak myslím,« odvětil řeholník, »že se lidé v tobě mýlí, že to s tvou svatostí nedospělo ještě daleko.« Sotva uslyšela osoba ona slova ta, krev vstoupila jí do tváře a ona plna zlosti křičela: »Cože, že se lidé ve mně mýlí? Kdo může o mně něco zlého říci, kdo . . .?« »Dobře, dobře,« pravil řeholník zcela klidně, »již vím, co jsem chtěl vědět,« a odešel. Osoba ta ačkoli pokornou býti se zdála, pokory pravé neměla.

Licomír mluvil v nejpokornějších slovech o sobě, zova se nezřídka praneužitečným sluhou božím, až i největším hříšníkem. Pakli ho ale jiní nevychvalovali jako velmi důležitého muže, ba hnedle jako nějakého svatého, podjal se ho zármutek a bože vešlo do jeho srdce, a on se tu netajil se svou velikou nevolí. — Zpoczorovav to řekl mu Prostoň: »Tyť mi s tou tvou pokorou nejinak přicházíš, než jako můj hejl, čacký ten pták, se svým koupáním. Sám sebe ovšem skoupá někdy několika krůpějemi. Já pak kdybych jej buď do vody hodil anebo jen postříkl některou krůpějkou, veta bylo by po vši jeho přízni a on by se na mne hrozně rozhoršil.«

V čem tedy pozůstává pravá pokora křesťanská?

Pokora je ctnost, kterou vše dobré Bohu přičítáme, svou vlastní slabost a hříšnost uznáváme a proto se rádi ponížujeme. (Katech.) Křesťan v pravdě pokorný jest ve svém nitru přesvědčen, že všechny jeho přednosti těla i duše, obzvláště pak milost boží, jsou nezasloužené dary od Boha, sám ze sebe že by neměl ničeho, leč bídu a hřích. Proto nezakládá si na svých přednostech: kráse, síle, bohatsví, vědomostech, dovednosti, ctnosti, zbožnosti, nýbrž pozvedaje zraku svého k nebesům, praví: Pane, od tebe mám vše to dobré, »ne mně, Hospodine, ale jménu tvému buď sláva«! (Ž. 113, 1.) Vidí-li, že má něco před jinými, nepohrdá jimi, jako učinil fariseus v chrámě, ale přednosti ty dávají mu podnět, aby se pokořil a děkuje Bohu, jej za to chválil a velebil.

Maximilian, kníže bavorský, dobyt 8. listopadu 1620 vítězství nad odbojnými stavby českými na Bílé Hoře, psal papeži: »To

tedy, nejsvětější Otče! vítězství jest jistě božské, z něhož my sobě dokonce nic přivlastniti nemůžeme, neboť Bůh zvítězil, když konec našeho s nepřáteli potýkání propůjčil.«

Máme-li tedy pravou pokoru, tu sebe za nic pokládáme a o sobě jen zdržlivě smýšlíme. Takovou pokoru dal na jevo sv. apoštol Pavel. On více než ostatní apoštolové pracoval a strádal; a přece, ač vytržen byl až do třetího nebe, nazývá sebe nedochůdčetem a praví: »Já jsem nejmenší z apoštolů, kterýž nejsem hoden slouti apoštolem.« (I. Kor. 15, 9.) Takové nízké smýšlení o sobě doporučí nám sám božský Spasitel, když praví: »Když učiníte všecko, co se vám přikázalo, rcete: Služebníci neužiteční jsme; co jsme učiniti měli, učinili jsme.« (Luk. 17, 10.) Takové ponížené smýšlení o sobě nebude nám těžkým, když častěji uvážíme: čím jsme byli, čím jsme a čím budeme. Čím jsme byli? Před 20, 30, 50 a více lety nebyli jsme ještě ničím, nebylo nás na světě. Čím jsme? Slabí, bezmocní tvorové. Kdyby Bůh mocnou ruku svou odvrátil od nás, zhasneme jako svíce. Čím budeme? Tělo naše rozpadne se v prach země, a duše — jak snadno může upadnouti v záhubu věčnou! A tu bychom se chtěli povyšovati? A porovnejme se s jinými lidmi. Kolik tisíců předčí nás svým postavením, důstojností, věděním a uměním, ctností a svatostí! A my bychom mohli se za lepší považovati? Popatřme na toho červíčka v prachu země, zdá se nám věru ubohým tvorem. A přece ten červíček ještě ani jednou Boha neurazil, ale vždy vůli boží plnil, kdežto my již tolikrát svou neposlušností vůli boží se vzepřeli. Nevybízí nás to ku poníženému smýšlení o sobě, ku pokoře?

Jsouce sobě vědomi své slabosti a nicotnosti, nebudeme zajisté příliš důvěřovati sami sobě, ale budeme pomoc vyhledávati u toho, jenž mocen jest. Jest to známkou přeceňování sebe sama a pýchy, domnívá-li se někdo, že vlastní silou něco zmůže. Praví sv. apoštol: »Ani ten, kdo sází, jest něco, ani ten, kdo zalévá, ale Bůh, jenž dává vzrůst« (I. Kor. 3, 7). Pokorný křesťan jedná jako dítě, které cítíc svou slabotu k rodičům se utíká a u nich ochrany a pomoci hledá. I on, vše co počíná, doporučí Bohu a prosí o pomoc boží, a poznává-li nebezpečí, volá s apoštoly: »Pane, pomoz mně, nebo zahynu.« Podaří-li se mu něco, děkuje za to Pánu Bohu vyznávaje se sv. Pavlem: »Milostí boží jsem, co jsem, a milost boží ve mně nebyla marna« (I. Kor. 15, 10).

Pokorný věda, že sám ze sebe ničeho nemůže, nepřičítá sobě žádných zásluh a u vědomí své hříšnosti považuje sebe za nehodna těch mnohých milostí a dobrodiní, kterých mu Bůh udílí. Můj Bože, dí sám sobě, čím jsem si zasloužil, že mně tolik důkazů lásky své skýtáš! Kolik lidí na světě, kteří strádají, já pak prost mnohého zlého mohu spokojeně žíti. Kdežto tisícové a tisícové v bludu žijí a umírají, já od maličkosti v lůně církve svaté mám po ruce tolik prostředků milosti a spásy, já, který jsem tebe tak často urážel a lásku tvoji jen hanebným nevděkem splácel.

Tak smýšlí a mluví pokorný křesťan a ponizuje se nejen před Bohem, nýbrž i před lidmi. Proto netouží po tom, aby se líbil světu, ale zcela klidně snáší, jestli si ho svět neváží a jím pohrdá. Tím liší se od pošetilých a ctižádostivých světáků, kteří při všem jen svoji čest a chválu vyhledávají a všude své »já« uplatniti se snaží. Pravdu pověděl jeden veliký sluha Páně, kterého sv. Ignác velmi si vážil: »Kdo o sobě myslí, že málo jest užitečný, mnoho jest užitečný; kdo pak o sobě myslí, že mnoho jest užitečný, není pranic užitečný.« Tento dbá jen o sebe; nedosáhne-li toho, po čem touží, nebo dostane-li se mu třeba zaslouženého pokoření, bývá celý mrzut a oddává se jako Saul trudnomyslnosti. Pokorný naproti tomu vyhledává při všem čest a slávu boží, a nestará se o to, zda ho svět chválí nebo haní, ano raduje se, jako radovali se apoštolové opouštějící vysokou radu, že hodni učinění jsou pro jméno Ježíše potupu snášeti. Pěkné příklady pokory nacházíme v životech svatých. Sv. Terezie povždy měla své chyby a jiných ctností na mysli. Uslyševši, že někdo něco dobrého učinil, pravila: »Jak šťastni jsou lidé! Všichni mimo mne se přičiňují, aby Bohu sloužili!« A velmi jí to těšilo, když někdo jí její chyby předhazoval. Když jí kdysi papežský vyslanec poručil, aby se ustranila do nějakého kláštera a odtud ani nevycházela, poněvadž jest žena nepokojná a toulavá, ihned uposlechla, aniž slova na obhájení pronesla a radovala se, že se jí dostalo zahanbení a potupení. — Sv. Efrém nic jiného si nepřál, leč aby každý jím pohrdal. Když ho někdo chválil, tak se lekal, že se na celém těle chvěl. — Podobné věci známy jsou o nesčetných svatých. Mnozí puze zvláštní milostí přičiňovali se o to, aby se jim dostalo od lidí pohany. I když takové příklady nelze doporučeti k následování, jsou přece dokladem pokory svatých a poučují nás, že nemáme toužiti po chvále světské a že máme všeliké pohanění s trpělivostí nésti.

Z toho samo sebou plyne, že nesmíme nikdy z falešného studu svých povinností a dobrého zanedbávati. V tom ohledu chybují mnozí křesťané. Oni by se rádi zbožněji modlili, častěji přijímali sv. svátostí, vzdalovali se různých lehkomyšlných zábav, šatili se jednoduše atd., kdyby se nebáli zlých lidských řečí. Ovšem opatrnost i pokora radí, abychom své ctnosti a dobré skutky konali v skrytě a nestavěli jich na odív, nikdy však nemáme dobrého, které přikázáno, nebo ke spasení nutno a užitečno, pro posměch lidský opomíjeti. Pravit božský Spasitel: »Kdo by se styděl za mne a slova má, za toho bude se styděti Syn člověka, když přijde ve slávě své« (Luk. 9, 26). Nechť svět mluví o nás, jak chce, nechme jej, nesloužíme světu, ale Kristu, který nás jednou bude souditi. Ovšem, máme se při svých dobrých skutcích varovati všeho nápadného, aby náboženství a pravá zbožnost bez potřeby nebyly uváděny v posměch a my neupadli v pokušení duchovní pýchy. Křesťan v pravdě pokorný nechce na sebe obraceti pozornost, poněvadž, konaje něco dobrého, nekoná to pro chválu světskou, nýbrž pro čest a chválu boží.

Proto nemluvívá rád o tom, co by jemu sloužilo ke chvále. Mluvíti pochvalně o sobě bývá známkou pýchy, a třeba se to nedělo z pýchy, mohou snadno, kdož takovou sebechválu slyší, svedeni býti ke křivému úsudku, že to s tou pokorou u mluvčího není nejlepší, jinak by se sám nechválil. Ani ta omluva, že jsme učinili to nebo ono dobré s pomocí milosti boží, není dostatečnou ochranou před pýchou. Pýcha v tom případě bývá jen zakryta jemnou rouškou, kterou snadno lze prohlédnouti. Proto nemluvme o tom, co dobrého máme na sobě, leč bychom byli tázáni od zpovědníka, anebo mohli doufati, že tím povzbudíme jiné k větší lásce k Bohu a k životu dokonalejšímu. Dostane-li se nám pochvaly od jiných, snažme se samolibost potlačit ihned v počátku v srdci svém, pamětlivi jsouce, že jsme před Bohem jen neužiteční služebníci a bídní hříšníci, a snažme se řeč zavést na jiný předmět. Sv. Magdalena z Pazzis měla se za nejbídnější tvor a byla toho přesvědčení, že zasluhuje opovržení. Ve své pokoře považovala sebe menší vady za ohromné a jako z takových se i vyznávala. Sebe menší chválu nemohla ani slyšeti.

Konečně, drazí v Kristu, cvičte se rádi v poslušnosti; neboť poslušnost a pokora jsou dvě ctnosti, které spolu velmi úzce souvisejí. Kdo se rád podrobuje vůli jiných, musí často zřici se vůle vlastní, musí se zapřít, a v tom záleží pokora. Dokud synové a dcery, sloužící, manželky a jiné osoby jednají jen podle svého a jen s nechutí a odmítáním vyplní rozkazy jiných, a byvše pokáráni, do hněvu upadají, není v nich pokory, i kdyby sebe více pokornými býti se zdáli. Svatí svou pokoru ukazovali hlavně poslušností. Sv. Šimonu stylitu bylo jednou poručeno, aby se jeho svatost zkoumala, by se sloupu, na němž již mnoho roků stál, sestoupil. A hle, ihned naplněn jsa pravou pokorou, k tomu se měl, aby dolů sešel.

Drazí v Kristu! Ukázal jsem vám, v čem pravá pokora záleží. Kdo v pravdě jest pokorný, nesmýšlí mnoho o sobě, nemá sebe za lepšího, ale pokládá se za to, čím skutečně jest, za slabého, nehodného tvora, který za vše, co má a čím jest, díky zavázán jest Bohu. Pamětliv své slabosti nedůvěřuje sobě, ale skládá veškerou svoji důvěru v Boha, jemuž za všechny milosti a dobrodiní, jichž za nehodna se považuje, srdečně děkuje. V pravdě pokorný nevyhledává chvály lidské a ponížení snáší s veselou myslí. Hledá nejprve čest a chválu boží a plní svědomitě své povinnosti, neohlížeje se, zda ho svět chválí, či haní. Nemluví bez potřeby o svých dobrých skutcích a vyhýbá se také pochvale od jiných. Sám podrobuje se rád vůli jiných a osvědčuje poslušnost ve všem, co není proti přikázáním božím.

Snažte se osvojiti sobě tuto ctnost, která se stane základem dokonalého života a věčné blaženosti, jak ujišťuje nás božský Spasitel: »Učte se ode mne, neboť jsem tichý a pokorný srdcem: a naleznete pokoj duším svým« (Mat. 11, 29). Amen.

Alois Sládeček.

Neděle jedenáctá po sv. Duchu.

Nebudme hluchými k předkům a němými k potomkům.

»A hned otevřeny jsou uši jeho a rozváán jazyk jeho ; i mluvil právě.«
(Mar. 7, 35.)

Dnešní evangelium vypravuje, jak Pán Ježíš uzdravil hluchoněmého. Veliké dobrodiní prokázal tomuto ubohému. Hluchoněmý jest velice nešťasten. Nemůže mluvit, aby myšlenky, přání a potřeby s někým sdělil; neslyší, aby od jiných něčeho zvěděl. Jest vyloučen z duchovního styku s lidmi. Za našich dob nejsou již tolik nešťastnými; stavějí se pro ně ústavy, kde se učí všemu, aby dle možnosti osud jejich byl zmírněn.

»Co jednomu z nejmenších jste učinili, mně jste učinili,« řekl božský Spasitel. Nebylo zapomenuto ani těchto ubohých, v každém z nich ošetřován jest sám Kristus, který každému mnohonásobně odplatí, čímkoli ku blahu ubohých přispěl. — Pán Ježíš uzdravil hluchoněmého zázračně za viditelných znamení. »Vložil prst v uši jeho a plinuv dotekl se jazyka jeho, a vzezřev k nebi vzdechl a řekl: »Effeta«, to jest otevři se. Ukázal tím, že nejen jazyk a uši jeho jsou uzdraveny, ale i duše měla se otevřítí pro nebe, pro božskou pravdu a milost boží. Řeč jest to, kterou se nám nejen sdělují přirozené vědomosti, ale i předkládá se zjevení boží; ucho jest, jež slovo boží slyší. Od předků dostává se nám tohoto nebeského pokladu a my máme ho zase svým potomkům zanechati.

Nesmíme býti hluchými, ale rádi slyšeti, co nám božského předkové hlásají; nesmíme býti němými, ale rádi mluvit a zvěstovati potomkům pravdy nebeské. Jak se to má díti, o tom budeme dnes uvažovati.

P o j e d n á n í.

1. Stromek venku vyrůstá, zelená se, kvete a nese ovoce, až konečně hyne, aniž by se zeptal, odkud má svůj původ, co bylo před ním a co bude po něm. Také zvíře rodí se, živí se, rodí mláďata a konečně umírá, aniž by se ptalo, odkud přišlo a jaký osud stihne jeho rod. Nerozumné tvory nemají řeči, kterou by si jednotlivé rody osudy své sdělovaly; i nejlepší druhy zvířat mají jen zvuky, kterými dávají pocity na jevo a potřeby smyslného života; nemohou však pronésti ani jediného slova. Neboť ke slovu patří pojem, k pojmu sebevědomé myšlení a k tomuto rozumná duše, a tu má na světě pouze člověk, obraz boží. Kdyby měla zvířata sebevědomou a myslící duši jako my, byl by jim dal Stvořitel také schopnost, aby mohly myšlenky své pronášeti, čili mluvit. — Jen člověk má řeč a řečí podání, dějiny. Řečí poznáváme, čím byli naši předkové, kde bydleli, jaké skutky vykonali. Řečí má své dějiny každá země, každý národ, celé pokolení lidské. Řečí neznáme pouze činy a osudy svých předků,

ale i všechn poklad jejich vědomostí. Neboť všecko umění a vědomosti nevytvořily se najednou, nýbrž poznenáhlu, čas od času. Co bylo vynalezeno, nezašlo, ale řečí sděleno potomkům; potomci přidávají k tomu zase něco nového a tak vyrůstá pokrok pokolení lidského stále více a bude růsti až do skonání světa.

Tohoto zákona, kterým duchovní statky řečí lidstvu se sdělují, a s pokolení na pokolení přenášejí, pcutil sám Bůh, aby své vlastní zjevení dal světu a pravou víru, sv. náboženství, s pokolení na pokolení přenášel a tak až do skonání světa neporušené zachoval.

Řečí zjevil svou vůli již prarodičům v ráji a věčný cíl jim naznačil; řečí zaslíbil po pádu jejich Vykupitele, který potře hlavu hadovu, ďáblovu. Řečí poučoval Noema, jak se má zachrániti před potopou, a řečí opět Noe všecko zjevení dosud známé sdělil svým synům a jich potomkům. Když hrozilo nebezpečí, že staré zjevení zanikne, poněvadž upadali lidé v modloslužbu a mnohé neřesti, vyvolil Bůh Abrahama a jeho potomci měli pravé náboženství udržeti a potomkům opět dochovati. Byl to národ vyvolený, národ israelský, který ze zvláštní prozřetelnosti boží dostal se do Egypta, aby se tam naučil písmenám, sám pak později pravdy zjevené písemně zaznamenal a až do příchodu Vykupitele uchoval. Kristus pak sám použil zase řeči, aby evangelium kázal a proto volával častěji: »Kdo má uši k slyšení, slyš!« Vyvolil si apoštoly a založil církev, aby řečí jeho evangelium hlásala celému světu až do skonání světa. »Jdouce do celého světa, učte všechny národy, kažte evangelium všemu stvoření. Kdo vás slyší, mne slyší; kdo mne slyší, slyší toho, kterýž mne poslal.«

I nám se dostalo tohoto nebeského pokladu zjevení božího řečí a slovem apoštolů slovanských a dodnes se káže v chrámech křesťanských. Víra pochází toliko ze slyšení. Kdo neslyší či nechce slyšeti, ztrácí pomalu víru, upadá mravně a zahyne ve hřích.

Nesmíme býti proto hluchými ku pravdám nebeským, jež byly hlášány našim předkům, a jež je našly ke skutkům bohumilým, ba rekovným. Špatně by pochodil syn, který by jako dědic svého otce nastoupil a řekl: »Co je mi do otce, co do matky, do bratří a sester? co je mi po dluzích a zástavách otcových; co je mi po smlouvách a závazcích otce a dědů?« Počínal by si, jakoby s nebe spadl, a nechtěl převzítí s hospodářstvím i závazků tížících. Bylo by to jednání nerozumné, řeč pošetilá. Ještě nerozumněji a pošetileji jednal by křesťan, který by řekl: »Co je mi do prarodičů v ráji a jejich pádu? co do Noema a potopy? co do Abrahama a božských zaslíbení jemu učiněných? co do Mojžíše a celého zákona Starého, co do proroků? co do Krista, jeho smrti a zmrtvýchvstání? co do apoštolů a církve?« — Příteli, mýlil by ses a zbavoval všeho, co bylo ustanoveno od Boha, abys byl zachráněn a spasen.

Celé dějiny říše boží na zemi od stvoření světa až po naše dny týkají se nás všech, poněvadž pocházíme dle těla z pra-

rodičů a dle duše z Boha, a poněvadž řečí bylo nám zjeveno, v jakém poměru byli naši prarodiče k Bohu, a v jakém my nyní se nalzáme. V pokladu podání božího jsou dvě listiny: náš dlužní úpis pro hřích prarodičů, a listina výkupná pro vykoupení Ježíše Krista, jeho evangelium a milosti. O obou listinách zvěděli jsme řečí kazatelů evangelia, musíme je přijmouti a uznati, jako syn dědic musí přijmouti a uznati výhody i závazky majetku po rodičích a nesmí si vésti, jakoby s nebe spadl a byl prvním člověkem na světě, beze všech povinností.

Pravé náboženství nepovstalo z hloubání lidského, ale Bůh nám je zjevil; my musíme je slyšeti, dle něho život uspořádati. Víra jest dar boží, musíme za ni prositi, křesťanskými skutky oživovati, sebe posvěcovati a zdokonalovati, abychom stali se hodnými slávy věčné. Slavný vůdce národa irského Daniel O' Connel byl velice zbožný, víru veřejně a neohroženě vyznával; růženec nosil stále u sebe a čerpal z něho sílu v utrpení a nesnázích, jichž musel v oběti pro vlast od nepřátel snášeti. Jednou ve sněmovně poslanec anglikán chtěl O' Connela uraziti a nazval ho papežencem. Ale O' Connel se nezalekl a řekl: »Chtěl jste mne uraziti, a zatím jste mi prokázal velikou čest. Jsem papežencem a raduji se z toho. Papeženec znamená, že moje víra sahá řadou nepřetržitou papežů až k Pánu Ježíši; vaše však víra nesahá dále nežli k Jindřichu VIII. a Alžbětě.«

2. Jako máme slyšeti, co nám předkové ze zjevení božího zanechali, a nesmíme vůči pravdám zůstatí hluchými, tak musíme i mluvití, potomstvu zvěstovati, co jsme slyšeli, co nám řečí jako poklad zjevení božího bylo zůstaveno. Proto nejste spokojeni, že jste přijali od předků pravou víru, ale zvěstujete ji i malým dítkám, dáváte nositi je do kostela, aby byly pokřtěny; učíte je modlití se, jako Ježíš učil modlit se své učedníky; posíláte je do školy, na křesťanské cvičení a kázání, aby katolické učení slyšely a věřily, aby obec vaše také pro příští časy zůstala katolickou, jakou jest od dávných století! A co konáte vy v malém kruhu svých rodin, to činí církev ve velkém po celém světě. Chrání zjevení boží, káže všem národům, ustanovuje nové kněze, biskupy, papeže, aby smrtí starých neumlkla ústa církve, ale ustavičně bylo hlášáno slovo boží, dokud nepřijde jednou Pán k soudu poslednímu. Proto napomíná sv. Pavel milovaného Timothea, nejen aby víru neporušenou zachoval, ale neohroženě hlásal a jiným spolehlivým mužům svěťoval, kteří by byli schopni hlásati ji zase jiným. (2. T. 1, 2)

Tato povinnost řeči, povinnost hlásání evangelia, týká se ovšem ponejvíce církve učící, kněžstva v církvi katolické; neboť jenom těmto řekl Ježíš: »Jděte a učte všechny národy.« Avšak ve vašem kruhu máte také povinnost otevřítí úst a mluvití, poučovati dítky, napomínati služebné a poddané, nabádati k dobrému a varovati před zlým, vyznávatí a hájiti sv. víru, aby si mnohý rouhač nedovolil sv. náboženství tupiti. Sv. Pavel praví: »Nemá-li

kdo o své, zvláště o své domácí žádné péče, zapřel víru svou a jest horší než nevěřící.« (1. Tim. 5, 8.)

Pán Ježíš sám pravil: »Kdo mne vyzná před lidmi, vyznámt já ho před Otcem nebeským. Kdo mne však zapře, zapřím i já ho před Otcem, jenž jest v nebesích.«

Kdo však zpěčuje se a nechce slyšeti a mluvit o zjevení božím, pravdách nebeských? Mluvití nechtějí bázliví, slabí, zbabělí, kteří se bojí víru veřejně vyznati. Ponechávají nepřátelům církve volné pole, schovávají se, aby nemuseli se hájiti. A přece napsal sv. apoštol: »Jen kdo řádně bojoval, bude korunován.« — Slyšeti nechtějí, kteří nemají dobrého svědomí, oddáni jsou nepravostem a zlým žádostem, jež evangelium Kristovo zapovídá. Pán Ježíš řekl nevěrcům a zlým tehdejšími: »To jest soud světa, že světlo přišlo na svět, a lidé milovali více tmu nežli světlo, protože skutkové jejich byli zlí; neboť kdo činí dobře, ten jde k světlu, aby vidění byli skutkové jeho, poněvadž v Bohu učinění jsou.«

Nalezneme dnes mnoho lidí, kteří špatnou výchovou a vlastní vinou odcizili se křesťanství a vedou zdánlivě život poctivý. Sledujeme-li život těch, kteří proti náboženství brojí, církev, duchovenstvo a zřízení církevní tupí, poznáme, že mimo víru vězí to ještě jinde, a sice v mravech. Nebojme se takových; sami budou jednou zahanbeni veřejně, a trpíme-li pro víru protiventství, budeme za to mnohonásobně odměněni.

Nuže, effeta, otevři se! Nebuďte hluší, ale otevřte uši i srdce pravdám nebeským. Už z ráje zaznívá k vám nebeské poselství; mluví k vám Noe a Abraham se všemi patriarchy; mluví k vám Mojžíš o přikázáních božích, a všichni ostatní proroci; mluví k vám Kristus, vtělený Syn boží, mluví sv. apoštolé, mučedníci, všichni učitelé církevní všech století, mluví k vám nepomíjející katolická církev. Tato řeč, toto kázání, tento hlas nebes mluví k nám všem, nesmíme ucpávati uší a zavíratí srdce, odporovali bychom milosti boží a zahynuli v nevěře a hříchu. Evangelium znamená radostné poselství, přináší radost a spokojenost a spásu.

A nosíme-li víru v srdcích svých jako drahocenný poklad, neostýchejme se ji jazykem vyznávatí, o ní mluvití s dítkami, služebními, poddanými, víru hájiti, podporovati, aby mohla býti po celém světě hlásána, modlití se, aby Bůh osvítil všechny národy, by víru sv. poznaly a dle ní život svůj zařídily.

Za revoluce francouzské zahynulo mnoho kněží, povraždění od nepřátel víry, aby náboženství nemělo kazatelů. Byly to zbožné ženy francouzské, které převzaly úkol kazatelů, veřejně povzbuzovaly, napomínaly a varovaly, i život za víru obětovaly.

Vůdce katolického středu v Německu za kulturního boje se strany protestantů a nevěrců, Schorlemer-Alst r. 1875 pravil: »Vy nás můžete zničiti, srdce z těla vyrvati, ale to vám pravím, takto katolických srdcí neodtrhnete od náměstka Kristova, papeže římského.«

Budeme-li o pravdách nebeských rádi slyšeti, o nich v pravý čas neohroženě mluvití, dle nich jednatí, pak zaslechneme v den

smrti ono slavné »effeta«, t. j. otevři se ; otevře nám Kristus, kterého jsme vyznávali, nebe, kde budeme svrchovanou slyšeti chválu boží a s úžasem mluvíti o dokonalostech věčného Otce, zpívati a jásati se všemi vyvolenými, oslavovati milosrdenství a dobrotivost boží na věky.

V. Strh.

Na neděli jedenáctou po sv. Duchu.

Budeme stopovati slova sv. evangelia, jedno za druhým, a učiti se více i mravům z každého slova Páně.

Sv. evangelium praví, že Pán Ježíš šel z krajiny Sidonu a Tyru. Toť byla dvě města proslulá bohatstvím a prostopášností, tak jak to v životě bývá, že s bohatstvím chodívá nemrav a s chudobou ctnost, ač může býti i ctnostný bobáček a hříšný chudák. Proto boháče neblahoslavil Pán nikdy, ale často chudé. I boháče vyhledával Pán a nemravné, aby je pro království boží získal. Však dlouho Pán Ježíš nebyl v krajině rozmafilého Tyru a Sidonu, neboť brzy se vrátil mezi chudé obyvatele galilejské. Kde Kristus Pán nenalézá sluchu a otevřené srdce, odchází s milostí svou, a to jest velmi výstražné. Rozmafilost zacpává uši slovům Páně, zavírá srdce milosti boží. Kristus Pán tam v Tyru a Sidonu získal lidi dobré vůle, a ostatní přenechal bludným cestám jejich; od nichž nechtěli se oddělit. Kristus Pán jde prostředkem kraje desítiměstí. Ne nadarmo sv. evangelium nám tuto okolnost uvádí. Co jest to desítiměstí? Má zvláštní význam v zemi sv., toť byla místa útočištná, kam křivě odsouzený neb křivě obžalovaný — neb i odsouzený, jemuž se zdál trest vyměřený velmi vysoký, mohl se utéci a zde nového soudu se domáhati a nesmělo mu býti ublíženo, dokud znova nebyl slyšen, znova usvědčen. Proto tento kraj desítiměstí byl místem, kam mnozí pronásledovaní, křivě žalovaní a odsouzení utíkali se, aby trestu ušli, a též mnozí hříšní, aby mírnějšího trestu se domohli. Tímto krajem se ubírá Spasitel, kudy ví, že jdou pronásledovaní, kající, a též i potrestaní, aby je slovem svým učil a pro království boží získal; toť práce jeho zde, že hledal, co bylo zahynulo. Když sv. Matouš vypráví o prvních učednících Páně a zázracích jeho, dí ve 4. kap. 25. v.: a šli za ním zástupové mnozí z Galileje a z desítiměstí. Sv. Marek vypráví o uzdravení muže gerasenského od ducha zlého. Když omilostněný ubožák po uzdravení prosil Pána, aby směl s ním jíti a jej následovati, nedopustil toho, nýbrž řekl jemu: »Jdi ke svým do domu svého a zvěstuj jim, kterak veliké věci učinil tobě Pán, a slitoval se nad tebou.« I odešel a počal vyhlašovati v krajině desítiměstí, kterak veliké věci učinil mu Ježíš; i divili se všickni. (Sv. Marek 5, 19. a 20.) Bylo tedy z tohoto kraje ležícího při třech obchodních cestách mezi východem a západem mnoho těch, kdož se stali učedníky Páně. Zde hledal duše ztra-

cené a nalomené a utištěné. Tak i nám jest činiti. Toť jest nejvznešenějším zaměstnáním též naším, hledati některou duši, aby přišla zpět k dobrému a ctnostnému životu. Nelze nám dosti opakovati všem, kdož zbožně žíti chceme, že ze zbožných skutků jest nejzbožnější: pracovati s Bohem na spáse duší, ať v rodině, ať v přátelstvu, ať v dílně, ať v úřadě.

Na cestě přivedou Pánu Ježíši hluchoněmého, aby naň ruku vložil a jej uzdravil. Buď to byli příbuzní, buď lidé soucitní, kteří se mrzáka ubohého ujali. Ubožák nemohl slyšeti slovo boží, nemohl věděti o Pánu Ježíši, proto jej vedou před Pána. Vidíme zde soucit dobrých lidí s mrzákem. Bývají lidé suroví, kteří se mrzáku posmívají, na místě, aby s ním soustrast měli, tropí si z něho smích, na místě, aby mu pomáhali, trápí ho. Smutné to hrdinství vlastní berlou mrzáka tlouci. Lépe jest Bohu děkovati za zdravé údy a zdravé smysly, aneb dle síly a schopnosti pomáhati jim. — Jak málo se v tomto ohledu činí pro ústavy, kteréž mají za úkol ujímati se ubohých mrzáků! Měli jsme dosud mnoho hluchoněmých, slepých, padoucníci stížených a opuštěných, pro něž nebylo dosti místa v ústavech, které zřídilo křesťanské milosrdenství. Na vše se dříve peníze zašlou, jen na dobročinné ústavy musí se sbírat, a to často za velmi těžkých okolností. V době přítomné budeme musiti zdvojnásobiti své milosrdenství, ježto se zdvojnásobil i počet těch, kteří na milosrdenství odkázáni budou.

Lidé dobří vedou ubožáka k Pánu, neboť oni mu pomoci nemohli. Vidíme zde dobrosrdečnost jejich k ubohému Lazaru. Sv. Řehoř, papež († 604) v homilii své o Lazaru volá: »Buďte moudří a ohlížejte se po přímluvcích svých k vůli svým provi-něním. Jak mnohý Lazar žije mezi námi! Jak mnohý leží před našimi dveřmi a potřebuje drobty, které zbyly se stolu! Nemine dne, abychom nenašli Lazara, když chceme. Lazari prosí nás, a oni mají jednou býti naši přímluvčí. Mysleme na trest dříve než nás stihne, a nezanedbávejme příležitost dobře činiti. I kdyby na nich nebylo vše v pořádku a vše chvály hodno, snad chudoba bude lék pro rány nemocné duše. Prosí o chléb: dejte jim kromě chleba, jenž hlad tiší, také dobré slovo poučení, a tak dostanou dvojí potravu: pro tělo a pro duši. Mnohé potkáme, o nichž nemůžeme říci, jak dalece hodni jsou, a proto činme dobře, nevíme, kdo z nich jest Kristus.« (Migne R. lat. LXXVI. 1309.) Máme mnoho ústavů pro hluchoněmé, opuštěné, slepé a mrzáky, přispějte aspoň haléřem, když jménem Kristovým prosí za příspěvek, který má jménem Kristovým býti rozdělen na výživu v ústavech křesťanských. Čiňte dobře všem, zvláště ovšem ústavům křesťansky vedeným.

Kristus Pán ubožáka odvedl kousek stranou z prostřed zástupu, aby milost mu prokázal. Ani toto nebylo bez vážného důvodu. Nepřátelé Páně, obviňovali jej, že skutky své koná, aby za sebou táhl lid. Aby pozornost na sebe upoutal, proto vede Pán

v zástupu mrzáka do samoty, aby ukázal nám, jak dobré skutky bližnímu prokazovati máme. Mimo zástup — ne k vůli lidem, ale k vůli Bohu.

Bůh milosti své nám rozdává více v samotě, kde s ním rozmlouváme, než uprostřed zástupu, kde rozmlouváme se světem. Sv. Terezie napsala, že Bůh zjevil jí, že rád rozmlouvá s duší lidskou, ale že s ní rozmlouvati nemůže pro přílišné zaneprázdnění se svěťáckými myšlenkami. A přece naslouchati slovu božímu, buď když mluví nám Bůh o samotě, buď když slovo boží se hlásá, jest tak potřebno, jako setba z jara hospodáři, který chce na zimu sklízeti.

Napřed vložil Kristus Pán prst do uší a pak teprve se dotekl jazyka. Napřed sluchem musí přijíti do srdce víra a pak přichází řádný život. Napřed musíme míti otevřené uši pro slovo boží a pak budeme moci též sv. víru míti. Kristus Pán užívá i viditelných znamení, když chce mu uděliti neviditelnou milost boží. Mohl by zajisté i bez oněch znamení prokázati mu uzdravení, ale Kristus Pán i znamením nás učí — a chce viditelnými skutky ukázati neviditelnou milost. Tak i církev sv. užívá i při sv. svátostech znamení viditelných, jak Kristus Pán ustanovil. Z tohoto evangelia vzat jest jeden obřad křtu sv., dotýkání se uší křtěnce se slovy: otevři se pro slovo boží. A mluvil právě. Svazky jazyka rozvázány jsou a mrzák nabyl sluchu i řeči. Co vidíme z toho? Vidíme zde skutek tvůrčí moci a poznáváme, že Ježíš jest Bůh. Něměmu dává řeč, hluchému sluch. Slyšte, co pravil žalmista Páně v ž. 93. v. 9: (»zdaliž ten), který učinil ucho, nebude slyšeti, aneb který způsobil oko nepozoruje«? Bůh, jenž stvořil ten hluboce důmyslný úd, jímž slyšíme, jistě slyší (i bez ucha) modlitby, řeči, ale i rouhání a kletby. Pán Ježíš, jenž slovem »Eífeta«, to jest otevři se, stvořil sluch hluchoněměmu od narození, ukazuje se totožný s Bohem, jenž řekl: budiž světlo. Božství své nám zde skutkem hlásá: otevři oči a viz jeho všemohoucnost, otevři uši a naslouchej slovu božímu s dychtivostí, abys plnil přikázání boží. Činí tak proto, aby pohnul nás ke sv. víře ve slovo jeho.

Potíž zdá se, že jest v rozkazu Páně, aby o tom nikomu nepravili. Proč chtěl mlčení, když také dobrodiní prokázal? I v tom nás učí Pán Ježíš, neboť chce nám říci, abychom nikdy nehledali chválu mezi lidmi, když jsme něco dobrého udělali. Tak každý šlechetný muž činí, že skrývá dobré skutky své pro Boha, kterýž vidí skrytě a vidí skutky naše. Tedy tímto zákazem učí nás pokoře a zakrývání svých předností. Toť bývalo druhdy křestanů pravidlem, však volně pokleslo. Kdo chce něco vybrati, ten slibuje hodně oslavy. Jsou mnohé listy, kteréž přinášejí seznam všech dárců na nějakou věc, z nichž mnozí dávají, aby se jich jméno četlo. Chce-li kdo dělati skutek křestanský, jest zajisté záhodno dělati jej v duchu Kristově, aby nevěděla levice, co činí pravice. Jméno uveřejniti nebéže zásluhu, vždyť jest to třeba už k vůli účtům, ale jen proto dobře činiti bylo by zásluhu ztratiti. Jako

Spasitel dává nám příklad, kterak v tajnosti dobře činiti sluší, tak zase jest jednání ostatních lidí soucitných, kteří přivedli hluchoněmého k Pánu Ježíši, příkladem, kterak zachovati se má člověk, jenž dobrodiní obdržel. Svatá to byla takřka neposlušnost lidí, kteří rozlašovali dobrotu Páně. Neboť zápasili zrovna mezi sebou: pokorná dobrosrdečnost a vděčná uzalost. Zde zase se nám jeví odpor v lidském jednání. Kdežto přední skutky své člověk takřka na trh nese, skrývá dobrodiní přijatá — a člověk nerad rozlašuje slávu dobrodince svého, neboť mu v tom bránívá pýcha, kteráž nechce uznati, že by také někoho potřeboval. Jestli dobrodiní lidská neradi uznáváme, čím méně ochotni jsme uznati dobrodiní boží. Tu všecku zásluhu sobě přičítáme a Pánu Bohu sotva dáme uzalost, že nás sllil. »Mluvil právě,« dí sv. evangelium o hluchoněmém. Tak ať to platí též o našem jazyku, jenž jest trvalý důkaz všemohoucnosti boží. A myslíte, že ten, jenž stvořil jazyk schopný k řeči, že neumí a nebude mluvití nám? Že nebude soudit naše řeči, zda byly pravé, když svědčily o jiných, když soudily jiné, když se zpovídaly o sobě? Myslíš, že ten, jenž stvořil jazyk, nebude žádati účty z užívání jeho? Šílený svět užívá zle jazyka a tupí tvůrce, upírá jsoucnost jeho a jako mečem ničí čest a spokojenost bližního! Myslíš, že ten, jenž dal nám jazyk k správné řeči, že neslyší a že nebude souditi každé zbytečné a hříšné šlovo? Vzdej čest Bohu jazykem, že slávu jeho hlásáš, a sluchem, že slávu jeho rád slyšíš. Vzdej Bohu čest.

Jeden zbožný vojenský lékař stál u lože nemocného vojáka, kteréhož z velmi těžké nemoci vyléčil, a dí mu: vojáku, Pánu Bohu a mému přičinění máte co děkovati za svůj život. Toť byla řeč křesťanská. Tak také my Bohu vzdejme čest za vše a Bůh nám přidá nové milosti a požehnání. Amen. *Fr. Vaněček.*

Neděle dvanáctá po sv. Duchu. — Svátek Nanebevzetí Panny Marie.

Úcta k obrazům mariánským v době války.

»A v lidu uctěném vkořenila jsem se.«
(Eccl. 24, 26.)

V Kristu shromáždění! Opět nadešel nám jeden z těch krásných a našim srdcím tak milých svátků mariánských, při nichž více než kdy jindy klekáme před obrazy mariánské, hledíme na ně roztouženými zraky svými a šeptáme před nimi nejhoroucnější modlitby své. Ale, moji drazí, právě tato úcta a láska, s jakou ctitelové mariánští lnou k obrazům Panny Marie, jest zlobě lidské příčinou, aby posmívala se a zlehčovala úctu mariánskou. Nevěřci nedovedou jíti kolem obrazu nebo sochy Matky nebeské, aby kolem jejich rtů nepohrával potměšilý jakýs úsměšek. Nedovedou

patřiti na zástupy klečící před sochou nebo obrazem Panny Marie, aby nepřeždívali jim nepřekrásnými a rouhavými slovy.

A zloba jejich proti úctě k obrazům mariánským roste tím více, čím mohutnější a četnější jsou zástupy těch, kteří v těchto strastiplných dobách kupí se kolem obrazů, arch a oltářů Panny Marie hledající pomoci a útěchy u té, o níž »nebylo slýcháno, že by koho opustila, když v nouzi k ní voláno«. Jako meč, tak proniká srdci dítek Panny Marie jedovatý posměch, jímž zloba a nepravost zničení chce úctu k Panně Marii: Nic vám není platno před obrazy Panny Marie klekati, před ozářenými jejími oltáři se modliti! Přestaňte se modliti, škoda času! Či pomohly vám již všechny ty průvody a pobožnosti u soch, obrazů a oltářů mariánských za navrácení míru? Přátelé milí, ten výsměch až do srdce bodá, a já ptám se, jest pravdivý?

Moji drazí, chci v dnešní promluvě své na tu bolestnou a tesknou otázku odpověděti, neboť vím dobře, že pochybnost tato již tisícům otrávil duši, zviklala důvěru v Pannu Marii a naději v její pomoc a přispění v dobách zlých. Kéž Panna Maria Nanebevzatá provází svým požehnáním slova má, abych dobře vložil křesťanským srdcím vašim, že úcta k obrazům a archám Panny Marie v době války jest pramenem:

1. útěchy v soužení,
2. pomoci v nebezpečí.

Pojednání.

I.

Přátelé drazí, ke sv. Vincenci de Paula přišel jedenkrát muž a stěžoval si: »Toho už nesnesu!« Sv. Vincenc klidně vzal ho za ruku a vedl do kostela pod obraz Panny Marie Sedmiboletné a pravil: »Příteli, jestli ona vás nepotěší, pak už nikdo!«

Ano, v Kristu shromáždění, obrazy mariánské jsou jako k tomu stvořeny, aby do srdcí zarmoucených vlévaly útěchu a svatý klid. A já neznám lepšího pramene, v němž by se usouzené a tesklivé duše lépe občerstvily, nad obrazy mariánské. Neboť kterými slovy hovoří obraz Panny Marie k nešťastnému srdci? Jakou řečí mluví k tobě, ty plačící matko, naříkající dítě, zoufající manželko, že tak důvěryplně hledíš na rty Matky nebeské? Pojďme a poslechněme tu řeč!

Dítě mé — tak mluví Panna Maria na obraze — ty pláčeš a naříkáš, že život těžký kříž na bedra tvá vložil a trnovou korunou hlavu tvou opředl. Ale pohleď na mne! Jsem Matka Syna božího, jsem nevěsta Ducha svatého, jsem první ze všech tvorů! A přece kdo musel těžší kříže snášeti než já, kdo nesl na svém čele bolestnější koruny než já!

Dcero má, ty naříkáš na chudobu svou. Živitel odešel za těžkou povinností a ty pláčeš starostí, co dáš dětem svým jísti. A já chápu tvou úzkost. Ale pohleď na mne! Tak chudá jsem

byla, že jsem Syna svého, jež jsem za tuhé zimy v chlévě porodila, mohla jen v jesle položit a vetnými plénkami obaliti.

Dítě mé, ty zoufáš nad ztrátou, která tě potkala, nad škodou, která ohrožuje tvou existenci. A já rozumím tvému zármutku. Ale nezoufej, nermuť se přespříliš! Pohleď na mne! Jaké potoky slz jsem vyplakala, jak těžké vzdechy jsem z prsou svých k nebesům vysílala, když jsem na zpáteční cestě z Jerusalema ztratila svůj poklad, své štěstí, své nebe — Krista Ježíše . . .

Synu, dcero má, ty naříkáš a pláčeš, že jsi ve světě opuštěna, že nemáš zde nikoho, ke komu by ses utéci a na prsou jeho žal svého života vyplakati mohla. A já ti rozumím. Ale pohleď na mne! Jak opuštěná jsem byla, když dítě mé ve třiceti letech života svého odešlo z domova, aby vícekrát se nevrátilo ke mně, ale život svůj za spásu člověčenstva obětovalo!

Miláčku můj, ty naříkáš, že syn, manžel, otec tvůj těžce raněn v bolestech a v těžké nemoci na lůžku se svíjí. Ale neplač, nezoufej! Pohleď na mne! Jest snad tvůj drahý více nemocen, snáší větší bolesti, než jsem snášela já pod křížem?

A ty opět tu před obrazem mým vlasy si s hlavy rveš, a zoufale běduješ, že to, co nejdražšího jsi měla, pochovat jsi musela navždy do chladné země. Ale dítě, vzmuž se, nezoufej! Já věřím ti, že srdce puká ti bolestí. Ale pohleď na mne! Či jest větší bolest tvá, než byla má, když v pláči a se srdcem sedmerým mečem proniknutým objímala a líbala jsem studené a ztuhlé tělo svého dítěte?

»Blahoslavený, který kráčí po stezkách jejích,« praví Písmo sv. A já dokládám: Blahoslavený, kdo dovede čísti na obrazech mariánských. Blahoslavený, kdo zkusil, s jakým klidem se to stává od obrazu Panny Marie, když zadíval se naň očima i srdcem naplněným důvěrou a láskou ku Panně Marii. Posílen a povzbuzen běře na bedra svá kříž, aby trpělivě nesl jej s Ježíšem a Pannou Marií. A já nemám v této chvíli vroucnějšího přání, než aby vy všichni, kteří v této době válečné musíte mnoho trpěti, rádi jste klekali před obrazy a sochy Panny Marie a odcházeli od nich potěšení ve svém nitru, posílení a smíření se svým osudem.

II.

Ale jest, moji drazí, ještě jiná příčina, pro kterou zvláště v této době války uctíváme obrazy Panny Marie. Abyste ten důvod lépe pochopili, chci vám vypravovati následující příběh, který psal důstojník svým drahým s pole válečného a který byl uveřejněn ve veřejných časopisech:

Bylo to v Rusku. Den jen hořel parnem, z nás se lilo, psal onen důstojník. Žízeň byla k zalknutí. Šli jsme šťastně a opatrně; hlásili blízko ruské vojsko. Došli jsme vesnice R., zde byl nějaký oddech. Pili jsme s radostí ze džberu dobrou vodu, která nejen osvěžila vyprahlá ústa, ale také vlila veselost a radost. Tu a tam i písničku pobručoval vojín . . . Rány nepřátel slyšeti. Přijdeme

k samotě; chaloupka malá a čistá. Slezu s koně, cos jako vnitřní hlas mne pobízí, abych se šel podívat, co v chalupě. Pohlédnu oknem. Co zvláštního, zrak můj utkví na malém obrázku Panny Marie. Zdá se mi, že je vzácný a starobylý, abych vešel a prohlédl si jej. Vejdu do světničky, obyvatelé pozdraví, jdu, sejmu obrázek se stěny. V tom ohromná rána, až sebou trhnu, vyběhnu ven . . . Šrapnel, vystřelený Rusy, dopadl právě v to místo, kde jsem před několika vteřinami stál se svým koněm, než jsem vešel do chaloupky. Země rozryta, strom vedle poražen, zeď poškozena . . . Zadíval jsem se na malý obrázek Panny Marie, který jsem držel v ruce a s ním vyběhl po ráně ze světnice, oko zalilo se mi slzou, slzou vděčnosti. Políbil jsem prostou tu malbu Bohorodičky a uschoval na památku. Vím a věřím, že Panna Maria mne zachránila od jisté smrti.

Moji draží, dívte se této zvláštní záchraně života? Nuže, pak poslyšte ještě jiný příběh, který vypravoval raněný důstojník. Zůstal ležeti těžce zraněn v širé krajině haličské. Tu přihnala se kozácká hlídka, která vrhla se na ubožáka a o všechny cenné věci jej obrala. Raněný očekával již konec svého života, když v tom uskočil Rus, jako ranou ohromen, zpět . . . Co se stalo? Spatřil na prsou raněného důstojníka medaillonek s obrázkem Matky boží. Ostatní jako zahanbeni ustali od svého počínání, ano jeden z nich medaillonek uctivě políbil na prsou nepřítel. Ihned byly důstojníku navráceny všechny jeho věci. A co více! Rusové s námahou dovlékli raněného do ochranných zákopů, kde byl ukryt před střelami a konečně dopravili jej do svého lazaretu, kde byl co nejlaskavěji přijat a ošetřován.

V Kristu shromáždění! K čemu vypravoval jsem vám tyto historiky s pole válečného? Abych ukázal vám na příkladech, vzatých ze současného života, kterak obrazy Panny Marie mohou býti mocnou ochranou a pomocí v nejnebezpečnějších situacích života. A vězte mně, že čas ku promluvě této určený by mně nestačil, kdybych vám vypravovati chtěl jen něco z toho, co dějiny světa, církve katolické i našeho národa českého nám vypravují o této pomoci, prýšticí z uctívaných obrazů a soch mariánských. Zajděte na př., moji draží, na Sv. Horu, do Staré Boleslavi, na Hostýn, neb na jiné, zvláště uctívané místo mariánské, a uslyšíte tam celé dlouhé a veliké historie o zvláštní ochraně a pomoci, které se dostalo těm, kteří uctívali obrazy Marie Panny. A vy sami, draží přátelé, zda nedovedli byste vypravovati ze svého života, kterak dostalo se vám pomoci, ochrany a milosti v těžkých a nebezpečných chvílích života, když před tím důvěrně a zbožně jste se pomodlili před obrazem Panny Marie?

Nuže, vy nepřátelé úcty mariánské, dovedete se ještě posmívati a zlehčovati naši úctu a lásku, s jakou lneme k obrazům Panny Marie? Dovede vás ještě pohoršovati něžný obrázek naší milé Paní nebeské, vás, které nepohorší ani nejsmyslnější obraz, vystavený ve výkladních skříních obchodů knihkupeckých? Dovedou vás až ku spílání rozčiliti zástupy ctitelů Panny Marie,

kteřé se zpěvem a modlitbou na rtech kráčí v průvodu k některému obrazu nebo soše mariánské, aby si tam vyprosily útěchu a pomoc ve zlých dobách, vás, které nerozčílí zástupy, mezi nimiž jsou i malé dítky, kupící se před nestoudným obrazem a pasoucí své vášní roznicené zraky na ošklivém ději na něm zobrazeném?

Vím, moji drazí, že slova má nedolehnu ke svědomí těch, na něž jsou adresována, vím také, že k rozumu a srdci nevěrců jest mářno mluvíti, ale já doufám, že aspoň u vás nevýtnlunná slova má utvrdí úctu k obrazům Panny Marie a povzbudí vás, abyste rádi spěchali k našemu obrazu (soše, oltáři) Matky nebeské a zde hledali útěchu a pomoc v hrozných dobách našich.*) Jako kdysi Bůh v těžkých dobách zahrnoval lid svůj spěchající před archu úmluvy divy své všemohoucnosti a lásky, tak i dnes, kdy síly lidské pomoci nedovedou, otevře poklady svého milosrdenství, útěchy a pomoci všem těm, kteří spěchati budou před obraz té novozákonné archy úmluvy, kterou jest — Panna Maria. Amen.

B. Stašek.

Na slavnost Nanebevzetí Bohorodičky.

Napsal Th. dr. Karel L. Řehák.

Třeba aby byl člověk přioděný rouchem svatebním!

1. Chvála, kterou pronesl Spasitel o Marii Magdaleně, kající sestře Marty a Lazara, ještě daleko více platí o Marii, přebíhloslavené Matce jeho, jež dnes způsobem nevýslovně radostným slavila svůj vstup do nebe, aby za nesčíslná utrpení svá, jež z lásky k Bohu snesla, a za nesčetné oběti, jež v jeho službě byla přinesla, přijala zaslouženou odplatu neskonalou. Stala se královnou všech andělů i svatých božích a přijala trůn nevýslovné slávy po pravici neskonale milovaného, božského Syna svého. My, uvažujce dnes o této slávě v nebesích, které se dostalo jedné spolusestře naší v odplatu, pohlížíme s touhou z tohoto slzavého údolí k ní vzhůru, a prosme ji pokorně za tu milost, aby v hodině vlastní smrti naší i nám otevřela bránu nebes, bychom po útrapách v tomto životě nabyli i odpočinutí věčného i života přešfastného.

Dostane se ho nám? Nevíme.

Ale tolik víme najisto, že i my vejdemo v radost neskonalou Pána svého, budeme-li z tohoto světa odcházeti přioděni rouchem svatebním, rouchem posvěcující milosti boží. Jen rouchem tímto přioděni budou směti stolovati s Beránkem božím v nebesích!

---

*) Zde možno podle místních poměrů povzbuditi posluchače k četné účasti buď na pořádaném průvodu, pouti, nebo válečné pobožnosti a pod. (Pozn. pis.)

2. Proč že byla Maria Panna vyvolena za Matku Spasitele? Protože byla »milostí plná«. Tak ji oslovil archanděl Gabriel, když jí zvěstoval, že bude Matkou boží.

A proč byla Bohorodička dnes ve vši nejvyšší slávě přijata do nebe? Poněvadž byla po celý život svůj »milostí plná«.

Přeblahoslavená Panna Maria obdržela ovšem již při početí svém v životě matky své neslýchanou milost, že byla bez hříchu prvotního počata. Milost tuto obdržela, aby se stala jednou důstojným stánkem Nejvyššího. Matka Syna božího, nejsvětějšího, dojista nesměla ani na jeden okamžik života svého podléhati moci ďábla, nesmířitelného odpůrce Boha. Výsadu, že byla bez hříchu prvotního počata, obdržela tedy přeblahoslavená Panna Maria pro budoucí zásluhy Syna svého. Ale ona s milostí tou po celý život svůj spolupůsobila, vždy milostí boží plnou byla, až v milosti té i v neskonalou slávu v nebi dnes vešla.

3. My všichni narodili jsme se v hříchu, po prvních rodičích zděděném; ale pro zásluhy Syna božího, jež on nám získal a ve svátostech udílí, byli jsme na křtu svatém od hříchu zděděného očištěni a rouchem svatebním, čili rouchem svatosti a spravedlnosti přioděni. I jest na nás, věrně je opatrovati, abychom i my byli »milostí plní«, ježto »není zatracení těm, kteří jsou v Kristu Ježíši; kteříž nechodí podle těla, ale podle ducha«. (Řím 8, 1. 4.)

Kdo rouchem svatebním přioděný umírá, vejde zajisté ve slávu nebeského Pána svého, a bude spoluhodovati s Beránkem božím po celou věčnost. Kdo by ale bez roucha svatebního vejíti chtěl do večeřadla Hospodáře nebeského, ten uslyší slova jeho hrůzná: »Příteli, kterak jsi sem vešel, nemaje roucha svatebního? — Vy služebníci! Svížíte ruce jeho i nohy, uvrzte jej do temnosti zevnitřní; tamť bude pláč a skřípení zubů.« (Mat. 22, 12. 13.)

Netázal se Hostitel onoho vetřelce, zdali se modlil, postil, dobrodinił a jiné skutky, jinak dobré, konal; ale tázal se po rouchu jeho svatebním! čili proč nepřičinil se, aby umřel ve stavu posvěcující milosti boží.

Sv. Augustin tvrdí (Homil. in Vigilia Assumptionis), že přeblahoslavená Panna Maria nevešla do slávy nebes proto, že porodila Syna božího, poněvadž se tak stalo ze zvláštní milosti prozřetelnosti boží, ale proto, že činila věrně vůli Otce nebeského. Za tou příčinou také, že když jistá žena z lidu Pánu Ježíši povolala: »Blahoslavený život, který tebe nosil«, on ji poopravil, an dodal: »Blahoslavení, kteří slovo boží slyší, a — ostřihají ho!« (Luk. 11, 27, 28.)

4. Nezbytnou podmínkou ku dosažení života věčného jest tedy posvěcující milost boží; toť duchovní roucho svatební! Nabýváme ho na křtu svatém; a jestliže jsme si ho po křtu svatém pokáleli hříchem, očišťujeme ho slzami upřímné lítosti a lásky k Bohu ve svátosti pokání.

A toto roucho svatební jest dle ujištění sv. Tomáše Akvinského již i počátkem blaženosti věčné. Neboť svědomí pokojné, čili výčitkami pro spáchané hříchy netýrané, jest již na světě nejlepší podhlavničkou, na které nejlépe se odpočívá, působíc duši radost, které nám nikdo na světě odníti nemůže. A tato vnitřní radost i útěcha, pocházející z pokojného svědomí, jsou jako předchutí neskonalé blaženosti, trvající po celou věčnost v nebesích.

Proto také kdo má milost boží, může o sobě říci, že má všecko i nebe; podobně jako kdo má hojnost peněz v pokladně, může říci, že má již vše, po čem jen srdce jeho na světě bažiti může, poněvadž si to za své peníze snadno opatřiti může.

5. A toto roucho svatební, lásku u Boha a milost od něho, může si opatřiti jedenkaždý člověk, a byť byl tak chudým jako Lazar, jemuž nechtěl bohatec dopřáti ani drobtů, jež psům bývali házeny; nebo kdyby byl tak bídným jako Job, jenž o všechny statky pozemské připraven, na hnoji seděl, a hnis na těle oškraboval; anebo kdyby byl jako sv. žebrák Servulus, jenž jsa mrzákem, před kostelem sv. Klementa v Římě žebrával, o almužny ještě s chudšími se dělil a kolemjdoucí o přečtení něčeho z Písma svatého prosíval, aby měl o čem rozjímati. Duši čistou může míti s pomocí boží jedenkaždý člověk! Peníze, domy, obchody, statky, krásu, slávu a vše ostatní, co svět svým ctitelům na chvíli dává, vše nejdéle smrt opět odebere; ale kdo zachová roucho své svatební čisté, toho mu ani smrt neodejme; a to ho učiní způsobilým, by žil přeblaženě, věčně!

Následujme přeblahoslavenou Pannu Marii v naprostém plnění vůle Otce nebeského, abychom i my byli vždy «milosti plní» a hodní odplaty nebeské. Kdo sis ale pokálel roucho milosti hříchem, vrať se zkroušeně a kajícím v náruč Otce svého nebeského, jako syn marnotratný! Zhřešil David, zhřešila Magdalena, zhřešili Petr, Augustin . . . a jiní; ale pokáním usmířili Boha, jenž věru nechce smrti hříšníka, ale aby se obrátil a živ byl.

Zejména není slýcháno, že by byl kdo zahynul, kdo se pod ochranu Bohorodičky utíkal. Čiň tak i jedenkaždý z nás, abychom všichni při své smrti dočkali se i svého nanebevzetí. Amen.

Válka nynější ve světle náboženství.

Kázání konaná v akademickém kostele sv. Anny v Krakově ve dnech 30. dubna až 4. května 1915 od kněží-profesorů university Jagiellonské.

Přeložil Fr. Wolf, farář v Kostelní Lhotě.

P ř e d m l u v a.

Následkem toho, že zastaveny přednášky na universitě Jagiellonské pro události válečné, odpadly konference v akademickém kostele, konané v posledních letech za tím účelem, aby promluveno bylo o aktuálních otázkách, které se vyskytují den ze dne mezi mládeží akademickou i ve vzdělaných vrstvách naší společnosti. Nastala však v intelligenci naší potřeba, vysvětliti otázky, vyvolané válkou, a professorové odborů světských ji zřejmě vyjádřili, vyslovujíce přání, aby ve světle náboženství byly problémy válečné vyloženy.

Sebraná zde kázání jsou odpovědí na přání toto. Potkala se s velikým uznáním inteligentní veřejnosti, která se na ně dostavovala v neobvykle četném zástupu, a žádala, by vydána byla tiskem. Nechtě tedy svědčí o názorech a citech, jakými bylo naplněno duchovenstvo krakovské v době válečné!

Původně byly uveřejněny ve sloupcích »Hlasu Národa«, a prošly promluvy tyto cenzurou c. k. vládní prokuratury beze všech zkratek.

P. K. Z.

* * *

P. Jan Korzonkiewicz:

Válka a prozřetelnost.

(Skizza kázání.)

»Nebojte se, můžeme odpírati vůli boží? Vy jste sice měli se mnou zlé záměry, Bůh však to obrátil v dobré, aby mne povýšil. (Gen. 50, 19.)

Nade zříceninami spáleného Krakova stál druhdy zlatoústý kazatel, P. Antoniewicz, aby skleslé obyvatelstvo tohoto povznesl na duchu slovem útěchy. A počal kázání své slovy takovými to:

»Povstaň, povstaň ze hrobu svého, proroku Jeremiáši, vezmi železné okovy na ruce a nohy své, přepas bedra svá pásem žíněným, a po tolika stoletích mlčení svého udeř do zlatých strun harfy Israelovy! Hle, máš před sebou nový Jerusalems; hle, máš před sebou lid boží zhroucený a zlomený pod těžkým křížem bolesti a utrpení... Věštce boží! my si nepřejeme nové písně, ale opakuj, opakuj nám ten pláč nad městem nešťastným, a slovům tvým budou přizvukovati slzy polské a potekou po Visle a odplynou bolesti.«*) — Ukončil pak svoji promluvu P. Antoniewicz

*) Vide: Kazania Karola Antoniewicza, vyd. X. St. Badeni.

modlitbou proroka Jeremiáše: »Vzpomeň, Pane, toho, co se nám stalo . . . Nedůvěřoval zlatouště kazatel svým vlastním slovům, že by úplně vyjádřila bolest nad neštěstím, které zastihlo tehdy jedno pouze město polské, nejdražší sice a nejmilejší, ale vždy přece jedno pouze. A nyní? Co by učinil, kdyby měl promluvit k útěše naší v tuto chvíli? Či slov by použil, když, hle, požár světový nejkrutěji šílí nad polskou otčinou, a nedej Bože, aby zachvátil Sion našeho Jerusalema!

Není divu, že se nám dere na ústa otázka brozná: Proč, Bože, ach, proč? Proč po tolika letech těžkých zkoušek ještě tato jedna tak ukrutná? Když Bůh jest dobrotivý a přeje si pouze štěstí svých tvorů, tedy proč nezastaví toto strašné krveprolití? Když jest všemohoucí a může vysušiti to moře slz, tak proč toho neučiní? . . . Není nic divného, že znova stojíme před nejstrašnější záhadou, jaká může trápiti mysl i srdce lidská, před záhadou zla a neštěstí na světě vedle Boha spravedlivého, svatého, všemohoucího, dobrotivého, nad hvězdami. Záhada tato je stará jako svět, neboť lidstvo se s ní potýkalo již u své kolébky. Záhada ta jest sfingou, jejíž chladný a znepokojující pohled dává strašnou hádanku ubohému děcku této země, a nechává je bez odpovědi. Stíny této záhady přeletovaly stejně nad jasnými, ve slunečném jasu se koupajícími břehy usměvavé Hellady, jako nad lenivými vlnami Gangu i nad prudkými vodami Jordánu ve Svaté Zemi. Co znamenají nesmrtelné sochy Laokoonta a Nioby? To jsou pomníky oněch krvavých zápasů se záhadou neštěstí, to jsou obrazy němého zoufalství a chladné odevzdanosti, které byly hořkým ovocem těchto zápasů tam, kde si nevěděli rady s touto těžkou otázkou. Znáte také nesmrtelnou knihu Jobovu mezi knihami Starého Zákona Duchem svatým vnuknutými. To jest také pomník boje člověka se záhadou příčiny a podstaty zla na světě, ale jest to pomník, pozůstalý po člověku, který znal Boha. A my? Zdali pak pochopíme tuto záhadu, zda budeme sobě věděti rady s odpovědí na otázku, kterou jsme si dali na počátku: Proč, ač Bůh jest nejdobrotivější, jest zlo, utrpení, neštěstí na světě? Neboť jakkoli toto nynější utrpení naše není snad tím největším neštěstím, které náš národ potkalo, přece tato válka jest pouze jedním článkem řetězu utrpení a křížů, kterým země tato spoutána jest a bude, a otázka po důvodu války této rozluštěna býti může pouze na základě obecné záhady o příčinách zla na světě.

Přistupuje tedy k věci samotné, chci předem na jeden bod obrátiti pozornost. Může nám velmi prospěti v celé této otázce. Řekl jsem, že nic není divného v tom, že nás mučí tato naše otázka, jak srovnati s prozřetelností to, co proděláváme. Není to nic divného, vždyť utrpení se bude vždy vyhýbati přirozenost lidská . . . Divným naproti tomu jest, že sobě té otázky nedávají ty soustavy filosofické, které se chtějí obejti bez Boha. Avšak ony právě mají sobě vážně otázku tuto dáti, místo jednati tak, jakoby záhada tato pro ně vůbec nebyla, a týkala se pouze při-

vrženců deistického názoru na svět. Zatím však právě pro ně se stává záhada tato tragedií, před níž by měli důkladně přehlednouti své posice. Vždyť ani materialismus, ani pantheismus, ani monismus není s to, aby se vypořádal s naší záhadou, která leží před nimi na cestě jako ohromný úlomek skály, který ani odstraniti, ani obejítí nemohou.*)

Nám však svítí v tom labyrintě otázek, které mučí syny této země, hvězda vůdčí a ozařuje temnoty tak, jak to jest možno, pokud jsme na této pouti.

Rozhodně však nutno jest připomenouti si v této zvláštní otázce methodický návod logiky veškeré a každého uvažování: nutno jest jmenovitě se držeti jednou poznanych pravd nezměnitelných a neopouštěti těchto samozřejmých zásad, třeba by jich nebylo možno shodnouti s konkrétními fakty, a třeba by k naskytujícím se pochybnostem nebyla ihned odpověď přímá, leč snad pouze nepřímá.**)

Takovými samozřejmými zásadami v předmětu našem jsou následující dvě pravdy: a) Bůh stvořil svět a všechno, co v něm jest, a tímto tvůrčím skutkem svým všechno zachovává, všechno řídí, vším vládne, všechno vede k cíli . . . Proto není to pouze obrazným rčením, pouze přenůškou, když Pán Ježíš tvrdí, »že ani jeden vrabec nepadne na zem bez vůle Otce našeho a naše vlasy na hlavě jsou spočítány«. (Mat. 10, 29. 30. — Luk. 12, 6. 7.) Nikoli, to není přenůška, leč holá pravda. Tot jedna pravda »samozřejmá«. A druhá je tato: b) Bůh je nekonečně mocný, svatý a dobrý, jest dokonce dobrota sama, proto nemůže býti původcem toho, co jest nemoudré, nedobré, nesvaté atd. . . . Avšak na světě jest zlo, bolest, neštěstí! Tak jest. Ale to pochází buď ze svobodné vůle lidské, anebo jest zlem fysickým. Pravého zla Bůh ani chtíti, ani způsobiti nemůže; může však zlo dopustiti a nepřekáží mu, neboť neruší svobodné vůle lidské. Není každé utrpení a neštěstí skutečně čímsi zřím . . ., také Bůh může je seslati a je dopustiti, nikoli proto, že by chtěl neštěstí, utrpení, leč proto, že z toho utrpení vzniká něco dobrého, a spíše že on utrpení k dobru obrací. Hříchu a následkům jeho Bůh ne vždycky překáží proto, že jest tak mocný, že to, co zloba a lidská převrácenost způsobila, na konec vůbec jeho cílům a záměrům odvěkým sloužiti musí. Tedy také tato válka, pokud

---

*) Přirovnej na př. ukrutný náhled apoštola německých materialistů-pantheistů D. Fr. Straussa (Der alte u. neue Glaube, Leipzig 1872, str. 365.), který zní jako výsměch ubohému lidstvu. — Uvádějice tyto systémy filosofické, nedbali jsme o věcnou důkladnost výpočtu, leč pouze o příklady a hlavní představitele atheismu.

**) Přirovnej: Bossuet, Traité du libre arbitre et de la concupiscence. (4) Paris 1751. Všichni vážní spisovatelé deističtí kladou důraz na tento důvod a priori: Bůh jest podstatné dobro — toť jisto; cokoli tedy dělá obtíž v tomto směru, to jest obtíž pouze zdánlivá, neboť Bůh jest dobrý. Rovněž Jamblichos (novoplatonik) De mysteriis liber, 4, 6., ed. G. Parthey, Berol. 1857, 189 násl., Arnobius (apologeta) Adversus nationes I. 2. c. 55., ed. A. Reifferscheid, Vindobonae 1875. 91 násl., Fichte Werke II. Berlin 1845, 304. 312.

jest ovocem hříchu a nespravedlnosti, zahrnuta bude, ba dokonce již jest, do plánů božích a má jakýsi význam. Toliko že my nedovedeme svým ubohým rozumem obsáhnouti celek plánů božích. Nedovedl jich proniknouti ani trpělivý Job, a proto se potýkal se svým neštěstím, naříkal sám na sebe, ba i na Boha poněkud. Až konečně Bůh, slitovav se nad utrpením jeho, zjevil se mu sám, a počal se ho s nádechem ironie, že tak dím, dýšící však velikou láskou, beze které nemožno Boha si představit, vyptávati: »A zda víš, jak jsem stvořil svět, zda víš, zda rozumíš? . . .« Vidiš, člověče ubohý, chce říci Bůh, že nerozumíš věcem, které jsem ti ukázal, a chceš rozhodovati o věcech, které jsou skryty u mne . . . Právě tak má býti s námi. Vyznejme jen, že nestačíme na mnoho věcí; věřme, že dobrý a spravedlivý jest Pán, a všechno že dobře učinil, že rozhodně dobré jest i to, co se děje . . .

Známý jest výrok, že dějiny tohoto světa jsou velikým dramatem božím. Tak jest. Drama jest to zajisté veliké, ale v očích Boha snad malé. První jednání počalo tam v ráji, a poslední se odehraje, až cesty záměrů božích obejmou celou zeměkouli, a nový Jerusalema sestoupí s nebes, okrášlený jako nevěsta pro ženicha svého. Bůh dívá se na celé toto drama jediným svým »nyní«, neboť u něho není nic jiného, než jedno nezměnitelné »nyní«. My však jsme pouze diváky při jednom pouze výstupu, při jednom jednání nanejvýše — a pronášíme úsudky a píšeme o tomto dramate božím a namlouváme sobě i jiným, že to, co jsme řekli, jest jedině pravdivý výklad . . . Zatím však »myšlenky moje nejsou myšlenky vaše, ani cesty moje nejsou cesty vaše« — praví Pán (Isai. 55, 8.) a apoštol dokládá: »Ó hlubokosti bohatství a moudrosti i vědomosti boží! Jak nevyzpytatelné jsou soudové jeho a nevystihlé cesty jeho! Neboť kdo poznal mysl Páně? Aneb kdo byl jeho rádcem?« (Řím. 11, 33.) Kolikrát my můžeme jenom se tázati a spokojovati se jedinou odpovědí: snad?

Proč musilo vytéci tolik mučednické krve v nejstrašnějším pronásledování třistaletém? Snad proto, aby »krev mučedníků stala se semenem křesťanů?« A snad Bůh chtěl dáti příležitost k důkazu své lásky v ohni zkoušek tomu, co měl nejkrásnějšího, svatým »svědkům« svým, mučedníkům? Snad . . .

Proč zaplavil Islam nejúrodnější krajiny křesťanstva? Snad to byl trest? Ale snad Bůh chtěl tímto způsobem otevřítí oněm národům možnost kulturního rozvoje, kterého se my nedožijeme, ani potomstvo naše, který nastane snad teprve po tisících letech? Snad . . .

Proč Pán Bůh dopustil rozkol východní? Proč dovolil, aby veliké bludařství západní odervalo od mateřského prsu církve tolik jejích dětí? Snad proto, aby vybuchelý individualismus náboženský, to zrůdné děcko protestantismu, ukázal svoji nedostačinnost proti velikým záhadám života novodobého a objevil pravdivý poměr autority ke svobodě? Snad . . . Hle, to je všechno,

nač dostačíme: snad a nic víc! . . . Což není lépe dáti se proniknouti věrou a nadějí, že konečné vítězství připadne Bohu, a těm, kteří se ho drží, dostane se koruny odměny ?

O příčině této války a jejím poměru ku Prozřetelnosti uvažují také jiní, a třeba se jich nedotkla tak ukrutně jako nás, přece snaží se potěšiti se rozličnými dobrými následky, které válka za sebou přivedla přes veškerou svoji hrůzu. I praví, že tato válka jest trestem za hříchy, že ji tedy nutno přijmouti pokorně z ruky boží a trpělivě snésti v duchu kajícím. Ó snad že mají pravdu. A co my na to ? Chtěl bych — Bůh je můj svědek ! — říci, že toto ukruté neštěstí není trestem za naše hříchy ! Ale snad bych neměl pravdy, snad to je opravdu i trest ! ? Bůh to ví ! Tedy snad by mi bylo volno mluvit o trestu : Leč já v této chvíli zúmyslně nechci mluvit o trestu božím, neboť se bojím, abych vám, bratři moji, neodnal snad ten zbytek chuti k životu . . . Avšak já vás potěšiti a povznésti toužím, a vy o tolika neštěstích, která Polska přestála, tak mnoho jste se musili napslouchati, že to byly tresty za vaše hříchy, že by se vám zdáti mohlo, že již nikdo jiný na světě nehřeší, pouze vy jediní . . . Neklamně, utrpení i bolest mají charakter trestu, ale zda pouze tento jeden ? Nikoli ; vždyť utrpení jest také zřídlem a zárodkem radosti. Proč by jím nemělo býti pro tebe, otčino moje milá ? Proč by musilo míti pouze význam trestu božího ? Nikoli ! Tisíckrát nikoli ! Jestli Ježíš Kristus, Syn Boha živého, na kříži nemá se státi protimluvem ze všech nejzřetelnějším, je-li pravdivým zaslíbení boží, že »smutek náš v radost se obrátí«, že radost tato netoliko nastane po smutku, ale z něho vyplyne, tak věřiti nepřestanu, že pro tebe, otčino moje milá, křížem těžkým obtížená a smutkem naplněná, radost ta přijíti musí ! — A pozůstávati bude radost ta v tom, že třeba by s námi mělo býti ještě huře, třeba by nezmizely stráže pohraniční, že my, děti tvoje, ze všech dílů a stran ruce sobě podáme a srdce svá sloučíme v jedno ohnisko lásky k tobě, abychom tě milovali ještě horoucněji, než posavad, milovali podle zákona božího, opravdově, upřímně . . . A tenkrát, otčino, staneš se světu živým příkladem, že rozhodně nikoli dělá a peníze nemají na světě poslední slovo, ale ideály . . .

Jiní se těší za této války, že probudila ducha náboženského, naučila lidi se modliti, a že i za to Bohu děkovati třeba. Vším právem ! Pouze je třeba jim přát, aby tento zápal přetrval čas bouře, aby neshořel jako sláma. U nás nepotřebovala přicházeti válka, aby probudila život náboženský ! Vímt i já, že ani u nás nescházeli falešní proroci v tomto směru, ale tvrdím, že většina národa našeho jest a bude nábožná a věřící, a nepotřebuje, aby ji Bůh k sobě bičem války nutiti musil. Naši vojáci dali nejlepší příklad nábožnosti a jiné za sebou přivedli.

A ještě jedno ! I v tom je též dobrá stránka války, že porazila různé bůžky, které sobě lidé postavili a kterým sloužili, místo aby sloužili jedinému Bohu a jemu samému se klaněli. I přinesla na světlo a ukázala světu mnoho krásných ctností,

lásku ku bližnímu, obětavost, hrdinství! Ó to hrdinství! Jest dvojí. Krásné je to hrdinství, které se žene do útoku, obětuje krev a život! Hurá! Nadšení k tomu je potřeba, krve a příslušných prostředků. Tohoto hrdinství tobě, Polsko, nikdo upřítí nemůže: hlasitě o něm mluví slavná tvoje minulost celá a poslední tito dnové znova slávu hrdinství dětí tvých celému světu ohlásili... Ale jest ještě jiné hrdinství, ne tak laciné a tak snadné, jako tamto, jež volá »Hurá«, ale za to tím cennější, krásnější a také Bohu milejší: totiž hrdinství trpělivosti! Ty, otčino moje milá, ty budeš Jobem mezi národy, živým příkladem, jakým nutno býti hrdinou vždy a všude! A má-li u Boha mučednictví cenu velikou, tedy Bůh spravedlivý bez odpovědi toto tvoje hrdinství bolu nechati nemůže... Taková jest naše víra nezlomná!...

A tak právě stáváš se úctyhodnou u celého světa a pro nás tím dražší, že jsi trním korunovaná, že jsi matka tak velmi bolestná...

Vidím tě, otčino moje milá, ve tvé předivné koruně, nade kterou zazářila koruna mučednická a chci do té koruny vložití jeden ještě drabokam, nejdražší, jaký mám: Hle, milovati tebe budu do posledního dechu svého života. Amen.

P. Antonín Bystronowski:

Válka učitelkou lidí.

»Kteří se Pána bojíte: vězte v něho, a nezhyne odplata vaše. Kteří se Pána bojíte, mějte naději v něho, a přijde vám v lásce milosrdenství. Kteří se Pána bojíte, milujte ho a budou osvícena srdce vaše. Pohlédněte, synové, na národy lidské, a vězte, že žádný nebyl zahanben, který měl naději v Pána.
(Ecclesiasticus II. 8,—10.)

Nejednou v posledních obzvláště dobách možno slyšeti výrok, který se bezmála stává příslovečným, že »šťastná jsou ta léta, šťastni ti národové celí, kteří nemají dějin«. V určitém, leč úzkém, ba jednostranném pojetí může výrok tento nějak, ač trpce býti ospravedlněn. Neboť je-li pravdou, co do života lidského, že »krátké a bídné jsou dny jebo« (Job. 14, 5.), jak samo Písmo sv. a každodenní zkušenost hlásá, a ty chvíle i léta života našeho že novým stále bolem a novou bédou se vyznačují, — tak možno opravdu říci ve chvíli smutku, žalu, hořkosti a ponížení: šťastné jsou ty časy, které dějin nemají, které dny své uzavřely v jistém pokoji, bez četných slz, bez kruté aspoň bolesti.

V širším zase, národním neb historickém životě i to pravda bohužel jest, co jeden z našich básníků praví:

Svět ten hřbitov jest slz, krve a bláta,
svět ten jak věčná každému Golgota.
Marně se duch zmítá, když ho bolest zraní,
za bouře života není tu přistání! (Resurrecturis.)

Když tedy jest méně těch slz, méně krve a bláta, když to všecko aspoň není tak zřejmé, rozsáhlé, bronzné, dojmavé, když duch národa některého, nepřítis těžce bolem jsa zraněný, méně sebou zmítá v bouřích života na své odvěké Golgotě, — možno poněkud říci v pocitu sobělibosti, že neúčastně se dějů všeobecného neštěstí, jsa jim jaksi cizím, cítí se spokojeným, šťastným.

Ale dějiny a život, ať jediných lidí, ať celých národů nemají býti pouze takto posuzovány, a šťastni jsou národové, kteří ve svém boji a krvavých zápasech, vedle svých trudů, obětí, námah, bolestí, též jasné a útěchplné stránky ukazují; šťastni jsou, když uprostřed požáru válečného a krvavého neštěstí s klidem, důvěrou a nadějí mohou pohlížeti před sebe, jestli čínce počet ze slz, krve a bláta na hřbitově svých dějinných událostí, dovedou z nich vyvoditi mravní prospěch pro duši a výstrahy prospěšné pro blaho národa: poklady vědy, útěchy a povznesení, a v nich obrození a zmrtvýchvstání závdavek.

Hle, boje, o jakých svět posud neměl pojmu, rozpoutaly se nad celou téměř Evropou. V jejich krvavých popisech obrazovnost přestává a srdce zmírá! Obrovská vojska, ozbrojená nejnovějšími vymoženostmi umění válečného, opatřená ničícími děly a hmoždíři, pod nimiž se rozpadávají nejtvrďší hradby, srazila se ve vražedném zápase na život i na smrt. Uprostřed řek krve lidské tekou hojné potoky krve polského národa, v nebetyčné hory mrtvol skládají se kosti polských vojáků ze všech třech dílů, padajících hromadně na krvavých bojištích; v dantovské zvuky stonů, stesků a nářků sem tam vpadají výkřiky: »Matko Čenstochovská!« »Kalvarijská Maria!« Šílená lítice války uprostřed hřmění děl, hukotu granátů, planoucích září požárů kosí statisíce šlechetných životů; úrodné, chleborodné půdy mění v pustiny; ze květoucích vsí a měst nechává kouřící spáleniště, a šíří nouzi, hlad, mor, nářek po nepřehledných prostranstvích a vyhání zděšené obyvatelstvo do dálky, v nejisté jitro, ke příssefe hladu a nouze. — Kolik to ztrát a obětí, kolik nových hrobů na polském hřbitově! Kolik čerstvé krve, slz, bolestí, kolik těžších ještě nad ty slzy a oběti, nad tu krev a hroby žalostných úpadků ducha, dostupujících snad nejednou až úplného zoufalství! Bolí to a krutě bolí, ale přece uprostřed tohoto nového nářku a bolesti vlastenecké jakousi mocnou nadějí, jakousi nevyslovitelnou útěchu přináší ta myšlenka, že tito nové utrpení a bolesti, neštěstí a nouze mohou a mají se státi dny milosti, požehnání a nadpřirozeného jasu, že čím strašněji šílí orkán zničení nad otčinou naší, tím jasněji — podle krásného slova apoštolova: »zasvítí Bůh, který řekl, aby ze tmy světlo zasvitlo v srdcích našich, aby se rozsvítilo poznání velebnosti boží ve tváři Krista Ježíše«.

(2. Kr. 4. 6.) Čas války, ve kterém naplňuje se to, co předpovídal žalmista, že „Bůh bude mluvit k lidem ve hněvu svém a v rozhořčenosti své strachem je naplní“ (Žalm 2, 5.), má býti časem pokání. Běda lidu, kterého nedokáže ani tato ohnivá metla boží přivést k tomu, by se vzpamatoval, který i pod ranami Páně by ještě nepoznal, co jest mu k pokoji a spasení, — takový lid jest zralý ke své záhubě a zániku, jemu by se i vítězství sama změnila v nejstrašnější porážku. Válka totiž, jsouc trestem pro všechny národy v ní zúčastněné, jest zároveň přísnou a tvrdou školou, jest velikou učitelkou lidí, jest pro ně hlasitým voláním k pokání a smíření.

Stačí upnouti sluch na její kovový hlas, abychom pochopili, že nás vyzývá především:

- I. bychom napravili trvale život svůj,
- II. naději svou vložili v Boha,
- III. statečně snášeli utrpení a vytrvali pod křížem zkoušek.

P o j e d n á n í.

I.

Válka otevírá knihu vin a dluhů, tížících národy před Bohem a krví lidskou zapisuje výsledky svého výpočtu. Ale těch vin se nabromadilo za dnů našich tolik, že se staly takřka neprůhlednou mlhou, zaclánějí lidstvu Boha i věčnost. Odlétal totiž duch křesťanský ze středu národů, a obrozené pohanství počalo se šířiti se brozebnou rychlostí po celém světě, chtěc ovládnouti společnost křesťanskou a vymýtiti z ní náboženství sv. kříže. Lež přehlušovala pravdu a zaháněla, ostouzela ji a očerňovala; lež oděná v togu zdánlivé vědy a učenosti, bojující s věrou Kristovou a honosící se pohrdáním ideje náboženské, soudila pravdu boží a vydávala ji na smrt, jako Pilát Spasitele. Ano i se strany předáků v národech nescházelo leckde ošklivých snah, aby „zhaseno bylo světlo nebeské“ a zničeno odvěké ovoce života křesťanského, v čas, kdy denní listy, bezbožný, atheistický tisk, pořádaly stálý hon na katolické ideály a katolickou pravdu, aby ji udusily v blátě pomluvy a lži. Církev se stala v očích mnohých pohoršením, jako byl pohoršením před věky kříž Kristův Řekům. Ono pyšné: „Nebudu sloužiti“ (Jerem. 2, 20.), toužící svrhnutí jařmo zjevené víry a zákona Kristova, rozbléhalo se stále hlasitěji a stále šíjeji. — Ale hned za tímto poblouzením mysli šlo poblouzení srdce. Odpornou, zhoubnou vlnou, jako vody vystouplé řeky, rozlévala se mravní zkáza uprostřed světa. Pod zástěrou krásna vetřela se do příbytků umění, kde nahota se žádostí sevřené v laokoonském objetí stály v celé brutální ohyzdnosti a skutečnosti, ponížila úroveň literatury veškeré, poskvřňujíc srdce čistá, mladým duším odbírajíc ideály ctností, a urážejíc vrozený cit skromnosti, zaváděla nestoudné módy, vyvolávala hanebné výstřelky krojů ženských. — Poblouzení mysli a poblouzení srdce způso-

bilo onen kult těla a hmotného pokroku a onu touhu lesknouti se a vynášeti se nade druhé a onen přepych, překračující nezřídka veškerou dovolenou míru. V šílené honbě za zlatem a rozkoší spatřován cíl života, pojatého jako využití, a sláva vlastní v ponížení bližního. Došlo k tomu, že v některých společnostech od věků křesťanských již nescházelo mnoho rysů k tomu obrazu úpadku a ponížení, jaké představoval starodávný svět pohanský. V tom nad tímto temným obrazem, když jsme sami starostlivě se počínali ptáti, zda tento mor bludu a zkaženosti i naše srdce nezkaží a nezatemní světlo pravdy, které nám až posud stále svítilo, již počaly prsty tajemné ruky boží psáti slova: Mane, Tekel, Fares: sčeti, zvažil, rozdělil. Jako silný víchř udeřil trubkã válečná v ty mlhy chladné a otrávené páry nevěry, ve zkaženou atmosféru nekřesťanské nadkultury; jako hrom padá zpráva o válce a volá milliony do zbraní. A najednou ohromná stala se změna. Přede tváří hrůzy válečné zmizely, jako přízraky a přeludy na poušti, pochybnosti ve víře a lhostejnost k ní, náboženství se vrátilo na místo sobě patřící, víra nabyla zase svých práv; duše lidská, ten dech boží, pozvedla oči do výše a poznala Pána svého a zatoužila po nejvroucnějším spojení s ním, pochopivši, že on jediný jest Bůh, on jediný svatý, on jediný nejvyšší. Vojáci první ve výzvě k válce poznali ihned výzvu k pokání a kajícínosti, v zástupech tedy spěchali ke zpovědnici a očistili duši svou ve zřídlech svátosti pokání; spěšně obrátili se ke světlu, obklopujouce hromadně trůn Spasitele eucharistického, a srdce jejich byla věrou a pokorou, jako kalichy květin, sice zemdlená, ale otevřená ke slunci, aby přijala rosu nebeskou, milost božského almužníka. Přijali hojnost milosti, neboť ji přijmouti chtěli, neboť vyznali nikoli slovem, ale v duši své pokorným přesvědčením, milostným přitulením se k nejsvětějšímu Srdci, že sam sobě v této hodině historické hez Boha nedostačí.

V této noci zkoušek, která jim nastala, uprostřed nadlidských útrap, námah a nebezpečí, když oslabovala již jejich odvaha, osvěžoval jich zase pohled na toho, který nepřišel, aby se mu sloužilo, ale aby sloužil a dal život svůj na vykoupení za mnohé (Mar. 10, 45.), k němu volali před bojem i uprostřed boje, modlili se k němu v zákopech ochranných: »Pane, zůstaň s námi, neb se připozdívá« (Luk. 24, 29.), a on zůstal s nimi, jako milosrdný Samaritán chodil po krvavých bojištích i po lazaretech, navštěvoval raněné, žehnal umírajícím, ošetřujícím šeptal: »Co jste učinili jednomu z těchto bratří mých nejmenších, mně jste učinili.« (Mat. 25, 40.) Osířelé a zarmoucené po ztrátě nejdražších a nejbližších těšil, jak on toliko potěšiti dovedl; všem dával na posilu tělo a krev svou v nejsvětější Svátosti a ve sv. přijímání obnovoval s lidem svým úmluvu na život i na smrt. — A ukázalo se ještě jednou všem, kteří viděti chtějí a dovedou, že nikoli v marných a nespolehlivých výmyslech rozumu lidského, ale ve víře Kristově jest síla obživující a nejsilnější podpora pro duši lidskou, a ještě jednou zazářila pravda boží svatá a jasná,

jako je paprsek slunečný, kterého neposkvrní žádná nepravost pozemská, nedokáže zhasiti nikdy pycha lidská!

V moři krve a v potocích slz lidských uzřeli spravedlivou a trestající ruku boží, která ohněm a mečem připomněla lidem znova svá přikázání, a pokofili se před ní. Umlkly orgie vášní — tam, kde v zápasech strašných padají statisíce, není místo pro nevázanost. Přestal, a aspoň seslábl kult těla, neboť bojiště, obří pochody, noci beze spánku, neutišený hlad vynucují sebezapření, a únava i nepohodlí, hlad a žízeň, úpal a zima, nespání a brůza před smrtí hlasitěji než nejvýmluvnější kázání volá po sebezapírání, kterého lidstvo před tím znáti nechtělo. Mizí přílišná přichylnost ke statkům časným. Člověk vidí, jak ve trosky se rozpadávají domy, jak tam, kde přešla drtivá noha války, ani peníz nic neplatí, kousek chleba za něj nemožno koupiti — odtrhuje tedy mimovolně srdce své od těchto proměnlivých hodnot. Utichly vášně společné, od té chvíle co vzájemné neštěstí sjednocuje i bratra i všecky, utužuje svazky rodiny boží, a pod milostným dechem nejsvětějšího Srdce vyvolává všude zřídla milosrdenství, která se sloučila v mohutný a blahodárny potok účinné pomoci a lásky ku bližnímu, rozlévajíc své oživující zdroje vedle krvavého potoka války. Přepodivnými cestami provází Bůh člověka. Ze hloubi nevěry, ze zneužívání věcí pozemských vede ho dnes válkou na výšiny obrození — ze trosk a zřícenin nového pohanstva pozvedá se nové pokolení, velebic Pána života i smrti, jenž vládne osudy králův i národův.

My tedy majíce tento vzor a příklad před svými očima, pojďme za slovem královského pěvce »pokloňme se a padněme a plačme před Pánem, který nás stvořil, neboť on jest Pánem Bohem naším a my lidem jeho a ovcemi pastviny jeho«. (Žalm 94, 6. 7.) Vyznejme mu a slibme v duších svých nyní i na vždycky, jako první základ a pohnutku spravedlnosti svou víru, naději a lásku, a vzdajíce Bohu chválu, přejme pokoj zaručený lidem dobré vůle, kterého tak velice potřebujeme pro hlavy své ponížené a srdce svá zkormoucená. Necht' hlavy ty, které k nám mluví s pole válečného, nezní i pro nás bezúčelně, necht' jsou pobídkou k upřímné a trvalé nápravě života, k pokání a k odprošení za všeliká, jaká též u nás se stala, rouhání a přečiny proti pravdám věčným, za smělá přestupování přikázání božích, za tolik pohrdání milostí boží a tolik škody království božímu způsobené, za naši nedbalost ve službě boží, za naši slabost a bázlivost v obraně pravdy boží, za všecky hříchy celé společnosti snad Pán ukrátí čas navštívení, vyjasní nad námi své nebe a usplní návrat touženého míru, neboť »štědrý jest v odpuštění«! (Isai. 55, 8.) Necht' konečně tato tvrdá škola válečná, kterou proděláváme, nás všecky přivede k životu přísnému, skromnému, šetrnému, jaký za doby válečné jest povinností všech, necht' nás pronikne jednomyslností k obětem, darům a dobrým skutkům, abychom, odvrhnouce změkčilost, zchoulostivělost, nečinnost, zošklivice sobě rozmařilost, hýřivost, marnotratnost, všeliká zby-

tečná vydání, podnikli novou stavbu a opravu všeho toho, co zkazila, zničila a zbořila vichřice válečná, a tak přikryli dnes ze šatů svlečenou, ba dokonce i toho hadru, který jí ještě zůstal, zbavenou otčinu svoji!

II.

Strašlivý požár válečný, v jehož zárovišti hoří země naše celá od jednoho konce ke druhému, vzbuzuje bázeň a strach o život otců, mužů, synů, příbuzných, přátel; o vlastní budoucnost i majetek. Jako mraky černé hromadí se starosti nad hlavami našimi, jako zloděj vkrádá se do duše zoufalství a hrozí úpadek ducha. Ale ten není zdatným lodníkem, který po tiché hladině mořské dovede vésti koráb; pouze ten, který uprostřed bouře a vlnobití vesla neodhodí a cesty neztratí. Na nebe též hledí lodník na moři, neboť koráb řídí podle hvězdy severní, která stále pokojně svítí a tiše na jednom místě stojí, nikdy ho neměníc. I nám nutno jest hledati takové hvězdy uprostřed mraků nejistoty a bázně, a tou hvězdou nechať jest ta, »která černé strachy překonává — ta která tichý pokoj v srdce nám dodává, skrání rosou pouvadlé listí — ta, která udržuje ducha zoufalého na bezcestích žití« (Kraasiński: Myšlů), jejíž jméno jest: naděje křesťanská. Vrhněme ji jako kotvici do hlubiny všemohoucnosti a milosrdenství božho, a do duší našich vstoupí pokoj a uklidnění. Všemohoucnost boží vedle spravedlnosti toť nejsilnější základ naděje křesťanské, neboť od všemohoucnosti boží jedině záleží, zda vyvede jak jednotlivého člověka, tak národ celý z temnoty neštěstí na jasný a klidný den bezpečnosti. Tuto naději vléval do srdcí praotců našich kníže-básníků XVI. století, když zpíval: »To neměj za ztraceno, co může být vráceno: Sílu může vyvrátit v jedné hodině — leč kdo v něj doufá — nezhyne!« K této naději a důvěře podněcuje též mudřec Páně, když praví: »Pohlédněte, synové, na národy lidské a vězte, že žádný nebyl zahanben, kdo v Pánu naději měl.« (Eccl. 2, 11.)

Nechť tedy hvězda naděje křesťanské, nechť víra a naděje ve spravedlnost toho Boha, který jest vladařem mocnějším nade všecka knížata a krále, svítí nám jasnou září ve přítomné těžké chvíli, nechť nás na duchu povznáší a odvahu nám vlévá.

Všeliké výpočty politické a naděje pozemské, na které jsme se my ubozí tak mnoho spoléhali, zklamaly nás již tolikrát; veškerá lidská útěcha jest bezvýsledná a marná, veškeré hodnoty vezdejší klesly neslýchaně přede tváří požáru válečného. Neklesly pouze hodnoty druhu nadpřirozeného a duchovního. V Bohu a u Boha jedině duše se osvěží, povznese a posílí. Když tedy všichni, kteří na nás hledí, se tážou: »máte sílu, předržíte, či dáte se zlomiti této vichřici?« my z hloubi srdcí svých voláme: »Bůh jest štítem naším a rohem spasení našeho.« (2. Král. 22, 3.)

A třeba by též zloba lidská nové ještě měla vymysleti prostředky k naší zhoubě, třeba by nadešly časy ještě těžších zkou-

šek a utrpení, třeba by se všechno mělo zřítiti a zničiti, naděje naše zvrátiti se nedá a k Bohu budeme volati: »Ale ty, Pane, trváš na věky . . . a léta tvá nepřestanou« (Žalm. 101, 15. 28.) I my s tebou a při tož vytrváme, abychom nebyli zahanbeni — i my v tebe svou naději skládáme, my v tebe doufati vždy budeme, tobě svěřujeme svoji budoucnost, nám sice neznámou, ale ve výrocích prozřetelnosti tvé zapsanou, věříce, že v pekle utrpení, které nám připraveno, peklo samo se spálí, ale pro nás stojící na té výši ducha, na které nemožno býti zlomenu, udeří hodina spravedlnosti!

III.

Z bojiště plyne širokým potokem utrpení a vniká bezmála do každé rodiny, do domu každého. Přicházejí zprávy, že padl buď muž, buď bratr, buď syn, či přítel drahý a kanou slzy a smutkem nezměrným plní se srdce. — Jako stín jde za člověkem starost a bolest po celý život, již pláčem vítá nemluvně tuto zemi a vzdechnutím bolestným se s ní loučí stařec, ale za času války zvětšují se nesmírně. Nejbolestnější utrpení nám působí smrt, neboť se zdá, jakoby s ní do hrobu padaly všechny naděje. Ale přece ani smrt, ačkoli často krutě ničí lidské plány, nekazí veškeré naděje, ale oživuje ji. Na bojištích padají drazí naši vojáci smrtí statečných a krutá bolest svírá z toho důvodu srdce naše. Když však uvážíme, že odešli ze světa, smířivše se s Bohem a v objetí jeho milosti, že na poli slávy prolili krev svou, jako bohatýrové své povinnosti, že ve válce obranné proti náporu divokého barbarstva, ve strašných útrapách »za víru a otčinu« život svůj mladý položili za obět, upokojení a důvěra, jako jasný paprsek vstupuje se slzami do srdce bolestícího a naděje naše je hledá na oné »mléčné dráze hvězdami dlážděné, ve výši u slunce, v prostorách safíru, kde čistá pravda bude nám podána, vykutá jako z porfyru«.

V nevyzkoumatelné soudů svých moudrosti Pán Bůh vede jak jednotlivé lidi, tak i národy celé někdy tvrdou cestou zkoušek, bolesti i utrpení, vede je cestou kříže! Ale to není cesta ani fatalismu ani zoufalství nebo lhostejnosti, pouze služby mravenčí a věrné práce tiché a těžké ale vždy požehnané! Od té doby totiž, co Syn boží přibit byl na kříž, co přemohl křížem smrt a peklo a »tak vešel do slávy své« (Luk. 24, 26.), stal se kříž netoliko znamením utrpení a starosti, ale též závdavkem obrození. — Křížem pouze křesťan dosahuje vítězství ve vlastní duši nad slabostí a špatností, stává se statečným a vytrvalým, bijícím se o zmrtvýchvstání a život, o radost a vítězství bojovníkem.

Nechť tedy každá duše smutkem stížená, padající pod břemenem utrpení živě má před očima kříž Kristův, se kterého Pán nebes i země ramena svá k ní široko rozpíná a hlavu svou s láskou sklání a srdce má otevřené, aby ji objal, přitulil, ohřál, mocí a silou svou povznesl. Nechť tajemství kříže pochopí celá Polska, otčina naše, krvavou křížovou cestou jdoucí po věky Nechť po-

chopí, že dnem vysvobození pro národy jest čas pokání a utrpení, že v neštěstích se obrozuje národ, ocelí se v bolesti a těžkých zkouškách, že jaký zvuk vydává duše stíhaná zkouškou, takový soud možno pronésti o člověku i národu!

Bývala ovšem pokolení předurčená ke slávě, a na jejich cestě se vznášely krásné brány triumfální. Řím jich tolik viděl, opájeje se triumfem vítězů na Kapitolu, anebo hrami v Kolosseu. Leč dnes přišlož čte na zříceninách, které zůstaly z té pýchy: tak pomíjí sláva tohoto světa!

Ale bývala i pokolení, která jako první křesťané skrývati se musila pod zemí; pokolení, která vlečena na arénu, kterými plněny žaláře, kterých jinak neznal svět a slavnosti, než jako na hrobech — pokolení hrobařů. Pokolení ta však přežila »rozmařilá, šťastná i slavná« vyšla na slunce, trvají a trvati budou do konce věků nikoli pouze proto, že trpěla, ale že se v ohni utrpení nejprve obnovila, že chovala oheň svaté víry, která měla obroditi svět, že ve vítězství kříže věřila.

Stat crux dum volvitur orbis! Když na světě všecko se chvěje, láme a s třeskotem propadá — u paty kříže jest bezpečné stanoviště — když všecko bez něho bloudí a tápá — on, cesta a pravda, on hvězdou stálíci! Kdo za křížem půjde — třeba mu slunce na poušti páliło hlavu — třeba mu žízeň jazyk vysoušela a pramen chladivý scházal — třeba by mraky písku zasypaly jeho stany, třeba mu scházal i stín palmy nad hlavou — třeba by všecky zločiny světa se na něho vrhly pokušením k zoufalosti nebo mocí násilí — jen když kříže s očí nespustil, jen když nezoufal, jen když zákon kříže ve svém srdci zachoval, projde bezpečně, spravedlnost svoji zachová, ve hrudi své ji uzavře, vyrvati si ji nenechá a zachová jako drahý svůj odkaz až do dne, ve kterém anděl s nebe duhová křídla svá rozepne a září denní osvíti šťastnější pokolení, která tenkrát na kolenou vítati budou zoru svého pokoje a zmrtvýchvstání, jež purpurem radosti zaleje tuto zemi žalosti.

* * *

Ale my, trpíce v době nynější, když opět se odvrací lis dějin národa polského, když krví a mučednictvím, obětmi a ztrátami má se obnoviti Polska, s bázni do nejisté budoucnosti hledíce, ptáme se toužebně, zda máme ještě do této zoře zmrtvýchvstání daleko, či zda jitřenka vykoupení a svobody počíná již svítati nad námi, či zda teprve v polovici cesty, či snad již na konci zkoušek a utrpení strhla se tato bouře, která zuří a šíří v zemích našich? Ale když v tomto dantovském očišči dnů nynějších, jaký nám připraven, procházeti musím všemi kruhy království bolesti; když k porobě a útisku, který se po celý věk táhne, přibývá těžké břemeno osířlosti a strašné nouze, která se rozšířila po všech oddílech Polsky; když přival zkázy bije stále mocněji, pobřívaje ve svých proudech dílo práce věkovité;

když se nám zdá, jakoby u nás krvavější nežli v jiných zemích vycházelo a zapadalo slunce, neboť vystupuje z moře krve a v moře krve se noří, když na velikém světě srdce těch, kterým země naše tak dlouho slouží za přední hradbu, při pohledu, při pohledu na bolest naši jest nejen lhostejné, ale i naplňuje se o nás to, co pravil Jeremiáš: ›tleskali nad tebou rukama všichni, přecházející cestou, hvízdali a kývali hlavou nad dcerou jerusalemskou . . . skřípali zuby a říkali: hle, to jest den, který jsme očekávali« (Pláč Jer. 2, 15, 16.) — kdož by neopakoval s básníkem naším: ›Smutno je nám Bože!« — Tedy jako druhdy král David, vida trest boží nad národem svým a anděla, který zabíjel lid jeho, padl na tvář svou a prosil Boha, až Pán zavolal na anděla: ›dosti, nyní zadrž ruku svou« (2. Král. 24, 16.), tak by i nám volati se chtělo: ›dosti, Pane, zadrž ruku svou!«, tím více, že na nás přicházejí tak strašné chvíle a takové černé hodiny, ve kterých již člověk ani modliti se nedovede a pouze sténati může. Národ nešťastný oněměl z bolu a pouze — jak řekl apoštol — ›vzdechy nevyslovitelnými« se modlí, neboť tíha neštěstí svírá mu bruď, zadržuje dech. Vylóžte ty ›vzdechy nevyslovitelné« přede trůnem milosrdného Boha, vy svatí patronové naší země polské se Stanislavem mučedníkem, s Janem Kautským v čele, vždyť vy jste přece krev z krve a kost z kosti naší, vždyť vy jste i nadál nepřestali býti ›Strážci otčiny« a tohoto ›Království opatrovníky!« Buď orodovnicí těchto ›vzdechů« nejsvětější Panno, Královno polské koruny, na které dnes nikoli zlato a drahé kamení, ale dražší se lesknou klenoty ze slz a krve polských obětí ukrutné války nynější! Ó, všemohoucí Pane, soudce spravedlivý, ač shovívavý, trpělivý, neboť nekonečný, milosrdný neboť věčný, uslyš ›nevyslovitelné vzdechy« nešťastného národa, který nikdy nezřekl se víry otců svých a zůstal věren přes nejkřutější útisk, račiz poblédnouti na tu krev naši prolitou na vykoupení a usmíření, na ty slzy prolité od nevinných matek, vdov a dcer, na té bídy naší ohromnost nesmírnou, a tedy ›povstana, smiluješ se nad námi, neboť čas jest smilovati se nad námi, neboť přišel čas«. (Žalm. 101, 14.) Amen.

Řeči příležitostné.

Kázání o slavnosti Porciunkule.

Vysoce důstojnému pánu P. Rogeru Kohnhefrovi, provinciálu řádu sv. Františka,

věnuje Fr. Wolf, farář v Kostelní Lhotě.

»A když by odvrátil se bezbožný od bezbožnosti své, kterouž páchal, a činil by soud a spravedlnost, tent duši svou obživí.«
(Ezech. 18, 27.)

V celém roku církevním není žádný svátek, na který by katolíci tak četně přijímali sv. svátosti, jako právě na dnešní slavnost Porciunkuli. Ano i tací, kteří kromě času velikonočního zřídka se zpovídají, tlačí se dnes ke zpovědnici, aby milosti odpustků porciunkulových dosáhli. A tato horlivost zasluhuje plnou chválu, neboť odpustky porciunkulové jsou tak vzácné, že každý se má snažiti jich získati. Již veliké stáří jejich činí nám je ctihodnými! Jsou to první plnomocné odpustky, které v naší církvi se udělují. Ještě více si jich musíme vážiti pro jejich původ. Všecky ostatní odpustky mají původ svůj v církevní vrchnosti, kdežto odpustky porciunkulové mají původ svůj bezprostředně od Pána Ježíše, neboť sv. František Seraf. tyto odpustky obdržel na svoji prosbu od Pána Ježíše samotného. Porciunkulové odpustky jsou odpustky plnomocné, to jest takové, kterými nám odpuštěny jsou všecky časné tresty, které bychom měli buď na zemi anebo v očistci vytrpěti. Kdo těchto plnomocných odpustků získá, ten má duši tak čistou, jako dítko po křtu sv. Čím však tyto odpustky přede vším jiným se označují, jest to, že v tento jediný den mohou býti vícekrát než jednou získány. Všecky plnomocné odpustky mohou v týdny, ve které ustanoveny jsou, jen jednou býti získány, ale dnešní odpustky mohou býti dnešní den tolikrát získány, kolikrát kdo dnešní den zdejší chrám navštíví a tedy na úmysl sv. Otce se pomodlí aspoň pětkrát Otčenáš, Zdravas a Věřím v Boha. Můžete tedy dnes chrám Páně několikrát navštívit, první odpustky získati sobě, ostatní pak svým v Pánu zesnulým rodičům, přátelům a vůbec duším v očistci. Velikých milostí se nám dostává dnes! Nuže, hledme si jich dobýti. Jak jich tedy získati máme, to buď předmětem dnešního našeho rozjímání.

Pojednání.

I.

Bohužel jest mnoho katolíků, kteří mají o odpustcích docela zvláštní mínění. Jsou mnozí, kteří si myslí, že vše jest úplně

v pořádku, když davštíví zdejší kostel, vykonají modlitby odpustkové, a že mohou odejít s pevnou vírou, že získali odpustků. Avšak to jest veliký omyl. Odpustky jsou příliš veliká milost, než aby jich člověk tak lehko si mohl získati. K získání odpustků každých, tedy i dnešních, jest nutný především stav milosti boží, to jest svědomí musíme míti aspoň všech těžkých hříchů prosté. Při odpustcích nejsou odpuštěny hříchy ani těžké ani lehké, ale pouze časné tresty, které po odpuštění hříchů a věčných trestů obyčejně zůstávají, a které buďto na tomto světě pokáním, anebo na onom světě v očistci utrpením musíme odpykati. Odpustky nás neosvobozují od pekla, od věčného zavržení, ale pouze od očistce, kdo třeba jen jedním hříchem těžkým poskvrněn jest, ten nesmí si dělati naději, že si získá odpustků. »Odpustky,« napsal sv. Tomáš Aqu., »neprosívají těm, kteří se ve smrtelném hříchu nalézají.«

Z tohoto důvodu půjdou mnozí katolíci odtud, a odpustků si nezískali. A kteří to jsou? To jsou ti, kteří mají hříšné známosti, a nechtějí je přerušiti, kteří jsou oddáni pití a hře, a tuto zlou navyklost neodkládají, kteří zášť a nepřátelství proti bližnímu v srdci mají, a se nesmířují, kteří mají nespravedlivý majetek, a jej nevrací; zkrátka všichni hříšníci, kteří se upřímně nepolepší.

A co mají takoví činiti, chtějí-li dnes dosíci odpustků? Především musejí vykonati sv. zpověď. Neboť sv. zpověď jest jediný řádný prostředek, kterým dosahujeme odpuštění hříchů a trestů věčných. Tu zajisté pomyslíte si: Tohoto prostředku užívají dnes stejně všichni, kteří dnes odpustků získati chtějí. Vstali již časné a spěchali do kostela, čekali u zpovědnice, vykonali sv. zpověď. To zajisté pravda jest a chvály hodno jest to, ale jak pak vykonávají sv. zpověď? Vykonají všichni sv. zpověď tak, jak dobrá sv. zpověď se má vykonati? Bohužel, že všichni nevykonají! Mnozí se spokojí pouze chladným vyznáním hříchů, ale v srdci nemají žádné lítosti a neučiní si řádného dobrého předsevzetí, že život svůj polepší. Proto následuje ten smutný úkaz, že po sv. zpovědi opět svůj bývalý život dále vedou a že změna jejich špatných mravů nenastoupí. Mnozí pak ani při vyznání nejsou upřímnými, oni nesprávně vyznají ze studu ty nejtěžší hříchy, anebo je zamlčí úplně a přistoupí pak po takovéto svatokrádežné sv. zpovědi ke stolu Páně, aby zneuctili nejsv. Svátost a opakovali hřích Jidášův. A tací katolíci mají pak dosíci odpustků? Jaké to zaslepení! Nikoli! Tito jich nedosáhnou, jako velcí hříšníci přišli do kostela a jako ještě větší se vrátí domů, poněvadž budou míti dvojitou svatokrádež na duši a por. iunkulové odpustky místo požehnání jim přinesou kletbu boží.

Ó kéž by mezi námi nebyl ani jediný, který by do počtu těchto zaslepených náležel! Vykonej tedy dnes každý dobrou sv. zpověď. Nejprve vzývej Ducha sv. a pak pilně zpytuj své svědomí, a přemýšlej obzvláště o tom, zda tvoje dosavadní zpovědi byly platné, a zda z minulého života na duši tvé není nějaký zamlčený hřích smrtelný! Když poznáš své hříchy, pak o oškli-

vosti a trestuhodnosti jejich uvažuj, lituj jich srdečně a učíš si pak úmysl, že se jich za žádnou cenu nedopustíš! Vyznej se konečně ve sv. zpovědi knězi upřímně ze všeho, čím jsi se prohřešil, a vykonej svědomitě uložené pokání a slib ještě jednou Pánu Bohu, že od té chvíle každé příležitosti ke hříchu se vyhýbati a všech prostředků k napravení užívati budeš! Po takovéto sv. zpovědi jdi ke sv. přijímání, vykonej modlitby odpustkové ve zdejší kostele, a pak smíš doufati, že jsi dosáhl odpustků porciunkulových, neboť jsi v milosti boží, která jest první podmínkou k dosažení odpustků.

II.

Druhý požadavek jest horlivost v pokání, která spočívá v tom, že se dle sil svých snažíme za své hříchy sami dostiučiniti. Pán Bůh jest sice nekonečně milostivý a milosrdný, odpouští kajícím hříšníkům jejich hříchy i tresty věčné, ale žádá od nich, aby se ukázali vděčnými a jeho spravedlnosti aspoň nějakou náhradu dali. Podobá se Pán Bůh dobrotivému věřiteli, který svým dlužníkům to daruje, co oni sami zaplatiti nemohou, ale přece jim uloží, aby mu zaplatil tím, co si svou přičinlivostí a šetrností během času vydělají. Odpustky nemají býti podporou pro naši změkčilost, mají vlastně naši horlivost oživovati, abychom z ohledu na nekonečné milosrdenství boží urážku pokáním sami hleděli napravit. Tak jednali po všecky časy praví kající. Nebudu vám uváděti krále Davida, který v noci vstáváje, plakal a modlil se za hříchy své, ani sv. Petra, který při každém zazpívání kohoutím svoje zapření znovu oplakával, ani sv. Pavla, který za to, že pronásledoval ve mládí svém církev sv., za nehodna se pokládal apoštolem Páca Ježíše býti, — ale uvedu jen příklad z dějin církve sv., jak nám jej vypráví sv. Jan Klimakus o mniších kajících ve městě Alexandrii. Když některý z nich se dopustil těžkého hříchu, odebral se do temného stavení, které u kláštera bylo vystavěno, ve kterém za největšího chladna žádný oheň, v noci žádné světlo nebylo, a nepožíval nic jiného než černý chléb a vodu. Ve dne v noci nebylo slyšeti z onoho domu nic než pláč a lkání. V roztrhaných šatech slzami skrápěli popel, na kterém spali. Jiní zase v noci stáli venku a tak přemáhali sebe, aby nespali. V nářku volali k Bohu o smilování a odpuštění.

Jaká to přísnost v konání pokání! Člověk se zarazí, když o tom slyší. Kdo by si ještě mohl mysliti, že dostiučnění za hříchy tak lehká věc jest, když kající minulých dob tak krutému pokání se podrobovali. Nechci tvrditi, že Pán Bůh od nás takového mimořádného pokání žádá, ale to od nás zcela jistě chce, abychom jeho spravedlnosti ono dostiučnění vykonali, které nám naše poměry životní dovolují. Dává nám Pán Bůh odpustky, ale jen pod tou podmínkou, že my hřích spáchaný sami na sobě budeme trestati a horlivost svou ve ctnosti zvětšíme. Odpustky jsou jako výborný lék, který však jen těm úplně zdraví působí, kteří přísně zachovávají pravidla o pokrmech. Proto dovoluje

sněm církevní v Tridentě odpustky jen pro ty, kteří svoje obrácení slzami trpělivosti a dobrými skutky opravdu a ne snad pokrytecky dokázali. V jakém omylu se tedy nalézají katolíci, kteří myslí, že k získání odpustků není nic dále potřebno, než aby se člověk vyzpovídal a nejsv. Svátost přijal a krátkou modlitbu vykonal. Ó, kdo jen toto učiní, a pak zase do své staré vlažnosti klesá, a ani stopy kajícnosti neukáže, ten nedosahuje odpustků, ba u takového možno se obávati, že ani odpuštění hříchů nedosáhne, protože snadno mysliti se může, že mu lítost dokonalá a pevný úmysl k polepšení života schází! Byl by snad někdo z vás, draží v Kristu, dosud v takovém omylu, ó, pak odlož jej od tohoto dne, a následuj příkladu těch kajícíchů prvních dob církve, a čin k napravení hříchů svých aspoň tolik, co bez veliké obtíže konati můžeš. Byl-li kdo dosud vlažným v modlitbě, ve slyšení slova božího, ve přijímání sv. svátostí, odlož tuto vlažnost, uživej volných chvíl k pobožnosti, choď v neděli a ve svátek pilně na kázání a choď častěji ke sv. zpovědi a sv. přijímání. Snášej obtíže svého stavu a útrapy života s dokonalou trpělivostí, a děkuj Pánu Bohu za to, že tě kárá na světě, aby tě na věčnosti ušetřiti mohl, ovládej svou smyslnost, ukřizuj své hříšné tělo a zřekni se i dovolené radosti někdy. Pán Ježíš to žádá od svých učedníků: »Kdo chce za mnou přijíti, zapři sebe sám, vezmi kříž svůj a následuj mne!« Použivej konečně horlivě každé příležitosti ke konání dobrého, čin skutky křesťanského milosrdenství.

Draží v Kristu! V tom spočívá ta horlivost kající, kterou musíte býti sami naplněni, chcete-li dosíci odpustků. A s touto horlivostí sama sebou se spojí snaha vypuditi ze srdce každou zlou náklonnost, a to jest třetí podmínka odpustků.

III.

Kdo v srdci svém nezřízenou žádost a náklonnost udržuje, t. j. kdo nějaký hřích ještě v srdci miluje, tomu chybí právě kající smýšlení, neboť smýšlení kající uzavírá v sobě nechut ke křích, a proto takový člověk z nedostatku kajícnosti nemůže si získati žádných odpustků neb aspoň žádných odpustků plnomocných. Nad to dobrovolná náklonnost ke hřichu jest již hřichem, poněvadž před Pánem Bohem úmysl, vůle platí již jako čin, a poněvadž Pán Bůh nejen podle zevnějších činů, ale také podle vnitřního smýšlení soudí. A poněvadž odpustky nejsou odpuštění hříchů ani všedních, natož pak smrtelných, následuje z toho, že katolíci, kteří v srdci svém ještě dobrovolné zlé žádosti chovají, odpustků dosíci nemohou. Nutno však rozeznávati mezi lehkým a smrtelným hřichem! Kdo má zalíbení na něčem, co samo jest hřichem smrtelným, na př. nečisté žerty, obcování se hříšnou známostí, opilství, ten jest naprosto neschopen, aby získal odpustků, protože se nachází ve hřichu smrtelném, třeba se zpovídal. Kdo naproti tomu miluje, co samo v sobě hřichem lehkým jest, na př. žertovná lež, záliba v nádheře, ten může sice získati

odpustků, ale nikoli plnomocných, neboť onen díl trestů časných, který mu připadá za onen hřích oblíbený, nebude mu odpuštěn právě proto, že mu hřích sám z nedostatku lítosti odpuštěn není.

To, draží v Kristu, bude ta hlavní příčina, že největší díl katolíků odpustků plnomocných si nezíská. Jak mnoho jest těch, kteří sice se zpovídají, ale po sv. zpovědi své smýšlení nemění a staré hřišné žádosti v srdci si ponechávají. Na př. zpovídají se, že mají nepřátelství. Toto nepřátelství má býti docela odstraněno, poslední jiskra nenávisti má vyhasnouti a lásce přátelské udělati místo. Ale hle, po sv. zpovědi jsou právě tak nepřátelsky zaujati jako dříve a nemohou to přes srdce přenést, aby s nepřitelem slovo přátelské promluvili. Mnozí se zpovídají, že s osobou druhého pohlaví se prohřešili. Po sv. zpovědi však má přestat veškeren styk a veškerá hřišná náklonnost se má potlačit. Ale to se neděje, oni rádi vidí tu osobu jako dříve, myslí na ni se zalíbením, ano hledají příležitost s ní se setkati. Mnozí se zpovídají, že se často opili. Právě pokání žádá, aby od hříchů opilství ustali. Avšak to se neděje! Zpovídají se a pak činí totéž dál. Co se musí říci o takových kajících? Dosáhnou, když takto se dnes zpovídali a přijímali, plnomocných odpustků? Naprosto ne! Vždyť oni pro nedostatek právě lítosti nevykonali ani platnou zpověď, a nedosáhli tedy ani odpuštění hříchů, natož pak odpustků, tedy odpuštění trestů časných.

A ještě jsou katolíci, kteří sice každého těžkého hříchů se upřímně vystříhají, ale ke všedním hříchům mají silnou náklonnost, a také se nenamáhají tyto náklonnosti ze srdce vymýtiti. Tací se zpovídají, na př. že často do hněvu upadají, rádi o chybách bližního mluví, v modlitbách mnoho dobrovolně bývají roztržitými, často malých lží se dopouštějí. Když pak o těchto a jiných chybách jsou poučeni, neodloží jich ještě, poněvadž si myslí, že to nemá žádnou důležitost. Tací katolíci nejsou stejně schopni, aby plnomocných odpustků si získali, neboť jim zůstávají všechny časné tresty za ony všední hříchů, kterých ze srdce nelitují a kterých se neodřeknou. Jedním slovem: Kde ještě jest dobrovolná záliba ve hříchů, tam Pán Bůh svoji milost nedává, a sice v té míře, v jaké ona náklonnost v srdci jest. Celé své milosrdenství dává Pán Bůh jen oněm, kteří ho z celého srdce svého milují, a proto z celého srdce nenávidí hříchů a hříchů si oškliví. Proto řekl Pán Ježíš kající Magdaleně: »Mnoho se jí odpouští, protože mnoho milovala.« Šťastná ona kající, v tom okamžiku, kdy před Pánem Ježíšem na zemi klesla, měla pravou lítost nad hříchů svými, a její celé srdce hořelo svatou láskou k Pánu Bohu, a proto jí odpustil milosrdný Spasitel nejen hříchů, viny a věčný trest, ale udělil jí také odpustky plnomocné, neboť jí odpustil celý časný trest.

* * *

Ó, zajisté i vy přáli byste si téhož štěstí, jako kající Magdalena. Dnes jest k tomu příležitost! Pán Ježíš, u něhož Magdalena

milost nalezla, jest ochoten vám dnes nejen věčný, ale i všechny časné tresty odpustiti. Proto vynaložte veškerou píli na to, abyste dnes dosáhli odpustků porciunkulových. Především vykonejte sv. zpověď, a přistupte se srdcem dobře připraveným k sv. přijímání! Žijte potom kajícně, snažte se co možno, abyste zlé náklonnosti napravili a se s Pánem Bohem dokonale smířili. Pracujte s píli neustálou na svém spasení! »Odložte obcování starého člověka, kterýž se porušuje podle žádosti bludu, obnovte se duchem myslí své, a oblecte člověka nového, který podle Boha stvořen jest ve spravedlnosti a svatosti pravdy!« Zachovejte tato slova sv. apoštola, pak budete šťastnými, že budete moci v pravdě říci: Dnes jsem dosáhl plnomocných odpustků. Amen.

Primiční kázání.

Kdo jest katolický kněz.

»Tak o nás smýšlej člověk, jako o služebnících Kristových a rozdavačích tajemství božích.« (1. Kor. 4, 1.)

K neobyčejně významné slavnosti shromáždili jsme se dnes v chrámu Páně. Vidíme před sebou kněze nedávno vysvěceného, který dnes po prvé přinese Pánu nebes a země nejsvětější obět mše sv. a po ní udělí nám všem prvního požehnání kněžského. Z dnešní slavnosti raduje se celé nebe, neboť Bůh to byl, který novosvěcence vyvolil k úřadu apoštolskému, aby slávu boží množil, a o spásu duší pečoval; z dnešní slavnosti raduje se církev sv., neboť ona ho k úřadu tak vznešenému vychovala a jménem Ježíše Krista poslání a pravomoc udělila; z dnešní slavnosti radují se všichni zbožní křesťané, neboť přibyl jim v novosvěcenci nový těšitel, rádce a pastýř. Z dnešní slavnosti radují se přítomní rodičové novosvěcence a všichni jeho příbuzní, neboť rod jejich jest oslaven a poctěn od Boha, že z jeho středu vyvolen byl člen k úřadu tak vznešenému a nejvyšší potřebnému.

Z dnešní slavnosti radují se duše zemřelých v očištění, neboť přibude nový přímluvčí a pomocník, který denně obětí mše svaté, modlitbou breváře a skutky milosrdenství bude jim v bolestech ulehčovati a vysvobozovati.

Z dnešní slavnosti zajisté se raduje nejvíce důstojný pan primiciant, že po mnohých námáhách a obtížích touha jeho se vyplnila, že bude moci denně Bohu přinášeti nekrvavou obět Syna božího při mši sv. a obět sebe sama v horlivém konání kněžských povinností.

Z dnešní slavnosti radujete se, drazí křesťané, všichni z této osady a blízkého okolí, neboť Bůh vybral z vašeho středu člena milého do svých služeb, aby vám více mohl prospěti nežli v ja-

kémkoli jiném stavu, svou modlitbou a udělením kněžského požehnání, s nímž jest tolik milostí spojeno.

Nyní oddělil ho Pán Ježíš ze středu vašeho, aby byl otcem velké rodiny křesťanské, rádcem, těшитelem osad katolických naší diecese. »Ne vy jste mne vyvolili,« pravil Pán Ježíš, »ale já jsem vyvolil vás, abyste šli a užitek přinášeli. Jděte a učte všechny národy a křtěte je, učte je zachovávat všecko, cokoli jsem přikázal vám. Kdo vás slyší, mne slyší, kdo vámi pohrdá, mnou pohrdá, a kdo pohrdá mnou, pohrdá tím, kterýž mne poslal, Otcem nebeským. Jako mne poslal Otec, tak i já posílám vás. Komu odpustíte hříchy, tomu budou odpuštěny, komu je zadržíte, tomu budou zadrženy. Ať, já s vámi jsem až do skonání světa.«

Kněz katolický náleží nebi a zemi. Nebe ho posílá, aby na zemi pro nebe lovil, aby ďábla kazil a ztracené ovečky k nebeskému Otci přinášel. — Dnešní slavnost jest tedy příčinou radosti nás všech. Na mne byl dnes, drazí křesťané, vložen úkol, abych vám novosvěcence představil, o významu slavnosti a důstojnosti katolického kněze promluvil, k první oběti mše sv. jej doprovodil, při oltáři přísluhoval a pak se všemi vámi od něho si požehnání kněžského vyprosil.

S radostí vzal jsem úkol na sebe, neboť mohu od srdce o povolání kněžském promluvit, avšak i úzkost se mne zmocnila, že slovy pouhými nedovedu toho v kratičké době, jak toho důstojnost kněžská v pravdě zasluhuje.

Jsem již (10) let také knězem, zakusil ve svém povolání mnoho radostí duchovních, ale i mnoho zklamání a trpkostí. Co bych měl dnes jiného k vám mluvit, nežli o radostech a bolestech katolického kněze? Učiním tak, když ukáži, kdo jest katolický kněz ve světle víry a ve světle neblahého ducha času. K tomu prosím ve jménu Pána Ježíše důstojného primicianta pro sebe a pro vás za novokněžské požehnání.

P o j e d n á n í.

I.

Čím jest katolický kněz ve světle víry? Sv. Pavel odpovídá: »Tak o nás smýšlej člověk, jako o služebnících Kristových a rozdavačích tajemství božích.«

Katolický kněz jest sluhou Ježíše Krista, jeho zástupcem a prostředníkem, a rozdavačem milostí božích.

U všech národů od počátku světa nalézáme modlitbu, obět i a dary obětní. Přirozenost sama pobádá nás ke vděčnosti. Nikde nebylo modliteb a obětí bez kněží, jež si lid sám volil jako své zástupce a prostředníky.

První lidé shromažďovali se na zvláštních místech a hlava rodiny jménem všech přinášel obět Bohu, Pánu nejvyššímu. Později si obětníky kněze sami k tomu volili. U starých Egyptanů svěťovali kněžím nejdůležitější záležitosti, tak u starých Řeků a

Římanů, kteří jménem lidu bohy prosili, jim obětovali a děkovali. Tak bylo u pohanských národů.

U vyvoleného národa israelského zřídil Bůh skrze Mojžíše kněžství a jemu světil nejdůležitější úkoly, oběti a smiřování. Aaron, bratr Mojžíšův, byl u přítomnosti všeho lidu na kněze pomazán a přinesl osmý den na to Bohu první obět zápalnou. Byla to primice, prvotiny jeho. Obětoval beránka, který předobrazoval budoucího Beránka božího, obět mše sv. Tehdy zazněl zvuk a hlahol trub a nadšeně zpíváno: »Ty jsi knězem na věky.« Z rodu Aarona pak obstarávali bohoslužbu a oběti jednotliví členové a jejich potomci. Všecky oběti zvířat byly jen přípravou na obět pravou, Boha důstojnou. Proto prorok Malachiáš oznamoval lidu, že Bůh nemá více zálibení na těchto obětích, ale brzy bude obětována po celém světě na každém místě obět čistá! A tuto obět přinesl krvavě sám Syn boží za lidstvo, a ustanovil při poslední večeři, aby byla obětována každodenně při mši sv. Proměnil chléb ve své tělo a víno ve svou krev, a řekl: »To činte na mou památku.« Od té doby mše sv. jest jediná pravá obět Boha důstojná, v níž se za nás obětuje Pán Ježíš nebeskému Otci. Oběti mše sv. bývá Bůh oslavován a chválen, usmiřován, prošen a jemu vzdávány díky. Pán Ježíš v zastoupení kněze obětuje se za nás a bude se obětovati neustále až do skonání světa.

Kněz katolický jest poslancem, zástupcem Kristovým; má totéž poslání, jako Pán Ježíš, tutéž autoritu, tutéž pravomoc. »Jako mne poslal Otec, tak já posílám vás . . . Komu odpustíte hříchy, tomu budou odpuštěny . . . Cožkoli rozvázete na zemi, bude rozvázáno na nebi . . .« Nad důstojností kněze, praví sv. Augustin, »žasne nebe, trne země, děsí se peklo, třese se ďábel, a andělé s největší sblížením úctou.« A sv. Klement Řím. praví: »Kněžská moc jest v pravdě božská — kněz je po Bohu Bohem na zemi.« »Jako mne poslal Otec, tak já posílám vás. Dána jest mi všechna moc na nebi i na zemi,« řekl Pán Ježíš. Kněz jest u Boha jako vlastní poslanec božského Syna, jako jeho odlesk. Proto kněz u oltáře mluví jménem Pána Ježíše. Neříká při proměňování: »Totoť jest tělo Pána Ježíše,« ale, »totoť jest tělo mé, totoť jest krev má,« a ihned sestupuje božský Syn a mění chléb v sebe, své vlastní tělo.

Uvažovali jste, drazí křesťané, o tomto tajemství někdy vážně? Vidíte tu zázrak a vrchol lásky boží k nám lidem. Slovný kazatel Meschler S. J. napsal: »Kdyby katolíci měli na celém světě jen malý kousek země, aby se oltář na něm mohl postavit, pak jsme velmocí, na niž nebe s úžasem a obdivem hledí.« Kristus sestupuje na slovo kněze na oltář, zastírá se způsobem chleba, zůstává mezi námi živý, dává se za pokrm duší a obětuje se ustavičně za nás. Kněz jest jeho prostředníkem, zástupcem a služebníkem.

Kdo jest katolický kněz? rozdavač nejsvětějších tajemství božích a ovoce vykoupění Kristova. »Jako mne poslal Otec i já posílám vás. Komu odpustíte hříchy, odpouštějí se jim.« Hřích jest du-

chovní smrtí. Kdo jest v těžkém hříchu, nemůže svou mocí ze hříchu vybědnouti a se očistiti. Jest tu třeba milosti pomáhající, jež osvěcuje rozum, aby ohavnost hříchu člověk poznal, a posiluje duši, aby si ho zošklivil. Pomáhající milosti uděluje Bůh sám buď přímo svým vnuknutím aneb skrze kněze slovem božím. Posvěcující však milost boží uděluje jménem Ježíšovým kněz sám na křtu sv. a ve sv. pokání rozhřešením. Prostřednictvím kněze stává se křesťan ve sv. zpovědi zase dítkem božím, svatým, dědicem nebe, odpouští se hříchy, tresty věčné, část časných, vrací se zásluhy dobrých skutků a pokojné svědomí. Na křtu sv. přijal kněz dítko do sboru věřících křesťanů, jménem Pána Ježíše posvětil, očistil a dítkem božím učinil.

Té moci nemá nikdo z andělů, nikdo ze světců na nebi, ani Matka boží, Panna Maria. — Jediné kněz byl učiněn rozdavačem tajemství božích. Kdo se ujímá nemocného, když lékař jest v koncích se svým uměním a nikdo na světě nemůže více pomoci? Pán Ježíš posílá svého sluhu, katolického kněze, aby mu odlehčil, svědomí upokojil, duši očistil a tělo posvětil. Velmi často se stává, že nemocný právě po této duchovní milosti nabude i zdraví těla. Umírá-li, nese si ho Pán Ježíš na věčnost, poněvadž za života Ježíše častěji přijímal a s Ježíšem v srdci odejítí si přál.

Katolický kněz jest pravým přítelem lidu a jeho požehnáním. Biskup maže při svěcení jeho ruce sv. křížem a praví: »Cokoli budeš žehnati, ať jest požehnáno.« Požehnání kněze je požehnáním Ježíše Krista; cokoli žehná kněz, žehná Pán Ježíš. Pán Ježíš žehnával malé dítky, malý křížek, který kněz udělá na čele malých dítek, přináší dítku požehnání. Kněz žehná pokrmy, pole, budovy, továrny, mosty, dráhy železné, lodi, posvěcuje dobrou lidí a požehnává před neštěstím. Kněz jest pravým přítelem lidu. Nevtrá se nikomu, nevnucuje, káže a mluví jen slovo boží a chce jen, aby všichni Boha milovali, jemu sloužili a jednou spaseni byli.

Ke knězi má každý přístup, ke knězi přicházejí i bývalí nepřátelé a nevěrci po svém zklamání a procitnutí ze spánku lhostejnosti a bezbožnosti. Kněz přijímá s otevřenou náručí každého, zapomíná vše, tak jak to činí Bůh, jak to činil na zemi Syn boží.

Chudí, opuštění, nemocní, nešťastní, ti jsou jeho miláčky.

Poněvadž kněz jest zástupcem Kristovým na zemi, setkává se s tímž osudem, jako božský Mistr. Má své radosti, má své žalosti. Pán Ježíš nepřišel, aby se mu sloužilo, ale aby sám sloužil lidem. Služba lidem jest povoláním kněze a v té službě nalézá největších radostí. Jako Pán Ježíš nejraději měl kolem sebe malé, nevinné dítky, tak i kněz jest nejšťastnější uprostřed maličkých. Když vidí, jak něžná dušinka dětská se ráda modlí, do kostela chodí, v Bohu má zalíbení, rodičů a učitelů poslouchá, svaté svátosti vzorně přijímá — tu je největší radost kněze, o níž svět nemá ponětí. Pro radost tu zapomíná na mnoho velikých útisků a nevděku, jichž se mu od dospělých lhostejných a zlých dostává.

Radost kněze jest veliká, vidí-li, jak zbožní křesťané pilně navštěvují služby boží a poslouchají výklady sv. evangelia, jak horlivě světlí neděle a svátky, jak ochotně a radostně přijímají sv. svátosti, jeden druhému pomáhá, jak všichni Boha oslavují, posty zachovávají, život zbožný vedou; to je radost kněze, poněvadž je to radostí Kristovou, radostí a oslavou boží. Radost kněze jest zvláště velikou, vidí-li, že hříšníci, kteří dlouhá léta vyhýbali se kostelu a zpovědnici, přihlásili se zase do řad zbožných křesťanů, navštěvují pilně služby boží, přistupují horlivě ke stolu Páně a vedou zbožný křesťanský život.

Největší radost nalézá kněz katolický na smrtelném lůžku nemocného, když vidí, že kajícně přijal sv. svátosti a svatě skončil. Raduje se ze zachránění a spásy duše jeho, jako se raduje Bůh a s ním celé nebe. A konečně zvláštní radost cítí kněz při vlastní smrti. Těší se, že na nebi spatří tisíce známých, jimž svátosti udílel a na zemi zanechá tisíce vděčných světců, kteří mu budou žehnati jako svému vůdci a příteli nejlepšímu. Čím více duší zachránil, tím bude sláva jeho větší.

Ale vedle málo radostí kněze jest mnohem více bolestí a zklamání. Srdce kněze puká bolestí, vidí-li, jak nevinné děti jsou soustavně od rodičů a zlé společnosti Bohu odcizovány, kaženy a srdce jejich pustošena.

Bolestí plno jest srdce kněze, vidí-li, jak svěření osadníci modlitby zanedbávají, kostelu se vyhýbají, slovem božím pohrdají, svátků a neděl znesvěcují, postů nezachovávají, sebe navzájem pronásledují a pomlouvají a život vedou pohoršlivý a nekřesťanský, svátostí nepřijímají, žijí v nekajcnosti a tak i umírají. Pláče často kněz nad stavem ubohých, jako plakal Pán Ježíš nad Jerusalemem a svedeným lidem.

Takto nastínil jsem z části bolesti i radosti katolického kněze, který jest služebníkem Kristovým, rozdavačem tajemství božích, zástupcem Kristovým, prostředníkem božím, pravým přítelem a dobrodincem lidu křesťanského. Takovým jest ve světle víry, tak naň hledí nebe, takovým chtěl ho míti Pán Ježíš.

II.

A nyní ještě zmíním se krátce o tom, čím jest kněz katolický ve světle každého světa, a odpovídám krátce, čím, čím byl u světa Pán Ježíš!

Pán Ježíš zasvětil celý život lidstvu, lid se hrnul za ním, rád poslouchal, dbal jeho přání a výstrah, chtěl jej míti svým králem, u něho že nalezne pravé štěstí a blaho. Ale kněze toho světa, satan — ďábel — kazil dílo boží, rozséval koukol pochybnosti, nevěry, popouzel proti Kristu, sváděl samého Krista ke hříchu a když se to nepodařilo, poštvál proti němu předáky lidu, farisee a zákonsky, zaslepil je pýchou a domýšlivostí, že v tichém a chudém Kristu nechtěli poznati zaslíbeného Messiáše; poštvál a zaslepil Jidáše apoštola a konečně všecken lid. V neděli volali

hosanna a v pátek na to — buď ukřižován! Kristus byl přibit na kříž a zde ještě nedali pokoje, rouhali se a posmívali, aby všecken lid odvrátili. Bylo to dílo ďábla. Proto se Pán Ježíš modlil: »Otče, odpusť jim, neboť nevědí co činí.« Totéž čeká kněze. Pán Ježíš to předpověděl. »Budou vás nenáviděti, tupiti, honiti s místa na místo a zabíjeti, a při tom budou se domnívati, že službu prokázali Bohu.« Ale hned řekl proč. »Neznají mne ani Otce.« Kdo nezná Boha, kdo nezná Krista, kdo žije v nevěře a ve hříchů, musí nenáviděti kněze! Kněz mu překáží, stojí v cestě jako živá výčitka, proto pryč s ním! Těch se kněz nebojí, modlí se za ně při každé oběti mše sv. doporučuje milosrdenství božmu. Až jim Bůh dopřeje šťastné chvíle, pak poznají své poblouzení a stanou se přáteli kněze a jeho pomocníky.

Čím je svět spustlejší, tím více nenávidí kněze a tupí ty, kteří se službě boží věnují. Proto bývají mnozí odstrašováni od povolání kněžského; bojí se zloby světa a nenávisti. Povinnost katolíků jest, aby se horlivě modlili, by Bůh poslal dělníky na vinici svou — aby své děti k tomu nabádali a mladým lidem, kteří by měli zálibu, ke kněžství pomáhali; kněze všemožně podporovali, aby mohli úkolu svému zadostiučiniti.

Na konec uvedu ještě slova nevěrce francouzského Voltaira, jak on pohlížel na osobu kněze katolického.

»Kněží je nám na výsost třeba. Ti učí lidi dobrým mravům a přednášejí Bohu naše modlitby. Káže-li kněz: klaňte se Bohu, buďte spravedliví, laskaví, shovívaví, soucitní, milujte se vespolek, pak prosí své posluchače, napomíná a žádá za to jménem samého Ježíše Krista. Dobrý a zbožný kněz zasluhuje plně naší chvály a úcty.«

»Nikdy nemá býti kněz odkázán pouze na oltář; neboť slouží také státu. Kdo zastává úřad obtížný, má být řádně odměněn od svých spoluobčanů. Líto mi pokaždá kněze, má-li se tabati se svými osadníky o trochu živobytí. Nemohu schvalovati, mluvili-li se špatně o kněžích; kdo jim zlořečí, zasluhují trestu.« (Mergl-Bottau: Věra katol.)

Jak zahanbuje nevěrec — mnohého katolíka! Osadníci mají kněze v zodpovědné práci a těžkém úřadě podporovati a ne úřad ztrpčovati. — To jest vše, co jsem chtěl vám dnes, drazí křesťané, připomenouti. Mnoho jsem vynechal, poněvadž čas nedovoluje více.

A nyní, důstojný pane primiciante, přistupte s důvěrou k oltáři Páně, přineste Bohu nejdražší obět, na niž jste se tolik těšil, obět Syna božského, aby nám vyprosil tu milost, by i obět celého vašeho života byla vzácnou obětí příjemnou Bohu a plnou užitku všem vašim svěřeným budoucím osadníkům, k nimž vás Bůh pošle; abyste byl vždy věrným služebníkem Kristovým a neúnavným rozdavačem tajemství božích. Amen.

V. M. Váchal.

LISTY VĚDECKÉ.

Jak uchovati památku našich hrdinů?

(Návrh k diskusi.)

Otázka, kterak označiti a zvěčniti upomínku na naše padlé brdinné vojíny, jichž drahocenné ostatky práchnivěti budou na půdě cizí a vzdálené, bude musit býti v blízké budoucnosti rozluštěna, a proto není nečasno o ní se rozhovořiti a po případě zahájiti debatu, ježto více hlav více ví.

Touha po upomínce na drahé duše padlých jest tak živa a tak účinná, že není radno ji nechati nevyužitu pro něco krásného, Bohu milého a zároveň všeobecně prospěšného. Nebude-li zde dán dostatečný námět se strany duchovenstva a katolického obecnstva, budou mnozí jednati na vlastní pěst a vkus a tak postaveno bude třeba množství maličkých podniků a podničků, které nedovedou uchovati živou upomínku na velikou dobu přítomnou dalším věkům budoucím.

Včely mají pud stavěti v jistém směru, nejsou-li daným začátkem přilákány stavěti ve směru určeném včelařem. Naši milí včičci jsou toho živým důkazem. Nanesou někdy věci drahé, ale nevyhovující, a tak zůstává dobře myšlená obětina bez praktického užitku. Tomu snažme se předejiti tím, že včas upoutáme a získáme mysl našich pro některou ideu, vyhovující všem požadavkům: zbožnosti, vlastenectví, kráse, užitečnosti, jakož aby i umožňovala spojití osobní jméno jednotlivých padlých hrdinů i obětavých dárců s jednotlivými kusy té posvátné mohyly veliké naší doby přítomné.

Nečiníme nároku na dokonalou myšlenku, nýbrž chceme ji uvést na svět, aby dále se vytvářela jako socha z hrubého neotesaného balvanu.

Vezměme veliké město v úvahu. Zde již imposantní počet bojujících chová v sobě značnou sílu pořídit z obětavosti jejich větší náhrobek, který by přežil věky.

Veliká města mají veliké potřeby jak vzhledem k Bohu tak vzhledem k člověku. Kolik by bylo na př. u Prahy postaviti chrámů, aby vyhovovaly duchovní potřebě. Periferie pražská má bodů více. Zsvětme jeden z těch chrámů památce zesnulých našich hrdinů a zjednejme dárčům možnost, aby tam mohli uchovati jméno svého miláčka, hrdiny paměti budoucnosti, aniž by tím trpěla krása a lad celkového díla, o němž by pracoval tvůrčí duch stavitelův, jenž má od počátku na mysli vyhověti pietě dárců bez ujmy krásy.

Mluvme konkrétně: Na periferii Prahy je hřbitov košířský, který už není pohřebištem. Zde rozprostírá se slušné okolí, které se hodí krásně za místo pro kostel. Pomníkem na světovou válku vyhoví se potřebě města i pietě rodin po padlých. Zajisté dostaví se touha, abychom měli vedle slavnosti dušiček, také památku našich hrdinů, jako ji má Amerika, která slaví památku svých hrdinů z bojů za svou samostatnost. Mívala druhdy každá osada po památce zasvěcení chrámu svého také svou zlatou hodinku, kdy celá osada šla do kostela a na zádušní mši sv. za zesnulé osadníky. I tento den, který je vryt v paměti a do poesie lidové, ale v ohledu církevním značně zapadl, dal by se zajisté dobře obživiti tím, že by se posvětil památce padlých hrdinů té osady, kteří v roce 1915 zbrodili krví svou bojiště naše. Mnohá upomínka na události z bitev dává námět pro mnohou pravdu náboženskou a vlasteneckou a pravý altruism, o němž se tolik mluví, ale málo skutkem provádí. Neopomínejme žádné příležitosti, abychom promluvili k srdcím dojatým. Španělové mají úctu k »Panně Marii upomínek«, kdy doporučí duše svých drahých příměluvě Královny nebes. Naše zlatá hodinka může býti také dnem upomínek bolestných sice, ale posvěcených jak zbožností tak vlastenectvím. V Oxfordu má každá kollej, jejíž členové padli na některém bojišti anglickém, vyryta jména padlých hrdinů na stupních oltářů, aneb blízko oltářů na význačném místě, jména svých žáků, jimiž se chlubí a na něž vzpomíná.

Nezapomínejme též na naše charitativní ústavy, kterým nastala velice vážná doba. Ze starších chovanců mnohý položil život svůj na oltář vlasti a nemá příbuzných, kteří by se mu postarali o upomínku. Ústavy to zajisté obstarají. Ztratily rodiny též své jedináčky! Současně však pobíhá opuštěných dětí, které hledají dobrodince, hledá ústav dobrodince pro své chráněnce, zprostředkujeme zde mezi opuštěnými a osiřelými. Dá se mnoho slovem včas získati pro zbožnou katolickou výchovu, která přece jest nejhlavnější dar pro osiřelého a nejkrásnější zásluhou pro dárce. Přičnujme se v přítomné době mnoho vykonati, by charita co nejméně byla zlaicisována.

Státní podpory rodin mobilisovaných záložníků a domobranců

dle císařského nařízení ze dne 12. června 1915 číslo 161
říš. zák.

Státní správa se postarala, aby příslušníkům rodin do zbraně povolaných vojnů (záložníků a domobranců) dostalo se podpory pokud sami nejsou s to se vyživovati. Podpory tyto upraveny jsou zákonečn ze dne 26. prosince 1912 čís. 237 říš. zákoníku a pak prováděcím nařízením ministerstva zemské obrany ze dne 28. pros. 1912 č. 238 ř. z., kterýž zákon byl doplněn čís. nařízením ze dne 12. června 1915 čís. 161 ř. z.

Podpory rodin mobilisovaných vojnů jsou trojího druhu :

- I. Podpory rodin vojnů v poli.
- II. Podpory invalidů.
- III. Podpory pozůstalých po zemřelých nebo nezvěstných vojnech.

I.

Podpory rodin vojnů v poli.

Podpory tyto přísluší rodinám záložníků a domobranců byla-li jejich výživa do dne povolání závislá na příjmu, získaném z osobní práce povolaného.

Za příslušníky rodin se považují :

1. Manželka, děti, manželsky zrozené,
2. jeho rodiče a babička a dědeček,
3. jeho tchyně a tchán,
4. jeho sestry a bratři manželsky zrození,
5. nevlastní sourozenci, kteří mají některého společného rodiče,
6. jeho nemanželská matka a jeho nemanželské děti.

Žadatel resp. žadatelka musí býti v každém případě rakousko-uherským aneb příslušníkem bosensko-hercegovinským a v tuzemsku bydlet, pouze jeho manželka a děti obdrží podporu i tenkrát, když bydlí v cizozemsku. Nemanželští sourozenci povolaného nemají nároku. Je-li povolaný nemanželsky zrozen, nemají jeho sourozenci, ať manželského nebo nemanželského rodu, nároku na vyživovací příspěvek.

Jestliže žadatel jest schopným něco si vydělati, avšak ne tolik, aby mohl sám se uživiti, obdrží též příspěvek na výživu. Jestliže na př. rodiče povolaného, kteří mají malý příjem, aneb jeho sourozenci, kteří mají malý plat, žádají příspěvek, obdrží jej, když prokáží, že byli při své výživě závislími na výdělku povolaného.

Samostatní malorolníci mohou činiti nárok na příspěvek, když obstarávají hospodářství své s členy rodiny a bez cizí pomoci, jakož i samostatní živnostníci, nezaměstnávají-li žádných pomoc-

níků, vyjma učedníků. Této výhody maloročníci a maloživnostníci neztrácejí, když mají pomocníky při příležitostných pracích na výpomoc (na žně atd.).

Na příspěvek vyživovací mají tentýž nárok rodiny osob povolanych k t. zv. válečným úkonům, t. j. těch civilních osob, které musily opustiti svou obec, aby vypomáhaly při různých válečných pracích.

Podpora rozděluje se na t. zv. výživné a příbytečné pro každou osobu, která byla povoláním udržována. Kdo bydlí ve vlastním domku, anebo požívá bytu v některém ústavu, nemá nároku na příbytečné. Výživné pro král. české obnáší 85 hal. denně za každou osobu podporované rodiny, příbytečné činí polovinu výživného, tedy 42 a půl hal. Obnáší tudíž příbytečné a výživné pro Čechy 1 K 27 a půl hal. Podpora tato platí pro osoby starší 8 let. Pro děti pod 8 let platí podpora poloviční.

Výše podpory nesmí převyšovati průměrný denní výdělek živitelův v době míru. Požíval-li na př. povolany vojín, domobranec, v době míru denní mzdy 3 K a příslušela-li by rodině jeho dle počtu dítek vyživovací podpora v obnosu 4 K 50 hal., obdržel rodina v tomto případě jen 3 K.

Právě tak tomu jest, jestliže byl někdo povolany vojínem, domobrancem, podporován menším, ale nutným příspěvkem. Příklad: Vojín vyplácel v době míru matce svého nemanželského dítěte 15 K měsíčně, má matka nárok pouze na těchto 15 K, t. j. 50 hal. denně.

Nárok na podporu trvá až po den návratu vojína do místa obydlí.

Císařským nařízením ze dne 12. června 1915 byla zvlášť upravena lhůta, po kterou se má vyživovací příspěvek rodinám mobilisovaným dostávat. Zákon ze dne 26. pros. 1912 byl změněn potud, že vyživovací příspěvky budou i nadále vypláceny rodině mobilisovaného, když muž k vojenské službě povolany byl přeložen do neaktivního stavu, nebo když vypršela lhůta, stanovená v § 6. zákona z 26. prosince 1912. Jsou to dvě změny proti zákonu ze dne 26. prosince 1912.

Prvá týká se vyplácení příspěvků rodině, jejíž živitel byl povolán k vojenské službě, ale během doby byl přeložen do neaktivního stavu. Dle platného zákona přeložení do neaktivního stavu mělo za následek zastavení výplaty příspěvků. Na příště přeložení vojína do neaktivního stavu nebude důvodem k odejmutí vyživovacích příspěvků.

Příčina, pro kterou se přeložení do neaktivního stavu stane, je nerozhodna. Ať proto, že vojín je trvale invalidním, anebo že jest jen přechodně nemocen, nebo že dostane dovolenou, nebo vůbec že z příčin jiných byl uznán ke službě vojenské neschopným. Samozřejmě však jest i nadále podmínkou pro vyplácení vyživovacích příspěvků, že muž nepožívá svého platu nebo mzdy, a že na svém příjmu trpí újmu.

Výše podpor zůstává stejná, což značí, že vypláceny budou po návratu vojínově do domacnosti příspěvky toliko pro manželku, děti a jiné příslušníky rodiny, a nikoliv i pro muže samého, pokud dle jiných předpisů nemá nároku na zvláštní podporu. Vojín, který pro invaliditu jest přesazen do neaktivního stavu, má dle zaopatřovacích zákonů nárok na invalidní pensi a vojín, utrpěvší zranění ve válce, nárok na příspěvek pro zranění.

Dle dosavadních ustanovení měli příslušníci vojnů ve válce padlých nebo zemřelých následkem choroby ve službě přivoděné nebo nezvěstných nárok na vyživovací příspěvek toliko ještě po 6 měsících, počítaje ode dne úmrtí, pokud se týká dne, kdy vojín stal se nezvěstným. Dle nových předpisů bude se příslušníkům vojnů padlých, zemřelých nebo nezvěstných vypláceti vyživovací příspěvek bez omezení, nejdéle ovšem 6 měsících po ukončení války, předpokládaje samozřejmě, že i jinaké podmínky zákonné pro vyplácení vyživovacích příspěvků, zejména újma na výživě, nadále trvají.

O udělení příspěvku vyživovacího a jeho výši rozhoduje **o k r e s n í v y ž i v o v a c í k o m i s e**, jejíž sídlo je v sídle okresního hejtmantství obce pobytu žadatelova.

Žadatel vyplní dotazník, jehož formulář obdržel u obecního úřadu nebo u okresního hejtmantství.

V přihlášce buďtež **p ř e s n ě a p r a v d i v ě** udány: jméno a příjmení, obec pobytu (okres, země), domovská obec (okres, země), zaměstnání, průměrný denní výdělek, jinaký příjem a majetek, vojenský obor, vojenská hodnost, jakož i den odchodu z místa pobytu povolání, údaje o příbuzenském poměru v přihlášce vyjmenovaných a příspěvku na výživu se domáhajících osob, jejich zaměstnání, výdělek, rok a den narození dítek, bydliště, roční nájemné za byt placené. Mimo to buďtež **j e d n a o s o b a** určena jako příjemce a připojena přesná adresa této osoby, která za všechny bude peníze přijímati a žadatelům obnosy příslušné předávati. Vyřízení přihlášky se uspíší, jestliže se přiloží doklady o příbuzenství. Tak na př. manželka připojí list oddávací, o dětech připojí křestní list atd.

Jestliže na žádost o vyživovací příspěvek nedošla odpověď, neb dojde zamítnutí žádosti, neb podpora vyměřena jest nízko, či platební arch, dle kterého se podpora vyplácí, jest neúplným a znemožňuje přehled o povolené podpoře připadající na jednotlivé žadatele, jest oprávněn žadatel, resp. žadatelka podati odvolání, rekurs, neb žádost za zvýšení příspěvku atd.

Námítky, odvolání, rekursy a žádosti vyřizuje okresní vyživovací komise, která má právo námítkám vyhověti, aneb předložiti je ministerstvu zemské obrany ve Vídni. Jestliže vyživovací komise nevyřídí odvolání ani na ústní urgence aspoň do tří neděl, může podatel stejnou žádost neb odvolání zaslati přímo c. k. ministerstvu zemské obrany ve Vídni.

Vzorec takového odvolání jest asi tento :

Okresní vyživovací komisi
ve Vysokém Mýtě.

Povolaný domobranec Josef
Skála v Chocni čís. přihlášky 149
s jednou přílohou.

ODVOLÁNÍ

Marie Skálové do zamítnutí vyživovacího příspěvku. Dle přiloženého výměru byla zamítnuta moje žádost za výživné. Proti tomuto rozhodnutí podávám toto odvolání:

Vysoké c. k. ministerstvo zemské obrany!

Přes to, že moje žádost za vyživovací příspěvek státní opírala se o podmínky zákona ze dne 26. prosince 1912 č. 237 ř. z. a jim úplně vyhovovala, byla okresní vyživovací komisí zamítnuta. Navrhuji proto, aby úřední šetření bylo doplněno a to v tomto směru:

(Zde se vypíše okolnosti, jimiž se prokazuje, že povolaný ze svého výdělku žadatelku vyživoval resp. podporoval.)

Z důvodu toho žádám, aby po skončeném vyšetření zamítavý výměr vyživovací komise byl zrušen a mně, pokud se týče také ostatním přihlášeným zákonitý vyživovací příspěvek byl poukázán s platností ode dne nastoupení vojenské služby Josefa Skály.

V Chocni, dne 1. července 1915.

Anna Skálová,
Na Choceňsku 149.

Odvolání se odešle na okresní vyživovací komisi. Zásilka je prosta porta, musí však býti zevně na obálce označeno: Odvolání do zamítnutí příspěvku vyživovacího. Porta prosto.

Kdyby okresní vyživovací komise do čtyř neděl o tomto odvolání nerozhodla, podá se toto odvolání přímo k c. k. ministerstvu zemské obrany s podotknutím, že vyživovací komise, k níž bylo podáno odvolání, o něm nerozhodla.

II.

Státní podpory invalidů.

Invalidní podpory jsou určeny pro rodiny invalidů, které nepožívají vyživovacích příspěvků. Jedná se tedy o rodiny osob povinných službou presenční, na něž zákon o příspěvku vyživovacím vůbec se nevztahuje, dále poddůstojníků z povolání a ko-

nečně vojnů, nemajících rodinných příslušníků. Příslušníci jiných vojnů obdrží do 6 měsíců po ukončení války vyživovací příspěvky, invalidové pak vedle vyživovacího příspěvku rodiny invalidní pensi, vyměřenou dle zákona z 27. prosince 1875 a při zranění t. zv. příplatek na zranění.

Podmínkou pro udělení státní podpory invalidní jest zjištění:

1. že je vojn invalidní,
2. že invalida, pokud se týká, jeho příslušníci, podpory potřebují.

Tyto státní podpory invalidní přísluší i těm, kdož běhou invalidní pensi (o invalidních pensích viz zákon ze dne 27. prosince 1912 čís. 158 ř. z).

V ý š e i n v a l i d n í c h p o d p o r .

Výše invalidní podpory řídí se dle dvou momentů. Jednak dle rozsahu invalidity, jednak dle počtu a druhu příslušníků invalidy. Šarže vojnova směrodatna není. (Jinak při výměře invalidní pense dle zákona z r. 1875.)

Invalida obdrží dle výše své invalidity:

- když výdělečná způsobilost k dřívějšímu povolání je zmenšena mezi 20—50%, roční podporu ve výši . K 60—
je-li výdělečná způsobilost k dřívějšímu povolání zmenšena mezi 50—100%, ročně . . . . . K 120—
V případě, že nastala úplná nezpůsobilost k práci (tedy nejen úplná nezpůsobilost k dřívějšímu povolání, nýbrž k jakékoliv práci vůbec), ročně . . . . . K 180—

Má-li invalidní vojn potřebné příslušníky, jež před narukováním v podstatě udržoval neb trvale podporoval, vyplátí se vedle státní podpory invalidovy ještě další podpory pro jeho příslušníky.

Podpory ty činí:

1. Pro manželku ročně 60 K bez ohledu na výši státní podpory, invalidovi vyplácené.

2. Pro každé manželské neb nemanželské dítě invalidovo v případě, že invalida bere podporu 60 K nebo 120 K, 36 korun ročně. V případě, že invalida pro naprostou nezpůsobilost k jakékoliv práci béře ročně 180 K, dostane každé dítě manželské neb nemanželské po 60 korunách.

Výplata podpor dětských končí u hochů dokonaným 16. rokem, u děvčat 14. rokem.

3. Pro manželského otce a děda, pro manželskou neb nemanželskou matku a bábu, dále pro manželského otce nemanželské matky invalidovy po 60 K, avšak s omezením, že celková suma podpor těchto pod č. 3 jmenovaných příslušníků nesmí převyšovati 120 K.

Invalidům, kteří jsou úplně k práci nezpůsobilí, mohou být vyměřeny podpory pro ně i jich příslušníky i ve vyšší míře, pokud je toho třeba k zabezpečení živobytí invalidova. Celkem však podpora i s invalidní pensí nesmí převyšovat 600 K ročně. Do této sumy 600 K však nelze — dle stylisace nařízení — čítati též příspěvek pro zranění

Podpory vyplácejí se invalidovi i za jeho příslušníky, a sice měsíčně předem.

Příklady výpočtů:

1. Invalida, který živil rodinu, skládající se z manželky a jednoho dítěte a otce, obdržel:

a) nečinil-li jeho nezpůsobilost k povolání mezi 20—50%:

pro sebe	60 K
pro manželku	60 K
pro dítě	36 K
pro otce	60 K

celkem . . . 216 K ročně;

b) při nezpůsobilosti k povolání mezi 50—100%:

pro sebe	120 K
pro manželku	60 K
pro dítě	36 K
pro otce	60 K

celkem . . . 276 K ročně;

c) při úplné nezpůsobilosti k práci:

pro sebe	180 K
pro manželku	60 K
pro dítě	60 K
pro otce	60 K

celkem . . . 360 K ročně.

2. Pečoval li vojín před narukováním o manželku, 3 děti a 2 rodiče, vyměřena bude podpora:

a) je-li invalida nezpůsobilým k výdělku v dřívějším povolání mezi 20—50%:

pro invalidu	60 K
pro manželku	60 K
pro 3 děti po 36 K	108 K
pro otce a matku po 60 K	120 K

celkem . . . 348 K ročně;

b) při nezpůsobilosti k povolání mezi 50—100% připadne:

jemu	120 K
manželce	60 K
třem dětem po 36 K	108 K
otci a matce	120 K

celkem . . . 408 K ročně;

c) při úplné nezpůsobilosti k práci obdrží invalida:

pro sebe	180 K
pro manželku	60 K
pro 3 děti po 60 K	180 K
pro otce a matku	120 K

celkem . . . 540 K ročně.

Kdyby z předků byli tři, na příklad otec, matka a děd, připadne na všechny tři také jen 120 K a nikoliv 180 K.

3. Řekli jsme shora, že státní podpory budou vypláceny vedle invalidních pensí a přídavků pro zranění.

»Invalidní pense« řídí se dle skutečné šarže (nikoliv titulární) vojnovy. Nedosáhl-li vojín plných 10 služebních let, činí invalidní pense:

u pěšáka ročně	72 K
u svobodníka	96 K
u desátníka	120 K
u četaře	144 K
u šikovatele	168 K.

Dle toho by obdržel invalidní pěšák, jehož rodina skládá se z manželky, 1 dítěte a otce:

a) při nezpůsobilosti k povolání 20—50%:

invalidní pensí	72 K
a podporu shora vypočtenou . . .	216 K

celkem . . . 288 K ročně;

b) při nezpůsobilosti k povolání 50—100%:

invalidní pensí	72 K
státní podporu	276 K

celkem . . . 348 K ročně;

c) při úplné nezpůsobilosti k práci:

invalidní pensí	72 K
a podporu	360 K

celkem . . . 432 K ročně.

4. Desátník, který má manželku, tři děti, otce a matku, jež podporoval, obdrží:

a) při 20—50% nezpůsobilosti k povolání:

invalidní pensí	120 K
a podporu státní	348 K

celkem . . . 468 K ročně;

b) při nezpůsobilosti k povolání 50—100%:

invalidní pensí	120 K
a státní podporu	408 K

celkem . . . 528 K ročně:

c) při úplné nezpůsobilosti k práci :

invalidní pensi	120 K
a na státních podporách	540 K
Ježto by však státní podpory s invalidní pensi činily	660 K,
dostane toliko	600 K,

poněvadž dle nařízení obnos 600 K nesmí býti překročen.

5. »Příspěvek pro zranění« činí dle zákona ze 27. prosince 1875 č. 158 ř. z. ročně . . . . . 96 K ;
 přišel-li voják o ruku neb nohu, ročně . . . . . 192 K ;
 ztratil-li dvě končetiny aneb oslepl-li na obě oči anebo může-li z největší blízkosti toliko veliké předměty poznati nebo rozeznati světlo od tmy, ročně . . . . . 288 K.

Nezpůsobilost k užívání některého údu, vylučující způsobilost výdělečnou, jakož i zranění nebo těžké poškození na hlavě, na prsou nebo na spodní části těla, která spojena s trvalým přerušením výkonů důležitých tělesných orgánů, jsou na roveň postavena ztrátě údu.

Kdyby desátník přišel o ruku, činila by jeho pense s přídavkem na zranění i se státními podporami toto :

Ježto jde o vyšší než 50% nezpůsobilost

k povolání	120 K
pro manželku	60 K
tři děti	108 K
dva rodiče	120 K
	<u>408 K</u>
Dále invalidní pensi	120 K
a příspěvek pro zranění	192 K
	<u>720 K ročně.</u>

Kdyby šlo o ztrátu obou končetin, kde nutno předpokládati úplnou nezpůsobilost k práci vůbec, činila by při stejném počtu příslušníků státní podpora

desátníkova	540 K
invalidní pense	120 K
	<u>660 K,</u>
z čehož by se mu vyplácelo jen .	600 K
a příplatek pro zranění	288 K
	<u>888 K ročně.</u>

III.

Podpory rodin zemřelých nebo nezvěstných vojnů.

Všeobecnou podmínkou podpory jest potřebnost rodin zemřelých nebo nezvěstných vojnů a odvislost jejich výživy od zemřelého (pokud se týká nezvěstného) vojína. Do 6 měsíců po

ukončení války budou se vypláceti rodinám záložníků a domobranců vyživovací příspěvky. K výplatě podpor dojde jen u pozůstalých po vojnech, povinných presenční službou a poddůstojníků z povolání.

Smrt musí nastati během války nebo následkem války. Podpora přísluší vdově a manželským nebo legitimovaným dětem, pak dětem nemanželským, dále manželskému otci a dědovi, manželské nebo nemanželské matce a bábě, rovněž i manželskému otci nemanželské matky.

Jak již řečeno, výplata podpory podmíněna jest důkazem potřeby této. Další podmínkou pak jest, že pozůstalí byli zemřelým nebo nezvěstným vojínem před narukováním vůbec, nebo aspoň částečně, ale trvale podporováni. Podmínka tato nevztahuje se na manželské sirotky, jimž přísluší nárok na výchovný příspěvek ze zákona z r. 1887. Ti obdrží státní podporu bez ohledu na to, podporoval-li je otec vojn, čili nic.

Výše těchto podpor je stanovena:

a) pro vdovu 120 K ročně. Šarže vojnova, která je rozhodnou při vyměřování pense (dle zákona z r. 1887) nemá žádného vlivu na výši této státní podpory.

b) pro sirotky. Zde jest směrodatno, jde-li o sirotky manželské neb nemanželské, ztratil-li manželský sirotek jen otce neb oba rodiče, co se pak týče nemanželských dětí, je-li dosud na živu vdova, mající nárok na pensi, a konečně kolik dětí tato vdova má.

Každé manželské nebo legitimované dítě, jehož matka je na živu, dostane 12 K ročně bez ohledu na počet dětí.

Nemá-li manželské dítě ani otce, ani matky, řídí se výše podpory dle počtu takovýchto sirotků. Podpora činí pro každé manželské nebo legitimované dítě, je-li jen jeden manželský sirotek bez rodičů na živu, ročně 36 K, jsou-li dva takoví sirotci, po 30 K, při třech po 24 K, při 4 nebo více po 18 K. Rozumí se, že když některé z dětí později zemře neb dosáhne věku, ve kterém se zastavuje placení státní podpory, obdrží ostatní děti vyšší státní podporu. Na př. kdyby byli 4 manželští sirotci bez rodičů, dostával by každý po 18 K. Kdyby během doby některé dítě zemřelo, nebo ze sirotků dosáhl hoch 16. roku nebo děvče 14. roku, zbudou toliko 3 děti a dostanou po 24 K. Když později další dítě dosáhne předepsaného roku, zbudou dvě děti a dostanou po 30 K.

Výše podpor nemanželských sirotků řídí se dle toho, zdali matka vdova má nárok na pensi a státní podporu, čili nic. Pro výši podpor těchto nemanželských dětí nerozhoduje, je-li nemanželská matka na živu, nýbrž zdali záná manželka vojnova má nárok na vdovskou pensi a podporu čili nic. V prvním případě, kdy vdova vojnova má nárok na vdovskou pensi a podporu, obdrží každé nemanželské dítě 60 K bez ohledu na počet nemanželských dětí a také bez ohledu na počet manželských sirotků.

Není-li vdova na živu, anebo je-li živa, avšak nároku na vdovskou pensi a státní podporu nemá, řídí se výše podpory počtem nemanželských dětí. Je-li tu jedno nemanželské dítě, dostane ročně 108 K, 2 nemanželské děti po 102 K, 3 po 96 K, a je-li dětí více než 3, obdrží každé ročně po 90 K.

Výše podpor nemanželských dětí určuje se jen dle počtu nemanželských sirotek a nikoliv i sirotek manželských. Dejme tomu, že by nastal případ a byli tu 3 manželští sirotci bez matky a jedno dítě nemanželské, a vdova nebyla oprávněna k pensí a podpoře. Tu by ony 3 manželské děti braly podporu ročně po 24 K (ovšem náležel jim dle pensijního zákona ještě sirotčí příspěvek po 72 K), avšak nemanželské dítě obdrží podpory ročně 108 K, tedy více než dítě manželské. Ovšem padá na váhu, že nemanželské dítě dostane podporu jen tehdy, když bylo od zemřelého otce až do té doby živeno.

Státní podpory sirotčí vyplatí se hochům až do dokonání 16. roku a děvčatům do dokonání 14. roku.

Podpory, určené pro děti manželské a pak pro ony nemanželské děti, které žijí ve společné domácnosti s vdovou vojnovou, vyplatí se do rukou vdovy. Nežijí-li nemanželské děti ve společné domácnosti s vdovou vojnovou, vyplatí se do rukou jejich zákonného zástupce (matky jako poručnice neb poručníka a pod.).

Příklady výpočtů podpor:

Dle zákonů z 27. dubna 1887 a ze dne 19. března 1907 řídí se výše vdovských pensí jednak dle skutečné šarže vojnovy, a pak dle toho, zda manželka je k výdělku nezpůsobilá a nemajetná.

Výpočet vdovské pense:

	Normální	U vdovy, jejíž manžel padl před nepřitelem neb zemřel následkem zranění utrpěných před nepřitelem anebo následkem válečných svizců	U vdovy, jako pod č. 2, která je úplně k výdělku nezpůsobilá a nemajetná
po prostém vojnu ročně	72	108	204
po svobodníku	96	144	240
po desátníku	120	180	276
po četáři	144	216	312
po šikovateli	180	270	366
po šikovateli, který měl denn. platu přes 70 h	240	360	456

Sirotčí příspěvky činí dle téhož zákona v případě, že se pense vdově vyplácí, ročně po 48 K, a nevyplácí-li se vdově pense, po 72 korunách ročně.

Bezdětná vdova po prostém vojínu, který padl před nepřítelem, obdrží:

pensi	108 K ročně
a státní podporu	120 K
	<u> </u>
celkem	228 K ročně

Je-li k výdělku úplně nezpůsobilá a nemajetná, o 96 K více, tedy 324 K.

Vdova po padlém desátníku s 1 dítětem obdrží:

pensi pro sebe	180 K
podporu pro sebe	120 K
sirotčí příspěvek	48 K
a sirotčí podporu	12 K
	<u> </u>
celkem	360 K ročně

Je-li vdova k výdělku úplně nezpůsobilá a nemajetná, obdrží o 96 K více, tedy 456 K ročně.

Manželští sirotci bez matky obdrží, je-li jeden sirotek:

sirotčí příspěvek	72 K
a podporu	36 K
	<u> </u>
dohromady	108 K

dva sirotci:

příspěvek po	72 K
podporu po	30 K
	<u> </u>
každý po	102 K

tři sirotci:

příspěvky po	72 K
podporu po	24 K
	<u> </u>
každý po	96 K

Jaké jsou podpory ascendentů vojnových?

Pokud se týká podpor manželského otce a děda, pak manželské nebo nemanželské matky a báby, rovněž i manželského otce nemanželské matky, byli-li vojínem před nastoupením vojenské služby buď vydržováni nebo trvale podporováni, přísluší jim nárok na státní podporu po 60 K ročně, avšak s tím omezením, že celková výše podpor všech těchto pozůstalých předků nesmí přesahovati 120 K ročně.

Konečně dlužno připomenouti, že všechny podpory pozůstalým vyplácejí se měsíčně předem a že udílejí se toliko k zvláštní žádosti. Jest tedy podmínkou udělení podpory, že ten, kdo o ni se uchází, musí podati zvláštní žádost, která se podává u starosty obce v místě pobytu, pokud se týká u c. a k. zastupitelského úřadu buď písemně, anebo i ústně (protokolárně).

LISTY HOMILETICKÉ.

Neděle třináctá po sv. Duchu.

Blízký, bližší, nejbližší.

›Kdo jest můj bližní?‹
(Luk. 10, 25.)

V dnešním zákoně ptá se jeden v zákoně učený Pána Ježíše: ›Kdo jest tvůj bližní?‹ A v odpověď dostává vypravování o milosrdném Samaritánu.

Když vypravování to Spasitel dokončil, ptal se: ›Kdož z těch tří zdá se tobě bližním býti tomu, kterýž upadl mezi lotry?‹ A on řekl: ›Ten, kterýž mu prokázal milosrdenství.‹ I řekl jemu Ježíš: ›Jdi i ty a čiň podobně!‹

Tedy, komu jsem bližní? Kdo jest můj bližní? Obě otázky jsou vlastně jedna a táž otázka; neboť láska k bližnímu obsahuje v sobě vzájemnost; jsme bližní svého bližního. Proto jest odpověď tatáž.

Abychom otázku: ›Kdo jest můj bližní?‹, dobře zodpověděli, budeme se dnes tázati:

- I. Kdo jest mi blízký?
- II. Kdo jest mi bližší?
- III. Kdo jest mi nejbližší?

Pojednání.

I. Kdo jest mi blízký?

Křestan, ačkoli miluje každého a každého za bližního pokládá a každému se snaží pomoci, kdo jeho pomoci potřebuje, přece nemůže každému stejně přispěti a zachovává v prokazování lásky slušný pořádek, jak sám sv. Augustin píše: ›Ten miluje právě, kdo má spořádanou lásku; tato pak žádá, abychom nemilovali, což nemáme milovati, a milovali, což sluší milovati; aniž méně milovali, což více máme milovati, aniž více milovali, což by méně se milovati mělo; abychom tudíž rovnou měrou milovali, co ani

Rádce duchovní.

44

více, ani méně milování zasluhuje.« Z toho vidíme, jak důležité otázky jsme si dnes předložili.

Tedy nejprve se tážeme: Kdo jest mi blízký?

Blízký jest mi každý člověk, který na světě bydlí; neboť každý člověk jest právě jako já tvor a služebník boží, obraz boží, krví Spasitelovou se mnou vykoupený.

Proto mi nesmí býti nikdo cizí a lhostejný, tím méně smím někým pohrdati. Od nikoho nesmím požadovati, co Bůh zakázal, a nikomu nesmím zakazovati, co Bůh poručil. V každém mám Stvořitele jeho chváliti a velebiti jako mistra v jeho díle; v každém mám Boha chváliti jako v jeho obraze; v každém mám Boha milovati, protože chce v každém býti milován, poněvadž přikázání lásky k bližnímu na roveň postavil přikázání lásky k Bohu.

Ale máme-liž milovati i nevěrce, bezbožníky, lidi nám protivné a nepřátelské? Ovšem že také, jako znatel umění ocení a miluje zaprášené a poškozené dílo umělecké, nikoli pro nečistotu, kterou v sobě chová, ani pro škodu, kterou utrpělo, nýbrž pro jeho vysokou cenu. Snad může býti opět opraveno. Sv. Tomáš Aquinský dí: »V hříšnicích máme nenáviděti to, že jsou hříšníci, a milovati to, že jsou schopni účastnými se státi věčné blaženosti.« Lacordaire pak dí: »Duše hříšnickova jest jako zkomolená, v prachu ležící socha, jako zneuctěný mramor, v němž ještě umělecký život bije a jemuž umělec prvotní krásu opět dáti může. Teprve smrtí se odhodí bez záchrany.« I když nemůžeme hříšníkům svou náklonnost bez podmínky věnovati, i když způsob jejich jednání a života musíme odsouditi, nesmíme přece jimi pohrdati, nýbrž máme i je milovati a hleděti je zachrániti dobrým příkladem, podporováním skutků, které k obrácení hříšníků vedou, jako jsou dobré knihy, časopisy, spolky, missie — především modlitbou, k čemu nás sv. Jakub vybízí slovy: »Modleme se za sebe vespolek, abychom všichni spasení byli.«

II. Kdo jest mi bližší?

Blízký jest mi každý člověk; neboť každý jest jako já člověk. Ale všichni nejsou mi stejně blízcí. Kdo jest mi bližší?

Všeobecně můžeme říci, že mi člověk jest tím bližší, čím jest Bohu bližší, t. j. čím větší podobnost s Bohem má, čím více jest obraz boží, čím tedy jest více úcty a lásky hoden.

Mezi těmi jsou mi bližší než všichni ostatní tělesně i duševně příbuzní dle stupně příbuzenství — pak přátelé a dobrodinci — též představení, pokud jsou zástupci boží. Sv. Ignác z Loyoly psal v listě k svému bratru Martinu: »Jsou-li dvě osoby, které stejně Bohu slouží, z nichž jedna jest s námi příbuzná, druhá ne, chce Bůh, abychom k svému příbuznému měli větší náklonnost a lásku — rovněž v témž případě k tomu, kdo jest našim dobrodincem.« Mohl li by kdo lépe psáti o pořádku lásky?

Láska křesťanská neruší těchto svazků, které nás úžeji k jednomu nebo k druhému z bližních poutají, nýbrž je posvěcuje.

Dále jsou nám bližší než jiní domácí víry, t. j. katoličtí křesťané, jak sám sv. Pavel napomíná: »Pokud čas máme, číňme dobře všechněm, zvláště pak domácím víry.« (Gal. 6, 10.) Dále kteří s námi v jednom domě bydlí, zvláště čeleď, jak sv. Pavel (I. Tím. 4, 8) píše: »Jestliže pak kdo o své a zvláště o domácí péče nemá, zapfel víru a jest horší než nevěřící.« Dále ti, kteří touž mateřskou řečí mluví, kteří mají tutéž vlast a otčinu, tedy i sousedé, krajané, spolurodáci, kteří témuž státu náležejí.

Nehledej tedy bližního v dalekých krajinách, zapomínaje při tom na ty, kteří jsou vůkol tebe, v domě tvém nebo v dědině tvé, měj srdce k bídě a strasti krajanů svých!

Těmto všem máme svou náklonnost, lásku a pomoc před ostatními věnovati. Tak když o statcích svých rozhodujeme, máme na ně spíše pamatovati, dle toho, jak jsou potřební, jaké povinnosti spravedlnosti, slušnosti a vděčnosti k nim máme. Ovšem při tom máme zřetel obraceti k věčnému jich blahu. Neboť co by jim prospělo, kdybys jim pomohl ke všem statkům světa, a oni při tom škodu na duši trpěli, jak dí Spasitel: »Co jest platno člověku, byť všecken svět získal, ale na duši své škodu trpěl?« (Mat. 16, 26.)

III. Kdo jest mi nejbližší?

Kdo pozorně sledoval, co jsme dosud řekli, snadno zodpoví i třetí otázku: Kdo jest mi nejbližší? Prakticky a názorně ji zodpověděl náš Spasitel v dnešním evangeliu v podobenství o milosrdném Samaritáně.

Tu přichází Samaritán a vidí na cestě ležeti člověka oloupeného, napolo mrtvého. Zdaleka vidí ještě kněze a levitu, kteří oba bez pomoci kolem něho šli. Má i on kolem něho jíti a o něho se nestarati? Myslí si snad: Udělám to jako oni. Proč bych se ho já, laik, měl ujmuti? Zastaví se, pohlíží na nešťastníka a poznává v něm žida. Židé klaněli se Hospodinu v Jerusalemě. To bylo však Samaritánům ohavností. Nad to smísili se s pohanskými kmeny, tak že je židé skoro za pohany pokládali. Má snad mysliti: Je to žid. Ať volá k Hospodinu ve svém chrámě; ať mu pomůže.

Divá se lépe na žida a ptá se snad: Zním ho? Kdo to asi je? Neznám ho. Co je mi do neznámého člověka.

Také nemám kdy zabývati se s ním. Musím si pospíšiti, jinak bude trpěti má záležitost.

A proč si dělati s tímto člověkem tolik nepřijemností? A ty výlohy v hostinci! Jak k tomu přijdu?

Konečně, co z toho budu míti? Možná jen nevděk! Snad pomstu těch, kteří ho oloupili. Snad sám přijdu v podezření, že jsem já ho oloupil a zranil.

Myslíl tak Samaritán? Viděl v člověku na cestě ležícím jen člověka potřebného a opuštěného, který jest jedině na jeho pomoc odkázán, a ujal se ho. Přistoupil k němu, ovázal rány jeho, nalil do nich oleje a vína; potom jej naložil na hovado své,

vedl ho do hospody a měl péči o něho. A druhého dne vyňal dva peníze, dal je hospodáři a řekl: »Měj o něj péči, a cožkoli na to vynaložíš, já, když se vrátím, zaplatím tobě.« To byla pravá, účinná láska. »Pravá láska jest zbožná a spravedlivá, nedívá se na osobu, neodvažuje odměnu, nýbrž má na zřeteli jen nouzi.« (Aug. sermo 50.)

Co činí člověka mi nejbližším? Nikoli náboženství, zdali je pokřtěn či ne, zdali je katolík nebo jinověrec, nikoli národnost, zdali jsme z téhož kmene či ne, nikoli příbuzenství a přátelství, nikoli naděje na odměnu, nýbrž jedině smutné postavení, v němž se nalézá, opuštěn ode všech, na mne na jediného jsa při tom odkázán, — ať je to okolnostmi, v nichž ho nacházím, ať je to vůlí boží, která mne k němu přivedla. Jest to, jakoby sám Bůh ke mně pravil: »Viz tady svého bližního.«

A tak se stává potřebný bližním bohatého, malomocný mocného, nemocný zdravého, člověk bez útěchy člověka, který ho může potěšiti, zbloudilý vzdělaného, opuštěný mocného, pronásledovaný silného.

A jak máme býti bližnímu bližními? Jako sobě sami. Neboť tak učí Pán: »Milovati budeš bližního svého jako sebe samého!« Jsi-li v neštěstí, očekáváš pomoci od každého, kdo ti pomoci může. Jako ty, tak i bližní očekává pomoc od tebe. To jest také učení božského Spasitele: »Všecko, cožkoli chcete, aby vám lidé činili, i vy činite jim.«

* * *

Závěr. Víme již, kdo jest nám blízký, bližší, nejbližší, komu máme býti blízcí, bližší, nejbližší.

K tomu již nás má právě jako u milosrdného Samaritána přirozený cit vybízeti. Jest to znamení dobrého, šlechetného srdce a proto jej nemáme podceňovati. Ale tento soucit má se povznášeti nad tělesnou a časnou nouzi bližního — má potřebného přivésti k vědomí, že Bůh na něho nezapomněl, s tímto vědomím máme přivésti ho k lítosti nad hříchy a k rozhodnutí, že chce od nynějška přikázání jeho zachovávat, prozřetelnosti jeho důvěrně se podrobovat, přátelství jeho vysoko ceniti a si je zachovati. Když se staráme o jeho tělo, nemáme zapomenouti na jeho duši.

Vědomí, že vykonal tak výborný, dobrý skutek, bylo Samaritánu asi velikou útěchou po celý život. A zdaž mu Bůh hojně tento skutek neodplatil?

Ano, jak sladké jest dobrodiní prokazovati! Kdo to ještě nezakusil? Jak hojně jest požehnání, kterým je Bůh odplácí, zvláště v hodině, kdy nejvíce jeho pomoci potřebujeme, v hodině smrti! »Blahoslavený, kterýž nad nuzným a chudým rozpomíná se: v den zlý vysvobodí ho Hospodin.« (Žalm 40, 2.) Amen.

Hlavně dle P. Václ. Lercha S. J. *Jan Nep. Jos. Holý.*

Na neděli třináctou po sv. Duchu.

Kdo chce odpuštění hříchů nabýti, musí se kajicně vyznati.

Napsal Dr. Karel L. Řehák.

1. Posvátné dějiny vypravují nám o přechytných uzdraveních, jimiž Spasitel milosrdenství své s bédami lidskými nade vši míru osvědčil. Avšak při žádném jiném uzdravení nemocných nedočítáme se, že by byl Pán Ježíš uzdraveným nakázal, jako učinil desíti malomocným, aby se totiž ukázali kněžím. Proč asi vypravuje dnešní sv. evangelium o výjimce této?

Malomocenství jest hroznou nemocí, v které člověku, jí stíženému, ponenáhlu údy uhnívají, oči vyhasínají, uši upadají, a celé tělo postupně se rozpadá. Nemoc ta jest nakažlivá; a proto malomocenstvím stížení museli tehdy bydleti osaměle, mimo přibytky lidské. Nemoc tato jest zpravidla i nevyhojitelná; a proto bylo v Zákonu Starém nařízeno, kdyby se který malomocný proti všemu nadání přece uzdravil, aby odešel ke kněžím, kteří by ho zevrubně prohlédli, zdali v pravdě jest zdrav, a pak dali mu i vysvědčení, že se do společnosti lidí zdravých navrátiti smí. Mimo to měli uzdravenému uložiti, aby za své uzdravení přinesl Bohu předepsanou obět!

Hrozná malomocenství tělesná jest ale obrazem malomocenství ještě hroznějšího, malomocenství duše, těžkým hříchem stížená. Jestli člověk v hříchu svém dobrovolně trvá, vžívá on se vždy hloub a hloub do duše, až jí zkázu připraví. Jako Spasitel malomocenstvím tělesným stížená odkázal ke kněžím Zákona Starého, aby ti jim dali vysvědčení o uzdravení tělesném: tak odkazuje hříšníky ke kněžím Zákona Nového, aby ti je od hříchů osvobodili, a uzdravení jich duchovní jim oznamovali.

Mají-li ale tak činiti, třeba, aby hříšníci ke svému malomocenství řádně se přiznávali.

2. Již ve Starém Zákonu nacházíme předobrazy povinného vyznání se z hříchů; ano Bůh sám snažil se býti provinilci pomocníkem, aby se z provinění svého snáze vyznal, a trestu zaslouženého umenšil.

Tak volal již na Adama, před ním se skrývajícím: »Adame, kde jsi? Snad jsi nejedl z ovoce zapovězeného?« A také na Kaina, bratrovraha, volal: »Kaine! Kde jest bratr tvůj?«

Nebylo ovšem Bohu vševědoucímu třeba, aby se provinilců těch na jich provinění teprve dotazoval, ale učinil tak přece, aby jim přiznání usnadnil, a trestů umenšil. Vždyť praví sám: »Mluv k synům israelským: Muž nebo žena, když by učinili ze všech hříchů, kteříž se přibázejí lidem, a . . . přestoupili přikázání Hospodinovo . . . vyznají hřích svůj!« (IV. Mojž. 5, 6.)

Proto také dočítáme se ze života nejvyššího proroka starozákonního Jana Křtitele, že kajicníci přicházejíce k němu, aby

byli od něho na znamení pokání pokřtěni v Jordáně, vyznávali se při tom z hříchů svých (Mat. 3, 6.).

V Zákonu Novém pak ustanovil Spasitel způsobem slavnostním svátost pokání po svém slavném vzkříšení. Tehdy (Jan 20, 23.) zajisté dechl na apoštoly, a řekl jim: »Přijměte Ducha svatého, kterýmž odpustíte hřichy, odpouštějít se jim; a kterýmž zadržíte, zadržány jsou.« Dal-li ale Spasitel apoštolům moc, aby hřichy odpouštěli, anebo po případě zadržovali, uložil tak zároveň hříšníkům i povinnost, aby se ze svých hříchů před náměstky jeho vyznávali, poněvadž by tito jinak spravedlivě rozsouditi nemohli, komu hřichy odpustiti a komu jich zadržeti čili neodpustiti mají.

A že již první křesťané z hříchů svých apoštolům skutečně se vyznávali, o tom svědčí miláček Páně slovy: »Díme li, že nemáme hřichu, sami se svádíme, a pravdy není v nás. Pakli vyznáváme hřichy své, věrnýť jest (Bůh) a spravedlivý, aby nám odpustil hřichy naše, a očistil nás od všeliké nepravosti« (I. 1, 8. 9.). A svatý Lukáš vypravuje ve svých Skutcích apoštolských (19, 18.) takto: »Mnozí z věřících přicházeli, vyznávající a vypravující skutky své.«

3. Však jsme se tomu učili od mládí v katechismu, že a kterak třeba ze hříchů svých se knězi na místě božím vyznávat, chceme-li odpuštění jich dosáhnouti. Ale zdali tak i všichni činí? A vyznávají-li se mnozí, zdali že i vždycky odpuštění hříchů nabývají?

Bohužel! Musím říci, že nikterak všichni odpuštění hříchů nabývají. Neboť nestačí toliko k hříchům se přiznati, ale třeba tak činiti i s opravdovou kajícíností; nejen z bázně před tresty, ale z upřímné lásky k Bohu, uraženému Otci nejlaskavějšímu.

A to vyznání musí proto býti spojeno i s opravdovým předsevzetím: V čemkoli podrobně jsem se provinil, ve všem chci napravit, seč mé síly stačí, a co napravit se ještě dá, a pokud dá; a budoucně nechci více hřešiti, ba ani ne do příležitosti ke hřichu dobrovolně se dávat, dle napomenutí proroka Ezechiele, řkoucího (18, 31.): »Odvrzte od sebe všecka přestoupení svá, jichž jste se dopustili; a učíte sobě srdce nové a ducha nového!«

Kdo se z hřichu svého vyznává, ale bez opravdového předsevzetí, že se bude všemožně přičiňovati o to, aby ho napravit, vyznává, zpovídá se marně, jako král Saul (I. Král. 15, 24). Týž vyznal sice proroku Samuelovi nešlechtnosti své, a prosil, aby on mu hřichy prominul, a přijal ho s sebou, by se poklonil Hospodinu; ale odpuštění nedošel, poněvadž hříchů svých nelitoval a napravití nezamýšlel, ale vyznával se jen ze strachu, že ztratí království své pozemské.

4. A Saulovi podobně zpovídávají se mnozí knězi, zvláště když jim jest zpověď nařízena, jako příkladně snoubencům Říkaří sice: »Já bídný hříšník, zpovídám se, hřešil jsem tak či

onak; ale o ošklivosti nad hříchem a o pevném předsevzetí na polepšení při mnohých nebývá ani potuchy. Ukazuje to patrně následující život jejich! Zanedbávali-li v dny sváteční služby boží, nechodí ani potom na ně bedlivěji; znesvěcovali-li dříve neděle a svátky hrubými, výtěžkovými pracemi beze vší potřeby a bez církevního svolení, činí tak i dále; zanedbávali-li dříve přijímání svátostí, i později třeba po léta jsou stejně nedbalými!

Kdo ale jen jako na posměch Bohu z hříchů se vyznává, ale nikterak na lítost a na nápravu hříšného života nepomýšlí, ten klame jen sama sebe! Bez odpuštění od zpovědnice odchází, byť by mu i kněz, stavu jeho nepoznáv nebo slibům jeho důvěřovav, rozhřešení byl udělil. Rozhřešení jest ale věcí svatou; kdo ho nehodně přijímá, ukrádá si ho, a dopouští se tedy svato krádeže. Snoubenec nerozhřešený svatokrádežně pak i přistupuje k stolu Páně a i přijímá svátost stavu manželského. Jestliže ale na místo Krista Pána ďábla uboší si v srdci; což divno, že ho požehnání boží, milost boží, spokojenost mší? Což divu, že ti, kteří nehodně svátosti přijali, pak ve svárech žijí, a jeden druhému život otravuje?

Klame se, kdo bez upřímné lítosti se vyznává. A proto třeba bráti si za vzor marnotratného syna, jenž i po velikém provinění lásku otce svého opět získal, když se mu upřímně vyznal, a jakékoli pokutě za provinění své podvoliti se chtěl, jen aby lásku jeho zpět získal. Čiňmež tak i my, a prosme pokorně Otce nebeského slovy žalmisty Páně (Ž. 50, 12.): »Srdce čisté stvoř ve mně, Bože; a ducha přímého obnov v útrokách mých, abych spasení u tebe došel na věčnosti.« Amen.

Neděle čtrnáctá po sv. Duchu.

V čem záleží sloužiti Bohu.

»Nemůžete Bohu sloužiti a mamoně.«
(Mat. 6, 24.)

Nemůže býti důležitější otázky pro člověka nad otázku: proč jsem na světě? Dokud nemá člověk otázku tu správně zodpověděnu, podobá se slepci, který každé chvíle na cestě může zblouditi a upadnouti do nebezpečí a o život přijíti. Má-li však člověk jistotu, že otázka jest božským zjevením objasněna a řádně zodpověděna, pak ví to nejdůležitější, co věděti má; zná cestu k pravé spokojenosti na světě a blaženosti na věčnosti. Třeba jest jen, aby cestou tou krácel. Otázku, proč je člověk na světě, odkud přišel, co ho čeká po smrti, zodpovědělo nám zjevení boží, Bůh sám.

»Bůh stvořil člověka, aby tento Boha poznal, jemu sloužil a po smrti s Bohem věčně se radoval. Země jest přípravou pro věčnost. Bůh jest nejvyšší svatý, kdo se chce k Bohu dostat, musí

svatě žíti a svatě zemříti. Bůh jest jediným Pánem naším, jemu samému máme se klaněti a sloužiti.«

Pán Ježíš praví v dnešním evangeliu: »Žádný nemůže dvěma pánům sloužiti: jednoho bude nenáviděti, druhého milovati; jednoho strpí, druhým pohrdne. Nemůžete sloužiti Bohu a mamoně.« Mluví Pán Ježíš o službě Bohu; uvážíme proto dnes, v čem služba ta záleží.

P o j e d n á n í.

Poněvadž žijeme všichni zde na zemi a jsme všichni jeden na druhého odkázáni, prokazujeme si navzájem různé skutky lásky a pomoci, sloužíme jeden druhému. Sloužíme svému zeměpánu, poněvadž dle práva božského a lidského jsme mu povinni úctou a oddaností; sloužíme jiným lidem, abychom vzájemnou službu prokázali, neb mzdu za práci dostali aneb lásku a vděčnost dali na jevo. Sloužíme zvláště, když obětujeme za jiné své jmění, své síly a schopnosti.

Uvážíme-li však, kdo jest Bůh, čím jsme my vůči Bohu, co máme přičin a důvodů, abychom zvláště Bohu sloužili! Bůh jest náš nejvyšší Pán, náš Stvořitel a zachovatel; proto jsme mu povinni úctou a oddaností největší. Bůh jest náš největší dobrodinec, náš nejlaskavější Otec, který dnem i nocí o nás pečuje; proto povinni jsme mu vděčností, láskou a poslušností. Bůh jest souhrnem vši krásy a všeho dobra; proto máme ho milovati pro něho samého a hleděti, abychom se mu stále líbili. Bůh jest to, který věrné své služebníky nad pomyšlení odměňuje; proto máme Bohu nejraději a ze všech sil sloužiti. Proto přikazuje se nám v Starém i Novém zákoně, abychom především sloužili Bohu. »S veselostí služte Bohu svému,« volá žalmista Páně (99, 1.), a Pán Ježíš poručil: »Pánu Bohu budeš se klaněti a jemu samému sloužiti.« (Mat. 4, 10.) Sv. Augustin praví: »Člověk jest k tomu zde, aby Boha, své nejvyšší dobro, poznal, poznávaje miloval, miluje sloužil a slouže — věčně ho požíval.«

Bohu máme sloužiti, ne jakoby naši služby potřeboval, jako bychom mu snad službou ulehčili, prospěli aneb blaženost jeho rozmnožili. Tak smýšleli jen pohané o svých bozích, jimž přikládali lidské slabosti a potřeby. Sv. Pavel praví proto posluchačům-pohanům: Aníž bývá Bůh ctěn lidskýma rukama, jakoby něčeho potřeboval, ježto dává všechněm život i dýchání i všecko.« (Sk. ap. 17, 25.) Bůh nepotřebuje naší služby; jako jí potřebují vznesení světa, kteří necítí se šťastnými, jsou li jen sobě ponecháni. Bůh jest nekonečně blažený a nepotřebuje poznání, lásky neb služby svých tvorů, my však potřebujeme Boha, musíme mu sloužiti, vůli jeho plniti, abychom se stali účastnými jeho milostí.

V tom jest právě nevystihlá dobrota boží, že se snížil k naší slabosti, že dovoluje, abychom mu sloužili, bychom si milostí zasloužili. Jako matka ukládá slabému dítěku různé menší službičky,

ne ke své výhodě a svému pohodlí, mohla by si to sama a lépe vykonati, ale aby mělo dítě příležitost zkoušeti svých sil, matku si naklonilo, a bylo vychováváno: tak jedná s námi Bůh, dovoluje-li, abychom mu sloužili.

Musíme proto dávat na jevo svou lásku, své díky; musíme svou poslušností dětinnou státi se hodnými a schopnými nebeské slávy a radosti, jakou Bůh připravuje svým služebníkům.

Bude se ještě kdo zpěčovati — sloužiti Bohu, Pánu nejvyššímu a nejdobrotivějšímu? Proto volá žalmista Páně: »S veselostí služte Bohu svému.« Jak zpozdíle jednáme, sloužíme-li horlivěji lidem nežli Bohu. Poznal to dvořan císaře Karla V. na smrtelném lůžku, který celý život strávil ve službách svého pána, že při tom zanedbával povinností náboženských. Císař nemocného navštívil, aby ho potěšil, a žádal při tom, aby pronesl jakékoli přání, že mu vše rád vyplní. Nemocný věděl, že už život ke konci se blíží, prosil pána o jedinou milost, aby mu život o nějaký den prodloužil. Když panovník pravil, že to není v jeho moci, to že může pouze Bůh učiniti, zaplakal nemocný a zvolal: »Ach, já ubohý a zpozdlý, celý život jsem věnoval službě pozemského pána, který mi nemůže život ani o několik vteřin prodloužiti; kéž bych byl horlivěji sloužil Bohu, Pánu nejvyššímu, který nejen život prodloužiti může, ale byl by za službu dal život věčný!« — Zavrženci v pekle nelitují ničeho více, jako že ztratili léta svého života ve službě ďábla a hříchu, a nebe si mohli tak lehce dobýti a vysloužiti. Proto sv. Bernard praví, jak drahocennou jest každá chvíle našeho života: »Čas jest tak drahým,« praví, »jako Bůh sám; neboť dobrým použitím času můžeme si Boha vykoupiti.« Světu a sobě sloužívají lidé neustále; obětují všechen čas, všechny síly, své zdraví i život, aby získali věci pomíjících, nepatrného výdělků, chvilkového uznání lidského, krátké radosti, a zapomínají na to nejhlavnější, na duši, na Boha, na věčnost!

Abychom Bohu, svému Pánu, patřičnou službu prokázali, musíme v jistých dobách jisté povinnosti náboženské svědomitě vykonávati. Denně musíme prositi Boha za milost a pomoc, bychom toho všeho dosáhli, a za každou pomoc Bohu děkovati. Ráno denně máme obětovati Bohu všechny práce denní a jemu zasvětit; možno-li denně i oběti mše sv. se zúčastniti a zde všechny své prosby Bohu přednésti a do rukou Syna božského, za nás se obětujícího, vložiti. V neděli a svátky máme se zúčastniti služeb božských v kostele a slyšeti slovo boží, abychom posilněni na celý týden v povinnostech svých obstáli. Neděle má se zasvětit Bohu a spásu duše a blahu bližního, skutkům milosrdenství. Při mši sv. máme často přijímati Tělo Páně, jedinou zbraň proti těžkému hříchu, posilu v utrpení a nehodách, záruku budoucí slávy. Kdo na Boha zapomíná, modliteb denních nekoná, kostelu se vyhýbá nebo v kostele modliti se neumí, připravuje se pomoc a požehnání boží; duchovní život v něm hyne, zapomíná na Boha a svůj cíl, otupuje stále více — až se Bohu odcizí úplně a jen zářakem milosti boží může být zachráněn.

Sloužíme Bohu, konáme-li jeho vůli každý ve svém povolání, k jakému nás Bůh určil. Sloužíme Bohu, konáme-li povinnosti své ochotně a svědomitě a zasvěcujeme cti a slávě boží. Kdyby bylo zaměstnání naše sebe jednodušší a nepatrnější, Bůh je odmění, jako bychom konali práci sebe těžší a vyšší. Všichni jsme dělníky na vinici Páně: jeden dělníkem, jiný řemeslníkem, jiný zemědělcem, jiný úředníkem, jiný představeným a pod. Každý vezme odplatu za to větší, ne čím důležitější úřad zastával, ale čím ochotněji práci konal, Bohu zasvěcoval a svědomitě si počínal.

Sloužíme Bohu, sloužíme-li věrně svému bližnímu a prokazuje skutky milosrdenství. »Cokoli jednomu z nejmenších jste učinili,« praví Pán Ježíš, »mně jste učinili.« »Lačněl jsem, dali jste mi jísti; byl jsem nahý, přioděli jste mne . . .« Každá pomoc, každá útěcha, každá úsluha, každá výstraha, každé milosrdenství vůči bližnímu jest službou boží, a Bůh ji odmění mnohonásobně.

Bohu sloužíme, snášíme-li utrpení a zkoušky, jež Bůh sesílá trpělivě a odevzdaně do vůle boží; krotíme-li vášně a zlé návyky, cvičíme-li se v pokoře, poslušnosti, mírnosti, a tak denně přemáháním sebe béfeme na sebe kříž a následujeme Spasitele, Ježíše Krista.

Karolina Matilda, nešťastná královna švédská, byla na rozkaz svého muže, krále, který uvěřil pomluvám svých velmožů, zatčena a na hrad Kronberg odvezena. Zde naříkala zoufale: »Král mne opustil, jsem ztracena.«

Konečně po dlouhém nářku a bolestech duševních utišila se a zvolala: »Díky tobě, Pane Bože, za útěchu nebeskou; o vše mne nepřátelé připravili, jen o tuto útěchu mne připravit nemohou.« Bolest sebe větší stane se snesitelnou, porovnáme-li ji s bolestí Spasitelovou a zasvětime ji Bohu. Bůh ulehčí, potěší a — hojně odmění. Hle, i tu sloužíme Bohu!

Dnes tedy zodpovíme si ještě jednou otázku — komu je lépe sloužiti — Bohu či světu? Svět se odmění vždy nevděkem, Bůh i nejmenší službičku odmění nad pomyslení. A odmění-li kdy co svět, jest to odměna nepatrná, chvilková, pomíjející; odměňuje-li Bůh, jest to odměna trvalá, nebynoucí a nevýslovná. Hledejme nejprve království božího a spravedlnosti jeho, a ostatní bude nám přidáno! Pamatujme na duši a věčnost a zachovejme v paměti napomenutí moudrého Siracha, který praví: »V tichosti chovej duši svou a dej jí čest podle zasloužení jejího.« (10, 31.) Čím ochotněji sloužíme Bohu, tím větší cti a zásluhy dostane se duši naší na věčnosti.

V. Strk.

Neděle čtrnáctá po sv. Duchu.

Hledejme nejprve království božího.

Syn boží sestoupil na zemi, aby mluvil lidem o nebi, o posmrtné jejich vlasti. Nalezl lidi zaujaté světem, statky pomíjejícími, jimž obětovali nejlepší síly ducha, nejvroucnější touhy srdce, činnost svého života pozemského. Ježíš Kristus přišel, aby poučil lidstvo o skutečné ceně života na zemi, aby pozvedl jeho čelo k nebi, kde cíl života lidského. »Nepečujte,« tak volá v dnešním sv. evangeliu, »nepečujte tolik o věci této země, o jídlo, pití, oděv; víno, potřebujete toho všeho, ale nestarejte se o to více než třeba, nejprve hledejte království božího a spravedlnosti jeho.«

Tedy úkol životní křesťanův jest hledati, toužiti po království božím! V útlém mládí učil nás katechismus — tato veliká kniha maličkých — jaký jest účel, pro který nás Bůh stvořil: poznávati, milovati Boha, sloužiti mu na zemi a zasloužiti si radovati se s ním v nebi na věky. Ale dospívajíc zapomínáme rychle na toto učení. Dovedeme všechno podnikati pro svět, ale nic neděláme pro věčnost; snažíme se zaříditi si všechno na zemi co nejlépe, jako bychom zde měli na vždy zůstat, ale spokojujeme se obětovati Bohu jen poslední, a to snad již málo vědomé údery srdce svého, znaveného touto zemí. A jestliže přece někdy pomyslíme na svůj konec a cíl v plné své síle a v květu života, jest to tehdy, když nemáme nic důležitého na zemi. Toto počínání jest málo křesťanské. Náš Spasitel žádá, aby naši první starostí byla duše a té abychom podřizovali ostatní starosti, čili abychom nejprve hledali království božího. A uče nás modliti se, naučil nás nejprve prositi, aby království boží na zemi se ustavilo, »přijdi království tvé, a potom teprve voláme »chléb náš ve zdejší dejž nám dnes«.

Křesťanský svět bohužel velmi často nechápe těchto zásad křesťanských. Království boží zní světu jako nezdravé pobožnostkářství, jako zříkání se a odprání lidské činnosti pozemské, jako negace skutečného života. Takový názor, moji drazí, jest nepochopení sv. evangelia Páou. Ježíš Kristus, ukazující lidem veliký cíl nebes a učící je mysliti nejprve na tento cíl, nechce ze země učiniti poušť, naopak chce ji ozdobiti vůní nebeských květů duchovní radosti a spokojenosti. Jestliže horlivost prvních dob křesťanských neb přísnost mravů středověku dala nám příklady velikých poustevníků a asketů, nemyslí jistě učení Kristovo takovými učiniti lidi všechny; naopak hlásá, že ve vlasti nebeské jsou mnozí příbytkové, t. j. že lidé ze všech stavů, ze všech zaměstnání a poměrů životních jsou povoláni sloužiti Bohu a dosáhnouti věčné spásy. Sv. Pavel, jeden z největších tlumočnicků nauky Kristovy, prohlašuje sice, že svaté jest panictví, ale též, že svaté jest manželství, kdo porozumí jeho úkolu a zachová své manželské povinnosti; a doporučuje všem lidem modlitbu nepraví, že se musí konati na poušti, v kajícím šatu s popelem na hlavě,

nýbrž kdykoli, kdekoli se může konati, jen když člověk smí k nebi vztáhnouti ruce čisté od viny a povznésti srdce neposkvřené vášní a hříchem. Práci pak sám Pán Ježíš udělil důstojnost, jaké neměla dřívě, sám pracoval, aby se živil po boku svého pěstouna, pečoval o Matku svou, o chléb hladových.

Tudíž, draží v Kristu, podle příkladu a učení Ježíše Krista můžeme, máme povinnost věnovati péči rodině, pracovati, rozvinouti svou činnost, zdokonalovati své mohutnosti intelektuální, mravní i fysické; není zločinem bohatství, užívá-li se ho moudře, není hříchem těšiti se mírně z rozkoší dovolených, není vinou starati se o vlastní blahobyť, pečovati o poměry obecní, sociální a pod.; ale jest nedůstojno člověka, jest hříchem býti otrokem těchto věcí, žíti jedině pro ně, a nemysliti nikdy na duši, nevzpomenouti na vlast věčnou, nepovznésti nikdy k Bohu myšlenky, jedině tužby, jedině modlitby! Povinnosti našeho stavu, naše zaměstnání nikdy nám nebude vaditi, abychom byli horlivými katolíky, budeme-li pracovati a žíti s myšlenkou na svůj věčný cíl. Cílem posledním člověka jest spása věčná, proto první jeho povinností: hledati nejprve království božího. Království boží však není při těch, kteří hledají náruživě a jedině světa, neboť království boží znamená pokoj našeho svědomí, vzdálení hříchu, jest spravedlností v obcování s bratry, jest duchovní radostí duše spočívající v Bohu!

Proto, mojí draží, volejme denně po tomto království pokoje, uskutečněme je v sobě a počneme již na zemi okoušeti štěstí nebes; v denní modlitbě, již nás naučil Ježíš, povznášejme srdce své k Otci svému nebeskému, aby jeho jméno na zemi bylo ctěno, aby v srdci všech lidí spočinulo království jeho, království pokoje, spravedlnosti a lásky, které Spasitel na zemi založil. Amen.

Dr. J. Čihák.

Kázání na neděli patnáctou po sv. Duchu.

Zanedbávání kázně u dítek mívá smutné následky pro dítky.

„Když pak Ježíš se přibližoval ku bráně města, ble, vynášeli mrtvého, jediného to syna matky jeho, a ta byla vdova.“
(Luk. 7, 12.)

Kdo mohl by míti rodičům za zlé, jestliže podobně jako vdova naimská při pohřbu dítky svého truchlí a pláče; milují své dítky, a proto přejí jim dlouhého a šťastného žití. Mnohdy pak se stává, že úmrtím dítky zbaveni bývají ve svém stáří podpory a útěchy, jak tomu asi také bylo u vdovy naimské. Než přes to nemají se oddávati příliš velikému zármutku, pamětlivi jsouce, že jest to vůle boží, jižto třeba pokorně se podrobovati. Ano pro mnohé dítky může to býti velmi dobré, jestliže v mla-

dém věku zemrou; kdyby déle žily, propadly by snad ve světě zkáze a na věčnosti bylo by údělem jejich věčné zavržení. Proto, křesťanští rodičové, zemře-li vám dítě, byť i miláčkem vaším bylo, netruchlete přespříliš, ale rcete s trpělivým Jobem, jemuž trosky zříceného domu najednou všechny dítky pohřbily: »Jakž se Hospodinu líbilo, tak se stalo; buď jméno Hospodinovo požehnáno.« (Job 1, 21.)

Více než nad smrtí těla svých dítek měli byste, křesťanští rodičové, rmoutiti se nad mravní smrtí jejich, neboť jest to mnohem větší neštěstí, jestliže upadnuvše do hříchu smrtelného, přijdou o život duše, poněvadž tím upadají v nebezpečí záhuby věčné.

Než bohužel toho sobě mnozí rodičové nevšimají. Láska jejich k dítkám bývá často jen pozemská a smyslná, proto má na paměti jen časné blaho jejich a ne blaho věčné, jehož základem jest bázeň boží, ve které dítky své vychovávají mnozí rodičové opomíjejí.

Kéž by všichni dobře uvážili, že takové vychování bez bázně boží, a tedy bez kázně, dítkám nepřináší nejen žádného užitku, ale velikou škodu, činíc je časně i věčně nešťastnými, o čemž dnes uvažovati budeme.

Týkáť se úvaha ta ovšem na prvním místě rodičů, ale mám za to, že neuškodí ani dítkám a povyrostlé mládeži, a proto doufám, že vyslechnete mne všichni s pozorností, když mluviti budu ve jménu Páně.

P o j e d n á n í.

I.

Nedostane-li se dítku od rodičů dobrého vychování, zdaž možno očekávati, že bude mti štěstí na světě?

Je li dítě z chudého rodu a odkázáno v potu tváře své dobývati sobě chleba, co je očekává? Nebylo li v mládí přidržováno, aby se něčemu řádnému naučilo, při sebe lepší vůli nedovede sobě vydělati, čeho mu třeba k živobytí. Přivyknuvši v mládí zahálce, štítí se v pokročilém věku práce a namáhání a upadá, poněvadž za našich dnů bez namáhavé práce nelze tak snadno něco vydělati, v chudobu a nouzi. Nebylo-li od rodičů vedeno k poslušnosti, nebyly-li zlé náklonnosti jeho záhy potlačovány a zlé návyky vykořeňovány, stává se spurným, neústupným a nemůže se s nikým snést, pročež pro své nezkrocené vášně ode všech bývá nenáviděno. Proto není divu, že každý se vyhýbá jeho společnosti, že je nikdo nechce vzíti na práci, anebo že přesvědčiv se, že není k ničemu, z práce je propustí. Tím ovšem postavení jeho nebývá zlepšeno, naopak nouze přibývá, a tu takový člověk vezme často útočiště k různým zločinům, stává se podvodníkem, zlodějem, lupičem atd., až upadne do rukou spravedlnosti světské a končí ve věznicí nebo na šibenici.

Sv. Bernard vypravuje v jednom kázání tuto událost: Jistý mladík římský dopustil se tolika těžkých zločinů, že za ně od-

souzen byl na smrt. Když měl býti popraven, prosil soudce, aby mu dovolil s otcem svým, který byl mezi diváky přítomen, se rozloučiti a jemu, co má na srdci, v soukromí sděliti. Otec přistoupil blíže a syn přiblíživ se k němu, jako by jej chtěl políbíti, ukousl mu nos a křičel pln hněvu: »Ty, otče můj, věšíš mne na tuto šibenici; ty mne nyní vraždíš; tys mé nepravosti, kterých jsem se v mládí dopouštěl, nehleděl překaziti, a proto jsi vinen, že umírám takovou potupnou smrtí.« Jakou vinu má takový otec před Bohem na sobě?

Recte, drazí v Kristu, nevybízí úvaha toho rodiče, kteří svým dítkám nemohou zanechati statků pozemských, aby jim dali alespoň dobré vychování, které by je později v životě uchránilo mnohého neštěstí?

Leč nejen chudobní rodičové, ale i zámožní mají pečovati o řádné vychování svých dítek. I ta nejhlubší studně se jednou vyprázdní, čerpá-li se z ní ustavičně. I značný kopeček může býti odstraněn, jestliže se stále z něho ubírá. Tak dovedou i dítky promrhati i značné jmění, které jim rodičové zanechali, nedostalo-li se jim dobrého vychování. Neukazuje nám to každodenní zkušenost? Kolik pěkných statků, které rodičové přenechali dítkám bez haléře dluhu, přichází na buben, poněvadž špatně vychovaný syn, špatně vychovaná dcera neumějí na nich hospodařiti! Co Stýskal nastýskal, Výskal provýskal, praví přísloví, a Výskal ocitá se brzy v chudobinci anebo chodí s holí žebráčkou.

Zámožný strýc odkázal synovci svému pěkný stateček, který vynášel na 25 tisíc korun ročně, a kromě toho plné bedny peněz. Spatřiv lesklé penízky, pravil lehkomyšlný dědic: »Těšte se, ubohé dušičky, den vykoupení vašeho se přiblížil.« A pověděl pravdu. Za několik let byly peníze tytam, a statek obtížen značnými dluhy, které stále rostly, až přišel statek na prodej, při čemž nedostalo se dělníkům na panství ani úplně perně zasloužené mzdy. Tak stává se špatně vychovaným dítkám; — stávají se z nich marnotratníci, kteří za krátkou dobu promrhají i to největší dědictví.

Kromě toho odpírá Bůh synům a dcerám, kteří následkem špatného vychování často vedou nekřesťanský život, své požehnání. »Neboť kdo zamítá moudrost a kázeň« — čteme v knize Moudrosti (3, 11.) — »nešťastný jest, a prázdňá jest naděje jejich, a práce jejich jest bez užitku, a díla jejich jsou marná.« I když se přičiňují, ve vydání se obmezí, od rána do večera na zlepšení svého hospodářství myslí, nemohou přijíti s místa; plány jejich se hroutí, přicházejí nehody, které přivodí zchudnutí jejich a zničení celého majetku.

Vede se jim jako synům israelským, které Bůh, kdykoliv od něho odpadli, suchem a neúrodou, válkami, morem a jinými nehodami trestával. Kterak též možno očekávati, že Bůh ty, kteří nekřesťanským životem srdce jeho zarmucují a trest jeho na sebe svolávají, obdaří trvalým blahobytem?

Jak pošetile jednají tudíž rodičové, kteří nedbají o dobré vychování dítek! Dítky ty, ať chudy či bohaty, bývají často na tomto světě nešťastny.

II.

Ale mnohem smutnější osud očekává je na věčnosti. Chceme-li jednou dojít svého věčného cíle v nebesích, musíme se všemožně varovati zlého a činiti dobré, vésti život zbožný a ctnostný. Nebe jest odměnou, které od Boha dostává se jen služebníkům věrným. Kdo Bohu neslouží a život svůj ve hříších a nepravostech tráví, tomu jest se obávati věčného zavržení; neboť jaký život, taková smrt, jaká smrt, taková věčnost.

A tu táži se vás, křesťanští rodičové, co bude z vašich dítek, nedáte-li jim řádného křesťanského vychování? Budou z nich řádní křesťané, kteří by v nevinnosti a mravní čistotě žili a Bohu horlivě sloužili, či budou z nich lidé, kteří hřích na hřích hromadí snad hůře žíti budou než pohané?

Jeden právník, jenž všecku víru ztratil, při tom ale cítil, jak nešťastný člověk bez víry jest, chtěl alespoň dítky své tak vychovati, aby měly víru. Proto dítky své k tomu měl, aby chodily do kostela. Jednoho dne pravil k svému synku: »Dítě, jdi do kostela.« Synáček ale, chtě raději příklad otcův následovati, odpověděl: »Ale, otče, proč pak ty nejdeš do kostela?«

Rozum a zkušenost učí, že nejvíce záleží na příkladu a vychování rodičů. Jsou-li tyto dobré, bývají i dítky dobré; jsou-li ony zlé, jsou i dítky zlé; opak toho bývá jen řídkou výjimkou.

Necháte-li, drazí rodičové, dítky své růsti bez vyučování ve sv. náboženství, necháte-li je, místo abyste je poslali do školy a do kostela, pobíhati po ulici a dělati, co se jim zachce, tu dorostou, aniž mají o Bohu a naukách křesťanských ty nejpotřebnější vědomosti. Nemyslete, že si je osvojí později. Ony snad nabudou patřičné zručnosti ve věcech pozemských, naučí se pracovati, hráti, tančiti, ve společnosti se pohybovati, aby nikde nenarazily proti pravidlům slušnosti; ale čeho třeba k životu bohumilému a ke spasení věčnému, tomu se nenaučí; naopak zapomenou uprostřed lehkovážného života i to málo, čemu se v dětství naučily. Odtud lze sobě vysvětliti tu nevědomost u věcech náboženství, s kterou setkáváme se nejen u lidí prostých, ale v mnohem větší míře u lidí, kteří jinak za vzdělané považováni bývají. Kdyby se jim v domě otcovském bylo dostalo lepšího vychování, smýšleli by zcela jinak o náboženství a žili by více po křesťansku.

Pozorujete-li, křesťanští rodičové, jakousi nápadnou vlažnost u vykonávání náboženských cvičení u dítek svých: že zanedbávají své modlitby aneb vykonávají je jen povrchně bez pobožnosti, vyhýbají-li se mši sv. a kázání, sv. svátostem, vedte je k tomu; neučiníte-li tak v mládí, v dospělém věku to u nich nedohoníte. S přibývajícím lety roste obyčejně též jejich lehkomyšlnost a v srdci jejich vzrůstá se láska k světu. Odtud ten úkaz, že ve

světě potkáváme mnoho světáků, ale málo pravých křesťanů, kteří by pamatovali na věčnost.

U dítek probouzí se záhy různé zlé náklonnosti a nebezpečí vášně; vy pozorujete, že mluví často řeči, které urážejí sluch křesťana, udržují podezřelé známosti, jeví se oproti vám vzdorovitými a spurnými, libují si v zahálce, milují závadnou četbu, přílišnou parádu; dávají na jevo náklonnost k nestřídmosti, převráťce, lži atd. Jestliže zavčas nepotlačíte u nich těchto zlých náklonností, nestane se to již snad nikdy, a vy své bezstarostnosti budete pozdě želeť.

Jistý tovaryš, jménem Bohumír, od přirozenosti nadán mnohými dobrými vlohami tělesnými i duševními, klesl hluboko, až stal se vrahem. Ve vlastnoručním svém životopisu přičítá celé své neštěstí své matce, která jej v mládí špatně vychovala, a místo aby jej za různé malé poklesky trestala, jej ještě často za ně chválila. Mezi jiným uvádí příhodu ze svého mládí. Když se vyučil řemeslu, vrátil se ke své matce, která jej s radostí uvítala. Než brzy pomrzl se s ní k vůli kopání zemáků. Matka chtěla jej potrestati; on však pravil: »Maminko, pojďte se mnou!« a přivedl ji k veliké lípě. »Maminko,« pravil dále, »ohněte tento strom!« »Toho nemohu ohnouti,« odpověděla matka. »Strom,« pravil na to k matce, »dokud je malý, dá se ohnouti, když je veliký, ohnouti se nedá. Měla jste mne vychovati, dokud jsem byl malý.«

Slýcháme sice mnohé rodiče mluvíti: Až bude dítě starší a bude mít rozum, ono toho samo zanechá. Jinak však mluví Duch sv.: »Mládenec kráčeje dle cesty své, také když sestará, neuchýlí se od ní.« (Přísl. 22, 6.) Stromek, který urostl křivý, nestane se nikdy rovným. A podobně dítě v pozdějším věku neodloží zlých návyků, které v mládí sobě osvojilo. Naopak zlé návyky zapustí v srdci jeho pevné kořeny, a porostou s ním až do hrobu, jestliže zvláštní milostí boží se jich nezbaví. Čím jsou tedy rodičové, kteří opomíjejí dítkám svým hned v mládí dáti dobré, křesťanské vychování? Sv. Bernard praví: Non parentes, sed peremptores — ne rodiče, ale vrahové, poněvadž nesou vinu, že dítky jejich časně i věčně hynou.

Bylo to věru děsné divadlo, patřiti na matky ammonitské, když vlastní dítky své, jak nám dějiny vypravují, kladly na ruce měděné modly Molocha v údolí Benhinon u Jerusalema. Potom zapálili pod modlou oheň, až byla celá žhavá, a dítky svíjejíce se bolestmi padaly do ohně a uhořely. Právem rozhořčujeme se nad ukrutností matek, které dovedly svůj přirozený cit zapřítí, ale máme pro ně omluvu, že činily tak v zaslepenosti, domnívajíce se, že obětí tou prokazují bohu Molochovi nejvyšší poctu. Čím ale omluvíme křesťanské rodiče, kteří, zanedbávajíce vychování svých dítek, obětují je ďáblu? Věru, i kdyby nedostávalo se jim o povinnosti jejich žádného poučení, vědí z vlastní zkušenosti, že zanedbání výchovy v mládí uvádí na dítky neštěstí časná, jemuž,

nedostane-li se dítkám zvláštní milosti boží, následovati bude záhuba věčná. Proto nelze je omluviti.

Kéž uváží rodičové, co praví dva pohanští mudrcové, Plato a Seneka. Plato praví, že žádný tvor tak nezdivočí a nestane se tak nezkrotitelným, jako člověk, nedostane-li se mu zavčas kázně a vedení. A Seneka tvrdí: »Jest sice snadno útlého ducha vzdělati, ale velmi těžko vykořeniti, co s námi vyrostlo a zmohutnělo.«

Proto »chceš-li synu svému zanechatí bohatství«, dí sv. Chrysostom, »uč jej dobrým a pilným býti; pak již bude bohat a sám bohatství své rozmnoží.«

Křesťanští rodičové, uposlechněte moudrého Siracha, který praví: »Kdo miluje syna svého, často jej mrská (trestá, kdykoli třeba), aby se radoval v posledním času svém. Kůň nezkrocený bude tvrdoústý, a syn rozpustilý bude opovážlivý. Lahod synovi (chovej ho rozmazleně) a nažene ti strachu: pohrávej s ním, a zarmoutí tebe. — Nedávej mu moci v mládí, a nepřehlídej obmyslů jeho. Shýbej šji jeho z mládí. Uč syna svého, a pracuj na něm, abys mrzkostí jeho uražen nebyl.« (Sir. 30, 1. 8. 9. 11. 12. 13.) Amen.

Alois Sládeček.

Neděle patnáctá po sv. Duchu.

Čtyři nosiči, kteří mládež nesou ke hrobu.

»Mrtvý nesen byl ven, syn jediný matky své.«
(Luk. 7.)

Král český a uherský, Ladislav Pohrobek, byl zasnouben s dcerou francouzského krále Karla VII., Marketou. Před svatbou poslal král veliké poselstvo do Paříže; 200 nejpřednějších šlechticů českých a 200 nejvznešenějších šlechticů uherských. Vůdcem poselstva byl pasovský biskup Oldřich, jehož samého provázelo ještě 100 mužů. Všech těchto 500 mužů bylo na koních a všichni nádherně oblečeni.

Ke zvýšení nádhery provázelo průvod ještě 400 vznešených šlechticů, jejichž oděv skvěl se drahokamy; jely v kočárech zlatem okovaných a nesly královské nevěstě nejvzácnější dary. Ještě nikdy nebylo tak velkolepého průvodu.

Přijeli šťastně do Paříže a nežli byli přijati králem, přispěchal rychlý posel z Uher se zprávou smutnou, že snoubenec právě skončil. Francouzský král byl nad tím tak dojat bolestí, že nemohl ani slova promluvit, aby pozdravil své hosty. Proto všichni velice zarmoucení odcestovali z Paříže.

Jak hrozná je smrt, která nešetí ani mladých ani starých, ani zdravých ani nemocných, ani chudých ani bohatých, ani prostých ani vznešených!

Dnešní evangelium nám staví na oči podobný případ; smrt unáší jinocha, jediné dítě chudé vdovy, jedinou oporu jejího stáří; krále jejího srdce a sladkých nadějí.

Tak často vidáme, jak smrt neúprosně odnáší oběti své, a přece tolik zapomínáme, že i nás co nejdříve může vytrhnouti ze zahrady toho světa, aby přesadila nás do zahrady věčnosti. Ba mnozí lidé, zvláště mladí, smrt tu sami si přivolávají a kopají si hrob předčasný. Jsou to hlavně čtyry příčiny, jež smrt urychlují, čtyři nosiči, kteří mladé lidi ke hrobu unášejí — a sice **n e r o z v á ž n o s t, p o ž í v a v o s t, h n ě v i v o s t a l e n o s t.**

P o j e d n á n í.

1. Mládež bývá obyčejně nerozvážnou, velice neopatrnou a ukvapenou. Neuvažuje, nepočítá, nevidí a slepě se vrhá tam, co jí lichotí a dráždí. Vylézá na vysoké stromy bezúčelně, ač tolik neštěstí se jiným přihodilo, vrhá se uhřáta do studené vody, ač tolik už tu mrtvicí bylo zachváčeno, zachází zbraní neopatrně, ač každodenně možno čísti o neštěstích z toho vzniklých; pije uhřáta studené nápoje, ač brozné toho následky vidí často před sebou; pije lihoviny zdraví otravující; kouří předčasně a nerozumně a tím vpravuje si do těla zárodky různých zákeřných nemocí. Vstupuje v manželství neb nějaké povolání bez uvážení, jakoby se nastupovala cesta několika dní. Nedbá výstrah rodičů a přátel, všemu sama chce nejlépe rozuměti. A tak upadá jako pták do osidla, jako moucha do pasti pavouka; zdraví podkopáno, tělo je zříceninou, duch mdlý a slabý; hřivny všecky zakopány. Smrt odnese zpronevěřilého služebníka na věčnost, kde mu bude vydati počet z vladařství; a poněvadž se nebude moci ničím vykázati a věrnost v povolání dokázati — bude odsouzen jako každý jiný sebevrah, poněvadž se dobrovolně vydával v nebezpečí ztráty zdraví a života. Proto doporučuje sv. Augustin, který sám na sobě zakusil, kam nerozvážnost přivádí, mládeži především opatrnost, kterou nazývá nejbedlivější strážkyní, jež brání, aby se v srdce naše nevloudil znenáhla zlý rádce a nezklamal nás.

Sv. Vincenc z Pauly, kdykoli chtěl něco konati neb někomu raditi, pokaždé pohlédl na kříž, na Spasitele, u něhož hledal nej-spolehlivější radu a také sílu, jak si třeba v různých okolnostech počínati.

›Cokoli činíš, čiň moudře, a myslí na konec,‹ to bylo hlavní zásadou již u pohanů, kteří neznali Boha, neznali svého cíle, neznali, co po smrti je očekává.

Jak opatrně má si počínati křesťan, který je odkojen pravdami nebeskými a ví, že za každou myšlenku, za každé slovo, za každý čin bude skládati jednou počet před soudcem věčným!

2. Druhým nosičem ke hrobu jest požívavost (›nestřídmost a nemravnost‹). Co mladých lidí umírá ročně nestřídmostí! Co přijde do rukou, jedí hltavě, zvláště když to lahodí, i když žaludek je přeplněn.

Sv. Augustin praví: »Pokrm jest jen lékem ku zachování těla, ale nemá sloužiti k ukojení choutek.« Nestřídmost snižuje člověka pod zvíře. Zvíře přestane, jakmile upokojí hlad a žízeň; člověk přestupuje míru a hranice přirozenosti. Nestřídmost ničí především zdraví těla a je příčinou různých nebezpečných nemocí a smrti. Seslabuje síly duševní, zatemňuje rozum, seslabuje vůli. Nestřídmost nemůže se jako pták nasycený povznést do výše, k Bohu. Nemá síly k odporu a upadá snadno do hříchu.

Nestřídmost vede ke všem neřestem, zvláště nemravnosti a úplné bezbožnosti. Sv. Augustin praví: »Nestřídmost se podobá močálu, v němž se lhnou hadi, červi a různá havěť.« Jako z močálu vystupují škodlivé výpary, tak v těle nestřídmostého vznikají špatné a nemravné žádosti.

Sv. Jeronym praví: »Nečistotu a nestřídmost nelze od sebe odtrhnouti.« Nestřídmost umírají obyčejně smrtí předčasnou, náhlou a nešťastnou. Proto napomíná Pán Ježíš: »Varujte se, aby srdce vaše nebyla obtížena obžerstvím a opilstvím, a pečováním tohoto života: a aby nepřišel na vás ten den náhle.« (Luk. 21.)

A konec? »Opilci a nestřídmosti nebudou vládnouti královstvím nebeským.« (1. Kor. 6.) »Kdo rozsévá v těle svém, z těla i žiti bude porušen.« (Gal. 6.)

Z nestřídmosti se rodí nečistota a nemravnost, jichž následky hrozné jsou pro tělo i pro duši. Rozum je zatemňován, vůle seslabena. Nečistota je síť ďáblová, do níž se lapají lidé, a z níž se více nedostanou. Pokoj duševní se ztrácí, zdraví tělesné ničí, kopá předčasný hrob; naplňuje blázince a nemocnice. Nečistí nebudou vládnouti královstvím nebeským (1. Kor. 6.)

»Nic nečistého do nebe nevejde.« (Zjev. 21.) »Duše nečistého vyhlazena bude z počtu živých.« (Sir. 19.) Demosthenes, pohanský filosof, sváděn k nečistotě od jisté hanebné ženy, pravil: »Nejsem tak pošetilý, abych si draho koupil litost a pro krátkou rozkoš si ztrpčil celý život!« Už pouhý rozum chrání člověka před výstředností, což teprve víra sv., která nám ukazuje, jak je hřích takový hnusný před Bohem, jak velice snižuje člověka a jak osudné má následky.

3. Třetí nosič ke hrobu jest **h n ě v i v o s t**, **d o m ý š l i v o s t**, **n e d ů t k l i v o s t**. Do všeho se míchatí, vše kritisovati, lehkomyslně jednati, chyby bližního posuzovati, z lidí posměch si tropiti, ale býti hned uražen, když vlastní osobě něco nemilého je způsobeno, toť je vlastností mnohých lidí mladých i starých.

Hněvivý škodí si na zdraví, pozbývá často užívání rozumu, uvádí se v nenávist a je stále v nebezpečí, že ztratí věčnou blaženost. Při hněvu rozlévá se žluč, přechází do krve a otravuje ji. Proto zlobiví mívají žloutenku. Hněvivý podobá se včele, která ztrácí žihadlo, jakmile bodne; a pak hyne. Jako červ hlodá na kořenu stromu, tak hlodá hněv na životě člověka. Mnohé lidi při hněvu ranila mrtvice. — Hněv zkaluje rozum; hněvivý neví, co dělá ve hněvu; podoben opilému nebo pomatenému; klesá

i pod zvíře. Hněvivý je v nebezpečí, že bude věčně zavržen, připravuje se o milost boží. »Každý, kdo se hněvá na bratra svého,« praví Pán Ježíš, »hoden bude soudu.« (Mat. 5.) Hněv tedy škodí člověku nejvíce — na těle i na duši, snižuje a činí směšným.

Xerxes, král perský, chtěje z Asie do Evropy přejíti, dal přes Helespont stavěti lodní most. Bora však zničila skoro celý most. Xerxes se rozhněval a dal moře šlehati pruty. — Třeba hněv krotiti. Sv. Jan Zlatouústý praví: »Lva, který nemá rozumu, a zuřivější jest nad jiná zvířata, umíš zkrotiti, a své vlastní povahy bys nemohl zkrotiti? Ze lva umíš učiniti, abych tak řekl, člověka; ze sebe pak činíš lva.«

Sokrates, mudrc athénský, uměl se velice mírniti a střežil se hněvu. Jednou ho kdosi udeřil patou, a když se všichni divili, že k tomu mlčí, pravil: »Kdyby mne udeřil osel kopytem, pro to bych ho přece před právo neobeslal; proč bych tedy nesnesl od člověka sprostého, co snesu od zvířete nerozumného?«

4. Čtvrtým nosičem mádeže ke hrobu jest — zahálka, lenivost. Zahálka je počátkem všech nepravostí. Železo rezaví, ne-uzívá-li se ho; voda stojatá hnije a chová v sobě mnohou havět; tak i zahálčivé tělo je sídlem všech špatných žádostí, jež tělo seslabují, duši otravují. Zahálkou oddal se Šalomoun smilstvu a modloslužbě.

Lenost se vyobrazuje jako osoba ženská, jež sedí vedle spícího osla. Lenoch podobá se nerozumnému spícímu zvířeti. Zakopal hřivny, z nichž má jednou vydati počet. Sv. Tomáš praví: »Lenoch jest pahýl od stromu, fik bez květu a ovoce. Pták jest bezpečný, dokud lítá; sedne-li si, bývá snadno zastřelen.« »Lenost je učitelka nevědomosti, nemoc ducha, mor vůle, zhoubce kázně a mravů, hostitelka zlých návyků, zrádce duší, hrob živých, kojnou všech nepravostí.«

Benjamin Franklin praví: »Zahálka jest rez, který hlodá mnohem silněji na našem zdraví, nežli práce. Klíč, kterým se často otvírá, třpytí se pěkně.« Jako voda stojatá neodtéká a hnije, tak lenivostí člověk se kazí na těle i duševně.

Čtyři nosiči odnášejí kvapně člověka ke hrobu: nerozvážnost, požívavost, hněv a lenost. Poněvadž ze všech hřiven od Boha svěřených musíme vydati jednou počet, třeba od mládí se cvičiti v opatrnosti, střídmosti, tichosti a horlivosti. A abychom toho snáze dosáhli, přistupujme častěji ke stolu Páně. »Kdo jí mé tělo, ve mně přebývá, a já v něm.« Máme-li Krista v sobě, nechť řídí naše myšlenky, řeči, žádosti a skutky, abychom každé chvíle mohli zvolati: »Už ne více já jsem živ, ale živ je ve mně Kristus Ježíš!«

V. M. Váchal.

Kázání na slavnost Narození Panny Marie.

Maria, matka naše.

»Kteráž jest to, jež kráčí jako dennice vycházející, krásná jako měsíc, výborná jako slunce?« (Pis. Šal. 6, 9.)

Drazí v Kristu shromáždění! Narodí-li se vznešenému pánovníku syn nebo dcera, radují se z narození toho nejen rodiče dítěte, ale raduje se s nimi celý národ, a po celé zemi konají se slavnosti, v chrámech pak po celé říši ozývají se radostné zpěvy a modlitby děkův. A kdykoli nadejde výroční památka onoho dne, opakují se slavnosti ty znova.

A nejen v rodinách vznešených, i v rodinách chudších děje se něco podobného. Den narození neb jmenin, připomínající nám den našeho duchovního znovuzrození, bývají v rodinách dny svátečními, a to nejen pro nejbližší členy, ale i pro přátele, a radost všech bývá tím větší, čím užší jsou svazky, jež je ve spolek pojí.

Což divu, že rodina ze všech největší, sestávající z mnohých národů, církev katolická, způsobem zvláště radostným oslavuje den narození nejvznešenější ze svých dcer; jsouť dívky její spojeny svazky nejsvětějšími: jednotou víry, naděje a lásky. Proto ozývá se dnes ples a radost po celé katolické církvi.

Tážeme-li se s pěvcem písně Šalomounovy: »Kteráž jest to, jež kráčí jako dennice vycházející, krásná jako měsíc, výborná jako slunce?«, odpovídá nám svatá víra: Jest to ona, po které předkové tolik toužili, již však souvěkovci nepoznali, za to potomci blahoslavili a kterou dosud velebí všechna pokolení země. Jest to ta jediná, která bez poskvrny hříchu dědičného počata byla, pokorná dívka Páně, Matka Pána a Spasitele našeho, královna nebes, a co pro nás nejvýznamnější — Maria, matka naše.

Jako matka křesťanů bývá Maria Panna po celém okrsku zemském ctěna a velebena; děje se tak právem, neboť:

a) Maria nás v nevýslovných bolestech porodila;

b) miluje nás, své děti, více, nežli která matka své děti milovati může; a

c) stará se o nás jako ta nejlepší matka.

To budiž předmětem dnešní úvahy naší. Maria, Krista Máti, račiž nám k tomu své požehnání dáti!

Pojednání.

I.

Maria jest matkou naší, matkou, které podobné nenajdeme na celém světě. Eva jest také matkou naší, již jméno její značí matka všech živých. Od Evy dostalo se nám pozemského bytí, od ní však bohužel přešel na nás též hřích a trest hříchu, smrt

a záhuba. Každý z nás musí vyznati se žalmistou Páně: »Ve hříchích počala mne matka má« (Ž. 50, 7.). Věru, bylo by to pro nás největším neštěstím narozenu býti, kdybychom neměli jiné matky, která nám ztracený nadpřirozený život znovu zprostředkovala. A tou druhou Evou jest Maria Panna. Když v pokoře pronesla ona slova: »Aj, já dívka Páně, staniž mi se podle slova tvého« (Luk. 1, 38.), svolivši státi se Matkou božského Vykupitele, stala se zároveň druhou matkou veškerého pokolení lidského. Jelikož však podle úradku nekonečné moudrosti boží věčná spása naše jen utrpením dokonána býti mohla, bylo i Marii Panně trpěti a tak v bolestech státi se matkou naší. Bolesti její počaly v tom okamžiku, kdy počala z Ducha svatého, a byly dovršeny pod křížem, kde sedmeronásobný meč bolesti proniknul duši její, a teprve smrt ukončila její utrpení, tak že mohla o sobě říci: »Zármutkem zajisté byne život můj, a úpěním léta má« (Ž. 30, 11.).

Maria, matka bolesti, musí v prostém chlévě betlemském hledati místo, kde by porodila Pána nebes a země, a nemá, čím by jej přikryla a před zimou chránila. Aby zachránila milovaného Syna svého před úklady krutého Herodesa, musí s ním utíkat do cizí země, v níž modloslužba vládla. A jakou bolestí sklíčeno bylo srdce její, když dvanáctiletý Ježíšek se jí při slavnosti v Jerusalemě ztratil, když v nejkrásnějším věku mužném opustil chyšku její v Nazaretě, aby nastoupil svůj učitelský úřad, když viděla jej pronásledovaného od nepřátel, kteří neustali, až Syn její jako nejhorší zločinec, zbičován, trním korunován, na kříž přibit, na kříži krvácí a umírá; kdo popíše její bolest v tom okamžiku, kdy zsinale tělo Ježíšovo položeno jí bylo na klín. Věru, nezměrné bylo moře bolesti, v nichž nás Maria porodila a matkou naší se stala, a jen k vůli nám přišly ty bolesti na ni. Utrpením a smrtí Ježíše Krista, na nichž Maria vřelé účastenství měla, my k novému životu byli jsme zrozeni.

II.

Bolestem, ve kterých Maria stala se naší matkou, přiměřena jest láska, kterou nás miluje. Čím více pro nás trpěla, tím více a upřímněji nás miluje. Miluje-li matka obyčejně nejvíce to dítě, pro které nejvíce zakusila, jest tomu v míře mnohem větší u naší nebeské matky, Marie Panny, podobně. A co zvláštního, láska její neumdlévá, neochabuje, ačkoliv my často nové bolesti jí připravujeme, místo útěchy a radosti nevděkem splácejíce, poněvadž hříchy svými božského Syna jejího znovu na kříž přibíjíme. Věru větší a šlechetnější mateřské lásky nelze sobě ani mysliti.

V Bologni žila šlechtična vdova. Radostí její byl syn jedináček. Leč kdysi se stalo, že syn její při hře na ulici narazil na kolemjdoucího cizince, který v prvním návalu rozhořčení hochadýkou probodnul. Sotva nerozvážný skutek vykonán, zmocnily se vraha strach a bázeň; s krvavou dýkou utekl se do nejbližšího domu, kde padnuv k nohám paní, pro lásku boží prosil, by mu

poskytla útulek, kde by se mohl ukrýti. Ačkoliv hrůza zmocnila se paní při pohledu na zakrvácenou dýku, vyplnila jeho prosbu. Když po chvíli zvěděla, že zavražděný jest vlastní její dítě, jehožto mrtvola jí přinesena byla, ustydla krev v jejích žilách, a mráz hrůzy prošel údy její; než vzpamatovavši se poklekla, by se modlila; a v modlitbě došla posily: obětovavši tu krutou ránu, která jí stihla, Pánu Bohu, slíbila ukřižovanému Spasiteli, že vrahovi nejen odpustí, ale že jej na důkaz úplného odpuštění přijme místo zavražděného za svého syna. Přímlovou svou vyprosila též vrahu milost, aby slib svůj splniti mohla.

Co tato vdova učinila jednomu, učinila Maria Panna nesčíslně mnohým. Má dosti příčin, aby nás nenáviděla a věčné spravedlnosti přenechala. Ale ora tak nečiniš, místo toho přijímá nás za své dítky, a čím více bolestí jsme jí připravili, tím více nás miluje, zasypávajíc nás takotka důkazy své mateřské lásky. Stojíc u trůnu božího, nežaluje na nás, jakého bezpráví jsme se proti ní a Synu jejímu dopustili, ale zastává se nás, vyprošujíc nám milost, slitování a odpuštění. Kolik hříšníků dovršilo míru svých nepravostí a zasloužilo zavržení. Bůh odvrátil se od nich a svatí přestali se za ně přimlouvati, poněvadž nebylo naděje, že se polepší. Panna Maria však nepřestala prositi, až jim vyprosila milost. Kolika hříšníkům vyprosila již milost obrácení se; proto slove útočištěm hříšníků.

III.

A podobně jako hříšníkům osvědčuje se Marie Panna jako starostlivá matka všech trpících a v nouzi postavených, tak že právem ji ctíme jako potěšení zarmoucených, uzdravení nemocných a pomocníci křesťanův. Kdyby na místě mém mohli promluvit všichni ti hříšníci, kteří na přímlovu Marie Panny došli milosti u Boha, od lotra na kříži, jenž dle staré legendy v poslední hodině prostřednictvím Marie Panny milosti dosáhl a rájem byl ujištěn, až do posledního hříšníka, který zbožnými modlitbami bratrstva neposkvrněného srdce Panny Marie za obrácení hříšníků došel milosti, že poznav svůj hrozný stav upustil od cesty nepravosti a spěchal k oltáři Marie Panny, aby jí poděkoval; kdyby na místě mém promluvit mohli ti tisícové nemocných, kteří na přímlovu její uzdraveni byli; kdyby na místě mém promluvit mohli ti tisícové zarmoucených, kteří na přímlovu její potěšení byli, od sv. apoštolů, kteří po smrti Páně u ní útěchy hledali, až k té hořem sehnuté vdově a sirotku, kteří v opuštěnosti své k nebeské matce se utkali a u ní útěchu našli, — pak bychom poznali, jak pravdiva jsou slova: Maria pomůže vždy, Maria pomáhá v každý čas, Maria pomáhá ve všeliké nouzi.

Jaká to, drazí v Kristu, útěcha pro nás, že máme tak laskavou matku! A této laskavé matky narozeniny slavíme dnes s církví svatou. Čím můžeme narozeniny tyto lépe oslaviti, jako když po příkladu hodných dítek předstoupíme před ni a jako blahopřání

předneseme jí sliby svaté, že chceme po celý život býti a do smrti zůstati věrnými dítkami jejími, což dokážeme, zamilujeme li sobě pokoru, budeme-li poslušni Boha a jeho zástupců, svých představených, budeme-li si vážit čistoty srdce, budeme-li bdělými nad náklonnostmi svého srdce; budeme-li dle příkladu jejího milovati bližního svého jako sebe samého a vystříháme-li se všech pomlouvačných a na cti utrhačných řečí. Všim tím dáme na jevo, že Marii ctíme a si ji vážíme jako své matky.

Budou-li sliby naše upřímný a opravdivý, pak přivine nás Maria Panna ke svému srdci mateřskému a nepustí nás od svého trůnu milostí, aniž by nás hojně neobdařila. Pak také neodvrátí nikdy od nás své milosrdné oči a ukáže nám po tomto putování Ježíše, požehnaný plod života svého. A o tuto milost prosíme dnes my, dítky tvé, tebe, ó milostivá, ó dobrotivá, ó pře-sladká Panno Maria! Amen.

Al. Sládeček.

Na slavnost Narození Panny Marie.

Třetí článek víry.

»Z nížto se narodil Ježíš, jenž slove Kristus.«

Dvojitý rodokmen Páně jest: lidský, který jste právě slyšeli, a božský, jenž jest vyjádřen slovy »věřím v Boha«, ve článku třetím věřím v Ježíše Krista, . . . jenž se počal z Ducha svatého, o kterém dnes budeme rozjímati.

P o j e d n á n í.

Syn boží zázračným působením Ducha svatého vzal na sebe tělo lidské. Duch svatý v těle Panny Marie utvořil lidskou schránku pro Syna božího výjimečným způsobem, a jest v něm dvojitá přirozenost: božská a lidská, a jedna toliko osoba, a to božská osoba druhá. Proto se též nazývá B o h o - č l o v ě k, protože jest Bůh a člověk zároveň. On sám, protože se člověkem stal, nazýval se »syn člověka«, čímž nám chtěl ukázati svou nekonečnou pokoru, ale také i lásku k nám, že člověkem se stal. Proto můžeme dvoje vlastnosti mu přiřkládati: božské a lidské.

Jako člověk byl viditelný, jako Bůh neviditelný. Jako Bůh uesmírný a všemohoucí, jako člověk ležel v jesličkách jako v nich uzavřený. Jako Bůh řídí svět, jako člověk nechal se nositi v loktech Marie Panny. Jako Bůh mohl říci: »Já a Otec jedno jsme,« jako člověk řekl: »Otec větší mne jest.«

To jest tajemství vtělení Syna božího, které má každý katolik jasně věděti. Tajemství jest to, protože to nikdo pochopiti nemůže, ale přec učinil tak Syn boží, aby nám ukázal lásku svou, a proto, když se říká ta slova v »Credo« o vtělení Syna božího,

kleká kněz u oltáře při mši sv. a my se bijeme v prsa, když při zvonění »klekání« modlíme se: »Slovo tělem učiněno jest.« To tajemství jeho vtělení roznítlo mnoho duší k jeho následování.

V roce 1882 zemřela v Baltimore proslulá sestra Anežka Gubertová. Její přednost pozemská byl její krásný hlas, který zněl jako z nejčistšího kovu, a byl by jí získal ohromné bohatství, kdyby ho užívala pro svět. Max Strakosch přišel druhdy do kláštera a nabízel jí 50.000 dollarů, aby několikrát zazpívala v koncertech, neboť měla dle Rubinsteina nejlepší hlas, jaký kdy on slyšel. Ale ani nabídky peněžité ani pochvaly nemohly ji přiměti k tomu, aby klášter opustila; říkala: »Když Bůh nebe opustil, aby se za nás stal člověkem, za nás trpěl a zemřel, chci opustit svět, abych jen Bohu žila.« Tak mluví duše, která miluje Pána Ježíše. Ó vy dívky, drahou krví vykoupené, které také vyznáváte, že se Ježíš vtělil v lůně Panny Marie, zdaž z lásky k Pánu Ježíši opustíte to nedovolené a hříšné s takou ochotou, s jakou Anežka Gubertová opustila to dovolené?

Každé vyplnění přikázání nese s sebou jistou potíž — a to jest též, čím splácíme lásku Páně, který také potíž na se vzal k vůli nám. Potíž s sebou přináší i ta chůze do kostela i to stání zde, ale to jest obět, kterou přinášíme Ježíši — lásku za lásku — obět za obět. Když takové oběti přinesou duše Ježíši věrné, budeš mítí za těžko zdržeti se v zapovězený čas veselí? Aneb v postní den masa? Anebo bude ti za těžko býti svým žalobníkem ve sv. pokání? Pamatuj, že Pán Ježíš, Syn boží, stal se synem člověka.

Poslyšte jiný příklad, týkající se mládence. V roce 1882 byl v noviciátě řádu Jesuitů student František Barnum, aby se připravoval pro řád. Tou dobou zemřel jeho strýc a odkázal mu celý majetek pod podmínkou, že opustí Tovarystvo Ježíšovo a nikdy knězem nebude. Dědictví bylo odmítnuto od studenta se slovy: »Větší lásku nemůže nikdo mítí než Ježíš, který k vůli nám člověkem se stal; nemůže býti větším štěstím, než jemu ve vyvoleném řádu Jesuitů sloužiti.« Zůstal v noviciátě a dnes jest missonářem v Severní Americe. Tak splácel lásku Ježíšovu, který se člověkem v lůně Marie Panny stal.

Pro toto vtělení nazýváme Pannu Marii Matkou Vykupitele, aneb též Matkou boží. Duch svatý sestoupil na ni a ona stala se Matkou Syna božího. Kterak ty křesťanský mládenče ukážeš poddanost svou Ježíši Kristu? Ta láska Pána Ježíše musí také tebe připraviti, abys žil dle jeho sv. vůle. Tím sloužíš jen sobě a jen sobě prospíváš. Jemu sloužiti jest kralovati.

Nedělní evangelium vypráví nám o vzkříšení mládence naimského skrze slovo Pána Ježíše. Tak křísí Pán Ježíš dosud nesčetné duše, které odumřely jemu a on jim znova vrací život sv. milostí. Pozorujte, že Kristus Pán matce plačící praví — neplač! Byl by jí to řekl, kdyby nebyla plakala? Sotva; neboť on praví: »Blahoslavení plačící, neboť oni potěšeni budou.« Tak nás církev vyzývá v milostivém létě aneb v kajících dny odpustků ku pokání, neboť v kajícím srdci rodí se Kristus, v něm si libuje

a je odměňuje. Jest to mnoho žádáno připraviti na důkaz své lásky Pánu Ježíši srdce opravdu zkroušené? Jest to mnoho žádáno, aby člověk obmyl se sv. litostí a znovu se zrodil svatými úmysly? To není malá věc spasiti duši svou. Když Pán Ježíš k vůli nám člověkem se stal, ty aspoň se musíš státi kajícím. Užijte doby odpustků, aby ve vašich srdcích se zrodil, zůstával a obliboval si Ježíš.

Jak bychom si přáli jednou, abychom byli ukazovali v životě více lásky k tomu, který nás tolik miloval! Opusť aspoň to, co jest ti na tvou časnou a věčnou zkázu, a v tobě se zrodí Ježíš, jenž slove Kristus. Amen. *Fr. Vaněček.*

Neděle šestnáctá po sv. Duchu. — Jména Panny Marie.

Maria buď naším heslem válečným.

»Svatá Maria, pros za nás hříšné!«
(Z modl. Pozdr. and.)

Letos je tomu 232 let, kdy Vídeň a celá západní Evropa nalézaly se v největším nebezpečí. Divoké hordy turecké spustily už celé Uhry, spoutaly jinochy, znásilnily a povraždily dívky a ženy; těšily se již, že na věži sv. Štěpána ve Vídni a brzy na to v Římě na věži sv. Petra bude vláti prapor s půlměsícem místo kříže, a křesťanství bude vyhlazeno s povrchu země. Vojska křesťanská byla vysílána a zeslabena, národové křesťanští žili v rozbroji a nesváru, a vojsko turecké bylo sedmkrát silnější než obránci Vídně. Na dané znamení bude podniknut poslední útok na baštu křesťanství, město Vídeň. Obyvatelé města měli na vybranou, buď se vzdáti a býti zavlčenu do hnusného otroctví, anebo bojovati a do posledního muže zahynouti. Nikdy nebylo pronášeno tolik proseb k nebesům, jako tehdy v době nejvážnější. Všichni věděli, že jsou ztraceni, nepomůže-li Bůh. Mezi oktávou Narození Panny Marie, v sobotu večer 11. září, sešli se všichni Vídeňané v chrámu Páně sv. Štěpána, celou noc vykonávali zpověď a přijímali Tělo Páně, doporučovali se do ochrany P. Marie a očekávali jistou smrt, jakmile se rozední a poslední útok bude učiněn.

A tu v největším nebezpečí osvědčila se pravda naší svaté víry: »když jest nouze největší, pomoc boží bývá nejbližší«. Bůh připravil záchránce Vídně a všeho křesťanstva. Blízko Vídně na Lysé hoře stojí již král polský, Jan Soběský, s malým hloučkem vojáků, ale pln nadšení a zápalu a naděje ve vítězství. Na praporech vojáků dal nápis, heslo — Maria, při mši sv. přijal s vojny nejsvětější Tělo Páně a zvolal pak k vojákům: »Bratři, jen zmužile

vpřed! Jsme pod ochranou Panny Marie. Naším heslem buď: Maria.« A nyní plnou silou udeřili na silný tábor nepřátel nic netušících. Hrůzou poděšení dali se Turci na útěk, tábor pokryt mrtvolami a ostatní zahynuli ve vodách Dunaje. Všecka uloupená kořist nepřátel zůstala v rukou křesťanů. Vídeň zachráněna a král vítězně spěchá s vojskem do chráma sv. Štěpána, lid líbá jeho roucho, všichni pláčí radostí a na kolenou děkují Bohu a Marii Panně za vysvobození z rukou sveřepých nepřátel. A na památku toho vítězství nařídil sv. Otec, Innocenc II., aby neděle v oktávu Narození P. M. byla zasvěcena úctě jména jejího, aby po všechny věky křesťané s tímto válečným heslem bojovali proti nepřátelům spásy a dovolávali se pomoci ve všech potřebách. O tomto heslu válečném chci dnes promluvit a povzbudit všechny, abychom jen dle toho hesla se poznávali, s heslem tím boj životní podnikali a s ním také umírali a vítězili.

Pojednání.

1. V dřívějších dobách, kdy bojovníci neměli ještě stejnokroje, aby se v bitvě poznávali, udávala se hesla, jisté výkřiky, aby každý věděl, má-li co činit s přítelem či nepřitelem, a zároveň aby heslem k boji proti nepříteli byl povzbuzen. Vojska řeckých císařů křesťanských měla hesla: »Bůh pomozí!«, vojska křižácká: »Bůh tomu chce«. Francouzi volali sv. Diviše, Španělové sv. Jakuba, Angličané sv. Jiří; Švédové za 30.leté války volali: »Bůh s námi!«, Turci dosud volají: »Allah Esmid!« Často bylo heslem válečným hlavní město země, za níž se bojovalo; jinde každý pluk měl heslo jiné aneb armáda společné.

Dosud bývá heslem v boji neb cvičení vojenském nějaké heslo, dle něhož se zvláště za noci na strážích, při srážkách přátelé od nepřátel rozeznávají a poznávají.

Naším heslem křesťanským, dle něhož se věrní katolíci poznávají, má být vedle jména Ježíše, jež jest nejsvětější, jméno Maria a to v štěstí i neštěstí.

Příslovní praví: »Řekni mi, s kým jsi, a já ti řeknu, jaký jsi.« Setkáme-li se s člověkem, o němž nevíme, jakého jest náboženství, zdali jest vůbec křesťanem, a slyšíme-li, že jméno Marie Panny zbožně a uctivě vyslovuje, důvěrně vzývá, poznáme hned, že to není pouze křesťan, ale i katolík, náš bratr, náš spolubojovník ve stejném boji života.

Jako dva učedníci emauzští poznali Pána Ježíše podle lámání chleba, tak poznávají se katolíci horliví dle vyslovení nejsvětějšího jména Panny Marie. Jméno to jest poznávací známkou a zároveň nejvhodnějším heslem pro každého z nás. Setkáme-li se s lidmi, kteří toho jména buď neznají aneb o něm nevědí, aneb kteří ho lehkomyšlně, bez úcty pronášejí jako jméno jakékoli jiné, poznáme hned, že nepatří do našich řad katolíků, ale jsou to buď pohané aneb nevěřící, jinověrci neb židé a p.

Pronášejí-li jméno Maria s největší úctou a přidávají přívlastek: blahoslavená, přesvatá, nejsvětější a p., poznáváme hned, že čím vroucněji jméno to pronášejí, tím že jsou horlivější ve své víře a neobroženější a nám bližší. Kdybychom šli až do nejposlednějších končin světa, poznáme všude církev katolickou mezi jinými společnostmi náboženskými dle společné řeči latinské, jež se při bohoslužbě užívá. Tak poznáme i jednotlivce, je-li horlivým katolíkem, dle toho, s jakou úctou jméno Maria pronáší. Katolík vyslovuje jméno to přesvaté v štěstí s nevýslovnou radostí, poněvadž ví, že jméno Maria štěstí jeho udržuje, blaženost rozmnožuje, spokojenost upevňuje. Čím horlivěji a vroucněji kdo jméno Maria pronáší, tím jest také v duši šťastnější a každá radost se zdvojnásobňuje.

Maria buď dále naším heslem zvláště v neštěstí.

Za prvních dob křesťanství, kdy císařové pohanští krutě pronásledovali církev, vzývali věrou nadšením křesťané nejsvětější jméno Panny Marie, poněvadž věděli, že skrze ně mnoho milostí si u Boha vyžádají. Vznesené paní římské nosily na smaragdech, korálech a safírech vyryté obrazy Panny Marie a její jméno a zachovávaly svým dětem jako odznak víry a nejvzácnější dědictví. Galla, vdova po Symachovi, dala vystavěti později kostel, aby v něm taková památka z drahokamů byla zachována. Za dob tehdejších nejistých, kdy žádný z věřících křesťanů nevěděl, bude-li zítra živ, byly tyto památky, obrazy a jméno Panny Marie heslem paní křesťanských, aby se poznaly vzájemně a jedna druhou povzbuzovala i k smrti mučednické. A tak bylo za všech dob, kdy církev byla pronásledována. Když anglický král Jindřich VIII. odtrhl se od církve, nastalo hrozné pronásledování katolíků, zvláště za vlády královny Alžběty. Nesměla se sloužiti mše sv., každý kněz usmrčen, který ze země neutekl. Katolíci musili se skrývati. Aby se poznali, bylo jejich heslem jméno té, která také před zlobou Heroda ukrutného s nejdražším pokladem, malým Vykupitelem, do cizí země musila utéci, jméno Maria. Dle toho hesla se poznávali, jménem tím povzbuzovali a umírali.

Za našich dnů není sice krvavého pronásledování, ale nepřátelé kříže, nevěrci a zhýralci, pronásledují věrné katolíky posměchem, potupou, podezříváním a různými prostředky, jež jediné peklo mohlo vymysliti na rozehnání stáde Kristova, na zeslabení, ba zničení církve sv. Jako za všech dob pronásledování bylo křesťanům heslem přesvaté jméno Maria, tak buď i za dob našich v každém protivenství a neštěstí, v starostech, nernoci, v nouzi, zvláště pak v posledním boji — při smrti.

Všichni, kdož před oltářem mariánským, před jejími obrazy na poutních místech na kolenou se modlí, slzy prolévají a jméno její vyslovují, náleží k naší sv. církvi, i kdyby byli z krajin nejvzdálenějších a mluvili řečí jakoukoli. Všichni tito jsou našimi pomocníky, všichni prosí za nás všechny a my prositi máme za ně. »Začkoli budete prositi Otce mého ve jménu mém,« pravil Pán Ježíš, »dát vám.« A sv. Bonaventura a všichni sv. Otcové

z vlastní zkušenosti a nesčíslných důkazů z dějin lidstva ujišťují :
»Začkoli budete prositi Ježíše ve jménu jeho Matky, Marie, dát vám.«

Kdyby nastaly doby sebe smutnější, a neštěstí stíhalo neštěstí, neztrácejme nikdy mysl; máme dobrou matku, která má té moci, že nám všeho může vyprositi. Jméno Maria buď vzýváno, to buď naším heslem válečným, dle něhož se poznáme, ale i zvítězíme.

2. S válečným heslem Maria zvítězil Soběský s malým hloučkem nad hrozným nepřítelem u Vídně. Zvítězíme i my a sice jak v boji za spásu duše, tak i v boji za všechny potřeby těla i duše. Nepřítelem naší duše jest ďábel, který nejen sám obchází jako lev hladový a řvoucí, aby duši pohltit a do věčné zámby uvedl, ale podněcuje i své pomocníky proti nám, naše vlastní tělo a zlý svět. Nejmocnější však zbraní proti ďáblu jest jméno Maria. Největší světcí, kteří vedli život plný odříkání, vypravují, jaké boje musili podstoupiti s úhlavním nepřítelem spásy, ďáblem. Ale také udávají nejistější prostředek proti jeho útokům, vzývání přesvatého jména Marie Panny. Vždyť už v ráji Bůh ukázal na tuto zbraň proti úkladům pekelným, když řekl ďáblu: »Nepřátelství položím mezi tebou a ženou: ona potře hlavu tvou.«

»Jako vosk žárem ohně se rozplývá a jako prach větrem bývá rozmeten,« praví sv. František Seraf., »tak celé vojsko duchů pekelných vyslovením jména Marie bývá rozehnáno.«

R. 1908 bylo v jižní Itálii, zvláště v Messině, hrozné zemětřesení. Tisíce lidu stalo se obětí neštěstí. Z vojáků, kteří mrtvoly ze sřícenin vykopávali, zešleli mnozí hrůzou, co vše spatřili.

Tehdy napsal zpravodaj listu »Corriere della sera« (list večerní), Civinini, tuto zprávu: »Lezli jsme po sříceninách, když zaslechli najednou z rumiště volati slabé výkřiky: Maria, Maria! Hned se dali námořníci do práce, odhazovali kamení s největší opatrností, až se objevil otvor, a z něho ke zděšení všech vyběhl papoušek. Setřásl se sebe prach a posadil se blízko a volal zase: Maria, Maria! Pod kamením v otvoru našli mladou dívku, velice sličnou, jež vypadala jako mrtvá světice. Byla majitelkou toho ptáka a naučila také ptáka vyslovovati jméno Maria. Odnesli hned dívku na loď, poslali pro lékaře, který dívku přivedl k životu.« Maria zachránila ubohou a papoušek, jehož naučila vyslovovati její jméno, byl pouhým nástrojem.

Kdybychom ve všech potřebách obrátili se k té, jež nám tak snadno pomoci může, jakých bychom se dožili překvapení a jakých učiránili protiventství! Kdyby rodiče učili vzývati jméno P. Marie své malé dítky, co pomoci by vyprosily tyto a požehnání božího pro celou rodinu!

Kdybychom všichni denně s největší úctou a plnou důvěrou utíkali se k Marii Panně, co již milostí mohli jsme si vyprositi pro celý národ! Malý pastevec David šel do boje proti silnému obru Goliáši, s nímž žádný z vojnů israelských nechtěl se pustiti v zápas. A David vybral si pět kaménků, oblázků z potoka,

a těmi porazil nepřítel, který se všech stran železem kryt zdál se nepřemožitelným. Vezměme si do boje s nepřitelem spásy a jakéhokoli boje za potřeby těla i duše jméno Ježíš a jméno Maria, pět písmenek, z nichž jména ta nejsvětější se skládají. A abychom jich řádně mohli použiti, nosme je ve svém srdci, jako David nesl kaménky v ruční tašce. Uvažujme o nich často, uctívejme je denně, vzývejme zvláště v době nebezpečí a potřeby, a dosáhneme vítězství, pomoci a pokoje. Abychom nepozbyli víry ve smutných dobách nynější nevěry, abychom se uchránili ďábelské lsti a ohavnosti hříchu, abychom si vyprosili pomoci ve všech potřebách a neštěstí, vzývejme jména nejsvětější: Ježíš a Maria! Ty necht jsou naším heslem, dle nichž se vzájemně ve své horlivosti poznáme, naši zbraní, kterou jedině vítězství a pomoci dosáhnouti můžeme. Ale jedno vítězství jest nejdůležitější a to nad smrtí.

Když sv. Eberhard, biskup solnohradský, veliký ctitel mariánský, umřel, zjevila se mu nebeská královna, Maria Panna, držíc v rukou zlatý kalich plný nebeských sladkostí. Dala mu napítí z tohoto a zmizela. Od té chvíle stala se veliká změna se světcem. Smrt nebyla mu více hroznou a trpkou, ale velice vítanou. Tvář jeho zářila radostí a nadpozemskou blažeností. Nenáležel více zemi, ale sboru andělů a světců, kteří vyprázdňují kalich utrpení a běd na zemi, požívají nevýslovné slasti z kalicha slávy a radosti a vzývají nejsvětější jména Ježíš a Maria, že skrze ně dostalo se jim náplně vši blaženosti a slávy věčné. Až budeme umíratí, vzývejme jméno Marie a Ježíše, dosáhneme pak vítězství nad úklady nepřítel spásy, který nejvíce v té chvíli pracuje, aby se duše zmocnil a v záhubu věčnou uvrhnul. Nezapomeňme zvolati: »Ježíši, tobě jsem živ, tobě umírám, tvým chci býti na věky! Maria, budiž mou spásou! Ježíši, milosrdenství! Maria, přimluv se za mne u Ježíše!« Amen.

V. M. Váchal.

Neděle šestnáctá po sv. Duchu. Na slavnost Jména Panny Marie.

»A vtělil se od Ducha svatého z Marie Panny.«

Nycejské vyznání víry při mši sv.

Roku 1865 dávala se v pařížském kostele zvláštní mše svatá, hudební skladba. Mnoho lidí spěchalo poslechnouti více hudbu než se pomodlit při drahé oběti mše sv. Také mezi posluchači byl zámožný žid Kohn, hudby milovník. Neměl úmyslu snad zbožně mši svaté obcovati. Poslouchal kyrie — Pane, smiluj se, slyšel »Sláva na výsostech Bohu«, byl pohnut krásou hudby. Konečně začalo »Věřím v Boha...« Když hudba měnila svůj

běh při slovech: »Vtělil se z Ducha svatého a narodil se z Marie Panny«, tu hudba i milost boží tak jej dojímal, že Kohn zvedl se se své stolice, poklekl a hlasitě odříkával: »Věřím v Ježíše Krista, Syna božského . . .« Po krátkém poučení byl pokřtěn a stal se jedním ze vzácných výjimek obrátců ze židovstva: stal se apoštolem úcty k nejsv. Svátosti oltářní a založil spolek mužů k uctívání přítomného Pána Ježíše ve velebné Svátosti v noci na ten úmysl, aby se nahrazovaly Bohu učiněné urážky v noci pijanstvím, hráčstvím, smilstvím atd. Dodnes v Paříži v tomto kostele každé noci střídavě každou hodinu se shromažďují muži dle určitého pořádku a hodinu hlasitě společně se modlí. To jest ovoce toho Kohna, jenž při zpěvu »Et incarnatus est« vyznal božství Páně.

Minulé kázání mluvil jsem o třetím článku víry — dnes, v den Jména Panny Marie musím se vrátiti k němu pro jeho důležitost, abyste i vy poklekli v duchu svém a řekli: Věřím.

P o j e d n á n í.

Svaté evangelium nám vypráví poselství andělské a vypráví nám o působnosti Ducha sv., jenž záračnou cestou zastínil Matku Páně. Proto máme, křesťané katoličtí, za pozdrav »Pochválen buď Ježíš«. Jihoslované katoličtí pak říkají »Pochválen buď Ježíš i Maria.« Dnes, v den slavného jména Panny Marie, všechna srdce vaše chvalte Ježíše a Marii. Vám dokazovati božství Ježíše Krista, kteří jste se sešli slaviti jeho Matku panenskou, bylo by zbytečno. Vy znamením jeho se žehnáte, vy služby jeho navštěvujete, vy víte že jest druhá božská osoba, která se vtělila. Víte, že království jeho nebude konce. Vezmou za své království, vezmou za své rody vznešené, ale trůn tvůj, Pane Ježíši, nevezme konce. V tom jest útěcha srdce pro každého věřícího a zachováajícího boží přikázání. Stokrát mohou pohrdnouti jeho královstvím, on přece bude vládnouti a rozdávat dary své všem v něho věřícím.

V roce 1848 byla revoluce v Paříži; král uprchl zadními dveřmi Tuilerí do Anglie, trůn byl spálen, drahocenné věci metány oknem ven. Jeden z rozkacených našel krásný krucifix v kapli královské a chystal se jej zneuctíti. Na blízku stojící muž vyrval mu kříž z rukou se slovy: »Co to děláte, vždyť jest to znak Vykupitele. Jestliže nás neosvobodí kříž, nic nás neosvobodí!« Chopil se kříže a nesl jej uctivě nade hlavou; lid smekl a jakoby zapomněl na svou zuřivost, vzdával úctu sv. kříži, jenž byl nesen povýšen. — Vidíte, jeden muž rozhodností svou co vykonal? Tolika lidem dodal odvahy vyznati víru v božství Ježíšovo.

Po 32 letech v r. 1880 jezdil po Paříži povoz a sbíral kříže ze škol a nenašlo se mužů dosti, kteří by tomu zneuctění zabránili. Přece však Ježíš zůstal týž a zůstane vtělený Syn boží. Jeho božství nezávisí na množství těch, kteří v něho věří, ani na jejich stavu a moci, ale trůn jeho trvá na věky. Tentýž zůstává Pán,

když jej následoval zástup tak veliký, že až tlačil se naň, když šel s hloučkem svých věrných a pravil jim: »Nebojte se, maličké stáde, neboť zlíhilo se Otci vám dáti království boží.« Tak jest také dnes. Nezáleží mocnost a božství Páně na vašem počtu, vašem stavu, nedodáváme slávy jemu, ale běheme sami z jeho milostných pokladů.

O tomto Synu božím z Ducha sv. počatém pravíme, že jest »Pán náš«. Vykládal jsem vám jméno Ježíš (= Vykupitel), Kristus (Pomazaný Páně), zbývá o něm říci ještě co znamená »Pán náš«. Jeho vůle, jeho zákon jest naším zákonem, my jeho služebníci. Ale v Starém Zákoně prorok pravil: »V roztrpčenosti dí Hospodin: jestliže jsem váš Pán, kde jest služba vaše?« Tak to platí o nás. Odříkáváme slova: Věřím v Boha, v Pána našeho . . . a při tom naše vůle neuznává žádného Pána nad sebou.

Toť jest právě úkolem církevních slavností, aby se probudila v nás povinnost Pánu našemu zasvětití své srdce, a sice očištěně jak sv. pokáním tak sv. úmysly, poněvadž on jest cesta, pravda a život. Krom něho není cesty, není pravdy a ovšem také není života.

My zapomínáme, že duše naše nesmrtelná byla příčinou, že se Syn boží ráčil tak tajemným způsobem člověkem státi. Duše jest cílem jeho pouti. Mnozí ani o duši své nesmrtelné nepřemýšlejí. Jsou jako souvěkovci pohanského filosofa Cicerona. Cicero totiž vykládal o nesmrtelnosti duše; někteří mu pravili: »filosofové se ti vysmějí!« Cicero odvětil: »Ať se smějí dokud jsem živ; až budu já mrtev i oni, nebude žádný živ, aby se mi smál.«

Konáme dnes slavnost odpustkovou, přátelé; nezapomínejte, že se jedná o věc důležitou, o život váš. Zda hlásíte se ku Pánu svému, zda jej vyznáváte v srdci svém před světem, to není bezvýznamná maličkost, jako není lhostejným, jestli slunce zahřívá naše pole či led je mrazí, tak ani pro duši není lhostejno.

Kdo z vás by nechtěl posvětití srdce své Pánu Ježíši? Ubohý — ten by vypověděl službu králi, jehož království nemá konce. Chceš tomu? Nikoliv. Tedy pros a skloň vůli svou pod jeho panství.

Vykonej si sv. zpověď a srdce tvé buď jeho hospodou, jako byl Betlem jeho rodištěm, a v duši tvé bude milost boží a radost a síla, jakou dává Pán všem, v nichž přebývá. Amen.

Fr. Vaněček.

Neděle sedmnáctá po sv. Duchu.

Překážky lásky k Bohu.

»Milovati budeš Pána Boha svého!«
(Mat. 22, 37.)

»Milovati budeš Pána Boha svého z celého srdce svého a z celé duše své a ze vši mysli své!« Vznešená a spásonosná to výzva, kterou tato slova nám předkládají. Jestliže jí dobře dostojíme, jest pro nás dobře postaráno pro čas i věčnost. Ale zdaž jsme se dosud vážně snažili Boha nade všechno milovati? Můžeme skutečně upřímně vyznati, že jsme toto první a největší přikázání až dosud věrně zachovávali? Myslím, že není mezi námi ani jediný, který by si troufal vydati sobě toto vysvědčení. Jak se stává, že Boha tak málo milujeme? či které jsou překážky lásky k Bohu? Tuto otázku chceme dnes zodpovědět.

P o j e d n á n í.

I. Milujeme málo Boha, poněvadž jdeme životem bez myšlenkovitě. Víte všichni, že apoštol Pavel pronásledoval mladou církev. Neobcovoval s Kristem, kdy na zemi dlel. Nebyl při tom, když Pán jediným slovem bouři na moři okamžitě utišil, nebyl při tom, když na večer děti učil a jim žehnal. Nenalézal se pod křížem Pána Ježíše na Golgotě, nepatřil na rány, které z lásky k nám obdržel; nebyl při tom, když se Pán po svém vzkříšení učedníkům zjevil a vítězně před očima jejich na nebe vstoupil. A přece měl lásku k Pánu Ježíši alespoň právě tak velikou a hlubokou jako ostatní apoštolé. Tato láska nutkala ho pracovati bez oddechu pro něho a jeho evangelium za nevy-slovitelných námah pohanským národům zvěstovati. Čím více byl pro Krista pronásledován, pohrdán, tím více planula jeho láska k němu. V této náladě volá nadšeně: »Kdo nás odloučí od lásky Ježíše Krista?« (Řím. 8, 35.) Sv. Jan Zlatoústý, veliký ctitel apoštola národů, praví o této jeho lásce: »Právě jako železo, když je do ohně hodíme, zcela ohněm se stává, tak se stal sv. Pavel, roznicen láskou boží, úplně láskou.« Jak došel tento apoštol k takové lásce? Zajisté milostí boží, ale také svým spolupůsobením. Vždy a stále zabýval se ve svých myšlenkách osobou Ježíše Krista, jeho vznešeným učením a skutky, jeho hořkým utrpením, smrtí, křížem a ranami; jimiž nás vykoupil. Nikdo nevyslovuje jméno Pána Ježíše ve svých listech tak často jako on; nikdo nemluví tak nadšeně o kříži jako on. Otevřeně před celým světem volá: »Ode mne odstup to, abych se chlubil, leč v kříži Pána našeho Ježíše Krista.« (Gal. 3, 14.)

Není u nás pravý opak sv. Pavla? Tak málo myslíme na to, co Bůh ve své lásce pro nás učinil a stále ještě činí. Tak málo pomýšlíme, že nás Bůh každý okamžik milostmi a dobrotami zasypává, že jsme jeho dobrotou a milosrdenstvím takměř ob-

klíčení jako vzduchem, který dýcháme. Tak málo pomýšlíme, že jedině milosrdenství boží nás přes naše hříchy až dosud před peklem uchránilo. Ano, pro hříchy své dávno jsme si věčné tresty zasloužili. Jen shovívavost boží nás před nimi uchránila. Tak málo pomýšlíme, co božský Spasitel v lásce své pro nás učinil a vytrpěl, jaké poklady milosti nám v církvi své otevřel. Na to myslíme málo; den za dnem žijeme dále ve své bezmyslenkovosti; sotva že nám Vánoce nebo Veliký pátek lásku boží povrchně v paměť uvádí na krátký čas. Lze se tomu diviti, že zůstáváme chladnými a lhostejnými v lásce boží? Lze se diviti, že se svým chladným srdcem apoštolu národů s jeho nadšenou láskou podobáme tak jako chladná, temná zimní noc podobá se krásnému letnímu dni, který plody na stromech a polích k uzrání přivádí? Proto si máme uvykati, jako onen veliký apoštol, častěji o dobrodiních lásky boží uvažovati. Neměli bychom to činiti zvláště o hlavních svátcích církevního roku? Neměli bychom se každý svátek nebo tehdy, když kříž vidíme, alespoň krátký čas zabývati hořkým utrpením Páně? Když si takový návyk osvojíme, zajisté znenábla vděčná láska k Ježíši Kristu v nás vzplane.

II. Tak málo milujeme Boha, poněvadž jsme příliš lhostejní k svátosti lásky, k nejsvětější Svátosti oltářní. Všechny svátosti jsou tajemství nekonečné lásky boží k lidem. Tajemství lásky jest svátost křtu, v níž nekonečný Bůh nás ubohé lidi za své věrné dítky přijímá a svou nevýslovnou blaženost jako podíl nám přislubuje. Velebným tajemstvím lásky boží jest také zajisté svátost pokání, ve kterém uražený Bůh hříšníku, i největšímu, opět svou milost uděluje, když s pravou lítostí a upřímností ze svých hříchů se zpovídá. I svátost stavu manželského jest velikým tajemstvím lásky boží. Neboť když snoubenci po řádné přípravě a v řádné náladě myslí tuto svátost přijmáti, dotýká se božský Spasitel takofka tohoto pozemského svazku jejich přirozené lásky a uděluje mu vřelost, sílu a oslavení své božské lásky a vyzbrojí je milostí, aby se vzájemně posvěcovali, vážné povinnosti stavu svého věrně plnili a jeho obtíže s odevzdaností do vůle boží snášeli. Kéž by naše mládež, která má úmysl do stavu manželského vstoupiti, opět veliký význam a bohaté milosti této svátosti dle zásluhy ocenovala a proto se v pravdě křesťanským způsobem k němu připravovala! Bylo by to velikým dobrodiním pro ni samu i pro celou společnost.

Jestliže jsou všechny svátosti tajemstvím lásky boží, jest jím Svátost oltářní přece v zcela zvláštním smyslu. V ostatních svátostech uděluje nám Pán jen své milosti, v této svátosti však dává nám sebe sama, své nejsvětější a láskou rozničené srdce, největší poklad bohatství, jaký na zemi a na nebi býti může. V této svátosti obětuje se každodenně na našich oltářích Otci svému nebeskému, chce býti pokrmem našich duší. V této svátosti chce jako poustevník lásky v tichém svatostánku mezi námi dlíti, nám

milosti své udělovati. Proto jest tato svátost výhní božské lásky, která nás má zahřáti; jest ohněm, který má naše chladné srdce k božské lásce roznítiti.

Má-li však oheň roznítiti, musíme předmět k němu přiblížiti; má-li nás výhní zahřáti, nesmíme se pohrdlivě od ní vzdalovati. Podobně jest s výhní božské lásky, s nejsvětější Svátostí oltářní. Ať jest láska Pána Ježíše sebe větší, ať se denně v kostele našem obětuje, ať nás tak důtklivě vybízí, abychom často ke stolu Páně přistupovali, přece nás jeho božský oheň nezahřeje, přece chladnými a lhostejnými k jeho lásce zůstaneme, když jeho výzvy neposloucháme a k němu se nepřiblížujeme. Tu máme příčinu, proč mnozí katolíci mají tak málo lásky k Bohu. Neoceňují a neuctívají dosti Svátost oltářní; jsou lhostejní ke mši sv., zanedbávají ji i v neděli a ve svátek a přistupují zřídka ke stolu Páně, někteří ani ve velikonoční dobu; těch se týká výtku: »Uprostřed vás jest ten, kterého »neznáte« (Jan 1, 26.).

III. Málo milujeme Boha, poněvadž jsme ještě příliš mnoho v pozemské věci zadržáni. Sv. apoštol Jan napomíná (I. 2, 15.): »Nemilujte světa, ani těch věcí, které na světě jsou. Miluje-li kdo svět, není lásky Otcovy v něm.« Bůh miluje sebe nekonečně, poněvadž nekonečně láskyplný jest. Miluje také tvory, jak si toho zaslouží. Miluje každého anděla dle jeho dokonalosti, miluje každého člověka podle jeho pravé ceny. Tato jeho láska ke každému z nás jest tak jasná, tak určitá, jako kdyby byl jediný člověk na světě, kterého Bůh miluje. Tato láska boží ke všem andělům a lidem ani v tom nejmenším nezkracuje lásky, kterou k tobě má.

Jinak je tomu u nás. Pro svou obmezenost a konečnost nemůžeme všechny vědomou láskou stejnoměrně milovati. Láska naše se rozděluje, rozptyluje dle předmětů, které milujeme. Ano, dosti často jedna láska ruší druhou nebo ji přece významně zúžuje. Kdo na př. obchod vášnivě miluje a jemu zcela oddán jest, nemiluje stejnou měrou i vědu. A kdo svět se všemi jeho pomíjejícími statky a rozkošemi nade vše miluje, nemůže Boha milovati, jak si toho zaslouží a jak mu káže povinnost. Jedno a totéž oko nemůže v témž okamžiku k nebi a k zemi patřiti. Tak nemůže jedno a totéž srdce Boha a svět milovati. »Miluje-li kdo svět, není lásky Otcovy v něm.«

Tu máme příčinu, proč tak mnozí lidé v naší době tak málo Boha milují. Milují vši silou pozemské věci a žijí jen pro ně. První jejich myšlenka z rána platí pozemským věcem; celé jejich snažení po celý den náleží pozemským věcem; poslední jejich myšlenka na večer platí ještě jen pozemským věcem. Jsou na pozemské věci upoutáni od hlavy až k patě, vnitřem i zevnějškem. Proto nemají lásky k Bohu a nemohou jí mítí. »Nemůžete Bohu sloužiti a mamonu.«

IV. Konečně milujeme Boha tak málo, poněvadž jsme ke všednímu hříchu příliš lhostejní. Pomyslete si dítě,

kteřé si z toho nic nedělá, že denně rodiče v malých věcech zarmucuje a uráží. Nyní se nestará o výslovné přání rodičů, nyní jim dává úmyslně nevhodnou odpověď. Dnes nevzdává jim patřičnou úctu; zítra o nich před jinými neuctivě se vyslovuje. Zdaž takým jednáním, když se delší dobu provozuje, neochladne znenáhla v srdci dítěte láska k rodičům? Zdaž konečně nepřijde to tak daleko, že takové dítě rodiče těžce urazí? Zdaliž pak i rodiče takovým jednáním se stále neroztrpčují a potom dítěti mnohý důkaz zvláštní lásky neodeprou?

Podobně jest s námi vůči Bohu. Jestliže ho, svého nebeského Otce, lebkomyslně a lhostejně v malých věcech dobrovolně urážíme, když snad myslíme, že jest tato lež, tato nelaskavá řeč o bližním jen všední hřích, ze kterého si nemusíme mnoho dělati, nemáme se obávati, že při takovém smýšlení a jednání láska boží v nás stále více ochladne, až konečně i do těžkého hříchu upadneme? Nemáme-liž se i obávati, že i nám Bůh pro takové jednání důkazy své zvláštní lásky odepre a nás více naší ubohosti přenechá? Proto chceme také stále i všední hřích si zošklivovati a se ho varovati.

To jsou tedy překážky lásky boží, proti kterým chceme v srdci svém neustále bojovati. Nejděmež přece tak povrchně a bezmyšlenkovitě tímto životem; vzpomínejme naopak často na dobrodiní lásky boží k nám, ubohým hříšníkům. Především však nechme se rozehřáti ohněm lásky boží, který ve Svátosti oltářní vůči nám plápolá; toto tajemství chceme všele uctívati a milovati. Pak se také nebudeme tak mnoho pozemskými věcmi obírat, abychom při tom na Boha a na svou nesmrtelnou duši zapomínali. Milostí této svátosti v dobrém vždy větší pokroky činiti budeme a ze všech sil svých i všedního hříchu varovati se budeme. Tím však také naše srdce bude schopné pokroky činiti v lásce boží. Amen.

Jan Nep. Jos. Holý, O. Praem., farář v Holišově.

Neděle sedmnáctá po sv. Duchu.

(Skizza kázání.)

Kde víra, tam láska k Bohu a k bližnímu.

»Na těchto dvou přikázáních záleží zákon i proroci.« (Mat. 22, 40.)

Zlý člověk, kdykoli k dobrému se přiblíží, vždy při tom nějaký zlý úmysl má. Buďto přímo mu chce uškoditi, buď za nástroj své špatnosti použiti, buď pokouseti. S tímto posledním úmyslem přistoupili fariseové k Pánu Ježíši, a jeden z nich, zákona učitel, se ho táže: »Mistře, které je v zákoně největší přikázání?« Otázka to vskutku farisejská, hadího jen srdce schopná. Kterak

zodpověděti jí má Kristus? Kdyby, abychom řekli, lidským způsobem jí byl zodpověděl a nějaké přikázání Starého Zákona za největší prohlásil, hned byli by ho fariseové za zlehčovatele Zákona prohlásili a k zodpovídání před veleradu pohnali. Toho docíliti chtěli fariseové. Zmátl jich však Kristus, tak že zahanbeni od něho odcházejí. Tak ovšem děje se vždy: střetne-li se moudrost božská s lidskou, tu zahanbena lidská vždy odchází.

Kdo v Boha věří, v Boha všemohoucího, Stvořitele nebe a země, toho srdce láskou vroucí k Stvořiteli rozněcováno jest — ten Boha miluje. Kdo ovšem jsoucnost boží upírá, svět hádankou, boží zjevení lidským vynálezem a nesmyslem nazývá, u toho ovšem láska k Bohu kořenů nezapustí, tím méně ovoce přinese. Bez víry není lásky.

Kdo v Boha věří, toho již první paprsek ranního slunce, který ze sna ho probudí, povzbudí k lásce a chvále Stvořitele. Vždyť každý ten paprsek sluneční, padající na hlavu jeho, připomíná mu Boha věčného, dárce všeho světla, a k lásce srdce jeho povznášá. Kdo v Boha nevěří, ten není schopen myšlenky tak vznešené — Boha milovati. Srdce jeho nepovznese se k výši nadhvězdné, nenechá padnouti v ně paprsek slunce milosti, stále pustou temnotou necháváje ho zahaleno.

Kdo v Boha věří, každý dar země přijímá jako dar Boží a nikdy neopomine vděčně oči svých k dárci všeho dobra pozdvihnouti. Kdo v Boha nevěří, ten nasytí tělo své a tím učinil vše — bez dojmu, beze slova díky.

Kdo v Boha věří, i štěstí se srdcem vděčným přijme z rukou Pána svého, pokorným zůstáváje. Láskou splácí lásku Pánu.

Nevěřící? Nezná lásky, nezná pokory, zná jen sebe a čím více štěstí, tím více pýchy

Kdo v Boha věří, byť sebe větší neštěstí ho stihlo, na mysli neklesne. Předmět lásky jeho jest předmětem jeho naděje, jeho pomocník, jeho těšitel. Kdo v Boha nevěří, v neštěstí vidí se opuštěným a opuštěným skutečně jest. Lidé nechť v neštěstí znáti jeho, a Boha, který jedině pomoci může, znáti nechce. V novém hříchu obyčejně hledá vyváznutí, bezbožnou rukou svou sahaje k vražedné zbrani.

Jen ten, kdo v Boha věří, a Boha miluje, žiti dovede, žiti dovede vždy a za všech okolností, dle zákona Páně. Tím projevíme lásku svoji k Bohu, když plníme přikázání jeho.

Kdo v Boha věří, miluje nejen Boha, nýbrž i svého bližního. Láska k bližnímu jest pokračováním lásky k Bohu. Kdo v Boha nevěří a tudíž ovšem ho nemiluje, ten o lásce k bližnímu nemá ponětí, ten nanejvýš hřích a nejest milovati bude. A zcela přirozeně! Kdo ten nejvyšší předmět lásky — Boha zamítá, zamítá i nižší, zamítá bližního a miluje jen zlo. Kdo Boha miluje, milovati bude vždy bližního svého; vždyť člověk k obrazu božímu stvořený na sobě nese znak lásky věčné.

A kde nalezneš, křesťane, přítele? U nevěrce marně přátelství hledati budeš. Jen ten, kdo v Boha věří a miluje, milovati

bude také tebe. Oko jeho stále patří k Bohu věrnému, a proto nikdy přátelství neporuší tobě. Kdo v Boha nevěří, u toho marně přátelství pravého se dovoláváš. Nevěrec vždy bude ti věrolomným a věrnost i oběti tvoje přátelské černým splatí ti nevděkem. Kdo Bohu a nebi vypověděl přátelství a věrnost, ten jich nebude zachovávat člověku.

Kdo v Boha věří, zná zákon milosti a milosrdenství, zná zákon odpuštění, vždy na paměti má nejvznešenější příklad Ježíše Krista: »Otče, odpusť jim!«, vždy v mysli má neskonalou dobrotu a milosrdenství Boha Otce, který slunci svému vycházeti velí na spravedlivé i nespravedlivé. Kdo víry a lásky k Bohu však v srdci nemá, ten místo srdce kámen v těle svém chová — nezná milosrdenství, nezná odpuštění, v srdci jeho jen oheň pomsty hárá.

Tak jest tomu, nejmilejší! Kdo v Boha věří, Boha miluje, kdo Boha miluje, miluje svého bližního. Kdo oboje plní, plní nejprřednější přikázání v zákoně. Čiňme tak. První toto přikázání lásky vstěpme v srdce své, p'ňme je a šťastnými budeme již zde na světě, šťastnějšími jedenkrátě na věčnosti. Amen.

Frant. Čech.

Na neděli osmnáctou po sv. Duchu.

Dnou skličěný. (Kázání dětské.)

A aj přinesli mu dnou skličěného
ležícího na loži. (Mat. 9, 2.)

Na západním pobřeží jezera Genesaretského v posvátné krajině Galilei leželo město Kafarnaum. Sv. Matouš nazývá je v dnešním evangeliu »městem Ježíšovým«, protože tam Pán velmi často dlel, často tam učil a mnoho zázraků tam učinil. Jednou dojel zase přes jezero Kristus Pán do Kafarnaum a zavítal tam do domu jednoho známého. Hned se rozhlásilo po městě: »Pán Ježíš je tu!« a brzo se sešly celé zástupy lidu k tomu domu, a lidé naplnili světnici, kde Spasitel byl, a mnoho jich stálo v síni u otevřených dveří a mnoho se jich tlačilo venku pod okny; všichni chtěli Pána Ježíše viděti a slyšeti a přáli si, aby kázal o království božím. A on kázal a zástupové ho pozorně poslouchali.

Ježíš byl laskavý a veliký divotvůrce, zvláště nemocní chudáci hledali u něho pomoci, a kam on přišel, brzy byli u něho také nemocní. A tak bylo i tenkrátě v Kafarnaum. Zatím co Kristus Pán učil, přinesli čtyři muži člověka dnou nemocného i s postelí k tomu domu, aby jej Spasitel uzdravil.

Dna je hrozná nemoc, vězí v kostech a kloubech a strašně bolestmi trápí. Devět let jsem zde v Hevlíně navštěvoval a vo-

díval člověka, který měl nemoc dně velmi podobnou, a mohu vám tedy pověděti, jak asi dna vypadá.

Ten člověk jednou osekával vrby, od práce uhnátý vracel se domů; cestou studeným deštěm promokl, zachladil se a dostal kloubový rheumatismus, který je dně podobný jako vejce vejci, jako bratr sestře: 14 let jím ležel až do bolestné smrti. Často jsem ho navštěvoval a vždy jsem ho zastihl v posteli a ve velikých bolestech. Někdy jsem přišel, dveře byly zamčeny, žena s klíčem byla na poli; jen zavřeným oknem jsme se mohli pozdraviti a několik slov promluvit. Po léta ani se sám posaditi nemohl, ale jak ležel pět minut na jednom místě, tělo ho pálo, svíjel se jak červ, aby se trochu obrátil a bolesti trochu povolily. A když ho žena posadila, šly na něj závratě a úzkosti a nová muka. Bolavé tělo stále se potilo žlutým potem, který brzo na kůži schnul a černal. Ruce byly na prsou skříženy a tuhé, že jimi nemohl vládnouti; prsty byly zkriveny do dlaní, nehty zarůstaly do masa a působily také veliké bolesti. Časem mu je žena nůžkami stříhala, ale i tu každé dotknutí ho bolelo.

Na svých návštěvách brával jsem s sebou štolu a vybízěl ho, že by se mohl vyzpovídati, aby s milostí boží měl více trpělivosti v bolestech, a on se ochotně zpovídal. Po jedné takové zpovědi vytáhnu nožik a povídám mu: »Tak, strýčku, a teď mně dejte ruce, uřežu vám také ty dlouhé nehty.« Řezal jsem opatrně a když jsem byl hotov, nemocný hýbal, pokud mohl, zkrivenými prsty, radostně se rozesmál a pravil: »A to mám teď prsty zase volné, a to je hezké a to je mi dobře!« Jednou jsem ho musil zaopatřovati pozdě večer. Venku skučel ostrý vítr a zuřila sněhová vánice. Jak přicházím k domku, slyším z něho křik, zněl jako divoké vytí a nevěděl jsem, co to má znamenati. Až jsem přišel do světnice, vyrozuměl jsem, že volá: »Pomoz, pomoz!« Volal o pomoc v nesnesitelných bolestech. Spasitel mu ji přinesl. — Jednou zas přijdu k němu a on si mně žaluje: »Podívejte se, velebný pane, to už jsem vyhublý: jak pohnu krkem, kosti ve mně chřestí.«

Čtrnáct let tak trpěl a trpěl hrdinsky; osm let už bolavé jeho tělo leží pod zemí, duše, jak pevně doufám, už je v nebi, kterého si zasloužila tím strašným utrpením.

Hle, děti, takový byl asi také ten člověk dnou sklíčený v Kafarnaum. Ani se bolestmi hnouti nemohl; čtyři muži ho donesli i s ložem.

Byli tedy s nemocným u domu, v němž učil Kristus Pán, ale sv. Marek (5, 8; 2, 3) a Lukáš (5, 8.) vypravují tuto událost obšírněji a vykládají, jak jej tam přece donesli. U židovských domů byly s boku schody a po těch schodech vynesli oni 4 muži nemocného na střechu. Na vychodě jsou střechy ploché, tak že po nich může se pohodlně choditi. Rovné ty střechy měly a mají posud u židů otvor, kterého používali židé o slavnosti »stánků či pod zeleným«, kdy jim bylo bydleti a jísti pod širým nebem, mimo ty svátky zakryt byl otvor cihlami. Ty oni muži oddělali

a po provazech spustili postel s nemocným do světnice před Krista Pána, aby ho jistě uzdravil.

Spasitel jej uzdravil, ale ne hned. Napřed k němu pravil: »Doufej, synu, odpouštějí se ti hříchyvé tvoji.« Nemoce a jiná utrpení jsou tresty za hříchy. Pán Ježíš odpustil nemocnému napřed hříchy, kterými dle všeho tu hroznou nemoc zasloužil. A když ho uzdravil na duši, potom teprve pravil: »Vstaň, vezmi lože své a jdi do domu svého.« A on vstal, úplně zdrav, vzal lože své a šel domů.

* * *

Smutné jest, je-li někdo léta nemocen, musí-li pořád ležeti a nemá bolestmi ve dne v noci pokoje. Ale smutnější a hroznější jest, má-li někdo na duši smrtelný, těžký hřích. Tu jest duše jeho hrozně nemocna, ba mrtva, jeť oloupena o život nadpřirozený, o milost boží, je ohavná a šeredná, a kdyby takový hříšník bez pokání umřel, byla by duše pochována do věčných plamenů pekla. A přece je člověk tak sláb a tak lehký a lehkomyšlně dopouští se hříchů těžkých: zanedbává bez potřeby v neděli mši svatou, jí v pátek maso, rád mluví a poslouchá řeči nemravné atd.

Milé děti, nežli se nějaké dítě posud nevinné dopustí hřichu smrtelného, lépe by mu bylo, kdyby před ním umřelo. Proto více než ohně bojte a chraňte se těžkého hřichu. Ale abyste se mohly hřichu varovati, potřebujete síly shůry, a pro tu musíte choditi k Pánu Ježíši: modlete se k němu denně zbožně, obcujte často a zbožně mši sv., a co nejčastěji chodte k sv. přijímání: zde jest chléb života, prostředek proti hřichu. Také dětině uctívejte Rodičku boží: bude-li Panna Maria chrániti vás, ďábel proti vám ničeho nepořídí. Teď v říjnu mají všichni křesťané Marii Pannu uctívati sv. růžencem. Čňte tak i vy! Dnes si pevně před jejím oltářem zde umiňte: kdykoli půjdu ze školy, zastavím se zde v kostele a pomodlím se desátek růžence. Máme u nás kostel mariánský, Maria Panna jest patronkou našeho domu božského, máme tedy všichni povinnost, v tomto kostele Marii Pannu více uctívati než tam, kde takového kostela nemají. Čňte tak, milé dívky, i vy; žijte také, jak Kristus Pán poroučí a sv. Matka jeho si přeje, a když vás Ježíš a Maria povedou a chrániti budou, bezpečně putovati budete životem a dojísta vejdete do života věčného. Amen.

Josef Ocetek.

Neděle osmnáctá po sv. Duchu.

»Důvěřuj a doufej, synu, ve svých nemocech duše, že z nich povstaneš.«

Šlakem poražený — jaký pohled! Má ruce a nemá v nich vládu, má noby a nemá sílu, má jazyk a ztratil řeč, a to vše se

stalo, že v těle jeho několik důležitých nervů přerušilo svou činnost.

Teď jej nesou k nohám Páně, ubohého hříšníka, jenž to dopracoval nemoudrým svým životem až k úplnému ochrnutí. Teď ubohý jde do sebe, teď se dává nésti k nohám Páně. A dobrotivý Pán jej přijímá a těší ho slovy: doufej, synu. V těch slovech je mnoho potěchy pro každou duši zbloudilou i zachovalou a proto dnes rozjímejme o nich.

P o j e d n á n í.

Žádný i sebekleslejší člověk není bez světlých okamžiků, to jest blahých milostných chvil, kde duše jeho osvícena Duchem sv. vidí zlé konce zlých skutků, kdy srdce jeho si dodává odvahy a se pokouší vybědnouti. To jsou, abych tak řekl, světlé okamžiky. Ale člověku při této milostné chvíli je jako člověku, když ho v tmavé noci zastihne bouře v širém poli. Chvilkami zableskne se a on vidí před sebou cestu blátivou, hory neschůdné a rybníky nebezpečné, a hned zase blesk pomine a již je tma a tu maká zase, kudy by šel.

Tak je i s duší kleslého. On by chvilkami rád vybědnl, ale tu se mu ukáží veliké obtíže, s kterými má bojovat, on klesá na mysli a oddává se znovu své tmě, své cestě zbloudilé, a to jest to veliké jeho neštěstí.

Sv. Augustin ve svých vyznáních sám o sobě praví, že když se rozhodl začít nový život, že ty staré hříchy jakoby ho tahaly za rukáv a jemu říkaly: »Ty že chceš bez nás žít a bez nás to vydržeti?« Tak jest každému, kdož nový a lepší život začít chce. Nezoufejme.

Nechat každý uváží, že Pán Ježíš k tomu šlakem poraženému hříšníku volá: »Doufej, synu!« Napřed mu dodává důvěry a pak ho hned synem nazývá. Kolik jest v tom lásky k nám!

Kdyby každý se dal povzbuditi slastným slovem Páně »doufej, synu«, více by bylo těch, kdož vybředají ze svých poblouznění. Tu by jeho vůle stala se ocelí tvrdou, že by přemáhala obtíže. Ale Pán nezoufá ani nad hříšníkem, který špatností svou to připravil až k úplné bezmoci — doufati mu poroučí, neboť i z toho hluboce kleslého dovede milost boží udělati ctnostného při dobré vůli, důvěře v Boha a v sebe.

Mnohé duši ubohé stal se hřích denní potřebou, že sama nad sebou zoufá. Duše naše i v blouznění uchovává si upomínku na šťastné chvíle, kdy v milosti žila, ale zdá se jí návrat obtížný, zpověď přitěžující, ctnost nemožná. Ó vy duše, které ještě pohlížíte k nebi a toužíte chvilkami po něm, slyšte slova Páně: »Doufej, synu«.

Představte si lásku Páně, který sebe jednou nazývá dobrým pastýřem, který hledá zbloudilou ovečku. Kdo bude tak zbloudilou ovečkou, že by myslel, že ho Pastýř dobrý nevezme na ramena? Proto doufej a dej se nésti k nohám Páně.

Jindy se nazývá Pán o t c e m, jenž ztraceného marnotratného syna béře do své náruče a líbá; kdo z vás může ztrácet mysl, že by mu nemožno bylo dobrý život vésti, kde taký otec pomáhá? Proto doufej a nedej se másti různými předsudky, že bys ctnostným už nemohl býti.

Jindy se nazývá Pán, že jest jako matkou, která se nezapomene nad dítětem života svého, ale Pán dodává, že i kdyby se matka nad dítětem svým zapomněla, on že se nezapomene. Tedy se nezapomene ani nad tebou, když s dobrou vůlí svou budeš se snažiti o poctivý, počestný život, který jest základ tvé spokojenosti a základ blaha vezdejšího. Proto důvěřuj, synu, v pomoc boží, která se nám v ničem nebude nedostávati.

A jindy Pán sebe srovnal se slepičkou, jak shromažďuje kuřátka svá. To vše nám má na srdce vložiti, jak Bůh hledá naši spásu, hledá na nás ctnosti, z nás činí svá kuřátka, své ovečky, děti, syny. Žádný nezoufej, ale přičiň se s milostí boží ctnostně žíti.

Důvěru v Boha měj — a tvá vůle, byť byla jako pavučina, bude silná jako zeď. Tak nás tomu učí sv. muži slovem i příkladem. Kolik lidí tone trvale ve hříchů smrtelném, ví jen Bůh. Že jich mnoho jest, zná i soudný člověk. Proč tolik jich jest? Poněvadž si myslí ubozí, že nemohou bez hříchů býti živi, že nemohou býti ctnostní, a to jest příčina jich trvalého hříšného stavu. Pán Ježíš ze šlakem poraženého činí zdravého — on učiní i z hříšníka ctnostného, když jen se dá nésti k nohám Páně a bude dobrou vůlí mlíti.

Pofekadlo lidu říká, že špatný voják, který si netroufá býti generálem. To jest, který nemyslí na to, aby byl co možná nejlepším vojákem. Na vojně křesťanského života — neboť dle slov Písma sv. jest život člověka boj, vojna proti zlým zvykům a náklonnostem — také i my musíme si troufat býti nejlepšími vojáky Kristovými. Mládenec musí si troufat býti nejlepším, nejctnostnějším mláďencem, a panna pannou — kde není ani tolik důvěry, tam zmizí mláďenectví — ztratí se panenství; na vojně křesťanského života musí si troufat muž býti nejlepším mužem a žena nejvzornější ženou, a když tak doufá v Boha a jeho pomoc, i pavučina bude pevnou zdí. Proto dím: »Doufej, duše, v boji křesťanském — nebude ti scházet milost Pána Ježíše.«

Obdivuhodné věci se stanou, kde se vůle dobrá spojí s pomocí boží. Sv. Augustin, vrtkavý v dobrém, zatvrzelý ve zlém, stal se skalou ctnosti. Zdá se člověku něco nemožného, ale on ani nezačal, aneb začal a nevytrval. Musíme začít každý den a je ten den míti na paměti, o druhé v budoucnosti se nestarejme, protože nejsou naše. Dám příklad velmi praktický. Zdá se, že na příklad není možno uchovati pořádek v domě, že není možno poslati děti do školy, do kostela, že bez nich není možno býti, ale přece jest to při rozdělení moudrém práce a odpočinku nejen možno, ale i skutečno. Používaje této příležitosti kladu vám návštěvu školy na srdce, poněvadž jsme v tomto velmi pozadu,

neboť mnoho jest ještě rodičů, kteří dítky své do školy neposlávají. Člověk taký škodí sobě i dětem, i škole a obci. Kde více dětí, dej si péči, abys to nejstarší dobře vychoval, ono potom pomáhá v dobrém vychování ostatních. Co člověk při pořádku v životě a práci vykoná, jest obdivuhodné. Doufejte, že jest to možno a stane se to skutkem. Budete-li již napřed říkat není to možno, neprovedete nic. Sv. Augustin, když se obracel v lepšího člověka, říkával: »Když ti — proč ty ne?« Tak musíme říkat i my sobě a svým — důvěřovat v Boha — pak bude síla naše veliká. Amen.

Fr. Vanětek.

Válka nynější ve světle náboženství.

Kázání konaná v akademickém kostele sv. Anny v Krakově ve dnech 30. dubna až 4. května 1915 od kněží-professorů university Jagiellonské.

Přeložil Fr. Wolf, farář v Kostelní Lhotě.

(Pokračování.)

P. Kazimír Zimmermann:

Válka a láska k otčině.

Jako Job po ztrátě svých synů, služebnictva i majetku celého, sedí dnes národ náš na spáleništích země své. Po dalekých končinách země naší »zabrali všecko« (Job. 1, 15.) nepřátelé, »ohněň spadl a spálil dobytek«, vichřice světová »zatřásla čtyřmi úbělníky domu, který se sřítíl a potloukl děti jeho i pomřely« (Job. 1, 19.). A on sám navštíven »vředem nejhorším od spodu nohy až na vrchol hlavy« (Job 2, 7.), vředem poroby. A »tři přátelé se smluvili, že spolu přijdouce, navštíví a potěší ho«. První z nich praví: »Vzpomeň si, kdo kdy nevinný zahynul« (Job 4, 7.), a druhý mu přeje: »Nechť se zmenší hladem síla jeho, únava nechť padne na kosti jeho! Památka jeho nechť zmizí ze země, a jména jeho nechť není vzpomínáno na ulicích!« (Job 18, 12. 17.) A třetí slibuje: »Jako sen odletující nalezen nebude, pomine jako vidění noční.« (Job 20, 8.) A národ náš nadarmo se ospravedlňuje a naříká a čeká na smilování boží.

Ale přece v této lavině války, která se sřítíla odevšad na naši zem, a lávou ohně, železa i krve zasypává města, vesnice, pole, lesy otčiny naší, když rvou se duše naplněné bolem nad zkázou příbytků našich, když pukají srdce nad ztrátou tolika tisíců mládeže i mužů, ač není naděje na brzký konec, přede tváří nekonečnosti neštěstí a budoucnosti naznámé — ukazuje se nevznešenější zjev života našeho, nezvratný důkaz našeho trvání, zdůraznění našich citů a svědek naší schopnosti k činu — láska k otčině. U národů nebo jednotlivců nejzřetelněji ve

chvíli nebezpečí se ukazuje, jak velice to, co jest ohroženo nebyne, jest jim blízké — v bolu tu nejvíce vystupuje láska — čím větší pak láska, tím větší bol.

Proto také nejkrásnější, tragický nářek východu nad úpadkem otčiny, drahocenný ostatek básnictví hebrejského, připsán tomu proroku, který nebyl ani největším, ani nejvážnějším, ba ani nejvýmluvnějším, ale nejvíce naplněným láskou ke svému národu — tomu, který z mužů božích měl srdce nejcitlivější — který přes veškeru nepoddajnost své povahy a hořký osud samotného svého života nejvíce cítil lásku k otčině a milosrdenství ku bratřím — prorokovi lásky — Jeremiášovi. Nikdo totiž jiný nebyl by dovedl vypověděti žalost nad úpadkem otčiny, tak jako ten, který ji nejvíce ve svém národě miloval, a její úpadek za všeobecné nedůvěry s nejvýmluvnější bolestí předpověděl, on »milovník bratří a lidu israelského«.

Proto opakují po něm tuto věčnou píseň bolesti národové utiskovaní po dnešní den, jako pravý výraz svého osudu, volajíce: »Vzpomeň, ó Pane, co se nám přihodilo, pohleď, a viz pohanění naše!« (Pláč Jer. 5, 1.) — Všechen lid plačící a hledající chleba, a drahé věci za pokrm dávají pouze pro posilu duše. (Pl. Jer. 2, 11.) Cesty do chrámu zarostly a pláčou. Nikdo nepřichází na slavnosti. Brány a dveře zkaženy. (Pl. Jer. 1, 4.) Ruku svou vztáhl nepřítel na všechny milé naše. (1, 10.) Ó, vy všichni, kteří jdete cestou, pohleďte a vizte, zdali jest bolest, jako bolest má! (Pl. Jer. 1, 12.)

A v Novém Zákoně neukázal, že upřímně dojat jest láskou k otčině, Spasitel tehdy, když procházel zámožnými vesnicemi a bohatými městy, ale tehdy, když vracel se z missie své, uzřel s hory Jerusalem svatý a v duši své viděl jeho spáleniště, trosky svatyně národní, ve zříceninách věže i brány, hroby králů zničené — tenkrát překypěla láska jeho k otčině, když dojatým hlasem a v slzách ji ukázal: »Přijdou na tebe dnové, a obklopí tě nepřátelé tvoji naspem a oblehnou tě a sevrou tě se všech stran a na zem povalí tebe i dítky tvé, které jsou v tobě, a nenechají v tobě kamene na kameni.« (Luk. 19, 43. 44.)

A jako v dějinách našich láska k otčině nejzřetelněji se ukázala za vpádů nepřátelských a po porážkách a děleních, v nešťastných povstáních a v době jejich nešťastných následků, tak za dnů našich nikdy tak silným pocitem jsme neovíjeli ideu otčiny, jako nyní ve chvíli nadlidských obětí a nejbolestnějších ztrát.

Největší totiž obět, jakou přinéstí možno na světě, kladou lidé na oltář své otčiny v době války. Sám Kristus to potvrzuje: »Větší lásky nemá nikdo nad tu, aby kdo položil život svůj za své přátele.« (Jan 15. 13.)

Když válka vypukne a osudy otčiny jsou na váze, tenkrát láska k otčině povznáší se nade všechny lásky, tenkrát žádný pocit k ní se rovnati nemůže, ani vedle ní setrvati. Ona jediné schopna jest odloučiti syna od matky, muže od ženy, ano vtisk-

nouti meč do ruky těm, kteří ku prolévání krve mají odpor nepřekonatelný. Lásce k otčině přiznává se právo, žádati od nás bezohledné oběti naší osobnosti, pro ni dovoleno jest i patřít se: obětovati sebe, za ni umírajícímu nesmrtelné dostává se slávy, veškerí vzdělaní národové souhlasí v mínění, že umřítí za otčinu jest nejkrásnějším osudem, jaký může potkati člověka na zemi. Po všecky věky zní souhlasně: Dulce et decorum est pro patria mori.

Odešli také do boje všichni Poláci, kdekoli byli povoláni, proti očekávání našich nepřátel. Ale neodešli s přesvědčením, že budou bojovati, by udrželi neštěstí, ale aby vzkřísili svou otčinu! Neodešli proto, že jim slibována úleva, leč proto, že Polák, když jde do útoku anebo vytrvale leží v zákopech, když hlad snáší, nemoci i rány, když tváří v tvář se potká s rodákem, soukmenovcem a způsobí mu smrt, když hyne daleko od svých se žalostí nad svým mladým životem, s bolestí nad neuskutečněnými svými vlastními nadějemi, cítí, že pro svou otčinu bojuje, trpí a hyne, že Bůh vidí jeho obět a počítá, a otčinu jeho pro ni vysvobodí! Pro lásku ke své otčině rozloučí se lidé za doby války s tím, co mají nejdražšího na zemi, se slzami v očích posílají své nejbližší do boje. Dávají své otčině to, co tvoří obsah a cíl jejich života. A válka nynější větších, než kterákoli v dějinách žádala, vymáhá obětí! Největších pak od nás! Nikdy ve běhu století nedostal sbor plačících rodičů tak velice hlasitého doprovodu, jako v tomto strašném roce velikého krvavého moru synů země naší! Ó! otcové a matky naše bolestné! Kde jest bolest jako bolest vaší? Po nejdelších věcích ještě bude bolest srdce vašeho otřásati dušemi lidskými a slzy z očí vynucovati! Smutný osud váš nemá rovného v dějinách světových! Představovalo si druhdy lidstvo, že srdce matčino kamení, když hledí na zabitě syny, a celá postava matčina v sochu se proměňuje bolestí. Ó! nad Niobin strašnější bol váš, neboť srdce vaše zkameněti nemůže, a vy musíte s ním žít po všecky dny života svého! Ale zapíše vám Bůh obět tuto do knihy života, aby osvěcena byla srdce mnohá, a lidstvo nebude šetřiti obdivem a velebením velkodušnosti vaší, důstojnosti vaší lásky a bolesti! Vždyť však i ta Matka, kterou zovou národové nejbolestnější, mohla ještě tělo Syna svého, když zahynul za svoji svatou ideu, vzítí do rukou svých, pohlédnouti na jeho tvář, na jeho čelo studené vtisknouti poslední polibek své lásky mateřské, ale mnoho z vás této útěchy nepoznalo a nepozná!

Ale za to v té nejdůležitější stránce jste podobny Matce pod křížem stojící — obětovaly jste syny své pro lásku ke svaté věci, ač srdce vaše byla plna obav o její budoucnost.

Za daní krve šel a jde harač válce skládaný v majetku. Přijali národové vyhlídky na nedostatek a hlad, břemena neobvyklá, závazky obrovské — všecko to, co v časech míru se potkává s odporem anebo zamítnutím národa. Po těchto obětech se ukázalo milosrdenství ještě ve všech vrstvách: možno říci, že

doma zůstali utvořili jednu velikou dílnu zemskou k výrobě předmětů potřebných vojákům, aby ukojen byl jejich hlad a žízeň, by chráněni byli před zimou a nepohodou, tisíce žen věnovalo se ošetřování raněných a nemocných, vznikla zvláštní péče o vystěhovalce.

I v naší otčině myslil každý nejen na své na bojišti, ale na ty všechny, kteří odešli do boje — s raněnými a nemocnými dělili se o všechno ti, kteří dnes nemají, co by do úst vložili, a později, když se ukázaly následky války v naší zemi, všechny tři díly naše se k sobě přiblížily na cestě poskytnuté pomoci. I ti, kteří nikdy by nebyli myslili na bratry za hranicemi, ti, kteří se ještě neprobudili k životu národnímu, když nastalo dělení otčiny naší, nyní na zprávu o hladě, šířícím se v otčině, odevzdávají za mořem i za hranicemi pro bratry své groše své mozolnou prací rukou svých vydělané.

Ale jakkoli stále nové oběti vymáhá válka, tak nehledě k těm obětem stále další části národa láska k otčině k sobě sbližuje, zastírá to, co rozdělovalo, co popuzovalo proti sobě navzájem. Zapomnělo se na to, zda kdo za času míru špatně hospodařil, či dobře — dnes jeden druhému nepřipomíná nedávných vin, dnes vinník jest pouze trpícím bratrem, synem téže matky-otčiny. Netoliko chudí, ale i zámožní rozumějí dnes, k čemu je obilí, k čemu peníze, k čemu síly. Život vchází do mrtvého ráčku, a láska povstává v nejvíce zaschlém srdci. Vždyť válka jest píseň písní lásky k otčině — nikoli lásky patentované, úřední a egoistické — ta nesnese zkoušky tak ostré, jako je válka — ale přirozené, živelní, těžké a krvavé, bezohledné lásky.

Jde přes bojiště ze zkrvácených prsou raněných, od tuhnoucích hromad mrtvol, od září požárů a ze spálenišť měst a vesnic, ze sbořených oltářů, ve pláči vdov a sirotek, v zoufalství navždy opuštěných, ze synů pohřbených otcův i matek strašné, nekořečné, lkající »Dies irae«, ale nad celou tou gehennou zla a bolu triumfuje v našem národě vševládné »Magnificat« lásky k otčině.

Pravda: bolest rozedírá prsa, ale rozervané srdce láska k otčině zceluje a slučuje vespolek spoluúčastenstvím na ztrátě a smilování. Ztráty to strašné — ztráty tisíců nejzdravějších, nejsilnějších, ku práci nejschopnějších synů Polsky. O kolik jich ubude, o tolik otčina méně má dětí, o tolik národní rodina naše polská mezi rodinami lidstva je skrovnější, méně schopna vydávati a spoluzávoditi s druhými. A my, jako národ novější, s kulturou ve vrstvách lidových nedostatečně rozvinutou, zakládali jsme sílu svou hlavně na počtu, nyní tato síla je podřátá.

A potom přicházejí nejen nespočetné ztráty inventáře nemovitého i movitého, ale ztráty naší kultury domácí, kterou dlouhá pokolení vytvořila, ztráty toho, co svědčilo, jakou účast jsme měli na rozvoji a pokroku lidstva, jaké svazky nás spojovaly s obnisky ducha lidského, jak jsme strávili zjevy kultury cizí, jak jsme je přizpůsobili svým potřebám. Žádné vpády Mongolů, Turkův

i Tatarů, žádné války švédské, ani napoleonské pochody, ni útisky po povstáních provedené nezničily tak Polsky, neodebraly jí tou měrou toho, co jí Polskou činí. Ale s každou novou zprávou o sboření starožitného kostela, zámku s dějinnou minulostí, starého dvoru nebo o odvezení děl umění našeho svírá žal srdce každého z nás. Neznámých nám to lidí nejednou je majetek, ale přece při té zprávě úzkost nás svírá, cítíme, že nám to ubylo, neboť to ubylo otčině!

Pracovati, odpočívati, radovati se, spánku nalézt, žítí nemožno. Jsi při zaměstnání svém, přebýváš ve kruhu své rodiny, když dochází zpráva o nové porážce nepřátel — raduješ se, ale na chvíli, neboť ihned přichází ti myšlenka, že otčina tvá při tom zničena — a všechno přestane tě zajímat k vůli novým zříceninám, lidem oloupeným a kočujícím uprostřed zničených usedlostí, uprostřed pustin po odvedeném dobytku, uprostřed rozrytých, pošlapaných polí. Dosaváde nenalézal Polák štěstí ve svém domě, neboť štěstí nebylo v otčině, nyní nenalézá síly k životu, již mu schází dech k vůli novým útrapám otčiny. Tak silně nás slučuje válka s otčinou.

Ale uprostřed těchto nehod válečných láska k otčině jedny duše rodí pro sebe a druhé křísí.

Válka nás učí, že jest něco většího a vznešenějšího nade jmění a vědu, ale i nad celou osobnost jednotlivcovu, že jest vyšší zájem nad rozvoj vlastní bytosti, že jest obětování vznešenější nad boj o svou individualitu, že jest něco vážnějšího nad zájem podniku, stavu, třídy, společnosti jedné, že prospěšnější jest jedna cesta pro všechny, kteří posud chodili vlastními svými cestami, a jeden cíl přede všemi. Nyní také celek přes rozdíly osobních návyků a náhledů, přes ztráty utrpěné neb obavy, jednu má ideu a jednu má touhu: aby všichni sešli se dohromady. Hlas bratrův nedoniká dnes ku bratru druhému, ale víme, že naši u Warty, Visly i Bugu se zatajeným dechem právě tak čekají, touží a modlí se za to, o čem nevíme, jak se státi může, ale jest to pouze jedno! Národ cítí se znova tím více jedním národem. I Polák vidí nanovo, že tento cit má nepřemožitelnou, mystickou, odvěkou a obrozující sílu.

Lid, rolníci, malí řemeslníci, dělníci, kteří ponořeni jsou do nejbližších a nejnütnějších cílů života, převážně ani nemyslili na to, co bylo před věkem, ani na to, co býti má, připomínají sobě, že může a má býti jináč — dnes jim stojí před očima všechny útisky, křivdy a bezpráví nepřátel — a tito prostí, nad pluhem a dílnou schýlení lidé pozvedají čela svá ke svobodě a říkají k sobě: tak by se s námi nezacházelo v opravdové naší otčině.

Mnozí z těch, kteří mezinárodní souvislost zájmů třídních a podnikových kladli výše nežli zájem národní, strženi byli prvním proudem prvotní lásky ke své otcovské zemi. Mnozí, kterým se zdálo, že nemají otčiny, že v zemi rodné jim může býti jenom

zle — dnes touží po Polsce, aby byla, a tenkrát že bude lépe všem!

Ale přes toto neštěstí válečné, které Polska překonává, my jsme si ji všichni ještě více zamilovali!

Milovali otčinu svou také jiní.

Zaklínaje se podle svého obyčeje, volal Žid: »Jestli na tebe zapomenu, Jerusaleme, otčino moje, nechť zapomenuta bude pravice má. Nechť přischne jazyk můj k dásním mým, jestli na tebe zapomenu, jestli tebe nepoložím za vrchol radosti své.« (Žalm 136.)

Miloval ji i Polák ve svobodné republice láskou synovskou, a chtěl, aby ji všichni synové tak milovali:

»Která jest přednější a zasloužilejší matka než otčina, jejíž jméno nosíte, a všechno, co máte, od ní máte? Která jest hlízdem matek všech a přibuzenstvem všeho i komorou statků všech?« (Skarga: Kázání sněmovní druhé.)

I za onoho času šli Poláci do války, aby zachránili Polsku, ale šli pouze ti, které ona netoliko porodila, ale »vychovala, obdařila, povznesla«, ale celek národa ani tak četně, ani tak neomezeně ji nemiloval jako dnes.

Národ celý si ji zamiloval teprve tehdy, když ji ztratil, když již nebyla na světě, a od té doby ji tím více miloval, čím více stopa jejího trvání jako státu mizela.

Vždyť tak, jako nejednou to děcko nejvíce miluje a zbožňuje matku svou, jejíž lásky a něžnosti nepamatuje, protože ji vidí toliko ve vzpomínkách, jak na marách ležela, tak jsme my pohrobkové milovali svoji matku otčinu. Jiné otčiny dávají synům svým blahobyt, hodnosti, důstojnosti, vážnost ve světě, tak jako druhdy naše otčina komorou statků všech byla — kdo pohřbené naší otčině sloužil, kolik pro ni obětoval, pouze sám věděl — ten byl nejvíce vyznamenán, na jehož rakvi za věrnost věnec z trní ležel — titulem nejčestnějším: vězeň nebo vyhnanec — důstojností nejvyšší ta, kterou ve hloubi duše své ukrytou nosil.

Ale jakkoli, bez moci a vlády jsouc, nic kromě života nedávala synům svým, narozeným v porobě, spoutaným v okovech — jakkoli jazyk v převážné části Polsky nikoli ku přáním ani rozkazům, ani k radosti, ani k úkonům slavnostním a triumfům, ale ke vzdechům sloužil a k tichému šepotu modlitby — ač na její zemi učení víry v kostele i ve škole snížiti chtěli k úloze služebnice v účelech odnárodňovacích — ač jazyk cizí zmocňoval se svatyň našich obětí a námahou předků našich postavených — ač nám pravdy a osvěty zhasínány kahance, aby paprsky jejich nevnikaly tajnými skulinami do domů našich — ač pro vlastní naši zemi pracovati nám nedovolili — my ji milovali. Kdo v těchto poměrech byl šťastným, to jakoby nebyl pravým Polákem; a skutečně, tomu již Polska nebyla vším, neboť tam on jiným počal vděčiti za to, co pouze Polska dáti má povinnost i právo! Podle toho, že v otčině své neměl toho, co mu patří právem přirozeným, a že netěšil se z toho, že od jiných

dostává, ale trpěl a tesknil, bylo možno poznati Poláka ! Ale že to, zač se nejvíce utrpělo, to se nejvíce miluje, tedy tím se stalo, že v době pronásledování Polska nepadla, neboť rostla naše láska k ní. Odtud ty nejlepší v národě vždy měla na své straně — odtud měla tolik obhájců, vyznavačův a mučedníkův — odtud tolik synů hluchých ke světu, ale poslouchajících pouze svých srdcí milujících Polsku — odtud také byla taková moc její nad svými — odtud tolik mnoho jich dovedla k Bohu. Bůh to způsobil tím, že nám dal taková srdce, že čím nám bylo hůře, čím více nám namlouvali, že Polska není a býti nemůže, tím více jsme věřili v nesmrtelnost jejích zájmů; čím usilovněji se snažili zmenšiti její vážnost, tím hlouběji jsme byli o ní přesvědčeni a dokazovali jsme ji jejími dějinami; čím více se snažili jí vzíti synů, tím více jsme se snažili navrátiti k ní odňaté.

Všecko, co je dobré, krásné, drabé a žádoucí, kladou ti nejlepší z nás v otčinu, poesii duší svých, práci i utrpení svého života — s otčinou sloučili jsme svou naději ve spravedlnost věčnou !

Za to láska tato zachovala nás při životě !

Kdybychom byli přestali milovati svou otčinu, dávno bychom byli zahynuli jako Poláci — nikoli proto pouze, že jsme lehkomyslni, neprozřetelní, lehkověrní, pohodlní, leniví, nesvorní — ale zahynuli by i ti mezi námi, kteří jsou poctiví, pracovití, prozřetelní i vytrvalí — neboť je možno naroditi se v Polsce, mluvíti po polsku, pracovati a majetek rozmnožovati a platiti mnoho v zemi polské i ve světě, ale nemožno býti Polákem, když není lásky k Polsce.

A tak známa jest ve světě ta naše láska k otčině, že ti, kteří jí hrob vykopali, v jejím jménu k nám mluví, když chtějí nás podnítiti k boji a obětem — pro sebe. Neznají nad ni jiné pobídky, více podněcující srdce Poláků. I my také víme, že mohou míti a mají národové krásnější, bohatší a šťastnější otčiny, ale velebnější v majestátě bolu a oběti, ale více milovaná, více uctívána, nade všechny svaté mučedníky více mučena, hlubšími a širšími potoky slz a krve dlouhých pokolení zalitá, více v milionech jejích údů katovaná nikdy nebyla a není ! A za ty nejnovější útrapy a rány my ještě více ji milujeme ! To jest ten nejjistější a nepomíjející ideový následek této války.

Ačkoli válkou se všichni změni — po válce budou horšími anebo lepšími, příliš mnoho vlivů na ně působí, než aby mohli zůstati takovými, jakými byli — i ti, kteří do války odešli, i ti, kteří ve válce nejsou.

Nám, kteří jsme zůstali doma, láska k otčině dvojnásobně dává pokyn — jeden pro dobu války — druhý po jejím konci.

Z lásky k otčině nutno nám nejprve starati se o svůj život a o svoji osobu. Mnoho jich za dnů nynějších vykonává svoji povinnost veřejnou, ale činí to s prázdnotou v prsou anebo s duší naplněnou nepokojem, neustálou bázňí, strachem a starostí, stálým očekáváním změn anebo dokonce událostí strašných.

Nemá každý síly a povolání býti bohatým. Dědičnost, konstrukce fysická, podmínky životní, okolí, zaměstnání hrají vážnou úlohu v životě každého. Mnoho jich nemá ve své duši té pružnosti, rovnováhy, klidu, které pouze uschopňují obsáhnouti velikost událostí dějinných, přijímati zprávy o nejbližších příhodách, a všemu, cožkolivěk se stane, postavit se čelem.

Ale přece všichni z lásky k otčině musíme toužiti po tom, bychom zachovali plnou sílu, a chrániti se psychosy válečné, neboť po válce případně nám a zůstane obor činnosti nepochybně obtížnější, než před ní.

Kdo miluje otčinu, ten má považovati za svůj úkol: všemi silami působiti proti pessimismu.

Nesmíme si do srdce vpouštěti smutek, ale sbíratí všecko, co nás opravňuje k nejlepším nadějím. Nepřemožitelná důvěra srdce jest ušlechtilá bytost, která sama nevyrůstá, ale vymáhá starostlivé péče. Má nás dojímati tíha války a neštěstí naší země, ale k tomu, aby nám představila povinnosti, jaké vzhledem k tomu, co jest i co bude, máme vyplniti.

Nesmíme se zahloubati do války tak, že by myšlenka o válce ochromovala nám síly a odebírala ducha: Otčina pouze silné a statečné může potřebovati syny, aby povstala a žila. Brániti se tedy a překážeti musíme šíření paniky a rozšiřování zpráv nepravdivých, živení se pouze sensačními novinkami. Nesmíme také omamovati smysly své narkotikami — to by bylo znamení slabosti, které pouze ještě větší slabost působí — a to všeho toho, co Bůh udílí v náboženství, a duch lidský poskytl v umění a vědě nej přednějšího a nejsilnějšího, musíme užívati k úlevě a posile. Netratiti síly, ale nabíratí sil musíme, neboť nikdo neví, jak dlouho válka potrvá, a jaké po ní nastanou poměry.

To, co se konalo a koná na poli milosrdenství a pomoci, musí netoliko dále býti konáno, ale i dle potřeby zvětšeno.

Nejprve záleží na tom, aby lid válku přežil, nezahynul hladem, nebo nedostatkem vůbec nebo nemocemi. Záleží dále na tom, aby občanstvo, které ze země naší odchází, nezaniklo. Všichni pak, netoliko ranění a nemocní, kteří se vracejí z bojiště, potřebují potravy duševní. Tisk národní a spolky dávají sotva slabé známky života — ale jak se odstraní tato mezera a tento schodek ve vrstvách, které v ohledu kulturním nemohou závoditi s cizinou?

Kdo sám nemůže sloužiti slovem ani rukou, nechť druhému dá do ruky podle své možnosti potřebné prostředky.

Celý pak národ od dítěte až ke starci má projevovati lásku k otčině tím, že bude tvořiti jednotu citů i ducha. Celý národ může společně válčiti a společně vítěziti, může společně se raditi v nejvyšší radě světa a společně budovati palác jeho dějin modlitbou. Modlitba totiž jest zbraň, jest činem vlasteneckým; armáda modlících se mužů, žen a dětí, toť armáda bojujících za Polsku — neboť nebudou se pouze na bojištích rozhodovati osudy Polsky. Pamatujme, že modlitba naše jest za Polsku — a tedy za věc dobrou a spravedlivou: nemodlíme se za bezohledné

vítězství, leč aby Bůh dal vítězství dobré a svaté věci! Cíl naší modlitby musí býti Bohu milý, nikoli proto, že by jiní národové neměli býti dítkami božími, leč proto, že my se modlíme, aby pro tuto válku lidé nezůstali v porobě, aby měli tu svobodu k životu, kterou je Pán Bůh obdařil! Nepřátelští nám národové jednou tvrdili, že milují pokoj a že pouze, přepadeni byvše, musili se chopiti zbraní — a po druhé poukazovali na to, že nemohli dovoliti, aby jiné státy samy se zvětšily, že trvání jejich jako velmocí vymáhá, aby se ve světě rozšířily — nám nejde o zvětšení — leč o život! Nepřátelští nám národové soudili, že válku budou vésti v cizí zemi — my druhým vyrvati jejich majetek nemáme v úmyslu, pouze získati to, co bylo a jest od přirozenosti naším majetkem! Tedy náš zájem je světější než veškerý jiný, o jaký se dnes jedná.

Nastalo následkem války sloučení článků v těle národním. Ale toto vzkříšení idee vlastenecké, pocit vzájemnosti národní, vážnost mravní, ochota k obětem a zaniknutí vnitřních bojů stranických nesmí zůstati zjevem pomíjejícím, ale zůstati jako trvalý následek této války. Neznačí to, že by neměla býti různost náhledů a snah ve společnosti v rozličných oborech jejího života. Kdyby nebylo rozdílů a růzností v životě veřejném, tu by se jistě ukázal nezdravý stav a hniloba. V těchto rozměrech, jako dnes, pokoj za času války uzavřený nemůže po ní trvati. Ale ve způsobu, jakým boje politické dříve nezřídka byly vedeny, nejedno opakovati se nesmí.

Prvním cílem jest: prospěch otčiny — nikoli prospěch strany. Nikoli rozvoj části, leč prospěch, zdraví a síla celku má býti cílem každého. To jsme povinni si opakovati po dobu této války. Není nejdůležitější věcí, aby Polska přešla na svět, ale aby žila. Ale žiti nebude, jestli se naleznou tací, kteří by zmrtvýchvstalou pro soukromé zájmy a neporozumění skutečnosti vlastníma rukama rdousiti měli. Vždyť Polska, jaká bude, nemůže býti krajem snilkův a nespokojenců, leč státem pořádku a přísné spravedlnosti, skutečné práce a střízlivé politiky.

Skutečnost, jaká se, dej Bože, ukáže, nikdy nebude tak krásná, jako byl náš bol odvěký, naše mučednictví, naše stesky a naše vidiny, ale vždyť nám není potřeba vidin, ale bytí samotného.

Mohou velmoci utvořiti pro své zájmy Polsku, ale jedině my ji můžeme zachovati i my zvelebiti svojí vlastní hodnotou i svojí prací, pokrokem a prospěchem ve všech oborech života — tak, jako jedině my ji budeme moci nynějšími chybami se slabiti a zničiti.

Kdyby však Polska ještě nyní povstati neměla, láska k ní nejen že nesmí přestati, ale po této nové ráně a zklamání bude se musiti zvětšiti — neboť téže bude se žiti a více bude třeba brániti a pracovati. Také našemu pokolení a pokolení nám nejbližšímu připadá znovuzřízení Polsky, ale jestli bylo těžko sbořiti

tolik vesnic a měst, tak neskončeně těžší bude pozvednouti je ze zřícenin. Mohou nastati též nová dělení, jak napovídají, ale nikdo nesmí porušiti naši lásky k celé, jediné, věčné otčině!

Neboť tak dlouho ona jest živa, pokud jest živa láska každého z nás k ní — pokud v ni věříme, že jest; pokud doufáme, že býti musí; pokud ji milujeme, že byla, že jest a bude Polskou!
Dej to, Bože, co nejdříve! Amen.

P. Konstantin Michalski C. M.:

Duše jednotlivcova i národní v poměru k válce.

»Noli foras exire, in tenedi, in interiore homine habitat veritas.«

(Sv. Augustin: Soliloquia 1, 7.)

»Nevycházej na venek, do sebe vejdi, v nitru člověka bydlí pravda.«

(Sv. Augustin: Vyznání 1, 7.)

Na nitro obrátilo zrak člověka křesťanství, a otevřelo před ním celý svět myšlenek, stesků, tužeb a pudů, které bylo nutno opanovati a obrátiti ke mravnímu ideálu. Od té chvíle, co vyšla z úst božského Mistra slova: »Buďte dokonalými, jako Otec váš v nebesích dokonalý jest« (Mat. 5, 48.), bylo třeba vniknouti do všech záhybů duše, pobádati její temné i světlé síly, třeba bylo všecko sestaviti, všecko ovládnouti, protože jinak nebylo možno splniti vznešený úkol morální. První obraz boje, sváděného o vítězství Kristovo v duši, nakreslil ve svých listech sv. Pavel; za apoštolem lásky šel sv. Augustin, který napsal ve svých »Vyznáních« drama svých vlastních vzletů i úpadků, drama bolestné, ale zároveň podivuhodně upokojující, protože nad rozervanou duší vidíme jakoby v lásce se sklánějící tvář Kristovu. Vyznání jsou dramatem, které se rozvíjí na zlaté půdě milosti, seslané s nebe na pomoc. Proto celý boj oblévá jasné světlo optimismu, věčícího ve vítězství dobra, proto vybízí sv. Augustin, abychom obrátili pozornost do hloubi svého vlastního srdce: Noli foras exire. Nevycházej ven, ale obrať se do sebe, protože pravda mešká ve hloubi duše lidské!

Zrakem zbystřeným pozorováním svého vlastního života sáhl také genius křesťanský po prvé do duše národa, a přivedl na světlo v díle »O městě božím« všechny slabosti srdce římského, jehož ozdobou byla kdysi mužná ctnost — virtus. — Duše římská ztratila svou sílu ke vzletu vzhůru, zbudovavši na zemi pantheon božstev, symbolisujících síly a rozkoše hmotné: povzneseny na oltáře ideály čistě pozemské a před nimi páleno kadidlo.

Za zbožněním kultury materiální nastoupilo nadužití jejích spojujících plodů, ode kterých se musila zkazit dávná zdravá krev tak, že římská ctnost se zvrhla v bezmocnou nečinnost, *quieta inertia*. Meč Alarichův udeřil do úbelného kamene státu, a celá budova se počala chvěti, třásti a skláněti se k úpadku. Sv. Augustin ponořil svoji mysl do srdce Říma a odkryl v něm prázdnotu, slabost a neschopnost k životu, ale současně ukázal na skloněnou nad dějinami lidskými tvář Boha, čímž celkové úsilí lidské v dějinách nabývá teprve určitého smyslu a nezůstává prací bez cíle. Do analýzy vlastního svého srdce a srdce římské společnosti uvedl geniální biskup-filosof prvek vyšší lásky, vnikající do vnitřních dějů jednotlivce i společnosti.

Bývají doby v dějinách, kdy zaznívají výhradně hesla kultury materiální a pomíjejí se nehlubší potřeby tak, že setkávají se spolu bohatství zevnější a vnitřní bída s loupežnými pudy. Jeden z nehlubších myslitelů,*) sestavuje účet svědomí s kulturou současnou, s radostí uvítal oblašující se v ní trojí obrat: od expanse ke koncentraci, od rozmnožování síly ke zlepšení jejího obsahu, od honby za věčnou změnou k uchopení hodnot trvalých. U nás nebyla ani silná expanse, ani silná koncentrace, příliš mnoho pouze bylo blouznění a honby za věčnou změnou. V takovém stavu duševním nás našla válka. Nastaly dny kruté, nejkrutější, jaké si možno představit, když všechny státy evropské daly se do války tak ukrutné, takových vynucující obětí, že nejednou mdloba mohla by se zmocnit duše a svrhnouti ji do zoufalství.

Vhodno tedy jest, abychom vnikli do vnitřního života jednotlivce i národa, bychom se přesvědčili, zda máme ještě poklady i síly, které s milostí boží nás vyvedou z této potopy krve a slz k jasnějšímu jitra. *Noli foras exire* — nevycházej ven, ale obrať se do sebe, neboť pravda dlí ve hloubi lidské.

P o j e d n á n í.

I.

Jedna z charakteristických známek člověka jest obava stejně před námahou mysli i vůle.

Aby se ve člověku přemohla obava před prací v potu tváře, probouzí se v něm touha po zisku a počitcích, ač tím zase hrozí srdci jeho nebezpečí, že se stane chladným a tvrdým, jako peníz, po kterém touží — leda, že je ovane a obměkčí teplo křesťanské lásky anebo Kristovo »běda boháčům« probudí z otupělosti.

Obává se člověk námahy mysli, a proto rád se spolčuje a blouzní, rád se omezuje na ten lacinější, leč nepravý zisk, který povstává příležitostným a mechanickým skupením v potrhaný celek denními časopisy neb lehce stravitelnou literaturou podaných hesel; obává se člověk námahy mysli a proto rád nahrazuje

*) Rudolf Eucken : *Erkennen und Leben*.

přemýšlení obrazotvorností, pravdu klamavým nejednou dojmem krásna, vážné dílo románem, a z toho vzniká světový názor tak pohodlný, že nezavazuje k ničemu.

Obává se konečně člověk námahy vůle a proto, místo aby jednal, dává se unést proudem, který nejdříve a nejsilněji ho uchopí, místo aby jednal — naříká; místo aby vedl — stává se nástrojem; místo aby stavěl — dovoluje, aby jiní božili, neboť nemá ani energie k obraně.

Protiváhou této obavy před námahou jest prvek bohatýrský, dřímající na dně každé duše, ale nutno nalézt k němu cestu a uměti na něj zavolati ve jménu veliké myšlenky, jako jest ohrožená otčina, náprava osudu trpících bratří, věčnost našeho života, Bůh a k němu nás poutající náboženství.

Dvě jsou duše: jedna jest mělká, povrchní, působí činně, či spíše činně se brání před jednáním, druhá jest hluboká, kde se rozobňuje myšlenka a rodí se naše vlastní činy svobodné. Dvoji jsou síly ve člověku: odstředivé a dostředivé. Odstředivé strhují pozornost na vnějšek ke všemu, co lahodí smyslům, povolují zapomenouti na sebe i na vlastní úkoly týkající se sebe samého; dostředivé obracejí se do vnitř, abychom se nedali opanovati světu zevnitřnímu a dojmům z něho plynoucím. Vycítil sv. Pavel celou tuto bolest boje, který z toho v nás povstává, a proto z prsou jeho vydral se výkřik: »Nešťastný já člověk; vidím jiný zákon v údech svých, protivící se zákonu mysli mé a jímající mne v porobu.« (Řím. VII, 24, 28.)

Válka sama o sobě jest ohromným neštěstím, ale také válka, jako každé neštěstí, odděluje plevu od zrna, ublí od zlata, válka jest vyzváním k bohatýru, k duši hluboké, jest heslem: napnouti všechny síly dostředivé!

Bojí se člověk námahy hmotné, a hle, naši otcové, bratři i synové již devět měsíců jsou v poli, oni již snesli hlad a žízeň, snesli úpalné léto i strašnou zimu, každý nerv již je zabolet a jako struna se napial. Co více, bezmála, jak je naše země polská dlouhá i široká, celý náš lid stojí v ohni dělovém, stojí uprostřed trosek svého jmění často beze střechy nad hlavou; jeho domy spáleny, jmění sebráno, celý náš lid stojí na půdě válkou rozorané a není ho možno od ní odtrhnouti ani tehdy, když okolo již jest moře plamenů.

Jedna z toho vzniká myšlenka potěšitelná pro budoucnost: Za co se trpělo, to se zamiluje pro celý život. Krev, slzy i útrapy i obtíže nesmírné zaplavily naši zemi, a proto, třeba by časem dopustil Pán Bůh kříž ještě tvrdší, tak my svoji zemi, dá Bůh, již nikomu nevydáme, nikomu ji neodstoupíme. Nebudeme mít po válce mnoho peněz, ale budeme mít zemi a miliony lidí s duší bohatýrskou; ti se vrhnou na úpravu té živitelky, za kterou tolik vytrpěli. Krásně to řekl P. Kalina: »Dobrá je ta země polská, ač si na ni naříkají, miluje ty, kteří ji milují, kteří jí slouží ne jednou, ale oběma rukama.« (Život Chłapowskiego.)

Oběma rukama bráníme se dnes a držíme té země, oběma rukama se jí budeme držeti po válce a nevydáme jí nikomu, oběma rukama ji budeme milovati a vzdělávati. Požehná Pán Bůh potom rolníkovi, požehná i naší krvi, našim slzám, našim nekonečným útrapám, které tuto zemi zaplavily a zaplavovati budou. Ezechiel praví, že duch Páně ho unesl a postavil do prostřed pole, které bylo plno kostí: »I vedl mne kolem nich vůkol, praví prorok, a bylo jich velmi mnoho a velmi suchých.« Ozval se Bůh k Ezechielovi: »Prorokuj o těchto kostech a řekneš jim . . . : Hle, já vpustím do vás ducha a žítí budete.« Stal se hukot veliký mezi proroctvím a pohyb: »Přistoupily kosti ke kostem, každá na místo své.« Ještě jednou poručil Bůh Ezechielovi prorokovati, mluvě: »Synu člověka, kosti tyto všecky jsou dům israelský, ony praví: Vyschly kosti naše, a zhynula naděje naše, a jsme odřaty. Proto prorokuj: Hle, já otevru hroby vaše, a vyvedu vás ze hrobů vašich, lide můj.« Jak je země polská dlouhá i široká, jedním bezmála jest hřbitovem plným suchých kostí a zničeného majetku, ale uprostřed toho hřbitova stojí milionový lid s duší bohatýrskou, který pouze čeká na to, aby hřbitov proměnil v zemi mlékem a medem tekoucí. Dnešní útrapy, které snášíme, jsou zárukou, že i k nám se ozve Pán Bůh: »Hle, já otevru hroby vaše a vyvedu vás ze hrobů vašich, lide můj.« (Ezech. 37, 1.—11.)

Člověk se obává námahy myslí své a proto tak často spokojuje se klamnými domněnkami, dokud ho nějaké neštěstí, přísnost života, dopuštění boží nedonutí ku přehlídkce názorů.

Ve Francii opakoval po dlouhá léta Olle-Laprune heslo, že když hledáme pravdu, vyjítí máme k tomu s celou duší svou, a nikoli s duší zraněnou, zuboženou, zkomolenou tím, že jí ponecháváme pouze cit, pouze myšlenky, pouze vyschlý rozum, a zapomínáme na to, že duše jest podmětem toho všeho, zapomínáme na to, že každý má smýšletí, jako člověk konkrétní, opřený o zem, o lidstvo, o národ, o Boha, zapomínáme především na to, že žijeme v samotném faktu křesťanství. Máme jítí hledati pravdu s celou duší svou a ne s duší zkomolenou, ne se samým citem nebo steskem, ne se samým syllogismem, a mezi tím stanul uprostřed nás ten, který o sobě řekl: »Já jsem cesta, život i pravda.« (Jan 14, 6.) Nechci posuzovati v této bolestné chvíli, ale aspoň zeptati se nutno, zda jsme především hledati Krista nevycházeli s duší zkomolenou, toliko s rozumem, ale bez dobré vůle, toliko s citem, ale bez rozumu?! Stěžoval si Bůh u Jeremiáše: »Dvě nepravosti učinil lid můj: Mne opustili, zřídlo vody živé, a vykopali sobě cisterny, cisterny rozbořené, které nemohou udržeti vody.« (Jer. 2, 13.) Též u nás před válkou počali jsme hledati vody v cisternách rozbořených, které nemohou udržeti vody, hledali jsme oporu myslí své ve proudech, které nemohou stačiti pro dny zkoušek.

Vytvořil se suigeneris typ skeptika s věncem z růží na skráních, který přijímá každý názor, každou theorii, jen když

dává okamžité upokojení, otvírajíc nová zřídla požitku. Nazvali to »diletantismem filosofickým«, ale jest to spíše lehkomyšlnost duchovní, která se dotýká každého náhledu a jako motýl s květu na květ přelétá, aby pro sebe vyssála co nejvíce šťáv. Problem pravdy se zaměnil za problem aesthetický. Hledati pravdu jsme vycházeli ne s celou duší svou, ale s duší zkomolenou, se samým citem.

Byl druhý proud, který u nás našel přivrženců. Ohlašováno pyšné přehodnocování všelikých hodnot, a vytýkáno křesťanství, že vyrvalo sílu z duše novodobé, odvolávali se na duši prvotnou dionysiovskou, ukrutnou, zpyšnělou, prohlašovali ideál nezkrocených vášní. Síla, plynoucí ze skvělé obrazotvornosti, uchvacovala nám mladé duše, které nedovedly prohlédnouti, že za klamavou mlhou obrazů se skrývají u nadčlověka dravčí drápy. Vycházeli hledati pravdu nikoli s celou duší, ale s duší zkomolenou, se samotnými pudy.

Byl konečně společenský proud — utopijský. To jest jisto, že samotný chléb nebyl jeho prvním a posledním slovem, ale také to jest jisto, že šel hledati pravdu s duší zkomolenou, šel s nenávisť a s pouhou myšlenkou na zem.

Udětila strašná hodina války, s ní hodina soudu pro názory, neboť ve srážce s tímto tvrdým faktem musí se rozdrtit veškeré utopie a rozplynouti se jako mlha theorie, vypracované nikoli pro život. Válka odvolala se také na bohatýrství duše polské, a ten Kristus, který u naší intelligence tak často stál na místě posledním, vrací se znova na místo první: Vycházíme znova hledati pravdu a Ježíše nikoli s duší zkomolenou, leč s duší celou. Již před válkou počala Evropa teskniti po Kristu, leč pouze polovinou svého srdce; teprve dnes uprostřed rozpoutané bouře mstivých vášní znova duše hluboká, ta anima naturaliter christiana, Krista počíná hledati. Kněží u nás mohli by o tom mnoho pověděti, jak se rozptýlily v myslích polských dřívější laciné pochybnosti, a jak celá bezmála Polska stanula při oltářích. A dnes jdeme znova do boje »pro aris et focis,« za oltáře a krby. Odvrhujeme daleko myšlenky, které nás mohou naplniti pochybnostmi, a vracíme se opět k tomu, co nám bylo podporou na něco víc než na dobu křivd a zkoušek.

Jest i druhý zjev, dokazující, že uprostřed pokleslosti nynější někteří jednotlivci projevili schopnost k dalšímu životu národnímu. Znáám jest fakt psychologický, že když upoutá pozornost jeden předmět, všechny jiné ustupují do pozadí a nemohou vzbuditi žádného zájmu. Jestli nějaká událost, tak válka ohromností svou tak velice uchvacuje duši lidskou, že proti ní všecko se zmenšuje až v nicotu, zdá se prázdňou hračkou, která nestojí za zájem. Ostatně k čemu začínati, není-li možno skončiti, nač sítí, není-li možno žnouti; nač stavěti, není-li známo pro koho? Pod vlivem takového rozumování zoufalého opouští se místo, na kterém se pracovalo svědomitě po celá léta. Ano i práce pro

mládež pro budoucnost tratí své kouzlo. Válka sbírá své oběti netoliko na bojišti, ale sahá daleko za frontu, lámajíc křídla duším. Ale přece bohatýry našimi nejsou pouze ti, kteří krev svou prolévají v naší obraně a vracejí se, pokryti jsouce ranami, ale také ti, kteří neopustivše svých míst, dbají o to, aby lidu našemu nescházel chléb a nezbytný peníz, aby opuštěných polských sirot nezachvátila smrt. To jsou také naši bohatýrové! Naše povinnost válečná ke společnosti spočívá v tom, abychom na svých vlastních stanoviskách pracovali za dva, za tři, když jiní byli ode práce odtrženi. Díky Bohu nečinnost vyvolaná prvními dojmy válečnými dávno minula, a nehrozí nám zahanbující výčitka, že společnost se rozdělila na dvě části: Bohatýry na frontě válečné a nečinné za frontou.

Israelité za Nehemiáše (Neh. 5, 10.) po návratu svém ze zajetí znovu stavěli zdi jerusalemské, ale jednou pouze rukou, neboť ve druhé musili držeti meč na obranu před útočícím nepřítelem. Že již nyní pospícháme do práce, ač kolem zuří válka, to důkazem zralosti myslí našich, a prospěje nám, dá Bůh, pro naši budoucnost.

Bojí se konečně člověk námahy myslí i citů, a proto utíká před utrpením, a obětuje časem pro milé pohodlí nejsvětější přesvědčení. Hle, válka přináší taková utrpení, že od nich bělá vlas, a v jejich ohni shoří všechno, co není čistým zlatem lásky. Co nás se týká, to tak správně pronesl Sienkiewicz (Wiry), že »není vůbec na světě většího neštěstí nad naše«. U nás lidé se probouzejí ráno a jdou se pluhy na pole, jdou do továren, do úřadů, do krámů a ku práci veškerého druhu — v bolu. Jdou spát v bolu. Utrpení — toť veliká, neohraničená, jako moře, zátopa . . . a proč tak trpíme? Přece hned zítra bychom si mohli oddechnouti, mohli bychom býti šťastnými. Stačilo by každému, aby jí řekl, té Polsce: »Přlíš mne bolíš, přlíš mne tísníš, tedy se tebe odlíkám a ode dneška chci na tebe zapomenouti.« Ale je-li tomu tak, jestliže chceme trpěti raději, než se jí odlíci, tak kde nám hrozí úpadek, kde její zhouba?

Ke slovům těm nedovedu nic ani dodat, ani od nich nic ubrati nemohu. Jestliže se nás někdy zmocní pochybnost o naší ceně, tak dostačí, připomeneme-li sobě slova sv. Augustina: *Noli foras exire. Nevycházej ven, obrať se do sebe, neboť ve hloubi duše lidské přebývá pravda.* Když my tolik pro svou věc vytrpěti dovedeme, tak ona s pomocí boží nezhyne!

Válka nejen zvětšuje u všech utrpení, ale u muže budí pud bojovný, u ženy soucit a ochotu přinést pomoc. U muže vedle touhy po vítězství rodí se temné žádosti »po pomstě, pomstě nad nepřítelem s Bohem anebo proti Bohu«. Učení Kristovo o odpuštění vniklo však hluboko do našich duší, že nechceme osvědčovati primitivního patriotismu, který neumí druhému odpouštět, ani jemu dobrého přátel. Jestliže někde náboženství vniká jako síla očistující a povznášející, tak to obzvláště ve sféru citu, neboť

puď bojovný, budící se v prsou mužových, velice snadno zvrhne se v žádost pomsty a v ukrutnost. Nadarmo konference mezinárodní uzavřely různé kompromisy, neboť žádost ničitelská před nimi neustoupí, jestliže ji nezadrží ze vnitřa šlechetná síla lásky křesťanské, která promění nepřítelů soptícího pomstou v rytíře a puď divokého boje v sílu výtvarnou. Mše sv. před bitvami pod Grunwaldem, pod Beresteczkem, i pod Vídní neoslabila statečností našich řad, ale ozářila je aureolou ducha křesťanského.

V literatuře naší není, jako v jiných, plamenná nenávisť, a jestliže někdy zaplane, tak pouze proto, aby patriotismus vyšší, jako láska ke vlastnímu národu, bez nenávisti k cizímu, tím krásnějšími, křesťanskými zazářil paprsky.

Jiná jest duše mužova, jiná duše ženina, a proto také válka na jiné u ženy, na jiné u muže struny udeří. Umění křesťanské představuje caritas, postavu křesťanského milosrdenství, s královským diademem na čele na znamení, že jest rodem z nebe, a vyplývá z hluboké lásky Ježíšovy. Na čele polské ženy skvěl se jasně po veškerých našich neštěstích národních ten královský diadem obětivé lásky k trpícím a vypovězeným bratřím. Válka i dnes probudila v ženě polské bohatýrstvo soucitu a sebeobětování. Ona i dnes ihned stanula tam, kde byli ranění, kde byli uprchlíci, kde byli vyhoštěni. Ano, právem pronesl jeden z našich dějepisců o ženě polské: »Ona jediná uprostřed válek domácích . . . držela ve výši rozpiatá ramena Kristova, a když později uprostřed všeobecného zatemnění země našich nebylo nic viděti kromě několika jasných paprsků, nebylo slyšeti nic kromě vzdáleného hřmotu, bolestných stonů a nářků, činnost její, jako rosa nepatrná, zachovala nám to, co do dnešního dne dobrého v našich prsou zůstalo.« (Kubala: Szkice II.) Polská žena ještě dnes jest tatáž i ona ještě dnes klečí před rozpiatýma ramennama Kristovýmá, aby načerpala odvahy k novým obětem.

Zůstalo nám ještě neohrožené jako dříve srdce mužovo, zůstalo nám k obětem ochotné srdce našich žen, a jestliže proti té ohromnosti nynějších neštěstí my jí, té Polse, neřikáme: »Přiliš mne bolíš, přiliš mne tísníš, tedy se tebe odříkám«, jestliže chceme raději trpěti, nežli se jí odříci, kde nám hrozí úpadek, kde její zhouba?

Velikým jest bohatýrstvo pro věc veřejnou, a náboženství nic, co jest velikým, nesnižuje, ale očišťuje od slabosti lidské a povznáší k ceně nadpřirozené: náboženství staví se nyní s křížem v ruce před umírajícího na bojišti anebo v cizí nemocnici polského vojína a ukazuje mu na život věčný, těší ho, že ovoce jeho bohatýrské smrti na žádný způsob nezanikne, ale zároveň s ním že půjde ještě do života věčného. Sv. Tomáš z Aquina dokazuje, že smrt za otčinu jest smrtí mučednickou a za hrobem mučednickým jí čeká věnec; P. Antoniewicz řekl, že polovice nebe naplní se lidem polským, a tedy dnes do toho nebe přicházejí tisíce polských mučedníků.

Válka oddělila uhel od zlata, a není divu, že se nyní odkryla také špatná stránka duše lidské, ta anima vilis, která žene slabé, odrodilé jednotlivce na bojiště pro loupež, ta anima vilis, která hromadí peníze veřejné do vlastní kapsy, ta anima vilis, která, využívajíc ubožáka, vydělává na lidské krvi, hladu i cti. Jestliže se takové případy také staly blízko nás, tak snad možno nám říci se sv. Janem: »Z nás vyšli, ale nebyli z nás.« (Jan 2, 11.)

II.

Uděme na jednom místě v klidnou hladinu vodní: ihned stále četnější a další dokola dělají se kola, tak že než mine sotva několik chvil, celý rybník zvlněný hýbe se tisíci kruhy. V životě společném žádný jednatel není odloučen od svého okolí, ale duše pojí se s duší v jeden souborný celek. Nechtě v jedné duši zanítí se jasnější myšlenka, nechtě z jednoho srdce vytryskne horoucnější pocit, hned dokola k doprovodu počínají se hýbatí jiné duše, že nejednou třeba jest silné vůle, abychom se opřeli tomuto silnému vlivu.

Jsou statky materiální a duchovní. Statky materiální odlučují člověka od člověka a budí vzájemnou nenávisť, neboť chce-li někomu něco dáti, tak musí aspoň při nejmenším sobě odejmouti. Statky duchovní se nezmenšují dělením, ale rozmnožují se, jako ten chléb v zázračných rukou Pána Ježíše na poušti, když jím nasýtil tisíce lačných: čím více lámal, tím více ho bylo. Statky materiální tak často oddělují, statky duchovní vždy pouze spojuvati mají. Každý národ má svůj »zlatý roh« myšlenek, ideálů, kterými se nasycují všichni jednotlivci. Kdo z tohoto společného zlatého rohu nečerpá, ten hyne pro celek, hyne celý národ, jestli ho nakazí. Protože lid vyvolený opustil své poklady národní, káral ho Isaiáš slovy: »Za to, že ten lid pohrdl vodami ze Siloe, které tiše plynou, proto Pán přivede na ně vody Eufratu prudké a veliké.« (Is. 8, 7.)

Jednotlivce spojuje se v době nynější s bratry duchovními, kterým září tentýž ideál — ale duše člověka současného není odtržena také od minulosti, ona všemi vlákny se vplétá do dějin národa, ke kterému náleží. Tři jsou u nás pojítka duše nynější s minulostí: jedním jest kostel, který nikdy neustoupil před útliskem přesily, druhým jest polská škola a polská knížka, třetím pojítkem jest polská matka. Kde nebylo kostela, kde nebylo polské školy, kam se nemohla dostat polská knížka, tam bděla polská matka, vlévajíc do duše svého dítěte zároveň s láskou k Bohu ideály národní. Dnes opět celá duše polská se třese ve svých hlubinách a chvěje se, neboť se v ní ozývá celá minulost. Bolí nás opět všechny rány předků našich, cítíme v sobě znova tobo ducha, který dlel v prsou Zolkiewského, pochopujeme opět myšlenky, zpívané nám od našich věstců, pochopujeme výstrahy a hrozby našich kazatelů. Celá duše polská se chvěje dnes a otřásá, neboť se v ní její minulost ozývá.

Válka nezabíjí celkové duše národa, ale probouzí ji ze spánku — leda že by ta duše již sama o sobě zakrsala. Práva jednotlivcova prohlásila revoluce francouzská na konci XVIII. století, rozbíjejíc železnou rukou celou společnost na nezávislé na sobě a slabé atomy. Utopická filosofie společenská osvícenského století, hlásajíc ideál světoobčanství, pohlížela s jízlivým úsměvem na předsudky národní a patriotické. Měly již klesnouti navždy přebrady, oddělující národ od národa, neboť pro ducha osvíceného celá země jest otčinou. »Otčinou civilisovaného Evropana jest Evropa. Klesají státy, ale místo jejich zaujímají jiné, otevírajíce dveře své všem občanům osvíceným. Kdo považuje hory a řeky za svou otčinu, ten může plakati, sedě na zříceninách kleslého státu, ale duch, osvobozený od předsudků, půjde tam, kde bude hořeti jasným plamenem ohnisko myšlenek a bude s klidnou myslí hleděti na změněné osudy státův i národů jednotlivých.« Tak rozumoval německý filosof Fichte ještě r. 1805,*) když náhle orlové napoleoňští se ukázali nad jeho zemí otcovskou, přinášejíce porobu a rozdělení místo svobody filosofii prohlášené. Pod ranou válečné porážky probudilo se vědomí národní a tentýž filosof dokazoval,**) že v národě jeho tkví úplně výlučný genius, mající své vlastní síly tvůrčí. Války napoleonské probudily ze spánku národy, kteří sobě připomněli, že trvají z milosti boží. Krásně pronesl Krasinski, že od příchodu Kristova národy nevyhynou. Proč? Křesťanství dále předlo celým Starým Zákonem se vinoucí myšlenku, že jednotliví národové obdrželi od Boha každý své vlastní poslání a mohou jemu jenom tenkrát zůstatí věrnými, když se neodřeknou svého vlastního ducha; křesťanství obrátilo do vnitra, do duše pozornost národů, nutíc je kontrolovati sami sebe; křesťanství poukázalo na skloněnou nad dějinami lidstva tvář Boha, čímž historické úsilí každého národa nabývá smyslu

Válka probouzí v každém jednotlivci vědomí o pevném svazku jeho s národem anebo státem, jejichž existence jest ohrožena. Schovává se ošklivý egoismus, a na první místo vystupuje nikoli naše malé »já«, ale ono »my«, na které se tak často zapomíná.

Pouze v národě vyžilém může válka vzbuditi ten vlastovčí strach, který jest předpovědí zkázy. Celá duše hromadně se trhá tehdy a rozkládá a schopna jest strhnouti za sebou všechny jednotlivce. Soudce Gedeon (Jud. 7, 2.—8.), jda proti nepříteli, zpozoroval, že v jeho nesmírném vojsku jest mnoho srdcí slabých, která by mohla sama nakaziti i bohatýry, a proto poručil těm četám jíti domů, a ponechal si toliko hrst statečných. Vytáhl s tou hrstí a zvítězil. Z naší literatury znám jest obraz Wenedův: byl to lid četný, urostlý, obrovský, ale strach a slabost vnikly do těch mohutných prsou, a proto, když jeden vykřikl: »hyneme«,

*) J. G. Fichte: Die Grundzüge d. gegenwärtigen Zeitalters. Berlin 1806.

***) Fichte: Reden an d. deutsche Nation. Berlin 1808.

šest tisíc nedotknutých železem padlo bez ducha. V jedněch prsou »srdce zbledlo a třáslo se jako list osykový«, ve druhých prsou byla »hromádka červů místo srdce«, a třetí byla úplně prázdná.

A jaká je duše naše? Veškerá slabost rozděljuje. Víme, jak rozdělena byla společnost haličská na nepřátelské strany, ale přece válka nás tak sblížila, že cítíme znova tlukot svých srdcí vespolek. Dnes jedno město volá o pomoc pro druhé, jedna vrstva pro druhou, jeden díl pro druhý a do této práce sjednocení duchů ve společné pomoci vpadla nám, jako balsám, na srdce slova potěšující s výše Vatikánu o jedné trpící Polsce.

Veškerá slabost zabíjí. Této doby duše naše žije, ona znovu se nám pozvedá, neboť věří v budoucnost, a ten pouze hyne, kdo žít nechce. Vypravují, že když vítr zaduje na poušti, zrnka písku, tlukouce do sebe, vydávají podivně smutný hlas; Arab, vysvětluje význam jeho, dí, že poušť pláče, neboť by chtěla býti kvetoucí loukou, ale musí ve svém lůně nositi jalový písek. Kdybychom naslouchali hlasu této země naší, po které jako vichr přeletělo heslo války, tu bychom uslyšeli vzdech, že ona by chtěla býti volná, ale musí nositi okovy.

Veškerá slabost kazí, ale my jsme zachovali úctu ke své vlastní duši celkové, my jsme se ještě nestali špatnými, ač bylo tolik pokušení, tolik příležitostí. Když tedy proti nám namířena výčitka zrady, vycítili jsme celou tu ošklivou zlobu této urážky.

Poslední myšlenka, poslední útěcha. Celá naše duše souborná znova dnes se chvěje ve svých nejhlubších záhybech a otřásá se — toť předpověď, že tento strašný otřes u nás se skončí námahou a ohromnou prací. Kolikrát se otřásla ta duše národa, tolikrát nastala hodina rozvoje. Po roce třicátém vydala duše polská v emigraci ty nejhlubší myšlenky o nejkrásnější poesii, po r. 1863 jsme se obrátili k intenzivní práci ekonomické: dá Bůh, i po těchto krutých dnech vzrušení naší duše celkové umlkne ta literatura malicherná, červivá, které si my nepřejeme, a zůstane nám a vrátí se ta stará, veliká a velice čistá literatura, proniknutá myšlenkou boží a myšlenkou národní, dá Bůh, a vrhnou se znova miliony do práce na této válkou zdrčené zemi polské!

Povstal dnes národ proti národu. Abychom odkryli příčinu, nutno vrátiti se do hloubi duše lidské: *Noli foras exire: Nevycházej na venek, vrať se do sebe, neboť ve hloubi duše lidské bydlí pravda.* Sv. Jakob (Job. 4, 1.) praví: »Odkud vznikají boje a půtky mezi vámi? Ne-liž odtud, od vašich chtíčů . . . závidíte a nemůžete dosíci.« Snad v dýmu požárů, v kouři prolité krve se přesvědčí národové, že není možno otrávití svědomí veřejné stálým apotheosováním síly a vylučováním křesťanského smýšlení mravního ze života mezinárodního a z celé kultury. Symbolem kultury bez Boha byla věž Babylonská, kde se vzepřely mohutné massy hmoty v pyšném vyzvání k nebi — a rozešli se národové

ve zmatku a nesvornosti. Symbolem kultury křesťanské jest go-tická katedrála, kde mohutné balvany skalní, přemožené duchem, vznášejí se vzhůru k nebi, ale končí se u vrcholu křížem, ale uvnitř nalézá se oltář Krista, který nám přinesl nové přikázání lásky vespolečné. V takové teprve kultuře bude místa pro všechny národy, bude i místa pro nás, abychom zapěli hymnu svobody. Amen.

DĚDICTVÍ SVATOJANSKÉ

vydalo své podíly, které je samy nejlépe doporučují:

- I. První kniha jest: „Soustavná katolická věrouka pro lid“ z pera P. Fr. Žáka T. J. Statě o pravé víře, o církvi, o tradici a Písmu, o Bohu jednou v Trojici, soustavně a spolu lidově pojednávají o pravdách každému důležitých. Bývala Jirsíková populární dogmatika hledanou četbou, bude i Žáková ještě hledanější, neboť se obírá i nejnovějšími thesemi.
- II. „Dědův odkaz“ od K. Balíka má velmi mnoho srdečného a krásného pro jinocha. Nemáme mnoho knih, které by byly věnovány nejbouřlivější době života. Pro spolky mladých mužů jest Balíkova knížka vzácným odkazem.
- III. „Paměti Františka Vaváka“, jak v nich pokračuje J. Skopec, upoutají mysl čtenářovu, který prožije celý věk vzorného souseda a rychtáře.

Členy »Dědictví« získávají jest skutečný apoštolát. Zámožnější ministrant měl by si spíše nésti diplom »Dědictví Svatojanského« než 20 K z ministrování. Kdyby z 8000 ministrantů jen každý desátý! ročně členem se stal!

LISTY VĚDECKÉ.

Šestnáctiletí.

Na všech nárožích čteme vyhlášky o výcviku vojenském mladých učňů. Nastává obrat při výchově mladých mužů, a nebude bez významu pro duchovní správu poznati včas, co se chystá polouřední cestou pro dospívající mládež. V první řadě se ovšem jedná o vojenskou výchovu, avšak shromažďování mladých lidí a styk s nimi má vychovatelský význam i v jiném směru, a nelze jej podceňovati.

My chceme zde sděliti, co bylo s námi sděleno při schůzi učednických Besídek pražských, což nebude bez významu pro pastorační vůbec.

Při všeobecné branné povinnosti, jakou máme v Rakousku, jest velikou výhodou pro občana i stát, má-li své příslušníky a vycvičenou mládež i ve věcech vojenských poněkud aspoň vzdělanou. Tomu se má napomáhati výcvikem v době mezi školou a kasárnami, za pomoci spolků ozbrojených a vysloužileckých a i jiných, dokud dávají záruku, že se cíle vytčeného dojíti může.

Ti, kdož se před nastoupením vojenské povinnosti vycvičí, mají značné výhody, ježto z nich budou bráni poddůstojníci, a při dovolené mají míti jisté výhody. Při vyučování se předpokládá pravidelná návštěva týdenního cvičení, ježto by jinak ani pokrok nebyl možný.

Vyučování obstarávají síly ponejvíce odborné a osvědčené. Důležité jest věděti, že má býti dána příležitost k osvojení si mnohých praktických znalostí, které jinak si musí mladý muž osvojovati za značné peníze; tak má býti i cvičení v plování, v ježdění na loďkách, ve střelbě, v házení koulí, kladivem, ano i v jízdě na koni a pod.

Pro občanský život jest důležité cvičení se v orientaci pomocí hodinek a jiným praktickým způsobem a cvičení při poskytnutí první pomoci lékařské, při poranění a onemocnění.

Jest postaráno i o větší společná cvičení více sborů, jak v pochodech tak v závodech. Zde ovšem nám napadá myšlenka

pro duchovní správu velmi důležitá: nedělní mše sv. Bude-li duchovní se úplně straniti celé akce, může se lehounce státi, že na služby boží se ani nevzpomene. Poněvadž jest zde úmysl dobrý, lze doufati, že upozornění na nedělní mši sv., spojenou s krátkou promluvou pro mladé duše, může konati výborné služby. Celé zřízení nese ráz vojenský a nebude od místa, když by duchovní nabídl své služby jako kněz mladého dorostu. Zajisté, že nebude odmítnut.

Po ulici pražské již vykračovaly tyto mladistvé sbory, ubírajíce se na cvičný pochod v den nedělní. Když by duchovenstvo nabídlo mši sv. pro účastníky cvičného pochodu, bude je vychovávatí svou ochotou k plnění povinnosti v den nedělní. Jest třeba zde chopiti se pastorační příležitosti a nebýti passivními, což nepřinese nikdy žádoucího ovoce. Teď jest věc v začátcích a každá pomoc a pokyn je vítán, ježto věc má polooficiální nátěr a nejedná se o strannictví jako spíše o skutečně lidovou výchovu mladých lidí před odvodem; doporučovalo by se zde učiniti společně návrh se strany vdst. episkopátu ohledně služeb božích v neděli a ve svátek pro účastníky cvičení. Faráři v místech výletních v krajinách alpských všemožně se starají o služby boží v neděli, učinně je také my pro naše nejm'adší brance.

Nebylo by s prospěchem učiniti tuto nejnovější otázku předmětem porady, poněvadž je v prvních začátcích a dá se snáze zmociti teď, dokud není v proudu? Na všech okresích bude o ní jednáno, každé hejtmanství bude míti své poradní sbory a osoby, které budou míti na starosti mladíky na celém okresu seskupené podle jednotlivých obcí.

Nečekejme až přijdou k nám, ale jděme sami vstříc. Byla tolikrát na přetřesu otázka péče o mládež, a musíme doznati, že se nedočkala velikých výsledků. Snad bude tentokráte míti více ovoce.

O důležitosti tělocviku při výchově mladých lidí psal jsem před třemi lety v »Rádcí duchovním« a ukazoval jsem, jak v Anglii používají pudu mladých lidí po tělesné únavě a vybití tělesné energie, jako prostředku výchovného. Teď se zavádí tato instituce po celé naší říši; státi nečinně opodál nebylo by ani pastorační ani vlastenecké. Sekretář londýnského pana kardinála tvrdí ze své zkušenosti, že disciplinou při tělocviku vštěpovanou docílil i návštěvy kostela i velikonočního sv. přijímání ve značně zvýšené míře.

Členové sborů cvičných nemohou býti členy jiných cvičných sborů, což k vůli kázni lze vysvětliti. Stojíme před novým útvarem našeho dorostu, na nás jest vzíti směrnici správnou po zralé úvaze.

LISTY HOMILETICKÉ.

Na svátek sv. Václava.

K stoletému jubileu kanovníka Ehrenbergera otiskujeme jubilejní řeč jeho na Proseku r. 1870 k devítistiletému jubileu posvěcení kostela.

»Dal mu Pán umění svatých, poctil ho v pracích a doplnil práce jeho.«
(Moud. 10, 10.)

Devět set roků tomu dnes, co Dětmar, prvý biskup pražský, za přítomnosti knížete Boleslava II., jeho dvoru a valného množství lidu českého kostel na Proseku na počest svatého mučedníka a dědice zemského Václava Bohu trojjedinému posvětil. Vzácná, přepamatná to událost — a v dějinách křesťanstva zároveň tak řídká, že by neznalec minulosti národa našeho o ní snad až pochybovati mohl. Léta 935 Václav smrtí mučednickou skonal, a hle! o 35 roků později, léta 970 již prvý chrám na počest jeho jména ve vlasti se zasvěcuje! Kdy se stalo, aby památka kterého světce po uplynutí lhůty tak skrovné tou měrou v národě slavena byla? Kdy se stalo, aby hned v koleně druhém od bratrovce strýcovi na počest chrám byl vzdělán? Kdo medle urychlil při Václavovi tak nápadně dlouhý průběh svatořečení, jenž mnohdy až za kolikero století trvá?

Nejmilejší! Václavovi souvěkovci, naši otcové, národ český to učinil. Dějepisec náš Palacký ve svých »Dějinách národa českého« na stránce 238. prvního dílu píše o tom takto: »Václav vyhlášen jest od veškerého lidu hned po smrti své za mučedníka svatého. Dříve nežli věk minul, ano pokud bratrobijce na trůnu seděl, roznesla se pověst o zázracích u jeho hrobu zběhlých až do dalekých zemí. Avšak Čechové sami ctili památku jeho co nejsvětěji: ano úcty k němu ve vlasti po celá století přibývalo. Národ vzýval ho co dědice země české, co předního přímluvce a orodovníka u Boha za všechny věrné Čechy. Knížata a panovníci kladli obraz jeho na peníze, na pečeti a korouhve své;

množství chrámů i oltářů postaveno v čest jeho jména po všech krajích, ano konečně vše, co národ náš jako své vlastní ve cti míti chtěl, to až podnes svatováclavským nazývati obvykl. Tak samo jméno výtečného panovníka tohoto, jako před stoletími, i nyní ještě v millionech srdcí českých city a úmysly nábožné buditi nepřestává. Tak až dotud Palacký.

Jest to úkazem ve světě téměř nevidaným, aby kdo hned při skonání jedněmi celého národa ústy za svatého byl slaven, jako kníže náš Václav. Čím medle takového vděku a uznání nehynoucího od národa svého sobě byl zasloužil? Kým byl cherub Danielovi v jámě lvové, kým byl David Israeli naproti Filištínským, kým byla Judit krajanům svým naproti Holofernovi: tím učiněn jest Václav národu svému, národu českému. Jemu dal Bůh umění svatých, dal vedle srdce zbožného věhlas moudrosti panovníčí: a Václav těžce věrně z hřivny sobě svěšené, učiněn jest vlasti své spásou, národa svého zachranitelem. Ó dobře naučili nás otcové naši, abychom řeč svou nazývali jazykem svatováclavským, sebe národem svatováclavským, vlast svou korunou svatováclavskou; neboť za to, že jsme, i za to, co máme, Václavu svatému děkovati nám sluší. Ano jsme, jsme se vším, co našeho, v skutku a v pravdě svatováclavskými. Dějepis tomu nasvědčuje, a písmem na věky nezrušitelným hlásá toto:

Bez Václava svatého národa českého by nebylo!

Dějepisný tento výrok jest tak velevážený, že ku vzácné a vele-památčné slavnosti dnešní výborně se hodí. Nuže, budiž tedy předmětem společného dnešního uvažování našeho. Žádaje za laskavé účastenství, počínám ve jménu Páně.

Pojednání.

Na prokázání toho, že za své bytí se vším, co našeho, svatému dědici zemskému Václavovi povinováni jsme, a že tudíž docela slušně a po spravedlnosti vše, co nám milého a drahého, svatováclavským nazýváme: ano na prokázání toho nezbytno jest, abychom pohleděli na sousedstvo, jakéž vlast naše země česká za dnů Václavových měla na severu a na západě.

Na severu Čech, od Krkonoš až k Baltickému moři, po rozsáhlých poříčích Odry, Labe a Sály obýval za tehdejška lid národnosti slovanské, lid s národem českým dle jazyka, mravů a obyčejů života úzce spřízněný a spřátelený. Lid ten, ač plemene jednoho, dělil se na více větví, z nichž nejedna počtem duší, rozsáhlostí krajiny i blahobytem nad národ český vynikala. V pamětech z dob oněch dochovaných připomínají se mezi nimi zvláště Pomořané, Rubané, Rotaři, Vilci, Lutičané a jiní, kteří všichni pod vlastními knížaty žili, a na onen čas i značnou vzdělaností, průmyslem, ba i obchodem námořským slyneli. A hle! všichni tito pokrevenci naši a země české na severu sousedé vyhnuli, tak že sotva jména jich v známost naši vešla. V roz-

lehlých jich vlastech bytuje národ jiný, po luzích potem slovan-
ským původně vzdělaných rozléhá se jazyk cizí, a nynější oby-
vatelstvo tamější ani tomu věřiti nechce, že by bylo potomstvem
Slovanů, ovšem Slovanů odnárodněných, poněmčených.

Na tento dějepisný nástin kdo bedlivým okem hledí, dvojit
otázce ubrániti se nemůže; a sice předně: Kterak to, že severní
sousedé národa českého, četní a stateční kmenové slovanští, za-
hynuli? — a za druhé: kterak to, že národ český, počtem i roz-
lehlostí území daleko menší, žalostivému osudu svých pokre-
venců na severu ušel a národem živým a samostatným až podnes
se uchoval? Odpověď na otázky předložené zní takto: spásou
národa českého byl Václav, a příčinou zahynutí Slovanů sever-
ních bylo, že v době osudné knížat svatému Václavovi podob-
ných neměli.

A teď, poznavše předků svých sousedstva na severu, po-
patřme na jich sousedy od západu.

Všechny země, s nimiž Čechové a také Slované severní na
západě se stýkali, všechny ty země s obývajícím v nich kmeny
germánskými byly za tehdejška državou císařů německých, kteří,
zjednavše sobě korunování v Římě, také slávu někdejší světo-
vlády starořímských císařů obnovili a na se přivedli. Co nápad-
níci světovlády starořímské domnívali se býti pány všeho světa,
a šířiti víru křesťanskou mezi národy pohanskými za přední
úlohu sobě kladli. Krásná, vznešená to úloha, ale neblází, věčně
politování hodní prostředkové, jakýmiž onu úlohu prováděli.
Evangelium Kristovo, učení lásky, zvěstovali oni, nastojte! mečem
a ohněm. Za dar víry odníмали národům násilně obráceným samo-
statnou volnost, učinili je sobě poddanými, a vzavše jim dar ja-
zyka, z počtů národů živých na věky je vymazali. Tímto způso-
bem zahynuli kmenové severních Slovanů jeden po druhém, a oni
sami, že dědičným Slovanstva hříchem, totiž nesvorností hřešili,
oni sami nepřítelům práci krvavou nemálo usnadnili.

Nejhoršími Slovanobijci, kteří rozmnožující své panství, šíření
víry křesťanské patrně za pláštíček měli, byli bez odporu ně-
meckí císařové z domu saského, Jindřich příjímím Ptáčník a syn
i nástupce jeho Otto I. A hned Jindřich na křížáckém svém
tažení hranice české s hrůzou velikou překročil. Rána smrto-
nosná napřažena byla na národ náš, mračno zkázyplné nad
obzorem vlasti stahovalo se. Tu však v době osudné dosedl na
trůn český cherub v osobě Václava svatého, jenž napřaženou
ránu zadržel a mračno záhuby zažehnal, že na luhy naše ne-
spadla z něho leč rosa požehnání.

Než jaké mohl výbojný císař Jindřich k válce proti Čechům
míti příčiny, když oni již dříve hned za Bořivoje po příkladu
knížete svého z veliké části křest a víru přijali? Ovšem, kníže
Bořivoj a choť jeho Ludmila, byvše od velikého Slovanů apoštola
Methoděje pravdě boží naučeni, stali se křesťany z nejčistšího
přesvědčení. Také oba synové jejich, Spytihněv a Vratislav, pa-
novavše nedlouho jeden po druhém, byli dobrými knížaty i do-

brými křesťany ; ale obrácení národa, jemuž, jak se pravdě podobá, bujnost panstva překážela, nebylo tudíž ještě dokonáno. Pročež když Václavův otec kníže Vratislav zemřel a choť jeho Drahomíra za nedospělosti synovy ve vládu se uvázala, započalo v zemi hospodářství, patrné známky pohanství na sobě mající. Drahomíra, kněžna stodorská z kmene Laticů na severu, byla, jak dějepisec náš dí, hrdá a pánovitá : a ač hned u svém do Čech příchodu křesť přijala, nicméně pro bujnost a prudkost povahy ctnostem života křesťanského přivyknouti nemohla. Zvláště snachu svou Ludmilu, kterouž dějepisec náš rozumnou, dobrou a tichou nazývá, a kteráž pro své ctnosti v lidu takové přízni se těšila, že okem slepých, nohou chromých a potěšením všech nešťastných vůbec jména jest : ano zvláště Ludmilu Drahomíř nenáviděla. » Vadí mně tato, překází mně tato,« říkávala Drahomíra nenávistí unesená ; a vlády své v zemi užila k tomu, aby Ludmily nebylo. Ano za krátkého dvouletého vladaření Drahomířina stalo se, že matka křesťanství v Čechách Ludmila na Tetině jest zardousena, kněžstvo zapuzeno, chrámy zpuštěny. Pohanství počalo zvedati hlavu, a na konec, aby míra byla plna, učinila Drahomíra to, že k Laticům, svým krajanům, v těžkou válku s Jindřichem Ptáčkem zapleteným, pomoc válečnou z Čech vypravila. To pak vše úhrnem vítěznému výbojnému císaři stačilo, aby Čechy válkou zaplavil. A již vniká proudem četných vojáků do ubohé vlasti : národ jest překvapen a nepřipraven ; a nepřítel, popleniv vše za sebou, stojí poblíže samé Prahy. Týž meč, kterýmž bytí slovanských kmenů na severu jest zpřetínáno, napřažen jest i na Čechy. Pro Bůh, kdo jej zadržel, kdo vlast zachránil a národ spasil ?

Za velikého zmatku a postrachu všeobecného ujal se vlády Václav, jenž, ač teprve dvacetiletý, na sněmu vyšehradském u svém nastolení zahájeném osvědčil skvěle rozumnost muže dospělého a moudrost panovníka zkušeného. Že vlast překvapenou zlému nepříteli nadále v plen zůstaviti nechtěl a národ nepřipravený naproti přesile marně na jatka vésti za hřích sobě kladl, tož o mír s nepřitelem mocným cestou vyjednávání uhodil, sám osobně do ležení císařova se odebrav. Než vedle srdce lidumilného řídila kroky Václavovy zároveň věhlasná moudrost panovníčí, aneb, jak dějepisec náš dí, pravá a zdravá politika. Věděl Václav, že národ český, dokud upřímným přijetím víry ve svazek národů křesťanských nevstoupí, potud také výbojnemu nepříteli na západu záminky k nájezdům a bojům až na vyhlazení sám poskytovatí bude. A proto, jda zároveň za pudem svého srdce, k tomu hleděl co nejusilovněji, aby národ svůj národem opravdu křesťanským učinil. Než dílo tak veliké bez pomoci od některého národa sousedního, zřízení a řády křesťanské již majícího, uskutečniti nebylo lze. A nezbytné pomoci této kde měl Václav hledati ? Říše Svatoplukova na východě, křesťanská říše velkomoravská tehdy již od ruky zběsilých Maďarů ležela v rumech, a Václavovi nezbyvalo, leč o potřebnou onu pomoc na západ se obrátiti. O tyto věci vážné jednal zajisté Václav s císařem

v ležení před Prahou; a Jindřich, moudrostí mladistvého knížete dojat a o upřímnosti úmyslu jeho přesvědčen, z nepřítele učiněn jest přítelem a pokojně ze země odešel. Roční poplatek, k němuž se Václav zavázal, naproti zjednanému míru, jakéhož na zvelebení a křesťanské upravení vlasti nevyhnutelná byla potřeba, věru ani za řeč nestojí. Tehdy zajisté bez tasení meče dobyl Václav vítězství velikého, moudrými křesťanskými záměry svými nepřítele nejnebezpečnějšího odzbrojiv. A pokřesťaněním národa postavil Václav před bránu vlasti anděla s mečem obušivým, jenž nedopustil, aby nepřítel, pod záminkou šíření víry záhubu strojící, nadále Čechům škoditi mohl; a jen tak se stalo a státi se mohlo, že žalostivého osudu Slovanstva na severu, osudu vyhlazení a odnárodnění šťastně jsme unikli. Ó dal, dal Václavovi Hospodin umění svatých, vedle srdce zbožného věhlas moudrosti panovníčí; a Václav, těžce věrně z hřivny sobě svěřené, učiněn jest národa svého spásou, vlasti zachranitelem. Jedním slovem, bez Václava svatého národa českého by nebylo.

Nejmilejší! Aj, nenazýváme-li my docela slušně a spravedlivě sebe národem svatováclavským, a vlast svoji říší, korunou svatováclavskou? Jakož jsme Kristovými, že nás Kristus Pán obětováním sebe od zánynutí věčného vysvobodil, takť jsme i svatováclavskými, an kníže náš Václav svatý zbožností a státnickou svojí moudrostí národ a jazyk náš od zkázy zachránil. Avšak svatý náš dědic zemský ani po svém oslavení o národ, jazyk a vlast českou dbáti a pečovati nepřestal. Není národa pod sluncem, jenž by tolik ústrků, svízeli a těžkých pohrom byl přetrpěl, jako národ český; a přes všecka ta utrpení, z nichž jedině na zničení stačiti by mohlo, národ český žije. Byly doby, kdež Čech sám nad sebou zoufal, sám sebe opouštěl, svůj rod popíral, po cizincích se opičil, za svůj jazyk se styděl. Kdo ale sám sebe opouští, toho prý i Bůh opustí: a hle! na národu českém strašlivá tato pravda se nestvrdila: národ český žije dotud.

Ó národ český musí pod zvláštní ochranou státi a člověk rozumný, když to vše na myslí uváží, nemůže si pomoci a chtě nechtě přistoupiti musí k výroku starého vlastence Balbína řkoucího: »Dokud svatý Václav na nebi orodovati bude, národ český nezahyne.«

Než na nás, nejmilejší, jest povážiti, že také orodování našeho dědice zemského, oslavence sv. Václava své meze, své hranice míti může. Jak, kdybychom na příklad v léčkách, od nevěrců kladených, uváznuvše, vírou starou, vírou svatováclavskou, vírou katolickou pohrdli, od ní odpadli? Bude-li pak ještě neunavený jména českého před Bohem obhájce Václav k nám se moci znáti a hlásiti? Téhož dne, kdež víru svatováclavskou zapřeme, umlkne zároveň orodování Václavovo na nebi, a téhož dne, jako jest živ Bůh, ortel zahynutí na národ český bude vynesena. A přece po ničem bohužel, tolikerymi hanami, tolikerym kalem za věku našeho metáno nebývá, jako právě po víře svatováclavské, po víře a církvi katolické. Proč, ach proč tak u nás býti má? Anebo

snad stydno jest Čechovi býti katolíkem? Nebyly-li doby čistého a samojediného katolictví v zemi, doba Břetislavova, Vratislavova, Otakarova, Karlova, zároveň dobami národa českého nejskvělejšími? dobami blahobytu uvnitř, dobami slávy a vážnosti za hranicemi? A všechny naše vzácné starožitné památky stavitelské, umělecké i písemnické, jako rukopis Kralodvorský a knihy Tomáše ze Štítného, ano všechny ty drahocenné památky, jichž nám cizozemci nikoliv bez příčiny závidějí, nepocházejí-li venkoncem z dob národa našeho výhradně katolických? A přece jest u nás víra a církev katolická jako psancem, jako vyvrhelem, po němž tlapati a plvati jest volno. Ach, to jest smutné, to jest žalostivé: srdce by nad tím puknouti mohlo. A vždyť lid náš svatováclavský, národ český, ve svém jádru, ve své velikánské většině tomu řádění proti víře dokonce nechce. Čili je snad vůlí vaší, aby víra slavných předků, víra svatováclavská, ve vlasti lehčena, ostouzena, kopána a poličkována byla? Jest snad vůlí vaší, aby pro nevěru ve vlasti se zmáhající orodování Václavovo za nás a celý národ český na nebi mělo umlknouti? Vím, vím, že není. Kdo jsa synem poctivé matky české mohl by krev svatováclavskou v žilách svých zapřítí, vírou zhrzeti a tudíž o zkázu národa i vlasti své ukládati? Pročež, jakož své a celého národa časné i věčné blaho žádáme, stůjme a setrvejme věrně při víře slavných otců svých, při víře svatováclavské; a oslavený dědic zemský neustane orodovati, vyprosí národu svému dnů lepších, dnů slavnějších, a ni časně ni věčně nedá zahynouti nám i budoucím. Amen.

Na den sv. Václava.

Proč dopouští Bůh bezbožným vrchu nad spravedlivým?

Napsal Dr. Karel L. Řehák.

1. Za podmínku, chceme-li spasení dojíti, klade nám Spasitel zapírání sebe, řka: »Chce-li kdo přijíti za mnou, zapři sebe sám, vezmi kříž svůj a následuj mne!« Proč máme se ale zapírati, když Pán Ježíš nás již vykoupil? Proč se máme káti, když Syn boží za hříchy naše uraženému Otci nebeskému zadost učinil? Tak se táží mnozí neuvědomělí katolíci i protestanté, a v ničem sobě újmy činiti nechtějí.

Avšak nezvratná jsou slova božské pravdy, že »království nebeské násilí trpí; a že jen ti, kdo si násilí činí, uchvacují ho« (Mat. 11, 12.); že třeba tudíž se zapírati, žádosti své v meze zákonů božích vtěsnávati. Spasitel zapravil ovšem nesmírný dluh náš u Otce svého najednou; ale my povinni jsme upláceti jemu zapíráním sebe aspoň tolik, pokud síly naše stačí.

Ba pozorujeme-li běh života lidského, poznáváme tu podivuhodnou věc, že trpěti musí často velmi i spravedlivý, kdežto

zbůjník vítězí. Ba zloba lidská vítězila i nad samým nejsvětějším Synem božím, až přibila ho i na kříž!

Což nemůže Bůh hříšníkům pokořiti?

Ovšem, vždyť jest všemohoucím.

Či snad zlé docela miluje?

Ó nikoliv, vždyť jest nejvyšším svatým.

Proč tedy dopouští, že lidé zlí mohou provozovati vůli svou nad spravedlivými?

Poněvadž Bůh dal nám lidem s v o b o d n o u v ů l i, můžeme ho poslouchati, anebo jemu i vzdorovati; ovšem že bude jednou odplata naše přiměřená jednání našemu: buď věčně blažená, nebo věčně nešťastná. Ale při tom Bůh ve své nevyzpytatelné prozřetelnosti i zlobu lidí řídí konečně tak, jak jest:

a) pro větší jeho vlastní čest;

b) pro naše pravé blaho.

2. Když se nám zdává, že bezbožníci svým jednáním Bohu cti ubírají, oni mu ale v pravdě i proti své vůli pomáhati musejí, aby své jméno dle zasloužení proslavil. Nebo an Bůh nespravedlnosti jejich trpí, ukazuje v nejjasnějším světle svou dobrotivost, poněvadž moha je i zničiti, neustává jim dobrodiní prokazovati pro duši i pro tělo.

Bůh ukazuje bezbožníkům dále i svou neskonalou shovívavost, v které na obrácení jich myslí čeká; i svou slitovnost, v které jim odpouští, když pokání činiti se odhodlali.

A konečně ukazuje jim i svou svrchovanou spravedlnost, ježto užívá vůli bezbožníků na potrestání chybných, a posléze i jim sám zaslouženou pokutu přisoudí.

Krátkozrací lidé, vidouce ničemné skutky bezbožníků, snad říkávají: Proč pak to Bůh trpí? jak se může Bůh na takovouto nespravedlnost do nebe volající dívati? Proč nesešle oheň s nebe, jako na potrestání Sodomských? Proč neotevře zemi, aby pohltila bezbožníky jako na poušti Kore, Datana a Abizona, kteří ztupili kněžství Aronovo, a rouhali se Bohu? Proč nesešle potupu jako za časů Noemových, aby zbavila zemi ničemníků, a očistila ji od neřestí jejich?

Ale Bůh nečiní, jak by činili lidi. Snad vidí uprostřed svých nepřátel takové, kteří později milostí jeho hnutí, stanou se hrdinými vyznavači i zastánci toho náboženství, jež právě pronásledují. Vždyť i sv. Pavel byl krutým pronásledovatelem křesťanů, prve nežli se stal vyvolenou nádobou milostí božích. Snad Bůh ve své dobrotivosti a slitovnosti vidí mezi bezbožníky takové, kteří pohnuti svatým životem, trpělivostí a odevzdaností do vůle boží mučedníků, naplní se podivem, a souditi budou že víra, jež tolik síly i útěchy dodává, jedině od Boha přicházeti může, a zamilují si ji sami. Když viděl udavač sv. apoštola Jakuba, kterak on statečně a hrdinně na smrt jde, padl mu k nohám, odprosil ho, a stal se i sám křesťanem i mučedníkem.

Bůh netrestal také ihned knížete Boleslava, ač se byl týž ke svému svatě žijícímu bratrovi Václavovi hanebně zachoval. Pozval si ho na slavnost posvěcení chrámu, pozval si ho za kmotra ke svému novorozenci. A Václav ve všem mu byl po vůli. Ale když on druhého dne po svém zvyku šel na jitřní, Boleslav ještě s jinými spiklenci ho přepadl a zavraždil. Ale i Boleslav šel později do sebe, zločinu svého bolestně želel, a děti své na usmíření své viny Bohu zasvětil. Bůh ukázal mu posléze netoliko dobrotu, shovívavost i slitovnost svou, ale i spravedlnost svou. Neboť ztrestal ho výčitkami svědomí i pokořením ho, ježto musel po krutých bojích konečně přece do Němec poplatek ten odváděti, ke kterému se byl bratr jeho Václav raději zavázal, nežli by byl dopustil prolévati krev nevinnou.

Takto Bůh ve své nevyzpytatelné moudrosti i prozřetelnosti činívá, že i ku potrestání hříšníků i ke zkoušení spravedlivých užívá zlovůle bezbožníků. Bezbožníci zdánlivě na čas proti spravedlivým vítězí; ale i to jich vítězství hlásá buď dobrotu i shovívavost, anebo i spravedlnost boží!

Jestliže se tedy za dnů našich nevěra staví proti víře, jak ji církev Páně jménem božím hlásá, a bezbožnost drze staví své čelo proti ctnosti, nechťjme proto příliš teskniti. Vždyť Bůh jest s námi, a Syn boží přemohl svět i ďábla! Nechť lidé bezbožní na čas jásají, a dobrotu i shovívavost boží oslavují; přijde dříve nebo později i doba, kdy Spasitel poručí bouři i větrům, aby se stalo utišení veliké (Mat. 8); a pak ukáže zlovolným nepřátelům svým i svou spravedlnost.

Přísloví dí: »Mlýny boží melou zvolna, ale jistě!« Co Bůh činí nebo dopouští, vše činí nebo aspoň dopouští v první řadě pro svou vlastní čest, ale pak i pro opravdové blaho našeho.

3. Jestliže bezbožníci ubližovati usilují věrným ctitelům božím, dopouštívá jim toho Bůh, aby rádi či neradi posléze prospěli spravedlivým samým, ježto tak duše jich ku pokání přivádějí, od vabu v bohulibém životě jim množí, a ke slavnější koruně jim napomáhají!

Bůh může ovšem provinilce různými způsoby trestati; trestává však obyčejně napřed tresty přirozenými. Dopouští, že lidé bezbožní způsobí válku, pustoší zemi, dělají revoluce, krvavé stávký; nebo sešle drahotu, nemoci, úmrtí příbuzných. Činí tak vždy z nejlepších úmyslů i pro naše blaho. Nebo kdy že lidé na Boha a na věčnost nejsnáze zapomínají? Když se jim lépe daří. Proto posílá Bůh na ně různé útrapy, aby jich od hříchů očistil, ku náležitému pokání pohnul.

Co byla samotná mučidla v rukou ukrutníků? Byly to jen prostředky, metly boží, buď aby hříšní pošetilci k Bohu zpět byli uvedeni. Anebo byly to i prostředky, jimž se pohané divili, o síle víry křesťanské se přesvědčovali a sami pak křesťany se stávali.

V čem uškodilo tyranství knížete Bolešlava sv. Václavovi? Sv. Václav hrdinně smrt za víru a ctnosti své panovnické podstoupil, a umíraje bratrovi svému řekl: »To ti odpust Bůh!« Kdyby nebyl trpěl, památka jeho byla by snad dávno vyhynula. Bůh ale dopustil křivdy na něho, aby ctnost jeho tím jasněji zazářila, on pak i jiných vzdělával, ke věrnému plnění povinností křesťanských životem svým povzbuzoval a korunu odplaty v nebi tím skvělejší dosáhl. A ke slávě věčné v nebi oslavuje ho Bůh po všechna století i u všech národů křesťanských na zemi. Raduje se a radovati bude, a radosti jeho neodejme nikdo více od něho. A komu to děkuje? Svým nepřátelům, svému bratru vrahu!

Z toho plyne, jak máme pohlížeti na nynější pronásledování všech věrných katolíků skoro po celé Evropě i jinde. Všechny útržky, posměchy, potupy, krvavé rány jsou jen a býti nám mají příležitosti, abychom si svaté víry tím více vážili, svátosti ku posvěcení tím horlivěji přijímali, duchovních otců svých tím více si vážili, tak za hříchy své upřímněji se káli, po způsobu mučedníků tím oddaněji lásku svou Bohu osvědčovali a oslavu svou v nebesích vždy více množili!

Sv. Václav na sobě zkusil pravdivost zaslíbení Páně: »Blahoslavení, kteří trpí pro spravedlnost, neboť jejich jest království nebeské.« Hajme víru svou svatou i my až do těch hrdel a statků; ale učme se také zapíratí se, kříž svůj nésti, abychom za sv. Václavem jdouce byli jednou také tam, kde Bůh náš jest, v nebesích. Amen.

Na neděli devatenáctou po sv. Duchu.

Podává dr. Antonín Ondroušek, katecheta v Mladé Boleslavi.

»I řekl král: »Svážíce ruce a nohy jeho, uvrzte jej do temnosti zevnitřní; tamt bude pláč a skřípění zubů.«

(Mat. 2, 13.)

O člověkovu neoděném rouchem svatebním, to jest postrádajícím posvěcující milosti, praví božský Spasitel v dnešním svatém evangelium, že bude uvržen do temnosti zevnitřní, kdež bude pláč a skřípění zubů. Místem tím podle výkladu sv. Otců církevních jest peklo. Kristus Pán často mluvil o pekle a jeho existenci. Než nevěra naší doby jako mnoho jiných věcí, tak zvláště peklo upírá a potfásajíc hlavou a krčíc rameny říká: »Kdož ví, zdali jest jaké peklo?« Sv. Otec Pius X. napomínal hlasatele slova božího zvláště, aby věřící častěji při příležitosti o skutečnosti pekla poučovali. Učiňme tak i my dnes, když nám sv. evangelium nedělní k tomu příležitost dává.

Poslyšme některé důvody, které se obyčejně proti existenci pekla uvádějí, a zkoumejme pak jich pravou cenu.

1. Ještě se nikdo z pekla nenavrátil! To má existenci pekla vyvrátit? Kam pak vede takový argument (důvod)? Co by tu musel člověk vše popírat! Tisícové opustili Evropu a nevrátili se; odstěhovali se do Ameriky. Není žádná Amerika, poněvadž oni tisícové se nevrátili? Tisícové našli v hlubinách moře a na dně jeho svůj hrob. Není žádného dna mořského, protože ono mrtvol nevrací? Z pekla vede k nám mnohem delší cesta, než z Ameriky k nám, ono leží hlouběji než dno mořské! »Mezi námi a vámi jest,« pravil Abraham ku boháči, »tak veliká propast, že žádný nemůže odtud, z nebe (totéž platí o zemi) k vám přijít, a od vás nemohou k nám přijít.« A jaký by to mělo smysl, kdyby Bůh zavrženým cestu urovnal a oni přijít mohli? Podali by důkaz, že jest peklo? Nikterak; neboť co tehda platilo, platí až podnes: »Jestliže Mojžíše a proroků neposlouchají, neuvěří ani, byť kdo z mrtvých vstal!« (Luk. 16.)

2. Tolik lidí upírá peklo! Je-li jich mnoho, ponecháme nerozhodnuto. Dozajista více jich věří, než upírá; a kdyby i větší polovice upírala: co dokazuje to popírání?

Jsou to takoví lidé, kteří se pekla nemají co obávat? Kteří mravně nevinný život vedou, vykonávají spravedlnost a milosrdenství činí? Kteří se modlí a kteří jedním slovem svědomí své čisté zachovávají? Lidé se špatným svědomím nemohou při poradě o této otázce rokovati a hlasovati! Oni musejí býti vyloučeni, poněvadž nejsou zachovalí a svědectví jejich není povzneseno nad všeliké podezření! Kdo však ví, zda skutečně a do opravdy popírají peklo? Nejen ústy, nýbrž z hola a z celého srdce, s duší a rozumem? Pravdivý jest výrok: »přání jest otcem myšlenky«; toto platí zvláště o nadpřirozených, nadsmyslných pravdách, jež blízky jsou, jež se osobními stávají. Jak kdyby nějaké peklo bylo? Než nebude snad přece žádné! Včerejší snad stává se dnes pravděpodobným, a dnešní pravděpodobná věc sluje zítra jistou věcí! Kdo vidí do srdce? Kdo zkoumá jeho tajemství? Snad krvácí zatím, co ústa bohoprázdné věci mluví a člověk k smíchu se nutí. Tak se to mělo s Voltairem, jenž se po dobu života namáhal, aby našel pádné důkazy proti existenci pekla, nenalezl však jich, naděje na vynalezení jich se vzdal a pak otevřeně vyznal: »Nepřivedl jsem to ku přesvědčení o tom, že peklo neexistuje, za pochybování jsem se nemohl dostat!«

Nepřivede to rozum už v dobách zdraví za pochybování, pak tím méně v nemoci, před branou smrti. Tu umlkají vášně; tu oněmuje předsudek, tu vítězí bázeň nad posměchem. »Vidouce to, budou se kormoutiti bázní hroznou, a diviti se náhlosti nenadálého spasení spravedlivých, řkajíce sami u sebe, želce a pro sklíčenost ducha lkajíce: Tot jsou ti, kteří nám byli kdysi k posměchu a ku pohanění a spílání. My zpozdlí, měli jsme život jejich za bláznovství... Zbloudili jsme tedy s cesty pravdy, a světlo spravedlnosti nesvítilo nám; a slunce poznání nevzešlo nám! Znavili jsme se na cestě nepravosti a zahynutí a chodili jsme po cestách neschůdných, cesty pak Páně neznali jsme.« (Moudr. 5.)

3. »Než jak může oheň ducha trápiti? Oheň jest těleso, duch jest něco zcela jiného.« Nuž vedle ohně jsou též jiná muka v pekle. Oheň není ani nejbroznější. On přichází teprv na třetím místě. Hroznější jest vyhnanství a kletba, či zatracení. Člověk jest stvořen pro Boha. Nebe jest jeho cílem. Kdo svého cíle nedosáhne, zůstává mimo řád. Nepořádek jest rozervanost. Srdce z nebe vyhnaného jest rozerváno. Ve skutečnosti v dalekém, věčném vyhnanství žije a tyje v neukojitelné touze po své jemu přiřčené otčině. Ale jakmile se duše vzchopiti chce, aby pusté, děsné, brozné vyhnanství opustila, aby do otčiny pospíšila — bývá zadržena neviditelnýma rukama a zpět smýkána. Stává se jí jako ve snách, když bestie na nás se vrhají: my bychom rádi pryč, pryč — a nemůžeme! Hrůzyplný stav! A žádné pomoci, žádné útěchy!

K vyhnanství přistupuje kletba, kterou Hospodin uvrhl na duši v okamžiku odsouzení. »Odejdi ode mne, zatracený...« Kletba přichází od Boha Otce, jenž není více Otcem — přichází od Boha Syna, jenž není více Vykupitelem, od Ducha svatého, který není více Utěшитelem a dárce milostí. Dech Věčného jest kletba! Kletba zavěšuje se na každou mohutnost a schopnost duše, proniká jí jako voda póry houby, naplňuje ji jako vzduch prostor. Kletba! Jaké slovo! Bylo by muk dosti, kdyby jen obsahovala vyhnanství a kletbu. — Mělo by však všemohoucnosti boží nemožným býti duši trestati ohněm? Bůh, jenž všecko může, co v sobě nezavírá žádného vnitřního odporu, může i ohni sílu propůjčiti, aby duchovně působil, jako kdysi tělo Ježíšovo, podobně jako duch, proniklo zavřenými dveřmi, jako podobný duchu ve způsobách chleba přítomen jest. Pod každou způsobou celý. Tedy celý a dokonce pod miliony způsob, jak se ukrývají na zemi ve svatostáncích.

A též tělo nemá zůstat ve hrobě, když spoluhřešilo, musí též zároveň trpěti. Pro ně jest na prvním místě stvořen oheň a určen. Tato námitka proti mukám ohně má dle toho jen klam pro sebe; nikoliv pravdu.

4. Ještě se uvádí milosrdenství boží na pomoc proti existenci pekla. Ano má též Bůh proti Bohu vystupovati, jedna vlastnost boží proti druhé vydati svědectví! To nejde. V podstatě a ve vlastnostech božích není žádného odporu. Nalézají se v nejlepší harmonii (souladu) milosrdenství a spravedlnost. »Milosrdenství a pravda setkávají se, spravedlnost a pokoj líbají se.« (Žalm 84, 11.) Milosrdenství zjevuje se nekonečně ve vtělení se Slova, v hořkém umučení a smrti Ježíše Krista, ve svatých svátostech, v poskytování odpuštění, ano i ještě v hodině smrti: spravedlnost se nekonečně zjevuje ve věčném zatracení.

Veškery námitky a výmluvy rozpadávají se v niveč před zjeveními božími. »Trnou na Sionu hříšníci, třesou se pokrytci. Kdo z vás bude moci bydleti s ohněm zřijícím? Kdo z vás bude moci bydleti s horkostmi a žáry věčnými.« (Isaiáš 39, 14.)

»Má vějičku v ruce své a vyčistí humno své, a shromáždí pšenici svou do obilnice: ale plevy pálení bude ohněm neuhasitelným.« (Mat. 3, 12.)

»Protož jako bývá koukol sebrán a na ohni spálen: tak bude při skonání světa. Pošleť Syn člověka anděly své, i vyberou z království jeho všecko pohoršení, a ty, kteří činí nepravost: a uvrhnou je do peci ohnivé. Tamť bude pláč a skřípění zubů.« (Mat. 13, 40.—42.)

»Odejděte ode mne, zlořečení, do ohně věčného, který ďáblovi a jeho andělům připraven jest.« (Mat. 25, 30.)

»Liknavým pak, a nevěřícím, a prokletým, a vražedníkům, a smilníkům, a čarodějníkům, a modlářům i všem lhářům bude podíl jejich v propasti, kteráž hoří ohněm a sírou, jenž jest druhá smrt.« (Zjev. 21, 8.)

Totoť jest jen několik ukázek slova božího. Tu jest třeba více než překrucování a zaměňování slov, než básnění a vykládání, aby se mohla upírati existence pekla.

K veliké královské svatební hostině zve božský Spasitel nás dnes v nebesích. Žijme, nejmilejší, tak, abychom si roucho svatební, posvěcující milost, zachovali a jednou se Spasitelem a Vykupitelem svým Ježíšem Kristem v nebi u hostiny blaženosti věčné na věky se radovati mohli. Amen.

Neděle devatenáctá po sv. Duchu.

Péče o život věčný.

»Vidí-li někdo,« praví sv. Bernard, »že dům jeho má rozpukliny, nebo střechu děravou, nezboží hned celý dům, ale spraví střechu, zazdí díry, opraví dům; a tak to činí i Bůh s hříšníkem: neboť shledává-li na něm chyby a poklesky, nezavrhne jej hned a neodsoudí, ale trpí ho, snáší jeho chyby a pobádá jej k polepšení a pokání.«

Král dnešního sv. evangelia poslal služebníky své, aby povolali pozvaných na svatbu, ale nechtěli přijíti; poslal jiné služebníky zváti a vybízeti, a když i tito zanedbali přijíti, jiné opět a opět s nutnějším pozváním vyslal služebníky. Ale teprve když pozvaní některé ze služebníků jeho zjímali, jim násilí učinili, ano i některé zavraždili, tu teprve se rozhněval král hněvem spravedlivým, poslal vojska svá a dal jich potrestati.

Král Bůh ustavičně nás zve k sobě, vybízí k pokání, vybízí k polepšení života, vybízí k péči o život věčný. Miliony lidí povolal Bůh od počátku světa do života a miliony jich budou ještě živi až do konce světa, všichni jsou stvořeni pro nebe, za všechny trpěl Kristus a na kříži vykřácel — ale ne všichni dojdou opravdu věčné spásy. Mnoho povolaných, ale málo vyvolených.

Pojednání.

Sestra sv. Tomáše Aq. se tázala, co jest jí činiti, aby byla spasena. Sv. Tomáš jí odpověděl: »Přede vším jest potřeba, abys opravdu chtěla.« Chceme-li v pravdě, jest nám zapotřebí:

1. Býti v milosti boží. Známe jest životopis Josefa Egyptského. Bratři prodali ho do ciziny. Než srdce Josefovo šlechetnější jest, než tuší bratři jeho. Odpouští jim dřívě, než ho o to prosí. Praví k nim slova útěchy plná: »Nelekejte se. Já zapomněl na minulost, zapomeňte i vy a buďte pokojní. Pojďte ke mně a obejměte mne. Já jsem Josef, bratr váš.« Tak jedná s námi hříšnými božský Spasitel, když jako bratři Josefovi břemenem hříchů jsouce obtíženi, před jeho tvář stojíme a jako oni chyby své vyznáváme a jich litujeme. S něžnou láskou přichází tu i nám božský Spasitel v ústřety a promlouvá k nám: Nebojte se! Poněvadž jste učinili pokání, jsem zase vaším přítelem, vaším bratrem. Zapomenuto budiž minulosti. »Ty, Pane, smilováváš se nade všemi, neboť všecko můžeš a přehlídáš hříchy lidské pro pokání.« (Moudr. 11, 24.) »Budou-li hříchové vaši jak šarlat, nad sněh zbllení budou, a budou-li červení jako červec, jako vlna bílí budou.« (Jos. 1, 18.) Mohl by ovšem Bůh hříšníka hned, okamžitě zahubiti, nečiní toho ale, protože chce, aby se obrátil, pokání činil a spasen byl.

Noe stavěl dle rozkazu Hospodinova koráb 120 let. Proč tak dlouho? Sv. Jan Zlatouústý odpovídá: »Na stavbu korábu vyměřeno bylo 120 let, aby hříšníci času nabyli k poznání hříchů a ku pokání. Když Hospodin chtěl zbožiti město Jericho, mohl tak učiniti v okamžení, a přece Josue na rozkaz Páně musel po sedm dní obcházeti město a teprve sedmého dne na zvuk trub rozpadly se zdi města. Proč tak učinil Hospodin? Aby obyvatelům příležitost poskytl polepsiti se a pokání činiti. Nechce Bůh smrti hříšníka, ale aby se polepšil a živ byl.

Vojsko dobývalo pevnost. Důstojník měl s vojny vraziti do města otvorem ve zdi děly prostřeleným. Již stál s vojskem u té nebezpečné brány, za níž je nepřítel se zbraní v ruce očekával. tu však jej napadl takový strach, jako by stál na prahu pekla. Obrátil se a prchl a vojíní s ním. Byl za to k smrti odsouzen. Před smrtí prohlásil: »Máte mě za bázlivce nyní, ačkoli jste mne znali jako muže nad jiné odvážlivého. Povím vám, čeho jsem se tehdy ulekl; může i vám to prospěti. Když jsem stál v průlomu zdi a viděl před sebou takofka jistou smrt, rozpomenul jsem se na jistý smrtelný hřích, z něhož jsem se ještě nevyzval, za nějž jsem pokání neučinil, a poznal jsem, že pro něj budu na věky zavržen. Nebál jsem se hanby, ani trestu, o kterém jsem věděl, že na mne čeká, toliko věčné smrti chtěl jsem ujíti. Nyní jsem se z hříchu vyzpovídal, spokojeně umírám a do milosti boží se odevzdávám.« Domluvil, poklekl a tiše smrtící ránu přijal. »Odpłata za hřích je smrt, ale milost boží dává život věčný v Kristu Ježíši Pánu našem,« praví sv. Pavel. Chceme-li do života věčného vejíti, musíme v milosti boží žíti a zemříti, ale též

2. věrně plniti povinnosti svého stavu. Je mnoho stavů a jsou různá povolání na světě. Jsou císařové, králové, papežové, biskupové, kněží, lékaři, úředníci, rolníci, řemeslníci, dělníci. Je kdo z těchto stavů vyňat z povinnosti pečovati o život věčný? Nikdo zajisté. Podívejme se na apoštoly. K jak vysokému úřadu byli povoláni. A nezahynul jeden z nich, že nepečoval o život věčný, o spásu duše své? A kdyby kdo byl papežem, císařem, králem, musí pracovati o život věčný, sice se na něm splní slova Páně: »Co je platno člověku, by všecken svět získal, ale na duši své škodu trpěl.«

Z každého stavu vede cesta do nebe, každému stavu jsou nebesa otevřena. Není potřebí ani veliké učenosti, ani zvláštní svatosti. Bůh toho oceňuje, kdo mu věrně v tom stavu slouží, který mu ve své prozřetelnosti určil. O sv. poustevníku Pafnuciovi se dočítáme, že jednou Boha prosil, aby mu ukázal, co u něho platí. Bůh mu oznámil, že právě tolik, co jistý pán, který bydlí v sousedním zámku. Žádostivě šel sv. poustevník vyzvědět, jak pán ten živ jest. Co zvěděl? Pán mu řekl, že život jeho je obyčejný, že nic zvláštního nečiní. »Pocestné rád pohostím,« pravil, »chudým rád pomáhám, s poddanými jednám laskavě a po právu, žádnému škody nečiním, o žádném zle nemluví, všechny miluji a hledím, aby všichni šťastně a spokojeně žili.« Sv. Pafnucius se zaradoval, poznav, že k spasení není potřebí velikých a zvláštních činů, nýbrž toliko věrně plniti povinnosti své.

3. K životu věčnému potřebí konati vše v dobrém úmyslu. Čím je tělu našemu oko, tím konání našemu úmysl, pro který to neb ono činíme neb nečiníme. »Svíce těla tvého jest oko tvé. Bude-li oko tvé prostné, všecko tělo tvé bude světlé; pakli bude nešlechtné, také i tělo tvé tmavé bude,« učí Kristus Pán. Viz tedy, aby světlo, které jest v tobě, nebylo tmou. (Luk. 11, 34. 35.) Svíce ta jest úmysl náš. Je-li úmysl náš dobrý, bude i skutek náš Bohu se líbiti; je-li úmysl náš hříšný, u Boha všecko nic neplatí, bychom sebe více dobrého činili. Jako stín za člověkem jde za úmyslem cena skutků našich.

Ach, jak mohu spasen býti; jsem chudý a neučený člověk a nevím co činiti, abych se Bohu zalíbil a duši svou spasil. Tak dnem i nocí na poušti vzdychal mladík jeden, všecek jsa ztrápen. Zjevil se mu anděl a vyzval ho, aby šel s ním. Poustevník ochotně ho následoval. Jdou a přijdou k nepatrné chaloupce; tu čistilo ušpiněnou podlahu chudě oděné děvče a vesele si při tom prozpěvovalo:

Ó Bože, z lásky k tobě,
co činím v každé době,
to všecko tobě věnuji
a ke cti tvé zasvěcuji.

Šli dál a přišli do nádherného chrámu, kde právě znamenitý kazatel tak úchvatně kázal nesčítnému davu lidí, že se všichni

v slzách rozplývali. Kazatel sestoupiv s kazatelny, šel právě kolem našich poutníků, ale tak hrdě, že každý zrovna cítil, kterak si zakládá na svém řečnickém umění. Tu otázal se anděl jinocha: »Pověz mi, kdo vykonal záslušnější a větší dílo v očích božích, zda chudá služka, či tento výtečný kazatel?« Poustevník nerozmýšleje, řekl: »Tot jisto, že tento kazatel.« »Ach, mylíš se,« odvětil anděl, »Bůh hledí především na zbožné srdce, na dobrý úmysl; jen tak stávají se naše skutky Bohu milými a my pak věčně blaženými. To si zapiš do srdce a dle toho žij a jednej.« Vdova, která jen dva haléře z dobrého úmyslu do pokladnice chrámové vhodila, dle slov Ježíšových více dala, než boháči, kteří veliké peníze dávali. »Nebe jen tolik stojí, co člověk má a dáti může,« praví sv. Řehoř. Zacheus dal za nebe polovici svého jmění, chudá vdova jen dva haléře. Muohému Bůh dá nebe jen za číši studené vody. Když sv. Ignac učedníky své do světa rozesílal, dal jim za heslo naučení o dobrém úmyslu: »Vše ku větší cti a slávě boží a spasení duší.« »Piloň se varujte, abyste spravedlnosti nečinili před lidmi, abyste od nich vidění byli, jinak nebudete míti odplaty u Otce svého, jenž jest v nebesích,« praví Kristus Pán. (Mat, 6, 1.) Krásný příklad dává nám sv. Mikuláš, který času nočního přicházel k přibytíkům chudých a nepozorován hojně dárky na okna jim kladl, a sv. Václav se svým služebníkem Podivenem volíval sobě též noční dobu ke konání skutků svých dobrých.

V řeckém městě byl výroční trh. Mudrc Diogenes vystavěl si na trhu boudu a napsal na ni: »Zde se prodává moudrost.« Kdo šli okolo, četli nápis a slyšíce Diogena, an vybízí, aby si koupili vzácné zboží, žádali, aby jim této moudrosti prodal. A v čem záležela moudrost, již Diogenes prodával? V těchto málo slovech: »Při všem pamatuj na konec.« Kdo při všem, co mluví a činí, pamatuje na konec, ten je moudrý, křesťansky moudrý. Co je konec všech věcí? Snad smrt? Smrt je sice konec času, ale začátek věčnosti. Smrt sice přestřihuje nit našeho vzdejšího života, ale hned ji přiváže na věčnost. Smrt nečiní všemu konec, ale soud, který po smrti nás čeká, ten přivede nás k cíli buď věčně dobrému nebo zlému, jak jsme si zasloužili. To je neomylný článek našl sv. víry, že všichni staneme před soudnou stolicí boží, že nás Bůh souditi bude dle toho, co jsme dobrého neb zlého činili. Spravedlivým — těm, kteří nejen pozváni byli na svatbu, ale i pozvání přijali a přišli, o roucho svatební se postarali, dá Bůh život věčný v nebi, ty pak, hříšníky, kteří nechtěli přijíti, věčně trestati bude. Před námi nyní stojí nebe a peklo, smrt nebo život věčný. Snadno nyní sobě voliti můžeme. Nuže pečujme o život věčný. Jaký bude život náš, taková bude i smrt naše a jaká bude smrt, taková bude i celá věčnost naše Amen.

Frant. Čech.

Neděle dvacátá po sv. Duchu.

Chraňte dítky před prvním hříchem smrtelným.

»Pane, sestup prve, nežli umře syn můj.«
(Jan 4, 49.)

Velice miloval královský úředník v dnešním evangeliu svého syna. Na dalekou cestu vydává se osobně za Ježíšem, aby mu syna uzdravil. A když syn byl uzdraven, uvěřil otec v Pána Ježíše a dům jeho veškeren. Nejen sám poznal, že Ježíš jest pravý Bůh, ale postaral se, aby všichni došli toho štěstí a uvěřili v jeho božství. Otec měl pravou lásku ke svému synu a svým domácím, staral se nejen o tělo a zdraví svých dítek, ale i o duši jejich, aby v pravé víře žily a zemřely. Není zajisté nic hroznějšího pro rodiče nad to, když vlastní vinou vedou dítky ke zkáze věčné, a není nic radostnějšího pro ně a vznešenějšího, nežli když vychovávají dítky v bázni boží, v lásce ke ctnosti a bezúhonnému životu, chrání je před nebezpečím hříchu a bdí nad nimi úzkostlivě, aby zlý svět jich nezkazil a Bohu neodcizil. — Zbožným rodičům nejvíce záleží na tom, aby dítko uchránili pokud jen možno před těžkým hříchem, neboť ztratí-li dítko nevinnost a čistotu srdce, pak to jde s ním rychle ke zkáze, a těžko přivede se zpět na cestu ctnosti a pravého života. Mnoho již získalo peklo prvním hříchem dítko, mnoho ztratil anděl strážný, bylo-li mu dítko lstí ďáblou a neopatrností či vinou rodičů dítěte vyrváno.

Aby tomu rodiče předešli a dítko před těžkým hříchem uchránili, chci je v dnešní řeči povzbuditi a na následky těžkého hříchu i na jejich velikou u Boha zodpovědnost upozorniti. — Jedná se o věc nejvýše důležitou, proto kdo má uši k slyšení, slyš, abys pochopil, proč ti Bůh dítky světil a čeho za to od tebe žádá.

P o j e d n á n í.

1. Královský úředník přiblížil se k Pánu Ježíši a zvolal: Pane, sestup prve, nežli umře syn můj.« Věděl, že mnohem snáze jest nemocného uzdraviti nežli už mrtvého vzkřísiti, což jest pro pouhého člověka zcela nemožným; má lékař prostředky proti nemoci, ale nemá jich proti smrti.

Drazí křesťané, čím je smrt pro tělo, tím jest hřích těžký pro duši: zbavuje ji života, přináší jí smrt a žádný člověk nemůže více vlastní mocí duši ve smrtelném hříchu probuditi k novému životu. Proto modlí se denně zbožný otec a starostlivá matka k Pánu Bohu: »Pane, sestup prve, nežli umře syn můj, moje dcera! Chraň, dobrotivý Bože, mé dítko před prvním pádem, těžkým hříchem. Snad už by nepovstalo více, ale setrvalo v nekajivosti a konečně octnulo se mezi zavrženci na věčnosti.«

Nebezpečí to postřehla, jak vám všem známo, blahé paměti královna francouzská Blanka, která častěji říkávala svému synu, Ludvíku, který měl býti králem: »Synu můj, raději bych tě viděla mrtvého nežli těžkým hříchem stíženého.« Prvorozeného syna, kterého tolik milovala, kterého Bůh tolika dary na těle a duši obdaroval, který vynikal krásou těla i duše, od něhož celá říše a všechen lid všeho nejlepšího očekávali, od něhož tedy závisel osud vlasti, a za jehož dlouhý život všichni se již modlili, toho prvorozeného syna raději chtěla matka ztratiti, nežli aby ho viděla ve hřichu těžkém! Snad se v ní bránila přirozenost lidská a láska mateřská a dělaly jí za to předhůzky. »Tedy nelekáš se smrti svého syna? v bolesti a starostech jsi ho vychovala; je tak sličný a miláčkem lidu, všichni v něho vkládají své naděje; a ty se nelekáš chvíle, kdy synu povadnou tváře a ztuhnou ruce, jež tě tolikrát objímaly, a oněmi ústa, jež ze všeho nejdříve matky se dovolávala, s matkou hovořila a s ní se těšila, v bolesti o pomoc volala; tedy raději chceš viděti syna mrtvého nežli hříchem poskvrněného? Vždyť i jiné matky měly hříchem ztraceného syna a modlitbami jej opět zachránily, že se hřichu zřekl a Bohu zase sloužil. Sv. Monika tolik let prosila Boha, aby jí ztraceného syna Augustina vrátil, z osidel a okovů ďábla vysvobodil, a Bůh se slitoval nad ní a radosti té jí dopřál, syn stal se světcem, radostí a chloubou své matky. Brigita ztratila syna Ondřeje Korsini; před narozením dítěte měla sen, že se jí narodí syn v podobě vlka, který však zaběhne do chrámu Panny Marie a zase se promění v beránka. Dlouho žil syn její ve hřichu. Nic nezmohly prosby a pláč matky u syna. Věděla, že jen Bůh může jí dítěto vrátiti. Bůh ji vyslyšel konečně, syn ve chrámu Panny Marie přišel k sobě, stal se světcem, zasvětil se do služeb Panny Marie. »Proč bys měla ty, královna, báti se o svého syna a lekati se jediného hřichu jeho, když i ty můžeš, kdyby na scesti upadl, na Bohu si ho vyžádati? Tisíce ztracených synů děkují matkám svým, že byli zase zachráněni, proč by tvůj syn měl býti pro vždy ztracen?«

Takové myšlenky mohly Blanku změnit, aby odvolala tolik starostlivá slova a neopakovala jich více. Ale Blanka zůstala pevnou, nepřestala připomínati svému synu: »Raději bych tě viděla mrtvého, než hříchem těžkým stíženého.« Věděla dobře, jak hrozné neštěstí jest hřích, jak hrozná urážka Boha, a jak nejistá jest naděje, že syn bude po hřichu zachráněn, a zemře-li ve hřichu, jak hrozná jest věčnost zavržených.

2. Tak jednala královna se svým synem, který byl určen za budoucího panovníka jednoho z nejkrásnějších království. Jak si počínáte vy, matky křesťanské? Hrozíte se také prvního hřichu vašich dětí, viděly byste raději mrtvé své děti nežli hříchem poskvrněné? Snad mnohá jest mezi vámi, jež se podobá královně Blance. Ale co je matek nelidských, které spíše hledí hříchů svých dětí omlouvati, ba ve hřichu podporovati.

»Co je na tom,« říká mnohá matka, »že dítě se nalézá v nebezpečí příležitosti ke hříchu, že špatné společnosti vyhledává, vždyť já byla také takovou, a přece jsem živa a zdráva i spokojena. Ať se jen mládí trochu vybouří, pak dostane rozum a bude klidnějším. Nesmí se hříbě příliš záhy zapřábati, vždyť by neseslélo, ale zesláblo a k práci bylo nepotřebným. Bylo vždycky tak, mládí už jiné nebude.« Tak omlouvají nelidské matky chyby svých dětí. Jak málo jest těch, které ještě denně Boha prosí, aby dítě před hrubým pokleskem chránil! »Dej pozor,« volá mnohá matka a mnohý otec, »ať nepadneš, ať si šatu nepokazíš, ať ruky nezlomíš nebo nohy;« ale aby dítě do hříchu neupadlo, aby nic špatného nevidělo, neslyšelo a nedělalo, o to není strachu, tomu se nejmenší péče věnuje.

Je-li v učení nedbalé, ztratí-li nepatrnou věc, zničí-li předmět nepatrné ceny, bývá káráno i často trestáno. Že by se mělo především báti Boha, Bohu sloužiti, k němu nábožně modliti, ve všem přesně poslouchati, kostel navštěvovati, toho po celý rok mnohé dítě doma od otce ba ani matky neuslyší. Neříkejte, že dítě, není-li dnes, jakýna býti má, bude v pozdějších letech moudřejší. Jinak o tom soudí Duch sv., jenž praví v Písmě sv. : »Mládenec kráčeje dle cesty své, také když sestará, neuchýlí se od ní.« (Přís! 22, 6) Co mladý člověk začal, v tom jako muž pokračuje a s tím jako stařec život skončí. Kdo se začíná až v stáří polepšovati, nedosáhne toho bez zázraku milosti boží svými vlastními silami; zvyk stal se druhou přirozeností.

3. Nedejte se tedy, rodiče křesťanští, klamati nejistou nadějí, nevěřte, čím vás chlácholí svět zkažený. Chce jen připraviti dítě vaše o statek nejvzácnější, o květy mládí, abyste se na něm v stáří žádného ovoce nedočkali. Zahradník, když stromek bují a kvete, odstraní vše, co je na překážku, aby jen hojné ovoce dozrálo. Tak rodiče nesmějí zameškati ani chvílky, třeba stále odstraňovati, co je ke škodě jejich dětí. Dábel také nezahálí, ale jak sv. Petr praví, obchází jako lev hladový a řvoucí, hledaje, koho by pohltil a zničil. Dítě třeba držeti v kázni, neboť jinoha dospělejšího neb dceru nemožno pak více udržeti v mezích. Jakmile jsou těžkým hříchem stíženi, ztratili velice mnoho, snad všecko pro vždy, pro celou věčnost.

Hříchem ztrácí člověk milost posvěcující čili svatost, rozum se zatemňuje, vůle více k zlému se naklání, člověk propadá trestům časným zde na světě a věčnému čili peklu — po smrti, ztrácí pokoj svědomí a zásluhy dobrých skutků, dokud ve sv. zpovědi ztracené milosti nenabyde; člověk jest v moci dábla, a svou vlastní silou nemůže se z jeho otroctví vymaniti, nepomůže li Bůh milostí pomáhající, neosvítí-li jeho rozum, aby poznal, v jakém neštěstí a nebezpečí se nalézá, nepostlí-li vůli jeho, aby se z otroctví toho dostal, nezahřeje-li jeho srdce, aby si hrozný stav zošklivil a po milosti boží a svatosti zatoužil. Dábel však vyzkouší všech prostředků, aby se mu obět nevymkla; zaslepuje rozum, zeslabuje vůli, otupuje srdce, vhání stud do duše, aby se

ze hříchu nevyznala, aneb zpověď platně nevykonala; našeptává, že jiní také žijí ve hříchu a dobře se jim vede, ba že, co bylo spácháno, ani hříchem není, ale pouhou slabostí, již Bůh člověku nezapovídá. A jako pavouk mouchu v pavučině, když se chce z ní vyprostiti, ještě více zamotává, tak činí ďábel; až duše hříchem omámena stane se obětí jeho a pekla. Sv. Augustin, který na sobě zkusil, jak těžko jest vybfednouti ze hříchu, a totéž u jiných seznal, napsal: »Spíše jsem našel ty, kteří nevinnost si zachovali nežli ty, kteří zhřešili a opravdově se polepšili,« a udává příčinu, řka: »Neboť zřídka vyznají se ze hříchu řádně, zřídka činí opravdové pokání.« Proto světci ničeho se tolik nelekali, jako těžkého hříchu.

Slavný konvertita, kazatel Emanuel Veith, tázal se jednou zbožného křesťana: »Čeho se bojíš ze všech věcí ve světě?« »Ničeho,« odpověděl tázaný. »Nebojíš se ani chudoby, ani hladu, ani nemoci, ani bolesti, ani potupy a hanby? ani smrti, ani pekla, ani ďábla?« »Ničeho.« »Tedy ani Boha?« »Boha se nebojím,« odpověděl, Boha »ale miluji nade vše.« »Čeho se tedy bojíš?« »Ničeho a ničeho,« odpověděl, »ničeho na světě, ničeho nad námi ani pod námi.« A nyní vysvětlil, proč se ničeho nebojí. »Chudoba, nahota, hlad a žízeň nemohou škoditi, nebál se jich také Pán Ježíš, Syn boží. Nemoci a bolesti se nebojím, ony tísní tělo, ale povznášejí ducha a nutí ho, aby u Boha hledal útočiště. Také Pán Ježíš se nebál těchto. Urážek a zloby lidí se nebojím, neboť ony krotí domýšlivost lidskou a vedou ku bohumilé pokoře; a větších urážek a potup se mi nikdy nedostane, nežli jakých zakusil Syn boží. Nebojím se smrti, neboť jest branou do života věčného; všichni vyvolení vešli touto branou do radostí věčných. Nebojím se ďábla, neboť jest spoután mocí Ježíše Krista. Čím více na mne doráží, tím více a pevněji se držím svého Spasitele. Nebojím se Boha, neboť jen nepřátelé jeho, hříšníci, musejí se Boha báti; jeho přátelé ho milují, a já se všemožně snažím, abych se v přátelství božím udržel. Jediné, čeho se bojím, jest hřích; hříchem bych urazil Boha, nejvyšší dobro, a největší radost bych způsobil největšímu nepříteli — ďáblu; ve hříchu kdybych zemřel — jsem ztracen pro Boha — na věky.«

Ano, hřích jest největší neštěstí člověka, největší a jediné pravé zlo. Proto řekl Pán Ježíš: »Co by ti prospělo, kdybys celý svět získal, na duši však škodu trpěl?« »Kdo hřeší, toho vymaže z knihy své,« praví Bůh v Písmě sv. (2. Mojž.)

Proto »lépe jest hříchu se vystříhati, nežli se z něho káti, ježto nesnadno jest z hříchu povstati.« (Sv. Isidor.) Hříšná radost plodí žalost, praví přísloví.

4. Drazí rodiče křesťanští, nepohnula-li vás dnešní má slova, dejte mluvití svému srdci. Víím, že vám není na světě nic milějšího nad vlastní dítě. Pro dítě pracujete, šetříte i nouzi trpíte. Ale kdybyste mu ušetřili sebe větší bohatství a vychovali je k nejvyšší hodnosti světské, co by vám prospělo, je-li duše jeho nemocná, ztracená?

Královský úředník daleko spěchal za Pánem Ježíšem, aby mu umírajícího syna zachránil, volal zoufale: »Pane, sestup prve, nežli umře syn můj.« Vy nemusíte daleko jít hledat Pána Ježíše; je nám všem tak blízko, v kostele, na oltáři. Poznali jste, jak hrozný jest hřích pro člověka, zvláště hřích první. V tom ukažte svou lásku k dětem, chraňte je zvláště před prvním hříchem těžkým; dejte jim sami dobrý příklad, bděte, napomínejte, chraňte je před špatnou společností.

»Raději mrtvého než hříchem stíženého,« to buď vaším heslem. Nebe vám dítka svěřilo, k nebi je voďte a sami cestu ukazujte. Aby nezbloudilo dítko, prostě o pomoc shůry: »Pane, sestup prve, nežli umře syn můj; chraň ho, aby neumřel, aby těžce nezhřešil.« Jedině takto můžete zachrániti své dítě, a zbloudí-li přece proti vaší vůli a starosti, vrátí se zase s pomocí boží, vzpomene-li si na vaši něžnou a pravou k němu lásku.

Jouffroy, slavný professor university sorbonnské v Paříži, byl dlouho let volnomyšlenkářem, t. j. moderním nevěrcem, který nevěřil v Boha, ani věčnost. Při tom však neměl žádného klidu, pokoje svědomí. Kdykoli večer byl o samotě a zamyslíl se o svém dětství, šťastném mládí a náboženském životě, a porovnával je s nynějším životem bez víry a spokojenosti, pokaždé byl smutně naladěn, něčeho se mu nedostávalo. Po dlouhých letech navštívil své rodiště, svou dobrou matku, na niž tak často vzpomínal. Jak bylo mu blaze, když ze zdáli spatřil kostel a zaslechl zvony ve své rodné obci. Když pak se nalézal pod střechem domu, v němž tolik sladkých chvil svého mládí strávil, blízko své matky, která byla stále tak milá a laskavá, jako bývala dříve, když viděl, že se tu nic nezměnilo; tentýž kostel, v něm tytéž bohoslužby, na oltáři svíce rozžaté, lid zpívá tytéž písně a na hřbitov doprovází osadníky jako dříve, všichni spokojeni a šťastni ve své víře — a jenom on sám se velice změnil, ztratil víru a s ní i spokojenost a štěstí: pokaždé při těchto vzpomínkách pukala tvrdá kůra nevěry a lhostejnosti na jeho srdci, vracela se víra a s ní také nová spokojenost a radost z nového života. Setřásl se sebe nevěru, přiblížil se k Bohu, a když později umíral, pravil před smrtí: »Jedna jest kniha, děti ji znají z paměti; v té čítejte pilně; v ní jsou rozřešeny největší otázky životní; je to katechismus. Na jedné stránce je více pravdy nežli v haldách ostatních knih filosofických.«

Ano, jediná jest pravda, jež vede k Bohu a chrání před hříchem, je to naše sv. náboženství, jež nám Syn boží s nebe přinesl. Sám řekl: »Já jsem cesta, pravda a život.« Jen u Pána Ježíše nalezneme pravdu, pravý život, pravou cestu k nebesům.

Pána Ježíše volejte denně na pomoc, aby chránil vaše děti před hříchem, smrtí duše. Pán Ježíš jich neopustí a děti budou vaší radostí a chloubou na světě, korunou a slávou na věčnosti.

V. M. Váchal.

Kázání na neděli dvacátou po sv. Duchu.

O některých známkách nebezpečných chorob duševních.

»Uslyšev úředník královský, že Ježíš přichází z Judska do Galileje, odebral se k němu a prosil ho, aby přišel a uzdravil syna jeho; neboť počínal umíratí.«
(Jan 4, 47.)

Královský úředník jistě vyhledával všude pomoci pro svého nemocného syna; a když nic nepomáhalo a syn jeho počínal umíratí, tu poslední naděje mu zakmitla v Ježíši Nazaretském. K tomu tedy se obrátil s důvěrou celou, a hle, naděje jeho nebyla zklamána. Pán Ježíš uzdravil syna jeho.

I my v nemoci tělesné rádi vyhledáváme pomoci, kde jen můžeme. Než kromě nemocí tělesných bývá člověk často stíhán nemocemi duše, které bývají častější, nežli nemoci těla. Na duši churaví všichni, kdož nechávají se ovládati zlými vášněmi a žijí ve stavu hříchu. A tu jako při chorobách tělesných jeví se i při chorobách duševních jisté známky, z nichž na nebezpečnost jejich souditi lze. Kdo takové známky na sobě má, s tím bývá zle, tomu jest se obávati, že bude smrtí schvácen. O těchto známkách chci dnes promluvíti.

Poněvadž však mně jako knězi a lékaři duší především záležitosti musí na blahu duší vašich, zmíním se o známkách nebezpečných nemocí těla jen potud, pokud nám nápomocny jsou poznati nebezpečné nemoci duše.

Bývají pak známky nebezpečné choroby těla tyto :

První, svěří-li se nemocný místo zkušenému lékaři nějakému mastičkáři ;

druhá, jestliže mu prostředky, jichž užívá, nepomáhají ;

třetí, jestliže mu prostředky ty skýtají jen chvilkovou úlevu, nikoli však trvalou pomoc ;

čtvrtá, jestliže nemocný pohrdá všemi léky.

Podobné známky jeví se též u nebezpečných chorob duševních, o čemž s pomocí milosti boží uvažovati budeme.

Pojednání.

I.

První nebezpečné znamení u tělesných nemocí jest, chce-li se nemocný dáti vyléčiti mastičkáři (fušery). Ačkoli věda lékařská v novější době učinila veliké pokroky, jsou přece mnozí, kteří v nemoci místo na zkušeného lékaře obracejí se na různé mastičkáře (výtažného, kováře, pastýře, léčivou bábu) a mastičky a kapky od nich považují za zázračnou rybi žluč od samého archanděla Rafaela, která jim v krátkém čase pomůže na nohy. Užívají lahvičku za lahvičkou, kybelek za kybelkem, ale nemoc neodchází, naopak jest den ze dne horší, a mnohý, přemnohý již

léčení takové zaplatil předčasnou smrtí. Nemoc s počátku nebyla tak nebezpečná, kdyby se byl obrátil na rozumného lékaře, mohl býti za několik dní úplně zdrav. Ale tak zaplácí svůj nerozum životem.

A totéž platí o nemoci duše — o hříchu. Chceme-li se ho zbaviti, obraťme se na zkušeného, rozumného lékaře-zpovědníka, a ne na takého, který vše bere na lehkou váhu. Tu musím bohužel k necti našeho ctihodného stavu přiznati, že jsou také někteří kněží, kteří svůj svatý úřad ve zpovědnici nespravují vždy podle vůle boží a ke spáse věřících. Nestarají se o to, aby zpověď byla dle možnosti úplná, a ještě méně, aby kajícník byl proniknut pravou lítostí, proto nedávají buď žádného, aneb jen kratičké a povšechné poučení. Jejich řešetem propadnou i ty největší a nejhanebnější hříchy, zlé návyky, blízké příležitosti ke hříchu bez povšimnutí; uloží se několik otčenášů a zdrávasů za pokání a udělí se rozhřešení. Takovým způsobem může ovšem zpovědník vyhověti za hodinu třiceti, čtyřiceti i více kajícníkům, z nichž některý, aby vše řádně bylo vykonáno, sám potřeboval by dobré čtvrt hodiny. Ovšem zamlouvají se takoví zpovědníci mnohým a bývají daleko široko známi. Křestan však, který vždy úmyslně jen takové zpovědníky vyhledává, bývá na tom bledě. Poněvadž pokaždé bez obtíží dosahuje rozhřešení, na polepšení ani nemyslí, naopak se domnívá: »Což pak, jestliže zhřeším; můj zpovědník jest hodný a dá mi beze všeho rozhřešení.« A tak hřeší rok za rokem, snad až na konec života, propadá zaslepenosti a nekajícnosti, v níž jest se obávati o spásu duše jeho. Tu platí mnohdy slova: »Vede-li slepý slepého, padnou oba do jámy.« (Mat. 15, 14.) Proto je-li duše naše nemocna, vyhledejme rozumného lékaře-zpovědníka, ukažme mu svůj bolestín — hřích, a můžeme doufati, že s pomocí milosti boží dojdeme úplného uzdravení.

II.

Druhou známkou nebezpečné choroby jest, že užívané prostředky nic nepomáhají. Mnohý nemocný užívá pilně předepsaných léků a řídí se svědomitě předpisy lékaře; leč ač lahvička za lahvičkou spotřebována, neviděti žádných účinkův. Okolí nemocného krčí rameny a druh druhu šepíá: Mně se zdá, že nemocný nevězí v dobré kůži. A podobně lékař, když píše nový recept, tváří se vážně a dává na jevo, že by proti tomu nic neměl, kdyby nemocný si zavolal kněze — jsmeť všichni smrtelní.

V podobném nebezpečí nachází se duševně nemocný hříšník, jestliže mu prostředky spásy neprospívají. Mámeť v církvi sv. vzácnou a bohatou lékárnu, v níž dostati lze znamenité léky proti všem nemocem duše: jedny uzdravení připravují, druhé uzdravení přinášejí. K oněm patří slovo boží, modlitba, návštěva božského Spasitele v nejsvětější Svátosti oltářní, úcta Panny Marie a svatých, především pak vznešená obět mše sv. K těmto pak patří svátost pokání, sv. přijímání. Někteří křestané užívají pilně

těchto prostředků: modlí se ráno i večer, při stole, chodí v neděli a ve svátek, a často i ve všední dny na mši sv., poslouchají kázání, jdou několikrát za rok k sv. zpovědi a sv. přijímání, uctívají Pannu Marii a svaté, ale všechny ty prostředky nejeví na nich žádoucích účinků. Neviděti na nich, že by odložili své hříšné návyky, ztekli se pohoršlivých příležitostí ke hříchu, naopak pokračují dále ve svém hříšném způsobu života. Zůstávají oddáni pití, karbanu, lakotě, smilstvu, hněvu, nespravedlnosti atd. ; po léta nepozorovati na nich ani stopy polepšení.

Nevzbuzuje stav jejich žádné vážné obavy? I ano. V bláhové domněnce, že jest u nich všechno v pořádku, oddávají se klidu svědomí a nečiní ničeho ke svému polepšení. Rekněte mu stokrát: »Příteli, mně se zdá, že na tom nejsi dobře, že bys měl změnit způsob svého žití, jinak to může s tebou špatně dopadnouti«; on vám neuvěří, ale s hněvem vám odpoví: »K čemu takové napomínání? Což nejsem pořádným křesťanem? Chodím do kostela, modlím se, nevynechám ani jednoho kázání, chodívám častěji k sv. zpovědi a sv. přijímání, chodívám na pouti; rád bych věděl, jak by to mohlo se mnou špatně státi. Kdyby byli jiní takovými, mohli by býti spokojeni.«

Drazí v Kristu! Netanou vám po těchto slovech na mysli fariseové, kteří ve své zaslepenosti prostředky ke svatosti považovali za svatost samu, a v domněnce, že jsou spravedliví, každé napomenutí Spasitele od sebe odmítali?

Jiní opět sice poznávají, že jim něco schází; svědomí je upozorňuje, že jest rozdíl mezi jejich žitím a požadavky zákona božího; ale ihned uklidňují se myšlenkou: »Pán Bůh bude již míti shovívavost s mými slabostmi a bude mně milostiv za moje pobožnosti. Tak často slýchávám, že křesťan, který se rád modlí, Pannu Marii vzývá, na mši sv. a na kázání chodí, nezahyne.« Tak uspávají své svědomí klamnou útěchou, a probouzejí se ze spánku toho ke své hrůze a záhubě až na věčnosti. Z toho poznáváte, drazí v Kristu, v jak nebezpečném stavu se nacházejí, kdož s pomocí prostředků spásy na cestě ctnosti uepokračují.

III.

Ne lépe se vede těm, kteří sice s pomocí milosti boží od hříchů svých odstoupí, ale brzy zase do nich se vrátí. Jsou nemocní, kteří užívše léku lékařem předepsaného, značnou úlevu pocíťují a proto lůžko opouštějí. Ale uzdravení není trvalé; za několik dní musí ulehnouti znovu. Lékař léčí znovu a má radost, že předepsané léky dobře účinkují. Nemocný povstane zase. Ale zdraví není stálé. Za několik neděl vidíme nemocného opět v posteli. A jde-li to s ním tak dále ustavičně, konečně zavrtíme hlavou a řekneme: »S tím člověkem to není dobré, toho nevyléčí úplně leč hlína na hřbitově.« A míváme pravdu. Čím častěji nemoc se vrací, tím slabším pacient se stává, až konečně nemocí podlehne, jelikož přirozenost jeho je úplně vyčerpána. Proto

neradi vidí lékaři, když nějaká nemoc znovu se vrací, a vzdávají se naděje, že by mohli nemocného ještě zachrániti.

A podobně tomu u hříšníka, který do starých hříchů vždy znova upadá; čím častěji se to stává, tím bývá stav jeho nebezpečnějším. Příčinou toho jest, že opětováním hřichu zakoření se v srdci zlý návyk, jehož nelze tak snadno vykořeniti.

Či neučí nás tomu zkušenost? Kolikrát sliboval ten neb onen opilec, že se již nikdy neopije. A koho vidáváme každou chvíli vrávorati opilého, ne-li jeho? Kolikrát proklel smilník svou ohavnou vášň a sliboval, že Boha nebude více urážeti. Ale sotva vzplane v těle jeho oheň zlé žádosti, odhazuje zbaběle zbraň a vrhá se v otrockou náruč hřichu. Kolikrát umiňoval sobě zlostný, že chce býti pánem hněvu svého, a že ani slova zlého nevypustí z úst svých. Avšak při nejbližší příležitosti celý hněvem rudý proklíná a zlořečí, až vlasy člověku hrůzou na hlavě vstávají. Zlý návyk svírá člověka jako železná pouta, jež velmi těžce lze rozlomití a nezdědka se stává, že jej hříšník bere s sebou do hrobu. Proto praví Duch sv.: »Mládenec kráčeje dle cesty své, také když se sestará, neuchylí se od ní.« (Přís! 22, 6.)

Z toho můžete poznati, draží v Kristu, v jak nebezpečném stavu jsou ti, kdož do starých hříchů vždy znova upadají; zlý návyk s nekajícností až do konce bývá údělem jejich.

Než pohlédněme na zpětivost do hřichu ještě s jiné stránky. Upadne-li někdo do těžké nemoci, je-li na př. raněn mrtvicí, tu zmocní se ho obyčejně veliká úzkost, tak že volá ihned lékaře, aby mu pomohl. Opakuje-li se tatáž nemoc častěji, ztrácí na hrůze a na konec si z ní člověk nic nedělá. Člověku se stává jako lišce. Liška nikdy neviděvši lva, jednou náhodou s ním se potkala, a tu po prvé tak se ulekla, že málem umřela. Na to, po druhé jej potkavši, lekla se sice, ne však jako ponejprv. Zočivši ho po třetí tak se osmělila, že přistoupivši k němu, s ním rozmlouvala. (Esop.) — U jiných nemocných děje se opačně. Čím častěji se případ opakuje, tím více klesají na mysli, až konečně se zřeknou veškeré naděje, bědujíce: »Mně není již pomoci.«

Jeden z těchto případů dostavuje se též u hříšníků do starých hříchů opět upadajících: buďto stávají se lehkomyšlnými a rozpustilými, anebo propadají trudnomyslnosti a zoufalství. Jedni, dopustivše se ponejprv hřichu, trnou hrůzou; po druhé nepocítují již tak hrozné výčitky svědomí, po třetí ještě méně, až konečně odkládají všelikou bázeň před hřichem, ano dopouštějí se těch nejhorších hanebností, aniž se trochu zardí. Nemyslíte, draží v Kristu, že takoví hříšníci stojí již jednou nohou v pekle, z něhož jest jim již těžko vybřednouti?

U jiných, pravil jsem, děje se pravý opak. Zhřešivše po prvé nebo po druhé, pomýšlejí vážně na polepšení, vidouce však, že všechna jejich dobrá předsevzetí ztroskotají o úskalí vášní a náruživosti, klesají na mysli, až konečně vzdají se naděje, pravíce: »Se mnou jest již konec; polepšiti se nemohu, proto musím zahynouti.« Následkem toho jest, že jako zbabělí vojáci zahazují

zbraň a stávají se kořistí a hračkou bezuzdných vášní. »Zoufávše sobě, vydávají se v nestydatost« (Ef. 4, 19.), dí sv. apoštol Pavel. I tento druh hříšníků jest skoro úplně ztracen, jelikož se jim nedostává důvěry v Boha, ani sebedůvěry.

Tak ať pohlížíme na zpětivost do hříchů s kterékoliv stránky, vždy musíme přiznati, že chová v sobě veliké nebezpečí pro spásu duše. Tak jako nemocný vždy do staré nemoci upadající málo počítati může na úplné uzdravení, tak málo sobě může hříšník do starých hříchů vždy znova upadající slibovati nebe.

IV.

Konečně jest se mně zmíniti ještě o posledním znamení nebezpečné choroby duševní, a to mají na sobě ti, kdo žádných prostředků spásy užívati nechťejí. Někdy bývají nemocní prapodivně umínění. Ačkoliv vědí, že nemoc jest vážná, nechťejí o lékaři a léčbě ani slyšeti, jakoby měli kousek turecké víry, že každý člověk má určený osudem jistý počet let, který prožiti musí, ať se děje co děje. A přijde-li k nim proti jejich vůli lékař, tu pomoci jim nemůže, poněvadž léku neužívají, nýbrž jej potají zahodí. Že takovým na uzdravení počítati nelze, leží na bíle dni.

Než podobnou vlastnost mají mnozí duševně nemocní. Vězí ve zlé kůži; na svědomí jejich lpí těžké hříchy: pýchy, lakomství, smilství, závisti, hněvu, nestřídmosti, nespravedlnosti. Jim třeba pořádné léčby, jako hladem zmírajícímu kusu chleba. Ale oni nechťejí o lékaři a léku ani slyšeti. Zanedbávají modlitbu, vstávajíce a léhajíce ani se nepožehnají, neřku-li pomodlí otčenáš. Kdežto jiní křesťané dlí v kostele na pobožnosti, oni pracují doma, nebo sedí v hospodě, a pijí a hrají. Na kázání nejdou ani jednou do roka, o zpovědi nelze u nich mluvit, zpovědnici se vyhýbají jako čert svěcené vodě. Zkrátka zanedbávají vše, čeho třeba, nebo co by jim prospělo k uzdravení jejich na smrt nemocné duše; život jejich jest, ne-li horší, tedy ne lepší pohanův.

Nechci pátrati po pramenu této mravní sešlosti, ať jest jím to neb ono, nedá se popřít, že takoví hříšníci nosí zcela zřejmě na čele znamení svého budoucího zavržení. Kterak by též bylo možno, aby důkladně se obrátili, když všechny prostředky, které jim milosrdenství boží nabízí, tvrdošíjně od sebe odmítají. Víím, že Bůh může i z kamení vzbuditi syny Abrahamovy, ale takových zázraků zpravidla milost jeho nečiní, alespoň zatvrzelí hříšníci nesmějí na to počítati. Naopak dá se obávati, že Bůh konečně od nich odstoupí a přenechá je jejich osudu. »Poněvadž jsem vás volala, a odpírali jste: vztáhla jsem ruku svou, a nebylo, kdo by pohleděl; pohrdli jste všelikou radou mou, a domlouvání mého zanedbali jste: protož i já také k zahynutí vašemu smáti se budu, a posmívati se budu, když přijde na vás to, čehož jste se báli,« nechává Duch sv. mluvit Moudrost v knize Přísloví. (1, 24.—26.) Nezdědka se stává, že takoví zatvrzelí hříšníci umírají

náhle, anebo pozbyvše rozumu pokání činiti nemohou. A stane-li se, že při zdravém rozumu leží delší dobu nemocni, neví si s nimi kněz, když je navštíví, rady. Při všem, co jim na mysl uvádí, zůstávají jako led chladni a žádný prostředek milosti není s to jejich zatvrzelé srdce roznítiti k lítosti a lásce boží. Umírají, jak žili, se známkou zavržení.

Poznali jste, drazí v Kristu, známky nebezpečných chorob duševních. Takové známky mají na sobě hříšníci, kteří vyhledávají vždy jen laxní (povolné) zpovědníky, aby snáze rozhřešení dosáhli, dále hříšníci, kteří prostředků spásy sice užívají, ale se nelepší, pak hříšníci, kteří, i když polepšiti se chtějí, hned zase do starých hříchů klesají; a konečně hříšníci, kteří prostředky spásy pohrdají a v nekajícnosti až do konce trvají. Běda takovým hříšníkům, neboť ze sta sotva jeden dosáhne spasení! Poněvad stále ve hříších žili, ve hříších též zemrou a propadnou věčnému zahynutí.

Mám za to, že není mezi vámi ani jednoho, který by si přál umřítí s těmito hříšníky. Vy všichni přejete sobě vroucně ve stavu milosti boží vykročiti z tohoto života, abyste došli odměny spravedlivých. Nuže zpytujte pozorně svůj dosavadní život a uvažujte, jak to stojí se spásou vaší duše. Poznáte-li nějaké nebezpečí, odstraňte je co nejdříve. Odřekněte se všelikého hříchu, použijte pilně prostředků milosti, jež vám sv. náboženství k dosažení odpuštění a k posvěcení vašemu nabízí; choďte v bázni boží a setrvejte ve spravedlnosti až do konce, abyste, když vám jednou nadejde okamžik smrti, dobře umřeli a dosáhli života věčného. Amen.

Al. Sládeček.

Neděle dvacátáprvá po sv. Duchu.

Měj trpělivost!

»Poshověj mi!« (Mat. 18, 26.)

Ohromnou summu, deset tisíc hřiven, jest dlužen služebník pánu svému, tak vypravuje dnešní evangelium. »Nemohu platiti,« padá služebník před pánem na kolena a prosí: »Poshověj mi!« A pán má trpělivost, ano dluh mu odpustil. Jak jest to krásné! Jak povznášející jest trpělivost pánova! Ještě více však nás těší dobrotivost pánova, který služebníku prosícímu všechn dluh odpouští. Jak krásná a spásonosná jest trpělivost!

Ale dle vypravování evangelia vidíme ještě něco jiného, něco ošklivého a škodlivého. Služebník ten měl spoluslužebníka, který mu byl dlužen sto peněz, skrovnou summu u porovnání dluhu, který mu pán odpustil. I on prosí: »Poshověj mi!« Než ten nechce nic o trpělivosti slyšeti, ale chopil se ho a hrdloval se s ním, řka: »Zaplať, co's dlužen.« Ale viz, tato ošklivá netrpělivost vrhá samého služebníka do záhuby. Pán právem rozhněvaný dal jej katům,

dokudž by nezaplatil všeho dluhu. Jak jest tedy netrpělivost ošklivá a škodlivá! Poněvadž pak právě v době válečné potřebujeme trpělivosti, chci vás k ní povzbuditi a vám ukázati:

I. Jak krásná a spásonosná jest trpělivost.

II. Jak ošklivá a škodlivá jest netrpělivost.

Pojednání.

I.

Bůh jest nejlepším vzorem trpělivosti. Pán v dnešním evangeliu jest Bůh sám. Má velikou trpělivost s námi lidmi, ubohými hříšníky. Tak často a tak těžce ho urážíme a tím veliký dluh na duše své uvalujeme. A tento dluh nemůžeme sami ze svého zapraviti. Kdyby nás Bůh ihned po každém hříchu trestal, kde bychom byli? Než, nejdobrotivější Bůh nechce smrt hříšníka, nýbrž chce, aby se polepšil a žil. »Bůh trpělivě čeká pro vás, nechtě, aby kteří zahynuli, ale všichni k pokání se obrátili,« píše sv. Petr (II., 3. 9.). Jak jest Bůh trpělivý a shovívavý, zdá se nám, krátkozrakým lidem, nepochopitelným. Jak často lidé Bohu se rouhají, ho zapírají, takofka s trůnu svrhují, že bychom mysleli, že by měl z čista jasna blesk přijíti a zahubiti bezbožníky, kteří vše božské zničití chtějí. Než, jak daleko jest nebe od země, tak povznešené jsou myšlenky boží nad myšlenky lidské. On, věčný, může čekati a čeká v nekonečné trpělivosti a shovívavosti. »Hospodin dobrotivý a milosrdný jest, trpělivý a mnohého milosrdenství, a ukojitelný nad zlostí,« tak píše prorok Joel (2, 13). Jak veškeré naší lásky hoden jest Bůh ve svém milosrdenství a ve své trpělivosti! A jak spásonosná jest jeho trpělivost pro nás lidi! Bůh nám poskytuje čas, abychom se rozpomenuli, káli a obrátili se; a když pak úpěnlivě, se srdečnou lítostí nad svými hříchy, před Bohem na kolena padáme a ho prosíme, aby nám ohromný dluh odpustil, odpouští nám veškeren dluh i s věčnými tresty a opět nás jako dítky své přijímá do svého náručí.

Božský Spasitel nás napomíná: »Buďte dokonalí, jako Otec váš v nebesích dokonalý jest!« Použijme toho slova na zvláštní případ, na trpělivost, a tu to znamená: Buďte trpěliví, jako Bůh váš v nebesích trpělivý jest. To naučení dává nám Spasitel v dnešním evangeliu. Jako Bůh má s námi trpělivost, tak máme i my míti trpělivost se svým spoluslužebníkem, spolubližním, máme rádi odpouštěti, abychom v pravdě se modliti mohli v Otčenáši: »Odpust nám naše viny, jakož i my odpouštíme našim viníkům.« Buďme proto také trpělivi k chybám spolubližních, zvláště těch, se kterými pohromadě žijeme. Jak krásně jest v rodině, kde se všichni trpělivě snášejí, kde jeden druhému břímně ulehčiti se snaží! A jak snadno se všechno vykoná, když olej trpělivosti a tichosti všechny prudké nárazy mírní a jim zabraňuje! Mějte tedy vespolek trpělivost, pak bude mír a radost

mezi vámi bydletí. Blahoslavení tiší, trpěliví, neboť zemí vládnouti budou, t. j. získají si již zde na zemi srdcí všech svou trpělivostí a tichostí.

Zvláště potřebujeme trpělivosti v utrpení. A kdo jest ušetřen utrpením? Kolik soužení již nynější válka snesla na četné rodiny! Kde jest rodina, kde by neměli starost o otce, muže, syna, bratra, příbuzného, přítele? A do kolika rodin nepřišlo již soužení, že byl jejich miláček raněn, zajat nebo zabit! A když bude po válce, myslíte, že budete bez soužení? Sotva jedno soužení přešlo, přichází opět jiné, jak se praví ve zlaté knize Následování Krista: »Mnohým soužením musíme do království nebeského vejíti.« Jako Kristus o sobě samém řekl: »Nemusel Kristus trpěti a tak vejíti do své slávy?« musí si křesťan slovo to dobře zapamatovati a stále si říkati: »Nemusí křesťan trpěti a tak vejíti do své slávy?« Jen křížová cesta vede do nebe. Proto nás Písmo sv. tak často pobádá, abychom se trpělivě odevzdali do svaté vůle boží a v něho dětinně důvěřovali. Tak čteme v knize Sirach krásné napomenutí (2, 2—6): »Sniž srdce své a trp, nachyl ucha svého a přijmi slova rozumu, a netrap se v čas zarmouení. Strp dopuštění boží, spoj se s Bohem a strp, aby rostl v čas pokušení život tvůj. Cožkoli na tě složeno bude, přijmiž, a trp v bolesti, a v ponížení svém měj trpělivost. Neboť v ohni zkoušeno bývá zlato a stříbro, lidé pak příjemní v peci ponížení. Věř Bohu, a opět přijme tě, a sprav cestu svou, a doufej v něho. Zachovej bázeň jeho a v ní sestarej.« Ano, jdi trpělivě cestou křížovou, tato cesta vede jistě a nejkratěji k časnému a věčnému blahu.

Říká se: Trpělivost přináší růže, t. j. kdo trpělivě soužení snáší, tomu vykvétají z trní a utrpení krásné růže nebeských ctností. Trpělivost přináší blaho a požehnání, sílí člověka, udržuje ho v těžkých bouřích života, potěšuje ho nadějí ve věčnou odplatu a rozmnožuje zásluhy pro nebe. Ale nejen pro nebe přináší trpělivost růže věčných radostí; již zde na zemi přináší nám vnitřní pokoj, milost boží a nejbohatší požehnání. Kdo si nevzpomíná na trpělivého Joba, který o všechno přišel, ale ve své bídě Bohu věrným zůstal a svou vzornou trpělivost vyjádřil slovy: »Bůh dal, Bůh vzal, budiž jméno Páně pochváleno!« A jak byla jeho trpělivost odměněna již zde na zemi! Bůh požehnal Jobovi více, nežli na počátku, dvakrát tolik mu dal, co dříve měl.

Ještě krásnější vzor trpělivosti chci vám ukázati, samého našeho Spasitele, který se ve svém utrpení modlil: »Otče, možno-li, odejmi tento kalich ode mne; ale ne má, nýbrž tvá vůle se staň!« Jako beránek dal se vésti a vykoupil nás svým trpělivým utrpením. Tím osladil Kristus i naše utrpení a zasloužil nám sílu trpělivosti a odevzdanosti do vůle boží, tak že věřící křesťan objímá svatý kříž a trpělivě na se béře soužení své s pevným úmyslem: Z lásky k tobě, Ukřížovaný, chci i já kříž svůj trpělivě nésti, vím, že mne sílíš a pomáháš mi utrpení mé snášeti. Na kříži chceš mne k nebi povznést. Neboť řekl jsi: Když budu na kříži povýšen, chci všechno k sobě táhnouti. Ó táhni mne k sobě na kříž, abych

jednou jako trpělivý lotr na pravici slyšel potěšující slova: »Ještě dnes budeš se mnou v ráji.«

II.

Trpělivost nás činí podobné Bohu, podobné božskému Spasiteli; sílí a posvěcuje nás, získává nám zalíbení boží a jednou věčnou blaženost. Jak krásná a spásonosná, jak nutná jest trpělivost! Ještě jasněji si to uvědomíme, když ještě krátce uvažovati budeme o jejím opaku, jak totiž jest netrpělivost ošklivá a škodlivá. Jak šeredné bylo chování nemilosrdného služebníka, který se spolu-služebníka chopil, s ním se hrdloval a do žaláře ho dal vsaditi! Všichni se horšili nad tímto chováním a obžalovali ho u pána bez milosrdenství. I ten se nyní rozhněval na něho a předal ho katům. Tu vidíme, jak ošklivá a škodlivá jest netrpělivost! Tu vidíme její hrozný následek. Podívejte se jen na netrpělivého člověka. Jak by se zahanbil, kdyby viděl svůj obraz. Jak protivný, ošklivý jest jeho obličej, jak nevrle jeho chování a řeč! Nikdo mu nic nedovede dobře udělati, kritisuje, láteří, naříká si a stěžuje si, že bychom nejraději od něho utekli. Ano, nesnesitelný, ohyzdný, jedovatý jest hřích netrpělivosti.

Nejprve zahání tento hřích Boha, který trpělivému tak rád pomáhá, ale netrpělivého jeho osudu ponechává. Netrpělivý chová se k Bohu jako nemocné, pošetilé dítě, které pomáhajícího lékaře odpuzuje a lék přijmouti se zdráhá; takovému nelze pomoci. Tak odpuzuje netrpělivý pomocnou ruku boží a hyne na svou nemoc hřichu. Bůh nikoho nenutí, ponechává každému svobodnou volbu. Když se tak pošetilý člověk proti zařízení božímu vzpírá a blabonosný lék utrpení přijmouti nechce, co zavinuje jeho záhubu? Co jiného, než jeho škodlivá netrpělivost. Ošklivý jest hřích netrpělivosti, volá na sebe trest boží, čímž se nepraví, že každý hřích netrpělivosti jest těžký; jsou také všední hříchy netrpělivosti, jen v nejhorších případech jest to těžký hřích.

Že i spolublíží netrpělivost odpuzuje, viděli jsme již na nemilosrdném služebníku. Neboť kdo by chtěl spolužít s netrpělivým člověkem? Je zcela přirozeno, že máme soustrast s člověkem trpělivě trpícím a že mu pomáháme, seč jsme; ano, obdivujeme ho a snad mu i závidíme tu jeho hrdinskou trpělivost a vytrvalost; neboť »lepší jest trpělivý než muž silný, a kdo panuje nad myslí svou, jest lepší než ten, který dobývá měst«, Přís. 16, 32. Ale právě tak přirozené, i když ne vždy úplně křesťanské jest, že se netrpělivému vyhýbáme a jeho ošklivou chybu odsuzujeme.

Zdaž má netrpělivý nějaký zisk, užitek ze své chyby? Nevěděl bych, jaký. Nikoli, netrpělivost nám neprospívá, jenom nám škodí. Místo aby se netrpělivý klidně choval, vzpírá se stále proti ostnu, tím se stále více zraňuje a rozmnožuje jenom své bolesti. Jaká to pošetilst! Správně praví kniha Přísloví (14, 29.): »Kdo trpělivý jest, spravuje se mnohou opatrností; ale kdo netrpělivý jest, zvyšuje jen bláznovství své.« Čím více se kdo proti nezměnitelnému soužení vzpouzí, tím tíže na něho dopadá, tím

nesnesitelnějším mu připadá, tak že konečně temná noc zoufalství ho obkličuje, z níž mu žádná hvězda naděje nesvítá. Tak se stává netrpělivý vždy zádumčivějším a nespokojenějším, ztrácí všecku radost ze života, připravuje se o všechny zásluhy, jichž by získal trpělivostí, naříká na svůj osud a také na toho, který v nejlepším úmyslu kříž nám sesílá. Ano, leckdy se dává netrpělivý svěsti i k samovraždě. Tak proměňuje hřích netrpělivosti pozhnání kříže ve věčnou záhubu.

Chraňme se vážně tohoto hříchu! Nenaříkejme nikdy na dopuštění boží; snášejme ve jménu Páně, co nemůžeme změnit. Buďme především pevně přesvědčeni o pravdě, že prozřetelnost boží nad námi bdí, a že Bůh i tehdy s námi dobře smýšlí, když nám kříž a utrpení posílá, jak staré přísloví dí: »Koho Pán Bůh miluje, toho křížkem navštěvuje.« Podívej se na božského Spasitele! On, v němž se Otcí nebeskému zalíbilo, musel jíti cestou křížovou a kalich utrpení až na dno vypítí. Dívej se na Rodičku boží, jak pod křížem trpělivě stojí a jak sedm bolestí srdce její rozrývá. Dívej se na všechny svaté — nalezněš mezi nimi jen jednoho, který by nebyl Pána svého na cestě křížové následoval, a trpělivostí věčné blaženosti dosáhl?

Proto nezoufej nikdy, vzmuz se a důvěřuj v Boha! Vezmi trpělivě kříž na sebe a následuj i ty svého Spasitele. Kráčeť trpělivě, s odevzdaností do vůle boží cestou křížovou, abys i ty mohl jednou slyšeti slova jeho: »Ještě dnes budeš se mnou v ráji.« Amen.

Jan Nep. Jos. Holý, O. Praem., farář v Holišové.

Na neděli dvacátouprvní po sv. Duchu.

Bůh jest nejen nejvyšš spravlivý, ale i nejvyšš shovívavý.

Napsal dr. Karel L. Řehák.

1. »Drahát jest před očima Hospodinovýma smrt svatých jeho,« píše žalmista Páně (115, 5.), a právem, uvážíme-li, že spravlivý odchází z tohoto světa do říše nebeské, kde se s Bohem bude radovati věčně. Ale Písmo také dí hrozná slova: »Hroznét jest upadnutí v ruce Boha živého« (k Židům 10, 31.), a tak propadnutí strašlivým trestům za hříchy na věčnosti. Za jediný hřích smrtelný nenapravený jest hrozná smrt na věčnosti; a čím více kdo hříchů těžkých spáchal, tím bolestnější bude tam i odplata hříšníka. Ba bez bolestné odplaty nebudou ani ty duše, jež třeba jen s nepatrnými nedostatky z tohoto světa odešly, ježto do nebe nic, pranic nečistého nevejde. Kdo neodešel ze světa naprosto čistý, bude muset očišťovati se po smrti v žaláři ohnivém — v očištcí.

I pomýšlejce na tuto nevýslovnou spravlivost boží, a pozorujce množství pochybení svých, zdali nemusíme se hrůzou

naplňovati, jaký bude jednou i náš osud? Vždyť sv. apoštol Jakub píše (3, 2): »Ve mnohém zajisté klesáme všichni. (Jen) jestliže kdo (ani) ve slovu neklesá, tent jest (teprve) muž dokonalý!«

Avšak my víme, že je-li Bůh nejvyšší spravedlivý, a po smrti odplatí jednomu každému konečně dle této své svrchované spravedlnosti, že přece netřeba zoufati si na tomto světě, ježto Bůh jest v životě tomto k nám i na výsost trpělivý i shovívavý. Tak o tom svědčí vypravování dnešního sv. evangelia, v němž Spasitel nevýslovnou slitovnost Otce svého líčí v podobnosti o služebníku prodluženém a o milostivém, pak ale teprve pro tvrdost ke spolumužebníkovi ztrestaném.

Uvažme tedy: a) Jak shovívavým ukazuje se Bůh k nám; a b) kterak máme se za to chovati my zase k němu.

2. Že Bůh jest k nám svrchovanou měrou shovívavý, t. j. že netrestává nás ihned po pochybeních našich, ale s trestem odkládá, aby mohl milostivým býti, o tom máme nesčetných důkazů v dějinách posvátných, i občanských, i ve vlastním životě.

a) Otevřme knihu knih, a hned na prvních listech prvé knihy Mojžíšovy dočítáme se o lidech z a č a s ů N o e m o v ý c h. Pili, hodovali, ženili se i vdávaly, smilnili i všeho druhu rozpustilosti činili. Bůh pohrozil jim všeobecnou potopou. A aby důraz dal hrozbě své, poručil Noemovi, aby stavěl velikou archu pro rodinu svou, jež jediná byla Bohu věrnost zachovávala, i pro zvířata, jež měla býti pro další plemenění zachována. Lidé se ale Noemovi pro jeho stavbu posmívali, a v lehkost brali pohružky jeho, že je Bůh všechny pro jich nepravosti potopou zabláti chce. »I kde pak!« odpovídali asi lehkomyšlníci; »kterak by nás Bůh zahladil, když jest nesčíslný počet?«

Noe, poslušen rozkazu božího, stavěl po celých 120 roků, a potom ještě hlásal poslední napomenutí Hospodinovo: Jen ještě sedm dnů chce Bůh čekati na pokání vaše; a propasete-li i tuto lhůtu, propadnete jistě záhubě. Ale nešlechovníci s posměchy odpovíděli i na tu poslední lhůtu, a pak všeobecnou potopou jsou skutečně s povrchu země vyhlazeni.

I za dob našich žijí mnozí, jako za doby Noemovy; bude Bůh počítati svých nepřátel, a lekati se, aby jich potrestal? Ó nikoliv! Nepotřebuje Bůh nás, ježto může si miliony nových ctitelů stvořiti každé chvíle; ale ovšem že potřebujeme my jeho, poněvadž bez Boha marně bychom kde štěstí a spokojenosti hledali nejen na celém širém světě, ale až i v samém nebi! Bůh srdce naše jen pro sebe stvořil; a ono tedy ničím jiným naplněno býti nemůže.

Podobně shovíval Bůh nešťastným městům S o d o m ě i G o m o ř e, kdež dopouštěli se lidé hrozných hříchů proti přirozenosti lidské, ale ztrestal je konečně ohněm s nebe, když tam i v okolí nebylo shledáno již ani deset spravedlivých.

Dlouho shovíval Bůh tvrdošlým židům v Jerusalemě, kteří nepřijímali napomínání proroků, ani samého divotvorného Syna božího, jehož ze zášti vydali až na smrt nejpotupnější a nejbolestnější. A přece Bůh teprve v roce sedmdesátém po narození Syna svého na svět poslal na ně Římany, kteří je hrozně ztrestali, město jich vyvrátili a nádherný chrám jich rozmetali, že nezůstal kámen na kameni. Potomci jich rozprášeni po celém světě, v opovrzení u všech národů, pocítují posud kletbu slov, kterou bujně jich praotcové na ně svolávají, volajíce na Piláta, zdráhajícího se odsouditi nevinného Ježíše: »Krev jeho na nás i na naše děti!«

A konečně vzpomínejme, jak velice Bůh shovívá i nám. Kdyby nás byl po prvním smrtelném hříchu soudil: kolik by nás tu na světě ještě bylo? a kolik snad na věky v pekle?

b) A přeslitovný Bůh nejen že s tresty odkládá, ale on se také všemožně přičiňuje i o to, aby se hříšník ve svých hříších poznal a pokáním jich napravil, aby ho trestati nemusel. Pán Ježíš až plakal nad zatvrzelým Jerusalemem. K napravení hříšníků neustává napomínati ústy kazatelů, učitelů, dobrých přátel; a ustanovil i svátost pokání, aby jeden každý chybující, chce-li opustiti cesty své zlé, a byť to bylo třeba i v posledních hodinách života jeho přece ještě opravdového usmíření s Bohem dojíti mohl.

c) A jestliže hříšník vrací se k Otci nebeskému kajícně jako marnotratný syn, o němž vypravuje v podobenství sám Spasitel, Otec nebeský přichází mu sám vstříc, nevyčítá mu provinění jeho, káže očistiti ho i přiodíti rouchem synovským znova; ba strojí mu i hody při svatém přijímání! Ba v pravdě! Bůh nechce smrti hříšníka; ale přeje si všemožně, aby se obrátil, a živ i spasen byl (Ezech. 33, 11.).

3. Je-li ale Bůh tolik dobrotivý, milosrdný i slitovný k nám: jak že máme se dle toho chovati my zase k němu?

a) Je-li Bůh tolik lásky plný k nám, zasluhuje toho věru od nás, abychom lásku láskou spláceli, jak i výslovně nařizuje. Bychom tedy popřávali jemu v srdcích svých místo nejpřednější, a milovali ho z celého srdce svého, ze vši mysli své, ze vši síly své, čili zkrátka »nade všecko«; čili více nežli manžela, dítě, domy, hodnosti, požitky a cokoli svět milého nabízí.

Bůh nespokojí se věru s úctou leccjakous, ale přeje si míti trůn v srdcích našich.

b) Je-li Bůh svrchovaně shovívavý k nám, přejme shovívavosti té i jiným a nechtějme proto při patření na hříchy jiných lidí reptati, říkajíce: »Proč to neb ono jen Bůh trpí? Jak se může na to dívat?«

Také prorok Jonáš reptal na to, že Bůh prominul Ninivetským záhuby, kterou on jim byl jménem božím hrozil, když činili pokání; ale Bůh pokáral ho slovy: »Ty truchlíš nad tím, že ti nad hlavou uschl břechtan, jenž tě před úpalem slunce chránil;

a já bych neměl mítí útrpnosti s Ninive, v němž jest více nežli 120.000 lidí?»

c) Je-li Bůh svrchovaně shovívavým i slitovným k nám, měli bychom si snad z toho bráti příčinu, abychom tím lehkomyšlněji ho uráželi? Tak se nechová žádné zvedené dítě k otci svému!

Kdo ale na milosrdenství boží hřeší, dopouští se jednoho z hříchů proti Duchu svatému, jaký nebývá odpuštěn ani v tomto ani v budoucím životě.

d) Konečně, je-li Bůh svrchovaně slitovným k nám, máme pro lásku k němu slitovnými býti i my ku bližním svým, když nám ublížili. »Jeden druhého břemena neste, a tak naplníte zákon Kristův,« radí sv. Pavel (Gal. 6, 2.). A Spasitel naučil nás modliti se: »Odpust nám naše viny, jakož i my odpouštíme našim vinníkům!« Kdo jest nesmířitelný, prosí tedy: Pane, neodpusť mi zrovna tak, jako i já neodpouštím!«

Lásku boží upřímnou láskou k Bohu, ku bližnímu odplácejme, abychom jednou s láskyplným Bohem svým spojeni býti zasloužili v nebesích. Amen.

Na slavnost Posvěcení chrámu Páně.

Jaký užitek má duše z udílení almužny.

»Dnes stalo se spasení domu tomuto.«
(Luk. 19, 9.)

Útěchuplná slova uslyšel celník Zacheus z úst božského Spasitele: »Dnes stalo se spasení domu tomuto.« Kristus slibuje jemu spásu věčnou, která jest odměnou dobrých skutků. A jaké že dobré skutky konal Zacheus, na něhož fariseové pohlíželi jako na hříšníka? Odpověď na tuto otázku dávají nám slova Zacheova: »Aj, polovici majetku svého, Pane, dávám chudým a oklamal-li jsem koho v čem, navrátím čtvěrnásobně.« (Luk. 19, 8.)

Almužna to tedy byla, která zjednala mu milost. Ano almužna jest mocný prostředek, který:

1. zjednává nám milost pokání,
2. zbavuje nás časných trestů za hříchy,
3. a dává nám záruku věčné blaženosti.

O těchto účincích almužny budeme dnes ke svému poučení a zároveň povzbuzení krátce uvažovati.

Pojednání.

1. Almužna nemá té moci, zbaviti nás sama sebou hříchů; to mohou jedině sv. svátosti křtu a pokání, které za tím účelem od Krista Pána byly ustanoveny. Proto třeba, draží v Kristu, výroky Písma sv., sv. otců a jiné, jak se s nimi v modlitebních knížkách setkáváme a jež almužně hříchy shlazovací moc přičítati

se zdají, ne v tom smyslu bráti, že třeba jen almužnu dávat, abychom hříchu sprostění byli, nýbrž v tom smyslu, že hříšník, který rád almužnu udělá, dochází mnohých a velikých milostí, pomocí kterých, chce-li, snadno se může obrátiti. Poněvadž Bůh sám jest láska sama, a milosrdenství jeho přesahuje všechny skutky jeho, má též zálibu na lidech milosrdných a dopřává jim milosti v míře nejhojnější. Osvěcuje je, aby poznali, co jest dobré, a povzbuzuje vůli jejich, aby to dobré činili, dopřává jim času a staví je do takových okolností, aby mohli snadno na spáse svojí pracovat. Důkazu pro to máme dosti v Písmě svatém.

Když apoštolové se rozešli kázat evangelium po celém světě, bydlel v Caesarei setník Kornelius, který sice vedl život zbožný, bohužel však dosud pohřben byl ve tmách pohanství. Tento muž viděl kdys přicházeti anděla k sobě, který mu kázal poslati muže do Joppe pro Šimona Petra, ten že jemu poví, co má činiti, by byl spasen. Druhého dne měl také Petr podivuhodné vidění, a obdržel rozkaz od Boha, by šel ke Korneliovi a přijal jej do lůna církve. Tak byl Kornelius dvojnásobným zázrakem obrácen na víru křesťanskou. Zač dostalo se mu této mimořádné milosti? Kromě modlitby hlavně za almužny, které denně chudým rozdával; pravil k němu anděl výslovně: »Modlitby tvé a almužny tvé vstoupily na paměť před tváří boží.« (Sk. ap. 10, 4.) Kdyby nebyl Kornelius býval mužem tak dobročinným, byl by sotva došel pravé víry, byl by v pohanství dále trávil svůj život a v něm též zahynul.

Podobné milosti, jako Kornelius, došel, jak nám slavnostně evangelium vypravuje, vrchní nad celníky Zacheus. Člověk ten hřešil mnoho, a spása jeho byla ve velikém nebezpečí. Ale Pán Ježíš prokázal jemu zvláštní milost; zavolal jej se stromu, zavítal do jeho domu, stoloval s ním a choval se k němu jako ke svému nejlepšímu příteli. Tato přívětivost a láska Pána dojala hříšníka, že se zcela obrátil. A co zjednalo Zacheovi milost obrácení se? Opět pravím: almužna. Zacheus byl sice veliký hříšník a dopouštěl se trestuhodných nespravedlností, při tom však byl příživcem chudých a prokazoval jim mnohá dobrodíní. Proto pravil též k Pánu Ježíši: »Aj, polovici majetku svého, Pane, dávám chudým.« (Luk. 19, 8.) Jeho almužna uvedla ho tedy na cestu pokání a zachránila jeho duši. Jakou to útěchou pro hříšníka, vězícího hluboko ve svých hříších, který neví sobě pomoci! Je-li laskavý k chudým a pomáhá nuzným, nemusí nad svým zachráněním zoufat; Bůh udělí mu jistě mnohé, snad zvláštní milosti, aby činil pokání a unikl záhubě věčné. »Blahoslavení milosrdní,« praví božský Spasitel, »neboť milosrdenství dojdou.« (Mat. 3, 7.) Dávejte tedy, jste-li obtíženi hříchy, co možno nejvíce almužen; ty jsou vždy mocným prostředkem ku pokání a záchraně nesmrtelné duše.

2. Zbavivše se s pomocí boží svých hříchů, pokračujte i po svém obrácení v udílení almužny, neboť i jsme-li spravedliví při-

náš nám almužna mnoho užitku, poněvadž shlazuje časné tresty za hříchy a usmiřuje nás dokonale s věčným soudcem. Bůh jest sice nekonečně dobrotivý a milosrdný, odpouští i tomu největšímu hříšníku, jestliže svých nepravostí srdečně lituje, z nich se vyzpovídá a opravdově se polepší. Než tato dobrota a milosrdenství boží platí jen v tomto životě, jakmile umřeme, tu propadneme jeho nejpřísnější spravedlnosti, před níž nic nečistého neobstojí, již musí do posledního haléře býti splaceno. Proto se stává, že i zbožní, spasení svého dbalí křesťané nemohou hned po smrti vejíti do nebe, poněvadž mají na sobě ještě nějaké menší skvrny, anebo za své hříchy ještě dokonale dosti neučinili. Nezbývá, leč aby v očištcí tak dlouho trpěli, až vše odpykají do posledního haléře. Jaká muka tyto duše snášeti musejí, nemusím vám vykládati, jen tolik podotýkám, že sv. Augustin a jiní sv. otcové praví, že nejmenší muka v očištcí jsou větší než všechna muka na světě.

Ó co by daly duše ty za to, kdyby mohly svá těžká muka zmenšiti nebo zkrátiti! Ty největší oběti nebyly by jim obtížnými. A hle, drazí v Kristu, dokud žijeme, můžeme snadno svých časných trestů za hříchy se zbaviti a buďto částečně nebo i docela bolestí v očištcí se uchrániti. Může se to státi almužnou. »Není,« praví sv. Řehoř Naz., »ničeho, čím by Bůh více usmířen byl, nad almužnu.« Každý, i sebe menší dárek, který s dobrým úmyslem poskytneme chudému, shlazuje část časných trestů za hříchy, a jestliže skutky milosrdenství hojně konáme a při tom kajícně žijeme, můžeme doufati, že po smrti buďto docela aneb alespoň částečně trestů v očištcí uchránění budeme. Měli bychom tedy rádi almužnu udíleti, poněvadž nám zjednává mnohý prospěch.

Avšak nejen nám přináší almužna užitek, ale i duším v očištcí, dáváme-li ji k jejich útěše; i ony dosahují ulehčení ve svých mukách, anebo bývají jich sprostěny. Tak učí církev svatá a vybízí nás, bychom ve prospěch duší v očištcí almužnu pilně udíleli. Tu máme, drazí v Kristu, krásnou příležitost, svou lásku a vděčnost k zemřelým prokázati; proto dávejte almužny, kolik můžete, a prostě Boha, aby užitek jejich přivlastnil duším v očištcí. Ujišťuji vás, že jim za vaši milosrdnou lásku bude milostiv a jim v bolestech jejich poskytne útěchu a úlevu. Nemyslete však, že tato almužna, kterou za duše v očištcí obětujete, bude pro vás ztracena; nikoliv, Pán Bůh vás za ni jistě jednou odmění; neboť to jest poslední a největší užitek almužny, že

3. nám dává záruku věčné blaženosti. »Blahoslavený,« dí korunovaný prorok, »kterýž nad nuzným a chudým se rozpomíná: v den zlý vysvobodí jej Hospodin.« (Ž. 40, 2) O jakém dni zlém mluví tu král David? O dni naší smrti. Tento den bude dnem zlým, poněvadž nám tu bude podstoupiti poslední a snad nejnebezpečnější boj. Jest to den rozhodnutí, a celá naše věčnost závisí od něho. Uplyne-li pro nás šťastně, jsme na věky zachráněni, pakli nešťastně, jsme věčně ztraceni. Možno tu bez strachu a bázně vzpomínati toho dne? Než blaze křesťanu, který udílí almužnu; může s důvěrou oče-

kávati, že s mocnou pomocí boží bude bojovati boj dobrý, který korunován bude vítězstvím nad branami pekelnými.

»Neslyšel jsem nikdy,« praví sv. Jeroným, »že by byl zlou smrtí zemřel, kdo konal pilně skutky milosrdenství, neboť takový má mnohé přímluvčí u Boha, a jest nemožno, aby Bůh tolik přímluvčích oslyšel.« Ano, drazí v Kristu, budete-li milosrdní, tu vás Bůh v posledním vašem boji neopustí, ta nesčetná »Zaplať Pán Bůh!«, která vděční chudí vyslali k nebesům, budou jako andělé strážní obklopovati vaše lůžko smrtelné a odvraceti vše, co by vám škoditi mohlo. A s jakou radostí, s jakou důvěrou budete moci předstoupiti před soudnou stolicí boží! Poněvadž jste prokazovali milosrdenství, budete, jak sv. Jakub praví, »vyvýšeni nad soud« (obstojíte na soudu, Jak. 2, 13.) a smíte s dětinnou důvěrou očekávati útěchuplný rozsudek Ježíše Krista: »Pojďte, požehnaní Otce mého, vládněte královstvím připraveným vám od ustanovení světa.« (Mat. 25, 34.)

Nuže, drazí v Kristu, mohou ty veliké užítky, které nám almužna zjednává, zůstati na nás bez účinku? Almužna zjednává nám u Boha milost pravého pokání, shlazuje časné tresty za hříchy a dává nám záruku věčného života.

Zbývá mně zodpověděti otázku: Komu máme obzvláště almužnu uděleti? Pravím těm, kteří ji nejvíce zasluhují a potřebují. Lidé, kteří práce se štítí a jsou líní, následkem čehož u nich chudoba a nedostatek se uhnězdily, nezasluhují žádných milodarů, těm nejlépe učiníme, zaopatříme-li jim práci a přinutíme-li je ku práci; toť pro takové nejlepší almužnou. Za to však podporujeme takové, kteří nemohou pracovati, staré, churavé lidi, kteří často velikou nouzi trpí.

[Vyzvání ku příspěvkům na obnovu oltáře může nahrazeno býti jiným zakončením.]

Jednoho chudého bych vám dnes, drazí v Kristu, především doporučil, neboť zdá se mi, že podpory hodně potřebuje. Znáte ho; jest to váš nejlepší přítel, od něhož se vám již mnohého dobrodiní dostalo. Kdožkoliv k němu přišel s nějakou záležitostí, nalezl u něho pomoci a útěchy; denně, obzvláště v neděli a ve svátek rozdával štědře své dary. Než vizte, tento váš nejlepší přítel a dobrodinec sestárnul a takřka opelichal; o dřívější jeho slávě a bohatství není takřka ani slechu ani dechu. Pohled na něj vzbuzuje v každém citlivém srdci křesťana soucit, neboť zdá se volati: »Kterak zatemněno jest zlato, proměnila se barva nejlepší!« (Pláč Jerem. 4, 1.) Tážete se snad, kdo jest to? Nuže, drazí v Kristu! Pohleďte tam do předu. Tam jej spatříte. Jest to hlavní oltář našeho chrámu Páně. Řcete, nejmilejší, nebyl on dosud vašim nejlepším dobrodincem a přítelem? Nepřináší se na něm denně přesvatá oběť mše sv., z níž tolik milostí pro život časný i věčný vám plyne? Nepřijali jste s něho již mnohokrát živý chléb nebeský? Nepřebývá na něm ve svatostánku Pán Ježíš pod způsoby chleba, kdež každý u něho ve všech potřebách a tísních pomoci a útěchy najíti může? — Než vizte, tento hlavní oltář

časem sešel, pozbyl své krásy a volá po opravě, jak také mnozí z přítomných se již vyjádřili. Nuže ustanovme se dnes, na slavnost Posvěcení chrámu Páně, že do roka postaráme se o obnovu jeho. Věnujte každý dle možnosti k účelu tomu, řídíce se slovy starého Tobiáše: »Budeš-li míti mnoho, dávej mnoho; jestliže málo míti budeš, také i z mála rád udělovati bled« (Tob. 4, 9) Božský Spasitel, Ježíš Kristus, Bůh a člověk, skrytý ve svatostánku, který za každý doušek vody odměnu slibuje, odmění vám jistě každý dárek, který poskytnete na ozdobu příbytku jeho, v míře nejhojnější časně i věčně. Amen.

* * *

V těchto dobách obzvláště naskytá se vám hojná příležitost k dobročinnosti. Kolik osob, kolik rodin uvrženo bylo válkou do nouze, tak že na cizí pomoc jsou odkázány. Ujměte se jich a umenšete strádání jejich. Uvažte: snad mnohý z vašich příbuzných a známých padl tam na poli cti a slávy, obětovav život svůj za vlast, císaře a krále; snad i on za své poklesky v životě strádá nyní v očistci. Obětujte za něho tu almužnu, kterou bližnímu z lásky k Bohu udělíte, a tím dáte nejlépe na jevo svou vděčnost statečným obráncům své vlasti a zároveň získáte sobě nehynoucí zásluhy pro nebe. Amen.

Alois Sládeček.

Neděle dvacátádrhá po sv. Duchu.

Uctívání obrazů.

»Či jest tento obraz?« (Mat. 22.)

Jednou prosili ctitelé slavného kardinála Bellarmina, aby se dal vyobraziti, by měli po něm památku a obrazem jeho ozdobiti mohli také sbírku všech jeho spisů. Kardinál jim řekl: »Kterého člověka chcete abych dal vyobraziti, starého či nového? Starý není hezký, a proto nestojí za malování, a nový — ten není posud hotov.«

V pokoře nechtěl se dáti vyobraziti, až by vynikal velikými ctnostmi, jež by pak zasluhovaly úcty a obdivu.

Nám však se dostalo veliké množství obrazů a vzorů, na něž s úctou pohlížíme; jsou to obrazy a vzory svatých a světic božích.

»Či jest tento obraz?« můžeme se tázati u kteréhokoli světce, a životopisec jeho nám odpoví, koho obraz znázorňuje, jakými ctnostmi vynikal světec a jak i my můžeme ho následovati a s ním slávy dojíti.

Obrazy svatých byly od nejstarších dob uctívány; potvrzuje to Písmo sv., ustavičný zvyk a souhlas církve sv., doporučuje to nepředpojatý rozum lidský, Bůh odměňuje uctívání svatých hojnými milostmi a trestá veřejně tupitele a rouhače, neboť Bůh sám jest uctíván ve svatých.

P o j e d n á n í.

1. Že uctívání obrazů svatých není proti úctě a vůli boží, stvrzuje Písmo sv. Neboť Bůh sám poručil Mojžíšovi, aby na arše úmluvy udělal dva cherubiny ze zlata, aby vzdělal měděného hada na poušti, aby kdo z uštknutých hadem jedovatým pohlédne na měděného na dřevě vztyčeného a litovati bude svých hříchů, pro budoucí obět Vykupitele na dřevě kříže byl ospravedlněn a od smrti uchráněn. Šalomoun vzdělal v chrámu jerusalemském také dva cherubiny z návozu božího. Že Bůh zapověděl Israelitům obrazy si dělati, bylo to jen z té příčiny, aby obklíčení všude modloslužebníky, sami neupadli v modloslužbu a nezaměnili úctu k obrazům s úctou k nejvyššímu Bohu.

2. Druhým důkazem pro dovolené uctívání obrazů jest ustavičný zvyk a souhlas církve sv. Kristus sám podobu svou vtiskl na roucho Veroniky, jež dosud v Římě jest uchováno. Dějepisec Baronius píše, že v plátně, jímž tělo Kristovo bylo v hrobu zavínuto, jest celá postava Spasitelova vtištěna; toto v dómě turinském se uchovává. Sozomenus uvádí, že železná socha Kristova, kterou dala zříditi z vděčnosti za uzdravení od krvotoku žena pohanská z Foenicie, ještě za času císaře Juliána v Caesarei Filipově se nalézala. Nicefor píše, že sv. evangelista Lukáš zhotovil obrazy Pána Ježíše, Panny Marie a sv. apoštolů Petra a Pavla, z nichž některé lze ještě spatřiti v Římě. Tertulián svědčí, že obraz Ježíše jako dobrého pastýře, jenž nese ovečku na svých ramenech, byl na posvátných nádobách vymalován. Císaři Konstantinu Velikému zjevili se ve snách sv. Petr a Pavel a vyzvali jej, aby se dal pokřtiti; tyto však poznal, až papež Silvestr mu jejich obrazy ukázal, jak papež Adrián ve svém listu k císaři ze sněmu nicejského píše.

Patriarcha Germanus v listu k císaři Leonu Isaurickému, a papež Řehoř II. v listu k témuž císaři dokazují, že uctívání obrazů bylo stále v církvi sv. A když východní panovníci proti posvátným obrazům vyhlásili urputný boj, byl svolán církevní sněm do Nicey v Bithynii, kamž se dostavilo 350 biskupů r. 787, a na sněmu uctívání obrazů bylo obhájeno a schváleno ve dvou větách: »Bůh jest to, na něhož obrazy připomínají, ale obraz není Bohem; obraz vidíš, ale v srdci uctíváš, koho na obraze spatřuješ.«

3. Nepředpojatý rozum nebyl nikdy proti uctívání obrazů. Už pohanský mudrc Aristoteles praví, že pocta nebo potupa, kterou učiníme obrazu, vztahuje se na osobu obrazem znázorněnou. Známo jest, že císař Theodosius oblehl s velikým vojskem město Antiochii, poněvadž obyvatelé města zneuctili obraz jeho milované manželky Flaccily. A město bylo toliko na prosby biskupa Salviana od zkázy ušetřeno. Proto praví také sněm tridentský, že pocta, která se obrazu prokazuje, vztahuje se na osobu, kterou obraz představuje. Žádný rozumný člověk neuctívá pouhý obraz neb sochu, ale osobu, kterou obraz neb socha znázorňuje.

Rozum také a zkušenost lidská praví, že nikdo neprosí a nemodlí se, aniž by si v obrazotvornosti neučinil nějaké podoby osoby, kterou uctívá. A tu zajisté lépe jest, vytvoří-li tuto podobu dovedná ruka malířova štětcem aneb umělcova dlátem nežli chorobná a neobratná obrazotvornost kteréhokoliv člověka.

4. Mnohonásobný užitek dále mluví pro uctívání obrazů. Obrazy jsou předně učitelem méně vzdělaných. Sv. Řehoř praví: »Čím jest písmo pro čtenáče, tím jest obraz pro nevědomého, poněvadž tu vidí, co má činiti; z obrazu čtou lidé, kteří z knihy čísti neumějí. Obrazy totiž znázorňují nějaký děj z Písma sv. aneb nějakou událost ze života svatých aneb nějakou ctnost nadobyčejnou. A proto vědí i neznalí, co se stalo s apoštoly a mučedníky a vyznaváči, a co se přihodilo v církvi sv. vůbec.

Dále obnovují nám obrazy ustavičně v paměti, co jsme jednou četli, slyšeli, viděli i zakusili z dobrodiní božských, našeho stvoření a vykoupení, a podivuhodných skutků svatých a světic božích.

Stává se často, praví sv. Jan Damasc., že na utrpení Páně skoro zapomínáno, až při pohledu na kříž, na obraz umučeného Spasitele, živě si vzpomínáme na vše, padáme na kolena, neklaníme se však pouhému dřevu kříže, ale tomu, jehož obraz na kříži se nalézá.

Dále probouzejí a rozněcují v nás obrazy zbožné pocity pobožnosti a lásky, lítosti a touhy po následování svatých. Obraz Isáka, jak otec chce jej obětovati, dojal na př. sv. Řehoře Nyssejského, že o sobě napsal: »Nikdy nemohl jsem bez slz jíti kolem toho obrazu.« Obraz sv. Pavla naplnil pokaždé duši sv. Jana Zlatoústého nekonečnou láskou k sv. apoštolům, jak z jeho životopisu se dovídáme. Při pohledu na Ukřižovaného u vchodu do chrámu byla sv. Alžběta, markraběnka duryňská, tak dojata, že odložila zlatou korunu s hlavy, hluboce se poklonila a proudy slz lítosti prolila. Obraz posledního soudu pohnul krále bulharského Borise, že se zřekl bludů pohanských a stal se křesťanem.

Co útěchy našli křesťané před obrazem Bohorodičky a předních světců? Co útěchy našli vojnici v době hrůzy válečné na bojišti pohledem na obraz Panny Marie! Na své missionářské cestě k mohawk. Indiánům obrátil P. Pierron mnoho Indiánů obrazy ke křesťanství. Podobně missionář Bruyas obrazem Rodičky boží, Panny Marie, a sv. Bonifác obrazem Ježíška v jeslích.

Sv. Jan Zlatoústý měl nad stolem obraz sv. apoštola Pavla, jenž mu byl nejdražším pokladem. Kdykoli četl některou z jeho epistol, pokaždé zadíval se na obraz, s ním v duchu rozmlouval a posiloval se v pracích apoštolských. Kolik tisíců světců pohledem na obraz bylo v utrpení posilováno, že se nelekali nejkrutších muk a smrti nejbolestnější!

5. A Bůh také vždy odměnil za to ty, kteří uctívali jeho miláčky. Na jejich přimluvu konal množství zázraků, jak dějiny nám dokazují a každodenní zkušenost dosvědčuje. Kolik slavných vítězství bylo vydobyto pod ochranou obrazu sv. Václava, kolik

milostí si vyprosili jednotlivci u hrobu a před obrazem sv. patronů, zvláště pak před obrazem Rodičky boží.

Kdo však se uctívání obrazů posmívali a rouhali, byli po každé ztrestáni, Bůh sám zastal se svých miláčků.

Hroznou smrtí skončili všichni, kteří vyhlásili boj proti obrazům, tak zvaní obrazoborci. A dosud rouhači bývají veřejně a přísně trestáni. Před lety v jedné obci v Belgii koupili si pro kostel sochu sv. Rocha, patrona proti moru; zuřila tam právě cholera. Několik zvrhlých mužů v hostinci posmívali se, jak prý může dřevěná socha něčím přispěti a nemoc zabrániti. Hostinský, známý nevěrec, dělal brdinu a vyzval, aby druhý den šli všichni do chrámu, kde jim dokáže, že Bůh na prosby svatých nedbá. Když vstoupili do chrámu, zvolal hostinský: »Je-li Bůh, ať mne na přímluvu sv. Rocha potrestá.« A jiný vykřikl: »Je-li Bůh, ať k nám pošle cholera.«

Hostinský přišel domů a doma žena a tři děti byly choleroou zachváceny, a druhý den bylo pět mrtvol v hospodě, hostinský zemřel s nimi. A den na to zemřeli ostatní účastníci rouhání v kostele. (Černohouz, Příklady 1026.) Každý z vás za života svého mohl se přesvědčiti, jak Bůh trestá rouhače, kteří pohoršlivý život vedou a v rouhání hledají slávu.

Církev sv., naše matka, znajíc význam sv. obrazů a velikou moc těch, jež obrazy znázorňují, doporučovala vždy uctívání svatých; a kdo dbal hlasu jejího, nikdo toho nelitoval, ale po každé děkoval s vděčností za to. Nehleďme na to, zdali obraz je krásný, vkusný, drahocenný; obraz sám o sobě nemá ceny, leda umělecké — ale duchem hleďme na toho, koho obraz představuje a ve svatém klaňme se Bohu samému. Pak poznáme, co znamenají slova Písma sv.: »Veliký jest Bůh ve svých svatých.« Bůh nás za to bohatě odmění.]

Jako hvězdy osvěcují oblohu, tak svatí osvěcují život náš příklady, a povzbuzují k následování. Budeme-li svaté uctívati a v nich Bohu se klaněti a život jejich následovati, budeme následovati samého Ježíše Krista, půjdeme cestou jistou a bezpečnou, ponese si na duši obraz Kristův, dojdeme účasti na jeho slávě, neboť pravil: »Slouží-li mně kdo, a následuje mne, kde já jsem, tuť bude i služebník můj.« (Jan 12.) Amen. V. Strh.

Na neděli dvacátoudruhou po sv. Duchu.

Jaký jest užitek z krádeže.

»Nic neprospějí pokladové bezbožnosti,
ale spravedlnost vysvobodí od smrti.«
(Přísl. 10, 2.)

Znamením nynější doby jest zvláště touha po penězích, a sice za tím účelem, aby se peněz zneužilo ku požívavosti a prostopášnosti.

»Všeho užiti! Co užijeme na světě, to máme; po smrti není už ničeho.« To je heslem moderní nevěry, lidí bez Boha, jichž rozum jest pýchou zaslepen a srdce smyslností otráveno. Pro peníze jsou mnozí všeho schopni: krádeže, podvodu, křivé přísahy, ba i vraždy.

Pán Ježíš, slunce spravedlnosti, učil nás nejpřísnější poctivosti, aby bylo každému dáno, co mu náležel. »Dávejte, což jest císařovo, císaři, a což jest božího, Bohu,« a aby nikdo neodcizoval bližnímu, k čemu žádného práva nemá. »Čeho nemáš rád, aby ti jiní činili, nečiň ty také jim.« Odcizování cizího majetku, krádež, podvod, poškozování, lichva a podobné nespravedlnosti nepřinesou nikdy žádného požehnání, ale snižují křestana, stěžují jeho svědomí a zodpovědnost a přinášejí pokaždé škodu. Jeden nespravedlivě nabytý peníz vyhání sto peněz spravedlivě nabytých, praví české přísloví, jež vzato jest ze zkušenosti lidské. A konečně každý nespravedlivý majetek musí býti do posledního haléře navrácen, má-li člověk dojíti spásy věčné!

Pošetile tedy jedná, kdo bližního okrádá, a marné a nicotné jsou všechny omluvy krádeže, bez náhrady není spásy.

P o j e d n á n í .

1. Jak se omlouvají lidé cizího majetku žádostiví? Jeden praví: »Bída a chudoba mne dohání, že musím krásti.« Jak ubohá omluva! Bůh, který šatí lilie polní a živí ptactvo nebeské, nezapomíná zvláště na člověka a žehná mu, když se jen dle svých sil přičiní, aby si chleba vydělal; vzbuzuje dobrodince, kteří se chudých ujmají a milosrdenství prokazují. Kdo jest přičinlivý a umí se omezovati, toho Bůh nikdy neopustí. Proto už starý Tobiáš těšil svého syna slovy: »Neboj se, synu můj; chudý sice život vedeme, ale mnoho dobrého míti budeme, jestliže se budeme báti Boha a odstoupíme od všelikého hříchu a budeme dobře činiti.« (4, 23) Podobně praví sv. Augustin: »Chudý jsem, pravíš, a nemám ničeho. Chceš proto krádeže se dopouštěti? Co ukradneš, vidíš; ale toho, kdo tebe krade, nevidíš; nevíš-li, že nepřítel ďábel obchází jako lev hladový a řvoucí, hledaje, koho by ulovil?« (1. Petr 5, 8.)

Zloděj podobá se myši, jež leze do pasti, aby nalíčenou kořist ulovila, ale sama v pasti zůstává. Varuj se krádeže a obrať se k Bohu; stará se o každého i hříšníka, postará se i o tebe, zvláště bude-li míti v tobě zálibu.

Jiný se omlouvá: »Dopouštím se krádeží, ale na bohatých, kterým to neuškodí.« Opět nerozumá omluva. I bohatších majetek jest posvátným jako chudých, z něhož budou klásti počet před Bohem všichni bez rozdílu. »Běda tomu,« praví Písmo sv., »kdo shromažďuje nespravedlivé jmění, a zproštěna se domnívá býti z ruky zla.« (Hab. 2, 9.) I kdybys z odcizeného chtěl konati skutky milosrdenství a dobročinnosti, není to dovoleno. Sv.

Augustin to nazývá Istí ďáblou, chce-li kdo z ukradeného konati dobro, neboť vina stává se větší a zásluby za to nezíská.

Jiný praví: »Odcizil jsem to, ale chci to zase vrátiti; jak bude možno.« Omluva zpozdilá. Mohls poprositi, aby se ti toho zapůjčilo, že to dle možnosti brzy zapravíš. Krádež zůstane krádeží. Nevíš, budeš-li zítra živ a budeš-li moci kradenou věc navrátiti. »Ale, to byly samé maličkosti, co jsem odcizil,« omlouvá se jiný. Omluva nerozumná. Co se ti zdá maličkostí, může býti u okradeného věcí velikou a cennou, jejíž ztrátu bolestně pocítí. Krádež zůstane krádeží, a velikost ztráty může určiti jen kdo ztrátou byl postižen. Maličkostí mohl jsi si vyprositi aneb vypůjčiti.

»Bůh hledí na zlou vůli více nežli na věc, jež jest odcizena,« praví sv. Jeronym. Malý hoch bral také otcí maličkosti. Otec však potrestal ho přísně za to. Hoch se omlouval: ale vždyť jsou to samé maličkosti. — Ale otec pravil: »Proto jsi trestán, abys ze zloděje věcí malých nestal se zlodějem věcí velikých. Zloději, kteří neokusili metly otcovy, upadají do rukou osob soudních a umírají v hanbě.«

»Já si nemohu pomoci,« volá jiný, »mně jest krádež vrozena, cítím ustavičnou touhu po cizích věcích a nemám pokoje, dokud se jich nezmocním.« Omluva zbabělá. Tak se omlouvají slaboši, kteří už nemají trochu síly, aby se příležitosti ke hříchu ubránili. Tak se může omlouvati každý vrah a lupič. Ubožák takový podobá se obru, jež malé děvče vede na niti na popraviště. Když se zastavují lidé a ptají se, proč se nezabrání před potupnou smrtí útekem, omlouvá se, že nemůže nit přetrhnouti. »Jiní kradou také, a kradu-li já, kradu jen, abych si dluhy zapravil.« Omluva nemoudrá. Krádeže jiných nemohou způsobiti, abys směl bez hříchu také krásti a chtíti si zapraviti z krádeže dluhy, znamená, učiniti se dlužníkem Bohu, abych přestal býti dlužníkem lidí.

Přičiň se, a Bůh požehná. Pracuj, ale i modli se při práci, a Bůh neopustí. Z krádeže nikdo nezbohatnul. »Jmění nespravedlivých jako potok vyschne.« (Sir. 40.) Sv. apoštol Pavel napomíná své věřící v Soluni: »Prosím vás, bratři, abyste se snažili práci svou konati a rukama svýma pracovati, abyste poctivě chodili a cizího nic nepotřebovali.« (I. 4, 11.) Štasten je ten, kdo si své jmění poctivě vydělá a dle něho život svůj zařídí ke slávě, spáse duše a blahu bližního.

2. Pošetile jedná, kdo krade, neboť vše musí navrátiti aneb nahraditi, chce-li býti spasen. Nahraditi musí nejen věc ukradenou, ale i všecku škodu a ztrátu, jakou byl bližní krádeží postižen. Kdyby vzal zloděj bližnímu krávu, musí mu nahraditi, nemá-li již té krávy, cenu její, a všechen užitek, o který byl okradený připraven.

Ve zpovědnici uslyší každý, co má činiti, aby Boha usmířil, duši očistil a škodu napravil. Nikdo nemůže býti spasen, kdo do posledního haléře nenapraví škodu způsobenou. Proto sv. Pavel praví: »Zloději nebudou vládnouti královstvím božím.« (1, Kor. 6, 10.)

Zacheus, kterého podezřívají, že se nespravedlivě obohatil vybíráním cla, dojat návštěvou Pána Ježíše pravil: »Pane, polovici statku dám chudým, a jestliže jsem koho oklamal, nahradím čtvernásob.«

Sv. Ignác v dětských letech dopustil se krádeže, když se spolučníky za noci trhal ovoce v jakési zahradě. Podezření padlo na jednoho z hochů, který byl nevinný, a hoch byl potrestán. Sv. Ignác neměl od té doby pokoje. Po letech, když začal život svatý a zasvětil se Bohu a jeho službě, při prvním kázání upozoroval mezi posluchači i onoho, který nevinně tehdy trpěl. I vypravoval sv. Ignác přede všemi, že se tehdy krádeží provinil, a jiný nevinně byl zaň potrestán. Odprosil ho veřejně nyní a daroval mu v náhradu, že nevinně trpěl, dva dvory, jež z dědictví svého otce obdržel. Ale mnohdy nelze vše nahraditi, jak spravedlnost vyžaduje.

Ladislav, král polský, na prosby své manželky, zbožné Hedviky, vrátil nespravedlivý statek a pak se jí otázal: »Nuže, budeš nyní spokojena?« Ale královna odpověděla: »Ovšem, ale čím napraviš všechny prolité slzy ošizených?« Z nespravedlnosti, z krádeže nebylo nikdy žádného užitku. Každý vytrestá jen sama sebe.

3. Abychom se uchránili nepoctivosti a nespravedlnosti, třeba zachovávat jistých pravidel.

Předně pamatuj stále a ve všem, že Bůh tě vidí a nepromine ti ničeho, dokud bys vše nenahradil. »Před člověkem se skrýváš,« praví sv. Ambrož, »a přítomnosti Boha se neděsíš?«

Čím bližší jest voda prameni, tím jest čistší, čím blíže máš Boha a čím více naň myslíš, tím více se budeš báti Boha uraziti, tím budeš opatrnějším.

Za druhé varuj se zahálky a lenosti, jež jsou nejvíce příčinou krádeží a nespravedlností a zřídlem všech nepravostí. Dále uč se šetrnosti a spokojenosti s málem. »Lepší jest málo s bázní boží, než mnoho pokladů, ale bez nasycení,« praví Písmo sv. (Přís. 15.) »Lepší jest maličko spravedlivému, než bohatství hříšníků mnoha!« (Žal. 36.) Konečně střež se prvního kroku k nepoctivosti. Buď věrný v mále jako ve velikém. Kdo není věrný v mále, nebude věrný i ve velikém.:

Ponech každému, co mu náleží a co jeho jest, sám pak starej se jen o své. Krásný příklad poctivosti četl jsem z dějin sedmileté války. Rytmistr ze Steinwillu byl poslán, aby vyhledal píci pro koně. Vydal se v čele svých vojáků do vykázané krajiny, do osamělého údolí, v němž se jen křoviny nalézaly. Přitáhli k chatrné chyši, z níž vyšel bělovlasý stařeček. »Otče,« zvolal důstojník naň, »ukážete mi pole, kde by bylo píce pro mé lidi.« »Ihned,« odpověděl stařec a šel před nimi. Šli už asi čtvrt hodiny a stáli u krásného pole s ječmenem. »Zde jest, co hledáme,« zvolal rytmistr. »Ještě ne,« odpověděl stařec. Šli dále, až přišli po dlouhé chvíli k jinému ječnému poli. Vojáci seskočili s koní, posekali ječmen, svázali a přivázali na koně a odjeli.

Rytmistr odjížděje ptal se ještě starce: »Dobry otce, nemusili jsme zbytečně jezdit až sem, na předním poli byl ječmen lepší.« »Ovšem,« odpověděl stařec, »ale to nebyl můj.« Aby majetek souseda zachránil, vedl je až ke svému poli. Raději chtěl ztratit vlastní, nežli se dopustit nepoctivosti.

Křesťané indiánští v Americe v Michiganu, kteří před pokřtěním často zlodějství se dopouštěli, když se stali křesťany, zavěšovali na strom uprostřed obce každou nalezenou věc, aby si ji mohl vzít, kdo ji ztratil. A strom ten nazývají stromem poctivosti.

Takový strom zasaďme do svého svědomí, zavěšujme tam vše, co nám nenáleží, abychom jednou obstáli před Soudcem věčným.

Nic neprospějí pokladové bezbožnosti, ale spravedlnost vysvobodí nás od smrti věčné — a Bůh odmění poctivost a spravedlnost naši v nebesích. Amen.

V. Strh.

Na neděli dvacátoutřetí po sv. Duchu.

Podává dr. Antonín Ondroušek, katecheta v Mladé Boleslavi.

»A když byl vypuštěn zástup, vešel tam, a ujal ji za ruku; i vstala dívka.«
(Mat. 9, 25.)

Dnešní svaté evangelium vykládá nám jedno ze z mrtvých vzkříšení, jež Kristus ve své božské lásce a smilování na zemi vykonal. O takových divcích Páně píše sv. papež Řehoř: »Náš Pán a Spasitel poučuje nás někdy svými řečmi, někdy však svými skutky; neboť když mlčky něco koná, bývá nám jasno, co my činiti máme.« (Homil. 17. in Evang.)

Totéž dí vykladatelé písem o oněch třech zázracích, jež Kristus na mrtvých učinil. Lazar, jenž už čtyry dny v hrobě ležel a už hnutí začínal, a jež Kristus pláče a sténaje a modle se vzkřísil, jest obrazem zatvrzelého hříšníka z návyku, který jen mimořádnými milostmi a namáhavým pokáním k životu milosti a synovství božího vzkříšen býti může. Mládenc z Naimu, jež Kristus přede vším lidem vzkřísil, jest obrazem hříšníka, jenž veřejné pohoršení dal ze zlomyslnosti a veřejně hřešil, a proto jen veřejným pokáním a napravením daného pohoršení k duchovnímu životu milosti zpět přiveden býti může. Dcera Jairova však, ještě mladé, dvanáctileté děvče, jest obrazem hříšníka, jenž sice též smrtí hříchu zemřel, ale z lidské křehkosti jen pro sebe sama hřešil a potajil, a proto též v soukromí milostí Kristovou zas k životu dítek božích vzkříšen bývá.

Než jakkoliv se to má s těmito třemi druhy různých hříšníků, dává nám vzkříšení dívky, o níž nám dnešní evangelium

vykládá, v obraze hlavní rysy každého se obrácení, a proto učíme je předmětem svého dnešního rozjímání. Díl tudíž:

Vzkříšení dcery Jairovy jest obrazem obrácení se člověka, jenž smrtí hříchu zemřel.

Písmo svaté vypravuje: »Když Ježíš k židům mluvil, hle, tu pristoupil jeden kníže, a klaněl se jemu řka: »Pane, dcera má právě umřela.« Tak by mohli a měli i v našich dnech mnozí otcové a matky k Pánu, sem do chrámu Páně, tam ke svato-stánku Hospodina přicházeti, kdež právě tak v nejsvětější Svátosti opravdově a živý přítomen jest, jako tehda před národem židovským, jež vyučoval, a před knížetem z Kafarnaum, jenž jemu smrt své dcery zvěstoval, a jemu v nejhlubší sklíčenosti srdce žalovati: Má dcera, můj syn smrtí umřel, umřel smrtí daleko hroznější, než ona dívka z Kafarnaum, zemřel smrtí hroznou hříchu. Neboť mnozí synové umřeli ve smrti nevěry, ve smrti bezbožnosti, ve smrti prostopášnosti, ve smrti nestřídmosti. Jest mnoho lidí, kteří by sem ke svému Hospodinu a Spasiteli přijíti, a mu říci by mohli a měli: Pane! moje dcera, má duše, skonala v hříchu lakomství, lichvy, nespravedlnosti, v hříchu pomluvy, nactiutrhaní, v hříchu rouhání, nesvěcení neděle a svátků, přestoupení příkázání postního. Těžký hřích zajisté jest smrt duše.

Vzkříšení takovéhoho mrtvého k životu milosti jest větším divem milosrdenství božího, než vzkříšení tělesně mrtvého k přirozenému životu. Jest k tomu divu milosti třeba, a takový zázrak milosti může jen původce milosti, může jen Spasitel náš učiniti; proto musíme k němu s představeným synagogy přijíti. Jak však, když nikdo k němu nepřijde, žádný otec, žádná matka, žádný představený, aniž ten, jehož duše mrtva jest! Tu snad jest možna pomoc jen na přímluvu Panny Marie, andělů a svatých, jinak jest záhuba věčná jista.

Písmo svaté dří dále: Představený pravil k Pánu: »Poď a vlož ruku svou na ni a bude živa.« Hle, tu živou víru a přepevnou důvěru, s jakou člověk tento vzkříšení své dcery od Pána požaduje, a zcela jistě očekává! Třeba tedy se modliti, a s vírou a důvěrou se modliti o své vlastní obrácení se a za obrácení jiných hříšníků, neboť sv. apoštol Jakob dří: »Žádej pak s důvěrností, nic nepochybuje; neboť kdo pochybuje, podoben jest vlnám mořským, jež vítr žene a jimiž zmítá. Takový člověk nedomnívej se, že by co obdržeti měl od Pána.« (Jak. 1, 6. 7.) Mnozí hříšníci však, jejichž duše duchovně mrtva jest, nemodlí se sami, a za ně se též jiní nemodlí, aneb když se též za ně někdo modlí, tu se to neděje v pravé víře, anebo bez pevné důvěry; a proto se na nich žádné takové divy duchovního vzkříšení nedějí. Modlí se však církev svatá, modlí se mnozí synové církve za obrácení hříšníků, orodují svatí, andělé, Maria v nebesích; a proto tvoří Hospodin neskončeně mnoho takových divů, a mnoho předrahých duší krví Kristovou vykoupených bývá tak zachráněno k životu milosti a konečně k věčné slávě. Písmo svaté dří dále, že Ježíš do domu představeného přišel. Tak

jest tomu též u hříšníka duševně mrtvého. Kristus musí do jeho domu přijít, a svou milostí rozum osvětliti, aby své hříchy a bídu poznal. Kristus musí do domu jeho přijít, a svou milostí vůli jeho posíliti, aby pevně si umínil, že se okovů hříchu sprostí, a všech prostředků užívati bude, jež k jeho obrácení nutny jsou. Kristus musí přijít do jeho domu, a srdce jeho k opravdové litoosti pohnouti. A Kristus ve své nevyzpytatelné milosrdnosti přichází též skutečně, jakož sám v Písmě svatém dí: »Hle! stojím u dveří a tluku; když někdo hlas můj slyší a dveře otevře, vejdu k němu, a u něho stolovati budu, a on se mnou.« (Zjev. 3, 20.) Kolik jich při této hostině vzkříšeno bylo z hrobu?

Písmo svaté vypravuje dále: »Když uzřel pištce a zástup hlučící, řekl: Odejďtež!« Tito pištci, tento hlučící zástup, znamenají u duševně mrtvých, u hříšníků, řádění vnitřních vášní a lomoz pozemských starostí, světských radovánek, rozkoší, přiležitosti ke hříchu, jež dům mrtvého, jež hříšníka zevnitř a uvnitř obléhají, a Spasitelovi a jeho milostem do jeho duše vstup zamezují. Pokud to vše odstraněno není, nemůže Kristus tam, není žádného vzkříšení možná ani obrácení.

Kristus dí: »Dívka není mrtva, jen spí!« Ve slovech těchto nalézáme utěšující pravdu, že hříšník, pokud žije, ještě opravdově a věčnou smrtí nezemřel; jest to však přece skutečná smrt, na niž, když vzkříšení nenásleduje, věčná smrt následovati musí. Proto nemá člověk, jenž tímto spánkem smrti spí, zoufati, poněvadž, dokud život přirozený má, vždy ještě možnost a naděje návratu k životu milosti zůstává, nemá však též opovážlivě na milosrdenství boží hřešiti, jak sv. papež Řehoř píše: »Ten, jenž kajcníkovu odpuštění slíbil, neslíbil hříšníkovi zítřejšího dne.«

Co však odpověděli lidé na slovo Páně? Svaté evangelium dí: »Vysmívali se jemu«; neboť Kristus tvrdil, že dívka jen spí; oni však byli pevně přesvědčeni, že umřela, jak tomu skutečně bylo. I tato okolnost vyskytuje se při obrácení se hříšníka svým způsobem často. Neboť chce-li někdo se opravdově obrátiti, pokání činiti a život křesťanský začíti, tož uslyšíme, když mrtvý dívkou byl, dcerou nekřesťanských rodičů, otce a matku, příbuzné a známé nad pobožnůstkářstvím, nad přemrštěnou horlivostí, nad činěním kněží naříkati. Byl mrtvý Zachaeus, vysměje se mu celý blouček lidí, mezi nimiž dříve žil, potupí ho a vyloučí ho ze svého středu. A byl-li z mrtvých vzkříšený Magdalenou, tu se celá zášť a celá zuřivost spoludruhů hříchu nad knězem rozpoutá, jenž za nástroj tohoto divu milosti sloužil. Tento posměch a potupa, toto pronásledování a zastrahování: Co tomu svět řekne? jest často příčinou, že lidé Pánu a jeho sluhům své srdce uzavrou, a z temného stínu smrti se neodvažují na denní světlo opravdového křesťanského života.

»Když byl vypuštěn zástup,« dí Písmo, »vešel tam, ujal ji za ruku. I vstala dívka.« Svatý evangelista Lukáš vypravuje to podrobněji, a dí: »Když do domu přišel, nedopustil s sebou vejíti žádnému než Petrovi, Jakubovi a Janovi, a otci a matce té

dívky. On pak ujav ruku její, zvolal: »Dívko, vstaň! I navrátil se duch její, a vstala hned. I kázal jí dáti jísti.« (Luk. 8, 51. 54.)

Kristus nepůsobí obrácení hříšníka sám, nýbrž ve spojení a prostřednictvím svých služebníků, k nimž řekl: »Komu hříchy odpustíte, odpouštějí se jim« (Jan 20, 23.) a: »Cokoliv rozvázete na zemi, to bude rozvázáno i na nebi.« (Mat. 18, 18.) Bez těchto sluhů Páně nerozvází se tedy pouta hříchu, a nebude odpuštěna vina smrti hříchu. Někdy není úplné uzdravení bez otce a matky, bez představených inožno. Neboť co pomůže odpuštění hříchu knězovo, když doma pohoršení trvá, a otec a matka, hospodář a hospodyně u svých dítek a poddaných neřest a svádění trpí? Obrácení nebude míti stálosti, kající se opět padne, a brzo novou smrtí hříchu zemře. Proto brozný výrok svatého apoštola Pavla: »Když někdo o své a zvláště o domácí péče nemá, zapřel víru, a jest horší než nevěřící.« (1. Tim. 5, 8.)

Kristus vzal děvče za ruku, a volal hlasitě: »Vstaň!« K obrácení se hříšníka jest třeba, aby srdce milostí boží k pravému pokání a zkroušenosti pohnuto bylo, a aby všemohoucí slovo Páně a skrze ústa kněze zaznělo: »Rozhřešuji tě od tvých hříchů«, což znamená tolik, jako: Povstaň z hrobu hříchu; jsi zas živým dítkem nebeského Otce; a jako ona dívka z tělesné smrti, povstává hříšník ze své duchovní smrti, a též jemu poroučí Kristus jísti dáti, ale nikoliv pomíjející pokrm, nýbrž své vlastní tělo a krev, jež ho živí k věčnému životu.

Konečně připojuje Písmo svaté k tomu: »A roznesla se ta pověst po vsi zemi.« Jaká rozkoš pro rodiče, dceru svou živou a zdravou před sebou viděti! Jaká radost pro celý dům, že ta, jež před několika minutami jako mrtvá oplakávána byla, nyní v plném květu života pozdravena býti může! Jaké žasnutí v celé krajině nad takovým zázrakem! Jaký vděk se všech stran za takové dobrodiní! Právě totéž děje se při pravém obrácení se hříšníka; neboť Kristus sám dí: »Bude v nebi větší radost nad jedním hříšníkem, jenž pokání činí, než nad devadesátidevíti spravedlivými, kteří pokání nepotřebují.« (Luk. 15. 7.) Raduje se z toho každý křesťanský otec, každá křesťanská matka, každá křesťanská rodina; raduje se nad tím kněz církve, každý věřící křesťan a celá křesťanská obec; raduje se a plesá nad tím anděl strážný, celé nebe a Bůh sám; jest to veselá slavnost pro nebe a pro zemi v přítomnosti a na věčnosti; jest to však též jako nová slavnost narození pro obráceného sama, a pokoj v duši, pokoj ve svědomí, radost ducha proudí v novém dítku božím, pro něž nyní propast zavřena, nebe otevřeno; jest to vznešená slavnost velikonocí jeho duchovního vzkříšení z mrtvých, důstojná člověka a anděla prozpěvujícího Alleluja.

Kdyby v našem středu, nejmilejší! takovýto mrtvý se nalézal, a kdyby žádný mezi námi nebyl, tož jest jich snad v tomto městě, a na celém širém světě na tisíce; nuže, pojďme k Pánu, padněme zde před ním na kolena, klaňme se jemu v nehlubší pokoře, a s úpěnlivou prosbou mu řekněme: »Pane! hle, tato

dcera, tento syn, naše sestra, náš bratr, ach! snad můj otec, má matka, má choť, můj dobrodinec umřel, stal se mrtvolou. Pojd, vlož ruku svou na něho, a živi budou, ano živi budou na věky!« Amen.

Neděle dvacátátřetí po sv. Duchu.

Nepřátelé kříže Kristova.

»Mnozí chodí, o nichž jsem častokrát pravil vám, že jsou nepřátelé kříže Kristova.«
(Filip. 3, 18.)

V dějinách římských čteme, že proslulý vojevůdce Manlius, který mnoho vítězství vybojoval a osvobodil Řím od Gallů, byl křivě obžalován a pohnán před soud. Měl býti odsouzen. Tato křivá obžaloba zarmoutila zasloužilého muže. Když stál před soudci, rozhalil roucho na prsou, ukázal plná prsa ran, které si utržil v bojích za vlast a zvolal: Haec loquuntur pro me — tyto rány pro mne svědčí, co vykonal jsem pro vlast! Slova tato učinila na soudce veliký dojem. Zastyděli se, že váhali toho muže osvoboditi a ihned jej propustili z obžaloby a navrátili mu všechna důstojenství.

Nejmilejší! Každý kříž je svědectvím nesmírné lásky k nám. Na každém kříži obraz Kristův a na tom obraze rány Spasitelovy a Spasitel jako by k nám volal: Haec loquuntur pro me — tyto rány svědčí pro mne, co vykonal jsem z lásky k vám.

A přece Spasitel měl mnoho nepřátel, mezi židy i mezi pohany. U židů byla to zatvrzelost, u pohanů zaslepenost. Co ale říci o křesťanech, kteří jsou nepřátelé kříže Kristova, o těch, jimž platí slova sv. Pavla z dnešní sv. epištoly: »Mnozí chodí, o nichž jsem častokrát pravil vám (nyní pak i s pláčem pravím), že jsou nepřátelé kříže Kristova.« A od dob sv. Pavla nevymizeli ze země.

Může kdo kříž se světa odstraniti? Pokoušely se o to hlavy všech věků, pokoušely se o to hlavy korunované — kříže Kristova nepřemohli. Vlaje prapor sv. kříže vztyčen nad zlobu světa, vlaje prapor sv. kříže, jenž barvami svými: láskou a nevinou, vedl vojny po 2000 let k vítězství nad mocným nepřítelem, světem, tělem a ďáblem. Vlaje prapor sv. kříže, jenž dobyl svým vojním království nehynoucí, »jakého oko nevidělo, o jakém ucho neslyšelo a nikomu na mysl nepřišlo«. Vůdce prapor třímající jest král s trnovou korunou na hlavě, Kristus. V odměnu dává občerstvení, sílu, odplatu a království věčné.

Čím jsme byli s křížem? Otažme se onoho nepatrného hloučku křesťanů, který se podobal spíše slabému vánku oproti bouři nepřátelského vojska a na jehož straně přece bylo stálé vítězství. Tažme se půdy prosáklé krví křesťanskou v římském kolosseu,

tažme se katakomb, čím si první křesťané dodávali síly? Ti všichni odpoví, že kříž vítězil.

Odebeřme se do Říma. Kdo je onen ctihodný kmet, který s mladistvým zápalem uprostřed shromáždění volá: »Vybízím vás, abyste mne připustili ke lvům. Ke lvům chci jít, já chléb Krista ukřižovaného.« Tak volá láska ke kříži na víru obráceného pohana Ignáce.

Bojovníci ve starověku ukazovali slonům krev z hroznů a moruš, aby je nadchnuli do boje. Křesťanští bojovníci dodávali si odvahy k hrdinným činům tím, že patřili na krev toho, jenž za nás těžký kříž nesl, a tak jako skála stáli nepohnutě, křesťan vedle křesťana.

Musili bychom psát životopisy všech svatých a oněch tisíců, kteří za svaté prohlášení nebyli, kdybychom chtěli dokázat pravdu, čím byli křesťané, pokud milovali kříž. Sv. Pavel mluví o vítězství tomto: »Přemáhali království, činili spravedlnost, docházeli zaslíbení, zacpávali ústa lvům, uhašovali prudkost ohně, meč neškodil jim, povstávali z nemoci, silni učiněni jsouce v boji, zaháněli vojska cizozemců.« (Žid. 11, 31.) A to vše: Patřice na Ježíše, který místo předložené sobě radosti strpěl kříž, nedbaje hanby a sedí na pravici stolice boží.« (Žid. 12, 2.)

Zde právě jest hledati nejhlubší příčinu, proč jsme tak bluboce padli u vážnosti jiných, proč tak bolestně úplně a nafíkáme na nadvládu nevěrců. Stojíme uprostřed bitvy bez praporu, bez vůdce, bez pomoci, jsme bez kříže. Zapomněli jsme slov apoštola národů: »Odstup ode mne, abych se chlubil, leč v kříži Pána našeho Ježíše Krista.« (Gal. 6, 14.) Na nás vyplnila se obava sv. Pavla: »aby nebyl zlehčen kříž Kristův, neboť učení o kříži těm, kteří hynou, je bláznovstvím, ale těm, kteří dosahují spasení, jest moc boží.« (Kor. 1, 17.) Proto naše slabost, zmalátnělost, bojácnost a stálé ztráty. Opustili, zapřeli jsme kříž v důvěře, že dojdeme takto milosti a přátelství u světa.

Předkládá se nám mnoho teorií spásonosných. Jedny zlé, ďábelské — kříž to lotra zlého. Druhé lepší, ale lidské, ne dosti pevné — to kříž lotra dobrého. Třetí předložiti si musíme my — navracení víry Kristovy do duše, citu, činnosti soukromé i veřejné — to kříž Kristův.

Dnešní svět namnoze se proti kříži bouří, od kříže se odvrací. Ale již dnes vidíme, kam se lidstvo vrhá, k jakým smutným spěje koncům, když kříž přestává býti jeho vůdcem. Běda světu, běda rodině, běda člověku, jestliže kříž zmizel s jeho očí, z jeho srdce; ten zhyne v bouřných vlnách života, ten nenalezne přístavu šťastné věčnosti.

Je nejvyšší čas, aby probudili se křesťané z nebezpečného spánku, aby zakotven byl prapor, kříž svatý, ve společnosti, na ulici, v rodině, ve škole, by nastal nový život okolo kříže a ozýval se hlas křížáků: »Kříž nám zneuctili. Jej chceme vydobýti. Bůh tak velí, Bůh tomu chce!« S kříže řine se krev Páně, pramen síly naší, příčina života, proto zpět ke kříži. Nám jest kráčet

v šlepečích Krista, ne dle zásad světa, nýbrž dle zásad evangelia, odvážně nésti prapor, kříž svatý, ku předu.

Jako Mojžíš byl vytažen z vody a tak od smrti zachráněn, tak i nás Kristus zachránil od věčné smrti, an nás vysvobodil od hříchu, on se nás ujal jako pastýř dobrý, z moci nepřítelů duší našich vysvobodil nás, abychom jen jemu náleželi a jemu sloužili, a proto pravil sv. Petr naplněn jsa Duchem sv. shromážděnému lidu a knížatům kněžským v chrámě: »Ježíš jest ten kámen, který zavržen jest od vás stavitelů, který učiněn jest hlavou úbelní, a není v žádném jiném spasení, neboť není jiného jména pod nebem daného lidem, skrze které bychom měli spasení býti.«

Kříž otevřel nám nebe, kříž do nebe nás přivádí. Skrze koho chce tedy spasen býti, kdo je nepřitelem kříže Kristova? Co mu otevře na věčnosti bránu nebeskou? Je čas smíchu, je ale také čas pláče, je čas pohrdání a rouhání, ale je také čas trestu. P. Roh T. J. kázal kdysi o těch, kteří popírají božství Kristovo, a na konci řeči své zvolal: »Já bych si přál míti je před sebou, všechny ty bezbožníky, abych od nich žádal počet za bezbožné jejich jednání.« Nejmilejší! Kristus jedenkrát bude je míti před sebou a bude od nich žádati počet v den posledního soudu. Až Syn člověka s mocí a velebností se objeví, pak klesne pokolení lidské v hrůze před jménem Ježíš na kolena svá, pak povýšen bude sv. kříž tak vysoko, že všichni národové jeho velebnost uzří a chvítí se budou. Jako při vztyčení kříže na hoře Kalvarii oči vůkol stojících opovržlivě pohlížely na toto dřevo spásy, tak budou při soudu zraky všech lidí s úctou upřeny na kříž, jako na znamení vítězství. Rozličné ale budou tyto pohledy na kříž. Jako znamení míru a pokoje objeví se spravedlivým, jako posel věčného zavržení objeví se nevěrcům. »Viz mé rány,« tak zvolá Spasitel, »ony byly prameny milosti pro tebe, tys ale z nich čerpati nechtěl. Viz ránu srdce mého, kterou jsem naposledy pro tebe obdržel, tys zůstal chladným k lásce srdce mého a zemřel jsi na srdci světa. Tys mne nechtěl, tys mojí vírou, mojí církví, mými svátostmi pohrdal, mému slitování se posmíval, napomenutí moje nobama šlapal! Co můžeš nyní očekávati?« Běda těm, již zneuctívali sv. kříž a vlastní vinou v něj nevěřili. Běda těm, kteří kříž tupili, jemu se posmívali a s tváře země vyhladiti chtěli — tehdy pocítí, jak pravdivo je slovo sv. apoštola: »Mnozí chodí, o nichž jsem častokrát pravil vám, že jsou nepřátelé kříže Kristova, jichžto konec zahynutí jest.« Blesky vysílati bude kříž Kristův a na něm bude nápis: »Odejděte ode mne, zavržení, vám jsem znamením odsouzení, znamením vítězství jsem toliko svým věrným následovníkům.«

Když se ztroskotala loď a když nešťastným plavcům nic nezbyvá, než uchopiti se plovoucích trámů, hle, jak zápasí, by se jich zmocnili, kterak se každý zimničně uchopeného dřeva drží. Proč? Protože je to dřevo, na němž časný život svůj zachrániti může. Než my máme jiné, mocnější dřevo, svaté dřevo, na němž

od věčné smrti se zachrániti můžeme, a tímto svatým dřevem je svatý kříž. (Segneri.)

O svatém kříži platí až posud lidstvu: »V tomto znamení zvítězíš!« At pozdraven a veleben je svatý kříž, na němž Pán Ježíš pněl a za nás zemřel. Amen.

Frant. Čech.

Všech svatých.

Duchovní boj o palmu vítězství.

»Radujte a veselte se, neboť odplata vaše hojná jest v nebesích.«

(Mat. 5, 12.)

Slavíme dnes svátek Všech svatých, slavnost církve vítězné, která po těžkém boji, po vytrpění velikých útrap nyní se raduje a veselí ve věčné oslavě vítězství, ale při tom nezapomíná na nás, na členy církve bojující; s palmou vítězství vyzývají nás svatí, abychom bojovali, zlého nepřítele přemohli a vítězství na nebesích dobyli; napomáhají nám také k vítězství svým povzbuzujícím příkladem a svou mocnou přímluvou u Boha.

Oni, svatí, dokonali běh, dobojovali šťastně duchovní boj o palmu vítězství. My však nalézáme se ještě v boji, v duchovním boji o korunu věčného života, a skončíme boj tento posledním vydechnutím. Válečná služba jest život člověka od kolébky až do hrobu; jest to duchovní boj proti moci zlého; jest to boj, v němž rozhodně zvítěziti musíme, neboť se zde jedná o statky nejvyšší, o nebe a peklo; jest to boj, v němž jistě zvítězíme, budeme-li dle předpisů bojovati. Duchovní boj o palmu vítězství volíme si dnes za předmět rozjímání, a to zodpovíme si tři otázky:

- I. O č se jedná v tomto duchovním boji?
- II. Kdo jsou naši nepřátelé?
- III. Jak máme bojovati?

P o j e d n á n í.

I.

Proč naši vojíní šli na počátku války do pole? Proč jsou hotovi všechny možné námahy snášeti, ano i život obětovati? Na ty otázky vám vojíní odpovědí: Poněvadž nás panovník volal a protože víme, že se jedná o naše bytí a nebytí. Jestliže se nebudeme vážně hájiti, jest vlast naše ztracena. Běda nám, jestliže bychom byli přemoženi! Musíme zvítěziti stůj co stůj! Skutečně o velké statky jedná se v nynější válce.

Ale mnohem cennější jsou statky, o něž se jedná v duchovním boji o palmu vítězství. Tu se nejedná o pozemské statky, které přece jednou ztratíme; nejedná se zde o pozemské

bytí a nebytí, o pozemský život, který přece jednou skončí. V boji duchovním jedná se ještě o vyšší statky, které mají cenu nadpřirozenou, věčnou, o statky náboženství a mravnosti; tu se jedná o Boha a nesmrtelnou duši tvou, o věčnou blaženost nebo věčné zatracení. Tu se jedná o jedno potřebné: Spas duši svou! Tu se jedná o tebe, o tvé časné a věčné blaho. Jak? Ty bys se chtěl zdráhati a boji zbaběle se vyhnouti? Bylo by možné, že bys chtěl ruce do klína složit a říkati: Co je mi do toho? Nikomu není tak do toho jako tobě samému; o tebe se jedná, o tvou osobu, o tvoji svobodu nebo tvoje otroctví, o tvůj život věčný nebo tvou smrt věčnou, o tvé věčné štěstí nebo tvé věčné neštěstí. Kdybys tu, kde vše je v nebezpečí, byl bezstarostný, bylo by třeba pochybovati, zdali máš zdravý rozum.

Bylo to povznášející divadlo, když vojíni spěchali do pole, když císař volal: Do boje! Císař volal — a přišli všichni. Všechny rozdílly jakoby zmizely, rozdílly národnosti, rozdílly náboženské, rozdílly rozličných stran, všichni poslechli hlasu nejvyššího vojevůdce. Všem šlo hluboko k srdci: Král volá, vlast volá, povinnost volá.

Milý křestane! I tebe volá k boji duchovnímu nejvyšší pán, Pán všech pánů, Král všech králů. Bůh, tvůj Stvořitel a Vykupitel, jemuž tělem i duší náležíš, který má na tebe nejvyšší právo, volá tě do boje proti všemu zlému, volá tě k svědomitému zachovávaní příkázání božích, volá tě k trpělivému snášení bolesti a útrap. Volal tě při křtu sv., kdy jsi se odtekl zlého ducha, vši pýchy jeho, všech skutků jeho; volal tě při prvním sv. přijímání, kdy jsi mu sliboval věčnou věrnost; volal tě při biřmování, kdy jsi byl jako bojovník zařazen do vojska křížáckého, kdy jsi dostal milost Ducha sv. k vítěznému boji. A každou neděli volá k tobě Bůh ústy svého sluhu, tvého duchovního pastýře. Ano, každý den, každou hodinu volá tebe nebeský vojevůdce hlasem tvého svědomí k věrnému plnění povinností v duchovním boji. Ano, vlastní tvé svědomí, tvůj cit povinnosti, tvůj vlastní zájem, péče o spásu duše tvé volá tě k udatnému odboji všech zlých myšlenek, žádostí a k rozhodnému pokroku na úzké cestě, která do nebe vede. Nezapomeň na to, že se v duchovním boji jedná o tvou nebeskou korunu, a že nic, pranic není nutnějšího než věčné blaženosti dosáhnouti. Do nebe musíš, stůj co stůj. Když jsi nebe získal, všechno jsi získal, potom budeš se všemi svatými věčného míru a věčné radosti požívati.

Jestliže však v tomto duchovním boji podleheš, když zbabělostí nebo lhostejností palmu vítězství ztratíš, pak je vše ztraceno, a pak jsi na věky zajatcem ďáblovým v pekle. Starej se proto o sebe, dokud je čas! Připravuj se k boji! Stůj bedlivě a pevně na svém místě, konej svou povinnost, bojuj jako dobrý voják Kristův a buď vždy pamětliv slova svého nejvyššího velitele — jest to bitevní heslo v duchovním boji: »Království boží trpí násilí, a jen kdo násilí užívá, dobude ho.«

II.

Když jsme poznali, že se v duchovním boji jedná o nejvyšší statky, především o naši věčnou spásu, poohlédněme se po svých nepřátelích. Kdo jsou naši nepřátelé v duchovním boji? Jsou to tři: tělo, svět, ďábel, jak se modlíme v modlitbě k andělu strážci: tělo, svět, ďábla přemáhám. To je trojdohoda, která nás stále obkličuje a nás uvéstí chce do otroctví hříchu. Máme tedy i zde trojdohodu velmocí.

První velmoc zlého jest ďábel, který dle slova knížete apoštolů „jako lev řvoucí obchází, hledaje, koho by pohltil“. (I. Petr. 5, 8.) Přistupuje ke každému člověku, ano odvážil se i božského Spasitele pokoušeti, třikrát ho pokoušel, ale třikrát ho božský Mistr vítězně odrazil. Před ďáblem nikdo není jist; žádná ctnost a svatost, žádná doba, žádné místo nechrání nás před jeho lstivými nájezdy, které jsou tím nebezpečnější, poněvadž nás zlí duchové věděním, chytrostí a silou předčí.

Než přece není moc zlého ducha neobmezená, a může jenom škoditi těm, kteří se dají svěsti. Sv. Augustin přirovnává proto zlého ducha ke psu na řetěze, který sice může štěkati a dorážeti, ale nikoho nemůže kousnouti, nikomu uškoditi, leč tomu, kdo dobrovolně se k němu blíží.

Druhou velmocí v trojdohodě jest zlý svět, který v tisícerých postavách ke hříchu láká a dráždí. Zvláště má spadeno na mladé, nezkušené lidi a svádí je zlým příkladem, špatnými knihami a časopisy, nestoudnými obrazy a zábavami — a ach, jak mnozí lidé spadají do jeho svůdných sítí a tím do otroctví hříchu! Právě v posledních letech velice se rozmohla moc zlého světa, že bylo pozorovati úbytek nábožnosti a mravnosti, jmenovitě v městech. Nové pohanství se šířilo se svými broznými hříchy a nestoudnostmi, a kdyby to bylo šlo tak dále, kdo ví, kam by byla bezbožnost a nemravnost náš český lid zavedla. Tu pozdvihl Bůh krvavou metlu války a ukázal světu, že jest ještě zde on, všemohoucí a nejvyšší spravedlivý, a že lehkomyšlné nebo nesvědomité přestupování svých příkázání nebude dále beztrestně trpěti. A hle, český lid šel do sebe a činil pokání; chvátá do kostela a prosí na stupních Nejvyššího o milost a smilování. Již vidíme výsledky této krvavé metly, především mravní vážnost, náboženské povznesení, krásné skutky nábožnosti, odříkání a lásky k bližnímu.

Jmenované velmoci zlého nemohly by však spásu duše naší velikou škodu způsobiti, kdyby se k nim nepřipojila jako třetí v trojdohodě naše vlastní zlá žádostivost, tělo naše. Ach, zlá žádostivost! Zlé náklonnosti k pýše, k lakomství, k smilstvu, k závisti, k nestřídmosti, ke hněvu a lenosti — jak hroznou škodu způsobila již tato zlá žádostivost! Kdo nepocítil její moc již sám na vlastním těle? Kdo jejím stálým nájezdům již nepodleh? Kdo by si nepřál býti osvobozen od tohoto nepřítel? Sám sv. Pavel bolestně pocítoval osten této žádostivosti na sobě

a naříká: »Vím, že ve mně, to jest v mém těle, nepřebývá dobré, neboť chtění se mne přidrží, ale činění nenalézám . . . Libuji si sice v zákoně božím, podle vnitřního člověka, ale vidím jiný zákon v údech svých, kterýž odporuje zákonu mysli mé a jímá mne pod zákon hříchu, jenž jest v údech mých. Nešťastný já člověk! Kdož mne vysvobodí z těla smrti této? Milost boží skrze Ježíše Krista Pána našeho.« (Řím. 7, 18. d.)

III.

Veliká jest moc zlého, síla tří velmocí, ale netřeba nám zoufati. Když správně a vážně bojujeme, zvítězíme — a musíme zvítěziti. Ale jak máme si v duchovním boji vésti, abychom došli palmy vítězství? Na to odpovídám: musíme se chrániti, musíme se brániti, musíme se posilovati.

Tedy musíme se chrániti, t. j. nesmíme slepě v nebezpečí jíti, musíme příležitosti ke hříchu bedlivě se vyhýbati. Znáte pravdivé přísloví: »Kdo se v nebezpečí vydává, zahyne v něm.« Tedy vyhni se příležitosti ke hříchu! Varuj se společnosti, osoby, která ti dává podnět a příležitost ke hříchu! Utíkej před pokušelem, svůdcem, který chce duši tvou zabubiti! A kdyby ti něco bylo tak milé, jako tvoje pravá ruka, nebo pravá noha, nebo jako tvoje oko, ale dávalo by ti podnět ke hříchu, odluč se od toho za každou cenu, jak tě Spasitel tvůj sám vybízí: »Jestliže ruka tvá nebo noha tvá tě pohoršuje, utni ji a vrz od sebe, lépeť jest tobě vejíti do života mdlému nebo kulhavému nežli dvě ruce nebo dvě nohy majícímu uvržen býti do věčného ohně.« (Mat. 18, 8. d.) To jest tedy první: musíš se chrániti, zlé příležitosti se varovati. Máš se dále chrániti zbožnou a vytrvalou modlitbou, znamením sv. kříže, svěcenou vodou, vzýváním anděla strážce a Rodičky boží.

Dále se musíme brániti. Jakmile pokušení zpozoruješ, musíš ihned lákání ke hříchu odpřáti, a to se vši rozhodností! Nehrej si s pokušením, nýbrž zapuď je ihned vítězným mečem silné vůle. To jest nejdůležitější pravidlo boje, které třeba stále si opakovati, pravidlo to, které již starým pohanům známo bylo. Již před tisíci lety řekl kdosi: »Principiis obsta! t. j. Odpřej hned s počátku, pozdě se lék připravuje.« Když cítíš pokušení, rci se vši rozhodností: Nechci! — a když vážně chceš, jsi silný a nepřemožitelný. Měl-li bys však v duchovním boji býti zraněn, zahoj ránu tu ihned dokonalou lítostí a upřímnou zpovědí a pak začni boj s novou myslí; neboť musíš zvítěziti, jestliže se budeš statečně a vytrvale brániti.

Musíme se posilovati. I nejudatnější vojsk slábne a podlehne, když nemůže si odpočinouti a posíliti. Tak se vede i nám, když si neodpočineme v Bohu a neposlíme se jeho milostí. Konej proto svědomitě své denní modlitby, navštěvuj pravidelně v neděli a ve svátek služby boží a přijímej často chléb silných, tělo a krev Páně. Pak můžeš i ty se sv. Pavlem volati: »Všechno zmožu v tom, který mne sílí.« Potom jest Bůh s tebou, a proto bude

také tvé vítězství. Proto pozdvihni zrak svůj vzhůru do pravé vlasti nebeské! Tam jsou chudí duchem, lkající, milosrdní, čistí, pronásledovaní, tam jsou vojíní, kteří již zvítězili. Na nich se splnilo zaslíbení Páně: »Radujte se a veselte se, neboť odplata vaše hojná jest v nebesích.« Slzy vyschly, křížová cesta dokonána, boj dokončen, poutník se vrátil do domu otcovského. A odplata? »Já sám chci býti tvou velikou odplatou,« praví k nim Pán jako k Abrahamovi.

Koruna života, palma vítězství nám kyne; soudruzi, kteří již vítězství dobyli, volají k nám: »Bojujte dobrý boj až do konce.« Amen.

Jan Nep. Jos. Holý, O. Praem., farář v Holišově.

Dušiček.

»A když toto smrtelné tělo obleče nesmrtelnost, tehdy se naplní řeč, kteráž napsána jest: pohlcena jest smrt ve vítězství.«

(Sv. Pavla ke Kor. 15, v. 54.)

Nevysvětlitelno jest, kterak duše oživuje tělo. Tajemný jest též stav duše po smrti. Jako v zrcadle vidíme věci dle sv. víry zjevené. Dilem poznáváme stav duše po smrti z výroků svatých božích, kteří z vnuknutí Ducha sv. mnohou podrobnost poznali a též sdělují. Jako na př. sv. Kateřina Janovská, jejíž spis o očištění prozkoumáván byl v r. 1666 na pařížské Sorbonně, kteráž vyznala o něm následovně: »jest to zvláštní vylití Ducha sv. na čistou Boha milující duši«, z něž chci některé myšlenky vážné i potěšující uvést. Dnešní den nám uvádí na paměť část království božského na věčnosti Onu část, která v milosti dokonala, ale která nedosti se očistila. Povážíme-li, že ta největší část lidí očištěm se béře a že za šťastné dlužno je považovati i v jejich útrapě, uznati musíme, že jest to stav, ve kterém se většina, ba skoro všichni ocitneme, abychom se očistili než budeme předpuštěni před Boha, o němž andělé boží ustavičně pějí: svatý... Slavnost dnešní není ani svátek, není ani půst, ale přece má do sebe něco slavnostního a něco postního. Má dnešní den do sebe něco radostného, má též něco vážného pro nás, jak dnes na základě spisu vznešené světice chci uvést.

P o j e d n á n í.

Víra, kterouž nám dnešní den připomíná — jest věcí radostnou. Kdo z lidí by si jen troufal tvrditi, že by se opovážil předstoupiti před nejsvětější oko boží bez bázně a bez třesení. Jen kdo by neznal velikou svatost boží, kteráž dobré jen miluje a zlé — vše — ať veliké ať malé nenávidí — jen taký by se

mohl dopustit podobné myšlenky. Očistec toť místo milosrdenství božího — s v a t á k o u p e l. Při pohřbu zpívá kněz žalm Davidův: Si iniquitates. — Jestliže na nepravosti hleděti budeš, kdož obstojí. Máť i spravedlivý svých chyb více než mu milo, což teprv člověk po spravedlnosti nebažící, kolik ten jich má! Snad je nevidí — protože slepý jest duševně. Sv. František Borgiáš opustil všechnu slávu a čest světa a sloužil Bohu v řeholi sv. Ignáce z Loyoly. Když rozjímal o spravedlnosti a soudu božím, třásl se na těle jako osyka a potil se úzkostí. Pohled do očištěnce, vzpomínka na milosrdenství boží, to nás naplňuje radostí. Včera jsme se dívali do nebe na zástup, jehož sčítí nikdo nemohl, dnes si připomínáme očistec, který jest nemocnicí duše, kdež duše jaksi dozrávají. Církev boží vítězná, kterou oslavujeme v den Všech svatých, počtem duší jest daleko větší než církev bojující na zemi, která čítá přes 400 mill. duší, ale i ta církev trpící duší v očištěnci pravděpodobně větší jest počtem než církev bojující. Očistec jest nemocnice, neboť tam jsou duše nemocné těžce, ale přece tak nemocné, že mají na jisto k očekávání plnou spásu a radost, »nemoc ta není k smrti«. Nebe má úzkou bránu, za to však očistec jest veliká brána milosrdenství.

Vezmeme-li po lidsku duše našich přátel, viděli bychom, že nejsou dosti čisté býti vřaděny mezi anděle boží, ta malá neviňátka, kteráž pochováváme v barvě bílé, ano ta lze čítati mezi anděle boží, ale dospělý, který prožil léta po řadu let lehkomyslně, snad dokonce bez Boha, bez opravdové vůle, kdo by ty chtěl přičísti mezi anděle? Pro ty jest brána nebes úzká, ti napřed se musí očistiti ve velikém náručí milosrdenství božího, jímž jest očistec, který nám dnes církev sv. před oči staví, abychom neztráceli naděje nad svými zemřelými. Tu potěšující pravdu o očištěnci ta serafínská světice líčí takto: Duše od těla odloučená poznává jasně svůj cíl, totiž že pro Boha jest stvořena a pro nic pozemského, a v Bohu že má všechno své štěstí hledat a nalézat. Poznává však po smrti, kdy se od těla oddělila, co ji od Boha dělí a vidí všechny hříchy a následky jejich, že není dosti silná ani čistá, aby to nepřístupné světlo boží snesla, a že jest jí třeba očisty, a proto duše sama hledá ten milosrdný oheň boží, aby to smrtelné odělo se nesmrtelností a porušitelností a tak smrt pohlcena byla ve vítězství. Jest tedy oheň očištěncový ohněm bolestným a sice hrozně bolestným, ale jest to oheň milosrdenství božího, jímž ta oslabená duše hříchem a jeho následky, nejen se očišťuje, ale i posiluje, aby mohla na Pána Boha patřiti a jej milovati, aby snesla tu radost pochodící z patření na boží tvář. Proto duše ona, která v milosti boží ze světa odešla, s radostí vyhledává onen očištěný oheň, v němž nedostatky hříchu odstraňují se. S radostí jde do toho ohně, který milosrdenství boží jí skýtá. Ta světice praví: »Kdyby duše, která není dosti očištěnou, přišla ku patření Boha, trpěla by desetkrát více než v očištěnci, poněvadž by nesnesla míru boží dobroty.«

Z toho pochází, že trpící duše docela do vůle Stvořitele svého je oddána. Ona miluje své bolesti a raduje se z nich, protože jsou svatým zřízením božím.

Nesmíme sobě představovati očištěc jako žalář, v němž duše proti své vůli jest, nýbrž jako milosrdný prostředek boží dobroty, v němž duše zanechává své nedostatky, hříchy, slabosti, o nichž ovšem zbavena těla a světa docela jinak soudí než soudila v těle a na světě. Tam na tom místě božího milosrdenství (toť jest očištěc) to smrtelné obléká se v nesmrtelnost, to porušitelné v neporušitelnost, to vadné na nás obléká se v bezvadnost. Proto duše trpí ráda, a hledá utrpení, aby se očistila. Tak duše v očištcu trpí velice, ale mají spokojenost velikou, jedno druhému nevadí. O almužně, modlitbě za zemřelé a mši sv. praví ta serafínská světice, že duše mají z nich velikou útěchu, ale že při všech těch věcech jest hlavní starostí duší v očištcu, aby vše to bylo váženo na vahách božské vůle, proto, že ve všem jsou řízení božímu cele oddány. To jest ten velice potěšující názor světice o stavu duší našich drahých. To jest ta útěcha pro ně v očištcu i pro nás.

Teď jsou ve stavu bezvládném — teď nemohou se ani modlití, ani svátostí přijímati, ani co získati, teď mohou jen trpěti. Ale až přijde jim den vysvobození, pak jim nastává doba slávy a moci, doba, kdy budou moci spláceti. Toť naděje pro nás a pro naše milé. Vzpomeneme-li na své mládí, na lásku rodičů svých a jich starosti a kdybychom měli si vzpomenouti, že v pekle jest jich lože poslední — jaká to bolest. Milosrdenství boží našlo cestu, na níž se spravedlnosti boží dosti učiní, cesta trpká a trnitá, ale vede přece k Bohu. Toť očištěc. Můžeme všichni říci o sobě, že i nám bude jíti tím místem, neboť i o některých svatých známo jest, že byť krátkou dobu — přece očištcem prošli. Své skutky prokázané věrným zemřelým máme jaksi půjčené. To jsou naši předchůdci. Budiž jich hodně — bude tím větší radost naše.

Druhá část dnešní slavnosti jest vážná pro člověka, zejména světského. Když chtějí lidé označit něco smutného, říkají, bylo tam jako o pohřbu aneb jako o Dušičkách. Dušičky — toť slavnost, která nám první připomíná věc poslední: smrt. Smrt pak jest něco, nač většina lidí ráda nemyslí, protože myslí, že smrt jest veškerého života konec, kdežto smrt jest přechod ze života do života. Člověk myslí rád na život, neboť touha po životě jest vstřípena v duši naší. Smrt pak naplňuje člověka myšlenkami vážnými. To jest věc, kterou nikdo na celém světě upříti nemůže a neupírá. Proto se smrti musíme každý počítat. Ač každý s ní počítat musíme, přece s ní neradi počítáme. My máme před smrtí strach, ale strachem ji nezaženeme.

Dušičky nás upomínají na tu velikou armádu zemřelých, které není počtu — a ti všichni nám hlásají zemřeš! Čím méně bázně boží, tím více bázně před smrtí. Nechtějí mnozí býti vedle hřbitova, jiní nemohou vidět zemřelého, jiní nemohou zatlačit oči

svému drahému, jemuž se za živa velmi často do očí dívali, jiní nemohou pohřeb vidět a pod. Jiní mívali vzpomínku na smrt mezi denním svým cvičením duchovním. Císař Maxmilián vozil s sebou rakev. Karel V. dal se za živa položit do rakve, aby měl hodně živou představu smrti. Jiní jednou za měsíc konali pobožnost — jako by měli zemřít, zpovídali se, jako by to byla jich zpověď poslední a přijmali naposled. Ano tak nejspíš překonáme bázeň před smrtí, když se jí častěji obíráme. Není nám naše obava spasitelnou, dokud nezrodí v nás dobré a krásné úmysly. Proto církev svatá nám i dnešní slavností předvádí na mysl tu velikou armádu, k níž všichni budeme odvedeni. Jedni budou schopni života hned, jiní až po očistění, jiní nebudou hodni zpívati chvalozpěv andělský: svatý . . . Půjdem všichni k té armádě: buď na vzkříšení života, buď na vzkříšení soudu.

Vážnou výstrahou nám jest pravda o dvojím světě: viditelném a neviditelném, ale skutečném. V prvním žijeme, na druhý zapomínáme, byť bychom se jej každý okamžik dotýkali. Nenaúčme-li se měrou dostatečnou zde Boha milovati, budeme se jednou rádi, byť v největších útrapách milosrdného očiště doučovati. Ta sv. Kateřina Janovská praví, když duše spravedlivá ocitá se v očištcí, ztrácí vše se zřetele svého a vidí před sebou jen velikou míru bolesti a velikou míru radosti. Veliký žal jí působí poznání, že Bůh ji nekonečnou láskou miluje, že jest to největší dobro, že považuje duši za dceru svou a že ji k věčné blaženosti povolal, a proto duše jej miluje tou nejčistší láskou, ale vidí, že jej dosti nemilovala, a protože nemůže té radosti býti účastna, proto volí očištec, o němž neví, jak dlouho bude jí trvati. Ta ztráta této radosti jí působí bolest nesmírnou, o níž se nám zde na zemi, kde vidíme a soudíme vše příliš pozemsky — ani nezdá. Vážná to výstraha pro naše světské smýšlení, které nám jednou způsobí bolest nesmírnou a zbaví tváře boží.

Jest však v této pravdě dána nám vážná poučka pro tento život, kterak se máme učiti Pána svého milovati, duši svou bez poskvrny zachovávat neporušenou.

V požehnané době zjevení Syna božího šli přátelé nemocných k Pánu Ježíši a prosili za ně. Šli z daleka, prosili velmi — a dostávali milost! Jdi, jsi zdrav, stalo se ti, jak jsi uvěřil, Kristus Pán jest mezi námi. Snad byste mi všichni ukázali — kde jest — i ty malé nevyjímaje — tam na oltář — na chudý Betlem Ježíše Krista. Sem chodíme, abychom prosili a vzali. Proste a bude vám dáno. Pozorujte v evangeliu, jak Pán Ježíš jen tehdy dává hojně milosti, když jest prošen. Nejen za sebe prosili orodovníci, ale i za jiné, jeden za syna — jiný za dceru — jiný za služebníka — Marta za bratra — Petr za matku!

Tak činíme i my. Zde Ježíš — a v srdci našem jsou napsány potřeby za koho prositi a jejich jména. Malomocný z dálky volá, setník z dálky chce, aby uzdraven byl služebník. Všimněte si dále ve sv. evangeliu, jak se prosebníci snaží přiblížiti k Pánu Ježíši, žena se odolka dotknouti žádá, jiného kladou aspoň před

nohy Páně, otec vede syna k Pánu Ježíši, aby naň ruce vložil. Tak i my dotknouti se musíme Pána. Víte, kdy a kde se dotýkáme těla Ježíšova? P ř i j í m á n í m sv. hleďte se dotknouti Pána Ježíše prositi za své, tak přinášíte zdarma mši sv. za duše zemřelých. Na světlo dávají křesťané, aby ozdobili služby boží, mši sv. Kristus Pán také mluvil o světle, ale jiném: Tak světlo vaše, aby lidé viděli vaše skutky dobré a velebili Otce, jenž jest v nebesích. Vy jste ty svíce krásné, které mají svítit těm živým příkladem a — nebožtíkům dobrými skutky na cestu do království božího. Tak svět vaše světlo každého z vás jim na pomoc — vám ke spáse vlastní. Amen.

Fr. Vaněček.

Neděle dvacátáčtvrtá po sv. Duchu.

Proč spatřujeme tolik neštěstí v rodinách?

Napsal Dr. Karel L. Řehák.

1. »Nevím, čím to je, že v domě mém nic neprospívá! Pracuji dnem i nocí; a přece ničeho nemám! V čem to vězí?« Takto slýcháme často lidi bédovati. A přece mohl by se snadno každý domysleti, kde příčina jeho nezdaru vězí! Mnohý podobá se věru hospodáři, o němž vypravuje dnešní sv. evangelium, že zasil dobrou pšenici, a přece shledal na roli své koukol. Ale proč? Poněvadž nad setbou svou nebděl, a tak nepříteli svému dal příležitost, aby mu mohl koukolu do pšenice nasít, a role jeho znešvařiti. Jiní pak docela sami hanebný koukol na roli své zasévají, a pak se ještě diví, že on vzrůstá, a zlou úrodu připravuje!

Je-li za dob našich koukolu mnoho mezi pšenicí, čili mnoho lidí nemravných mezi lidmi bohabojnými, vzrná-li se nemravnost veřejně; je-li mnoho rodin rozvrácených, národů proti sobě rozeštvaných, společností občanských až na krev proti sobě nevražících; je-li mládež čím dále tím smělejší ba drzejší, k rodičům i vrchnostem neuctivější; a ukazuje-li se patrně, že jdeme i krvavým násilím vstříc: jest všech těchto smutných úkazů jako kořen neúcta k Bohu, Pánu nebes i země, i k viditelným náměstkům jeho. A máme-li se tedy poměrů lepších, utěšenějších dočkati, nestane se tak věru, leč, vrátí-li se společnost lidská opět k Bohu, pramenu našeho blaha záhrobního, ale i pozemského; a ke svatým zákonům jeho. Jinak i časně zahyneme.

2. Pravé požehnání toliko od Boha přijíti může; a proto kdo ho chce nabýti, u Boha je musí vyhledávati, Boha za ně vroucně prositi. Ale jak zcela jinak chovají se k Bohu tak mnozí křesťané, kteří si stěžují, že se jim nic nedaří!

Mnozí pohrdají i samou vírou v Boha, ač se se skutky i divy božími naše oči setkávají, kamkoliv je obrátíme, ke hvězdnaté obloze vzhůru, anebo do prachu země. Zvířata největší i nejmenší, stromy nejmohutnější i bylinky nejmenší a nejjemnější vydávají svědectví o moci, moudrosti, dobrotivosti Stvořitele, třeba že ho očima tělesnými zřítí nemůžeme, jako i na tisíce jiných věcí, o nichž rovněž pochybovati nelze. I právem píše korunovaný prorok Páně: »Řekl blázen v srdci svém, není Boha!« (Žalm 13, 1.)

Nevěřci podobají se věru velikému ptáku pštrosovi, jenž nelétá, ale jen rychle utíká, a žije v písčitých krajinách afrických. Když ho lovci na rychlých koních honí, a on konečně neví, kam se uchýlit, by zajetí ušel: posléze zastrkává hlavu svou do písku, a pak domnívá se pošetile, že když on sám nikoho více nevidí, že také jej nikdo nevidí! A tak upadá v ruce nepřátel svých. A podobně činí i nevěrci. Domnívají se, když budou křičet, že Boha není, přes to, že nesmírný počet stop jeho žití i působení v celé přírodě znamenají, že Bůh býti přestane. Činí tak ale pošetile proto, aby nemusili připustiti tyto pravdy: Je-li Bůh, Pán nebes i země, a jsem-li já pouhým tvorem jeho, tedy jsem povinen vůli jeho se podrobovati, jej poslouchati, vůli svou vůli jeho podřizovati! Poněvadž oni ale nezřízeným žádostem svým žádné uzdy dáti nechtějí, proto raději i samého Boha popírají, a tvrdí, že žádný není, a svět — ku podivu, že stal se sám ze sebe! Jaké to bláznovství!

Kdo ale nechtějí v Boha věřiti, ti ovšem ani přikázání jeho nešetří: Berou jméno boží nadarmo, vyslovují je beze vši uctivosti; nelekají se ani rouhání, ani křivé přísahy; znesvěcují neděle i zasvěcené svátky hrubými, bezpotřebnými pracemi; zanedbávají bohoslužby, modlitby i přijímání svátostí, a propadají různým bludům až i směšným pověrám. Jestliže se ale Boha spustili, a slitování jeho nehodnými se činí, což divu, že i Bůh jich opouští, pošetilostí jejich je zanechává, a ruku milosti svých od nich odvrací?

3. Jestli ale bez Boha není ani požehnání na světě, jest tím méně ještě spasení bez něho po smrti: třeba tedy k němu se vrátiti, a život svůj dle jeho svatých zákonů si zaříditi.

I mají tedy rodiče děti své vychovávat i v kázni a v poslušnosti k Bohu i k viditelným zástupcům jeho na zemi. Ale jak se vše jinak děje! Mnozí rodiče jednají, jako by schválně chtěli děti své do záhuby uvést! Syn jde za otcem, jenž výdělek celého téhodne kdes při nemírném pití a v kartách ubíjí, a rodinu svou trpce strádati nechává.

Otec nemá slov úcty ani k Bohu, ani ku představeným, ani ke svým zaměstnavatelům, jen práci proklíná, a zlořečí všem těm, kdo neutrácejí, a více mají nežli on! A synek slyše i vida otce svého, stává se marnotratným, neposlušným, drzým. Koukol učení otcova nemůže zploditi pšenice požehnané!

Matka mnohá se jen fintí, muže svého zanedbává i podvádí, jen zábavy hledá, a práci se kde může vyhýbá. Což divu, když dcera její po jejích stopách kráčí, po nocích se toulá, nedovolených známostí si činí, a snad ještě školačkou jsouc, jest již zmrhaná, o čest i dobré jméno připravená, a širokou cestou ku pecku kráčí? Z koukolu zlých příkladů matky přece nemůže vyrůstati pšenice mravů bohulibých!

Jindy bývaly na necudné lidi veliké tresty; za dob našich si hrozných hříchů proti šestému přikázání málokdo všímá, jako by ono již zrušeno bylo! Ba i samo manželství, od Boha jako věc svatá založené k řádnému rozmnožování a bohulibému vychovávání pokolení lidského, přemnoží jako v bláto šlapou, chtějí je rozlučovati, tak aby lidé o nic lepšími nebyli, nežli ta němá tvář, jež rozumu nemá. Mnozí vstupují do něho lehkomyslně, jen aby peněz nabyli, anebo zvlřecím žádostem beze vší uzdy hověti mohli, beze vší vzájemné úcty. Jestli ale kdo takto Boha od sebe vylučují, proč se diví, že jim Bůh požehnání svého odpírá?

4. Má-li býti lépe, není jiné cesty ke spáse, leč návrat k Bohu a přemoudrým zákonům jeho, jež mají jediné opravdové blaho naše na zřeteli.

Třeba tedy navrátiti se k životu prostému. Jindy vyráběly matky s dcerami skoro vše, čeho v domě bylo třeba. Čteme i o manželkách císaře a otce vlasti Karla IV., že se staraly o roucha pro něho, kdežto za dob našich žádný krejčí, žádný obuvník pro jisté lidi nedovede dosti uměle šiti! Vše chystává se pouze pro oko, pro pošetilou parádu, i rychle se kazí. Z toho povstává pak potřeba brzo nové věci říditi; a tak pak peněz všude se nedostává.

Třeba navrátiti se také ku bývalé skromnosti. Tu psaly noviny, že kuchařka kteráś otázána, co právě dělá, řekla: Nyní vařím současně pro paní večeři, pro pána teprve oběd, a pro syna studenta, nočního hýřila, docela teprve snídani! Je-li kde takovýto hrozný nepořádek zaveden, což divu, že pak na všech stranách se nedostává, a rodina hyne i na cti i na jmění, a klesá poněmáhlu do záhuby?

Má-li lépe býti, tedy zpět k Bohu a zákonům jeho! Rodičové vedte dítky své ke zbožnosti, jež jest ke všem věcem užitečná, slovem, ale hlavně vlastním příkladem. A bude-li jeden každý ve svém oboru křesťansky žíti, a pšenici dobrou rozsévati, dočká se úrody na zásluhy u Boha hojně; ano sám jako pšenice dobrá uložen bude jednou ve stodoly předobrého hospodáře v nebesích. Amen.

Exhorta na neděli dvacátoučtvrtou po sv. Duchu.

(Výklad epištoly.)

Josef Egyptský když na krále byl povýšen, i šat svůj změnil. Na místě roucha žalářního vložil král na bedra jeho bělostné roucho lněné a na místě okovu zastkvěl se řetěz zlatý na hrdle jeho a ruku jeho zdobil prsten královský. Od toho času pak povždy ozdoben býval tímto rouchem a nikdy ho více neodkládal. Povýšení jeho bylo lze znamenati již i na šatě jeho. Dle důstojnosti také se řídívá i šat.

Proto praví sv. Pavel: »Bratří! Oblecte se jako v y v o l e n í, s v a t í a m í l í b o ž í. — Zaměňte zevnějšek svůj i vnitřek svůj tak, jak sluší na ty, které si vyvolil Bůh jako zvláštní miláčky své, aby je svatými učinil. Jste milé dítky boží! Protože ale Bobu toliko srdce se líbiti může a ne oděv zevnější, doporučuje apoštol věřícím, aby se oděli v šat ctnosti, kteráž jest duši ozdobou bohumilou. »Nechci, abyste roztrhli roucha svá, ale srdce své.« Nezměniti se dle oděvu, ale změnniti se dle srdce svého!

Proto dí: oblecte se v m i l o s r d e n s t v í a d o b r o t i v o s t, ctnosti to, kteréž bližnímu našemu jsou nejpotřebnější, a které na sebe nejvíce zraky všech obracejí. Apoštol ale dodává ještě důležité slovo: v s r d e č n é m i l o s r d e n s t v í, aby snad mu nebylo špatně rozuměno. Srdečné milosrdenství, protože nestačí činiti milosrdenství, pakliže ze srdce nebývá konáno. Mnoho se koná, ale málo se koná ze srdce dobrého, veliká část děje se toliko na oko, a ne ze srdce. Milosrdenství je šlechtnosti znak. Proto varuje apoštol před špatným a vybízí k dobrému konání milosrdenství, milosrdenství srdečnému. V dobrotu, praví apoštol, obléci se dlužno. D o b r o t a záleží v tom, že laskavě přijímáme každého a daleci jsme vši trpkosti a překrostiti proti každému; že způsobně proti každému se chováme, a nepřekročujeme meze slušnosti a mravopočestnosti. To jest křesťanská dobrota, abychom jeden druhému chtěli společnost a společné živobytí učiniti příjemným a radostným. Co jsem podotkl o milosrdenství, že totiž má býti srdečné, totéž platí i o dobrotě mravů a způsobů našich. Nesmí křesťan spokojiti se pouhým vlídným obličejem, za kterým se skrývá nevlídný duch, ale musí vlídná tvář jeho býti obrazem vlídného ducha jeho, který s ochotou nelíčenou přijímá každého a tím zároveň činí z každého člověka bratra svého. Srdečná dobrota, kterou sv. apoštol doporučí, jest matka spravedlnosti, zdvořilosti, úslužnosti. Takovouto srdečnou dobrotou jeden druhému život oslazujeme, zpřijemňujeme. Velikých radostí člověk málo se v životě dočká, a proto musí si vyhledávati maličké radosti v životě, aby si jimi život zpřijemnil. Tak na př. jednoduchým srdečným pozdravením a úslužností jeden druhému nemálo život zpřijemníme, jako zase někdy pro opominutí právě tak malé zdvořilosti veliký zmatek povstává. Jako malý vlas často

veliký stroj může pokazit a zarazit, tak může i malá nezdvořilost a nezpůsobnost člověku velice uškodit.

Zdvořilost jest nejmenší mince lásky. Lidé jí málo dávají do oběhu. Nejlépe vypracovaný stroj, má-li bezvadně a lehce jít, potřebuje ještě několik kapek oleje. I nejspravedlivější jednání potřebuje drobet dobrého oleje lásky. Nebuďte skoupí, dítky boží. Nadarmo nám nepraví sv. apoštol: »uctivostí se vespolek předcházejíce.« (K Řím. 12, v. 10.)

Zdvořilost a sprostáctví stejně jest drahé. Zdvořilost jest to nejlacinější zboží, které vůbec jest, ale přece jsou lidé velice skoupí při rozdávání toho, co nekoupili. Proto oblecme se v roucho srdečné dobrotivosti, abychom si jí život zpřijemnil.

Apoštol na to jmenuje pokoru, jakožto žádoucí oděv křesťana. Pokoru, pro kterouž se nevynáší nad nikoho, ale jest si vědom, že vše, což dobrého má, od Boha jest. Právě pokorou křesťanskou stáváme se navzájem trpělivými a snesitelnými. Těžko jest zacházeti s člověkem, který se nade všechny vynáší a jemuž nikdo nezdá se býti roveň. Pokorný křesťan nesmí se potupně vynášeti nad jiné, ani rodem, ani bohatstvím, tím méně šatstvem, krásou a podobnými věcmi. Pokorou stáváme se trpělivými a snášíme lépe jeden druhého nedostatky. Když se počne nedostávati trpělivosti, začne se množiti i nesnášlivost, žaloba a svár. Čím více křesťanského ducha mezi křesťany, tím méně žalob, vady a sváru, protože pak jeden druhému rád odpustí urážku, jakož i Pán odpustil nám. »Jeden druhého neduhy nesme.« (Gal. 6, 10.)

Tím také, že jiným rádi odpustíme, budeme i mírnost na jevo dávati, jak si přeje sv. apoštol. — Neboť mírný člověk o každém mírně soudí a rád odpouští i se smiřuje. Lepší ovšem jest, když člověk ani smiřovati se nemusí, když tak žije, že pokud na něm jest, se všemi pokoj má. Proto se vypráví o jednom pohanu, jménem Pomponiu Attikovi, na jeho chválu, že tak smířlivě s matkou žil, že mohl při pohřbu jejího říci: »Nikdy jsem nepotřeboval s matkou se smiřovati, protože nikdy jsem se s ní nehněval.« — Když sv. apoštol vyjmenoval ty nejdůležitější ctnosti křesťana, pak dodává tu vrchní ctnost, která má nás cele přikrývat, jako vrchní šat spodní kryje, a to jest láska. »Nad to pak mějte lásku, která jest svazek dokonalosti.« Jako kytice bez úvazku lehce se rozhází a těžko se drží pohromadě, tak ctnost bez lásky dlouho nevydrží, ale zajde. Dokonalá ctnost stává se láskou teprve. Proto když vyjmenoval všechny ctnosti: milosrdenství, dobrotu, pokoru, mírnost, trpělivost, udává apoštol také, čím budeme moci si svázati tyto různé ctnosti v jednu kyticí, řka: nad to pak nade všecko mějte lásku. Zdvořilost, mírnost, trpělivost bez lásky nemá ceny. Jako z kytice z vonného kvítí vůně jde, tak z ctnosti vzchází nám pokoj v srdcích našich. Nejkrásnější stroj, nenamazaný olejem, dělá hřmot — olejem opatřený tiše jde!

»Pokoj Kristův vládni v srdcích vašich.« Pokoj tehdy jest, když není odporu. Pokoj Kristův tehdy jest v srdci, když není odporu mezi naším jednáním a zákonem Páně. Když ve všem se řídíme vůlí boží. K tomu pak připojuje ještě apoštol vyzvání, abychom byli vděční: **b u d ě t e v d ě č n i.** Vděční za velikou milost, která se dostává člověku, jenž žije život křesťanský. Mnohý hledá ve všem možném pokoj, jen ne v životě křesťanském, a nenajde ho, protože není pokoje člověku na zemi, leda v životě v pravdě křesťanském.

Sv. apoštol udává také cestu, která vede k tomu pokoji Kristově. Slovo Kristovo přebývej ve vás hojně ve větší moudrosti. Slovo Kristovo jest cesta k pokoji duši. Jen ten nezná více žízně, kdo pije z pramene nauky Kristovy. Dle toho slova krácejíce jdeme dobrou cestou k pokoji věčnému. — Ale slovo boží musí býti často předmětem našeho rozjímání. Tak bývalo slovo boží každému světcu denním chlebem, jak praví Daniel: Jak jsem miloval zákon tvůj, Pane: slovo tvé bylo rozjímáním mým ve dne i v noci! Potom ovšem jest slovo boží měřítkem každého skutku a pak konáme vše ve jménu Ježíše Krista nám samým k zásluze.

Tolik praví sv. apoštol o vlastnostech všech křesťanů. Tak aby byli všichni vypraveni ctnostmi a tou ctností aby se domohli pokoje v srdcích svých a tak se stali hodnými býti údy jednoho těla, t. j. církve Kristovy.

Oblect se jako dítky boží: v milosrdenství a dobrotu ke všem, zejména domácím víry; v pokoru jako šat, dle něhož se poznává učedník Kristův, který dovede odpouštět a zapomínat, který sv. klid v srdci nosí a jiným dává, protože v něm přebývá moudrost Kristova ze slova božího plynoucí. Nade vše pak mějte lásku, na níž jest zákon a proroci. Amen. *Fr. Vaněček.*

Neděle dvacátá po sv. Duchu.

Podává dr. Ant. Ondroušek, katecheta v Mladé Boleslavi.

»Podobno jest království nebeské zrna hořčičnému.« (Mat. 13, 31.)

Sotva které podobnosti se tak vyplnilo, jako to, které vykládá božský Spasitel v dnešním svatém evangelium. Říše Kristova sv. katolická církev stala se skutečně velikým stromem, který zastiňuje celý svět. Dle příkladu apoštolů hlásali kněží království boží a evangelium po celém světě a naplnili evangeliem vše: paláce, přibytky nuzných, říše, parlamenty a školy. Než právě to jest trnem v očích nepřátelům, a proto chtějíce obmeziti činnost kněží Kristových volají do světa: »Kněz patří do kostela!« Když nám sv. evangelium k tomu přfležitost dává, promluvme dnes o tomto moderním hesle tak mnohých.

Kněz patří do kostela. Ano to jest pravda. On patří do kostela. Tam jest jeho hlavní příbytek. U jeho oltáře má on státi a slaviti nejsvětější obět Nového zákona, s nejněžnější pobožností a zevní úctou. Na stupních jeho má klekati, aby si tam vyprosil moudrost, opatrnost, horlivost, trpělivost, lásku. V kostele na kazatelně má státi, aby s důrazem, s vážností, bez shánění se po zalíbení a bez zbabělé bázně hlásal slovo boží. Ve zpovědnici má on sedávati, tam čekati, až kdo přijde, přistupujícího přijímati s laskavostí, nakládati s ním s pokorou a tichostí, obšťastniti ho rozhrěšením od největší bídy — od hříchu. Nejenom když ex offio v kostele něco pořizovati má, nýbrž i aby čirou pobožností soukromou vykonal, nechť prodlévá v kostele. Tamtéž nalezne přece svého Pána a Mistra, vzor svého pastýře, své vše. Do srdce Ježíšova ať uloží vše své duchovní záležitosti, srdce věřících a časné vše potřeby. Největším a nejlepším zbožným člověkem ve své farnosti má býti kněz.

Kněz náleží též do svého pokoje. Jako Spasitel utuloval se po namáhavé práci do klidné samoty, tak vyhledávejž ji též kněz. Jak mu to milo musí býti, když, ano se už sešelfilo, sedí u svého stola. Nic ho nevyrušuje, klid vládne okolo něho. On studuje, když stále hlouběji vniká do tajemství katolické víry, anebo když zbraně připravuje, brousí, si osvojuje a s nimi se cvičí proti obklíčujícím ho nepřátelům, anebo když otvírá knihu knih, studuje cesty prozřetelnosti božské, život Ježíše Krista rozjímá, jak ho nám evangelia líčí, tak jednoduše a tklivě skutky apoštolské čte a shledává, že nic nového není pod sluncem, dávní nepřátelé že se stali jen moderními; boj, který vnucen byl sv. Pavlovi, vrací se opět. On se připravuje ve svém příbytku na kázání, jež si napíše slovo za slovem, anebo když už starší jest, zevrubně medituje. Sahá po své zamilované knize, breviáři, zakončuje denní pensum s vnitřnou sebraností, s diskuciněním, a cdebsírá se krátce k odpočinku, aby příštího rána zas přistoupil k oltáři a pospíchal ku práci.

Kněz patří též k loži nemocných, kdež jest andělem útěchy skličným, kormidelníkem na rozbouřeném moři na cestě do věčnosti. On patří do školy. Dětem musí kněz hlavní lásku a hlavní péči věnovati podle příkladu Vykupitelova. Těch mnoho hodin, jež tak mnohý velebný pán týdně mezi dětmi stráví, nebude ho mrzeti, a řekne, tu nalézám největší útěchu, kdež účinnost a přítulnost nedávají místa odporu a rozmrzelosti.

Kněz patří do síní redakčních katolických časopisů. Kdo může přeháněti význam časopisů? Jakou nesmírnou škodu nadělají protikřesťanské noviny! Jakou spoustu lží a pomluv nahromadí den jako den. Takovýto neřád musejí katolické redakce denně vždy zas odstraňovati, hanobitele svatyně vyháněti provazy pravdy, s nimiž musejí dovedně uměti zacházeti. Oni musejí vylepšovati, co bylo poškozeno, a pak dále budovati, v jedné ruce s mečem, v druhé s naběračkou. Jesuita jeden jménem P. Zocchi měl audienci u sv. Otce Lva XIII. a sly-

šel z jeho otcovských úst slova: »Otče! Pište články! Tytéž přinesou ještě větší ovoce než kázání; neboť kam nevnikne hlas kazatelův, tam vniknou noviny. Čtou je též takoví, kteří na kázání nechodí.« Tisk obdržel apoštolát, a v čele tohoto apoštolátu mnsí státi kněz.

Kněz patří též do obecných sborů a zastupitelstev a do parlamentu. Musí se tady vyhýbatí? Proč? Že ničemu nerozumí? K smích! Že by mohl zesvětšiti? To se může všude státi. Bdíti a modliti se třeba stále. Proto že mu po pozemských věcech nic není? Ježíš pamatoval též na dočasnou bídu, kolik strážní zhojil! Kolik zákonů lásky a spravedlnosti jest v jeho krátkých epigrammatických řečech obsaženo! A omezují se snad parlamentáři na pouze pozemské věci? Oni si libují vždy víc a více v rolích pronásledování křestanů zbraněmi řečí, interpelací, návrhů a výkřiků. Brzo stojí manželství, brzo škola, brzo jiná veřejná záležitost náboženská na denním pořádku. Stav manželský chtějí posvětšiti, školu odkřestaniti, církev ujařmiti, kněze očerniti před lidem. Laikové, kteří víru a vzdělání mají a dar řeči, ujmou se jistě pronásledované věci; než těžce jen se obejdou bez pomoci a rady kněžů jakožto odborníků.

Též patří kněz do spolků. Význam spolků nesmíme podceňovati, když uvážíme, kolik důležitých věcí s to jest, aby dosáhlo společné se sdružení mnoha k dosažení určitého cíle, zatím co jednotlivec ztrácí se v pestrém proudu života. Velkokníže moravský Svatopluk na smrtelné posteli dal si přinést tři svázané pruty a kázal synům svým, aby svazek zlomili; když toho žádný z nich nedokázal, rozvázal pruty, a dal každému po jednom, načež každý arci lehkou prut zlomil. I dal synům svým naučení, že nepřátelé jejich nic jim neuškodí, zůstanou-li svorni a sjednoceni; ale ihned zahubeni budou, když se rozdělí a znesváří. Slovo ducha svatého, *triplex amiadus difficile rumpitur*, trojnásobný provaz nestrhá se snadno, zůstává a jest vždy pravdivo. Význam společenského života zvyšuje se v novější době ještě neúmornou činností odpůrců. Můžeme téměř říci: Spolky jejich jsou nescíslné, *quorum numerus est infinitus*. Sv. Severina ptali se jednou obyvatelé obleženého města jednoho, jak by se mohli před nepřáteli ubrániti. »Vyrvete jim jejich zbraně,« odpovéděl, »a porazte je jimi.« Řekl by on dnes: »Chcete-li nepřátele své účinně poraziti, tož zakládejte družstva a spolky.« Spolky třeba spolky přemoci. Konečné vítězství zůstane onomu družstvu a spolku, v němžto nejvíce svornosti, obětavosti, síly a zručnosti jest a — jenž hájí pravdu a právo. Až do poslední doby bylo nejvíce hlasů jen výstražných a liknavých. Jen se neexponovati! Jen se v občanském životě s lidem nestýkati; v tichosti působiti! Nic si nezadávejte! Zachovejte svou důstojnost! Když vás budou potřebovati lidé, oni už sami přijdou. Bohudíky! Tito výstražní duchové musejí už umlknouti před slovy svatého Otce. Důstojný P. Beno Auracher byl nedávno u audience u svatého Otce. Při ní mezi jiným tázal se papež: »Chodíš, můj synu,

těž do katolických spolků?« »Já však« — vypráví on sám — »odpověděl jsem: Ano. A v tomto okamžiku bylo to pro mne velkým dobrodiním, že jsem mohl říci ano! Byl bych se musel hanbou zardít před svatým Otcem, kdybych byl musel říci: já chodím jen do kostela, já jsem jen ve svém pokoji. Byl bych se sobě samému zdál jako zrádce dobré věci. A svatý Otec pravil: »Dobře tak děláš!« Pak mi vykládal, že u něho byli francouzští biskupové, jimžto řekl: »Řekněte svému kleru, že nemá jen kázati, nýbrž i mezi lid choditi, a že má lid vyhledávati, kde jej ještě možno nalézt, a jej zváti do katolických družstev a spolků, aby se náboženský život obrodil.« Svatý Otec mi též řekl: »Synu můj, můžeš to všady povídati.«

Katolíci v Německu jsou pevnou hrází, které narázející vlny nemohou rozbít! Jak čilý jest tam život společenský! Jak všady všeho se účastňuje sám klerus; on chodí mezi lid a vyhledává lid, kde ho nalézt lze.

Kněz patří konečně do celého světa. »Jdouce do celého světa, učte všechny národy!« Jak veliké jest jeviště jeho působení! Kéž by si byl vždy povědom této veliké úlohy! Jen do brlohu nefesti nepatří, na místa chlípnosti, do dupáren a ostatních lehkých kruhů a zábav. Tam nepatří, kam nemůže jíti bez pohoršení, aniž by zkázu trpěl na duši své!

»Na zdech tvých Jerusaleme ustanovil jsem strážce, celý den a celou noc nebudou mlčeti! Kteříž vzpomínáte na Hospodina, nemlčtež.« (Is. 62, 6.)

Nedejme se tudíž, nejmilejší, klamati svůdnými naukami tohoto světa. Kněz nepatří jakož i svaté evangelium jenom do kostela. Neboť jak sv. apoštol Pavel v dnešní svaté epištole dí: »Evangelium naše nebylo k vám toliko v řeči, ale i v moci, i v Duchu svatém a plnosti mnohé« (I. Thes. 1, 5.), tak až dosud s mocí nadpřirozenou se hlásá na všelikém místě, aby vše obrodilo a vše ke spáse přivedlo. Amen.

Dle Jif. Freunda C. SS. R.

Neděle dvacátá pátá po sv. Duchu.

Čemu nás učí podobenství o zrně hořčičném?

Napsal dr. Karel L. Řehák.

1. Jest způsob učitelů vůbec, ale ve východních krajinách zvláště, že na vysvětlení některého učení svého užívají podobenství. Přemoudrý Šalomoun sám užil na 3000 takových podobenství, jež uloženy jsou i v Písmě svatém, v knihách moudrého Siracha, kazatele i moudrosti. A tomuto způsobu východních národů, bohatou obrazotvorností obdařených, přizpůsobil se i božský Mistr náš, daleko vyšší a moudřejší praotce svého krále Šalomouna, a na jasnější vyložení nauk svých užíval podobenství,

z nichž dnešní evangelium připomíná dvě: o zrně hořčičném a o kvasu pronikajícím. Zůstaneme dnes při podobenství prvním, a položme si otázku: Jaké že pravdy chtěl nám božský Mistr podobenstvím tímto objasniti?

O zrně hořčičném tvrdí Spasitel zejména dvě věci; a sice že:

a) ono jest nejmenší mezi všemi semeny; a

b) že vzrostší, větší jest nežli všechny byliny, a bývá strom.

2. Z těchto označených vlastností učí nás prvá, abychom i my byli maličkými, to jest pokornými, před Bohem i před lidmi, až i před samými sebou!

Maličkými máme se cítiti věru před Bohem; neboť vše co máme, čím jsme, co jsme posud dokázali, vše jen z darů i milostí božích jest; naším při všem jest toliko křehkost, nedokonalost, nezpůsobilost při tom.

Maličkými máme se cítiti sami před sebou, tak abychom o sobě ničeho více nemyslili a nesoudili, nežli jak dle pravdy před Bohem jsme.

Maličkými máme býti i před bližními, tak abychom jim milerádi přednosti před samými sebou dopřávali, a i s nejmenším místem mezi nimi se spokojovali.

Pokory, na základu křesťanském založené, jest nám na výsost potřeba, tak jako pevných základů ke stavbě trvalé! Bez pevných základů budova při otřesech se sesuje; a bez pokory, jež jest základem ctností ostatních, celá budova ostatních ctností se při protivenstvích sesuje. Kdo se nenaučil nejprve pokořovati se před Bohem i před lidmi z úcty a lásky k Bohu, toho všechny ostatní jinak dobré skutky pravé, trvalé ceny nemají. I jest pokory křesťanské každému křesťanu tím více zapotřebí, čím výše on postaveným jest, aby neupadl v osidla zpyšnělého anděla, ďábla, a i s ním nezahynul.

Proto radí moudrý Sirach (3, 20.): »Čím jsi větší, (tím více) ponížuj se ve všech věcech, a nalezněš milost před Bohem«; a žalmista Páně pje (101, 18): »Popatřil (Hospodin) k modlitbě ponížených, a nepohrdl prosbou jejich.« »Bůh (zajisté) se pyšným protiví, ale pokorným dává milost,« dotvrzuje kníže apoštolů sv. Petr. (I., 5, 5.)

3 Jak se pravá pokora Bohu líbí, a kterak jí již i na světě často odměňuje, o tom máme mnoho příkladů v posvátných i církevních dějinách. Pro svrchovanou pokoru vyvolena byla Panna Nazaretská za Matku boží; neboť když jí archanděl Gabriel zvěstoval nejvyšší důstojnost její jakožto Matky boží, ona pýchou se nenadula, ale v nejhlubší pokoře prohlásila: »Aj já děvka — čili nejnižší jen služebnice — Páně; staniž se mi podle slova tvého!«

Maří Magdalena byla vznešenou dámou, sličnou, bohatou majitelkou zámku Magdalenu, od něhož i jméno měla; ale byla veřejně známou lehkomyšlnicí. Když pak ze slov Páně seznala cestu k záhubě, po které kráčí: Spasitele vyhledala

v domě farisea Šimona, tam bez ostýchání přede všemi hosty k nohous Páně se vrhla, kajícími slzami svými je smáčela, a vlasy svými vytírala. A pro tuto velikou pokoru uslyšela radostná slova: »Doufej, dcero! odpouštějí se tobě hříchyvé tvoji!«

Snad byl velikým hříšníkem i publikán, jenž zároveň s fariseem přišel se do chrámu modlit, jak o tom vypravuje Spasitel. (Luk. 18, 10.—14.) Ale kdežto nadutý fariseus, svými domnělými dobrými skutky se chlubě, bez požehnání z chrámu odcházel: publikán milosti nabyt, an se modlil s očima k zemi sklopenýma, v prsa se bije, a pokorně říká: »Bože! buď milostiv mně hříšnému!«

Pohanem byl setník, o němž vypravují sv. Matouš (8, 8.), i sv. Lukáš (7, 6.), že přišel prosit za uzdravení umírajícího, věrného služebníka svého. Ale když pokorně pronesl překrásná slova, která nám církev svatá klade v ústa před sv. přijímáním: »Pane, nejsem hoden, abys vešel pod střechnu mou (čili do domu mého); ale toliko rci slovem, a uzdraven bude služebník můj«, vyprosil si netoliko zázračné uzdravení služebníka svého, ale zasloužil si za tak velikou vůli svou i pochvalu od Spasitele přede vším lidem.

Ó v pravdě! Upřímná pokora křesťanská nutí takřka Boha, aby nám milostiv byl; a kdo sbírá bez pokory, čili chce činiti dobré skutky bez pokory, nosí jen prach do větru, jenž mu ho rychle opět rozvěje. Bez pokory nikdo do nebe se nedostane. Vznesený anděl jen proto se proměnil v ďábla, že vypověděl poslušnost Bohu, řka, že sám si vystaví trůn nad hvězdami! Proto svrchovanou měrou nerozumně, pošetile jedná každý, kdo pro své domnělé přednosti Bohu, od něhož je má, poslušnosti odpírá; a posléze, i kdyby vši slávy na světě byl skutečně dosáhl, při smrti ztratí vše na světě i život věčný po smrti!

4. Království boží podobno jest tedy malému zrnu hořčičnému, jež znamená pokoru, ve které Bohu sloužiti musíme, chceme li života věčného dosáti.

O malém zrnu hořčičném ale dále tvrdí Spasitel, že ono vzrůstá ve veliký strom. A to jest nám pokynem, že malými, nepatrnými skutky, z pravé pokory činěnými, lze získati veliké zásluhy pro království boží v nebesích. Škoda, přeškoda, že majíce množství příležitostí ku vykonání dobrých skutků malých, ale na výsost cenných, tak snadno necháváme jich minouti úplně bez užitku!

Jako zrna hořčičná jsou modlitby, poslouchání kázání i odpoledních, návštěvy mše svaté i v den všední, častější přijímání svátostí, ke kterýmžto věcem má každý příležitosti dosti; ale jak mnohý jich zanedbává, bez užitku minouti nechává!

Jako zrno hořčičné jest v uzdu bráti jazyk svůj, aby nezlořečil, nepomlouval, nelhal, slov necudných nemluvil; a přece jak mnoho hříchů páše se právem jazykem denně!

Jako zrna hořčičná jsou malé almužny, podpory bližního v potřebách jeho tělesných nebo duchovních; a přece jak málo

jest těch, kdo by chtěli bližnímu pomoci, ač Bůh bez odměny nenechá ani poháru vody studené, kterého by kdo podal bližnímu svému z lásky k němu!

Mnozí tvrdí, »kdybych byl bohatý, dal bych na missie, vystavěl bych chudobince, kostely, školy.«; ale poněvadž bohatým není, nečiní ničeho, ač by si i za málo nebe koupiti mohl!

Kdo chce se bohatým státi, šetří od haléře, skládá je v koruny, koruny pak v desíti-, i stokoruny, a ukládá na úrok. A kdo chce pro nebe zbohatnouti, musí činiti podobně. Nemůže snad konati velikých skutků, jaké možnými jsou lidem bohatým a vysoce postaveným; ale má shromažďovati množství skutků dobrých, drobných.

Podobenství dnešní učí nás tedy pokoře a věrnosti v konání dobrých skutků i nepatrných. Jednejme dle naučení těch, abychom v hodině smrti uslyšeti zasloužili: »Pojď, služebníče věrný! že's nad málem byl věrný, nad mnohým tě ustanovím. Vejdi v radost Pána svého.« Amen.

Neděle poslední po sv. Duchu.

Konec! Konec léta, konec církevního roku, kéž by byl i konec hrozné světové války! Kéž mohli by zapěti i letos andělé nebeští o vánocích svou hymnu míru a nastal na zemi pokoj lidem dobré vůle!

A i to dnešní evangelium předvádí nám konec, konec města Jerusalema, konec světa, jež oba předpovídá ústy prorockými Spasitel, když se chystá na svou poslední cestu. A je opravdu významno, že oba tyto konce spojuje Pán a lidstvu předvádí, jako by chtěl říci: »Jestli první předpověď moje se vyplní, nechť lidstvo má na paměti, že vyplní se i druhá!« Kdyby Kristus Pán ničeho jiného nepředpověděl, ba kdyby nic zázračného nevykonal, již toto jediné proroctví o zkáze Jerusalema dokazovalo by, že nebyl pouhým člověkem, nýbrž že opravdu byl od Boha na zem poslán a sám Synem božím, jakým sám sebe několikrát nazval. Nepřátelé křesťanství také dobře postihli, toto evangelium že je nejmocnějším kázáním jeho a nezdolným důkazem jeho božství, proto nasadili páku na jiném místě a neostýchají se tvrditi, že evangelia nepocházejí z pera apoštolů a evangelistů, nýbrž že napsána byla od neznámých pisatelů 50 i 100 let později, což, kdyby bylo pravdou, vyvracelo by i vševědoucnost Ježíše Krista; ale proti takovým ozvaly se mocné blasy učených mužů i z tábora protestantů, jakým je na př. veliký znatel písem professor Harnack, který dokázal, že není možno, aby tehdejší doba byla s to zploditi tak dovedných falšovatelů, kteří by psali o událostech před 100 lety se zběhnuvších a při tom prokázali

takovou znalost poměrů a neudělali ani té nejmenší chyby. Zajiště ani nejobratnějším falšovatelům bylo by nenapadlo, že jejich zdánlivá evangelia apoštolská budou se čísti po tisíci a dvou tisících let a že se bude každé slůvko přesně vážit na vážkách kritik, neodporuje-li dějinám, spisovatelům té doby, společenským poměrům atd.

Co evangelisté o konci Jerusalema předpověděli, to slyšeli z úst Krista Pána a poněvadž se každé slovo jeho předpovědi vyplnilo, je to zárukou nám katolíkům, že se vyplní i druhá předpověď, či že přijde jednou doba, již konec světa říkáme, kdy rozpadne se tento vesmír pod rukou boží, jak z ní kdysi vyšel a že při té příležitosti ukáže se, čeho na světě jsme často postrádali, spravedlnost boží při posledním soudu.

Je-li Bůh, musí býti spravedlivý, a je-li spravedlivý, musí se jeho spravedlnost, o níž červíčkové lidští tak často odvažují se pochybovati, veřejně osvědčiti, čili musí býti veřejný soud, při němž dobří vezmou odměnu, zlí rovněž svou odplatu. Jerusalema měl svůj konec r. 70. po Kristu, kdy svět vezme konec, to není v Písmě sv. ani naznačeno, tím méně předpověděno, jen znamení jsou v dnešním evangeliu udána, která mu budou předcházeti a po nichž svět pozná, že proroctví Spasitelovo počíná se vyplňovati. Jak svět povstal a jaký vezme konec, o tom učenci vytvořili celé systémy a napsali celé knihy, ale právě okolnost, že jeden druhého theorii poráží a směšnou činí, dává na srozuměnou, jak malé ceny má a jak málo jistoty podává všecka ta moudrost světa! Lidé povznesli se dnes pomocí aeroplánů hodně vysoko, ale nad hvězdy, tam, kde je věčnost, a co věčnost jest, nedostanou se nikdy; zemi mohou prozkoumati a její síly zkrotiti a si podmaniti, ale co nad to jest, rozum lidský jeví se slabým, bezmocným a bezradným. Zde věčně platným zůstane pouze to, co o Bohu, o nebi, o životě záhrobním zjevil nám Spasitel, on za to umřel a výpověď svou krví zpečetil, jeho učení neodporuje v ničem t. zv. vědě lidské, proč bychom tedy zpěčovali se je přijmouti a za pravdu uznati?!

Řekne-li nejnovější zpytatel a filosof (La Place), že země naše jako i jiné planety byla původně hořící koulí plynovou, která však snad milliony let zchladla, ztvrdla, až se stala schopnou pro nynější organický život a pro obydlí člověka, která však chladne víc a více a přijde doba, kdy tento organický život pomine, ježto vše zmrzne, řekněte mně, v jakém pak odporu je tato nauka s biblí, která nemá na zřeteli nic jiného, než život člověka na zemi, čili dobu, kdy první člověk se na této planetě objevil?!

Jisto, že jako všecko mělo svůj počátek a má svůj konec, měla svůj počátek i naše země, ano celý vesmír, a bude mít i konec, jenž je v rukou božích. Jako nás Pán Bůh na ten svět povolal, tak nám také povinnosti uložil, jež k němu máme, a tyto povinnosti, jež tvoří zákon boží, jsou obsahem našeho náboženství. My povinnosti své známe, na nás jest, jak je chceme v tomto

životě, jenž je přípravou na život záhrobní, plniti. Budeme-li nejvyššího osobního Boha nad sebou uznávati a jeho svatou vůli v deseti božích přikázáních vyslovenou, pokud křehké síly naše stačí, plniti, nebudeme se muset třásti, až dostaví se ten den hněvu, jak jej Písmo sv. nazývá, ale s radostí a důvěrou nastoupíme cestu do věčnosti, kde tváří v tvář spatříme, v něhož jsme věřili, doufali a kterého jsme milovali. Amen. *J. Kousal.*

Neděle poslední po sv. Duchu.

›Tehda uzří Syna člověka, an se béře v oblaci s mocí velikou a velebností.‹
(Luk. 21, 27.)

›Tehda uzří Syna člověka, an se béře v oblaci s mocí velikou a velebností.‹ Proč přijde Syn člověka po druhé s výsosti nebes, když již jednou mezi námi přebýval? Nač budou shromážděni všichni lidé před tváří jeho? Proto, aby se konal soud obecný, soud poslední nad veškerým pokolením lidským, jak praví sv. Pavel (2, Kor. 5, 10.): ›Všichni my zajisté ukázati se musíme před soudnou stolicí Kristovou, aby přijal jedenkaždý, jak činil, buďto dobré, nebo zlé.‹

P o j e d n á n í.

›Dies illa, dies irae, calamitatis et miseriae, dies magna et amara valde.‹ Den onen, den to lkání, hněvu, zkázy, naříkání, den to hrůzné velebnosti, plný hoře a trpkosti. ›Tremens factus sum et timeo, dum discussio venerit atque ventura ira.‹ Děsím se a trnu v strachu, věda, že vše k vyšetření přijde, na to ortel pomsty vyjde.

Sv. Jeronym, jeden z největších kajícíků v církvi, žil v Římě. Velkolepost města toho neuspokojila ho, hluk a život města se mu zhnusil, vydal se do Palestiny a takofka se pochoval v samotě. Ač vedl život svatý a odříkavý, naplněn byl takovou hrůzou před soudem posledním, že při vzpomínce naň se zachvěl. ›Každým okamžikem zdá se mi, že zní mi v uších ona strašná trouba, jež volá: ›Vzhůru mrtví, vstaňte k soudu.‹ Co činilo tak velikému světci tento soud tak hrozným? Apoštol udává nám to několika slovy: ›Kdo mne soudí, Pán jest.‹

Soudce jest Ježíš Kristus. Jemu odevzdal Bůh celý svět, poněvadž si jej vykoupil. Jaký je to soudce? My jsme navykli na jeho milosrdenství a dobrotu. Ale Ježíš Kristus je spolu spravedlivý Bůh a na soudu jak soukromém tak všeobecném ukáže se ve vší velebnosti božství svého, ve vší spravedlnosti a vševědouce jako Bůh. ›Quantus tremor est futurus, quando

iudex est venturus, cuncta stricte discussurus.« Jaká hrůza tu nastane, až v oblacích soudce stane a nic skryto nezůstane.

•Liber scriptus proferetur, in quo totum continetur, unde mundus judicetur.« Aj tu kniha otevřena, v níž je vina obsažena a z níž bude pomsta čtena. Dvě knihy rozvinou se na tomto soudu: evangelium a svědomí. V první uzří člověk, co mu bylo přikázáno, v druhé bude viděti, co činil a co činiti neměl. Evangelium bude k němu volati: »Hle, toto jsi věřil« a svědomí zvolá: »Hle, toto jsi činil, podle víry byl jsi křestan, životem svým byl jsi pohan.«

Soudce Ježíš Kristus jest vševedoucím, on ví na vlas, co jsme činiti měli, a co jsme činiti mohli, pokud síly naše stačily, a podle toho bude nás souditi. Tedy nejen ze skutků bude nás souditi, nýbrž i z toho, co jsme činiti mohli a měli. Mimo to bude nás vševedoucí soudce z toho souditi, jak jsme to činili, proč, s jakým úmyslem.

Soudce náš je svatý, třikrát svatý, nejsvětější a čím je kdo světější, tím více má v ošklivosti nepravost a tím více miluje vše dobré. Jak tu bude státi nejsvětější soudce a jak my naproti němu se svými skutky a svým životem!

Tento soudce náš je nejspravedlivější soudce. Tu nebude času k milosrdenství, nýbrž podle spravedlnosti bude účet vyrovnán až do posledního haléře. Jaké dluhy budou tu naše hříchy, jaké dluhy naše nepravosti!

Onen soudce spravedlivý je svrchovaný soudce. Od něho nelze se odvolati k soudu vyššímu, jeho nelze nijak oklamati, jeho nelze uplatiti, jeho nelze udobřiti, jemu nelze uniknouti. Proč? Protože je Bůh sám.

A on je také soudce nezměnitelný. Jak jednou vysloví rozsudek svůj, tak zůstane na vždy. Proto, jak máme pamatovati na tento soud, který nám není daleko, neboť smrt není daleko nás a ve smrti je soud. Vere tremendus iudex, poněvadž je nejsvětější, vševedoucí, nejspravedlivější.

Vinníkem na soudu božím je duše naše. Ejhle, sama, samotna předstupuje před soudce svého. Nemá žádného obhájce, tu přestává vsecka přímluva, milosrdenství a slitování, tu se jedná jen podle spravedlnosti. Co prospěje tedy spoléhati na jiné, co prospěje z ohledů lidských jednati, co prospěje bázní lidskou trpěti? Sama předstoupí duše před svého soudce. A přece nebude sama. Vezme s sebou všecko, co jest jejího, vsecky své skutky dobré i zlé, vsecky i myšlenky. Kolik myšlenek projde nám hlavou za hodinu, za chvíli. Ty jsou všechny u Boha počteny, zapsány, dobré i zlé. Hle, jak nemáme myšlenek svých nechati běžeti a mysliti si: kdo pak bude hlídati myšlenek! Není myšlenky bez zákona, každá je buď dobrá nebo zlá a vsecky jsou zapsány. A také ani jedno slovo spravedlivému soudci neujde, ani jedno slovo marné nebude bez soudu.

Co z toho vysvítá? Jelikož každý sám bude státi před soudcem svým, nemá se ohlížeti po jiných, jak má jednati, každý má

jednati samostatně; ovšem že se má z dobrého příkladu poučiti, aby vždy volil dobré, a ze zlého příkladu se učiti, aby se hříchu vždy varoval. Máme hlídati sebe, abychom věděli, co myslíme, mluvíme, činíme. (Kněžské exercicie v Brně 1894.)

Mimo nás před soudcem naším budou i žalobníci. Dostaví se tam ti, kteří nás hlídali od narození až do hrobu — anděl strážný a duch zlý.

Dostaví se na soud duch zlý, kterému neušla žádná příležitost, aby nás ke zlu uváděl a nyní vystoupí jako žalobník. Hle, jak máme o něm věděti za živa, abychom se jím nedali sváděti a nepřijímali jeho rady za zlato, když se přetvařuje a přichází jako anděl světla, nebo když přichází ve jménu světa. »Běda mně bídnému,« zvolal sv. Augustin, »až před soudce svého uveden budu, až zlí duchové na mne budou žalovati, až kniha svědomí se rozvine a já uslyším hlas: Ejhle člověk a skutkové jeho.«

Jako žalobník vystupuje proti nám také anděl strážný. Co bude mluvit o nás, jak svědčiti o nás? V jakém spojení jsme s ním za živa, jak se poroučíme do jeho ochrany, jak dbáme jeho hlasu, jeho rady? Vystoupí proti nám náš anděl strážný a vystoupí proti nám jako žalobci andělé strážní všech těch, kteří nám byli světemi.

Jako svědkové budou svědčiti proti nám všichni ti tvorové, kterých jsme zneužívali ke hříchu proti Bohu, jako svědčiti nám budou v dobrém všichni tvorové, kterých jsme užívali k dobrému podle ustanoveného pořádku.

Svědčiti bude na nás svědomí, ten vlastní svědek, který se ozýval už za živa a dělal nám výčitky a chválil, co bylo dobré.

Konečně jako svědek vystoupí vševědoucnost božská. Tu teprve uvidíme, co jsme snad ani netušili, ale tušiti jsme měli a mohli.

Dokud jsme na tomto světě, je Bůh samá milost, Ježíš Kristus samé slitování. Jakmile vystoupí duše z těla, nastane spravedlnost, tu není místa milosrdenství. Proto si vážme života a všeho, co nám je k dobrému pro tuto rozhodnou chvíli, na které záleží věčnost; neboť jak v té chvíli bude rozhodnuto, taková bude věčnost, tedy buď pro nebe, nebo pro peklo. Rozsudek tohoto soudu bude zníti: »Pojď, služebníče věrný, vejdi v radost Pána svého« — nebo: »Odstup ode mne, služebníče nešlechtný.«

Léta Páně 986 ukázal mudřec řecký, křesťanský, vysvětliv Vladimírovi, knížeti ruskému, krátce víru křesťanskou, oponu, na které byl vymalován soud poslední. Ukázal mu po pravici spravedlivé, ani v radosti vcházejí do ráje, a po levici hříšnický, ani jdou k zavržení. A Vladimír pohan, vzdechnuv, řekl: »Blaze těm po pravici, ale hoře těm po levici.« A on řekl: Chceš-li po pravici se spravedlivými státi, dej se pokřtiti.« Vladimír rozváživ vše, dal se vskutku r. 988 pokřtiti, pojav za manželku Annu, sestru císařů cařibradských Basileje a Konstantina.

Ano, nejmilejší, blaze těm po pravici, ale hoře těm po levici. Nyní jest den spasení, nyní mohu o duši svou starati se; však přijde čas a snad brzy, kdy to již možno nebude. Ó Bože spravedlivý a milosrdný, soudce můj a Vykupiteli, slituj se nade mnou. Nezavrhuj mne od tváře své. »Cum veneris iudicare, noli me condemnare.« Až přijdeš souditi, nechtěj mne zatratiti. Pomni, že jsi pro mne s nebe sestoupil, na kříži zemřel, abys mne vykoupil. Nedej, aby tolik práce, tolik utrpení na mně bylo zmařeno. V den ten hněvu a brozného soudu nedej mi státi na levici, nýbrž připoj mne k dobrým ovečkám svým. »Inter oves locum praesta et ab hoedis me sequestra, statuens in parte dextra.« Rač mne mezi ovce dáti a ne ke zlým přimíchat, ať smím na pravici státi. Amen.

František Čech.

Válka nynější ve světle náboženství.

Kázání konaná v akademickém kostele sv. Anny v Krakově ve dnech
30. dubna až 4. května 1915 od kněží-professorů university Jagiellonské.

Přeložil Fr. Wolf, farář v Kostelní Lhotě.

(Dokončení.)

P. Zygmunt Janicki, provinciál OO. Reformátů:

Válka nynější a milosrdenství boží.

»Pane, v rozhořčenosti své nekárej
mne, ani ve hněvu svém netresci mne!
Smiluj se nade mnou, Pane, neboť
chorý jsem; uzdrav mne, Pane, neboť
porušeny jsou kosti mé!« (Žalm. 6.)

Nejeden z vás byl snad očitým svědkem, jak ve chvíli, kdy odcloněn bývá zázračný obraz Rodičky boží v Częstochowě, nábožný a ve velikém zástupu shromážděný lid náš vrhá se křížem na zemi a do velikého dává se pláče a hlasité stony pronikají ze zdí rozsáhlé svatyně. Hle, toť pobožnost opravdu slavnostní, jaká nám v květnu roku tohoto přísluší. A přísluší tím více proto, že na celé rozloze zemí polských šíří válka, označující stopy své zkázou a zříceninami, že Polska vyčkává lepšího údělu, věří v něj svatě, leč očekávání to jest plno utrpení a neštěstí. Přišel čas, který nám dal úlohu téměř nad síly lidské, úlohu: přečkati potopu dějinnou, abychom později, až mraky přejdou, dostavili se ku práci na zříceninách, stavěli a znovu tvořili . . . . Ale dokážeme tuto zkoušku přečkati pouze tenkrát, budeme-li mysl svou, srdce i ducha svého obracet k té, která jest tak mocná a vševládná, že dovede zadržeti blesky hněvu božího, trest boží může obrátiti v náš prospěch, a kýžený mír přivést do naší země, budeme-li za přímlyvy nejblahoslavenější Marie Panny volati k Bohu slovy žalmisty Páně: »Pane, v rozhořčenosti své nekárej mne, ani ve hněvu svém netresci mne. Smiluj se nade mnou, Pane, neboť jsem chorý; uzdrav mne, Pane, neboť porušeny jsou kosti mé.« Tresty boží totiž, které čas od času stíhají již nikoli jednotlivé lidi, ale národy celé, nemají žádného jiného cíle, než aby je učinily schopnými uzdravení. »Sanabiles fecit nationes orbis terrarum« — praví mudřec Páně. Tento cíl má

také nynější válka, a jakkoli se strany jedné jest strašnou zkouškou síly duševní, víry v životní schopnost národa, nepoddajnosti v neštěstí, jednoty a spojitosti zřízení národního, tak se strany druhé jest pro nás milosrdenstvím božím, neboť přinesla společnosti naší a v národě polském probudila tolik známých ctností, že před nimi, ať chceš, či nechceš, musíš skloniti čelo své a se žalmistou zvolati: »O milosrdenství Páně na věky zpívati budu.«

Válka nazvána právem metlou boží. Třeba byla nejspravedlivější, přivádí tolik utrpení a bídy na lidstvo, že v ní nutno viděti trest boží. A přece jinak Bůh s námi jednati nemůže, za viny trestati musí. S počátku mírnými prostředky k nápravě povzbuzuje, a když ty nepomáhají, užívá přísného prostředku, jako na př. války, aby k nápravě přivedl, aby nás obrátil.

Osudy lidu israelského jsou dokonalým vzorem osudů nynějších národů katolických a nejpatrněji národa našeho. Pokud židé stáli a chodili v zákoně božím, potud žili v míru a blahobytu. Kdykoli však upadli v nevěru a modlářství, posílal Bůh proroky, kteří lid zpurný napomínali a mírnili. Jestli jich neposlechli, je zabili, tu poslal Bůh národy divoké, nevěřící, aby zkušili tvrdé šíje Judy a Israele. A marně s sebou trhali židé, marně volali hrdě, že jsou syny Abrahamovými, marně vyhlíželi pomoc odkudkoli, nic nebylo platno všechno, dokud se nevzpamatovali, dokud nevyznali s prorokem: »Ty spravedlivý jsi ve všem, co přišlo na nás; neboť jsi pravdu učinil, ale my jsme bezbožně jednali.« Teprve když obnovili s Bohem úmluvu svou, odvrhl Pán metlu již nepotřebnou. Stejně bylo i s námi před válkou. Novodobé pohanství opanovalo bezmála všechny obory činnosti lidské, ochlazuje srdce lidská pro zásady a pravidla křesťanská. Mysl lidská se vzeprla proti víře a zavrhl v pýše své pravdu zjevenou. Zkáza mravní jako potopa zalévala naši zemi, zohavuje umění a literaturu, a zaváděje nestoudnost a rozpustilost. »Fames auri« opanoval všechny a počal hmotářskou činiti naši společnost. Marné bylo volání náměstků Kristových, vidoucích dávno hrozící nebezpečí, po nápravě. Slova jejich vyznívala bez ozvěny. A teprve bylo třeba války, aby se probudila mysl lidská a vrátila se k tomu, který jest: »cesta, pravda a život«, a který »umírá a oživuje, přivádí do pekla a z něho vyvádí.« I obživla ze hloubi nevěry a sobeckosti a netečnosti srdce polská, když Bůh v moři krve a v potocích slzí lidských ukázal spravedlivou a trestající ruku svou a tou rukou je vede dnes na výšiny, na kterých přál si je viděti ode dávna, duchem víry, sebeobětování a lásky.

Při pohledu na hrůzu válečnou povznesl se duch víry. Kdokoli dobře pozoroval rozvoj náboženský, ten musil dojíti k tomu náhledu, že víra naše se stávala stále více lhostejnou v srdcích křesťanských. Otevřenou válku vypověděli církvi v některých státech, a tím podkopávali a vykořeňovali víru ze srdcí lidských; se stolic universitních ozýval se již sem tam ateismus, a denní listy zanášely jed nevěry do srdcí svých čtenářů.

A není-li u nás tak zle v tomto ohledu, a jestli mnoho úkazů pobožnosti jsme viděli, tak byla po většině zdánlivou, nejevila se v životě domácím, politickém a národním, neboť nám scházely zásady křesťanské, které musí býti pravidlem života soukromého i veřejného každého křesťana. A teprve válka nás naučila pochopovati, že nikoli ve mělkém mudrování, ale ve víře Kristově jest síla pro ducha a zřídlo útěchy pro srdce lidské! Od samého počátku války až dodnes hledíme na úkazy povznesení ducha náboženského. Kostely se naplnily věřícími; sv. svátosti vedle ženské pleti přijímá mnoho mužů; ti, kteří po dlouhá léta se stranili Boha, ucítili potřebu přiblížiti se k němu milostí sv. svátostí; a naši vojáci útočí na nepřítel s výkřikem: »Jesus, Maria«, a s těmi slovy na rtech ke spáse své hynou na bojištích. A tento duch náboženský, který obžil v těchto krvavých časech u nás, sdělil se i národům jiným. Stačí vzpomenouti na Francii, která ne tak dávno se úředně odřekla Boha a církve, ale přece metla války ji znovu přivedla k Bohu, když jak slyšíme, snad nikdy tak nebyl kostel Notre Dame v Paříži naplněn modlícími se jako nyní, a do domu, ve kterém bydlila v Orleansu blahoslavená Johanna d' Arc, putují každodenně četní důstojníci a vojáci francouzští.

Povznášejíc ducha náboženského, připomněla nynější válka celému světu důležitost politického postavení apoštolské stolice a pozvedla význam a vážnost náměstka Kristova. Od doby té, kdy uzavřeli se papežové ve Vatikáně, připisován církvi již pouze význam morální, a tedy vliv na vnitřní život společnosti. Nyní se ukázalo, že svazky náboženské jsou stále ještě činitelem, který hýbe zástupy národů. Má-li se prováděti politika věcná, počítající s poměry, nutno také počítati s otázkou církve a víry. I byli jsme svědky, jak Francie počala se snažiti o sblížení se s Vatikánem, přes to, že ve francouzských kruzích radikálních nebo ve stejných vrstvách římských to vzbudilo pohoršení. Anglická Veliká Britannie rovněž si připomněla, že má ve svém státě horlivé vyznavače katolicismu. Belgie si pospíšila jmenovati nového vyslance. Ano i Srbsko pravoslavné počalo pomýšleti na to, že uzavře konkordát s Římem. Tak tedy válka přiblížila všechny lidi k církvi Kristově, která pouze samojediná má předpovědění svého božského zakladatele: »Brány pekelné nepřemohou ji«, a zářící aureola moci nejvyšší ověncila skráň jeho náměstka.

Hrůza válečná povznesla ducha službovolnosti a oběti. Když národ některý, opatřený všemi podmínkami hmotnými, potřebnými k životu a mající za sebou dlouholeté zkušenosti, klesá, nejdůvodněji každý usoudí, že musí býti v národě tom zárodek zla, který oslabil anebo strávil jeho sílu životní. Leč jestli po porobě více nežli stoleté neschází v něm duch oběti a službovolnosti, tož znamením, že ten národ žije a zhynouti nemůže nikdy. Na podobný úkaz jsme hleděli vlastníma očima za války nynější. S radostí v duši jsme vítali bojovníky, kteří s písní na ústech, bohatýrstvím v srdci a s korouhví Panny Marie v ruce

šli do krvavých bojů, jako na hody svatební. Slza nadšení porosila oko naše, když jsme viděli, jak květ naší mládeže polské vstoupil do řad legií, aby pro otčinu prolil svou krev a dal svůj život. Pýcha naplňovala srdce naše, když jsme četli popisy bojů bohatýrských na polích Krzywoplotů i Lowczówka, na úpatí Kirlibaby a Kimpobugu, u bran Krasnika, Zamcscia i Komarowa, bojů, jakých by inohlí záviděti hrdinové nesmrtelní, kteří v průmysku Somosierry, na San Domingu, pod Gravelottem divy statečnosti vykonali. Ale co jest nejvážnější, že národ vešel sám do sebe a přes různé a stranicтва, jednou jsa oživen myšlenkou, se rozhodl: sloužiti a obětovati se pro otčinu. Tato jednomyslnost, tato svornost, tato dobrá vůle obětovati sám od sebe z lásky, toť úkol milosrdenství božího nad námi. Toho neučinil člověk, ale Bůh, jak pravil Skarga: »Dal národu lásku upřímnou, aby mohl pro otčinu přinésti všecky služby a oběti, pro kterou netoliko majetek pro milé bratry a vlast nelitovati, ale i zemřítí povinni jsme. Otčině totiž třeba netoliko darovati veškeré radosti své, jako onen Zorobabel, který všecko odvrhl a opustil, aby sloužil otčině a bratřím svým a vlasti, ale nad to, co jest pro lidi obětí nejtěžší, křivdy odpust jeden druhému a daruj křivdy své otčině, aby pro nesvornost vaši nehynula, ale abyste v lásce a upřímnosti bratrské o ní raditi se mohli!« A jestli přes materialismus, jaký zachvátil vrstvy veškeré, přes kult těla a hovění sobě nade vši míru národ náš vykázal se tak velikými službami a obětmi, a světu celému ukázal, že jest bohatýrským, to jest pouze zásluhou války.

Válka probudila nejen ducha víry, oběti a službovolnosti, ale i milosrdenství. Právem řekl jeden z filosofů: »Dějiny lidské jsou dějinami hříchů a trestu za ně. V ruce boží jeden národ jest kladivem a druhý kovadlinou a opačně. A není třeba se horšiti, že stejně, ba více hříšní lidé jsou krotiteli jiných; spravedlnost boží jako lidská nežívá nejsvětějších ve společnosti k vyplnění svých rozsudků. Nadvláda lidí ctnostných nebyla by trestem, ale odměnou.«

I nás jakoby na kovadlinu položil Bůh, aby nás ve věku chladného rozumu a sobectví učinil milosrdnými. Vrcholem totiž idee křesťanské jest láska ku bližnímu, milosrdenství. Leč to jest závazkem nejen pro ty, kteří se snaží o samý vrchol svatosti, ale toť prostý požadavek náboženství křesťanského bez výjimky ode všech. Bohužel, svět na tento závazek zapomněl, podoben jsa bohatci, který se odíval v purpur a kment a hojně užíval, an Lazar, jsa pln vředů a nouze, umíral. Ó jak krásně vykřesala válka ze srdcí sobeckých jiskru milosrdenství křesťanského, připomínajíc světu, že závazkem jeho jest: »dávati almužnu z majetku svého a neodvraceti tváře své od žádného chudobného, a jak budeš moci, tak buď milosrdným« — a stvořila tak četné zástupy andělů v lidské postavě na zemi, aby splnili totéž poslání, jaké splnil Spasitel, poslání lásky k padlým, raněným, nemocným, vdovám, sirotkům i dětem, vyhnancům beze střechy a krbu do-

máčího, připomínajíc, že v jejich osobě skrývá se sám Bůh :
»Cožkoli jste učinili jednomu z těch nejmenších, mně jste učinili samému.«

Mám ruku svou vztáhnouti, bych utrhl aspoň jeden květ s toho obdivuhodného stromu křesťanského, který se zove milosrdenství? Nikoli! Tolik důkazů vstupuje před oči, počínaje od milosrdenství náměstka Kristova až k tak láskyplnému činu našeho arcipastýře ; od milosrdenství půlpátaleté dívčinky, která svůj čin zaplatila zmrzačením, anebo onoho chlapce, který v zákopech pod Tarnovem přinášel vojákům bojujícím pokrm a vodu a tuto lásku ku bližnímu zaplatil životem, až do té samaritánky, která tráví noci bezesné a opatruje raněné a každodenně v nebezpečí vydává život svůj, že zbytečno, aby se vám dokázalo, že válka není pouze trestem, ale i milosrdenstvím božím!

Každodenně v litaních k Bohu voláme: »Od bouře, hladu, ohně a války vysvoboď nás, Pane!« — a Pán právě těmito čtyřmi ranami nás trestá. Když velebnost boží nás nevyslyší, tož ještě jedna jest naděje, ještě jedno jest útočiště, neboť Panna Maria jest nám za prostřednici dána! Doznali její ochrany jiní národové, doznali též otcové naši, tedy k té se utecme; ona nás nepustí bez vyslyšení, ona nás přijme a milost boží nám zjedná; k modlitbám k té královně nebes i země vás vybízím, vybízím vás jmenovitě v tomto měsíci její úctě zasvěceném. Obléhejte její oltáře, modlete se ku prostřednici naší po příkladu otců našich, a ona usmíří nám Boha, na místo hněvu mír nám přinese! Amen.

